

сир. Коли апарат перестав бігати, тоді анжко було на голові всієї сім'ї перед- смертних судорог і скому. В одному випадку вдалося оживити відрізку голови ще на години після її повної смерті. Ці досліди мають далекосягдні значіння. Згадані лікарі твердять, що всяка смерть є тільки адоміна і що вона приходить аж тоді остаточно, коли процес замирання організму не тільки центр організму, але й поодинокі органи тіла.

— Якби спасення для кожного, хто серед бурхливих хвилювань сучасності є непереможним своїм життям, це забезпечення свого життя. Хто хоче знати умови такої забезпечення, нехай звернеться до Т-ла „Марсія“, Львів, вул. Руська 18, I п.

Театри.

Великий Миський Театр:
1-го г. 7:30 веч. „Орлом“, оперетта, виступ Ельви Гісберт.
2-го г. 7:30 веч. „Кавалерія Рустікана“ і Паміні.

Кіно.

„Аполло“: „Хата вуйка Тома“.
„Лей“: „Варяний рожі та червоні уста“ і „Лялю Гайди“.
„Оаза“: „Меніх доз“.
„Палац“: „Гікен і Ляопен“, „Черні сидушечки“.
„Фатаноргана“: „Сніг і Зізі“.

Дописи.

ЛУЦЬК. (З калейдоскопу волинського життя). Сьогодні, як і кожен день волинського життя. Як той осінній день. Рішнина хіба та, що тут день, а там — сиріт, пачасті сльозам. Сьогодні аж нальоті гроше, бо нає тершию брання. А хмари повні все ще сунуть та бунуть, все чорні, все страшний. Оттак і кохуть усе українське ладити й затопити. Але й на цьому сірому хлі є моменти та темніші, то світліші. На жаль, місцями інтелігенція по- троху втрачає здібність реагувати на них. — від „Амалоденствования“. Одним з „амадівських“ моментів нашого життя є підтримка римо-католического духовного ала- рю в Дубні спеціальної семінарії, а інші будуть підготуватися до звичай- ни „жандової уні“ (жандовиття єхидно- го обряду). Буре доричний, для тих, що єхидно р-кат. семінарії, закликає — позитив. Очевидно, будуть зшити їх ела- динської мови й єхидно мітуріти. Ме- та вена. Та сама, що й в часі Остро- жських. Умні й т. д. Через єхидне като- личество до західної польщини. І той час, коли підготуватися цієї рішучий і за- гальний штурм православ'я, дещо бра- ть все потишиться, що статут його ось- ось буде затверджений, але тільки в ньому не було „неблагонадійних“ та пере- рішуватися. Як дові і регіоналізму нічо- го не виходить. Регіоналізму радую, як зачувати, повсюди неадекватний. І не дивно: нічого вона не зробила, бо й ро- бити не могла. — селяни не туди див- ляться. Коштів возвода приходив з по- глядом, що українці — етнічна маса й що вистарчити кількох „можодних ру- биву“, щоб її скатити до рівня „неуваж- ни“. Здається, європейський новоза поч- час переорієнтуватися, що поманяло. Во- ходить вже муть про „непотребу регіо- нальної уні“. Означив, польські коопе- ратори ще працюють над „неуважним“ господарським на старому вірши, що як добре вживається до селянської міше- ни, то так можна єще створити масу ви- нуті собі в обличчя. Під цей час йде саме така боротьба. Український кооператив по- трожується у пресі, в бороз, у приватних розмовах: „зашуїтись“, мовляв з нами, бо... Але не буде „бо“ — що ясно не го- ворять. А тимчасом українські коопе- ратори не слухають і своє роблять, при- наймні в думковому цвєті. По перше, га- туються до свято кооперативу. Зорганізу- вав комітет. Нахичено (7. жовтня) гран- діозний пелід, академія, лабач. Позна- ли про дозвіл уне шисело, але вонога обіця дати відмовили лише по повернен- ні в Варшаву. Відмовлення в дозволі бу- де євдигти про новий курс і про новий пелід проти української кооперативу. А тимчасом 23. вересня відбувся в Луцьку в помісній інспекторату РСФВ на- рада представників кооперативів повіту. Свідомість діловий пелід, розуміння ваги єдності. Висловили ждін, твердо ви- рішено їх усунути. Інспектор н. Коби- левичевський висловив багато гаву й зміна єдності, вприти й моментувати, шире йдуть на зустріч потребам європейських ко- оперативів. Прийняли кілька резолюцій, а між ними про дозвіл на зведення кредитів для кредит кооперативу, без за- гажування й вигукувати й в як-бузь до- дієвний коштів з адміністрації.

Луцанин.

ГВЛІЧ. (Спростування). В наслідок допису в „Діло“, поміщеної в ч. 219 з дня 19. п. н. в справі тут. школи, про- шу на підставі § 32. пр. з. помістити євдиче висновок: Ані одна жидівська дитина не згодилася до мужеської школи. До 7. жовтня не прийняв в двох учнів. ватрі вивашого року скінчи- ли сему класу а поступом добрий і хо- тіли вступити до учн. сем., бо фізично були нерозвинені, лікар не зміг їх сві- домств і тому не допущено їх до вступ- ного іспиту. Родичи тих хлопців радяв а, щоб дивили їх дома, в цілі порату- вання здоров'я, а в початок весни прийняв їх, щоб пригадали собі взуко- ваний матеріал. Про вивання силою не було бесід. Пропи мот над анемізуван- ням фреквенції виглядає так, що сего року прийняв в до школи чотирна- цять учнів українців в поторовних сіа, як Дубіні, Кризос, Перліні, За- дука й ін. Так виглядає моя „боротьба з жидиш“. — З поваженням Михайло Зайонц, управитель школи.

3 судової сали.

Політичний процес у Станіславові.

Після трибуналом окружного суду в Станіславові відбувся дня 28. вересня 1928 розправа проти Івана Голуба, б. ре- диктора „Покутського Слова“, а відтак „Громадських Вістей“, Василя Фаніге- вича, б. учителя, Олександра Михайловича, укінченого гімназиста, при. урядовця без посади та Івана Чепига, власника книгарні „Вистрип“ в Станіславові, за алоши шпигунства, караного по думці арт. 7 § 1. і арт. 8 § 1 розп. През. Р. П. з 18. 2. 1928 Д. 3. П. Р. ч. 18, поз. 160.

Акт обвинувачення закликає усім обжа- луваним, що на весні і в початках трав- ня 1928 р. порозумілися в Станіславові, щоб узлагодити радянському урядові ві- сти, документи та інші предмети, що їх з огляду на добро держави слід заховати в таємні, а далі, що Василя Фаніге- вича, Олександра Михайловича одні раз, оба за спонукою та викликом Іваном Голу- бом, перейшли біля Скали радянський кордон, переносили до радянських вла- стей звіти з розвідки Івана Голуба в Польщі.

Все обвинувачення спирається виключ- но на самообвинувачення Василя Фані- гевича й Олександра Михайловича, що, прирештовані біля Боршева поліцією та урядовцями в настирливому утворюванні, загрозили цілу масу нелюдячних стра- хів про свою подорож на Збруч. Надто при реалії в книгарні Чепига знайдемо реферат про культурно-економічні взає- мнн західно-українських земель з Укра- їною Радянською. Отсей реферат, напи- саний в ультральояльному дусі, не най- шов усе такі латки в очак прокуратора, а відтак і в очак військового експерта, що добилися в ньому повний доказ, зоргані- зованої шпигуації.

В спілі розправи поминалася ніста то- чного пересуду обвинувачених і після відчитання алошасного „реферату“ вся безпідставність тези прокуратора.

У висліді трибунал увітими усіх від обвинувачених за шпигунство, натомість признав винними Голуба, Фанігевича і Ми- хайловича провини з арт. 22 розп. През. Р. П. з 23. XII. 1927 ч. 117 поз. 996 ДЗПР. (неправний перехід границі) та змінив Голубові кару 4 місяці, Фанігевичеві і Михайловичеві по 3 місяці арешту, що арештом сконсумоване слідчою властивою від 18. травня 1928 р. Внаслідок жалоби неважкості, аголошеної прокуратором, задержано Голуба, Фанігевича і Ми- хайловича у в'язниці; Чепига вишлов зовсім на волю. Боронив Голуба адв. д-р Нестор Савчук, Чепига, Фанігевича і Михайло- вича адв. д-р Іван Волинський. Розправу на домагає прокуратора задово з ви- ключенням явності.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Омелья Гундич, поручник У. Г. А. помер дня 23-го вересня п. р. в Осмолюві п. Чернівецькому у 39-тій році життя. — В. П. П.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Просвітницький Театр.
Львів, садя Народного Дому:
вівторок 2.X. Гостинний виступ В. Ве- соловського. Осінні Маневри, оперетта на 3 дії Казьмана.
середа 3.X. Гейша, оперетта на 3 дії Дюмаса.
четвер 4.X. Воєнний Похресник, фран- цуський фарс на 3 дії Гонісенка.
П'яте в тіні від 4—1 ранім набува- ти в Союзі Базарі а в день вистави від 6 год. при касі театру. 636 1-2

Самоходи „PRAGA“

4, 5, 6-особові

1, 2, 3, 6-тон. тягарові

фабрично каросовані, одинокі на ліхй дороги, з інсталяцією Bosch, кріті шкірою, емалювані Duxco, з автоматом, що уне- можливилює витопплення ложиск, небувало економічні.

638 **СТАЛО НА СКЛАДІ.** 2-3

Представництво Львів, вул. Ягайлонська ч. 7. Телефон 305

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабієвича.

Львів, садя Муг. Т-ва іх. Лисенка, вул. Шапкевича 2.

6.X. г. 8. веч. Гейша.

7.X. г. 3-30 попел. Циганка Алла.

Цини анжени.

7.X. г. 8. веч. Гейша, по раз другий.

Білисти зараз набувати нонна в Союз- поку Базарі, Руська 20.

На „Рідну Школу“ аложили в золо- тих: Через Рес. Союз у Львові коопе- ративні: „Народний Дім“ в Шершені- пях п. Тулусте 100; кооп. „Сила“ в Го- лоні з річного аяску 20; кооп. „Віра“ в Красній а р. аяску 30 зол., на коопе- ративному святі в Замкові п. Львова — збрія підчас полевої Служби Божої 50; д-р Вол. Бабій, Львів 30 — Замість ліпни на доховину б. п. Омелья Гундича в Осмолюді аложила Стефанія Савчука зі Львова 20 зол. — Всім Жертводавцям щира подяка від Головної Управи „Рід- ної Школи“. 64 1-1

Вп. П. Гасиль Мудрий, відповідаль- ний редактор „Діла“ у Львові. Від- носно звітів поміщеної в „Ділі“ ч. 216. під наг. Дирекції Товариства з інших обов'язків і Кооперативного Банку „Дністер“, внимаю на підставі артику- лу 34 розпорядку Президента з дня 10. V. 1927. помістити в найбільшому числі Ва- шого часопису євдиче спростування: 1. Неправдою є, що редакція „Громад- ського Голосу“ кидала колінебуд на „Дністер“ будьякі наклади. Натомість правдою є, що всі відомості і замітки про діяльність Дирекції „Дністра“, по і- нувані в „Громадським Голосі“, є оперті на повній правді. Отже є правдою, а не наклепом, що Дирекція „Дністра“ дава- ла допомогні латки на „Дом поліціанта польського“, що вона примістила без жа- дного конкурсу в своїй підприємстві брата одного з директорів, що вона по- бирає від селян-дожників уділи до 26.87% а довакої суми, як не стверди- ний Ревізійний Союз Українських Ко- оперативів і через те вона йде в розріз з назвою „кооперативного“ банку, що вона залучує не тільки позичкову суну, дійсно виплачену дозвжиком, але йавіть ті уділи, які остають у власі „Дністра“, а які якхись чудом має віддавати доз- жик в ріжниці дозжиків, що Дирекція „Дністра“ скаржить селян до суду о вексельну суну зол. 344, а ко- шти позжу рахує собі понад 16 золотих. Не і й іні заміти, поміщені в „Гр- мадським Голосі“ відповідають правді і за них я беру повну відповідальність. — 2. Неправдою є, що ті заміти сир- чинені особистими мотивами. Натомість правдою є, що редакція „Громадського Голосу“ не хотіла ніколи нати чести бути в будьяких особистих відносинах до директорів „Дністра“ — ні в прив- тельських ні в юридичних. Далше прав- дою є, що ті заміти бува поміщені ви- ключно з громадських інтересів добра загалу, а в тім також і самої інституції „Дністра“. — 3. Неправдою є, що Ди- рекція поспішала якнебудь спростування, але зазначий позжиків. — 4. Голово- вигадкою є, що я утримувався, натомість правдою є, що я наслідком тяжкої недо- ги був висланий Касю Хорих до сан- торії і вернув тоїно сьогодні. — Сте- пан Терлецький, відп. ред. „Гром. Голосу“. 1-1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та- кож біжутерію власного аяробу по- ручає: Домбровський-Розва- левський, Львів, (Готель Жоржа). — Логідні умови. 2481 14-7

НА осінній сезон! Найліпші і найле- пші форми суконь, костюмів і пла- щів, тільки у Кошовської, вул. Акаде- мічна ч. 22. 515 4-2

З ГВБЛЕНУ військову книжечку, вида- ну через П. К. У. в Золочеві на імя Іван Дубовий в Підгайчинах отрим уне- важкою. 428 2-3

НЕГАЙНО потрібно учительки або у- чителя педагога до двох хлопців з I і IV. кл. шк. нар. Зголошення з по- данням усвіді до Ст. Онуферової в Скалаті. 625 2-3

А ДВОКАТ д-р Загайкевич в Переми- шлі пошукує ругинюваного, не змо- зі з трибунальською субституцією кон- ципіста. 630 3-3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ- РОБИ продає за готівку і на рати від десятих літ у пілім краю євсна фір- ма Іван Зельтенрайх. Львів, пл. Ма- рійська ч. 5. Кудую брляяти, золото, срібло, плачу найкращі шия. 3 118-7

ТКАЦЬКІ парстати поспішні і виш- марські, білі та сталі, нити, чов- ники, греплі ручні і корбоні до чесання ліну і вовни, також праси до аяробу оловечих нит продає: „TEXTYL“, Рана руська. — Пріймаємо аписи на жур- тьяцько-хазимарський. 660 1-1

Ф АБРИКА „ФОРТУНА Нова“ Львів, вул. Кордєвського ч. 23. пошукує: 1) Магазинера а довгою ирвти- кою, соадного і метного. 2) Портіе- ра в соадного, оборотного, обзаконде- ного а веденням записом і посласного власне мешкання у Львові. 3) За ві- дательки доми і підручного нага- зину, яка розумілася би дуже добре на заренню, правну, прасовання і уміла вести записки. 666 1-2

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНЬ! Стриження во- лосся, трезада ондичия вода, ви- конує спеціалістка, фарбування волосся Гемією і Р. Огаел на всі краси, постійне фарбування брів і ряс, електричний і ручний масаж, манікюр тілків в „Ін- ституті de Beauté“, вул. Личацька ч. 19. Поаір на фірму. 661 1-2

СПИТОВАНИЙ дик, аправний дірісект хор. спіку, може вести кооперативу, грає на фігаріоні, негайно пошукує посади. — М. Білак, Синаї, п. Звільники. 669 1-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст негу релігій, сорп і жалудя

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

332 Пересвітлення Рентгеном. 23-23

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синіуська ч. 17. П. п.

Сиріплювання зитяючих зубів, шлю- бовання й пиничання зубів без болю. Штучні зуби в аявудку і золоті після американської системи. Пациєнти а про- вісній помагодується в найкоротшому часі. П. п. Урядовий і студентів азнач 670 азначка і полемі в сплатах. 1-3

КОМПЛЕТ парша 30Л. 28.
сорта
6 лемок, 6 пелюк, 6 лемок і 6 лемок лемо- чок а лемок срібла. П-га сорта 25 зол.
у Б. ГРИНБЕРГА, Синіуська 4.

НОВА ПРОЦЕДУРА КАРНА

дуже широго опрацювана непро. Лича- цьким і Соловським появився в книгарні

А. Мінчалеса, Львів,

671 вул. Копорина ч. 2. 1-3

Ціна 5 зол. брошур, 7 зол. опрар.

КОНКУРС

Видання Спілка „Діло“ у Львові, Ринок ч. 10. оголошує конкурс на поса- ду слухача. Вихатане: укінчення високої, торговельної школи, аняний ні- мецької мови, писання на машині і аправне письмо, відповідне до ділових книг. Пожалоана практика. Обізнані з дру- жариними справами мають перше- ство. Бажні умови будуть подані устно. Подання прас з залучиванням у віднос- ності до Видавничої Спілки „Діло“ до дня 30. жовтня п. р. Особисті зголоше- ння і всіякі інтервенції є виключені. Зау- словлення наступити на підставі взаї- ного порозуміння. 1-3

Подяка.

Високоповажаному Пану Д-рону Во- лодимирові Відецькому, лікареві в Ка- лусі спласаю отрим ширю подяку за безінтересоване, повне посвятити та уміле пачичання мої жінки у ведуги оня.

Мирон Мосора,
заступник нотарі в Калуші

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шани. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сечко: в рік 450 зол.
За гусеницею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 лір, Німеччині 750 марк,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 лев, Австрії
750 шл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарня: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАЮСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИПРИМКА
20 сот.

Ініціатива п. Дашинського і криза ППС.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 28. вересня 1928.

I.

Як ми передбачили (не велика це була штука!), щойно з кінцем місяця вересня починається щогорічний польський політичний сезон. Але теж і починається з чималим розмахом! Ще марш. Пілсудський на феріях, ще сойм зачинений та й пустки у пресі свідчать про відносну тишину зовнішнього політичного життя. Але його живчик бе вже приспішеною ходюю і різні позначки вказують, що буцім-то сонливий ще настрій ось-ось уступить місце рухливості, яка може прийняти дуже яскраві форми.

Дві події виринули на чолі польського політичного дня, події справді великого значіння для кристалізації відносин у цілій державі на найближче майбутнє. Маємо на увазі ініціативу маршалка сойму Дашинського в справі створення постійної або бодай т. зв. пливкої (для певних конкретних випадків) соймової більшості, та кризу, яку переживає найстарша й найповажніша соймова партія, ППС. Обі ці події стоять у найтіснішому зв'язку, тісно теж взаємно залежною є їхня розв'язка. Очевидно, що від цієї розв'язки залежить теж доля теперішнього сойму і таких справ, які він має рішити, як ревізія конституції, новий бюджет, нові — пригортаювані урядом — податкові законопроекти і т. і.

Тайна ініціативи марш. Дашинського не скрита глибоко. Не дурно послідувала вона майже безпосередньо після останньої довгенької розмови з прем'єром Бартезем. Марш. Дашинський ніколи не скривав своєї глибокої симпатії для післязавневої влади, симпатії, якої не змігши захистити й власні критичні міркування, висловлені у голосній минулорічній брошурі „В перші роковини гравневого перевороту“. Висновок, до якого він дійшов наприкінці цієї брошури: „найвища пора довести до рівноваги ненормальний і шкідливий стан між соймом та урядом та до гармонійної співпраці законодавчої й виконавчої влади“, це гасло було провідною думкою п. Дашинського від першого дня його маршалкування. Знаємо, що ці змагання до гармонії з урядом виявлялися іпокри у формах аж надто — скажімо — маркантних. Знаємо теж, що діялися вони такої немілої, делікатно кажучи, оцінки, яку безпосередньо після зачинення останньої передважачий сесії оголосив марш. Пілсудський у своїй сенсаційній заяві (про бажання бити й копати посміз, які лише верещать і т. д.). Марш. Дашинський обмежився тоді до коротенького „спростування“ (ніхто, мовляв, не верещав, а посміз солідно працювали і т. д.) і — видно — не взяв собі тієї заяви надто глибоко до серця. Аж тут і для другої сторони настали часи, які кажуть краще за соймом згоди шукати, ніж йти „бити й копати“.

Настали погані часи господарської скрути й ускладнень міжнародних умов. В 1924-му році від'ємне сальдо торговельного білансу Польщі дало 91.9 міль. зол.; в 1917 о. — 719.1 міль. зол.; зате 1926 рік

приніс додатне сальдо у висоті 381.4 міль. зол. (англійський вуглевий страйк); але вже у 1927 р. змінилось воно на від'ємне сальдо 191.4 міль. зол., а за перший піврік 1928 року скочило на — 562.6 міль. зол. 942 мільонів золотих торговельного дефіциту за півтора року, це не жарти, а коли додамо до цієї суми ще — 149.2 міль. зол. за місяці липень і серпень, то ще більшим голосом кричатиме поверх мільярдний дефіцит 20-ти місяців державної торгівлі! Зменшені запаси валют, девіз та золота Банку Польського; скаче згору дисконтова стопа у приватному грошовому обороті; обгортає державу грошовий голод; застрашує дорожнє життя; щораз настирливіший голоси невдоволення робітничих організацій; та й справа вирішування урядовців лише паліативно рішена тимчасовим 15-відсотковим додатком. Вся повнота влади з ріжними диктаторськими замашками, це приманива річ. Але вся повнота відповідальності у таких важких часах, це річ дуже небезпечна й надзвичайно ризикозна. Не тільки політичний розум, але просто такі людські інстинкти кажуть в таких моментах шукати собі спільника рятункової акції та — спільника відповідальності за святаїну катастрофу.

А тут і міжнародний овид захмарився. Після безперечного здвигу міждержавного значіння Польщі в 1926-27 роках, здвигу, який полягав на зєднанні собі певних англійських симпатій у зв'язку зі зростом протисоціалістських настроїв в Англії і відповідним резонансом тих настроїв у східно-європейській політиці англ. уряду, після тої надзвичайно корисної для Польщі міжнародної конференції, центр уваги знову перекинувся на захід. Можливість воєнного конфлікту на сході Європи сильно втратила на актуальності і гейби автоматично відпала головна причина особливого упривілеювання польської республіки. З другого боку Англія зайнята суперництвом із Зєдненими Державами, а Франція — фінансовою санацією, яка каже їй за всяку ціну шукати зближення до Німеччини, яка єдино може достарчити їй готівку. Заведені надії на якийнебудь мандат від Ліги Націй відносно Литви й прийняті після того „тактика терпеливості“ п. Залеського, доказали, що Західна Європа нізачо не хоче нині будь-якої авантюри. З другого боку офіційно вперед посушена справа приспішеної евакуації Надренії, принципіально рішена виключно голосами „грубої п'ятки“, знову наблизилася франц.-німецьке порозуміння лише на ґрунті західного Льюкарна. Слідком за Надренією прийде справа „аншлюсу“ (полючення Австрії з Німеччиною), а там — розпочнуться розмови про „данцігський коридор“... Польська преса пише про це виразно і не скриває свого неспокою. Очевидно, такі події потрібують довгенького часу для викристалізації. Але вони йдуть достаточо швидкою ходюю, зби вже лінії зосереджувати на собі увагу закордонної політики уряду. І в такий час причиняти собі мороки внутрішньо-політичною кризою, конфліктами з соймом, примуше-

ним позасоймовим декретуванням зміни конституції з усіма наслідками такого вчинку, — це, цілком арозуміло, нині урядові несприятливо і небажано.

Очевидно, що при нинішній міжклубовій соймовій констеляції єдина можлива більшість це: ББ (122 послі), ППС (68), „Визволені“ (43), „Стронніцтво Хлопське“ (26), НІР (14) і дрібні групи (10), разом 275 голосів. Бо чейже ані офіційний, та й аритметично мусів би хіба об'єднати — крім ендеїв, хадеїв і „П'яста“ — ще частину „меншостей“, що є абсурдом. Таким робом лише т. зв. „центроліз“ аходить під увагу. Ясно теж, що лише таку комбінацію має на увазі марш. Дашинський.

Але сама аритметика не рішає. Рішає перш усього така або інакша поагода внутрішньої кризи у ППС,

найспівнішій і зрозумілій групі т. зв. демократичної лінії. А такоююю (хоч і не єдиною) причиною цієї кризи, не саме рішення поагоди на можливість співпраці з англійським урядом.

Сьогодні радить Центр. Виж. Комітет ППС над устійненням резолюцій, які має предложити незліченній Головій Раді, котра в свою чергу приготує матеріал під англопольський конгрес партії. А в понеділок зберуться у марш. Дашинського голови всіх клубів, щоби офіційно почути принципіальну пропозицію творення соймової більшості. Без огляду на вислід отих нарад, призначено ближче суті розглядати серед ППС та англіянів їх співпраці із санацією. Бо сьогоднішні, недільні й понеділкові рішення все одно справи не вичерпають і не вирішать.

I. Кедрин.

Проблема демократії і фашизму.

Зі зрозумілих причин, проблема демократії і фашизму, грали в нарадах останнього конгресу соц. інтернаціоналу величезну роль. На трабуні явився старий провідник італійського соціалізму Туратті й виголосив промову, яка, по словам ідеологів соціалізму, до сль заворушила всіх присутніх. — він, тепер виглашений з фашистської батьківщини Муссоліні й до речі свого б. партійного товариша. В брюссельському робітничому домі, де відбувався конгрес, є особня сака призначена трагічно погубленому італійському соц. провідникові Маттеотті. І нагаді, як слушно підніс Вандервельде, тепер в Європі на об'єктах на підданні від ліній Коно-Варшава-Мадрид, всюди царить повний або неповний фашизм. Отже тому проблема фашизму й відношення соціал. демократії до нього є одним із найбільш злободневних питань з сучасному робітничому рухові.

На цьому місці слід спростувати хибну думку, яка витворилася з деяких колаз нашого громадянства під впливом деяких статей наших доморослих „фашистів“, на справу фашизму взагалі. Входить в них, що демократія геть цілком здезаціла з парламенти переіменувалася в чисті „говорилиці“ (по нім. „швабули“), до так як при наявності етоті можна вибрати собі таку або іншу „кханьку“. Але на ділі справа є куди ехладніша і доволі, політичних устроїв, як „кханька“ з наявного етоті вибрати собі не можна.

Як значайно в кожному політичному питанні, — так в питанні про демократію є дві сторінки: одна ідеологічна і друга суспільна. Базакою про першу, ми, звідільшого, забуваємо про другу. Але так не повинно бути.

Проблема демократії в ідеологічному розумінні, це справа здійснення гасел французької революції про вільність, рівність і братерство, про „природні права людини“ й про утримування влади в руках агалу шляхом справедливого парламентарного устрою. Ясно, що здійснення цих постулатів є можливе, аде теж і неможливе, коли напр. на дорожні ставе стара упривілеєна влада пануючих класів.

Але підлом іншше предсталиється справа, коли ми подивимось на неї з суспільного й економічного боку. В останнім випадку демократія і парламентаризм будуть не змільними умовами, а тільки змільною неможливістю, котру можна відігнати на деякий час, але ніколи на віки погубити. Чому?

Економічний розвиток спричиняє надзвичайний зріст загального добробуту і суцільний підйом ширших мас. Ще 150-200 літ тому широкі народні маси були нині переважною товпою, що жила в примітивних умовах і поза своїми первісними, натурними потребами не знала нічого. Населення Європи було тоді ще розмірно нечисленне. Тому й можливо було таку масу спанозувати і правити нею шляхом феодального й деспотії. Але шалений технічний поступ перевернував все до гори дном. Парова машина дала нам залізницю і паровий верстел, електрика — телеграф і телефон, агаді машини — фабричний промисел і повні середня коопування на суші, на воді та в повітрі так, що наші предки, зоби встали з гробу, певне не пізнали ні нас ні нашої землі. Тільки розвиток техніки спричиняє революцію в суспільних відносинах. Фабрика повликала до життя робітника, а він „соціалістичний“ і соціалізм. Без них ми далі бупим жили на цій землі в середовищі. Не забуваймо, що власне тому світ на протязі більше чим тисячі літ не суті майже не змінився. А за останніх 150—200 літ змінився до ґрунту. Тому й проблема зведення соціалізму чи комунізму на землю, не є, по суті, проблемою суспільною, тільки технічною. Ясно, коли техніка росте так, що машина буде за людину виконувати 9 десятків її праці (трагічного факту залежності людини від машини — не теркаємо!) та одностано шалити під чисельним оглядом не буде постійно рости і зростати людська коопування буде сильно стипізована й зєднандаризована, — „соціалізм“ прийде на землю сам зі себе. Без цього всего — він є чиста утопія.

Якже людині, котра живе в гарній хаті, має позичену шкору, чисте харчові, їздить залізницею, кораблем, автомобілем і навіть літаком, бере участь у великоміському житті, змільне відповідне ставлення в суспільній драбні, могла відірвати право відзначитися політичними справами? Якже можна держати його на становищі забитого феодального кнєзівника? Аде не чистий абсурд! І в тім розумінні — демократія є, преміерств, така необхідність, я така правдова, як у фізиці або хемії. Між іншим: трагедія російського абсолютизму підгадала в тому, що той добрий для класу Петра Великого і пізніших устроїв в умовах 19. і 20. ст. став чистим анахронізмом. Діагностику дошло перевертало його, дарма, що диктатор і пануючі класи цього не бачили чи не хотіли бачити.

Отже немовля в культурних країнах на довшу мету позбавити широкі маси людей природного прада: брати участь у громадянському житті держави. Факт існування фашизму нічим не доводить протилежного до цієї пради. Демократія — не є панною, не є магнітною формулою, тільки загальна ціль до якої можна йти повільно кроком. Демократія — це односторонній вибір відповідальності й обов'язку. Без загального висловлення мас вона не до подолання і все мусть виродитися в авторитарну форму, а це вже власне є фашизм.

У нас собі, тепер на хвилину, що зах. європейська робітничота послухало більшовиків і по їх запровадженні реєстрів робіт соціалістичний переворот акції з багатодатими диктаторами протестів і громадянської війни. Невже хто може припустити, що культурний англієць, француз, німець й т. д. дасть собі так спокійні рішення або експансії „від стамбулу“, як це було з російськими інтелігентами? Проти них Угорщина, Мехену й Італія некачала, що в Зах. Європі можна зазначити народ соціалістичним переворотом, але ніколи не можна там при них довго зупинитися. Після такої „диктатури пролетаріату“ там ці аналізи поспішності прийшла диктатура Муссоліні й Гортія.

Соціалістичні провідники і саме робітничота протестували проти чималих подібних експериментів. Отже, хоч в них соціалізм революції „ак проситися“, хотіли, мим, року австрійські соціалісти, навіть були хотіли, могли були в одній хвилині опанувати Відень, всеж таки ніхто з них не намірився потопити потаємні асиди демократії. Бо тоді з математичною певністю прийшов би всесвіт в Зах. Європі до влади фашизм. „Хочеш мене різнити тільки тому, що я більше думаю ніж ти? О! В такому випадку, вже краще ти, ніж я!“ Так в простій формі виглядає ця проблема в культурних країнах Зах. Європи.

Чи є на світі нація для добуття певних державно-політичних цілей, перекладом може свідомо піти на фашистську форму влади (як напр. тепер у Польщі), про це тут говорити не приходить.

Отже ми не можемо сумніватися в тому, що європейський соціалізм справді, як це незвичайно сильно підірвав останній брїссельський конгрес, буде безастеречно боронити принципи демократії. Соціалізм не може інакше поступати. І тут аналіз розходиться між ними і більшовизмом в протилежні боки шляхи політики, які ніде не можуть зійтися. Більшовики тому слухають тепер мусять свого найближчого ворога шукати в ряді соціалізму. А за соціалізмом йдуть мільйони мас зах.-європейського робітничотства.

Д-р Павло Лютик.

Радянська Україна.

Мирося Січинський у Києві та його виліт.

З київської „Пролетарської Правди“ довідуємося, що туди приїхав з Америки Мирося Січинський. В Америці належить він до політичної групи Цеглявського (що недавно був у Галичині) і „Інша, яка стоїть у тісному контакті з лівим правим соціалістично-радикальною партією, а крім того підтримує постійно зв'язок з емігрантською групою М. Шаповала й Григор'єва. Мирося Січинський приїхав на Радянську Україну, щоб власними очима поглянути на тамтешні політичні й господарські відносини.

В часі свого побуту в Києві дав він у комісії американізму при Академії Наук доклад на тему: Українська еміграція в Америці. Точне передавати виліт М. Січинського на „Пролетарську Правду“ не будемо. Зазначимо лише, що присутній, подаючи історію нашої еміграції, висловив між іншим погляд, що тепер українська американська еміграція не відіграє ніякого ролі ні для Америки, ні для України. Коли старе й неохочіше це означає нехвалювано в Україні, то мовляв еміграція частіше не апає і ємої мови. Вона англізується. „Останнім часом — мав казати Січинський — комуністичні робітничі організації зводили багато для українців

Найновіші матеріали шовкові поручає найдешевше

Магазин ВІЛЬГЕЛЬМА СТРУМА

649 ЛЬВІВ, вул. БОІМІВ, ч. 9. 2-3

цій молоді“. Прелегант ділі залпав, що Рад. Україна мусить звернути особливу увагу на українську еміграцію в Америці й допомогти їй у культурному розвитку. Культурна допомога потрібна для неї більше в Північній Америці ніж у Канаді. „Пролетарська Правда“ жалує від себе, що Січинський подав за мало конкретних фактів з громадського й політичного життя нашої еміграції, а зокрема нічого не сказав про її „розширення“ та боротьбу протиночних груп між собою. Навіть довідуємося з „Пр. Правди“, що Січинський заявив під кінець свого виліту, що в Америці поширено багато брехливих відомостей про Рад. Союз, але ніхто їм там не вірить. Січинський мав ствердити, що на Рад. Україні життя краще ніж в Америці. Ці відки заперечували з „Прол. Правди“ з дати 23. вересня ц. р.

У одному з чергових чисел тиж. „Пр. Правди“ з дати 26. вересня ц. р. зустрічаємо статтю п. н. „Недоговорення в лекції М. Січинського про українську еміграцію в Америці“. Під тим наголовком стоїть: „Замість рецензії“. Очевидно, що й точного змісту цієї статті переповідати не будемо наслідком недовостачі місця. Зазначимо всеж таки, що в цій автор доповнює Січинського ніж іншим ось таким історичним фактом: „Кожучи про український національний рух у Сполучених Державах до світової війни, лектор не згадав ні одним словом про те, що в трьох українських територіях того часу, а саме — в Росії, Галичині та Угорщині, які ґрунтувалися переважно коло церкви православної та уніатської, перша, себто православна провадила політичну ціллю русифікаторську, угорська церква уніатської церкви таку саму мадяризаторську політику, хоч не „казанського“ а „громадського“ характеру, а гелло національного відродження висунув заснований в Америці „Руський“ (себто український) „Народний Союз“ із газетою „Свобода“ (що існує і тепер), де провадили були переважно галицькі уніатські соціалістично-народники“.

Всі інші доповнення „Прол. Правди“ до виліту Січинського мають підрадні значіння. Але вже наведено в горі знаємо, що М. Січинський викладав історію української американської еміграції досить довільно та односторонньо.

Із Закарпаття.

Гатіно зрієся мандату.

Посол до чехословацького парламенту д-р Гатіно, лідер „карпатської трудової партії“, відмовився від політичної діяльності і зрієся мандату. Трудова партія — це філія „нашого“ РНО. Вона співіде з чеськими народними соціалістами (лівофашистами), а офіси розійшлися з ними в питанні автономії. Після цього партія почала хилитися до упадку. Деякі її члени перейшли до чеських народних соціалістів, інші до чеських народних демократів, а ще й інші до аграрів. В таких умовах розвалу партії д-р Гатіно зважав на відповідне закінчити свою політичну кар'єру. На Закарпатті лишив він в 1919 р. з Лемківщини. Спершу був він директором угоргородської гімназії. Опісля став редактором „Руської Землі“ і за допомогою російських есерів (від протекторатом „бабушки революції“ Бремко-Бремковської) осунув „трудову партію“. В р. 1924 при допомозі чеських лар. соціалістів став послом до парламенту, а одночасно перелік на адвокатську кар'єру. Видно, що політика вже йому напучила, коли він зловив мандат. На його місце звільне до парламенту Кирило Прокоп, свідання з Кривої.

Упадок курсу російської мови.

При горюхальській школі в Ужгороді ґрунтує курс російської мови, на який записано був записаних 40-50 учнів. В останньому шкільному році на той курс записалося вже лише 3-х учнів, що є

доказом упадку русофільського напрямку.

Міські вибори в Пришві.

В українській частині Закарпаття, прилученій до Словації, недавно відбулися громадські вибори. В Пришві зголошено було 13 кандидатських лист. На 34 мандати руський блок здобув 2, християнські соціалісти — 11, міська партія — 2, жидівська партія — 5, есерів — 2, національні соціалісти — 1, партія о. Ганки — 4, торговельна партія — 1, і комуністи — 6.

Після записів в угоргородських школах.

З новим шкільним роком звисалося в угоргородській народній й горюхальській (виділовій) школі до 4.000 учнів, а саме до народних шкіл 2.300 учнів, до горюхальських 1.106 і до фахових — 139. В українських (руських) народних школах є 420 учнів, в мадярських — 400, в чеських 335, в словацькій — 283 і в жидівських — 540; в українській горюхальській школі учнів є 210, в мадярській 368, в чеській — 372, і в словацькій — 231; в торговельній українській школі є 24 учнів, а в чеській 74. Тим чином в єдиній українській Закарпаття (крім гімназії) по українськи ачиться 634 учнів, по мадярськи — 843, по чеськи — 1.001; казав до того додати 514 учнів словацьких шкіл і 340 жидівських (де наука відбувається по чеськи й по жидівськи), то будемо мати 2.065 учнів, що ачиться по чехословацьки. Чи не автономія?

Шкільні справи на Закарпатті.

В кінцем серпня відбулося в Берегові конференція шкільних інспекторів і референтів Шкільного Відділу під проводом Постиша Шімека. Конференція розглядала висліди минулого шкільного року і радилася над програмою на рік 1928-29. Народа ствердила віріст числа шкільних дітей і висловила домагаючи до уряду в справі продовження шкільної науки в народних школах до 14 літ шляхом розбудови 8-літніх шкіл. Народа ствердила багато недовостач у церковних народних школах, в яких учить 226 державних учнів. Якщо громади в найближчому часі не сповнять своїх обов'язків у відношенні до церковних шкіл, то нарада звертається до уряду з пропозицією переобрати віроісповідні школи. По селах рішено осунувати для молоді спортивні організації, як це діється в історичних землях. Крім того постановлено відкрити в Берегові школу для циганських дітей, а в Середнім і Ракошній горюхальській школі. З огляду на існуючі неорозуміння й розбіжності між українським і мадярським учительством, рішено поробити заходи для встановлення учительської солідарності. Про обсягання школи говорять оті цифри: в угоргородській окрузі ходило до школи 91.36 проц. шкільнообов'язаних дітей, в береговій — 91.32 проц., в селянській — 87.50 проц., в хустській — 82 проц., в березинській — 88.79 проц., в рахівській — 84.33 проц., у волівській — 74.39 проц., в тичевській — 67.57 проц., в свлянській — 84.63 проц. і в іршавській — 86 проц. Конференція інспекторів не займалася шкільною політикою (чехізацією шкільництва, недовостачю шкільних будівель то-що). На всякий випадок треба призначити, що чеська влада стараться в загальному побороти аналіфетизм.

Ювілей батька української кооперації.

В 50-ліття кооперативної діяльності Миколи Левицького,

широко відомого „артільного батька“, алаштує Всеукраїнський Центральний Кооперативний Музей спільно з науково-дослідною катедрою кооперації та Кооперативним Інститутом ювілейну виставу на тему: „Від перших артіль М. Левицького до колективізації“. Вистава відбудеться в Будинку Кооперативного Інституту в Києві. Хто мав би найнебудь мате-

Магазин блазатних товарів

Стахевич і Абрисовський

у Львові — Ринок ч. 32.

поручає

добірні товари для паць — мужеські сунда — полотна.

Великий вибір! 416

Ціни низькі! 5-8

рілля (рукописи й листи М. Левицького, газетні статті й замітки М. Левицького або про М. Левицького й артільний рух, газети й журнали, в яких були фотографії Левицького, а дальше окремі видання про артільний рух, діаграми, періодичні видання, статуту, спогади, мемуари, шоденники і т. п.), повинен їх вислати негайно на адресу Музею: Київ, поштова контора Єврейського базару, вул. Нерошовича ч. 24. Всеукраїнський Центральний Кооперативний Музей Вуколади. — У зв'язку з ювілеем Левицького кільком зразковим с.г. промислово-кооперативним організаціям буде надане імя Левицького, а крім того буде утворених кілька стипендій ювілята в Кооперативному Інституті.

3 життя нашої Парламентарної Репрезентації.

Народа Української Парламентарної Репрезентації у Львові.

В п'ятницю дня 28. вересня ц. р. відбулося у Львові засідання Української Парламентарної Репрезентації, на якому обговорено цілий ряд біжучих політичних справ та намічено план підготовки до найближчої соймової сесії. Постановлено відбутися в найближчому часі наради всіх трьох Комісій Посольського і Сенатського Клубу, а саме: Комісії Господарської, Правно-адміністративної і Комісії Освітньої та Суспільної Опіки. Поодинокі Комісії мають намітити подрібний план праці зі свого круга діяння і предложити протягом місяця жовтня Президії Клубу план розподілу рефератів між поодинокими послами.

Комісарська господарка.

Народний Дім „надбудовують“.

В останньому числі москафільського „Русского Голосу“ читаємо під анонімом заголовом „Надстройка или рестройка“ таку змінену замітку: На однім із останніх засідань львівського магістрату інститут „Народний Дім“ одержав дозвіл на добудову четвертого поверху в головному будинку інституту при вул. Рутівського ч. 22. Що це означає? Народний Дім статутково має тільки невідновлений, ще далеко не завершений план господарювання своїм значним майном і до того здовжений, а деякі його доми (напр. при Краківській вул.) вимагають капітальної реконструкції наслідком старості, — і наголо... дуже коштовна надбудова 4-го поверху. Люди, обурені „реальною господарською політикою“ теперішніх управителів „Народн. Дому“, не без підстав стверджають, що справа тут не в надбудові 4-го поверху, де його не потрібно, а в зосередженні всіх старих поверхів. Річ у тім, що плани надбудови, затверджені магістратом, потрібні їм як покривка для вироблення в Варшаві нової величезної (більше півмільйонної) позички — на ту „реальну“ роботу, якій початки дає сумної слави Л. Чернавський, відомий зі своєї протестувальної господарки, щодо якої водиться тепер карні докопання. Надбудова тут — тільки покривка, а правдиві наміри: отримати під застав майна „Народного Дому“ великі суми для „реальної“ політики Чернавського. Здається коментарі не потрібні“.

Стільки подане добре поінформований у справах Нар. Дому „Руський Голос“. Передрукуючи цю інформацію на сторінках „Діла“ хочемо тим звернути увагу на господарку народним добром ширших кол нашого громадянства, а зокрема нашої Парламентарної Репрезентації. Навідай комісарі поведатися з тим добром безцеремонно, але не можна сказати, щоб без плану. План простий — довести Народний Дім до руїни.

ситеті. Таким чином повинні мати місце в галузі своєї мови й літератури навіть в Румі — тоді, як українці фактично не мають катедри своєї мови й літератури у Львові, в осередку західно-української національної території. Обидві катедри української мови й літератури (старої й нової) на львівському університеті вже десятилітні нечисті. Чим не величаво ілюстрація до клятви: «мільйон вільних, рівних з рівними»?

— Львівські вояки. За одну ніч львівські вояки відібрали одну крамницю і чотири приватні мешкання; яких 10.000 зод. пропало в їхній кишені; — 20-літній служивий М. Мушек пробував отруїтися свинячим газом.

— Трагічна смерть трьох італ. летунів. Із Шпілбергену злетів гідроплан італійської навігації. Хотів осісти біля Валентин, але при цьому зачепив за електричні дроти. Апарат упав у річку Родан. Трьох офіцерів, між ними майор Піонзо поранені електр. струмом потонули.

— Студенти спалили друкарню. В Ст. Леопольді (Бразилія) тамошні студенти спалили друкарню часопису «Дайше Пост» зате, що патиував їх становище в справі інциденту з італ. часописом «Іль Пиколь».

— Обікрали касу пов. ради. В ночі з п'ятниці на суботу злодії розбили панцирну касу пов. ради в Рашені та забрали з неї 3000 зод.

— Розширений гранатов. В Должанці (пов. Тернопіль) Степан Іванівна добув із води гранату та вложив її в огонь, хоч товариші перестерігали його. Гранат вибухнув та розширив Іванівна на шматки.

— Добрий розпорядок, але чи допоможе? Міст-ство внутр. справ у Варшаві пригадує адміністративним урядом, що винесені на дверях цих урядів «урядові години» є не для парадів, а для громадян, що приходять туди поладжувати свої пильні справи. Отже людей, що ждуть на урядові треба прийняти, а не казати їм ждати, а потім відправляти з ніччю.

— Курс білошкірності. 15-го жовтня починається у Львові 9-місячний курс виправок та фарбовання кожухів. Курс матиме характер фахової школи, в якій викладаються і предмети теоретичні: аналітичну хімію, промислові рахунки, тощо. На другий рік він буде перетворений у двохлітній фарбарсько-білошкірничу школу і ті, що скінчать цюорічний курс зможуть перейти на вищий ступінь студій. Випускники зможуть ті, що мають найменше 7 зарплатних класів, або 3 середні. Плата 25 зод. місячно. Зголошення і подання складати в Краєвий Промисловий Патронаті (пл. Сюдоль 3. III. пов.) від 10—1 передплат. до 10. жовтня.

— Гарна громадська «зверхність». У Тишці, рашівського повіту, відкрили ніч після чотирьох літ чотирьох «мирних» злочинців, що мали на совісті три особи вбиті в різних відступах. Є ними неабиякі громадяни: віт Ян Дзвас, кандидат на посаду з листів «Піста», його син Людвиг, його зять, Деміан, громадський писар і Пипець, громадський поліцей. Усі ці місцеві охорона закону та законів убиває три особи, що були їм невигідні, бо знали про їхні грабінжі підчас російської й австрій. Хану Гольдберг убили в stodolі і кинули до криниці, урядового громадського комісара Ковальця назвали ніччю, його вертався зі залізничної і вбили його сокирою, щоб позбутися виборчого суперника — кандидата на міста; а залізничного робітника Віктора Щепана вбили так само, тому, що той знав про дав поперідні злочини. Поліція напроваді чотирьох літ не могла довести слідів злочинців. Гарну громадську «зверхність» мала Тишчина!

— Катастрофи. Поїзд, що виїхав з Мадриду зударився на станції Востанья з другим поїздом; є 9 оббитих, 19 тяжко ранених. Одночасно в другій іспанській місцевості трапилась друга катастрофа; експрес з Парижа переїхав із двома особами; в третій місцевості між Сарагоссою і Кампореалем завалився тунель; є 10 оббитих і багато ранених. Між Берліном і Мюнхеном зударився два поїзди; 9 ранених.

— Річні вістки. В Англії в цього року ви 250.000 безробітних більше, ніж минулого; разом 1.300.000 осіб. — Берлінська газета «Темпо» повідомляє, що Троцький написав на засланні драму «Жовтнева людина»; що песу в першій її редакції заборонила радянська цензура. — Між Гольдштейном і Нізельланд. Іллією назидана воздушна комунікація. До Ватвіл приїхав перший голландський літак. — У Манджурії поширюється чума; зареєстрували 900 випадків недуги. — Велика дна затопила частину Ліссабона і провінційальні частини та села Португалії. — Чеський комуністич. поїзд д-р Шнераль жениться з сестрою голови Високому, Сталіна. — 500 урядовців губернаторського совіту в

Смоленську звільненнях наслідком ствердження злочинця. — Комітет для звільнення пам'яті Валентера Ратенау розписав конурє на фільмофону, політичму або господарську студію з нагородою 3000 марок. — Першорядний данський банк у Копенгагені утратив якімись дивизіями операціями 70 млі. корон і проголошено банкрутство. — Бела Кун виїхав з Москви до Батуму для підготовки нової пропаганди на території Персії та Ірану.

Театри.

Великий Миський Театр:
2-го г. 7:30 веч. «Кавалерія Ругейка»
Пантін, аиступ Г. Хоріана.

Кіна.

«Аполло»: «Хата куйна Томи».
«Лев»: «Багряні роки та червоні уста»
«Лінійко Гайда».
«Оазис»: «Усміх дола»
«Палас»: «Вузол смерті»
«Фатаморган»: «С і д і З і х і з»

Дописи.

БЕЛЗ. (Свято Могил. — Сокольсько-Лугове свято). На день 23. вересня ц. р. приготували громадсько. Бельчичини Свято Могил у Белзі. В ньому мали взяти участь всі села Бельчичин. Бож у нас могод тих, що поклали своє життя за волю України дуже бо ато. Тут довгий час несли бої і в кожнім селі неодна родина принесла святу і велику жертву. Комітет, що займався підготовкою свята, повідомив громадян повіту, подбав на відновлення і прикрашення збірної могили, де спочивають стрільці (40) та хотів улаштувати посвячення хреста на тій могилі при нісній панакхиді за душі героїв. Подання в цій справі вислано на 14 день наперед до Старости в Сокалі. І український народ на це Свято з найдавніших громад точно прибув. Станули в рядах Луги, Соколи, Чинальни Просвіти з усіх найкше сіл Бельчичин, а також прибули освітні товариства з Соколя. Та не до вдоволи було се Свято сокольсько-лугове старости Ольшевському. Він через 14 день держав подання не полагодження, а в день перед тим снітом післав до постеруку поліції в Белзі наказ не допустити до відбуття него снкта. Командант поліції виразно заявив, що після наказу п. Ольшевського не допустити людей на збірну могилу, не поведуть, щоб там народ зібрався і щоб посвячено там хрест та відправлено панакхиді, хочби мали звасті трупці. Не помогла телефонічна інтервенція в старости в Сокалі не помогла інтервенції делегата, як також безуспішною стала інтервенція у воєводи. Староста Ольшевський був несприятний, а урядник староста зводив черев більше чим 4 години, обіцяючи, що староста Ольшевський прийде і справу хорисно вирішить. Та все поновилося на крутанні — нехай же знає пан міністер Сладковскі, як делі старости урядують... коли черев 14 день подання не полагоджують, а потім шезають... Зібраний народ і товариства з військими, в тім терчовими, чезав, і якім треба було обізнатися до панакхиді в церкві, до парох в Жужелі виписав значіння цго великого Свята, аказуючи на ту хресну дорогу, якою йти мусять український народ на своїй землі, де мають найдорожших синів не тільки належито помянути! Огірчений народ — зібраний в тихочих масах рушів відтак походом сам на могилу, однак кордон поліції заступив дорогу, розганяючи людей. Тільки родичи стрільців, що в могилі спочивають, зногли достатися там, та припавши до неї, проливали їй траї сльози. Навіть панакхиді не дозволено відправити на могилу. До речі зазначуємо, що Свято Могил, пам'яті героїв без перешкод святкує український народ по численних місцевостях краю, а у Бельчичині цего не вільно. Давне шляхецьке «не поважає» паує тут в цілій силі. Не мають змоги дістатися до збірної Могили, зібраний народ і українські товариства зібрався на площі, де від'їзав здант поштарничо-гіннастичних товариств Луги і Соколя. Стануло до вправ понад півтора тисячки Луговець і Соколя: хлопців і дівчат. І впрямі ті дани нагадний доказ справності і кариности членів цих товариств. Видно, що життя йде в них повним ходом і що ніщо не екує душі живої. Та і на тім адний не обійшлося без інтересної впади Коли делегат зі «Сокола-Батька хотів адвиг повитати від натірного товариств а, полати визначив щодо майбутньої праці, поліція стягнула його і не дала навіть привітну сказати. Ось такі то в нас відносини, така рівність перед правом. — д-р Ілля С. лагуб.

Зі спортивного життя.

Мистецтва Ліги.

Гасловка— І Ф. Ц. 4:2 (1:0)
Варшавина—Потом 1:0 (1:0)
Краків—Варта 3:2 (2:0)
Висла—Польонія 7:2 (1:2)
Л. К. С.—Шльєск 6:1 (1:1)
Руг—Туристи 2:1 (2:0)

Турнір за чашу «Свєтєлі».

Графіна—Білий Орел 2:1.
Україна—Свєтєль 1:3.
Україна—Білий Орел 1:2.
Свєтєль—Графіна 3:1.
Чашу здобула заслужено Свєтєль, що грає дуже амбітно і першого дня перемогла неаво Україну, а другого дня таксамо Графіку. Україна в цих змаганнях опинилася на останньому (четвертому) місці — гірше моменту для української дружини на найближчий сезон. На превеликий жалі мусимо ствердити, а більшости учасників України повну відсутність зваду й жертвенности, себто тих прикмет, які єдині рішають про перемогу між слабшими дружинами. Делкі гравці, як прим. Мурський, не рухалися зовсім і давали собі постійно відбирати мяч рухливим противникам, інші знов, як ось Сич, були більше в повітрі, як у мяч, ще інші, як ось Петріа, спільнялися на змагання так, що Україна мусіла в неділю грати в десятому. Взагалі українська дружина не дала в тих двох днях з себе анічоготі нічого, а своїх численних прихильників виставила на правдиві тортури. Якщо гравці 1-ої дружини будуть далше такі нагидні й ліниві на гриму як досі, то страатиме скоро всю симпатію українських публіки, не важучи вже про інші, сумні для України наслідки.

Всі українські діти до української школи! — Хто мине рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Нові книжки й журнали.

Налендар «Просвіти» на 1929 рік. Річник 51. Львів. Видито в друкарні оо. Василіян у Жовтві. Зміст: Ери числення часу; Астрономічний календар на 1929 р.; Замітки сонця, Пасхали 1929 р.; Пости; Український Історичний Календар. Ол. Вабий: Вам (поезія); М. Галушницький: На переломі (стаття); В. Л.: Іванові Фракоші (поезія); Ст. Сірополко: Самоосвіта (стаття); М. Матія-Мельник: Туга (поезія); Василь Стефаник: Мати (новела); М. Матія-Мельник: Очі (оповідання); Вао. Софронів-Левницький: «Кайдуша»; Богдан Лепкий: Возмоза (вірш); з 2 тому повісті «Полтава»; Андрій Чайковський: З таких гарні жиди виходять (оповідання); Галицький Чинка: Перша невдача (гумореска); Мих. Рудницький: Чорна маса (оповідання); В. Турлицький: Море; М. Р.: Великий гуцул (у 40-ліття смерті Федьковича); Ст. Шах: Великий свівець природи (у 15-ліття смерті Коцюбинського); Великі Рокосани (в річницю візду Хмельницького до Київів і битви під Полтавою); В. Яроначий: 20.000 метрів під землею (популярно-наук. варис); д-р Андрій Ластовецький: Правильна позитивна комунікація між Європою й Америкою; Ів. Шендрік: Марс; д-р А. Ластовецький: Значіння радіотелефонії для сільського господарства; Антін Шмигельський: Галицький землероб (поезія); П. С. Сосенко: Лещо про теперішні державні устрої; Омелан Терлецький: Суспільні верстви в історії України; Д-р П. Лисак: Українське Парламентарне Представництво (стаття з портретними усіх українських поетів і саянаторів); Д-р В. Гнатевич: Шоаківництво та його рентовність; З життя українських установ у Канаді; Провідник по Львові і краю.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іванна Скоробогата, ем. учителька народної школи в Тисовиці, померла по довгий а важкий недугі дня 26. вересня ц. р. в 54-м році життя Похорон відбудува в п'ятницю дня 28. вересня 1928 р. в Станиславові. В. Ій П. 675 1—1

Антін Оприск, столярський майстер, довголітній член Товариства «Міщанське Брацтво», Українська Рем.-промислова Бурса», «Зоря» й ін. помер по коротких і тяжких терпіннях дня 20-го вересня ц. р. в 50 році життя. Похорони відбудуться у вісторок, дня 2-го жовтня ц. р. о 4-й год. пополудни в Передпохоронного Дому при вул. Кохановського ч. 94 на Личаківській цвинтар. — В. Й. П.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Просвітянський Театр.
Львів, сад Народного Дому:
Віктором 2.Х. Гостинний виступ В. Вєсоловського. Осіані Манєри, оперета на 3 дії Кальмана.
середа 3.Х. Гейша, оперета на 3 дії Джонса.

четвер 4.Х. Военний Похресяни, французський фарс на 5. дії Геннекена.
Відіти в ціні від 4—1 раніш набувати в Союзній Базарі а в день вистави від 6. год. при касі театру. 636 2—2

Новий Український Театр під дир. Панаса Коробиневича.

Львів, сад Мун. Т-ва ім. Лисента, вул. Шашкевича 5.

6.Х. г. 8. веч. Гейша.

7.Х. г. 3:30 попол. Цитання Аза.

Ціни знижені.

7.Х. г. 8. веч. Гейша, по раз другий.

Відіти зараз набувати можна в Союзному Базарі, Руська 20.

З нагоди свята 20-ліття української гімназії Р. Ш. в Яворові, що відбудеться дня 7. Х., зложили досі на цегодні. Зад. тов. в Яворові 150 зод., д-р М. Філіч 100 зод., по 50 зод.: Ол. Ставничка, Т. Ставничий, М. Терлецький; по 25 зод.: д-р Галушак, Харамбура Р., Терлецький Н., Власійчук О., д-р Кушнір Ст., Нелзевський І., Кудличський Д., Лунасович, Цитани Ю., Юничський, Осіанович М. Балайда О., уч. VIII кл. Ризницький Ст.; по 5 зод.: Монастир СС. Василіанок в Яворові, Варколяк О., Виницький В., Ширба Гр., Грабовський Ост., Подолюх В. 676 1—1

На «Рідну Школу» зложив ВП. Стефан Скоробогатий 50 зод. замість цвітів на доповідь бл. п. сестри Іванни, за що ширю подяку складає Головна Управа. 668 а) 1—1

Членськи Сходили Союзу Українок відбулися в п'ятницю дня 5. жовтня о годині 17:30 в саді Бєсіді в Народній Домі. П-ні Мілена Рудницька передасть свою крадіжню а Конгресу в Берліні і Женеві. Гостям рад. — Головний Виділ С. У. 674 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИНИК ВАШІ буде найліпше направлений у найбільшій годинниварській роботі Івана Зельтегера й Яха, Львів, пл. Марійська 5. — З провіній просню репарції прислати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо варучі. 3 6 119-7

Ф АБРИКА «ФОРТУНА Нова» Львів.

вул. Кордецького ч. 23. потухує: 1) Магазинера з довгою краваткою, солідного і меткого, 2) Портієра солідного, оборотного, обізнаного з веденням записок і послідуючого власне мешання у Львові. 3) Завіда тельку доми і підручного магазину, яка розумілася би дуже добре на варенню, правню, прасованню і уміла вести записки. 666 2—2

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНЬ! Стриження волосся, трезава ондування волос, виконує спеціалістка, фарбовання волосся Генишою і Огаєй на всі краски, постійне фарбовання брів і рес, електричний і ручний масаж, манікюр тільки в «Інституті de Beaute», вул. Личаківська ч. 19. Поїзр на фірму. 661 2—2

СПИТОВАНИЙ дая, вправний діргент хор. спілу, може вести кооперативу, грає на фісгармонії, негайно потухує посади. — М. Бізан, Спиків, п. Залізнични. 669 2—2

В СІЛЯКІ годинниварсько-юбілерські роботи виконує найстаранніше Домбровскі-Ролькевські Львів (Готель Жоржа) вул. Аляксандра ч. 2. 2461 а) 13—7

СКЛЕПАР потрібний сейчас до провадження Кооперативи в Радошніях. — Зголошення: о. Т. Левинський, Радошні, п. Кожаньча. 672 1—2

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й ГІРШ-ШПРУНГА, вул. Личаківська ч. 34. приймають аписи на новий 5-ти місячний торговельний курс. Окремий для абітурієнтів. Стенографія і писання на машинах. 657 1—2

ТОРГОВЛЯ Микола Копана в Бурштині потухує хапси на вулицьку практику. Вик до 14 літ. — Неузгіднені зголошення остануть без відповіди. 673 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст подуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 1—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синкельська ч. 17. II. п.

Скріплювання зитаючихся зубів, вложбування й винищення зубів без болью. Штучні зуби в качуку і золоті після американської системи. Пациєнти в провіній подотоджуются в найкоротшому часі. П. і. Урядовими і студентами значна 670 Писемні Полемні в сплатах. 2—3

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„РІДНА ШКОЛА“ в шк. р. 1927-28.

Дати і цифри.

На бажання, щоби крім щорічно-го звіту про стан цілого Товариства „Рідна Школа“ оголошувала ще й короткі звідомлення про стан її шкіл, подаємо отсе такий звіт про народні школи, збірні лекції й захоронки „Рідної Школи“ в шк. р. 1927/28.

Народних шкіл було ц. р. 26, значить 4 більше як у р. 1926/27, а імен-но прибуло 5 нових шкіл у Борщеві, Печеніжині, Радехові, Завиначі, чортківського повіту і в Гулькові, присілкові Кореличів перемишлянського повіту, за те звинув Кружок школу в Городку Ягайлонським. — У Львові було 6 шкіл, а поза Львовом 20, з них 16 міських, а 4 сільські. По числу клас було 6 однокласових, 4 двокласові, одна трикласова, 5 чотирокласових, 2 п'ятикласові, 2 шестикласові, а 6 семикласових; отже разом 101 клас, до того 8 різнорядних клас, значить 109 клас усього. Дві львівські школи були дівочі, а дві хлопчачі, всі інші мішані. До всіх цих шкіл було записаних 3397 дітей, отже пере-січно по 30 на класу. З кінцем шк. р. класифіковано 3038 або 89 проц. записаних. З класифікованих при-знано 2794 або майже 92 проц. алат-ними до вищої класи, що свідчить про гарний вислід науки. До вищих шкіл записалося 185 дітей, а вступ-ний іспит здало 177. Візитачі шкіл з рамени Головної Управи і дер-жавної інспекції не ствердили ніде лихого вислуду навчання. Про до-цільне навчання й виховання дбали повізитачіні конференції й відпо-відні зарядження Головної Управи, краєва конференція усього учитель-ства, місцеві уч. конференції, яких було протягом року 178, далі гос-пітації управителів разом 508, зраз-кові лекції 90, наради з батьками 132, учительські бібліотеки, що чи-слили 2563 твори, й діточі з 6190 творами, з яких діти перчитали поперх 24.000 книжок, тай внопи-чальні шкільних підручників для бідної молоді. Поза шк. наукою дбали про навчання й виховання діточі читальні, співочі і драматич-ні гуртки, 220 прогульок, 129 діто-чих вистав, 12 пластів, 12 коопера-тив і 3 шадниці. Здоров'ям молоді опікувалися шк. лікарі, які були в 12 школах, а в 5 школах доживля-вано дітвору.

До народних шкіл належали ще й дві школи вправ жін. уч. семінарів у Самборі і Стрий, що мали 10 клас, а в них 220 дітей. — Так то у всіх 28 народних школах було записаних разом 3.617 дітей, з того було 1477 дітей різників або 41 проц., 944 робітників або 26 проц., 436 реміс-ників або 12 проц., 383 державних службовиків (головно різників і робітників), себто 10,5 проц., 215 приватних службовиків або 6 проц., і 162 інших, чи 4,5 проц.

Крім цих народних шкіл були у двох містах і 11 селач т. зв. збірні лекції, де молодь побирала домаш-ню науку. На ці лекції записано кругом 300 дітей, головно різників. Знаменне є бажання сіл, ба навіть присілків мати у себе рідну школу, на яку стягаються з посліднього.

Для „Рідної Школи“.

Український Народе!

Спіши під прапор „Рідної Школи“!

Бо рідна школа — це основа жит-тя та розвитку народу, вона мостить шлях до кращої долі. А чужа шко-ла і чужиниць-учитель поведе на-рід до руїни і нещастя — кимже справедливо німецький учений Фер-стер. Річ ясна: бо в чужих руках шко-ла — в того руках і майбутність народу.

Польща застала на західно-у-країнській землі 3662 українські на-родні школи. З того по даним уря-дової польської статистики остало в 1927/8 році ледви 774 т. зв. укра-їнських шкіл, а решту біля 3.000 українських державних шкіл пере-мінено на польські і т. зв. утракні-стичні (двомовні) — на ділі так са-мо польські.

Українське учительство частинно усунуто з посад, частинно і опере-ношувано на польські області, а по українських землях понастано-влювано чужих учителів. Україн-ських учительських кандидатів не приймається до служби.

Тому „Рідна Школа“ веде бороть-бу за віданскання страчених укра-їнських державних шкіл, за ство-рення усіх типів українських шкіл відповідно до числа і потреб укра-їнської нації та за українське учи-тельство.

„Рідна Школа“ удержує громад-ським коштом 45 народних шкіл, 10 гімназій, 5 учит. семінарій, 23 за-хоронки й діточі садки, 8 фахових шкіл, 4 постійні ремісничі курси, 7 бурс; уладжує різнородні курси фахові й освітні для неграмотних і українознавства. З усіх тих рідно-шкільних установ користає понад 10.000 дітей, з того понад 9.000 са-мих селянських і робітничих дітей. Отже „Рідна Школа“ сажить май-же виключно селянам і робітникам. В „Рідній Школі“ є занятих 550 уч-чителів.

Крім того „Рідна Школа“ видає шкільні книжки з ділянки україно-знавства як: підручники і оповідан-ня з історії і географії України та літературні твори, — різні повісті і видавництва для дітей, старших і т. п.

Зроблено дуже багато. Одначе все те, це тільки дрібна частинка того, що муситься зробити, щоби заспокоїти найконечніші потреби українського народу.

На удержання існуючих шкіл і виховних установ „Рідної Школи“ та на їх розбудову мусять постійно складати зорганізовано всі україн-ці, бо ж ніхто нам не допоможе, як са-мі собі не поможемо. Приняті пра-вила складок є такі:

1) Кружки „Рідної Школи“. В кожній громаді, де живуть українці, заснувати діяльний Кружок „Рідної Школи“. Інформації, статуту і го-тові подання пересилає на бажання даром Головна Управа „Рідної Шко-ли“ у Львові, Ринок ч. 10.

2) Поголовне членство. Кожний українець і кожна українка, кожна вчашає 400 дітей. — Гарний вислід виховання в захоронках виявляєть-ся в школі і на численних виставах уряджуваних нашими найменшими.

читальня, церковне братство, коопе-ратива, „Луг“, „Сокол“, молочарня, філія „Сільського Господаря“ і взагалі кожна українська організа-ція мусить стати членом „Рідної Школи“. Річна членська вкштіл-няносить 2 до 10 зол., а для неза-можних селян і робітників тільки 1 зол.

3. Кожна Українська Громадська Рада повинна вставити у щорічний громадський бюджет по можливості якнайвищу суму на цілі „Рідної Школи“, згідно на її установи як захоронки, діточі садки, бурси і т. п., та допильнувати, щоби та пози-ція була Повітовою Радою затвер-джена.

4. Оподаткування на „Рідну Шко-лу“. Всі члени (також товариства і кооперативи) дають кожного міся-ця 1 проц. добровільного датку на „Рідну Школу“ від своїх боутто доходів.

5. Масові загальні збірки на „Рі-дну Школу“ з нагоди „коляди“ і „ли-санки“ від хати до хати, т. зв. осін-ня збірка в натураліях та збірки в неділі і свята по церквах чи під церквами.

6. Принагідні збірки і датки на „Рідну Школу“ з нагоди родинних, церковних торжеств, зовиеліних об-ходів, забав, товариських сходін і т. п.

7. Прилюдні видовища на дохід „Рідної Школи“ (концерти, теа-тральні вистави, руханкові вправи, фестини, забави, чайні вечери і т. п.), а зі всіх інших видовищ (без огля-ду на яку ціль) частину призначу-вати на „Рідну Школу“.

8. Частину ошадностей від неку-рення і непиття алькоголю скла-дати постійно на „Рідну Школу“.

Пушку на „Рідну Школу“ уміщу-вати в публичних льокалах, скле-пах, товариствах, кооперативах, банках, канцеляріях і т. п., а також у приватних домах.

10. Записи, даровизини, спадщи-ни і т. п. призначувати на „Рідну Школу“.

11. Всякі інші джерела і приходи призначувати на „Рідну Школу“, при чому розвинути як найбільшу особисту ініціативу на місцях.

Чи все не так тяжко виконати? — Ні! Треба тільки витривалости, по-чуття обовязку і незломної віри у живучість нації!

Чи чужа школа і чужий учитель виховає нам дітвору й молодь, що горюлась би до наших товариств, кооператив і організацій? — Ні! Це зробить тільки „Рідна Школа“, де зроблять рідно-шкільні установи і рідний учитель!

Тому „Рідна Школа“ є безпереч-но найважливішою установою в т. зв. сучасного лихоліття, бо вона є о-сновою всіх культурних і матері-яльних цінностей.

Головна Управа „Рідної Школи“ Ілля Кокорудз в.р. Теод. Мартинець в.р. голова. секретар.

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР Юліяна Глушевського

Львів, вул. Городецька 97.

приймає всякого рода футра до роботи по дешевих цінах. — Спеціаліст жіно-чих плащів та галітерійних робіт.
680 1-3

тей, чисто з огляду на матеріальну неміч Товариства не має, бо пере-ходить його сили, але в порівнянні до українського населення Галичи-ни обіймає тільки маленьку части-ну шкільної молоді, яка марнуєть-ся в чужій школі або виростає без науки й виховання.

На кінець слід зазначити би факт, що до шкіл „Рідної Школи“ вчашає понад 80 проц. дітей більшого насе-лення, які у значній частині не пла-тять за науку нічого, або дуже мало, бо навіть по 25 гр. місячно, тому доходи зі шкільних оплат не по-кривають ніде значної частини ви-датків і тому не диво, що залеглі платні учительства виносять суми, яких ні Кружки, ні Головна Упра-ва не в силі покрити без щедрої до-помоги усього громадянства ціло-го краю.

Головна Управа „Рідної Школи“:
І. Кокорудз, голова. Т. Мартинець, секретар.

Податкова хмара.

Міністерство публичних робіт намага-ється перенести на наші села й повіти удержання державних і краєвих доріг.

З краєвих робіт на наших селах при-буває паче всього, а саме безземель-я, грошева ціновит, недостача заробітку, а кожним роком повторюється ексци-тарні нещастя і неурожаї, а відносно обмежується громадянські права вве-дення в європейські ярости і прибутки, нових воєнних. Під тиском наїрлівовит пінит нещастій люди дикос українське село. А тут іще міністер публичних робіт у порозумінні з міністром внутр. справ на основі розпорядку Ради міністрів з 5 липня 1928 з нагоди з'їзду в Києві Вислого Вислого в 1919 р. Теод. Самовір. Вислого надає на наш край нові податкові тягарі.

Вже тепер дорогі податки, щоби об-лодано виме селанство, є непропорці-нально великі, хоч дороги в кожнім ро-ком у нас гіршають, а не покращають. З новоорганізованих повітових рад, які зли-більшого має є тільки особливим повіто-вої адміністраційно-зависимої плати, є-пляється на головні селанні членські плат-ничі наклади, а дини ярости не знати, що робити. Міністер публичних робіт п. Морачевський в своїй „реформаторській“ діяльності задумав унаслідити галич-ні повіти (всвітстват зливальне, терво-тітське і краєвське) ще деякими подат-ками, перекидаючи на них удержання державних і краєвих доріг.

Великі підатки, такі як Австрії нещиро-а державної чи приватної плати на удержан-ня державних і краєвих доріг, тепер ма-ють бути покривані „powiatowym i zarządami drogowymi, przy przekazywaniu od-powiednich kwot z budżetu Mini-sterstwa Robót Publicznych w ramach ot-wieranych miesięcznie kredytów“.

Іще не таке „odpowiednie kwoty“ з міні-стерства публичних робіт ми, мешканці Сх. Галичини зможемо легко унаслідити собі. В пошому повіті маю тепер покривати „zarząd drogowy“ під управління держав-ного інженера, іменного міністра, а

які на жаль не маємо ще докладних звітів.

Таким чином виховувалося по захоронках і народних школах та

гартує таких розмірів, при яких експорт взагалі стає неможливим. Головна причина цього полягає в тому, що на Радянській Україні відносно дуже високі загатовні ціни на експортні товари і дуже низькі ціни на обробку їх.

Так сумно виглядає справа закордонного експорту Радянської України. Не дивно, там село, не дозволяє кооперація, не дозволяють державні організації на місцях і за кордоном. А продавати там треба, хоч би і з величезними стра- тами, бо треба якось добувати, бодей в мінімальних розмірах, закордонну ва- люту.

За океаном.

Перед 10-літнім листопадом.

Закоханість українці заздалегідь при- готовляються до гіршого відслідкування 10-літніх злигододних роковин. Уже та- пер обидві українські організації ро- зіслали відозви в цій справі до всіх тих місцевостей, у яких існують хочби най- менші гуртки наших емігрантів. Одно- часно в Америці проголошено місяць ли- стопад — місяцем зброї і жертв на до- помогу інвалідам У. Г. А. і на будів- лю українських інвалідів у Львові. За- радянські українці сподіються аборати з приводу цих роковин дуже поважну су- му на потреби інвалідів-немців У. Г. А. у крив.

Еміграція до Канади в рр. 1927-28.

На основі урядової статистики приїз- до до Канади від 1. квітня 1927 р. до 31. березня 1928 р. 131.507 емігрантів. У то- му числі було 50.572 і британських емі- грантів, 25.007 зі Стучиних, Норвегів, з решта решто кругом 30 про-ц. з інших країн. По національному походженню були: британ- ців 50.572 разом з ірландцями і шотланд- цями, американців різних національ- ностей 23.007, німців 12.002, українців 10.128, поляків 6.732, чехів 3.218, фін- ланців 4.763, норвежців 1.227, шведів 4.206, данців 3.833, словаків 2.711, італій- ців 2.503, швейцарів 2.124, бельгійців 2.128, сербів 1.131, австрійців 1.047, росіян 948, хорватів 661, французів 688, швейцарів 614, шведів 406, гре- чинів 583, японців 418, румунів 287. Ці емі- гранти розділялися на національно-про- мислові так: в Онтаріо 45.652, в Манітобі 43.598, у Квебеку 18.100, в Альберті 15.173, в Саскатевані 13.331, в Британській Ко- лумбії 9.801, решта розділена по інших провінціях. Щодо українців, які стоять у цій таблиці на четвертому місці (а в дійсності повинні стояти на третьому, бо багато наших людей поїхало до по- ледів і інших), то вони розміщені то- ледно в провінціях: Манітоба, Саскате- ван і Альберта. Це провінції, в яких жи- ве найбільше українців, які і творять там дуже важливий відсоток населення.

Відзначення українців

Богдан Губіцький, учень свого стар-шого брата, проф. Тараса Губіцького у Вінніпегу в Канаді, дістав при відзнач- ннях, які передували до і в цілі Канаді Королівська Академія Муніци- і Королівська Коледія Муніци- і політехні- чна з посереднього ступеня. За те дістав від академії шість орденів медаль.

Парох української католицької церк- ви в Діагностиці. Пол. в. Микола Волошин молодший одержав кілька відзначень від американських католицьких установ. А- мериканської католицької в Діагностиці ви- брано як одного з представників з цілого міста на католицький з'їзд в Сан-Антоніо Техас. в. М. Волошин. Також Аме- риканський Лейон вибрав цього року вде- ре о. Волошина своїм намісником. О. Волошин є тепер намісником діагности- чної станиці Американського Лейону, де є 1.100 членів (статейний Американ- ський Лейон має 60.000 членів. Вийшов о. Волошин в директором діагностичного "Індустріального Комітету", через який старається про роботи для своїх паро- хів.

Д-р Сохоцький подумав.

Лікарі в "Маморіалі Гесенштад" з По- друку. Н. Дж. подумав, що д-р Сохоць- кий, який був задушений в разній ба- брації своїм власним шнуром, уже по- думає. Як відомо, д-р Сохоцький пра- дував способом малювання поділу на годи- шних підкреслюючи, як світить в очі.

Сею красною зустрілися був самий ви- шіх і багато робітників. Д-р Сохоць- кий — це українська в Галичині.

До ювілею І. гімназії в Станиславові.

З історії школи. — Кілька дат і цифр. — Кого дала нам ця школа?

Станиславів, 27. вересня 1928.

Учасникам свята ювілею І. гімназії і 6. учням цієї школи цікаво буде прочитати ще дещо з історії найстаршої школи на Покутті — в доповненні до того всього, що вже ми мали нагоду прочитати в "Ді- ло". Одночасно весь цей матеріал повинен використати майбутній історик украї- нького Покуття в Північ.

Без уваги на те, яким роком датувати початок цієї школи, треба зазначити, що як всюди, так і тут, навчання відбулося спершу в латинській мові, а від об'їзду влади австрійським урядом у німецькій. Перша матура відбулася шойно в 1852 році, себто в часі, коли в цій гімназії за- чинають здобувати собі право громадян- ства мови українська й польська. Такий неадекватний, напів утративший харак- тер мала станиславівська гімназія до 1867 р., коли то після відомої заяви: "Пши тобе, пане, стоїм!" ціле шкільництво в краю передано в руки поляків, а тим-самим і в стан гімназії введено вишарову мову польську. Але й після того україн- ська мова мала в цій гімназії більші у- правління, як в інших польських школах. Так прим. у цій гімназії свята, іменни директори то-що влаштовували "по утрат- виступом", тут що-року відбувалися Шевченківські вечорини, а домі домі роки було так, що на початку року вся гімназія (боже греко-католики) йшла на Богослуження до костела, а на кінець року таскала аса — до церкви. Слід зазначити, що ця гімназія за української влади (від 1. листопада 1918 до 23. трав- ня 1919) була ведена як гімназія з україн- ською мовою навчання (разом з П. поль- ською гімназією). Директором цієї спіль- ної української гімназії був проф. Мик. Валківський, що тепер на емеритурі. Після приходу польських військ до Станисла- вова введено в І. гімназії знову польську мову навчання.

Найбільше учнів мала ця гімназія в р. 1907, то 1.115 у 26 візках. Це були часи, коли українське населення настигло домагаюся отворення в Станиславові у- країнської гімназії, до чого не хотіла до- пустити ніхто з чиним польським шкіль- ним. Тодішній директор І. гімназії Тер- лішовський наважився зажадати згоди, що І. гімназія в Станиславові не- потрібна, бо у нього є, мовляв, доволі місця, хоч і не дуситься в школі, як осе- дель. Нарешті під напором українських мас і нашого тодішнього політичного про- воду отворено в 1907 р. І. класу україн- ської гімназії, до якої вписалося відразу стільки учнів, що отворено три відділи (б. б. в). Але одночасно з тим вилічено в І. гімназії відповідну кількість учнів і отворено в них цілу П. польську гімна- зію в зб'їті, що мала тоді назву третьої (українська була П-га). Таким чином чи- сло учнів І. гімназії відразу зменшилося дуже помітно. Нині ця гімназія служить переважно потребам місцевого життєво- го населення. На 330 учнів є в ній 217 класів: 87 греко-кат., 94 греко-кат. і 1 пра- вославний. До української народності приналежало 23 учнів. Української мови яким у них, як роки проф. Олександр Тисовський у 3 комплексах; тільки учнів ходило на українську мову, зі звіту гім- назії не можна довідатися. Релігій вим греко-католиків в. Іван Слезок таким разом, що учні гр.-кат. об'їзду з І. гімна- зії ходили на релігій до П. (польської) гімназії, де він є постійним учителем релігії.

При кінці ще декілька імен тих людей, що вийшли з І. гімназії в Станиславові і записалися чим небудь додатним у нашо- му національному відродженні (крім тих, що вже були вчислені). Це перш за все померлий письменник Антін Москальчи- кий (автор "Святих Маланьського"), а по- тім його син д-р Антоніос Москальчи- чин, а далі Василь Ільницький, дир. акад. гімн. у Львові і член Ради Шкільної Краєвої, митрополит Спіридон Литвин- чук, і архипресвітер о. Іван Литви-

нович, Ізидор Милловський, автор відо- мої штуки "Тимко капразь", о. Микола Кумановський, композитор, о. Михайло Осада, автор першої книжки граматик, дир. акад. гімн. Едвард Харкевич, писем, Володимир Назаровський, родина Бучи- нських (в тому числі відомий дід д-р Ме- літон Бучи-ський), родина Заклинських (в тому числі посол о. Олексій Заклин- ський з Богородчан), в домі яких відбу- валися сходили тавних українських гро- мад, д-р Іван Струтинський, заслужений діяч і організатор ліського промиту, літе- ратурний критик Микола Федюшка-Ев- шан і багато інших. З живих діячів, по- лишніх учнів І. гімназії, відмітимо д-ра Костя Левинського, д-ра Теодора Грин- чак у Відні, о. Софрона Левинського у Стриганих, о. Ксенофонта Сосенка (оче- ного дослідника), а з молодших о. д-ра Філіпа, д-ра Івана Воланського, д-ра Ду- дикевича, д-ра Михайлівського і сотні інших. При тій нагоді простеємо подати назви перед кількома діями замітку про еп. Хоминиша, який був учнем терно- пільської, а не І. станиславівської гім- назії.

Сокольське свято в Стрию.

Імпозантний збиг Соколів Стрийщини.

Тим разом (23. п. м.) ітємо в Стрий. Треба пригадати, як представляється поповне сокольство Стрийщини, бо- там давня сокольська традиція. Перший сокольський збиг в 1900 р., другий в 1909 р. з нагоди великої зліборобської вистави. Тим більше цікаво, що бо- гатство сокольських робітників тим уже зросло. Нема вже Мускєвича, мови Борини з Лентича і багато інших.

Нас патять від Сокола-Батька. Мико- ло Назарік, водив соколом VII галицької бригади, переїздивши Шарець, де ви- діють могли наших стрільців і хоча по- мити ім був уже готовий, то збої ру- ки його розвалили. Перед нами Дістєр з Миславцем, де виступували своєчас- но У. С. С. і Печора з організованим по- митником, дорогим спонсором з добу- ту У. С. С. Нарешті відзначено в Стрий, який одним оком дивиться на Кіот — це сло- во нашого вісника, а другим глядить на Либів.

Опишмося в парку Бордана, ще в са- му перу. Чотирокутником стоїть 21 со- кольський гнізд і два Луга. В аснєті 6-ох епанівних прудів о. Висоцький Сухабу Богу з відток стає 13 епанів- ний у прегарних асних ринах до напих- ти. З цієї теліон-матері виступили епанів. Здається, що калі епанів ім епанів не за бодувою втратою епанів чи мунів, але тому, що стрили, між епанів- ний приїзду з творин пок. о. Накази- ський, навіть не стати на хер, ані ж і гідно виспівати "Вічна пам'ять". І нас прибіже душевно на байдужість Стрий, Черні ітїни висуваються на асн- ку про байдужість, коли довідатися, що це чернецьство дні на "Бесіди" могло зійтися сором молодиків (що претенду- ють на так звану вищу освіту) і далам концерт... в тарока.

На промові входить о. Шуров- ський. Обертасмося і знову затуємо в нас віра в будуче. Перед нами 1.200 со- кольської молоді з сіл. В ній ладів — в ній наша сила! Пливе півня чуття і сер- ца промовіть духовини. Промовіть, які починаються: і вібрали ми всі, епанів різ- яз півня до півнях, бо нині в нас день воскресення і т. д.

Кінчимося равнича частина. Відли рохадатися на стрийський відпочинок. Поширюємося з нами, іможується не- тільки епанів фізично поставою, але й духовно аснєті і епанівітї. Не при- біло іх на думі, що влада зліборобів ім вступити з односторон. роуміють добре, що сокольської ідеї піхто ім зі сер- ца не перше півнями зліборобів.

Потинається пошудуєча частина, яку отирає посол Остап Луцький промовою, зверненою до громади Орбела під зу- чин сокольського маршу вливають бальмо- струнним, плавним кроком доведено лентою в чітрах Соколів і народних б- диях. На часі Добриш, що заложують усіх відли. Усіх дієват 386. І зати му- лив не дострєдїє як сід до віра, то всеж вони випливають свої вирази так, що випливають ментальні одлєсти у відли. Відлєсти, а рівночасно відлєсти- ний півнями нестримним відлєсти вх- одить півням кроком Соколів. Хлопці, як муз — 420 іх! Випливають 4 впрод ві- поруч, які були вийшли зати при епанів, ний при музич. Ми аснєти, що во- лив не мали часу в короткій півночній затиється в рухом віраш. Та не не іх еп-

ф у т р а

АРТУРА 662 2-3

Пайцера

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5. Телефон 49-72.

при своїх низьких цінах мають :: ВИРОБЛЕНУ МАРКУ. ::

на, а тих, що пани керують зі Стрий. І Стрий мусить тимати, що село все че- кат і все ще його, свого міста, потребує. По цих етапах і Соколів до віра зор- рувати. Широю розставив робила добре пражішні, Орбела при епанів вико- пали Луговики свої вирази теоріями, а Луговики руминишми. З терти відли руминиш виразили на ний і поручат. Докладно вивчали потім свої епанів вирази Луговики і Луговишми, а сотні Соколів різно висловили вирази списами. Бажаним було ділами, щоб у всіх при списах були позитивні хорування. За- служені члєси збирали ті, що ставили немі епанів і доладували притомність ума, коли треба було революційним спо- собом вежувати неадекватна зруч- ність розбавляв всім. Напоми 172 со- кольських Соколів будувало теорію веж. Вежі будували епанів ітїни.

В епанів вечері етапути всі соко- лами вилучати притїти. Останні мри- кою з неадекватної ріки, в ділі сокольських епанів, випливати зі епанів перед нами, не тільки ладна нашій аснєті. Та "га- лад", яку село вже розвинути, а ний в роумі інтелігент і ставитися до неї затижно бодує.

Віра притїти від Сокола-Батька. 41 со- кольських гнізд Півноччини етапути сво- го притїти затулювати з ний і аснєті, що зати разом з нами до епанів со- кольської домі. "Всє вперед, веі віра!" Стрийський сокольський притїти ітїни у своїй притїти ладно сокольську епанів Стрийщини і радію іх покочення зліборобів, а Соколів і Ходорів- щини злирєсти іх на свої сокольські епанів в ділі 20. п. м.

Повесасмося грібе "Гаразд" лугами і ладно ладів Стрий. Покочом руминиш сокольської сотні злирєсти мий від На- родній Лиг з музичою на ний, відли епанів рохадатися домі, а ний на вечір- ний сокольський гурт.

Ми на ділі Віраш нас кінч: "Силь- но, красиво, обережно, швидко!" Це ний плєсти притїти іх півночнього свята в Тувотівних, Осада, що епанів з нами етапути зліборобів Соколів і Соколів до їхнього притїти свята. Так затиється млате покочення зі епанів.

Напривітні зати, що дово треба бу- до зати, щоб Станиславів відли епанів сокольського свята. Сподієся, що стрийні мене добре злирєсти, та зати свої епанів з того, що кожна народина притїти зати епанів обов'язку соколю, до- кладно і в серцем.

Кооперативне свято Ходорівщини.

День 30. вересня 1928 р. на довго е- тапути в млаті пам'яті Ходорів і ходо- ріського округу. Цього дня відбулося ладом Пол. Союзу Кооператив у Вібр- ній, який удедує в Ходорів розвинути, ладно Політичне Кооперативне Свято, плєтене з посвятими власного дому. Коштом і заложом бодуєвого союзу відбувалося в Ходорів на гуртах "На- родного Дому", на притїти, півноч, покочен ітїни ладного зати боду- вано-муніципальні млати. Ці нагоду ви- користали бодуєві і ходорівські кооперативні ділі для плєтіння кооперативного свята, що ладно плєтіння до- лив іх дуже нервово і успішної притїти рохадатися ділі ітїни в ний.

Вас в ринку в півноч злирєсти рин- ці млати Ходорів від утратили епанів, ний чі до злирєсти чі до епанів, плєтіння ітїни епанів ний. Чуд- ний, епанів, епанів день епанів злирєсти ітїни плєтіння плєтіння свята. Богато в національній притїти притїти плєтіння, де відбулося епанів, злирєсти притїти притїти не тільки українці, але ще більше епанів

є німецький голярці Мекленбурга та Гольштайну і перше дозволили на продажі біблії в Мекленбурзі, переклад «світлі місті Ієлму».

— Рада на прогібіцію. Нюборська фабрика автомобілів Дурент виробила 25.000 дол. для того, хто подасть найкращий спосіб, як перевести в життя прогібіцію. На це він одержав уже 10.000 парад. а між ними від Адама Фрідка з Гавани, столиці Куби, який каже, що наперед треба бити всіх американців, а тоді можна вже впасти вночі прогібіцію.

— Місто Ренфелера. Сир американського нафтового корабля Джон Рокфелер купив у Вірній місто Віліамсбург. Це місто перед проголошенням американської приналежності було столицею 13-ти англієських колоній в Америці. З цього часу зруйнувалось чимало старих будівель. Рокфелер рішив відбудувати місто на підставі архівних даних і відновити всі старі будинки а добі заснована Віліамсбург.

— Консервація квітів. У лабораторії природно-історичного музею в Западбургу вдалось знайти середина, завдяки якій можна зберігати квіти та рослини в їхній природній красі та формі. Цей середина не дає розложитись жовтким квіткам, а його відтінок не триває нічого на своїй свіжості, так, що він зберігає нові квіти навіть «у підірванні від злих».

Театри.

Великий Міський Театр:
3-го г. 7:30 веч. «Ірідіон» Красівсько-го, 50%, зникли.
4-го г. 7:30 веч. «Аді Мімі», оперетна, виступ Е. Гістелт.
3-го г. 7:30 веч. «Мала гримашка», комедія А. Бірабо, прем'єра.

Міна.

«Аполло»: «Хата вуйна Тома».
«Лев»: «Богдані ролі та червоні уста» з Лівом Гайл.
«Оаза»: «Усім долі».
«Палас»: «Вузол смерті».
«Фатанорган»: «Горячка золота».

Дописи.

БУЧАЧ. (Із діяльності «Сенції Українських Студентів» при Філії «Просвіти»). Довгий час по війні не було в Бучачі організації, яка об'єднувала, хоч на час ферій, студентську молоді, що живе в політі. Щойно ми, ферій задовго при філії «Просвіти» «Секції Українських Студентів». Праця пішла в Секції доволі швидко темпом, доказом чого хочби такі дані: заходом Секції зібрано ми, року 832 зол. на «Місяць Студента», влаштовано 15 рефератів із різних діячих знання, Шеленківське Свято, 4 вечорини; з рамені Секції виходить в Бучачі кожної неділі пересічно 3 товаришів на села до читальні, як і теж як організатори «Лугів» та «Соколі». Словом діяльність Секції доволі багата, завдяки вона у великій мірі на плути, проси, житті повіту. Та на жаль діяльність ця спирається тільки на силах одиниць, загаль студентства повіту (а в їх 5-10 життям своєї організації не цікавиться. Довказом цього хочби останній Загальні Збори Секції, які відбулися дні 23. VIII. н. р. при участі всього 12 членів. Сором таї тільки! Можли не знавчати, що старіше громадянство не цікавиться культурно-просвітним життям повіту, що Заг. Збори «Просвіти», кружка «Рідної Школи» відбуваються при найменшій передплаті статуту кількості членів. Але що студентство, молоді, так само поступало, не вже вершок байдужості, моральної малодарності! Заг. Збори висказали і за цього факту своє обурення та прийняли постанову, на підставі котрої вжито на будуче із такого поступовання деяких товаришів відповідні консенсуси. Час вже пробудитися студентству Бучаччини, позбутися груштовності, а ще більше інертності статуту на висоті свого завдання і здійснити ці сподівання, які покладає на своє студентство українське громадянство!

Турка н. Стр. (Посольські віча). В дні 16 IX. 1928 відбувся в Борні і в Києві у н. віча, на яких посол Дмитро Великанович здав пичерпуючий звіт з діяльності Українського Союзового Клубу і зареєстрував чимало бажань наших селян. В Борні число учасників зросло 200, у Києві 700 осіб; на першій вічі промовляли крім Д. Великановича з. Г. Мороз і д-р М. Кондрат, на другій з. О. Долинський і д-р М. Кондрат. В дні 21 IX. зібрався 500 селян з Ясіни Масьової, Кіндратова, Святицького, Голосівської, Ясіни Стецькової і Волосівської Великої на повітря о. С. Козуба в Ясіні Масьовій і з увагою вислухав реферат Д. Великановича про положення українського народу під Польшею і про заходи Української Парламентарної Репрезентативної д-ра М. Кондрата про організацію УНДО. На всіх трьох посольських вічах ухвалено одностайно повне довіря для Українського Союзового Клубу а особливо для посла Д. Великановича і для проводу УНДО-ня. Вічевики.

В обороні правди.

До Хваленої Редакції Шоденника «ДІЛО» у Львові.

Просимо не відновити поміщення — в інтересі Т-ва н. об. «Дністер» і Кооперативного Банку «Дністер», як українських інституцій слідуючого висноження у Вашому щотижневому щоденнику.

Від якого часу підноситься проти обох наших інституцій закиди з приводу вимогання інших надмірних користей з тих користей «Дністер» не приносимо. Було це лише зайняве забезпечення проти втрат на валюті. Закид «Громадського Голосу», що при валютно-валютних позиціях сум Дирекції не вважала рівночасно владчаваних членами уалів є безосновні. Бо ведення книг Товариства в чужій валюті не допускає закон. Чисто золотові кредити уалів натовість Дирекції другим кооперативам на реєстрації векселів.

Дальший закид про обтяжування надмірними коштами членів Т-ва н. об. «Дністер» при судових стяганнях зробиш кошту, а також цілком несправедливий, коли зажити, що виплати заснаження зробиш кошту мали місце виключно лише при скаргах за зплату векселів, якими забезпечені а «Дністрі» члени платили премії забезпечення. Таку заплату приймав «Дністер» в рр. 1925—26 в інтересі членів тільки, які зади недовести готівки раз з того користали, а Товариство уважало такі заплати рівні готівковим, виплату на за оплату векселів полів відшкодування, понесило всі адміністративні кошти, податки і реєстрацію. Тому, що при відносно великій числі забезпечення набиралося в «Дністрі» поперек 40.000 таких векселів, хоч дрібних але репрезентуючих величезну суму належних премій від прийнятих забезпечень, з яких тому «Дністер» з вище позначених причин не міг дарувати відписати, — дучалося на жаль велике число випадків, в котрих «Дністер» зади незплати цих векселів чимось численних упитиень і після 3-літнього падаренного виниження, коли грош заставлення, мусія ці векселі спарити. Тому, що у векселях поступованих обов'язує адвокатський примус і скарги мусія бути внесені через адвоката і даліше тому, що адвокат під дисциплінарною відповідальністю не може числити кошти інших як у тарифі устійненій Адвокатською Палатою, мусія бути по числені і признані судом судом тарифові кошти, які в багатьох випадках не стояли в ніякій відношенні до скарженої суми. На жальні просяби членів, «Дністер» при стяганнях претензій редукував і редукує ці кошти до лісно понесених видатків на степплі, порта і т. п., тим більше, що кошти ці не припадають синдиком, тільки впливають до загального фонду коштів Товариства, яке синдиком оплачує пазивально.

Відносно закиду підмошенник з приводу інших некорисних і зі шкодою для установ переведених Дирекцією трансакцій, стверджує Дирекція, що інших того рода трансакцій, які принесли би страду для «Дністра», вона іменем тих інституцій не переводила. Появляючи те, що Товариство взаїмних забезпечень «Дністер» стоїть під доглядом Міністерства Скарбу, а Кооперативний Банк «Дністер» під доглядом Ревізійного Союзу Українських Кооперативів, а крім цього мають оба Товариства Ревізійну Комісію, вибрану Загальними Зборами, і всі ці контрольні органи не аналізували при контролах яких-небудь некорисних трансакцій, то найбільшим доказом несправдливості тих наклепів є те, що обі інституції анказують щороку зиски з оборотів і щороку збільшують свої резервові фонди — не можуть отже переводити своїх трансакцій зі страдями, а кіба тільки з зиском.

Відносно закиду неспотизму стверджуємо, що Дирекція не мала можливості розпалувати конкурс, ані не мала впливу на обиду маніпуляційних сил в адміністрації своїх двох більших посідовств, бо установлений факховий адміністратор, який не є ні споріднений, ні посвоячений з котримнебудь з членів Дирекції ні Надзірної Ради, має застережену в контракті вільну руку у призначенні помічного персоналу.

Та вже найкращий доказ злого волі і злоби явився «Громадський Голос», розповсюджуючи ністи, що би «Дністер» давав будьто сталі датки на хорих поліціянтів, будьто дав такий даток у висоті зол. 5000, коли в дійсності перед трьома роками уалів одворозово такий даток у висоті всього кількох золотих на гуманітарну ціль «Дім здоровля поліціянтів».

Дирекція стверджує і зазначає, що Надзирна Рада, Ревізійна Комісія і Загальні Збори, які мають фактичну і правну змогу агітувати в господарку обох Товариств, а нати щорічні зруководні звіти

з діяльності, розказні по цілій країні і жидці інформації, якими Дирекція служить кожному з членів чи то через Загальні Збори, чи то відчас Загальних Зборів, є єдиним властивим способом, який без шкоди для Товариства може об'являти ширші моги громадянства з діяльністю Товариства і може дати громадянству змогу здоровля критики цієї діяльності.

Дирекція вповні цинить і розуміє також, значіна голосу і критики преси, якщо що критику анказується в інтересі громадянським і національним і у відповідності до цієї цілі спосіб

Однак Дирекція має право доходитися від преси загалі, а зокрема від преси української, щоб вона згідно з етикою і в національній інтересі приймає і поміншала також пояснення і спростовання роблених Дирекції та інституцій закидів і то навіть у таких випадках, якщо вони не відповідали стисло могом прегового зкита, бо національній пресі, оскільки вона не руководиться особистими мотивами або не підтримує українського згизмісного духа руйніництва, повинно залежати на тім, щоб через неоправдані закиди українські інституції не понесли шкоди.

В тій назі вивела була Дирекція і до членів «Громадський Голос» спростування неоправдані закидів, яких відповідалний редактор не хотів помістити і до цієї те не помістити не дозволяючи на те, що у своєму спростуванні паролі давши, помістив у ч. 219 «Діла» твердильте, що замість ці поміщені в «Громадський Голос» не з особистих мотивів ага в громадським інтересі — отже в інтересі громадських установ

В цей спосіб приволозив нас відповідалний редактор «Громадського Голосу» викопитись аж судової дороги і зобити варті доведення з приводу несправдливості тих спростувань.

Отже, коли за ракі і не навіть не помага, бо дивним дивом суд не був впазі через три рази доручити йому визначити до розпра, визначування на 27. VIII. 5. IX. і 21. IX. н. р. і коли відповідальний редактор у анше згаданім своїм спростуванні в ч. 219 «Діла» заповідає, що не помістив і не помістив нашого спростування з причини, що воно не відповідає вимогам закону — те Дирекція полишаючи оліну законності, відповідального редактора «Громадського Голосу» нашому громадянству — уважала своїм обов'язком, користуючи з прихильності редакції щоденника «Діло» підперти цю дорогою безвідплатні закиди «Громадського Голосу» вже тепер і виснажити тенденційно представлені факти та закиди, щоб вчас відобігти ширевню ведовря між суспільністю до репрезентативних нами установ тим більше, що на члені своєчасним досвідом із нашими спростуваннями у лівим органі п. Тумена «Газети Подольня», коли то також було відповідальним редакторів доручити визначити і коли він борочився проти нашого спростування а такий ойм спосіб, як не заповідав відповідальний редактор «Громадського Голосу», мусимо нині рахуватись з тим, як до укінчення вартного процесу і примусового поміщення наших спростувань може вплинути ще довгий протяг часу.

Упевнені нас у цьому унір, а яким відповідальний редактор не давав собі доручити визначити, бо цього факту він анперечити не може. Довказом того є іменно обставина, що в часі перах червою розправкою, отже тоді коли визначити було доручувало, він був присутній у Львові, що може ствердити велика число свідків

Дирекція Товариства взаїмних забезпечень і Кооперативного Банку «ДНІСТЕР»

3 театру.

Великий Міський Театр: «Фавст».

Три найважливіші партії в опері Гунода співають гості, отже ця постановка «Фавста» стояла під знаком гостинних виступів: Хоріана (в ролі Фавста), Галенської (в ролі Маргарети) і Трепінського (в ролі Мефіста). Поза ними партію Валентина співав Курцбарт, партію Зігмунда — Поповича, Марті — Павловича з Вагнера — Євдокимів.

Щодо Хоріана, співака ще дуже молодого, то він має доволі гарний і симпатичний голос, хоч і не доклав зусиль. Голос цей звучить м'яко і свіжо, співак орудує ним легко і певно навіть у найвищих тонах, а до того й автор з нього доклав добрий. Не дивно, що його виступ в ролі Фавста увінчався перемісним успіхом.

Галенця, теж молодий співак, виступила зовнішньо прегарно, бо з неї справді неабияк красуня. Але голосово вона менше потягла, можливо, що й наслідком тремтіння. Особливо не дописувала її сольові партії. Всієї танди Галенця має симпатичний голос і співає музично.

Третій гість — Трембіцький, співак старший, рутинований. Своєю партією віддав поправно, хоч гра його не виходила поза відомі шаблонні норми. Голос його доволі сильний, але вже дещо приглушений.

На окрему загалу заслуговує Турбар, що дуже інтелігентно інтерпретував партію Валентина і знаменно фразував хантену.

Виконавці поемних партій відповіли теж своєму завданню, тому ця вистава мала повний успіх. Дирігував спр. в. н. Я. Липинський. **І. М.**

Торговельно-кооперативні курси.

Світлий зріст нашої кооперації викликає сильну потребу фахово освічених кооперативних працівників. Ізучивши потреби нашої Торговельної Школи, ми веде крім звичайного 3-літнього навчання ще річні курси для досвідчих з початковою базою всесвітньою школою і окремі річні для абітурієнтів середніх шкіл.

На обох курсах ведеться обов'язкова наука кооперативу, на яку звертають особливу увагу при всіх предметах.

Курс для досвідчих освітлює кандидатів на керівних (лідових) і магазинних, курс абітурієнтів на торговельних референтів, організаторів і т. п. кооперативних співробітників. Наука на обох курсах ведеться на основі окремих планів і бере на увагу освіту і майбутню професію кандидатів.

З огляду на те, що наша Школа є однією з торговельних шкіл з кооперативним напрямком науки, її абсолютні мають першочинство на місці у нашій кооперації. Курси для абітурієнтів можуть теж дати нам студенти університету, бо наука відбувається по-людськи.

Лист до Редакції.

До Світлої Редакції „Діло“ у Львові, Ринок ч. 10.

В Городецькій стався такий випадок: Високою д. р. прислано одному державному урядовцю „Сурму“. Стенд і печатки вказували, що вислано її з Югославії. Урядники співзаставили отворили дослідку, а заміняючи „Сурму“, дали знати шефам уряду, який доміс про те вийшов владі, а на основі § 116. сечас в місті звідання урядника з посади.

Почалися заходи і пресби цього урядника, що має на удержанні жінку і дітя, щоб його назад прийняли і коли справа була на добрій дорозі, менше більше по 3-ти місяці, знов прислано йому „Сурму“ і знов стенд і та маркі вказують на Югославію. Хоча урядник представив чю посилку Старосту, однак прихвату його уже під знаком запитування.

Припускаю, що це діється і деінде і цілий ряд урядників українців загрозений таким чином в матеріальній екзистенції. Тому вказане було би поміщення оповістки того змісту: „Від якого часу шлють келідомі люди „Сурму“ українським державним урядникам, а наслідок чого їх сечас з місця звідання з служби. В той спосіб мабуть шайка провокаторів підступно хоче позбутися українського елементу з урядництва. Остерігається всю суспільність нею шкідливою роботою“.

Городецька, дня 27. вересня 1928.

З гарбоним понажанням
Д-р Василь Кассиний.

Нові книжки й журнали.

Літературно-Науковий Вісник; книжка Х. за жовтень 1928. Зміст: Дажбожич — Прелюдія постулу; Гали Мазуренко — Про те, що місяць бачив; Остап Гриндай — поезія; Коліска жемчужини; То ти? Билля; Опанас Беганко — Немас снів; Р. Юна — Особисті; Вод. Куч. — Гренидери; Роман Стефанович — За Смуки; Арсен Кара — Чад; І. К. Честертон (переклад); Чикаленко — Багрина перуна; Н. Вертикак — Роскім; П. Романов — Куржиді; Ю. Коларик — Спогади юнацьких днів; Леоні Лосенда — Едгар По; Сер Галагуд — Толстой; Арсен Кара — Лястопад; О. Митко — Винародження селянства на еміграції; І. Гончаренко — Історична сентеза А. Бера; Д. Д. — Патрія чи еклексія?; Р. О. — З пресою фланкі; М. Рильський — „...“; Бібліографія. Нові книжки.

Нова Хата, журнал для плекання домашньої культури; місячник. Львів, жовтень 1928. Зміст: — Марія Фуртат; Садомей Крушельницька; М. Д.; Місяць української книжки; В. Організуємо виставку артистичних виробів; О. З.; Гість з Канади; Шарав В. як; Поміжбуди подорож; А. Т.; Краса й багатство нашого краю; Ріжні вісті; д. с.; Зовнішній вид жінок за кордоном і в нас; Моди; Ручні роботи; д-р Софія Парфалонич; Осінні небезпечки та як охоронитися перед ними?; О. Ф.; Про тайну електричного вогню для людини; Дещо про ритміку; Приписи; Жертви на пам'ятки М. Приписи. Ілюстрації.

Більше про Україну, політико-економічний журнал ЦК КП(б)У. Ч. 17. Зміст: — Перелом; Перші підступи переміщення самокритики; М. Малинов; Про систему перевірки виконання постанов партії; К. Шніт; Питання війни на VI. Світовому Конгресі Комінтерну; К. Віжарський; Націоналізм жінки на Заході України і завдання К. П. З. У.; С. Гундучак; На переломі нового господарського роду; І. Гольдберг; Зовнішня торгівля України; С. Мінчев; Про соціальний характер машинного виробництва; С. Іванов; Стан і найближчі перспективи замірної промисловості УСРР; Критика й бібліографія.

„Світ“, ілюстрований журнал; виходить двічі в місяць, Рік вид. IV. ч. 15—18; Львів, вересень-вересень 1928. Зміст: М. Рудницький: Преса і література; М. Кішур: З поезії; М. Дорошук: Внаво; К. Дубенський: Замов; К. С.; Лев Толстой; П. Козляк; Роздана годин; З Гундучак; К. Бобиневич: Мої спомини; Е. Гельтай: Задристі. Популярність — пер. І. Ставницький; З української опери; Н. Еккерт: При мій меді; — пер. В. Шурат; Подружжя; Базар в Атенях; Іван Жовтук; Г. Новополі; Поет гототи; Садомей Крушельницька; Аведола про Толстого; Читання вночі; К. Сологуб: Не зачиняй дверей — пер. В. Шурат; І. Каліцький; Марія Загіря; За океаном; Шпигаль для дикого звіра; Нема землі на півночі; В. Овсенко; Один рік; І. Яблониченко; Заповіт; У ясну нічку зорі блиснуть; З думок різних народів; Зелений Клин; З мартія життя; В. Лебедєв; Дружина; Історія пошти; Жидва й висота; П. Маргеріт; Ратуйте: Україна й українці в творчості Стоду; Г. Г. Езер: Смерть Дажбожича — фейлетон; Веселий жук; Ілюстрації.

„Чар — Зілля“, ілюстрований двотижневик. Рік вид. II. ч. 6. Тернопіль, в другій половині вересня.

„Вікна“, література-мистецтво-критика. Рік вид. I. ч. 7. за вересень 1928. Львів.

„Вісті з Лугу“, місячник, присвячений духовним і сіловим справам, просвіті і науці.

„Сільський Світ“, орган незалежної господарської думки, двотижневик; 1 рік вид. VI. ч. 15. з дня 15. серпня 1928.

„Проти хані“, місячник. Рік вид. I. ч. 6. за вересень 1928. Львів. Зміст: — А. В.; Смерть; С. К.; Питання шумів; Сміху на Великій Україні; Проф. М. І. Туган-Барановський; Програма соціалізму; С. М.; Соціалістичний конгрес у Брюсселі; Політична хроніка. Замітки. З преси.

„Більшовик України“, політико-економічний журнал ЦК КП(б)У. Рік вид. III. ч. 15—16 за вересень 1928. Зміст: — Перелом; VI. Конгрес Комінтерну про міжнародне становище; О. Нуріков; Підсумки хлібозаготівель 1927—1928 р. та перспективи хлібозаготівель і хлібообороти УСРР в 1928—29 р.; І. Проспирія; Про хлібобільні янни в партії та про боротьбу з ними; С. Власенко; Про селянські, рудничні й фабрично-заводські ради Донбасу; С. Гундучак; Робота української промисловості в 1927—28 р.; П. Зарпайко; Сільсько-господарче машинобудівництво та колективізація села; С. Мінчев; До основних підсумків господарного перепису населення України; В. Каліцький; К. Федотов; Боротьба з засухою й розселення; Умови прибутку на хатеру з історії партії та Жовтневої революції Українського Інституту Марксизму; Критика й бібліографія.

ослав Ант. Гелешинський „Процес против Ісуса Христа“, Коломия, 1928.

ВЖЕ ПРОДАЄТЬСЯ

ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ КАЛЕНДАР „ПРОСВІТИ“

на 1929 рік.

Крім календаріюма, історичного календарію, провідника по Львові і краю та статті про життя українських установ в Канаді, — в календарі є багато цікавих епох, дань, віршів, статей літературного, історичного змісту, по природознавству та сільському господарству. Є також стаття про Українське Парляментарне Представництво з портретами всіх сенаторів і послів.

Ціна 3 зол., з пересилкою 4 зол., а за післяплатою 4.50 зол.

Товариство „Просвіта“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВІСТІ Михайло Рудницький: НОВОСТІ НАГОДИ І ПРИГОДИ

9 любовних історій: Бережани—Львів—Київ—Париж! — Книжка має 268 сторінок. Друкована на білому бездеревинному папері. — Оригінальна обортка в двох яскравих. — Ціна 5 зол.

Замовляти у видавництві „ІЗМАРАГД“, Львів, вул. Словацького 14.

Відбиття з „Вірн і Науки“. Набути можна в книгарні „Наука. Тов.-а ім. Шевченка“ у Львові, ціна 50 сот.

Петро Франко „Захар Беркут“, історична драма на 4 дії. Перероблено із повісті „Захар Беркут“ Івана Франка. 57.

Mitteilungen des Ukrainischen Wissenschaftlichen Institutes in Berlin: Heft 2. August 1928. Inhalt: Tymosenko V.: Ukraine und Russland in ihren gegenseitigen wirtschaftlichen Beziehungen; Scerbakivsky V.: Die vorgeschichtliche archäologischen Forschungen in der Ukraine nach dem Weltkrieg; Dorosenko D.: Die Entwicklung der Geschichtsforschung in der Sowjetukraine in den letzten Jahren; V. Bidnow: Die „Ukrainische Historische Philologische Gesellschaft in Prag“ (1923—1928); D. Dorosenko: Das Ukrainische Wissenschaftliche Institut in Berlin (1926/27—1927/28); I. Mirzuck: Ukrainische philosophische Bibliographie der letzten Jahre (1921—1926); Kleine Mitteilungen und Anzeigen.

НОУН.

Заповіт і Присяга Народові, музичний супровід до снів Т. Шевченка й І. Франка для скрипки (мандоліни) і допр. фортепіано (гітари) на народних піснях і мотивах. Склад Сава Безвісний.

ОПОВІСТКИ.

Виклади на курсі для абітурієнтів при Торговельній Школі Т-ва „Просвіта“ у Львові, вул. Корняків ч. 1. починаються з понеділка 8. жовтня 1928 о год. 4. попол.

Гімназія „Рідної Школи“ У. П. Т. у Яворові святкує в суботу і неділю дня 6. і 7. жовтня 1928 р. ювілей свого 30-літнього існування. І. Поминальне богослуження в пам'ятку, охрещених гімназі, віднос до ювілейної „Золотої Книжки“, — складанням неолок і відкриття пропанітної таблиці, академією, радісним святком гімназійної молоді, спільною фотографією, виставкою „Сну української мови“ В. Патовського і комерсом. — Бізети: 1 зол., 50 сот. і 30 сот. Вступ на Академію за добровільними даними.

Позір Золочівщина! Фізія Т-ва „Просвіта“ в Золочеві, устроє для 14. жовтня, в разі непогоди для 21. жовтня 1928 р. Велике Народне Святко з нагоди 50-літнього свого існування і посвячення угольного каменя під бурсу. Програма Святка: 1. В годині 10-й: Полеся Служба Божа коло церкви оо. Василія на Шляхат. 2. Похід на площу української гімназії. 3. Дарування бурси і посвячення угольного каменя. 4. Святкова Академія зіступним словом, привітани, хоромими і оркестральними продукціями і декламаціями. — Прохажо українське Громадянство Золочівщини і сусідніх повітів а також усіх бутих питомців української бурси в Золочеві до участі в Святі. — Виділ.

ДРІБНІ ОГолошення

ГОДИННИКИ тільки найкращих фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятих літ з найліпшою стороною звідна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марієвська ч. 5. 3 118-7

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. ГРИЦІПРУНГА, вул. Личацька ч. 34. приймають апси на новий 5-ти місячний торговельний курс. Окремий для абітурієнтів. Стенографія і писання на машинах. 657 2-2

СКЛЕПАР потрібний сечас до провадження Кооперативу в Радошніях. — Зголошення: о. Т. Левицький, Радошній, п. Комашица. 673 2-2

Ф. О. ЯНУШЕВИЧ, вул. Віпн. Пони ч. 1 (біля Зеленої). Тел. 39—60. 679 1-5

БРИЛІАНТИ, також й інші біжутерію купує по високій ціні Домбровський-Розважеский, Львів (Готель Жоржа) Ападеційна 2. 2381 15-7

ТОРГОВЛЯ Миколи Кошана в Туркштині пошукує хлопця на купівлю практику. Вік до 14 літ. — Неугадані угоди охочим охочим без відповідей. 673 2-3

Ф. А. Б. Р. И. К. А. „Дріт“ Львів-Закарпаття Король Яна III. ч. 3. поручає найкращим сітін до курників, уладжує підковиті огорожі тенісових кортів, віл, городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 23-7

ОГолошення.

За оголошення Редакції не відповідає.

Соціальніс недуг ларіні, серія і жолудки

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 2-23

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитяючих зубів, пльомбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пациєнтів з провісний полагожується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовим і студентам значна 670 знижка. [Олекти в сплатах. 3-3

ЮЛІАНДА знала школа крок і шиття вул. Станіслава ч. 8/11 приймає на 3-місячний і річний курс шиття. Удільна наука крою по домах. На час тривання науки можуть дати удержання. 628 3-7

НОВА ПРОЦЕДУРА КАРНА

дуже широко опрацьована прок. Леніна-Соболєвським попила в книгарні

А. Мінчелеса, Львів,

вул. Коперника ч. 2. 2-3

Ціна 5 зол. брошур., 7 зол. опр.

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ І

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

Р О В Е Р И

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА

І РУЧНИХ РОБІТ І

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 13-7

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найкращішою фарбою до білль, вапна і малярських пілей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Медюліні і Парижі золотими медалями. 1302 Скризь до набути. 38-7

КОМПЛЕТ перша 30Л. 28.

6 ложок, 6 вилон, 6 ножи і 6 казювочок з хіпського срібла. II-га сорта 25 зол. у Б. ГРИНБЕРГА, Сикстуська 4. Тел. 59-24.

Ширіть наш часопис!

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М сично: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Інтелігенція і маса.

Львів, 4. жовтня 1928.

В своїй „національній політиці“, себ-то в своїх заходах опанувати українську селянську масу та зробити її предметом своїх денационалізаційних експериментів, польські чинники — одні явно й безпосередньо, а другі потайно й посередньо — повели наступ на єдність українського народу. Програма їх, яку ми вже не раз зясовували, ясна, проста і вичерпуючо-доцільна: відділити, відокремити, просто відірвати „людищу“ народню масу від „сепаратистичної“ інтелігенції. Бо — мовляв — та маса нічого не бажає, до нічого не змагає, зрезигновано-байдужно ставиться до всіх життєвих процесів і маніфестацій; вона бажає тільки заспокоєння своїх анімальних потреб та відповідно достроєної адміністрації. Коли щось порушиться в тій масі, то тільки завдяки „сепаратистичній“, „протидержавній“, негнотомній інтелігенції, яка накидається їй на свого провідника, яка змагає до уніфікації тієї маси в одно ціле, в культурну, економічну й політичну єдність. Тому крім відсепарування маси від інтелігенції треба повести племінно-розкладову роботу в її нутрі, розбити її на лежків, бойків, гуцулів, підгірян, подолан, волинків, поліщуків, холмшаків, а їх народню культуру спрямувати в русло єдиної польської державної культури — як регенеруюче, оживляюче джерело польської національно-державної культури.

Ці польські пляни і ці польські заходи є рівнобіжні і в основі ідентичні до плянів і заходів більшовицьких. Там з народницькою і самостійницькою інтелігенцією апараноса простіше при допомозі зброї і засобів з революційного арсеналу, а всеж таки не зовсім. І нині ще радянські публіцисти громлять українську „контрреволюційну“ інтелігенцію, і нині ще її примара зявляється перед потентатами найбільшої держави і виконаннями впливвердної влади. Однак мало було знищити народницьку інтелігенцію. Треба було ще розложити масу, себ-то і поставити в дві боєві, ненавистю і завистю просякнуті боєві лави: заможніших і бідніших. І шож виявилось? Виявилось, що така праця не під силу навіть радянській державній і комуністичній партійній машині. Маса спершу дещо подалася, щоби опісля з тим більшою напругою й успішністю дати відгук експериментаторам. А пречінь заможніших „шовіністичне“ українське селянство на Наддніпрянщині в загальному займає місце інтелігенції на західно-українській національній території.

Очевидно, нічого нового під сонцем! Ті польські пляни і заходи є старі як світ. Використовувала їх і здійснювала в повному обемі у відношенні до нас польська шляхта в старій Польщі і підчас австрійського періоду, особливо після 1867 р. Хібаж тоді не протиставлено „россійську рускі людє“, незвичайно прихильно настроєний до шляхти, „радикальний“, „різунсько-гайдамацький“ (тепер кажуть „сепаратистичний“) інтелігенції? Хібаж не роблено все можливе, хіба не припоровано всіх засобів, щоби „россійську рускі людє“ вдервати на станови-

щі робучого й травовідного тягла? І чи не даремні були всі пляни і заходи? Хіба в повоевній добі вже не пробувано всяких експериментів? Згадаймо тут тільки акцію Твердохлібів, Янкових, Даниловичів, Стопчиків й інших мандатарів дефеңзиви. І який наслідок усіх тих заходів? Такий, що компетентні польські чинники мусіли арезигнувати із субсидіарної ролі тзв. „Українського Нар. Союзу“ й його поборимих організацій на Волині та перейняти всю акцію під свою безпосередню керму, зливаючи рештки конкістадорів політики Ст. Грабського і тов. до безбестичної саламахи, що є однозначне з повною ліквідацією цього напрямку. „Українські“ бестисти перейшли Рубікон і їм немає ніякого вороття. Протектори їхні самі їх унешкідливили серед української маси.

Ту саму політику, яку польські чинники в останньому часі стараються підсилити у нас, супроти нас веде Росія, Прусія і навіть Австрія. Царська Росія після повстання 1863 р. повела політику відірвання селянства від інтелігенції. І хоч тією інтелігенцією була майже виключно польська шляхта, отже соціальний ворог селянства; хоч те селянство було темне, затуркане, забите, шляхетським пануванням знівечене; хоч царська Росія піднесла великий дарунок селянству через їх укладення; хоч тим чиним вона посягла на довіря між царофільським селянством та повстанчою інтелігенцією і соціально-ворожим поміщицтвом, — то всеж таки цей сепаратизм не адалоса втримати на довшу мету. А яка ненависть панувала між польським селянством і поміщицькою інтелігенцією в західній Галичині, між „мазурами“ і „поляками“ (поляком був тільки пани, і хлоп-мазур з нестримною ненавистю відносився до „поляків“, чого висловом був висуп Шелі й відома різня), а сьогодні вже всі є поляками і ті розбіжності уступили місце національній єдності.

Між українською інтелігенцією з одного боку, а українським селянством з другого немає найменшої аналогії в припоровленні до польської інтелігенції й польського селянства. Наше селянство є без сумніву інтелігентніше, культурніше і свідоміше від польського (за винят-

ком деяких околиць з вищою матеріальною культурою). Наша інтелігенція не є в соціальному прогнєвстві до селянства. Вона не несе на собі тягару минушини, вона не є відломком окремого соціального пня. Українська інтелігенція є кисть від кости і кров від крові української народньої маси, українська інтелігенція в 90 проц. є селянською, народницькою інтелігенцією в першому, другому чи третьому поколінні. Українська інтелігенція є 100-відсотковою еманцією української народньої маси під кожним оглядом. І — як кожна інтелігенція в світі — ніхто інший, тільки українська інтелігенція висловлює думки, бажання і змагання народньої маси, яка всецїло признає її провідництво, яка — не вважючи на всі ворожі заходи — ступає шляхом, вказаним українською інтелігенцією. Одночасно й наше селянство, яке перейшло крізь добру школу життя в останніх десятиліттях, розуміє вагу моменту і знає, що оборону своїх інтересів економічних, культурних і національно-політичних воно може перевести тільки в єдності, в спільній боротьбі зі своєю народньою, селянською інтелігенцією. Вся сила української інтелігенції, вся тайна її успіху і запорука впливів на масу якраз у тому, що наша інтелігенція не має окремих інтересів, суперечних з інтересами селянства, а — навпаки — вона резигнує зі своїх окремих інтересів у користь селянства.

Тому даремні всі ворожі змагання, даремні заходи вбити клин між селянством й інтелігенцією. Очевидно, і в нас найдуться суспільні покидьки, як і в кожному громадянстві, однак загаль нашого селянства й нашої інтелігенції творить один моноліт, нерозривну єдність, і нікому не вдасться її розірвати і знищити.

Політика: „divide et impera!“ є старим засобом пануючих. Тим більше грізною й небезпечною є польська відміна цієї політики. На щастя, її розуміє й відчуває кожний свідомий член української нації, і це зрозуміння є запорукою, що ті політика не буде в нас тріумфувати. Відповідю на неї мусить бути ще тісніше, ще глибше, ще щиріше єднання селянства зі своєю еманцією, зі своєю інтелігенцією.

Між націоналізмом й інтернаціоналізмом.

Найбільше консеквентне зі соціалістичної точки погляду ставлення до національного питання займають, як значаїно, більшовики. Для них воно, по суті, не існує. Для них існує тільки поділ людей на класи. Вел пролетарі світа — це одна „нація“, а буржуазія — друга. Російський та німецький робітники — не брати, але німецький робітник і наприклад, німецький підприємець — фабриканти — це члени двох ворожих класів, між якими нема нічого спільного. Бачачи націоналістів про залізану єдність всіх єдині єдиної нації: психо-фізичну, територіальну, історичну, господарську та культурну — це на думку більшовиків: „буржуазний переуд“, призначений для отупляння робітничої класи й для затемнення його класової свідомости. Тому для більшовиків існують не нації, тільки по російській, німецькій, французькій і т. д. бачачи пролетарі, селяни чи „буржуї“, які повинні будуть жити в іє-

ральній згоді зі собою у світовому комуністичному союзі. Націоналізм і націоналізм в нашому „буржуазному“, націоналістичному розумінні — більшовики користуються тільки на те, щоби з нього зробити засіб соціального перевороту. Тому також вони з легким серцем погодяться на українізацію, подібно, як погодяться на кулакацію, морданіцію, кіргизацію і т. п., окладаючи в усі ці справи цілком інший зміст, ніж ма гадімо. Вічні конфлікти в КП(б)У з приводу „націоналістичних ухвал“ Шумських і йому подібних кореняться в свідомому або невідомому переливанні національної стихії поза вузькі береги комуністичного класу. Більшовики мусять підлягати своєму єдиному ах тм, щоби інтернаціоналізм, „пролетарський“ зміст культури поодиноких національних членів Союзу не втратив тієї своєї інтернаціональної акробаси й не перекинувся в націона-

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР Юліана Глушевського

Львів, вул. Городецька 97.

приймає всякого рода футра до роботи по дешевій ціні. — Спеціаліст жіночих плащів та галантерейних робіт. 680 2-3

пальну стихію. Бо тоді наші інтер-націоналісти комуністичні будиля.

Зате в соціал-демократії нещодавня ніколи не була поставлена щиро й ясно. До війни і тепер, соціал-демократія постійно хитається між інтернаціоналізмом на словах і націоналізмом тодішню поглядом на ділі. Із цієї неясности, нешироти та неокрепленості соціал-демократії виходять несподівано важні наслідки в її практичній політиці. Виходять такі факти, як голосування за волеюним кредитом для уряду Вільгельма II німечької соціал-демократії в початках світової війни, як тодішню лавне відкриттявання себе з власними національно-державними утримами соціал-демократії Франції та Бельгії, робітничої партії Англії й т. п. Але ще й сьогодні державні інтереси Франції в Німеччині заступає соціаліст Поль Бонкур не гірше від Бріана або Поанкара. Соціал-демократ Мюллер перемовив як німецький канцлер з офіційними представниками англійці про негайне опорожнення прорейнської області. Мавло-нальд або Гендерсон, який в майбутній будучині прийдуть в Англії до влади, напевно теж не гірше будуть заступати великобританські державні інтереси від Болдуїна або Чемберлена. А в нас, чи видний представник ППС Голуза-ка, не лаявся публично, що буде проливати кров в обороні Сх. Галичини? А лідер ППС Данишинський, не є маршалком польського союзу при безпечливому уряді марш. Пілсудського? Замість більшовиків на адресу соціал-демократії про її соціал-націоналізм з'ясується, правдиві щодо форм, але вони не знісують самої суті справи. Чому робітничі маси дозволяють своїм провідникам тас, бу-цім, „виряджувати“ себе? Чому не проганяють їх? Чому далі міліонами лави відуть на них? Неже не жмені справді такі дурні й неосвідомлені? І може за цим фактом криється якийсь глибший зміст, котрого ми не хочемо бачити? Ні в більшовицькій, ні соціалістичній пресі ми не знаходимо відповідей на ці питання.

Одначе глибша дилематика виходить, що всі бачачи про інтернаціоналізм та характер робітничого руху є одна річ: брехня й самообман. Саме в ділянці робітничого питання, якому марксизм називає першим й другим інтернаціоналізмом, а тепер більшовики своїм третім інтернаціоналізмом, адваласобі, незгоде інтернаціоналізму нити — націоналізм тодішню поглядом виправдує себе просто блискучим способом. Чому всілякі соціалізм чи комунізм мусить відкинути тільки в інтернаціональному масштабі? Чому, якщо їх прихід справді щемучий, вони не можуть відійти позаласи від себе в кожній національній державі окрема? Чи „комунізм“ подоба тільки шляхом залізної інтернаціональної організації? Миж прекрасно знаємо, що так не було. Адже соціалізм та економічний розанток не анають державних кордонів, а їх типичні прояви неоди однакові по суті: в Америці, Азії чи Європі. А тому, що так само є на ділі, всі спроби переіменувати міжнародні робітничі організації в організації чину, себто організації, які мають на воменду з центра ділати немов провіднікі міжнародні відділи, мусять останіти або фантомом або, як є в Комінтерні, мусять перемінитися в безвідомі відділи полі-

— Громофон замість книжки. Славний англійський письменник Едгар Уолес, автор авантюрних і кримінальних повістей рішуче почав нову добу у методах літературної праці. Писати книжки і ставити п'єси, це на його думку, ший за старо. В обох випадках письменник є надалі далеко від читача. Щоб зближитись з ним, Уолес хоче обійняти видавця, друкаря, сцену та артистів і оповідає свої повісті на грамофонній плиті. Він зробив це вже зі своїми останніми оповіданнями „Молодік у багні“. Коли цей його винахід матиме успіх, Уолес хоче перенести на грамофон своїх 160 повістей і 400 оповідань.

— Обезпечення частин тіла. Англієська фільмова зірка мис Мебель Пазлтон обезпечила свої очі на 30 тисяч фунтів. В той спосіб хоче вона забезпечити собі матеріальне існування на випадок нещастя очей, що в житті фільмових акторів є завжди невідомою небезпекою з огляду на кожен раз сильне навішування при накручуванні фільму. Річна аскураційна премія коштує мис Мебель 350 фунтів. Проте не є це ще рекорд з обезпечування різних частин тіла славних артистів. Нпр. сходи відомої російської танцюристки Павлової є обезпечені на 36 тисяч фунтів шт. Гортанка славного Каруза була обезпечена на 20 тисяч фунтів шт., а Падеревський аскураував свої пальці на 40 тисяч фунтів шт.

— Бюрократичний жарт. У радянським „Гудку“ читаємо таку соковиту побутову історію: Начальник заліз. станції Полтава (під-східного шляху) Влініков сильно нудувався. Він хотів розвинути однакову прозу своєї буденщини якимсь жартом. 3-го серпня покинув до себе вагоника Шкорпетка і сказав: „Від завтра ти перебираєш від мене управу станцією. Ось депеша з центра...“ Робітник, що важив увесь час багаж, таля, що „начальство“ гдує. Але офіційна телеграма була переконуюча. І підпис був на ній: „Кессельмахер“. Перевели всі формальності, склали акт і підписали „Влініков“ — віддав станцію, Шкорпетко — перебрив. Аж тоді Влініков почав реготатись і оповів як він підбив телеграму. Але Шкорпетко вже не повірив. Він увійшов у свою релю і не бачив нічого смішного ні дивного в тому, що він може бути начальником станції. І відмовився віддати управу. Влініков покликав поліцію і казав Шкорпетку арештувати. Але поліція не бачила причини до арештування — всі папери в порядку. Влініков мусів писати аж до центра і розсудити халепу. За той час Шкорпетко був начальником. Мусів прихити комісія і аж тоді Шкорпетка „скасували“.

Театри.

Великий Міський Театр:
4-го г. 7:30 веч. „Аліє Мімі“, оперетта, виступ Е. Гістедт.
5-го г. 7:30 веч. „Мала гріншівна“, комедія А. Бірабо, прем'єра.

Кіно.

„Аполло“: „Хата мійка Тома“.
„Лен“: „Трагедія театру (Ідіот)“.
„Юна“: „Усіх дол“.
„Палас“: „Вузол смерті“.
„Фатаморгана“: „Горічка золота“.

3 театру.

Український Просвітницький Театр: „Осінні маневри“, оперетка Кальмана. Салля „Народного Дому“.

Критикувати? Ніхто вже ніколи не має цього наміру, аналізуючи умовини, в яких працюють наші провінційні театри, віддавши від життя під циганським шатром. Ідемо поглянути на умовини такого театру знятих понад відомий нам рішень. Цей рівень був учора знятий від пересічного. Обставини доданий як у минулорічних виставах у салі Лисенка театру „Кооператив“ під управою дир. Стадника: костюми, що прадали вітсьових авицій своєю „вечірністю“ — зовсім добрі для такої „комедії“, хоча т.зв. франк і балетні сцени минали було зустріти чимсь екромінштем, відповідним для акторів і обставини, яким важко створити ілюзію артистичного середовища.

Трупа, як усі наші теперішні мандрівні театри, має три-чотири акторські сили на 12 професійних аматорів і „доходячих“. Усю оперетку „тримав“ п. Нілтин, з урядовою оперетковою фізіономією, приємним голосом і свободними руками. П. Веселовський, що дав гостинний виступ, відомий уже у Львові своїм добрим голосом і не без сценічної рутини. П. Сорона, досвідчений актор — внесла потрібний гумор: п-ні Сорона не

мала зграйного типу, а може настрою. П. Шеремета був звичайним австрійським генералом. П. Костіанин з добрим голосовим матеріалом потребує музичної та авторської школи, які не зашкідували би і непоганому авторові Ганні. А разом усе товариство — доброго режисера. У обрних сценах більшість не знала, що робити зі своїми руками, ногах та очима. Були моменти, коли відсласка оперетки загалом злізла з міліхолоїю наших побутових п'єс. А пани були такі молоді, що нажучи про своє минуле, мусів мабуть козатись і виходити замуж у 10 р. життя.

Театр може бути гордий тим, чим гордиться неюла наша організація: що зродився в німого. Чи це виставля глядачам? Виставля тим, які не думать як повинен виглядати справжній австрійський вечірний нічліг на такі чарівні ночі і справжній романтика адаба в замку барокової. Як це передати на такій сцені з такими технічними засобами? Чим екромінш ці засоби, тим краще треба акторів, щоб передати те, чим живе оперетка. І саме на прикладах таких вистав бачимо, що реалістична обстановка банкрутує.

Мова всього тексту нагадувала передвесний час. М. Р.

3 сокільського руху.

Сокільський День на площі Сокола-Батька.

У Львові існує кілька сокільських товариств. На Городищенні „Сокол III“, на Личаківі „Сокол IV“, а „Сокол на Замарстиніві і Клепаріві. В неділю дня 16. вересня організували ці товариства руханково-спортивний виступ, що заслугоє на прихильну згадку.

Без огляду на непогоду і захмарене небо на площі „С.-Б.“ прибуло до дві тисячі видців. В год. 2-й попередили виступ аматини в компанію зичі мичених дружин „Сокола IV.“ — „Сокола“ з Борщівич з вислідом 2:1.

В год. 3:30 перегляд відділів. До перегляду стануло 219 людей. Кожне Товариство виступило з доробком своєї праці. І так „Сокол III.“ побіч членів у сокільських одностроях виступив з двома роками учениць, один у повних сокільських одностроях, другий у руханкових одягах з блакитною перев'язкою на голові. „Сокол IV.“ попри чети членів, роя членів з народній ноші і дружини компаного мича привів свій сокільський доріст. Гарно вражали малесенькі дічатка в народній ноші і хлопці з обручами. „Сокол“ Клепарів дав чети сильних змагувань у руханковому одязі. „Сокол“ Замарстинів виступив зі своєю молодією оркестрою, яка пригривала до виступу.

В програмі були вправи вільноруч Соколів, опісля Соколів, вправи на приладах, свободні вежі і на приладах. З легкоатлетики біг 100 м., гімні, мет ратинцем і булавою.

Найбільше вражіння побіч вправ на приладах викликали громадні вежі. Соколи з Клепарова будували вежі, учасники Сокола III. на коні, члени Сокола III. на поручах, члени Сокола IV. свободні вежі, а доріст на кізлі.

Глядачі горлячо одлескували вправляючих та побідаків у спортивних ігрищах. Перебіг виступу був належним звітом сокільських товариств з їхньої праці, доказом, що здорові сокільська ідеї стає твердою ногою на передмістях. А призначення тим товариствам належить тим більше, що в арозумній значінні справи викупива площі весь дохід з виступу призначили на „Український Город“.

Сподіваємося, що цей перший виступ львівських Соколів самостійно без руханків „Сокола-Батька“ відає в традицію і що кожного року будуть вони давати звіт з своєї успішної праці, а до цього виступу долучатись тепер основні Соколи з Голоска Великого і Сигітків та інших передмість Львова.

Сокільське Свято в Чорткові відбулось 16. вересня п. р. З огляду на непогоду і дощ, який падав ціле передполудне відбулося при участі трьох сокільських гнізд і одного Луга. Перед полуднем відправили Службу Божу і панакхиду. Пополудні руханковий виступ на мійській спортивній площі, а відтак фестини.

Нові книжки й журнали.

„Молоде Життя“, часопис Українського Півдня; місячник, Львів, 13-го вересня 1928.

Життя й Революція, місячник; мнж-

на VII, за липень 1928. Державне Видавництво України. Зміст — В. Сосюра: Сад; І. Мінчигенко: Торт; П. Філіппович: Гурзуф; Б. Антонович: Данилович: Печатка; О. Лан: Буде; Я. Лебідь: Весельчанинський будинок; М. Рильський: Сашко; III. Андерсон: Усі праз; М. Богданович: Межі; Сонет; Б. Якубський: Творчий шлях поета; Я. Салченко: Вертер із партійним квитком; М. Драй-Хмара: Поет білоруського відродження; Г. Майфет: Критик північної; В. Хирури: Анатоль Петрицький; Я. Юрмас: До біографії М. Д. Леонтовича; Нотатки. Бібліографія. Нові українські письменники за 1927 р.

Вільне Казачество, двунедільний журнал літературний і політичний. Прага. Ч. 19—20.

Літопис Українського Друку, орган Державної Бібліографії потиниеле видання Української Книжкової Палати. Ч. 31—32 з 11. серпня 1928.

Д-р Роман Цегельський „Д-р Іван Пулюй, як науковий дослідник“ (в десятиліття його смерті). Збірник Математично-Природознавчо-Лікарської Сенції Наукового Тов-ва імені Шевченка, том XXVII. 8°. Стор. 28.

Д-р Роман Цегельський „Про українську хемічну термінологію“ (Реферат на засіданні мат.-прир. дів. Сенції Наук. Тов. ім. Шевченка). 8°. Стор. 10.

Д-р В. Ганківський „Туберкулоза“. Накладом „Жіночої Долі“, 16°. Стор. 16.

„Уживаймо якнайбільше яри“ (ярилий страви. Накладом „Жіночої Долі“, Коломия 1928. 8°. Стор. 32.

О Кисілевська „Як вести працю в жіночих гуртках“. Накладом редакції часопису „Жіноча Доля“, Коломия 1927. 8°. Стор. 14.

Д-р В. Ганківський „Мати й Немолятико“ (Поради жінок і матерям). Накладом В-ва „Жіноча Доля“. Коломия 1927. 16°. Стор. 36.

Піпел Іван Куліш „Орися“ з передмовою та поясненнями. 16°. Стор. 33.

Ів-н Лепицький-Невчи „Запорожці“ з передмовою та поясненнями. 16°. Стор. 40.

Ів-н Фелікс „Панські Жарті“ поема з останніх часів панщини. З передмовою та поясненнями д-ра В. Шурата. 16°. Стор. 166.

„Slovensky Prehled“, sbornik pro poznání politického, hospodarského, sociálního a kulturního života slovenského státu a národu. Ročník XX. Číslo 7. Obsah — A. Bem: Osobnost Tolstého; J. Hostovský: Tragedie domu Tolstých; J. Slavík: Filosoficko-historický maximalismus L. IV Tolstého; C. Konstantinov: Tolstoj v Bulharsku; Rozhledy po slovenském životě. Literatura, veda, umění.

Przegląd społeczny, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Rok II. Numer IX. za wrzesień 1928.

Pracownik drzewny, organ Związku Zawodowego Urzędników rzemysłu Drzewnego Rzeczypospolitej Polskiej. Rok I. Nr. 5. za wrzesień.

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań i Oświecenia publicznego Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa, 8. września 1928 r. Nr. 10 (203).

Le Cri des Peuples; Paris, premiere année N-o 17.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Любов Яновичева, вдова по о. Ілліріоні, пароху Хотиня, дочка о. Йосифа Гораленця і Анни з Петрушенців, проживши 82 роки померла дня 22. м. ж. Похоронена в давнього священичого роду, була відрізом женою священика, помігала мужеві в тяжкій душпастирській праці; надзвичайно загідна, правдива, загально шанована і всім люблена, була відрізом праведності. Величаний похорон відбувся дня 23. м. ж. під проводом о. цована Зельського і доповідного духовенства в присутності численної родини, при визначній участі соколів в одностроях і багатого народу. В. І. П. 688 1—1

ОПОВІСТКИ.

Які вигляди на жовтень? Прегарні. Повний новий осінній сезон найде всіх, що зачислюють себе до львівської еліти у розкішних дьокалі каварні та бару

Накладом Рідної Школи У. П. Т. вийшла з друку

Латинська Граматика ч. I.

на I. і II. кл. середніх шкіл

в ціні 2-20 зол.

Продає Книгарня Рідної Школи У. П. Т. ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 3.

„Варшава“, де набарет побє рекорда та сензаций своєю програмою, що ослівить їх несподіванками та атракціями. В атмосфері вибагливої чепурності та художнього смаку стане перед публікою вродлива Лілі Лоретта, характерна танцюристка, заїзда париських музик-голів. Міланес, несамопитий акробатично-експентричний акт, сензація Аліради-Палест у Берліні, Едвард Рей, демон силку з оригінальними піснями власної композиції, Вана Моравська, захоплююча купатистка, Юра Огонько, стихійна циганка, Таціана Кайдарова з міжнародними танцями і інші. Казанський дьєз-бенд творить вишарпані настрій для тих, що шувають розривки, яка не є без мистецтва. Після піщочі друга програма в барі.

Члениські Сходили Союзу Українців відбудуться в п'ятницю дня 5. жовтня о годині 17-30 в салі Бесіди в Народнім Домі. П-ні Мілена Рудинська передасть свої вражіння з Конгресу у Берліні і Женеві. Гостям раді. — Головний Виділ С. У. 674 2—2

Виклади на курсі для абітурієнтів при Торговельній Школі Т-ва „Просвіта“ у Львові, вул. Корняків ч. 1, починаються в понеділок 8. жовтня 1928 о год. 4. попол. 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПЛАТИМО високі ціни за золоті, бриланти і перли Домбчевські-Розваженські, Львів Готель Жоржа, вул. Академічна ч. 8, Опілля безплатно. 2481 17—7

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВІДРОБИ продає за готівку і на рати від десятих аїт у пільг краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 3. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найнижчі ціни. 3 119-2

ФОТ. ЯНУШЕВИЧ, вул. Віни. Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 59—60. 679 2—5

ТОРГОВЛЯ М'ясою Конана в Бурштині пошукує хлопця на кушечку практику. Вік до 14 літ. — Неуважливі оголошення остануть без відповіди. 673 3—3

ДІМ-ВІЛЮ в Станиславові з вільним мешканням, 4 сонячні покої з конфортом продан або зняти на реальність у Львові. — Інформації: Станиславів, вул. Матейка ч. 27. 682 1—2

ПАННОЧКА, пошукує принішення при родині — лімната з харчем близько університету. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Університет“. 689 1-1

НЕГАЙНО потрібний добрий інструктор до ученика першого року учительського семінара найкраще абсолютний учительський семінара. — Зголошення з усіма прохотсья слати по адресі: о. Н. Семенюк, парох в Юнашківі, п. Бурштині.

ЖІНОЧЕ ВІЛЛЯ КРАСВЕ закордонне по цінах значно знижених. — Піпес, Львів, вул. Боїмів ч. 7. 686 1—10

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаліст подуг легінів, серця і мелудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 3—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання зитаючихся зубів, пилькування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в камуку і золоті після американської системи. Пациєнтів з провізії погляджується в найкоротшому часі. П. і. Урядовими і студентами значна 670 знижка. (одеші в сплаті). 4—5

Каштани

і жолудь купує за готівку при відборі і S I D O N B A S K, Glogau/Obder 684 Mälzstr. 23. 1-1

ФОТОГРАФІЧНЕ заведення „Спирт“ вже відчинене. 681

„шубуваду“. Отже тільки охота залезти стризати свою шкуру і сліпо заважати об-бох сторін з причини мінливого пого-дження й нерозумного настрою австрій-ського населення.

Не будемо подавати тут усіх перше-тій той справи, не будемо наводити ріш-них заборон уряду, відказів до нього, протестів, нарад, конференцій і т. п. Ви-стане зазначити, що ціле господарське й політичне життя Австрії стоїть від тис-ців під знаком тих запевнених злізів, що широкі круги населення огорнули па-ніжа й страх. Бо ніхто не може збагнути, що може прийти зі ствернення до одного міста двох ворожих собі й озброєних фор-мацій, що разом представляють армію в силі яких 100.000 людей. Ніхто не в са-мі перодбачити, чи день 7. жовтня не стане початком нової домашньої війни, якої вислід, як після світової війни, не-певний ні для одної ні для другої сто-рони.

Останні збітки в Відня говорять про деяке відпруження в наладженні атмо-сфери малої республіки. Соц. демократи відбито погодилися на поділ Вінер-Най-штату на дві частини, з тим, що в одній з них будуть маніфестувати „таймвері-ні“, а в другій — „шубувади“. Поміж обома тими частинами буде проведена нестрельна смуга, яку обсядуть поліція і війська. Можливо, що в такій ситуації ціла маніфестація пройде спокійно і до ніякого конфлікту не прийде. Не треба й казати, що загаль австрійського насе-лення такий вихід із замотаної ситуації прийняв би з великим здивуванням.

Із Закарпаття.

Величавий врожай слив на Закарпатті.

Цього року наше Закарпаття мало пе-личавий врожай слив. Збір слив для го-рівчаного виробництва (для салівниці) дав 900 вагонів, з чого горальні перебра-ли вже 670 вагонів, платили за 23—28 кр. за 100 кг. Таким чином кожні закарпатські селяни за свої сливи повинні були одер-жати понад півтора міліони кр. На жаль, фактично одержали вони лише 300—400 тисяч кр., а решта опинилася в руках жи-дівських посередників, які платили се-лянам за 100 кг. 5—6 кр. Коли в гораль-них і рафівських будинках перероблені на спирт всі 900 вагонів, то це дасть 4.500 гектолітрів спирту, від якого держава одержить кругло 22 мільони податку. Оче-видно, той спирт знову пітнуть се-

ляни і тим чином оплачувати величезні посередні податки.

Роковини Едварда Егана.

Наші закарпатські брати шорі... обхо-дять пам'ять трагічної смерті Едварда Егана, міністерського комісара, який на-протав тріох літ (1898—1901) багато зро-бив для зривування українського селян-ства від економічної катастрофи на Закар-патті. Під вікном минулого стоїть на-ші закарпатські брати, придиваючись по-жаданним жалісним лихварам пий-вався на краю пропасти. Будапешт-ський уряд вислав Егана для розсліду-вання причин цього нечуваного упадку. Еган, з походження шотландець, з усією енер-гією і відвагою почав пропитувати й боротися проти лихварської шафлі. Ше-ля докладних студій він прийшов до пе-ресвідчення, що причиною всього лиха з лихвар „хазарів“ (себе жандів). Вважаю-чи надерти наше населення з клішів „ха-зарської“ лихви, він женоувався пред-тові, консумційні й виробничі спідки по-селях, допоміг до видачі селянам аселе-у дешевої аренди, підніс планки худо-би, освітлення, позайомовував селян, утворював і самовивів з економічним жит-тям, старався добути роботу для безо-мельних і малоземельних, дотарався про будову доріг, словом виявив всео-рошну, живу й незвичайно корисну ді-яльність в перисті селянства.

Очевидно, це не могло подобатися „ха-зарам“, яких з рух вяривався жертва. Дня 20. вересня 1901 в ділі в Гельфбаргу біля Ужгороду його підступно обито. По-го смерті спочиває тайною до нинішнь-ого дня. Відноє селянство швидко збір-них похорон на місці смертельної події виставило пам'ятний хрест із відпові-дним написом в честь „друга і доброді-ля верховинського народу“.

Дня 20. вересня н. р. минуло 27 літ від-дня трагічної смерті Е. Егана. Дня 22 вересня біля хреста на місці смертель-ної події зібрався селянський „дегати“ з усіх уездів Закарпаття, щоб відзна-чувати пам'ять борця за звільнення за-карпатського селянства. Відповідно про-мову виголосив Маруся Щерещька, при-бираючи хрест-пам'ятник віном з напи-сом: „Незабутньому борцю за звіль-нення русинів із рук хазарів — Верхо-вина“.

Переповнення ужгородської гімназії.

Руська (українська) гімназія в Ужго-роді в цьому році переповнена з огляду на те, що в її будинку приміщено й чесь-

кі класи. З повним шкільним роком ви-салося до гімназії 475 учнів, а до чесь-ких клас 260 учнів. Таким чином гімна-зія має 735 учнів і 44 учителів. Всіх клас-ів гімназії є 23, але саль має будинок ли-ше 17. Отже наука відбувається рано (для нижчих класів) і попозудні (для ви-сших). Ясно, що в таких умовах висвіт-лувати не може бути світлий. Зовсім слушно підносять закарпатська преса що чехи повинні вибудувати будинок для своєї гімназії і не забирати на свої потреби саль української гімназії.

Організаційний і вічевий рух. ПЕРЕМІШЛЯНИНА.

Дня 9-го вересня н. р. відбулося спра-водавче віче в селі Утіхови-ці. Реферували на вічу послы Воло-димир Целевич і Степан Кулик. Слід зазначити, що село Утіхови-ці, об'єднується в часі виборів агітаторами чужих партій, не пішло в цілості на на-ціональну листу, але в останньому часі завдяки праці місцевого молодого сел-шеника о. Пилиця представляється під національним оглядом зовсім гарно.

БРІДЩИНА.

Дня 27-го вересня н. р. відбулося пе-сольське віче в селі Шпирів. На віче прибув посол Олександр Виселочиний. Село Шпирів, розагитоване перед вибо-рами селярбачами, сьогодні зовсім змінило свої погляди і туди оплескува-ло промову посла Виселочиного та одобр-ло діяльність Української Парламентар-ної Репрезентації. — Того самого дня ввечером відбув посол Виселочиний віче в селі Кленотів. Це село при виборах ішло солідарно до національної листи УНДО і належить до найвідоміших сіл Брідщини. І тут висловлено повне дові-ря Парламентарній Репрезентації і про-мові УНДО.

РАВЩИНА.

Дня 19-го вересня н. р. відбулося ве-лике справдавче віче в Карові. На віче прибув посол Володимир Кохан і голова Повіт. Нар. Комітету інж. Корнеліо Це-левич. — Дня 9-го вересня н. р. відбу-лося посольське справдавче віче в Тартакові і того самого дня в Оласові. На обох вічах промовляли пос. Володи-мир Кохан і д-р Хомицький, адвокат з Сокаля. — Дня 10-го вересня н. р. від-бувся Повітовий Народний З'їзд в Раї Руській. Організаційний реферат анго-лосл пос. Володимир Кохан. Промовляло багато селян, яких присутній посол дав пізніше інтерв'ю з'ясування. Вибрано новий Повітовий Народний Комітет та його ексекутиву з головою інж. Терпидо-ком на чолі. — Дня 17-го вересня н. р.

відбув пос. Володимир Кохан посольське справдавче віче в Хлівчанах. Громада Хлівчан думала відомо й бореться з ріж-ного роду надуманими місцеві влади. Підчас віча зайшло ще один факт, який найкраще малює тамешні відносини. Під-час промови посла комісар старостів з Раї Руської Сайонткевич розказав ві-чу, а жандарми почали силою вилучати повсякних господарів із селі, коли там-часом пос. Кохан дасть продовжувати свою промову. Виступ комісара Сайонтке-вича в Хлівчанах, — це довів, що уря-дові старостів в Раї Руській не плану-ють законів. На разуючі там відносини треба звернути увагу відповідних адмі-ністраційних чинників. — Дня 18-го ве-ресня н. р. відбув пос. Кохан справдо-давче віче в Жирівці, а дня 19-го ве-ресня віче в Вербиці. На ці віча окрім по-сла Кохана прибув голова Повітового На-роднього Комітету з Углюй інж. К. Це-левич. — Дня 20-го н. р. відбув пос. Ко-хан справдавче віче в Немрові, а дня 21-го н. р. велике віче в Тудоркови-чах для всіх досконалих громад. На вічу в Тудорковичах промовляв окрім посла Кохана також пос. Іван Лішня-ський. Резолюції д-ра Хомицького з за-явою довіри для Української Парламен-тарної Репрезентації ухвалено односту-но серед загального одушевлення. — Дня 23-го вересня н. р. відбув пос. Ко-хан справдавче віче в Пархачі і того самого дня ввечері в Сілі Бенікові. На всіх вічах одобрено політичну лінію і тактику промови УНДО в Українського Клубу.

По широкому світі.

Комісія для закорд. справ німецького райхстагу рішила висловити відк. деле-гації призначення за її становище в Жел-ві; соціалісти є також тої думки.

У перших днях листопада радитиме в Діжоні (Франція) Міжнародний Союз де-мистрів; предметом наради будуть про-фесійні справи.

Франц. соціалісти солідарні зі своїм урядом у справі роззброєння.

Франц. амбасада в Нью-Йорку передала америк. департаменту закорд. справ документ з підписом Літвінова, що СРСР приступає до статуту Кельльога.

Мадридська агенція заперечує звістку про непорозуміння між королем і дикта-тором де Ріверою.

У Бухаресті почався свідальний процес на нафтові аловажвання, в якому чималу роль відіграють міністер спра-ведливості Попеску, різні послы та се-натори.

ІВАН КРИП'ЯКЕВИЧ

Слідами археологів.

Археологія — знання далеке від інтересів нашого громадянина: як-ись старі стрілки, долотця, топирці, ааліза, урни, аскає черепя, — щож в тім може бути цікавого? Огляда-ємо це зі скукою в музеях, хвалимо, що багато призибрано, але остаточно — не забирайте нам часу, бо-жеські археологи!...

Але справжній дослідник минуло-го, той, хто хоче надерти землі тай-ну первісного життя і культури, без-утомно шукає за такими останками старовини і в тих пошукуванні знаходить не тільки науковий інте-рес, але й живу людську приємність. Хто хоче познайомитися з тим, як виглядають такі розсліди археоло-га, нехай прочитає невеличку статтю проф. Юрія Полянського, „Нові археологічні знахідки в Галичині“ в Записках Наук. Т-ва ім. Шевченка т. 149.

Проф. Полянський, невтомний мандрівник, перейшов великі про-стори Поділля, принагідно розслі-джував і інші сторони Галичини, і у своїх мандрівках зібрав цілі скрині археологічного майна, що є гор-дістю Музею Наук. Т-ва ім. Шевчен-ка. Які несподіванки стрічають ар-хеолога в таких пошукуваннях! Отже пару вишків з записок проф. Полянського:

„В половині серпня 1927 р. відві-дав я Ланівці (пов. Борщів) і знай-шов тут незвичайно багаті стоянки доісторичного чоловіка. Ріка Ніч-лава робить біля полудневих окраїн

села велику, майже замкнену мезан-дрову петлю, яка відтіля величезну та імпозантну обійну гору. Цю го-ру нарізав „замчиськом“. Назва ця походить або від великого, доб-ре ще збереженого вчасно історич-ного городища, або від якогось „ан-ського двору середньовіччя. На „зам-чиську“ лежать місцеві селяни лі-тотамішній вапняк, на розбудову житлових будинків. Тому, що при-родних відкриток тут нема, то ка-менярі добувають скалу, скидаючи усі діювальні відложка. Чорнозем в глибини 50—80 см. переповнений черепками мальованої кераміки. У-сіх каменярських закопів нарахував я до ста і можу ствердити, що май-же кожний з них відкрив або зни-щив частину селища доби енеоліта. Скільки цінного археологічного матеріалу знищено тут безповорот-но...“ Наш дослідник зібрав тут ба-гато різних передісторичних пред-метів, між іншим старовинні жорні, що складаються з вигладженої пли-ти пісковика і плакулістого розти-рача; подвійний горнець, подібний до тепер ще уживаних селянських двоків; відложки іншої посуду, ко-сти звірят, шир. оленя й ін.

„Над Дністром, на рівнині між За-зулицями і Костільниками є жере-ло і вода, що спливає звідси до Дні-стра, зирвала у стійкі яруги. По за-хідній стороні яруги відкрив я поля обсяпані пам'ятками давніх культур. Визбираючи в оранині черепя і кре-мінь, означив я присутність діб: не-оліту, енеоліту, гальштатської, гот-ської і вчасно історичної...“

„Вертаючи з вакціційної прогуль-ки по Поділля, в останній хвилі вступив я до цегольні бар. Турну

у Заліщиках. В цегольні відкрив я сліди палеоліту та багате селище доби мальованої кераміки. Лес пер-повнений безмірною масою глина-них черепків і нерідко цілими посу-динами, які при цегольняних робо-тах знов побито. В декотрих місцях видко на розрізі відпадок і ма-буть житлові ями. Не маючи на ра-зі часу на ближчі досліди, задово-лився я на разі визбиранням всього, що лежало на поверхні і мало який-небудь науковий інтерес. В неспов-на пів години назбирав я около 80 кг. археологічного матеріалу. Май-же половина черепя мальована...“

„Звенигород (пов. Бібрка), одна з найбагатіших місцевостей Галичи-ни в передісторичній пам'ятки, це на-ші мініатюрні Помпеї, спеціально, коли ходить о пам'ятки княжої до-би... На найбільшу увагу й охорону заслугоє поле, положене при схід-ній виході села, т. зв. „Глиники“. Шо-річно копають тут ями на бараболі і нищать гроби княжої доби з ве-ликої вартості археологічними ма-теріалами. На власні очі бачив я множество порозкиданих костей і свіжо потовчених глиняних і скла-них посудин. Один з господарів ви-копав золоті філігранові ковтки і перетопив їх на обручки...“

Досить цих виписків з праці проф. Ю. Полянського, щоб вка-зати на незвичайне значіння архео-логічних дослідів; якже потрібна популяризація цієї справи серед гро-мадянства!

Впорядкуванням дотеперішніх до-слідів про передісторичне минуле Підкарпаття займається д-р Яро-слав Істерняк в праці чеською мо-вою „Ruské Karpaty v archeologii“

(Прага 1928 р., 212 стор. і 8 таб-лиць), се докторська дисертація ав-тора, видана накладом праського Карлового університету (звідси й о-фіційальна чеська термінологія „руські Карпати“). Автор розглядає культуру обох боків Карпат від най-давнішої кам'яної доби до мандрів-ки народів і часів словянських горо-дищ. В дуже старанно опрацьова-них інвентарях зібрано найдрібніші навіть звістки про передісторичні знахідки в кожній місцевості Гали-чини і Закарпаття; для осіб, що по-шукують за такими відомостями, є це дуже цінний підручник. На сімох окремих картах зображено терито-ріальне розміщення пам'яток в ріж-ній доби. Найгустіше все було засе-лене Поділля і тут знаходимо най-багатшу культуру в ріжні часи; по-біч старовинного палеоліту є маса осель з новішою кам'яною культу-рою, тут і там мідяні і бронзові ви-роби (це перші метали), цілі скарби римських монет, могили Готів, о-станки селищ кочових народів. Ріж-ні бували оселі над Бугом і Сяном, цілком незаселені були простори на захід від Сяну, аж поза Високу, — росли тут величезні непересті пущі, котрі й пізніше, в історичні ча-си, творили природну границю між Галицькою державою і Польшею. Також Карпати довгі часи були не-поборою перешкодою для комуні-кації і шойно в добу бронзи перший раз перейшли туди мандрівні купці.

Так археологи все далі і далі-ше входять у нерозгадану темряву давніх віків і відслонюють тисяч-літні тайни української землі.

Тому, що в загальному місті уживають як бантажних апаратів — велику кількість слонів управа міста опрацювала спеціальний закон, який об'єднує власників слонів організувати тих апаратів екзотичних світлом на те, щоб апарати могли їх у пору вимкнути. Такий розпорядок спричинений надмірною кількістю випадків, де апарати на слонів невинних у вчорашньому сучасному.

Важкий національний обов'язок.

Із прикриття приходиться ствердити, що обов'язок мужливості супроти інвалідів Української Галицької Армії треба аж надто часто пригадувати. Навіть що горілки зеленосвітлою абира милою шпорою реклами та поважних комітета на пропаганду дада ледви несповна 20,000 золотих на цілі УКТОНИ та Товариства Охорони Вояцьких Могил. Двадцять тисяч золотих від сім'ях мільйонів населення західно-українських земель це соромно низька цифра. Доказує вона тільки, що обов'язок підляти серед нашого громадянства гасне, що агад не розуміє значіння нашого національного зриву шпорою десяти літ, що доля одної тисячі сподіваних інвалідів Української Армії не малаб стати вжором і захотом, а грізною остерогою для грізних поколінь.

Основний УКТОНИ надіається, що сотні тисяч громадян уважатимуть часто до себе бути членами Товариства. На жаль, тільки львівські, члени УГА та деякі львівські інституції сплачують постійно місячну видачу. Деякі імена соток громадян добре ситуюваних матеріально, займаючи вигідні становища? Нема між членами й жертводавцями УКТОНИ назв багатьох інституцій із краю поза відривним прикладом посператня, котрі в 1927 р. в 349 випадках адожили 7,048.33 золотих. 6, шоправа, кооперативні, котрі ухваленої жертви на інвалідів не надіадали впродовж двох літ, однак багато каже цифра 7,000 зол. річно на самих інвалідів від кооператив.

Для умотивування домагань до українських інституцій у краю наведемо, що в останньому році із 53 повітів Сх. Галичини, Лемківщини, Холмщини і Волині жертвувало: 127 Провіт — 2,238.27 зол. 337 парохія (ін) — 4,497.74 зол., 28 Лугів, Соколя, Платів — 614.96 зол., 13 Соколя України — 845.34 зол.

Між інституціями кооператив взяла рекорд.

Скільки ще недостас до повного числа жителів „Провіт“, парохіальних урядів, громадських урядів, Соколя, Січей, Платових урядів... Чи мотиме Товариство хоч цього року анутовувати між своїми жертводавцями назв всіх українських економічних інституцій у краю? Найвищий час, щоб обов'язок орентування інвалідів УГА припа на себе уверх загаль, щоб матеріальний татар заготів на кожній одиниці.

Збираючі важким трудом фонди Товариства вже вичерпалися. Вже від року не с тайною, що УКТОНИ виплатує що місяця ренту 396 інвалідам у висоті 7,000 зол. місячно, та що річний бюджет УКТОНИ на біжучий рік презимований на 150,000 зол. та що цю суму Товариство лобити мусить. Місячні видатки Товариства на ренту, удержання Дому Інвалідів, протези, лікування, Захист для сирітків, адміністрацію і т. п. сягають понад 1,350 амер. доларів. Тому кожний громадянин повинен тямити, що жертвеність європейської не обмежується до двох у році збірок, але повинна бути безупинна, так як безупинні є видатки Товариства. Без постійної співпраці і допомоги загальної української суспільності піднятий татар надто давачий для членів Гол. Ради УКТОНИ та для самого Львова.

Поміч від агаду просить УКТОНИ теж в іншому напрямі. В останньому аркуші календаря „Червоної Калини“ оголошено Товариство вишко інвалідів, котрі одержують ренту від Товариства. Часто навіть держава не може оминати надужити неоподаткованих інвалідів мимо широкого і певного адміністративного апарату, і мовляве, що й деякі сподіваних рентирів не с діями інвалідів УГА. Проти цієї реєстрації повинні не реганувати й оскільки вишко, що

інвалідів такого не спричиняє агаду в УГА, або що його матеріальний стан не лімаєв кончею ренту від Товариства, те повинні УКТОНИ про це повідомити.

Дописи.

ЧОТІКІВ (Один з проєктів допомоги „Діло“ Школі) В „Діло“ ч. 8 в 1921 р. в статті „Будуємо Н Дому“ подано проєкт розбудови наших інституцій, а особливо шко „Р. III“, що не мають власного приміщення і тямються по чужині, на школу часто невідповідних будинках. По цьому проєктові всі наша інтелігенція, всі установи, товариства й організації повинні адожити щорічно одноразовий даток 10 зол., з чого по заповненню автору проєкту абереться річно 200,000 зол. за які можна легко побудувати вигідний будинок для одної установи в краю. На цей рік проєктовано збирати на будову гімназії в Чорткові. Хоч деякі уважали цей проєкт за фантастичний, подякований ідеальним і оптимістичним розумінням нашої суспільності, то комітет будови гімназії в Чорткові, щоб не робило йому докорів, пішов за радою презентів. Підбав члени і при допомозі нашої преси: „Діло“, „Н. Часу“ і „Н. Зорі“ розіслав нашому громадянству 11.0.0 членів разом з відповідною відозвою. Як писемності й сподівалися, сума датків не стоїть у ніяких відношеннях до числа розісланих членів. Якшо зводимо короткі підсумки цієї акції, то робимо не на те, щоб идовадити цілісність, а на публікацію і з яких ставів складає найрадіше депти на національно-освітній цілі реагує найбільше на відозви і поклики. З 11,000 розісланих членів надано до нас 300 — разом на суму 930 зол. До соток тисяч отже ще дуже далеко. Тут треба згорі замітити, що „верхи“ нашої суспільності зовсім не дописали. На 3,000 письменників усе таки знайшлося 34, що прислали свої депти від 1—10 зол. Це число не дорівнює навіть в половині числа тих священиків, що колись посилали свої депти до чортківської гімназії і користали з інституції, ані якої громадянство збираться будувати. На 200 адвокатів зложило датки троєх і не адвокати з галузі провінції; на 190 лікарів зложило датки чотирьох, на кількадесяті інженірів — двоєх, на кількасот учителів середніх шкіл прислало датки п'ятьох, а в тім лише двоєх зі шкіл „Р. III“. Цифра ця дуже жорсна, коли уважити, що в самій чортківській гімназії працювало вже понад 40 учителів. На 3,000 народних учителів прислало датки 30, в тім половина заточенців. На кілька тисяч наших установ відгукнулось на відозву 14, а не сілські кооперативи, кружки „Р. III“ і читальні. Замітний і потішачий є факт, що між жертводавцями є кілька підприємців, які, хоч й не перелікаються, цікавляться культурно-освітніми агалями таліачі по змозі їх спмагають. Хтож зложив більшу частину зібраної суми, коли збірка між нашою чільною інтелігенцією принесла такий нужденний вислід? Це незамітні становники люди, нижчі урядові ріжних днастерій, особливо ті, що працюють у хоріальній Польщі і рідке слово нечтуть з преси, а також свідоміші мішани і кілька ремісників та купців. — Окремо від цієї ширшої акції між громадянством звернувся голова Кружка „Р. III“ в Чорткові, сам по агаю адвокат, а початком року з особистим письмом і листом до 74 адвокатів, до 40 б. учителів гімназії, з яких деякі працюють у державних школах, а решта в школах У. П. Т. і до 30 знайомих священиків з проханням звернути увагу на справу будови гімназії „Р. III“ в Чорткові і перелесті збірку між рідною, своїми, знайомими і т. п. І ось з 74 адвокатів зложило датки всього п'ятьох (!) на суму 86 зол., з 40 б. учителів гімназії зложило датки п'ятьох на суму 105 зол., з 20 священиків зложило датки чотирьох на суму 30 зол. Решта не уважала за відповідне навіть звернути листи і Кружок „Р. III“ в Чорткові взяла всі ті особи звернути листи, щоб Кружок не робив собі видатку на пересилку. Таким чином збірка членами при допомозі нашої преси незвичайно повячаюча. Не треба отже чинитись фантастичних півнів у роді тих, що наша суспільність є така національно жарна, що щорічно складаєме 20,000 доларів на будову одної культурно-освітньої інституції, або що кооперативна хитрарія „Р. III“ принесе річно з півтора мільона приходу і зможе перенести на себе „Рідку Школу“. Зате треба поширювати безпання і систематично організувати сітку „Р. III“ на всі закутні краю, на всі села і присілки, щоб кожний, але дійсно кожний член української нації платив невеликий, хочби сотинковий податок на нашу найважливішу культурно-освітню установу.

ОТИНІАЩІНА. (Забора сокліських віданок. — Ного піддержує старостом?) Ці адміністративні власті постановили анушити всі пікарно-спортивні товариства, зокладу ч. ін. уваз, який старостом в Товаристві віданок під дном 9. вересня 1928 року до товариства „Світ“ в Отині. Тим увазом старостом заборононо по-

НОЗКТИ Михайло Рудницький: НАГОДИ І ПРИГОДИ

9 любовних історій: Беражани—Львів—Київ—Паризькі — Книжка має 168 сторінок. Друкована на білому бездеревинному папері. — Оригінальна обгортка в двох кольорах. — Ціна 5 зол.

Замовляти у видавничстві „ІЗМАРАГД“, Львів, вул. Словацького 14.

онти членам „Сокола“ окремі строї і відзнаки. Проти того несправного вярдянення зносить старшина „Сокола“ відклик до возвідства в Станиславові, а річночасно просить наших посіл, щоб тою справою агадалися і поробили відповідні старання в цілі анесення того указу. — Річночасно подавмо до загального відомо факт, який вийшов у світ Молодіжних тутешнього повіту. Село Молодіжів свідоме й патріотичне, в половині аменіації поляхми. В тім селі поведавна урядова наказаний аїт Михайло Шумкевич, котрий всім мешканцям давсь добре в змачі, а наслідком ріжних несправностей нарешті старостом в Товаристві аго усунуло. Тем старостом агадалися делегані мешканців, що не допустить ніяким чином до того, щоб того роду чоловік, що Шумкевич, даліше проводив громаді. Одначе, не уважаючи на те, не дотримало свого вярчення. Наслідком ріжних протестів (неоправданих), які Шумкевич зносив проти виборів до громадської ради, що перший раз відбулися в черні, а другий раз в липні, відбулися з початком вересня п. р. третій раз вибори до громадської ради. Виборами цими кермував вище агаданий Шумкевич і старався за всяку ціну переверсти своїх прихильників, що йому ачасти адалося завдяки комісарові старостом Табешинському, котрий в день виборів приїхав до Молодіжова й агітував (прим. між місцевими учителями) за голосуванням за лісту прихильників Шумкевича.

в п'яту річницю смерті
з полянських
Олени Турянської
відправиться в понеділок дня 8. Х. п. р. в год. 8. рано в Архикатедральній Церкві св. Юра поминальне богослуження на яке запрошує

ОПОВІСТКИ.

Український Народний Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові. 698 1—3

6. жовтня, субота: „Чар вальса“ (оперетка Ф. Держана, музика Странса).

7. жовтня, неділя: „Чар вальса“.

13. жовтня, субота: „Ой не ходи Грицю“.

14. жовтня, неділя: „Ой не ходи Грицю“.

Заходом Виділу української ремісничої і промислової Бурси у Львові відправиться дня 6. Х. в суботу о год. 8 і піз перед пол. в Архикатедральній церкві св. Юра

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за душу бл. п. Антона Оприса, довголітнього члена Виділу Ремісничої Бурси, на яке запрошується українське громадянство. 695 1—1

Віче в справі зльокостованих службовників у Перемишлі. В неділю, дня 7. жовтня відбудеться в Перемишлі в 12. год. в полудні в сакі Народного Дому публічне віче в справі зльокостованих службовників, на яке інтересованих просить — пос. д-р В. Загайкевич.

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада в Кракові“ подає до відомо, що знісся на Виділах: правничих, філософічних і рідничих Ягайлонського університету ще продовжені до дня 6. жовтня п. р. — За Виділ „У. С. Гр.“ в Кракові: Ол. Гайдукевич. 1—2

Осінній Луговий Попис Львівського Лугу подучений з Луговими, легко-атлетичними змаганнями відбудеться в неділю дня 7. жовтня п. р. на площі „Сокола-Батька“ зі слідукою про рамою: від год. 9 рано легко атлетичні змагання: хл на 10 км. з тегарем 35 кг., біг на 100 мтр., біг на 300 мтр., скок в даль, скок у висоту, мети: кулею, диском і ратищем. — Полудні в год. 2-30 почнеться попис львівського Луга з програмою: 1) мішані вправи малого Лугу, 2) вправи луговників зільноруч, 3) вежі малих луговників, 4) ритмічні вправи „Журавлі“, 5) вежі луговників, 6) змагання у стрілянні з лука, 7) мішані вежі, 8) мішані вправи, 9) вправи луговників списами, 10) аркан. — У змаганнях беруть участь тільки члени Лугової організації. Це перні легкоатлетичні змагання Лугів. — На Лугові попис досі приходила львівська публіка дуже численно, тому надіаємо, що і на цей осінній попис, хоч погода неспання і холодно — агадська публіка прийде, щоб подивитися на своїх луговників і луговничок.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИНИК ВАШІ буде найліпше на-правлений у найбільшій годинникарській роботні Івана Зельте в Райх, Львів пл. Маріївська 3. — З провний проєкти репарації прислати поштою. — Старомодні дамські годинники переробляємо нарочно. 3 6 119-2

Д-М-ВІЛЮ в Станиславові в вільним мешканням, з соняшнім покі з комфортам пролам або заміня на реальність у Львові. — Інформації: Станиславів, вул. Матейка ч. 27. 682 2—2

НЕГАЙНО потрібний добрий інструктор до ученика першого року учительського семінара найрадіше абсолютний учительський семінара. — Зголошення з услвами проситись слати по адресі: о. Н. Семенюк, парох в Юнашівці, п. Бурштін. 683 2—2

Ф-ОТ. ЯНУШЕВИЧ, вул. Віпп. Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 59—60. 679 3—5

М ДНІ бранзолетія, також іншу біжурію поручає дешево Домбронські - Розважескі, Львів (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 2481 13—2

ЗДІБНИЙ помічник торговельний з коріньї і буфетової бранжі пошукує посади. — Зголошення до Адміністрації „Діло“ під „Фаховець“. 697 1—1

КОРОНКИ французькі, валаянські, кльопкові, найновіші зразки, найкраще продає Пінес, Львів, вул. Бойнів, ч. 7. 691 1—9

ВІЛЬНИЙ ДІМ зі садом за 2,000 дол. до пролам у Львові. — Капустя Лука, вул. Городецька ч. 37. Львів. 691 1—1

ПОПУКУЮ кухні і кімнати, есентуально дві прямо від аластителя. Чини після умови. — Листи під „Свій“ до Адміністрації „Діло“. 694 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповіає.

Спеціаліст кедут легінів, сорів і молудів

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 4—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синіуська ч. 17. II. п.

Спріаювання хитавчих зубів, плавобування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в алачуку і золоті після американської системи. Пациєнтів з провінції поааоджується в найкоротшому часі. П. І. Урядовим і студентам азначе 670 знижка. Покладі в сплатах. 4—5

30л. 11:00	БУДИЛЬНИКИ	30л. 11:00
франц.		анкорд.
681	з гарантією, тлаван у фірмі	1-3
В. ГРИНБЕРГ, Синіуська 4. Тел. 89-22.		

Конкурс.

Видавничча Спілка „Діло“ у Львові, Ринок ч. 10, оголошує конкурс на посаду службовника. Вимагана: укінчення високої торговельної школи, знання німецької мови, писання на машині і вправне письмо, відповідне до ділових листів. Пожадана практична. Обізнані з друкарськими справами мають першенство. Більші услви будуть подані устно. Подання араз з залучниками у відпису і описом перебігу життя надаються вносити до Видавниччої Спілки „Діло“ до дня 30. жовтня п. р. Особисті зголошення і всякі інтервенції є виключені. Зауваження наступати на підставі взаємного порозуміння. 2—3

Подяка.

За совісне, дбайливе і уміле лічення, пльобування і іставлення зубів, складаю ВП. лікарів-дентистів Якову Нассові сердечну подяку. 696 1—1

Михайло Чапран.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповіає Василь Мизрий

Видає Видавничча Спілка „Діло“.

З друкарні Видавниччої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Конкордат і земельна реформа.

Правне положення греко-кат. духовенства в Галичині змінилося основно від хвал, коли з днем 2. серпня 1925 увійшов у життя конкордат, заключений між Польщею і Ватиканом дня 10. лютого 1925. До цього часу обов'язували в Галичині постанови австрійського закону з дня 7. травня 1874 р. про правні відносини католицької церкви, коли церква за деякі впливи на католицьке духовенство, його виховання, обсягу місць у шкільництві, в епархії церковної адміністрації та в адміністрації церковним майном, що їх точно означував згаданий закон, взяла на себе обов'язок управління удержування і дати на удержання католицького духовенства. Це духовенство було доволі незалежним від своєї церковної епархії і що не менше важке, то незалежно матеріально забезпечене так зв. конгрегою, якої висота не була низькою в останніх роках перед вибухом світової війни. Не порушую тут певного упевнення духовенства у ріжних ділянках правопубличного життя (напр. вірні місця у ріжного рода самоврядних і законодавчих тілах), підчеркую тільки, що на загальне правне і матеріальне положення католицького духовенства в Галичині було тоді купити краще ніж тепер. Держава і церква жили життям симбіозу і на цьому стислому співжитті обидві сторони виходили якнайкраще.

Конкордат Польщі з Ватиканом все те змінив, при чому на цій зміні зискала передовсім польська держава. Католицьку церкву майже аж до подробиць змонархізовано, при чому ординарії стали абсолютними керманічами підчиненого духовенства, його долі та його матеріального забезпечення. Польська держава позбулася багато матеріальних тягарів у ділянці церковної католицької політики, що їх понесла давніше Австрія, не тільки задержуючи при цьому політичний вплив на католицьке духовенство, але й значно його поширюючи. Не є для нікого тайною, що нинішні сільські священники в Галичині є значно більше залежні від старо-сти, а то й від простого постеру-кового, як було давніше і що польська державна адміністрація використовує для себе постанови конкордату в найширшому обсязі, особливо відносно греко-католицького духовенства, що подиктоване відомими нам інтересами польської національної політики.

Травневий австрійський закон з 1874 р. відносився до католицького духовенства як такого, а поминав зовсім на боці нижчу церковну прислугу, дяків і папаямарів, яких долі досі не забезпечено, а була вона, і тим більше є нині дуже неза-видною. І слушні були нарікання дяків, цієї численної у нас верстви, в додатку не без заслуг при відродженні і організації сил нашого народу в Галичині, що їх призабуто і що вони за свою працю змушені не раз буквально примирати з голо-дом.

Одною з найважливіших для нас з практичного боку змін, що їх вводи-ть у нас конкордат, є постанови

:: НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ ::

2923 16—52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гар-
монійні й поодинокі, а постійно удер-
жує на складі понад 200 штук готових
дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіх запитаннях прохачеться
письма до нас писати рекомендовано.

арт. XXIV про примусову парцеля-цію ерекціональних ґрунтів у та-кий спосіб, що при кожній парохії останеться на будуче тільки 15 до 30 гектарів землі під рільною куль-турою, при чому примусову парцеля-цію може взяти на себе сама польська держава. Означає це з од-ної сторони значне спростетаризо-вання сільського католицького ду-ховенства в Галичині (католицьке духовенство в Конґресівиці і Поз-нанщині практично в тому напрямі не обняте конкордатом, бо воно там землі майже зовсім не має, або має дуже маленьку кількість, що парцеляції не підлягає), що нині майже виключно живе з ріді і в по-ширенні сільсько-господарського знання серед сільського народу по-ложило значні заслуги, а з другого боку криє і що небезпеку, що поль-ська держава може перевести цю парцеляцію при допомозі свого рільного банку і своїх земельних урядів на нашу національну некор-исть. На ділі ця парцеляція ерек-ціональних ґрунтів буде тільки ма-лесенькою краплиною у морі без-межного земельного голоду нашого сільського населення і не є в силі хоч частинно поправити його по-ложення. При цій нагоді зазначу, що й досі ведено на маленькій роз-мірі парцеляцію ерекціональних ґрунтів на відбудову зруйнованих вій-ною парохіальних і церковних буд-иноків і що в кожній з наших трьох епархій в Галичині розпарцельова-но в останніх роках між наше на-селення по кілька тисяч морґів ґрунту, наприклад у станіславів-ській епархії 2516 морґів.

Та закон законом і нам понево-ди приходиться рахуватися з віднос-ними постановами обов'язуючого конкордату. Без сумніву польське правительство приступить до здій-снювання постанов конкордату, зокрема його найважливішої для нас постанови арт. XXIV. По душі цьо-го артикулу польська держава мо-же викупити церковні беніфіціаль-ні добра, як сказано у п'ятій точці цього артикулу, для поліпшення господарського і суспільного поло-ження рільного населення і для скріплення християнського миру в краю, оставляючи для єпископства, капітули і духовної семінарії для кожної з них зокрема по 180 гек-тарів, а для кожної парохії від 15 до 30 гектарів землі під рільною культурою. Звід парцеляції є зов-сім виключені лісові парцелі і оче-видно неужитки, не відомо лишень чи і сіножаті і пасовиська, про що рішати подрібно виконавчий роз-порядок. Так само залишається по 180 гектарів для кожного чернечо-

го дому і такуж кількість, себто по 180 гектарів, для поодиноких до-бродійних церковних установ. Вкін-ці дуже важною є постанови точки 9 згаданого вище артикулу, по дум-ці якої правні церковні і чернечі особи можуть самі безпосередньо переводити парцеляцію орної зем-лі, яку мають.

Ця остання постанови для нас ду-же важна. У вересні цього року був я, як член соймової комісії земель-них реформ, на конференції у на-чальника правного відділу міністер-ства земельних реформ п. Піо-тровського у Варшаві і знаю від нього, що польське правительство приготує якраз тепер окремий виконавчий розпорядок до конкор-дату, передовсім до його XXIV ар-тикулу і на основі постанови точки 5 цього артикулу саме правитель-ство буде переводити примусовий викуп церковних і ерекціональних дібр застаними листами Держав-ного Банку Рільного, оскільки самі церковні чинники у власному заря-ді не переведуть заздалегідь такої парцеляції. Проект згаданого ви-конавчого розпорядку буде в най-ближчих тижнях предметом нарад у відносних ресортних міністер-ствах (міністерство земельних ре-форм, мін. віросповідань і освіти і мін. справедливості) і треба бути заздалегідь приготуваним на його появу вже у недалекий будучині.

Небезпека є у дальшому зволі-канні. Цю небезпеку зрозумів ста-ніславівський єпископ д-р Хомини-шич і недавно видав заарядження, здійснює у власному заряді по-станови точки 5 арт. XXIV конкор-дату. На основі цього заарядження парохі згадані завідателі парохій греко-католицької станіславівської епархії мають перевести парцеля-цію ерекціональних ґрунтів до по-ловини грудня ш. р., задержуючи при парохії покищо тільки 55 мор-ґів. Крім цього у кожній парохії треба оставити з решти ерекціо-нального ґрунту 5 морґів для дяка і 2 морґи для папаямара дотичної парохії. 7 морґів окремо для цер-ковної прислуги в інших парохіях станіславівської епархії, котрі власних ґрунтів не мають, або ма-ють їх недостаточну кількість, а надто окремо 5 морґів на заснуван-ня диківської школи. Всю решту понад вище згаданий комплекс на-лежить негайно до половини груд-ня цього року продати і то тільки за долари, а гроші зложити до роз-прядимости ординаріату. Згаданий вище ґрунт для церковної прислу-ги у висоті 14 морґів буде заінтабу-льований на епархіяльний фонд церковної прислуги греко-като-

лицького єпископства в Станісла-вові, а 5 морґів, призначених на ди-ківську школу, належить безпро-водно продати і гроші негайно зложити в ординаріаті. Продаж слідує з правдою шляхом публичної ліцитції. Половинну ціну купіві продажі можна покрити дотирови-ми векселями. Віддання в посідання має наступити швидко по зложенні цілої ціни купіві продажі і по за-твердженні контракту заселенням у-рядом. На кожний випадок при па-рохії має остати покищо 55 морґів так, що парохії з меншим числом морґів ґрунтового виникуванню не є обняті повищим заарядженням. Ви-ходить, що найбогатші і найліп-ше дотована станіславівська епар-хія з початком 1929 р. буде мати парохії з числом орного ґрунту найвище 55 морґів. Парохії, що ма-ють менше як 55 морґів, не дають нічого для церковної прислуги, але і самі нічого для себе з інших па-рохій не одержують.

Не виходжу в подробиці повищо-го заарядження єпископа д-ра Хо-минича і у подані там мотиви, тут тільки коротко зазначу, що не всі вони з точки обов'язуючого дер-жавного права і практики є стійні, а так само до певної міри і долуче-ний до цього заарядження статут епархіяльного фонду церковної прислуги греко-католицького єпи-скопства в Станіславові з 10. липня 1928, що складеться з одинадцяти параграфів. Підчеркую лишень будь що будь корисну емітивність почину єпископа д-ра Хоминича, його намір вратувати вчас, що мож-на — і що зі соціального і націо-нального боку дуже важке, хоч ча-стинне забезпечення і поправу долі церковної прислуги. Можливе тіль-ки, що згадане вище заарядження дає за короткий час, бо тільки до половини грудня цього року, на пе-реведення парцеляції ерекціональ-них ґрунтів і що з технічного боку у так короткому часі мабуть годі буде виконати повище заарядження, тим більше, що голос будуть мати тут і окривні земельні уряди в Ста-ніславові і Тернополі, які досі, що мені відомо, не мають у даній спра-ві подрібних інструкцій і можуть робити деякі перемони.

Покійно мені не відомо, чи і які видали заарядження наші ордина-ріати у Львові і в Перемишлі (у Львові аналогічна акція підготов-ляється. — Ред.). Думаю, що за-садиною ці заарядження не будуть дуже відбігати від зааряджень ста-ніславівського єпископа і що вони недовзі появляться, при чому по-винні вони бути відмінні від деяких недоматань заарядження єпископа д-ра Хоминича, а їх легко буде можна усунути по засягненні дум-ки відповідних наших правних і господарських чинників згадно відповідних наших фахових осіб.

Д-р Степан Баран.

Нова монархістична партія в Німеччині.

„Берлінер Тагеблатт“ піддержує ініціату-ву, що утворена нова монархістична партія, що зватиметься офіційно „партія кай-зера“.

Португалія проти емігрантів

За прикладом Італії, Португалія ввела закон, що суворо карає політичних емі-грантів, які пробують підорвати опору сучасного режиму.

Проблема роззброєння.

I.

Величезна частина нарад конгресу соціалістичного Інтернаціоналу була присвячена справі роззброєння. І не дивно. Бо до певної міри ці справи загального роззброєння стоїть і паде міжнародній соціалізм. Нема загального роззброєння, значить загрожують вибух нової світової війни. Вубухає нова світова війна, значить міжнародній пролетаріат знов розділяється на два ворожі табори й існуючий Інтернаціонал знов руйнується. А самі страхотні війни? Вони найтяжче падають на т. зв. трудові класи, себто селянство й робітництво. Соціалісти, як переконані демократи й професійні пацифісти, не можуть не бути ворогами навіть самої думки про війну й тому немо, що стільки уваги вони на конгресі справі загального роззброєння мусять присвятити.

На жаль, величезні брєсєльських нарад є в цій ділянці дуже скромні, та по суті педагогічно відбійють від насидів, до яких дійшла комуністи по справі роззброєння, що існує при Лізі Націй. Ще найрадикальніше в справі роззброєння поставилися на конгресі представники англійської Лейбур Парті. Вони подали анкету, щоб за підставу нарад зяти більшовицький проект, котрий минулого року в Женеві розглянув Літвінов. Це показує не спокійно й безпідстрасно ставляються до більшовицького англійської розгляду. Але, коли відомий бельгійський соціалістичний діяч де Брукер, що тоді головував в конгресовій комісії по роззброєнню, просто-напросто запитав англійських радикальних опозиційців, чи Лейбур Парті, на випадок приходу до влади, тепер святочно пообов'язується перевести в життя поданий анкету — англійці стихли і вже більше не горішалися. Це показує, як страшенно рахуються з вимогами дійсності англійська робітничая партія, що справді є на шляху до здобуття влади в державі.

Щодо більшовицького проекту про загальне роззброєння, то він, розуміється, має великі агітаційні значення. Самі більшовики напевно поставили його в Лізі Націй тільки на те, аби Ліга його відкинула і щоб більшовики мали потім підставу кричати на весь світ про

імперіалізм „дука світового економізму“. Ліга Націй зробила більшовицьким цю примітку й проект відкинула, хоча вчинила це у незвичайно делікатній формі. Цікаво, що найбільше комуністичні на адресу Літвінова виголося тоді лорд Кашендун, тодішній, після уступлення лорда Роберта Сесіла, представник Англії в комісії по роззброєнню в Лізі Націй, а теперішній наступник зоврого загальнішого мін. справ Чемберлен та одночасно один з вождів правого крила „твердолобіх“ англійських консервативів.

Літвінов пропонує, щоб армії всіх держав в першому році зменшилися на половину, а до чотирьох літ були цілком ліквідовані. До чотирьох літ мали би теж бути ліквідовані всі військові кораблі, всі військові літаки, всі кріпости, воєнно-морські бази, аеродроми, взагалі всі роди зброї, мали би бути зачинені всі воєнні школи, мали би бути „спацифіковані“ весь воєнний промисел — так, щоб до чотирьох літ крім невеликих поліційних відділів в кожній країні сїту не було ні одного стрільця та жовніра, ні одного кріса, гармати і т. п. При кінці більшовицького проекту була записка про те, що також має бути ліквідована Ліга Націй, отже установа, перед якою виступав Літвінов, а на її місці має повстати всесвітній парламент. Тому й не дивно, що розмовні французької і бельгійської робітничі представники на конгресі, такі політики як Ренодель і Бакон, Вандервельде й де Брукер мусяли на більшовицький проект про роззброєння, піддержуваний з початку англійцями тільки авантюри раменами.

Щож нарешті ухвалила соц. Інтернаціонал в справі роззброєння? Засадничо він не прийняв постанови про загальне скасування армії, бо така постановка в даних умовах була би чистою утопією, на яку міжнародній соціалізм, що обома ногами стоїть на ґрунті реальної дійсності, сьогодні не може собі дозволити. Навпаки, соц. Інтернаціонал прийняв постанову, що кожна нація повинна мати повне право вільно вибрати собі таку систему військової повинності й доповнення армії, яка їй найбільше відпові-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

дас. Але при тім, слід на підставі міжнародних договорів по змозі як найбільше обмежити і число дійсних армії і запаси зброї та озброєння. В країнах, в яких введений закон про загальний військовий обов'язок, ліга дійсної служби повинні бути скорочені до мінімуму й обмежені тільки на такий час, який справді потрібний до виконання повинності. Так само повинні бути обмежені різні військові контингенти та число резерв. В країнах, де існують професійні армії (заповнені) армії, число дійсних жовнірів теж повинно бути обмежене до мінімуму. Щодо родів зброї та воєнних середств, то повинні бути переведені дійсні військові заживання газів та мінералів; число тяжкої артилерії, танків й аеропланів теж повинно бути зведено до мінімуму. Розуміється, слід теж обмежити загальні видатки на армію та флоту й встановити національну та міжнародну контролі над продукцією, торгівлею й перевозом зброї та військового озброєння.

Стільки. Як бачимо, загальний результат є дуже скромний і взагалі не багато відбігає від тих ухвал, які були прийняті на Міжнародній Комісії по справі роззброєння при Лізі Націй. Численні бесідники на конгресі тому кадили Лізі Націй, підписавши її засади в справі загального роззброєння. Але, що робити, коли між державами всеж таки вибухає конфлікт? Соц. Інтернаціонал ухвалив, що всі держави повинні зяти на себе законний обов'язок передавати всі конфлікти на вирішення мировому суду (т. зв. примусовий арбітраж) і до кінця прийняти присуду отриманому мировим судом, їм не вільно переводити мобілізації. Уряд, який цьому обов'язкові не підчиняється, мусять бути піддані „по змозі найбільшому економічному“. Але як цей

„затиск“ має виглядати на ділі, брєсєльські соціалісти благоразумно замовчали.

Для повноти слід пригадати, що до війни соц. Інтернаціонал неофіційно засобом пролетаріату для унеможливлення війни вважав проголошення загального страйку. Та, між іншими, стояла справа на останньому передвоєнному міжнар. соц. конгресі (в Баилі в 1912 р.) пов. Жорес. А Кавтський домагається від соц. парламентарних фракцій, щоб вони в момент вибуху війни власним урядом бодай відмовили кредитів на ведення війни. Ось і все.

Взагалі, не треба думати, що ідея загального роззброєння, не тільки виключний монополія соціалістичних й комуністичної партії. Щоб це підтвердити пакт Кельдого вказує на те, що т. зв. буржуазні чи паз капіталістичні уряди, не менше серйозно думають про справу загального або бодай частинного роззброєння ніж соціалісти. В згаданім пакті договірні держави осудили війну як воєнне погоджування повстання між ними конфліктів, чим попередньо зобов'язалися погоджувати ці конфлікти мирним шляхом. Значить: перший крок до загального роззброєння зроблений. Крім цього в Статуті Ліги Націй, котрий підписано в Версалі та в ряді пізніших мирових договорів, є в арт. 8-ім постановою що члени Ліги Націй признають, що збереження загального миру вимагає зменшення існуючих зброєнь до мінімуму, відповідно до національного безпечества даної держави та до міжнародних зобов'язань, що випливають зі загальних виступів Ліги. На цій підставі повинно до життя в 1920 році Міжнародну Комісію по справі роззброєння при Лізі Націй, яка рахує до сьогоднішнього дня. Правда, державні уряди займаються

М. ВОШЕНКО.

ВЕСІЛЛЯ.

Авжеж, Володька Завитушкін трохи поспішився. Був такий грішок.

Володька, можна сказати, добре й не розглянувши своєї невісти. Він, правду кажучи, без капелюшка і без пальта її навіть ніколи й не бачив. Тому, що всі головні події на вулиці розгорталися.

А що перед самим весіллям Володька Завитушкін заходив зі своєю невістою до її матусі представитися, так він не роздягаючись представлявся. У присінку. Так сказатиб, прихалцем.

А познайомився Володька Завитушкін зі своєю невістою у трамваї.

Сидить він у трамваї і раптом бачить: перед ним отака панночка вишивається. Отака, нічого собі панночка, акуратенька. В анімовому пальті.

І стоїть ота сама панночка у своєму анімовому пальті перед Володькою і за решітку рукою тримається, щоб пасажири її не перевернули. А другою рукою пакет до грудей притискає. А в трамваї, звичайно, стиск. Стояти, просто скажемо, незручно.

От Володька її й похвалів.

— Присядьте, — каже — на одно коліно, все легше їхати.

— Та ні, — каже — мерсі.

— Ну так, — каже — давайте тоді пакет. Кладіть мені на коліно, не вникайте. Все легше буде стояти.

Ні, бачить, і пакета не дає. Або лякається, або не поцупив. Або ще що.

Глянув на неї Володька Завитушкін іще раз і просто зацікавився.

Господи, думає, які гарні панночки в трамваях їздять.

Ідуть вони так дві зупинки. Три. Чотири. Вкінці, бачить Завитушкін — панночка до виходу претягся. Володька теж устив. Тут біля виходу, значить, у них до знайомства прийшло.

Познайомились. Пішли разом. І так у них все те швидко і без галля повеселювалось, що за

два дні Володька Завитушкін і пропозиції їй зробив.

Чи вони відразу згодилися, чи ні, але на третій день вони таки пішли в горожанський підвілля і записались.

Записались вони в ЗАГС-і, а після запису й розгорнулися головні події.

Після запису пішли молоді на помешкання до матусі. Там, звичайно, величезна метушня. Стіл накривають. Гостей багато. І взагалі семейне свято — молодих дожидають.

І якісь всякі панночки і каваліри по кімнаті метушаться — начиння ставлять і корки відчиняють.

А свою молоду дружину Володька Завитушкін іще в присінку втратив із очей.

І раптом його, як на гріх, обступили всякі матусі і родичі — почали його витати і в кімнату тарабанити.

Привів його в кімнату — розмовляють, руку стискають, розпитують: в якому, мовляв, союзі знаходиться.

Та бачить Володька, що не второпати йому, де його молода жінка. Дівчат у кімнаті багато. Всі круяться, всі метушаться, ну просто в вулиці, зі світа, хоч убий не розговати.

— Господи, — думає Володька — ніколи нічого подібного зо мною не траплялося. Котра же з них моя молода дружина?

Почав він по кімнаті ходити між дівчатами. То до одної підійде, то з другою штовхнеться. А ті доволі знехоті тримаються й особливого вдвоє не виявляють.

Тут Володька навіть трохи злякався...

— Ось, — думає — на чому засипався: жінки аж не можу знайти.

А тут іще родичі почали зукоса поглядати: чого це молодий ходить, як ненормальний, і на всіх дівчат кидається.

Став Володька біля дверей і стоїть, зажурившись.

— Ну, спасибі, думає, якщо зараз за стіл будуть саджати. Тоді може щонебудь вийняти. Котра зо мною сяде, та значить і є моя. Та колиб, думає, ось та білобронка сіла. А то, ей-Богу, відсунуть якнебудь стерику — потім жини з ним.

Саме тоді гості почали за стіл сідати.

Матуся Христом-Богом просить підождати ще хвилину — не сідати. Та на гостей нікого стриму не має — просто кидаються на їдло і на випивку.

Тут Володю Завитушкіна тигнуть на почесне місце. І поруч з ним, з одного боку, садовлять панну.

Глянув на неї Володька і полегшало у нього на серці.

— Бач, яка ти — думає — Просто таки непоганенька. Без усякого капелюшка й навіть краще. Ніс не так уже проситься наверх.

Від повноти почувань Володя Завитушкін налив собі й їй вина і поліз здороватися та цілуватися.

Та тут і розгорнулися головні події.

Почали розлягатися крики й різкі лементи.

— То — кричать — якийсь ненормальний сучий-син. На всіх дівчат кидається. Молода жінка, ще до столу не вийшовши, причепурюється, а він із другою почав братися за діло.

Тут наступила абсолютна брідня і метушня. Володька, звичайно, найкраще булоб усе в жарт обернути. А він дуже образився. Серед метушні якийсь родич свиснув його пляшкою по потилиці.

— А пес вас розговпає! Насадовили всяких баб, а мені розшолопуєш.

Тут молоді в білому балахоні з'являються. І квіти з боку.

Звичайно, знов голосіння, крики й істерика. Авжеж, свояки почали виганяти Володьку з помешкання.

Володька говорить: Дайте хоч попоїсти. Зранку, каже, не ївши після такого воловодження.

Та свояки потиснули і виперли Володьку на сходи.

На другий день Володька Завитушкін після роботи зайшов у горожанський підвілля і розвісився.

Там навіть не дивувались.

— То, кажуть, нічого, буває. Сьогодні кажуть, то в порядку річей.

Так і возвели.

справом розібратися не в якихсубі-
стотичних мотивах. Навпаки, вони
займаються ним, спираючись дуже реаль-
ними вимогами твердої дійсності. Але
чи справді це не міна? Відповідаючи на
це запитання в такому випадковому грему-
ні, окрім обурення або величущого іро-
нізму, ми повинні тільки об'єктивно роз-
глянути: в чому лежать ці неймовірні
труднощі, які містяться в проблемі за-
гального розібрання? Ми, шпирася, не
маємо власної держави й на лікису
керуємо-іронічного «спиритичного» мішма-
шу, щоб дозволити. Але ми маємо власну дер-
жаву й віримо, що її збудуємо. Тому й
для нас ця проблема, — не в самі чис-
ла теорії. Д-р Павло Лисяк.

Перед соймовою сесією.

Розмова представника „Епохи“ з голо-
вою Українського Клубу д-ром Дм. Ле-
вицьким.

Варшавська „Епоха“ з 4. ж. м. (ч. 275)
принесла розмову свого представника
з головою Українського Клубу д-ром Дм.
Левицьким на тему діяльності Клубу
в недалекій соймовій сесії.

— Чи не могли Ви, пане голово, по-
формулювати мені — запитав представ-
ник „Епохи“ — про плани діяльності
Українського Клубу на недалекій соймо-
вій сесії?

— З найбільшою охотою. Український
Клуб має намір і далі — при збереженні
основ, азованих у нашій вступній за-
яві, — вести працю, розпочату вже
на попередній сесії, по лінії річних по-
ступків. В останніх днях минулої сесії
ми зголосили конкретні внесення в спра-
вах, що найскорше вимагають управлін-
ня, а саме в культурній діяльності: за-
вдання всеукраїнського шкільництва (внесен-
ня на ревізію т. зв. шкільного українського
закону), справа українського універси-
тету, справа звернення фонду „Народ-
ного Дому“ і Становища у Львові украї-
нському народові та справи правосла-
вної церкви. Також опрацювали ми кілька
внесення економічного характеру, а са-
ме: до справи економіки земельної ре-
форми, питання еміграції й ін. зокрема
будемо рішуче боротися за рівне трак-
тування українських економічних і го-
сподарських установ з аналогічними
польськими інституціями. Очевидно, що
— як підчас кожної сесії — зявляться ще
теж немало дуже актуальних справ.

— А чи не вважаєте, пане голово, що
останні виступи українських провідників
на краєвих віках і за кордоном, між інши-
ми виступ самого pana голови в Женеві
і в Берліні (як відомо, в Берліні виступав
не п. голова, але пос. О. Луцький. —
Ред.), можуть у великій мірі перепини-
ти здійснення тих планів Українського
Клубу на парламентському терені?

— Просту вас, думаю, що українська
проблема є завжди позакордонна, щоб
однак вгорі, такі поважні конкретні по-
ступки мали бути тривалими залежно від
такого чи іншого тому місцевих віч. Ві-
ча агагалі не є ніде в німні мовлені в
той салюнових розмов, а в нашій дій-
сності з природи різи мусять приймати
пристрастний характер. Щож торкаєть-
ся закордонних виступів, то слід взяти
єдино тексти промови на конгресі в Бер-
ліні і нашої декларації в Женеві, спокій-
но й уважно їх прочитати, а можна пе-
реконатися, що там не сказано нічого но-
вого для польської політики і не розу-
мію чому ажраз ті теперішні заяви ма-
ли бути спеціально йнакше трактовані.
Колж маєте на думці інтерв'ю зі мною,
опубліковане в „Морґені“, то я заявлю уже
в „Ділі“, що було воно одною з тих ро-
мов, де яких текст дає який інтерв'ю не
можє брати повної відповідальності.
Очевидно, якщо хочеться кайти привід
до утиску і репресій, то таку причину
все можна кайти. Звертаю увагу, що те-
пер уже відчувасмо супроти нас репресії:
посольські візи забороняються, трак-
тування посли адміністративним орга-
ном є таке, що мусять емігрувати ре-
акції, пресоним конфіскація підлягають
навіть комунальні фінансові інституції
(нпр. про організацію „Дня Опшадности“)
і т. і. Однак не думаю, щоб репресії та-
калі були успішним засобом поліганду-
вання національної квестії.

— А яку буде відношення Українсько-

750.000 ЗОЛОТИХ

може виграти кожний, хто закупить льос

I. класи Польської Державної Лотерії

в щасливій колектурі

„РУНО“ РАВІЧ і С-КА

у Львові, вул. АКАДЕМІЧНА ч. 3.

Позатим багато виграних по зол.: 400.000, 350.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000, 3.000, а також велика кількість виграних нижче 3.000 золотих.

Загальна сума виграних около 27 мільонів золотих.

Тисячам людей приносить Польська Державна Лотерія рік-річно багатство і добробут. Нашій колектурі сприяє постійно надзвичайне щастя.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!

ЦІНИ ЛЬОСІВ ТАКІ:

За чвертку льосу зол. 10. — половину льосу :: :: зол. 20. — цілий льос зол. 40. :: ::

Тягнення I-шої класи 15. і 16. сл. м.

Замовлення виконуємо негайно, пересилаючи оригінальні льоси wraz з блянкетом П. К. О. на пересилку належності, вільної від оплати.

В цьому місці просимо витяги і переслати листом чишто виповнене:

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До колектури „РУНО“ Равіч і С-ка у Львові, вул. Академічна ч. 3.

Отрим замовляю:

.....	льосів цілих	по зол. 40.
.....	половинок	20.
.....	чверток	10.

Належність у кноті зол. оплати після одержання льосів блянкетом П. К. О., пересланим мені фірмою.

Точна адреса:

го Клубу до проєктів зміни конституції?

— Із заняттям становища дожидаємо
внесення багатьох тепер відірваних
конституційних планів і проєктів в о-
дин ясний проєкт. Принципово будемо бо-
ронити демократичного парламентарно-
го устрою, бо лише в такому устрої ба-
чимо дійти можливості оборони наших
потреб біжучої хвилі. Однак писаний
текст конституції вважаємо різню друго-
рядною; нериторичною є — спосіб її ви-
конування.

На маргінесі цього інтерв'ю зазначу
повністю-історично „Газета Вар-
шавська“, що д-р Левицький справді в
Женеві не сказав нічого нового для поль-
ської політики та що й тепер сказаного
не випирається. Ного заява — мовляв —
є справна, нічого не заперечує, нічого не
обіймає, ніякої зміни в відношенні украї-
нців до польської держави не запро-
дас — і кінчить.

„Отже не повелось „Епоці“ регібліту-
вати (7) п. Левицького, що відомо і до-
сі — бездарно атомна посольську при-
сильну“.

Таким чином єдино доцільний режим
у відношенні до українців — це режим
заборон і репресій та — очевидно — в
„політичному“ розумінні поведінки на-
літків розкату в нутрі українського
громадянства й народу.

Спасенне гасло.

Піддержуймо все і всюди своїх!

В часах нашого лихоліття повинні ми
розуміти й поступати в першу чергу по
думці гасла „Свій до свого“. Бо цей клич
накладає на нас обов'язок піддержувати
безумовно своїх і свої установи, піддер-
жувати солідарно й масово. Адже тільки
таким чином можемо вижити з нашого
теперішнього сумного стану й добитися
кращої долі.

Хто з нас буває прим. по чесних га-
лах, той аніж, що там не стрінути ніяко-
го чужинного купця чи промисловця.
Вся торгівля і звесь промисел там в ру-
ках своїх і чих не підє ніколи до чужин-
ця, хочби він не знав як рекламував
свій виріб чи свій товар. Коли було со-
маті чеха, чим похвалити цю вижмоу со-
лідарність чеського населення, то всюди
чулось одну відповідь: Тверда шпала
жарту наше важе, майже безважливості

позовення значили нас на протвїй до-
гих десятиліть пошани до праці, значи-
ли нас розуміти й реалізувати гасло
„Свій до свого“, бо тільки цей шлях при-
вів нас до економічного добробуту, а
підходом і до незалежності. Не треба
бути високочоном філософом, не треба
йти по рецепту до професора медицини
— цн рецепту знає і приворозив у нас
воякий селянин; а цн рецепта загладас
так, що ми піддержуємо тільки своїх і
купуємо тільки в своїх, навіть у тім ви-
падку, коли чужинцеві провадити би свій
товар дешевше від нашої людини. Ре-
цепта цн проста і рідинальна, її розуміє
кожний простолюдина.

Якже далеко стоїмо ми від цнм огла-
дом позадю чехів, як мало у нас зрозу-
міння для спасенного клича „Свій до
свого“! Не проходить майже дня, в яко-
му наша редакція не дістаєб замітки-
скарги на громадин-українців, що до-
млять цей клич не рад і не дивні! Ці па-
різнами спливають в однаковій мірі на
визначних наших інтелігентів, світських
і духовних, як і на наші установи, що
в тому азірні повинні би свідчити до-
рим прикладом цілій європейськості. На
жаль, таких громадин і таких установ
у нас ще дуже багато і заікаючи на їх
адресу зовсім слухати.

Перед кількома днями відбувся у
Львові сходилих лівіаментів делегації
„Союзу Українських Авокатів“, на я-
ких порушено теж цю справу у велику
а тим, що українське громадянство не
підтримує як слід своїх адвокатів і го-
сто-часто віддає свої справи, особливо
більші, важливі, ділове платні, адвокатам
неукраїнцям. При цій нагоді наведено
цілу низку сумних примірів, яких кра-
ше тут не повторяти. Вистає зазначити,
що навіть деякі наші кооперативи, ба
— навіть деякі українські духовники
роблять контракти з чужій мові через
канцелярії чужих адвокатів!

У часі цілої дискусії наведено один
цікавий і потішачий приклад, а саме:
є у нас один суд, у якому вже майже
70 проц. реїх справ мають у своїх руках
українські адвокати, хоч їх там усього
10 проц. Це факт очевидно винятковий,
але він є найкращим доказом, що при
відповідній праці а нашого боку й на-
лежним освідомленням нашого загалу мо-
жна діяти вже в короткому часі до по-
важних успіхів.

Магазин блаватних товарів
Стахевич і Абрисовський
у Львові — Ринок ч. 32.
поручає
добірні товари для виш —
мужеські сухня — полотна.

Великий вибір! Ціни низькі!
416 6-8

На отьому зрібному прикладі вишма
всіх Клич „Свій до свого“ нехай буде
нашою напирмою в цілому нашому жит-
ті, у всіх наших ділянках! Мусямо до-
вести до того, щоб кожна одиниця нашо-
го народу поступала все і завжди по дум-
ці цього спасенного гасла.

Народня твердиня.

Свято відкриття „Народного Дому“
в Ужгороді.

Львів, 6. жовтня 1923

Завтра (дні 7. жовтня) в Ужгороді, в
столиці Закарпатської України, велике
народне свято. Завтра все національно
свідоме Закарпаття обходитиме свято
відкриття „руської культурної палати“
(як висловлюється ужгородська „Свобо-
да“) „Народного Дому“ в Ужгороді.
Завтра з усіх угодів нашого Закарпаття
йдуться і відуться численні делегації
з адресами і привітани від сіл і міст, що-
би своєю присутністю ознаменувати це свя-
то. Отже буде воно святом загальним,
всенародним, святом живого народного
духа, святом народної праці, святом об-
єднання всіх тих, що гуртуються під у-
країнським жовто-блакитним прапором.

Вже сьогодні (6. жовтня) вечером в са-
лі мадерського касина відбудеться кон-
церт національних хорів Підкарпатської
Руси. Завтра (7. жовтня) рано владина
о. Петро Гебей відправляє торжественне
архирейське богослуження в соборі в а-
своті о. архимандрита д-ра Василя Га-
джегі і посла о. Августина Волошина.
Після богослуження розвиватиме похід
від катедральної церкви через головні
вулиці до „Нар. Дому“, де відбудеться
дефіляда. Опісля з багатову новобудов-
ваного „Нар. Дому“ промовлятимуть
представники установ і делегації, в чер-
ги буде довершено посвячення, а опісля
відбудеться святочна академія в кіновій
салі „Нар. Дому“. Післязудні відбудуть-
ся оглядини „Нар. Дому“ делегаціями і
фільмові вистави для гостей, а вечером
у міському театрі „Руський Театр“ тов.
„Прогісвіт“ дасть святочну виставу „Ма-
руся Богуславка“. Свято закінчиться ба-
лем в готелі „Корона“.

Ось різноманітна програма святочно-
го відкриття „Нар. Дому“ в столиці За-
карпаття.

Там, на землі Коріатовичів, на най-
давнішій на південний захід висунувій
емзі української національної території,
там, де ще незвано гордий, хоробливий
шовінізм і — адалавос — не-
стримним імперіалізмом просилутий ма-
дар голосив і пореволюціонізм, що руське,
де що й досі вороги україн-
ського народу на обесилемому організ-
мі замішлюють великі пошесті і намага-
ються переводити свої експерименти, —
там на потудинних етоках Карпат адвиг-
нено власними зусиллями й особами
народну твердиню.

Гурток народницької закарпатської ін-
телігенції, до якого належать в першу
чергу брати Брамайні (Михайло і Юлія)
пос. а. Анг. Волошин, криз. о. д-р В. Га-
лєга та який десоток молодших, пір-
вався на велике діло: адвигнути націо-
нальну твердиню, яка булаб українсь-
ким репрезентативним будином в сто-
лиці Закарпаття та яка булаб забороню
народного духа в чій країні. З ініці-
ативи цього гуртка, об'єднаного в ужго-
родській „Прогісвіт“ (заставлений „Нар.
Дом“ є власністю „Прогісвита“) поплки
громадині жертви з усіх угодів Закар-
паття, від селян й інтелігенції, від міст
і сіл, дають від землі до Америки, а
намірні й Галичина, хоч сама в потреби
для демоніфікування своєї національ-
ної одиниці до закарпатських братів
адавила скромну пожертву.

Ініціатори назво записали до праці. В
короткому часі коштом 2 мільонів чесь-
ких корон (пів мільона кч, адожн д-р Ю-
лія Брамайно, віддаючи на будову за-

робленні гонорар в один екзактний про-
веси) себто коштом около 600 тисяч рад.
(матеріал і робота там дешевіші, ніж
у нас) аністалеся величезній дипломатич-
ний будинок, якого посередній відсу-
вається автор, перемішавшись в загаль-
но-національне єдинство.

На те свято відбудеться і відбудеться пе-
рше десятиліття Закарпаття. Будуть там
єдині всієї Землі Української, будуть і
відносини між українськими землями.
На те свято в Землі Дніпра з'являться
своїх представників в особах поетів О.
Пупинського і Дм. Паліва, сен. О. Кош-
ельов та інш. Палів, який заступитиме
часні центральні осередки й господарські
установи.

У цей святковий день витягне найви-
щий Антантавський братів до вершини про-
бою, а потім до їх світа та через
перки Паризького містечка, щоб
„Народна Дія“ та „Прогрес“ бачили
справжню подорож української ех-
тури, розміром народнього українського
духа, наслідком єдиного росту і змі-
ниці народньої ехли, який відбудеться
єдиної національної єдиності й єдинос-
ти промислу у всі закутки та роз-
сиди гнітучий туман несправності, від-
сталості і смерті в місті вільного на-
роду.

3 української Рівієри.

Знайтимося найкращою частиною За-
карпаття і Боршадщини!

Від цих двох-трьох літ польська пре-
са широко рекламує т. зв. „польську Рі-
вієру“, себто подорож до польсько-
єдиної частини повітів боршадського і за-
карпатського. Виходять вона підсони,
плічки, морелі сади, купалі, виноград
і т. п. Ті всі писання є звичайно грубо
підривлені „патріотично-паньшави-
ном“ („масло пласку Рівієру, туди їхати,
а не платити гроші за границю“) і ді-
сно стигають сюди багато літників з усіх
закутків Польщі.

Авторами таких писань є або деякі ту-
тешні поміщики, що в той спосіб маску-
ють свою рекламу, котрі готелярством
„упрошлюють“ свою різню господар-
ку, або деякі з їхніх вільних „пенсіона-
рів“, що в той спосіб реанімуються за
німіково добре харчування в часі свого
добути на ці „Рівієри“. Ці прогулькові
розтабляються по наших селах на кіль-
ка тижнів, а свій час збувають так, що
можуть у воді, або ходять по хатах за
„мілком і м'ясом“. Хоч нема тут ніяких,
навіть примітивних улаштувань, таких звич-
айних по всіх літниках, хоч зайдеш в
готелі спити в столові, а якогонебудь
мореленого саду стереже табличка з бо-
гатовим написом і чоловік з сукатим
малахаєм ще й люта собака, — то все-таки
з року на рік приїждять сюди щораз біль-
ше літників, бо післям тут дійсно чудо-
ве і здорове.

Ще тому рік-два назад їхали сюди літ-
ники от такі собі, з цікавості, і то менше
зможні. Їхали одинцем чи в родині,
щоб відпочити по великій місті. Але вже
цього року сільна в тія жандармії „літ-
кеси“ неважко провідна думка. Вона вивча-
ється як назавдання надати цьому руху
на тут, літників якусь янцю вісію, якісь
інші цілі поза „пляжуванням“, а саме
забравши в послання цього прегарного
закутка української землі і насичування
ного своїм духом, своєю культурою. Уже
цього року наші села аж кишили від ріж-
них „гуцуф, гардажи і скатуф“, що під
проводом своїх учителів заїхали сюди аж
з західних кордонів Польщі. За ними на
другий рік приїдуть ріжні карузелники,
просто кілька шоп-готелів, кілька віл
(уже цього року деякі інші міністеріальні
урядові покупці будівельні парцелі в
Гороховій) потім капличка чи „кошилок“
— і країна наверх здобута!

Так забрали нам в свій стан послання
майже цілі наші Карпати, так хочуть за-
брати і цей прегарний куток. У Карпатах
видно з нашого боку денку, ніколи досить
успішну, реакцію. Треба отже, щоб наша
суспільність звернула свою увагу також
і на цю „Рівієру“.

Повіти боршадський і заліщицький тво-
рять немов відому браму в бесарабські
стєни. Підсоння тут переважно сухе, кон-
тинентальне, сонце в літі кріпко жарить.
Тут росте кавун, їдома диня, мореля і ви-
ноград (північна границя виноградної лози).

ростини, яких не побачите в ніякій іншій
частині Галичини. Сама околиця також
назвичайно гарна, а особливо при Дні-
стрі і Серету. Вони самі є великою скар-
бницею невіданих дивних чарів краси. Ін-
тер'єр галицького з'являється поміж стрімкими бе-
регами, покритими лісом або смагами
лісу, творить дивні закутки, і раз немов
западається в землю, коваччись за стрім-
кими закутками, то знову виходить на
верх, немов тріпка галюка зліз листя.
Демид надбережні скелі понависили над
водою немов зачаровані зорки з давніх
лишарських часів, а в іншій місці беріг
стрімкий і рівний немов стіна, а на ній
гарно верстаються поклади скелі між
стрічними камінням в янці. Перед уміючим
читати цю азбуку поклади ці відкривають
цілу історію творення подільської плоти.
І ще одним обдарила природа цей куток.
Є гарні печери в Білому Золотім і в Кри-
чуні, є мазовинні руїни старих замків, які
краще зміють промовити до душі гала-
ча, ніж десять томів прочитаної історії, є
свідки поганського ханства-святині в Мо-
настирку. Додаймо, що мирді тут гарний
владчю, ширю приїзний, приїзний до
свого різного, національно снідочний, з
природи обдарований витонченим есте-
тичним амислом, що проявляється хочби
в гарній народній нощі, багаті прикраси-
ній чудовини вишивками, — то в мати-
мо великий образ цього прегарного заку-
тка української землі.

І чия не жаль мовчки дивитись, як чу-
жа культура знехтує цю область? На це
повинні звернути головну увагу наші ту-
ристично-спортивні товариства зі Львова.
Провідники нашого пласту і згадали ціле
громадянство. З будучим роком повинні
вони піднести кляч: Україні — на україн-
ську Рівієру! А провідники пласту повинні
докладно старатися в будучому році за-
ложити тут хоч один пластовий табір, в чо-
му, нема сумніву, стрінуть добро-зичливу
поміч і підтримку цього гутешного укра-
їнського громадянства. С. Х.

3 Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові.

Ювілей 35-ліття наукової праці ака-
демича Кирила Студинського, що від-
б'є літ головує в Науковім Т-ві, рішче
комітет відсвяткувати 4 листопада в пе-
ділю в 11-ій годині спільним зібранням
усіх Сесій з участю запрошених гес-
тей. Програма цієї святої академії
ось така: Загальну характеристику нау-
кової діяльності і господарської праці
акад. Студинського в Наук. Т-ві подасть
прорідис ювілейного комітету і. Свен-
цшський; Про заслуги ювілята в дослі-
дах українського письменства XVI-XVII
в. доповідь д-р Я. Гордишський; праці
ювілята над добою відродження Гали-
чини старактеризує М. Тершаковець.
Доповідь д-ра Ф. Колесни про фольк-
лорні інтереси ювілята в його дослід-
нової української письменності — з ог-
ляду на майбутню відсутність доповіді-
ника — відіє враз з іншими доповідя-
ми в ювілейній томі Залісок. — Для ю-
вілейного видання в честь акад. К. Сту-
динського вперше досі 20 праць, що о-
біймають около 30 арк. друку. Редакцію
історичного тому переведе д-р В. Бар-
вінський. Філологічної частини і. Свен-
цшський, секретарську частю редакції ве-
де В. Дорошенко. До друку првотуплять
13-го жовтня, після позороту членів Фі-
лологічної Сесії із Праги з міжнарод-
ного конгресу дослідників людського ми-
стєства. У справах, пов'язаних з ювілеем
академіка К. Студинського і ювілейни-
ми виданнями належить звертатись на
адресу Ювілейного Комітету в Канце-
лярію Наукового Т-ва у Львові, вул.
Чарнецького 28.

По широкому світі.

Шадтарів басейні Домброва і в кра-
їніський районі домагаються підняти
платень, під загрозою страйку.

Парламентські вибори в Латвії при-
значені на 6 жовтня. До урив йде 44
партій.

Туреччина, неуперед всіх євро-
пейських держав, не має покищо наміру
признати короля Альбанії.

Аргентина має визнати офіційно
СРСР.

Ріжні вісти.

БЮДЖ. НАРАДИ В БЕЛЬВЕДЕРІ

Марш. Пилсудський прийняв у Бельведе-
рі міністрів, військових справ сен. Кома-
ндовського, заст. шефа військ. відвідувача
Шажинського і цілий бюджет, відділ міні-
стерства військ. справ, щоб обговорити
військовий бюджет на 1929-30 р. У зв'язі
з цим дня 6 жовтня буде у Бельведері
конференція марш. Пилсудського з прем.
Бартоломі і мін. Меховичем. Зачувати, що
марш. Пилсудський не бажає підвищити
бюджету міністерства військ. справ.

НІМ. ПРЕСА ПРО ГОСТИНУ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО В РУМУНІ.

„Безог. Тгг.“ помістив кілька статей
про цю гостину марш. Пилсудського в
Румунії. На думку часопису Пилсудський
старався у Румунії довести до створення
протипольського союзу. Цей союз
мав би бути звернений не лише проти
СРСР, але й проти Німеччини.

ВІЙСЬКО І ЖАНДАРМЕРІЯ У ВІНЕР НАЙШТАД.

Загально думать, що день 7. жовтня
у Вінер Найштад і в цілій Австрії мине
спокійно. Дня 5. жовтня комуністи стара-
лися у віленській заліній Отхартінг пі-
дбурити безробітних проголосити загаль-
ний страйк. Завилося поліція і товпа ро-
зійшлася. Від 4. жовтня приїждять до Ві-
нер-Найштад багато транспортів війська
і жандармерії. Демаркаційна лінія буде
обладнана уже в суботу. Поліційні еска-
дриони у Вінер Найштад 10 комуні-
стів від зайтом держ. зради, ніж іншими
члена центр. комітету австр. комун. партії
Кондліка, званого з участю в аварійшен-
нях 15. липня 1927.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Аг. Вех. повідомляє, будьто би в бага-
тьох місцевостях Рад. України почалося
добродійне харчування населення при по-
мочі відділів військових польових кухонь.
Користає з цього близько 850 тис. лю-
дей.

Біржа. Гроші.

Американський долар 887 25—887 75,
канадський долар 831 50—832 00, чеська
корона 0 26 00—0 26 50, австрійський ші-
лінг 1 25 25—1 25 75, румунська лея 0 05 00
—0 05 50, французький франк 0 34 50—
0 34 75, швейцарський франк 1 71 50—
1 71 75, фунт стерлінгів 43 40 00—43 70 00,
радянський червонець 26 00—27 00.

Золото: 20 корон 36 40 00—36 70 00,
20 франків 34 40 00—34 70 00, 20 німецьких
марок 42 40 00—42 70 00, 10 російських
рублів 46 80 00—47 20 00.

Срібло: Австрійська корона 0 70 00
—0 71 00, 5 австрійських корон 3 50 00—
3 60 00, австрійський флорен 1 77 00—
1 80 00, російський рубль 3 00 00—3 10 00,
копійки за рубль 1 50 00—1 55 00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 43 50—46 50, пшени-
ца селіська 44 00—45 00, жито галицьке
33 00—35 50, ячмінь галицький броваря-
ний 35 50—36 50, ячмінь на млин 27 75—
28 75, ячмінь пастівний 35 50—36 25, овес
галицький 31 50—32 50, кукурудза румун-
ська 44 00—44 50, бараболя промислова
0 00—0 00, фасоль біла 64 50—70 00, фасоль
козірова 48 00—50 00, фасоль краса
60 00—65 00, горох піз-Вікторія 53 00—
63 00, горох пізний 42 00—44 00, бобик
33 00—35 50, мішанка пастівна в зерні
00 00, лиска 34 25—34 50, сіно солодке кра-
єве прасоване 18 00—20 00, соломка прасо-
вана 5 00—5 25, гречка 31 75—32 75, льон
64 00—65 00, дубина синій 21 50—22 50, рі-
пак озимий 72 00—74 00, мука пшенична 50
при 71 00—72 00, мука янтова 65 при
53 00—54 00, грисид кукурудзяний 67 00—
70 00, мука кукурудзяна 49 00—51 00, отру-
би житні 25 00—27 50, отруби пшеничні
23 00—25 50, крупні гречані 73 50—75 50,
пшоно 73 50—75 50, крупні ячмінні 47 00—
49 50, пшеница 47 00—49 00, просо краєве
38 00—39 00, макуха льняна 49 00—50 00,
коношинна краєва 220 00—250 00, мак си-
ний 125 00—135 00, мак сірий 95 00—105 00.
Мішки ютові виробу Страдом Варта 1 68
—1 72, мішки уковані добрі 1 38—1 42.

НОВИНКИ

— Відчит про міські справи. В неділю
дня 7. ч. м. в г. 12. в пол. відбудеться
реферат предсідника українського клубу
Прибичної ради, сен. Вол. Деякевича на
тему „Міські справи й українське насе-
лення“, в залі „Міщанського Брацтва“.
Інші українські члени Прибичної Ради до-
повнять реферат відомостями з тих ді-
лянок, в яких вони працюють.

— Господарсько-кооперативне свято в
Луцьку відбудеться дня 7. жовтня. Пі-
веться воно нічим (привіти, промови), з
його основною буде Академія складена з

ф у т р а

АРТУРА

Пайцера

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
Телефон 49—72.

при своїх низьких цінах мають
вишукану марку.

промови, вистави пєси Л. Старицької-Чер-
няківської „Останній сніг“, з відкрито по-
сла О. Луцького, твору В. Островаського,
відомитого автором, декламації і хорів.
На це свято вибираються львівські пред-
ставники кооперативу.

— З нагоди 20-ліття гімназії Р. Ш. в
Яворові дадуть жертви зложили: по 100
зол.: Вол. і Ів. Пазарі, о. А. Луцьк, д-р Ст.
Федак, Нар. Торговля. Львів: по 50 зол.:
Нар. Дія в Яворові; марістрат міста Яво-
рова; Лельо Евстах 40, по 25 зол.: о. Ого-
родник, В. Пеленько, о. Кушнір, Масевич
В., Пасіка М., Рачуць А., Назаревич О.,
Гайвас Л., Вагін, Помір уміт. Яворівщини:
по 20 зол.: Шидірук І., Бурко Д., Па-
нчик М., д-р Макарушка О., по 10 зол.: За-
гальний Ст., Гордишський М., по 5 зол.: Яво-
ровський К., о. Стецишин М., Масюк Ст.,
Лосічко П., Лішиский І., дир. Волошак
Нуд А.

— Відгук Пилсудського Свята. Повідом-
ляють нас, що прокуратура в Золочеві
потімнула до відповідальності за прома-
ву в часі цьогорічного Підліського Свята
п. А. Добрянського зі Львова.

— Відомі українсько-польської війни
відбилися об стіні львівського кариного ту-
ду з приводу чисто особистих непорозу-
мів між президією союзу польських ле-
гіоністів та „Зайонску Стєшелецко“ і од-
ною групою польських легіоністів у Льво-
ві. Ця група виступила з гострим обя-
вученням проти голови „Зайонску
стєшелецко“ Генрика Шмала, який має
підчас побуту українського війська в Тер-
нополі зробити донос на розстріляних лі-
тників Дмитрова та Попеля і який з пере-
дачу має не виконати доручення йому вій-
ськовий наказ. За ці закиди п. Шмал по-
дав у суд тих, що на них підписалися, а
підписані пробують на процесі доказати
свої обвинувачення свідками. Є між ними
і українці, які мають характеризувати по-
ведінку п. Шмала у Тернополі підчас воєн-
них подій.

— Львівська хроніка. Є паян, що Львів
має дістати власну станцію радіо. Та заки
це ставиться, вже почали будувати держав-
ної фабрики горілок на Жовківським, біля
т. зв. „Кісельки“. — У військових бараках
на Богданівці вибухнув пожежа від елек-
трики. — Злодій Тома Дмитрів дістав 3
роки в'язниці за те, що вийшовши з в'яз-
ниці негідно хотів щось заробити і у під-
литку хотів огребити вуличного торговця
Шліммера.

— Високі кари за незгодошення. На о-
снові 25. уст. нового закону про контролю
руху населення хто не сповніть мелоду-
кових формальностей, коли перебуває в
якійнебудь місцевості більше як 24 год.,
буде покашений гривною до 2.000 зол. або
в'язницею до 4 тижнів згл. обома тими ка-
нками включно. Обов'язаний зголошувати
власник або арендатор дому, в якому живе
той, хто підлягає зголошенню.

— Грім у кімнаті. В Козовій (пов. Бере-
жани) влетів грим кошином до хати Мой-
сея Блюмєнрайха, Грім ударив у під і ро-
звалля стіну, 3 людей ніхто не був ране-
ний.

— Розшарпаний гранатом. У Веняві
(пов. Тернопіль) відомий гранати роз-
шарпав 25-літнього Жукіа.

— Герб Періхала. Коли призначили у
Львові нового комісера міста проф. На-
дольського „Газета Варшавська“ кинула
з цього приводу злову інформацію, що
проф. Надольський з походження — укра-
їнець, ні, збачте: русин. Тому, що таке
обвинувачення могло би кинути тінь на
дальшу працю нового комісера, „Слово
Польське“ приносить аж окрему статтю
під заголовком, гідним її змісту: „Чи проф.
д-р О. Надольський походять з україн-
ського роду?“. Із цієї статті стає зрозумі-
лим для всіх, що рід Надольських спорідне-
ний із польськими шляхтичами гербу
Періхала. Періхала має значити те са-
ме, що „Колонія“, а до того самого роду
належав також Косцюшко, інші іншіх
шляхетських родин, між ними є ще й
другий професор львівської політехніки
Токарський і, автор цієї історичної ста-
ті підписаний „Людвік Періхала“. „Сло-
во Польське“ згадувало комісера
Львова вповні. Він і багато польських
родин не мають нічого спільного з укра-
їнцями, а зате всі вони споріднені з паном

„ОЛЬКА”

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ
найтриваліші — найдешевші

РИНОК ч. 35.

біля „Народної Торговлі”.

Так виглядає оригінальне опакування знаменитих таблеток **ASPIRIN**, середина у спокійного болю.

Вистерігайтеся безпартійних наслідків в інших опакуваннях. До набутих у всіх аптеках.

Перехалою, чистокровним польським шляхетцем, що як, каже сам про себе, є „диалогом геральдик і написав цю статтю „Із вродженої скромності, щоб вказати на своє посвячення з проф. Надольським, Товариством і польським національним театром Талесом Косцюшхом.

— Келеська спілка. Келеську спілку зробив селянин з Грубешова Юзеф Смик з львівським торговцем коней Гершом Кацом. Смик крав на ярмарках коні і відвозив їх до жовківської рогачки, де передавав їх Кацові за смішні гроші. Коли Смика зловили, він признався до всіх крадіжок, але не міг довести, що пізнавник у поліційних альбомах Кац є тим самісеньким його спільником. А що Смик не мав ще й адвоката, Кац вийшов з розправ чистий, як його збісї заробітки, а Смик дістав два роки в'язниці.

— Як марнуються в нас таланти? Дістаємо такий образок у листі: „В 1906 р. мав бхати зі мною на технічні студії в Карлсруге мій шкільний товариш Михайло Коляк, але не мав за що, зичайно, як селянський син. Вже в гімназії звали ми його „механік“, бо виправляв сам годинники, машини, наколесини, самоходи, ректифікував інженерські апарати то-що. На дніх зустрічав його після 22 років у Львові. — Як маешся Коляче? — Добре! У нього ніколи не було але, все добре. Деяк ти тебер? — Я парохом у Личині, коло Ходорова. — Що тебер нового робить? Портретую, вишиваю теку і покладаю автопортрет і деякі нариси моделей. Цей — каже — пантограф, що я винайшов, то я продаю, бо треба було гроша, але зите прийхав в Варшаву літником, бо хотів конче мати авіаційні, як несе літак — мушу думати над тим, щоб прикрасити сідає... Інженер-авіаційник без відповідної роботи і грошей за собою і наукової атмосфери чи не є це іронія долі? — Инж. П. К.

— Ріжні вістки. Меєрхольд вислав Рикому таку телеграму: „Прийміть працю алкадаційної комісії. Не допустіть до розгрому театру і до знищення мене як артиста“. — У Німеччині перевели нові проби з „поїздами-ракетами“, що їдуть зі швидкістю 100 і 240 км. — У Норвегії настав великий мороз. — Людендорф дістав анонімний присуд смерті від масових і прохав Гінденбурга перевести слідство з його оборони. — Вже нині заповідають на літо 1930 року великий міжнародний жіночий конгрес у Відні, на який їдуться опережі предстанції 40 мільонів організованого жіноцтва“. — З нагоди 50-ліття священничої праці папи Пія XI, контег у Мідані приготував на грудень будову пам'ятника. — Із в'язниці в Штутгарті утіло 7-ох великих вояків, засуджених від двох до восьми літ. — У ній, місті Брун помер 80-літній хемік А. Баер, що 40 літ тому став славним як винахідник нового способу очищування води, здобув велике майно ще іншими технічними винаходами і все не втратив наслідком війни.

— З Ленінграду в Берлін. Цим днями явився в Берлін літальця деяких цінних предметів мистецтва, які завдяки революції перейшли із ленінградських запасів у руки радянського уряду. Між цими предметами продали франк, меблі XVIII ст., цинки, срібло, бронзи, теракоти, мармурові бюсти, образи італійських примітивів, мистців доби „рококо“, Греза, Буше, Губерта і Оберта, Канадета і інших.

— Торпедова пошта. Управління франк має намір звести по всій Франції новий спосіб хуткої пересилки листів: на

не бути торпедова пошта. На вулицях Парижа і інших міст мають побудувати апарати з великими залізними обручами, крізь які мала би гнати електрика „торпеди“ на спеціальних шинках із швидкістю 450 км. на годину. Видко, що телефон, телеграф без дроту, радіо і всі інші дотеперішні засоби „устної“ комунікації не заступили ще старого листування на папері.

— Революційна жандармерія. У жандармерії франк міста Тульзи, де Наполеон почав свою воєнну кар'єру, вийшов недавно весь папір, а вислати документи треба було негайно. І ось тульонські новобранці та інші громадяни почали діставати візання, які на другій боці були комуністичними прокламаціями. На однім боці читали: „Визнаємо вас намісником до канцелярії жандармерії в Тульоні, дні... а справа...“ А на другій боці: „Нехай живе революція! Нехай живе Інтернаціонал!“ Жандармські урядовці, не маючи паперу, сипнули рукою до шкрити комуністичних прокламацій недавно скомфісованих і почали на білій боці вживати їх як урядового паперу. Видко, що те, що влізло поширювати жандармерії, не тільки агітаторам.

— Ще лініше як Леф. Що таке Леф? Це початкові букви найвідомішої літературної організації в СРСР. Її головою був славний Маяковський, автор „Хмари в штанах“ і інших футуропоетів. Та бути довго головою — згодити і найбільшого голоначка, Маяковському „наздоляло“. Він зачинив про це на спеціальному літературному мітингу, бо йому „надоляло безглузда та іаботська гра в літературну організацію“. І пошазувався поет-голова на те, що в СРСР є 4000 поетів, а він мусить працювати за всі і лише три поеми денно, що „дід вечір ходить уже видивений, з обвислим животом і майже не має на чім приймати своїх шлейок“, які чейже мусять тримати штани. Не є це дуже поетично як на поста, але шкоро, і сказав далі: „Віж мнїшнього дня я віднекуюся від гасла „Лише газета це література“ і відношу інше гасло: „Нехай живе поезія! Нехай живе поема!“ „Вечерняя Москва“ каже, що це „тодуні“ ще лішній як досі. Нїдезко зрозуміти модерних поетів, що пишуть три поеми денно за 4000 інших!

— Конкурсна краса. Півчина, що дістала цього року 2-гу нагороду на міжнароднім конкурсі краси в Гальвестоні, Раймонда Аллен, парижанина, з титулом „міс Франції“, рішила використувати свою короткотривку славу. Вона підписала контракт з одним паризьким юзаїсгетом і виступатиме там в „жизні образів“: як короля приймала у своїй роботі геніальний мистець і авантюрист Бенвенуто Челліні. Не вважаючи на суворі середньовічні обичаї, паризький режисер залишив „міс Франції“ з флорентійського одягу лише те, чого, згідно з поліційними паризькими розпорядками, не можна з себе зняти. Раймонда, після терпеливих проб, коли вертувала за худіст з першого виступу перед публікою, заридала на грудях своєї мизми „Вони оглядають мене як голу заморську звірюку. Весь Париж побачить мене такою. Після цього ніхто не скаже зі мною оженились!“

— Терпеливість Теміан. Ще перед двома роками розширювалися газети про нечувану крадіжк дорожничого пошляка з поштового возу в ділянці Гетти-Гард у Лондоні. Коли урядовець, що обслуговував ція, увійшов на хвилину до поштового уряду, щоб перенести сімкі пошляки, пригідний момент використав візник на те, щоб з ним втекти та обкрасти його з дорожничими лакунами, а яких були брилянти та дорожничинство. Перевезене слідство виявило, що візник мав двох спільників. Усі три згоді ішли, пошлякиши окрадення поштовий віз на одній з відлюдних вулиць. З огляду на те, що вартість крадіж сизала до 200 тисяч ф. шт. англійське бюро детективів почало розшуки за злочинцями у всіх кряях світу. Через 2 роки не було чути нічого про справу. Щойно на дніж арештували в Канаді одного зі спільників-злочинців. Арештованим є такий самі візник. Його перевезуть до Англії.

Театри.

Великий Миський Театр:
6-го г. 3. попід „Ірідій“ (для молоді).
6-го г. 7:30 веч. „Мала гримина“.
7-го г. 3. попід „Кіндіна“, опера.
7-го г. 7:30 веч. „Княжна Чардашай“ з Е. Гістедт.

Кіна.

„Аполло“: „Хата вуйна Томи“.
„Лен“: „Трагедія темряви (Ідіот)“.
„Олімп“: „Крізна буква“.
„Палас“: „Вузол смерті“.
„Фатаморган“: „Горничка золота“.

Свято ощадності.

Відавиза до Українського Громадянства з приводу святкового обходу дня „Ощадності“.

За кілька тижнів в дні 31. жовтня ц. р. припадає велике свято, яке обходить весь культурний світ: Свято Ощадності. День 31. жовтня ц. р. припадає на середу, значить на будний, робітний день і тому непригідний до всенароднього святкування великого обходу. З тої причини Надзирна Рада Товариства „Ощадність“ перенесла у нас Свято Ощадності на неділю дня 28. жовтня 1928 року.

Цей день буде провідним днем обходу нашого Свята Ощадності в цьому році та сіла його відсвяткувати в першу чергу по повітових містах в неділю, 28. жовтня ц. р., а через цілий місяць листопад ц. р. мають відбутися Свята Ощадності по всіх селах нашого краю, так щоб не було ні одної громади в нашому краю, де цього року це Свято не відбулося б.

Всі культурні нагоди обходять цей день в році, як Свято Ощадності, присвячене підвищенню пошани праці людини та збереженню зростаючої народної праці народних мас для добра їх одиниць і цілої нації. Таки подання єдиного північного маси народу до ощадності, щоб весь нарід дійшов до добробуту і культурного освідомлення. Та кожний член нашого громадянства чейже підчував, як велику потребу має наш український нарід, щоб до нього дійти і стати на рівні з іншими культурними і заможними народами!

А Свято Ощадності це не тільки святковий обхід, збори і промови. Нам треба при нагоді цього Свята організуватися і єдинатися в „Ощадність“, добувати віру у власні сили та ділом складання наших, хочби найдрібніших, але масових і постійних ощадностей класів основу нашої господарності і добробуту.

Тому відважкою достойно дізнаймо „День Ощадності“. Їм нам треба вже не слів, а діл для добра української нації. Сподіємось, що в цьому році в дні „Ощадності“ у всіх наших церквах, школах, кооперативах і постійних товариствах, як також у наших пресі і прилюдних обходах піднесемо життєво значущий ідеї ощадності для українського народу та в Свято Ощадності станемо всі разом до дальшого постійного складання наших ощадностей для спільного зужитковання їх у своїх установах.

Львів, дня 3. жовтня 1928.

За Надзирну Раду Товариства „Ощадність“ у Львові:

Д-р Михайло Волошин о. Данил Лопатинський.

За Управу Товариства „Ощадність“ у Львові:

Д-р Кость Левинський, Омелія Савенч, Д-р Юліан Гіряк.

ІНСТРУКЦІЯ

в справі організації „Ощадності“, ухвалені Надзирною Радою дня 1. вересня 1928.

1. Метою Товариства „Ощадність“ для господарності і добробуту, кооператива з обмеженою відповідальністю у Львові є: поширювати ідею ощадності як підставу добробуту і культури нації, значить пропагувати і організувати ощадність масову і погодову у всіх верствах нашого громадянства, без ніякого стану або віку. Централі тої пропаганди ощадності є кооператив: Товариство „Ощадність“ для господарності і добробуту, кооператива з обмеженою відповідальністю у Львові, зареєстрована рішенням Суду окружного цивільного у Львові з 20. лютого 1927, ч. фірм. 210.

2. Надзирна Рада Централі видає інструкції і правила діловодства (§ 20 статута).

3. Управу (дирекцію) Централі по думці інструкцій Надзирної Ради переводить організацію „Ощадності“ на українських областях.

4. Головною справою постійної організації „Ощадності“ по думці статуту є: улашдувати і вести поради, відділи і збірники для поширення установ ощадності між народом і шкільною молоддю (§ 5 в статута).

Повноваження є лев... кроком тої органі-

зації, бо треба конче порадити, як вести отсю пропаганду „Ощадності“ і як масо захопити маси народу, ціле наше громадянство, — щоб дійти до масової і погодової ощадності всего народу та доходу до добробуту і культури всієї нації. Першою до цього поради є управа Товариства „Ощадність“ для господарності і добробуту, кооператива обм. відп. у Львові, що є нашою центральною у Львові.

А щоб організація „Ощадності“ могла поширитися і закорінитися між українським громадянством на наших землях, треба передусім у всіх повітових містах закласти: повітові відділи ощадності.

5. Особи, котрі вступають в члени Тов-ва „Ощадність“ та по приписам статута вилатити внесок і уділ, основувають за згодою управи Т-ва „Ощадність“ у Львові в центрі свого повіту (округа, району) Повітовий Відділ Ощадності. В тій цілі подають до віділа управи „Ощадності“ у Львові виписи членів їхнього повіту і виписують у порозумінні з управою Т-ва „Ощадність“ день, коли має наступити вибір Парису Повітового Відділу. Зібрання членів відісного Відділу вибирає зпоміж себе провідника Відділу, його заступника і секретаря та двох членів, котрі становлять Заряд відісного Повітового Відділу „Ощадності“.

Ці Повітові Відділи є агенціями нашого Т-ва „Ощадність“ для господарності і добробуту, кооп. з обм. відп. у Львові, зі своїм повіт.

6. Завданням Повітового Відділу „Ощадності“ є: а) Вести пропаганду ощадності по думці статута Товариства. б) Удержувати бюро безплатної поради в справах пропаганди і організації „Ощадності“, як також у відісних справах поодиноких вкладників. в) Визначити місцеву шадничо-кредитову кооперативу, котра буде звіршевою збірницею ощадностей відісного Повітового Відділу, та стояти з нею в тіснім контакті. г) Організувати збірники ощадностей по громадах свого повіту. д) Предкладати звіти зі своєї діяльності управі Товариства „Ощадність“ у Львові.

7. Повітові Відділи „Ощадності“ не можуть безпосередно вести грошевих справ, а до цього покликана є повітова звіршева збірниця ощадностей, якою має бути і першу чергу місцева шадничо-кредитова кооператива та в браку такої місцева кооператива іншого виду.

8. До організування і ведення Повітових Відділів „Ощадності“ обов'язані причинитися активно і співпрацювати з ними передусім всі кооперативні установи, що мають свій осідок в центрі повіту (округа, району), — в першу чергу шадничо-кооперативу. В тій цілі отсі установи мають вступити в члени Т-ва „Ощадність“ у Львові і дати ініціативу до заснування Повітового Відділу „Ощадності“ як також подати про те, щоб члени Управи і їх співробітники особисто вступали в члени Т-ва „Ощадність“; щоб провіл Відділу обияли досвідчені кооперативні робітники і щоб вони вели пропаганду ощадності.

9. Повітовий Відділ Ощадності має подати, щоб в кожній громаді відісного повіту була збірниця зрібних масових ощадностей, щоб таким способом через повітові осередки асиди поширювати і переводити в діло думку ощадності між нашим народом та щоб отсим способом така збірниця стала основою до заложення місцевої кредитової кооператива або кооператива іншого виду, якої потребує громада.

10. Збірниця ощадностей по громадах може вести місцеву кредитову кооперативу або місцеву кооперативу іншого виду. В громадах, де нема ніякої кооператива, може Повітовий Відділ „Ощадності“ за порозумінням з кооперативою, котра є повітовою звіршевою збірницею, визначити до ведення збірничі інші особи в громаді, що дадуть повну зяпоруку правильності і безкорисного діловодства.

11. Кооператива, котра веде збірницю ощадностей є японні відповідальні за ділення тих осіб, котрі в її доручення збірничі ощадності і тих, котрі ведуть книжки збірничі.

12. Повітовий Відділ „Ощадності“ разом з кооперативною, котра є повітовою звіршевою збірницею, є відповідальний за особи, котрим доручить ведення збірничі по громадах, де нема кооператива і в тій цілі має він стягнути від них достаточні гарантії перед виданням уповаження до збірки ощадностей.

13. Зібрані збірницею гроші на ощадність не можна довше передеркувати, а належить їх негайно складати (перекладати) до тої установи (кооператива), котру вважає вкладником, а відісним вкладником

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД (Адреса: UKRAJINSKYJ HROMADSKYJ VYDAVNYCYY FOND), 11-12, C. S. R. Praha — Vrsovice, ul. Brožíkova, 390. — пропонує новинки свого видання:

Анаст. Проф. Д-р СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ — Розвиток поглядів про семіо словянських мов і їх взаємні спорідненості. Ц. доз. 0.65 або 6.25 зол. — Проф. Л. БІЛЕЦЬКИЙ. — Основи української літературно-наукової критики. Ст. 312. Ц. доз. 1.90 або 17.30 зол. — Проф. Хв. ВОВК — Студії з української етнографії та антропології. 3 томи. Ц. доз. 1.90 або 17.30 зол. (19 зм. і 4 кольорових) таблиць. Стор. 256. Ц. доз. 3.00 або 27.10 зол. — Проф. М. ТУГАН-БАРАНОВСЬКИЙ. — Політична економія. Популярний курс. Стор. 183. Ц. доз. 1.00 або 9.20 зол. — Проф. Л. ГРАБІНА — Короткий історичний курс розвитку геодезичних вимірів. Ст. 75. 28 мал. і 2 мапи. Ц. доз. 0.75 або 7 зол. — Проф. Л. ГРАБІНА — Геодезія; частина I, кн. 1. Стор. 384. 101 рис. і 41 табл. в тексті. Ц. доз. 3.75 або 33.80 зол. — **Хто замовляє безпосередньо у Видавничій одоржує 40% знижки.** — Вартість замовлення можна надіслати: **ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ, ЛЬВІВ, конто Ч. 132.000.**

не виклав цього, то належить їх негайно передавати (пересилати) місцевій кооперативній, що належить до Рівнянського Союзу Українських Кооперативів, а при недостатній такій відносині кооперативу, котра є ролівою візницею збірницею.

14. Збірничі ошадностей є місцевими органами Повітових Відділів „Ошадностей“ та повинні під їх постійним наглядом (контролем).

15. Ревізенти Рівнянського Союзу Українських Кооперативів і аудиторів Повітових Союзів Кооперативів є уповноважені кожного часу перевести контроль збірничих ошадностей.

16. Повітові Відділи „Ошадностей“ можуть контролювати свої збірничі ошадностей також через кооперативу, котру до цього призначать.

Зі спортивного життя.

З діяльності „Довбуша“.

В минулу неділю розіграв український футбольний клуб у Чернівцях „Довбуш“ змагання з однією із чоловічих німецьких дружин — „Яном“. Змагання, розіграні за мистецтво, покінчилися розіграною (Загальний аніда 1:1). Як повідомляє чернівцький „Час“, гра була дуже цікава, але вона неказала техніку перевагу німців, головні в другій половині. Свій успіх завдячував „Довбуш“ воротареві та залози (Лесько Рибан II). В агаданій грі не брали участі три найліпші гравці „Довбуша“, через те німці вона слабшою, як звичайно. — Рівночасно довідуються з того ж „Часу“, що в другій половині цього місяця відбудеться в Чернівцях посвячення власної ізоції „Довбуша“. Це мабуть перший у нас випадок, щоб українська спортова дружина спромоглася на власну площу. Навіть братам — донинам спортивного виконання на українській Буховині, бажаємо на тому місці завдати якнайкращих успіхів.

Змагання в середньо-європейському мистецтві.

Треті рішачі змагання за здобуття середньо-європейської чаші, розіграні в минулу неділю у Відні між австрійською дружиною „Раніг“ і чеською „Вікторією Жіжков“, покінчилися виграною „Раніг“ у відносині 3:1. До фіналу дійшли „Раніг“ і будапештська Ф. Т. II, і між ними прийдє до рішачих змагань.

Новий спортивний майдан у Львові.

Проектовану вже від довгого часу будову спортивного майдану львівської „Лехії“ за стрийською розгачкою розпочнуть в найближчому тижні. В той спосіб до численних польських спортивних площ у Львові приходить ще одна, підчас коли ми не можемо спромогтися навіть на купину одного нашого майдану Сокола-Батька!

ОПОВІСТКИ

Український Народний Театр ім. І. Тобілевича в Станіславові. 698 1—3 6. жовтня, субота: „Чар вальса“ (оперетка Ф. Дернана, музика Стравса). 7. жовтня, неділя: „Чар вальса“. 13. жовтня, субота: „Ой не ходи Грицю“. 14. жовтня, неділя: „Ой не ходи Грицю“. „Комітет допомоги вдовам і сиротам по свящ.“ у Львові (вул. Дехіні-маська ч. 11) позве до відома, що Ви. П. Александр Погорельця, жінка священика в Безділі, жертвувала на дім від і сиріт по священиках 100 зол. і виклинує на таку саму суму: п. Яр. Коверхову з Бродів, п. О. Гремненську зі Шприні і п. Стеф. Погорельцю з Безділи. 702 1-1

Значайні Загальні Збори Клуба „Рідної Школи“ ім. Тараса Шевченка стрийська діаліція у Львові, відбудуться в неділю дня 14. жовтня п. р. о год. 4 веч. в залі „Академічного Дому“ при вул. Сувійського 21 з дневним порядком: 1. Відкриття зборів. 2. Відчитання протоколу останніх заг. зборів. 3. Звіт і діяльність Старшини. 4. Звіт скарбівника. 5. Звіт провізної комісії і внесення гої. 6. Шкільний звіт. 7. Вибір нової старшини. 8. Усталення членської вказівки. 9. Вибір відпорушників на загальний від „Рідної Школи“. 10. Вільні внесення. В цьому ж дні о год. 12 в вільному відпрагнать панахиза і перекі СС. Василяков при вул. Збігалевича, на померших членів Клуба. — О членстві у часті просить: За Старшини: Іван Ігнатюк голова, Микола Мельник за секретаря. 709 1-1

Бюро Правної Поради „Сільського Господаря“ дає членам „Сільського Господаря“ всі поради у справах правних (адміністративних, судових, податкових і т. д.) письменно та усно і настановляє їх інтереси перед властями у Львові. Звертатися просто до „Сільського Господаря“ у Львові, вул. Зіморонича 20, або через його повітові філії в краю.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

Ф. О. ЯНУШЕВИЧ, вул. Віни. Моля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 50—60. 679 4—5

В ЛАСНИЧКА вишкої школи жіночого вранення повідомляє, що при школі відкрито робітню мундирів, для учениць жіночих шкіл, по ціні 20 зол. Також приймає працю в найскромнішій крузі, по найнижчих цінах. М. Коштовська, Анаделіна 22. 497 5—7

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИНИКИ поручає дешево Домбровський Р. в а ж е л с к і Львів (Готель Жорна) вул. Академічна ч. 2. Догідні усина. 2481 13—2

ГОДИНИКИ тільки найліпших фабрик препієльні продає за годинку і на рази від десятих літ в найліпшій сторони авіація фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 119-7

УЧЕНИЦЮ середі, школи прийме на стажію професор гімназії, Поміч в науці. Листи до Адміністрації під „Добра опіка“. 707 13

ЛІКАР в більшій місті ожениється з лікаркою очних недуг. Літотичі недуг. Зголошення до Адміністрації під „Саучай“. 699 1-1

РЕФОРМИ, ПАНЬОХИ, РУКЛАВЧКИ, Райгузки чисто воянські по конкурентійних цінах. Писец, Львів, Бейлія 7. 703 1—10

СЕРЕДМІСТЯ одноповерхова, памениця, 4 покої кухня візні, горді, шість тисяч, готілка чотирі тисячі дол. продає Ігнат, Львів, Куркова 14. 713а 1-3

126 СЯЖНІВ гарної парселі при вул. Поточного по 12 дол. продає Ігнат, Львів, Куркова 24. 713 1-2

НАВИРАЄ очка в паньчохх найкраще Гантар, Собіського 13. 714 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За членство в клубі „Рідної Школи“.

Спеціалістка діточих недуг

Д-р Ольга Ган

Львів, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 46.

701 Пересвітлювання Рентгеном. 1—4

ЛІКАР-СПЕЦ. НЕДУГ ВНУТР.

Д-р ОСТАП ПРИЙМА

Львів, вул. Личаківська ч. 32.

ПЕРЕСВІТЛЮВАННЯ РЕНТГЕНОМ.

700 Телефон ч. 61—50. 1—10

Лікар Загального Шпитала

Д-р П. Цимбалістий

в недугах внутрішніх і жіночих

орд. від 2—4, попол.

вул. Листопада ч. 114.

Тел. 63—93. 1—3

Спеціаліст недуг перізіа, серія і жовтніа

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

434 Пересвітлення Рентгеном. 5—21

Толочальня

наймодніших

десенів на плас-

тених плащах,

пакіт анимемент,

Відвідування на

спеціальних ма-

шинках. Переро-

блювання на мо-

дній фасон, фар-

бонання футер

анісним спосо-

бом. — М. Воло-

ська-Павлюк,

Львів, вул. Собі-

ського ч. 12. Тел.

17—04. 2708—9

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ ВОЛОДИМИРА МАГАСА в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинока ліяря дзвонів в Польщі, яка підливає дзвони з найліпшого металю зі звучним голосом і складним виконанням.

Завжди має на складі більшу кількість різної величини дзвонів.

Ціни КОНКУРЕНЦІЙНІ і на догідні сплати. 20-літня порука за голос і розбиття дзвона.

86 11—7

НОВІСТІ

710 **ПАНАХИДА** на мішаний хор укл. Б. Кудика 1—2
вже вийшла і можна купити за ціну 2.50 зол. за 1. партитуру і 0.50 почтова
оплата — у І. ОХРИМОВИЧА, ЛЬВІВ, вул. ДОМІНІКАНСЬКА, ч. 11.

При замовленні 3 партитур — 6-та даром.
Набути можна і в усіх українських книгарнях у Львові.

НОВІСТІ Михайло Рудницький: НОВОСТІ НАГОДИ Й ПРИГОДИ

9 любовних історій: Бережани—Львів—Київ—Париж! — Книжка має 268 сторінок. Друкована на білому бездеревинному папері. — Оригінальна обгортка в двох прасках. — Ціна 3 зол.

Замовляти у видавничтві „ІЗМАРАГД“, Львів, вул. Словацького 14.

АДВОКАТ
Д-р Степан Булак
отворив адвокатську канцелярію
в Сколім 1—3
в домі п. Йосифа Шибі недалеко Суду.

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНЬСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР
Юліяна Глушевського
Львів, вул. Городецька 97.

приймає всякого рода футра до роботи по дешевих цінах. — Спеціаліст жіночих плащів та галanterійних робіт. 680 3—3

НОВА ПРОЦЕДУРА КАРНА
дуже широко опрацьована пропр. Ляпс-сакіи і Сободеськіи повиндася в книгарні
А. Мінчелеса, Львів,
вул. Коперника ч. 2. 3 5
Ціна 3 зол. брошур., 7 зол. оправ.

ЗОЛ. 3 ЦУКОРНИЦЯ ЗОЛ. 3
з хінського срібла тільки у
Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4

Управа Українського Інституту для дівчат в Перемислі (вул. Татарська ч. 4) пошукує доброї кухарки до варення на 220 осіб. В оголошення проситьсє подати дотеперішню практику і умови щодо платні. 712 1—3 Мих. Демчук, управ. інст.

Йолянда знана школа крою і шиття вул. Стані-ска ч. 8/11 приймає на 3-місячний і річний курс шовденно. Удільне науки крою по домах. На час тривання науки можна дати удержання. 628 4—8

ФУТРА мужські і жіночі штові і подорожні, — куртки, свитки, шапки, боа і т. п.
М. А. АВГУСТИН, магазин футер
Львів, Рутовського 7. телеф. 49-46.
приймає всякі роботи взодячі в обсяг 315 кунієрства. 7-10

Накладом Рідної Школи У. П. Т.
вийшла з друку
Латинська Граматика ч. I.
на I. і II. кл. середніх шкіл
в ціні 2.20 зол.
Продає Книгарня Рідної Школи У. П. Т.
ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 3.

На замовлення готові
ФУТРА і перерібки поручає
ф-ма Ф. І. ЛЮБЕЛЬСЬКІ
ЛЬВІВ, Рутовського 5. Тел. 48—70
40 літ існує. 4—10

Конкурс.
Видавничі Спілки „Діло“ у Львові, Ринок ч. 10, оголошує конкурс на посаду службовця. Вимаганє: укінчення високої торговельної школи, знання німецької мови, писання на машині і вправне письмо, відповідне до ділових книг. Пожадана практика. Обізнані в друкарських справах мають перевагу. Базні условия будуть подані усно. Подання враз з заучинками у підписі і описом перебігу життя належать зносити до Видавничої Спілки „Діло“ до дня 30. жовтня п. р. Особисті зголошення і всілякі інтервенції є виключені. Зау-содження наступить на підставі взаємного порозуміння. 3—3

В неділю 21 жовтня ц. р. відбудуться в доміці Читальні „Просвіти“ в Галичі о год. 2 попол

Загальні Збори
Клуба „Рідної Школи“ в Галичі з таним порядком нарад: 1. Отворення і відчитання протоколу останніх Зборів. 2. Звіт і діяльність. 3. Касовий звіт. 4. Удільнення абсолютній Виділові. 5. Вибір нового Виділу. 6. Внесення. Якщо о поданий годині не буде відповідного числа членів, Збори відбудуться годину пізніше без огляду на число членів. 706 1—1 УПРАВА

В неділю, дня 4 листопада ц. р. відбудуться в доміці Читальні „Просвіти“ в Галичі о год. 10. рано
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Філії „Просвіти“ в Галичі з таним порядком нарад: 1. Отворення. 2. Відчитання протоколу останніх зборів. 3. Касовий звіт і діяльність. 4. Удільнення абсолютній Виділові. 5. Вибір нового Виділу. 6. Внесення. Якщо о поданий годині не буде відповідного числа членів, Збори відбудуться годину пізніше без огляду на число членів. о. Лободич Роман д-р Меріун Осип голова. 708 1-1 секретар.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 40 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друківни: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Даймо відповідь!

Львів, 8. жовтня 1928.

На польські пляни, проекти, зв'язання і підступну розкладову роботу наші маси дали вже відповідь численними збірними виступами й маніфестаціями. Дала ту відповідь й українська інтелігенція своєю працею на культурному, економічному й політичному фронті.

Однак мусимо мати на увазі, що натиск і розкладова робота по лінії польських плянів не є переходового характеру. Про це свідчить політика старої Польщі та різні експерименти повоєнної доби. Перейшли ми вже неодноразово, мусимо бути приготувані на всякі можливості. Крім того не сміємо спускати з очей ще одного факту: без огляду на наш опір і відпір процес ополучування поступає через сполонізовану школу, військову, урядову і т. д. І вже сьогодні помітно значний вплив польщини в нашому житті — як серед маси, так і серед інтелігенції. Цей підпольний мусимо стрясти зі себе, мусимо паралізувати небажані для нас наслідки польонізаційної політики, мусимо охоронити не лише нашу масу, але й усе наше громадянство перед заразливими міязмами і руйнівними випарами польонізаційних станиць.

Та в першу чергу треба нам мати на увазі масу. Тут на інтелігенцію спадає обов'язок зробити ту масу грамотною, освіченою, свідомою свого Вчора і свого Завтра. Тоді вона буде й відпорною, неподатливою, твердою, суцільною, неперепускаючою ніяких небажаних впливів.

Місяць жовтень є місяцем української книжки, місяцем її поширення, пробудження зацікавлення до друкованого слова, місяцем поширення читальництва. Ці пропагандові місяці української книжки вже багато зробили. Вони пхнули книжку в найдавніші закутки краю, вони пробрили їй дорогу в народну гущу, вони причинилися до деякого оживлення на нашому книжковому ринку. Однак українська газета й українська книжка зустрічають великі перепони в неграмотності мас. Передвоєнна неграмотність, що старанно була консервована в нашому народі польською шляхтою, збільшили ще воєнні роки, а в останньому часі польська школа по наших селах. Без пересадки годиться ствердити, що сучасна сполонізована школа, а особливо тзв. утративістичний дивогляд, просто отуманює наших дітей. З тієї школи виходять вони круглими анальфабетами, особливо — не то нічого не винісши з українознавства, але просто не вмюючи читати по українськи. Очевидно, формально рахуються вони грамотними, але фактично є вони ст. 100-ковими анальфабетами.

Ця грізна небезпека, що йде на нас, що вже тепер затривожує всіх, які бачать наслідки діяльності такої школи, мусимо протиставити з усією енергією. Завданням нашої інтелігенції перевести безпощадну боротьбу з пошестю неграмотності, навчити всіх неграмотних українського письма, кинути масову книжку в народ, пустити між нього промінці сонця свідомості й знання. Нам треба стотисячного, може кількостотисячного букваря для неграмотних або слабо-грамотних, букваря

вміло й доцільно уложеного. Такий масовий буквар друкує вже Т-во „Просвіта“. А за ним повинні й мусять піти інші масові випуски: хрестоматії й підручники з історії нашого народу та популярні книжки з усіх ділянок життя й знання.

Досі обходили ми місяць української книжки, а тепер призначим рік грамотності нашого народу. Нехай тим роком буде ювілейний рік Т-ва „Просвіта“. Хоч 60-літній матері наших освітніх товариств й організацій минає 8. грудня ц. р., то головне ювілейне свято буде обходжене в літі 1929 р. разом з краєвою господарською виставою й іншими святами. Нехай же та доба, починаючи від 1. листопада ц. р. до середини літа 1929 буде присвячена безпощадній і систематичній бо-

ротьбі з неграмотністю, безпросвітністю і темнотою! Нехай той час залишиться у нас золотими буквами, як рік боротьби з неграмотністю! Нехай в поборюванні цього найстрашнішого ворога свідомості, знання і світла візьмуть участь всі наші чинники, вся інтелігенція в найширшому розумінні цього слова, нехай ніхто не відтягнеться від цього почесного обов'язку просвітлити, азертти полуду з очей незрячому братові.

Ліквідація неграмотності — це буде найкращий ювілейний дар „Просвіті“ в 60-літній її історичний, найдоцільніша неутрачана впливів польської школи, найкраща відповідь польським експериментаторам.

Закордонно-політичний огляд.

Висліді IX. Сесії Союзу Народів. — Ізольовані німці. — Франко-британський мілітарний пакт. — Його черговий етап: балканське Льокарно. — Франко-італійське порозуміння? — На передодні переговорів в озброєнні. Ревеліції „Берлінер Тагеблат-у“ про інтервенційні пляни.

Берлін, 4. жовтня 1928.

I.

Є в тім деяка іронія долі, що ростуче декуди в світі бажання чинити вплив відноситься передовсім до інституції, яка була покликана до того, щоб зазвисті на світі вічний мир. Мова йде про Лігу Націй. На IX сесії Ліги не говорено про розбросення лише в дійсності продовжувано торг за умови європейського озброєння. Переконавшись у цьому передовсім німці. Вибравшись до Женевы на IX. сесію Ліги, після Льокарна й Туарі, німці вступили ще й до Парижа, щоб підписати Келльогов пакт про виключення війни. Прибувши до Женевы, вони поставили питання, які зможуть викликати з панифістичних прамі Льокарна, Туарі і Келльогового пакту. Коли викладаємо зпоміж себе війну — то посто в такому випадкові озброєння? Чому досі перебуває 80.000 озброєних французів у Райхланді? Пора вже на практиці здійснювати оті великі плани. Нам відповіли Бріан. Просто і недвозначно. Ви маєте величаву індустрію, яку за одну ніч можете замінити на найбільш модерну фабрику газів і зброї. Ви маєте наймодерніше на світі електричне військове, яке складається виключно з офіцерів і пілотиерів. Ми знаємо, що цього досить, щоб за одну ніч амобілізувати та озброїти мільйони озброєної маси. Крім цього половина Німеччини, отже всі ваші монархістичні прамі вола здуть тільки хвилину, щоб прийти до влади і чинно розпочати політику відплати і реванжу. Тому ми зброї з рух не випустимо, хіба що дасьте нам вистарчучі гарантії. Нарешті-ж, ви фальшиво розумієте думку Льокарна та її справжній дилан.

Промова Бріана поділила на німців на двоякі по голові. Як це так?.. Аджеж ми пакт Келлього підписали, ми Туарі, ми Льокарно. В чому річ? І шоймо тепер повсюд почало виявлятися розуміння, який справжній змісел мало для Франції та Англії те Туарі і Льокарно. Це була тільки стара франко-британська антага, але в значно змодифікованій англії. Метою тої антаги було сотворення європейського політичного блоку, направленого тав само проти Америки як і Рад. Союзу, отжеж виразний союз зброї а не союз в цілках роззброєння. Розмови в Туарі і Льокарно — це був тільки перший етап у розбудові од-

ної величезної європ. політичної системи. Другим етапом на тієї дорозі було формальне закінчення франко-британського мілітарного пакту. Намічувалось теж уже й третій етап на шляху цього політ. европ. блокування. Невже німці були настільки наївні, що повірили, що їх тягнуть туди в цілках взаємного роззброєння? Цілий ряд уступок і підляг для німців подуманих з боку Англії мав цілком протилежну ціль. Але те найважче, на що могли піти французи було не політичне але тільки економічне вигнання Німеччини. Отжеж знищення репараций, ревізія плану Дауга і не малому французьких уступок — ахмідианія окупації Райхланду у формі встановлення перманентної контрольної рабської комісії. Це й було провідною думкою останньої великої промови Пейнара в Шамборі. На тих умовах французи раділи затримати німців в льокарненському фронті. Тимчасом та база видалась німцям знайдто вузлом і їх пошито французами з невисаго але істотного європейського політ. пакту. Німцям дестабілізація вернула з Женевы відліна на одну ілюзію але багата одним досвідом. Цей досвід використали передовсім монархисти, починаючи гостру кампанію проти республіки і політ. співпраці з европ. заходом, демократичськ зближення до Росії та в міру можности до — Америки.

II.

І Америка і Рад. Союз одважили собі від самого початку цілком точну справу, що на практиці означатиме Туарі і Льокарно. Проти цього замирення вони намагались провести в світі своє власне замирення. Коли Рад. Союз намагався розсадити європейську рах britannica при допомозі соціальної революції, то Америка добивалась до тої самої цілі при допомозі пакту Келлього. Обі течії влучно використовують загальну поведінку атому і зубоніння. Але в той час, коли Рад. Союз уже відлихується, Америка тільки що починає наступ. Пакт Келлього автоматично викликав франко-британський пакт зброї. І для французького і для англійського міністерства закордонних справ було доселі ясно, що пакт Келлього свідчить чи пізніше провідні плетінку європейських політичних зв'язків і що найважливіше, скріпить думку європейського реалізму. Не дозволяти тому невідомій роботі на нева-

гілці тієї дорозі — ось дальша проблема, що стала перед англійським і французьким закордонним урядом. На тому тлі вернула передовсім думка балканського Льокарна. Ще й не відлучив як слід Беніксельс з тяжкої дололі неаути, коли його вислали в дорозу. В той час, коли Париж і Льондон як завжди так відвертаються від запитів і залякуванням, а тав Вашингтону, диктатор Беніксельс відіслав європейській етнолі, треба терез них добитись до усталення мізисени на Балкані. Сталося не тому, що диктор Беніксельс одне свої мізисен доцільно етнолі, що саме на Балкані не поблекне прорвати абзюкування Європи, а саме прамі перестроїти фланцуські та італійські інтереси. Тому-то прийшла поїздка Беніксельса до Риму. Тому-то готовиться більше заплочення грецько-югославянського договору, тому-то сталося і незвичне закінчення грецько-румунського призначення і роззброєного договору. Так повільноється перші плетінки, що зв'язують два політичні блоки: франко-британський малу антигу а одного боку та групу італійських політичних плетінків з другого боку. Напружені тієї плетінки від, на відома, через Вашингтон-Рим-Атланти-Паризько-Самбу. В ту плетінку пазуть також франко-британські демарші у Софії. Ще один такий плетінк і Бостарія теж стане арією для цього Льокарна. І Рим і Париж пригортаються на плетінку європейської тієї роботи. В чому річ? Дуже поліформована американська преса падає, що „Цей отой „льокарненський“ розвиток на Балкані має бути завершений франко-італійським розумінням, на таких умовах: 1) Цілий Балкан має бути обданий під протекторатом Англії, Франції й Італії; 2) Італія одне особливі інтереси на Далекому Сході; 3) Італія одне європейський мизит; 4) Висли Італії в окупований Арабії і в Абіссинії має бути повернений; 5) Італія релігує а Туркції та інші дальніші демарші щодо Франції; 6) Франція релігує а будови воздушної бази близько Італії; 7) Італія приступає до франко-британського мілітарного і економічного пакту. Так бачимо, що хоч Бріан похоронив недивно мей, щоб бити в демократичськ фронті, ще й ніколи, то не не міняє дійсности, бо думка абзюкування Європи залишилась і на далі чинною та тверезою. Воно ший праміє Льондон-Париж-Рим, залишаючи наслідки Берліна на боці. Пошито, бо чим далі, тим очевидніе стає, що а юнішним Сходом німці не зробили нічого позитивного темейту. Прийдеться повернутися на базу етноді промововану Бріаном і Пейнаром.

III.

Дуже можливо, що під американським патиском прийдемо на Заході замирити мілітарний пакт у тієї формі, як він виглядає нині. Та чи фальшивий компроміс стримуватиме чи ні, чи оте роззброєння балканське Льокарно здійсниться, чи ні — то всек англійськ і французьк політика остало в своїй основній тенденції незмінною. З цього здають собі так само добре справу в Москві як і в Вашингтоні. З цього джерела випливає й американська готовість розпочати величезні морські озброєння. Вони вже чинні будувати реальною дійсністю, коли по бльшій американській пилорі. Кажуть, що Кулідж не хоче закінчувати свого напруження під гук готової зброї. Але тим певніше зробить по його наслідки, якщо в Європі не замкнуться франко-британський пакт. Але пошито він істнує і на пендант до його, маршалок Пілсудський привозить ці свої румунської прогумки — як кажуть — подібно розбудований пакт, озброєний проти СРСР.

Так виглядає оригінальне опакування знаменитих таблеток **ASPIRIN**, середника у-спокоюючого болю.

Вистерігайтеся безпартійних наслідків і інших опанувань. До бабутья в усіх аптеках.

Це повсім не стало на перешкоді Ворошилову, коли в знаку з тією румунською прогулюю, відштовхувати військові маневри на Укрїнці. На наших очах знову починаються переговори з озброєнними, довісім так, як це було перед 1914 р. Тоді це вистаріло відразу німцям. Хто тм разом матиме коротший відлік?

IV

В зв'язку з поворотом Пісудського до лому „Верінер Таблетт“ з 4. п. м. привносить в Букарешту і Білгороду різ сенсаційних розвідників на тему створення великої протирадянської коаліції. Вона побито зовсім зовсім впростає і північного європейського політичного положення. Ізольовані німці Франція примушена ослаблювати Росію. Тим самим Англія. Найпростіша дорога до цього — створення української держави. Але якої?.. Зізнаємся того англо-французького блоку в комбінації Польща-Румунія. Щоб остаточно відтягнути Німеччину від Росії і притягнути її до комбінації Лондон-Париж-Рим, пропонують віддати Німеччині польський коридор, а за те Польща малаб дістати в рекомпенсацію цілу правобережну Україну і свободну руку у відношенні до Литви. Користь Румунії полягалаб у тому, що Польща відділилаб її остяк від безпечного московського сусіда. На Лівобережжя малаб повертати українська держава зі столицею в Харкові. Франція осягнулаб остяк потрібну цілю: 1) поміж Німеччину і Росію лилаб міжна польська держава; 2) Росія булаб на остяк ослаблена, що Франція знову моглаб почати активну політику на Далекому Сході, коли вже не рахувати зменшення внутрішньої французької безпеки; 3) через експлуатацію Донбасу моглаб до допомогою Польщі поволі відібрати собі 30 міліардів російської передової позиції. Англієць користи булаб такі нагоди, що про них не приходилося навіть говорити. Подорож змар. Пісудського до Румунії мала, на думку „Бера. Таблетт“, оту цілю, щоб остаточно відкрити всі питання політичного і технічного характеру.

Ті розвідки с з двох причин знаменні. Поверше як пересторога для нас, що зі закінчення польсько-німецької війни, коли політичні суперечності між Англією і Рад. Союзом починають агітуватися до перших конкретних проявів, бо щоб там марш. Пісудський у Румунії наговорив і чого там не планувалаб — то одне є певне, що даром він туди не їздив. По друге розвідка оті показує, в якій площині дискутується на захід українська справа. „Українська держава на Лівобережжі зі столицею в Харкові“. Знамените!.. Тим не менше с такі українські люди, що усі ті інтервенційні комбінації підтримують і навіть до них з усіх сил душі добиваються. А в кому показувати дорогу на Україну: француз, англійці, поляки, румуни, кажуть, що й турки і навіть євреї. Інтернаціоналісти, вчаться чужих мов!.. Пендяться!..

Зенон Пеленський.

Правда про Холмищину.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 4. жовтня 1928 р.

Стою на тому ґрунті, що релігійний культ є лише складовою частинкою життя народу, а тому і релігійні питання не вілямо ставити вище самого буття нації; не вілямо релігійні справи загострювати до розмірів внутрішньої боротьби, а синам одного народу вільно відшукуватися в справі віри своїх братів.

Коли хатня політична боротьба є пещи-стем народом, то внутрішня релігійна — є руйном. Особливо вона є небезпечна в житті такого поволеного народу, як парід український. Жак огортає душу, коли подумаш, що між нами, українцями, від Польщі, моглаб розгорітися ще боротьба на релігійному ґрунті.

Треба відбиту зі себе максимум почуття взаємної толеранції, впрохуністости та братерства, максимум свідомости, що ми перше українці, а потому уже православні, греко-католики, євангелісти чи навіть атеїсти. Релігійна совість — це свята святих братів того, до якого не вільно входити без його запрошення.

Є всі дані твердити, що нашим сусідам дуже хотілось би загнати нас у пар релігійної боротьби, маючи на увазі засаду: „поділяй і пануй“; є також підстави га-дяти, що релігійний поділ штучно створюва-ся і створюється тим самим сусідами, щоб узяти памі народні маси під свій релігійний вплив з метою національної ас-симіляції.

Не для спасення-ж українських душ Ст. Грабський вигадав так звану „жондову унію“ і не для спасення їх думає той чи інший „привілеї“ у Галичині, насаджує релі-гію православна. Мета тут політична, і в цьому ніхто не може мати сумніву.

Сусіди наші через релігію хочуть взяти під свій вплив українські маси і власне під вплив національний. Отже, українцям мо-же дати право говорити щось у справі дру-гої релігії лише той момент, коли насува-ється небезпека денационалізації: в Гали-чині русифікації через російське пра-вославня; на північно-західних зем-лях — польонізації через унію чи ру-сифікації через те саме православня.

І напевно, втручання політичних діячів у справу чужої релігії, тільки для релігії, — не вже нарізний чин, що сіє в лоні сво-го народу насіння бурі-боротьби та ас-симіляції.

До такої категорії чини віднос би я ро-боту часопису „Нова Зоря“, який, аде-ється, має завдання робити політику під пла-тином маловідомої „українсько-християн-ської організації“.

Мав на увазі скритого співробітника „Новой Зорі“, що дозволяє собі наслідувати історію жеманної Холмищини. А власне, в підпорядку на статтю д-ра А. Чайковського „Православня“ („Діло“, ч. 202—203). Д-р Чайковський казав: „Що ті побоювання денационалізації не безпідставні, то ми ба-чили на Холмищині і на Підляшшю. Там ла-тинізація (унія) діяла до годівлі, віт-ній, органі, виводження іконостасів, а „укоротуючі“, що по спасуванні унії Ро-сією не хотіли перейти до православня і бу-ли тайними патологами, по виданні то-леранційного закону, перейшли до лати-нської віри і для українського народу впро-вад“.

На ці слова д-ра Чайковського „Нова Зоря“ каже: „Всупереч очевидним і від па-десяти літ установлен фактам він ще со-годні має відвагу писати, що Холмищина сполонізувалася наслідком унії, зокрема завдя ріжним латинським злочин у тамош-ніх церквах. Тимчасом хто з якою-таким науковим совістю відважиться заперечити, що ніщо тільки православня „чинили“ у-нією Холмищини зробило з землі коро-ля Данила польську країну“.

Можу зазначити автора цих слів, що я, як холмицький, який чичало студіював іс-торію церкви на Холмищині, знав причини переходу сотень тисяч нашого українсько-го населення до польського табору — не гір-ше за нього, і запевнюю, що зва на д-ра Чайковського підкорити в згідно з дій-сністю в „науковому совістю“. Натоміш, що до „чинили“ церкви, то „Нова Зоря“ чула дзвін, та не знає, шийдє він.

Дійсно, „чинили“ була непереродна: за-мість старого українського православня бу-

ло введенє православня російське, яке було для народу чужим, в першій справі змі-нювалося полонією, допускалося наслі-ство і т. д. Але, колиб маса, при преданні російській адміні, та рос. урядові мала була залишена самій собі, то тепер на Холмищині булоб українців ще менше. Драконівська рука російської влади стримала для нас те, що ми зарал маємо. Колиб маса була пу-щена живи, вона рос. потонулаб у поль-ському морі. І власне тому, що в уніатській церкві на Холмищині майже нічого сідньо-го не залишилось, на посади священиків сиділи поляки (були в єпископі), які го-ворили й проповідували по-польськи, а за-мість підправляли по латині; а де не було священика поляка, туди час-від-часу по-силали служити єпископального псаломця, а у-ніатського священика посилали до пості-ла, бо то „дистинкція одно“. Кажу це на від-ставі слів своїх батьків, які ще були уніа-тами, та слів старих людей, від яких я до-бував відомости про ділове обличчя унії на Холмищині.

Словом, у моменті введення правосла-вня на Холмищині, унія вже доведена бу-ла до латинства з малюнькими рештками обряду й з ангелістичним уживанням поль-ської мови. Вона вже кінчала ту роботу, для якої була створена: польонізувати укра-їнського населення. Ще одно покоління — і латинське духовенство само зліки-дувалоб унію, бо вже польонізаційна мі-сія її була би виконана. Політичні події, прикладання Холмищини до Росії перешко-дили унії закінчити цю місію.

Тому в моменті введення православня так заметушилось польське громадян-ство, тому-то винуло стільки грому й тайних польських місіонерів (українців туди не посилали). Додали поляки, що тріохсотлітня праця польонізації (через унію) моглаб піти на марно. І завдяки тому, що вводили православня на укра-їнці, а чужі — російські, їм вдалося за-стину спокоєних українців затримати при собі.

Держ найбільше селянство залишилось на Холмищині при православня й укра-їнстві? Там, де православними священи-ками стали українці з Галичини (Теле-ховський, Лопатинський, Чайковський, Всендичини та інші) та місцеві свідо-мі українці або волякини. В тих місце-востях, де поляки встигли обещати свя-щенницькі посади своїми, населення для нас було втрачене.

Чому? — спитається мене, — унія не довела до таких наслідків на Волині?

Тому, що тут вона була скасована на осорон років раніше. Тут не розбіг поль-ської держави заскочив польських пер-шочинних політиків і несподівано перервав їх роботу. Вачучи наслідки для польоні-заційних цілей від введення православня й сподіваючись, що воно буде введено і на Холмищині, полки-латинишки при-скорили темп польонізаційної роботи й до 1875 року, за допомогою унії, обса-дженої в певній мірі політикою, встигли в певній мірі Холмищину сполонізувати, златинізувавши східний обряд і замінивши в першій польську мову. Поки російські сти-млювали, робота через унію ледя не бу-ла доведена до кінця.

Ст. Грабський добре все це знає і то-му звів „жондову унію“, як добре ви-пробований засіб до польщення украї-нських мас. Знають це і ті, що відарили тепер у Дубні семінарію „східного об-ряду“ для тих поляків, що покінчили ла-тинські семінарії.

Інша справа в Галичині. Тут українці користуються з деяких національних можливостей, що їм давала австрійська влада, потрафити зробити в унії в дея-кій мірі національну релігію. Поляки не-задоволені з цієї унії. Через те Граб-ський і не пустив галицьких українців на Волинь, через те латинишки Галичи-ни й аживають великих засобів, щоб об-латинити східний обряд.

Я дозволив собі зробити маленьке за-уваження щодо національної сторони у-нії, де торкаються зовсім догматичних питань, бо як казав на вступі, українці не мають права відшукуватися в релігій-ній справі своїх братів.

Наприкінці дозволю собі зробити ма-леньке зауваження авторіві „Новой Зо-рі“ в „науковому совістю“, що він робить дуже не науковою аналогію з „очищенням“ церковних обрядів на Холмищині. Обряд на Холмищині був златинізований. Пра-вославня хотіли його очистити і через те

частина українців перейшла на латин-ство та сполонізувалася. Висновок: не оч-ищати на нім ніякі, щоб покінчити абсур-дність подібного твердження, наведу зна-догою. Шкоди в нас спалішені, — зап-янити, колиб була можливість, їх „очисти-ти“, то цього не слід робити? Мова наша забруднена русенізмами й польонізма-ми, — теж певільно очищати її? Сама наша психологія, а особливо в автора означеної статті в „Новой Зорі“, під впливом чужої культури, а особливо неволі, трохи набрала незвичинного ха-рактеру, — то теж не вільно думати про її „українізовання“.

На мою скромну думку, наше відро-дження краще повинно йти через очи-щення всього нашого життя від чужого намулу.

В. Островський.

Лугове свято в Бучачі.

Імпозантний здиж Лугів і Соколів.

Цьогорічні осінні зима і дощова, але лугове братство Бучаччини мало шаста. Погода (головно зрані) чудова. Ні хми-ринки на небі. Коло год. 8. рано почали сходитися Луги на площу до проби вправ. Прибуває оркестра з Теребовлі. В місті і поза містом чути спів лугових пісень. Бучачський повіт під оглядом лугової ор-ганізації ще досить молодий. Тому і в більшості Лугів не видно залежної кар-ности. Найкращі Луги — це Жизномир, Коропець і Сороки. Крім цих Лугів при-бувають Луги з Лішанець, Соколов, Ко-стілляк, Золотого Потока, Сновидова, Волзнова, Стяжи, Бобулинець, Біляви-нець, Нагірянки, Залішки Малих, Перел-міста, Новосілки, Чехова, Озерня і Бар-ша. Разом здиж 800 Луговників і Лугови-чок. Соколи прибули зі Скоморох, Зари-винець і Переволоки. Крім лугових і со-кільських товариств прибули бандері на конях старших господарів з Жизномира, Нагірянки і Пишківцев. Разом 104 їздців.

По пробі вправ усталилася похід, який рушив на стрілецьку могилу на цвинтарі коло церкви. Вид з могилы простягається над Стрипу, славну з боїв УСС-ів. По Службі Божій почалась пахати, при чо-му дуже гарну промову виголосив о. Га-лібей. По пахаті рушили знова похід на площу вправ. Попереду їхав командант свята їж. Король. Похід отварили їдці на обманих конях. У поході махерувало 100 чвірок Луговників в одностроях або в лугових відзнаках, 40 чвірок Луговників у народніх убраннях в сердаках, 40 чвірок Луговничок і 16 чвірок Соколів і Соколок. Похід виглядав імпозантно. Бучач не ба-чив такої маси зорганізованого народу, здижеться і перед війною.

В год. 2 попл. почалися вправи. По вілноручних вправ стали Луговники з Жизномира, Озерня, Сорік, Лішанець, Бо-булинець, Білявинець, Коропець і Золо-того Потока. Вправи вийшли гарно, одначе найкраще вийшли вправи топирями, до яких стануло 144 Луговників. Луговничок стануло до вілноручних вправ і випрв хустинями 88: з Жизномира, Сорік, Ліша-нець, Озерня і Золотого Потока.

Вечером коло 6 год. вже темніло. Луги усталилися тоді в колони перед дефіла-дою і д-р Дашкевич зручав командантові й організаторові Лугів бучачського повіту їж. Король срібну відзнаку за працю в луговій організації. Луговні товариства і ціла публіка прийняла це відзначення ря-ними оплесками, а голови Лугів поспіши-ли до їж. Король з гратуляціями і поба-жаннями. Після зручення відзнаки була дефілада Лугів і Соколів перед д-ром Дашкевичем та їж. Королем. Серед пов-ного адоволення Луги прощались між со-бою та веселі відходили домі. Свято це полишить на довгий час гарні спомини в цілому бучачському повіті.

31. жовтня п. р. кінчиться речни-нець виповідження забезпечення 1/3 части будинків з ПЗВО. Хто ще не забезпечений в „Дністрі“, нехай не тратить ні хвилини, а піде до а-гента „Дністра“, зажадає картки ви-повідження, виповнить її і вишле поручено до приналежного Воевід-ського Інспекторату П. З. В. О. Ви-повіджену 1/3 часті будинків, нехай забезпечить негайно в Товаристві взаїмних забезпечень „Дністер“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

біля „Народної Торговлі“.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швдн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 50 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Вічне „що далі?“.

(Від нашого кореспондента)

Варшава, 7. жовтня 1928.

Над найважливішими актуальними питаннями внутрішнього життя Польщі знову завис таємний знак запиту. Справи, зв'язані із зміною конституції та укладу парламентарних сил, знаходяться нині у повному хаосі проектів, здогадів і комбінацій. Витворилася сумбурна ситуація, у якій можна ставити найбільш суперечні тези (нпр. щодо долі союму) й на кожну з них наводити аргументи з усіма позначками ймовірності. Осінній політичний сезон розпочався під знаком: „що далі?“

Вже тиждень, як відбулася у маршалка Дашинського нарада голов усіх соймових клубів та як засідала Начальна Рада ППС. Одні й другі збори зосереджували були на собі увагу, в якій чалася надія: може пресінь прийде якесь прояснення ситуації. Надія показалася наївною. Панує далі паліатив і провізорія. Серед польської дійсності — знаємо з досвіду — ці методи політичної вегетативної мають завжди деякий успіх: паліативне вирішування найбільш справ і провізоричний стан мають у Польщі від давня право хронічного засидження. Із цього не виходить, аби справа перестала бути наболілою та істотною справою затратив характер пливкої і нестійкої тимчасовості.

Марш. Дашинський уважав доцільним не тільки з притиском застеретися, наче-би він скликавав соймових лідерів по порозумінні з урядом, але й обміняти цю свою ініціативу з того значіння, яке їй надавали: він, мовляв, не має заміру творити якусь політичну парламентарну більшість, хоче лише порадитися над „технічним усунуванням“ парламентарної діяльності на найближчій сесії. Ці застереження й оговіркі найкраще характеризують відносини, серед котрих не можна відважно ризикувати, коли успіх ризиканта ні трішки не забезпечений. Відомо, що наради у марш. Дашинського будуть продовжуватися 16. ц. м., та що Нач. Рада ППС., після підтвердження давнього свого опозиційного становища, рішаючи пересправу відклала до партійного конгресу на початок листопада. Майже одночасно радили арештації „Визволення“ й „Строніцтва Хлопського“, перелічувуючися з ППС в опозиційному тоні прийнятих резолюцій. Зате зі сторони уряду зроблено один крок для примирення: прем. Бартець оголосив свої погляди на зміну конституції, признавши принцип відповідальності уряду перед парламентом та збереження чистоти парламентаризму. Постановили одну поруч „другої всі поліції, додаймо ще до них текстильний страйк у Лодзі, як показник господарської ідилії, та ляконічні звістки про довгогодинні наради з марш. Пілсудським, а відомо образ справді не занадто прозорий.

Очевидно, що побіда т. зв. опозиціоністів на арештації ППС і двох інших груп соймової дем. лівниці зовсім не перерішує можливості їхньої участі в урядовому блоку більшості. Адже поділ на прихильників згоди з урядом та противни-

ків її є постільки нісенітний, поскільки немає взагалі поважної політичної партії, яка у принципі виключала би таку згоду: річ лише у тім, на яких основах могла би базуватися ця згода, якими користями булаб гарантована участь даної партії у співаладі, користями не для партії, як такої, ані тим паче її членів, лише для тих мас, які партія, згідно з своїм політичним світоглядом, заступає і боронить. Нема й серед „депеесів“, „визволенців“ чи „хлопів“ п. Домбського ні одного, хто не хотів би переїхати в нинішньому правлінню державою частину влади, стоючи на ґрунті травневого перевороту, себто — практичною мовою — признаючи кермуюче становище марш. Пілсудського й відсовуючи на бік співників колишнього лясдкоронського пакту („Хієно-Пяст“) Маючи це на увазі, не тільки ендецька „Газета Варш.“, але й чимало „санаторів“, геть легковажать собі найбільш олюційні резолюції ППС-ів і їх селянських побратимів, вірючи, що тії готові завжди „вскочити“ до блоку. Але тут саме вони дещо помиляються.

Польська лівниця критикує політичну реакційність уряду, обурюється адміністраційними шиканами, ремструє вічно на спосіб переведення виборів, страшить зростом клерикалізму, врешті завзято полемізує з конституційними проектами санції. Але все це не є причиною опозиційності лівниці й у всьому цьому вона готова би справді піти на дуже скромні компроміси (не кажучи вже про національну політику, задля якої лівниці польські демократи абсолютно не думають розбивати собі голови). Суть її опозиційного становища, це господарська політика уряду, це політика безсумнівного упривілеювання вел. промисловців і вел. землевласників коштом робітництва й селянства. Певна річ, що п. Мейштович є для соціалістів людиною, з якою вони ледви чи могли би співпрацювати. Але задля п. Мейштовича (судівництва) й санція не розбивала би есенціальних переговорів з лівницею. Зате цілком інша справа з пп. Квятковським (торг і промисел) і Незабитовським (земельні справи). Ці міністри уявляють собою певну господарську систему, яку вони мусять поборювати з цілою рішучі-

стю, бо ця система бе по підставах їхньої організації і ворохобить та радикалізує маси, на яких вони спираються. І коли „Газ. Варш.“ вважає надзвичайно скромною умову, під якою ППС готова би скласти з ББ парламентарну більшість: „ліквідацію дотеперішньої системи праваїня“, то правду каже, коли має на увазі „політику“ тої системи, але не доцільно тої вимоги з погляду економіки. Тимчасом уряд на зміну господарської політики не піде. Може й погодиться на розбивати не-песівських професійних союзів штучними „безпартійними“ робітничими організаціями; може згодиться понехати в спокою дрібноземельне „Т-во кулек рольничих“, які пре до об'єднання з обшарничим „Т-вом рольничим“, себто — до ліквідації. Але ніколи не згодиться позбавити фактичної кермуючої ролі „Левятана“. Не згодиться на це особливо при нинішній господарській кризі, при якій справді важко перебудовувати цілу дотеперішню господарську систему. Ця точка є „камінем преткновения“, об який мусять розбитися угодові санційно-лівні комбінації.

Алеж бо та сама господарська криза вимагає „згоди в семействі“. І урядові теж цілком не на руку загострювати ситуацію політичними фаваберіями у ролі „дезаристичних“ фантазмовітій одиноких реформаторів конституції. Інтервю прем'єра Бартеця, оголошене у „Кур'єрі Віленськ-ім“ й розіслане потім ПАТ-ом, має саме ступшувати фатальне вражіння після ревелайцій про тії одинокі „мірі арізанці години“. І ось „Роботнік“ реагує на це інтервю спокійно, розважно, без тії гнилу, злоби й іронії, якою обсипував авторів 10-ти інших конституційних проектів ББ. Пригадується мені недавня розмова з одним із лідерів лівниці, який доказував мені, що післятравневий уряд має постійно звичку брати спершу тон на дві скалі вище, ніж співає ним наприкінці. Однак нам здається, що й відносно меншорочий тон п. Бартеця, при аналізі всіх його поток не легко позискає прихильний резонанс серед парламентарної опозиції. Тоді теж знову вирине марев „октроювання“ конституції. В усякому разі воно далеко ще не шезло. Бо справа ревізії конституції стала вже справою пресітку уряду. Тому запит „що далі?“ є все актуальним.

І. Кедри.

Республіка чи монархія.

Берлін, 6. жовтня 1928.

Наскож невесело починається Німеччині зимовий політичний сезон. Хоч і минає вже десяток років від побідної німечької республіканської революції, Німеччина ще й досі стоїть перед внутрішньо-політичною дилемою: республіка чи монархія? Коли відходити до справні з історичного становлення, то треба ствердити, що в нинішніх положеннях Німеччина є велика позбівність до положення Франції після програної війни з німцями в 1871 р. Там Феррі й Аното, тут Штрессман і Марш. спираючись на республіканський елемент пам'ятають дитини до остаточного ладу і порозуміння зі сусідами. Повторюється та сама історія, але зі змінною роль. Те, що обидва

Феррі супроти Німеччини після 1871 р. то робить, ані Штрессман супроти Франції. Але разом з тим, вода республіканства стоїть — там і тут — грбана тіння правих і націоналістичних коз. ехильних до монархії, атам усема забор-доно-політична комбінація є добра про-ба тільки добитись до національного звенелення і підлати. Ту саму ідею ре-валюжу, яку ввели в Франції після 1871 р. усеми Доружілі і Делькассе, пропові-дують у Німеччині граф Вестар, Зельд-те і Люденбург та безжованче число ін-ших. Вчора Франція віддалась від Анг-лії до Туреччини, від Туреччини до Росії, від Росії знову до Англії, ані нім-ці від Англії до Америки, до Англії й знову знову до РСРР. Як при веселій

„КАРПАТІЯ“

Львів, Руська 18. І.

переводить під різними комбі-націями під найкориснішими у-слівими життєві забезпечення.

вониб-ай, та і тут можна було з пев-ністю висити на те, що Франція хомби з чергом то всеж найдеється у протип-меміах фронті, і що з такою самою ре-вистію знайдуться у великому протифронт-пущаю фронті праві німці. І тут і там, ані хочуть зампрення, навіть тісного со-юзу з противником, але й тут і там пра-ві проповідують помету і репаші. Осв-таж авторитетно-політична есрута і все-на програма узаконює тіло внутріш-ньо-політичне німечьке життя і зовнітні йоси до зовнітної боротьби поміж нім-цями і францїз, поміж республіканцями і монархістами. Вчора та боротьба відбу-валася у Франції. Наві! вона розриває внутрішнє життя Німеччини. В обох ви-падках мова не про принцип республі-канства чи монархїзму як такий, тільки про боротьбу республіканства з монар-хізмом, що є боротьба двох протилеж-них заперодно-політичних течій. Тут і там велика воєнна програма при-вела найперше до укладу монархії і за-ведення республіканського устрою. Але й тут і там нахотілись широкі шари су-спільності, які вважають республікан-ську форму правління тільки хантеною і перехідною. Тут і там паша республі-кані зареагується велика тіла дивесії, там Орлани, тут же й даші Гогенцол-лери. Вибірючи на президентів республі-ки консервативного і лівнімечького Гінденбурга, німечькі праві вола споді-вались, що ані підіграють до республі-канської Німеччині ту „смерть ролі“, що її грал після 1871 р. у Франції великий Мак Макен. В обох випадках рахунок лівнімечькі не справився. Мак Макен помер скоро не велими довго до ре-спубліки монархії, тут Гінденбург не за-хотів прикладати руси до нього держав-ного перевороту. Гінденбург показався великим виннірем і зовнітнім течіям, що-би після свого вибору на республікан-ського президента і після приєднати на республіканський устрій міг його пла-дуючи падати. Витворилася зломом спо-тесована ситуація: Вибраний правими во-лами і вчорашній протиреспубліканський цілком Гінденбург „лапа“ і послідов-но дотримує вірності — республіці. Осв-так зробився він нині божеством та ідеолом вірал — лівних партій.

Тимчасом становище і львдиза полі-тика Гінденбурга ні трохи не змінилась на ментальність правих уругів. Коли не з ним, то праві є рішчі проведати „смерть політику репаші“ і відлати без нього і навіть у випадку потреби — проти нього. Бул безпосередньо після вибору Гін-денбурга деякий час, коли німечькі пра-ві партії (окрім деяких неспириманих радикальних фрагментів) уявляли чинно до нової держави і навіть у деякі під-тримували республіканський правління. Однак робили не з надією і цією, що той монархістичний нуренорот відється їм проести а путря і ласальними асе-бамі. Тимчасом останні німечькі вибо-ри (які багато французьких після 1871 р.) виявили наслідно усе абсурдність кошенної „перевороту а путря“. Праві партії вижили з виборів в меншості й ослаблені — але тим не менше послідов-ні й лозантні в своїй політиці. І навіть більше. Вибори оті привели перетворен-ню до прочищення атмосфери в правих во-лах. Відпадають новолі посередні і не-рішчі елементи, на чому і праві і лівні сподіваються тільки доїжджати.

Так воєнно-політична криза перетворилася

набільшій правій т. зв. німецько-національній народній партії (Die deutschnationale Volkspartei). Внутрі партії почалась боротьба поміж фанатичним монархістом Гугенбергом, власником і диктатором могутнього правого пресового концерну з назвою „поступовим“, до певної міри трудовим крилом партії, Група Гугенберга домагалась новориту і встановлення влади Гугенбергових на старих арванках, а її противники, названі їх трудовиками (deutschnationale Gewerkschaftsbünde) домагались розбудови нової революційної держави на принципах трудового і клас. консерватизму, при чому привід держави укладають собі експонентом у руках такого типу людей як ланц. Гіндсбург, але вже рішуче в руках (їхні) дисциплі, а не Гугенбергових. На підставі цих двох концепцій пішов через „Союз німецьких патріотичних партій“ різкий проріз. В тому „Союзі“ об'єднали всі праві німецькі партії усіх німців. Трудове крило deutschnationale Volkspartei об'єднується (якщо хтось не компромісує з Гугенбергом) йти своїм власним дорогою. Тим дорогами пішов вже трудово-консервативний „Молодо-німецький орден“ (Jungdeutscher Orden). Зате радикально-монарх істичне гугенбергове крило „deutschnationale Volkspartei“ нашіло під пров. Гугенберга спільну мову з німцями союзу німецьких фашистів т. зв. „Stahlhelm“). На думку — і до певної міри на підставі останніх німецьких закордонно-політичних неадач — відбувся цілий ряд спільних конгресів обох груп. Заповіщено гостру, радикальну, безкомпромісну боротьбу з республіканським державним устроєм. Першим етапом цієї боротьби є виступ до набісництва (Volksentscheid) і в устрою сучасної німецької держави закон про те, що у великих справах рішення рішає сам народ при допомозі набісництва. Цей демократичний закон використовують тепер в своїй боротьбі з республікою якраз — монархісти. Отже сам народ має рішення, чого хоче: республіки чи монархії. Серед них націоналістів є, звісно, дуже багато ремінісцентів епохи Мак-Магона, що в 1877 р. — як передостанній задуманий встановлення монархії у Франції — виступив:

„Далі буде сто літ, відродити республіканський устрій змислив в політиці Європи. Від цього часу — це вже відродилося завжди так, що коли кручені й рішучі узагальнення республіки, так сказати, конфокували, ніхто не підіймався, щоб її боронити, крім хіба змішки безсильних. Якоюсь загальною рішучою підтримкою республіки з боку цілого народу не було ще ніколи.“

Чи справдіється ця Мак-Магонова мрія щодо Німеччини? Чи справді не знайдеться нікого, що поспує би роботу „конфокаторам республіки? Якщо аргументи (розуміється, поди праві) німецької партії до його діють, аніж на їх користь, то фінансних рух, що мали зацікавити влади в руху не буде треба шукати. Шесити і шоведілі вулицями німецьких міст демонструють стотисочні маси фанатичних молодих монархістів. Але існують також стотисочні організовані маси молодих республіканців (Reichsbanner), що готові боронити республіку до останньої краплі прови. Остант познимо грандіозного, економічного розвитку Німеччини може в кожній хвилині станути на перші домашньої війни. Стара, гірка доля поблібників.

Французи тільки слідкують за ходом внутрішніх німецьких подій. Вони протрапляють чинують, що республіканство не є тим міцним чинником, на якому можна було Німеччині розбудувати політику примирення і порозуміння. Вчора Бісмарк напевніював Феррі і Аното, що хоче змисли й примирення з французами. Але в реальній політиці він робив так, начеб в кожній хвилині ждав приходу до влади Орлеанів й усіх Дерулозів і Дельєссє. Визнання Бісмарка справдізнає. Хоч і республіки не вдалося французьким націоналістам завдати, то тим більше вони, як і Клемансо і Пуанкаре пізніше перебравши владу в руки. Нині цього єдиного жде з боку німців Бріана. Коли не Вестарі і не Зельдте — то згодом прийдуть молодші, але тіх само явантлі і фанатичні. Розбудовуватись в тих умовах не дозволить французам інстинкт національного самозбереження. Це й означає невідомо чи Бріан названо

в Женеві. Остант внутрішній боротьба німецьких монархістів з республіканцями є одним з дальших елементів версальського поділу Європи. Ми бачимо який раз, що поділ цей зростає в собі народні величкі майбутні потрясіння. І ще єдине напевно знамено: підвалиною для розбудови нової Європи він не буде.

Зенон Пеленський.

Довкола одного пакту.

Льойд Джордж про англійсько-французький пакт у справі морських зброєнь.

На сторінках найбільшх органів світової преси виступив Льойд Джордж на думку з питань собі темпераментом проти заключеного угоди англійсько-французького пакту в справі обмеження морських зброєнь, називаючи його найнеаручнішим і найнебезпечнішим документом останніх часів. Найбільше не подобалося Л. Джорджу те, що Англія до цього не дозволяла змісту того пакту до прилюдного відома, хоч він в загальному відомий і моти уряду Зауценіх Держав у цій справі, оголошеної прилюдно.

В своїй статті протестує Л. Джордж проти таємної дипломатії, яку уряд уряд Вел. Британії і каже, що всім таємних і тихих маніпуляцій цього уряду в справі обговорюваного пакту не можна нічим ні пояснити, ні оправдати. Комшахти з цим пактом вказують на те, що Англія лопить усі ті основи, на яких побудовано Союз Народів, а до того вона обнує свій народ, бо не каже йому ясно й отверто, на що вона заключила фальтовий пакт із Францією і яка його мета.

В дальшому Л. Джордж вказує на те, що в відомих доці постанов пакту згадано невідомо, що Англія і Франція не зробили нічого в справі зменшення підводних лодок, хоч ця справа була започаткована ще в 1921 році підчас конференції в справі обмеження морських зброєнь в Вашингтоні. А дальше оба ті контрагенти погодилися на французьку тезу щодо військових резерв, як її оформував у тасі підготовчої конференції для роззброєнь Поль. Ванкур. Оці ці справи — це колюча перепона на шляху до повного роззброєння на суші, що Л. Джордж інакше інфрак.

А цифри ці справді страшні. По його інформаціям Франція може зоставити в тасі війни 5,100,000 військ, Італія — 3,065,000, Польща 2,518,000, Чехословаччина 700,000. Таким робом Франція разом зі своїми союзниками може в випадок війни на противі кількох днів розпорядити армією в силі близько 8 і пів мільйонів душ! Треба знати, що офіційно позавані цифри для згаданих держав такі: Франція (разом з колоніальними військами) 654,000 воїнів, Італія (разом з колоніальними військами) 250,000, Польща 250,000, Чехословаччина (як і Вел. Британія) 150,000. Як далеко відбігає дійсність від офіційних цифр!

Кінчить Л. Джордж свою замітку статтю заявою, що уряди Франції й Англії заключили таємний пакт у справі морських зброєнь, справу яра простою радилі. Коли в листопаді — каже Л. Д. — збереться англійський парламент, британський міністр мусять дати відповідь на неадно питання в цій переважній справі.

По широкому світі.

Спільний зїзд німецьких прем'єрів одностайно піддержав політику „імперської“ делегації в Женеві.

В Італії зросли ціни на сіль і латекс. Чехословачський міністр закордонних справ Бенеш заявив у парламенті, що справу осадження Австрії з Німеччиною треба як покищо неактуальну залишити міждолатим чинникам європейської політики і не виступати ні за нею, ні проти неї.

У Мадридні від 1-го травня 1929 р. обов'язуватиме закон свободного найму мешкань, як у передвоєнній добі, без охорони компанії.

У Граці страйк трамваїв, а в Китаю проголошений страйк усіх поштових урядовців і листоношів.

Страйк у пристанях Австралії зменшився.

Із Закарпаття.

Жидівська республіканська партія.

На Закарпатській Україні жиди своєю надмірною чисельністю (около 100 тисяч на 500 тисяч населення) та економічною силою грають першу скрипку в житті цієї країни. В початках існування чехословацької влади на Закарпатті, чеські чиновники не знали, на яку ногу стати у відношенні до жидів з огляду на їх мадярофільство. Але в короткому часі теж переорієнтувалися, що жиди мають широкій політично-орієнтаційний діяльність та що вони вигідно поруч мадяризма можуть помістити й чехофільство та стати орудиним чехізаційної політики на Закарпатті.

Вже від 1923 р. старалася притягнути до себе жидів чеська аграрна партія. В р. 1925 частина жидів голосувала разом з аграріями, а правительственні жидівські галети „Уй Кезелен“ і „Кезелі Уйша“ (видавані по мадярськи) стали органами чеської аграрної партії. У вересні т. р. розбиті жидівські групи об'єдналися в „Жидівську республіканську партію“, яка вступила до чеської аграрної партії як її складова частина. Жидівський провідник Мойсей Гутман, селянський мільонер, заявив в газеті „Уй Кезелен“, що об'єднання жидів в одну партію є потрібне для забезпечення їхніх впливів та заступства їхніх інтересів. Дня 21. вересня відбувся жидівський конгрес у Берегові, на якому назився міністр д-р Годжа.

Очевидно, в орієнтації жидів немає нічого нового. Вони все були підпором кошкої влади, і зовсім природно, що мусять найтися в таборі правительственої чеської аграрної партії.

Жиди проти пам'яті Егана.

Закарпатські євоністи виступили проти святкування пам'яті Едварда Егана, спасителя наших закарпатських братів перед економічною смертю. Закарпатські євоністи стараються представити Егана антисемітом, який — мовляв — несправді і поборював жидів. Тимчасом Еган, ведучи оборонну акцію перед навуками-лихварями в користь українського селянства, проводив різку межу між долатими і нікчемними жидами. Еган переслідував лише лихварів, грабників, обманців, шахраїв, але помилував бідних жидів. Зовсім природно, що ті „лихвари“, які тільки привадили і грабили наше населення, бажаючи на нужді, сльозах і крові селян обити млягок, мусяли бути в гуманітарних, чисто людських оглядах обмежені в своїй діяльності.

І тому жиди, відомі зі своєї плебійної солідарності, повинні відступити від своїх принципів і не ставити всіх жидів: тихих і нікчемних, гуманних і лихварів — на одну дошку. Бо обороняючи всіх жидів без винятку, вони тільки викликають недовіру й незадоволення до загалу жидів.

Ріжні вісти.

СТРАЙК ВОЛОКОННОГО ПРОМИСЛУ В ПОЛЬЩІ.

Від довшого часу триває в Конгресній страйк волоконного промислу. У міністерстві праці відбулася конференція делегатів союзу промисловців і делегатів робітників під проводом міністра Юркевича. Конференція не довела до успішного висліді, тому в страйковій положенні в Лодзі й околицях містечках не зійшла ніяка зміна. На конференції обі сторони виявили неуступчивість. Міністр Юркевич в імені уряду пропонував обоим сторонам пропозицію, що з огляду на неуступчивість обох сторін уряд пропонує злікувати конфлікт признанням робітникам волоконного промислу підвищення платень на 5 проц. Обі сторони заявили міністрові, що не мають повноважень зпробувати та приймати пропозиції уряду. Зате приобіцяли зі свого боку зreferувати ці пропозиції своїм роботодавцям.

НІМЕЦЬКО-ПОЛЬСЬКІ ТОРГ. ПЕРЕГОВОРІ.

Голова німецької делегації для переговорів із Польщею задала наважання торг, вважени д-р Гермес приїде до Варшави на другий тиждень. Д-р Гермес привезе відповідь міністра уряду на польські пропозиції.

ДЕНЬ 3-ГО ЛИСТОПАДА ВІЛЬНИЙ ВІД НАУКИ.

Міністерство освіти видало розпорядок, що день 3-го листопада буде вільний від науки в усіх наукових заведеннях.

АРЕШТУВАННЯ РУМ. ОФІЦЕРА У ЛЬВОВІ.

Слідчий візит у Львові одержав підсудку, що у Львові є офіцер румунської армії, який украв 4 мід. днів на шкоду рум. скарбу. Слідство виявило, що цей офіцер, то Олександр Марян, який після афетрадування згаданої суми скривався у Львові. Його арештували і відставили до ЛОС. Ведуть дальше слідство.

МІН. ПЕНЛЕВЕ У ВІДНІ.

Дня 18. жовтня приїждить до Відня французький міністр війни Пенлеве. Він буде там кілька днів. Запросив його віденський „Культурбунд“, щоби вголосити візит. Пенлеве візьме участь в офіційній прийнятті, наданій у його честь австрійським урядом і французьким посольством.

КІНЕЦЬ РЕЛІГІЙНОЇ БОРОТЬБИ В МЕСИКУ?

Католицький єпископ в Мексикі Де-а-Моро вислав до новообраного президента Мексикі листа, в якому просить його дозволити відправляти домашні богослуження. През. Гіз відповів, що у відношенні до католицької церкви приносиватиме політику загальнішу ніж досі.

ВІДПОВІДЬ ІТАЛІЇ В СПРАВІ АНГЛ.-ФР. ПАКТУ.

Аг. Райтера повідомляє: В поінформованих колах думають, що відповідь Італійського уряду на пропозиції англ.-франц. компромісового порозуміння в справі зброєнь на морі, висловить погляд, що ціла справа роззброєння повинна змішуватися в ширших рамках і повинна обійняти крім морських справ також сферу роззброєння на суші та в повітрі.

БУРІ НАД ЧОРНИМ МОРЕМ.

З Одеси повідомляють, що на цілому побережжі Чорного моря дують сильні бурі при південно-західній вітрі. Бурі перешкодили правильній комунікації між Одесою, Миколаєвом і Херсоном. Босати рибальських лодок загинуло без вісти. Немає також вістей про кілька пароплавів.

СТАЛІН ВЕРТАЄ ДО ПРАЦІ.

На днях приїждить у Москву Сталін із відпустки. Він зачне наново своє урядування як секретар партії. Вістка ця є деякою несподіванкою, бо після загибелі Сталіна з Москви були чути, що Сталін не верне на становище секретаря ВКП.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:57:30—8:58:00, канадський долар 8:51:50—8:52:00, чеська корона 0:26:15—0:26:30, австрійський шілінг 1:23:25—1:26:00, румунська лея 0:05:00—0:05:50, французький франк 0:34:30—0:34:75, швейцарський франк 1:71:30—1:71:75, фунт стерлінгів 43:40:00—43:70:00, радянський червонець 26:00—27:00.

Золото: 20 корон 36:40:00—36:70:00, 20 франків 34:40:00—34:70:00, 20 німецьких марок 42:40:00—42:70:00, 10 російських рублів 46:50:00—47:20:00.

Срібло: Австрійська корона 0:70:00—0:71:00, 5 австрійських корон 3:50:00—3:60:00, австрійський флорен 1:27:00—1:50:00, російський рубль 3:00:00—3:10:00, копійки за рубль 1:50:00—1:55:00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 43:50—46:50, пшениця селянська 41:00—43:00, жито галицьке 35:00—35:50, ячмін галицький броварський 35:50—36:50, ячмін на мліно 27:75—28:75, ячмін пастійний 35:50—36:25, овес галицький 31:50—32:50, кукурудза румунська 44:00—44:50, бараболо промислова 0:00—0:00, фасоль біла 63:50—70:00, фасоль колірова 48:00—50:00, фасоль ярова 60:00—65:00, горох пів-Вікторія 53:00—63:00, горох пізній 52:00—44:00, бобик 33:00—34:50, мішанка пшенична в зерні 00:00, ячмі 34:25—34:50, сіно солодке прасе прасоване 15:00—15:00, солома прасована 5:00—5:25, гречка 31:75—32:75, дроб 64:00—65:00, лубин спій 21:50—22:50, ріпак озимий 72:00—74:00, мука пшенична 50 при 71:00—72:00, мука жита 65 при 33:00—54:00, гриса кукурудзяний 67:00—70:00, мука кукурудзяна 49:00—51:00, отруби жита 23:00—23:50, отруби пшеничні 23:00—23:50, крупя гречані 73:50—75:50, пшоно 73:50—75:50, крупя ячмінні 47:00—49:50, пшеника 47:00—49:00, просо ярова 38:00—39:00, макухи дрібні 49:00—50:00, коношинна прасяна 220:00—250:00, мак спій 125:00—135:00, мак спій 95:00—105:00. Мішки ячмін вивроу Страдом Варта 1:58—1:72, мішки уживані добрі 1:38—1:42.

В друкарні Видавничої Спільноти „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шавя. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячко. в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Нідерландів 5 нл. фр., Чехо-
словаччині 70 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друківни: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Успокоєння — чи на довго?

Львів, 10. жовтня 1928.

Закордонні дипломати, що перебувають в урядовому характері у Відні, незвичайно вдоволені, що небезпечна внутрішня криза, яка нависла була над Австрією, щасливо закінчена, що обидві величезні зйзди у Вінер Найштадті пройшли спокійно. Ще більше вдоволені всі відповідальні державні мужі й політики Австрії, а з ними й загальна австрійська населення. Державний канцлер пралаг о. Зайпел збирає з усіх сторін GRATULACIJE за свої розумні й доцільні заходи в дні 7. ц. м., за свій дипломатичний хист.

Велика небезпека, що грозила Австрії новим кровопролиттям, а з тим і домашньою війною, проминула щасливо. Вайже, майже безнадійне положення, спричинене партійною заїдністю й ексклюзивністю двох великих політичних таборів австрійської республіки, що висіло над нею ненавчезно, уступило місця спокійній розвазі і мирному суперництву обох непримиримих груп. Затриумфувала кінець-кінців така розвага, розбурхані пристрасті у-спокоїлися і все повернуло до попереднього мирного стану.

Львівну частину в опануванні небезпечного положення і в його ліквідації має заслужений державний канцлер Австрії о. Зайпел, що вже не раз ратував свою державу перед більшими й меншими кризами як політичного, так і господарського характеру. Він — справді муж Провидіння Австрії, він один має такий авторитет в християнсько-суспільному таборі, що держить його цінко в руках і не допускає в його руках до ніякого розкладу, він один має силу протиставитися авторитетно соціалдемократичній акції, яка обдумано й послідовно змагає до опанування Австрії. Не диво, що соціалдемократи ненавидять його з широкими, але всеж таки мусіли й цим разом йому підчинитися і прийняти зачеркнену ним границю впливів і змагань у Вінер Найштадті за свою.

Об'єктивно слід ствердити, що й відповідальні соціалдемократичні керівники, в побоюванні за незалежність завтра, завернули ще вчас з дороги і причинилися й від себе до спокійного ходу недільних маніфестацій. Правда, лівіца соціалдемократичної партії, що не багато різниться від комуністів, намагалася разом з останніми довести кінець до збройної сутички з „гаймаєрцями“ й остаточно з ними розрахуватися. Наслідки такого розрахунку могли бути дуже різні — до проголошення Австрії соціалістичною республікою включно. До цього, як знаємо, не дійшло, бо по одній і другій стороні переважав авторитет зрінованих і відповідальних за долю Австрії людей. Впливи комуністів і комуністичних соціалдемократів показались ще за слабі.

Одначе це не значить, що Австрія вже успокоїлася раз на все, що там не може прийти до домашньої війни. Навпаки: ціла історія з Вінер Найштадтом є саме найкращим доказом на те, що там кипить постійно, що уми австрійського населення далеко не успокоєні, що там кожна хвиля може прийти до вибуху. Причин до того є і буде аж надто багато. Коли поминуть політичний бік

справи (передовсім живе а усіх кругах населення змагання до злуки з материним німецьким племенем), причину до заворушення може дати кожна хвиля важка господарська й фінансова ситуація Австрії, тимбільше, що комуністи і комуністичні елементи справи там зовсім не засипляють. До того непевне положення Австрії як держави з міжнародної точки погляду і вічна спекуляція ріжних чинників на тему її долі на протязі цілих останніх десятих років не починаються зовсім до стабілізації відносин, а вказують радше на її провізоричний характер.

Проблема роззброєння.

II.

Реальні мотиви, котрі заставляють уряди існуючих держав дуже серйозно ставитися до справи загального роззброєння, є велими очевидні й ріжноманітні. Минула світова війна зі всім своїм страхітливим немом старий романтизм видати не в містах багату культури світа й „культури воїнів“ від одної з держав не є тепер за війною. А з тією опією кожний уряд мусить рахуватися. Тому тепер всі міністри немом садові виводять солдати тріли про такі причини: речі як: вічний мир, загальне роззброєння і т. п. Вандервальде цілком слушно зазначив у своїй великій промові на конгресі, що паніфізм відповідальних сучасних міністрів (до Муссоліні включно) росте в застрашувальний спосіб. Комітет мирової угоди Нобля в розпутті. Не відомо: кому признати цю нагороду? Бо є ладмір кандидатів. Від Кельдого починаючи — па... Вальдемарові кічаючи.

Але не тільки міністри закордонних справ існуючих держав сьогодні завадять паніфісти. Вони є ними, так сказати, все та всюди. Не меншими паніфістами від них є теж міністри фінансів. І тут ми вже ближче підходимо до тих реальних мотивів, котрі спонукають уряди до серйозної постановки над справою загального роззброєння. Побіжний огляд державних бюджетів головних європейських держав за нам ось яку картину: На герматі й всім цім припадають в процентах такі цифри — в Польщі 23 проц., Югославії 29 проц., Італії 24 проц., Франції 18 проц., Чехословаччині 17 проц., СРСР 14 і пів проц., Румунії 14 проц., Англії 5 проц., Німеччині 5 проц. В сумі па дає глобальну цифру около 5 мільярдів дол. річно, котрі йдуть на підготовку війни й удержання армій. Тому вельке, хочби й частинна розв'язання питання про загальне роззброєння, яке дуже сильно даєся відчуття на обмеження непереможного мілітаристичного ентузіазму, який до землі прикладає господарський організм сучасного культурного світу.

З формального боку й рівнячи з передвоєнними часами, ми піді маємо певну потужну в мілітарній ділянці. До війни було в Європі під зброю майже 5

Недільні демонстрації у Вінер Найштадті, що покінчилися без проливу крови, без одного вистрілу, положення в австрійській республіці по правді тільки загострили. Нема сумніву, що вага тих демонстрацій мала великанське, просто міжнародне значіння, але й нема сумніву, що при найближчій нагоді подібні демонстрації можуть покінчитися зовсім інакше, як цим разом. Таким чином демонстрації у Вінер Найштадті є поважне мemento й остерога на найближчу будучину — на адресу відповідальних політиків цілої Європи.

мільйонів людей, а тепер є їх тільки 2 і пів мільйона. Але не забуваймо, що так є тільки тому, бо примусово роззброєно побіжені центральні держави (Німеччину, Австрію, Угорщину, Болгарію та спершу Туреччину). Вже такі в Європі лишні мільйони людей, котрі пройшли школу війни й дозволити школу війни на фронті й сьогодні в одну мить можуть створити зі себе сотні прекрасних дивізій. До війни так не було. І крім загальної армії завжди погворено т. зв. **другі армії**. Везде є маси підвійсових та підспортових організацій (стелетини, фашистські мільйонери, гаймаєри, штурбунди, шавіони і т. д.), котрі гуето-частю мають зброю й відбувають правильні військові вправи під орудою заводних офіцерів. В Європі взагалі видно тенденцію до мілітаризації цілого населення держави на випадок війни. Повинні були жати про поголовну воєнну мобілізацію, не помнячи й жінок, котрі мали би відбавити службу на заводах армій, в шпиталах, канцеляріях, залізничних і т. д. Інше ж не може бути тепер, до війни було вестися не тільки на фронті, але й всюди на заводах, під впливом атас літаків та газовой війни. Додаймо сюди прямо великанський розмір **воєнного промислу** і всім його розгалуженнями, а матимемо тільки загальний образ положення, яке антагоністичне тепер в Європі у воєній ділянці.

Що ж? Роззброєння можна тільки добровільно. Вельке примусове роззброєння є квадратура кола й фактично ніколи не дається перестати. Бо навіть ділове роззброєння, як напир, тепер у Німеччині не є жадним роззброєнням. Вже така ладилася понад шістьдесят мільйонів людей, які сьогодні роззброєні анархією під воєнними прапорами можуть знов динутися в поле до боротьби за свою потугану батьківщину. А ж факт зброєні, інакше виглядає справа зі зброєними морськими а інакше зі зброєними сухопутними.

Щодо морських зброєні, то ще найбільший успіх мала вашингтонська конференція з 1921 р. Неї дитирамби знає весь цілосвіт англійський письменник Велс, котрого як спеціального кореспон-

дента писав був до Вашингтону „Дейлі Мейл“. Згадаємо, що в історії людства зустріли трохи не півні епо. Одначе на цілі порозуміння між Америкою, Англією й Японією, до того обидва поступили Франція, торкнувшись бурної прешанції й певних прохачів. А не знов тому, бо досвід світової війни виклав, що неймовірно дорого, мала подивити й падає до доповнення на антагоністичні прешанції і твояі прохачів, прохачу кажучи, відбавити тільки „на покая“. За великий грех виставити їх в бой. Франція й Італія не відказували Аудевою прешанції, які для них держави адошні й за дороги. Вони потрібні для великих океанічних держав як Америки, Англії й Японії. Зате, коли прийшло до погодження питання про обмеження будови малих круштин, підводних лодок, міноносців й гідропланів, до жалючого мовчання було добитися. Італія й Франція, котрі тільки такими морськими опішними вели успішно боронити своїх берегів й свої близькі колонії, абсолютно не хотіли простати на обмеження їх будови. Зате Англія й Америка, котрим саме цей рід морської зброї найбільше загрожувало, заборот встановити на обмеження їх будови. І справді. Не погодити, аї собою діаметрально протилежні інтереси виходили у гру держав? Це є цей спільний знаменник, до якого можна звести ці їх інтереси, коли вони на цілі йдуть поруч себе й порушуються на цілком ріжних площинах?

Так само немовіжно погодити інтереси послідовних держав у питаннях про обмеження **сухопутних зброєні**. Англія з домірками й чохольками та Америка, адіється, без великого труду пристало на таке обмеження, одначе тільки тому, бо вони є морські а не континентальні держави і збройний план їх суцільно і цілком або майже цілком не загрожувало. Вони й тепер розмірно мале видають на сухопутну армію, напир. Англія з пром. загальних видатків бюджету. Але чи на таке саме можуть собі позволити континентальні європейські держави? Тому на самим принципі тісна пов'язаність справи сухопутного роззброєння не можна побудувати. Сто двадцять мільйонів американців на цілі не потребує жадної сухопутної армії, а тридцять мільйонів французів не може без неї обійтися.

Та чи саме тісно бачили одніиш шістьдесят? Оди модерний французький корпус, випокований в тижку артилерію, танки, зетупи, аї технічні відділи, не є те саме, що напир, сучасний німецький корпус, який пах всіх помічних родів зброї цілком повобавлений. Також слід вжити на увагу **промислову й фінансову здатність** кожної країни, які в теперішній війні, як знаємо, грають першорядну роль, а яких не можна віднести в жадній формувати. Російська армія маємо грубо перевищувала армії центральних держав. Одначе центральні держави мали над нею технічну перевагу й тому побідили її. Те саме є з гримами, без яких, як не казав Монтекучі, теж не можна вестись війни.

І це не переводити загальне роззброєння, коли Європа ані вишиться від набобілля національних, соціальних і господарських конфліктів, без справедливого вирішення яких годі собі подумати карти-ну справляного мира? Як перевести успішну контролю роззброєння, не порушити суверенності даної держави, котрої кожна держава і кожний народ мусить берегти як ока в главоці? Чи можна забезпечитися від небезпек, що тайно виброєні літаки в одну мить падають на спокійну країну, несучи її а повільну смерть та руїну? Без праваних армій, державні уряди та державні устрої вразі воєни та загальні світу, стаються

Pr. 329/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnym po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45 poz. 398 Druż. dokonane dnia 29 września 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcia czasopisma „Dilo“ Nr. 216 z dnia 30. IX 1928 z powodu że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pt. „Światło osz. czadnośty“ wydrukowanego poprzednio w czasopiśmie „Pracis“ w Nr. 21 i „Nowy Czes“ Nr. 119 które to czasopisma zajęte zostały przez Starostwo Grodzkie we Lwowie właśnie z powodu tego artykułu a zajęcie to miało jeszcze moc prawną w chwili

li dokonanego zajęcia. N. 215 czasopisma „Dilo“ wobec czego zachodzą w danym wypadku znamiona występkę z art. 5- ust. 1. (wzgl. 4) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10. V. 1927 poz. 399 Nr. 45 bi wydać po myśli przep. z art. 77 cyfow. rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem natęgowst przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 5. października 1928. r.

Hawel.

кертвою безперервних авантюристів, котрі плавають на волі паперової побити-ванія й моголі довести до страшний анархії та безпорядку і загрози культури і цивілізації в цілому. Чи народи можуть долати на це? Тільки самі більшовики. Невже вони гадають, що друга сторона така дупка, що повернеть у більшовицьку пісню про загублене розброшення? Європа — не херещина! І „маленький дурман“ тут на ніщо не припадає.

В результаті прихилин до лівини, що не тільки „триває загального але навіть частинного розброшення, є або цілком немислимим до здійснення або, на всякий випадок, можливе до здійснення щойно в далекій-далекій будучині й дуже помалу. Ні економіка, ні політика, ні взагалі жодна інша сфера тут нічого не годі. Кожна держава буде збройною тис, як цього вимагає її інтерес й до такого ступеня, до якого її дозволить її фінанси і техніка. А воли не мають довести до повного збройного лабуху, то — годі. Саме в тім можливістю слід дуже й дуже рахуватися.

Д-р Павло Лисик.

III. З'їзд КПЗУ.

Представництво округ та національний склад делегатів. — „Ліквідація розламі-нів“. — Політика з „розламінів“ і до-магання вальних репресій проти Шум-ського й Максимовича. — Міжнародний тон.

Харківський „Комуніст“ з 2 ч. м. у формі кореспонденції подає дуже загальний звіт з III з'їзду КПЗУ (Комун. Пар-тії Зах. України). Влізав цей звіт в середній вересня (зі зрозумілих причин місцевості не подано), як завершення ска-женої кампанії, проведеної проти шум-ського й Максимовича. — Міжнародний тон.

З з'їзду були заступлені — як подзе „Комуніст“ — всі округи і всі місцеві пар-тійні організації (Львів, Дрогобич, Стрий, Старий Самбір, Тернопіль, Станіславів, Коломия, Перемишль, Холм, Волин, Львів-польський). Представництво від Волині було малочисельне і „де відповідало тім ро-ді, яку Волинь повинна грати в нашій роботі“. Тому від звернувся спеціальну увагу на потреби відбудувати і зміцнити партійну організацію на Волині.

Одна третина делегатів з'їзду складала-ся з робітників; з кого склалися далішні дві третини, дописувач не говорить. По національності 60 проц. делегатів були українці, а 40 проц. жиди і поляки. Але скільки було всіх делегатів, — теж не по-дано. В з'їзді брали участь представники Комінтерну, ЦК, Комун. Партії Польщі і ЦК Ком. Партії більшовиків України.

На порядку дня з'їзду зложилися такі питання: Звіт Центр. Комітету, політичний й організаційний, звіт Центр. Коміте-ту Ком. Партії Польщі, програма Комін-терну, чергові завдання соціалістичного будівництва й національної політики на Рад. Україні, робота партії в профспілках, робота партії на селі, національне питання на Зах. Україні, робота серед нацменш-стей, робота серед молоді й організаційні справи. З'їзд вичерпав увесь денний по-рядок за винятком організаційних справ, які доручено Центр. Комітету.

Очевидно, з'їзд признав незвичайно швидкий і великий організаційний зріст „праволітництва“.

З'їзд з особливим задоволенням відзначив майже цілковиту ліквідацію ідейного впливу на робітничий клас роз-ламівської групи Василькова-Турян-ського і майже повний розклад її ор-ганізації внаслідок енергійної роботи пар-тії й правильного керівництва. Зрадич-ного інтереси соціального й національ-ного визволення трудящих мас Зах. У-країни, внаслідок чого група після роз-кату остаточно перетворилася в аген-туру польського фашизму в революцій-ному таборі Зах. України. Вона висту-пала проти КПП, КП(б)У і Комінтерну в цілому арсеналом зброї, запозиченої в Мидо і фашизму. Група Василькова-Ту-рянського спекулює на расі захисту Радянської України, в той же час заяв-ляючи, що керівники КП(б)У планують в хвості великодержавного шовінізму, що українська держава робіт-ників та селян ще немає, її тільки тре-ба будувати, що Україна в межах Рад. Союзу користуватися тільки вузькою ав-тономією. Об'являючи на адресу КПП — мілітарно-політичного велико-державного російського шовінізму, стій-ть

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

На господарські теми.

Справа скупу і збуту яєць та збіжжя.

Головними таланти сільсько-господар-ської продукції нашого народу є продук-ція яєць і збіжжя. Поручу наперед спра-ву скупку і збуту яєць, а опісля збіжжя.

Скупом і експортом яєць перед світо-вою війною займалися на українських землях головні жиди. Після світової вій-ни, коли у нас стала поширюватися ко-оперативна торгівля, скуп яєць перехо-див до рук кооперативних уста-нов. На Великій Україні займається ску-пом і збутом яєць кооп. „Кооптах“, яка в чотирьох місяцях першої половини цьо-го року закупила була тільки на Прав-обережній Україні 1.500 вагонів яєць і не-співмірність такої заважала на європей-ському ринку. Продукція яєць на Вели-кій Україні зростає шкочим ходом і при-близний експортний вартість усього продук-ції яєць у білжучому році пропорційно-льно до скупку „Кооптала“ можна оціню-вати на Великій Україні на 50 мільонів до-ларів або 442 і пів мільона золотих.

На наших землях, що в під Польщею, українські кооперативи, що прода-ли, ску-пувають яєць, однак по приблизному статистичним даним не більше, як 10 проц. загальної продукції яєць наших сіл. Якби вжити за основу дійсні статисти-чні дані теребовельського Пов. Союзу Кооператив, який є найкращий терито-ріально в Галичині і який у білжучому році вже закупив 23.000 кіп яєць, а до кінця сезону закупить приблизно ще а 5.000 кіп, разом отже на рік 28.000 кіп яєць і опісно скуповує 10 проц. продукції повіту, то пропорційально до того сорку повітових кооперативних осе-редків напевно повинно закупити в році щонайменше 1.120.000 кіп яєць або біля 500 вагонів. В такому разі розклад про-дукції яєць зах.-українських земель ма-лоб винести на рік 5.000 вагонів. Коли рахувати перебіг ціну яєць 20 деп. за європий або 2.000 доларів за вагон, то загальна вартість цієї продукції яєць у-ладивсяби в сумі 10 мільонів доларів або 88 і пів мільона золотих.

Наше селянство продукую отже великі мільони, однак вони не переходять зе-рець наші руки. На Великій Україні ко-оперативні заходило повашу співмірність продукції яєць, у нас, на жаль, на цьому полі нічого не зроблено. Торговля яєць з кооперативом не організована. „Цен-тросоюз“ скликав був кілька разів анкет-ні Повітових Союзів у цій справі, та все те починалося на балаканині, а позачим пілого реального не зроблено. Все роз-бивалося нібито на нестачі грошей, а в дійсності на так званій „нефакторній тор-тешній отаманщині“, як по Повіт. Со-юзах, так і в центральній у Львові.

Справа скупку і експорту яєць по на-ших Союзах так сильно лежить обложено, що на понад 40 Союзів лише один, і то найменший теребовельський Союз, веде цього року наліз самостійно, під влас-ною фірмою, експорт яєць за границю і може сміло ствердити, що справа ця не є так трудна та ризикозна і не вимагає тільки вкладу готівки, як не представ-лено на анкетах у „Центросоюзі“.

Над цим дуже важною справою повин-ні наші кооперативні осередки обов'язко-во застатуватися і на всяку ціну при-ступити до організації експорту яєць, тим більше, що найближчого року (всі і. січня 1929) буде обов'язувати регламе-нтація експорту яєць. Цілі нашої коопера-ції є хоронити наших членів-селян перед ви-зиском, а без налагодження експорту яєць і їх продажі безпосередньо через власні заграничні торговельні агенції загранич-ним консументам наша кооперативна сво-га заповідь по сповнитися! Чим не сором, що десятки мільонів золотих переходять

від нас через чужі, а навіть ворожі наші руки? Чим не краще було, щоб сотні наших безробітних одиниць після орга-нізування експорту могли аналіти в на-ших кооперативних установах заняття і зменшити свої алідні? Чим не краще було, щоб мільони золотих, вкладаних на авія і перерібку яєць, побили наші люди?

Тут подаю дійсні статистичні дані з те-ребовельського Повіт. Союзу. Цей Союз виплатив за яєць яєць 2.50 зол., пере-біг ціни і повної скрині яєць, а за пе-рерібку треба в часі року заплатити пе-рестіно по 3 зол. від одної скрині. Ко-либ отже прийняти, що на наших землях під Польщею кооперативні заводи 75 проц. всієї продукції яєць, себто прибли-зно 2.750 вагонів, то тоді на саму збіжку і перерібку яєць виплатено би літх мільонів золотих або іншими словами мо-жна би дати 1000 одиниць заробітку у су-мі понад 2.000 зол. у рік. Коли до цієї по-двійки дочислюємо чистий ліх з експорту яєць кооперативних установ і зможемо-му надати членів кооператив або су-му ливизу, виразу кооперативу а су-чужих, то не все зробить незвичайно по-важну, додатну рубрику в нашому на-рольному господарстві.

Другим незвичайно важним продук-том нашого села є збіжжя. Скупом і про-дажкою збіжжя до мільонів займаються у нас досі головні жиди, бо це, що сільські кооперативи скуповують, не можна на-віть брати під розвагу. Заложить отже питання, сміливо збіжжя продає наше се-лянство на ринку та чи варто, щоб наша кооперативна лавка скупом цього про-дукту. Висну тут до рахунку знов ста-тистичні дані теребовельського Союзу. Цей Союз на протязі трьох місяців цьо-горічної зими закупив 20 вагонів твердо-го збіжжя або на основі певних даних 5 проц. всієї співмірності твердого збіжжя, проданого селянством повіту на ринку. Отже селянство теребовельського пові-ту продало на ринку 400 вагонів твердо-го збіжжя, а коли по співмірності ми помно-жимо лише через 30 повітів, то тоді наше селянство на зах.-українських землях продало би цього року на ринку 12.000 вагонів збіжжя найменше! Якщо цю спів-мірність вагонів помножимо через перебіг-ну вартість вагона в сумі 3.500 зол., тоді одержимо вартість проданого збіжжя на-шим селянством у мінимум році в сумі 42 мільона золотих.

На основі певних наведених даних ви-ходить, що і ця талуда сільсько-госпо-дарської продукції нашого народу на зах.-українських землях є дуже важною і наша кооперативна мушкет безумовно при-ступити до організованого скупку і збу-ту збіжжя. Пора вже країна поставити в кооперативній крамниці рівноправно спра-ву збіжжя і яєць в першій і гланшом. Тре-ба урухити збіжжя і левні магазини при П. С. К. утворити центральні про-дажні сільсько-господарських продуктів і організувати їх продаж на внутрішній та зовнішній ринки.

Можна сподіватися, що українське гро-модянство зрозуміє незапачино велику вагу організованого кооперативного ску-пу і збуту сільсько-госп. продуктів, а головне збіжжя і яєць, та підтримає готів-ковими кредитами наші кооперативні ос-ередки, які безумовно будуть потребу-вати багату готівку до ведення тих вели-ких облімових торговельних операцій. Тільки більше віри у власні сили і солід-ної праці, а вся робота повинна жити: славним руслом — до великої цілі!

Степан Мацькович.

По широкому світі.

Англійський уряд запропонував уря-дові Ірану будувати залізничного шляху, що від би із Пасестини через Мервот-мію до Перського залізничного. Згаданий шлях матиме величезне стратегічне значення для Англії хоча би лише тому, що еко-ротить дорогу з Лондону до Індії на понад 4 тис. км.

8-го ч. м. святкували в Білгороді 10-літні роковини прориву союзниками 30-луцького фронту, при співучасті деле-гатів усіх „союзників“.

Радянський уряд рішив випустити во-ду внутрішню позачку на 400 міль. руб-лів, а в 6 проц., яку мають сплатити за 15 літ.

Ріжні вісти.

МІЖНАР. КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ВІЛЬНА?

Ковенський кореспондент „Фос. Цтг.“ повідомляє, начеб англійський уряд задумував виступити з пропозицією скликання міжнародної конференції в справі Вільна. В цій конференції мав би участь і СРСР.

ЖАЛОБА У ВІЛЬНІ.

„Фос. Цтг.“ повідомляє з Ковна, що литовський уряд зарядив жалобу на 9. жовтня в зв'язку з роковинами вбивства Вільна польськими військами.

День жалоби представлявся так: В год. 5. рано випалено жадібні прапори. Опісля в церквах відбулися жалобні богослуження за литовців, що загинули в боях за Вільню і молебні за визволення Вільна. Точно в 12 год. в полі в шість Липи заклали перші дзвони в Ковні дзвони свободи. Рівночасно сигнали і сирени всіх фабрик дали знак, щоби перервати працю на одну хвилину, щоби люди могли зібратися думки про Вільню. В 5 год. пополу. мчали прапори: у військ, музеї в Ковні при адміністративних прапорах узяв участь президент держави, який зголосив відповідну промову. Веч. у школах салюти відбулися відчити про вільнюську справу. Жалобні богослуження відбувалися також у православних церквах і біляників.

Рівночасно часопис приносить вістку про оголошене лит. властями правниче оречення Ляпрадоли, Ле Фюлі і Мандестайма, яке признає справедливим литовське становище в справі Вільна. Оречення домагається, щоби Рада Амбасадорів і Рада Ліги Націй уневажили і відхилили свою постанову в вільнюській справі. Часопис признає, що таке оречення не має практичного, лише політичне значіння.

ПОЛЬСЬКИЙ БЮДЖ. ПРЕЛІМІНАР НА 1929/30 Р.

Для 9. жовтня відбулося засідання польської кабінетної ради під проводом прем. Бартеля. В засіданні взяли участь лише міністри і марш. Пілзудський. Обговорили справи, зв'язані з бюджет. проектом на 1929/30 р. Проект бюджет. прелімінара передбачує на 1929/30 р. доходи у висоті 2,609,2 млі., а до видатків треба доразумувати видатки, зв'язані з виплатою додатків до урядн. платнів, які вийснуть 145 млі. Разом позитивні видатків вийснуть 2,801,9 млі. Проект бюджет. прелімінара по стороні видатків є вищий від бюджету ухваленого сеймом на 1928/29 р. на 128 млі.

РОЗЛАМ У ППС.

Група підсудників зареєструвала в уряд. комісаріаті новий щоденник „Пшед-світ“. Редактором його є д-р Степанівський, але справляють керманчем є пос. Яворовський. Часопис веде гостру кампанію проти „Роботніка“.

НОВИНКИ

— Провідник „Авангарду“ у Львові. В понеділок, для 8. ж. м. в переїзді до Німеччини в Швейцарію завітано до Львова відомий пролетарський письменник Валеріан Полішук, ідеолог і основний письменник польського гурта „Авангард“ та редактор органу цього гурта „Бюлетень Авангарду“. Під час свого короткого побуту у Львові стрінувся молодий літературний пробовень з львівськими робітниками пера, виходячи з ними у низину думок на тему стану і напрямків сучасної української літератури.

— Львівська хроніка. Львів матиме ще один польський пам'ятник: Слорашського, над яким працювали конкурси та журі від двох літ у полі чоти, відзначаючи різні проекти. Тепер комітет будови разом зі згаданим прийняв проект різьбарки Яніни Рейхертської. — Два професійні злодії в Перемішлі Рінгелі і Газаєн хотіли оглянути у Львові в золотарських складах брильянтові перстені, а коли один перстень припав їм там до вподоби, що варт було його прокопачити, цей харч став таким невтривним, що один із злодіїв дорожочістостей буде мусити личитись у в'язниці від злодіства 10 міс., а другий 7. — Перед львівським судом присяжних засидуть за лаві обвинувачених чортосані стрийський поліцейський такий комунисти: Йосиф Мачиґін (муд. помічник) Йосиф Кобинський (мудр.), Іван Келлер

(буд. роб.), Макс Зідлер (роб.), Макс Гальперн (стрижін) і Роберт Груберівна (зарібіння). Їх обвинувачують у колапортажі протидержавної літератури. Між адвокатами-оборонцями є також адв. д-р Старосольський.

— Провінційна хроніка. У Тернополі шеф Інквизит польського Т-ва обезпечення Руб. і Із 8000 зол.; невідомо, чи він утік з ними у світ, чи його потайно ограбили та вбили. — У Косові бандіти з револютерами хотіли ограбити купця Райха в його власній хаті, але перелякани втікли. — У Товстоголовах (Зборівщина) интулаць під поїзд 75-літня Анна Новосільська огрічена тим, що син прогнав її з хати.

— Відомин українсько-польської війни. Поміщений під таким заголовком в одному з останніх чисел „Піла“ процес за образу чести — починається. Суд викликав наступників закладів робітників Желяшевським і Ханецьким, голови „Зв'язки Стішелецького“ Шмалеві. Желяшевський засудили на 3 міс. арешту, а Ханецьку на 6 тижнів або 420 зол. гривини. Процес хинув характеристичне світло на відносини між польськими легіоністами у 18-тих та 19-тих роках.

— Ріжні вісти. Офіційні югославянські дані стверджують, що врожай у краю цього року є кращим, ніж за останніх 20 літ. — Горинь, що мав мати цими днями відчит у Москві, поважаю задержав. — У Ленінграді є 1500 наукових робітників групи „В“, себто початкуючих. Напротилі цього місяця всі вони мусять показати свої праці за... 1926 рік, а ті, що їх не передпожати, будуть викреслені з урядового списку. — У Школі відкрили поліція бандітську ватагу, що крада діти, щоби домагатись за них викупку. — Всі арештовані в Італії в зв'язку з анбухом, що мав бути змовою на короля під час виставки в Милані, тепер звільнені, бо нема ніяких доказів їхньої вини. — В Ірландії реєструють рідкий випадок, що батько і син одначасно беруть „пенсію старості“: один має 105 літ, другий 75. — Виставку преси в Кельні відвідало 4,500,000 осіб.

— Страхна будівельна катастрофа. В центр. дільниці Праги завалився 5-поверховий будинок, якого будову саме викінчували. З 87 працюючих при будові робітників окол 60 засинало рухомим, а цьому 2 жінки. Під завалищами найшлися теж 2 вози з жінками, що саме тамтуди переїздили. Досі андобули 10 трупів. Дім будували з бетону. Підприємство будови приписує катастрофу лихому цементові, який не затверд у відповідному часі.

— Відложення військ, служби для відбукання науки. Військова влада повідомляють: В мирний час речинсь військовій служби може бути відложеном м. і. особам, що відбукують теоретичні і практичні студії. До подання в тій справі треба додати послілку наук. заведення до якого поборовий ходить у відносному році, яке стверджує, що він є дійсним учнем ага. слухачем заведення. Учні, що термінують у торговлі і ремеслі, мають подати послілку відносних торг. або промислових стоваришень, потверджених відповідною пром. владою або послілку торг. і пром. палат. Коли нема стоваришень і торг.-пром. палат послілку: має видати промислова ага. торг. влада. Коли поборовому прислугує відложення речинсь з двох титулів, тоді в поданні має бути зазначене з якого титулу відложення має бути признаване. Користування раз з одного раз з другого є недопустиме. Подання про нове відложення служби треба вносити найлазі до 1. липня. Тому складала тепер подання є безцільно.

— Катастрофи. Французьку колонію Гваделупу (Малі Антилі) навістив нечуванний буревій. В офіційному рапорті, надісланому французькому урядові, змальовує командант острова Пьер жакхнів наслідки бурі: всі села цілковито зруйновані. В самому місті Поан в Пітр, робітничі дільничі арміяні з землем. У середмісті провалилося 10 відсотків усіх будинків, а 90 відс. наменшило зовні даху. Мешканці, які завдяки щасливим обставинам перебували в той час поза островом, вернувшись домі застали лише руїну. Жертвами буревію стали також два сусідні острови: Марі-Галіант і Дізіерад. Всі три острови представляють просто жахливий вид. Командант Пьер домагається негайної помічі від уряду. — В американській місті Діжоннісі Оліґ (seigneur Oligo) у в'язниці вибухла пожежа; в в'язниці агоріло, демаї в'язні. — У місті Найб біля Дюссельдорфу у домі для божезельних вибухла пожежа. — У полізі, що їхав до Бомбаю, наслідком вибуху, поніжко нерозв'язаного, три особи вбиті, вісім ранені. — У білій дільниці Нью Йорку 10 осіб умерло від контрабандного затреного алькоголю, а 50 лежать у шпиталі.

— Промова, яка тревала 120 годин. Незавно відбувся в одній із берайських льоналів на Фрідріхштрассе своєрідний

конкурс. Молодий берлінський артист Пирлятус пішов об аклад, що говоритиме без уявну 120 годин, відпочиваючи лише 1 годину на добу. Перед численно зібраною публікою читав він ріжні брошури та виголошував промови на зупиняючись ні на хвилину під час 120 годин. Навіть рекорд жіночої балакучості закінталий мушиною!

— Дальші реформи Аманулі. Аманула почав на днях дальшу низку реформи у своїй країні. На останньому засіданні Великої Ради оголосив він закон, який заборонятиме афганським жінкам носити чардаші (серпанки до заслонювання лиця). Проголошуючи закон зняв він особисто заслонку з лица своєї жінки Сурі. На тому самому засіданні усталили новий збірний тип афганської школи та рішили зорганізувати рятункове товариство „Червоний Піамісиз“ на зразок європейського „Червоного Хреста“. Список задуманих реформ кічнється проектом оснування клубу для чужинців. Завданням такого клубу було би іти на руку європейцям у намаганнях Аманули.

— Особа з бачиними здоров'ям. Недавно заявдувало в Дрездені 37 осіб на тиф. Переведене слідство виказало, що всі вони візи перед тим обіди в одному із дрезденських ресторанів. В зв'язку з тим віддали до лікарського перегляду цілу ресторанну обслугу. Вислід перегляду був просто сензаційний. Лікарі ствердили, що розповсюдлював бачині недуги помічник кухаря. Цікавим є те, що згаданий помічник кухаря почував себе зовсім здоровим. Лікарі пояснюють це дивне явище — його своєрідною фізичною конституцією. Стан недуги заражених гостей є дуже поважний. Між ними одна жінка вже вмерла.

Лугове свято в Перемішлі.

Імпозантне свято українських руханково-понарних товариств.

На вілках днів поред 23. вересня п. р. пошвидше армії в місті про Лугове Свято в Перемішлі. Оголошення по анизицало здивування і зацікавлення, бо лугова організація в повіті працювала тихо, без розголосу. Луговиці докладали всіх сил, щоби свято випало якнайкраще, аби в цей спосіб докласти, що муравина чиха праця і серед найгірших обставин може мати успіхи.

Вже в ранні в пелілю надходили Луговиці і Луговиці в однострої на площу впрод. Прабу „Луг“ в Старини, а за ним „Луг“ в Лихок і Високова. Дальше насіли „Луг“ в Вірок, Селісь, Ясманів, Рожубович, Хімович, Попович, Мадик, Машкович, Лучич, Валієв і Буцові і „Соколи“ в Вілесь і Трушівич. Площа заросла від зеленіх лугових одностроїв та від народних стрей „Луговиць. Велика радість залучувала, коли ок. 11 год. імперували на площу Луговиці в Луговиці з львівського „Луга“ в Судової Вишні. Почалася проба вправ, а по пробі вправ відбулася в першій панакхда за полягати.

В год. 2. полов. почалося свято дефілядою перед д-ром Дашкевичем, І. Волинцем (головною перемиського „Луга“), д-ром Рибаким (членом ради „Луга“ в Перемішлі) в о. Пшепюрьким (головною старавським „Луга“). По дефіляді привітань свято д-р Рибак від перемиського „Луга“. Відтак привітав лугові товариства д-р Дашкевич.

Виступила чета Луговиць в Судової Вишні, який д-р Дашкевич урочно похвалив грамоту, що її вона мала дістати від Лугового Слуги у Львові на третій найкраща чета, а потім прийняв срібну відзнаку п. Петрої Лунаві за його працю в луговій організації. Петро Дунай клал перні відзнаки від лугової організації в перемиському повіті.

Почалася вправа. До вправ мішаних отавуло понад 500 Луговиць і Луговиць. Скоро устала до вправ і сама вправа, виконані дуже різно, робили миде вражіння. Ця точка з масових вправ була найкраща. Дальше йшли вправи Луговиць хустинями. Луговиці топірили ритмічні вправи Луговиць до ліній „Ой, у Луці червона калина“, ритмічні вправи львівських Луговиць до ліній „Чорна рілля Ігорна“ і вправи епосами львівських Луговиць. Безперечно, що чета львівських Луговиць і Луговиць могла бути приміром для всіх інших лугових товариств. Одику в толок свято були теж вправи епосом, виконані львівськими „Лугом“. На алярі покаринчої трубки Луговиці біглим вибігли в сиванкою і вправи виконали позірше від

До набути у всіх апіках!

бачилих покаринків. Масові весі Луговиць випали різно в гарно. Відбували добре лугові однострої. Відтак йшли весі Луговиць і Луговиць в Судової Вишні та йшли весі львівського „Луга“. Весі львівського „Луга“ були переважні.

Загалом свято випало надзвичайно добре. Перемішляне те таке свято до тепер мабути не мала. Побажати, щоби найближче Лугове Свято випало ще краще, бо не було повзачком, що лугова ідея в Перемішлі вірніша. Рада перемиського „Луга“, а передовсім її голова І. Волинцев і заст. голова І. Артюхвич, безперечно могли мати задоволення, що їх праця не пішла на марю.

Театри.

Великий Міський Театр: 10-го г. 7-30 веч. „Русалка“, чеська опера Двожак, прем'єра. 11-го г. 7-30 веч. „Мала грішниця“, комедія А. Бірабо.

Кіна.

„Аполло“: „Хата вуйка Тома“. „Лев“: „Трагедія темряви (Ідіот)“. „Оазис“: „Усміх долі“. „Палас“: „Вузол смерті“. „Фатаморганта“: „Горічка золота“.

3 відчитової салі.

Міські справи й українське населення.

На таку тему промовляв в залі (7-го ц. м.) в салі „Міщанського Брацтва“ голова Українського Клубу членів Прибійної Ради м. Львова сен. В. Децикевич перед численно зібраною громадою.

Доклад сен. Децикевича посередня короткою промовою голову „Міщ. Брацтва“ і член Прибійної Ради дир. Мик. Заячківський, вказуючи на потребу зацікавлення міськими справами з боку українського населення. На докладі були присутні також о. крил. І. Ловатиский і д-р А. Говинкович, готові доповісти доклад голови. Та йза недостатні часу справу заїтів а праць комісії Приб. Ради відложено до дальших докладів.

На вступі сен. Децикевич зазначив, що становище українського населення до упрани міста і міських справ було догній час негативно-критичне. Українські громадяни Львова виклали мало зацікавлення до міських справ. А так не повинно бути, бо часи змінюються. Хто знів такі польські міста, як Познань, Грудзьонда, Бидгош і інші у передвоєнному періоді і тепер, той мусить признати потребу зацікавлення справами м. Львова. Ще перед 50 літами Прага була наслідком німеччини містом, а сьогодні просто знаку нема з тієї німеччини. Львів є нині містом польсько-жидівським, але перед нами майбутність.

Від 1915 р. Львів не має правильної упрани. В 1915 р. міську раду розвизано і до 1917 р. кермував містом правит. комісар. Під кінець 1917 р. повернено до самоуправу правильної упрани, покликуючи Тимчасову міську Раду з 6 членів тієї ради в Іменопанці. Тоді в склад Ради ввійшло 6 українців (включаючи до них а п. Мик. Ганкевича). Намісник надав Тимч. міській Раді в загальному права вибраної ради. Польська влада ті права поширила та побільшила кількість членів ради до 150 шляхом кооптації на основі партійного ключа.

В р. 1927 влада розвизала Тимч. міську Раду і призначила прав. комісара в особі п. Яна Стішелецького, додаючи йому як орган опіюдавший Приб. Раду з 37 членів а в тім лише 1 українсь. (саме п. Децике-

вич). В короткому часі Приб. Раду доповнено до 72 членів, і тоді виійшло до неї ще троє українців (б. Лопатинський, дир. Закарпатської та Л-р Гонимович). Невдовзі доповнено Приб. Раду до 80 членів, однак вже не покликані ні одного українця. Правда, через доповнення виійшов в склад Ради п. Куєнік, однак не як українця, тільки як переселенця. До Приб. Ради входять теж п. М. Вачинський як „старору-сина“.

Хоч Український Клуб в Приб. Раді є дуже невеликий, то всеж таки його вплив був досить значний. Клуб був заступлений у всіх комісіях, отже на кожного члена Клубу припадала участь в 2, 3 або в 4-ох комісіях, а також і в інших установах міської управи (напр. у фонді розбудови українські інтереси заступав п. 3. Пеленський).

На првнт, комісаря перейшли всі управління міської управи, отже управління президента, магістрату і міської ради. Та на ділі комісар вважався становищем Приб. Ради; особливо фінансової компетенції Ради є дуже широка.

При тій нагоді п. референт зазначив, що той неправильний стан, що тріває від 1915 р., в короткому часі мусить скінчитися. Бо під правним оглядом є щонайменше зумовленим, чи Тимч. Управа має право загибати позички. Нові вибори не можуть відбутися на основі старої виборчої ор-ганізації. Комісарщина по вській правдо-любності продержитися до весни 1929 року.

Пекучою справою для українських членів Приб. Ради була справа української землі у надрах, відповідних і оловіщеннях магістрату. В тій справі промовець на са-мому вступі аніс інтерпретацію до прав, комісаря, а 23. лютого 1928 окреме вве-щення. На жаль, з огляду на обов'язуючий регуляцій і тимчасовий характер Приб. Ради та опірне або просто негативне ста-новиння польських акцій не вдалося тієї справі позитивно вирішити. Очевидно, її лнову внісється на порядок дня в май-бутньому часі.

Опісля широко зупинився доповідь над фінансовими справами м. Львова, роз-глядаючи бюджет за р. 1927-28 і за р. 1928-29. В бюджетній році 1927-28 зич. бюджет вносили 14 м. дол., а надзв. — 3 і пів м. дол. Додатковий бюджет вно-симо 7 м. дол. 700 тисяч дол., головню на інвестиції. Доповідач як референт бюджету переваж вставлення пів мільона дол. на будову школи ім. Шашкевича.

Бюджет на р. 1928-29 вносимо у зич. видатках 21 м. дол., а в надзв. 15 м. дол. 700 тис. дол., разом 36 м. дол. 700 тис. Надзв. бюджет в р. 1927-28 покрито позичкою в Банку Госп. Кр. на 7 м. дол. 700 тис., а щодо покриття надзв. видатків в р. 1928-29, то тут теж в гру входить позичка. Саме те-пер ведуться переговори в справі затяг-нення більшої заграничної позички.

Комітет школи ім. Шашкевича обчи-слено на 1.100.000 дол. Від гр. кат. Кон-систорії закуплено на ту ціл разом 1850 сажнів по 12 дол. при вул. Замкненій і розпочато будову школи, дотягнувши її в цьому році до першого поверху.

Війсьці зупинився п. Децикевич над ерванню міського театру і на тому за-сичили свій інтерпретувачі доклад.

Зіт з праць необхідних комісії і за-ступства в них українських інтересів подаватимуть в наступні неділі інші у-крїнські члени Приб. Ради.

Ткацько-килимарський курс у Раві Руській.

Фахові школи взагалі, а ткацькі і ки-лимарські зокрема, є недостатні не лише нашої молоді загальною освітніми вселю-дних шкіл, яка бажала посвятитися цьо-го рода заняттям для власної користі і на-роду, але також тим нечисленним одини-цям з укінченою середньою чи подібною освітою, котрі не можуть з різних причин посвятитися вищим студіям в академічних школах, а які хотіли би вивчитися яко-гось практичного ремесла чи промислу і не можуть осилити наміченої цілі, як на-слідком недостаті наших ткацьких шкіл, так також тому, що в тім напрямку бра-кує нам цілком зацікавлення з боку старшого громадянства і зрозуміння ваги і значення практичної освіти взагалі.

А чейже ткацький промисл представляє чи не найважливішу галузь господарської продукції, і то як під оглядом її величини, так не менше і під оглядом великого за-потребування ткацьких виробів у найшир-ших кругах громадянства. Хоч у нас він у початках розвитку, то всеж є він на-шим питомим промислом не лише тому, що твориться на нашій рідній землі і має доволі потрібну скількість місцевого си-рця, а тим самим і можливу підставу

розвитку (домашнє ткацтво і т. п.), але також з уваги на специфічний характер артистичних виробів (килимарство, деко-раційне ткацтво і т. п.) і тому є нашим святим обов'язком налязо слідкувати, що-би промислом тим трудящимся в першій мірі виключно наші люди а не чужі, як то до-сі зі шкодою для нас і третього проми-слу практикується.

Одною з причин, крім вище наведених, чому у нас, досі так сильно поширений, напр. килимарський а також ткацький промисл вже перейшов або поступово переходить в чужі руки (творення сирі-цевих соіток і продукційних) є не лише недостатчя потрібного до інвестицій ка-піталу (котрий може знайти), але знову наша оспалість і байдужність та незнання шляхів, котрими требаб повести акцію, а найважливіше незнання техніки цієї галузі промислу і брак фахово-образованих ін-структорів.

Означе навіть у нашій бідній країні мо-же легко знайти користе заняття кінкаде-сять фахових осіб, якщо вони булиб до такої роботи теоретично і практично під-готовані. Вказувати на ті дороги не є за-данням цих рядків і тому уваги відносно того з розумом пропускаємо.

Наш дотеперішній дорібок у тій ділянці є покищо мінімальний, бо коли і аучають-ся одиниці фахово-образовані, то вони не мають відповідного приготування до са-мостійної праці і змоги на відбуття не-обхідної практики не мають відваги взи-тися до діла та зацікавити ту важку ді-лянку творчості.

Хто з нас критично обсервує хід подій на господарській ділянці, той не може бу-ти байдужним і не замінити, що в остан-ніх повоеєних роках наступила радикаль-на переміна поглядів старої доби і всюди замінити є зворот до праці і студії на промисловій і економічній полі, а діється це біля нас і ми не зпертаємо уваги на факт, що власне тому багато наших лю-дей є без праці, бо чужі роблять на нас добрі інтереси і багатіють власне тому, що ми не інтересуємося практичними на-уками і працею та не вихиснуємо неоп-нованих досі вільних джерел заробітку.

Отже треба звернути особливу увагу на ткацько-килимарський промисл, а також інші ділянки домашнього промисло-вості треба би нам більше ніж досі заці-кавитися. Але без знання, досвіду і труду не може бути мови про успішну працю в тім напрямі.

Як нас інформують з кол. яким лежить на серці розвиток добробуту народу в продукційному промислі, цього року бу-де влаштований в змочних місяцях ін-структорський 5-ти місячний ткацько-ки-лимарський курс у Раві Руській, на який будуть приняті особи фахові, бажаної по-глибити й поширити своє знання, як та-кож молоді люди обох полів з народньою, торговельною і середньою освітою, котрі бажали би по укінченні курсів працювати як інструктори(ки), провідники і квалифі-ковані робітники(ці).

Курсанти одержать по відбутті науці потрібні свідоцтва, які їм дадуть мож-ливість виконувати самостійно ткацько-ки-лимарський промисл у власних вартатах.

Булоб побажанням, щобі Повіт. Союз Кооператив виставили на той курс своїх відпоручників, бо нема сумніву, що з по-ширенням продукційної кооперації, зай-муть вони відповідні місця як провідники того руху в повіті.

Управа курсу буде прямувати до того, щобі забезпечити учасникам по змозі від-повідні місця праці, а ті, що скотять даль-ше фахове освітання, зможуть відбу-ти з несною також курс шовківництва (го-ділля шовковика), котрий також проку-ється в Раві Руській та інших місцевостях заходами нашої хліборобської організації „Сільський Господар“ і зможуть таким чином і ту ділянку текстильної промисло-вості підтримати своїм знанням. Зголо-шення на ткацько-килимарський курс приймає Управа української фірми „Тек-стиль“ в Раві Руській і уліля ближчих повісень.

Нові книжки й журнали.

Sitzungsberichte der mathematisch-naturwissenschaftlich-ärztlichen Sektion der Ukrainischen Sevcenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg; Heft VII. (Juli 1927 — Dezember 1927). Lem-berg, 1928. 8°.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Теодор Сапрун, парох зівілет в Ко-лодубах, вислужений декан і совітник Еп. Ковс., упокоївся дня 30. вересня 1928 р. проживши 77 літ. В. П. П. 740 1-1

В першу річницю смерті нашої Найдорожчої Мами
К. ДЕМІДУКОВОЇ
відбудеться дня 16 жовтня о год 8^{1/2} ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ в першій сн. Юра, на яке кривних і знакомих запрошують
733 1-1 Сили і Домьни.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає.

Товариство „Сокіл-Батько“ оголошує л о н х у р с на ювілейний афіш і юві-лейну металеву відзнаку. Перша наго-рода 200 зол., друга 100 зол. — Інформа-ції в канцелярії Т-ва від год 7—8 вечер. Проекти слати до дня 1. грудня п. р. — Сокіл-Батько, Львів, вул. Руська ч. 20. 736 1-3

Діяльність випозичальні „Ізмарагд“, що містилася при вул. Слованського 14, з огляду на приготування до крижосо-вого перенесення її на інше помешкан-ня, припинена на короткий час. Про про-довження діяльності випозичальні бу-дуть окремо повідомлені шан. абоненти.

Звичайні Загальні Збори „Україн-ського Філателістичного Товариства“ у Львові, якого статуті вже затвер-джено, відбудуться в суботу дня 13. жовтня п. р. точно в год. 19-30 в бюрі „Сільського Господаря“ при вул. Зимо-ровича ч. 20. І. Порядок: 1) Звіт тепе-рішнього звіду. 2) Вибір нового від-ліду. 3) Поладнання найважливіших справ Товариства. — Всі українські філате-лісти, колекціоністи і збирачі інших о-собливостей просимо явитися.

Сходини членів „Українського Фі-лателістичного Товариства“ у Львові відбудуться постійно кожної суботи в 19-й год. у вище згаданому бюрі. Всі філателісти-українці повинні стати чле-нами свого Товариства, яке попри інші користи хоронить їх перед набу-ванням фальсифікатів, дає всікі ради та можливість обмінюватися марками, мож-ливість читати різні філателістичні часо-писи й уживати вських філателістичних каталогів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Ф А Б Р И К А „Дріт“ Львів-За-карпатинів Король Яна III. ч. 3 поручає найдешевше сітки до курни-ків, уладжує підковиті огорожі тенісних кортів, вілс, городів, разом а брамами і фіртвані. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 21-2

Б Р И Л Я Н Т И, також іншу біжутерію купує по високій ціні Дембров-скі - Розважескі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2 2481 16-2

РЕФОРМИ, ПАНЬОХИ, РУКАВИЧКИ, Райтуни чисто нові, по конку-ренційних цінах. Піпес, Львів, Бойнів 7. 703 2-10

ГОДИННИКИ тільки найліпших фа-брик прецізійні продає за годинку і на рати від десятиліт літ а найліпшої сто-роні зівісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Маріїська ч. 5 3 120-2

П А Н Н А - У К Р А І Н К А літ 24, пристійна шатинка, має 250 долларів готівки, крім цього є власничкою будівельної парцелі, а браку знайомства пошукує цю дорогою товариша життя, гарного характеру та укінчених університет-ських студій. — Зголошення до Адміні-страції „Діла“ під „Українка“. 726 2-3

ПОШУКУЮ кухні і кімнати, есенту-ально дої, прямо від властителя. Чинив після умови — Листи під „Свій“ до Адміністрації „Діла“. 694 1-3

КОНЦІПІЕНТ а доктором, судовою і адвокатською практикою глядає посади. — Зголошення слати до Адміні-страції „Діла“ під „Негайно“. 718 3-3

Ф О Т О Г Р А Ф Янушевич, вул. Він-поля ч. 1 (біля Зеленої) Тел. 59-60. 742 1-5

У НЕВАЖЛИКОЮ згублене свідоцтво зрілості, метрику і свідоцтво горо-жанства на назвисько Юлія Городиська, Луна, к. Самбора. 735 1-1

В О Л І Н С Ь К О - Г А Л І Ц Ь К У Л І Т О П І С Ь видання С. А. Петрушевця купує. Хто має, прошу подати ціну на адресу: Лев Чачковський, Станіславів, вул. Со-біського ч. 42. 734 1-1

М Е Ш К А Н Н Я з харчем для двох інте-лігентних панцюхо або студентів з явної тімноті. — Інформації при касі Кингарні ім. Шевченка, Ринок ч. 10. 739 1-1

Л І К А Р - Д Е Н Т И С Т в новодільській місті, дуже добре міспе, шукає співника. — Станіславів, перфумерія, Шмідт, вул. 3-го мая ч. 2. 741 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Спеціаліст модул легінів, серія і мелудна
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 8-24

КОМПЛЕТ перша 30Л. 28.
6 локон, 6 шлок, 6 нелів і 6 локонних лем-чок з хіжнього срібла. П-га сорта 25 зол.
у Б. ГРИНБЕРГА, Синюська 4. Тел. 59-22.

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найкращішою фарбою до білль, вапна і малярських пі-лей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Меліонві і Парижі золотими медалями. 1302 Скрізь до набуття. 39-2

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
Р О В Е Р И
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИВОРІ ДО КРАВЕЦТВА
І РУЧНИХ РОБІТ
ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон
2496 Львів, вул. Валога 11 а. 14-2

Йолянда знана школа крою і шиття вул. Ста-шіна ч. 8/11 приймає на 3-місячний і річ-ний курс шовденно. Уділяє науки крою по домах. На час тривання науки можу дати удержання. 628 5-8

НОВА ПРОЦЕДУРА КАРНА

дуже широко опрацьована ппров. Лянс-ський і Соболевський появився в хлигарні
А. Мінчелса, Львів,
671 вул. Коперника ч. 2. 4 5
Ціна 3 зол. брошур., 7 зол. оприв.

КОНКУРС

Кружок „Рідної Школи“ в Ходоріві потребує виволоної інструктори до ведення однорічного курсу крою і шит-тя та робітні жіночих одгів. — Зголо-шення з точним перебігом дотеперіш-нього заняття і усілякими переслать на руки — Стефаніи Крижанчева, Оти-невичі, п. Ходорів. 732 1-1

Подяка.

В дних від 24. липня до 21. серпня п. р. заломом 10. грудня У. У. С. П. „Чорно-морш“ відбувся І. Водний Пластовий Табор в Монастирі над Дністром. Організатори того „Першого Водного Табо-ру“ в своїй праці стрінули людей, котрі ширим серцем бажали ім якийразіш успіхів Тому Команда Курія складає на цьому місці ширну подяку Вп. Памі Дворяниновій і Ісасова за її матеріаль-ну і моральну поміч в улаштуванні Та-борі, в часі таборування і після Табору. Рівнож дякує Всп. о. Гаванському з Лу-ли за безкорисне відступлення площі під Табор. При тій нагоді складає ширну подяку теж Вп. Памі Сенаторовій Маку-ховій за ласкалу поміч в улаштуванні „Пластового Фестива“ в Товмачі. Рів-нож Команда Курія складає ширне Спаси-Віг всім тим Громадянам, котрі чим небудь причинилися до моральної і матеріальної піддержки Табору.

Льва-Город. дня 9. жовтня 1928 р.
За команду 10. Курія У. У. С. П.
„Чорноморш“
Юро Гладний, Гела Степан,
куріаний. 738 1-1 писар.

Подяка.

В дні 3. жовтня 1928 р. відбувся по-торон бл. п. о. Теодора Сапруна, парох в Колодубах при величезнім здивні місцевого населення і околичних сел, духовенства кондеканального, шкільної дітвори і представників місцевих това-риств: Пресвітері, Соколя, Кооператива і других. За таку сердечну останню прислугу складаю в імені цілої родини всім причастникам сердечне Спаси-Віг 740 а) 1-1 о. Стефан Сапрун.

Присилайте передплату!

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шаш. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Англії: 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
**В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.**
**ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.**

Преса в СРСР.

Львів, 11. жовтня 1928.

Вся преса в СРСР є, як це загально відомо, наскрізь монополізна. Вся вона обслуговує виключно інтереси так зв. пролетарської диктатури, тобто державного більшовицького апарату і комуністичної партії. Її ідеологічне обличчя в цілому Радянському Союзі одне, а саме комуністичне. Тому не дивно, що вся ця преса монотонно однорідна і наслідком того смертельно нудна. Тому, що ніякої іншої, некомуністичної преси там нема, то нема там навіть сліду якоїнебудь свободи слова. Над всю пресою панує неподільна партійна догма, що прибрала вже всі признаки казньщини і шабляну. Навіть за невинних у політичному відношенні старорежимних, царських часів була перед війною російська преса всеж таки у великій мірі трибуною вільної думки і слова. Нині при комуністичній диктатурі для вільного слова й думки в пресі немає місця.

Теперішня більшовицька преса, монополізована всеціло партією, має служити великанським засобом моральної та культурної асиміляції широких мас населення Рад. Союзу в користь комуністів і їх експериментів у всіх ділянках державного й суспільного життя. І треба признати, що тому всьому вона служить до деякої міри навіть успішно. А виконує своє завдання до деякої міри успішно тому, що вона одинока. Крім того вона масова. Держава вкладає в пресу великанські капітали і закладає нею всі міські та сільські, що так скажемо, культурні ринки. Капалі дівлять камінь. Спершу до монополізованої преси ставилася навіть безкритична маса з недо вірям і резервою, але за 10 літ прианкла до неї, хоч, що правда, нею не захоплюється і її змістом зовсім не переймається. Безкритична маса нині вже може й не відчуває болючої недостатності трибуни вільного слова. Зате відчувають незвичайно болючо її недостатку ідейні одиниці з критичним умом, відчуває її інтелігенція, відчувають її всі елементи, що все були і тепер є творчими в культурному, громадському і взагалі духовому житті.

З теперішньої казньонної преси в Радянському Союзі недоволена вже й сама комуністична еліта. Ось при кінці вересня відбулася в Москві всесоюзна нарада редакторів цієї монополізованої преси. На ній виступали з поважними замітками на адресу преси більшовицькі лідери, представники Центрального Комітету і політичного бюро комун. партії. І так один з тих лідерів Інгулов сказав між іншим про теперішню радянську пресу так: „Насамперед вона ще не позбулася таракотиння, базаканіння та агітаційного галасу“. А далі про внутрішню інформацію цієї преси сказав той-же Інгулов: „Наша внутрішня інформація казенна, нудна, й така однорідна, що робітничий читач із труднощами її засвоює... „Наші газети відстають від життя... і т. д. Інший більшовицький голова Ярославський закинув тій пресі те, що в неї, мовляв, „гострий критичний тон проти наших хиб“. Словом: мертва та бездумна та преса навіть у характеристиках самих комуністів. Але чи може вона бути іншою при монополі-

й диктатурі над думкою та словом? Думаємо, що ні.

Але суперечать самі собі комуністичні пресові теоретики, коли зробиши тій пресі вгорі наведені закиди, в іншому місці стверджують, що в „богатих випадках керівництва (очевидно партійне керівництво пресою!) а нас замінюють пізні, цю цензурою та репресіями“. (Слова Інгулова). Отже з одної сторони вимоги та непосильні нераз завдання, а з другої сторони цензура й репресії. Дійсно: незвідне це становище-навіть для монополізованої преси. Переливанням з пустого в порожнє преси ніяк не оживиш. А там нічого іншого в пресі й бути не може. Свобідна виміна думок, боротьба протилежних і суперечних світоглядів там виключена. Чим-же в такому випадку оживити ту пресу, коли з неї висліміновані всякі природні прояви життя самого людського духа? Ленінізмом усіх пекучих та актуальних духових потреб не заспокоїш. А крім марксистського і ленінського навітанування суспільних, громадських, господарських і навіть культурних та чисто мистецьких явищ ніяке інше в тій пресі недопустиме. І тому та

преса ніколи не відживе, ніколи не стане цікавішою, а навпаки — чим далі, тим нуднішою вона буде. Щойно в хвили, коли тамоння преса стане трибуною справдішнього вільного слова, тоді розкриються перед нею перспективи розвитку. Тоді стане вона цікавою, тоді стане правдивим представником усієї „громадськості“ (тогож терміну вживали на зліди). Докиж це не станеться, то буде вона тим, чим її виважає більшовицький журналіст Кольцов, який сказав: „Неправильно думати й уявляти, що газета і газетні робітники — це партійна і радянська громадськість. Ми — не громадськість, а лише її апарат гласності, а кращому разі ми доповідачі, інформатори при громадськості“.

Дуже влучно підхопив більшовицький журналіст теперішнього духа радянської преси. Вона невідання „партійної громадськості“. Миж додамо: партійної закостенілості й догматизму. З цим висказом Кольцова погоджувався на зліди Ярославський, але нічим його не ослабив. І ніхто його ніколи ослабити не зможе. Така більшовицька дійсність.

Як буде революція.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, початок жовтня 1928.

I.

Що діяти з Парижем, коли в ньому — котрий вже раз із черги! — знов відбуває революція (комуністична очевидно)? Буде пізно надумуватися. Шойно тоді, коли полум'я спалахне; треба приладуватися заздалегідь над нашим, стратегічним і тактичним, проти париського новостиння. Інакше — прийдемося ампулювати, а в ампуляції, відома, не завжди везе. Та й хто саме має захищати Париж, тобто існуючий тут соціальний і політичний порядок? Поліція й жандармерія? Республіканська гвардія? Армія? І під чім проходом?

Над цим і певне ще іншим сукупним питанням приладувався вже на нараді, під провідом одного з маршалів Франції, в останніх днях вересня ц. р. Прейскамі, коли хочете: есенційній, алейці про вилізін заради тієї справи в своїйому випуску а вересня ц. р. новий місячний сенатора Жуввеза (близького швейцарського „Матерон“), „Вістник Живих“, „Revue des Vivants“.

Розкриття цього місячника розворушило французьку пресичну думку, праву й ліву, а хвилі цього зворушення не заспокоїлися й досі.

II.

На червоній нараді шеф генерального штабу французької армії генерал Дебю предположив свій план виступу проти повстання в Парижі. Спир над планом був дуже явний. Завязато поборював план президент париської поліції Кіт (мимолодом: корсиканець, споріднений з Бонапартами), і на своїйому негативному становищі він до остання, вдержався. Та жак військовий командант Парижа, генерал Гуро, поборював план начальни-ка генерального штабу, однак звівши він від своєї есенційної відступити. План прийнято, а зміст його ось у чому:

Як вбудує повстання, то військовий гарізон Парижа має обійняти кулач-них бой; війська має боронити тільки незначну, близько менш одну десяту частину міста — ту, в якій є міністерство

і палата президента республіки, а всю решту міста війська має залишити по-встанцям; військовий штаб хуснетися з Парижа до Версаля і туди буде ставати з провінцій гарізонами, якими згодом він обложить Париж і приступить його відбору а рух комуністів.

Такий зміст плану — прийнятого: — військовій команді. Якщо його не змінять, то він буде далі обов'язувати.

III.

Потраяс: план цей на домі генерального штабу: Парижа не можна оборонити із середини, його треба відбити із зовні. Догма ця, кажуть, побудована з зовнішніх усеї революційних пережитків Парижа, від Карла X-го до Тієра і Комуні. Класичним виконанням подібної стратегії і тактики був 1848 р. генерал Вільдштресс, супроти зворуховленого Відродження виконанням подібного плану був — нехай буде вільно гадати це мимолодом — наш військовий штаб а 1918 і 1919 року, коли опустив зворуховлений Львів, а думкою — невиконаном — план його лавад наступом із зовні: непровадила залізниця Краків-Перемишль-Львів злепа відомо наші плани. Але це — вже цілком інша історія.

Від розкриття париського плану (він відомий під назвою „План 3-й“) піднявся крик вознений в париській пресі, шрайп і алей.

Права сторона не знає слів обурення, доволі крикнути. Як це? Десять десятків міста, то найбагатші квартали, осідли промислу, торговлі й банків, мають перейти в руки комуністів! Уявіть собі: працю й розстріли! І що потім буде?!

А комуністи — ширю чи думаво й ало-радно, не знаємо — ретельно: он нам кроважальна буржуазія, ось їм напідда-ти на Вільдштресса, на Галіфе! (Галіфе — переможець Комуні 1871 р., обгарнений кровю 30 тисяч париських повстанців.)

IV.

Ветерити в цей суто-французький спір той шидати й своє могодоменте-

слово в оден чи другий бік — елементар-но негування такої зборюван цього старинному кореспондентів. Буде а нас, думаємо, поли розлажемо нашіх публі-ці, що спір такий ведеться, на наших о-ках, а участю перестратичних відьмовит, адміністративних і політичних прав, а великим нпадом аргументів і пристра-тей.

Сам факт, що дитання такі можливі і що вони пекучі, свідчить про стан за-хідної Європи в підданості, тобто на-дій, доді більше ніж течити „сучасних“ повістей, які будуть малювати відьмовит.

„План 3-й“ — той три міліони англі-ських безробітних, аристократів, аристократів, безробітних — нехай по не ємпи-тими важкої суспільної пелуги? Нагаду-ється Рим III-IV-го століття після Хри-ста, Візантія XII, XIII-го і дальших віків.

В. П.

Радянська Україна.

Відкриття нових підземних багатств на Україні.

В околицях Вінгорода і Тривілії на Київщині відрили поклади бурштину. Знавці твердять, що шість відкритого бурштину дуже високо. Ще цього року мають відкрити провідники відкрити по-клади та умовний експлуатації бур-штину. — В районі Мосалаха Подільського відкрито поклади т. зв. терепету, якого уживається при підфарбовуванні промислі, при виробі скляних, гуми, ми-ла і перламутри. Наказом цього ма-ти викопання беззначне значіння для українського промислу. Досі ввозили те-репет на Україну і до СРСР злепа кор-дону. Пробку цього терепету вислали на кордон до Англії для аналізів і на по-бу, Англієвські фахові експерти, що український терепет має далеко вищу якість від азовського.

Цукроварні в русі.

З київської „Пролетарської Правди“ (з 6. жовтня н. р.) довідуються, що на Укра-їні провадять а знім 2-го злотця зле-па цукроварень. На Київщині функціо-нувало тоді вже 6. Таких заводів має на-добро початися п'яторіччя цукрова про-мисли.

Пенсія для В. Стефаніка.

В „Пролетарській Правді“ а 6. жовтня н. р. між вістками аї столиці читаємо: „Литературом, акадмічним викладач літературної діяльності українсько-го письменника Василя Стефаніка, при-значив йому персональну пенсію за жит-тя 150 карб.“ Вже минулого року пода-вали ми на радянському пресою вістку про те, що від культурних організацій та літературних іос Рад. України ви-шла ініціатива в справі наділення на-шого письменника почесною державною пенсією. Тепер, як бачимо, ця мимоло-річна ініціатива набула свого реаліза-цій і прагне оформлення а постанові у-країнського Раднарккому.

„Принцеса Турандот“ в харківській опері.

Харківська державна академічна опе-ра постановила „знову оперу Пуліфін, ло-го забавноу й оїю а. н. „Принцеса Ту-рандот“. Опера пройшла а величезним успіхом. Режисер „Комуніста“ Костен-ко нині ширю й виставу між іншим ає-лю.

Цього року виконавчі сили були на-різніть шасіткою підібрані. Зарядний ансамбль через це має хорощу акустич-ність (безперервна асистута диригентів). Драма-тичний бік три виконавців теж стои-а на величезному рівні, за повеличезним ви-падком, Актриса Галинська стои-а вась

це у центрі уваги едукативні, літературні музичні гри (принцип Казань), Личиничів-Вольскіх з'явилися багато таких рис для аматорів поезії естетичної короткої, а потім нової кохання й мимоту Турляков. Хорона гра та чудовий голос Соколя-Ніж, викрала естетичну роль Вольскіх-Ніж та тону й реалізація поезії Альбана й інтерпретації Вольскіх (визначні виводи, які дає естетична поетичність), — дефінітивна гарне художня враження. Решта виконавців теж на місцях.

Комітети і група Василькова-Турляковського з КПЗУ.

Харківський «Комуніст» з 29. вересня приносить постанову ВККІ в справі виступу групи Василькова-Турляковського та інших виконавців із комітетів Західної України такого змісту:

„Ухвалено 26. вересня 1928 року. Президія ВККІ розглянувши за постановою Комітету відставу до шестого конгресу групи Василькова-Турляковського, виключеної з Комітету на тому пленумі ВККІ, яка називалася себе „ШК КПЗУ“, констатує, що відставу походять від людей, які вже 7 місяців тому розійшлися з Комітетом, прозивом усього дальшого часу, в умовах фашистської диктатури Пидсудебного, провадили антирадянську агітацію, об'єднувалися з міжпарламентською трояцько-польською опозицією, намагалися відіграти роль західно-українських трудящих мас до СРСР і Радянської України, до російського какаш Польщі та його маршала КПП і тим самим фактично відігравали роль агентів фашизму. Президія ВККІ констатує, що у вересні групи Василькова, проти якої поставили партія та трудящі маси Західної України, нема й найменшої сідки відмовлення від цієї розколувальної антирадянської та антирадянської діяльності, хоробі у формі виконання своїх помилок. Президія ВККІ не має підстави розглядати звернення групи Василькова-Турляковського, як маневр випробування політичних інстинктів, які минулого року чотири рази урочисто засуджували націоналістичні ухвали міхтенної групи Шумського з КПЗУ, а потім робили собі з них політичний прапор; які ухвалювали хеддінг розколу проти трояцько-польської опозиції, а потім намагалися політик і трояцько-польської опозиції по виключенні її з Комітету. Президія ВККІ не може довіряти заяві групи Василькова про принципову угоду з політикою ВККІ (б) і КПЗУ. В розпорядженні ВККІ є листи Василькова до кандидатів товариства, що свідчать про протилежне. Президія ВККІ так само не має підстави повірити міфам групи Василькова підкоритися всім постановам ККІ, нові ці група, не вважаючи на постанову Комітету про її виключення з комуністичних лав, продовжує існувати, як організоване ціле, привертання комуністичним прапором і боротьбою проти Комітету. КПП та КПЗУ. Верує все це до ухвали, президія ВККІ ухвалює відкликати знову групи Василькова про прийняття її знов до Комітету“.

Отже похід до Києва не вдался і тільки скомпрометував цю групу.

За океаном.

За допомогою „Рідної Школи“.

В Нью-Йорку відбулася 19. ж. м. з'їзд наради представників тамтешніх українських товариств у справі старостів „Рідної Школи“. На з'їзді явився делегат „Рідної Школи“ п. Лев Шевчук, котрий відозвався реферат про теперішню становище „Рідної Школи“ в Галичині. По довгій дискусії з'їзд ухвалив: 1. Призначити комітет моральної і матеріальної підтримки для „Рідної Школи“ з осідком у Львові, як установи всенародної, що є забороненою проти вищерадянської української мови. 2. З огляду на теоретичні аспекти матеріальної підтримки „Рідної Школи“, призначити арестом шість, в тому ж огляді на комуністичні й удержання, побороти товариства, організації і братства дати почин до певного обслуговування при Галицькій Мисії у Львові фонду „Рідної Школи“, який для цього „Рідної Школи“ до тієї ж удержаності та повноважень і фінансів, але й повноважень та повноважень свою діяльність. Чий цей звіт

ставили організовані українці у Нью-Йорку обслуговувати організаційні плати одноразового платежу відповідно до матеріальної спроможності даної одиниці, товариства, організації чи братства, а врім того скласти поетично на потреби „Рідної Школи“ 1 пром. із свого доходу, підтримати та утримувати. Меньш січень і час від відвідування до привітної привітності з димом „Рідної Школи“. З нагоди Рідної Школи товариства збірку дару на козду, а з нагоди Великдень збірку дару на козду „Рідної Школи“. 3. Товариства, братства й організації в Нью-Йорку перебудувати у себе утримувати у членів „Рідної Школи“ по змові з розподілом, складаючи на кожного члена річно по 1 дол. членської плати, а першого року по 10 цт. виплати. 4. Члени „Рідної Школи“, дозволити при товаристві, творити при цьому Кружок „Рідної Школи“. 5. Товариства, організації і братства виступити по змові як члени-добродії „Рідної Школи“, виплатити по 50 дол. одноразово. 6. Подорожні товариства люблять свою утримувати поведінку в справі інстаування членських плати та інших добродійних затаїв на потреби „Рідної Школи“.

Цінна збірка музичних рукописів.

У спадщині по поет. Євгені Якубовичеві, секретарі „Провидіння“ в Фінляндії, що був дорослим директором „Станіславського Воєни“, залишилася ціла збірка музичних нот, які похитані збіркою Музею Наукового Товариства імені Т. Шевченка у Львові. Цю збірку передала на дні й використувати систематично один із наших тугенів аналіз української музичної літератури. Поміж писаними нотами він стверджує цілу низку цінних оригінальних рукописів (автографів), писаних рукою різних музичних композиторів. Таких автографів є у збірці 57, а саме 6 композицій писаних рукою Михайла Вербицького, 22 Дмитра Січинського, 4 Остава Ніжковського, 3 Порфирія Бажанського, 2 Івана Біликівського, по одній Миколи Бумановського, Ярослав Ярославського, Василя Кичиневича та інших. Найціннішим із цих автографів є оригінальний рукопис українського національного гімну „Ще не вмерла України“, написаний самим композитором Михайлом Вербицьким. Композиція написана на один голос у супроводі гітари та вказує по до мелодії гімну деякі різниці з порівняння до тієї мелодії, яка тепер загальноспівіється. Пропозиція рукопису містить одну з перших редакцій цієї композиції. З композиції Вербицького є ще між рукописами дві симфонії на оркестр. Літургія на мужеський голос, кошовийка на оркестр та один оркестровий. Між автографами Дмитра Січинського є майже всі його важливі композиції. Цінний теж автограф епічної хоральної композиції „Хустини“ поє. композитора Георгія Топошницького. Крім автографів є в збірці 22 рукописи різних українських та чужих композицій, переписаних рукою Дмитра Січинського. Ця збірка, в яку входить ще багато інших друкованих і писаних нот, буде тепер передана відповідно до призначення до Музею Товариства імені Шевченка у Львові.

2,000.000 емігрантів до Канади.

З Отави, столиці Канади, подають, що Англія порозумілася з Канадою у справі переселення 2,000.000 емігрантів в Англію до Канади на фарми. Це буває найбільш шодо чужості еміграції в історії.

31. жовтня ц. р. кінчиться речення виповідження забезпечення 13 части будинків з ПЗВО. Хто ще не забезпечений в „Дністрі“, нехай не тратить ні хвилини, а піде до агента „Дністра“, зажадає картки виповідження, виповіднить її і вишле поручено до приватного Воєвільського Інспекторату П. О. В. О. Виповіджену 13 часті будинків, нехай забезпечить негайно в Товаристві взаємних забезпечень „Дністер“ у Львові, вул. Русава ч. 20.

Кооперативне свято в Луцьку.

(7. жовтня 1928 р.)

Луцьк, 9 жовтня 1928.

Кооперативне свято в Луцьку, про яке тут мова, має свою історію. Ще в травні місяці кооператори звернулися до воєвільської влади за дозволом на свято української кооперації. В дозволі було відмовлено з тих мотивів, що, мова, українці повинні святкувати разом з польськими кооператорами. Однак представники української кооперації, маючи вже традицію окремого українського свята, в польському святі 3. червня участі не взяли й почали потроху підготуватися до свого окремого свята в осени.

Для влаштування свята зорганізувалися з представників місцевих інституцій спеціальний комітет, у склад якого ввійшли пп.: О. Ковалевський — голова (Українським), Ал. Кобилянський (Інспектор Рев. Союзу у Львові), В. Островський (редактор), інж. Кіпера (Рев. Союз), П. Котик („Маслосоюз“) і Ів. Мацик („Народна Торговля“). Намічено було: 1) кооперативний похід, 2) віче й 3) академію. Окружна кооперативна нарада в Луцьку (23. вересня) постановила проєкт свята затвердити і взяти на себе за місця підготовки народного кооперативного з'їзду. Таким чином запропоноване свято набрало характеру дійсного всеукраїнського українського свята. Навіть більше — всеукраїнського, бо в святі відомості взяти участь і „Просвіта“. Рада „Просвіти“ з цєю метою видала до своїх філій спеціальну відставу.

З цього моменту й починається „регіональний“ епізод свята. Староста дозвіл на віче і академію дав. Воєвода-ж з дозволом на похід дуже довго зважував і врешті його не дав. Як кажуть, мотивами відмовлення в дозволі на похід ніби-то було: не дражнити єврейським „надриним“ свободами українців (хоч у минулому році воєвода Мех дав дозвіл на подібний похід). Врешті організатором свята заявлено, що це вже останній(?) дозвіл на окреме українське свято.

Далі вже розпочалася акція в напрямі з'їзду свята. По-перше воєвільський орган „Народний Вісник“ під редакцією Мелітона Твердохліба вдарив на пострахи: „Буває це свято гурта кооператорів-сепаратистів, а не свято української кооперації“, бо, мова, Волинь уже святкувала разом з поляками в черні місяці. По-друге деякі українці-регіоналісти „запротестували“ перед комітетом проти окремого свята, кажучи, що мов він хоче „з'їсти роєводу“ (?). По-третє подібні-ж регіоналісти — члени Чеснохресного Українського Братства запротестували проти кооперативного віча на церковному з'їзді. По-четверте органи безпеченства „доіформували“ організаторів свята, що на віче хтось має намір зробити напад і може статися закатот публічного спокою.

Однак всі ці перепони поборено і свято підготовлено так, що своїми організаційними силами, за допомогою селянських хлопців і членів просвітнянської секції фізичного виконання, забезпечено повний порядок як на вулиці під час переходу селян, так і на вічу та академії.

В неділю вранці наші кооперативні інституції набрали святочного вигляду: на бальконі „Просвіти“, в домі якої міститься Українським, змаляли національний і кооперативний прапори, між якими на київському вулиці віз транспарент і плакати з гаслами. Такий самий кооперативний прапор і численні гасла прикривали вулиці скел „Народної Торговлі“.

Почали надходити сільські кооператори, збираючись біля церкви і поливши сумні містки. Поліція змагається збити з Українським український прапор. Поліція на вулиці Б. Хороброго змусила членів сільської кооперації, що йшли організованою групою, згорнути прапор та йти неорганізовано. Поліція, — перелякана, — не дозволяла в селіх гуртуватися в похід до міста. Надходить нарешті перша кооперативна організація — с. Лаврова. Величезний плакат з написом: „Українська кооперативна „Світло“ в с. Лаврові. В боротьбі з визиском наряд здобуває собі волю і свободу! Всі в кооперацію!“ Інші кооперативи надходять розпорошено.

Кінчається Служба Божа в церкві. Грає струна жіничинської оркестри. Розпочинається віче. Двогоспична маса, позва нарості, високого настрою і свідомості важливого моменту, звертає очі до дзвіниці, з якої промовляють кооперативні діла. А одночасно роздаються — ось представники кооперативних установ зі Львова: пп. Корчинський, Творило, Пеленський і Хроноват. На дзвіниці починають промови: національний і кооперативний.

Віче відкриває голову святочного ко-

мітету п. О. Ковалевський і відозвався історичну промову. Замість відсутнього п. Остава Луцького промовляв п. Тарасило. Голова луцької „Просвіти“ п. Петриківський вітає кооператорів від „Просвіти“, підкреслюючи свідомість праці. Редактор В. Островський відозвався довшу промову, вказуючи на мету кооперативної „визволення“ випереджене коло українського господарного життя. Від сільських кооперативів дуже змістовні промови відозвався п. С. Мейко (Воротино) і п. М. Тимошун (Лаврів). Від ковальської кооперативної вітає п. Стронський. Після кожної промови звучить „Слава!“ й оркестра грає „Ще не вмерла“.

Віче закрили. Селяни спокійно й карно йдуть до театру на академію. На вулиці маса поліції — кінної і пішої. Без потреби, Поліція загорожує вулицю і всі йдуть хідниками. Біля театру зразковий порядок — ні натовпу ні з'їзду. До селянських апсудас гурток українських спортсменів. Ще одну спробу робити поліція не впустила до театру гурток селян з білетами. На інтервенцію редактора Островського засмучені селяни входять. Театр переповнений. Селяни займають увесь партер і галерею, місцеві громадяни — джой. Підіймається занавіс. На сцені по середині — український прапор, а біля — кооперативний; кожний з прапорів тримає пара — хлопчик і дівчина в національному вбранні. Виходить комітет в повному складі. Голова п. Ковалевський відкриває академію короткою промовою і п. В. Островський відчитує прекрасну складену примітання росла О. Луцького. Далі відчитуються інші привітні. П. Островський вітає зібраних від української преси, підкреслюючи, що лише ті масові можна вважати за українські, які підтримують українську кооперацію. З промовами виступають ще пп.: ред. Пеленський, Корчинський і Хроноват. Гудуть оплески і „Слава!“.

Після „Останній Світ“ прекрасно відіграли аматори філії „Просвіти“ передмістя Кучкарівки. Далі редактор Островський відчитав власний твір „Казка“ (кооперативна), опісля прочитано пролог до поеми „Мойсей“ і відбувся національний танець. Особливе враження зробив танок запорізький (пп. Мич. і Бахін) у червоних жупанах з шаблями. Знов на естраді з'являється комітет у цілому й викриває академію. Збори висловлюють сердечну подяку гостям з Галичини. Зібраний тисячею грудей співають „Заповіт“, оркестра грає гімн, а потім марш — і гості розходяться.

Свято відалося чудово й анімало, як тільки зростає українська свідомість, виробленість та організованість. Чи буде це свято останнім? Побачимо.

Присутній.

Соціалізм в честь поляглих.

Масові свята українського соціалізму.

Ожидався цього року велика соціалістична сім'я, сповнюючи ім'я Сокола-Батька, щоб пошанувати пам'ять поляглих побратимів-героїв. І холодне осінє не перепало великих соціалістичних свят.

Дні 30. вересня відбулося Соціалістичне Падання Свято в Соколі при участі соціалістичних і лугонських товариств сільської верховини. Прибуло багато соціалістичних і лугонських товариств. Обласне Товариство „Соколя“ у Стрию вислало двох рухівців. Прибули теж представники Сокола-Батька побор. Огоновський, голова „Сокола“ в Стрию побор. Мішкєвич і начальники побор. Крашівський. Тому, що влада заборонила нести соціалістичні і лугонські товариства у Соколішній однострої в Соколі, в одностроїх були тільки представники Сокола-Батька. На Студій Вольї з панакхидою, на якій явилася велике число місцевих громадянства відбувся руханковий акетуп на площі вран. Під звуки оркестри в Демії виконали Соколя вправа відморуч. І сценіка, натомість Соколя вправа відморуч і дентати. Лугонські і Лугонські виконали спільні вправа відморуч, а відак Лугонські вправа топирдем. Рухівники „Сокола“ зі Стрия виконали низку гарно дібраних вправ на коні, які закінчили ефектними важками на тоні. Відак виконали вони ще на поручах, а на закінчення ставили прегарні вожі, збираючи заслужені оплески численних глядів. Поважаний настрій Свято і різноманітність програми залишили приємний емоції у глядів, а вразливіших змехотали до витривалості праці.

Цього дня (30. IX.) на західних окраїнах відбувало українське соціалістичне свято під керівництвом атег у Чеснобі. Прибуло 8 соціалістичних гінців, разом 215 Соколя і 76 Соколя. Прегарні однострої Соколя і Соколя, які прибували на Свято в різних лугонських відогу, притягнули прегарну масу народу. На жаль, влада не дозволила йти походом соціалі-

своєю п'яницею. У міщанській парозілляній церкві відбулася Саюза Божа з панахидою. Починаючи проповідь англо-слова до міщанки є. Черкавської. Поволодунки дострою оркестри Союзу з Любача відбувся рухановий напіс соціалістичних співів. Усі Союзи націоналі вправи відпочух з пелатик розмахом і запалом. Оркестр виконали відпочух усі Союзи. Союзи з Дакшера виконали потім вправи хоругвами. з Союзи з Нового Села вправи ритмічні до міщан. Закінчили Сяго масові співототі пеці Союзи і міщанські пеці Союзи з Любача та націоналістичні співототі і націоналістичні. Це перший зустріч соціалістичної армії з тих сторонах і між ними зустріч. Припинили й захохоту до дальшої співототі армії передав усім співототі представники Союзу-Ботика поєд. Габриєля. Міжм того поєднес зустрітний соціалістичний хат «Гарача». Союзи перули з п'яної до Народного Дому, де були товаришескі ехотини.

Того самого дня вступило Сельское Совет и Болехов. Тем, по входе добродетели повести Совету дружеской помощи, село нужно вступить их ассоциацию.

— Діаманти співачки. Польська співачка Гітла Вальська, втілювала тоді і розділяла в чорношкіри, а пізніше піділялась за старого мільонера а Шкаго, Герольда Ф. Мек Корміка. Одначе влітку зіжила в Парижі, де торгувала перфумами. Тепер вона вернулася до Америки і мільйон уряд заарештували її діаманти, вартості 2.500.000 дол. Вона не хоче платити за них, кажучи, що вони їй належали то Полька. Влада їй знову діаманти бо

мита, якщо вона вернеться туди, але коли скоче лінійний в Америці, то мусить заплатити мито.

— Нещасний місяць. Минулий місяць залишив після себе сумний спомин: у ньому було лабачаго великих катастроф. У хронологічній порадку важливі такі: вибух динаміту у фабриці Гонфлер — 7 трунів; смерть франц. міністра Бокановського з літака; під час перегонів мотоциклета в Мілью 20 трунів від одної мотоциклетки, що впала між публіку; бурення на Антильських островах — 2500 жертв; пожежа театру в Мадриді 100 трунів і 350 ранених; вибух порохівни в Мелі — 57 трунів, 300 ранених; тунель біля Сарагоси приєднав 8 осіб. Це, так сказати, катастрофи в більшому стилі, незалежні від людської необережності. Бо жертв під колесами авт є щоденно тисячі і здається, що покищо нема на це рази у світі, який воле поспіх, хочби і по трунах.

— Церква в модерному стилі. У північній частині Берліна, біля Шенганзердале, посвячена та відкрита для вірних нова католицька церква, збудована в наймодернішій стилі. Вона в душі конструктивізму. Нема в ній ніяких прикрас, скрізь панує проста лінія і все будівля нагадує вимпії дотеперішню світову традицію католицьких храмів.

Театри.

Великий Міський Театр:
11-го т. 7-30 веч. „Мала грішниця“, комедія А. Бірабо.
12-го т. 7-30 веч. „Русалка“, чеська опера Двожака.

Кіно.

„Аполло“: „Хата вуйна Томи“.
„Лев“: „Трагедія тенісу (Ідіот)“.
„Оазис“: „Усміх долі“.
„Палас“: „Вузол смерті“.
„Фатаморганя“: „Любоні студента“.

„Пляцуфкі осятове“ на „кресах всходніх“.

Спростування.

До Редакції „Діла“ у Львові. По думці обов'язкового пресового закону прошу домістити спростування нотатки в „Ділі“ ч. 207, а далі 1-го серпня п. р. під заголовком: Як повстануть „пляцуфкі осятове“ на „кресах всходніх“? Неправдою є, щоби поляків в Скоринах можна почислити на пальцях одної руки. Правдою є, що поляків в Скоринах є 360. Неправдою є, щоби в період реформи в уряді громади, бо то не було в жодній компетенції, а правдою є, що самого Йосифа Пашука влада усувала з управи громади. Неправдою є, щоби Йосиф Пашук контролював будинок комісарів, а тим більше управителя школи, бо таке право Пашукові не прислугувало, за те правдою є, що контролюю перевіз Виділа повітовий. — Правдою є, що 2-ой комісар помагав з безінтересно статистичні податки. Неправдою є, щоби в останній році 1927 зібрано елекційного 415 зол. Правдою є, що зібрано 191 зол. — Неправдою є, щоби елекційне побирано неправдою. Неправдою є, щоби елекційного не випущено до денника приходу. Правдою є, що елекційне писано до книги податкової і денника приходного податків. Неправдою є, щоби в році 1926/27 я побрав 215 зол., як 3% нагород. Правдою є, що в останній році 1927 3% податку виплатив Уряд податковий, передав комісар на фонд будови „Дому польського“ в Скоринах. Неправдою є, щоби я при слідстві візнав, що обі суми 415 зол. 215 зол. т. є. 630 зол. віддані на дім польський. Правдою є, що й. Пашук заскаржив за 401 зол., а не за 338 зол., про котрі я візнав, що комісар Міхал Кравчук зібрав в році 1926 — 214 зол., з котрих по сплаті органу елекційного дав на дім польський 25 зол., а в році 1927 Єліаш Кравчук зібрав 191 зол., з котрих по сплаті органу елекційного дав на дім польський 103 зол. на дім польський. Неправдою є, щоби від Миколи Слободника я забрав більше 30 зол., а правдою є, що Микола Слободник особисто податок приніс і заплатив те, що книга податкова показувала і на виплату кноту дістав квіт. — Чи М. Слободник платив податок право чи ні — се не моя річ. — Неправдою є, щоби бідніші платили податок менший, а правдою є, що платини платили те, що книга податкова показувала. — Неправдою є, щоби я побрав з громади 1700 кт. пшениці на польський дім, а правдою є, що громада по затвердженню ухвали через Виділ повіт. видала 1700 кт. пшениці голові комітету на квіт. Неправдою є, щоби я забрав з громади 30 ц. пшениці, а правдою є, що громада річно видала 10 ц. пшениці, яко відшкодування за 2 жорні вола за квіт. Додаю, що громада посідає 42 жорні вола, 2 жорні відділа громада для управителя школи, тимчасом Ю. Пашук хотів донакази, що нема закону про поле для управителя школи, намовив кількох людей, щоби поле відібрати, так і сталося, за що управитель телор по-

ХЛОПЦЯ з інтелігентного дому пошукує кумирська робітня Юліана Гаушевського, Львів, Городецька ч. 97. 747 1-2

ПАННА-УКРАЇНКА літ 24, пристійна шатинка, має 250 доларів готівки, крім цього є власним будівельним парпелі, а браку знайомства пошукує нею дорогою товариша життя, гарного характеру та університетських студій. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Українка“. 726 3-3

ЛІКАР-ДЕНТИСТ в посвідченій місті, дуже добре місце, шукає співвітчизника — Станіслава, перфумерія, Шмідт, вул. 3-го мая ч. 2. 2 2

УЧЕНИЦЮ середньої школи прийме на стацію професор гімназії. Поміч в науці. Листи до Адміністрації під „Добра опіна“. 3-3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТО І СРІБНО ВІПРОБИ продає за готівку і на рати від десятих літ у місті краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найнижчі ціни. 3 121-9

ЖІНОЧЕ БІЛЛЯ КРАСВЕ, закордонне по цінах значно знижених. — Півес, Львів, вул. Боїмів ч. 7. 686 3-10

ПЛАТИМО високі ціни за золото, брилянти і перли Домбчевські-Розважівські, Львів, Готель Жоржа, вул. Академічна ч. 2, Опішка безплатно. 238 18-7

бирає відшкодування. — Неправдою є, щоби за ті „пшеничні“ відшкодування ведеться процес, а правдою є, що Пашук заскаржив баченого комісара і мене динше за останній рік 1927 за 10 ц. пшениці (на пробу). Що до поля для управителя школи, так Пашук твердить: „Ані вождя ані староста не має права до нашого обра громадського, а як староста хоче дати поле учителю, то най вірше зі свого“. Неправдою є, щоби Рада шкільна видала в 1927 р. 2266 зол. 65 гр. (без квіт.), де було преліміновано 1240 зол. — Правдою є, що в р. 1927 Рада шкільна видала 1040 зол. 91 гр. — Правдою є, що Рада шкільна побрала 2266 зол., але на рік 1926, 1927 і 1928. — Неправдою є, щоби мені захотілося кусня громадської площі, а правдою є, що планом п. Малаховського з розана на „Дім польський“, Пашук загрозив й для громади, через що „Звонік Театру і Хорів“ Львів, зроз на скаргу проти громади і дня 10 вересня ц. р. провізирю виграє. — Неправдою є, щоби я був покараний місяцем арешту, правдою є, що я був караний 3 дні з замінкою на 20 зол. Неправдою є, щоби я побив зазізним престою Міхала Худого і ведеться дозодження карне до 3. 47/28. Правдою є, що Міхала Худого пхнув другий ученик, через що Худий ударився до лави — а дозодження карні до 3. 47/28 так про елекційне як і про Міхала Худого Прокуратура умирала. — Ян Подгурський, управитель школи в Скоринах.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Климентій Соневицький, світлик і парох Гадківський, помер по тяжкій операції 8. 10. ц. р. в 72-му році життя і 45. свещество. Похоронений був широким священик-патріот і народолюбцем, що трудився не тільки в церкві як ревний душпастир, але брав також гарячою по народній справі в парохії. Народовець старої генерації, постійний передидатник „Діла“ — заснував у громаді читальню

НА цілім світі в культурних домах, перуть переважно милом Sunlight. Всі знають, що причиною цього є від 50 літ випробовані прикмети цього мила. Мило Sunlight має вигляд кристалічного чистого мила, але не тільки вигляд: виплачується 20.000 зол. кожному, хто міг би найти в нім якнебудь браки. Мило Sunlight завжди побідає.

SUNLIGHT

МИЛО

Lever Brothers Limited, Англія.

P. 51. 5-34.

„Просвіти“ і був довголітнім її головою; за його старанням збудовано в селі читальний дім; йому завдячував розвиток і інші товариства. Перед війною ще збудував гарну перизу в селі, а минулого року прихотство зі всіма будинками. Разом зі своєю дружиною опікувався широким бізнесом і спротами. Місцеві студенти, а між них багато освітлених, мали в постійній доброго приятеля в опіку. Дехто завдачу свою освіту в школах панства Соневицьким. Похоронений, як добрий українець потерпів за свої політичні переконання і був ув'язнений в 1919 р. на „Винісках“. По війні не устивав у церковній і народній праці, поки смерть не перетала наслідком його трудовитового життя. Похоронений і двоє синів: Михайло, гімназійного професора в Тернополі і Володимира, правника. — В похоронах Похороненого взяло участь 25 священиків і великий збір парохіян, що серед сердечного жалю і горлих слів супроводили свого улюбленого пароха на місце вічного спочинку. — Вічна йому пам'ять!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.
Сокаль.
11 X „Казка Старого Манна“.
Тернопіль.
12 X „Маруся Богуславна“.
13 X „Вихрест“.
14 X „Циганка Аза“.

Товариство „Сок л-Батько“ оголошує конкурс на ювілейний афіш і ювілейну металеву відзнаку. Перша нагорода 500 зол., друга 100 зол. — Інформація в канцелярії Т-ва від год 7-8 вечер. Просити слати до дня 1. грудня ц. р. — Сокіл-Батько, Львів, вул. Руська ч. 20. 736 2-3

Спеціалістка діточих недуг
Д-р Ольга Ган
Львів, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 46.
701 Пересвітлювання Рентгеном. 2-4

ЛІКАР-СПЕЦ. НЕДУГ ВНУТР.
Д-р ОСТАП ПРИЙМА
Львів, вул. Личаківська ч. 32.
ПЕРЕСВІТЛЮВАННЯ РЕНТГЕНОМ.
700 Телефон ч. 61-50. 3-10

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгеном. 9-24

АДВОКАТ
Д-р Степан Булак
отворив адвокатську канцелярію
в Сколім 3-3
в домі п. Йосифа Шибі недалеко Суду

КАЛОТРИХ
неарівняний середник проти випадання і на поріст волосся висилася
о. д-р Т. ВЕРГУН в СОКАЛІ.
744 Ціна пляшечки 4 зол. 1-3

Т-во „Союз Українок“ в Городецьці
пошукує
фахової сили до ведення
РОБІТНИ СУКОНЬ.
Винагорода після умови.
Зголошуватися до дня 1. листопада на
руки М. Міхнякової. 743 1-1

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шали. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 м.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 3 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРАКА
20 сот.

Смит і Гувер.

Львів, 12. жовтня 1928.

В Європі мало цікавляться великанською виборчою боротьбою, що кипить тепер у Злучених Державах за президентський стілець. Знаємо тільки загально, що виступають там два кандидати, які мають однакові шанси вибору: „мокрый“ і католик Смит та „сухий“ республіканець Гувер. Позатим майже ніхто у нас не інтересується тими виборами, бо, мовляв, положення в Америці від вибору одного чи другого в нічому не зміниться.

Тимчасом це не так. З кольосального зацікавлення тими виборами в Америці й цілої низки статей на тему виборів в американській українській пресі виходить, що цьогорічні вибори американського президента мають далеко більше значіння, як усі попередні, що платформа обох кандидатів вказує справді поважні, істотні різниці. Значить: вибір одного з них потягне за собою такі зміни, які айн обіймає у своїй виборчій агітації, які заступає у своїй програмі партія, до якої він належить.

Якіж гасла висувують оба кандидати?

Католик Смит, що кандидує від демократичної партії, проповідує наявність конвенції знесення прогібіції і видатної допомоги сільському господарству. Ця програма повинна зеднати Смитові багато виборців зпоміж республіканців, у рядках яких є теж чимало прихильників „мокрих“, себто знесення заборони продажі алкоголю. Шож до програми демократів у справі сільського господарства, то її признає з неадекватною симпатією ціле фермерство, яке почувало себе покритим за час (цілих 8 літ) володіння республіканцями. Це невдоволення фермерського елементу сильне особливо в середній Америці і на цілому заході, тому й не диво, що Смит розпочав свою виборчу акцію саме в осередку фермерських просторів, у Небрасі.

Цим агресивним виборчим гаслом демократів республіканці офіційно нічого не протиставляють. Але неофіційно вони поборюють Смита з найбільшою зацікавленістю як католиків. Бо ж 100-процент. американець не може бути не протестантом. Тому республіканець Гувер у виборчій агітації виступає незвичайно різко „проти панування папи в Америці“, а „за свободою релігії“.

Під такими гаслами виступають Смит і Гувер у виборчий бій. Дня 6. листопада ц. р. вибирає ціла Америка виборців, а шойно вони виберуть президента. Одначе після 6. листопада можна буде вже з цілою певністю знати, хто стане президентом Злучених Держав. Треба знати, що виборців вибирає кожна держава („стейт“) значайно більшістю голосів і то в такому числі, в якому вона вибирає послів і сенаторів. Партія, що в своїй державі збере на себе більшість голосів, проводить усіх своїх виборців, хочби противник зібрав на свою лису навіть 49 проц. голосів. Таким робом день 6. листопада викаже, котра партія проведе свого кандидата в президенти.

З вісток української преси в Америці про виборчий рух виходило би, що Смит і Гувер мають однакові шанси вибору, тому нині важко

передбачити вислід цьогорічних виборів. Усіх виборців буде 531, тому потрібна до вибору президента більшість виносить збіг голосів. Держави з найбільшим числом виборців лежать майже виключно на сході, де розташовано буйно промисел і де найгустіше населення. Там багато прихильників знесення прогібіції, отже тимсамим прихильників Смита. Полудневі держави є традиційно республіканські, вони теж офіційно „сухі“. До того полудня є майже чисто протестантське — вітчизна американської фашистської організації „Ку-Кукс-Клан“. Але й тут кан-

дидат демократів зможе зібрати поважну кількість голосів, бо на полудні дивним дивом нема зовсім республіканської організації. Зате захід, не залежачи на сильній фермерській організації, повинен підтримувати за Гувером, бо фермерів перемогло міське і робітниче населення.

З того всього виходило би, що цим разом демократ Смит має не меншій шанси стати президентом Америки, як його контркандидат республіканець Гувер. День 6. листопада рішить, хто з них буде переможцем.

Сучасність і будучина.

Розвоєні тенденції повсякденного капіталізму.

Дуже скромно представляється все те, що було експоновано міжнар. конгресі про сучасність і будучину повсякденного капіталізму. Одна-однакова оригінальна думка, яку піднесено на конгресі, а саме: проект, щоб чимраз більше в державному масштабі розвинути мікрофізичні тресты й концерны піддати під контроль „Ліги Націй“, є такою по суті наївною, що здає, чи навіть самі висловлювачі її серйозно трактували. На великий випадок: практичного значіння вона не може мати крім того, що дві наймогутніші сили сучасного міжнародного господарського життя — Америка як держава не є членом Ліги Націй, а американське робітництво як організоване однією партією не є членом не кажучи вже про те, що воно цілком не гатає зустріти в міжнародній соціалістичній організації. Зі соціалістичної точки погляду маємо до діла з неадекватним турістом, що найбільш капіталістична держава світу: Америка, цілком не має в собі ніяких соціалістичних, але впаді жадного робітничого руху в європейському розумінні. Маніфестивна соціалістична програма німецької партії цього компрометує не для себе факту висловити. А во дім — американський робітничий організація тільки для боротьби за політику свого матеріального покращення, а цілком не збирається реформувати світу й втрутатися в його економічно-соціальний лад, ади не тільки „визволенням від сучасного капіталізму“.

З цим соціально-економічним зрозумінням зводиться вже справжній експонат. Сильний розрив марксистичні зчепленні проповідували „неминучу катастрофу“ сучасного капіталізму, а дині — він не тільки не зникає, але ще кричуще, росте й розвивається. Один з робітників до точки дивного парадоксу констатує: „Повсякденне господарське покращення в світі й економічний підйом робітництва“, відомий марксист Нейсталь, сказав про це справу досвідом ось що: „Наді, що окрижувала багатьох із нас незадовго після війни, що міжнародному капіталістичному збитку остання година — не відомий. Ми бачимо, що сучасний капіталізм має в собі ще дуже багато життєвих сил. Він більше життєдатний, чим ми бажали (sic!). Капіталізм не покідає своєї історичної ролі. Ми долі мусимо розлучитися з ним, як з прогнилим кольосальним злом“. Подібно висловився також Бухарін на комуністичному конгресі. Вільшани теж проголосили теж про „дивну“ стабілізацію капіталізму.

Значить: не здійснилася соціалістична т. зв. теорія катастрофи (Zusammenbruchstheorie), яка годілася, що налізком шіроко гостріше економічний кризисаретні мусить повстати до загибелі цілого сучас-

ного господарського ладу (капіталізму). Навпаки, вираз речуча „концентрація“ капіталу в синдикалах і трестях та безліких економічних підприємств багата протиставля до відривання негосподарських підприємств, званих з питань конвенції. Та проте міфичні думки не дали спину й бездумному повторюванню про неминучу катастрофу сучасності. Капіталістичного господарського ладу. Головною рисою війни, коли здавалося, що все рухалося в біттах та „сиди особливо гостро дався відчувати загрозливого змирення, було багато таких, котрі свято вірили, що ми стоїмо „на передвітті загальної катастрофи капіталізму“. Тепер вже й соціалісти зупинили ревізувати ці свої думки, до перестави далі голосити, що в загальні рини мають рацію і що катастрофа тільки відступила.

Але нема більшого абсурду, як припустити, що взагалі можна передбачити й можна передбачити: який буде майбутній господарський лад? Якого ми маємо ані передбачити, ані відгадати чи знайти. Натяганням є, що тепер цілий сучасний лад або т. зв. капіталізм перебуває в руці стремління до зоробити й долати всіх господарських одиниць, за яким, арешт-рент, стоїть людська потреба. Господарський організм почуває не маючи ніякої таємниці чи містичної сили, тільки дуже прозорою „стремлінням до людської матері дохід і зоробити, щоб ними зменшити не зменшувати власних потреб. А тому, що всі так поступають, маємо „сучасне господарське життя“, котре живе самим собою. Ніхто ним не керує на підставі якогось з гори обдуманого плану і всі догичні твердження т. зв. „наукового соціалізму“ є звичайні фантазмати. „Капіталістичний лад“ не є жадною організованою силою, вінками й замислами котрої мусує відповісти збігів пада, навпаки, „капіталізм“ повсякденних країн або повсякденної капіталістичної руху в дути країн, борються як найбільше заважає зі собою. Уже не кажучи про те, що досі нема ні одного менше-більше серйозного наукового сформулювання: якого саме зародується до „капіталістичної“ класи? Тому наука абсолютно не спосібна експлати шовбуху про те: який буде майбутній економічний лад? Цей майбутній лад мусить сам зі себе повільно розвиватися. А всі соціалістичні псевдо-теорії про абсолютну певну тенденції щодо майбутнього розвитку, тільки перекачують правильному розумінню цього, що вже тепер на ділі проявляється.

„Як би“ стоїть перед очима всіх факт величезного зросту економічної сили Америки, розвитку міжнародних і національних синдикалів і трестів та тенденція до т. зв. націоналізації продукції.

Отже три факти знаменують підлягати господарське життя світу. Із нікого не відумав, а створило із саме життя. В Америці вони знайшлися в найбільшій аспірації формі й тому Америки сьогодні мають над світом. Відбула трансформація всіх підприємств ал собою не дала, як твердять соціалізм, до унітару „капіталізму“, тільки до обслуговування підприємств у національній й міжнародній єдиності та трестів, які виходом раціоналізації та модернізації продукції дозволяють до устаткування продукції. Там самі вони виправдали помилковість свого ірраціонального і наївної протестів вигуків тут щого не відумав.

На великий випадок: робітництво на цій переміні кольосально виграло. Прогресивним фактом є, що збирається в матеріального боку є поставлені робітничих галузей промислу, котрі є збіжними з економікою або стресовані в міжнародному масштабі. Монополістичні ціни, які здебільшого мають спронуку організації та галузей промислу та безпосередній хід продукції в них, зменшують робітничому ставу працю і найвищу заробітну платню. Індивідуально виявляється, що інтереси капіталіста й робітника цілком не є протилежні до себе тільки ідентичні зі собою. Це є засаднича думка, котра вже побідила в головах всіх зах.-європ. соціалістичних провідників. Якщо вони переконані, що не признаються до цієї відправки, то роблять не тільки а тактично-агітаційних притців.

Поруч монополістичних капіталістичних організацій повстали такі самі монополістичні робітничі організації. В промові загального зібрання Конфедерації, читавмо ось які принципи намагаються: „Сила професійних робітничих організацій і політична сила робітництва рішучим способом протиставляється до перетворення існуючого господарського ладу. Колективні умови праці сьогодні вже є рішучий спосіб обійняти свободу на ринку праці (себто, значить, дозволити монополії проф. робіт. організації в цій ділянці). А далі — перетворення значіння мусить теж системно обслуговувати від безробіття. В розв'язанні цієї системи ми добуємо величезні можливості для перетворення сучасного госп. ладу“.

І ясно, коли до цієї існуючої системи т. зв. соціальної обсерваторії (наприклад, нещасного слухача й старості) та робітничих колективних умов праці та праць система обсерваторії від безробіття (ймовірно: шляхом побирання сталих оплат праці найм продукції на фонд безробіття і з позитивних оплат), то тут ми саме маємо до діла з дальшим — це відомий теорією а створення життя — званими в розвитку сучасного господарського життя. Пошто галяється на іншими і обсерваторії життя а не теорію, коли ж життя, як дійствість не відомий відомий теорії?

Але це ще не все. Немає можливості уявити собі, що цих всіх шойно згаданих успіхів хтодебудь зіб'ється розвиваючи сучасний господарський лад? Це значилоб відкинути науку, що всім свідчить робітничому. Не в розв'язанні, тільки в постійній розбудові й поправі сучасного господарського ладу лежить інтерес міжнародного робітництва. Ось найважливіший вислід конгресу соціалістичного інтернаціоналу й господарської ділянки, правда, зброяли те в старі псевдо-революційні фрази та проте аспірація означення в ході цієї парад і дискусій на конгресі. На факт кольосальної ваги в сучасному житті Європи й світу.

Д-р Павло Лисак.

Батоження селян у РСФРР.

Не на Україні а в Вогняній країні.

Польська бронува преса принесла сенсаційні вісті про те, що на Україні маю місце масові батоження селян. Оскільки жоден з українців, що на Україні отримували вину над селянськими синами з тому випадку не свідать, Польські інформаційні пресові агенції чули щось про те, але не добре, а пресові репортери зробили з тієї поголоски бронува сенсацію, не подивившись ні місцевості ні повітря ні округи, а тільки на масові батоження селян. А справа представляється ось як: В Російській Радянській Соціалістичній Федеративній Республіці є автономний край, що званий Вогняна автономна область, а в тому Вогняному краю є між іншими три села, що звуться Лудорай, Лудзі та Юска. І саме в тих то селах при кінці червня п. р. відбули, як каже Молотов, 100 селян пострілів. Вже з того бачимо, що в РСФРР було батоження селян, але не на Україні. Залиши ми не знаємо? Знаємо з радянської преси, яка надрукувала не в промові Молотова, вигадані в нас, соціалістичні вісті редакторів у Москві. І віда цей відбувся там по кінці вересня п. р.

Ви певно знаєте, як відбувалося екзекуція. І про те говорив у своїй промові Молотов. Залишимо ту частину його промови з „Пролетарської Правди“ а з 27. вересня п. р.

Недалеко міста Іжевська — цитую сам — є три села — Лудорай (в центрі країни), Лудзі та Юска. Ось як „Іжевська Правда“ (з 11. червня) описує випадок, як виступили селяни у селі Лудорай: „Вранні в 4-й год, вийшли коло школи, потім перейшли до пожежної. Більшість підходили суцільно, мовчки підставляючи синиці. Були дуже. Той, з того батька розстріляли білі, після того, як його виступили, лежав три дні. Одна дівка вмерла від пів села. Були хлопці 14-15 років, майже дітей. Хто по дум на сходи — того висіли, щоб висіти. Потім обговорили, вирішили скласти протоколи, хто не підходив підписати — приходили до нього до дому і вели до пожежної. Дехто опирался, хто в соціальному, хто в руйнуванні. В чому-ж річ, не кричавши причини цього факту Лудорайської справи? За ринка до биття, як багато хто поспівав в самого селянина, було те, що частини селян не погодили свого „присяга“, щоб не поставили тину, через що селяни заходили на вулицю. Селяни, вжучи, самі-ж селяни: лудорайський селянський комуністичний гурт лудорайських селян“.

Наведеного досить. Далі „Людорай“ Молотов у своїй промові, що на ганебну, некультурну екзекуцію була ділом культурна. Це куркульство — шові — була білоруська і неамериканська, а радянська влада про те досі нічого не знала. Отже не на Україні це було, а у Вогняній області у 1928 р., що в єдиний раз в історії радянської революції і планетарних її здобутків на всіх ділянках культури і цивілізації не сама по собі історично, написана підходом середовища, і сама по собі „присяга“ поділ. Молотов зробив з неї щось непомірне надмірне, а польські „добре поінформовані“ репортери перенесли її на Україну.

ВІДГУКИ ЛНА.

Безгигієнна просьба

Прийшла до мене панночка, спромогалася і на скромніша села на крило. Сестра товаришів моїх тітчиних сестриних.

— Я перепрошую — сказала червонолиця, — що турбую вас, але я не маю до кого адатися за протекцією...

— Не знаю, пані, чи я зможу щось вам допомогти...

— Чому... Як тільки схочете... Ви маєте такі впливи...

Я тітко землінувала:

— Хіба в своїй хаті. І то невеличкі. Панночка скромно засміялася, сівши стільчик, сідляк могла при своїй сумній міні.

Потім переждавши хвилину, сказала несподівано:

— Я хочу дістатися на якусь посаду.

— Ох! Пані! Німці посади?.. Тяжко! — зітхнула я.

— Певно, що тяжко... Але я не маю претензій на якусь добре платну... Яку побуду...

Мене це аднувало. Панночка шукає посади якоїнебудь?.. Дивне!..

— Вибачте, що вам поставили кілька питань... Не тому, що маю на приміті я-бось місто, не зовсім ні... Але просто з цікавості:

— Писати на машині вмієте?

— Вмію. Двома мовами... Не трюх спостемах.

— Купецьку кореспонденцію знаєте?

— Певно знаю. Скінчила торговельні курси.

— Книговодство?

— Вмію.

— А німецьку мову?

— Вмію добре, бо я з німців була в Дольній Австрії і там ходила до школи.

— Думав, пані, що ви повинні дістати посаду. Маєте до цього всі кваліфікації. Але ще одне: Чим є ваш батько?

— Мій батько помер. Був вельним у одній фірмі. Мама має пенсію, але що така пенсія... Нас є четверо дітей, а жити треба...

Хоч як мені було жалко молодой, скромной дівчини, але я мусіла сказати їй правду.

— По перше, пані, я не маю ніякого впливу. Комусь може видатися, що я якась журналіст чи письменник щонебудь значить. Це так само байка як і їхніми заробітками. По друге: вам тяжко буде знайти в нас посаду...

— Чому?

— Во на наших землях так щось уже водиться, що жіночі посади обсягаються в першу чергу панночками, які мають і шлюбних родичів і ударили до другого шлюбного відношення.

— Нащо їм посади?

— На те, щоб хтось не казав, що вони тільки чекують на мужа. Це такий аргумент, що супроти цього ніщо не вистіє. Зрештою є ще й інші аргументи...

— Яні?

— Один з них, що дівчина має тоді свої гроші на ніщо, запелюх і панчохи.

— А другий?

— Титули їхніх батьків!..

Галактіон Чіпка.

Ріжні вісти.

ЕВАКУАЦІЯ НАДРЕНІ ПОЧАЛАСЯ.

З Мюнгінг повідомляють: В обох окупованих полосах відбулося перегрупування окупаційного війська. Небаром „куп“ війська покине мостовий причілок Мюнгінг. Військо стане залогом на франц. кордоні. Опорожнені квартири приготувати для війська, яке забереться з другої полоси. Рух цей вказує на повільну евакуацію Надрені.

НЕВДАЛИЙ НАПАД НА АНГЛ. КОРОЛ. ПАРУ.

З Лондону подають: Коли англійська королівська пара вертала до Лондону, гурток безробітних намагався уладити маніфестацію, коли королівська карета

переїздила через Нью Кастль ан Тин. Поліції з трудом вдалося розігнати толпу і не допустити до маніфестації.

ЗМОВА НА ВАЛЬДЕМАРАСА?

Аг. Вск. повідомляє з Ковна, будьяко би поліція викрила змову, якої год. метою нікого було перевести держ. переворот, убити Вальдемараса. Сметону в Давидтаса. Арештували кількох офіцерів ковенського гарнізону та 3 студентів ковенського університету.

„ЦЕПЕЛІН“ ВІДЛІТІВ В АМЕРИКУ.

З Фрідріхсгафену відлітєв 10. жовтня повітряний корабель „Цепелін“ у напрямі Лейпгорт. Старт удався дуже добре. На „Цепеліні“ є 8 журналістів, які висилатимуть справоздання з „Цепеліна“. Рано в притисці зважалося амер. журналісти. Нім. журналісти думали, що їх товариші по фаху старатимуться якось дістатися на палубу повітряного корабля. Командант впевнив їх, що кожного нещасливого гостя відішле назад на землю апаратом до спадання. „Цепелін“ забрав із собою пошту вагою 5.000 кг. і радіостанцію. В Нью Йорку розпродали вже всі карти вступу для привітання на лет. майдані. Над Атлантикою лютувала буря, тому „Цепелін“ мусів над Францією змінити напрям, звернувшись через Середземне Море до Єспанії і над Гібральтаром почав лет над отвертим океаном.

ПРИСУД У СТРИЙСЬКІМ ПРОЦЕСІ.

Дня 11. жовтня заправ присуд у процесі стрийських робітників, обвинувачених за комун. діяльність. Питання щодо держ. зрад (§ 58) і порушення публ. спокою трис. судді заперечили. Лише щодо Кобиневича і Гальперна вердикт заправ по твердуючо, тому їх засудили на тяжку в'язницю по 1 році.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

На шляху Клепарів-Рісна Польська вишкочив із шин особовий поїзд. Було ранених 10 подорожніх і 2 кондукторів. Причиною катастрофи хибне наставлення зворотини.

РОЗЛАМ У ППС.

„Робітнік“ дуже гостро виступив проти нового соц. шоденника „Пшедсміт“. „Робітнікові“ відповіли „Пшедсміт“, каже, що за міністерства Варшавського переслідувано соціалістів і заміняє своїм протиположним реакцією, тому, що брали участь в уряді Грабського і зазирає „Робітнікові“, що його удержує „Месажер Польове“.

I. M.

„Світова війна“

Велика історична трилогія у фільмі.

I.

Найбільше фільмове товариство Німеччини „Уфа“ випустило у світ в останньому році перші дві частини великої історичної трилогії „Світова війна“. В першому моменті може така вістка викликати в нас думку, що це безгигієнна річ хотіти представити у формі мікроскопічних майже образів ці величкі події, яких героями було майже ціле людство, що всякі плями того роду засуджені заздалегідь на невдачу. Однак кожний, хто без упередження оглядає готові вже фільми, мусить признати, що ціль, яку поставили собі організатори та впорядники цього діла, безперечно досягнута. Перед нашими очима пересувається грандіозний образ „великого часу“, такий сильний у своїх засобах, що мимоволі викликає в нас ілюзію дійсності. Ріжниця, розуміється, залишається вже між оптичними тільки враженнями й безпосереднім переживанням дійсності в усіх її проявах, бо в першому випадку працює тільки наш зір, до якого прилучується певна емоційна закреска, між тим коли дійсність охоплює цілу людину з усіми її зміслом, з усіми зовнішніми та внутрішніми переживаннями. Але на це нема способу. Однак якщо можна щось якнайбільше зблизити до реального життя, то в цих умовах, не звязуючи на великі перекоди, зроблено все можливе.

Ця фільма ділає дуже сильно на кожну людину — без огляду на її політичні переконання, без огляду на те, як вона ставиться в принципі до самої війни. Безперечно, коли оглянемо ці страшні картини з терпіннями й муками не лише тих, що тисячами гинули на фронті від гранат, шрапнелів, машинних крісів та бомб, але й тих, що, залишившись на рідній землі, попали так само в страхіття фронту й терпіння не менше від самих фронтовиків, коли пригадаємо собі картини нужди, яку мусили наслідком т. зв. блокади переносити мешканці запліля й різночасно дивитися з почуттям безсилля на те, як їх діти через недостачу поживи ставали каліками, коли приглянемося воєнним машинам, видуманим людським інтелектом для знищення культури й цивілізації, для гублення людей, — тоді мусимо, розбираючи об'єктивно-розумово ці факти, прийти до висновку, що ніщо не в силі виправдати цього моря крові, яке розлилося на просторах майже цілої Європи протягом кількох років, що ніякий аргумент не може виправдати самої війни. Але побач і мимо цих міркувань викликають ці самі образи, ці самі факти цілком відмінні психічні переживання, а саме імпонує враження кольосального напруження волі, спрямованого до одної мети, хотіння, щоби своєю батьківщиною, своєю державою оборонити від ворога або придати їй країні умови існування і тим самим забезпечити майбутнім поколінням краю долю. Цей спонтанний, до певної міри ірраціональний, при цім незвичайно цінний відривок колективної волі кидається кожному глядачеві в очі.

Фільма „Світова війна“ має так само велике виховуюче значіння. Теперішніми її обсерваторами є силою факту і молоді люди, для яких сама світова війна (не її наслідки) залишилася в дуже невразливих уже споминах дитячого віку. В їх пам'яті відсвітують, набере нової сили слава минулих літ, коли то німецька армія, сильна своєю єдністю, несла побідний прапор в усі сторони світу, на схід у далекі простори Росії й України, на захід у багаті країни Франції та Фландрії, на полудне в Італію, Туреччину аж до пісків Сирії; на морі, на суші, в повітрі і під водою святкувала перемогу одну по одній німецька організація, німецька дисципліна, героїзм, праця, словом: німецька дужість. Правда й те, що зєдиненим силам майже цілого світу вдалося зкінці зломити цю силу, придушити до землі цього велетня. Однак у всіх ворогів, у кожного зокрема та у всіх разом, залишилося на дні серця почуття, що ніколи не можна було досягнути цієї мети в отвертому бою, якби не відсутність засобів поживи, відсутність сирівців, а при тому прегарно розвинена інтуїтивна пропаганда навіть у нутрі самої Німеччини. Вони перемогли непереможну Німеччину. І теперішня німецька молодь, коли замість усяких Чаплінів, Фербенків, Патів і Патахонів, замість детективних фільмів і романів з більшою або меншою еротичним підкладом оглядатиме героїські подвиги своїх предків, представлені об'єктивно, річево, а при тому незвичайно плястично, то мимоволі буде ставитися з пошаною та гордістю до вчинків своїх батьків і буде старатися на випадок потреби пі-

ти їх слідами. І тут лежить виховне значіння цієї великої фільмової драми.

II.

Цілість творить трилогію, на яку складаються ось які три частини: 1) Геройський похід народу (Des Volkes Heldengang). 2) Терпіння народу (Des Volkes Not) і 3) Доля народу (Des Volkes Schicksal). Головними акторами цієї страшної драми у трьох великих діях є німці. Ми бачимо дуже мало знімок з австрійськими, турецькими, болгарськими військами. Це явище має подвійну причину: зовнішню, яка лежала в цьому, що ні австрійське, ні турецьке, ні болгарське головнокомандування за винятком німецького не дало про це, щоби з воєнних операцій робити фільмові знімки, і внутрішню, яка ґрунтувалася на тому, що всі інші народи, навіть австрійські німці, не йшли в цю війну з повною свідомістю грізної небезпеки, зі зрозумінням мети, до якої треба прямувати; напр. маси славян ішли на фронт тому, що мусили, з знайшовшись уже раз в атмосфері пороку, бомб і гранатів, захоплювалися нерідко навіть своєю участю в цій драмі й віддавали свої ролі навіть зразково, ставали героями. Через те можемо говорити зовсім оправдано тільки про Німеччину, як головний фактор у цих історичних подіях, очевидно по стороні центральних держав.

Саме почалися живна незвичайно врожайного року 1914, коли розійшлася по всім усюдам вістка про війну і звязану з нею загальну мобілізацію. Мужик і робітник, урядовець і студент — усе поспішав до

МОДНІ бравоводет-ки, також інші бікстерию поручає детеро Домброн-ські - Рокнажев-ські, Львів, (Готель Корна), Тел. 27-29, 2181 16-7

КОРОНКИ фран-цуські, австрій-ські, польські, най-кращі пралики, най-дешевше продає Пі-лес, Львів, вул. Бо-лім, ч. 7. 493 3-9

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше на-правлений у найбіль-шій годинниарській роботні Івана Зель-те і райха, Львів, пл. Марійська 2. — З проханням просимо репарації прислати поштою. — Старо-модні данські годин-ники переробляємо на ручні. 3 6 121-7

ХЛОПЦЯ з інтелі-гентного дому пошукує кудирська робітня Юліана Гау-шевського, Львів, вул. Городецька ч. 97.

ПРИЙМУ на поче-шання дві пам'я-ночки. — Згодоме-ня в Адміністрації „Діла“ під „Мешка-ла“.

Франск Енріло

„ЧУПА і ЗНАКИ“..? Звертаємо увагу Шановної публіки, що сенза-ційні злетні письма на небі будуть повторятися, тому повні значіння слова:

„FRANCK і ENRILO“

буде можна дальше читати на небі!

Певно загально відомо, що з домішкою „Франск“, або з „Енріло“ робиться як знамениті, так здорові і дешеві капи.

ГЕНРИКА ФРАНКА СИНІ А. С. КАВІНА-КРАКІВ.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!
З „Діла“ з дня 11. ч. м. довідуємо, що п. сен. Дешкович у своєму віданні на тему „Львівські справи й українське населення“, виголошеному мінусом: „одні в „Міжбанському Брастві“, заявив, що в склад Прибічної Ради я ввійшов не як українець, а як пересілець.
Проступити цей висказ п. сенатора, за-нава, що я не є пересілець, тільки укр-їнський соціаліст, а в Прибічній Раді за-сідав під друкарської організації „Ог-нище“.
Оцю мою заяву прошу помістити в „Ді-лі“, за що агори дякую.
Львів, дня 11. жовтня 1928.
З поважанням

А. Кусик.

Дописи.

БЕРЕЖАНЩИНА. (Посвячення у-гольного каменя в Дібшу). Для 7-го ве-ресня п. р. відбулося в Дібшу посвяче-ня угольного каменя під будову читаль-ні „Прогісвіт“. Посвячення довершив мі-щанський парох при великому адепні наро-ду. Святкову промову виголошено про-ва В. Целевич, а привіт від пластового то-варства студ. Вол. Рижевський. У свя-ті брало участь товариство „Луг“ і гра-да пластова оркестра з Бережан. Гро-мадяни Дібши присутніли до великого ді-ла за ініціативною голови читальні і при допомозі односельчан з Америки. Попо-лудні на подвір'ю приходства відбувся концерт пластової оркестри і фестин з танцями.

ПУСТОМИТИ коло Львова. (Як посту-пають у нас органи поліції). Для 3-го жовтня п. р. явилася в міській селі 5 по-ліція і трусили у міщанських українських громадян. Щоби бігати стероризувати людей, арештували вони Степана Паль-ковича, члена товариства „Соціал“ і ін-ілі-заційного читальні „Прогісвіт“, а його на-брали... календар „Червоної Калини“ і печатку т-ва „Соціал“. Витяк арештува-ли ще Петра Пашека й забрали з нього старі гарматні гільзи, які казали йому не-сти в мішку через ціле село. Потім взя-ли ще Петра Шила, який при ревізії ска-зав, що йому пропало 20 доларів; його за-кували і на законні руни положили якусь папку, кажучи, що папка з зму-ніцією. Тоді гнали їх усіх через село і зму-шували над Шилою. Гнали ще і Прохв-на Медведя з іншими доплатами, які в нь-ого забрали. Крім інших поданих трусли-ли ще у Михайла Куєвника і Федька Бі-логана: останньому забрали „мундшту-“ від пожежної труби. В Олексі Опані за-брали гільзи й електричну ліхтарку. Всіх названих випущено зараз по пересту-ханню, але сподію, з тієї поліції пере-водити подібні труси, хіба дамо підле-во правити. Цю справу повинен уже раз заопікуватися командант полі-ції м. повіт Львів.

Місцевий.

Театри.

Великий Міський Театр:
12-го г. 7:30 веч. „Русалка“, песьна о-пера Двожака.

Кіна.

„Аполло“: „Хата зуйка Томи“.
„Лев“: „Трагедія темряви (Idiot)“.
„Оаза“: „Усміх долі“.
„Палас“: „За кулісами гарему“.
„Фатаморган“: „Любові студента“.

Зі спортивного життя.

УКРАЇНА — А. З. С.

В неділю 14. ч. м. відбулися на пло-щі Сокола-Батька змагання в копаного м'яча між І. дружиною України і І. дру-жиною А. З. С. Україна виступила в Муресині на середній атаку і Терлець-ким (що вже вернує з війська) на право-му крилі. Початок змагань: 3. год. по-полудні.

Жіноча дружина „Довбуша“.

В неділю 7. ч. м. відбулися в Чернів-цях змагання у кидаюму м'ячі між жі-ночою дружиною „Довбуша“ і також дружиною „Макабі“. Змагання покінчи-лися побідом Довбушанок, які грали не-звичайно амбітно, особливо в другій по-ловині змагань. Технічно „Довбушанка“ була все таки дещо слабша. Загальний вислід змагань 3:2 (1:2).

Міжнародні змагання в копаного м'яча.

Атмосфера спорту в середній Евро-пі є під знаком міжнародних змагань в копаного м'яча. Табеля пунктів у тих змаганнях предствляється так: 1) Че-хословаччина 5 п., 2) Італія 5 п., 3) Ав-стрія 4 п., 4) Мадярщина 4 п., 5) Швай-царія 0 п. Міждружинні змагання за-добули середньо-європейської чаші до-ведені вже, як відомо, до фіналу. До фі-налу кваліфікувалися, як ми вже пи-сали „Рapid“ (Відень) і Ф. Т. Ц. (Буда-пешт). Кінцеві змагання відбулися 28. ч. м. в Будапешті, а реванш 11. листопа-да у Відні.

Як австрійці цікавляться спортом?

Про те, як чужинці цікавляться м'я-чевими змаганнями, свідчить наглядно на-сочний звіт із недавніх міжнародних зма-гань Австрії — Мадярщина, які відбу-лися у Відні. Загальний прихід вносить 11.000 ам. дол. із цього одержав Австрій-ський Спортивний Союз 3.500 дол. частю-го доходу, а мадярська дружина 1.100 дол. 6.400 дол. пішли на податки та ре-закну.

Нові книжки й журнали.

Мих. Рудницький: НАГОДИ й ПРИГО-ДИ. — Десять любовних історій: Бере-жан, Львів, Київ, Париж. Видавництво „Ізмагарду“ Львів. 1928. Стор. 268. Форм. 8°. Ціна 5 зол.
Акад. Кирило Студинський: ОСТАП ТЕРЛЕЦЬКИЙ ПРО АРХЕОЛОГІЧНИЙ

ЗІЗД У КИТІВІ. Відбитка з журналу „У-країна“, Київ 1927. Ч. 6.

Акад. Кирило Студинський: ДО ІСТО-РІЇ ВЗАЄМИН ГАЛИЧИНИ З УКРАЇ-НОЮ В РР. 1850—1873. Відбитка з жур-налу „Україна“, 1928. Київ. Ч. 2.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає.

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

Таракія.
13/Х „Вихрест“.
14/Х „Циганка Аза“.

Товариство „Соціал-Батько“ оголошує я о н к у р о. на ювілейний збір і юві-лейну металеву відзнаку. Перша наго-рода 200 зол., друга 100 зол. — Інформа-ції в ханделерії Г-ва від год 7—8 вечер. Прокти слати до дня 1. грудня п. р. — Соціал-Батько, Львів, вул. Руська ч. 20. 736 3 3

Іван Стронський має лист з закордо-ну в Адміністрації „Діла“.

Річні Загальні Збори Кружка „Рід-ної Школи“ ім. Князя Льва у Львові на Личакові відбулися в неділю дня 21. жовтня 1928 р. о годині 5-й по по-лудні в колісній Кружка при вул. Кру-пирській ч. 15. з отрим порядком нарад: 1) Відчитання протоколу з останніх Зборів, 2) Звідомлення з діяльності уступаючої Старшини 3) Звідомлення касове і замкнення рахунків за минулий діловий рік. 4) Звідомлення Контрольної Комісії із провірки касовості Кружка. 5) Вибір нової Старшини і Контрольної омісії. 6) Вибір делегатів на головні Загальні Збори матернього Товариства і 7) Внесені членів. — Старшина Круж-ка „Рідної Школи“ ім. Князя Льва. 730 1-1

Загальні Збори Кооператив „Ізма-рага“ у Львові відбулися сьогодні в п'ятницю, дня 12. жовтня п. р. о го-дині 6-й вечером в львівській Редакції „Діла“. Рішох ч. 10 П. — Проситись всіх членів обов'язково взяти участь в збо-рах. — Надзірна Рада. 748 1-1

До відома усім власникам реальностей у Львові. З притими надзвичайно висо-кого антресня Магістратом податків від реальностей відбулися цієї неділі, дня 14. жовтня п. р. в год. 10. рано в Торго-вельній Палаті при вул. Буларда ч. 5. (бічна Ваторія) Надзвичайні Збори, на яких з огляду на вагу справ і ввирі-шення присутність усіх власників ре-альностей у Львові є обов'язкова. — За Головного Виділу Союзу українських влас-ників реальностей: І. Неноруда, голова; Е. Ігнат, секретар.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ФОТОГРАФ Янушенч, вул. Віні-Поля ч. 1 (бічна Зеленої) Тел. 59-60. 742 1-5

Присилайте передплату!

Спеціаліст надуг логіна, серія і молудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 10—20

КАЛОТРИХ

непрівняний середник проти випадання і на поріст волосся висилає

о. д-р Т. ВЕРГУН в СОКАЛІ.
744 Ціна пляшечки 4 зол. 2—2

30л. 11-00	БУДИЛЬНИКИ	30л. 11-00
франц.		закорд.
в гарантію, тільки у фірмі 2-3		
Б. ГРИНБЕРГ , Синьска 4. Тел. 59-22.		

ПОЗІР ПЕРЕМІЩИНА!

Загальні Збори

Кружка „Рідної Школи“

в Перемішлі

відбудуться по думці §§ 23. і 26. статута в п'ятницю, дня 19. жовтня 1928 р. в салі Читальні „Прогісвіт“ при вул. Коспюшки ч. 5. о год. 2. пополудні, а якщо на озна-чений час є відрадосяби вимагана ста-тутон число членів, то о год. 3. понод в тому самому льокані без огляду на чи-сло членів — з таким длевним порядком: 1. Відкриття Зборів. 2. В дчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів Кружка. 3. Звідомлення уступаючої Делегатуро Головної Управи „Рідної Школи“. 4. Справа осінньої збірки в натураліях на „Рідну Школу“. 5. Внесені і свентуалія.

В Загальних Зборах беруть участь всі члени переміського Кружка „Рідної Школи“ та на підставі ухвали Загаль-ного З'їзду „Рідної Школи“ з дня 24. грудня 1926 р. відпоручники сільських Кружків „Рідної Школи“ переміського повіту на кожних 25 членів одна з тим, що кожних 12 членів нової 25-ки уважа-ється за нову 25-ку, а один Кружок мо-же мати найбільше 10 делегатів (§ 39 ста-тута). Відпоручники мають мати повно-власти від своїх Кружків. Повноважста на другу особу непереносна.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“
Ілля Кокорудз вр. Теод. Мартинес вр. голова. 747 1-1 секретар.

Подяка.

Найширшу старо-українську в гли-бини серця плинучу подяку складаємо Всечеснійшому Отцю Козакови, парох-ви в Корчині за надзвичайно гарну по-хоронну відправу над тілом бл. пам'яті матери Теодори Кучинської, як також за гостинне прийняття спрїт помершої. — Рівнож не меншу подяку складаємо П. Сенені Онуфрові, що в такий хвилі ока-зав стільки співчуття і доложив стільки своєї мольбної праці коло похорону. — Також складаємо подяку п. управителе-ви Галяковому за провід над церковним хором і за ширю гостину похоронних гостей. — Сем дорогою складаємо по-дяку всім тим, що взяли участь в по-хороні. 751 1-1

Дітн.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячко: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Лет цепеніла й окупована територія.

Берлін, 10. жовтня 1928.

Хто не бачив триофального лету нового велитенського цепеніла, що тими днями відвідував більші німецькі міста, той не в силі уявити собі того ентузіазму, що його викликав серед німців новий чин д-ра Екенера. Але німцям огрічено все-національний зрив радості й гордості. Вибираючись у свою першу більшу дорогу, „Граф Цепеніла“ на-грабив у середній Німеччині на бурі й непогоду і був примушений повернути на захід. Пливучи миста-тично над правим берегом Райну, він пролетів теж над обсадженим французами Вісбаденом. Це спричинило французький окупаційний протест перед ним. урядом. Німці у відповідь на це дали річове вня-чення справи.

Однак немилий факт, що німецький цепеніла не має права летіти сповідно над прастарим німецьким містом, пригадав німцям зайвий раз облогу Райну і розбудив серед них тим гарячіше бажання: позбутись уже раз тієї облоги.

Перспективи спасіння союзу з Америкою і Рад. Союзом — це поки що лише політичні фантазії. Але цепеніла над Вісбаденом і його заборона — це дійсність. З неї німці роблять інші висновки та починають з французами основні дискусії над можливостями компромісу. Базу для такої дискусії піддав недавно Поанкаре в своїй політичній промо-ві в Шамбері. Та база, як це вже бу-ло сказано в „Ділі“, передовсім еко-номічна, бо на далекійдучі політич-ні уступки французи бояться йти.

Ось так зарисовується можли-вість звільнення Райну та устійнен-ня суми репарацій — два німецькі „здобутки“, що за них Німеччина повинна на будуче залишитись у західнім льокарненським фронті.

В чому ж ті німецькі „здобутки“ і в чому антантські „полекси“?

Версальський договір взагалі не встановив докладно суми німецької воєнної контрибуції. Зате подавано головокружні астрономічні числа. Скільки і як мали німці платити, це їм мала ціла десяток, а то й століття диктувати воля побідників. Перед Німеччиною стояла примара вічно-го економічного рабства. Великим кроком вперед було устійнення суми репарацій — в 1921 р. в Лондо-ні — на фантастичну суму 132 мі-ліардів зол. марок. Але цього, окрім кіба одної Америки, німці не в силі заплатити ніяка держава світу, на-віть на протязі століть. З того піз-нання виріс план Доза в 1924 р. Тим разом рішено, що Німеччина має платити що-року по 2,500 мільонів зол. марок — але як довго, цього теж тоді не означено. Допускалась загальна цифра 33—45 мільярдів.

Це був ще один крок вперед. Але скоро виявилось, що й цього німці не в силі платити. В нинішній дис-кусії, започаткованій Поанкаре, називають суми від 24 до 33 мільярдів. Це означає для німців дуже ба-гато, бо добиваючись ось так до остаточного торгу, вони зможуть обрахувати, коли нарешті звіль-няться від репарацій і тим самим збільшать свободу своїх рухів.

У додатку дістають ще звільне-ня смуги Райну, мінючи її поки що на спільну німецько-французьку військову контролю. Це всеж такі

признішє, ніж примус годувати ще протягом цілого ряду літ 80.000 французьких вояків над Райном.

Але на цьому здобутки поки що кінчаються. Тимчасом політичні поба-жання, як от — справа прилучення Австрії до материка, польський ко-

ридор, кольтоні і т. д. — все це під-ходить поки що на дальший план. У своїм часі і вони наберуть певної актуальності, домагаючись настир-ливо свого вирішення в позитивно-му для Німеччини дусі.

Зенон Пеленський.

Мораль і облуда.

На маргінесі присуду у скандальному процесі маріявітів у Плоцьку.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 11. жовтня 1928.

Ріане дванадцять днів мали польські гро-мадяни чудову нагоду перевіряти: що краще з погляду християнської етики — бути в чистіях етичних неморальних, чи зробити собі з моралі заробіткове ре-месло, змислюване при допомозі най-більш гідних засобів. Двадцять днів ішов у малому містечку Плоцьку (120 км. від Високи від Варшави) судовий процес голови маріявітської церкви, архієпископа Ковальського за провини, пе-редбачені кримінальним законом. Присуд при-судив Ковальського винним і покарав його і роками домі понаврав, амоніти-ти на основі амністії до 2 років 8 місяців, а тимчасовим звільненням епископа на волю за залишкою 1000 зол. Однак цей при-суд, не річ цілком другорядна. Ми ані не жалімо Ковальського, одніково, як не радимо би, козіб його звільнено від аніні і вари: Ковальський, маріявіти та всі їх діла ним цілком байбуда. Цікави-ми стали лише ті методи, якими весь час процесу послуговувалися противники Ко-вальського і та атмосфера, яка витвори-лася довкола тої справи. Байбудою ста-ла навіть сама судова зала, а її актом обвинувачення, підсудним, свідками, о-боронцями та публікою, дарма, що вона мала дати першорядний матеріал не тільки авторамі чергового роману, але й поважному дослідникові релігійних відносин у очасній Польщі й пеніхки сучасного польського громадянства. В світі того, що діялося цих 20 днів поза судовою залю, помер і розгубився сам процес.

В ім'я моралі поведено проти людини карну розправу. Але одночасно — теж в ім'я моралі — розгукталася довкола роз-праву справжня захватка. Як Польща довга й широка — за єдиним, мабуть ап-ітвом наших українських есі — жила вона, дихала й задихалася шибрудні-щою сенсациєю. Остержі польської гро-мадської моралі, польська преса, громи-никла на неморального монаха. Але ці громи прикривали у всі вірлівні при-вали найвульгарнішої порнографії. Во-так зазлато — бурешка залупування: під плазмином моралі заробляти на амора-льних інстинктах маси гарісманів, глу-хий на всі проповіді, гріш. Очевидно, що трабнтантом моралі була, як завжди, польська еліція. Тому теж ціла обі-отеса порнографічної літератури ледви-ти просвітлена таким бодотом, яке аж на-лежє в отні 20-ти чисел „Газети Варшав-ської“, „АБЦ“ та „Вісника Варшавського“, органі ухатраморальної еліції. Але бо-теж єв цих дванадцять днів вони (як служ-бу для моралі) геть синували свої пер-ські фанатизм. Правда, судова розправа йшла здобільши при зачинених дверях. Але досить „свідальних“ веросонде-тів паршавської та провінціоальної польської преси паходили шодня досить „лісантерії“, аби шодня підбехтати гро-миш асенті засей на лісантерію публі-ки. І ось, наприкінці того процесу, са-мо обслуговування питання: чи козіб справ-ді обслуговування маріявітський монах злочинний шибір асбасерських тих мо-

ральних діл, які йому шикали проку-раторські свідки, то чи цей монах наво-ті більше лиха збірний моралі, ти кон-панія, ведена проти цього слаженної від облудного обурення преси?

Очевидно, що суть плоцького процесу далеко не в обороні моралі. Процес був лише наслідком упертості і зайної нагі-ли етично-моральних маріявітських газет на чолі з „Газетою Варшавською“, нагілки на секту маріявітів, а метою зни-щення цієї секти. Скандальність, го-лошена тими газетами, примусила проку-ратуру виточити голові секти Коваль-ському процес. Таким робом скандаль-ність була лише тараном, який наліп у цілу секту, компромітовану й провідни-ком. Коли агадаємо 116. ст. конституції, ми знає, що „признання нового або непризнаного довілі, законно віроісповідан-ня не буде відмовлено релігійним сою-зам, уніх організацій, наука й устрій не суперечать прилученому закону ані при-лучній моралі“, — тоді бачимо, що та-кий скандальний у церковній вірлі справді абуря смертоносою. Додаймо до того аргументи „бепатріотизму“ ба „аридництва“ маріявітів, їхні „симпатії“ до Москви та Берліна (яке би польські елєди могли приабути на арих своїх противників в Москві і Берліноді), а дістаємо образ шибного використо-вання плазми моралі для зведення по-рахунків, що з моралю пічотісенько спіль-ного не мали.

Хтож такі маріявіти? Початок їхньої секти датується від 80 рр. мн. ст. її о-снователем була римокатолицька мо-нахиня Марія Францішка Ковальська, яка дістала „обов'язки“ наслідувати влас-ний, осперху тайний, орден. Спірився він на правила св. Франца в Азиму та був приповчачений особливому містично-аске-тичному культі св. Марії. В 1900 році приступив до цього тайного ордену свя-щенник із Варшави Ян Марія Коваль-ський. Орден швидко відерго, але ри-мокатолицький єрархі не адріло мир-но алінігувати його. В 1906 році марія-віти остаточно виключено з католицької церкви; у тому-ж році пала Пап Х. ви-казав їх, як відступників, а російський у-ряд признав маріявітів, як окрему цер-кву (очевидно, що Росія помагала все-кому, хто йшов на ослаблення Риму). В 1907 р. Ковальський став офіційним „генеральним адміністратором ордену маріявітів“, а в 1909 р. старокатолиць-кий архієпископ виславив його в Угроз-ті на епископа. В рік пізніше послідо-вали дальні виславлення маріявітських мо-нахів у епископи. На ці часи паде теж вибухування великого маріявітського монастиря у Плоцьку, який став осеред-ком їхнього руху. В 1921 році померли Марія Ковальська, яку маріявіти при-знали святю. Сьогодні розпоряджають маріявіти 67 громадами своїх вірних та до фізично громад, разом із 100.000 чле-нами церкви, 136 церквами, й каплиця-ми, 7 жіночими монастирями, 72 громад-ськими будинками, 23 школами, 41 ди-тичим садком, 92 ремісничими май-

„КАРПАТІЯ“

Львів, руська 18. 1.

переводить під різними комбі-націями під найкориснішими у-слівями життєві забезпечення.

стерили, 12 незагоєними установами, 25 притулками, 18 лікарнями амбула-торіями, 10 кухнями для бідних, 22 сіль-ськими господарствами, в якихалим т. д. Монастир у Плоцьку має арих сестр для монахів і монахинь та шибий, еко-ноу школу, бурею для дітей, друкарню, переплетню, пекарню, пралю, фабрику мінеральної води, шибий реміснич май-стерні і т. д. Маріявітський монастир-рих живе арих Ковальського, 5 еписко-пів, 31 єпископів, 103 монахів, 320 мо-нахинь. Як бачимо, монах маріявіти чи-має, а Ковальський шибий себе саро-ді шибелитим організатором.

І перед присудом ані на шибий ми не сумнівалися, що у монастирі у Плоцьку діялися річі, які, дідатию слаучи, не повертаються з карально прийнятими поглядами про мораль. Коли шибий сід-ка обвинувачення розауважала, процес несамовіт історії, представляючи Ко-вальського і його „сучасників“ на шибий-но Каліноу, Дюжана, чи просто пади-шати посеред свого гурму, шибий сід-ка оборони рішуче всьому тому динеро-чувала, маючи аи свого боку саме про-кураторських свідків у найкориснішій баріах. Валювати з тої казавані сему лише чисту правду дула алаю. Не ві-рішуче і теж проголошений сьогодні про-суд, від якого присудлений відкашався до шибий суду. Коли ми мали свої тай-ні синторських монастиря св. Пауліна у Чешотехі, аніадеи шибий асентом Мапоха, шибий три роки тому Львів був заскочений обвинувачом, якого серед то-мих мурів монастиря св. Кармеліти се-ред дуже темних обставин дознав мо-нах Ізидор, то чому не могли тітися вели-кі загальні містери і монастирі марія-вітів? Озвн тут тільки ріжниця: там мо-нах було скандальнимі, амазати, шиб-терти й некрити монастирем; тут шибий всі дусили, аби скандальнішу розма-ти, розбавити й як найголосніше ре-зубити. Тайна цієї ріжниці — це шибий правда приабути шибий та бепатріотиз-ети шибий.

Залишаючи на боці трибунал плоцько-го світського суду, який судив особу Ко-вальського, фантом є, що довела того суду конетизи два шибий — шибийного польського шибийного єпископа марікалізму й слабой маріявітської секти. Шибий знову побідили. Але на шибий куплені дороги: ще одним шибиймем на облуду.

І. Неґрин.

По широкому світі.

На шибийшиш нашісенького уряду до Ка-тан іде асупушиш генер. секретаря Ліги На-цій, Жюзеф Азекот.

Американський уряд відмовився присту-пити до конвенції про боротьбу з презажо-оїм, виробленої в Жені 1923 р.

Грецький уряд офіційно заперечує, що в Греції були випалені чуми.

Кіосовсько-третійня дружина шибий має бути відкашаний на 10 літ.

Мусоліні шибий те редакторів фан-етісеньких дедипів і загрівав їх шибий промовою до піддержування теперішнього режиму.

Польща не матиме своїх послів у Ірані та Португалії, з огляду на шибий.

Румунія шибийшати шибий шибийшати до шибий цього шибий.

Помер бунд, прем'єр-міністр Котомой Рамон Гамачо.

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД (Адреса: UKRAJINSKYJ HROMADSKYJ VYDAVNYCYY FOND), 1. 642 C. S. R. Praha — Vrsovice, ul. Brožíkova, 390. — пропонує новинки свого видання:

Анат. Проф. Д-р СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ — Розвиток поглядів про семі слов'янських мов і їх взаїмне споріднення. Ц. дод. 0.65 або 6.25 зол. — Проф. Л. БІЛЕЦЬКИЙ. — Основи української літературно-наукової критики. Ст. 312. Ц. дод. 1.90 або 17.30 зол. — Проф. Хв. БОВК — Студії з української етнографії та антропології. 3 томами та багатьма малюнками в тексті та на окремих. (19 змисл. і 4 кольорових) табличках. Стр. 356. Ц. дод. 3.— або 27.10 зол. — Проф. М. ТУТАН-БАРАНОВСЬКИЙ. — Політична економія. Популярний курс. Стр. 184. Ц. дод. 1.— або 9.20 зол. — Проф. Л. ГРАВИНА — Короткий історичний нарис розвитку геодезичних вимірів. Ст. 75. 23 мал. і 2 мал. Ц. дод. 0.75 або 7 зол. — Проф. Л. ГРАВИНА — Геодезія: часті 1, 2, 3. Стр. 384, 191 рис. і 41 табл. в тексті. Ц. дод. 3.75 або 33.80 зол. — **Хто замовляє безпосередньо у Видавництві одержує 40% знижки.** — Вартість замовлення можна надіслати: **ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ, ЛЬВІВ,**konto Ч. 142.000

Життя кильчить.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 11 жовтня 1928.

На святі кооперативу в Луцьку.

Гість з Ринного:

— Прочитавши вашу першу статтю в „Дні“ — „Терра інкогніта“, — ми страшенно обурилися на вас, але тепер починаємо вже розуміти, що всі ми ще знаємо мало про волинське життя. Пишіть.

Гість зі Львова (редактор):

— Пишіть, ми вам відкриваємо Волинь; ми так мало її знаємо.

Просто ніяково тепер і братися за перо. Ніколи мені до голови не приходило нескромна думка — ні відкривати Волинь ні підсовувати під неї якусь готову формулу. Навпаки. Волинь робить мені, соціалістично-журналістично, такі самі несподіванки, як і на адміністраторів та інших діячів українців.

Справді, несподіванки.

Згадаймо: доба УНР, доба комуністів і початки польської влади; перші вибори й вибори другі; повна розсіювання в церкві й широка боротьба за українізацію; вчорашня темрява по селах і сьогоднішні вибори сільських лавиць; занепад кооперативу і його рух; недавні постоли на ногах сільських лавиць і сьогоднішні — лавицькі пантофелі; вчорашні осоловілі сільські хлопці і роззявлені ротами й сьогоднішні промови на кооперативному святі, що викликали захоплення в гостей з Галичини і т. д.

А які ще несподіванки матимемо завтра?

Тому-то я сказав, що Волинь для більшості й своєї й чужої інтелігенції є „Терра інкогніта“, та що вони „не розуміють динаміки місцевого українського життя“. А який „Сад“ з Волині образився за це на мене й закінчує мені в „Україні, Наві“, що ніби-то я маю сміливість вважати себе найбільшим знавцем Волині.

Неслушний закид! Я лише скромно спостерігаю, як життя кильчить та як починаються ті, які гадали, що це кильчати піде по їхніх штучних, ні на чому неґрунтованих формулах.

І тільки.

Свято кооперативу, яке відбулося 7. ц. м. в Луцьку, знає такі є черговою несподіванкою й для польської влади і для української інтелігенції.

По-перше, це свято перекреслює польську державно-політичну формулу: „українці етнічна маса, матеріал для вихову кресових поляків“. Так може кому й здавалося вчора. Але сьогодні — це вже свідомо, карна громада. Як глибоко ця двоїстична маса зорієнтувалася з ситуації! Як інтелігентно застосувалася до неї, щоб не дати в руки тих, що хотіли зрівнати свято, ні одного атука! Як гідно тримала горду українську голову, знаючи свою внутрішню моральну силу! Ті, що сподівалися побачити татарську орду, для апаратування якої потрібно безліч поліції, побачили перед собою глибоко-культури чогони величезної національної армії.

Ця сільська волинська маса не тільки не дала своїй інтелігенції найменшого приводу почервоїти, але навпаки — дала разість гордо дивитися в вічі тим, що сподівалися побачити „білазю“.

А згадана промова молодіжного кооператора, а оркестра, а глибоке реагування на таку песу, як „Останній сніг“, а промови, а широке відчування значіння кооперативу і єднання з братами з Галичини, що знайшло собі вираз у братерському „ставай!“.

Свято перекреслює й штучні формули життя деяких українців.

По-перше, регіоналісти. Їхні заходи зрівнати свято або хоч перешкодити йому в чому-небудь провалилися наміром. Маса пройшла повз них погірділо, але твердою свідомою ходою. Вони відчули, що залишилися за націоналістичним бортом і не відважилися навіть чіплятися за нього. Очевидно, зрозуміли, що краще їм бути в позиції „оглашених“. Тяжко, мабуть, зали-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

Велике національне свято.

Посвячення „Народнього Дому“ в Ужгороді.

Ужгород, 9 жовтня 1928.

Посвячення „Народнього Дому“, що є власністю ужгородської „Просвіти“ і зв'язане з тим торжеством відбулося величаво, за що треба подякувати в першу чергу аранжерам д-ру Мих. Брашайко, проф. Л. Вачинському й іншим. Явилася велика маса народу, особливою молоді, переважно була заступлена й інтелігенція. Свято мало український національний характер, планом нещодавно зведеного на дусі і причинилося безперечно до поширення й поглиблення національної свідомості.

Хід свята такий: Вже в суботу 6. ц. м. в 6-й год. рано прийшла до Ужгороду оркестра і мішаний хор з Бичкова з жовто-синім прапором. В год. 3.30 попол. тогож дня зачалася перша вистава в кім. „Україна“, що грає в „Народньому Домі“. Вечером відбувся прегарний концерт хорів: бичківського (чит. „Просвіти“), перечинського (чит. „Просвіти“), перечинського (т-ва „Сів“) й Руського Національного Хору“ з Ужгороду-Цегольній. На цьому концерті декламував 6. пос. Я. Остапчук „Наймичку“ Шевченка і „Наймита“ Франка, знаменито інтерпретуючи обі поеми. Крім того виступали з солами і дуетами артисти „Руського Театру“ в Ужгороді Іванішча та Самойлович.

В неділю (7. ц. м.) в заступстві недужого єпископа відправив торжественну Сл. Божу кан. о. д-р Вас. Гаджега. Концелебрантами були поспол. о. Волошин і проф. о. В. Лар. Церемоніальну задачу виконав о. Од. Стойка з поспол. асистентом.

По Сл. Божій двигнувся вулицями Ужгороду величавий похід до „Нар. Дому“. Похід пройшов вул. Капітуальною, Ракоція, Рашіна, Масариківською площею і площею Корітовича. Похід оточила кіньота (хозяки з жовто-синім прапором і сільські бандері), а далі йшли лавицата й національних строкх, павстунки з Мукачеве, школи ужгородські і з околиць й інші. При кінці йшов посадинок Ужгороду Кость Грабар і члени Головного Відлау „Просвіти“. Замикали похід січовики з Перечина з одностроях. Поспол. Волошин, о. д-р Гаджега і проф. Д. Попович їхали в середній походу атом, яке прикривували великої української прапори, що їх держали павстунки. Підчас походу грали оркестра з Бичкова (дир. Романченко).

Після посвячення виступали з промовою (з балькою „Нар. Дому“): голова Т-ва „Просвіта“ д-р Юлій Брашайко, Мих. Марушак з Бичкова, Федір Релай і Анатрій Тот з Дравець. З черги відбулася святочна академія в салі кіна.

Академію отворив д-р Ю. Брашайко, вітаючи представника краєвого уряду д-ра Еха, польського консула д-ра Завоковського, представника „Общества Духовничих“ д-ра Ігора Петрика і представника капітули о. кан. Од. Стойка. Святочну промову ім. Т-ва „Просвіта“ виголосив о. А. Волошин. Після того виголосили привітні промови: посадинок міста К. Грабар, пос. Штафан (від аграріїв), дир. „Масариківського“ А. Палій (від українських організацій Галичини), інсп. Релай (від Педагогічного Т-ва в Ужгороді), а далі промовали представники читальн. „Просвіти“ з Берегова, В. Верещань, Мукачеве й ін. Після привітів і телеграфічних привітів прислали: губернатор Роси-

пал. пос. Нечас, проф. Фр. Тіх, дир. гімн. Алісевич і багато ін. З Галичини було понад 30 телеграм і всі їх прийнято гучними оплесками. На академії співав „Руський Нац. Хор“ з Ужгороду-Цегольній.

По академії відбувся святочний бенкет, на якому виголошено теж низку промов. а в 6. год. веч. зачалася в міському театрі вистава „Марусі Богуславки“. По виставі був у салі „Корони“ бал, на якому голова „Просвіти“ сердечними словами вітає делегатів Галичини сен. Кисілевську і посла Луцького, що на раніше свято спізналися. Представники Галичини підчеркнули у своїх промовах, що це велике свято в Ужгороді є не лише святом Закарпаття, але й святом усіх українців, де вони не жили.

При кінці зазначимо, що ужгородським чехи не взяли в святі демонстративно ніякої участі, виключивши осьтак зайвий раз своє неприхильне відношення до наших еманципаційних змагань навіть на культурно-освітньому полі.

О.

Знаменна постанова.

Що вирішила конференція всіх католицьких єпископів Галичини?

Для 8. ц. м. відбувся в мітropolітичній палаті у Львові конференція єпископів усіх трьох католицьких обрядів Галичини. В конференції, що зібралася на запрошення митр. Шептицького, взяли участь члени нашого єпископату: митр. Шептицький, єп. Хоминиш, єп. Коциловський, єп. Лакота і як гість єпископ патріархальний українців Будна, до якого єп. римо-кат. єпископи з Галичини з великою єпископа-суфрагана Респонда з Кракова і вірменський архієп. Теодорянч.

Головною точкою наради була постанова Апостольської Столиці, на основі якої неможливо, що належать до рішучих католицьких обрядів, не сміють аніжати свого обряду — хіба за спеціальним дозволом тоїж Столиці. Відтепер не буде вічно давати шлюб таким новонахрещеним, що зломали цю постанову.

Учасники конференції рішили згідно, що ця постанова Апостольської Столиці мусить бути перестерігана якнайточніше.

Постанову в цій переважній справі дала Апостольська Столиця наслідком заходів митр. Шептицького. Може тепер нарешті спійнятися та агітаційна демократизація, яка мала у нас так часто місце попередні і в часі шлюбу між ч. зв. мішаними подружжями.

♦ ♦ ♦ ♦ ♦
♦ Каварня і Бар „ВАРШАВА“ ♦
♦ Від 11. ц. м. цікавита зміна про-
♦ грам, понадто бомба сміху, фарса
♦ під заг. „Незвичайна мамуса“ і
♦ вокальний дует „КУБУСЬ та ФІ-
♦ ЛІПІНА“ ♦
♦ ♦ ♦ ♦ ♦

Ювілей яворівської гімназії.

Для 6. і 7. жовтня ц. р. відбулося свято 30-літнього існування української гімназії в Яворові. У суботу в год. 4. рано відправлено Поминання Богослуження в Палаці-дою за пок. директорів, учителів, учениць і учеників заведений, як також за пок. його Фондаторів і Доброїлі. У неділю, 7. ц. м. відправлено в Міській Церкві в 6. рано Торг. Богослуження самими бушими учениками яворівської гімназії „Рідної Школи У. П. Т.“ в Яворові, тепер священниками. Прекрасно під реторичним оглядом і високопатріотичну промову виголосив єп. Юрій Кийт. Дуже гарно співав хор 6. учеників. Гімназія стояла у порядку за своїм прапором з образом св. Андрія. Паст утримував над і перехід середньою церквою. В суботу крім громадянства і представників різних громад установ була присутня у Церкві також магістратська делегація, представники шкіл і інсп. д-р Вол. Левицький. У неділю явилися ще й представники Головної Управи „Рідної Школи У. П. Т.“ зі Львова з особах голова дир. І. Кокорудз і д-ра О. Малавухи. Крім цих з'явилися та-

Організаційний рух.

БОРЩІВЩИНА.

Для 21-го вересня ц. р. відбулося велике справоздавче віче у Волківцях, на якому здав свій посольський авіт сенатор Баранчик. Присутніх було понад 2000 осіб з Волковець і з доколонних сіл. Далеко перед селом аустриліа сенатора Баранчика кізна бандерія в силі 120 іадів а при вході до селі була обудована триумфальна брама і тут присягання прийняло свого вибрання хлібом та сізлом. В часі віча двоє присутніх поліціантів намагалося перешкодити як сенаторові Б., так і членові Повітового Комітету д-рові Венгльовському. Віче відбулося, не зважаючи на те, з повним успіхом. Вічовики винесли односторонню резолюцію, в якій одобрили тактику Українського Союзового Клубу та програму УНДО.

В. Островський.

CLOU SEZONU

є найновіші моделі
краєві і закордонні
754 1—3

ПЛАЩІ

жіночі, футра, сукні,
гарсонки, светери по
1-ї найнижчих цінах 1-ї
у Ф і р м і

Е. ТАУБЕ

давніше
Геллер і Ска

Львів, РУТОВСЬКОГО 11.

кож і головний фундатор гімназії мец. д-р Степан Федак. По Богослужінню відбулася поспілка прапорів гімназії, що її довершили катехит гімназії о. Мик. Кущіт, викладач катехитів і правліау адериу проповіді. З першим рухив похід до гімназії. На переді йшли пластуни з посвяченим прапором. За ними поступала гімназія. Народу було без числа і діку. Просто не було краю тому народньому морю, що залгло всі вулиці, тротуари і дороги міста. Мимоволі підчув кожний учасник силу народньої стихії.

Перед брамою гімназії — перед портретом Осипа Маковця, що його їм прибрала власна гімназія, промовив відомою до кінця директор гімназії д-р Марцін Терлецький. Преміальну таблицю, гарно розмалювану темперою у виступі гімназії кінстю вчителів і мистця Олександра Харкова, де уявлені фундатори гімназії з особах поп. Свєдєра Британа, поп. Івана Загавича, поп. Миколи Масюка, поп. Івана Прейки і мец. д-ра Степана Федака, як також імена Доброї і Жертводавців гімназії, відомою по свиточній боці д-р. Юлиан Власівичу, представнику першого гімн. комітету згодом 20-ти літ. Громадська списувальня в „Золоту книгу“ на пам'ятку славі, а фотографії фотографували неперодаті змис народу, Погода була на прилюд гарна — і Святоша Аладевія могла відбутися під голим небом на площі поза гімназією. Отверпи її тепершній голова „Кружка Рідної Школи У. П. Т.“ в Яворові мец. д-р М. Філіп і покликав до Президії Почесний Комітет в особах: І. Варшавця, О. Власівича, о. О. Кміта, І. Козарука, Д. Кульчицького, О. Лева, д-ра Ст. Федака, Г. Харамбурі. Реферат про історію гімназії на основі власного перепису виготовив д-р Т. Ставничий. Хор під багаторо проф. В. Масюка відспівав пісню „Землемої...“ Опівніч почалися привіти. Зокрема їх устиво: від Головної Управи „Р. Ш. УПТ.“ зі Львова д-р І. Козарука, мец. д-р Степан Федак від себе і „Народної Торговлі“ зі Львова, д-р О. Голушан від „Філії Прогресу“ в Яворові, п. О. Корончаківський від О. учених гімназії, проф. О. Назаревич від національних інституцій Яворова, д-р М. Вальчик від народнього підприємства Яворівщини і Микола Вахуленко від с. Чернявщини і селіштва. Відчитано привіти і телеграми від п. Осипа Маковця, Упр. Жін. Гімназії Г-ва „Український Інститут для дітей“ у Перемишлі, Дирекції і Учнт. Збору Української гімназії в Перемишлі, в д-ра Вольфа Боршана і держ. мін. польської освіти в Яворові, п. Вол. Ревіша з Львова, пос. гімназії „Рідної Школи У. П. Т.“ ім. І. Франка в Дрогобичі, п. І. Козарука від Станіславова, Наук. Тов. ім. Т. Шевченка зі Львова, д-ра М. Пушкарів з Ланцюга, голоді української гімназії в Дрогобичі, п. Савви Яремної-Голубинської з Шинявця, Учнт. Громади в Дрогобичі, Тов. Опіки над Молоді в Дрогобичі, а учениця Козарука в Ланцюгу, проф. Д. Писаревич зі Станіславова, Рел. Тов. Українська Гір. Студ. „Молоді“ в Львові. Тов. вчителів „Діахор“ у Львові, а також гімназії о. І. Яремця, шк. сір. ім. Ст. Бутчинського в Львові, а учениця Савва Харамбурі в Боршані, Філія Учнт. Громади в Рогатині, б. учениця В. Баратурська, проф. Василь Волошинський в Березні, д-р д-ра Мін. Чайковського в Рогатині, м. Т. Волото в Тернополі. Кола гімназії „Рідної Школи“ в Рогатині, Філія Учнт. Громади в Перемишлі, Церк. Братства св. Юрія в Яворові, проф. С. Дерудина в Боршані, д-ра В. Баса зі Станіславова, ред. „Недім“ свід д-р. А. Мусикавча з Коломиї.

По відчитанні декількох пісень і виступу розійшлися присутні діти на обід. Обід оглядали гімн. виставку і бібліотеку У. П. Т.

Навсудні відбулося вчорашнє свято на гімн. площі, а ввечері вистава приємних Лесі Українки „На руїнах“ спалили білих, молоді. В антрактах грали гімн. музики. Мисливий хор під багаторо п. Пр. Власівича відспівав на гімн. площі виставку мац. пісень і „Ще не вмерла України“.

Дуже оригінально зіграно виставку „Діахор“ в. і т. ч. м. по планам проф. І. Чучуля.

По виставці відбувся великий товаришеский зомєр у сатах гімназії при участі ЗНУ.

Дбайливі і ощадні газдині жадають виключно

ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)

відзначених 4 нагородами
державними і 22 медалями
а то:

Лякерів емалювих
лискучих білих.
Лякерів до долівки
з гарним поліском і
небувалої тревалости.

До набуття у всіх скла-
дах фарб.

Виставляємо на Загальній Виставі Краєвій в Познані в році 1929.

Гостей, Деметрія, Представників Товариства, Інституцій та інших змис Громадських. Сповідни і посела гутіра затягався до пізної ночі.

Ювілейне свято причинилося чимало до відомості і скріплення авторитету гімназії, а також виказало велике зацікавлення українською гімназією в Яворові всею українською суспільністю.

Ріжні вісти.

ПРОКЛЯМУВАННЯ ГЕН. СТРАЙКУ
В ЛОДЗІ.

В Лодзі закінчилися наради окружної комісії професійних союзів при участі 300 представників усього промислу. Ухвалено одностайно проголосити загальний страйк у Лодзі в окрузі. Страйк обіймає всі фабрики й інституції сусп. ужиткування.

РОЗЛАМ У ППС.

Ферменти в ППС зростають з кожним днем. „Писаревич“ помітив відозву варш. ради проф. союзів, у якій представлена ціла генеза конфліктів із центр. комісією професійних союзів. Комісія центральної ліквідує співпрацю з варш. радою проф. союзів і не погоджується на призначення ради союзів поставивши приворожувати репресії ступінь опірних організацій. Відбулося засідання ради проф. союзів варш. округу — анбраний без згоди центрального комітету проф. союзів. Постановили, що рада не хоче розламу в проф. русі і вилізе делегацію до мари. Дашинського з просьбою інтервенції.

ПРОЕКТ ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЇ.

„Польська Дієва Інформація“ повідомляє, що уряд внесе до сейму власний проект зміни конституції, опертий на тезах прем'єра Вартека. Зокрема теж, що проект конституції внесе польський клуб і-хн та що уряд не думає брати на себе відповідальності за повний зміст того проекту.

ЦЕПЕЛІН У ДОРОЗІ ДО АМЕРИКИ.

„Нью Йорк Геральд“ повідомляє, що для 12 ч. м. зловити в Касабланці радіотелеграму „Цепелін“, а який каже, що в 2 год. сподіється перетіти півд. Азорія. В 4 год. „Цепелін“ перелетів над Гібралтаром і завернувся у напрямі Азорії. Подорож відбувається спокійно. На палубі повітряного судна 60 людей, в цьому 20 пасажирів, представників прусського уряду, нім. і амер. прес і 2 платні пасажирів. Перелет до Нью Йорку коштує 1500 доларів.

Нью-йорські часописи відоміли на бан справу виборчої кампанії і займаються передовсім трансатлантичним летом „Цепелін“. Метеорологічні вісти з корабля, які плавають до Атлантики сповіщають про доволі добру погоду на дорозі від Азорії до Нью Йорку, хоч на півд. схід від Нової Землі зможуть такі, що можуть спричинити атмосферичні збурення.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ МАДЯРИНИ
В СПРАВІ КЕЛЬДОВОГО ПАКТУ.

Мадярський уряд у ноті, в якій повідомляє про приєднання Мадярини до Кельдогового пакту, ануує цілу низку

застережень. Мадярський уряд заявляє, що був приєднаний підписати Кельдогов пакт, який не може забезпечити загального миру. Історія вчить, сказано в ноті, що всі міжнародні порозуміння не можуть бути тривалими, наскільки передтим не у правильно сприйняти справу. Скорше чи пізніше це мусить довести до конфлікту. ТУРЕЦЬКО-БОЛГАРСЬКИЙ АРБ. ПАКТ.

Болгарське мін-ство закорд. справ розглядає турецькі домагання в зв'язі із заключенням арбітражного пакту про неагресію. Згодуються, що Туреччина відомість у навближчих днях, потім підписує договір. Як відомо, між Болгарією і Туреччиною був уже від 3 літ пакт приязні.

ЗГІНУЛО 43 ФРАНЦ. МОРЯКІВ.

Аг. Агаса повідомляє, що пошукування від кількох днів гідропланом і торпедоносцем підводне човно „Онілі“ зустрілося з грецьким кораблем, якого називає не ствердили. Разом із човном потонуло 43 моряків і офіцерів залоги.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8-67 75—8-85 25, канадський долар 8-81 75—8-82 25, чеська корона 0-26 33—0-26 50, австрійський шілінг 1-25 25—1-26 00, румунська лея 0-05 33—0-05 50, французький франк 0-31 50—0-34 75, швейцарський франк 1-71 10—1-71 75, фунт стерлінгів 43-40 00—43-80 00, радянський червонець 26-00—27-00. Золото: 20 корон 36-50 00—36-80 00, 20 франків 33-40 00—34-70 00, 20 німецьких марок 32-40 00—32-70 00, 10 російських рублів 36-50 00—37-20 00. Срібло: Австрійська корона 0-69 00—0-70 00, 5 австрійських корон 3-50 00—3-60 00, австрійський флорин 1-77 00—1-80 00, російський рубль 3-00 00—3-10 00, копійки за рубль 1-50 00—1-55 00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 45-25—46 25, пшениця селдська 33-00—34-00, жито галицьке 34-75—35 75, ячмінь галицький Броварський 35-50—36 50, ячмінь на млинах 27-75—28 75, ячмінь пастішний 35-50—36 25, овес галицький 31-25—32 25, кукурудза румунська 41-00—41 50, барябола промислова 0-00—0-00, фасоль біла 65-50—70 00, фасоль колірова 39-00—39 00, фасоль краса 60-00—65 00, горох півд-Вікторія 53-00—65-00, горох північний 42-00—44 00, бобів 33-00—35 00, міншана пастішна в зерні 00-00, пшениця 31-25—32 25, сіно солодове красе прасоване 18-00—19 00, соєва прасована 5-00—5-25, гречка 31-00—32 00, льон 64-00—65 00, дубів сніг 21-50—22 50, пшениця озимий 70-00—72 00, мука пшенична 50 при 71-00—72 00, мука житня 65 при 52-50—53 50, грисів кукурудзяний 67 00—70 00, мука кукурудзяна 49-00—51 00, отруби пшеничні 23-00—23 50, отруби пшеничні 73-50—75 50, отруби 80-00—82 00, крупи ячміньні 47-00—49 50, пшениця 47-00—49 00, просо красе 39-00—40 00, макухи льняні 49-00—50 00, конюшина краса 22-00—23 00, мац диній 125-00—135 00, мак сніг 100-00—110 00. Мішки жовті виробу Страдом Варта 1-64—1-72, мішки уживані добрі 1-38—1-42.

НОВИНКИ

— У справі присяжних суддів. У зв'язку з комуністичним, пониженим нами дня 12-го жовтня в справі присяжних суддів, доповнюємо його інформацією, що реакційні та свиски нахальності в мистецтві, у статистичній бюрі на III пов.

Магазин блаватних товарів

Стахевич і Абрисовський

у Львові — Ринок ч. 32.

поручає

добрий товар для панів —
мужеські сукні — полотна.

Великий вибір! Ціни низькі!

316 7-8

— Катастрофи. Між Букарештом і Констанцею поспішний поїзд зустрінувся з вантажним: 3-ох ранених. — 2 особи вбиті на летунських майдані біля Лондону під час летунського свята. — У Токио поїзд загинув 8000 днів. — Біля Галіци на Дунаї зустрінувся моторінок з лодкою, яка не була освітлена; з 19 осіб 13 потонуло. — В англійській місті Шефферді вантажне авто перекинулося і згоріло з 5 особами. — У автобусах катастрофі зіткнув у Лондоні японський воєнний літак Мін.

— Темна хроніка. Перетоварили „небесну птаку“ з Лодзі, Маріяна Сопчака, що з документами на чуже прізвище і книжечкою з печаткою конфектури для будови „Першого польського корабля“ збирав гроші на добродіну цілих власного легкого життя. На Шлеску, на Волині, в Кракові, Львові та на провінції назбирав він на польську флоту від патріотично настроєних міщанських людей чимало „флотів“, бо аж 16000 зол. — 3 текстильної фірми Файбеля у Львові вкарта алоді полотна на відкачанні тисяч зол. Коли позиція перелоніла одного з перепродуючих, виявилось із свідства, що злодій негайно вислав свого делегата до окремого купця, обіцяючи пошкрити все, що вляти. Що за ідилічні відносини!

— Катастрофи. У полудневій Валії зустрінувся поїзд. Багато жертв. — Лоз Берлін—Азія покінчилася катастрофою. Летун Вістерфельд і Ахнер врятовані. — У Полудневій Америці було трясіння землі. В деяких містах великі матеріальні шкоди. Осердок трясіння нахвалився 109 миль від берега Мексики.

— Літак упав до королівської лоні. На летунському майдані в Лондоні (Англія) під час вправ упав із висоти 30 м. військовий літак до королівської лоні на трибуні майдану. Ляку цю понині на кілька озвн перед катастрофою сьатан Муска. Знов летун агітував.

— Знову будівельна катастрофа в Празі. На прасковому передмісті Алімлібен завалився наріжний дв. 4-поверховий, довжини на 60 метрів. На будові не було робітників, а що катастрофа була вночі, то й з прохорож не було ранених.

— Ріжні вісти. Горки вернулись до Італії з орду на поганій стан здоров'я; на Криво залишитись не хотів. — У Барселоні помер англійський еспанський драматург Іглзліс. — В місті Афінах, місті Берклі-Мест напали бріділіти 2-2 карго лів; його провалили на 4500 фунт. шт. — Член лондінської Академії Наук Курнцов дав відкрити досі невідомий мінерал, великої практичної вартості, споріднений з платиною. — У Ленінграді згорів літній театр; ймовірно підпалений. — Франц, міністр освіти Еррлі, що влітав до Берліна, вилетів собі в поїзді ному. — Найбільший німецький режисер Райнгардт зустрів на споніи найбільшому мотковському режисеру Станіславському авто, а нагоди його приїзду до Берліна. — 27000 текстильних робітників, що страйкували від кінця у стелі Массачусетс, агоділись на 4-проц. знижку плати і вернулись до праці. — Кимі Юсєтєн позив у паризський суд бунд. диктатора Росії Керенського за образи чести; він тижень буде присуд.

— Чудеса науки. Американський дослідник П. Р. Гадді з Феруа (Нью Джерсі) до спілки з двома рентгенологами з Нью Йорку д-ром Штайнбером і д-ром Діфенбахом зробили відкриття, що має величезне значіння для господарства. Вони назвали спосіб, як активати на курці яєця, щоб з них виходили курки і то на кожних 100 яєць стільки курок, скільки вони хотять. Можна уявити собі, які великі доходи вони тиснуть зі свого винаходу! Одночасно вчені не втрачати надії, що в відомості до людей також колись можна буде розв'язати проблему „дочорів“ чи „дочоків“ і родичі зможуть по необхідності видирати собі дітей. Чи на цьому ґрунті не виринуть нові родичні конфлікти, це вже інша справа.

ПІД ФІРМОЮ М. БАРТ Першорядний товар, Величезний вибір. «ФАБРИЧНІ ЦІНИ.» ЛЬВІВ, ВАЛОВА 7. У власні інтереси прошу перенести.

Розбудова Нації, орган проведуч українських націоналістів. Річник І. Число 9. За вересень 1928, Прага. Зміст — Ів. Дж. Андриєвський: Україна в світовій політиці; Микола Пилипенко: Лупька Молода; Д-р Зенон Кузак: Українці в Румунії; Ж. Флергат: Україна в Бессарабії; Вальтер Гагенан: Зміна обличчя Африки; Микола Сніборський: До аграрної політики націоналізму; Степан Са-

284

ілюстрацій.

464 стор. друку

великого форма-

ту. Ціна за гарно в

полотно опр. примірник

зол. 20. -- Кошти порученої

пересилки зол. 1'00 -- післяпла-

тою зол. 1'50. -- Книгарня Наукового

Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацьчині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Лодзький страйк.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 13. жовтня 1928.

Сьогодні десятний день, як тиши-
на сповила ліс височеньких коминів
„польського Манчестеру“. У бо-
ротьбі за кращі умови егзистен-
ції, сто десять тисяч робітників у
хопилося останньої розпучливої
зброї, якою робітники розпоряджа-
ють: припинення праці, яка досіль
забирала в них лише всі сили й здо-
ров'я та залишала на далі — вічну
примару щастя.

Страйкує лише одна Лодзь, вір-
ніше: один лодзький відтинок поль-
ського текстильного промислу, себ-
то місто Лодзь, Пабяніце, Руда Па-
бяніцка, Згерж, Піотрков, Мошені-
ца, Томашув. Осторонь страйку за-
лишилися (покищо) ченстоховський
(Ченстохова - Сосновець - Заверце),
більський (Бельськ-Бяла), білостоць-
кий (Бялосток) і варшавський (Жи-
рардув) осередки. Однак приймаю-
чи, що в усьому польському тек-
стильному промислі працює около
150.000 робітників (докладної нової
статистики нема: в грудні 1922 р.
працювало 154.219), лодзький осе-
редок займає понад дві третини
всього робітництва і майже стільки
само всієї текстильної фабричної
продукції в Польщі. В цьому заклю-
чається значіння однаково Лодзі,
як промислового центру для держа-
ви, що й лодзького страйкового ру-
ху — для долі всього робітництва
польського текстильного промислу.

Зорганізоване те робітництво у
трьох професійних союзах: клясо-
вому професійному союзі, що остає
під впливом ППС, союзі „Праця“
(під впливом НІР) і християнського
професійного союзу (під впливом
ХД). У нинішньому страйку йдуть
одним фронтом усі три організації,
себто всі три політичні польські ро-
бітничі партії. Сам цей факт свід-
чить найкраще про розміри нужди,
яка погодила непримиримих на ін-
шому полі суперників, ба — проти-
ників.

Очевидно, що страйк має перед-
усім матеріальну основу. Дотепе-
рішні платні у лодзькому промисло-
вому осередку такі: ткач, що пра-
цює акордово, може заробити ден-
но на звичайних варстатах — 5.24
зол., на підвищених варстатах —
6.60 зол., на широкіх — 7.83 зол.
Однак це вже максимальний заробі-
ток і рідко коли можна досягнути
його! Фабричний тесля заробляє о-
коло 6.40 зол. денно, бавовняна пря-
дильниця 5.10 зол., дворазний робіт-
ник 4.25 зол. Погляд на ці платні
дає найкраще уявлення голодної
егзистенції польського фабричного
робітника. Навіть офіційний „Звіт
анкетної комісії“, скликаної Економ.-
Комітетом Ради Міністрів, виданий
у цьому році Президією Ради Мін.,
признає, що:

„Зріст цін на харчі та заробітків так до-
леко від себе відбігли, що важко й гово-
рити про нормальне задоволення по-
треб, тим більше, що ця розбіжність до-
леко не скінчилася у 1926 році. Від часу
здаті дізнали невеличкої поправки, зате
зріст коштів утримання (харчування) далі
ще йшов і реальна вартість заробітків
безперервно меншала. Отже положення
робітників стає шораз гірше! (стор. 113).
Дальше довідуємося, що коли
платні лодзьких робітників зросли
в часі від грудня 1924 до жовтня
1926 року на 17 відс., у тому самому

часі доріжжя у Лодзі зросло на 41.5
відсотків!

Матеріальні вимоги страйкуючих
робітників йдуть у напрямку: під-
вишки платень на 20 відс., збільше-
ної платні відповідно до кількості
варстатів, на яких одночасно робіт-
ник працює, та платні за витрачува-
ні години при отримуванні прямих.
Окрім цих вимог, робітники жада-
ють признання з боку промисловців
установи т. зв. робітничих делега-
тів, яких головним завданням є сте-
жити за соціальними забезпеченнями
робітництва. Тут знову можна по-
кажати на авторитетне признан-
ня згаданої Анкетної Комісії, яка
признає, що обов'язуюче на папері
соціальне законодавство не є про-
мисловцями виконуване: вони не
тримаються ані приписаного часу
праці, ані характеру самої праці, ані
приписів про відпустки, ані — особ-
ливо — тих точок соціального за-
конодавства, які спеціально торка-
ються жінок-робітниць. Тимчасом
саме умови праці жінок в текстиль-
ному промислі є найбільшійшою ра-
ною робітництва. Бо жінки й недо-
літки творять у цьому промислі 60
відсотків усього робітництва, а в
деяких підприємствах доходять на-
віть до 80 відс. Воно має не лише
свої причини історичного і техніч-
ного характеру (первісний характер
хатнього текстильного промислу і
лекша до вивчення праця), але спи-
рається головню на калькуляційні під-
приємств, які навмисне заступають
робітницю робітницею, щоб могли
її більше використовувати й менше
платити. Тому в парі з цією кальку-
ляцією йдуть жахливі санітарні умо-
вини в лодзьких фабриках, які знову
таки далеко болісніше відбиваються
на організмах жінок. Не диво, що

сьогодні на 110.000 страйкуючих,
страйкує більше 50-ти тисяч жінок-
робітниць.

Не вважаючи на всі ці дані, на
найбільшу справедливості робітни-
чих вимог і на солідарність робіт-
ничого фронту, нинішній страйк не
має великих шансів на успіх. Ви-
брано поганій момент для страйку.
З одного боку близька зима не до-
зволить робітникам надто ризикова-
ти втратою заробітку, з другого бо-
ку магазини лодзьких фабрик на-
стільки повні готового краму, що
підприємці можуть довгий час до-
тримувати старі зобов'язання. У
зв'язку з кредитовою скрутою, ни-
нішній страйк є подекуди навіть на
руку підприємцям: вони можуть че-
сово обмежити імпорту сировини, які
важко добувати на векселі, а зате
продають свій крам — як завжди
підчас страйку — за готівку. Тому
теж промисловці рішуче відкида-
ють вимоги страйкуючих.

Уряд взявся посередничити й за-
пропонував 5 відс. підвишки, про-
мочуючи всі інші вимоги. Робітни-
ки цю пропозицію відкинули,
страйк загострили (відкликаними
сторонніми і палачів) і проголосили
генеральний страйк у Лодзі. На ви-
падок вичерпання фондів — робіт-
ничі союзи думають звернутися за
допомогою до англійської централі
міжнародної професійної органі-
зації текстильних робітників.

Покищо йде боротьба. Коли во-
на навіть скінчиться німій невдачею
робітництва, вона швидко знову
розгорить. І так довго буде вестися,
поки робітник не дістане еквівален-
ту за свою працю. Бо часи невід-
ництва давно вже минули.

І. Кедрин.

Закордонний політичний огляд.

Значіння демонстрацій у Вінер Найштадт. — Їх закордонні наслідки.
— Публікація франко-англійського пакту. — Муссоліні має час.

Берлін, 11. жовтня 1928.

I.

Фактично „аншлюс“ Австрії до Німеч-
чини існує. На незгоді націоналістич-
них і республіканських демонстраціях
у Вінер Найштадт виявилось, що цей
„аншлюс“ нішов вже так далеко, що ав-
стріяно-австрійське політичне вірніч-
кування є лиш продовженням того са-
мого орнічкування — австрій Німеччи-
ни. Це нім. Штальгетль та нім. монар-
хіст організували похід австрійської мо-
нарх. „лаймвери“. Так само організації
австр. республіканського „мушкету“
приходять від республіканських код
Берліна. Австрія є вже нині внутрішньо-
політичною інтегральною частиною Ні-
меччини. Боротьба за право чи діве па-
нування в Австрії є лише продовженням
і виразом тої самої боротьби, яка розго-
рнулася поміж монархістами і республі-
канцями в Німеччині. Демонстрації обох
груп у Вінер Найштадті пройшли тому
спокійно, що австрійське військо розді-
лено містечко на „республіканський“ і
„монархістичний“ частину. Обі партії бу-
ли не від того, щоб взаємно трохи по-
турбуватись. Розділи їх тим разом кор-
дом штифів, довіг рідні ставлення шло-
мія, закардони, перегородили в кількості
до роти, гостро набиті зброєю й охоро-
щені і навіть газбичі. Але тими збро-
бами внутрішньо німечкої контрверсії
на війні не усягнеш. Вона прийде скорше
чи пізніше знов на повноту.

II.

Як дуже залежить Франція на тому,
щоб витягнути активно Італію до „євро-
пейського фронту“ показує на сторінці
розбудова „балканського Льокерно“ але
також і факт, що в нагоді падій у Вінер
Найштадт француз авсудули з пресі
постулат, щоб Франція й Італія вили
за базу свого євент. порозуміння спіль-
ний фронт проти „аншлюсу“. Остант йде
в розвитку франко-італійської подвійної
подвійної лінії. Раз та, що веде через
„балканське Льокерно“ („7 постулатів
перемри“, про які недавно доносила а-
мерик. преса) і преші спільний фронт
проти надто великого державного ро-
зросту німців. Та лінія дуже помітна пе-
редансмі у справі т. зв. балканського
Льокерно. Венеціанське, що після гостя-
них виступів в Римі, Парижі і Лондо-
ні прибув тими днями до Білгороду, ви-
кликав в італійській, югославській і
навіть маринській пресі однакове адово-
лення і розвали. Заповідалий великою
тісний грецько-югославський роземна-
приязний договір, наближується до сво-
єї остаточної реалізації. Остант термін
„балканське Льокерно“ починає бути
для великої європ. політики синонімом
реальної політичної сили. Але помітна
ще й друга напрямки в тієї політиці. Во-
на звелюється в сиротні проти фран-
ко-бритійського мілітарного компромісу.
Що цей сиротня по суті означає? Відбу-
вається торг за розмір і ширину фран-
ко-бритійських уступок на користь Іта-

лії. Муссоліні уживає нині всіх засобів
дипломатичної пресі, щоб добути для
себе з франко-бритійської скрути австрій-
ський капітал. Саме таку ціль має о-
стання італійська протестаційна нота,
вислана окремо до Лондону і Парижа.
Але й у французькому і в англійському
загрозливому уряді знають, що цей по-
ти не треба брати як трофею, як спро-
тивну американців. І американці виму-
шують на обох опіраючих публікацію
їхнього пакту.

III.

Цей пакт підняв боліто дипломатич-
ної хурли. Проти його таємності підня-
лась у всім світі австрійська преса, комп-
літ. ані дуже прагнуде позбави наміри
проти німеччини флангове австрій-
і запердонних палатів. При меткій і зруч-
ній допомозі америк. капіталу творить-
ся у світі нова легенда про „тринітний“
міра. Повторюється стара традиція,
але зі зміною ролі. Те, що робила до і
в часі підпису британська преса Нордпа до
супроти німців, не нині робить Геретова
преса в Америці супроти Австрії. За а-
мериканської гроші і ради амер. імпері-
алістичних інтересів твориться нова „де-
тата публікація опіні“. Тільки ані, що
почнуть австрійські американські філії,
які маюватимуть австрійське звертання —
в колоніях. Та хоч та так далеко спра-
ва не пішла, то бодай тої дрібної фак-
ти однієї групи англійських журналістів
заборонено „інформувати побічно“ по
Америці і їх по простанням з європ. ви-
прошено, доволі апаменує по напрямку,
по якій розвивається пелі. Англії ав-
ють, до чого веде твоя пропаганда. Зна-
ють, що на випадок чогось їх можна жа-
ти така сама доля, що й німців. Тому хоч
ві спрєготом зубів — але цей пакт пу-
блікують. Ще цього тижня має появи-
тись „біла книжка“ обох урядів, в якій
австрійка „історія, австрійгенезис“ па-
кту. І хоч підтвердиться очевидно, що „де-
тальна база для переговорів у справі ро-
зроблення — то тим менше справжній
зміст пакту залишається один. По по-
яві тієї книжки, вернемо ще до її змісту.
Тимчасом на чоловіки, що й без її появи
знали політичну дальності, і ав-
твоямериканські пакту, аніс спати
мисля, кароті британська рука. У
Франції арештовано й виведено корес-
пондента Геретової преси Гарольда Го-
рала, що нимчас крутими дорогами ви-
добув з франц. мініст. закорд. справ ко-
ментарі секр. Бертіальо до того пакту.
Публікуючи їх в Америці Горал піду
справу витягував на світло денне і тим
йі скомпромітував. Дипломатичні елге-
ні подивили, що Горал постулувався у
своїй роботі одною гарною французь-
кою, яка мала вплив серед франц. ди-
пломатів. Стара як світ історія. Чого не
випенче гордохольство дрібних втаси-
чків, щого жодні десятиліття жила.
Врешті неважно те, що підпиротного
Горала з Франції виникли. Важне те,
як тепер прихити союзники будуть спо-
живати свою політичну кашу.

IV.

А буде це доволі тяжко зробити. По-
кищо Муссоліні посилав протестуючі по-
ти і ставити божовілі цінні за своє при-
студження до спільного фронту. Він не
опішється. Він має час. Так богато ча-
су, доки німеччина населення Італії не
зросле з 42 на 60 мільонів. Розпочав він
осеред в Італії „медведорочу“ кампа-
нію, залажуючи фанатів арестом італій-
ської вмірності і омануванням ново-
народжень. Тимчасом Італія, на його
думку, доволі велика і економічно спро-
можна, щоб виживати по людськи і 60
міль люддей! Муссоліні кидає клич, по
своєму повнотавно: алавіа виступком

до отолі: фашисти родяться! Але різноманітні статистичні дані, народознавство, географія показує, що цей наці не з'явився в порожнечу. Італія на наших очах інтенсифікує свою господарську і політичну діяльність. Розумна економічна господарка фашизму дає соритний ґрунт для демократичної політики Муссоліні. В тім положенні Муссоліні може собі дозволити на зовні, що „потребують“ — мовляв — 60 мільйонів італійців, щоб дати печути світу тягар їх мрії і сили. Його демократична політика тим більше приваблива фашистам, шукаючи можливостей отагого порозуміння зі загопцями єврейським. Та хоч не нині тільки досягнути, політика англійського закордонного уряду, яка працює в перспективних десятиліттях, цілком певно не випустить італійців із наважної з трудом сітки європейських політичних комбінацій. Може навіть невідомо побачити якусь базу порозуміння крім „бали, Льоккарно“, „7 пастиль“ і єдиного фронту проти „американців“. Навіть стурбовані союзники, щоб затягнути Італію в свої обійми.

Зенон Паленський.

Ріжні вісти.

„ЦЕПЕЛІН“ ПРИЛЕТІТЬ 15. ЖОВТНЯ ДО АМЕРИКИ.

Разрозтел. Конґрессуєргавену каже, що „Цепелін“ в 1 год. влітєть до Америки. Сподіється, що в Лейпцигу буде перед 2 год. в пол. в понеділок, себто після більше як 100 год. подорожі. Топлива має ще на вих 50 год.

ДО ПІВДЕННОГО БІГУНА.

Командор Бирд почав вправу до Південного бігуна. На кораблі „Ларсен“ відплив він до Нової Зеландії.

КРОВАВІ БОІ НА ВУЛИЦЯХ СОФІ.

Прихильники Михайлова напали в центрі Софії на виколчник із каварі прихильників Протогєрова. Підчас стрілянини віддали около 50 стрілів. Убили македонця Спасова а Трайкова тяжко зранили. Зранили й турецького військового агента Керем-бея. Крім того зранили тяжко якогось 60-літнього старця, а троєх інших проконали легко.

„Време“ повідомляє, що тому кілька днів прихильники ген. Протогєрова в Пергїні зранили тяжко ананачного провідника комітаді Вандова. В зв'язі з цим провідник другої групи Михайлов на зборах своїх прихильників засудив на смерть у-

сіх членів групи Протогєрова. Стрілянина в Софії була наслідком того заг. смертного присуду.

15 пошівених.

Прихильники Іванова пошівени македонського революціонера і приятеля абитого ген. Протогєрова, Бориса Ізвольського і його 14 товаришів. У болг. Македонії йдуть шодня кроваві сутички між прихильниками Михайлова і Протогєрова.

ШИБЕНІЦЯ В КОЛОМІЙ.

13. жовтня виконано смертний присуд на 26-літнім Івані Галчукові з Жаб. Галчука засудили на шибеніцю за те, що дня 2 червня 1927 підпав свого шурина Ів. Риназана, а опісля збивав із кристих, що хотіли вийти з горючої хати. Так убив сестру, шурина, а потім свою маму і двоє сестриних дітей поубивав сокирою. Наймолодшу дитину, кількамісячну Параску, збив, ударивши її голівкою об стіну. Якось час Галчук скривався. Поліція зловилла Галчука і суд присяжних у Коломій засудив його на смерть (шибеніцю). Тому, що президент держави не помилював убийць і амністия не мала тут приурочення, присуд виконали. Брани, що приїхав із Варшави у заступстві хорого Мачейовського. Галчук перед смертю був спокійний, в завішанні записав майно дитині, а жінку заклікав. Екзекуції приглядалося около 150 людей. За шнур з повісільника держали навіть інтелігентні люди.

ЖИТТЯ ЗА КІЛЬКА ЯБЛУК.

В Угрюнові Серезнім (пов. Казуш) на ґрунті Ів. Малиничя росте яблуня, якої тилия звисає на ґрунт Мик. Рибія, Малинич, зриваючи яблука, побачив, що кілька їх лежить на ґрунті Рибія. Після своєю жінку, щоб позбирала ці яблука, Рибія не хотів пустити Малиничової жінки на свій ґрунт. Поіритований тим Малинич убив Рибія трома ударами ножа в груди. Вбийника відставили поліція до суд. арешту.

ВІДКЛИКАННЯ ВИСТУПІВ ВЕГЕНЕРА.

Дирекція Львів. Вел. Театру повідомляє, що наслідком заряджень властей виступи Павла Вегенера, які мали початися 18. жовтня, не відбудуться. Заборона прийшла з міністерства внутрішніх справ.

115 ЛІТНІЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОВСТА-НЕЦЬ.

У Гомлі відбувається процес проти повстанської збройної організації. Організація під проводом Ів. Яценка кілька літ

нападала на станції міліції в районі Гомля й Річці. Муніцип. доставляв організації 115-літній дідуган Каленик. Троєх провідників атаку заасудили на розстріляння. Присуд виконали негайно. 115-літнього Каленика засудили на домертну в'язницю, а 6 осіб на тяжку в'язницю і каторгу.

КРИВАВИЙ РІЛЬНИЙ СТРАЙК.

В селі Гребенна (в лавському повіті) в посілости гр. Павла Сатіги застрайкували різні робітники, щоб вибороти собі кращі умовини праці. Власник філярку спровадив позаміських робітників і для їх охорони поліцію. Страйкуючі хотіли зігнати сторонніх робітників. Поліція дала салву і зранила троєх селян. На місце виїхав зі Львова нач. відлду безпеки майор Роговський, воєвідський комісар Ісх. Грабовський, надком. Мігленер і тат. автом відділ поліції.

ШЕ ОДИН САНАЦІЙНИЙ ЧАСОПИС.

Клуб БВ. радив, чи не закладувати би деякі партійні часописи та створити один вел. орган. У висхіді нарад постановили піддержувати дотеперішні видавництва, а крім того оснувати ще один часопис п. а. „Польска“. Редагуватиме „Польську“ Мільштайн, радник польського посольства у Брюсселі.

ПІДСУДСЬК.

„Газета Барановіцка“ домагається, щоб назву Барановіцк. як невідповідну для міста з 25-тисячним населенням і найбільшого у воєвідстві перемінити на Підсудськ.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Анна Павлик, сестра пок. Михайла Павлика, померла в суботу дня 13. ц. м. у Львові. — В. І. П.

31. жовтня ц. р. кінчиться речення виповідження забезпечення 1/3 части будинків з ПЗВО. Хто ще не забезпечений в „Дністрі“, нехай не тратить ні хвилини, а піде до агента „Дністра“, зажадає картки виповідження, виповинь її і вишле поручено до приналежного Воєвідського Інспекторату П. З. В. О. Виповіджену 1/3 част будинків, нехай забезпечить негайно в Товаристві взаїмних забезпечень „Дністер“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Організаційний рух.

ДОЛИНЩИНА.

Дня 24-го вересня відбулося посольське справоздаче віче посла Михайла Струтинського в Мизуні. У вічу взяло участь кілька тисяч громадян з Мизуни і сусідніх сіл. Реферувал посол Антін Максимович.

КАЛУЩИНА.

Дня 13-го вересня ц. р. відбулося посольське справоздаче віче посла Михайла Струтинського в Новиці. Посол Струтинський реферувал про діяльність Парламентарної Репрезентації та про організаційні завдання національного табору. Опісля в дискусійнім порядку обговорено цілу низку певучих місцевих справ, як загарбання поліцією громадського дому, справу сервітутів (в Калущині сервітутіві права громад зведено в містечко), справу регуляції Лямпиці і інше. По вічу директор Лас зі Стрига анґолопис реферат про заг. молочарства. Вирішено в Новиці заснувати районну молочарську спілку. — Дня 28-го вересня ц. р. відбулося велике віче під голім небом в Кривинику. У вічу взяло участь громадяни всіх доокочинних сіл. Посол Михайло Струтинський зложив завідомлення з діяльності Парламентарної Репрезентації, заговуючи при цьому організаційні завдання на місцях в окремих частинах національного життя. Після промови посла селяни з поодиноких сіл піднесли свої побажання до Парламентарної Репрезентації.

ЖУРАВЕНЩИНА.

В четвер дня 27-го вересня ц. р. відбулося велике віче під голім небом при участі понад 1000 громадян у Володимиріях. Проводив вічем о. Герасимович а Ляхович, реферувал сенатор д-р Корнило Троян, який здав звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації і намітив план організації по містах. На віче прибули в великій числі журавенські міщани та селяни з деяких доокочинних сіл. В доказ пошани для свогого заступника, привитали п. сенатора радні міста Журавна при поромі на Дністрі, а від гравців Володимирець, проводили п. сенатора володимирецькі соколи аж до гарно прибраних воріт, де від всіх установ села привитав сенатора місцевий діят Григорій Мисак. Тим привитанням і громадною участю на вічу, зала Журавенщина зложу доказ, що племя в своїх серцях українську національну ідею та з повним довірам і пошаною відноситься до речників тих ідей і своїх заступників — членів Української Парламентарної Репрезентації.

Спогад з вакацій.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, початок жовтня 1928.

I.

Новий відтінок, нова потиця на обличчю париських аудієць, від кількох днів: ще тільки напроваду покітничався, тутешні вакації, і шкільна дівтора знов появилася в Парижі. Початок шкільного року, себто першої третини шкільного року — бо, треба знати, що тутешній шкільний рік „ділиться“, не як наш, на два півроки, а на третину, „триместри“, таї тричі в рік посилає французька школа батькам, поштою, шкільні свідоцтва. Таї свідоцтва ці „макші від наших“. „Поступи“ шкільня означені там числами; найкраща й найвища „добра“ означається числом 20; слабші поступи — шораз нижчим числом, аж до одинки, а навіть до нулі. Крім того означене при кожноту предметі місце даного школяра в порівнянні з іншими товаришами його класу: се давні австрійські „двокації“, про які оповідали нам наші батьки й діди, і яких ми вже не дожили бузи. А крім того ще професори відзначають ядриними фразами позитивні загальну оцінку ученика, особливостей його таланту, його здатности в праці.

II.

Оцінки ті тим більше варті уваги, що походять вони (звичайно тут на увазі школярі середні, літні) не від недосвідчених „суплонтів“ або свіжо святих учителів, а від професорів дуже високої наукової крестности і довгого педагогічного досвіду: немає ж у місцях Париж-ні одного професора, який має би всього тільки звичайний учительський випит (диплом) —

всі без винятку мають тут „агрегацію“, себто степея рівноградний з нашою університетською абілітацією. А щоб степея цей і посаду в Парижі осягнути, треба років цілих самоостійної наукової праці таї років цілих учительської практики в різних середніх школах („коллажах“) на провінції.

Нічого дивного, що нема в світі кращих, з наукового погляду, середніх шкіл, ніж париські. Навіть рівних їм нема. Кажемо: з наукового погляду, бо з погляду позашкільного виховання, виховання адаті, такої адати тутешнім діцям призначити не можна; вони в цьому далеко-далеко позаду англійських, навіть швайцарських шкіл, без порівняння зрештою нижчих від них з погляду строгої науки. Але про це іншим разом.

Таї взагалі — не про шкільне навчання зберилися ми нині говорити, а про час свободний від школи і навчання, про вакації.

III.

Таї те: про вакації над морем. Франція з трьох сторін облита морем, і діти її мають до своєї розпорядности, в пору ферій, всі зразки й особливості європейських морей: і Пініччиз, „Німоньє“, з англійським „Каналом“, і безмірний Океан, і сине Середземне Море, те саме, що обливало старинну Галлію, Іонські й Егейські острови, таї взагалі всі побережя старинного, алясичного світу. В а чому французькій дівторі купатися. Таї а при чому влігратися під сонцем, надихуватися соловин подувом і гратися в піску.

Ці гри в піску, на різних французьких побережях і нагадують нам, уже кілька разів, цими днями, коли знов бачите десятиці й сотні тутешніх школярів, обемалених і обгорілих. В пам'ятній філь-

мі вашій автоматично веринають вакаційні картини — з над ріжнім морем, з ріжних рока...

Як нема у вас саме нічого кращого робити, то спиніть на момент фільму і спробуйте закріпити одну-дразу картинку.

IV.

Кожна літня пляжа — не передовсім діточа республіка. А похоті ці республіки дівтори на республіка „дорослих осіб“.

Свобода, рівність, братерство ні трішки й там не панують. Надолітні володарі користуються й там своєю владою на те, щоб жермувати громадами робітників. Наше Ромуль, що плугом заорав чотирикутник, на якому вироста будуча столиця світа, таї і дітвак, богини покличаний на провідника, своїм вискаком закреслює в піску межі нового города. А його заріа „трудящих“ має слухати. Хто ліняний, хто неслуханий, того проженуть геть.

Тех самі з себе родяться дрібні феодалські нації, які організуються під захистом кріпостей — з вохкого піску. Глядіть, як у кріпостях цих зароджується інстинкт власности, власні особистого зусилля: діти — не комуністи.

V.

Кожна з цих мініатурних народів свато переконаний, що саме його фортеця найкраща. Перша новизна патріотичного почування. Вона зростає й розвивається, коли нападуть „туземці“, проти яких треба боротися. Розкриваються молоді герої і з самопосягою боронять рідну башту. Слава переможцям! Горе переможеним! Немилостивий переможець займає їх город. Буває, він його розіве в руїну. На безземному піску пля-

жі розкидані румовища нагадують нам якусь Ниняву, якийсь Вавилон; також і їх румовища розкидані серед піска пустині.

Одначе навіть найкраще управлювані й найкращіше боронені городи не вічні... Настає година, наминає й невідлечна, коли вони зникають без сліду і море завжди колись знов закриє всі ці Атлантиди, засуджені на забуття. Гинуть і помирають усі цивілізації: баштами а піску є найтриваліші твори рух людських — для Часу, вічного часу, який насуває стобліття на все людське, наче Океан насуває хвилі за хвилями на піскові городи і ефемерні держави — дівтори на пляжах.

VI.

В діточих державах братерство таї само невідоме, як свобода і рівність. Бо-лякі, неспівні, слабкі й тут засуджені на роль жертв. Невже не бувають ви свідками малих драм, як оця наприклад:

Дитину, яку П хвоб (або може приймати) звели до ролі поневіряної жертви, рантом — на її немилую віху — допущають до участі в забаві, очевидно, в гурті будівельних робітників, алятих при адвганній кріпості. Князь, диктатор, вибраний начальник — як собі хоче — накликає прийнятому найважче завдання. Та коли завдання виконає і город збудований, голова немилостиво каже трудівникові в першій голіня:

— А тепер пішов геть! Не хочемо більше з тобою гратися...

Це всього тільки така собі діточа історія. Одначе вона могла би бути й історією дорослих, а навіть — історією загаль.

В. П.

В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринек ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шедн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
Америка 1 долар, Франція,
Англія, Бельгія 20 фр., Німеччина 750 ал.,
Італія 300 лір, Румунія 150 лей,
Болгарія 750 ал., Австрія 750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Бастіон цивілізації“.

Львів, 16. жовтня 1928.

Є річи, які були би смішні, якби не були сумні й трагічні. Так нпр. аідчас побуту марш. Пілсудського й офіційних прийомів та бенкетів багато говорилося в Букарешті про культуру й цивілізацію. Між іншим відбувся теж прийом у честь польського маршала в румунському міністерстві закордонних справ. При тій нагоді міністр Аргетонну анголюсв святочну промову, прибрану скідною бомбастикою, в якій виголосив ні менше — ні більше, тільки що „народи польський й румунський є сьогодні найпевнішими прихильниками й оборонцями мира й цивілізації на сході Європи“.

Скільки смішного й гумористичного, а одночасно болочого й трагічного скривають в собі ці крилаті слова! Бож загально відомо, що сучасна Румунія, а головню регат (стара, передвоєнна Румунія) є найбільш відсталю, найбільш некультурною, найбільш первісною країною в Європі. Примітивне господарство, широко поширений аналіфбетизм, нестача засобів комунікації, хабарництво, середньовічні методи правління, недорозвій на всіх ділянках життя, відсутність етики й моралі в публічному житті — ось що в загальному характеризує сучасну Румунію. Відсталі й некультурний румун, персоніфікований своєю владою, те mare tenebreum, що окутувало стару Румунію, поширив на культурній окраїні, на Буковину, Банат, Семигород і виводить там серед культурніших українців, німців, мадярів, жидів і навіть семигородських румунів свій дикувський тавень. Все, що вище, культурніше, величніше, надихане світлим здобутками й традиціями XIX ст., все те з упором і пристрасною дикувською пидцидлю руйнує акультурний румун. Ні в одній європейській державі культурне руйництво не прибрало таких розмірів, як саме в Румунії. Його висловом є політика супроти неромунських народів, що стоять на вищому культурному рівні. Те, що в Румунії діється в ділянці національної політики, є нічим іншим, тільки первісностийним, руйницьким гоним варвара проти носія культури й цивілізації.

В Румунії, в тому „бастіоні цивілізації“ живе кругло 1 мільон українців, з того 650 тисяч у Бесарабії (в округах Хотинь, Кішинів і Акерман), 350 тисяч у північно-західній Буковині і около 50 тисяч у мараморощській округі, що до війни належала до Угорщини. Мільон українців в сучасній Румунії вегетує в найгірших умовах, позбавлена найпримітивніших, уже не національних, але просто людських прав. Від десяти літ у Бесарабії й на Буковині існує воєнний стан. Планом життя і смерті кожного українця є політична поліція, тзв. сигуранца, яка в широкому розмірі користується провокацією. Румунська влада, представниця „бастіону цивілізації“ на сході Європи знищила все культурне життя буковинських українців, які єдині найшлися в межах Румунії з великим національно-культурним дорітком. Отже зруйновано в цілості добре поставлене українське шкільництво, а саме понад 200 нар. шкіл з 800 класами, 7 українських севедніх шкіл (4 гімназії, 1

ліцей і 2 учит. семінарії), 4 фахові школи та 4 українські катедри на черновецькому університеті. У всіх школах на українській території під Румунією заведено монополну румунську мову, не допускаючи української мови навіть як предмету навчання. Українських учителів частинно звільнено з посад, а частинно перенесено в глибину румунської території. З усіх урядів, навіть зі судів прогнано українську мову, пресу здалено „законними“ постановами влади і сигуранци, довгий час не випускаючи її поза рогацьки Черновець. В церкві теж заведено румунську вісправу. При тзв. земельній реформі на українській території поминено в цілості українське населення, віддаючи поміщицьку землю відсталім румунським коляоністам або перебираючи її на власність держави. Українське культурно-освітнє товариство й організації розв'язано, а їх майно в значній мірі сконфісковано.

В таких менш-більш умовах живе мільон українців в „бастіоні цивілізації“ на сході Європи. Вся політика, всі прийоми цієї найбільш антикультурної влади направлені на те, щоби на протязі одної генерації з мільона українців зробити мільон румунів. Керманичі тієї „цивілізаційної“ політики створили собі навіть окрему основу тієї політики, а саме, що українці є зукраїнізованими румунами, яких слід всіма засобами навернути на лону культурної й цивілізованої Румунії. Не кращим є й життя в тому „бастіоні цивілізації“ й частин інших неромунських народів.

Розуміється, що румунська влада не признає ніяких трактатів, а тим менше трактату про охорону нац. меншостей та не шанує постанов румунської, очевидно — ліберальної, конституції.

Міжнародне положення та господарська криза, а особливо перепони в добутті закордонної позички примусили уряд Вентілі Братіану заграйти невеличку комедію у відношенні до неромунських народів. Уряд покликав до життя окрему правит. комісію для опрацювання статуту прав нац. меншостей. Очевидно, ті „права“ мають обняти тільки ті меншости, які не є заперені в „націоналізації“, отже в перну чергу німців, мадярів і жидів. Комісія постановила, що відтепер ствердження матірньої мови шкільних дітей прислугуватиме родичам, бо досі шкільна влада на основі звучної прізвища дитини рішала, чи вона має ходити до румунської, чи приватної меншостевої школи. Приватні меншостеві школи мають одержати субвенції в сумі 20 мільонів лей. Матірні мови матимуть право громадянства в суді, як помічно-розумівальні мови.

Ось тільки всього постановила досі правит. комісія, що займається „статутом прав нац. меншостей“.

Не знаємо, який буде дальший хід праць цієї комісії, та одно яснє, а саме, що варварська румунська влада без огляду на такий чи інший „статут“ не підє назустріч неромунським народам. Бо в острів тієї влади є заложений угольний камінь некультурности і дикости.

Селянське питання.

Соціалістична пропаганда й селянські маси.

Селянське питання довгі часи було пасивним соціалізму. Соціалізм ставився до нього по струсячому: існування цього питання не заперечувало, але на нього нехажало очі. Соціалістична програма говорила тільки про перспективний розвиток фабричного промислу й фабричного пролетаріату. Про селянське й земельне питання дивним дивом в офіційній соціалістичній програмі не було ні слова згадки. Зрозуміле зацікавлення селянським питанням у російських соціалістів — в початку у народянстві, а згодом у соц. революціонерів, — зовсім не вплинуло на байдуже відношення зах. європ. соціалізму до цього питання. Зрештою — одні й другі російські соціалісти подавали Зах. Європі просто майну формулу в ція ділянці. На їх думку Росії не треба переходити до соціалізму через „отан“ капіталізму на селі, бо Росія має обійтись й тому відразу може і в сучасному феодализмі перейти просто до соціалізму. На Заході рішучим був форт, що Маркс взагалі не знав, що таке земельне питання; отже і для соціалізму воно не повинно було існувати.

Шейно перед війною почало в соціалізм будитися зацікавлення до земельного питання і до селянства. Висловом цього зацікавлення слід між іншими, назвати відому прапу про земельне питання головного теоретика передвоєнного соціалізму: Карла Каутського. Але весь його концепт вичерпувався в такий найніш думай, що в на селі мусить прийти до „концентрації“ земельного „капіталу“ в руках пораз більшого обсяження селянських ґрунтів у фідансового й банкового капіталу. На факті справді пораз більше ростучого обся-

ження селянських ґрунтів у банків. Каутський будовав далєше фізичні гороскопи про братерську епіжму в майбутній соціалістичній революції — робітників і селян, гороскопи, котрі, як відомо, виявлялися всі мільйонми баньками і всі допнули ще такі до революції прийшли. Наєздіком польовального аресту ціл на земельні продукти підчас війни й одночасної інфляції всіх майже європейських валют — селянство Європи побудуло на війні всіх своїх передвоєнних довгів. Тим самим — соціалістична теорія про підбій селянської землі фідансовим капіталом „пішла на гниї“, а на її місце прийшло щось підлом противлежне. Соціалізм дуже зацікавився земельним питанням і взагалі селянством, бо зрозумів, що без опанування та підчинення собі селянства вся соціалістична побіда на містах є вилами на воді писаним адобуткам.

Чому? Цілком просто. Незже можна пововажо балакати про побіду соціалізму, коли цей устрій приймас тільки одне, та й ще густо-часто: не найчеловішша частина європейськости? Може бути соціалізм в місті, а за рогацьками міста — феодализмом чи капіталізмом? Адже такий став був би не тільки логічним, але й політичним абсурдом!

І він став ним. Прийшла революція і що виникло? Послухаймо, як широко це висловився на конгресі відомий лідер австрійської соц.-демократії, Отто Бауер. Він сказав: „Перед війною ми легочували собі й не допівжали ролі селянства. Але ми побачили, що навіть у Раднському Союзі дезорганізований, тихий і незривний опір селянських мас за важким разом доводить більшовицьку

Обезпечуйте

своє життя виключно в Товаристві

„КАРПАТІЯ“

Львів, вул. Руська ч. 18 і.

диктатуру до конституції. А в Серозушій Європі ми наглядно переживаємо, що там взагалі реставрація капіталізму стала можлива тільки внаслідок традиційного консерватизму селян. Так отже куди ж уст однієї й найбільш впливової пролетарської партії? Селянство приваляло, що відзначилий перелік загальмували в Європі мілітарні селянські маси. Під політичним впливом докт. цей вплив у громадській пресі вплив селянства вкази в культурних впливах Європи, на примок Росії та її підделів (України, Білоруси, Грузії і т. д.). В Чехословаччині, Югославії, Болгарії, Мадярищині, Австрії, Румунії і Польщі селянство або є безсередньо при кермі державної влади, або на нє має великий вплив. Імена таких політиків, як: Шлегель, пєб. Радіч і Паміч, Отам, будійський, пралат Зайнєль, д-р Ман'є і Вітєс говорять самі за себе. В Німеччині, Франції й Італії вплив селянства на державну політику також дуже сильний, хоча він не впливається там за посередництвом чисто-селянських партій. Там селянство аходить у склад ріжних націоналістичних партій і через них впливає пераа рішучим способом на хід державної політики. Але ніде в Європі, з примком культурно й політично неперібнох народів Сх. Європи в роді нас, українців, білорусів і т. д., селянство не дає зоміж себе надрім для соціалістичних і взагалі інтернаціоналістичних партій. Не де в Європі нікому навіть не прийде на думку, аби був можливий такий курієч, що селянство взагалі може бути ісповідником соціалізму чи комунізму. Це такий абсурд, як припущення, що рибі можуть жити по повітрі, а плахи достібно жити під водою. Неможливо там подумати собі такого відрадного подіт, обману, який систематично проповідься в нас, що т. зв. селянські партії відуть в селянські маси для пропаганди соціалізму й комунізму — не виявляючи аде відно відкрито: що собою укладає соціалізм і комунізм зі селянської точки погляду. Зрештою — там такий політичний обман був би безцінний і безуспішний, бо селянство в культурних країнах Зах. Європи завжди освітене й освідомлене, аби дало себе водити за ніс соціалістам і комуністам. І в нас цілком певно вже не довго можна буде обманувати такі дикарекаї факти, як тут й там сьогодні, що адебілішого куркуліськї сільські елементи є членами радн-кальних і сел-робітничих партій! Наєздіній позитивний розвиток дієти перешів й до нас і в нас теж планують часи, дї жовки будуть нові, а ніші — ніші й плосесніший шапелє ідеями та програмами перестане бути ірратним політичним інтересом. Громадянська мораль та етика на нєм дуже впливають.

Недостача місця не дозволяє ближче дупинитися над тими засобами, за які судорожно береться соціалізм для цього, щоб за велику ціну захопити під свій вплив селянські маси. Саме австрійські соціалісти, які найбільш чітко відчували, що тепер відчувать над собою силу зазізлого селянського плетуса, найбільше тут аусиль поклали. Але досвід показує, що ні пі зусилля є безуспішні. Тому Отто Бауер остаточно надію бачить у технічному розвитку агрікультури. Він стєзав на конгресі ось що: „Ніщо не є важніше для нас, як опостереження, що розвиток тепер починає підмінювати й се-

тність. Ми замислюємо сьогодні в сільському господарстві технічний переворот, який у порівнянні з технічним переворотом у промислі може видатися повільним, але він — протек, прибор та пер — рівняючи з сільсько-господарським поступом в інших галузях — невідомі швидше темпо. Ми бачимо, як чимра швидше здійснюється тем і спосіб думання сільського населення. Невітні техніки зловляють село й виводять його з давнішого відокремлення. Тим самим вона зближає до консерватизму селянської класи і через те створює передумови для того, що пролетаріат міг і промислових осередків могомі вийти на селі селянства.

Якщо ж це з правильною оцінкою і дійсних фактів не витягнуто більш фальшивих висновків, як у цьому випадку. Чому технічний поступ в агрикультурі має зі селянства-індивідуаліста й селянина-представника приватної власності, зробити людину, подібну до велико-міського пролетаря? Саме навпаки! Чим селянство даного народу стоїть вище від оглядом сільсько-господарської культури, тим воно стоїть далі від теорії і практиці соціалізму та комунізму. Чому селяни Данії, Швеції, Норвегії, Швейцарії, Австрії, Німеччини й Чехословаччини, отже країн, що стоять на найвищому ступні сільсько-господарської культури, не перестали бути тим, чим великий селянин зовсім був і буде індивідуалістом і приватним землеволодільцем? І коли правда те, що нині, тепер, пишуть про т. зв. пересаджування збіжжя, яке вже два-три морговому селянству може дати річний прибуток 50—70 метр. соти збіжжя, сього готівкою ското 2,500—3,500 зол., — чи, повторюю, отсей технічний поступ з нашого або якогонебудь іншого селянина зробить соціаліста й комуніста? Чи може селянин навпаки: він в нього сродить найважливішу підпору сучасного господарського ладу, опорою на приватній власності? Здається, про це не може бути двох думок і гороскопи Бауера напевно випадають тут саме утопічними, як виявилися передвоєнні гороскопи Кавтського.

Так у головних обрисах представляється цей вибітний питанні, які були порушені на недавньому конгресі міжнародного соціалістичного інтернаціоналу в Брюсселі. Відповідь на них дає спробою орієнтуватися в складній практичній політиці для міжнародного соціалізму.

Д-р Павло Лисяк.

Під осуд громадянства.

Напад на редактора „Діла“.

Нині, в понеділок, в год. 10.30 перед полуднем явився в кабінеті головного редактора „Діла“ двоє молодих людей з палками, з яких один, студент Семен Стефанік, є відомий редактор, а другий невідомий. Семен Стефанік заявив головному редакторові, що оба вони бажають від нього одержати деякі висновки в імені якоїсь групи і назвали з приготуваної картки два числа „Діла“, в яких нібито має бути обрана та група. Заки редактор вспів зрозуміти, про що їм йде, С. Стефанік несподівано зневажив його чинно. Тоді редактор відрухова відчинив двері до сусідньої кімнати, щоб візвати редакційних товаришів. У тому моменті один з „героїв“ промимрих: „Чекаємо на поліцію“ і бистро оба подалися до виходу, не подаючи навіть адреси. У дверях кинули „герої“ в сторону редакційних робітників такі слова: „Радимо панам не гадувати про це в пресі, бо буде ще гірше“.

Цей прояв хуліганства чи може провокації молодих, звалялосьби інтелігентних, людей піддаємо під осуд цілого нашого громадянства, а зокрема всіх наших громадянських чинників, покликаних до того, щоб стояти на сторожі громадської моралі та свободи думки і слова.

По широкому світі.

За вересень Німеччина заплатила союзникам на рахунок репарацій 197.920.700 марок золотом. Франція дістала з цього 116.546.680 зол. марок.

На 34-й річній з'їзді американських банкірів у Філадельфії, голова цього союзу Томас Престон виступив з виступом, щоб організувати загально-світовий союз банкірів.

Нім. міністр фінансів д-р Гільфердинг заявив у парламенті промовою, що в найбільшій році німецькому бюджетові загрозив дефіцит 6 мільярд. марок.

Альбанія матиме нову державну емблему на своїй стязі на червоному тлі подвійний зелений орел.

Мексиканська і Льюїс Джордж рішшли звернутися до уряду на найближчій сесії парламенту в інтерполяцію в справі англо-французького морського поволоміння.

Ріжні вісти.

„ЦЕПЕЛІН“ В АМЕРИЦІ.

„Цепелін“ прилетів до Лейпгорт 15-го жовтня. В год. 15.50 (4м. час. 21.50 европ.) найшовся над Нью Йорком і кружляв над містом пів години. В год. 22.20 (европ. часу) „Цепелін“ покинув місто і полетів на південь до пристані Лейпгорт. Тоді як „Цепелін“ кружляв над Нью Йорком виконали трансмісію з наочною станцією, який говорив про перебіг і вразиння з лету повітряного над містом.

До Лейпгорт летів „Цепелін“ у свій Вірджинія азови пенсильванської залізничної. Тоді через радіо післав поздоровлення для през. Куліджа і просив дозволити перелетіти понад Вашингтоном. Дозвіл цей дамо йому негайно і в 12 год. в полудне (18 год. европ.) „Цепелін“ перелетів понад Вашингтоном, окружуючи Білий Дім. В 19 год. повітряний мінує Балтімор і звернувся на Філадельфію та зупинився, що в Лейпгорт буде в 22 год. (евр.).

„Н. Фр. Пр.“ подіє в Нью Йорку, що останньої ночі перервали там у всіх майже театрах при Бродвей представлення на одну хвилину, щоб публіка й артисти могли помолитися за успіх лету „Цепеліна“.

ЛЕТ БЕРЛІН-ТОКІО.

Німецький летун Пнефельд, який 15. жовтня рано зачав лет Берлін-Токіо, прилетів тогож дня до Шангаю.

ПЕРЕД СЕСІЄЮ СОЙМУ.

У віаторок відбувається у марш. Дашинського засідання голов. сойм. клубів. Конференція ця буде продовженням нарад, що відбувалися і, жовтня у марш. Дашинського. На засіданні обговорять, які висноски і проекти законів, що походять із пос. ініціатив, можливе сойм. розглядати на найбл. сесії.

ЗАГ. СТРАЙК У ЛОДЗІ.

Для 15. жовтня до страйку в Лодзі прилучилися сторожі домів і кельнери. Телефонні функціонують, бо місцева дирекція загрозилася телефоністкам, що введе військ. 24 професіони згодилися проголосити заг. страйк 15. жовтня. Від год. 7-ої рано спец. летучі комісії мають доглядати, щоб ця ухвала була додержана. Зі страйку виключені шпиталі, домів старців і калік, захоронки, рят. естації, держ. уряди й уряди виплат похоронних підмог. Для 15. жовтня рано курсувало лише небогато трамваїв, бо прийшло до сутички

між страйкарями і моторовими. Страйкарі приневолили моторових перервати працю. Поліція закидала сутичку. На вул. Зелений і Піотрківській страйкова комісія приневолила кондукторів перервати працю.

ПАТ повідомляє, що до телефоністських відкомандували відділи телефоністських військ. Вони зараз, як телефоністські кинули би працю, обсядять телефони.

Мін. праці Юркевич заявив, що уряд хотів довести до порозуміння в справі страйку, але це не вдалося йому з причини неуступливості робітників і роботодавців. Нова конференція ствердила, що про явнебузь порозуміння не може бути мови. Уряд пропонує був 5 проц. підвищу. Робітники не згодилися на таку підвищу, зате промисловці готові були прийняти це пропонування, козби умову заключено на довший час.

ГОРКИЙ ХОРИЙ.

До Берліна приїхав М. Горкий, який вертає із СРСР до Італії (Соренто) на лікування. Подорож виснажила так Горкого, що мусів остати в Берліні. Лежить горкий в готелі „Палац“.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 887 50—888 00 канадський долар 881 50—882 00 чеська корона 0 26 33—0 26 50, австрійський шілінг 1 23 25—1 26 50, румунська лея 0 05 33—0 05 50, французький франк 0 31 50—0 34 75, швейцарський франк 1 71 50—1 71 75, фунт стерлінгів 43 40 00—43 50 00, радянський червонець 26 00—27 00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 45 25—46 25, пшениця селянська 43 00—44 00, жито галицьке 34 75—35 75, ячмінь галицький броварський 35 50—36 50, ячмінь на млинно 27 75—28 75, ячмінь пастинний 35 50—36 25, овес галицький 31 25—32 25, кукурудза румунська 43 00—44 50, бараболя промислова 0 00—0 00, фасоль біла 65 50—70 00, фасоль колірова 48 00—50 00, фасоль краса 60 00—65 00, горох пів-Вінторія 53 00—63 00, горох півний 42 00—44 00, бобик 33 00—35 00, мішанка пастинна в зерні 00 00, вива 34 25—38 25, сіно солодке краєве прованське 18 00—20 00, соломка прованська 5 00—5 25, гречка 31 00—32 00, льон 64 00—65 00, дубильний 21 50—22 50, ріпак олійний 70 00—72 00, мука пшенична 56 при 71 00—72 00, мука житня 65 при 52 30—53 50, грисів кукурудзяний 67 00—70 00, мука кукурудзяна 49 00—51 00, отруби житні 23 00—25 50, отруби пшеничні 23 00—25 50, крупн гречаний 73 50—75 50, пшоно 80 00—82 00, крупн ячмінні 47 00—49 50, пшенич 47 00—49 00, просо краєве 39 00—40 00, макухи льняні 49 00—50 00, конюшина краєва 220 00—250 00, мая синій 125 00—135 00, мая синій 100 00—110 00. Мішки житні явробу Страдон Варта 1 65—1 72, мішки ужиані добрі 1 38—1 42.

ВВГ. ОНАЦЬКИЙ.

З Риму до Неаполію.

Місс Аллен, висока, струнка англійка, з рішучими рухами і енергійною мовою прислала мені погрозового листа: „Шановний Пане! Літо починається, а Вас не видно і не чути. Пишу Вам востаннє — приїдете чи ні? З Вашою нерішучістю Ви гаете дорогий час. Я дуже рада була би побачити Вас у себе. Невжеж всі українці такі нерішучі? Не дурно заглялися Ви так з вашою державою, що ще досі, як зачуваю, вона в пелюшках, тимчасом як інші вже всіли і постарілися...“

Я, розуміється, міг би відповісти, що краще бути здоровою дитиною, повною обіцянок на славу і довге життя, ніж зігнути, кволим дідом, і що в наших розлогих степах наші діди все їздили волами і не мали жадної причини спішитися, і що зрештою поспіх впливає на здоров'я і може зашкодити, і що... Та мало чого міг би я відповісти з погляду нашого розважливого та мударого хуторянина, — алеж на що? Однаково не переконаєш тих англійців, що самі ніби теж ніколи не спішались, але й не вагаються, а роблять все так, ніби їм усе було давно поперед відоме... Де їм нас арозуміти, — подумав я згірдінаю. Подумав, махнув рукою, традиційним звичаєм нашої славної хуторянини і — поїхав. Взяв я зі собою, свій старенький, дуже старень-

кий, побитий і обдертий куферок, кинув у нього трохи білизни, трохи одягу, бритву, без якої в англійському оточенні ніяк не обійдешся, великий чистий ашиток для запису вражень, яких мало бути безперечно дуже багато, а головню — великий запас доброго настрою і добрих інтенцій й поїхав.

По дорозі праворуч від мене біг старий римський побитий аквадукт і виводив по синьому небу кривулясті лінії перебитих пригод. Час від часу з'являлися і швидко зникали якісь руїни, і скільки бачило око, тяглася аж до обрію римська пустельня, спалена сонцем Кампанія, багата на маки весною, на малярію, літом. Потім почалися гори — то голі безраднісі, то вкриті садками і білими віллями. Вони бігтимуть назустріч потягови аж до самого Неаполію, аж поки врізана маківка Везувія не прикріє уваги білястим димом.

У вагоні було чисто і спокійно. Ще два роки тому, італійські потяги визначалися серед європейських своїм брудом, потюновим димом, ріжними, цілком сторонніми, пахощами і несподіваними відвідувачами з під подушок від каналок. Тепер у них чисто. Пильно стежать за тим, щоб у відділах, де „заборонено курити цигарки“, дійсно ніхто не наважувався курити, і накладають гострі грошові карни на тих, хто наважується покласти ноги в черевиках на місця для сидіння. Фашистський уряд висунув питання гігієни на передній план.

Гігієна оздоровляє нарід, підносить його життєві сили і відпорність і високо здіймає престиж уряду, хоча би вже тим, що вводить дисципліну там, де досі кожний почував себе повним господарем і паном. Пригадую з цього приводу, як мене вразило по моему приїзді в Італію, що в ресторанах, разом з батьками, сиділи і діти, котрим батьки давали пити вино і курити цигарки. Тепер це заборонено, а цього року мені довелося читати цікавий об'єжик, розісланий по всіх відділах юнацьких організацій „Баліла“, що відповідали би більшовицьким „комсомольцям“, лише в цілком іншому напрямку морального і національного виховання. Завважено, — читав я в тому об'єжикові, — що деякі Баліла курили цигарки в громадських місцях. Звертаємо увагу панів керманців, що курення цигарок по закону заборонено для Балілів, і тому тих, хто переступає, треба суворо карати, по-перше як злочинців проти дисципліни, а по-друге, як злочинців проти народу, якому залежить на їхньому здоров'ї. Бо вони мають бути надією і силою Нової Італії.

Надія і сила Нової Італії... Бо Італія має бути — сказав Мусоліні — відновленою і сильною. Для її відновлення затратуються мільйони. Відновляється все, що тільки може ще бути відновлене, починаючи від самого уряду, який заповнюється цілком молодими і новими людьми і до самих залізниць, звідки викидаються старі вагони, заступають їх

новими зручнішими, проводяться для них нові лінії, а старі сквапно електризують, — і то тим сквапніше, що Італія не має свого вугілля, витрачає на нього величезні гроші і відчуває, що мусить дивитися з чужих рук, поки не звільниться від цієї вугільної залежності. Для її підсилення пропагують нові ідеї національної дисципліни і обов'язку, що межує з крайньою відданістю, пропагують — безоглядну боротьбу проти поширення неомальтизму, стримують еміграцію, накладають сильні податки і обмеження для парубків та бездітних, охороняють материнство та діти. Італія має ще місце для 10 мільйонів італійців, сказав Мусоліні, і вони мають бути, щоб Італія заважила відповідно на світових вагниках.

Ці думки почали заводити мене задалеко, коли поклик кондуктора „Монтекассіно“ примусив мене виірнути з цікавістю з вікна. Переді мною була невеличка залізнична станція, зпоза якої англядала висока гола гора, а на ній на самому шпилі, ніби пташине кубелечко, примостився якийсь мабуть великий, але з віддалі, не дуже помітний будинок. Це один з найславніших монастирів Італії, заснований ще в 529 р. св. Бенедиктом і, з того часу, прославлений своїми послугами для розвитку наук та наукових студій. У ньому ще досі переховується одна з найцікавіших бібліотек Італії з силою давніх, рідких манускриптів. Але мої думки летіли тепер не до тої бібліотеки, а до тої тисячки у-

Перед виборами до Каси Хорих міста Львова.

Один український фронт.

По передзвонюваних заходах і спробах прийшло врешті до узгодження виборчої акції до Каси Хорих міста Львова. У складі цього повстання „Український виборчий комітет Обезпечених в Касі Хорих м. Львова“, з такою президією: голова І. Олександр, І. Заступник д-р В. Старосольський, ІІ. Заступник Жіміковський, (місце третього заступника ще не обсяжено), секретарі: І. Стефчик і ред. Іа. Квасниця, скарбник С. Гевак. В склад Екзекутиви увійшли: ред. О. Коберський, проф. Березовський, В. Белегай і ред. З. Пеленський, котрі спільно з президією мають погляджувати всі негалийські справи, зв'язані з виборчою акцією.

Окончатий склад цілого комітету буде погоджений на одному з найближчих засідань, по доповненні його представниками професійних організацій та поодиноких діячів.

Для виготовлення виборчої платформи комітету, зредування афшів і візюв, вибрано окрему комісію, зложеною з трьох осіб.

План виборчої акції Українського Комітету вже намічений. Передбачений вже цілий ряд акцій і зборів по поодиноким ділянцям, намічені теж кандидати на мужів довіри при виборах, комісіях і інше.

Комітет вірить, що при солідарній підтримці загально українців, обезпечених в Касі Хорих міста Львова може рахувати на успіх і що зуміє перевести гірше представництво.

НОВИНКИ

— Перший сніг. Вже передчорна своєю слабосилою атакою на долину та вулиці міста звисли срібно-білі сніжинки незалежний прихід зими. Прохожим, заскоченим дещо холодношмиш підшави вітру, зробили вони миль в наміду несподіванку. Це ж не жарт! Цьогорічка зима зраджує неабиякий поспіх! В горах далі два тижні мине, як упав перший сніг, сьогодні він уже в нас. Ще дерева не скинули всієї своєї зелені, люди не втратили ще надій на жовтень, що відблискують ніколи прегарним сонцем, а тут уже пригад морозів. Кажуть, що зима буде гостра. „І весна була гарна та літо непогане, то чому ж і зима не мала би бути як сніг!“ — ставлять прогнозу цьогорічній змні домашні метеорологи. Зрештою і традиція повинна би мати якийсь голос. Це ж десяти роковина... Тоді з 18-го на 19-ий рік була

українсько-галицького старшинства, що перебували тут свій італійський полон підчас великої європейської війни. Це був один з культурніших українських таборів в Італії, — тут відбувалися театральні українські вистави, де всі ролі, в тому і жіночі, грали полонені і куди залюбки сходилися також італійські старшини. Був свій хор, передплачували книжки і часописи, заклали книгозбірничку і національне життя, не вважалося на всі труднощі полону, члекотило і розливалось. Коли б мати час, хто зна, чи не знайшлося б кого там в Кассіно, хоча би і італійців, щоб оповісти про це докладно. Але потяг свиснув, і — поїде да далі.

В Італії існує дуже добрий звичай, що до потягів виносять мешканці сусідніх сел спеціальні маленькі кошики, так звані „честини“, що коштують дуже дешево, і де можна знайти звичайно два-три шматки хліба з маслом, овочі, і маленьку пляшечку непоганого вина. Мої співподорожні його, кожний вважав своїм обов'язком запропонувати тим, хто не їв: „Будь ласка“. Вони чекали звичайно на негативну відповідь, але в Італії вважалося знаком найбільшої нехочованості починати їсти, не запросявши присутніх, яких таким же правом звичливості є — відмовитися. Пам'ятаю, я цей звичай закріпив на себед найріжнородніших шарів суспільства, але особливо серед цього народу Коли я вшов пішки

Дбайливі і ошадні газдині жадають виключно ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)

відзначених 4 нагородами державними і 22 медалями а то:

Лякерів емалювих
лискучих білих.
Лякерів до долівки
з гарним полиском і
небувалої тревалости.

До набуття у всіх складах фарб.

Виставляємо на Загальній Виставі Краєвій в Познані в році 1929.

також гостра й суворі анта. Неодні у ледяних об'їмах студентів, що іскрились кристалими вітрами днів багаторіч і приплив нових сил після довгої розпаленої, знесиленої осені. (ж. п.)

— Новий український часопис на провінції. З дня 1. листопада 1928 буде виходити заходами тернопільської організації УНДО в Тернополі двотижневик під заголовом „Подільський Голос“, який по'явиться в Тернополі довгий час перед виходом світової війни і відіграє значну роль на Поділлі в політичній, національно-культурній і економічній організації нашого народу. Виходом часопису є посыл д-р Степан Баран, довголітній редактор „Слобода“, а за редакцію відповідає п. Василь Бачинський. Часопис буде по'являтися по'кищо як двотижневик і, і 15. кожного місяця, з 1. січня 1929 буде виходити по тижня і буде заступати інтереси українського народу на основі програми Українського Національно-Демократичного Об'єднання, передовсім на території Поділля і Опілля, себто на тій нашій національній території, що зламана, а тим більше нищівна, найбільше загроженою. До кінця біжучого року передлаватимуться один золотий, а подальше число 25 сот. Редакція і адміністрація міститимуться в домішні Українського Банку Кооперативного в Тернополі, вул. Міхкевича ч. 3. Обов'язком наших діячів і організаторів зокрема на Поділлі і Опіллі, є підтримувати всіма силами наш новий часопис, перший партійний часопис УНДО на провінції в Галичині та подати до адміністрації „Подільського Голосу“ адреси наших мільйонів громадян, зокрема селян з Поділля і Опілля.

— В справі виборів до Пром.-Торг. Палати у Львові скликали українські госпо-

дарчі установи передвиборчу нараду і вибрали тісний виборчий комітет: дир. Герасимович (Центросоюз), як голова, Івж. Палій (Мазлосюз) як заст. голову, д-р Іван Корчинський, як генер. секретар і Дм. Конох, як репрезентант Союзу Українських Купців. Комітет рішив позбавити, щоб наші госп. установи мали належне представництво в Пром.-Торг. Палаті.

— Львівська хроніка. Повіщено на сцені ліжка емерит. майор австрійської армії 71-літній Івж. Лядак, а розпука, що сліпке Кілька літ тому, скінчила самогубством його рідний брат. — Поганій ніччій найшов собі якийсь незвіданий бездомний, допрохавшись, провистів ніч у дозорні центрального опівання на Трибунальській п.з. 1.; через ніч він загинув від газів.

— Звітка програми в музичних школах. Між-ство освіти в Варшаві скликає від 19. до 21. ч. м. нараду над реформою дотеперішнього навчання в музичних школах, щоб вилести в них однуліку систему. У нараді візьмуть участь музикологи з різних міст, з між ними і наші два композитори: д-р С. Людкевич і Василь Баринський.

— Вегенер таки не приїде. Отже вступив повторювання заперенням львівського міського театру, великий німецький артист Вегенер, один із богів кіна, таки не приїде до Львова. Між-ство у Варшаві заборонило йому переїхати хорони Польщі. Мотив (не зовсім голосно висловлений) такий, що не слід у теперішній мент дозволити на конкуренцію польським театрам з боку таких чужинців як німці, з якими не можна навіть порозумітися у торговельних справах. Цікаве, що цей погляд не покривається з опінією польської інтелігенції, яка не розуміє, чому найзавзятіші вороги німців французи, могли недавно гостити в Паризі німецьку трупу і чому можна що-дня видати мільони на німецькі фільми, яким уряд не боронить аступу з погляду „національних інтересів“. Нема найменшого сумніву, що польський театр і польська публіка більше втратять, коли Вегенер не приїде, а він сам і німецька культура не втратить від цього ні гроши.

— Смерть буйної царниці. У 81 р. життя померла в Копенгагені цариця по царі Олександрі ІІІ, Марія Фіодорівна, данська княгиня, сестра буйш. англійської королеви Олександрі, жінки Едварда VII. Її дідусь їм було Лагара; вона була заручена за російським імператором престолом Миколою Олександровичем, який помер в місяці пізніше в Німці. Під патронатом рідної вона виїхала за його брата Олександра 1896 р. у Петербург. Вона мала двоє синів, з яких один помер у молодості, а другим був пізній цар Микола II. Цар Олександр помер, як відомо, 1894 р. на Криму. Від цього часу вона жила часто в Данії, в Англії, у своїй сестри, а решта року проводила у Петербурзі. Вона не могла довго погодитися із звісткою про смерть свого сина царя Миколи II і його рідні, але одночасно і не вірила „самозваченню“ в роді фальшивого вел. князя Анастасія, що виступав як „жонка“, врятований від катастрофи.

— Ріжні вістки. На місці Маєркольда призначений директором цього театру дир. радянського театрального відділу мистецтва Новикий. — Швейцарський піддний Делла, обвинувачений в образі Муссоліні, засуджений на 9 міс. в'язниці. — Згідно з постановою льондонської міської ради у всіх міських школах заводитимуться дотеперішньої німецької рукописи — шведську. — В 1927 р. мали кіна в Спол. Державах приблизно 750 міль. дол. доходу; театри мали за цей час усього 12 міль. дол.

— Пост-убийник. У Паризі судили недавнього молодого французького поета Альфонса Дарбеля за вбивство його 19-літ-

ньої любові. Дарбеля, автор невеликої збірки ліричних поем і двох невеличких збірок кабаретних пісень, мав всього 22 роки. Він почав свою невеселу життєву кар'єру як слюсарський помічник. Зробивши дещо грошей рішав він поїхати до Швейцарства і почати писати поезії. В тій цілі нання він окреме помешкання та постарався про виїзду такого змісту: „Альфонс Дарбеля, поет і пісняр“. Найближча його робота була: вилати на замовлення кабаретних підприємств. Однак задоволення не здалося, а накладики швидко звертали йому рукописи з уругами, щоб він навчився правопису та граматик. Проте він не знеохочувався. В пригороді станула йому п'яність фальшивати чужі тексти та легковірність батька, який покликав йому більші суми грошей на конто... 50 тис. фр. літературної нагороди, яку мали призначити його „геніальному“ сину, розуміється після заперення останнього. Все те виїшло напер, швидко підчас процесу. Своєю любов'ю абия він за те, що вона не хотіла ніколи зайти до його хати. Поет присудили на 5 літ.

— Зріст автомобільного руху. Про те, як швидко зростає в деяких містах західної Європи автомобільний рух, можуть свідчити такі статистичні цифри з такою ж руху у Відні: І. вересня ч. р. було у Відні 3884 приватних авто, 89 електромобілів, 2754 таксометри, 5050 вантажних авто і 13.445 мотоциклів. Разом зголомашили 27.862 швидкомоторних машин. Місяць скоріше було у Відні лише 27.405 автомобільних авто, отже на цілий 400 авто менше. При цьому треба звернути увагу, що вересень, як ваканційний місяць, дуже мало сприятливий для розвитку руху. В місяць до кінця року сезонні автомобільний рух зростає в подвоєному темпі. З ним їде теж і зріст нещасливих випадків. Кожні 15-ти авто, що перебували до вуличного руху у Відні у вересні ч. р. відповідало 15 нещасливих випадків. Щоб цьому згадати роблять компетентні чиновники заходи, щоб дозволити на шoferський їзду діставали лише люди з відповідним орієнтаційним хистом. Окреме прищорювання знайшла в тій ділянці т. зв. психотехніка. Психотехніка подає на відповідність негалий реагувати на дорожні подраження. Тому від кандидатів на шoferські випадають при іспитах, щоб вони вміли задержати авто на від перешкоди у відповідно скорому часі.

— Ювілей ювілейської гімназії. У статті під цим заголовком з 230 ч. „Літа“ вилася така прикрі дружарські пропущення: 1) після слів „покинув до Президія Почесний Комітет в особах: І. Вархолька, О. Власівчука, о. Ю. Кміта, І. Кокорудза, Д. Кульчицького, О. Лелюк“ має ще бути: д-р О. Макарушчу, А. Молчка, Ю. Пятлика, П. Придаткевича, М. Скальського, 2) після слів: „д-р О. Галушак від Філії „Просвіти“ в Яворові“ має бути: „п. І. Парова від „Філії Союзу Українок“ в Яворові; 3) Не має бути „о. дир. Волод. Боршика“, тільки „о. дир. Волод. Боршика“.

— У відповідь на численні заперення в краю і заграниці в відомстві наших Ілланських відборців, що перший наклад „Ет'оричного Календаря-Альманаха на 1929 рік під місяць випущений, так, що ми мусили друкувати другий наклад і тому не встиг в пору покладати цих заперення. — Другий наклад випускає вже повніше з друку. Ціна 3 зод., з почт. кошою пересилкою зод. 3.50. — Звертаємо увагу, що і цей другий наклад може в своїй випущеності, а тому просимо спішити з замовленнями. — Львів, вул. Руска ч. 18, ч. тел. 37-79. — Управа „Червоної Калини“. 771 1-3

Театри.

Великий Міський Театр: Виторок 16-ого, г. 7-30 веч. „Чертовна жінка“.

Кіна.

„Авантюра“, „Авантюристика“, „Лен“, „Батріс Чені“, „Олія“, „Діалогі танців“, „Олія“, „Чоловік, що бачив власну смерть“, „Фатаморганна“, „Любовні студенти“.

Чому нам треба руханки?

Свідомі рідні руханки від Гутуму аж до виниклого дня, постійно можна знайти в ній певну цілі. Як бачимо, німецької руханки, широкі певні націоніалізм і старався дати німецькому людині впроверність і енту. Шведська система „Лінга і Никтегала“ старався зацікавити людину тріпотіне доводило і облішувати працю тіла.

Англія своїм спортом хоче дати людині більшу здатність у виникненні одних і т. ін. Однак спорт не має в собі стійкого виховання такого людини, як руханка. Бо його члени перебувають на розорванні і жалюв „дави Свободи“ невідомі

є намагаючись в одному напрямі, зати-мись рухавники виразами на приладах і легкого атлетичного бунувають всесторонній, а саме всесторонності домагається су-часна доба.

Телерішаво виховання тіла змагає і до того, щоб рухавкою привести радість і життя, котрої за буденними турботами у нас так мало. Змеханізоване одно-сторонньою працею життя приладжує й о-ступлені першодні дороги до тієї міри, що й мислячи людина стає від неї млявою. Рухавкою є еретицизм, від якого мляве ве-ликий приплив крові до мозку, а думки із цього стають бадьоріші і веселіші. За рухавкою думки відслідковуються, бо вони не йдуть постійно в один напрям, ли-де буває при умовній праці.

В житті людини підгора велику зату-адорове серце. Воно є не у того, котрий має великий м'яз і товсте тіло, але з того, хто виправляє біг і плавання, бо при них найбільше працює серце й інші внутріш-ні органи.

Глибшим відлукком при руханні кріп-шають легені, бо постійним їх обиван-ням й відвідуванням при може краще працювати й більше віднаходити на-дійності бігунів тіла. Від глибокого відлук-ку розширюється грудна клітка, а між-реберні м'язи стають еластичніші. Частин-ним виразом прирівнюється також зр-блений стовп, котрий від цього стає біль-ше пружним та еластичнішим у держав-ні під час ходу.

Скільки від руханні кращає. Тому, що рухавкою виправляють наші м'язи, їх скі-ра помалу гартується і стає відморні-шою на малі зміни температури. Об-смажений сонцем до бронзової фарби ру-хавки виглядає удвоє алорозом, з весе-лим і бадьорим.

Рухавковими виразами, іграми й лег-кою атлетикою можна досягнути також більшу працездатність. Не довгим впе-рдуванням збільшується величина й ви-схід праці, зотє постійним перепліту-ванням його рухавкою можна працездат-ність значно збільшити.

Кожна людина, котра живе, мусить ру-хатися, бо так наказує великий закон природи. Де нема руху, там є мертво, там нема життя. Рухавкою отже скріплює життя, проганяє чорні думки, заступає до витривалості і принадує людині за-вжди йти вперед.

Берно, 5. X. 1928.

Пам'ятайте, що всім збіркам на нагробки на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 79.10.

Дописи.

СТАНІСЛАВІВ. (Дальші опікуни мо-гил українських героїв у Станіславові). Отрим подаємо III. спис опікунів (ог) у-країнських стрілецьких могил у Стані-славові: 1) Марта і Никифор Даниши 35 зол. 2) проф. Дмитро Лискевич 17.50 3) проф. Юліан Чайківський 17.50. 4) проф. Новосітський 20. 5) проф. Голем-бийковський 17.50. 6) проф. Целенич 20. 7) проф. Рушницький 35. 8) проф. Бойцун 20. 9) проф. Машків 35. 10) проф. Леа Гаванський 20. 11) проф. д-р Кисілев-ський 8. 12) проф. д-р Коштанський 5. 13) проф. д-р Срібний 10. 14) проф. Ма-лешків 10. 15) учні української гім-назії: 1-а Б 9, 2-а А 9.50, 2-а В 17.50, 3-а А 16.50, 3-а Б 13.40, 4-а Б 8.30. 16) у-країнська гімназія: 2-а кл. 6.90, 4-а кл. 20.50, 5-а кл. 22.40. 17) проф. Никиф-ор 11.70. 18) проф. Ніразов 11.70. 19) Учителська Громада 35. 20) Народна Торговля 35. 21) Т-во Українських Куп-ців 35. 22) Франц Ковальський 35. 23) Тов. електр. "Світло" 35. 24) Іллі Коши-шин 35. 25) Тов. опін над мольдою 35. 26) проф. Яніс Ковальський 35. 27) "Фар-боль" 35. 28) "Земельний Банк" (Філія) 35. 29) "Церковна Штука" 35. 30) секція молоді при Товаристві "Морі" 35. 31) Збірка коло церкви 35. 32) Учитель-ський збір школи ім. Шахевича 35. 33) Філія "Прогреси" 35. 34) Марійська Дру-жина СС. Василіанка 35. 35) дир. Федір Олесницький 35. 36) Ваїмва Поміч Укра-їнського Учительства 35. 37) д-р Осип Ма-лашок 35. 38) радник Лев Чаковський 35. 39) Михайло Шкабрий 35. 40) нот. Олександ Мельникович 75. 41) "Священна Поміч" 35. 42) Іван Ченсук 35. 43) радники Дро-гомирецькі 35. 44) д-р Юліан Олесниць-кий 35. 45) д-р Михайло Козак 35. 46) проф. Петро Ростинський 35. 47) "Масло-союз" 35. 48) радник Дутка 35. 49) Степан Левицький, нотар у Підгайцях 35. 50) О-син Марків 35. 51) Теофіл Прийма. Ду-

лібін 50. 52) проф. Сава Никифорак 30. — Подаючи цей, третій з черги, спис опіку-нів, Виділ Філії Товариства Охорони Во-єнних Могил у Станіславові звертається до всіх, що ще нічим не причинилися до охорони могил незабутніх героїв, щоби поспішили з жертвами, бо робота ще не скінчена, а виділ хоче конче упорядкува-ти могили остаточно до часу недалеких уже великих роковин.

ЛОПУШАНИ. ПОВ. ЗБОРІВ. ВІЯТІ-ська дитина і старостинський Prigel-параграф. В гомвалі Лопушани ввійшов В. Володзький, вибраний безпра-вством і шайраємством. На виносомі про-текти проти виборів на старостів та і повівство павіть не хотіло передсу-хати покривленої стороною. І став Во-лодзький ввійтом та строго веде свій уряд. Адміністративні кари випадають на не-догідних йому в своїй думці без вісця. Така кара постигла й місцевого адмін-истратора о. Мартинюка за те, що дона-гався від ввійта потвердження свідомі-ти для своїх людей, котрих вислав на виступ. (Треба знати, що той Володзь-кий каже собі платити за прибуття пе-чатин і павіть на хвилю посвідчення по 2 год.). Ті свідомі потвердили він аж по кількох днях і то треба було інтервенувати в старостів. За те він знов до старостів скаржу на о. Марти-нюка а старостинський комісар Нова-ковський, не беручи під увагу причин і негідного поступовання ввійта супроти священика, видає присуд "Obwiniono go Michała Martyniuka, proboszcza w Łopuznach, ukarano go winnym przekrocze-nia § 12. rozpr. 720/4. 854. Dz. P. 96, roz-pełnienie przez nieprzezwyciężone zachowanie się wobec Naczelnika gminy i zasądza się na podstawie § 12. rozpr. z 20/4 18 4. Dz. P. 96, na grzywnę w kwocie 20 zł, ewentual-nie na karę aresztu przez dwa dni". Але того було ще за мало. Коли комі-сар Новаковський списував до карного реєстру провину, а о. Мартинюк звер-нув йому увагу, щоби списував точно те, що обличувачений до протоколу зі-знає і коли береться бути суддею, щоб переслухати і свідки, яких обличуваче-ний подає, та щоб при осуді цієї справи був безсторонній, чого з самого початку не можна було заувважити, — комісар Новаковський понадає в лють і дівчи-синув карами по 50 зол. видаючи прис-уд на письмі: Na zasadzie art. 109 roz. 4. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 Dz. U. P. N. 1, roz. 3 2. nakładam na Wiel. księdza grzywnę w wy-sockości 100 zł. za niewłaściwe zachowanie się w Starostwie w czasie przesłuchania w dniu 5/10 br., a w razie nieściągalności wyznaczonej kwoty aresztu przez dni 3. Od tego orzeczenia przysługuje odwołanie do Sądu okręgowego w Złoczowie w ciągu dni 7. Mesąc od dnia następującego po dniu doręczenia. Ewentualnie wniesione odwo-łanie po myśli artykułu 110. cyt. powyżej rozstrządanie niema mocy wyroczującej. — Starosta powołowy w r. Nowakowski, referendarz. — Міністр внутр. справ п. Сидлаковський певно не знає, що по "хресових" старостах має в особах комі-сарів таких строгих судів. о. Мар-тинюк Михайло в Лопушанах.

Зі спортивного життя.

Україна — А. З. С. 5:2 (3:1).

Нарешті Україна після недавніх невдач підтвердила й віднесла гарну та вповні заслужену перемогу. Змагання з А. З. С. ("Академіки Зейонзек Спортс") напе-дали безперечно до найкращих зма-гань, які розіграла Україна в цьому се-зоні. Україна весь час домінувала над технічно слабшим противником. Її гра оточала тим разом на задоволення рівні, а напад під провозом чільника Муревського створював безліч критичних ситуацій під воротами противника. Зпо-м'яграві Україну змивався на перший план Борсух у поєднанні своїм незрівнянним атакі і витривалістю, а в нападі Пе-трів і Кобзар. Перший показав свою ви-соку техніку, другий нестримний гім до воріт. Решта гравців України грали впов-ні адекватно. Слабий день мав лише Терлецький. З А. З. С. вирізнявся оди-нокий Худіцький в нападі. Позагм А. З. С. (А-класова дружина) показався ма-ло зігралим і технічно слабим. Голами, здобутими на А. З. С. поділилися: Пе-трів (2) і Муревський, Філіорко та Кобзар по одному. Публіка з огляду на непо-году та холод було дуже мало.

За мистецтво Ліги.

Красівці — Гасмоян 2:0 (1:0).
Чорні — Рух 3:3 (3:0).
Висла — Легія 2:1 (1:0).
Варта — Погоня 3:2 (1:1).
Л. К. С. — Польонія 2:0.
На чолі таблиці виступає красівська "Висла", що має теж найліпше відно-шення воріт. Львівська "Висла" "Гас-моян" опинилася в критичному поло-женні і ледви чи зможе вже урятувати себе перед спадом з Ліги.

1868—1928. 1868—1928.

Наведені роки повинні найкраще зго-ворити до всього громадянства. Цеж жит-тя і праця Матері-Прогреси. Нема в на-шому народі ні одної людини, яка не за-вдячувала би своє знання і свідомість праці Прогреси. Всі без винятку на мате-ріальне, суспільне положення, а далі осо-бисті переконання є її дітьми.

З днем 1-го грудня ц. р. розпочинають-ся ювілейні свята з нагоди 60-ліття її існування. Святкують його всі україн-ські установи (бож вони її діти) — а пер-шу чергу всі філії й читальні "Прогреси", а далі все громадянство. Час заманіфесту-вання нашої любові, глибокої пошани та гідної громадянської пошани для Матері, яка через 60 літ старається допомогти кожній людині стати новою самодіяльною людиною, якої заданням "обняти широкі обрії нового життя".

Найкращою подякою з нашого боку буде:

1) Коли кожний громадянин(ка) від наймолодшого до найстаршого стане в рядках під прапором "Прогреси" і аложити членську вкладку, яка вноситься на рік всього два (2) золоті.

2) Коли кожна українська установа, пер-ша, громадська рада вірно і неухитно стануть при боці "Прогреси" і піддержу-ватимуть її морально і матеріально.

Прогреси німа — цеж божий фронт, на котрому йде безпощадний бій з най-більшим ворогом нашого народу. А ми є невідомі та брак доцільного наці-онального виховання. Тож всі ставляйте в ряди армії борців за кращу долю народу, за прискорення світлого Завтра.

Хто не в рядках "Прогреси" — цей за-верт, ворог народу! Мислячи для таких не повинно бути серед нас в днях найбіль-шого і найдорожчого для нас свята — ювілей 60-ліття "Прогреси".

Чек на переселення вкладає в призові. Хто перший? А першим повинен бути кожний(а)!

Форміри Дикти

Великий Вибір

Альтбах і Берез

Телеф. 43-16. Львів, вул. Слонечна ч. 27. Телеф. 43-16.

РФОРМИ, ПАНЬОХИ, РУКАВИЧКИ.

Райтунки чисто нові, по конку-ренційних цінах. Пінес Львів, Бойма 7.

ФОТОГРАФ Якушевця, вул. Віни.

Поля ч. 1 (бічна Зеленої) Тел. 59-60.

ПОШУКУЄТЬСЯ старшої, санітної,

евергійної, адовоної жінки до ве-лення кухні і домашнього господар-ства. Зголошення слати на адресу: І-ва Терпилик, До роподе п. Вучач.

ГОДИНИК ВАП буде найліпше на-правлений у найбільшій годинникар-ській роботі Івана Зельтенрайха.

Львів, пл. Марійська 5. — 3 провінції

просимо репарації прислати почтою. — Старомодні дамські годинники переро-блюємо на рчні.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легкіх, серця і жлудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

Лікар-спец. недуг внутр.

д-р ОСТАП ПРИЙМА

Львів, вул. Личаківська ч. 32.

ПЕРЕСВІТЛЮВАННЯ РЕНГЕНОМ.

700 Телефон ч. 61—50. 5—10

ЗОЛ. 3 ЦУКОРНИЦЯ ЗОЛ. 3

з хінського срібла тільки у

Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4

НОВІСТЫ

Найбільший склад грамфонів і музичних інструментів

„МЕЛЬОДІЯ“

Львів

КОПЕРНИКА 5.

Телефон 8-59.

уладив на зразок закордону для вигоди Вп. Відборців

ОКРЕМІ КАБІНКИ

для випробування грамфонових плит красивих і закордонних,

які наспіли під цю пору у великим виборі.

772

Комунікат.

Для 20 жовтня 1928 р. о год. 16-ї відбудеться у Львові в великій залі присяжки судді Окмунного Суду кар-ного при вул. Баторія ч. 3. Зіб-да адвокатів всіх чотирьох га-лицьких Палат і Палати ки-шиської присяжених важких пробаєм адвокатського стану, а спе-ціально одностайності адвокатури і сво-бідного переселювання адвокатів в Поділь.

У Львові, для 11 жовтня 1928.

769 1—1 З'їзду Палати Адвокатів.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

З Товариства Прихильників Освіти. Ви-діл Т-ва Прихильників Освіти у Львові прохав збірок Комітети і поодинокі люди негідно звернути всі збірки лі-сти, які канцелярія розсилає в часі „Ми-сяця Студента“, щоб можна було оголо-сити в часописі висхід зі збірок. Виділ прохав також звернути заяви вступлення з члени Т-ва. — Львів, для 15 жовтня 1928. — Володимир Денишевський пр., го-лова, Омелян Дражньовський пр., секре-тар.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

В СІЛЯКІ годинникарсько-ювілейські роботи виконує найстаранніше Домбровський Ровнажевський Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2481 а) 17—2

ПОШУКУЄТЬСЯ до ВАРШАВИ на-шністни, що знає українсько, поль-ське і німецьку мову, першешство з ан-глійською мовою. — Листи піх „Варша-ва“ до Адміністрації „Діла“. 770 1—3

Виключна продаж соснових дикт „ПАТЕНТ“ до розміру шаф і ліжок.

МЕБЛЕВІ ФІЛІОНКИ з різних форм і на міру.

ДОГІДНІ УМОВИ!

Ціни без огляду конкуренції.

2—3

АЛЬТБАХ І БЕРЕЗ

Телеф. 43-16. Львів, вул. Слонечна ч. 27. Телеф. 43-16.

ПОДАКА.

Підписаний Комітет 20-літнього юві-лею української гімназії в Яворові має оцим за честь аложити подяку передо-всім ВП. П. Мен-д-р Степанові Феда-кові за те, що зводив як один з найва-жливих фундаторів прибуті особисто на не радісне свято і павіть в цьому участь, дала на руки Всю О. Сов. Льва Левинського, парха Яворова, Всім Високостойним Отцям, що зводили стати так численно до Помінального Богослуження для 6 жовтня ц. р. до Панахиди тогож дня, до Торгі Богослу-ження для 7 жовтня ц. р. і до посвяти прапора гімназії. Особливо складає під-писаний комітет подяку Всю О. Сов. Юрієві Кніт пі за Його прегарну про-повідь для 7 жовтня ц. р.

Також дякує Комітет дир. О. Владі-чухові за Його бесіду при відданенні пропанітній табличці у вестібулі гімна-зії і дир. Т. Ставничю за реферат про історію Заведення.

Оцим ширшу подяку почуває Комітет за обов'язок аложити ВП. Делегатам Головної Управи „Рідної Школи — У. П. Т.“ зі Львова дир. І. Кожурдові і д-р О. Макарушці, далам Всім ВП. Делегатам Школі і Інституції та ВП. Гостям, що своєю присутністю зводили звеличати не виняче гімназійне свято і вповісти особисто побажання з на-годи ювілею, як також і Всім Тим, що з тож нагоди зводили прислати пись-менні привіти чи телеграми.

Дякує також Комітет на руки ВП. П. Іванни Парової, голови „Філії Союзу Українок“ ВП. Павки, що аложили много-тринного праці в уладанні ко-мерсу і ВП. П. Дірігентам Хорів, якіні Всім, що працює, датиами або чимнебуд-лишим причинилися до торжественного звеличання цього ювілею, також Всюму Українському Громадянству, Мистецтву і Селіству, що так живо весь час зай-маюся і займається гімназією.

Яворів, для 8 жовтня 1928.

„Ювілейний Комітет двадцятиліт-тє існування гімназії „Рідної Школи —

У. П. Т.“ в Яворові: 1—1

д-р Михайло Філіч.

д-р Маріян Терлецький.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. нов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячко в крав. 4-50 зол.
За границею:
В Америці і долин. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 мар.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

На манівцях.

Перед виборами до Каси Хорих.

Провід „Супруга“ на манівцях. — Його боротьба з українським національним табором. — Під протекторатом польських і жидівських робітників. — Чи не сором? — Під прапором „Українського Виборчого Комітету Обезпечених в Касі Хорих міста Львова“.

Скоро тільки розписано вибори до Каси Хорих, ми перші звернули увагу українського громадянства на вагу і значіння цих виборів, виваючи українських обезпечених одним українським фронтом піти до виборів. Права й інтереси українських обезпечених: працівників, службовиків, робітників — не були досі як слід респектовані ані національно, ані соціально. Львівська Каса Хорих, найбільша й найбагатша, від ряду літ була доменною однією (польсько-жидівської) партії, яка в ній правила по своїй владі. Через нашу байдужість і брак організованості наш вплив в цій важливій інституції соціального забезпечення був рівний нулю. А прецінь при об'єднанні всіх наших сил ми могли б успішно перевести вибори до львівської Каси Хорих і стати сильною ногою на терені цієї установи.

Українська мова в Касі Хорих є поневіряна, українські обезпечені зі своїми слушними домаганнями стоять на сірому кінці по жидях і поляках. Невідклично треба цей стан основно змінити, доводячи до того, щоб українські заступники розпоряджалися українським грошем згідно з потребами й вимогами українських обезпечених.

Хтож у першу чергу покликаний стати на чолі української виборчої акції до Каси Хорих? Хто обов'язаний стати чинником, що об'єднує українських виборців? Очевидно, в першу чергу українські інтелігентні робітники, службовики українських національних установ. А в їх імені їхня організація „Супруга“.

Беремо до рук останнє число „Службовика“, органу „Супруга“ і бачимо, що провід цієї організації, себ-то організації службовиків українських національних установ, справді зацікавився виборами до Каси Хорих. Але в якому напрямку? Нехай про це власними словами говорять „Службовик“.

Отже у передвиборчій орієнтаційній статті орган службовиків українських національних установ виступає хрестоносним походом проти — *risum teneatis, amici!* — неіснуючої української буржуазії, яка — мовляв —

„живе з нужди нашого робітника, чи то як прислужники Ринку, чи як слуги капіталістичної Варшави, а далі ще ті, що живуть зі свого капіталу, використовуючи наємну працю. Хоронили своїх приватних користей (?), вони стають ворогами української-робітничої держави, а тим самим і ворогами українських робітників, але тягнуть за собою неспівомі елементи українського працюючого народу, заплясуючи перед його очима фаворитки обіцянок на німецькі війська, чи англійські гроші!“

Отже то українська буржуазна гидра, увійшовши до Каси Хорих, отсі то

„прислужники капіталістичного ладу“ могли би і далі панувати над українським робітництвом і відвертати його від боротьби за робітничу українську державу. Тому треба собі ясувати, що наші праві партії Уха, Унда, Орг. м. Львова і т. д. не йдуть до каси хорих, щоб її зробити

установою поміччю для робітника чи службовика. Бо цілі каси хорих їм байдужі (?), а навіть протинна (?), а тільки тому, щоб каси хорих використати для себе якраз зі шкодою для робітництва“.

Такими сазими „прислужниками капіталістичного ладу“ є українські соціалісти (Соц. Група „Вперед“) та соціалісти-радикали. Очевидно, з ними всіми організаціями не по дорозі українському робітничому й службовику, бо їм „цілі каси хорих байдужі, а навіть протинна“, а та цілі — по твердженню „Службовика“ — це „відвертання його (себ-то українського робітника) від боротьби за робітничу українську державу“.

Хтож є такий у нас, що має всі дані і кваліфікації заступати інтереси українського робітника й службовика в Касі Хорих?

„Є на західно-українських землях ще одна організація, що виступає до виборів до кас хорих як „Робітничо-Солідарність“. Ця організація виставила домагання до каси хорих, що щасливо погоджується з вашою платформою. Вона також стрімає до тієї самої цілі, яку ми анше подали. Тому одиноким нашим союзником у боротьбі за каси хорих мусить бути „Робітничо-Солідарність“, що об'єднує найбільше визискуваних і найменше платних українських, польських і жидівських робітників. Не погоджуючись на тактику Виборчого Комітету „Робітничо-Солідарності“, що більше, витягуючи його шкідливі ті виступи, в яких він безпідприємливо намагається на т. зв. „шумськість“, що шире борються в рядах робітників за робітничо-селянський уряд, ми всеж таки мусимо стати до боротьби за каси хорих в однім фронті, рама об рама з „Робітничо-Солідарністю“, бо вона ще найкраще заступає права всіх обезпечених українських приватних службовиків. Іншого виходу для українського приватного службовика немає. Тому голосуйте всі при виборах до кас хорих на лісту „Робітничо-Солідарності“, тому агітуйте перед виборами за цю лістою!“

Аж тепер знаємо, хто найкраще може заступити службовика української національної інституції, а саме „Робітничо-Солідарність“ українських, польських і жидівських ро-

бітників. Український службовець і робітник, що досі не мав майже ніякого заступництва, має тепер піддатися „під протекторат“ польських і жидівських робітників з „Роб. Солідарності“, бо — очевидно — українських робітників буде там найменше. На те десятками літ ставлено українські установи невеличкими засобами українського громадянства, на те розбудовувано службовий персонал, щоб тепер над українськими службовиками, а тим самим і над українськими установами, провід обняла польсько-жидівська „Роб. Солідарність“. І цікаво, що припадкові керманічі „Супруга“ не мають ні волі, ні сили самостійно виступити у виборах, коли вже не хочуть йти із загальом українських обезпечених, але піддаються під керму польських і жидівських робітників.

Чи не сором це, чи не ганьба для службовиків українських національних установ? Аж до того докотилися „супружники“, а з ними й загаль об'єднаний у тій організації службовиків!

В ніякій іншій суспільності після такого виборчого „маніфесту“ ані одного дня не терпіли би таких робітничих, безвісних і прислужних керманічів. Відповідно на таке становище керманічів „Супруга“, що прокладає союз із „Роб. Солідарністю“, яка завзято поборює навіть шумськість, були би надзвичайні загальні збори „Супруга“ і відступлення всіх дотеперішніх членів ради „Роб. Солідарності“ чи якій небудь іншій. А вже щонайменше відповідно на таке протиукраїнське становище проводу „Супруга“ повинні бути маніфестаційні збори українських службовиків з протестом й осудом керманічів „Супруга“.

Українські обезпечені не потребують ніякої опіки, ні протекторату польських чи жидівських робітників. Українські обезпечені йдуть до виборів до Каси Хорих спільним українським фронтом під проводом „Українського Виборчого Комітету Обезпечених в Касі Хорих м. Львова“, в якому є заступлені всі напрямки української національної думки. Тільки цей Комітет є висловником загально українських обезпечених, тільки під його прапором піде до виборів український робітник і службовець, тільки його ліста є українською лістою

видає політика консервативного уряду. Так утворено передовсім нашу ситуацію у відношенні до Рад Союзу. Перет приходом англійських консервативів до влади, біллансінська дипломатія видалась як замірилася шукати по каменю європейських подох. На пенсальському групі, що витворила в Європі після Версале, Черінові було легко виграти однієї проти другої німців проти французів, французів проти англійців, югославів проти італії, турків проти Греції та у безліччості. Ми перемогли лівий таз, подіти європ. держави на випередки європейські, випередити до крє радянський лаві ніхто не міг, а тим повинні йти і хто на його може чекати. Між тим закріплює в Англії переконання, що існування Рад Союзу є проблемою смерті або життя Бритійської Імперії. Ясну ситуацію створили шейно консерватисти, аристократи дипломатичні відносини зі СРСР. Той ари був проважений передовсім для Європи, яка ставала таким робом перед приїзду опції. Положення було ясне — мовляв: вибравте європейський павов, що кому більше до шкоди. Тут ми — там вони. Остань англо-радянське суперництво зробилось центральним віном, докнути якої почали павово оформити європейські європейсько-політ. полі. Наслідки ми бачили. Коли „геніальна“ політика Рад почала діставати в Європі удар за ударом, різноманітне теж по чаді аналитичні можливості англо-європейського політичного абсолювання.

Але політика англійських консервативів дідала також промовою у розвитку відносин поміж Старим Світом і Америкою. І тут теж політика консервативів не загальна витягувати пам'яті консекаційні а великого воєнного переванта. Коли Рад дідали розкладати на Європу та азійський світ, то ту саму роботу вели іншими засобами супроти Англії американці, особливо в тихоокеанській геополітичній просторі. Через друге використання японської небезпеки в американській зуміли викинути передовсім Австралію з британських імперських павовів. Австралія загрожена воєною небезпечкою добуває в Америці свого природного союзника. Тим самим зручно використано англійців з Китаєм, що його Америка фактично вважала „своїм Індією“. Разом з тим поволі розкривається картина англо-американських воєнних альянсів, яка до решти розділяла обидві партії. Та альянса витворила внутрі Бритійської Імперії такий самий економічний хаос, що його витворили більшовики в лівій політичній. Прийшлося ось так і з цього боку створити ясну ситуацію. І коли з одного боку її супроти Рад створено через формальний розрив альянсу — то супроти Америки створено її через розбудову Сінгапур на величезну, найбільшу на світі морську твердиню. В гаванях Сінгапур може поміститися легко все воєнна флотія всіх держав світа. Сінгапур не тільки витворений на Північному англійській австралійській флотий пункт і різноточно ворота, які замкнуться від Північного ідо-бритійський геополітичний чинно-супутник — отже Австралія, Малайя, Сінгапур і Південну Африку. Все держави, які відуть зі старого світа на схід до Північного альянсу, а Сінгапур, і навпаки — всі дороги з Північного на захід, до Індії, до Австралії, до Європи і Африки пролягають біля Сінгапур. Крім цього геополітичній проміт той базис сателіти з одного боку аж до Філіпін, обіймають широким до півдня вигнутим північним цілий посушливий Китай. Сінгапур було подумано як елемент в сторону Америки. В кінець тижня пізніше як консервативний уряд зобов'язав у парламенті кредити на по-Ав-

Перед англійськими виборами.

І. Підсумки політики консервативів.

Берлін, 10. жовтня 1928.

Нові англійські вибори відбудуться швидко за дев'ять місяців. Проте, вони вже ліній англійської в усьому світі надзвичайно зацікавлені. Ще ніколи так уважно не потоварило в світовій пресі кожного найменшого павуку реакційної в Англії виборчої кампанії. Цей загальний інтерес пояснюється тим, що вибори ці мають передовсім європейсько-політичне значіння в той час, коли їх ліній чи „правий“ внаслідок не матиме якогонебудь переворотного впливу на дальший внутрішній політичний англійський розвиток. Коли Англія стає ліві перед ділянкою „правого“ чи „лівого“ курсу, то від тиж треба розуміти передовсім боротьбу двох ріжких закордонно-політичних концепцій. По одній боці стоїть зі

свою програмою англійський консерватизм, по другій боці англ. демократія, поділена на робітничий і ліберальний табор. У виборах тих віде боротьба за дальшу затримку і доцільність консервативного європейсько-політичного курсу.

Політика пануючих нині англ. консервативів призначена до прояснення пововинного укладу міжнародних сил. Вона перша почала робити реальні анованні зі зовнішніх змін, які принесли велика війна і перша почала вносити лад в хаос пововинних закордонно-політичних відносин. Начернуто широкі нових політичних угруповань і коаліцій, допомогли зв'язатись підзнаючи, хто кому нині на світі друг і ворог, а хто кому ворог. Англія любить всі цілі і всі ситуації. В трьох основних напрямках во-

дову Сінгапур американці тріх еко-
стерувалися і скликали у Вашингтоні
важливу морську конференцію в справі
розробки. Заключено там 10-літнє пе-
ремири. Тимчасом вже найближчі роки
показали, що Америки раз вже вступили
на шлях експансії, більше затрима-
тися не може. Прийшлося заявити своє
чергове меморто. Так розбилась в Же-
неві 1921 р. чергова морська конферен-
ція в справі розробки. І зрешті — (ро-
ді!) — на передодні підписання пацифі-
стичного пакту Келльота Англія заклю-
чила з Францією союзо-мілітарний зо-
говір, презентуючи ось та Америці пер-
ший реальний наслідок своєї політики
блокування Європи.

І тут починається третя основна лінія
консервативної англійської політики.
Спротив проти Ролі! Америки видасть-
ся Англії без Європи немислимою. Так
зависає примус вийти зі своєї „splendid
isolation“ та шукати собі на континенті
союзників. Ту мету мало передовсім
Льонгарно. Були не тільки перші спроби
найти базу компромісу для пережертої
зайнято Європи, перші дозидерати, пер-
ші напруги для дальшої дискусії. Але
тому не треба дивуватися, що в Європі,
яка через велику війну до постей про-
являла величезну невідомість, політика ан-
глійського змирення зводило доміняє
і випливає — і видається дуже не-
последовною. Не зважаючи на те, вона
весь час вертає і ні на хвилину не тра-
тить з очей своєї остаточної цілі. Лінія
той політики бігла найперше по лінії
Лондон-Париж-Берлін (Заклучення
франко-німецького вуглевого, залізного,
калі-й індустріального пакту, перетин
аспірації Рурі, потім вступлення до
Ліги Націй і переговори німецької й ан-
глійської індустрії в Ромей). Другий е-
тап: Лінія Лондон-Берлін-Рим (англо-
італійська принава та італійські зобов'яз-
ки в Абіссинії, Арабії, Албанії і Тангері).
Третій етап: Лінія Лондон-Берлін-
Варшава-Рим. (Травневий переворот у
Польщі, зближення з єврейською концен-
цією згоди з більшовиками і протиправ-
ний курс Пілсудського зі спробами
польсько-німецького зближення. В часі
той фази ми бачили охолодження німець-
ко-рад. відносин, отже поневільний про-
цес і німецькі демарши в Києві, нім. зоб-
лиження до Італії, навізання торговельних
переговорів з Польщею). Але рівнобіж-
но ці зростає американського натиску
на оту паєв британців (пакт Келльота),
прийшлося посилити зі зберіганням
своїх європейських позицій. Так прий-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ РАНСЕ РОМАН ЗУБИК Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

шла остання лінія той політики: Лон-
дон-Париж-Варшава. Вона висловлює
в заклученні франко-британського мор-
ського пакту і активізацією марш. Піл-
судського на сході Європи. Остання шор-
аза тісніше згущується плетінка британ-
ських союзів. Халдево тріх остронь
стоїть Берлін і Рим. Але й тут вже го-
рячкова робота над можливостями ком-
промісу. Щодо Італії, то ту цілком має та-
воре на наших очах балканське Льонгар-
но. Щодо Німеччини — то зближаються
висловлення Райхляндзу й остаточне уста-
лення репараций. Означе пенхозна франц.
страху перед німцями за міна, щоб
вже нині могла бути мова також про по-
літичне визволення Німеччини. Але мно-
житься теж позванки, що вона таки ін-
клінує в сторону Англії навіть за ціну
тих менших уступок, ждучи в будучи-
ні чогось більшого. Перед німцями сто-
їть тяжка година рішення. Їх геополі-
тичне положення того рода, що на спо-
саючий союз з Америкою вони собі по-
зволити не можуть — хіба, що Америка
найшла спільну мову із СРСР. Це є ве-
лика мрія правих німецьких кол. Але
Америка нині сама по собі доволі озва-
на і може без той спільноти СРСР обій-
тися. Так нині німці хитаняться, чи за-
тра таки затримати англійського гороб-
ця з руці чи здовольнитися американсько-
радніським журавлем на даху.

В цілі тієї британської політики кон-
серватизма є одна система, одна стру-
на ліній чинів і змітів. Вона розуміє-
ся обрхована на цілі десятиліття, зо-
всім так, як на десятиліття була обрхо-
вана система протинімецьких комбіна-
цій Едварда VII. Система консерватив-
ної політики, що нині последовно веде до
глобального тричастинного розділу, ве-
де теж неминує до великих збройних
конфліктів у дальшій будучині. В грі
стоїть цілість і могутність Британської
Імперії і задля неї консерватисти не по-
бояться і той останньої последовності.
Тимчасом воєнно змучення англійських
мас нині ще знають велике, щоб вони
мали відвагу безостережно відкрити
за провозом консерватизма. І тут нава-
жує робітничо-ліберальна опозиція. По-
чинає бути зрозумілим, чому держави

своїм так пильно стежать за англійськи-
ми виборчими шансами. Здають собі всі
справу, що ще мала літ консерватив-
ного панування в Англії — й Імперія бу-
де на спілку з Європою готова до вели-
кого закордонного скоку. Тимчасом й
Англії здають собі теж справу, що побі-
ла опозиції означає заклад неминучим
компромисом на Схід і на Захід — новий
зім СРСР до Європи з одного боку й но-
ву інвазію американського капіталу з
другого боку. Оба ці чинники є в стані
завадати ідеї політичного європеїзму й
імперській ідеї взагалі, останній „coup
de grâce“. Англійський виборець рішати-
ме в червні 1929 р. про існування Ім-
перії. До червня 1929 р. розмірно не да-
леко. Поживемо — побачимо.

Зеном Пеленський.

Бездержавні на Закарпатті.

Нова категорія бездержавних.

Ще 21. м. м. появилася в моравсько-
остравській „Морієнштаун“ передова
стаття під поданим вище заголовком.
присвячена правному положенню укр-
аїнських емігрантів в Галичині, що тепер
живуть на Закарпатській Україні. Ав-
тор статті, добрий правник, боронить
наших людей, яким в останніх місяцях без-
правно відбирають чеське громадянство,
виключно правничими аргументами, до-
казуючи, що чеська влада не має права
відібрати їм того, що сама їм надала.
Послухаймо аргументів автора статті.

Крім бездержавних на Закарпатті —
каже він, — які рекрутуються з горожан
з колишньої Угорщини, фабрикують там
в останньому часі новий рід бездержав-
них, а саме в галицьких емігрантів, які
дістали там чеське громадянство вже пі-
сля війни. Вони дістали це громадян-
ство шляхом натуралізації, себто на ос-
нові декретів, а тепер його їм цілком
просто відбирають.

Подивимось історично зовсім вірну істо-
рію галицької еміграції на Закарпатті,
яку чеська влада сама запрошувала й
розмішувала по різних урядках, не ма-
ючи в перших роках чеської незалежно-

сти погрібною свідомості своїх людей, ав-
тор зазначує далі, що всіх тих емігран-
тів на державній службі обділено чесь-
ким громадянством, бо це була самозрозумі-
ла річ. Ті, що були передтим на службі
австрійської держави, перейшли на чесь-
ку службу по думці закону 3. 236/1920,
§ 2, а всі інші на основі декретів цивіль-
ної уряду для Закарпаття в Ужгороді.

І все було в порядку аж до часу, до-
ки гіперпродукція чеської інтелігенції
особливою учинилася, не застала її до-
бавити служби на Закарпатті. І тут
зайшло шось зовсім небувале й нева-
жливий в правовій державі: міністерство
внутрішніх справ проголосило декрет
натуралізації, що надавало емігрантам
право громадянства, цілком просто не-
важними, мейтнущими. Це відносить-
ся навіть до тих урядовців зпоміж емі-
грантів, які працюють у самому мі-
н-стрі внутр. справ і займають т. зв. постійні
посади.

Проти розпорядку мін-ва звернулася
пошкодовані очевидно до Найвищого Су-
ду, який прихилився до їх рекурсу, при-
ймаючи рацію їх аргументам. Найвищий
Суд заявив у своїх рішеннях (3. 15.300 25
і 16.349/26), покликуючись на правні ви-
води відомого чеського вченого, профе-
сора державного права Ваєра у Берні
що цивільна управа в Ужгороді, як най-
вища центральна установа й найвища
інстанція для Закарпаття, була компе-
тентна надавати право громадянства.

Означе даним дією Найвищий Суд
змінив нечаяно свій погляд на цю спра-
ву — вже після двінадцяти цивільної у-
прави для Закарпаття. Бо в своїм рі-
шенні з 20. червня 1928 3. 25.415/27 він
заявив, що цив. управа в Ужгороді не
може права вирішувати у власній ком-
петенції справ, пов'язаних з надаванням
права громадянства.

Ці рішення унеможливили всі декрети
натуралізації, видані цив. управою в
Ужгороді — деякі по 9 роках, коли їх
засадники вже там поженилися і створи-
ли собі екзистенцію! Таким чином ство-
рено велике число нових бездержавних,
бож всі ті люди по думці польського за-
кону з 20. січня 1920, ст. II, уст. 2 стра-
тили польське громадянство, зступивши
на службу чужої держави. Треба зазна-
чити, що це останнє рішення Найвищого
Суду побудоване — помилувавши правни-
й його бік — на дуже хитких основах, бо
вони не знав прим. нічого про те, що в
колишній Угорщині не тільки міністер
внутр. справ, але також бан (для Хор-
ватії) і військовий командант (для при-
кордонних полес) були компетентні на-
давати право громадянства. До того це
рішення які одним натяком не стара-
ється опрокинути чи хочби ослабити по-

М. ЗОШЕНКО.

ЛЮБОВ.

Вечерниці скінчилися пізно.

Вася Чесноков, утомлений і спитний, із впо-
рядничим метеликом на гімнастичній, стояв
перед Машенькою і говорив благуючим тоном:

— Почекайте, радосте моя... Почекайте до
першого трамваю. Кудись ви справді, йй-Богу...
Гут і посидіти можна, й почекаєти, і все таке, а ви
йдете... Підждіть до першого трамваю, йй-Богу.
А то ви, наприклад, спитніши, і я спитніши...
Так і захворіти дуже просто по морозі...

— Ні, — сказала Машенька, надягаючи ка-
льози. — І що ви за кавалір, що не може даму
по морозі провести?

— Та я спитний, — говорив Вася майже пла-
чучи.

— Ну, одягайтесь!

Вася Чесноков покірно надяг кожух і вий-
шов з Машенькою на вулицю, міцно взявши її
під руку.

Було холодно. Світив місяць. І під ногами
скрипів сніг.

— Яка ви неспокійна дамочка, — сказав
Вася Чесноков, із захопленням розглядаючи про-
філь Машеньки. — Не будь ви, а друга — я ні-
защо не пішов би провозжати. І справді, йй-Богу.
Лише з любов'ю пішов.

Машенька засміялася.

— От ви смієтеся і зубки скалите, — сказав
Вася — а я справді, Маріє Василівно, гаряче обо-
жаю і люблю. Ось скажіть: ляжте Вася Чесноков,
на трамвайний шлях, на рейки, і лежіть до пер-
шого трамваю — і ляжу, йй-Богу...

— Та лишіть, — сказала Машенька — краще
погляньте, яка чудесна кова довкруги, як місяць

світить. Яке прекрасне місто ночами! Яка чудова
краса!

— Так, подиву гідна краса, — сказав Вася,
з деяким здивуванням дивлячись на облуплений
тиск будинку. — Справді, велика краса... Але
й краса теж, Маріє Василівно, впливає, якщо
справді маєш глибоке почування... Ось багато
вчених і партійні люди відкидають почуття лю-
бови, а я, Маріє Василівно, не відкидаю. Я можу
глибоко кохати вас до самої смерті і до само-
пожертви. йй-Богу... Ось скажіть: ударся, Васю
Чесноков, потилицею об ту стіну — ударюсь.

— Ну, поїхали, — сказала Машенька не без
вдоволення.

— йй-Богу, — ударюсь. Бажаєте?

Парочка вийшла на Крюків канал.

— йй-Богу, — знову почав Вася — хочете,
ось кинусь в канал? А, Маріє Василівно? Ви мені
не вірите, а я можу доказати...

Вася Чесноков узявся за поруччя і вдавав,
що лізе.

— Ах! — закричала Машенька. — Васю!
Що ви!

Якась темна фігура нагло виринула зза аугла
і пристала біля лямпи.

— Чого горлаєте? — тихо сказала фігура,
подрібно розглядаючи парочку.

Машенька з переляку скрикнула і притули-
лася до штахет.

Чоловіг підійшов ближче і потягнув Васю
Чеснокова за рукав.

— Ну, ти, мимро, — сказав чоловіг глухим
голосом. — Скидай пальто. Але хутко... А пік-
неш — гримну по маківці — і нема тебе. Зрозу-
мів, лінатю? Скидай!

— Па-па-па, — сказав Вася, бажаючи тим
сказати: дозволяйте, як же так?

— Ну! — чоловіг потягнув за край кожуха.

Вася тремтливими руками розстібнув кожух
і зняв.

— І чоботи теж здіймай! — сказав чоловіг.
— Мені і чобіт потрібно.

— Па-па-па, — сказав Вася — дозволяйте...
мороз...

— Ну!

— Дами не займаєте, а мені — чоботи здій-
май, — промовив Вася образливим тоном — у
неї кожух і кальози, а я чоботи здіймай.

Чоловіг спокійно поглянув на Машеньку
і сказав:

— З неї здіймеш, понесеш як клунок — і за-
сипався. Знаю, що роблю. Зняв?

Машенька зі страху гляділа на чоловігя і не
рухалась. Вася Чесноков присів на сніг і почав
розширювати черевик.

— У неї і кожух, — знову сказав Вася —
і кальози, а я розплачусь за всіх...

Чоловіг нахилився на себе Васин кожух,
впхав черевик в кишені і сказав:

— Сиди й не рухайся, і зубами не лупцюй.
А якщо крикнеш або рушишся — пропав. Зро-
зумів, наволоч? І ти, дамочко...

Чоловіг застігнув шубу і нагло щез.

Вася помяк, скис і колючем сидів на снігу,
з недовіром поглядаючи на свої ноги в білих
шкарпетках.

— Дочекались, — сказав він, зі злобою гля-
нувши на Машеньку. — Я її провозжай, а й майна
позбавляється. Так?

Коли кроки грабіжника стали зовсім нечу-
тими, Вася Чесноков нагло закрутився по снігу
і закричав тонким, пронизливим голосом:

— Рятуйте! Граблять!

Потім зірвався з місця і побіг по снігу, з пе-
реляку підстрибуючи й тіпаючи ногами. Ма-
шенька лишалась біля штахет.

передане рішення того Суду, що базується на правних виводах проф. Вейра. Взагалі це нове рішення Найвищого Суду не обґрунтоване нічим. А півважкіше: в новому рішенні Найв. Суд не оглашує нічого про те, що він заявив у попередньому своїйому рішенні, а саме: мінус внутр. справ не мало права судити рішення рішення цив. управи для Закарпаття, навіть якщо це рішення було на його думку незаконне.

На закінчення питає автор статті, що буде далі і відповісте так: Справа вирішена остаточно і для повновладних нема вже вищої інстанції. Хіба — що вони є розположені романтично і звернуться до... „Лиги прав людини“ в Парижі або захочуть може доходити відшкодування за втрату своїх добре набутих прав судовим шляхом. На всякий випадок — немає він — інтереса ріш, що прети нікого з референтів і шефів колишньої цив. управи на Закарпатті, які вдали в підписали такі „незаконні“ декрети, не водяться дисциплінарні заохочення.

Інтересне було б також питання, чи пристра тух виключення з державної служби людей, складена тоді, коли вони вступили до цивільної чи військової служби, є ними тем неважає? А якщо і присудили їм інші рішення тих людей — бодаж їх було судити! — чим все те нині тем неважає? Необов'язуюче?

Так з найвищого місця поширюється в чл. державі правна невпевненість, що хіба неможливе в ніякій іншій державі. А скільки людей в пошкоджених цих неправих рішеннях Найв. Суду? На це відповідає автор не без іронії Найвищого Суду, але це самі інтелігенти, по більшій частині з вищою освітою, — всі брати-сестри!

Кривавий страйк.

Грізні події в Гребені, пов. Рава Руська.

В селі Гребені, пов. Рава Руська, прийшло до кривавих подій на підкладі рідничного страйку. Місцевий діляч, кн. Евстахій Сапета, визискував ганебно місцевих селян, що робили на його ланаз. За день роботи від 7 год. чинно до дванадцяти платили по 80 с. міном, а 1.20 год. мушкетам, при чім не хто спинався, хоч би тільки на чверть години, відтатано йому плату за позивину дим. Селяни домагалися підвищення і грозили страйком, але діляч опирався, аж накінці погодився платити по 1.20 год. для жінок і 1.50 год. для чоловіків. У відмові на не єдиний вибухали комітет, зложений з трьох осіб, який в суботу, 13. ж. м. ввечері узявся під проводом Івана Юрчиша, одного з найсвідоміших громадян, до двора і зажадав підвищення денного заробітку на 2.50 год. від особи, а також щоб права тривали від 8. год. рано до 6. год. ввечері. Однак діляч не хотів навіть слухати, розгніваний словами: „Ви зможете бачити, а вам не має ніяк до гадання“ і т. д. і озвучив перед ними двері.

Тимчасом повідомив місцевий поліційний постерунок про якийсь напад. За хвилья вийшло двоє поліційців, які арештували всіх трьох комітетових і спровадили до незалежного громадського дому. Відкрити хотіли новості їх мінуть до Рави. Тоді обступили їх товпа жінок і дітей і почала надирати своїх чоловіків із рук поліційців. Ніхто не зміг на них кинути навіть не велику паличку. А проте поліція почала розширюватися зі єдиними, стріляючи і рубачи доволу. Настав бунт, був такий, що одному селянинові простріляли ногу, одному (Ів. Юрчинові) розтерли рукою обличчя, а один жінку розрубали рукою. Крім того були білі ранені, деякі з них. Серед замішання арештовані комітетові втіли. Швидко вночі відставлено жертву кривавої розправи а простріленою ногою до шпиталю в Жовтці, а дві інші жертви до шпиталю в Раві Руській.

Одночасно з Рави Руської прибуло кілька десятків поліційців. Почалась пошукалка за втікачами та арештування невинних людей. Це тривало цілу ніч і в неділю до полудня. Розгнівані населення було велике, але люди поводились цілком час спокійно. В полудні приїхав з Львова антобусами кілька десятків поліційців під командування воевідського команданта Гребенського і розпочалося слідство. Арештованих переслухували в дворі.

В тім часі надіхала до села фіра, що везла раненого від діляка з Рави. Поліція, що оточувала ціле село і обступила сільськими всі дороги, арештувала раненого і хотіла відставити його також на фільварок.

Однак селяни, що вийшли тоді з церкви, обступили фіру і домагались, щоб пустити раненого до дому. Тоді поліція зачала знову стріляти до народу. Поліція кров і кілька осіб стало знову каліками. Наочні свідки описують, що сам князь Сапета стріляв з вікна до людей, навіть тих, що адалека дивились. Почалися дальші арештування.

В неділю ввечері прийшла з Жовткою кавалерія в числі 250 ізців з двома машинними крісами і розквартирувалась на фільварку. Вигорилось воєнне положення: з одного боку фільварок і ціле село заставлене військом і поліцією, з другого боку спокійне населення. Так минула ніч. В понеділок, 15. ж. м., командант кавалерії зажадав від начальника громади контрибуції 1000 кг. віна, який громада мала доставити до 12 год. в полудні. Однак громада відмовила цьому домагання, тому, що цинного віна не має. До ввечері положення в селі не змінилось.

Криваві події в Гребені викликали велике обурення в околичних селах. Започинається на рідничний страйк у Рагі і Річках.

Голос Громадянства.

І.

РАДА Т-ВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ІМ. ІВ. ФРАНКА У ЛЬВОВІ.

ознайомившись на своїм засіданні з чл. 16-го ж. м. з ходом і мотивами підступного нападу на гол. редактора „Діла“ Василя Мудрого, та висловивши йому співчуття, — рішила прилюдно виклеймити методи поведінки нападників, що фірмують себе представниками якоїсь маскованої групи, уважаючи їхній спосіб реагування проявом депривації та дичиння.

Стаючи в обороні обмежованої та поневірюваної свободи думки і слова, вільності преси та свободної оцінки суспільних подій згідно з громадянською совістю, — постановила відкликатись до українського громадянства, щоби воно приєдналось до нашого становища в осуді всяких прояв терору, звідки вони не походять, і стало на захист культури, поступу та демократії.

ЗА РАДУ ТОВАРИСТВА:

Д-р Василь Шурат, голова, І. Квасниця, заст. секретаря.

II.

З прикладу чинного зневаження Вл. редактора В. Мудрого, описаного в „Ділі“ ч. 232, ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“ у Львові на своєму засіданні дня 16. жовтня рішив одностайно осудити такий некультурний поступок як найбільше рішучо і висловити секретареві Т-ва Вл. В. Мудрому своє глибоке співчуття.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ВА „ПРОСВІТА“ У ЛЬВОВІ:

Д-р І. Брик, уряд. голова, С. Магалис, заст. секретаря.

Ріжні вісти.

СОЙМ І СЕНАТ ЗБЕРУТЬСЯ З КІНЦЕМ ЖОВТНЯ.

На нарадах у марш. Дашинського дня 16. жовтня участь представники всіх сойм, клубів, крім представника І-ки. Голова клубу І-ки пос. Славек виправдав у письмі до марш. Дашинського, що його клуб збирається на засідання щойно перед отворенням соймової сесії, і тоді порішати, які внесення того клубу будуть зложені в сойм. Марш. Дашинський повідомив представників клубів, що порозумівшись з урядом в справі урухоження сойму і сенату. З даних йому інформацій виходить, що уряд хоче скликати парламент на якийсь бюджетову сесію в конституційним речинні, себто з кінцем жовтня. Марш. Дашинський думає, що перше засідання нової сесії буде 30. або 31. жовтня. В дискусії пос. д-р Дм. Левицький прості марш. сойму, що інтервеніація в уряд в зв'язі із святкуванням 16-ліття польської державності дня 11. листопада. А саме з огляду на знамі події, які мали місце в держ. школах, до яких ходять українські молоді, др. 3. травня в Станиславові і Тернополі, щоби не дразнити нас, почувань української молоді.

ПРЕМ. БАРТЕЛЬ У ПРЕЗИДЕНТА.

Прем. Бартель був 16. жовтня на дошій авіаційній вч. Замку у президента держ.

жани. Конференція торкалася важких держ. справ і мабуть також справи скликання парламенту.

ЯК АМЕРИКА ВИТАЛА „ЦЕПЕЛІНА“.

Около 500 людей помагало при стаганні „Цепеліна“ в Лейкгорст. Коли монітор-плав став осідати, багатотисячна товпа перервала кордон поліції і перешиняла так прикріплені повітряні до машини. Поліція мусіла кілька разів їти приступом на товпу, аки привернула порядок. Пасажири висіли на сушу в 8. год. „Цепелін“ перемочував не в гангарі, але прикріпленій до машини. Пруський міністр Вжесінський, який брав участь у леті „Цепеліна“, як представник держ. ради сказав в інтерв'ю представникові „Фос. Цтг.“, що ам. комісія потрапила пасажирів так, начеб підозрітих у перепачкуванні. Поліція оточила пасажирів, які лише міншались з кабіни і ревідували їх у митному уряді цілі 4 год. Підчас контролі малстрували пасажирів, м. і обійшлися брутально з ними. Ген. консул у Нью Йорку, Мін. Вжесінський сказав, що колиб пруські поліції так поводитись, їх з місця звільнено би зі служби. Міністр лише з огляду на свою неофіц. подорож не висловив зажадання. Напівішні труднощі були з фільмою, дякую підчас подорожі. Командант митної комори заявив, що не дозволить вислати фільми до Німеччини перед сконтролюванням і висвітленням її в Америці, тому що „Цепелін“ летів понад точками військ. значіння.

СТРАЙК У ЛОДЗІ.

Дня 17. жовтня прийшло в Лодзі до кількох сутичок між страйкарями і поліцією. Були ранені. Богато демонстрантів арештовано. Побито кореспондента краківського „Курера“ Зайца. Раю не вийшли часописи.

По широкому світі.

Болгарський уряд вирішений, яке зайняти становище супроти македонських терористів. У Софії арештували численних прихильників Протогера.

Мадридський прем'єр Бетлан заявив голосно, на згіршення всіх обортів останніх мирових договорів, що Мадридщина ніколи не зречеться „Бурґенланду“.

Проділки хорватської селянської партії аніхали до Праги назустріч Мекдональдові, який мав аніхати до Белґоруду.

У франц. Рів'єрі в Ніцці арештували 8-ох еспанських старшин, підозрітих у змові на Прімо де Ріверу.

По звісткам англ. преси не є виключення, що англо-американські нафтові товариства підуть з радянським урядом переговори на нових основах.

Вибори до англійського парламенту відбудуться йовірно 10. червня 1929 р.

НОВИНКИ

— Смерть змагуна у Львові. Після атлетичних змагань у львівському парку, де від кількох днів іде боротьба ріжних європейських атлетів, помер у ночі, на удар серця змагун Орляндю. Причиною його смерті випадкової удар його противника болгарина Ферістанова в околиці серця. Орляндю, який виступав як хорват, був з походження німцем і заався Карло Макс Шустер. Треба аж смерті атлета, щоби довістись, якої він національності і якого роду!

— Катастрофа й нещастя. Підчас романських маневрів убив по необережності 1 жінка, а 5 інших ранили. — У залізничній катастрофі на англ. станції Гарфілд загинуло 14 осіб; кількадесят ранених. — Вибух у романській шахті Астрада Романа вбив одного робітника.

— З сільських траґедій. Суд присяжних у Львові звільнив від вини та кари 55-літнього господаря в Вишнівка, Івана Юта, за вбивство свого зятя Олекси Лемеха. Спонукою до звільнення, до якого обвинувачення признався, було зауваження Лемеха над Котом, що записав уже майже своїм жінці, а жінка переписала його на доньку, коли це вийшла замуж за Лемеха. Кт не лише не мав змоги жити в своїй хаті, але мав ще поважні діти на те, що Лемех заав йому жінку. Кт покинув на жінку час різку хату і зняв як наймит по чужих, гадуючи, що обставинами в його хаті зміняться. Затуживши за рідною, побачив, що в ній стало все ще гірше: тоді в розпущі одної ночі зарубав сокирою Лемеха.

— Бандитизм. Член громадської ради в Молодичах, В. Ольховий, признався в

БЛІДНИЦЮ

БРАК КРОВИ утворює

М-ра КШИШТОФОРСЬКОГО ВІНО ХІНОВО-ЗІЛІЗНЕ на еспанській мові регулює жіночі недомогання, додає сили, збуджує апетит, причиняє крові швидко повертатись до жіночих по здохів а спеціально діє на порушеннях утрудненніх недугах, по перебутих нахилих недугах, при загальній ослабленні, обриванні, при міниті до шлунку, жовтиці, жовтороті, жовтиці, фізичній і духовній виснаженні. До набутих в апітиках і дроґуєриях а де нема на сагаді, замовляти прямо в фабрики, щоби остерігались підробки, внаслідок знайти М-ра Кшиштофорського ВІНО ХІНОВО-ЗІЛІЗНЕ. Підроблені підписати! Менша флашка з пересильною мід. 3-50, 5 флашок 13 год. — Понад флашка з пересильною мід. 3-50, 5 флашок 13 год. — Інвентарний склад і впроді на Польщу: Хемічна Фабрика Mr Krzysztoforski, Tarnów VII. 1-2

свідомі, що навав у лісі запискованим на громадського післанця Лемеха, коли він піс громадську пошту з 1901 год., що були інвентарною рентою; аки його зловили він вистіг бігавість із них грашен пропущати. — У селі Блажова, ріднівського повіту, зорґанізована антага бандитів відстрілювалась у лісі від відділу поліції; двоє бандитів пострілами, решта втікла. — На двір польського пана Каміньського, в Ковчичах, навали в ночі бандити; забрали йому 15.000 год.

— Ріжні вісти. В Єрусалимі підчас розкопок знайти численні гробниці, які, як догадуються, є гробницями іудейських царів. — Відкрили постійну радіотелефонічну комунікацію між Нью Йорком і Мадридом. — Американський фінансовий секретар заявив, що за останніх 8 літ державний довг Спол. Держав зменшився на 8 мільярдів дол. — Громадянин Нью Йорку Генрік Уелс заплотив величезний грош за повне видання творів Шекспіра з 1623 року. — Наймолодший світовий кіновий актор Джек Кутен приїхав з батьками до Європи; він виступатиме два тижні в Парижі, в мюзік-голі „Амфір“. — Один приміряк катехізму Лютра замандрував після 400 літ аж до Йоганесбурґа в Трансвалю, де його хтось продав антикварієві за 1 шилінґа; нині він варт кількасот фунтів шт. Динні щоріжні деяких книжок! — У Нью Йорку була виставка катів жоржизни (георгінів) або далі, як називають її в Америці, Це була виставка з нагоди 350-ліття, як Давь найшов цю квітку. На виставці було 100.000 долів 44 родів. Квіт деяких днів був широкий на одну стопу. Між ріжними квітками не було синього, бо не вдалось його виявити.

— Сензації. В одній приватній хаті в Лейпграді, п'явлет Вакана відкрили кілька невідомих фортеп'янових творів нашого великого земляка Чайковського, написаних ним у зрілім добі, а невідомих з якихось особистих мотивів. — З англійських джерел приходить звістка, що китайська армія похоче на свого організатора, Людендорфа. — 12-го ж. м. у Нью Йорку та Шікаго були нечувані спекти.

— Кандидати на нагороду Нобля. По звісткам шведського „Стокгольмського Даґблад“ найбільші дані на нагороду Нобля за 1927 рік і 1928 р. мають Максим Горький і Анрі Берґсон. Горький не лише з огляду на своє літературне ім'я, а з огляду на обставину, що досі ніхто з російських письменників не дістав нагороду Нобля, дарма, що народи з літературою втричі меншою зстигли добитись нагород для своїх письменників, аким бракувало багато до всебічного значіння (напр. поетика для Раймонта). Щодо Берґсона то нема сумніву, що якщо на чергу в нагороді прийшла Франція, він не матиме небезпечних суперників між франц. письменниками, а яких ніоден не в силі дорівняти найбільшому сучасному філософові.

— Сила реклами. Цимі динки на одній невеличкій льодовій вулиці прохочі зупинились з дити на вид довгої черги жінок, що стояли перед воротами кіно. Ця черга була замітна тим, що всі жінки були русі. Прохочі могли думати, що це кандидати на фільмових артисток. Тимчасом це були оголошені у відношенні на японсь власника кіно, що приїме 20 молодих русих дівчат до продаві фільмових програм Чому русих? Бо кіновий підприємець купив червоно-бронзові одяги для дівчат і дав на стінах кіно такого-ж коліру обличчя, отже хотів мати продавачи програм у цьому-ж стилі.

— Змінило голос. Американський професор університету в Говард, Монтеґон ствердив своїми дослідями, що людський голос шораз більше обривується і що колись люди співали богато вище. Також у жіноцтва можна заприїтати переїд від сопрана на альт. Цим пояснюється, чому великі тенори є тепер такі рідкі, і то саме в часах, коли всі мунукальні у добі цілісною системою „тонко співали“! Ва-

жодило би, що за якийсь час світ матиме немовлят, що зацікавлять басом.

— У відповідь на численні замовлення з краю і заграниччя відомості наших Школярів відомості, що перший нагляд Історичного Календаря-Альманаха на 1929 рік вже від місця випуску, так, що ми можемо друкувати другий нагляд і тому не спіши в пору подати їх замовлень. — Другий нагляд наглядів вже появився в друку. Ціна 3 зол. з поштовою пересилкою зол. 350. — Звертаємо увагу, що і цей другий нагляд може в скорі випуститися, а тому просимо спішити з замовленнями. — Львів, вул. Руська ч. 18, ч. тел. 37-79. — Управління Червоної Калини. 771 2-3

— Щоби поінформуватися ближче в справі доконалих в останніх днях життя на небі в різних містах, через фірму Генриха Франка Сини С. А. в Славині, звернувшись ми до Управління Фірни, яка одоче дає нам такі повідомлення:

В пересічній висоті 3000 м. вється спортивний літак в силі 220 к. м., зі швидкістю 170-230 км. на годину і вище на небі відвернуто, отже з правого до лівого боку добре кожного відома слова „Frank“ і „Enrilo“. — Краску цієї надзвичайної книги творить білий, нешкідливий димовий газ, випущений з задньої частини апарату, спеціально до цієї цілі сконструйованої, в кількості 8000 кубічних метрів на секунду.

Великі букви є 1.300 м. високі, малі 1000 м., а ціле слово „Frank“ або „Enrilo“ має висоту 7000-8000 м. розміру і можна його вигідно читати 10-40 хвилин в окрузі 250 квадратних км. Відвернуто, або зворотне писмо в кінці книги тому, щоби писати слова можна відчитати зі землі.

Цей непомірно важкий і хайстерний лет вишарпав також зручного та замишаного в спорті летуна.

Виписані на небі слова „Frank“ і „Enrilo“ не є новітні новини провізаних в спортних кодах, бож туристи, пластуни, а також і інші спортсмени, а передусім наша замишлена в спорті молодь давно признала відважну партію „Правди Франка“ і кажи „Enrilo“.

Театри.

Великий Міський Театр:
Середа 17-го, г. 7-30 веч. „Тасинича Дамка“, оперетта (премієра).
Четвер 18-го, г. 7-30 веч. „Тасинича Дамка“, оперетта.
П'ятниця 19-го, год. 7-30 веч. „Червона лисиця“, комедія.

Кіно.

„Аполло“, „Авантюристика“.
„Лев“, „Батріс Ченчі“.
„Оазис“, „Цар Іван Грозний“.
„Падис“, „Чоловік, що бачив власну смерть“.
„Фатаморган“, „Гробниця кохання“.

На мистецькі теми.

Малювання М. Осінчука в грималівській церкві.

Ще й ніколи пробудилося в Галичині більше зацікавлення до мистецтва і значення пошарити його серед найширших код нашого народу, що почало виступати й реалізуватися, між іншим у фактах артистичної обнови наших церков, спершу у Львові, а далі й по наших містечках і селах.

Нодіи інших обнови доведено цього року літом артистичної обнови церкви і в малому підліському містечку Грималіві. Комітет мішан в о. Процимко на чолі запросив до цієї роботи артиста Михайла Осінчука, бунного вчителя рисунку і малювання у середній школі, та відомого артиста декоратора-графіка Пилипа Ковалюка, який першому мав допомогти в технічному виконанні його плану. Після довгих нарад членів комітету, в якому стили малювати церкву, рішено давати тільки руку артистові Осінчуку. Отоді проф. Осінчук звернувся до останньої старої артистичної творчості, до візантійського стилю, який саме тісно вишарпав з нашим минулим і цей поважує новітній мистецький аспект сучасної України. Що правда, ширшим колом громадства в Галичині, де сильніше дарили відчуватися західні, більш реалістичні мистецькі впливи, строгий візантійсько-український стиль, а недостатньо реакційно, а певним схематизмом в постанові тіла і в укладі одягу, є інколи малорозумний. Але власне завданням і метою наших артистів є оживити візан-

тис наше минуле, а через те розбудити у нашого народу любов та пошану до свого мистецтва й культури загалом. А розуміння нашого минулого допоможе пізнати нам самих себе, сирітні почуття зв'язку з нашими предками і дасть нам змогу знайти шасливий шлях для національного життя в будучому.

Артист М. Осінчук як людина з мистецькою освітою, випрацюючи план декорувати церкву, сумів створити суцільну мистецьку цілість, достосовуючи до візантійського стилю стінокон і орнамент, в тому помічним був йому артист Ковчук.

Стіноконь церкви в Грималіві виконана „аль темпера“. У „Святій святій“ на ясно-синьому тлі освітлених уміщено обра-медальон з Христом Воскреслим. Медальон досить такий у виконанні, виконаний з помаранчево-го і обрамований чорним медальоном на золотому тлі. Стіноконь мають тло ясно-помаранчеве. На лівій стіні від віктаря видно постаті матери Божої, архангела Гавриїла і св. Юрія, а на правій стіні симетрично до них представлені постаті св. Йоана Предтечі, св. Михайла і Димитрія. Ці постаті виконані доволі швидко, прим. малюючи св. Гавриїла і Михайла, або Юрія і Димитрія зовсім подібні до себе, вони мають ті самі округлі обличчя з великими очима і різними позами, ті самі пози: тільки деякі різниці заходять у кольорит і акцентуації. Кольорит цих постатей ясний, ніжний, — контраст до темного кольориту матери Божої і Предтечі та медальону Христа на склепінні.

Стіни середньої і найбільшої частини церкви позичені образами на симетричній позі, де представлені сцени з життя Христа і матери Божої. Тло стін ясно-помаранчеве, а тло склепіння синє з золотими візерунками. Перехресті склепіння зазначені орнаментом, який не склепіння має сирітний. На склепінні домінує місце найвище постаті Богородиці, представлені в позі молитви з піднятими в гору руками (так звана оранта). Вона скомпозована на зразок мозаїкового образу Богородиці в Софійському Соборі у Києві, тільки її кольорит відмінний, а саме переважає помаранчевий колір у різних відтінках, який творить тло картини і сполучає з пастельно-синім кольором літуну і пастельно-рожевим кольором плаща матери Божої дає ясний, теплий тон. Бічні позі вповнені медальонами з погруддями ангелів та різних святих. На лівій стіні видно сцену „Соместія Христа в ад“, далі „Успенія Богородиці“ і „Воскресення Христа“, на правій стіні уміщено „Зняття з хреста“, „Вознесення і Рождество Христове“. Тло всіх картин золоте. Картина „Соместія Христа в ад“ показує на прецизійне трактування рисунку як суцільної композиції ліній і площ. „Успенія Богородиці“ представлено символічно. На затофальку, прикрашеному драперією, лежить постаті Богоматери; по одному і другому боці розміщені доволі симетрично постаті святих, а посередній на тлі ясно-синього озавлю постаті Христа в помаранчевому тоні, з вповнюють дитиною на руках — душею Божої матери. Так представлену картину „Успенія“ подібують на гравюрах у виданнях Київської Лаври і на печаті дельфійського братавця півня XVI в. Що тільки описаний картини на правій стіні відповідає стилю „Воскресення Христа“. Естетичне враження картини поє велике число постатей, розмішених на надто малому просторі, через те теж і фігура Христа неособлива, за коротка.

Притвір церкви окреслений сценами й постами з нашої історії, а аниміком образу Богородиці-Покрови, поміщено на склепінні. На стіні, агорі напроти входних дверей, представлено велику картину „Хрещення Русь“. Площі на малюнку, не задоволені фарбою, мають білі просвіти, тільки контури і складки зазначені строгими, простими лініями. На бічних стінах намальовані постаті св. Олесь, Бориса і Гліба. Позитивну увагу звертає докладна вишарпана історична постаті. Постаті св. Олесь з округлим лицем, великими очима й осягом нагрудку більше жінку Ярослава, який воляцького і галицького з мистецтва латинської псалтири Ярославової матери. З боку історичного світово простудіозно постаті Бориса і Гліба.

Загальний кольорит церкви ніжний і гармонізований: синє тло склепіння і ясно-помаранчеве тло стін дають теплий і привільний тон.

Коли приходить подати загальну оцінку артистичної праці Осінчука, то треба сказати, що він вложив у малюван-

ня церкви в Грималіві багато доброї волі, енергії, таланту і студії над нашою старою іконописою, старими мініатюрами та гравюрами. На своєму шляху він знаходив, думаємо, багато колючок і неароуміння своїх артистичних інтенцій, але ми віримо, що при своїй сумлінності і загалі він поборе труднощі і неодице церкву окресить нам своїм малюваннями.

Ольга Мачульська.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Олена з Гуманських Пелех, жінка о. Евстазія, комарницького декана і пароха в Личинях упокоїлася дня 13. жовтня н. р. Похорон відбувся 15. жовтня н. р. в Личинях коло Комарна. В. І. П. 761

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає.

Українське лікарське товариство повідомляє, що дня 18. жовтня 1928 р. відбувся в домі товариства вул. Руська ч. 3. П. пов. о год. 7. вечором відчит д-ра Даворонича п. н. „Через купівельну місцевість“. 1-1

На „Рідну Школу“ вложили в золотих: О. Левашова і С. Ляля в закладі Матросова 50, Ю. Левашовий в Осмолоді місто вілля на могилу бл. п. О. Гуляча 20, Читальня „Просвіта“ в Струтині Віжиків 40, М. Єрилоава — Варшава, місто дискусії 20, Кооператива „Зоря“ Угрина, пов. Сокаль 20, Чит. „Просвіта“, Маріанівка 21-97, Повітовий Союз Кооп., Зборів 25, Кооп. „Згода“ — Стріпська Стара 7-86, Чит. „Просвіта“ Ворохта 12-45, Кооп. „Вистриця“, Яблунка 10, Чит. „Просвіта“, Ясень 10, Кооп. „В Єдинстві сила“ в Саговеї 10, Кооп. „Народний Дім“ в Шерешівцях 10. Товаришні й знайомі бл. п. Антона Оприска місто вілля на домовину вложили на „Рідну Школу“ 101 зол. — В чеських коронках: Місто вілля на домовину бл. п. Анни Рубинської вложили на „Рідну Школу“ 2-0 ч. кор. ВП. П. Іван Комарницький, — Станько, Гарасевич, Подляський, Юськів, В. Волошин, А. Дідик, Н. Присл, М. Зварич й інж. Гринько із Кусту, Ч. С. Р. — ВП. П. Др. Даворонич Вас. й інж. Мих. Сирій, Прага — 2-0 ч. — Всім ВП. Жертводавцям складає ширю подяку Головна Управа „Рідної Школи“. 777 1-1

Краєва Народна Канцелярія пошукує учиненого правника (бязане по можливості знання кооперативного митговодства). — Зголошення слати в редакції до 23-го жовтня н. р. на адресу „Народної Канцелярії“, вул. Костюшка ч. 1. а. І. пов. 779 1-1

Комітет допомоги політичним в'язням прийнятий тиждею в лікарським Товаристві Львів, вул. Руська ч. 3. ІІІ. п. год. 9-2.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає.

ФОТОГРАФ Якушевч, вул. Ніп. Поля ч. 1 (бічна Зеленої). Тел. 39-60 780 1-3

БІЛІНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровський-Розважеский, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2 238 19-7

ФАБІК А. „Прит“ Львів-Замарстинів Король Яна ІІІ. ч. 5 поручає найдешевше сітки до курників, укладку підпорок огорожі тенісних кортів, вілз, городів, разом з браками і фіртками. Телефон 16-18 і 13-27. 2184 24-7

ГДИНІКІ тільки надісланих фактів прецизійно подає за готівку і на рати від десятиків лт з найлітшою стороною зисна фірма Іван Зельтенрайх, Львів пл. Маріївська ч. 3 3 122-1

ПОГІБНА совісна, старша таджина, можливо вдова по сляменнику, до ведення малого таждівства у сиреніка-вільні на селі. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Парох-вдовець“. 764 2-2

КОРОНКИ французькі, малаясієнкі альюноків, найновіші зразки, найкраще продає Плес, Львів, вул. Б. Ілія, ч. 7. 693 3 9

ПОШУКУЄТЬСЯ до ВАРШАВИ машиністка, що знає українську, польську і німецьку мову, першество з англійською мовою. Листи під „Варшава“ до Адміністрації „Діла“. 770 -3

ПІЙМУ на станцію гімназистів або академіків з палив удержанням. Ціна приступна. Ділянка адороза, свіжий во-дух Адреса: С. Кордаєвич вул. Чарнецького ч. 26 І (ч. дверей 10), перша брама. 778 1-2

ІНЖЕНІР на посаду шнає улаженної іняти Зголошення з усіма під: Спокійний. 775 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ старшої, санітної, енергійної, здорової жінки до ведення кухні і домашнього господарства. Зголошення слати на адресу: Іван Терпільяк, Дзрополе п. Бузач. 767 3-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає.

?? ПАНСТВО не віддани в сезоні лічнися? ??

!! Ви зводили багато гроша !!

Вилічте і тут всі свої недуги лічнися

: ВОДАМИ МІНЕРАЛЬНИМИ :

фабрики

„ЗДРОВЕ“

у Львові, вул. ЗДРОВЕ ч. 9. Телефон 14-72.

Води с першої якості і пере-вншають в ділянню всі інші,

Всі роди все свіжі на складі.

Висипка на провінцію негайно. Цінники 780 даром. 1-2

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 14-24

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ до ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ до КРАВЕЦТВА

„ і РУЧНИХ РОБІТ „

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валога 11 а. 15-7

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

е безгладно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Візнана на виставах в Брюсселі, Медіоціні і Паризі золотими медалями. 1302 Скрізь до набуття. 40-9

Йолянда

знала школа крою і шиття вул. Станіслава ч. 8/11 приймає на 3-місячний і річний курс шовченко. Удлає науки крою по домах. На час тривання науки могут дати удержання. 626 7-3

Звичайний Загальний З'їзд „Рідної Школи“ УПТ.

відбудеться у Львові, дня 2. листопада 1928 р. (п'ятниця) в салі „Народного дому“ при вул. Ручовського ч. 22, в такий денний порядок:

1. Відкриття Загального З'їзду. 2. Верифікація протоколу останнього Загального З'їзду. 3. Вибір Комісії-матри для уложення актів управлених органів Товариства. 4. Звіт Головної Управи з діяльності за р. 1927-28. 5. Звіт Контрольної Комісії і укладення абсолютної Головної Управи. 6. Вибір Голови Товариства (§ 42). 7. Вибір 18 членів Головної Управи і 6 їх наступників (§ 43). 8. Вибір Контрольної Комісії, 5 членів і 2 наступників (§ 45). 9. Вибір 5 членів Роз'яснючого Суду (§ 47). 10. Укладення річної викладки. 11. Освітньо-шкільний реферат д-ра Остапа Мажаруши на тему: „Реформа шкільництва“. 12. Внески й запити. Початок о годині 9. рако.

Право участі в рішучих голосом мають відпочинки в Кружках, вибрані Загальними Зборами Кружка (§ 26 уст. 4). На кожних 30 членів припадає 1 відпочинки. Кожних 25 членів нової 30-ки вважається за повну 30-ку Кружок може мати найбільше 15 відпочинків, а мусить мати найменше одного (§ 30, статута).

Відпочинки вкладаються в писемними повноваженнями від свого Кружка. Передача повноважень на іншу особу недопустима (§ 30, статута).

Якщо о год. 9. не буде на салі статутним вимаганою числа відпочинків (100), то в год. 10. перед полуднем відбудеться Загальний З'їзд Товариства в тій самій салі і з тим самим денним порядком без огляду на число присутних відпочинків (§ 52, статута).

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“ Ілля Конорудз ар. і год. Мартинюк ар. голова. 776 1-1 секретар.

ДІЛО

виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сачко: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Розпука безсилив гнобителів.

Львів, 18. жовтня 1928.

Російські праві емігрантські кола, зокрема монархісти з париського чорносотенного кода, ніяк не можуть переболіти того, що вони нині не виконують влади на території теперішнього СРСР. Це зрештою зовсім зрозуміле явище, коли представити собі теперішнє незавидне положення на еміграції тих, що перед десяти роками були неомеженими панами і владарями мільйонів мас та гнобителями цілих десятків поневоджених народів. Вони з цим своїм становищем ніяк не можуть погодитися і тому творять для себе всякі ілюзоричні теорії про чинище перебрання влади по більшовиках і навіть підгіржують надії на те, що їх покличе до влади сам „руський“ народ, а до того покличе їх разом з династією Романових. Гуртуються вони на еміграції біля поодиноких членів родини Романових, зберігають докладно всі двірські традиції, а навіть дістають від „вождя“, тобто від б. вел. князя Мик. Миколаєвича або від „царя“ Кирила, всякі „визначення“ та „призначення“. Таким чином живуть вони у світі хороблих ілюзій і тим доводять, що вони не дуже то нормальні та тверезі. До того поділені вони на кілька груп, що взаємно себе поїдають.

На еміграції мають вони навіть кілька органів преси. Один такий орган появилася під редакцією б. ліберала Струве в Парижі п. н. „Возрождение“. Біля того органу згуртовані прихильники Мик. Миколаєвича, що ніяк не можуть зрівноважитись та погодитись з тим, що є. Ось у тому органі появилася минулого місяця стаття кн. К. М. Волконського, над якою варто на хвилю спинитися. Стаття має вимовну назву: „Огражденіе русскаго единства“. Автор проливає в ній сльози не тільки над тим, що він і йому подібні втратили Росію, яку вважали своєю приватною власністю, але ще більше над тим, що „в усій Європі йде планова праця в напрямі розчленування не тільки Росії, але й „руського“ народу“. Річ у тому, що автор і його однодумці не визнають окремих народів ні українців ні білорусів. Одні і другі належать, на їх думку, до одного „великого русско-го народу“.

„Русскі відступники — лише автор — все намагаються знайти засоби для своєї пропаганди. Цілковито неможливо зі своєї неграмотності статті про українське питання поміщують rado і французькі і італійські газети; спокійних, на історичних фактах і на даних побудованих реплік газети значинно не приймають; у пресі всіх країн зацікавлюється такі назви, як українці, білоруси, в розумінні чогось відрубного від „руських“. Йде систематична гра під ложними назвами частин „руського“ народу з метою звести поняття „руський“ до поняття „великорос“; великоросів намагаються якнайшвидше повернути в тамагачі якнайшвидше назва „Московіє“ тар „Вісє відроджується назва „Московіє“ а імена „Україна“ (такий автор — Ред.) й „українці“, при поближності емігрантської преси, майже витиснули назви Малиросії і малоросії, все більше набуваючи не лише в чужині, але й серед нас, значиння протиставлення „Росії“ і „руському“.

Продивши ось таку силу горячих слів над „розчленуванням русско-

го народу“, кн. Волконський стверджує, що „де загальне бажання чужинних держав роздерти наш народ представляє собою грізну небезпеку“. А далі робить такий величезно цікавий і характеристичний висновок:

„Якщо комунізм не опанує цілого світа, то він протриматися в Росії не зможе; з упадком радянської влади почнеться і наше відродження. Але якщо розмах „руського“ народу на три вітки під не-„руськими“ назвами насправді здійсниться, то це буде недуга, — наскільки людська думка може передбачити. — невиліковна. Розпад „руської“ єдності є для життя „руського“ народу страшнішим від більшовизму“.

Якаж рада на те в такому безвихідному положенні та при таких сумних днях Волконського перспективах? — Він знаходить раду. Стверджуючи, що російська еміграція досі не реагувала гідно на цю небезпеку, він пропонує на будуче розвести велику пропагандивну кампанію в цілому світі проти описаного „сепаратизму“. Але ця пропаганда не може бути якоюнебудь, а мусить бути озброєна наукою. Велічені, що живуть на еміграції, мусять писати наукові твори, в яких мають докзати, що нема ні України, ні українців, ні Білоруси, ні білорусів, ні москалів, ні Московщини, а є один „руський“ народ. Якщо Волк. мав би в руках державний апарат, то при його допомозі використовував би „сепаратизм“, але що його не має, то пропонує такі „наукові“ засоби боротьби за єдність „руського“ народу.

Читаючи ці рецепти Волконського, мимоволі похитуєш головою над його незвичайними гауздами. Пропа-

гандою єдності „триєдиного“ русско-го народу хоче він воювати в Європі з українським чи білоруським рухом, так немов би то, скажемо, український рух і взагалі українство існувало тільки в чужих державах, а не було його там, де воно було від віків, де тепер є і де все буде. В тому то й річ, що ні українців, ні української проблеми, ні взагалі українства не витворила ні ніяка наука, ні ніяка інтрига, і тим самим ніяка наукова пропаганда його не розложити, ані не ослабити. Українство як вислів політичної думки і чину все було незвичайно живе й активне, але все його гнобили, все криваво приборкували гнобителі, до яких належить м. і. Волконський. Українства і його живучості не можна ставити в залежність від ніяких посторонніх чинників, ні тим більше від більшовиків, бо його політичний, культурний і національний самочин є стихійним явищем, що випливає з найелементарніших, чисто органічних потреб народу. „Русского единства“ фактично ніколи не було і не буде. І хтоб там за рік, два чи десять не був владарем на теперішніх просторах СРСР, то нікому не вдасться обізнати те, що ніколи не було єднане. Український нарід ніколи не перестане бути собою і ніколи не пірне в „руському“ національному морю. Коли не доконали цього минулі століття царського варварського насильства, то тим більше не доконають цього безсилий, адискредитовані та адепривовані емігрантські недобитки типу Волконського і його однодумців.

Перед англійськими виборами.

II. Вибірчі можливості і шанси.

Берлін, 12. жовтня 1928.

В „Ділі“ була вже мова про ті важливі наслідки, які матиме для дальшого розвитку світової політики такий чи інший вислід ближніх англійських виборів. Тим разом пригадується виборчий шлях усіх трьох головних парламентарних англійських партій.

Хто переможе? Консерватисти? Ліберали? Робітники? Відповісти на це доволі трудно, бо хоча це справа першорядного політичного значіння, то вибори стануть усеї три названі партії в стадії кризи і переорганізації. Ні одна з партій не йде у вибори з такою бучою і поринаючию мася програмою, або мовою було допустити, що власне та, а не інша партія побідить. В 1924 р. не було сумніву, хто буде побідником у тодішніх виборах. Але нині справі в Англії дізнає неспівність. „Менчестер Гардіан“ пише, що що ніколи не було в Англії такої заплутаної виборчої ситуації, як нині, і що ніколи не вдалась боротьба з такою запітністю.

Затягнув кріду переживав передовсім робітничу „лейбур-партію“ і професійні трейд-юніони. Крім ота тиснеться ще від лівих прогнаного лівого страйку. Дві течії борються внаутрі партії за собою. Ліва, більшовицька, під промовою секретаря лівого трейд-юніону Кука і права, поміркована, під промовою Менчестера. Через свій внутрішній розрив партія зводилася на протязі ряду літ під впливом перебігів і разом з тим дуже ослабла. Соматогенно вдалося, що трейд-юніони страждали за останніх 2 роки 2-мільйон членів, отже і третю свою дострайкову ставу. Тимі мідонами

робітництва поділились ліберали й консерватисти. Прорізав через „лейбур-партію“ паде по лінії ідеологічного розколу поміж 2. і 3. Інтернаціоналом. Це означає на практиці, що англійське робітництво розбилось на два табори не тільки по лінії соціалістичній, але й по лінії національній. Це означає далі, що англійське робітництво не зможе вже — в разі того — стати опитою лавою в підмогу державі, як це було в 1914 р. Це, розуміється, дуже негативно впливає на відпористість британської політики назовні — і передовсім для дуже мілкі виборчі шанси і перспективи консерватистів та лібералів. Не тільки більшовицькі мають в Куку розриву міну внаутрі Англії, але — і то передовсім — Америка. Партія робітництва, розривана поміж асоціативним і акультурним концепціями лівих верокущих Інтернаціоналістів і поміж принципом імперської єдності, мусить переорганізуватися. Викинуто найперше а партії комуністичній. Шинь курс на право, а напрямку „індустріального миру“. Носім то-го курсу став голова трейд-юніонів Персеп, той самий, що ще вчора був правим рухом радикального Кука. Останній нині в партії черемого по боні поміркованих, але разом з тим перемого поро-го окупленя ослабленим ідеї класово-робітничої організованості. На вишоді тільки до певної міри вирізняється фактичним зближенням поміркованій „індустріальній“ течії до концепції зреформованого англійського лібералізму.

В 1922 р. був цілковитий розрив англійської ліберальної партії. Вун не загрозив зважалося, що розбитий лібералізм більше вже не піднесеться. Це в історії

Хочете спокійно жити?

Обезпечити своє життя в користь своїх найближчих у ріднім Товаристві

„КАРПАТІЯ“

Львів, Руська 18. I. пов.

англійської партійності безпримірне, щоб у виборах злетіти з 158 мандатів на 48! Трапилось це лібералам. Чому? Старий англійський лібералізм, що зродився ще в манчестерській школі і виріс в потугу під руками великого Гладстона, залишався аж до великої війни у своїх постулатах незмінний. Принципами його політики були: свобода торгівлі і свобода підприємства у відношенні до робітництва — отже невикористання держави в господарську, а з тим і соціально-господарську діяльність взагалі. По початку, то Англія розвивала свою нелицезну деприву промисловості і почала залучати нем сировини. За економічним підходом приходила автоматично темп політичний. На відложі економічного лібералізму виріс британський імперіалізм XIX. віку. Весь той розвиток переставляв до гори корінням велика війна й обусловлений нем господарський централістичний розвиток. Час примусового воєнного господарства і державної економічної контролю розкривав до практичного систему економічного лібералізму і класу середнього свобідного підприємця. Зате почала мігнати робітничая влада. Почався похід ідеї модерної контролзованої господарності і соціальності. Залишаючись на старих позиціях, англійський лібералізм був засуджений на повільну смерть.

Тисячелетній Ллойд Джордж залезав у собі потілки гнучкості, що лизів та в час війни на компроміс з вимогами нового життя і почав у нутрі партії евергінну регенераційну роботу. Партія відступила наслідки великої війни та отворто ставила на службу ідеї модерної господарності і соціальності. Партія хоче бути реальною формою компромісу поміж соціальними домаганнями широких мас і консервативними, асоціативними потребами держави. Ще раз помічуеться той традиційний англійський fait compromise, що втримує імперію підліку століттями в стані політичної гнучкості і спроможності. Нова політична платформа лібералів нашла своє оформлення у волюнтарій, науково обуртований, трітій-модельний. Наскільки в Англії пригожий нині грунт для ідеї господарської напівнаціоналістичної і соціалістичної, показує факт, що книга ота роз'яснює на час війни місяців чотирма накладом в сотнях тисяч примірників. А всеї таки викинулось, що лібералізм — нині в тіл формі — не є сплатою, що мусить залучити маси і дати їм віру в практичність ліберальної розважливості справ. Усім тим позитивно підважилось, перебувають, але всеї таки лібералізм (де у виборчу кампанію а том емоційно неспівності, що в обі інші партії. Річ у тому, що в соціалістичній площині лібералізм має сильну конкуренцію з боку „лейбур-партії“; з площини ж політичної та імперської підметності його консерватисти. Не помаягає лібералізм пропозити, що менше робітничам „крадіж ліберальної ідеї індустріального миру“.

Вислід виборів був би безумовний, якщо ліберальна партія вишлась завадати своїй соціалістичній платформі в одній фронті з Менчестером. Погано було при це бачити в останніх місяцях. Була це перша після війни можливість сформувати новий уряд на коаліційній, ліберально-робітничій базі. Але чим далі, тим робиться очевиднішим, що обі партії не підуть разом. Помірковані робітники, від-

закнувшись в трудом від більшови́зму боїться спілки з „дедобитками дрібної буржуазії“, аби не помести в „ліній“ крайовості в „праву“. С осетя в обох партіях винесена програма, але нема віри в її правильність і спасеність.

Інакше у консервативістів. Там є ста віра і єдність державних потреб, але зато нема ясної, закінченої програми.

І в цю слабу точку консервативної партії бе сильна робітничо-ліберальна атака. Олімпійськй сильний аргумент консервативістів: загрожена більшови́змом і Америкою ідеа імперської єдності — в того разу, що на ньому в нинішньому світозему потягненні не об'їдуши ніякої виборчої програми, бо та програма мусить нині бути більшови́ською партійною. Тимчасом загрожена імперська ідеа доводить до того, тільки не до парціфакції. І нагаді розіттка консервативізму, не зважаючи на престоту своєї основи ідеї, є жистіткми крута й неперемодна, що подає опетинії претрасну пласу для стрілі, Людвиг з вулиці чи обпатає з провинії на розумі, чому та політика іде нині в Римом, щоб завтра його покинути й почати йти з Парижем. І т. д.

Попередня стаття на ті теми загонува-ла всю крутину теперішньої консервативної політики, яка в деїм подібна до тої химерної жисті, що на протяї одної хвилини перекине в туї десітк річей і розгубиться сто думками. Опетинія має легку гру, вітучи серед мас. До того заборонча політика уряду має в останніх часах деїзначітну луху пресу, а разітально крило консервативістів т. я. „лай-герд“, анадто уже жене події. Особливо-ж багато пошкодило консервативістам передчасне закінчення Франко-Бритітського мирського пакту. Не днас, що консервативісти йдуть до виборів а де-що степеніем серцем. Хто зна, чи не прийдеється відітати на деякий час заплу в руки йнших...

Як буде виглядати будущий парламент? Кажуть незаровсім, що він довго-го життя мати не буде. Правдоподібно ці одні а партії абсолютної більшості не одобче і а тої причини відомий консерв. політик Герлен пророкує скорє розвазання парламенту і нові вибори. Повториться подібна історія, як в 1923-24 р., коли те відбулись вибори длічі, а деїтимітальнім відступні часу, Падуть теж шифри — щоді робітників найбільше 270—280, щоді лібералів 80 мандатів. Коаліція бузоб отже чисельно можлива, але мабуть не прийде до її створення через боянь робітництва перед залежністю від Льюїс Джорджа і його групи. Ондаже тимчасом всякі пророцтва те майні. Масмо те в місяці часу, а за той час може ще неодна транітись, що буде в силі до кореня перевернути всі обра-тунки.

Зеном Паленський.

Радянська Україна.

Київські учені і вибори до Всесоюзної Академії Наук.

До левінградської російської Академії Наук, що свється тепер всесоюзною ма-ють відбутись вибори. З „Пралстарської Прави“ (а 11. жовтня п. р.) довідуюмо-ся, що тайсесь наукові робітники відбу-ли окреме засідання приватне ції справи. На ньому рішили, що до „рекламу на-них академіїтх увідуть учені. Цейно оппалі а соціалістичним буланітвом“. Далі читаємо в тійже газеті про те саме засідання ось що: „Ознайомившись з кандидатурами, які виставлені до Ака-демії, бюро секції наукових робітників активно підтримує такі кандидатури: Д. І. Багалій, Базаров, С. Н. Берінштайн, М. І. Бухарін, Н. Р. Вільямс, М. С. Грушев-ський, А. М. Лебонін, Л. К. Заболотний, Г. М. Крижанівський, Н. М. Кендов, П. Маслов, П. В. Писаржевський, М. М. По-кровський, Д. Н. Поляшкін і Д. В. Рязанов. Різночасно бюро висловилось про-ти кандидатур тих учених, які не ви-пили в своїй роботі елементів, що репре-зентували радянську науку а саме: П. Н. Гемзель, Ловенко, Егорова, Насон, Лубавський, В. III Шезиков, Г. І. Чел-паков та А. А. Ячевський“. Київський сільсько-господарський інститут підтри-мує цим тогю те таких кандидатів: Крижанівського, Маркова та Диборіна (комун. теоретик), Фейтс й Скузітін (література), Граве і Кризова (матема-тика), Баха (хемія), Варілова і Привіт-нікова (природознавство).

Харківські учені і вибори до Всесоюз. Академії Наук.

Бюро харківської секції наукових ро-бітників, як повідомляють „Вісти“, са-нилося теж справою виборів до Всесо-юз. Академії і рішило від 1200 обеди-аних в тій секції наукових робітників під-тримати такі кандидатури: Багалія, Бах (Москва), Берінштайн (Харків), Бонч-Бруєвич (Нижній Новгород), Бухарін (Москва), Ваванов (Левінград), Вільямс (Москва), Воллін (Київ), Граве (Київ), Гедройт (Левінград), Грушевський (Ки-їв), Ланілевський (Харків), Деборін (Мо-сква), Заболотний (Київ), Кишович (Ле-вінград), Крижанівський (Москва), Кри-зов (Київ), Любименко (Левінград), Об-ручев (Москва), Писаржевський (Дні-пропетровськ), Покровський (Москва), Привітнік (Москва), Рязанін (Москва), Скузітін (Москва). Як бачимо то ції ліста деїно відмінна від київської. На харків-ській лісті проєкрібованих є ті самі прі-звища, що на київській.

Боротьба з алькоголізмом.

На Україні йде тепер завята т. зв. у-дарна кампанія боротьби з алькоголіз-мом. Провід у ній має всеукраїнське про-

тималькогальне товариство з осідком у Харкові. Доєї мая коло вже 10 окружних філій. Найкраще поставлена справа по-борювання пияства в Одесі, де є аж 40 протималькогальних осередків, що ве-дуть практичну боротьбу з пиянством. — Ми йншим Рада Народніх Комісарів доручила всім окружним акціонаним ко-мітетам заборонити продажу алького-ліа у дні виплати заробітків робітникам. А всеукр. протималькогальне товариство робить заходи, щоб припинити прода-жу алькоголіа в святкові і передсвяткові дні.

Ювільє М. В. Левитського.

З „Пралстарської Прави“ № 18. X. п. р.) довідуюмося, що святкування 50-лі-ття громадсько-кооперативної праці М. В. Левитського відбудеться дня 21. жо-втня. У зв'язу а звичесю замовлено у скульптора Сергія Жука погруддя Ле-витського. Центральний кооперативний Музей підготує експонат до вели-кої вистави: „Від перших артіл М. В. Левитського до колективізації“. — При Харківському Інституті Марксизму за-сновано ювільєну комісію. Кооператив-ний Музей авернує до всіх кооперато-рів і громадів а проханням надіслати матеріали про Левитського, артільний рух і колективізацію.

Успіх нашого земляка у харківській опері.

Музичний рецензент харківських „Віс-тей“ Юр. Ткаченко пише про виступ М. Голітського в опері „Турандот“ ось що: „З артістів виконавців на чільному місці стоїть Голітський — Калаф. Нам уже доводилось висловлювати думку, що сфера цього видатного співака саме в італійській опері. Виконання артістом партії Калафа це лиш підтвердїло. Над-світлайої краси й сили голос співака, з вишлючим верхнім регістром у який партії Калафа розгортається а увесь шир. Співця ніяк не залязують вокальні труднощі, суто пучінітськку патетичну фразу він подає вільно, виразно й емо-ціоально-насичено; ритмічний малюнок чіткий. Навіть деїмо холоднуватий емо-ціоний образ цілком доречний у нації“.

31. жовтня ц. р. кінчиться речі-нець виповідження обезпечення 1/3 части будинків з ПЗВО. Хто ше не обезпечений в „Дністрі“, нехай не тратить ні хвилини, а піде до а-гента „Дністра“, зажадає картки ви-повідження, виповнить її і вишле поручено до приналежного Воєвід-ського Інспекторату П. З. В. О. Ви-повіджену 1/3 часту будинків, нехай обезпечить негайно в Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Голос громадян.

І.

Високоповажаний Пане Редакторе! Прийміть слова сердечного співчуття і глибокої пошани з нагоди знезв'язи, якої Ви дізнали за Вашу громадську працю перед двома днями. НАУКОВЕ ТОВАРИ-СТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА, що стоїть на сторожі свободи слова, піде разом в його обороні з цілим українським грома-дянством. Різночасно осульїтус Наукове Товариство сплосби боротьби, неспратик-ковані в ніній культурній суспільності. ЗА НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВ-ЧЕНКА У ЛЬВОВІ:

Д-р К. Студинський, Д-р Р. Цегельський, голова, секретар.

Львів, 17. X. 1928.

II.

Високоповажаний Пане Редакторе! Пе-ресилимо Вам слова сердечного співчут-тя з нагоди обиди, яка стрінула Вас за те, що сплосили громадський обпалок і стояли на сторожі свободи слова. Ду-маю, що не найдеється ані одна інтелі-гентна олімпія, яка в цій хвилі не ало-жила би Вам спів глибокої пошани і не заперотувала проти наукультурних за-собів боротьби. Моли, як моли, а сьогодні українська публіцистика і її співробіт-ники повинні найти пошану і зрозуміння у цілої української суспільності.

Остаю а щирим пошануванням
К. СТУДИНСЬКИЙ.
Львів, дня 17. X. 1928 р.

За океаном.

За допомогу „Рідній Школі“.

Дня 26. вересня відбулася в Народньо-му Домі в Нью Йорку друга нарада від-поручників нью-йоркських українських то-вариств у справі допомогової акції в ко-ристь „Рідної Школи“. Явились пред-ставники і тих товариств, які на попе-редній нараді не були асигнулені. Про-мови п. Л. Колтуя, секретарювала п. Дембицька. На нараді поширено Комі-тет і поставлено уладити велике віче всіх українських чинників, яким дорога будущність рідної нації. Віче заповідже-но на 7. жовтня ц. р. в салі Народнього Дому. Пробирався дуже прихильний на-стрій для „Рідної Школи“. „Сумно — го-ворив оди з бесідників, — що „Рідна Школа“ мусіла алензати делегата шю-йно з просьбою до нас. Ми повинні вже були асигнувати на її подяку. Кожен то-вариство повинно у своїх рядах щиро противати для „Рідної Школи“. Тоді мо-жемо багато зробити. Памітаймо, що „Рідна Школа“ це фундамент будучого життя. Не аплітальмося на те, кого при-пій нема, а робімо своє“. Такий аленз-ований настрій пробирався з промови кожного бесідника.

МИХАЙЛО ПОСАЦЬКИЙ.

Між пальмами Сицилії.

1. Продовження Італії і її контраст.

Серед обіймів ніжної краси, яка тебе огортає і пригортає до себе по цілій Італії, коли оглядаєш її крає-види, її виразисті обриси, її будівлі, різьби та образи, серед ніжних, мя-ких форм, з яких віє на тебе якась надземна, хоча на землі почата, гармонія, і аколихує тебе неначе му-зика, що каже забути про земне, тверде життя, попадаєш мимохіть у сентиментальність, оглядаючи ру-їни давньої величі. І ариваєтсья то-ді, щоб отямитися, віднайти себе самого і отверзїти та пошукати дійсності і твердого ґрунту під но-гами, бо людина не в силі довго пе-ребувати в світі ідеалу і абстракції, з який переносить нас італійське мистецтво. Здається, що колишеш-ся деє між землею і небом і хотів би ти вже раз стати на землі і аспокоїтись.

З жалем сіднеш на корабель і пли-неш дальше на південь, покидаючи за собою край класичної краси, шу-каючи за краєм романтики, краєм чистої, первісної, незбагненої при-роди, краєм, що олімпій аж від-

давна мітольогічним чаром притя-гав до себе майже всі європейські народи, які шукали в ньому пригод і нового життя, починаючи від старинних греків і картагінців, а скін-чивши на французах і еспанцях.

Ніч плавби по темній морській глибині заки доїдеш до нової землі. Море так і запрошує до себе своєю свіжістю, чистотою, холодом і та-ємничістю. Спати ніяк не можна. Чорабель ще за дня переповнений спеком, тепер віддає з себе весь жар. Нестерпна задуха в кабіні: чо-го діткнешся, все гаряче. Все, що живе, вишло на чердз. Там лекше. Часом холодний вітрець повіє і об-бітре піт з чола.

Ранок. Рожевий небосклин. Дале-ко-далеко щось миготить. Чим ближче, тим виразніше: то голі бе-реги, скелі, горби, гори, — все облі-те сходячим сонцем. Воздух дро-жить, якби був налитий якимсь ете-ром, а такий чистий, такий сяючий, що це його сляво ллється аж у ду-шу і почуваєш себе відразу перене-сений в якийсь казочний світ. Забу-ваєш, що ти син чорної землі, яка приковує тебе як свого невідлякка і каже тобі жити по своему наказу і по своїм законам. Куди глянеш, всюди чистий етер і ясність. Почу-ваєш себе легкий, свободний, неначе крила тобі виростаю. Чи це рай?

Чи це привид? Ні, це дійсний вид, то земний краєвид, це Сицилія.

Не видно зелених лісів, що в пе-кучий літній день запрошують зму-ченого мандрівця під свою тінь; нема свіжої зеленої трави, ні темного листка дерева, що покріплює висна-жений відлих; не журчать потоки цілющої води, щоб можна прислу-хатися таємному шелотові їх хвиль і насолодитись їх холодом; нема ні-чого, щоб нагадувало ту ріжноту-мнітну тайну життя, яка у нас криєть-ся в зелених лісах, в подуві їх верш-ків, в зелених квітчастих дубровах, кущах, у п'яскоті веселих хавиль. Нема!

А одначе який незрівняний чар! Голі скелі покриті червоною, мідя-ною, пеглястою землею; все випе-чене, виснажене сонцем. Проміння сонця бється об ті кручі і відбива-ється від них, мерехкотить, здаєть-ся дзвенить і живе в воздухі; одно-вертається до сонця, друге адаряє об поверхню моря; ніби чути гру, гармонію цього саява. Етер трем-тить. Море спокійне. У тім спокою, у тій безконечності, у тій цілкові-тій злуці сонця, вездуху, землі та води, чути лише як бється твоє серце.

Дивився і шукаєш людей. Так, живуть і тут люди. По тих скелях, гет там високо, якби їм замало бу-

ло ще тої спеси, яка вже в долині випалоє всеке життя. На самім вер-шку стоять гордо дома-палатини, тільки нащадки давніх лицарів мо-жуть там мешкати, в аристократич-нім відокремленні, здалека від зем-лі, ближче сонця. Обриси будівель зливаються з краєвидом. Видно ли-ше ліній ясн, чисті, прозорі, гострі і в собі скінчені, енергійні і певні себе, без одного сумніву, неперво-сти, сентиментальності, якогось на-думування — горді, неприступні і тою неприступністю майже холодні. Розумію, чому в італійців нема на-родньої поезії, нема пісень, в яких нарід апливає своє серце. Тут мати не співає тужливої пісні над коліс-кою своєї дитини; тут нема таємни-чого любовного шелотов, недоказан-них слів про виміряне щастя; тут нема задуми, тут; тут — сама ра-дість і сила життя. Стає мені ясно, що тут не закони, приписи, органі-заційні установи, вищі суспільні ці-лі нормують життя людини, а сама його внутрішня потреба, його влас-на воля. Покривджений не йде він шукати справедливости до суду — яка довга та нудна це дорога! — а блисне штилет і справедливість виконана.

(Продовження буде.)

біля „Народної Торговлі“.

В своїй добродушності й безпосередності молодий лікарник в листі до батька пи-

ЖИНОЧЕ БІЛЛЯ
КРАЄВЕ, за-
кордонне по цінах
звичайно знижених.
— Піпес, Львів, вул.
Бойков ч. 7, 686 5—10

**БЮЖУТЕРІЮ, ЗО-
ЛОТІ, СРІБНІ**
ВІДРОБИ продає за
готівку і на рати
від десятих літ у
місті краю знає
фірма Іван Зель-
тенрайх, Львів, пл.
Маріївська ч. 5, Ку-
пує брильянти, по-
лото, срібло, плачу
найвищі ціни.
123-2

ПЛАТИМО високу
ціну за золо-
то, брильянти і
перли Домбров-
ські-Рознажес-
кі, Львів, (Готель
Жоржа), вул. Ала-
девича ч. 2, Опілка
безплатно. 2481 19—г

ПОЗИЧУ 200 до-
ларів. За про-
цент жадко сиром-
ненько мешканці,
має родина. Згодо-
шення до Адміні-
страції під „Доля-
ми“. 783 1—1

**Присилайте
передплату!**

Очи всіх звернені до неба і о'сервують фантастичне явище!

В дійсності одначе слова

„FRANCK & ENRILO“

є виразом цього, що рука чоловіка і помисл створили через десятки літ на полі
живнестевої продукції. „Правдива Франка“ як домішка і кава „Enriilo“ є не
тільки загально признані і люблені споживчі середники, але що більше є необхідні
до здорового відживлювання і означають поступ!

сповідавалися про несправедливість су-
часного ладу та питає, як боротися
з ляхом. Це й дало основу до ревізії й
арешту. Після цього не на початку 1877 р.
Облизувача відповів на цілий столі-
ти. Й засуджено на місяць арешту. Після
цього Покіна переїхав на побут до
Львова. Там же працюючи, заробляв на
жар арештованому братові Ів. Франкові
й іншим. Саме тоді арешти сплелися за
арештами і чергується політичні процеси.
В тому часі Покіна перебував то в Ко-
сові, то у Львові. Тагато II з братом Ми-
хайлом по тюрмах. Коли пок. Михайло
Павлик виїхав до Женеви, спускаючи пе-
ред 6-місячною тюрмою, жанармерія до-
куме Покіна та її сестрі Парасці.

Після повороту брата Михайла з Же-
неви в 1881 р., Покіна переїхав до
Львова, ставши помічником і співробіт-
ником свого брата. В тому часі друкує вола-
дещо в женецькій „Громаді“, як от спо-
минів з тюрми та листи.

В праці і труді важким минають дні за-
міти. Без просвітки, без промінчиків
життєвих радощів працює Покіна, цупко
тримаючись своїх молодечих поглядів.
Від часу до часу відзначається вона в пре-
сі, обстоюючи жіночу рівноправність.

В січні 1913 року р. підчас російської
окупації вмирає обожаний нею брат Ми-
хайло. Покіна носить з думкою звели-
чати його пам'ять. Уже в 1918 р. бажає по-
на передати українським письменникам
і морі свого гурту в Манастирськ.
Тоді постане Т-во українських письмен-
ників і журналістів ім. Ів. Франка. Однак
видно, що Покіна хотіла саме звеличи-
ти свого брата, бо описав перемінливу свою
думку і переїхав гурт „Селинський Спі-
лі“ з призначенням, щоби на ньому по-
ставала санаторія для поступових(і) укра-
їнських письменників та захоронка для
літві ім. Мих. Павлика.

З цим світом розпрощався тихо й не-
мовитно 18. жовтня 1928 в 73 році життя.
Від вілких літ уже й мало хто знав, що
сестра і співробітниця місяничного
Михайла Павлика ще в живих. На місце
вітного спочинку відвела й Львівська
громада, сподвижники радикального ру-
ху 90-тих років та українське жіноцтво.
На свій час була пок. Анна Павлик по-
зитивна ділячка, як промоторка печат-
кового, ідеалістично-мислительного со-
ціалізму та піонерка жіночого руху.

Евген Гуцайло. Це на початку серп-
ня ч. р. помер у Харкові на сухоти Ев-
ген Гуцайло, адміністратор харківських
„Вістей“. Пок. Евген Гуцайло був перел-
війною учителем на Буковині. Належав
до соц-демократичної партії. В часі вій-
ни працював в рамках „Союзу Визволен-
ня України“ в таборах російських поло-
нників у Німеччині, освідомлюючи наці-
онально похвалених українців російської
армії. В р. 1919 з'явився був Покіний у
Львові, де довгий час як передовик
працював у соц-демокр. „Впереді“. Біль-
шовицькі перемоги причинилися до са-
мостандового переозороту у Покіного. Він
почав все більше схилитися до комуні-
стич. Покинувши Львів, він подорож за-

кордон, а звідти переїхав на Рад. У-
країну, заїхавши в Харкові етнічний
адміністратора урядового органу „Віс-
ти“. На тому становищі пробув він кіль-
ка літ. На тому становищі захопив його
і смерть. Покіний написав кілька
брошур, а між ними і брошуру під на-
писом „Фізія нації“. Було це в ті часи,
коли комуністична партія досить зне-
мажливо і байдує ставилася до наці-
онального питання. Очевидно, брошура
Евг. Гуцайла була тільки примововле-
нням до офіційного комуністичного кур-
су. Очевидно, подаючись на Рад. Укра-
їну, думав Покіний відіграти там біль-
шу роль. Та не довелося. Сухоти перед-
часно загнали в могилу беззастережно спо-
сібну і молодшу ще людину, яка при своїх
амбіціях могла ще відіграти помітну
роль.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Народний Театр ім. І.
Тобілевича в Станіславові. 785 1—3
Субота, 20. жовтня: (Й не оди Гриню.
Неділя, 21. жовтня: (Й не ходи Гриню.

Жіночий „Луг“ у Львові. Руханка і
спорт серед жіноцтва у Львові
дуже запущені. Майже в кожному „Лу-
зі“ на своїй жіночій четі і с. зорганізо-
ваних 20—30 дівчат, а в самому Львові
у всіх спортивних і руханкових товари-
ствах майже жіноцтво бере слабу участь.
Ще ній ільме займаються руханкою
дівчата в школі по шкільних руханково-
спортивних з'їзках. Щоб оживити між
українських жіноцтвом у Львові зами-
нування до руханки і спорту, Луговички,
згуртовані у львівському „Лузі“, дають
почини до заведення окремого жіночого
„Лугу“. „Луг“ IV. Статут „Лугу“ IV.
вже затверджений, а в суботу дня 20.
жовтня в год. 7. веч. відбудеться в до-
міції Товариства при вул. Коперника ч.
5, партер у повітря перші Загальні
Збори „Лугу“ IV. з таким порядком на-
рах.: 1) Отворення Зборів 2) Прийняти
літ жіночих товариств 3) Відчитання
статуту 4) Вписи членів 5) Вибір Ради.
6) План праці 7) Приняття правління
для членів 8) Візні внесення. Споді-
юся, що на ці Загальні Збори прийдуть
всі жінки, очолі зайнятися руханкою
і спортом, і що молода Товариство „Луг“
IV. згуртує у своїх рядах поважне
число членів. Ноне Товариство буде місти-
тися в львівській Т-ва „Луг“ у Львові,
Коперника 5, де буде мати до розпор-
ядності руханкову залу з усіми прила-
дами до жіночої і шкільної руханки,
а далі свою читальню, спортивне при-
ладдя і т. д.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОШУКУЄТЬСЯ ДО ВАРШАВИ ма-
шиністки, що знає українську, поль-
ську і німецьку мову, першесте з ан-
глійською мовою. Листи під „Варша-
ва“ до Адміністрації „Діла“. 770 1—3

ФОТОГРАФ Янушевч, вул. Річч,
Поля ч. 1 (біля Зеленої). Тел. 59-60
780 2—5

ПОШУКУЄТЬСЯ старої, самітної,
енергійної адової жінки до ве-
де на кухні і домашнього господар-
ства. Зголошення стати на адресу: І-
ван Терпилак, До роподе п. Вучач.
767 —5

Феріри і за-
кордонні: **Дикти**
ДЕРЕВА масливи — екзотичні.
МЕБЛЕВІ ФІЛЮНКИ з різних форм річ — на міру.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР! ПОГІДНІ УМОВИ!
Ціни без огляду конкуренції.

АЛЬБАХІБЕРЗ
Телеф. 43-16. Львів, вул. СЛОНЕЧНА ч. 27. Телеф. 43-16.

ОГОЛОШЕННЯ
За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст навуц пагініа, серія жовтня
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгеном. 15—24

Стоматолог-Дентист
Д-р мед. Б. Біллер
ТЕРНОПІЛЬ, 3-ого МАЯ повернув.
782 1—1

УВАГА
Найдешевший цінами блазних товарів.
Ручники сілські з метра 1-30
„нікові і данаст. з метра 1-70
„відпасовані 1-20
„купелеві 2-70
Стиран з метра 0-90
Зеліри та сорочки 1-80
Димна на підтанці 1-70
Оксфорд на сорочки 1-30
Полотна і шіртінги 1-40
„на простирала 2-75
Простирала 2 метри 5-30
Обрус з метра 5-50
Ошалі на бізла в ріж. козір. 3-80
Кретоми на фіранки 1-30
Бархани і фланелі 1-70
Шейоти на мундурки 4-50
Діточі копінки 5-—
ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ
Львів, Галицька 15.
Замовлення висилаємо підвототною поч-
тою за післяплатою. 1—1

ВОЛІЧКИ Д. М. Ц., Паньчохи, Рукавички жіночі і реформи у великій виборі
найдешевше **У ШТАММА**,
Львів, вул. СІКСТУСЬКА ч. 16.
(вхід через сіню). 787-1—10

НОВІСТЫ
Найбільший склад грамфонів і музичних інструментів
„МЕЛЬОДІЯ“ ЛЬВІВ
КОПЕРНИКА 5.
Телефон 8-39.
уладна на звазок закордону для вигоди Вп. Відборці
ОКРЕМІ КАБІНКИ
для випробування грамфонових плит краєвих і закордонних,
які наспіли під цю пору у великій виборі.
772 2—4

П'ЯМУ на станцію гімназистів або
академіків з цілими удержанням.
Ціна првступна. Ділянка здорова, спі-
жний во-дух. Адреса: С. Кордасевич вул.
Чарнецького ч. 26/1. (ч. дверей 10), пер-
ша брама. 778 2—2

Виключна продаж соснових
дихт „ПАТЕНТ“ до розміру
шаф і ліжок.
ПОГІДНІ УМОВИ!
3

Д-р ОСТАП ПРИЙМА
Львів, вул. Личаківська ч. 32.
ПЕРЕСВІТЛЮВАННЯ РЕНТГЕНОМ.
700 Телефон ч. 61—50. 6—10

Вілля нова поверхова
в найгарнішій стороні міста, околиця
стрийського парку на продаж: партер
6 кімнат, веранда, ланівка, коридорна
система, газ, електрика. Поверх 3 кімнат,
ні самі привабливості, кімн. цього офі-
ційна на гарані і дві кімнати, окремі
горой та цвітня 600 сажнів. — ВІЛЛЯ
Антін Павловскі, Львів, вул. Аналістич-
ч. 2 а. 781 —3

ПОРУЧАЮ НА ШКІЛЬНИЙ
Першу книжечку, видання Кур-
(уклад мій), ціна в оправі 2-30 зол. (варт.
2 зол., Методичний підручник для 1-ї т.
(мій) 3 зол., Диктати Кулія 1-30 зол.
Методичну стилу Завалинського (варт.
Історію виховання д-ра Левицького 2-10
Ручну працю Андруховича 2-10
Колірні зоологічні обр.зи для по-
дової науки, форм. 36x41 см., 50 сес-
питуна по 1-20 зол., в оправі по 1-70 зол.
(спів образів писанях окремо). Рухомі
азбуки більшого форм, українські і поль-
ські комплети в пудлах по 3-60 зол.
Діточі азбуки українські і поль., ком-
плети в пудлах по 32 гр., без (пуделок
40 гр.), Лічила сист. „Лей“ для 1. кл. ду-
же практичні по 1-10 зол. Годинники
тектуров для поглядової науки по 30 гр.
Таблиці до руконої азбуки з діхту по
8 зол., театркові по 6 зол. — АДРЕСА
ЗАМОВЛЕНЬ: **Матвійчук, Львів, вул.**
Бляхарська, ч. 8. 786 1—1

За редакцію вілпоілає Василь Мудрий.

Видає Видавничі Спілка „Діло“.

В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 ш. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. х., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
«Друкарні»: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ювілейний рік.

Львів, 19. жовтня 1928.

В дні 8. грудня ц. р. минає 60 літ від оснування Т-ва «Просвіта», від повстання «матері українських товариств й організацій». В тому дні починається ювілейний рік «Просвіти», що триватиме до 8. грудня 1929 р. У нашій тіснішій батьківщині й поза її межами, де тільки бється українське серце і де дозволять об'єктивні умовини, відбуватимуться ювілейні свята — різноромантно під оглядом змісту і форми.

Коли перед 60-ма літами гурток народницької інтелігенції зіштовс у Львові, щоби зсунувати товариство для «пізнання і просвіти народу при допомозі збирання і видавання всіх плодів усної словесності, як пісень, казок, приповідок, історичних переказів і віснот усього, що може причинитися до «пізнання народу й його історії», — ніхто не думав, що з ходом часу ця освітня чарунка розростеться в могутнє, всенародне освітнє об'єднання. Точною виходу ініціативи маленького гуртка народницької інтелігенції були етнографічно-фольклорні інтереси, що замикалися в «пізнання народу й його історії». Та цей посередній, своєрідно науковий зв'язок з народом не трівав довго. Два роки пізніше (1870) на перший план висунуто потребу «ширити просвіту між народом». Тоді починається вже безпосередній зв'язок товариства з українськими народними масами шляхом видавання й ширення популярних книжочок.

Ця діяльність, цей процес наростання «Просвіти» тягнеться повних двадцять літ. В р. 1891 поруч освітньої діяльності на перший план висунується економічна праця, вкладаючи в статут Т-ва як другу основну мету «піднесення добробуту українського народу». Тоді теж почато широку акцію в справі оснування читальень. І знов менш-більш двадцять років пізніше (1913 р.) приходить нова зміна статуту з метою піднести «Просвіту» на вищий освітньо-організаційний рівень.

За час 60-літнього існування «Просвіти» найвидатнішою була її видавнича діяльність. В початках видавано шкільні підручники, пізніше популярні книжочки й листочки (в трьох мільйонах примірників), популярні періодичні видавництва та українських класиків («Руська Письменність», теперішнє «Українське Письменство»). Разом досі видало Т-во кругло 750 книжок і книжочок різних назв. Під теперішню пору «Просвіта» видає популярно-науковий журнал «Життя і Знання», видавництво класиків «Українське Письменство» та видавництво теоретичних освітніх підручників.

В організаційній діяльності Т-во головну увагу звертало на організування читальень, перетворюючи їх в осередок освіти й усіх організаційних починів в громадському характеру не лише освітньо-культурного, але й економічного та всякого іншого. Опісля оснування читальень введено в одно ціле не лише під проводом централі, але й повітових філій в напрямі децентралізації й самодіяльності. Дотеперішні досягнення в організаційній діяльності висловлюються: 85 філіями (і 2 в стадії організації), 2713 читальнями, 37 філіальними бібліотеками (13.332 кни-

жок), 33 філіальними мандрівними бібліотеками (1.369 книжок), 1.779 читальняними бібліотеками (208.050 книжок), менш-більш 1.500 аматорськими гуртками, 500 хорами, 100 освітніми кружками, 100 жіночими секціями, 25 літочими садками, 50 оркестрами, 1.000 готових читальняних доміїв і 500 в будові й підготованні.

Діяльність Т-ва «Просвіта» обіймала: поборювання неграмотності, достарчування популярної літератури, пропагування й ведення викладів, рефератів і творення курсів вищої освіти, ведення селянсько-господарських шкіл (в Миловаїні й Угерцях Випівських) то-що.

З таким білянсом своєї праці і своїх досягнень приступає «Просвіта» до святкування 60-ліття своєї діяльності. Розуміється, що освітня не дописала в якому-небудь напрямку діяльність «матері українських товариств», то головню ізза недостачі матеріальних засобів. За весь час свого існування, а особливо в повоеєнних роках, доводиться «Просвіті» важко боротися з матеріальною недостатністю.

Ювілейний рік Т-ва «Просвіта» не буде ювілейним роком самої установи, але всього українського громадянства. Буде це огляд праці і досягнень всього українського громадянства за останніх 60 літ і не лише в ділянці освітній, але й загально-культурній, економічній і всякій іншій. Буде це іспит нашої організаційної зрілості й іспит нашої громадянської совісті. Кожний свідомий громадянин муситиме поставити собі питання: що він зробив, чим причинився, щоби справу всебічного розвитку українського народу піхнути вперед, щоби поставити український нарід в колі свідомих, зрілих, розвинених і рівноправних націй. Одне не самий контемплярційний іспит буде змістом нашого святкування. Ні, на протязі ювілейного року «Просвіти» ми мусимо ділом засвідчити наше відношення до «матері українських товариств», а тим самим до української народньої маси, до справи її освіти, поступу й розвитку, себ-то до нас самих.

А це своє відношення виявимо найкраще в двох напрямках: боротьбою з неграмотністю і створенням твердих матеріальних основ «Просвіти». В першому випадку переведемо безоглядну боротьбу з темрявою, найбільшим ворогом народа, і промостимо шлях для дальшої освітньої діяльності «Просвіти», а в другому звільнимо «матір українських товариств» від важких постійних турбот та дамо їй змогу успішно проводити її сутню діяльність, ведучи наш народ на культурні вершини.

Нехай-же в ювілейному році не буде ні одного свідомого українця, який би безпосередньо не причинився до виривання незрячого брата з кінтів страшною темряви, нехай одначасно не буде нікого, хто не став би членом Т-ва «Просвіта», хто не зложив би своєї лепти на «почесний дар» збірному ювілятові!

Пам'ятайте, що всілякі збірки на нагробки на могили Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, I. пов. на щадничу книжкову ч. 73.10.

Голос громадянства.

ЕКЗЕКУТИВА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ, розглянувши на своєму засіданні дня 18. жовтня ц. р. подію в редакції «Діла» з дня 15. ц. м., вирішила кіннаїршучіше осудити факт чинного зневаження начальникового редактора «Діла» і члена ЦК УНДО — п. В. Мудрого дама молодими людьми, які в мнних інтересах невизначеної групи та, як стверджено, з неоправданих нічим мотивів в некультурний спосіб виступили проти людини, що як начальникий редактор одиногого зах.-українського щоденника в невикомовно одних умовах сповняє незвичайно відповідальний громадянський обов'язок.

Екзекутива УНДО остерігає українське громадянство перед небезпкою анархізації нашого політичного життя, в цей випадок приневолена тим гостріше осудити, що вийшов він з кол університетської молоді, цієї молоді, що в цілім світі і у нас все стояла і стоїть на передових позиціях в боротьбі за свободу слова, думки і преси та на стороні національної честі і моралі.

Львів, дня 18. жовтня 1928.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УНДО:

Д-р Дм. Левицький, Д-р Л. Манарушка,
голова, уряд. секретар.

За океаном.

Українці на виставці в Канаді.

Дня 8. ж. м. ознаменувалася 50-та Канадійська Національна Виставка в Торонто, Онтеріо, Канада. Виставку відвідало за цілий час 2.000.000 осіб. Українці мали там свій відділ, в якому улаштували попис українського хору і танцю.

Нью Йорк гордий з українця.

Ньюйорський листник «Таймс» помістив у передньому виданні (30. IX.) фотографію анимку, як посадив Нью Йорку, Джеймса Дж. Векер, антак українського плавання, Гриня Коцай, котрий адобув осяти на однійбісках 'трисах в Амстердамі (в Голандії), а відтак у Відні і в Будапешті. Призначення було при зході до міської ради (ситі гола). Посадив стиснуто Коцай руку і анимонця йому гратуляції від міста. Біля нього був Чарльз Г. Сабан, президент «Клубу Хлопців» (Boys Club), де Коцай учився плавати. Також зібрався була вся мораль а «Клубу Хлопців». Як ми вже писали, Гриня Коцай учився в коломбійському університеті в Нью Йорку. Його батьки робітники, емігранти із Золотої Слободи, бережанського повіту, в Галичині.

Про Україну

Ньюйорський тижневик «Нейшн» помістив оголошення про подорож по-підій Роелі в Україну. Із цього приводу написала пані Мар'їан Гамбаль, з дому Струтинська, апст до редакції того часопишу, в якому писало: «В 1914 році, коли я покінчила середню школу (тай екул) в Шинга, я мала на іспиті скласти слово. Я вибрала тему про Україну. Учителю, панна Тимпалі, дала рукопис у руки, поглянула і спала: — Що це? 40 м. українців? Це мусить бути помилка! Ви зрасте спитайтеся ботка. То певно має бути 400.000, не 40 мільйонів! Інакше я мусіла була чути про той нарід! Пані Гамбаль пригадує тем, на то часто американці говорили, що Україна не «мось таке як Росія, або може то Польща». Але топер нехай пойдуть і побачать, що є на світі й Україна».

Особисті вісти.

В едмонтонському університеті (Канада) покінчила лікарем екулі д-р Цайто

Завує, разом з Добровом, життєвського повіту. До Канади приїхав він з милою-вдовою ще в 1908 році.

3 української Буковини.

Організаційне життя наших земляків на Буковині, не зважаючи на некультурне відношення румунської влади до кожного прозву національно-визвольної боротьби, поступово йде гали вперед.

На днях відновлено салю черновецького «Народнього Дому». Невдоволення від звичайних літ. робіт вода ще до певного часу неміале працювати на досторонній еміграції і була необхідна динного репрезентативного характеру. В аеротному часі іспити доведена салю буде віддана до виступу загалу та сповнитиме високу роль аніматора.

Другим раземним відомом з недавнє заснований Український Музей Народо-відання в Чернівцях. За першочинний короткий час стнування придало агляний Музей вже 1746 часів іспити.

Горно розвивається тем український спорт на Буковині. Побіч податків дружини виставного м'яча «Довбуша», мала помітати факт, що жіноча дружина виданого м'яча «Довбуша» адобула мистецтво Буковини на джучий рік.

Все те свідчить про розвиток організованості та національної свідомості на українській Буковині.

„Українська Громада“ в Парижі.

Відчит Вас. Боброва. — З життя української еміграції.

В суботу, дня 8. вересня «Українська Громада» у Франції, з осідком в Парижі витала з поворотом з Америки свого старого члена, молодого поета та співробітника українського щоденника в Америці «Свобода», п. Василя Боброва. Призначив його від Громади голова п. Іван Стасів.

Пізнавши п. Бобров зробив дуже цікавий відчит про життя в Америці а зокрема про життя робітника. Він розказував все від самого свого візду до Америки в хором епізані-диститі, а коли не підтримавство залучалося крахом, тому, що козанів бойкотували анди як «погромажників», то п. Бобров змушений був шукати фізичної праці, і саме тому має змогу ближче придивитися і зазнакомитися з умовами праці в Америці.

Перше, що вражає європейця, а може зокрема українця, то страшене напруження темпо життя. Все і всі аудис спінить, дзяться і люди, яхта, полади. Зразу починається повне переведення в життя американської дєйін. «Час — то гроші» і тому всі як можна менше його марують.

Робітний працює менше як вісім годин, але за той час він і дає максимум того, що є в його силах; над ним стоить завжди доглядати, що його шігання, а коли робітник не встигає, то негайно видають йому платню і віддають з роботи. Тому навіть 8-годинний день праці виснажує робітника більше, ніж у Франції 10-годинний. Започайно по тій праці робітник ні про що не хоче думати, як змивати про сповночок.

Заробіток простого робітника від 20 до 25 доларів на тиждень, спеціаліст-фаховець 35 до 45 і більше. Цей заробіток навіть простого робітника вистарчає не лише на прожиток, але він може відкласти й на динх годину. Тому більшість робітників має власні хати, свої авта, грамофон, свій біжучий рахунок в банку і т. п. Помешкання робітника складається що-найменше з трьох кімнат з кофортном і ніхто не бере помешкання без ванни і теплої води.

Але робітник добре так знає, що він має партістю так довго, як довго його сили в повнім розвою, а по четвертій десятку йому вже трудно знайти собі праці і трудніше відповідати йому її анимом. Тому він при першій нагоді розпочинає якийсь діло, де можна мати «бізнес» (користь). Прогоріт — знова йде на працю; заробіток знов розпочинає і доти так повторює собі діло

не піде, щоб забезпечити себе на старість.

Життя нашої еміграції в Америці йде різними шляхами ще з того часу, коли поставала була еміграція українська. Тоді багато хотіло повертатися на Батьківщину: чи думав тепер про це? Є рідні позитивні теми, які найбільше — більшовицька (хоч не розумію, що не так), до іммігрантів. І не рідше дуже єдині та робити для національної справи шкідливо. Не їде там справа про якість життя чи навіть доктрину, а просто є там емігранти, які розділяють свої особисті справи і наші громадянські українські справи.

Реферат п. Боброва викликає повне задоволення. Постало багато запитань, на які він відповів.

„Українська Громада“ у Франції, віддаючи після боротьби з різними політичними агентами, які хотіли зрозуміти її своїм особливим і надати їй вузько-політичний характер, приступила до активної праці серед української еміграції і серед чужинців. Нова рада в складі п. Івана Стасюка як голови та членів п. Олексія Чехівського, Марії Плевачко, Насіда Боброва, Миколи Гіри, Григорія Савельєва, Стефана Зіна і релігійної комісії на чолі з сест. Канустантинською дає нову напругу, що Громада неозовсім стоїти. Її даліше на чистоту української національної платформи та відповідно до загальних обставин буде виконувати те завдання, яке на неї покладено.

Дуже важко відчувати недостачу засобів, бо емігранти не в силі одірвати шматок з чужинського заробітку, але Громада думає побороти трудності. При грохаді ланцюга армії в сесії, яка має планувати сесії емігрантів української емісії, давати виступи і т. п. Головою сесії обрано п. Жеребюка, а сест. емісією Микола Редьківський. Її відбудуться проби однієї з українських виступів і будуть мати нагоду перенести дуже далеко з чужини в рідний край. В найбільш чужій при Громаді закладається ще сесія міжнародного виконання, сесія розлази і т. п.

Від довгого часу Громада думає залучити пресою бюро, якого метою буде надати задоволення про життя на Україні, про дієвий стан нашої національної боротьби, про насильство окупантів над нашим народом. За довгого не будуть віддавати у французькій мові для французької преси, щоб такі тижні вона мала інформації з українського джерела, бо коли в французькій пресі нічого не показалося про нас, або показалося неправильно і помилково, то тільки тому, що вона не мала інформації, або брала з порожнього наш джерело.

Програма велика і можна побажати Громаді як найкращих успіхів. Однак виконання цієї програми залежить від того, як поставиться до неї сама еміграція.

Всі українські діти, до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

МИХАЙЛО ПОСАЦЬКИЙ.

Між пальмами Сицилії.

II. Палермо здалека.

Береги з червоною випеченою асфальтою, щораз виразніші; видніє перед очима далеко розкинене північ берегів як пластичний об'єкт старинне місто Палермо. За ним цегляні гори, а в глибині над цілим краєвидом пакує одна гора, немов шапка, закріплена струнним пером: це Етна, після Альп найвища гора Італії, в Європі відома вулканом, а це струнне перо — сірчані випари.

Все скупане в сонці. Світло, світло, безконечне світло. І в душі стає ясно, чоловік перетворюється, стає сам собою, заглядає десь глибоко в свою душу, де досі не глибоко, стає без думних замислів, без бажань. Чи переживи хто це велике щастя — не мати ніяких бажань?

На чердаку метушня, гамір. Молоді порожні біля днів, подорожні вештаються сюди і туди, штовхаються, просять вибачення. Вранці-годи спокійний розказ капітана, звеньків ланцюгів, хруст шруб, пилоскі і зойк стисненої при березі хвилі, останні схоплення корабля — він стоїть уже як скеля в пристані. Дивлюся в долину: носії, уформовані у відділі злочинців з сивих чвірок, по військовому, під проводом одного злочинця, проходять у

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Коловатиця.

Кажуть і прощення пророку. Кажуть, що відлучилися на статтю „Нової Зорі“ („Політика проти Церкви“) про справу богослужбової мови в церкві, бо написали собі біди. А найголовніше, що дали „лічну тему“ емігрантському органу „Української Християнської Організації“. Таким чином зробили ми добре діло, бо змінили цей орган, а вірніше його редакторів від пошуку, але одночасно емігрували на свою голову аналізу вторинних авторитетів і протинавляти церкву, а навіть своїх садуків і фарисей.

Від цих трьох тижнів фронтон „Нової Зорі“ перемикається в січварю, а якої єдиний унікальний аспект на тему церкви, її різноманітностей, змісту, форми, інтернаціональності, відповідальності і т. п. Не будемо втручати в далішу дискусію на тему сучасного стану гр. нап. церкви, бо хто не бачить її захитаного становища, а тим усім неусвідомлюючи її стану, очевидно, автор новозоріанської січварі повинен все оглянути, сучасне, а вато — узагальнити „науку“ — залучити передбачення з чужого в порожнє все побічне, неістинне, паламарське. Не відомо з двохів з „науковим“ відомим новозоріанським „заченом“ ще й тому, що ми не в такій асесорній „теологічній“, як „заселення“ вселенної з „Нової Зорі“.

Просто кинути оком от хачи на меркантильну статтю „Степ широкій, край великий“ (що заступає мабуть огляд преси) і перетити напр. такі „золоті думки“:

„Хв. Редакція „Діла“, в котрій давно-давньому не було сповіданого редактора, — взялася вчити нашу церкву Церкві, як „ожилити“ Церкву через „конечне“ українизування Богослужб, бо інакше Ви. Редактори такі даліше не ходитимуть до сповіді, хіба як прийде до них українізований батюшка“.

Тільки адуватися в ментальність такого „світця“. При чому тут сповідний чи несповідний редактор і яке відношення має це до ооруження теми? І звідки новозоріанський ехидний знає про те, чи редактори „Діла“ сповідаються, чи ні? Хіба що він займає ще в побічну поєди сортивника чи статистика сповідальних карт. Здається, тим способом хоче він по фарисейськи подати до відома, громадянства, що саме він частенько сповідається. Воно правда, що наш „нап. зучений“ такі має з чого споглядати,

бо мало хто стільки нагріт і „набрів“ в своєму житті, як він. Але цікаво теж, відколи то оо. нашої наділи „навершеного грішника“ генеральною „понавлястю“?

Або другий аспект: „Нова Зоря“ веде війну з „Укр. Голосом“ за всеукраїнського ігумена. „Укр. Голос“ твердить, що боротьбу в нутрі нашого духовенства (чорного і білого) спричинила теперішня ігумен ЧСРВ. Не знаємо, наскільки це відповідає дійсності. Але новозоріанський завізирда ось як боронить о. ігумена:

„А в тім часі, коли в Перемислі або у Львові писали ту знаменну статтю до „У. Г.“, нападники ігумена не були у Львові, ні в Галичині, ні в Європі, тільки переїхавши с. Земан, відлучили (!!) в бігиті атмосферу, яку випливають наші реформатори. Відлучили і дивилися на спокійного безпечного єпископа, котрому виховані на західній культурі Європи не раз тепер замовляли ніку гіпсом. На що? По що? До чого таке? Ніхто не знає — тисамо, як не знає, на що „У. Г.“ так нападає ігумена. Та видно, що в обох культурах, і західній і східній, єсть якісь таємниці, котріх та відразу пояснити не можна — різно (я може крию? — Ред.) як не можна пояснити „завида“ роботи „завирида“ з „Діла“, котрий твердить, що Епископ словизачий свої обов'язки в церкві, потонує Religionsstörung, за котрою (очевидно від істотної польської влади) повинен дістати більше ніж сім діб арешту...“

Читавши ці всі поплутані „аргументи“ рідні попустити писаря і питати себе: На що і по що те все? За таке паткування повинні хлібдавати новозоріанського „єпископа“ замалювати йому ніку гіпсом на те, щоб не осмілював себе й органу, який віддає від його, очевидно моральну, експликацію.

І звідки цей „леаломшик“ для підтримки свого безглузлого паткування покликуються на авторитет не якого небудь „єпископа“, але — Леся Мартоніча. Ось сила „лихих днів, лихих весні“. І всю ту поплутану балаку закінчує він найсильнішим акордом, що — мовлячи —

„наші „непримиримі“ опозиціоністи визнають і польську і більшовицьку і навіть іншу владу — або тільки допечі своїм братам Українцям“.

Очевидно, все це сказано з якийсь візирської горіччю. Але візьмим „Нову Зорю“ — одно число заад (78) і кинемо

і оком на рубрику „Огляд часописів“, а там на першому місці стрічимо таку заваду думки:

„Новий Час“ у ч. 123. обговорює справу зміни конституції в Польщі в статті п. а. „Війна форми чи змісту“ й доходить до висновку, що „для обслуговування українського населення мають бути покликані українці України“. Цікаво, як Хв. Ред. „Н. Часу“ представив собі досягнення „покликування українців України“ — при непризнаванні польської держави...“

І сказати-же, чи не на всі руки майстер наш новозоріанський „зучений“? Він стрікне і галить і з фарисейською міною штурхання під бій зустріти. Мовлячи, ви сніг-тані. Коли про Religionsstörung мова, то стільки „соціологічним обопанням в церкві“, то ви приймаєте польську владу, а зрештою не хочете. От, харизми! Але ми не в тім бачи. Ми полегшили і потяглися в фарисейською міною, щоб та дивувалися, щоб питалися, напущено: „Щава і т. д.“ І згодом, і косякеним, і мовою яка нагорода прийде так на тій земній дорозі еді і плачу...“

Побували протамі золотих думок новозоріанського „зученого“, ми стрічимо ще дещо, що гірше уваги. А саме стрічимо там анонімання української мови. Говорачи про богослужбову мову (п. 77 у статті „Відношення“), новозоріанський „церковник“ під цілком умовою не допускає української мови до головних богослужб, а згодом би лише на „ланкову перерібку шалених молитов“.

Означі й се не може бути зроблено ні прихильним, ні некомпетентним людьми (ху, неваго, некомпетентним людьми „робитися“ тільки статті в „Нов. Зорі“! — Ред.), ні звідки не візьмо щоденних молитов осмішувати перекладом їх на „літавську мову“, яка тільки загналаб прихильників гр. нп. у польське та словацьке латинство“.

Від смерті передвсесвітнього „Галичанця“ і „Руського Слова“ не чули ми такої справи штурбаного осмішування української мови навіть зі сторони російських чи москвофільських органів. Треба було, щоб ми перейшли через горілку революції у всіх ділянках української життя та стомиленого поступу й впровадженні української мови, треба було дочекатися аж повстання „Нова Зоря“, щоб почути про „літавську мову“.

Вгорі сказали ми, що навіть москвофільські органи закінчили штурбані наміри над українською мовою та шр. „Нова Зоря“ на себе перебрала цю функцію. Не дивімо вірно на наше твердження. Ні,

пристань. На приказ свого провідника стають, роблять фронт до корабля і по одному, по черзі, після порядкового числа, підходять до гостя і забирають його клунки. Нема жадного нагову, крику, нахликувань подорожних, — все якби з книжки вичитав.

Такого порядку могли би позаздрити і німці. Це все заслуга Муссоліні. Протягом пару літ він зміг майже перетворити Італію. Всі хибні, про які давніше звикли повторяти на адресу італійців, як: бруд, безладдя, лінивість, жебрацтво — тепер цілком зникли. Всюди кипить робота; по готелях і залязничках бездоганна чистота. За весь час моєї подорожі по Італії я не видів ані одного жебрака. В Сицилії видів я їх даох, але оба були справжні каліки. В Таорміні в готелі є навіть вивішена просьба до гостей, щобі дітям, якби посміли прохати допомоги, не давати нічого, бо вони все мають, нічого не потребують і є забезпечені державою. Доки я не бачив теперішньої Італії, легковажив я нею; але тепер — шапку низеньку. І в чім сила Муссоліні? Не в якійсь абстрактній ідеї, як це ми звикли часто добачати у кожній величній людині, а в чімсь цілком конкретним: в молоді! Він оперся на молоді, так само як володарі опираються на війську; молоді для нього все: мислющина, теперішність і будучність; молоді люди в Італії скрізь на всіх становищах: повидрані в фашистські уніформи, пильнують

ладу, дисципліни і всього доглядають, а передовсім стоять на сторожі гідності італійця. На всіх прилюдних місцях: урядах, почекальнях, кіосках написане: „Non bestemmiare“ (не проклинати). А італійці славні з того. Тепер кого зловлять, як клене, платять до 1000 лір (500 зол.) кари. Муссоліні зміг використати добрі сторони вдачі італійця. Є він веселий, жартобливий, безжурний, вражливий, живе хвилиною і привадує більшу вагу до форми як до самої річі, до чогось реального, а не до чогось уявленого, подуманого. Тому не ідея відродження держави оживляє тепер італійця і віра в кращу будуччину, тільки привадує до особи свого керівника, для якого вони зроблять все, що він їм скаже. Таке привадування італійця до конкретних річей, а не до абстрактної ідеї викликає у них часом дивні, на наш погляд, життєві прояви. Я був, наприклад, свідком такого факту в Венеції. Заїздом потягом на двірці. В потягу було англійське молоде товариство, муштини і жіноцтво. По пероні проходить італійський жандарм, „карабінері“. Одн англійка як серна викикує з переділу, летить до того жандарма, завішується йому на рамя і разом з ним проходить, тоді, як якийсь довгоногий англієць в ту саму хвилину відфотографував їх обох. Через цілий той час жандарм ані чирік, ані оком ані бровами не моргнув, взагалі цілком не реагував, якби нічого й не видів. Так наказу-

вала йому особиста гідність. Своім спокоем і повагою він викликав такі подив, що деякі з подорожних почали бити браво. І мені це заімпонувало. Але з другого боку подумав я собі: Чи у нас було би щось подібного можливе? Чи у нас поліціант або жандарм дозволив би з собою щось подібного зробити? Чи дозволила би йому на це його особиста гідність? Думаю, що ні. Таж він ані дїтаак, ані дурень, ані якийсь бездушний манекен. Певно, що це був жарт, під італійським небом, і жандарм це добре розумів; але у нас той жарт не вдался би. Мимоходом кажучи, був це хлопець як зі сталі витий і хто знає, що в холонім серці англійки тоді діялося!

Одна стара ліба італійців линулася і Муссоліні її не використав і хто знає, чи вона взагалі дається використати: італієць любить чужинця адурити, пережити і використати. І я не можу сказати, щоб італієць був злобний; навпаки: я мушу тут признатися, що багато дечого доброго я зазнав від них. Але і обскубали мене нераз. І так вони з кожним роблять. Це виходить тим поганіше, що чужинець в їх краю є пречисто безраздний, не знає обстановки, часом і мови — отже італієць дуже легко використати його неперадність. Але чи так роблять джегальмени?

(Продовження буде.)

„Нова Зоря“ має ще товариша в органі захарпатських недотепів-автохтонів куртиків, а „Русок-ім В'єтнам-у“. І цей орган аналогічно до „Літавської мови“ лівівського християнського органу називає наш народ „літвинцями, літвинцями“ і т. д. Ми думали, що є різниця між „Нов. Зорею“ і „Русок. В'єтнам-ом“, між диаволем Куртиком і новозорянським „літвинцем“, а виявляється, що нема. При такій приспіванні „еволуції“ невідомо, що новозорянські автохтони плувають ще рука в руку зі захарпатськими автохтонами, однак у боротьбі проти „літавської“, себто української мови. Словом: всебіжність колотавиць!

По широкому світі.

Репараційний агент Дамільберт прибув до Львову. Він зложив візиту англ. консулу і спарбу Черчиллю. З Львову їде він до Нью-Йорку.

Турецьким послом у Москві буде призначений Васиф-бей, теперішній посол у Будапешті.

Державний англ. секретар для справ Індії, лорд Біркенхед оголосив свою думку, бажаючи зайнятися приватними торговельними справами.

У Відні закінчилася конференція суверенітетів держав. Конференція не дала позитивних висновків.

Італійський адвокат Пертіні та його спільник Лочеті, арештовані тижень тому в Німеччині, стануть перед судом як шпioni, тому, що на Італ.-франц. кордоні вбудували потайну станцію бездротового телеграфу.

Англійська поліція шукає за документами, що пропали в невідомий спосіб із англ. адміралії. Документи торкаються будови нових англійських воєнних кораблів.

Вальдемарас заявив, що литовський уряд погодиться на компроміс із Польщею, якщо Польща своєю поведінкою сприятиме позитивному веденню переговорів.

У Вестфалії та Надзоні погіршується атмосфера у тамонському володінні промислі. Сподіваються нових масових виступів.

Ріжні вісті.

розлам у ППС — доконання.

Вночі 18. жовтня розлам у ППС стався доконаним фактом. Тепер є вже дві соц. партії, а саме дотеперішня ППС, якої представником є Центр. Вик. Комітет з органом „Роботник“ і нова партія, що групується біля пос. Яворовського з органом „Пішесвіт“. Нова фракція прийняла назву „ППС“ — давня рев. фракція „Пішесвіт“ стверджує, що ВІК знає, що завішенням у правах членів партії організації Яворовського, Домбровського, Ломби і Шинкорського доведе до розламу. Далі „Пішесвіт“ містить відозву давньої рев. фракції, в якій сказано, що не хоче і не може довше піддаватися теперішній управі ЦВК і що це не розлам, але внутр. революція для ретування ППС.

Цікаве, як відібється розлам на парт. керівні, чи там також повстануть дві соц. партії та яке становище займуть послані з марш. Дашинським, які були в партії примирюючим чинником. Є чутки, що на чолі нової партії стане мін. Морачевський, але не буде в ній виступати активно. Вже тепер зачувати, що створює новий парламентарний клуб ППС (давньої рев. фракції), до якого належатимуть послані: Яворовський, Гардепський, Шинкорський, Правосов, Пончек, Смуліковський, Довнарів, Ниський і Маліновський. Не рішення ще, чи до нової групи приступлять послані Земельський і д-р Бобровський. До нової групи зголосить приступлення група шкільських соціалістів під проводом Бінішкевича, яка то група тому кілька місяців відсутності від партії.

ПЕРЕГОВОРІ В СПРАВІ ЛІКВІДАЦІЇ СТРАЙКУ В ЛОДЗІ.

З мін-стві праці дня 18 жовтня цілий день і ніч йшли наради про „літвинське розбиття“ організації з представниками польського промислу в справі ліквідації страйку в Лодзі й околиці. Мін. Юркевич мав нараду з промисловцями, які готові до деяких уступок. Представники роб. організації після наради заявили, що зроб-

лені їм пропозиції вважають недостаточними і підтримують своє дотеперішнє становище. Тому конференція закрито без доведення до збірної умови.

ЗНОВУ БУДИВЕЛЬНА КАТАСТРОФА.

У Вісене (Франція) завалився великий дім, що був у будові. Румовище засипало 16 людей. Досі добули 3 групи. Завалений дім мав 8 поверхів, а займав 250 метрів забудованої поверхні. При будові було зайнятих кілька десятків робітників, переважно італійців. Гумовими рурами доставили трохи пожиттів і відвідали повітря кільком раненим, які є під завалом.

ЗЛ. ДЕРЖАВИ НЕ ВИЗНАЮТЬ СРСР.

Держ. департамент закорд. справ Зл. Держав опрацьовує проект резолюції, яка має доповнити ратифікацію Кельогового пакту американським сенатом. Текст резолюції стверджує виразно, що участь Америки в Кельоговм пакті не означає зовсім визнання де юре СРСР Америкою.

БАЛЬОН БЛУКАЄ У ПОВІТРІ.

„Пті Парізе“ повідомляє, що Невер, що під час маневрів зривався літати, на який був прив'язаний бальон і він полетів на півд.-схід. В човні бальону є два офіцери. Вони не мають апарату до спадання зі хвартів.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 887.50—888.00, канадський долар 881.50—882.00, чеська корона 0.2633—0.2650, австрійський шілінг 1.2550—1.2600, румунська лея 0.0525—0.0550, французький франк 0.3450—0.3475, швейцарський франк 1.7150—1.7175, фунт стерлінгів 33.4000—33.7500, радянський червонець 26.00—27.00.

Золото: 20 корон 35.5000—36.8000, 20 франків 34.4000—34.7000, 20 німецьких марок 42.4000—42.8000, 10 російських рублів 46.8000—47.0000.

Срібло: 1 австрійська корона 0.6900—0.7000, 3 австрійських корон 3.5500—3.6000, австрійський фльорен 1.7700—1.8000, російський рубль 3.0000—3.1000, копійки за рубль 1.5000—1.5500.

Збіжжя.

Пшениця двірська 45.25—46.25, пшениця селянська 42.75—43.75, жито галицьке 34.25—35.25, ячмінь галицький броварський 35.50—36.50, ячмінь на млинці 29.00—30.00, ячмінь пастівний 35.50—36.25, овес галицький 31.00—32.00, кукурудза румунська 44.00—45.50, бароболі промислова 6.00—6.50, фасоль біла 63.50—70.00, фасоль колората 48.00—50.00, фасоль красна 60.00—65.00, горох пів-Вікторія 53.00—63.00, горох шведський 42.00—44.00, бобик 33.00—35.00, мішанка пастівна в зерні 60.00, цика 34.25—38.25, сіно солодке красне прасоване 18.00—20.00, соломка прасована 5.00—5.25, гречка 33.00—34.00, льон 64.50—65.00, дубина сінній 21.50—22.50, ріпак олійний 70.00—72.00, мука пшенична 50 при 62.00—70.00, мука житня 65 при 52.00—53.00, грисів кукурудзаний 67.00—70.00, мука кукурудзана 49.00—51.00, отруба житня 22.50—23.00, отруба пшенична 23.00—23.50, крупні гречані 70.25—72.25, пшениця 80.00—82.00, крупні ячмінні 47.00—49.50, пшениця 47.00—49.00, просо красне 39.00—40.00, макухи дьгані 49.00—50.00, конюшина красна 20.00—25.00, мак сінній 125.00—135.00, мак сінній 10.00—110.00, мішки мотоні виробу Стравом Варта 1.68—1.72, мішки уживані добрі 1.38—1.42.

НОВИНКИ

— На тему „міського самоврядування“ говоритимуть дня 21-го ц. м. в 12. год. в под. члені Прибічної Ради м. Львова о. Давид Лопатинський і д-р Альфред Говікович у залі „Міщанського Врцтва“, вул. Руська 3, 1. пов.

— З любовних трагедій. 30-літня Катерина Дирда, жінка розвозчика печива у Львові, обдана сильним красом на вулиці своєю суперницею 23-літню служницю Анну Бігас, в якій закохався смертельно від кількох місяців її муж. Жінка пробувала спершу промовити до розуму свого чоловіка та Бігасовій, але обоє вони продовжували зустрічатись потайки. Бігасівна втримала одне око.

— Українська література в радіо. У радіо-журнал в Кошицях викладатиме словацькою мовою проф. реальної гімназії в Прішеві Маріян Мацейович історію української літератури кожного вівторка в 20 год. від 23-го жовтня, хвиля 263.

— З судової сали. 21-літній кравецький челядник Яків Давід Шіфмільер дістав рік тяжкої в'язниці за контрабанду комуністичних брошур. — 4 міс. в'язниці дістав кинговодник Станіслав Добрянський за те, що прошипарив 880 зол. і 60 дол., які забрав з чужої каси, де працював.

— Ліквідують майно „Чорної сотні“. Офіційно оголошений комунікат у Вар-

шаві, що ліквідують майно бузшого „Союза Русского Народа“ на території Польщі.

— Ріжні вісті. У Лондоні збереться на 3 тижні міжнародний поштовий конгрес з участю 14 держав. — Голландський уряд видасть Франції фінансиста Лені, який сидів у в'язниці за маніфестації, а вийшовши на волю за кавцією мілон фр. утік до Голландії. — В Арденнах, місті Сен-Морель вбудували пам'ятник франц. летунові Роландові Гарос, що у жовтні 1918 р. згинув у бою з цілою німецькою авіаційною ескадрою; у 1912 р. він перший перелетів через Середземне Море в Туніс. — Управа міста Де-Пон (Палатина) призначила 2000 мар. нагороди за зловлення того, хто здер з клубу старшин французький прапор. — У Сибірі велика недостача масла з огляду на недостачу лані для коров.

— Рекорди. Переможцем на міжнародних змаганнях красомовства у Вашингтоні вийшов француз Рене Понтіе, англосивши найкращу промову на імпробіовану тему „Зусилля Франції для загального миру“. Другу нагороду дістав аргентинець Томасо, третю канадці Фокс, а аж четверту американець. — Жидівська рідня Пордесів у Львові, дістала повідомлення з Нью-Йорку, що їх своячка Ребекка Баявштайн залишила кілька мільйонів дол. спадщини. — У Чернівцях арештували гурт 20-літніх, що має на совісті 30 вбивств.

— Україна найбільше плотованта. Австрійський статистичний уряд зобразив цілком статистику зросту населення різних європейських народів. Найбільшу кількість народин має Україна: 40.2 на 1000 мешанців; за нею йдуть: Португалія 37.6, Росія 36, Румунія 36, Польща 30, Мадящина 26.9, Чехословаччина 24.5, Австрія 19.2, Франція 18.7, Естонія і Англія по 17.8, Зате смертність є така: Португалія 22.2, Румунія 21, Росія 19.8, Еспанія 18.8. — У країні між ними нема.

— Всесвітнє кіно. Радянське кіно на замовлення московського держ. видавництва робить фільму присвячену проваганді книжки п. з. „Наш паперовий приятель“. — У Берліні приготували ювілейну картину „Пісня Шуберта“. — Французька воєнна фільма „Верден“ зустрілася у Лондоні з цілою низкою критичних узаг. політичного характеру. — У Голлівуді крутять фільму основану на споминах князя Юсупова про Распутіна. Сценарій написав недавно померший талановитий німецький письменник Клейнд. — Міжнародний союз директорів кіно-театрів рішче почати кампанію з протестом проти надзвичайно високих податків на кіно в усіх країнах. — Які є головні кошти постановки в Голлівуді: гонорар для артистів 29 відсотків, декорації 16, оплати режисера та операторів 13, сценарій 11, знімки на лоні природи 5, стяжка фільми 5, костюми 5, інші витрати 20. — До Голлівуду прийшли уновновляючий буаш, румунської королеви Марії, сенатор Толь, для переговорів про її виступи в фільмі з румунського життя.

— Розсіянний політик. До історії розсіяності великих людей треба додати одну свіжу анекдоту. Пригадаєте собі, як Нютон замість кинути до киятку яйце, кинув туди годинник, або Свифт вернувшись до хати, побачив на дверях записку написану ним самим „вернувся за годину“, пішов на аукціон... Про ріжних професорів в таких історій тисячі. Та послухайте, що трапилось 12-го ц. м. у Штокгольмі. Міністр закорд. справ Льюфгрен мав передати на святковій бенкеті якомусь визначному чужинцеві знак шведського ордеру. Коли він сказав промову і вийшов приватну часту, вийшов з кімнати шкрявє пуделочко і передав його гостю. Нагороджений відчинив легенько пуделочко і хутно зачинив його. З'явився буря оплесків. На другий день Льюфгрен намінив собі лице і аж тоді пригадав собі, що має в кишені нову „жілетку“. Вийняв пуделочко, щоб оглянутись, а коли його відчинив, був більш здивований, ніж учорашній чужинець: замість „жілетки“ там лежав шведський ордер.

— Король залізниць. Називається він Генріх Торнтон і його прізвище стає відомим в Європі з нагоди його приїзду до Парижа. Він є директором канадських заліз. шляхів, одним з найбільших багатіїв у Новім Світі, бо проводить залізничним товариством, що вбудувало 40.000 км. заліз. шляху, 3000 паровозів і 135.000 пасажирських і вантажних вагонів. Крім цього канадське т-во має у своїй управі 170.000 км. телеграфічних дротів, 60 трансатлантичних пароплавів і 60 великанських готелів. На службі Торнтонів є 120 тисяч осіб з пересічною місячною платою в 100 дол.

— Чистять Філадельфію. Суд присяжних у Філадельфії переслухав капітана Чарлза Бекмана, який за 10 літ з поліцією добився становища начальника детек-

тивів і „доробився“ понад 100.000 дол. Його відправили зі служби. Разом з ним багато інших капітанів поліції, детективів і полісменів, з яких деяких арештовано. А ще більше мають покликати перед суд. Найважливішою подією тижня в чищенні Філадельфії було „пересіпання“ поліції. З 4.800 полісменів міста всі мають бути перенесені на інші місця. Таким робом всі будуть на нових місцях і не будуть знайомі з людьми, що підкуплювали поліцію. Посадки міста Мекік північ, що цей „пересип“, нечужаний в історії міст, починається значно до прочищення поліції від продажності, а власникам шинків і всяких лор унеможливити підкупства.

— Віроповідання в Америці. Міністерство торгівлі в Вашингтоні оголосило цікаву статистику. В 1926 році в Зауч. Держав було 213 віроповідань, які мали 231.983 церков і 54.624.976 записаних вірників. Це значить, що половина населення Зауч. Держав була записана до релігійних громад. Маєток тих церков різниться 3.842.000.000 дол. Найбільше вірників мала католицька церква, бо 18.606.000. Також найсильніше вона зростала. Відтак іде бантистська секта (18 груп), яка мала 8.440.900 вірників. Далі методисти, їх було 8.000.000, лютеранська секта (22 групи) 5.258.000 вірників. Описав іде 9 груп пресвітеріан з 2.655.000 вірників. Жили було в релігійних громадах понад 4.000.000.

— Новий повітряний великан. У німецьких летунських заведеннях Юнкерса будують літак, призначений до спеціальних літєв на височині. Пересічну висоту, на яку зніматиметься літак, означають учні 10 тисячами метрів. Коли пробіє зі згадалим літаком підуть добре, не виключено, що літак дасть почин правильний транс океанський комунікації. Іжжирі-будів, що займаються конструцією літаків, працюють тепер на удосконалення повітряних кабі, які уможливили би правильне віддихування на так великій висоті.

Нова установа.

Установчі збори видавничої кооперативи „Національне Об'єднання“.

Вже від давнього часу відчувалася є національних крутах немої суспільності потреба окремої видавничої установи, яка баяла би на себе завдання популяризації наших політичних змагань і виховування широких мас українського народу в національному світогляді. Спорядити видання Українського Національно-Демократичного Об'єднання не вважали цієї потреби і головно в останньому часі заснування окремої установи з такою метою показалося konieczним.

Серед видань політичного змісту належне місце повинні би зайняти соймові промови і спеціальні реферати послів, в яких були би призначені і наглядно зрозумовані матеріали про наше політичне положення, про відношення згоди до українського політичного та освітнього життя, (з яких були би подавані політичні напрями діяльності Української Парламентарної Репрезентації. Крім цього дуже важним чинником в самообороні широких верств суспільності проти надзвичайно популярно оброблених правничих літератур, видання постанов до адміністративних законів і розпорядків, з якими найважливіше отримався український громадянин, а головне селянин, є далішим не менше важним завданням, якого мало би відбитися таке видавництво.

З метою заснування такої видавничої установи Комітет основників Загальної Основуючої Збори видавничої Кооперативи, які відбулися дня 13-го жовтня ц. р. в Редакції „Діла“. Присутніх було 50 осіб з призначеним прийняти пропозиції Комітету основників. В члені Кооперативи зписалося на Загальних Зборах около 40 осіб, найповніших громадян міста Львова, а також всі послані і сенатори Української Парламентарної Репрезентації. Ухвалено улі в висоті 50 зол. і 5 зол. зисового. До Надаїрної Ради увійшли: Д-р Дмитро Левинський, як голова, д-р Михайло Волошин як заст. голова, пос. Меліна Рудницька як секретарка, дир. Ярослав Колтушок і пос. Остап Луцький як член контрольного комітету, посол Михайло Струтинський, сен. Володимир Децикевич, пос. о. Леонтій Куницький, пос. Степан Кузін, о. Давид Лопатинський і ред. Володимир Остроуський як член.

Управа Кооперативи, вибрала Надаїрною Радою в особах Д-р Л. Макарушка, ред. Мудрого і пос. Целевича, з вірою береться за це поне діло і запрошує все українське громадянство вступати в члені „Національного Об'єднання“, а всі правничі і люди пера просять надати свої праці у вище згаданих діячках.

3 театру.

„Тамна Дамма“ (Lady X.), оперетка в 3-ох актах Юрія Едвардса.

Одна з найбільш удадених опереткових постановок у Львові за останні роки. Публика від першого моменту аж до самого кінця акції в постійній напруженості і жде матеріалу на розважку. А сама вистава своїм багатством костюмів і декорацій, своїми світлиними ефектами і майстерно виконаними танцями повного багату, а не жеманно і своїм темпом просто ошоломлює глядача.

Одначе великий успіх на сцені завдячує „Тамна Дамма“ не тільки своїй виставленості і цікавості, навіть лінійній акції, а ще більше жеманній музичній Едвардса, яка виникла його добру композиторську техніку і значну дозу поезії. Музика ця ділає успішніше на нашій повеселі перш — вона подобається слухачам новими барвами й несподіваними ритмами, бо вона наскрізь сучасна, модерна. До того Едвардс дуже ласкав у своїй оперетці пізнає такі легкі, промовисті до душі пісенно-мелодій, що вони приймаються в короткому часі цілком певно в широких колах любителів опереткової музики.

Головну партію в цій оперетці відіграла наша землячка п. Кульчицька, треба признати, з новим успіхом. Як „Тамна Дамма“ мала вона може з початку (в I акті) денну тремт, яка скоро проминувала і після того артистка града і співала дуже поправно. Особливо подобався її гарний, ніжний, а всеж доволі сильний голос, який вона й підбила собі нею сценою, а одну прегарну пісню в III, акті мусіла після френетичних оплесків і численних вигуків повторити. Львівська оперетка знесла в особі п. Кульчицької дійсно першорядну силу.

Дуже добрим партнером п. Кульчицької був п. Малиновський (Горд Шелле), що має теж гарний голос і грає природно й переконливо. Другу пару творили Рильська і Татчанський — обоє мають вироблену вже нарку й обоє збирали веселі оплески. Виконання інших, побіжних ролей — всі на своїй місці. Так само поправно співали хор і грали обі оркестри (одна на сцені, друга за сценою). Взагалі вистава підготована була незвичайно старанно і дбайливо, тому „Тамна Дамма“ не скоро відіде з львівської сцени. **Л. Н.**

Театри.

Великий Миський Театр: Пятниця 19-го, год. 7-30 веч. „Червоно-на мист“, комедія.

Субота 20-го, г. 3. попол. „Іридіон“ для молоді.

Субота 20-го г. 7-30 веч. „Тамничка Дамма“, оперетка.

Кіна.

„Аполло“: „Авантюристи“.
„Лев“: „Гегена зрадженого мужа“.
„Оазис“: „Цар Іван Грозний“.
„Палас“: „Моряки і бальнішники“.
„Патоморган“: „Гробниця кохання“.

Дописи.

НОВИЦЯ, пов. Калущ. (30-літній чит. „Просвіти“). В цьому році минає 30 літ, як в нашому селі Новий заложено читальню „Просвіти“. Не легкий був шлях, який приходилося читальні пробиватися крізь темноту. До того війна положила велику перешкоду на дорозі її розвитку, ушкодила їй, знищила бібліотеку і ділові книжки. Тільки з великим трудом udało ся перевести потрібні направи доми і забезпечити від чужих впливів, які потроху вносили істотну читальні та урукомити діловодство. Бібліотека, яка з підставою життя читальні і її розвиток, а принципі недостатні потрібних фондів остала ще, на жаль, майже в такому стані, в якому залишила нам її війна. Щоб тому зарадити, виділ читальні звертається огнем до всіх першачів, які перебувають тепер поза межами свого рідного села та всіх тих, яким Новий залишив малі спомини з їх перебування у війні, а горіччям проханням поможі нашому освітньому огнищу своєю грошевою жертвою або книжками на поповнення бібліотеки і підтримати тим самим її життя, які „Просвіти“ має на цілі. Ласкаві жерти просимо слати на адресу: Читальня „Просвіти“ в Новий, п. Калущ. **Видіа.**

Українське Філателістичне Товариство у Львові.

Установчі збори.

Нарешті й українські філателісти у Львові мають своє статутове товариство і не потребують більше блукати одинцем або шукати опори в поради в організаціях філателістів польських. Доказом живого інтересу до філателії і зрозуміння ваги власної організації були установчі збори „Українського Філателістичного Т-ва“ в дні 18. ж. м., на які явилось найчисленніші філателісти Львова.

Збори відбулися в львівській „Сільсько-го Господаря“, що тимчасово відступив своїм сал. на що-тимчасові сходи членів Т-ва. Відкрив збори д-р Дан. Миколаєвич, що відчитав статут Т-ва, а опісля дуже основно вироблений правильний обмін марок. По дуже ошатненій дискусії приступлено до вибору виконавчого Т-ва, до якого увійшли: д-р Дан. Миколаєвич — гол. Ром. Техничкий — заступник голови. Вол. Войчук — скарб. Марко Рудницький кас. Кость Баєвський — бібліо. о. Корн. Загайський і Сем. Магальне — виділові. Контр. Комісія: Вол. Киприян і Мар. Гавришевський.

По виборі виконавчого Т-ва й намічуваної діяльності новоствореного Т-ва на найближчу мету. М. й. рішено пригласити до Т-ва також українських нумізматиків та бачків (українців бачків). Замкнув збори голова Т-ва, підбадьлюючи всіх присутніх за участь.

Сходи „Українського Філат. Т-ва“ відбудуться в суботу 20. ж. м. в 7. год. веч. в салі „Сільсько-го Господаря“, Заморівна 20. I. пов. На порядку дня реферат д-ра Миколаєвича на тему: „Яких вартостей мають українські“ Участь членів обов'язкова, гостям разі! **Видіа**

Зі спортивного життя.

Україна комб. — Білі.

Україна комб. — Сокол II.

В неділю передпозднім відбудуться на площі Сокола-Батки два цікаві міжчеліві змагання. В цілі випробування своїх граней, Україна виставить два перші гарнітури, з яких один змагатиметься в год. 9.30 в „Соколом“ (другим), а другий в год. 11. в „Валюні“. Грачі, які вийдуться найбільшою амбіцією і найкращою технікою, будуть вибрані до першої дружини.

Свято ошадности.

КОМУНІКАТ

Згідно з § 5. Інструкції в справі організації „Ошадности“, ухвалені Надзирною Радою Т-ва Ошадности, кося, з обм. віді. у Львові відбудеться в львівській Центробанку дня 11. жовтня ц. р. зібрання львівських членів Т-ва „Ошадности“ в огнені справах: 1. Вибір Заряду Львівського Відділу Ошадности. 2. Назначення установи, при котрій має бути вирішена збірниця „Ошадности“. 3. Виконання плану обходу „Свята Ошадности“. 4. Зібранням провідів о. Даміан Лопатинський, частує голови Надр. Ради.

До 1. По відповідному поясненні — вибрано Заряд Львівського Відділу Ошадности з цих осіб: 1) дир. Сильвестер Герасимович, 2) дир. Митро Гавришевський, 3) о. радн. Микола Галанич, 4) надр. Шогрин і 5) дир. Василь Чума. З огляду на те, що Заряд мусить утворити дві секції, а саме: для міста Львова і для львівського повіту, уповноважено вибраний Заряд до кооптування членів Заряду.

До 2. Відтак зібрання вирішило, що вирішена збірниця „Ошадности“ у Львові має бути при Центробанку — Львів, Ринок 10.

До 3. Свято „Ошадности“ у Львові має відбутися в неділю, дня 28. жовтня ц. р. в цей спосіб: 1) У всіх церквах у Львові будуть виглошені проповіді на тему „Ошадности“. 2) В год. 12. в полудне, по Службі Божій будуть виглошені виклади про імену ошадности у всіх читальнях „Просвіти“ у Львові, як також у Товариствах: Українська Бесіда, Зоря і Міщанське Брацтво. 3) Збірка дрібних виглошених ошадностей відносними кооперативами. Протягом місяця листопада ц. р. мають відбутися такі сходи у всіх громадах львівського повіту.

Позначив цей завіт до загального відомо — Управа Т-ва „Ошадности“ у Львові закликає всі повітові кооперативні установи в краї, щоб вони негайно відбудили такі зібрання для вибору Зарядів По-

по Ц. ЛКОВИТ.Н. ВІДНОВІ МАЙЖЕ ВІД 50 ЛІТ ІСТНЮЮЧА РЕСТАВРАЦІЯ

і покій „О. С. ДАНЬ“.

ВЛАДИСЛАВ К. ЗЛОВСЬКОГО

795 1—1

тепер під управою знайомих фахівців
КАРЛА БАЗИЛЕВИЧА — ЛЬВ. В. сул. ГОРОДЕЦЬКА Ч. 85. Тел. 2.
порукає П. І. Публіц „в кожд. по і дня „всі і землі страви, також веде
кухню у власній заряді. Спеціальність яєсна кухня.

зйових Відділів „Ошадности“, котрі мають організувати „Свято Дня і Місяця Ошадности“, та в цей спосіб започаткувати переважно діяльність пропаганди ідеї масової, поголовної ошадности та закладання збірниць „Ошадности“ у всіх громадах нашого краю.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Український Народний Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові. 785 2—3

Субота, 20. жовтня: Ой не оди Гриню. Неділя, 21. жовтня: Ой не ходи Гриню.

Повідомляється, що Ширші Сходи Сесії Студентів при Т-ва „Студентська Громада“ у Львові відбудуться дня 21. ж. 1928 р. о 10. год. рано в салі Академічного Дому. Проситись всіх Товаришок-членів і нечленів численно явитись. — За Видіа Сесії: Марія Кравець, голова. Марія Боднарівна, секретарка. 793 1—1

„Вертеп Наших Днів“ славновісному гротеску Галактиона Чили і Ле-Ле відіграють у Львові в останній раз в неділю, дня 21. жовтня ц. р. в салі Т-ва ім. Лисенка о год. 4-й по пол. і о 8-й вечером. Ціни місць знижені. Бізети продає „Соняний Базар“ а в неділю від 11—1 передпол. і від 21—23 попол. наса театру. 793 1—2

Загальні Збори Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові відбудуться дня 7. листопада 1928 р. о год. 7. вечером з таким порядком: 1. Відчитання попереднього протоколу. 2. Завіт уступального віділу. 3. Вибір нового віділу. 4. Внески членів. — За Видіа: П. Дрималич, голова. І. Гриневський, секретар. 789 1-1

Краєва Народна Канцелярія пошукує уніченого правника (бажане по можливості знання кооперативного книговодства). Зголошення слати в речинці до 25-го жовтня ц. р. на адресу „Народної Канцелярії“, вул. Костюшка, ч. 1. а П. пов. 779 2—3

Філія „Просвіти“ в Тернополі уряджує тримісячні освітньо-кооперативні курси. Наука триватиме від 1.XII. 1928 до 1.III. 1929 р. Приняті можуть бути пенсенти (жін) із інших повітів. Зголошення слати до 15.XI. 1928 р. Визначі інформації дає канцелярія Філії „Просвіти“ в Тернополі, вул. Міщанська ч. 11.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

РЕФОРМИ, ПАНЬОХИ, УКАВІЧКИ, Райтуки чисто вояцькі по конкурентній ціні. Піпес, Львів, Воїнів 7. 703 6—10

ГОДИНИК ВАШІ буде найкраще на правлений у найбільшій годинничарській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Маріївська 5. — З провінції просимо репарації присилати поштою — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 123-2

ПОШУКУЄТЬСЯ старої, самітної енергійної, адової жінки до ведення кухні і домашнього господарства. Зголошення слати на адресу: Іван Терпиль, До рополе п. Бучач. 767 3—5

ФОТОГРАФ Янушевський, вул. Ніпп. Поля ч. 1 (біля Зеленої). Тел. 39-50. 780 3—5

М ДНІ бранюлет ки, також іншу біжутерію порукає дешево Донброскі - Розажавські, Львів (Готель Жоржа), Тел. 17—29. 2181 17—2

В ДОВЕЩЬ, зіт 52 урядовець VII. степня, власний реальності, вартості до 6.000 долларів, в мсті близько Львова, одружитись з бездітною вдовою або старшою панною до літ 45. Придане пожадане, але не козаче. — Зголошення до кінця цього місяця до Адміністрації „Діла“ під 3-золотівка ч. 1272923. 791 1-3

У НЕВАЖНЮЮ згублену військову посвідку на назв. Веселій Олександр уряд 18. V. 1906 р. у Дро-обч. 790 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 16—24

?? ПАНСТВО не вибраним в сезоні лічтис? ??

11 Ви заощадили багато гроша !!

Вилічте і тут всі свої недуги лічничими

: ВОДАМИ МІНЕРАЛЬНИМИ:

фабрики

„ЗДРОВЕ“

у Львові, вул. ЗДРОВЕ ч. 9.

Телефон 14—72.

Води є першої якості і пере-

виснають в ділянню всі інші.

Всі роди все свіжі на складі.

Висилка на провінцію негайно. Цінники 780 даром. 2—2

Вілля нова поверхова

в найгарнішій стороні міста, окозана стрийського парку на продаж; партер 6 компат, веранда, лазнячка, коридарна система, газ, електрика. Поверх 5 компат, ці самі привабливості, крім цього офіційна на гараж і дві компати, ошечений город та цвітня 600 сажинь. — Відомість Антія Павловскі, Львів, вул. Академічна ч. 2 а. 784 2—3

Хто ще не має

в своїй бібліотеці

СПОГАДИ часть I. II. III.

Евгена Чикаленка.

Ціна тільки 8 зол. без пересилки, нехай шите до Адміністрації Діла, бо напад витерпиться.

Крім цього набути можна в Адміністрації:

Михайло Возняк

ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПІНА

Ціна 1-50 зол. на почт. перес. 50 сот.

Г. Брасич

1-3

БЕЗПУТНІ

Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 90 сот.

Микола Матій Мелник

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 60 сот.

Михайло Возняк

ІВ. БЕЛІЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звязків Галичини з Наддніпрянщиною в 80 pp. XIX в.

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

СЛУЖБА БОЖА

св. Мовна Золотоустого зі службами різних намірень українською мовою у перекладі о. д-ра Я. Левницького

Ціна 2-50 зол. без пересилки.

Адреса Адміністрації „Діло“
Львів, Ринок 10. II. п.

III. Занчайні Загальні Збори

Товариства Українських Студентів Львівської Політехніки „Основа“ у Львові відбудуться в неділю дня 28. жовтня 1928 р. о год. 8-й рано в Х. салі головного будинку Львівської Політехніки з огнені порядком дня:

1. Відкриття Зборів.
2. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
3. Завіт Виділу й Комісії.
4. Дискусія над звітами.
5. Удільнені абсолютній уступаючому Виділові й Комісії.
6. Вибір нового Виділу й Комісії.
7. Звіна статуту.
8. Внески й запити.
За Видіа:
Волод. Богачевський, Адамчук Андрій, голова. 792 1—1 секретар.

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шал. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Недискретний журналіст.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 15 жовтня 1928.

I.

Гамір великий у французькому політичному світі, гамір, збентеженість і — чому не сказати? — заспокоєність. Чужий журналіст, американський, та й ще з мало прихильного Франції табору, зумів дістати дипломатичний документ, строго довірочний, всього тільки для головних французьких амбасад призначений. Молодий секретар пресового відділу тутешнього закордонного міністерства дав був, кажуть, цей „строго довірочний“ документ своєму другові, французькому журналістові, „до перегляду“, а цей зробив з нього відпис і передав його американцеві, кореспондентові преси Герста, п. Гоганові (а може й самому Герстові?) П. Гоган документу собі не сховав, а перетелеграфував його до Америки своїм пресі. Результатом був давно (може й ніколи досі) небувалий в Америці підйом обурення проти Франції.

Однак на самому тільки американському обуренні справа ця не покінчиться.

II.

Не покінчиться вона й адміністративним і поліційним слідством за винуватцями цієї безприкладної видачі дипломатичної тайни, зараження тутешніми властями. Публікація французького тайного документу матиме наслідки безмірно важливі: вона завдасть остаточний, смертний удар морській (невже тільки морській?) угоді між Францією і Англією, угоді, яку довго й старанно підготовлювали французькі й британські закордонні кабінети й воєнні штаби, і яка мала — нічого сумніватися — лягти в основи цілої нової міждержавної системи не тільки в Європі, а в світі цілому. Дві наймогутніші європейські потуги, Англія й Франція, взаємно собі цією угодою забезпечували верховодство — першій на океанах, другій на європейській суші.

Що обостороння політична кліматура обох цих потуг, зосібна кліматура Франції, а серед неї і Польща, мали витягти з угоди цієї дуже конкретні політичні користі — це очевидно і само собою розуміється.

Всім цим рахункам і сподіванкам показав край американський журналіст, видобуваючи — дармо чи за гроші, все одно — довірочний французький коментар, автентичний коментар, до свіжо підписаного дипломатичного акту.

III.

Чехай плачуть над наслідками „недискретності“ п. Гогана ті, котрим перекреслив рахунки американський кореспондент. Зосібна нехай чохрануть собі голови, від парисько-американського скандалу, всякі варшавяки, польські, очевидно, передовсім, а „наші“ за ними в їх хвості. Повалена останньої, підставової французько-англійської угоди рукою вчора ще невідомого журналіста є політичним ділом „історичного“, як то кажуть, значіння також і для України і цілої Східної Європи, а долею якої українська справа ве-

:: НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ ::

2525 18—32

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливих замовленнях прохаться писати до нас дисплати рекомендовано.

жеться. Може бути, що повалена угода колись пізніше в такій чи іншій формі відродиться — однак по-перше воно непевне, а по-друге відновлена угода була би тільки полатаною, тоб-то слабшою, копією першої. Не нам над цим слюзи проливати.

Західна база інтервенційних за-

мислів що-до України захитана. Збентеженість зайняла місце самопевності. Американському журналістові потадавалося діло, про яке кожний з нас, журналістичної братії, бодай раз у житті мріяв: рукою своєю і пером своїм, тоб-то своїм розумом й своєю сміливістю, заважити на долі народів. — В. П.

Україна під Польщею.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 18 жовтня 1928.

Останніми часами помітно, що на наших часописах трохи-рідше зустрічається слово: **Україна**. Домікують назви „регіональні“: Східна Галичина й Північно-Західні землі, а серед них: Волиня, Холмщина, Полісся, Підляшся.

Що ж до слова „Україна“, то якое само собою, а може й під впливом чужої преси, наше громадянство непомітно при звичається мислити під цю загальною територіальною назвою лише ту частину нашої землі, що лежить на схід від рижського кордону.

Правда, для тої частини України наші часописи викидають „частковий“ назви: **Велика Україна** й **Радянська Україна**. Натомість чужа преса дає їй назву просто „Україна“, як би підкреслюючи, що Україна є лише за рижським кордоном, а не тут. Отже, невикористання назви загальної назви **Україна** для земель під Польщею для по лінії інтересів наших сусідів.

Фунції волевої й емоціональної є тісно зв'язані з ясними уявленнями й емоціями політичними. Тому скрісталізоване й ясно окреслене поняття: **Україна** в національно-політичному житті наших має велике значіння.

Доказом цього є велика для нас шкода від того, що наші маси не засвоїли собі в попередньому періоді підтримки й життя одного єдиного національного імені, визнаючи натомість імен територіальних (волинське, галицьке, холмське і т. д.), віросповідних (православний), або штучно-культуризованих сусідів (руський, русинак, русин і т. д.).

Працюючи над тим, щоб усі члени нашої великої родини — чи то на власній землі, чи то на чужині випалили одного лише, всіх нас об'єднуючого імені: **українець**, ми одночасно повинні прикласти всіх старань і до того, щоб усі українці серйозно вважали також одного єдиного територіального імені: **Україна**.

Не соромлюсь признатися, що порушити цю тему в пресі змусили мене... жида. В кінці цього року я готувався до виїзду в Варшаву на Волинь.

— Ідете на Україну? — спитався мене сусідка-жидівка.

— Ні, — відповів я національно, думуючи про щось інше — їду на Волинь.

— Ну, та деж Україна, — зауважила мені здивована жидівка.

Признаюсь, я дочувався.

Обставини склалися так, що якое не довелося досі порушити цього питання в пресі.

Але ось 15 жовтня вранці повертав я зі Львова до Луцька. В Рівному докупив, а в якому я їздив, усіх дрібний місцевий промисловців. По якомусь часі між ним і польським кооператором С-ським зав'язалася розмова на господарську тему.

Полк-кооператор, щось доказуючи, вжив виразу: „по цілій Польщі“.

— Ну, — зауважив жид — тут не Польща, тут Україна.

Отже представили жидівської національної меншості на нашій землі здебавше на такій безпосередньо-широї вислів свого розуміння, до він живе.

Тут — Україна, та сама Україна, що й за рижським кордоном, за Карпатми та під Ромунією.

Для всіх наших земель є лише одна імя **Україна**, й не імя треба глибоко вирівати в мізку й серці мас.

Що ж до окремих частин України, то требаб уже раз з'ясуватися щодо одного-єдиного називання їх у пресі та в усіх інших випадках щоденного життя.

Кали Україна є всім, де етнічному живе український народ, то називаючи окремі її частини, до назви **Україна** слід додавати окреслення, під яким перебуває та чи інша частина нашої Батьківщини, а саме: **Україна під Польщею** (українські землі, які опинилися в межах Польщі), **Україна під Ромунією**, **Україна під Чехо-словацькою** (Закарпатська Україна).

Ми повинні також рішуче відкинути й стару назву „Земля Червоноська“, бо ця назва тепер втратила реальний зміст і сенс і вводиться лише нашим сусідом з однією метою заступити нею неіснуюче слово: **Україна**.

Можна погодитися з назвою **Велика Україна** чи тимчасовим її застосуванням: **Радянська Україна**, але рішуче треба відкинути назву **Радянщина**, яка вовеки не містить у собі територіальних ознак цієї частини України.

Подібно до того, як ми вже майже ввели до ужитку має єдиностайні назви: **українець**, **український**, — повинні ми з тою самою послідовністю й оповісти ви-

ВСІ УКРАЇНЦІ

забезпечують свою родину і дітей через життєві забезпечення в ТОВАРИСТВІ

„КАРПАТІЯ“
Львів, вул. Руська ч. 18.

дити до життя мас, а особлива преса, й зазначені однакові назви територіальні.

Звичайно, найбільше нас цікавить та частина України, в якій ми живемо. Прийняти одну, найбільш характерну назву слід булоб без зайвих балачок. Такою назвою для наших земель, на нашу думку, повинно і бути: **Україна під Польщею**. Бажаю булоб, щоб така нomenclатура усталася у всіх українських часописах світу.

В. Островський.

Радянська Україна.

Перевибори рад.

Секретар ВУЦВК-ту Бученко, в часі свого побуту в Києві, мав розмову з представником „Пролетарської Правди“ про перевибори до рад. Цю розмову приписує 242 число „Прол. Правди“ з 17 жовтня. Погляд Бученка, як авторитетного представника радянської Рад. України, не позбавлений інтересу і для нас. Тому то ми його й передруковуємо. Бученко говорить:

„Готування до перевиборів рад на Україні вже почалі. Центральним бюро ВУЦВК-а опрацьовано план кампанії перевиборів: складено докладну інструкцію про перевибори. Інструкція це оголошена найбільшими друкми. Одна з основних завдань кампанії є в тому, щоб пригнітити до участі в перевиборах усіх радянську громадянську, що й мають стуртувати навколо себе місцеві виборчі комісії. Тому до складу виборчих комісій введено представників робітничо-селянської громадянської. Загрома в роботі виборчих комісій по робітничих районах візьмуть участь робітники з підприємств, а по сільських районах — представники СТВ (а доречним голосом), кооператив, тощо. Підчас наступних перевиборів багатьох зайняти число виборчих учасників. Це роблять для того, щоб наблизити вибори до маси виборців. Виборчі учасники організують маси не в кожному селі (на Україні є щось із 40.000 сел). Збільшення числа виборчих учасників по селах розв'язує справу з приміщенням для виборчих зборів. До тогож Центральним бюро дає директиву через підготувати такі приміщення“.

„Підчас наступної кампанії звернути особливу увагу на пожелання роботи ревізійних комісій. По тих селах, де доїх ревізійних комісій не було, їх треба буде обрати. Деякі сільські позитивно ставилися до ревізійних комісій. Таке ставлення є невірним. Самокритика вимагає, щоб ревізійні комісії постійно працювали, виявляючи всі хиби в щоденній роботі радпарату. Центральні керівні органи звернули також належну увагу на виборчу кампанію серед національних меншостей. ЦК Намену УСРР (голова його є Бученко) докладно обміркував справу перевиборів серед немців, евреїв, поляків, італійців про перевибори та план кампанії. Роботу провадитимуть не тільки серед племенів, що їх віділено до окремих адміністративно-територіальних одиниць, але й серед менших груп племенів. Для цих менших груп намієн утворити окремі виборчі учаски, по яких поширюватимуть виборчу літературу, плакати, накази, виборчі карти то-що, видати масово

відповідного намісту. Особливу увагу звернуто на роботу серед тих груп населення, рослин, хліба і шведів, що їх не віддано до окремих адміністративних територіальних одиниць. Цього року Центроборком Сходу дав іншу нову директиву, що екстериторіальні до уніфікації форм перевиборів. Перевибори по всіх населених пунктах будуть за однією формою представництва й екстериторіальні будуть однією структурою. Цього примітять інтереси нашого соціалістичного будівництва та інтереси національного керівництва всією роботою радянського апарату. Значіння цього особливо підкреслюють на всесоюзній нараді в місті перевиборів секретар ЦВК СРСР Енуїдзе. Завершено до складу Союзу Центроборком двох представників від УСРР — Валентина й мене, доводять що найбільше повинні ретельно виконувати роботу в справі перевиборів з екстериторіальних пунктів.

Український уряд надале великого значіння цій формі перевиборів і складає звіт за свою роботу перед широким масовим виборчим. Крім поширення писем, листів про роботу уряду. Крім того на місця виїждять члени президії ЦВК та члени уряду, що робитимуть звіт на робітничих радах у прикордонній смузі, по територіях військових частин та на селах.

З наведеного бачимо, що найбільше уваги всі урядові чинники присвячуватимуть національним меншинам на Україні. Українською більшістю ці чинники теж не мало міркуються, але тільки в тому напрямі, щоб до рад не попали курсулі (яких там нема), переконати та інше т. зв. контрреволюції, бо в нинішній комуністичній політиці, а зокрема всі неможливі на селі складаються на контрреволюцію. І наші причини комуністичні у тому, що ніхто не вірить, що ми всі разом і всі про те заперечуємо.

По широкому світі.

Амбасадні утворюючі збори ознаменувалися в Парижі 8-го листопада. Всього 300.000 фр. Веліни та його мати дістануть пенсії 100.000 фр.

У Римі розстріляні на основі державного присуду комуністи Делла Маджора.

Австрійські урядові коли схиляються промовою мадлярського прем'єра Бетлена проти договору в Триєні.

Референдум організований німецькими комуністами проти будови панцирних екіпажів повною невдачею, бо бракувало в ньому кілька мільйонів голосів, потрібних до правосильності рішення.

У Кабулі з доручення Аманулі арестували голландського протиста європейських реформ Гаарта Пір Сатіа і його розстріляли.

Фінансова комісія фінанс. парламенту ухвалила бюджет міністерства війни та морських до суми 111 мільйонів.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКІ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

Закордонний політичний огляд.

Досвід історії і життєва практика. — Дві однакові політики. — Три союзи і трипорозуміння колись і — нині. — Дрібка фаталізму.

Берлін, 16. жовтня 1928.

I.

Одна стара латинська приказка каже, що „історія є учителькою життя“. Хтось з дотепних доповнив цю приказку в той спосіб: „Ота учителька має самих ледяних учнів“. І справді! Що з того, що нині у глобальних розмірах повторюється ще раз той самий політичний розвиток, що його пережила була Європа після 1871 р.? Результатом цього європейського розвитку був рік 1914. Що буде результатом подібного глобального розвитку? Ще раз переживаємо, що досвід історії ніколи нічого не помагає. Люди є немале засуджені, щоб до безконечності переживати сталіні повертання ритми одні і те саме.

II.

Подібність нинішньої світової політики до європейського розвитку після 1871 р. є нічим простішим порівнянням. Ми вже казували на сторінках „Діла“ на повну майже паралель, яка вивалюється в німецькій і французькій політиці, там після 1871 р. — тут після 1919 р. Ту паралельність можна взагалі поширити на велику політику обох епох. Рік 1871 був в історії післянаполеонівської Європи переломний. На арену світової політики виступає міцна об'єднана бісмарківська Німеччина. І вона захитала дотеперішню світову політичну рівновагу. Зав'язується примус створити новий уклад великих політичних сил. — Тим переломним роком був в сучасній історії 1919 рік. На сцені світової політики з'являється міцна Америка. За допомогою великої війни вона ломить назовні доктрину Монро і чинно виступає у велику політику. Це захитало дотеперішню світову рівновагу і привело до творення нового політичного балансу.

Як тоді, так і нині, захитання дотеперішньої рівноваги зворушує спочатку повний закордонно-політичний хаос. На протязі 8 літ, т. є від 1871 р. аж до закінчення тісного австро-німецького союзу в 1879 р. Європа має вигляд політичної п'лями, що верується сама в собі, не можуть покинути знайти сталіні центри світової політичного оформлення. За протязі тих 8 літ ми бачимо в Європі чадивесні вітчи змішаних еднань і союзів, сорозату мозаїку короткотерміно-

вих договорів, цілий ряд перехідних зовнішньо-політичних форм, за якими трудно було догадатися, як англізатиме повний, остаточний уклад світової рівноваги. В тій політиці не було ніякої системи. В тодішніх умовах велику політику ніхто не проводив, тільки такий чоловік як Бісмарк, що мав „можливість п'ятьма політичними кулями зрозуміти, не допускаючи їх ні до ушкодження аудару“.

Осьтак ми бачимо тоді найперше „Союз трьох царів“ (Німеччина, Австрія, Росія), потім об'єднання Англії до Німеччини і Англії до Австрії. Але зате франко-британська суперечливість, об'єднання Франції до Росії, об'єднання Італії до Німеччини, але за те австро-італійський конфлікт. Завтра та картина виглядає вже зовсім інша, щоб після завтра терміно змінилася. П'ятьма у тодішній політиці є може ще більша чим у нинішній тяжка версальська спадщина.

Нині переживаємо ту саму зовнішньо-політичну гротеску. Сучасна англізська політика послідовна в своїй думці, монієтє всеж такі реальними силами не може більше чим колись Бісмарк. Тільки не великому таланту політичного еквілібриста вдається. Де нема великої людини, там мусять прийти системи. Та система вивалюється після Бісмарка в згуртований світ дозирати трисоюзу і трипорозуміння. Нині англізська політика розчарована особою Чемберлена переходить від еквілібристичної до творення взаємно очеранутої системи.

III.

Після 1871 р. було кілька точок, дозирати яких почалась нова перегрупування сил. Переломні франко-німецьке протистовство. Німці завжди мусили з тим чистити, що на місце паціфістичних республіканців прийду колись у Франції до влади націоналісти і почнуть політику відплати. Треба було шукати опору. Її знайшли в Австрії. З другого боку, Австрія стало загрожувати російським напором на Балкан і пролини і знеохотили експлуатувати Італію на півдні, чийшла собі опору в Німеччині. На тій підложі повстав австро-німецький двосоюз. Означив Бісмарк потребував для своїх політичних планів Італію

в тому робив все можливе, щоб погодити австро-італійські протистовства. 8 літ після закінчення двосоюзу з Австрією Бісмарк вдалося знайти формулу для австро-італійського компромісу. В той спосіб повстав трисоюз: Австрія-Італія-Німеччина, з цілим рядом дрібних трабантив.

Нині бачимо подібне явище. Франція завжди чинилась з можливістю німецької підплати. Почувачи себе крім цього загрозеною з боку Італії, вона шукала собі опору. Англія-ж загрожувала американцями тем потребу союзника. Так нині французи нашілись з англізцями як зчора німці з австрійцями. Зчора Бісмарк нині Дауїдас Стріт потребує Італії й робить все можливе, щоб заперти франко-італійській протистовству. Звертаються знаменні симитони, які кажуть думати, що англізці найдуть вгодом формулу франко-італійського компромісу. Це може минути цілий ряд літ, аки цей англо-франко-італійський трисоюз остаточний і реально здійсниться. Але загальна реакційна тенденція показує, що цей модерний трисоюз не є випадаючий. Проте — і тоді і нині італійський союзник є дуже неспокійний.

IV.

Закінчення австро-німецького союзу в 1879, було тим центром, що дозирати його почала світовий політичний хаос. Це викликало свою природну реакцію. Безпосередньо після закінчення двосоюзу з Австрією в 1879 трисоюзного пакту, усі ті, що п'ятами тими почувались загроженими, почали вивалювати тенденцію до протистовного об'єднання. Почалась дискусія над тим, як усунути всі непорозуміння, які цьому об'єднанню заважають. 14 літ пізніше це порозуміння зрозуміло реальним фактом, помімо усіх англо-французьких протистовств за польової й Фашоду і англо-російських протистовств в проливах і Азії. Там в протистовстві до трисоюзу, зав'язав другий центр. Франко-британська октянта теж з цілим рядом своїх трабантив. Два протистовстві союзи — дві терези історії. П'ятами було від тоді що жини в тім, хто зуміє вилучити на оті терези більше зброї й кращу організацію сил. Сама хитина, воли ті терези мусили в потрібні місця заважувати, мусили прийти спороше чи пізніше.

Нині в протистовстві до свіжого франко-британського пакту, починається дискусія над тим, як усунути непорозуміння серед решти партнерів, щоб добути до якого-небудь нового протистовного трипорозуміння. А робота в цьому напрямку вже йде новим ходом. Росія наспіх виступила до пакту. Казалося, творили тих передискусій для юридичного визнання СРСР з боку Америки. Німці почали дивитися бачачи про свій курс на право, про боротьбу з паціфістичною республікою і про об'єднання до Америки, вивалюючи різноманітні на словах могутні новий п'лями, символ німецької сили і волі до життя. Крім цього, у світі починається нині така сама пропаганда проти англо-французького пакту, яка була колись кругом пакту німців в Австрії. Так свідомо творяться передискусії для закінчення

МИХАЙЛО ПОСАЦЬКИЙ.

Мій пальмами Сицилії.

III. Краса Палерма.

В асфальтовій пристані готельова служба стоїть спокійно двома рядами. Переходили серединою і вибираю кого хочеш. Ніхто не напихається, не докучає, як це було давніше.

Палермо! Треба бачити ті широкі вулиці повітряні густі лісові пальми, кактуси і всяких інших буйних полюблених рослин, яких імена на жаль мені невідомі; ті величаві будівлі, побудовані багатими палерміїцями (а відоміх тут майже нема); ті кам'яні в непероглядних терасах від могутніх пальмових листям, палми, горічче, веселе, безжурне життя: гарні, ослани сонцем, що зі всіх сторін сторожать над містом і той вид на море, що так весело чепоз вулиці заглядає до середньої міста, щоб відчувати, який пар мистецтва в цьому стої. Яка тут всяди-вигляда, свобода, легкість життя, що чиниться мистецтва, що чиниться

ня шанують, і радо йдуть йому всюди на руку!

Коли я раз в пристані найшовся в клопоті в справі від'їзду одного корабля, що курсував лише раз на два тижні, то поспішили до мене, всі, що по сусідству були: лодкарі, робітники, митні урядовці, один старшина від маринарки і всі мені радили, кожний по-своєму. Вкінці справа скінчилась для мене добре і я бачив, що вони всі не менше були вдоволені як я сам.

Все життя, як зазвичай на півдні, на вулиці. А ті вулиці! Нпр. вулиця Maqueda складається з трьох вулиць до себе рівнобіжних для колового руху і відповідно до нього з чотирьох хідників. По обох боках фантастично побудовані з екзотичним виглядом вілі палермієських аристократів. А треба знати, що палерміїці дуже багаті. І всюди пальми, палми, безконечні пальми. А в тіні тих пальм городи з розкішними квітками, яких барин вивалюють чоловікам, коли на них глянеш, чи в день чи вночі. Не все для смертних людей! Завжди чи прочували видко нормани, які тут жили, коли на сво-

їх лодках аж сюди заплили і тут оснували своє королівство. Церкву, палати (нпр. Favorit), які вони побудували, городи, які вони оснували, лишилися ще по нинішній день і не можна на них надивитись доволі.

У мистецтві тих норманів видко якийсь розмах вдалі, незв'язаний з формою і з землею, панування духа над матерією, щось сильного, словом: щось мужеського, тоді як у класичному мистецтві захоплює нас гармонія матерії, ніжність, форма, словом: жіночість і земне життя.

Проходи поза місто, в околиці покриті буйною ростиною, це прогулянки серед ясної зелені, цитринних, помаранчевих, оліяних гаїв, серед сірих пальм, серед розкішних виноградів. Рефлекс світла від голіх цеглястих гір, який доходить до нас понад ту відсвіжуючу землю і маєву різнобарвність у долині; відблиск моря, що спокійно обняло своїм раменем цілий острів і своїм безкраїм видом так і запрошує відрити до дійсності і кидати до неба чистих пригод; історичні спомини, які так і виростають на кожній

місці по слідах фенікійців, картагінців, греків, римлян, арабів, норманів, французів, еспанців і в протистовстві до моря приковують нас до землі, до одного місця; чисте, блакитне небо над нами, що лагодить ті всі земні контрасти, — це все викликає якийсь незнаний нам досі тремтіння душі, так, що вона безрадна та безсилна, немаче дитина. І дається тому чарові пірвати далі до безконечності, а нас огортає і шаста і туга, сум і радість, задума і невпевненість, почуття своєї сили і тривога, тривога перед — дійсністю.

Але що це? Куди глянь, всюди видно шапку з пером, всюди одна і та сама Етна; спокійно від віків, поважна, зпосеред тої краси приковує наші очі до себе своєю твердою дійсністю: просто гніває нас, бо перешкоджає нам! Перш ніж ліні, які лучать нашу душу з безконечністю, і сама візується в краєвид, замикаючи нас у тісні рами. Зверху зрізаний стіжок, під самими вершинами сніг, а понад ним білий стовп сіяного диму.

(Продовження буде.)

Б Л І Д Н І Ц Ю

БРАК КРОВІ УСУМАЄ

М-РА КШИШТОФОРСЬКОГО
ВИНО Х-НОВО-ЗАЛІЗНЕ на еспанській мові режисером жіночі недомогання, до-дає сили, збуджує апетит, припиняє крові, швидко повертає сили життям по злогох, з спеціально лікаря поручають утруднених недугах, по перебудити важних недугах, при загальним ослабленню, обіранню, при нехиті до життя, мистах, заворотах голови, фізичній і духовній виснаженню. До вартості в аптеках і дрогеріях а де нема на складі, замовляти прямо в фабриці, моє остерігтися підробок, виразно жалати **М-ра Кшиштофурського**
ВИНО Х-НОВО-ЗАЛІЗНЕ. Підроблені відкинути! Менша фляшка з переснякою пол. 3-30, 5 фляшок 13 зод. — Подв'яна фляшка з переснякою пол. 5-—, 5 фляшок 22 зод. — Виключний склад і вироб на Польщу: **Хемчна Фабрика Mr Krzysztoforski, Tarnów VII. 2-2**

Фронту проти Англії в більшості європейського континенту. Усі ці факти і паралелі часом часто збігаються і часом прерізуються, часом цілковито прикриваються, проте, вони з своїм основним тенденції показують ту саму напрямку розвитку, яка довела до експлоаті 1914 р. Б ще можливий цілий ряд змін і перегруповок в отім протилежним бльоківанні. Тим менше тенденція розвитку є ясно. Невідомо, як довго потриває, як довго справа буде зрілою для нової катастрофи. Але одне є відомо: люди не є в стані своїми силами затримати неминучості історії.

Зенон Пеленський.

Чого мусять вчитися наші діти в польській школі.

В „Program-i nauki w państwowych seminarjach nauczycielskich“ (і також приватних), виданих Міністерством Віроїст. і Публічної Освіти в списі допоміжної лектури з польської мови (стр. 6) вивчено книжку: I. Chłapowski „Chleb Macierzysty Ody do młodości“.

В цій книжечці Хшановського, призначеній на шкільну лектуру для молоді учительських семінарій вивчаємо на стр. 51—52 ось що: „A kiedy w listopadzie roku 1918 podłość pruska i austriacka w swojej bezsilnej złości puściła na nas, jak psy z łajacicha, dzisiejszą, to młodzież nasza, rzucając naukę i ogniska domowe i mknąc na odsiecz Lwowa, był wówczas rozumna szaleń i przez to właśnie była stokroć rozumniejsza od tych polityków — z pod znaku nie Orła białego, tylko ciemnej gwiazdy, — którzy, takie tylko widząc światła koła, jakie zakreślały ich tere oczy, wahali się i wazyli swoje myśli i uczucia na szali rozumu. I kwia swoją ofiarą, poległymi ciałami spełniła te przykazania, które dla niej, jak w arce świętej, zamknął Mickiewicz w swoim cudownym hymnie do młodości“. За яку наву мусять наші діти вчитувати таку їд зоологічного етського шовінізму?

За океаном.

Філадельфія, 1. жовтня 1928.

Свято українських дітей у Філадельфії.
 Свято української школи в Філадельфії, укладене в неділю 30. IX. н. р. „Комітетом Української Школи“, стигнуло великої маси публіки. Простора Українська Гала при Норт Френклін вулиці була заповнена по береги українською дітьми і старшим громадянством. У виступах на святі брали участь українські школярі із Ойчового Дому, Свату і Найстину. Богата і різноманітна програма свята дала нагоду нашої дітвори по-казати перед вірною публікою все-сторонньо своє знаання і талант. Гарно співали українські народні пісні диточий хор, підготований на літніх курсах з дітей різних шкіл. Дуже ефектно ви-падали диточі сінові вправи. При звуках сі-нової пісні входили на сцену сінові від-діли молодших і старших дітей з жовто-блакитними лентами, розставалися складно на команду своєї малої керівни-ці (Ольга Кланко) та рівно під такт му-зики виводили свої вправи. Особливо гарно вразили малюнка вправа стар-ших дітей з червоними хустинками, ви-ведена з повним виконанням при спеці-альному освітленні. Добре виконав свої вправи хлопчик вітій під проводом ма-лого школяра Павла Віткова із Свату. В сольових виступах поспівувала пер-

ший раз перед ширшою публікою цілий ряд наших диточих артистичних сил, між ними промайнула цілака добрих і надій-них талантів. На першому місці треба згадати спів малої Ольги Кланко, яка відповідала своїм звучним і чистим голо-сом цілака українських пісень. Тасеюю бурюю оплесків витала зброна публіки гру на скрипці малої Стефи Пазмерів-ної, учениці проф. П. Келетани, що від-іграва виникливо три трудні музичні твори. Добре грали на фортеп'яні Марія Кунічка, Марія Кієв і М. Олішні. По-між декламаціям поділялося найбільше виступ відомий вже на філадельфійській сцені Ольги Василею, яка декламує шораз певніше і свободніше, а далі декла-мація при музичній поемі „Розрита мог-ла“, введена гарно Катериною Бурою і Ольгою Гриньків. Свято закінчилося виставою театральної штуки „Сирота“, відіграної школярями із Свату. Підчас перерви виголосив до збраної публіки коротку промову голова „Комітету Укра-їнської Школи“ в Філадельфії, Володи-мир Левинський, що показав програму цієї шкільної організації. На його заклик публіка аложила на фонд „Рідної Шко-ли“ в Філадельфії суму 78.28 дол.

Останні вісти.

ПРИСУД СМЕРТІ НА АТАМАНЧУКА І
ВЕРБИЦЬКОГО ЗНЕСЕНИЙ.

(Телефенограма.)

ВАРШАВА, 19. жовтня. Перед Найви-щим Судом у Варшаві відбулася сьогодні касаційна розправа в справі Атаманчука й Вербицького, засуджених на кару смер-ти львівським карним окружним судом за мниме вбивство кур. Собіньського. Бо-ронили арвокати: д-р Старосольський, д-р Ст. Шухевич і варшавський адвокат Смя-ровський. Після переведення розправи і заслухання виводів оборонців прокура-торську тезу про вбивство відкинено і тимчасом знесено кару смерті, а щодо інших обвинувачень відбудеться нова роз-права в найближчій каленній.

СТРАЙК В ГРЕБЕННІМ ЗАКІНЧЕНИЙ.

(Телефенограма.)

РАВА РУСЬКА, 19. жовтня. Страйк в Гребеннім, що трівав цілий тиждень, по-кінчився сьогодні. Рішуча постава і солі-дарність страйкуючих примусили літчи-ки. Санету до уступок. Платая підвищено пересібно о 100 проц. і на тій основі під-писано сьогодні умову з громадському уряді між представниками страйкуючих і літчим. Сьогодні уступило теж аї села військо і поліція. Всіх арештованих є 23, в тому двох ранених. Одному з них гро-зять ампутації ноги. З арештованих є 14 мушин і 9 жінок.

Ріжні вісти.

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ 30. ЖОВТ-НЯ.

Перше засідання сойму відбудеться ма-бути 30. жовтня. На тім засіданні предло-житься бюджетовий прелімінар і проно-вляти прем. Бартеля. На засіданні від-будеться генеральна дискусія і перека-жуть бюджет соймовій бюлж. комісії. По-тім перервуть пленарні засідання на 7 днів. Около 7. листопада сойм відбуде кілька засідань, потім наступить перерва з на-годи 10-ліття незалежності Польщі. О-після праці сойму йтимуть уже правильно.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕМ. БАРТЕЛЯ З
МАРШ. ПІЛСУДСЬКИМ.

Марш. Пілсудський конференвав піто-ра год в президії ради міністрів із прем Бартелем.

ЗМІНИ КОНСТИТУЦІ.

„Озінка“ вже викінчила свій проект зміни конституції. Пос. Славек на конфе-ренції у прем. Бартеля засував проєкт, який зложенний буде у сойм на однім з перших засідань. Проєкт не займається змінами, що збирають до скріплення вла-ди президента, бо на думку анєсколадів зміни в цій справі, ухвалені в серпні 1926 є встарчаючі. Основні зміни предладає проєкт щодо ухвалювання заяв недо-ві-

ри для уряду й міністрів. Вид. ценз має би бути піднесений до 24 року.

КІНЕЦЬ СТРАЙКУ В ЛОДЗІ.

В Лодзі відбуваються засідання окр. комісії профсоюзів із участю страйкової комісії в справі постанов щодо дальшої акції. Але вже й так робітники вертають до праці. Трамвай курсують уже, рестора-ни є чинні, таксамо театри. Також усі шо-фери приступили до праці. Окружна ко-місія профсоюзів затверджує цей поворот до праці екс пост для заховання прести-жу. Волоконний промисл страйкує далі, але вже приносять заведення акці. т-ва Круше й Ендер, які т-ва Гіндлера і фаб-рика Аларда й Елтінгтона. В Пабяніцах працюють усі фабрики.

ПРЕМ. БЕТЛЕН УСТУПАЄ?

Віденська „Ді Штунде“ приносить чут-ку, що малярський премієр гр. Бетлен подається до димісії з огляду на свій стан здоров'я.

ПОВОРОТ „ЦЕПЕЛІНА“.

„Цепелін“ вертає у Німеччину 27. жо-втня Секретар маринарки Зт. Держан заридив слідство в звязи з поведенням митних урядовців із пасажирами пові-треплавна.

МІНІСТР ПЕНЛЕВЕ У ВІДНІ.

До Відня приїхав на кілька днів фран-цуський міністр війни Пенлеве. Він відві-дав президента республіки Гайніша, мін. освіти Шміта та нав довшу конференцію з канц. Зайпфлем. Канц. Зайпфель видав у честь Пенлеве свідання.

ПОТВЕРДЖЕННЯ СМЕРТІ ЯМУНД-СЕНА.

До Вальдерстунду (Норвегія) причалив кора ель „Лейф“, що привіз виявленний безвишній збриня із Амундсенового літака „Лятан“. В збринню містоти 600 літр., було ще 30 літрів безвини. На одному боці збриння є напис „Лятан“.

ПРОПАВ ЛЕТУН.

Льондонські часописи подіють, що по-шукування за англ. летуном Мек Дюел-дом, який вистартував до трансатланти-ського лету, не дали досі ніякого вислуду.

ПІСЛЯ КАТАСТРОФИ В ВІНСЕНС.

З під завалил 7-поверхового дому у Він-сенсі вибодули 7 трупів і 4 ранених. Лога-дуються, що під завалинами, високими на 1 м., є ще 14 людей. Знід звалил видно ру-ку й голову одного робітника, чути його зойки. На місці катастрофи є батько і брат нещасного. Підприємств будови хотів застрілитися

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8-87-50—8-88-00, канадський долар 8-81-50—8-82-00, чеська корона 0-26-33—0-26-50, австрійський ші-лінг 1-25-50—1-26-00, румунська леа 0-05-25—0-05-50, французький франк 0-35-50—0-36-75, швейцарський франк 1-71-50—1-71-75, фунт штерлінгів 43-40-00—43-75-00, радянський червонець 26-00—27-00.

Золото: 20 корон 36-50-00—36-80-00, 20 франків 34-40-00—34-70-00, 20 швейцарських франків 42-50-00—42-80-00, 10 російських рублів 46-80-00—47-00-00.

Срібло: Австрійська корона 0-69-00—0-70-00, 5 австрійських корон 3-55-00—3-60-00, австрійський фальорен 1-77-00—1-80-00, російський рубль 3-00-00—3-10-00, копійки за рубль 1-50-00—1-55-00

Збіжжя.

Пшениця двірська 45-25—46-25, пшени-ця селівська 42-75—43-75, жито галицьке 32-25—33-25, ячмінь галицький броваря-ний 35-50—36-50, ячмінь на манно 29-00—30-00, ячмінь пастільний 35-50—36-25, оес галицький 31-00—32-00, кукурудза румун-ська 44-00—44-50, бараболя промислова 6-00—6-50, фасоль біла 65-50—70-00, фасоль колірова 48-00—50-00, фасоль праса 60-00—63-00, горох піл-Вікторія 53-00—63-00, горох пілний 42-00—44-00, бобви 33-00—35-00, жовта пастіна в зерні 00-00, пшени 34-25—38-25, сіно солодке кра-савє прасоване 18-00—20-00, солома прасо-вана 5-00—5-25, гречка 33-00—34-00, льон 64-50—65-00, лубінь сніпий 21-50—22-50, рі-пак озимий 70-00—72-00, мука пшенична 50 при 69-00—70-00, мука жита 65 при 32-00—33-00, грисі кукурудзяний 67-00—70-00, мука кукурудзяна 49-00—51-00, отру-би жита 22-50—23-00, отруби пшеничні 33-00—23-50, крупи гречані 70-25—72-25, пшени 80-00—82-00, крупи ячмінні 47-00—49-50, пшени 47-00—49-00, просо краєве 39-00—40-00, макухи льняні 49-00—50-00, конюшина краєва 220-00—250-00, мак си-лий 123-00—135-00, мак сніпий 100-00—110-00, Мішки ютові виробу Страдом Варта 1-68—1-72, мішки ужиані добрі 1-38—1-42.

Виробнича нарада робітників південмаштресту.

Недільно відбулася у Харкові виробнича нарада робітників Південмаштресту, справе-дливо з якої з'ясуємо в ч. 153 зарпін-ських „Вістей“. Головою доповідач зробив представлення Південмаштресту Горайсню. Він спинивал головню на справі про технічне нормування праці робітників і про охоро-ну праці робітників. Це в арокміло, бо ви-робничі умови на машино-будівельних за-водах дуже складні, а праця особливо на-безпечна. Тимчасом, як бачимо з доповіді Гордієнка, обидві ці справи стоять дуже але.

В тресті годі далі провадити технічне нор-мування праці робітників, як це робилося досі, на око, використовуючи малюнки і практику майстрів; тут більше, ніж де інде, потрібні докладні технічні розрахунки, на-лірені в теорії і на практиці. Однак трест ще й досі не має потрібних для цього кад-рів кваліфікованих людей; через це в спра-ві технічного нормування праці щодня бу-ває багато непорозумінь і конфліктів з ро-бітниками. На всіх підприємствах тресту нараховується тепер усього лише 174 нор-мувальники, з яких лише 34 чоловіки ма-ють вищу освіту. Пересічно на одного нор-мувальника припадає 1000, а то й більше робітників. Коли взяти на увагу складність їх роботи, а також велику різноманітність самих виробів, треба признати, що число нормувальників є незначайно мале. А така неунормованість праці робітників, крім по-стійних конфліктів з ними, тягне на собою величезне марнотраство робочої сили, а це для трестові не менші втрати. Робочий день на заводах ще й досі не усталений, а пере-пичення норм робочого дня наприклад на харківському паровозному заводі до 1. січ-ня н. р. виносало 23 проц. на Луганському — 29 проц., на Миколаївському — 31.5 проц. і на Горькомому — 17 проц. Крім того, наслідком частих виробничих простоїв на заводах витрачається марно, непродуктивно багато часу. Наприклад на виробничій ма-шині зайня витрачається 22 проц. робочого дня, а на будові тракторів — 20 проц. Мож-на собі уявити, які величезні втрати мають від цього заводи тресту.

В цьому році трест переглянув виробничі норми акордових робітників, які станов-лять 40 проц. всього числа робітників. Одна-к в результаті цього виробіток і розікнан-ня не лише не зменшилися, але мають тен-денцію збільшуватися. Заразом, як видно з інших даних, в останніх місяцях продук-тивність праці відстає від ароту заробіт-ної плати. Заробіток робітників, в порівня-ні до попереднього року, підвищився в пер-шому півроку на 10 проц., а продуктивність праці ароті лише на 2 проц.

Головна причина, через яку годі перевер-сти технічне нормування на заводах, це мале авторитетність нормувальників і те, що робітничі організації люблять більше ав-обільшення робочої плати, ніж збільшен-ня продуктивності праці робітників.

Не праце стоїть справа що до охоро-ни праці і взагалі оздоровлення життя ро-бітників на заводах. Ця справа є в дуже скру-тному стані. З року на рік нещасливі випад-ки зростають. Уже в році 1925—26 числе нещасливих випадків було незначайно ве-лике, а саме на 1000 робітників було 291 нещасливих випадків, а торі було вже 306. Грошей, які трест асигнує на забезпеку праці, не використовують повністю, а крім того використовують часом неадекватно.

Ще й досі заводи не мають певного плану оздоровлення робітничих умов праці. Пере-лік робіт складається на око непродуктивно, кошториси не угрунтовані, наслідком чого виходять значні перебільшення плану ро-біт. Наприклад, на Миколаївському заводі на встановлюючи мали витратити 45.000 карбо-ванців, а в дійсності витратили 73.000 кар-бованців. Апарат, який вермує техніко-безпек на заводах мало авторитетний і по-має належної кваліфікації. З боку органів Наркомпрани і місцевих комісій охоро-ни праці теж нема належного догляду.

Народа зазначала, що такий стан охоро-ни праці на заводах викликає різні непо-розуміння серед робітництва. З огляду на важкі умови праці робітників, нарада за-пропонувала союзним організаціям разом з виробничими нарадами, обмірковувати анвай-сперше всі потрібні в цьому напрямку на-ходи і добиватися, щоб їх обов'язково включено до плану на майбутній рік.

СЛОУ СЕЗОНУ є найновіші моделі **ПЛАЩІ** жіночі, футра, сукні, Гартоні, Саетери по 1-й найнижчих цінах 1-й у фірмі **Е. ТАУБЕ** давшиє Галлер і Сне **ЛВІВ, РУТОВСЬКОГО 11.**

Нарада спонстатувала, що однією з важ-них перешкод виконання капітального бу-дівництва є брак розробленого п'ятирічного плану заводів і тресту в цілому. Тому на-рада поручила управі тресту, щоб вона на-йближчим докінчила складання такого плану, а крім того, щоб вона мала на увазі необхідність підвизувати цьому часу заво-ді тресту в загальному машинобудівни-чому СРСР.

Зокрема нарада поручила управі тресту подати про можливість більше розгортання будови кораблів на заводах в Миколаєві і будови тракторів. Нарада поставила дома-гання, щоб в будучому році збільшено на-півтальне асигнування не менше, як до 26,6 мільйонів карбованців.

Нарада зазначила велику свідомість ім-портного устаткування, яке ще й досі де-лять без діла на складах заводів і поручила управі тресту мати на увазі устаткування ра-ціонально розділити між заводами, а ре-шту продати. Нарада поставила домагання, щоб закупно устаткування за кордоном робилося згідно з планами поширення і пе-ребудови заводів. Крім того нарада поста-вила домагання, щоб був збільшений до-клад до т.м. як приймається імпортне устат-кування.

З цих постанов ми бачимо, як-лихо ор-ганізована уся робота тресту.

Нарешті нарада визнала чимало хиб так-званої „раціоналізаторської роботи“. На-жаль однієї з справознавців з наради не по-дало ніяких конкретних прикладів, які на-водили робітники. Так само тим разом в справознавстві зовсім не наведено голосів критики з боку робітників з приводу спра-вознавства управі тресту. Можливо, що ро-зторощуюча критика, якій робітники піддали наприклад справознавство управі Шпен-стали, зробила таке привиблюючи вранішні в „радянській“ суспільності, що на будуче рішено повадержатися від публікування такого рода критик і обмежуватися лише на загальних.

31. жовтня ц. р. кінчиться реч-нець виповідження забезпечення 1/3 части будинків з ПЗВО. Хто ще не забезпечений в „Дністрі“, нехай не тратить ні хвилини, а піде до а-гента „Дністра“, зажадає картки ви-повідження, виповнить її і вишле поручено до приналежного Вовід-ського Інспекторату П. З. В. О. Ви-повіджену 1/3 часть будинків, нехай забезпечить негайно в Товаристві взаїмних забезпечень „Дністер“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

„Виремо за церкву“.
(До історії „польської унії“ в с. Жабче на Волині).

До яких засобів змусили звертатися українське населення Волині, щоб обо-решити свої найелементарніші права, свідчать останні події в с. Жабче.

Як відомо вже з газетних інформацій, кілька років цього села, нездоволеніх старшим священником, штучно пере-тягнуто на „унію“ Ст. Грабського, чи-так звали „жандарму унії“. Латинський латинський єпископ негідно призначив до Жабча кельоза Рудницького, влада пе-редала православну церкву „уніятим“ (всього 7 родин на кілька тисяч право-славних), а „уніятський“ декан, осадле-ний тут Пилипівським єпископом захватив усі будинки і шкільний вжиток, належний до православного священника.

Єпископська курія в Луцьку була до-сягненням захоплена, в тим часом „на-вернені“ п'янички, захоплюючи чуже майно, нападати на православних і чи-нати бешкет. Протверзеві „уніяти“ таким побожним захопленням „права-дних християн“, довідавшись правди, що-ди унія є унією нелегальною, почали по-заватися до „законного ходу“.

Одновременно страбавне православне на-селення енергійно домагається від влади повернення йому церкви в майні. Та ні-чого не помагало. Польща ставила по-бач уніяти. Зрештеші „уніяти“ відча-ток і самі в церкву, погарбнувши бу-дівлю, зійшли і т. д. — все це проходило

для них безкарно. Натомість на право-славних, що виступали в обороні своїх прав, посягалися протоколи й судові на-ри. Населення нарешті втратило тер-піння, і ось що сталося: В неділю 15. жо-втня, православні вийшли до церкви й від-правили Службу Божу. В понеділок, 16. Х. „уніяти“ захопили церкву й правили по своєму. На їхню Службу прибули мабто православні, які по закінченні Служби Божої записалися в церкві й за-явили, що з неї не вийдуть. Їх і зачи-нали в церкві (23 мушми і 5 міном). Отак вони й ночували в церкві, заявляючи, що вмируть у ній, а не віддадуть нага-зикам.

Це „нахазбетство“ православних, що о-смілилися таким способом оборонити цер-кву, збудовану їхніми батьками, підня-ло на ноги всю владу — повітову й по-в'язську. До Жабча стягнуто поліцію з трьох повітів. Поліція з уніятами (всього кілька осіб) відчинила церковні двері й запропонувала православним вийти, але ті замикнулися знутри й за-явили, що вмируть, а не вийдуть, доки ви-ща влада не поверне їм церкву.

Вся парохія загомоніла. Напруження дійшло до краю. Поліція працювала. Трі-вожні вісти й свари дійшли до повіт-ської влади. Повітство вирішило післа-ти до Жабча правос. декана Яновського, який намовив би „заговорників“ ви-йти з церкви, обіцяючи, що церква після того буде заштатна й уніяти до неї не допустять, та що справа буде передана прокураторові, який, ствердивши на міс-ці, чого в дійстві, тим і передасть цер-кву.

Чим смілилися, чи зрештеші свінчатися ця ганебна овердівовічна історія захоп-лення православної церкви, — в моменті писання цих рядків ще невідомо. В ко-жному випадку треба зазначити: 1) що лише подиву гідна рівновага й витрим-ка православних не дала до реальної крові й 2) що спосіб „навернення“ у-ніяти і захоплення їхніх церков, які впадали в XVII столітті, тепер латин-ський латинський єпископський курія не влад-дуться, бо українське селіштво потребує наважитися боротися за свої права.

„Кресовий лицар“.
Смерть ген. Т. Розвадовського.

В четвер (18. ц. м.) помер у Варшаві в літній св. Йосифа ген. Тадей Нордан Розвадовський в 66-році життя.

Особа цього польського генерала гл-боко вписалася в пам'ять українського на-роду. Тому не можемо й ми перейти мимо його смерті.

Серед українського народу тим ген. Роз-вадовського стало відомим в листопаді 1918 року, а саме в часі, коли т.м. Управ-ляюча (губернатор) Комісія в якій голову-вав грав вієхпольський лідер гр. Скар-бек, довела до відхилення ген. Рої, що-заяв був Львів, і добився покінчення на командуючого польськими військами на українському фронті, ген. Розвадов-ського.

Як відомо, після листопадового пере-вороту в польській пресі (краківській і варшавській) розпалася дика вакханалія на тему поведінки українців. Поміщувало-ся там найблизькі рафіновані і дикі, інспі-ровані вієхпольськими, очевидно — „де-тентичні“ описи знущань українців над поляками, відомості про розстріли, вшан-ня і т. д. Коли ген. Рої заяв Львів після уступлення українських військ, в окре-мому комунікаті заспокоїв розбещену польську публіку, опікуючи, повідомляючи її, що українська влада і взагалі україн-ські чинники поводилися з польським на-селенням Львова наскрізь коректно та що це було у Львові ніяких знущань, а тим менше розстрілів чи вшань.

Зараз після цього ген. Рої відхилено, а його місце заня ген. Т. Розвадовський. З хвилиною, коли ген. Розвадовський об-няв команду польської „групи Ск“, на-ступила „нова ера“. Першим завданням ген. Розвадовського було розірвати „Ді-ло“. Дні 29. листопада 1918 року в редакції „Діла“ написав відділ військової жандармерії в кількості до 12 осіб (крі-мового віку в розеті), який в наступальних до наступу балетями, закричав: „Rece do-бру!“ Провідник цього відділу, зазначив-ши, що повинні поступити законним шля-хом, показав цим же ген. Розвадовського,

в якому стояло чорне на білім: газету замкнути, редакторів арештувати до даль-шого заарештування, друкарські машини розмонтувати, а друкарські черенки за-брати „на rzecz Wojsk Polskich“.

Що у „програму“ виконали тільки частинно. Газету замкнули, і „Діло“ не появлялося від 29. листопада 1918 до кін-ця 1919 р. Аж 1. січня 1920 р. появилася „Діло“ під зміненою назвою: „Громадська Думка“. Тодішнього год. редактора „Ді-ла“ д-р М. Лозинського не можна було дістати в свої руки, бо він в час сховався в жидівській ділянці. Тільки двоє членів редакції, перетримавши під штиками цілу добу, опісля інтерв'ювано. Машини частин-но розмонтовано, але черенки не забрали, виславши заходів пом. Ів. Айхельбергера, тодішнього співласника друкарні.

Другим епохальним зчинком ген. Розва-довського був наказ виданий „Впередові“, єдиному тоді українському органу, що-би він друкувався латинськими буквами, бо він (ген. Розвадовський) не вмів чита-ти українських букв. Таким чином „Впе-ред“ довший час друкувався латинськими буквами для ген. Розвадовського й укра-їнськими для читачів.

Взагалі ера ген. Розвадовського, який був репрезентантом вієхпольсько-полю-вської політики супроти українців, а яка числювалася в безнастанних за-боронах, переслідуваннях, арештах і т. д. глибоко вписалася в українській пам'яті. Тоді теж наступив розстріл Фоліса й Со-ломоновича.

В липні 1920 р. ген. Розвадовський став шефом польського ген. штабу, 1921 р. ін-спектором другої армії, а в 1922 р. інспек-тором кавалерії. В травні 1926 р. після травневого перевороту у Варшаві, його арештовано й осаджено на Антоколі у Вильні. Одночасно наступила його димі-сія. Після звільнення з тюрми, ген. Розва-довський жив уже лише споминами, по-кинутий і забутий. Аж його смерть при-гадала його існування, а одночасно збу-дила й спогади у нас. Очевидно, його по-хорони напередодні листопада переми-нялися в мініфістацію його одиноким а породи „кресових лицарів“. Тільки о-станки цього „дирителя українського на-роду“ будуть перевезені до Львова і в понеділок (22. ц. м.) аложені на цвинтарі „оборонців Львова“.

Організаційний і вічевий рух.

І. В неділю дня 30. IX. ц. р. відбулося в Івані Теремиського повіту величаве посольське віче, на якому владав звіт посол д-р В. Загайкевич. На дубинній площі недалеко Чиналіні зійшлося око-ло 1000 людей з місцевого і кількох су-сідніх сіл. Серед надавнично невеликого зацікавлення і орозування вислухо-ли збірний звіт посла д-ра Загайкевича з діяльності Українського Клубу. Над-звичайне призначення латинського Український Клуб УНДО за свою боротьбу проти по-даткових пропозицій. „А якто голосували в справі тих податків ті посели в одній, що то перед виборами дурили нарід, що будуть мати протекцію у міністерстві, та що будуть давати за права селішнєві?“ — питали селіни. А коли їм посол Загайкевич промовив, що вони голосували за тими податковими пропозиціями, дивал нарід висказав свою обурення про-ти тих, що перед виборими за однією його баламутили. Збори висказали по-вне довіра і подяку Українській Парла-ментарній Репрезентації УНДО, а зо-крема послові д-рові Загайкевичові. Ві-че свінчилося в год. 2-й попол. Дока-зом свідомості села і прихильності гро-мадництва до свого посла в обставинах, що коли за дві години д-р Загайкевич виїжджав зі села, зібрався зовсім само-чинно без ніякого візвання цих 800 лю-дей, щоб його попрощати. В селі вид-но ової праці заслуженого місцевого па-роха о. Гуха, під якого війним проводом пропавше національце життя.

ІІ. Того самого дня вечером відбув по-сол д-р Загайкевич посольське віче в Я-вірники Руським. Збори отворив місце-вий парох о. Заворотюк. По вислуханні звіту посла д-ра Загайкевича з дія-льності Української Парламентарної Репрезентації висказали усталеним в числі около 600 людей — серед великого оду-шевлення прихильники і подяку Україн-ському Клубові і послові д-рові Загай-кевичові. — Село свідоме, хоч бідне, за-цікавлене в передній справі нації, в чому воля заслуга о. Заворотю-ка, біля якого гуртується багато прегар-них громадян.

Магазин блаватних товарів
Стахевич і Абрисовський
у Львові — Ринок ч. 32.
порукає
добірі товари для пань —
мужеські сукна — полотна.
Великий вибір! Ціни низькі!
416 8 8

Перед виборами до Каси Хорих.
Громадяни!

Стоїмо напередодні виборів до Каси Хорих міста Львова. Зближається важли-вий момент, в якому маємо показати, що тисячі українських забезпечених не лише мусять поносити тягар забезпечення, але що їм належить також відповісти пред-ставництву в такій переважній інституції, як Каса Хорих.

Це представництво можемо досягнути лише і виключно власними силами, об'єд-нани в свідомому гурті всіх українців, о-безпечених в Касі Хорих міста Львова.

Щоб це передвиборче об'єднання пе-реставити, як і довести до побідного кінця виборчу акцію, повстав у Львові „Україн-ський Виборчий Комітет Обезпечених в Касі Хорих м. Львова“, який іде до бою за представництво українського працюю-чого Львова у львівській Касі Хорих з та-кими гаслами:

- 1) Обов'язок забезпечення всіх фізично й умово працюючих повинен перейти вповні лише на працюючих. У випадках, коли дрібний ремісник не в силі платити цілого забезпечення, цей тягар має пере-йти держава.
- 2) Аж до цілковитого внадорвлення забезпечення має мати лікарську опіку, лі-ки та матеріальну підмогу для себе, як і своєї родини, від першого дня заведу-вання, у висоті повного заробітку. Ліки мають бути видавані такі, яких вимагає недуга, як і правільне та модерне ліку-вання.
- 3) Дбайлива охорона материнства. Пов-на опіка для вагітних жінок, а саме 4 тиж-ні перед і 8 тижнів по полозі.
- 4) Обезпечений має право свободного вибору лікаря зпоміж усіх лікарів даної місцевості, без огляду на те, чи це касо-вий лікар чи ні; зокрема касові лікарі ма-ють обов'язок приймати дома.
- 5) Висилка хорого, а разі потреби, до спеціалістів, калік, санаторій, купаль і лічних вод, які поручить цей лікар, що опікувався недужим у часі хвороби, а це оречення буде піддержане спеціалістом.
- 6) Збільшення числа дитячих колоній, замірських заведень та крем'яних ламп.
- 7) Відкриття молочних стацій для до-старчування стерилізованого молока жи-нкам в часі материнства та немовлятам.
- 8) Будова робітничих купаль по всіх ділянках міста.
- 9) Повна рівноправність української мо-ви: а) прийняття українських писем та видавання відповідей в українській мові; б) обов'язкове знання української мови зі-сторони лікарів і службового персоналу; в) друки і написи мають бути також в у-країнській мові; г) число лікарів і службо-вників Каси Хорих має відповідати відсот-ковому відношенню національності обез-печених; д) в дирекції має засідати укра-їнці.
- 10) Усі Каси Хорих на західно-україн-ських землях творять один союз.
- 11) Усунення бюрократизму по Касах Хорих.
- 12) Усунення протекційної системи при-лікування і призначення урядовців.
- 13) Усунення формалізму, натомість чимне і рівномірне трактування всіх хо-рих без огляду на їх стан та національ-ність.

Українці, забезпечені в Касі Хорих міста Львова! Всі, що працюєте по заводах, майстернях, інституціях і бюрох!

Ідемо до Вас з тими гаслами і заклика-ємо Вас об'єднатися довкола „Українсько-го Виборчого Комітету Обезпечених в Касі Хорих міста Львова“.

Голос кожного українського забезпе-ченого мусить впасти лише на адресу Укра-їнського Комітету!

Ніхто не сміє відтягнути від голосу-вання!

Не дайте себе обманути нікому! Тепер у гарячий час виборів припадають собі нас і панове з ППС, і комуністи, і панове з І-ки. Визв'ятимуть нас віддати наші го-лоси на їх дісти. Обіцяватимуть, що бу-дуть боронити наші інтереси, наших со-ціальних і національних праг. Не обмані!

„ОЛЬКА“

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ
найтриваліші — найдешевші

РИНОК ч. 35.

біля „Народної Торговлі“.

Українського робітника оборонити лише український робітник!

Лише в об'єднанні, лише в тісній азучі, лише в свідомості, що ми сила і що за нами перемога, лише під проводом „Українського Вибірчого Комітету“ йдимо до виборів до Каси Хорих міста Львова.

Український працівник Львова, будь готов!

Львів, дня 20. жовтня 1928.

За Український Вибірчий Комітет Обезпечення в Касі Хорих міста Львова:

Іван Олександр, д-р В. Старосільський, голова

Іван Жинковський,

П. заст. голова.

Іван Класниця — Степан Гевас — Іван Стебучак.

Остан Коберський,

Амброз Березовський,

Зинівий Пеленський,

В. Велетай.

НОВИНКИ

— Про міське самоврядування говорять дні 21-го ч. м. в 12. год. в пол. у саді „Міщанського Брацтва“, вул. Руська 3, 1. п., члени Прибічної Ради о. Дамян Лопатинський і д-р Альфред Говикевич. Після рефератів — дискусія.

— Консул СРСР у Львові Юр. Лапчинський розпочав, як нас інформують, з 20. жовтня ч. р. відпустку і виїхав до Харкова на два тижні. Всі агенди консулату вестиме в часі його відсутності віце-консул Григорій.

— Автомати на марку мають у найближчій майбутності повзати у поштових урядках більших міст Польщі.

— Темна хроніка. У Львові арештували спеціаліста від контрабанди Яна Мазура, що пачкував з Німеччини до Львова сахарину. Мав він сховище на вул. Соняшній і співачку Лейбу Ягіса на вул. Теодора; разом з ними переловили ще 5 осіб, що мачали руки в цьому солодкому інтересі. — 10 місяців в'язниці дістав Ян Скішник за влом до кооператив „Єдність“ на Богданівці. — Бурмистр Радехова поїхав на слово і вкесь в буйм-то редакторів гарнізованого органу „Ой-цзна“ п. Пасакасові, який нимантв від нього 2000 зол. — У Болівії ще 14-літній Давид Целер, за яким шукає даремне рідня та поліція.

— Не саботаж, а кепські стовпи. Львівська преса подавала цюч днями нову сензацію, що на лінії Копичинці-Василівці якісь українські саботажисти підірвали два телеграфічні стовпи. Тепер приходить з тернопільського воєводства спростування, що ці два стовпи були трухляві і впали самі на залізничний шлях.

— Втомлені життям. У Львові були на протязі одного дня дві нові спроби самоубиства, обі жінок: 19-літня Чернівецька випила з кешисного кохання сімного квалсу, в жінки шлюсаря Добровольська — денатурку. — У Загірниках шлюсар Шектер, по причині матеріальних клопотів, скочив із залізничного моста з висоти 25 метрів у Дністер.

— Спорт і національні пристрасти. Останні змагання в львівській цирку між львівським полком Валушевським і українцем з Києва Аксіоновим мали несподіваний підклад. Ось що каже про це спортивний референт „Газети Поранної“, якої чайже не можна підозрівати в симпатіях до Аксіонова. „Головно львівський, певний, що його піддержав його симпатик, а що не був у силі дати собі раду з непоганим борцем Аксіоновим, почав незаконну боротьбу, на яку молодий, повний темпераменту київський змагун, відповів такою самою зброєю“. І на цирковій арені зростає шовінізм. Кілька днів тому, коли на ній вступили наші два земляки: Богатирів і Волинцев, навіть „галерея“ поведилась, згідно зі спортивним духом і виявляла свої симпатії в їхню користь, у призначенні за гарну, джентельменську боротьбу.

— Чоловік, що не використав свого кисту. У Варшаві помер кілька днів тому один із найталановитіших сучасних медиків, Ян Гузік. Гузік був змалку шестиким членом. Уже тоді його товариші запричитали, що в кімнаті, де він спить, діється щось „чисте“. На його звернування випадково увагу якийсь спіритист-аматор. Після сеансів з варшавськими професорами він став відомим і з ним експериментували багато разів фахівці в Парижі та Лондоні. Гузік мав силу добувати своєрідні світлісні змани, підчас своїх спіритистичних

сеансів і цілу низку рідких явищ. На жаль, заробляючи на прожиток цими сеансами, він інколи помагав собі крадькома ногами та руками і це підірвало повагу цілкових експериментів. Він помер у 55 р. життя в нужді, підірвавши собі організм своїми надто частими сеансами.

— Сніг в Яремчі. Останніми днями звар в Яремчі такий великий сніг, що вкрив землю на 30 см. завглубшки. Чимало овочевих дерев поломаних.

— Чудеса техніки. Якийсь віденський фотограф зробив винахід, який стане чималою конкуренцією для артистів малярів. При допомозі цього винаходу можна буде фотографію вкривати олійними фарбами навіть нехудожньою рукою, так, що вийде буде й відрізнити від справжнього портрету. На жаль, цей винахід приходить у добу, коли дуже мало артистів робить портрети, що нагадували би фотографію.

— Ріжні вістки. Головним редактором „Ізвестій“ призначений Громський, буши, урядовець комсаріату для захорд. справ, доприней співробітник Чічеріна. — Помер голова львівської Академії Франк Діксі. — Голландська преса повідомляє, що пана виступить у найближчі часі проти спорту боксу як зарварського, незгідного з церковними та людськими законами. — Німецька преса спростовує ачорашні звістки про поважну недугу письменника Судермана, що має 74 роки; він тільки перетомлений працею. — Статистика міста Варшави каже, що за вересень подвоївся дохід міста; значно зросли доходи з міст і. л. перегонів. — Венеція втрапить свій дотеперішній характер: замість гондол, що еднануть її з суходолом, вона матиме введозі трамвай. — Ліндберг вибирається зі своєю мамою літаком до Палестини до Св. гробу.

— Літак причиною катастрофи. Нещодавно був у місті Граббені такий характеристичний випадок: Літак, який летів над одним із фабричних заводів, загубив із невикисених причин резервуар бензину. Резервуар упав на подвір'я заведення з такою силою, що спричинив експлозію, від якої зарисувалися нури будинків і анялася пожежа. Протигом кількох годин ціла фабрика агоріла так, що всяка поміч була вже неможливою.

— Могила вікінга. В горах західної Норвегії відкрили недавно могилу, що походить ще з часів епохи вікінгів. Могила знаходиться на висоті 1000 метрів над поверхнею моря. Дотепер находили такі гроби виключно на низькій прибережній смузі. Учені-знавці є думки, що з агаданій могили є похоронений якийсь полководець вікінгів, що загинув високо в гори, ймовірно підчас ловів.

— У СРСР пють щораз більше. Про те, як зростає в СРСР консумція алькогольних напійків говорять найкраще такі статистичні цифри: В самому 1927 році на 1,200,000 мешканців Ленінграду випили ні менше ніж більше з 7 мільйонів ведер пива та 1,862,000 ведер горілки. „Горіччана“ статистика переведена в Москві, Харкові, Одесі та інших містах Радянського Союзу дала такі самі висліди. В порівнянні до попередніх років, продаж алькоголю зросла на 60 відсотків. В останніх місяцях з'являється в різних комуністичній партії, під проводом генерала Ларіна окрема організація, якої завданням є поборювати надмірне спожитковування алькогольних напійків серед населення. Одначасно кажуть, що роботу згаданої організації перешкодило сама радянська влада, яка горіччаним монополією старється покрити бюджетні потреби.

— Шерші сходили Кружжа ім. Ганни Барвінок відбудуться в неділю дня 21. ч. м. в год. 6 веч. при вул. Мокшанського 12, з візачтом п. О. Шапирович на тему: „З моєї подорожі по Італії“.

— Сподів на ошдність. Відомий музтиціонер Рокфелер, який на днях збагачив майно англійського університету в Кембридж королівським дарунком 700 тисяч фунт. шт., має між іншими таку цікаву замітку: Йдучи на свій щоденний ранній прохід виповнює він кишені арбірною монетою, яку підчас проходу роздає між школьниками літатором. Синоволовий крес зналає в заміну, щоб кожна обдарована ним дитина вигодовилась на місяць арбірною монетою, а підчас проходу роздає між школьниками літатором. Синоволовий крес зналає в заміну, щоб кожна обдарована ним дитина вигодовилась на місяць арбірною монетою, а підчас проходу роздає між школьниками літатором. Синоволовий крес зналає в заміну, щоб кожна обдарована ним дитина вигодовилась на місяць арбірною монетою, а підчас проходу роздає між школьниками літатором.

Віче
в справі алькоавтованих
у Перемишлі.

В справі алькоавтованих службовників відбулося в Перемишлі дні 7. ч. м. публічне віче скликає послом д-ром В. Загайкевичем і Дмитром Доротиком.

Віче отворив Дмитро Доротик, почим де Президії крім Дмитра Доротика і посла д-ра Загайкевича як окликуючих, вибраних Т. Сохана в О. Засадного. Секретаризав Буладський П. Надзвичайно основний майже догосдинний реферат виголосив посол д-р Загайкевич, представивши покращення алькоавтованих службовників та вивадаче поступовання польської влади, що суперечить постановам договорів у Версалі. Ст. Жермен, у Відні та в Римі. Подав до відомої діяльності у цій справі Українського Союзового Клубу і Львівського Т-ва взаємної допомоги алькоавтованим службовникам. Вітний забрав голос гром. Романів, посол Зубрицький, Леськів, Доротик та інші. Ухвалено резолюції постановлені послом д-ром Загайкевичем, Романівом і Леськовим, що домагаються слушного поладження домагань алькоавтованих службовників. Учасник.

Театри.

Великий Миський Театр:
Субота 20-го, г. 3. попел. „Гридіон“ для молоді.

Субота 20-го, г. 7-30 веч. „Тамничка Дана“, оперетта.

Неділя 21-го, год. 3. попел. „Казни Гофмана“.

Кіна.

„Аполло“: „Блакитні ночі“.

„Лек“: „Геттема зрадженого мужа“.

„Оаза“: „Цар Іван Грозний“.

„Палас“: „Моряки і львівляни“.

„Фатаморгана“: „Гробниця кохання“.

На допомогу!

ПОКЛИК ГРОМАДИ СТУДЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В ПОДЕБРАДАХ.

Студентство Української Господарської Академії в Подєбрадах (Ч. С. Р.) щодо матеріального забезпечення поділяється на дві категорії: стипендіати і нестипендіати. Такий поділ заочнувався вже в другому році існування Академії, бо були випадки, що в тих чи інших причині декому не судилося одержати стипендію.

З метою допомоги цих студентів утворено при Академії Вспомогальний Комітет, який піклувався такими нестипендіатами і видавав їм грошові допомоги в розмірі 250—300 ч. м. місячно з фонду жертв, що їх складали як студентство, професура й урядові Академії, так і інші громадські організації. Організоване студентство в Громаді при Академії, крім щомісячних жертв на стипендіатів, робило ще й періодично одноразові одлаткування в алькоавтованому розмірі. Та все те разом далеко не вистарчало на найнеобхідніші потреби буденного життя студентства, бо прожитковий мінімум студентства випадав тут 450 ч. м. на місяць.

На початку цього не мало характер важкий. З часом забрало воно поважнішого значіння тому, що число нестипендіатів значно збільшилось, особливо в ш. р. 1927/28, коли до Академії прийшло багато нових студентів із різних емігрантських осередків, а міністерство нових асигнувань на стипендію вже не давало. Тепер є в Академії студентів-нестипендіатів до 70.

Зрозуміло, що таке збільшення нестипендіатів впливало погіршення їх матеріальних умов і вже позначалося з акціоною економією 1927/28 тільки частиня їх одержувала по 200—250 ч. м. місячно, а більшість з них по 100—150 ч. м. Це унеможливило нормальну працю, але вони тили ніхто не поклали шкідливого впливу, бо шукали засобів побіжного заробітку, була хоч слабка скромна можливість учатися і видатися на працю майбутній у матеріальному відношенні.

В цьому семестрі (зимова 1928/29) матеріальні умови студентів стали ще гірші ніж в попередньому році. На весні ч. р. закінчили студії в Академії біля 150 осіб. У зв'язку з тим число студентів-стипендіатів зменшилось, а тим самим зменшилась і сума жертв на нестипендіатів. Рішення і сенат Академії, вичинивши різних апаратів річного кошторису, не має можливості ухвалити допомоги в попередньому розмірі.

Таким чином допомога студентам-стипендіатам зменшилась до мінімуму і тільки 10 студентів старших семестрів одержує по 200 ч. м. а решта (50) по 100—150 ч. м. місячно. Такий стан річч викликає конку можливість займатися наукою, і ці важливі світлині науки й науки примушени заміняти академічну працю за роботу за лопату і шукати фінансової праці, що відомо тільки їм.

статі, особливо тут у Чехії, та ще до того тепер, коли наступає зима пора.

Аби унеможливити їм нормальне закінчити студії в освітній своїй меті, для якої вони сюди прийшли, управа Громади Студентів Української Господарської Академії звертається із закликом до всього громадянства, як у країні, так і на еміграції, до всіх громадянських культурно-освітніх та студентських організацій, прийти на зустріч з матеріальною допомогою всім тим студентам, учасникам нашої визвольної боротьби. Особливо звертається управа Громади і апелем до інженерів Української Господарської Академії, що перебувають тепер в різних країнах і державах, кому помагає бути в кращих матеріальних умовах. Вони же повинні байдужим оком дивитися на своїх товаришів-нестипендіатів, що йшли за недовго разом з ними в одних рядах і плечем об плече за ті самі права і волю українського народу. Обов'язком усіх нас є дати можливість цим забутих долею борцям зайнятися безпосередньо академічною працею для збільшення кадрів фахівців та працюючих як на полі науковому, так і культурно-громадянському змаганні.

Громаді просимо надіслати на адресу: Громада Студентів У. Г. А. в Подєбрадах (на фонд нестипендіатів).

ЗА УПРАВУ ГРОМАДИ:

Білодуб Сава Купицький Львів
голова секретар.

Енциклопедичний Український
Словник.

Забавляю чути нарікання навіть серед високо-освічених українців, що йма неустійчівності української термінології задоволься їм поборовати часом неперекладні трудності в письменній і усній уживанні української мови. Щоб запобігти цій недоволі, яку український загаль відчував дуже прикро, рішуче членський гурт українських письменників і наукових робітників приступили вже в найближчому часі до видання енциклопедичного словника української мови (лексикону), над яким вони працюють вже від довгого часу; випускаючи найкращі зразки української мови та поетичного стилю зі всіх давніших і сучасних українських письменників. Крім багатства української мови і поетичної вишуканості автори словника досягли техніки і логіки всіх наук.

Приймаючи на увагу, що без допомоги всього Українського Громадянства не зможе ні слід виконати свого завдання, прохавмо всіх Земляків, що співчужають нашій праці, дорожать енарком української мови й культури та відчувують необхідну потребу заміняти власні словники надіслати нам на картках слова і звороти української мови, власні машини, прилади, рослини, звірати, мінерали і т. п. терміни, що їх український народ уживав в давній місцевості, привітання й новоутворені слова, яких не використали ще давніші українські лексикографи, ані автори термінологічних словників Української Академії Наук у Києві. На окремих словах просимо класифікувати і додати повенення, що саме вони означають, або навести переклад в слову в іншій мові та зазначити місцевість (і повіті), де заживається цього вислову. Імена і прізвища III Зборачів помістимо у Словнику та зазначимо їх у тексті при наведенні їхніх цитат. Одначасно прохавмо українських письменників на всіх українських землях прислати нам свої останні твори для використання їх у Словнику.

Адреса: В. Казимирів, Львів, ул. Вроновська ч. 18.

Усі інші українські часописи на Україні й за кордоном прохавмо передрукувати заклад цей заклад.

ЗА ІНІЦІАТИВНИЙ КОМІТЕТ І РЕДАКЦІЮ КОЛЛЕГІЮ:

Вілод. Калитович, д-р Осип Терлецький,
1—1 Львів, 17. жовтня 1928.

Нові книжки й журнали.

Історичний Календар — Альманах „Червоної Калини“ на 1929 рік. Львів, 1928. Накладом Видавництва „Червоної Калини“. Формат 32, стор. 176. Крім цілоного календарного огляду та великої кількості ілюстрацій приносить щогорічний календар „Червоної Калини“ оповідання, статті та спомики таких авторів, як: Богдан Лейки, Дмитро Леоні, Митрон Захисницький, Андрій Чайковський, Федір Дудко, Юра Шкрумчак, Юрій Могилевський та багато інших. Ілюстрований Народний Календар на рік 1929. Перемишль, 1928. Видавник „Українського Голосу“.

Олександр Саломей: Характеризація в аматорському театрі. З передислою М. Голубинського. Книжка заасиоурена в барані ілюстрації. Формат 16, стор. 26. Давид Меснянин: Товариський гри в забави. Львів, 1928. В-во „Руська“ 8, стор. 32.

Чар-Зілля. Ілюстрований журнал. Виходить щогіжня в Тернополі. Ч. 8. Рік VII.

Жіноча Доля, двотомний для українського жіноцтва. Коломия, 18. жовтня 1928. ч. 20. Рік VII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД (Адреса: UKRAJINSKYJ HROMADSKYJ VYDAVNYCYY FOND), 11-12
C. S. R. Praha — Vraovice, ul. Brozkova, 390. — пропонує новинки свого видання:
Акад. Проф. Д-р СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ — Розвиток поглядів про семю словянських мов і їх взаємне споріднення. Ц. дол. 0.65 або 6.25 зол. — Студій Проф. Л. БІЛІЦЬКИЙ. — Основи української літературно-наукової критики. Ст. 312. Ц. дол. 1.90 або 17.30 зол. — Проф. Хв. БОВК — Студій з української етнографії та антропології 3 малюнками та багатьма малюнками в тексті та на окрем. (19 зм. і 4 кольорових) таблицях. Ст. 356. Ц. дол. 9.00 або 27.10 зол. — Проф. М. ТУГАН-БАРАНОВСЬКИЙ. — Політична економія. Популярний курс. Ст. 183. Ц. дол. 1.00 або 9.20 зол. — Проф. Л. ГРАБІНА. — Короткий історичний нарис розвитку геодезичних вимірів. Ст. 75. 28 мал. і 2 малю. Ц. дол. 0.75 або 7.30 зол. — Проф. Л. ГРАБІНА. — Геодезія: част. 1. кн. 1. Ст. 351. 19 рис. і 31 табл. в тексті. Ц. дол. 3.75 або 33.80 зол. — **Хто замовляє безпосередньо у Видавничий одержує 40 % знижки.** — Вартість замовлення можна надіслати: **ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ, ЛЬВІВ**,konto Ч. 149.000.

Більшовиизма України, політико-економічний журнал ЦК КП(б)У. Ч. 18 з 30. вересня 1928. Рік вид. III. Зміст: Передача — Передача політичної свідомості; М. Сергійчук: VI. конгрес Комінтерну; Г. Олександр: Характеристика сучасного капіталізму на VI. конгресі Комінтерну; І. Просвіряк: Про участь партійних осередків у раціоналізації виробництва; Л. Свєржін: Припущення промисловості України; О. Полонський: Загальне навчання та дивиденди нерискомості; А. Хмід: Введення графік Бобринських; К. Вінерський: Націоналізм і демократія на Зах. Україні в заповіді КПЗУ; Критика й бібліографія.

Вольное Козачество. Вільне Козецтво, двунедільний журнал літературний і політичний. Ч. 21. Прага.

Кубанские Думы, Кубанські Думи, орган Союзу Кубанців у Ч. С. Р. Прага, жовтень 1928.

Dr. V. Chorvat i Dr. E. Strauss: „Ukrajinci a jejich osvobodenecké hnutí“. Nakladem Socialistického Kroužku „Vilna Hromada“ v Brně.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 27. вересня н. р. відпочиваво перемичке громадство на вічний спочинок відступив У. Г. А. член Т-ва УКТОНІ, Михайла Жавко. Відпочиваво зарієнка в Перемичі. Перед ним участь у бокс під Перемичем, Гусаново і Брукенці, де йому вересня була розторонна рука, робочий з милого, сильного чоловіка мимовільно залуку. Похоронив відпочиваво доштов і залуком перемичаво член УКТОНІ. З вохих сутерни далого передодні знісено чорну деревину доштову. Великий відеп від УКТОНІ доштов сивко-жовтий дептам від чорного слутку доштов. За доштовно йшла мати, дружина і брат поштовго, за ними посол д-р Загайкович з дружиною, член Видлу УКТОНІ та ві поручники громадянства. На цинтар відодосав над могилою поштовго босіді о. Голіський і посол д-р Загайкович. Шеною про підтягочі журалів, яку відосав мучасний хор, розвращаво громадянство а жоварю Української Армії. В. ... П. 1

Лев Левицький

судовий радник в Острові коло Познаня, б. посол австрійського парламенту і галицького Союзу, б. судовий радник в Сколім, заступ в Б. 4 дня 19. жовтня 1928 р. у 66 році життя.

Похорон відбудеться у Львові, дня 21. жовтня 1928 року о годині 3-йй пош. і передодоронного дош при муз. Козаковського ч. 21. на Личаківське кладовище. 803 1-1 Родин.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Народний Театр ім. І. Тобілевича в Станіславові. 723 3-3
Субота, 20. жовтня: Об не оди Гримо.
Неділя, 21. жовтня: Об не оди Гримо.

„Вертеп Наших Днів“ єдиновисну грошеску Галактиона Чили і Ле-Ле відодрають у Львові а останній раз в неділю, дня 21. жовтня н. р. в селі Т-ва ім. Лисенка о год. 4-йй пош. і о 8-йй нешором. Цині миств анисел. Пизли протав „Сонетний Базар“ а в неділю від 11-1 передоді і від 21-22 пош. паса театру. 725 2-2

Красна Народна Канцелярія пошукуює виключеного правника (близько по можливості знання кооперативного виробництва). Зголошення слати в редакцію до 25-ого жовтня н. р. на адресу „Народної Канцелярії“, вул. Костюшків, ч. 1. а П. 1. 779 3-3

Господарський курс „Сільського Господаря“ в Коршіві. З дням 1. грудня 1928 р. відпочивається в школі „Сільського Господаря“ в Коршіві коло Коломиї, тримісячний господарський курс, на які будуть учини: 1) Історію і географію України; 2) Агрономію, тобто про господарство; 3) Агротехніку, тобто науку про господарські машини, та їх застосування в господарстві; 4) Найпоширеніші відомості метеорології, тобто про погоду та годівля, — хвороби та рахування худоби; 5) Пашівництво; 6) Садівництво; 7) Шовківництво; 8) Меліорація і ком. садибі під;

9) Разівництво; 10) Найпоширеніші відомості права; 11) Організацію кружків; 12) Сільсько-господарську Кооперативу. На курс приймається 60 курсантів, що найдуть призначення у селі в Коршіві, — а харчівно вестимуть у школі у власний заріді. Тому мають курсанти принести з собою власні харчі. — Подання о призначенні на курс являти до Філі „Сільського Господаря“ в Коломиї — Народній Дім — найдалше до 1. листопада 1928 р. По сім терміні внесені подання не будуть поштовжені. — До подання дошувати: 1) Метрику хрещення. 2) Свідчення шлюбне. 3) Посвідку, що стараючися на курс є членом Кошівки. Філі „Сільського Господаря“ і Кооперативу. — На курс прийняти будуть в першій мірі ті, що за ину заплатили Кооперативу шкільну оплату. — За ажиттє інвентаря мають всі курсанти платити по 10 зол. місячно. У виняткових случаях оплата на може бути обниженою. — Се є перші господарський курс в нашій краю, на які будуть учини лише самі фазові сили, що дає повну заповню вишаранх користей по покінченню сих курсів. — Управа Філі „Сільського Господаря“ в Коломиї. 1-1

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПІШУЄТЬСЯ старою, савітною, енергійною, адовою жинки до ведення кухні і домашнього господарства. Зголошення слати на адресу: І-на Тернопіль, Догрополе п. Бучач. 767 4-3

ФОТОГРАФ Янушевич, вул. Віні. Поля ч. 1 (біля Зеленої) Тел. 59-60. 789 4-3

ВІДОВЕЦЬ, літ 38 уривовень VII. степеня, власник реальності, вартости до 6.000 доларів, в меті близько Львова, одружиться з бездітною вдовою або старою панною до літ 45. Придає поштовго, але не кошене. — Зголошення до вішня него містих до Адміністрації „Діла“ під 3-золотівка ч. 1279623. 791 2-3

У НЕВАЖНЮЮ збудову військову пошівку на назв. Веселий Олександр урод. 18. V. 1906 р. у Дрогобичі. 790 2-3

ГОДИНИКІ тільки найліпших факрик прешівні продає за готівку і на рати від десятиліт діт а найліпшою сторою зисна фірма Іван Зельтенрайх, Львів пл. Маріївська ч. 5 3 123-2

ВІСНИЧКА вищої школи жіночого краєвства пошдовало, що при школі шкриті робітни мундурів, для учениць жіночих шкл. по ціні 20 зол. Таких приймаче працю в найсиромітій круж, по найліпших цінах. М. Ковалівська, Академічна 22. 497 7-7

БЮКТЕРІО, СРІБЛО, ГОДИНИКІ: поручає дешево Домітронскі Р. о. а. ж. е. с. і. Львів (Готель Жорна) вул. Академічна ч. 2. Догідні устали. 481 17-2

КОРОНКИ французькі, вазисієнкі „Календарі“, найновіші зразки, найдешевше продає Писко, Львів, вул. Боніва, ч. 7. 493 6-9

НА РАТІ СТО МАНН 55 зол. КАНАПКИ 35 зол. фетедни до розвешання 45.— Фабрика Закс, Личаківська ч. 122. 2-12

ВІПРАВНИЙ інструктор галдає зовні. Обмеж шлі обшати. — Адресування: зарпа дібр Озін, п. Ісес. 796 1-1

ПАННА прийме зичику від 1. нормальної до 3. гімназичної включно за конвертацію української мови. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Конвертація“. 890 1-1

У НЕВАЖНЮЄСЯ вярдену инижку військову і дошув особисті, виставлені ІКУ Бучач і Старостав в Товмачі на назвисько Іван Гриничин ур. 1892 р. в Приблуді п. Товмач. 795 1-3

ТОЛОЧАЛЬНЯ

Тільки найліпших десетів на площених іланях, навіть знішених. Відсінкувалля на савієнних машинках. Перероблювання на модний фасон. Фарбування футер динським способом. — М. Володимира-Паллаха, Львів, вул. Соборського ч. 12. Тел. 17-04. 270 10-7

Завсідни має на складі більшу кількість різної величини дзвонів, ЦІНИ КОНКУРЕНЦІЙНІ і на догідні сплати. 20-літня порука за голос і розбиття дзвона. 861 13-2

ЛІЖКО хосинке на рати 200 зол. На провінцію без поруки. Фабрика Закс. Личаківська 132. 755 2-12

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціалістка діточих недуг

Д-р Ольга Ган

Львів, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 46. 701 Пересвітлювання Рентгеном. 4-4

ЛІКАР-СПЕЦ. НЕДУГ ВНУТР.

Д-р ОСТАП ПРИЙМА

Львів, вул. Личаківська ч. 32. ПЕРЕСВІТЛЮВАННЯ РЕНГЕНОМ. 700 Телефон ч. 61-50. 7-10

Спеціаліст недуг легіа, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46. 432 Пересвітлення Рентгеном. 17-24

Лікар Загального Шпиталю

Д-р П. Цимбалістий

в недугах внутрішніх і жіночих орд. від 2-4, пошол. вул. Листопада ч. 114. 713 Тел. 63-93. 3-3

Спеціаліст шкірних і венеричних недуг д-р І. Мунд 6 сеп. від 1-го зм. шпит. ординує від 8-10, 2-6 в неділю від 9-1, Львів, Ясінка 1, ріг вул. Писудського (Панської). Тел. 48-01. 630 1-1

8 зол. | ПЕРСТЕНЬ | 8 зол.

з 14-карат. золота з рубіном та ін. у Б. ГРИНБЕРГА Синіуська 4. Тел. 39-22

На замовлення готові

ФУТРА і перерібки поручає ф-ма Ф. і І. ЛЮБЕЛЬСЬКІ

Львів, Рутівського 3. Тел. 48-70 369 40 літ існує. 6-10

Одинока у Львові

„ГОРСЕТНЯ“

на франц. зразок поручає: гумові носки, бездрітви, шліфери, підштанки, нагрудні п. опаски та менструаційні реформин, тунісові реформин і шовкові тілани у фірмі „Гігієна“ Р. КЕРНЕР, Львів, Пасаж Миколаша над кином Утіха. Тел. 51-24. 2-12

НОВІСТІ!

Найбільший склад грамфонів і музичних інструментів

„МЕЛЬОДІЯ“

Львів КОПЕРНИКА 3. Телефон 6-39.

уладна на зразок закордону для вигоди Вп. Відборців

ОКРЕМІ КАБІНКИ

для випробування грамфонових плит краєвих і закордонних, які наспіли під пору цю у великих виборі. 775 3-4

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ ВОЛОДИМИРА МАГАСА

в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинока ліярня дзвонів в Польщі, яка відливає дзвони з найліпшого металю зі звучним голосом і солідним виконанням.

Завсідни має на складі більшу кількість різної величини дзвонів.

ЦІНИ КОНКУРЕНЦІЙНІ і на догідні сплати. 20-літня порука за голос і розбиття дзвона. 861 13-2

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло». Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Харчові труднощі на Україні.

Львів, 22 жовтня 1928.

В пресі стрічаємо тепер дуже багато всяких заміток та інформацій про голод на Радянській Україні. Голоду в буквальному розумінні того слова там ще нема, але нині вже всім: і радянській владі і партії і цілій радянській суспільності відомо, що він можливий і що звільна наближається. Уже тепер судорожно реагують там на далекий поділ того страхіття, тієї невимовної потвори, що приносить страшні спустошення і муки населенню. І хоч ця потвора ще далеко, але вже відчувають інстинктивно холодний дотик її кістяних рук і робітники і селяни. З нею борються, хочуть її відігнати, відсунути: і влада і партія. Та чи усунуть, чи проженуть, чи витримують у боротьбі з нею? — Не знаємо!

Свого часу писали ми про те, що минулого (господарського) року було на Україні і в цілому СРСР дуже круто з хлібом. На передновок треба було обмежувати харчові потреби населення, треба було і на хлібній Україні вводити карткову систему на разовий хліб, а ужиткування білого обмежити спершу тільки до шпательів, а потім ще й до недужих і в приватних помешканнях. Цього річний великий недорід наслідком елементарних нещаст (вередлива і шкідлива для посівів зима, весняна посуха) спричинив те, що вже тепер треба вводити в систему харчування надзвичайні засоби ощадливості навіть на Україні. Кожен знає, що минулий господарський рік, хоч і був середнім щодо врожаю, то всеж пройшов дуже важко і що влада стягла хліб при допомозі примусових і репресивних засобів, то цей рік при недороді, при усуненні репресивних засобів у процесі хлібзаготівки на основі постанови XV. з'їзду партії, мусить бути в своїх перспективах дуже сумний. Практика дотеперішньої заготівки хліба доказує, що селяни, не всі, а ті, які мають можливий збір, з продажем хліба не спішяться, бо вважали його продавати не хочуть. Вони бояться голоду. До того вони ще й мстяться на владі за минулорічні репресивні засоби. Хліб купдись, як кажуть, щезає.

Та щоби не бути голословним, даймо в тій справі голос авторитетному представникові КП(б)У. Ще 3. жовтня анголосою теперішній секретар КП(б)У (отже фактичний диктатор Рад. України) Станіслав Косіор у Харкові на одному великому комуністичному зібранні дуже замітну промову на ці теми.

«По всьому нашому Союзу — каже Косіор — в цілому хлібзаготівлі ніби йдуть гаразд. Чимало ознак говорять про те, що ті труднощі, що їх мали ми цього року переборюються. Та якщо взяти Україну окремо, то я сказав би, що у нас справа з хлібзаготівлями нині трохи тяжча, ніж по інших місцях Союзу. Ми повинні були через недорід виконати величезну роботу щодо довозу насіння і його заготівлі. Цієї роботи ми в основному не виконали. Але у нас ще в дуже тяжкому стані промислові центри й органи постачання. І нині завдання в тому, щоб виправити становище з постачанням промисловим центром. Я повинен сказати, що нині на союзний центр ми вважати не можемо,

бо становить з хлібними запасами досить важке становище. Основні райони Союзу, в яких цього року маємо врожай гарний, лише вступають у кампанію. Звідси висновок, що ми повинні самі собі допомогти й піднятися. У нас заготівлі йдуть не гаразд. Уже передостання п'ятиденка спричинила певні побоювання. Остання п'ятиденка зменшує хлібзаготівлі з 3 і пів міль. до 3 міль пудів. Хлібзаготівний апарат, після скасування надзвичайних заходів, ще не розбудований і сповнається на те, що хліб сам буде надходити. Треба буде гарненько кожній партійній організації, в тому числі й харківській серйозно вивчити причини загання темпу заготівлі і негайно їх посприяти, зливаючись при цьому цілком і повністю на бач тих резолюцій, що їх ухвалили останні пленуми ЦК ВКП(б), про скасування надзвичайних заходів. Водночас із хлібзаготівлями ми маємо деякі труднощі і в галузі податкової роботи. Тут припущено чимало помилок. Цього року запроваджено велику серйозну податкову реформу, збільшено оподаткування замощування, встановлено експертне оподаткування. Ми фактично поклали всю податкову роботу на фінансовий апарат, а самі скопилися тоді лише, коли виникли ряд помилок, ряд хиб у оподаткуванні, коли де-не-де середняки оподатковували експертним податком. Ці помилки треба виправити, бо правильне застосування сільгосподатку має величезне політичне значіння».

Отже справа стоїть так. Справа такого чи іншого оподаткування і його проведення має велике політичне значіння — це правда, але правда й те, що ще більше політичне значіння матиме в наслідках успішного або невдачного проведення хлібзаготівки при поважній недороді. Косіор виразно підкреслює, що в тому відношенні Україна мусить собі сама давати раду, дарма, що тут недорід найбільший з усіх територій СРСР. Якби дані на те, що вона дасть собі раду? Дані мінімальні. Наапаки, більше є даних, що дають негативну відповідь на це питання.

Про них говорять тойже Косіор у тій самій промові. Він каже дослівно:

«Ми маємо на селі досить загострене становище, звісно, не в тому розумінні, що нас покинув середняк, а в тому, що ми маємо нині нечувану активність куркульства, яке вступає проти нас, отверто посідає цілком контр-революційну позицію. Глядаючи намагається використати кожну щілину, куди тільки можна пролізти, щоб підірвати нашу роботу. Отож боротьба з ним отверто й дуже гострою формою. Звідси ми повинні зробити такий основний висновок: нашої партії, особливо на Україні, де обставини особливо складні, де ми маємо справу з куркулем, значно культурнішим, ніж куркульство інших частин Союзу, де цей куркуль має за собою певні кадри інтелігенції, — нам треба буде вдесятеро посприяти політичну активність і нашу організаційну роботу на селі серед основної маси селянства й особливо серед бідноти». (Цитуємо за харківським «Комуністом» з 7-го жовтня ц. р.)

З того виходить, що українське село розбурхане, що воно кипить. Не тільки середняки, але й бідняки завели — видно — радянську владу в довіру. Вони не керуються ні політичними ні ніякими іншими сенсимами у своїй тактиці відносно комуністів і радянської влади, а виключно власними чисто шкурними інтересами. І це зовсім природне явище. Український селянин все був індивідуалістом. Зрештою кожна

людина мусить бути не тільки індивідуалістом але й егоїстом у випадку, коли загрожена її екзистенція. А даному випадку існування українського селянина може бути загрожене голодом. Тому то він добровільно не дасть свого запасу хліба на те, щоби рятувати перед голодом промислові осередки і завдяки такому альтруїзмові самому найтися в обіймах голодового марева.

Коли зважити, що рівночасно з невдачною хлібзаготівлюю та податковою кампанією починається там ще й виборча кампанія до рад, то легко зрозуміти незвичайно важке положення рад. влади і партії в тій ситуації. Бо вжити при хлібзаготівлі репресивних засобів значить провалити для себе виборчу кампанію до рад і при тім не здобути стільки хліба (його позакупують), скільки необхідно передовсім для здержання мінімальної харчової норми по більших містах і промислових осередках. А це вжити репресивних засобів — це значить теж не витягнути необхідної кількості

хліба, але за те може надіятися на успішніше та спокійніше переведення виборів. На тому тлі помітні вже тепер серед комуністів значні непорозуміння. Є сильна група, що вимагає репресивних засобів при здійснюванні хлібзаготівлі, але її підтягають теперішні парт. керівники під троцькізм і осуджують як контрреволюційну. Саміж вони виступають однією рідю на поборовання наростаючих труднощів, а саме: задержання при собі всякими можливими засобами бідняків і позискання середняків. Але як? — Балачкою, посиленням, як вони кажуть, зв'язків і політ. впливів партії на них. Однак все те палятигні і самообманчі засоби, що в таких делікатних справах як хліб до нічого путнього не доведуть. Тому то над Україною повисли чорні хмари. Їх комуністи розженуть хіба кривавими засобами, а що з того вийде — нині передбачити неможливо. Словом положення там важке і невиниме, бо заноситься на голод. А голод не жарт.

Цепелін і політика.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 16. жовтня 1928.

1.

Гріх сказати, що тутешня, французька публіка нібито дуже сумувала від учорашніх і передучорашніх звісток про труднощі «Графа Цепеліна» або від сьогоднішньої звістки про частинну невдачу цієї воздушної виправи. Ні, від того, що німецький воздушний корабель бився з важкими небезпеками, що з них він ледь-ледь випливав, тай що до пристані причалив він мало що скорше від доброго мореплавного корабля, в супреч усім самопеліновим надіям і рахункам німців. — Від цього пересітний француз завжди вже не страждає. Правда, хоча зоразді уваги і можна було чути на кожному кроці, то на сторінках газет вони не попадалися. На таку «ширсть» у виштовхуванні справжніх почувань не можна чекати у французів: вони нація астарта й завжди духово дисциплінована, щоб «розперізуватися» — хочби в словах, тай і в ділах і в світ валили й опіки, які анілювали би відразу у сторонніх. Почуття конвенціональної відданості і пристойності, впрошене століттями цивілізованого співжиття, двірського виховання й товариської стриманості, а надто тут глибоко зворінене, щоб дозволити французькій пресі отверто й широко висловити занепад і зораздість супроти Цепелінівського підприємства і його невдачі.

II.

Можна почування такі мати, однак виділити їх прилюдно — зась. Во не і непристойно, і могло би навіть німцям на нас самих, пошкодити нам самим. Що міжнародні договори — милуші і що народи спечують їх як тільки вони їм уже не під лад, знає це, і не від учора, кожний французький державний муж. Однак щойно тільки німецький канцлер 2. серпня 1914 р. опромігав був на таку «ширсть», що назвав обов'язком міжнародного уряду про нестримність Бельгії «шматком паперу», який вірно роздерти, коли Німеччині це вигідно. Цей «шматок паперу», півд словесної розпороженості і «ширости», так і принос до царської Німеччини і важко їй пошкодило між іншим також у американській громадській думці. Ні французі ні англичани до такої «ширости» не здатні, ні

в приватному житті, ні — ще менше — в міжнародних відносинах.

Нічого дивного, що можете перечитати всі французькі статті й віданні, присвячені виправі Цепеліна, а не знайдете там ні словечка непристойного про цю виправу. Напівки, знайдете там — і то в націоналістичних газетах не менше, а радше ще більше, ніж у ліній — цілі німці призначені і похвал для німецької воздухоплавної техніки і її найновішого плоду — «Графа Цепеліна».

III.

Саме в цих привазах і похвалах і політичний зміст, справжній суть французьких відань і міркувань про німців не воздушне зусилля.

Верейський мир знищить цілу німецьку передвою та воєнну авіацію і позав Німеччину, алавалося, поза рамками воздушного соперництва. Аж тут раптом: Цепелін, один, другий, третій, і докка безперечного верховодства Німеччини в ділянці воздушних кораблів. Що не може колись некорисно відбитися повуренією французьким перевозом підприємствами — не цілком німців байдуже. Однак не байдуже те, що німецьке воздухоплавство може через ніч перетворитися з мирового на воєнне і замисел перевозу наважирля і товарів служити — перевозом динаміту, бомб і убивчого газу над французькі міста і війська. Це не байдуже, і острах перед воєнними можливостями німців у воздухоплавних приладах живо пробуджується спогадів і бачуть тутешні газети, а нагоду поезію Цепеліна.

Малодушність — сважета? Пріба знають супроти величезних зусиль людського духа, удачних позитивів німецької техніки?

IV.

Ні! На жаль воно так, що коли два народи стоять у спорі між собою, то знаряддя дужини між ними буде все, що стоїть поможу до розпорядності — будь воно технікою, будь природним земельним багатством, будь фізичною дужістю, висловленою в родючості ґрунту, будь — очевидно! — воно освітленням воєнного інстинкту, будь воно навіть тим неважким і нестриманим особом духового впливу й морального підбоду, який випливає з книжок в літературі.

Все, до чого все стається знаряддям політики, засобом суперництва, потенціалом війни — все, чим богата нація.

І література, скільки є засобом, є об'єктом у політичній боротьбі, в національній боротьбі між народами. Також література! Коли у світовій війні збиті не стали по стороні Франції два десятиліття народів і держав, по частині навіть дуже далеким і азійським, непричасним до французько-німецького спорів, то велика пайка заслуги в цьому, заслуги у завоюванні франкофільства, лежала у французькій літературі — найбільше в усіх орієнтованих і читаних по світі підручниках, які навіть далеким пізнім американцям назвали життєм духовної солідарності з Францією. То були моменти побіди Франції, а прайшов момент, коли вони висловлювалися — в політичних актах.

V.

Все поміж двома національними суперниками є „політикою“, в найширшому і найвужчому значінні цього слова. Так в ррех політики є політичним знаряддям польського тлумачення з нашим значенням не тільки польська дипломатія і політика, але і політика тифлісська, з її польською прескою, дореч, що секрет польського Радикалу й інші його офіційні мови не то не перекладаються, але й не зрозуміли, а такі тільки тлумачилися. Як такий само стверджує, Польщі — плоти нас і на віки і дні. Між іншим також на цей лат, що — єдиний наш праймовісний свій бачити перекладаються бачення, поно затвердують їх національну відомість, поминають їх самоохочення задоволення, одним словом, адекват їх у моральній площі — польський.

Все поміж національними праймовісними і політикою, і не тільки нам казати на ймовірність, що вони не можуть бути середом ратування успішним і меншою політикою технікою.

Закарпаття.

Чеська аграрна освітня організація.

Із закарпатських газет довідуємося, що чеська аграрна партія очуває для 7. жовтня н. р. в Ужгороді „Народосвітне Товариство“ з метою ширення освіти між парторгівським народом, що єть на нинішньому культурному рівні. На установчих зборах цього товариства був присутнім д-р Едмунд Бачинський, а між іншим і програму його представив пражський редактор Петр. Після того зібрання у управу в ексці: Павло Федор (чехи) — голова, Брандле (Медичинський чехи) — заступник, Крайлік, Франціш і д-р Брех — контролери. Члени управи: Седлачек, Вепршалак, Гавик, Рерих, Зайд, Локот, Пішка, Гайник, Мешата (чехи) і Жидішак, Бачинський, Блокний, Марко, Ваня, Берганіч (русики).

Таким чином в управі нового товариства є 14 чехів і 8 „русики“. Це товариство підготовало вже давно під девізом: Не треба ні „Прогресу“ ні „Общества Душовича“, але треба осучасити чеське культурне товариство.

Після посвячення „Народного Дому“.

Орган посла Куртина „Рускій Вістник“, позначив опис посвячення „Народного Дому“ в Ужгороді, намагався ослабити те велике враження, яке зробило на всіх це імпозантне національне свято, до чого служать йому всієї нації і значний вплив. Не маючи чим потішитися, радів він з того, що один член бандері нібито знав з поля, а десь ще подає, що виповісний на святі промови не були нібито позбавлені політичних тенденцій, але це, моріла, не дивно, бо „Прогрес“ сама осучасилася під егідою українського „самостійництва“. Описав той-же орган депеше щось про виступ деяких промовців „проти руського язика“, хот у цьому нема ні критики правди. Не подобався йому й те, що в кінотеатрі „Прогрес“ всі написи в українській мові (яку він називав „галіциско-українським язиком“), кажучи, що такі слова як „діл“, „говин“ й інші пошому народом незрозумілі! Оце пишав „Р. В.“, правда, з бодом серця: що будинок „Народного Дому“ великий і дуже гарний, а кіно наскрізь сучасне. Добре, що приїхав хот тільки.

Кріза книжкового приму та засоби боротьби з нею.

(З нагоди свята „Жовтень — місяць української книжки“.)

Книжковий прим не тільки у нас, але й в інших країнах вже декілька років переживає кризу, яка повстала, як відомо, не стільки завдяки перепродажній книжці, скільки завдяки підпаду попиту на книжку з боку її споживачів.

За останній час різні країни й навіть міжнародні конференції та з'їзди привернули багато уваги як згадуванню причин цього явища, так і обмірковуванню тих засобів, які могли б відвернути інтерес до книжки серед широких мас громадянства.

Послідники крізи книжкового ринку пояснюють це явище, головним чином, такими причинами: 1) пролетаризацією широких верств населення, 2) горючими зростом кіно, радіо, спорту та різних забав; 3) значним поширенням періодичної преси; 4) зменшенням духовних інтересів у масі населення.

Щоб відвернути до вирішення питання про те, в якій мірі кожна з цих причин може мати відношення й до нас, як споживачів української книжки, стає необхідним проаналізувати ці причини.

Нема сумніву в тому, що в багатьох країнах та частина населення, яка живе

на заробіток від інтелектуальної праці, знаходиться тепер в гірших матеріальних умовах в порівнянні з довоєнною побудою, а тому й змушена наводити економію на витратах, зв'язаних з задоволенням духовних інтересів, а в першу чергу — на придбання книжок. Коли в такому стані перебуває т. зв. інтелігенція в країнах, де вона має можливість знайти собі працю відповідно до свого фаху, то що можна сказати про нашу інтелігенцію, яка в значній своїй частині примусово залишається безробітною, а як що й знаходить собі працю, то нерідко одержує нижчу платню в порівнянні з працівниками, що належить до пануючої нації! Не в кращому матеріальному стані перебуває у нас і та частина населення, яка живе з фізичної праці.

Але пролетаризація маси населення чому-сь головне відбивається на книжній торгівлі, тоді як теж населення охоче витрачає значні кошти на кіно, установлення радіо та різні забави.

Незважаючи на кіно, радіо, захоплення молоді й дорослих спортом, танцями й всілякими забавами безперечно але відбивається на книжарстві, і це не тільки тому, що населення витрачає тут ті кошти, які могло б уділити на придбання книжок, а також тому, що у нього не залишається вже вільного часу на читання книжок.

Ніхто не стане заперечувати освітнього значіння кіно й радіо, але, на жаль, зміст фільмів, програм радіо часто-густо поданий такий матеріал, який не має нічого спільного ні з освітніми, ні з естетичними завданнями.

Щодо спорту та гімнастики, то також ніхто не заперечує їх значіння, бо спортивні й гімнастичні організації — напр. у нас соціальні, трудові й ін. — не тільки скріплюють фізичний стан населення, але й усвідомлюють його національно, проте захоплення спортом і гімнастикою нерідко веде до задоволення духовних інтересів у тих осіб, що віддаються цим справам. Бодай самі такі організації зацікавлені дослідити — з року в рік зменшенням числа читачів і зменшенням книжок в бібліотеках, що обслуговують членів цих організацій. Так, напр., чеське товариство „Сонда“ в Празі VII вказує в своєму справозданні, що в 1923 р. т-во мало 4224 читачів, яких випозичено 11.209 книжок, а в 1926 р. було 2410 читачів і 7180 випозичених книжок.

Кольосальне поширення періодичної преси, яке помічаємо в чужих країнах, потягас за собою зменшення числа споживачів книжки, по-перше тому, що сучасні європейські, а особливо американські часописи, крім звичайного газетного матеріалу, подають на своїх сторінках цілу низку віршів, оповідань, романів і науково-популярних статей, так що у споживача такого часопису вже не залишається вільної хвилини на читання книжки, по-друге, тому, що витрата

на часописи (все більше й більш росте число осіб, які не задовольняються придбанням будь-якої одної газети, а купують щодня дві-три і більше газет) урізку асигновку коштів цієї особи на придбання книжок.

Розуміється, у нас не може бути мови про те, що українські часописи перевидають поширення української книжки, бо, по-перше, часописів у нас, можна сказати, як той кіт напаяка, та в ті, що видаються, ледви живіють — за недовстатнім числом передплатників, по-друге, обсяг наших часописів остільки малий, що прочитання хоча б щоденного часопису „Діло“ — від початку його аж до краю — відбере у читача не більш ніж годину часу. Нема вже чого казати про передплатників 2-х 3-х українських часописів, коли й на одну українську газету не спроможеться наш пересічний громадянин, який в той же час не зупиниться перед витратою значно більшої суми щомісячно на кіно чи інші забави.

І тут ми приходимо до останньої причини, яка дає себе в знаці особливо у нас, — це зменшення духовних інтересів. В бюджеті кожного пересічного громадянина знайдуться витрати на потреби другорядного значіння, і ці витрати завжди в нормальних, а в той-же час витрати декількох емоцій щомісячно на придбання книжок набуває характер надзвичайної витрати.

Коли встановлено причини будь-якого соціального явища, то стає можливим цілковито або почасти паралізувати чинність цих причин.

Отже боротьба за матеріальний добробут нашого народу стає черговим гаслом на сьогоднішній день, бо економічно слабкий народ не в силі підняти свою духовну культуру на належну висоту. Далі, кіно й радіо повинні служити освітнім завданням і допомогати поширенню книжки. В цьому відношенні можна було б задовжити приклад від деяких кіно в Чехословаччині, які підчас сеансів показують на екрані списки книжок, які слід прочитати на ту чи іншу тему, списки новин, що є в місцевій бібліотеці і т. д.

Щодо періодичної преси, то вона повинна уділяти більше уваги літературним справам взагалі й книжці зокрема. І в цьому відношенні слід побажати, щоб „Діло“ відновило на своїх сторінках критично-бібліографічний огляд сучасної літератури.

Накінцеві, необхідно прищеплювати нашому громадянству любов і повагу до книжки, бо сучасне покоління справді втрачає любов до книжки. Чи багато серед нас відчує тепер всю красу й ширість „елесі до бібліотеки“, в якій стародавній наш бібліофіл Степан Яворський дав „останнє підручання“ своєму наддорожньому сокровищу — книжкам: „Діти, мої книги, мої ви друзі, вас часто так тримаю я в руках моїх! Мої ви сла-

МИХАЙЛО ПОСАЦЬКИЙ.

4)

Між пальмами Сицилії.

IV. Вихід на Етну.

Я в туристичнім клубі в Палермо. Розповідаю, що хочу вийти на верш Етни. Чи це буде можливе? Чому би ні! Отже все укладено і гроші за все заздалегідь заплачені. На мою увагу, що я не маю ніякої запоруки, що все дійсно буде так для мене зладжене, як каже умова, і що мене може стрінути якась неприємна несподіванка, відповів дотичний пан чемним тоном, аластивим італійцем: „Так з чужинцями не робиться“. І тоді я йому повірив більше як не знати яким урядовим документам з печатками і підписами.

Минають дні. Я в Мессині, відомій нам з великого землетрусу ще добре перед війною; я в Таорміні, такий гарний, що для неї самої варто їхати до Сицилії. Вона славно також з добре збережених руїн грецького театру; я в Кінці в Катанії, останній стації для того, що хоче дістатися на Етну.

Я знову в туристичнім клубі в Катанії. Довідуваюся, що тут вже все для мене приготоване на повідомлення з Палермо.

Від сина власника готелю, де я мешкаю, випозичив наплечник, зладив їду і напійки на два дні, приготував теплу одіж і до дороги готов. Рано 5.30 авто до Нікольосі. Дорога тривала повних п'ятих годин, без перестанку серпентиною в гору. В Нікольосі дорога кінчиться. Тут я зголосився до т. зв. „Саро Guido“, себто до головного провідника, який також уже був заздалегідь повідомлений про мій приїзд, так, що на мулі і провідника, який мене мав провадити, я довго не чекав. Коло восьмої години вирушили ми в дорогу, теб-то я, провідник і 16-літній хлопчик. Я мав для себе одного мула, а тамті оба ділилися другим мулом і сідали на переміну. Дуже мило вражало, як молодий хлопчина все віддавав першенство старшому провідникові. Робив він це не з доброго виховання, тільки з якогось продженого такту. Аж коли добре змучився, тоді сідав на мула, а провідник ішов.

Дорога спочатку йшла серед піль.

покрытих винницями і засіяних части збіжжям. Згодом тоті упразні поля минулися, а ми почали виїзжати в якісь ліски, дуги, гаї з невеликих дерев, кущів, якоїсь ніби лозини, акацій. Стежка була вузька, галузя все било по ногах, по руках і по голові. Скільки разів ми візжали в такий лісок, тішилися ми в надії, що хоча трохи знизимо холоду. Але де там! Ріжниця була така невелика, що спека була однаково нестерпна як на відвертій дорозі. Сонце жарило так, що вбивало всяке життя. Листя повисло до землі, всюди смертна тиша, ніщо не ворухнується, воздух якийсь густий, насичений вогнем, палив груди у внутрі. Здавалося, що всюди розлита огниста рідота, яку вдихуємо разом з воздухом. Небазком стало ще гірше. Ми віхали в сферу лави, яка походить від останнього вибуху в 1910 р. Завмерло всяке життя. Куди глянеш, — бронзове або чорне поле застиглої лави. Серед того і так сумного овиду сторчать, що хвилює фантастично, немов страховище скелі, утворені з хвилю пливучої коліс наздогін лави. Німі вони, а так страшно на нас дивляться серед тої

пустині і серед того моря світла. Тут гострі кінчасті шпигі світять у сонці, там у низці скель якісь буші, то хідники, коридори, проваддя; там знову знімається вгору грімко якийсь бовдур, а крізь нього світить сонце через діри і шілини; там щось загинуло, неначе гак і зависає над нашими головами; там візжаємо в якусь тріумфальну браму; — і так все щось нового і око не знає, на чому спинитися і що оминати.

Спека неаблагана. Зверху сонце пече так, що, здається, переходить через тіло т акости і розпадає жили; з долини від розпеченої лави віє жар, що забирає віддих. Нізвідки помилування. А ми все в гору та в гору. Нас — трьох людей і два мули; позатим ні животики, ніякого голосу. Оба провідники не говорять з собою нічого; часом обмінюються якимсь конечним словом, коли один з них має сідати на мула. Мені вря-ди-годи приходило на гадку, чи я при здорових змислах або чи не є це все який привид. Але ні!

(Продовження буде.)

варі (Семігород) відчували мешканці на-
проти 10 хвилин тремтіння землі. — По-
мер король американських детективів
Вільям Фільс, який під час війни був спеці-
алістом від німецько-австрійських шпигу-
нів; у позитивних колах його звали Нік
Картер. — Ленінград зріс за рік на 73.300
осіб і має тепер 1.724.200 осіб, а мого на
17.000 жінок більше, як чоловіків. — Першим
„губернським прокурором“ у СРСР при-
значено у Тулі жінку В. Н. Цейтліну.

— Підземельний гараж. Префект паризь-
кої поліції внаштовпав перший спосіб, як
улаштувати вуличний рух. Місто забудува-
ло перший великий підземельний гараж,
де ждуть свободні міста, які лабарують на
вулицях світлих місць, вони ждуть на
співі власників. Авто спускають униз ліф-
тами. Поліція видає заборону, що приват-
ним автам не влізло ждати на вулицях
понад точну означений протек часу.

— Листи бунтів кайзера. „Берлінер Та-
геблат“ друкує невідані листи Вільгельма.
В листі з 31-го грудня 1905 до князя
Бюлова Вільгельм каже про можливість
війни з Францією та Англією, він пропо-
нує канцлерові негайно жити засобів, що-
би змінити становище Німеччини в му-
сультанським світі. Закінчення того листа
такі: „Нині, коли соціалісти синають
світлий саму, я не в силі дати в держав-
ні нічого нових. Спершу треба розстрі-
ляти та обезголовити соціалістів — коли
треба то і в керівній купці — а аж пізні-
ше проголосити війну“. Німечка соціалі-
сти під час війни підтримували Вільгельма
жк добрі патріоти, але Вільгельм не під-
держав Німеччини жк добрий політик.

— Химерна доля великих мужів. Недав-
но появилася на німецькому книгарсько-
му ринку нова книжка відомого автора
Бальдери Ольден. Цікава вона тим, що
змальовує основні німецьких колоній
в Африці Карла Петерса зовсім в іншому
світлі, ніж те, в якому цей останній був
дотепер поставлений на очах німецької
суспільної опії. Карло Петерс, не один
із тих великих мужів, які стоять ще живо
в пам'яті німецького народу. При кінці
минулого століття зосереджував він на со-
бі увагу цілого тодішнього політичного
світа своїми намаганнями придати своїй
батьківщині колоній в Африці. Ті нама-
гання стрінулися з завзятим спротивом не
лише з боку залізного канцлера Бісмарка,
але що більше зі сторони преси та публіч-
ної думки. Йому закидали надмірну жор-
стокість супроти туземного населення, що
провадилася головне у бичуванні та кату-
ванні непослушних племен. Знеохочений
та позбавлений всієї підтримки уряду,
зрікся Петерс свого становища держав-
ного комісара колоній та виїхав до
Англій, де заснував англійсько-німецьке
товариство для експлуатації „золотої“
Родезії. Повернувшись відти знову до Аф-
рики та прослідуючи нові копалинні
райони, помер він в огірченні та глибоко-
му жалі до своєї вітчизни. Нині, в три-
цять річницю „Петерсової кампанії“ по-
палється твір, який реабілітує великого
німецького патріота-дінця в очах німець-
кої суспільності, опираючись на багатий
біографічний матеріал. Обставина, що
Німеччина є позбавлена по війні всяких
колоніальних придбаних, грає тут неабия-
ку роль. (жп.)

— Рекорд бандитизму. Протягом остан-
нього місяця атнуло на залізничних лініях
у Мексику 30 машинистів і палачів, що
впали жертвами бандитських нападів на
потяги. Мексиканські залізничники звер-
нулися на даях із проханням до уряду,
щоби цей подвиг про безпеку їхньої
служби. Уряд покликає до безсилля. За-
ряджені військові загінки не сприяють
бандитизму.

— Жінка чи літак? В одному нью-йорксь-
кому суді пані Олівія Коннерс заявила цім
дінням так: „Мій муж убив мене морально.
Всупереч моїм благанням, слюзам і про-
тестам, він щодня їздить літаком для сво-
єї приємності, ризикуючи життям і цим
відбирає мені спокій і здоров'я. Я більше
цього витримати не можу, бо нездужаю
на серце. Або дайте мені розвід, або я-
хай муж складе присягу, що більше не
буде летуном“. Практичний суддя вій-
шов у мотиви жінки. Він поставив мужів
узятим на суді, щоби вибрав: або жін-
ку або літак. Десять хвилин пізніше, пані
Коннерс була свободна і муж мів літати
свободно над землем.

— Мадярська Секція Мистецького Гурт-
ка „АРС“ при Т-ві „Студентська Гро-
мада“ у Львові, улаштує в Аззі Ала-
демічного Дому (вулиця Сувійського 21),
виставку праць своїх членів,
учнів Проф. Ол. Новаківського. —
Відкриття виставки при ласкавій участі
Гого Епископа Митрополита Андрея
Шенгіцького відбувається 25 жовтня
1928 р. о год. 10-30. Виставка потріває
до дня 5. листопада п. р. Вступ за до-
бровільними датками на Мадярську Сек-
цію, щодня між годинами 10. а 15. 896 1-1

Театри.

Великий Міський Театр:
Понеділок 22-го, г. 7-30 веч. „Мала
грівиня“, комедія Б-рабо (30% знижки).

Кіно.

„Аполло“: „Безжитні ночі“.
„Лем“: „Гегенна зрадженого мужа“.
„Оза“: „Цар Іван Грозний“.
„Палас“: „Моряки і бляшдинки“.
„Фатаморган“: „Гривиня коханка“.

ТРИ ГОЛОВНІ ВИГРАНИ У ЛЬВОВІ:
це три шанери Львова: Ваня Морав-
ська, Юра Огоньок і Едвард Рей, що
виступають у канарі й Барі „Наршала“.
807 1-1

Дописи.

ЧОРТНІВ. (Посвячення пам'ятника по-
літним героям). Для 1. листопада цього
року відбудеться торжественне посвя-
чення пам'ятника полеглим борцям у
Чорткові. Програма свята така: 1) Зау-
починня Богослуження за всіх погибших
у визвольній війні, що відбудеться в 10
год. ранку в церкві на Вигнанні. 2) По-
хід на цвинтар у Вигнанні. 3) Панахида
над стрілецькою могилою. 4) Відслонен-
ня пам'ятника і промови. У святі зов-
муть участь усі українські установи
чортнівського повіту через свої делега-
ції а військи та все патріотичне укра-
їнське громадянство, якому дорога па-
м'ять молодих героїв. Пам'ятник, побудо-
ваний заходами Філі Т-ва Охорони Во-
єнних Могил у Чорткові, стоїтиме на
могилі 19-ох молодих невідомих героїв.
Кошти будови пам'ятника обчислені на
2.500 золотих, з того більшу частину
вже зосадили українські інституції та
громадяни міста Чорткова. Ренту ціни
покривають наложені фізикам одноразові
датки на отриману цілу (по 10 зол.) на
нашій установі і визначних громадян пові-
ту. З нагоди будови цього пам'ятника ви-
била Філія окремі листівки з проектом
пам'ятника.

Пам'ятайте, що всім збіркам на нагробник
на могилі Івана Франка треба посилати
до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов.
на щадничу книжечку ч. 79 10.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Лев Левіцький.

І знов відійшов від нас один зі стар-
ших діячів українського національного
табору, один з тих, що перебували не-
зламні воєнного і повстанського життя на
еміграції, а нині на заточенні, не зне-
віряючись до кінця життя в неминучу
перемогу української ідеї.

Пон. Лев Левіцький вже жк молодий
студент а пізніше як суддя брав живу
участь у нашому національному житті.
Ще у 80-их роках м. ст. дописував він
до Романчукової „Батьківщини“, а після
до „Свободи“ й „Діла“ болючи цінний
інформаційний матеріал. Працював теж
на освітньому й економічному полі.

Як начальник суду в Рожитові, а по-
тім у Сколів, перенів він перед війною
організацію тих повітів у рамках націо-
нально демократичної партії, поставивши
її на належну висоту. Не дивно, що гро-
мадянство обдарувало його своїм дові-
рим і вибрало послом до австрійського
парламенту, а ягодам (1913 р. остання
соймова каденція) і послом до галицько-
го союму.

З вибухом війни опинився Польський у
Відні враз з рідною, і там приступив
відразу до організації допомоги україн-
ській еміграції а Галиччині, що налива-
ла до того міста з усіх усюд. На ста-
новницю голови Українського Запорож-
ного Комітету і астратора табору на-
ших збігців подав він безперечно свої
заслуги.

Після відомого рішення галицької
справи в березні 1913 р. повернух пох.
Левіцький ще того самого року до краю
— як один з перших наших емігрантів.
Після його виїзду, тодішній польський
посол у Відні Лясоцький не пустив уже
нікого до Галиччини і швидко його наслід-
ник, польський нині проф. Ковальський,
створив уже догоду до краю нашій по-
літичній еміграції з Австрії.

Вернувшись до краю, старався пох. Ле-
вицький добитися своєї передвоєнної
посади в суді, однак до служби а Га-
личчині його вже не приняли. Так на
старості літ примушений він був не-
тінятися на заточенні (в Острові коло
Познаня) — віддалена від своїх найближ-
чих, до того з сильно надірваним здо-
ров'ям.

І не довелося Польському здійснити
своїєї постанови: инсультував свої роки й
отворити адвокатську канцелярію на
рідній землі. Померла людина доброї
волі, що не відтягалася ніколи від праці,
що занедалася добре в пам'яті громадян-
ства, що поклала значні заслуги для у-
країнської еміграції а часі найбільшого
її лихоліття.

В. Й. ПІ

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

„Просвітанський Театр“, який по ви-
ступав у Львові, виїхав в турне а па-
риж Тернопілля. Грималова. Підволо-
чись і інших місцевостей тернопіль-
ського воєводства прийме добру сопра-
ністку до хору. При інших кваліфіка-
ціях, може наступити також призначення
сольових партій. Зголошення приймає
Канцелярія Театру у Львові, Ринок 10.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ЖІНОЧЕ БІЛЛЯ КРАЄВЕ, закордоп-
не по цінах значно знижене.
Пінес. Львів, вул. Воїків ч. 7. 686 6—10

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та-
кож біжутерію класного виробу по-
ручає: Дембровський й Роза-
женський, Львів, (Готель Жоржа). —
Догляд умоли. 481 17—?

НА осінній сезон! Найліпші і найне-
пмішні форми суконь, костюмів і пла-
щів, тільки у Козловської, вул. Азале-
мічна ч. 92. 515 8—?

ВЛЮБЕЦЬ, літ 52 урядовець VII. сте-
пеня, власник реальності, вартості
до 6.000 доларів, в м. сті близько Львова,
одружений з бездітною вдовою або
старшою панною до літ 45. Придане по-
жадне але не конче. — Зголошення
до кінця цього місяця до Адміністрації
„Діла“ під 3-хологівка ч. 1272923. 791 3-3

ФОТОГРАФ Янушевич, вул. Віни.
Полч. 1 (бічна Зеленої). Тел. 39-60.
781 5-5

ПШУКУЄТЬСЯ старої, санітної,
електричної апаратури жінок до ве-
дення кухні і домашнього господар-
ства. Зголошення слати на адресу: І-
ван Терпила, До рополе п. Бучач.
767 5-5

L. M. 130543 28
Z. d.

ОФЕРТОВИЙ ПЕРЕТОРГ.

Громада м. Львова оголошує offertовий переторг на продажу деревного бу-
нового палива в м. п. з міського ліса „Бринні-Загірне“, — ст. Виб'янівка, 4 км. від
ліса, а саме:

Дерево опадове буюле 440 сажнів. Іосо ліс.

Точні умови продажі можна переглянути в Управі дібр і міського майна Ра-
туш І. п. щоденно в урядових годинах.

Писемні offerti треба вносити особисто в закритих конвертах з підписом
і адресою offerента під написом „Оферта на опадове дерево в Бринніх“ зі запо-
данням однієї ціни, а також з посвідкою зложення в Міській Касі наді у ви-
соті 10% (десять) offerованої ціни купна, до Управи дібр, Ратуш І. п. до дня 29,
жовтня 1928 р. до години 12 в полудне, в яким то часі наступить комісійне від-
криття offerт і есентуальний устний переторг.

В offerті повинен offerент виразно зазначити, що умови переторгу йому
докладно знамі і що піддається їм без жадних застережень.

Магістрат застерігає собі право до вільного вибору offerента і неприняття
жадної offerти, не подаючи причини.

У Львові, дня 15. жовтня 1928 р.

809 1—1

L. M. 132650/28
Z. d.

ОФЕРТОВИЙ ПЕРЕТОРГ.

Магістрат хор. ст. м. Львова оголошує offertовий переторг на продажу опа-
дового дерева (бук, граб, береза, клен, липа і берестове дерево), в простірних метрах
з ліса фунд. ім. Говсьського в Пятині, ст. Біле (Ліля Львів-Міжгілля) у віддалі
4 км. від ліса.

Ближні умови продажі можна переглянути в Управі дібр і міського майна,
Ратуш І. п. щоденно в урядових годинах.

Писемні offerti треба вносити особисто в закритих конвертах з підписом
і адресою offerента під написом „Оферта на опадове дерево в Пятині“ зі запо-
данням ціни за 1 мп. Іосо ліс — і звітном Міської Каси на зложення 10% наді від
offerованої ціни до Управи дібр і міського майна, Ратуш І. п. верх до год. 12-ої в по-
лудне дня 29 жовтня 1928 р., в яким то часі наступить комісійне відкриття offerт
і есентуальний устний переторг.

В offerті повинен offerент виразно зазначити, що знає докладно умови пере-
торгу і піддається їм без застережень.

Магістрат застерігає собі право до вільного вибору offerента або неприняття
жадної offerти, не подаючи причини.

У Львові, дня 15. жовтня 1928 р.

806 1—1

У НЕВАЖНЮЮ згублену військову
посвідку на назв. Веселий Олек-
сандр урод. 18. V. 1906 р. у Дрогобичі.
790 3—3

У НЕВАЖНЮЮся вкрадену книжку
військову і дозуд особисті, виста-
влені ПК У Бучач і Старостом в Тов-
мачі на назвисько Іван Гриняшин ур.
1898 р. в Прибодіві п. Товмач. 795 2—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ продає на готівку і на рати
від десятих літ у цілм краю знісна
фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл.
Марійська ч. 3. Купую бряздяти, зо-
лото, срібло плачу найвищі ціни.
124-7

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст медик легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 18—24

„КАРПАТІЯ“

Товариство зіймих обов'язків на життя і ренти
Львів, вул. РУСЬКА ч. 18.

приймає, під думе корисним успішним
праці двох організаційних подорожничих
членів. ОБІЗНАНИХ з технікою
аналізи життєвих обов'язків.

Кандидати, що викануться своєю пра-
ткою, мусять тобов'язатися на случай
приняття їх offerт працювати виключно
для Товариства „КАРПАТІЯ“. — Зголо-
шення а відповідання рекомендації
слати до кінця жовтня п. р. Неузгоджені
зголошення остануть без відповіді 805 1-2

Заява.

В часописіх „Діло“ і „Новий Час“ по-
міщені бун комунікат від імені Дирек-
ції „Дністра“ п. а. „В обороні правди“,
в яким оприлюднювала вона заклиди „Гро-
мадського Голосу“ про діяльність Ди-
реції „Дністра“. В тому комунікаті бу-
ли поміщені деякі висловки і твердження
на адресу „Г. Г.“, яким може почувати
себе редакція обияженою. Щоби не ро-
бити крили українському органам,
простую згадані висловки та стверджу-
ємо, що поодинокі заміти, які робля
„Г. Г.“ відносно забороняції улізів та
процесових коштів, були поміщені на
основі інформації довжиків, а добрий
вірі, а не з особистих мотивів, тим
більше, що заміти „Г. Г.“ відносно про-
цесових коштів о дрібні належності
Тов. назім. обєзп. „Дністер“ могли бути
оправдані бажанням „Г. Г.“, щоби про-
цесові кошти, падаючи на довжиків
зменшити. Відносно доручування судо-
вих півзав'язь відповідальному редактору
ли „Г. Г.“ можемо по провіренню спра-
ви а прийняттям заявити, що сі визна-
ня не могли бути йому доручені іза
неприсутності його в помешканні а
причини недуги і що спростовання по-
містив він сейчас по полороті з ліченням.
804 1—1 Дирекція Тов. „Дністер“.

804 1—1 Дирекція Тов. „Дністер“.

L. M. 130543 28
Z. d.

ОФЕРТОВИЙ ПЕРЕТОРГ.

Громада м. Львова оголошує offertовий переторг на продажу деревного бу-
нового палива в м. п. з міського ліса „Бринні-Загірне“, — ст. Виб'янівка, 4 км. від
ліса, а саме:

Дерево опадове буюле 440 сажнів. Іосо ліс.

Точні умови продажі можна переглянути в Управі дібр і міського майна Ра-
туш І. п. щоденно в урядових годинах.

Писемні offerti треба вносити особисто в закритих конвертах з підписом
і адресою offerента під написом „Оферта на опадове дерево в Бринніх“ зі запо-
данням однієї ціни, а також з посвідкою зложення в Міській Касі наді у ви-
соті 10% (десять) offerованої ціни купна, до Управи дібр, Ратуш І. п. до дня 29,
жовтня 1928 р. до години 12 в полудне, в яким то часі наступить комісійне від-
криття offerт і есентуальний устний переторг.

В offerті повинен offerент виразно зазначити, що умови переторгу йому
докладно знамі і що піддається їм без жадних застережень.

Магістрат застерігає собі право до вільного вибору offerента і неприняття
жадної offerти, не подаючи причини.

У Львові, дня 15. жовтня 1928 р.

Урядовий Комісар
п. о. Президента міста Львова

д-р ОТТО НАДОЛЬСЬКИЙ в. р.

809 1—1

ОФЕРТОВИЙ ПЕРЕТОРГ.

Магістрат хор. ст. м. Львова оголошує offertовий переторг на продажу опа-
дового дерева (бук, граб, береза, клен, липа і берестове дерево), в простірних метрах
з ліса фунд. ім. Говсьського в Пятині, ст. Біле (Ліля Львів-Міжгілля) у віддалі
4 км. від ліса.

Ближні умови продажі можна переглянути в Управі дібр і міського майна,
Ратуш І. п. щоденно в урядових годинах.

Писемні offerti треба вносити особисто в закритих конвертах з підписом
і адресою offerента під написом „Оферта на опадове дерево в Пятині“ зі запо-
данням ціни за 1 мп. Іосо ліс — і звітном Міської Каси на зложення 10% наді від
offerованої ціни до Управи дібр і міського майна, Ратуш І. п. верх до год. 12-ої в по-
лудне дня 29 жовтня 1928 р., в яким то часі наступить комісійне відкриття offerт
і есентуальний устний переторг.

В offerті повинен offerент виразно зазначити, що знає докладно умови пере-
торгу і піддається їм без застережень.

Магістрат застерігає собі право до вільного вибору offerента або неприняття
жадної offerти, не подаючи причини.

У Львові, дня 15. жовтня 1928 р.

Урядовий Комісар
п. о. Президента міста Львова

д-р ОТТО НАДОЛЬСЬКИЙ в. р.

806 1—1

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 30 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАЙСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Мадярська справа.

Львів, 23. жовтня 1928.

Ми повідомляли вже перед кількома днями, що Мадярщина зложила на руки американського посла ноту, в якій заявила свою готовність приступити до Келдогового пакту про осуд війни в міжнародних порухах, однак під умовою, що Зх. Держави Півн. Америки й уряди інших великодержав усунуть ті несправедливості, яких жертвою стала Мадярщина на мировій конференції. В ноті говориться про створене договором у Тріанон невиниме положення Мадярщини, яке, розуміється, не може довго вдержатися і не дає ніякої гарантії для мира в середній Європі.

Оцей дипломатичний крок будапештського уряду звернув знову увагу політичного світа на малярську справу. Як відомо, маляри ні на хвилину не погодилися з тим, що мирова конференція вирішила обкромити велике малярське королівство з усіх сторін. Не погодилися ні з утратою Семигороду, Закарпаття, Словаччини, Бургенлянд. Ось на днях сам малярський прем'єр гр. Бетлен мав відвагу заявити прилюдно, що Мадярщина вважає Бургенлянд, який належить тепер до Австрії, своєю територією і працюватиме в тому напрямі, щоб ця країна злучилася якнайскорше зі своїм матірнім пнем. На такому самому становищі стоїть ціла малярська суспільність і нема маляра, який погодився б з тою думкою, що згадані землі мають належати по віки вічні до сусідніх держав.

Про широку акцію малярів у напрямі ревізії дотеперішніх кордонів Мадярщини й кордонів її сусідів та привертання її забраних у неї територій знає увесь світ і з тою акцією вони не криються. Навпаки: при кожній нагоді вони повторюють своє *ceterum censeo*: Всі забрані нам території мають знову належати до нас! Цю думку заступає ціле малярське населення, таким духом переняті й офіційні круги. Ревізіоністичний рух охопив також малярську школу, церкву, взагалі ціле життя нинішньої Мадярщини.

Не диво, що ця жива акція наводить і живий відгук у політичному світі Європи й Америки. В справі „направлення малярських криків“ і ревізії кордонів Мадярщини та її сусідів у її користь забирали вже не раз голос визначні політики в різних державах. Нещодавно писала багато про цю справу вся впливова преса лорда Ротерміра, виступаючи різко проти сусідів Мадярщини, зокрема проти Чехословаччини й Румунії, які дістали після світової війни найбільше земель колишнього угорського королівства. Вся та преса описувала утиски малярського населення в обох тих державах, домагаючись ревіндикації Словаччини, Закарпаття і Семигороду для Мадярщини.

Якнебудь маляри поза сумнівними т. зв. „історичними правами“ не мають до тих земель по правді ніякого права, бо ж і на Закарпатті і на Словаччині, і в Семигороді є вони тільки меншістю, а можуть мати претенсії хіба до незначних окраїн тих земель, де живе компактно малярське населення, — то все таки їх пропаганда робить своє. Мадярською проблемою інтересуються в

світі, про неї говорять, пишуть, дискутують і не виключена річ, що маляри при сприятливій кон'юктурі таки дібуться своїх границь, як не в одному, то в другому місці.

Заінтересування європейської opinio долею своєї батьківщини заважають маляри тільки своїм невиспучій енергії і своїм завзятій акції як інформаційній, так і дипломатичній, а політичних кругах Європи й Америки. Ця завзяття акція, ведена з вірою в успіх, мусить довести скоріше чи пізніше до корисних для них результатів.

Одночасно ця акція і її (покищо: моральні) успіхи вказують на те, в якому пливковому стані є ще й нині Європа, зокрема середня і східна, і яких територіальних змін можемо дожити в недалекому часі. Свідомість того повинна стати й гартувати і нас на майбутні великі події.

Подих голоду на Україні.

Перші кроки в напрямі боротьби з голодом.

У харківських „Вістях“ з 12-го жовтня читаємо:

„Недавню Центральний Комітет Червоного Хреста скликав нараду представників УЧХ педорідних районів, щоб виробити загальний порядок та методи харчування дітей в педорідних районах.

На нараді виявилось, що в 9 округах охоплених голодом, потрібно буде харчувати в жовтні 1928 р. до червня 1929 р. близько 300 тис. дітей.

Справу харчування провадитиметься децентралізованим порядком, себто окремими самостійно повинні складати умови з окремими про порядок, розміри та плани харчування. Червоний Хрест бере на себе лише організацію харчування на кошти уряду і громадських організацій та розподіл готової їжі серед дітей. Доставка продуктів для населення пунктів мусить вжити на себе окремим, або та організація (кооператив), яка складає з окремими угоду на постачання продуктами.

За основу харчування нарада видала видати гарячого пайка на організованих харчових пунктах з додатковою видачою хліба та цукру. Харчові пункти повинні за допомогою організувати, наперед при школах, а коли потрібно і в інших помешканнях, що їх виведе сільрада.

В тих випадках, коли видавати гарячі пайки буде недоцільно, через велику віддаленість від харчових пунктів та при великому числі тих, хто потребує харчування, примусима видача сухого пайка дітям на місяць. За основу пайка нарада прийняла пайок, що його запропонував ЦК ДД, а саме: хліб, цукор, крупа, олій, картопля та йогурт на 1.200 калорій на місяць на суму 2 карб. 98 коп. Але вважаючи ці норми за мінімальні, нарада вимагала за потрібне порушити питання про збільшення пайка в частині горючих.

На харчування буде взято всіх дітей до 14 років, а також вагітних жінок на 6-му місяці та матерів з немовлятами.

Pr. 460/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnym po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45 poz. 398 Dzup. dokonane dnia 17 października 1928 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dziło” Nr. 233 z dnia 18. października 1928 z powodu że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pt. „Kriwawij strajk” zawiera w sobie znamięna występkę z art. 1 rozporządzenia

Визначення тих, хто відчуває потребу в харчуванні кожного харчового пункту, а також і контроль над здійсненням його покладатися на комісії при комітетах УЧХ в складі представників від УЧХ сільради КНС, місцевих парторганізацій кооперативів, ДД лікарів та вчителів, широко притягуючи до цього актив громадських організацій.

Вважаючи, що харчові пункти слід організувати насамперед при школах і що багато шкіл для цього не пристосовані, нарада також, що устаткування та пристосовування шкіл для цієї мети слід розпочати негайно за рахунок сільрад та місцевих громадських організацій.

На справу харчування потрібно буде приблизно 8.781 тис. карб., на що відпущено урядом 5 мід. карб., а недостатку гадать покрити за рахунок ЦК ДД, УЧХ та інших громадських організацій.

По більших українських містах виявлено вже великі хаоти перед крамницями в хлібом і продуктах. Картопля система на хліб введена по всіх містах.

Після нападу.

Становище громадянства. — Голоси преси.

Після огляду й відступного нападу двох молодих людей: Семена Стефанюка й Андрія Гасюка (так називається дружині нападників!) на редактора нашого органу, ми здержувалися від оцінки цієї події, віддаючи її під розсуд й осуд українському громадянству.

Та й сьогодні не маємо наміру аналізувати цієї події, її морального й фактичного підкладу, а звернемо увагу лише на становище громадянства й преси.

Як-же реагували громадські чинники?

Хоч живемо в часах задушення громадського сумління (на що мабуть рахували нападники), то все-таки громадська реакція прийшла скоро, обіймаючи елементи зовсім широкі кола укр. громадянства. В першу чергу реагувало об'єднання робітників пера, Т-во письменників і журналістів ім. Франка, об'єднання тих, що чи то в публіцистиці й журналістиці, чи в літературі, чи в інших ділянках письменської праці висловлюють й оформлюють збірну думку, світогляд і душу народу. З черги пішло слово протесту й осуду Т-во „Просвіта“, „матір українських товариств“, піонер освіти й культури, національної й соціальної свідомості серед найширших мас, а далі Наукове Т-во ім. Шевченка, найвища і найстарша наукова установа на західно-українських нац. областях та Українське Нац. Демокр. Об'єднання, найбільша українська політична організація. Крім того письменно або усно висловили своє співчуття нападному редакторові та осудили напад членів громадської, культурно-освітньої й наукової діляки.

Всі ці українські чинники, як збірні, так і одиничні, однак репрезентуючі збірну думку, осудили „інтервенцію“ представників невідомої масової групи, як „прояв deprавції і адміністрації“, класичний „спосіб боротьби, непрактикований і ніякий культурний суспільності“, остерігаючи „українське громадянство перед небезпечною анархією нашого політичного

життя“, та ставили в обороні свободи слова, думки, преси, національної честі і моралі.

Становище наведених вище громадських чинників є вповні достаточним осудом ганебного вчинку двох комуністдорів масової анархічної групи.

Якже до цього нападу поставилася преса? Перша відгукнулася „Нова Зоря“, пишучи, що

„коли кожна грубка буде видавати такі „вироки“ про те, що преса має писати і як має писати, то всяка свобода преси буде знищена і то гірше, ніж у більшовії, а гірше тому, що там є бо- дай який явний уряд, котрий видає приписи про те, що і як писати. А погляди невідомих груп ніхто збагнути не може, вже поминаючи питання, чи молоденькі хлопці можуть мати вироблені погляди на те, що „повинно“ бути в пресі, а що „не повинно“.

„Свобода“, орган Укр. Нац.-Дем. Об'єднання, пише з цього приводу:

„Заким рука справедливості осудить цей дикий виступ молодих людей, мусимо налягувати його перед цілим нашим громадянством, як вчинок негідний культурної людини, тим більше, що причиною нападу була тільки ріжниця думок. Таким „геройством“ України не збудуємо, тільки її зруйнуємо. Чому то- го героїзму нема там, де треба?“
Тижневик „Невільні“ пише:

„Не знаємо ні п. Стефанюка, ні його товаришів, ані навіть групи, в якій їмени виконати вони самосуд над головним редактором „Діла“. Нам тільки неприємно прикро за товаришів, якому на- весено таку тяжку, хоч незаслужену о- биду, й соромно за молодь, що в той спосіб береться пропагувати недотор- каність своїх поглядів...“

Різко відійшов від цього загального, одногнізно-гармонійного становища української преси, є становище „Нового Ча- су“. На сірому кімні, навіть після рубрики „З чужого спорту“, а перед „статтею“ — „Історія пахощів“, подас цей „люстрацій- ний, популярний часопис“ коротку нотатку про напад, наводячи його „зміщен- том“, який закінчує таким висновком:

„Не погоджуючись (?) в принципі з та- ким реагуванням на голоси (?) преси, в цьому випадкові ми здержуємося від всяких коментарів, не знаючи докладно, хто і з яких мотивів допустився зга- даного вчинку“.

Таким чином „Новий Час“ саме „в то- му випадкові“ здержується, бо — мовляв — нічого не знає. Очевидно, колиб знав, то не здержувався б з „коментарями“. Ясно, що тут не про „коментарі“ йде, тільки про становище й оцінку нападу. Поки- що цей орган лише „в принципі не по- джується“. А що „принципи“ в реальному житті різко коли „принципово“ здійсню- ються, то він фактично такий „лахоп- лий“ публіцистичний мораль дає „підлет“ таким ганебним учинкам. „Нов. Час“ — мовляв — нічого не знає, не знає, але чо- му він подає фальшиво „лакаві“ конксі- дорів масової групи словами: „Радимо па- нам не порушувати більше цих справ, бо буде ще гірше“, коли вони говорили: „Радимо памам не згадувати про це в пресі, бо буде ще гірше“. Між „порушувани- мим духом (яких?) справ“ і „незгадуваним про це (про напад) в пресі“ є хіба суття ріжниця.

Отже коли „Нов. Час“ знає істиний на- рікання погрози „інтервенціоністів“, то по- винен був вийти також із темряви іпо- рання відносно „коментарів“. На всякий випадок такої становища „Нов. Часу“ не приносить честі ні йому, як організації публіцистичної, ні його редакторам, ні чинникові громадської моралі, репрезенто- ваному цим „популярним“ органом.

Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 roku poz. 399 Nr. 45 b) wydać po myśli przep. z art. 77 cyfrow. rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydać się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstwa przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 19. października 1928 r. Havel.

„Загадочне“ становище „Нав. Часу“ дає притоку „Гром. Голосом“ в який собі сподіватися про образ і про гарбузи, Морави.

„Ми й не сподівалися би про це певну історію, щоб не той крик, що злився між діяльними громадянами з приводу об'єднання „Об'єднаного та повсякчасного“ свободи думки і слова“. Ми дуже вірили в те, який би оборона була лібіро шире. На жаль, це все обурення є на нашу думку, штучне. Не можна мати іншого перенесення в інше сиріт, бо те саме „Діло“ і його „обурення“ прихильники не мали ні слова протесту проти порушенням тієї самої „свободи слова й думки“, коли це сам націоналістичне студентство підняли революційні робітничі міти у Львові, або ж коли вони успішною виставою селянської (?) опозиції на загальних зборах „Пресвіти“ свободи висловити свою думку. Панове а „Діло“ навіть тоді тішилися (?) тим „лабунтанням“, а через те не мають чого жалуватися, що є судили, які вони послали (?) на українських робітників і селян при жовтневій, феміліїній негоді об'єднання на їх голосу“.

Такі профілі відповідей і „разнальові блуду“ пишуть панове редактори „Гр. Голосу“, пославши і традиційні проплати „Львівського параграфу“. Очевидно, ніхто й ніколи не перестав їм бачи — як вони пишуть — „свідомість українців“ не лише відчувати яких-небудь думки, але навіть не думати їх провадити. Все це писання є лише прибірок того стану, про який ми вже казали, що „лише „хм за розум““.

В той самий час, виводить свої мерканти думки успішного „Раді“ по ліній львівської скарбачки. Згадуючи про висловлення жалю й обурення з приводу підступного нападу „Раді“ адв'єтсь в „фідосифію“, бо пийн те

„лише розібрати, хто тут дубається, — а хто шире обурюється. На найбільш широкого виглядає „Новий Час“, який минає свійого співробітництва (всього „співробітництва“ і де?), відісся а резервою до інциденту в редакції „національного“ пресового пароха (що за достеїнність швидко, по якому зараз підняти повстання?).

Повторивши за „Гром. Голосом“, очевидно — підтвердивши, всі страхоти в побити „студентів і робітників“ та ставлячи в одну лаву „Новий Час“ і „Діло“, бо — минає —

„Новий Час“ — УНДО і „Діло“ — УНДО — а все ж таки „Діло“ пишуть — а „Новий Час“ відноситься а резервою“. — „Раді“

„у всякому разі, як все осуджувала того рода методи політичної (?) боротьби, так і тепер осуджує останній

поступий інцидент (що за сальсонний вислів!) а редактором Мудрим“.

Так те „Новий Час“, „Гром. Голос“ і „Раді“ „обороняють“ свободу слова і думки.

Ці становища культурної частини української преси призначає й виділяє „Хвіля“, пишучи:

„Не відкидаючи, коли в оцінку врання а політичного становища, а цілком натхнені кльїмиме той обсяг нечуваного адичиння, що висловлюється брутальною напастю на редактора щоденника. Виступ преси а надто підлий злупством усього культурного світа, щоб не могла бути агітацією вчинням, менше або більше негодитальним“.

Панове польська преса обмежила зобов'язання до децимарецьких потах аї сулим випуску факту, тільки повсякчасний „Діло“ а „Львівський“ зарекували на — осуд Центр. Комітету Об'єднання а на прями, який є характеристичний для су-тєства „санаторія“.

„Хто є втер, збірає бурю! Всі ці аяєлі неможе повістати лише а виповніши прованням, однак не можемо стриматися від уваги, що досі ці про-відники українського напрямку через українців проводили радше культ на-сильства, терору, „борби“, а не хотіли прозирати конкретності вишколених а власного громадянства з позитивної й мирної праці над власним поступом і розвитком. Бо ж як можна мусити вглядати, коли те саме „Діло“ а конфі-коване за підбурювання населення, а одпочено друкує висловлення осуду для всіх проявів терору, айдя вони не по-хотіли. Занадто багато а тому му-рипської етики, якої друга сторона ан-ступила аж тоді, коли тактика „борби“ помітилася на самому „Ділі“. Головна випакувала УНДО перестерігає перед об'явою анархізації українського полі-тичного життя, ми, найчастіше а час-них намірах (справді, а не „найчасті-ше“ а яких?) робимо те відважно, зда-ючи собі справу, що в інтересі нашої держави є спокій і задоволення всіх горожан“.

А під кінець нова погроза:

„Майже від двох літ Польща йде по-вним шляхом. На підкладі розв'язно-чогося партійництва змінюється (справді?) польська метода боротьби і політичної праці, отже час, щоб українські політики заставилися над зміною своїх метод і поглядів, бо уряд чи люди Маршалка своїх не змінять“.

Не будемо з „людьми Маршалка“, як себе рекламують редактори цієї ре-пталії, входить в ніякі дискусії, бо ці ступайки випаляють крайню неграмот-ність в основних національно-політи-чних питаннях. Що говорити а людями, які в своїй менторській пиндючності ко-

ригуються такими „аргументами“, як конфлікати „Діла“ за „лабунтанням лю-дям““.

На який випадок годиться тільки за-значити, що орган львівських „санато-рія“ а обговорюваний нами справі найшо-ся мало що не по тій самій стороні треба, що „Нов. Час“, „Гром. Голос“ і „Раді“.

Радянська Україна.

„Самооподаткування“ міст на користь міської бідноти.

На засіданні президії ВУЦВК-у а дня 16. жовтня розглядали справу самооподаткування міського населення та насе-лення селищ міського типу, щоб, як пи-шуть „Вісти“, забезпечити культурно-освітні потреби міської бідноти. Далі засідання поглядів місцевих міських органів на ці справи, запропонував се-кретаріат ВУЦВК-у вже давні всім ви-конавчим комітетам, міським радам та районним виконавчим комітетам селищ міського типу заснувати на місцях свої становища а цій справі та подати фор-ми самооподаткування. На засіданні ви-явилось, що хоч від виспави пропозиції минуло багато часу, то досі відповіло на поставлені питання тільки 12 окружних виконавчих комітетів і 12 міських рад, але як відповіли — невідомо. З уваги на те, що всі окружні комітети, міські ради й інші, пов'язані до того установи не подали своїх поглядів на справу „само-оподаткування“, то пре-зидія нічого не рішила тільки віддала всі ті чинники, щоб до яких типів у тій справі висловилися. Що буде а два тижні не знати. Але одне вже ми пі-не, що відповіді в цій справі не давали тому, що нового „самооподаткування“ всі бояться. Боятися тому, що а введе-ни вже нема що стягати, а там більше тепер, коли над Україною, особливою над її містами почало мзриво голоду.

Українізація робітничої газети на Криво-ріжжі.

Досі повалилися в Криворіжжі окружна газета „Красний Горняк“ на російській мові, що мала обслуговувати потреби кри-воріжських гірників. З дня 16. жовтня почала вона виходити на українській мо-ві під назвою „Червоный Гірник“. З того приводу дістала редакція газети привіт від центрального комітету КП(б)У і від урядових центральних установ. Украї-нізація цієї газети дуже спланена, коли зважити, що на Криворіжжі є 77 проп. українців. Але краще пізно, ніж ніколи.

Кооперативна освіта.

В Харкові відбулася минулого тижня культурно-кооперативна нарада, на якій виступиває гром. Целярківський ре-

ферат про кооперативну освіту на Укра-їні. З нього довідуємося, що: „остаттими часами кооперативна освіта на Україні нагто широка і починає набирати ха-рактеру певної системи. Але поруч а цим треба азначити, що кооперативна освіта на Україні ще й досі неадекватна на шкату надзвичайно серйозних хиб. До-сі ще ми не маємо достатньої плановос-ти а справі кооперативної освіти та по-аднакості між окремими даними її. Не маємо достатньої посланості між окре-мими галузями кооперації. Це поспри-ється почасти тим, що бракує єдиного провідного центру. Такий провідний центр, на думку гром. Целярківського, по-трібно створити. Крім цих важливих хиб маємо ще й недостатню посланість у справі кооперативної освіти між коопе-ративом та професійними щодо міської ро-боти і органами паросаїт щодо сіль-ської роботи. До 1925-26 р. шкіль коопе-ративної освіти а нас не було, були лише окремі гуртки. Першим роком порівняно широкого розвитку шкіль кооперативної освіти був 1926-ий. На той час ми мали 140 шкіл і 4 і піа тис. слухачів. В 1927 і 1928 р. а неповними даними, маємо шкіль 1140 а 22 тис. слухачів. Отже ці да-ні кажуть про те, що переважним міє-нем у кооперативній освіті повинні бути школи кооперативної освіти. На Україні а, як відомо, діє спеціальні кооперативні школи троха вишого типу, а саме: лу-ганський кооперативний технікум (тип середній) і київський кооперативний ін-ститут (висока школа). Про луганський технікум сказав референт, що хоч він „не стає ще вищою школою, а повному розумінні того слова“, то всеж готовий „гарних кооператорів вузької спеціаль-ності для робітничої кооперації Донбасу і всієї України“. Про київський інститут референт висловився незначний ха-рактеристично, а саме він сказав, що „ос-новні заходи, що їх треба знати до ки-ївського інституту, по рішучий курс на поліпшення соціального і партійного складу студентів, збільшення індустрі-ального пролетаріату а ньому та збіль-шення комуністичного промарку а про-фесорському складі“.

Вийзд акад. С. Єфремова за кордон.

Від добре поінформованої особи, що а цих днях прийшла а Київ, довідуємося, що акад. Сергій Єфремов перед двома тижнями вїхав за кордон. У київських українських колах загально поширеним є погляд, що акад. Єфремов уже не вер-не на Україну. Невідомо є теж теперіш-ня місце його перебування.

Зважаючи, що акад. Єфремов у най-важких часах не покидав України, ос-танючись на своєму становищі, Ані під

МИХАЙЛО ПОСАЦЬКИЙ.

5)

Між пальмами Сицилії.

V. На вершці Етні.

Коли ніщо не заступить дороги, бачу весь вершок Етні і все там роз-різняю: сніг білого диму неначе би хто наставив якусь таємничу руку а середини землі з розставленими пальцями. Музи пошалу і обережно ступають по неаіраційній естїкції, ру-ководяться природним інстинктом, що їм казав озміпати кропаваті, го-стро-кільчасті місця. Одно хибне поставлення ноги, а ми оба-я і мул, могли лежати з поломаними ребра-ми. Не знаю, звідки зв'язався припо-відка, що осел — дурний; я мав на-глядний доказ чогось цілком про-тилежного.

Коло полудня добилися ми вкїні до т. зв. casa cantoniєра себ-то не-величкого домику, призначеного на відпочинок. Провідник отворив ключем заборони з Ніколасі від Ка-по Гвідо хату і криницю, яка також була замкнена. Ввійшли в середину. Милій холод обняв нас. Ми почали взаїмно гоститися. Затерлася між нами всяка різниця. Ми шанували себе взаїмно як чоловік чоловіка. Була це хвилина якогось шляхотно-го почування і взаїмного аразумін-ня, яка в людській житті рідко при-ходить. Тут мав я нагоду пізнати

правдиму шир, шляхотну душу іта-лієця. В заміну за моє дороге вино „Капрі“ подав мені провідник своє терпке вино і хоча грубою, шорст-кою рукою, а проте з таким жестом, який могли мати лише ті люди, що колись панували над цілим світом.

Після короткого відпочинку пусти-лися ми в дальшу дорогу, бо перед вечором треба було нам дістатися до „Обсерваторію“. Краєвид ціл-ком інший. Лави нема, вона гнана внутрішньою силою з землі падала далеко від вершка так, що найвищі збічка гори лишилися вільні від неї. Через ту її частину ми тепер пере-ходили. Спочатку, сям-там, було видно клаптики зеленої трави, яка виростала эпосеред ріні, шутру, гру-бого, лупковатого піску і була ко-люча як тверде терня. Де тої трави не було, нога мула грязла глибоко в піску і хід був дуже повільний. Спека така сама як і перше, але ча-сто переривана холодним подувом з гори, якої вершок був уже дуже близько, але ми мали там стати аж завтра рано. Небавком простор-и з травою скінчилися, а перед на-ми виринула сіра маса гори, покри-та лупком, піском, подекуди мілкою землею. Що хвилини спливали струї води з розтопленого на вершці сні-гу. Пошало ставало холодніше, а відтак так зимно. Коло 5-ої години ми добилися до „Обсерваторію“, збудованого вже за Муссоліні, а фашистським зміном на фалаті.

Провідник отворив ключем двері. Всередині задуха, сопух неможли-вий. Всюди тапчани і коци, але все те покрито грубою верстою поро-ху. Видко давно вже тут нікого не було. Хотілось дуже пити. Я мав пляшку мінеральної води, аложив її а сніг і незабаром ми мали чудов-ний холодний напїток. Провідник азяв був нарочно з собою в бєсаги аугля; тепер його розпалив в якійсь мідниці і ми мали невимовно приєм-не почування тепла.

Нагла велика зміна температури, тиснення воздуха, втрома, сума ріж-них вражіннь, все це викликало у ме-не якісь памороки, так, що я поло-жився і накритий коцями. Постяга-ними з других тапчанів, лежав зо-дві години, заки очунив.

Після вечері і довшого проходу по горі ми полягали на ніч. Внаслі-док порохів і задухи спати не було можна. А до того ми мали в 3-ій го-дині рано встати, щоб перед ско-дом сонця вийти на верх гори, і я сам себе пильнував, щоб не заспа-ти. Тож завчасу повставали, обми-лися снігом і вирушили в дорогу. Що хвилини ступали ми по леді, бо вчорашні сніжки струї води через ніч замерали. Два зимний пройма-ючий вітер. Ми всі були повбрани теп-ло. Довкола темно. На небі звїз-ди. В долині безмежна, таємна, страшна глибина. З тої глибини тут і там зиркали якісь світла: це осві-чені міста Палермо Джірдженті,

Месина, Катанія. Ідемо мовчки. До-рога, часами прикра, провадила знову по дрібнім камінню, піску, лупку, а дуже часто по снігу та леді Вкїні по двох годинах ходу ми вийшли на беріг кратери. З середи-ни завівав вітер сірчаним димом і за-пирив віддих. Треба було все вва-жати, щоб не наставляти себе на той подув. В глибині кратери не бу-ло зрештою нічого цікавого. Дно було віддалене від верха на яких кількадесят метрів.

Вчорашнім маршем, невиспаною нічно і теперішнім прикрим ходом я був доволі змучений. Ми посіда-ли, маючи за плечима кратер, звер-нені лицем у сторону, де мало схо-дити сонце. Всюди довкола нас шє-піт, свист, сик, клекіт: це гарячі га-зи добувалися зі щїлин на березі довкруги кратери; це биття серця нашої землі-матерні, яка промов-ляє тут до нас своєю таємною мо-вою, здалека від людей і світа. Чи я її розумію? Що ж значили тисяч-літні змагання людий супроти внут-рішньої сили цього місця? Одно по-трясення, одні жмут розтопленої маси викиненій а середині заміню-вав родючі поля в пустиню і рівняв а землею далекі міста ось там у до-лині над морем: Месину, Катанію і інші.

(Докінчення буде.)

час походу Мурашова на Київ, ані після відступу армії УНР (в 1919 і 1920 р.) анад. Сфремов не опускав Київ і Ана-демії Наук, переживши голод і холод, пошкодженості й переслідування. В останньому році почалися загальна на-гітка урядових і партійних чиновників проти нашого вченого. Відгуків боротьби в Академії Наук відбилися і в нашому органі. В останньому часі поплив заванта-компанія проти акад. Сфремова в „Ко-муністичній“ А. Хвиль, пресовий референт КП(б)У, нападючи на нього як на „контр-революціонера“, який не змінив свого відношення до комуністичної влади. Йі експериментів та цупко тримався на-ціонального ґрунту. Хвиль домагався репресій проти акад. Сфремова. Комуні-стична кампанія, неперемінність кожного дня і поклики до репресій мабуть той впли-пули на заслуженого українського вчен-ія вченого, що його верни не витримали. Він з таким серцем поплив Україну, щоб не піти слідом Шербошівського, який кинувся в Дніпро.

Зміни в українській автокефальній церкві.

Від тої самої особи довідуємося, що від жатвеної влади уступив зі свого ста-новища старенький митрополит україн-ської автокефальної церкви Василь Лип-ківський. Постійно переслідуваний й в-рештований, широкі обсерваторії і сподви-жники національного українства, уступив, щоб не стати далі репресій на у-країнську автокефальну церкву. Його місце заняв асепітородський автоке-фальний єпископ.

Радянська влада заборонила теж ви-голошувати проповіді В. Чехівському, голові Української Церковної Ради і пер-шому прем'єрові Директорії, по політич-ним поглядам лівого ес-деківі, спорідне-ному з уклістами. В. Чехівський, аб-солютно Духовної Академії, глибоко ві-руюча людина, виглошував постійно проповіді і в добі свого високого уряду, і тим більше пізніше, коли займав ста-новище голови Української Церковної Ради. Тепер від влади прийшла заборона в погрозі репресій.

Новий політичний процес.

Розправа проти Полотнюка і Сенева від-ложена.

В понеділок 22. н. м. почався у вели-кій залі Львівського суду новий політич-ний процес — проти Платона Полотнюка й Івана Сенева. Перший, гімн, абітурієнт, обшуканий у приналежності до У-країнської Військової Організації і в у-бістві Михайла Гуса; другий, студент політехніки, в тому, що в розмові не товів алетям про особу першого, якого уривав.

Розправі проводять ради. Ангельський у трибуналі є ще ради. Антонович і Згу-радський. Обшукують прок. Пиртлер, Бороніть д-р Шухевич (обш. Полотню-ка) і д-р Старосільський (обш. Сенева).

Розправа зачалася зі значним ошпа-нонням. Після відчитання 7-сторінкового акту обвинувачення піднявся прокуратор і зажадав відложення розправи, бо не прибули покликані свідки: Ярослав Кар-пинець і Василь та Григорій Салевичі. Трибунал прихилився до прокуратор-ського внісення, наслідком чого розпра-ву відложено.

По широкому світі.

Сесія райхстагу ліпється 13 листопа-да. Одним із перших його актів буде за-суд про спалення нарі смерті.

Звизка ціл на німецьких залізничних лотетнула за собою дорожнечу на шляху буденних харчів.

Китавський міністр закорд. справ ви-даний до представників великих держав поту, ікою домагається, щоб негайно арікліся прав екстериторіальності.

Гренія офіційно заперечує, буцім-то вона переходить до війни.

В Атеніх почався процес проти учас-ників змови на життя армівала Конду-ріотса.

Ранні вісти.

ЗАМАХ НА КАНДИДАТА НА ПРЕЗИ-ДЕНТА З.Д. ДЕРЖАВ.

На демократичного кандидата на пре-зидента З.Д. Держав Санта виконано в нощі 22. жовтня замах. Коли він їхав за-лізницею і біля платформи Ку-Каміс-Камі-ну „Огніний хрест“ викликав розмову хрз-зімю, хтось вистріляв. Куля не заїлила.

РЕВОЛЮЦІЯ В АФГАНІСТАНІ.

Революція в Афганістані шораз біль-ше зростає. В мечетях відбуваються на-родні збори, на яких провізники опози-ції агітують проти реформи короля Ама-нулі. За один день покарани смертю дуж-е багато обшуканих у держ. армії.

БУДІВЕЛЬНА КАТАСТРОФА.

При будові волокозної фабрики у ЖИ-роми (у Франції) завалився стовп, що піддержував склепіння. За ним завалилася решта. В галі тілі мали монтувати ма-шини. Були три тяжко ранені робітники. Звід звалили 7-поверхової заваленої ка-менниці у Віксенс видобули 19 убитих і 3 ранених.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 857 50—858 00, канадський долар 851 30—852 00, чеська корона 0 26 33—0 26 50, австрійський ші-лінг 1 23 50—1 25 00, румунська лея 0 05 25—0 05 50, французький франк 0 34 50—0 34 75, швейцарський франк 1 71 50—1 71 75, фунт стерлінгів 43 50 00—43 75 00, радянський червонець 25 00—27 00.

Золото: 90 корон 36 50 00—36 50 00, 20 франків 34 40 00—34 70 00, 20 німецьких марок 42 40 00—42 80 00, 10 російських рублів 46 50 00—47 00 00.

Срібло: Австрійська корона 0 69 00—0 70 00, 5 австрійських корон 3 55 00—3 60 00, австрійський фазорен 1 77 00—1 80 00, російський рубель 3 00 00—3 10 00, копійки за рубель 1 50 00—1 55 00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 45 25—46 25, пшени-ця селянська 42 75—43 75, жито галицьке 34 25—35 35, ячмінь галицький бровариз-ний 35 50—36 50, ячмінь на мизно 29 00—30 00, ячмінь пастівний 35 50—36 25, ошес-галицький 31 00—32 00, кукурудза румун-ська 44 00—45 50, баряболя промислова 6 00—6 50, фасоль біла 65 50—70 00, фасоль колірова 48 00—50 00, фасоль яраса 60 00—65 00, горох ші-Вікторія 53 00—63 00, горох пізній 48 00—44 00, бобак 33 00—35 00, мшанка пастівна в зерні 00 00, явля 34 25—38 25, сіно сохоче кра-єне прасоване 18 00—19 00, сінома прасо-вана 5 00—5 25, гречка 33 00—34 00, льон 64 50—65 00, дубильний 21 50—22 50, рі-пак олійний 70 00—72 00, мукс пшенична 50 при. 69 00—70 00, мукс житня 65 при. 52 00—53 00, грисі кукурудзаний 67 00—70 00, мукс кукурудзана 49 00—51 00, отру-би житні 22 50—23 00, отруби пшеничні 23 00—23 50, крупні гречані 70 25—72 25, пшона 80 00—82 00, крупні ячмінні 47 00—49 50, пшона 47 00—49 00, просо краєне 39 00—40 00, макуха знана 39 00—40 00, конюшина краєва 220 00—250 00, мак си-лій 125 00—135 00, мак сирий 103 00—110 00. Мішки ютові виробу Страдон Варта 1 68—1 72, мішки ужиті добрі 1 38—1 42.

НОВИНКИ

— Львівська хроніка. Дві невеличкі по-жежі, на Камініривській і на Вулиці, — один труп 19-літньої служниці Йосифи Балух на залізничній шляху на Клепаріві (чи обшукано чи самоубийство, невідомо), — дві-три крадіжки, дві-три бійки, два-три вломи і офіційна хроніка нашої столиці нинішнього.

— Темна хроніка. Два роки називає ді-стали два легкі панки Ян Буф і Людвік Хіпальський, які при нагоді нічної прина-відної розмови на тему курення з заліз-ничником Ляхом, виврали йому портфель з грівні й вітків. — У Перемішлі заареш-тували широкую акробата Ценжара, з Варшави, який виповнив собі у білій жінці 10-літнього хлопця для аправа і вітк з ним, щоб зробити з нього свого шир-кового помічника.

— Причинок до автових катастроф. Бу-ло їх учора аж дві у Львові. Третя, яка могла бути, має свою тачу, майже веселу, причину. Львівський магістрат повісив на розі вул. Рутівського та Канітульової пла-щі остоорогу для авт та возів: „Ехзю-польно“. Більшість шоферів, в головно візників не в силі збавити, що „дольно“ значить „поволо!“ і думає саме, що злітно туди їхати. Замість „дольно“ можна бу-ло сказати „звольна“, або ще простіше „поволо“, помяту і тоді прості люди, що не визнаються на нирансах літературної мови, не дивувалися, чому й поліція потягне до відповідальності за шизуку Іду, коли впросто написане, що „дольно“ їхати.

— Українські богослуження в Берліні. Католицький світ у Берліні, що досі мало знав про український греко-католицький обряд, має тепер уже двічі нагоду побачити й почути наше богослуження, пер-ший раз у мурах великого костела в се-редмісті при Карловій вулиці, другий раз на шпрінгеві заслуженого голови „Карі-ташфранка“ о. дир. Віксена в просторій каплиці св. Миколи на сході Берліна при Фракфуртській вулиці. Обидва богослужен-ня, відправлені місцевим українським па-рохом о. д-ром П. Вергуном, відрати пов-ну церков публіки, яка уважно вислухала вступного вступу про наш обряд і при-слухувалася до кінця наших візпрат та агуким наших церковних пісень, відспі-ваних місцевим хором під управою опер, співака Заринського. Як довідуємося, в найближчому часі буде відслужена Служ-ба Божа в берлінській католицькій кате-дрі, де співатиме наш „Український На-родний Хор“.

— *Ucrainica*. У повсякденному Італійсько-му ж риві „Europa Orientale“, що ви-ходить у Римі заходом „Інституту для Східної Європи“, поміщено обшпрна й містотна розвідка Етгена Опаць-кого о. п. *Il problema ucraino attraverso la storia*, в якій подається огляд україн-ської історії від самих початків аж по сьогодні. З. К.

— Автомобільна катастрофа. В понеді-лок на вул. Сапіги авто, ведене шофером Макавським, наїхало на 43-літню Анну Дуду з Жидитич. В безнадійній стані від-везли її до шпиталю, а шофера арешту-вали.

— Труп жінки на залізничному шляху. Біля Персенківки коло зал. шляху найшан-засакроване тіло Йосифи Балух. Біля трупа лежав її одяг, пошарпаний на шма-тки. Поліція ствердила, що Балух вийшла з дому при вул. Як. Германа 4, а на чече-ним шіе 15. жовтня і з тої пори пропав був про неї асний слід.

— Закордонним артистам заборонено приїздити до Польщі. Урядовий коміса-ріят і всі воєводи повідомили інтересо-вані кола, що на будуче аж до відкликан-ня заборонено чужинним артистам при-їздити до Польщі. Не будуть продовжу-вати також карт побуту тим артистам, що вже є в Польщі. Це тому, щоб артисти ці не звичили грошей за кордои.

— Побили пос. Хама. Польський часопи-си повідомляють, що між-ство ви. справ одержало вістку, що пос. Хама побито до крові якийсь тріох людей у Станисла-вові, де він хотів уладити віче.

— Ріжні вістки. Перший сніг на Рад. Україні апав 15. н. м. в околиці Каміниці Подільського, Винниці, Житомира та Во-лочиска. — Славна санаторія в Грацу Крафта-Ебінга, дослідника сексуальної патології, продается на ліхтаній його нащадками, які посварились між собою.

— У Варшаві помер польський письмен-ник і буши, актор Йосиф Котарбінський в 77 р. життя; був він відомий як кілька-разовий талановитий директор театру та театральний рецензент. — Перська ша-хматна заборонила своїм придворним да-ми носити дорожчизни та сукні, при-везені з Європи. — По всій Італії велика студія; в Апеннінах сніг. — 110 перських студентів вийшло на париський універси-тет як стипендіанти свого уряду, що дав їм на студії 30.000 фунт. штерлінгів. — У Будапешті помер 75-літній відомий ар-тист-малер Павло Ваго. — З нагоди успіш-ного лету „Цепеліна“ в Берліні кружляв такий популярний дотеп: „Сучасна збу-ка (від „а“ до „з“) починається від авт з кінцяється Цепеліном“.

— Рекорди. З діамантових піль Австралії вистали в Париж діамант незвичайної величини та ваги, вартості півтора міліо-на фр., який уважають найбільшим у світі. — У Парижі арештували двох студентів, які систематично крали книжки зі столів книгарень виставлених на вулицях і про-давали їх антикварам. Вони мали кілька свідників, що досі неспісдіжених. — В архівах у Толедо відкрили документ під-писаний Христофом Колумбом. — У цен-тральній науковій бібліотеці міста Калуги гинє 100.000 ріжних книжок, між якими є 7.500 ріжних примірників.

— Міністр рецензентом. Кілька місяців тому англійський прем'єр Болдуін напи-сав в одному з лондонських денників довгого листа на тему творчості пись-менниці Мері Веб, якої ніхто не читав. Мері Веб жила все життя в нужді, а тру-дом находила вилави і рік тому померла. Після статті Болдуїна продали за кілька місяців 500.000 примірників її книжок. Як-би Болдуїн так спізався в політиці, як спізався зі своєю рецензією, то давно лігав би доміслю.

— Авторська криза в СРСР. По статисти-сти московського комісаріату освіти є тепер на просторі СРСР 8000 авторів без посади. Згаданий комісаріят має тепер намір, щоб зарадити цьому безробіттю,

зорганізувати цілу низку надаріаних ак-торських труп по провінції.

— Всесвітня кіно. Один із директорів нью-йорської електротехнічної ліги заявив, що нові балакучі фільми будуть уже використані в теперішній передвборчій кампанії для виглошування проповідей, викидів і оголошень. — Канадський у-ряд призначив 2 міль дол. на будову кіно-студії в Оттаві. — У Лондоні утворили товариство з капіталом 425.000 фунт. шт. для експлуатації телекінового апарату „футлорафа“. — Німецький кінорежисер П. Мюлер покликаний до Югославії, щоб там поставити основні кінематографії. Пер-ша фільм пригтовлена в Білгороді буде з югославянської історії; головну роль гратиме В. Гайдаров. — Американська кі-нола фірма „Об'єднані артисти“, що пу-скає в світ фільми Чапліна, звернулася до його наслідувача Шарльо Рівельса, я-кий виступав в скетчі „Цирк“, щоб він не називав себе на афішах „Шарльо“ ні поруч з цією песою, ні окремо. Рівельс відповів, що Шарльо — його дійсне імя, а не псевдонім, уживане ним уже на афі-шах 15-літ, що сам він уродився в цирку і написав свій „Цирк“ 12 літ тому. З цьо-го вийде цікавий процес про авторське право власності.

— Віл чого вмирають англійські лікарі. Від двох причин: від надміру горілки (віс-ки), яку пють і від невдоволення життям. Такий висновок робить один з їхніх това-ришів д-р Грагем, у відчті в лондонському інституті соціальної гігієни. Лікарі, каже він, дуже хутко томляться інтензивною працею і піддержують свою енергію аль-коголем, який нищить їхній організм. Крім цього вони мусять жити в білих ділян-цях або на провінції. У надмірі зайняття, без відповідного товариства, вони попа-дають у нудьгу в самотності і часто ніч-ють сазовбивством.

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок 23-го. г. 7:30 веч. „Тасмиса Даяа“, оперетта.
Середа 24-го. г. 7:30 веч. „Тасмиса Да-яа“, оперетта.
Четвер 25-го. г. 7:30 веч. „Тоска“, ви-ступ Зденки Зіконої.

Кіно.

„Аполло“: „Блакитні нощі“.
„Лев“: „Гегенна зраджекого мужа“
„Озла“: „Цар Іван Грозний“.
„Палає“: „Морини і блондинки“.
„Фаталорган“: „Гробниця похання“.

Зі спортивного життя.

Україна—Балі 5:1 (1:1).

Україна перемогла певно й легко, пе-реважаючи свого суперника на цілу класу.

Змагання Ліги.

Виста—Погонь 2:0 (0:0).
Турист—Гасмонія 1:0 (1:0).
Л. К. С.—Чорні 2:0 (1:0).
Польовія—Краковія 1:0 (1:0).
Варшавіанка—Варта 1:1 (1:0).
Шлеск—Рух 1:0 (1:0).

Ця неділя стала чорним днем для всіх тріох львівських лігових дружин, в спе-ціально для „Гасмонії“, якої доля вже припечатана. Як „Гасмонія“ у Віні, так і „Гасмонія“ у Львові цього року не допи-сали зовсім. „Гасмонія“ злетіла до П. віден-ської ліги, „Гасмонія“ до львівської А-класи. Три розгравки, які стоять іще перед львівською жидівською дружиною, її безнадійного положення не поправлять.

Змагання атлетів у ширку Корнацького.

В мин. суботу та неділю ширк був на-повнений учерть; навіть проходи між ав-кази заліла публіка, що стежить з не-терпачкою за ходом змагань. Аудиторія має своїх улюблених, свої турти, що го-лосно висловлюють свою симпатію та не-вдоволення успіхами, невдачами й засо-бами боротьби поодиноких змагунів. На жаль, ці симпатії не є інкози вілії під шовінізму сільного значної частини пу-бліки.

В неділях змаганнях місцець Польщі Теодор Штеккер відповідав з такою са-мою завзятістю та грубістю на некульту-рний спосіб боротьби американця Бен Самсона, який постійно виправдує себе англійською мовою, що він звик до сво-бідної американської боротьби, яка до-зволяє помагати собі ногами й іншими катками, недовольними у французьких змаганнях. Іншого роду протести повто-ряє чужеразною французькою алья-тець Крава, що є спеціалістом в утєчі з приписового поля боротьби — килми на неагральне місце: пісок арени. Франк-фуртський велитень жид Пошоф раз з досади скинув його аж поза поруча між

публіку, а раз такі прислухав його „грозні пісок“. Аудиторія (головні гас-
херні) ніколи не обурюється, коли на не-
законну брутальність дозволяє собі зма-
гати — її симпатик, а навіть лаохочуа йо-
го до неї вигукати. Суддя і все жорі ча-
сто безсилні, бо порозуміваються з чу-
жизнями тільки на міг, не змачи між со-
бою перекладчика.

Боротьба Штекера і Бен Самсона (пер-
ша пара) лінійна нерівномірна. Прогаска
поблизу без труду слабкого тирольця Пре-
яра. Симпатичний українець з Києва Ак-
сіонов борюва і досвідченим атлетом з
Бреслава німцем Лёнгстом, якого поклав
у дуже гарній, зручній, джентельменській
боротьбі. Попереднього дня (в суботу)
Аксіонов узяв сильнішому й більшому
болгарини Феристанову аж у 30-й мі-
ніті. Боротьба між ними була така гарна
і інтелектуальна, що вся публіка була нею
захоплена. Взагалі і наш земляк і Фер-
истанов мають у публіки величезні сим-
патії. Пошмоф поклав Кривця на велике йо-
го дачудовання, зробивши йому потріб-
ного млічка у лодуці. Дуже гарною була
боротьба зручного, сильного та досвідче-
ного болгарина Феристанова з великан-
ським берлінцем Келером, який узяв над
ним верх силою і шастям.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Заклик 1-го Прихильників Освіти
до Українського Громадянства пів-
львівських околиць. Збірка в Місяці
Студента* вже починається. Переведено
вільше на терені двох воєністів, інші
відмовили дозволу на переведення зб р-
ни. Тому ми не то, що не зможемо приї-
ти нашою студентству у підмогу при
улаштуванні бібліотек, читальні, ронда-
буванні научного приладдя і т. п., але
що пізніше, не будемо в силі, розпоря-
джаючи нашими засобами, дати допомо-
гу тим, що й найбільше потребують, що
в голоді й холоді добивають знань.
А не думайте, що їх мало. Ні, їх аж
надто багато! Відстою потрібних по-
мочі в українському студентстві в по-
рівнянні з студентством інших народів
дуже великий. Тому даймо аніж в цій
справі є рішуче ковенча. — Цєю доро-
гою звертається до Вас, Українські
Громадяни, з проханнями про допомогу
студентській харчівні в натурі. Тепер
саме не спричиняє Вам ніяких трудно-
щів дати певну кількість бараболой для
студентської харчівні. А зробивши це,
Ви припините до заасигнування хар-
чівні й найпотрібніший продукт і мати-
мете не відмовлення, що принаймні
одному українському студентови приї-
дете в допомогу. — За Види: Володи-
мир Дециневич в. р. голова, Омелян
Дражньовський в. р. секретар. 816 1-1

Прошу ласкаво заподати адреси
Вп. Товаришів: Яворського Івана, бу-
дівного сотника У. Г. А., Хтея Індора,
Мурського Петра та Синьстона Івана,
дальше проф. Малецького Стефана і проф.
Кравця Остава. — Д-р Яніс Микола,
Zlpa Hotel, Zolozana C. S. R. (Morava),
814 1-1

Дня 4, листопада ц. р. в х. Кобрині, на
Полісся в театрі „Страхіт“ о год. 12 в
пол. відбувається Велике Святю в честь
іа. Франка. В програму входять: Вступ-
не слово, реферат, співні святих і
Українського міського хора, декламації
і вечором вистава: „Борці за мрію“. За-
кликаємо все громадянство кобринсько-
го повіту члесько прийти на це свято,
змоніючи тим самим запобігти злих
українського духа, то чого так стремів
наш великий камейстер Франко. — Ст. На-
ушлюк, перовник „Прозвіти“ і Поа. Інст.
Кобринщини.

З нагоди 20-ліття гімназії Р. Ш. в Яво-
рові даймо жертви зможли: Миш. Дусь-
ко, Америка, збірка 42 дол., По 100 дол.:
Гол. Управ. Р. Ш. Дністер; по 50 дол.:
Поя. Спілка Торг. Яворів, Ревіз. Союз
Львів, дир. І. Кокоруда, д-р М. Чапков-
ський, С. Доружаня. Учнт. Збір гімн. Р. Ш.
в Дрогобичі: по 45 дол.: І. Кохановський,
о. Ю. Кий; по 30 дол.: д-р Перфецький Р.;
по 25 дол.: о. Барилка Д., Кравець В.,
Кравець І., Вальчик М., о. Телен М.,
д-р Пушкар М., д-р Савенч В., гімназія
Р. Ш. в Рогатині, Ломата Ю., Фізія Союз
Українок, Яворів, д-р Бас В.; по 20 дол.:
Лісневський Д., о. Чинілович; по 15 дол.:
о. Шенявський М., Іжн. Гладів А., гром.
Грушів; 11 дол.: Учнт. збір в Колодні; по
10 дол.: Харків О., Придзяткович П., т-во
„Гаразд“ Бердичів, Голанова О., Кулі-
ницький С., Гуцуляк І., Хомницький В., Ле-
дло Г., полж. Маринівич, Донат Ір., Ле-
дло С., Гварнішкі А., Теліховський О.,
Гуна О., Мусикович А., о. Солтискевич О.,
Левинський Ю., о. Яремко І., Кошалков-
ський О., д-р Станько, М. Визанік, д-р
Карпюк, Відеманн Я., Ломницький О., о.
Гринюк В., Куличинська Ст., Шенявська З;

по 5 дол.: Возняк М., Луденко Т., с. Ле-
вицький Л. Сазария А., Кесля А., Лтин-
ський І., Лтинська М., Придзятковська Е.,
Галадзюк, Леба М., Водний Т., Путике-
вич П., Лебшак О., Гуль П., Гроздівська
К., Харамбура М., Іванницький В., Заяць І.,
Кривий Ст., Волошинський В., Сигловий
Гр., Баратура В., Палтусевич В., Ніжний
М., Костик М., Лисий, Штикало О., Чопик,
Іжн. Дубрівний П.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

В СІЛІНІ годивинарсько-куліварські
роботи виконує найстаранніший
Домбровський Рояльменек і
Львів Готель Жоржа) вул. Академічна
ч. 2. 8481 а) 18—?

У НЕВАЖЛИКОСЯ внаредину книжку
шйськову і довод особисті виста-
влені ПКУ Бучач і Старостом в То-
мачи на назисні о Іван Гринишин ур.
1928 р. в Придзятковій в Томач. 795 1—3

Р-ФОР И. ПАНЬОХИ, УКА-ІЧКИ,
Райтуки чисто повняні по коню-
репційних приах. Пінес Львів, Бойків 7.
703 7—10

ГОДИННИК ВАШІ буде найкраще на-
правлений найбільшій годивинар-
ській роботі Івана Зельтенрайха
Львів на Марійська 3. З прохання
просимо репарції прислати поштою —
Старомодні дамські годивиники пере-
роблює на речі. 816 124-?

У КРАЇНСЬКИЙ СПІРІТСЬКИЙ ЗА-
ХІСТ у СТІНІ прийме на посаду
зурядничий-ліквалетський старшу па-
ню, сибідну, або бекдінну млову, що
має селінар матулу. Винагородження
після умови. Прохання з описом життя
і свідомствами, слати в речинці до 1. XII.
ц. р. на адресу: Український Захист,
Стані, вул. Конашевського, ч. 42. 812 1—3

РУТИНОВАНИЙ КОНЦІПЕНТ, обій-
ме посаду у адвоката. Може вести
зовсім самостійно канцелярію і речити
за собою й вельми. — Зголошення
слати до Адміністрації „Діло“ п. д. со-
дінний конціпент. 811 1—3

ФОТОГРАФ ЯН. ШЕЛІЧ, вул. Ін-
женерного Поля ч. 1. бічна Зеленої.
Тел. 52—6. 815 1—5

БАРАБОЛІ і збіжа купує ваговами
фірма „УНА“, Дрогобич. — Шлях
оферти. 816 1—3

ШОВРИ, вельвети і інші матеріали
на сукні і підшвіти найдешевше
Б. ІЖУШІЯЙН вул. Вазова ч. 10. 815 1—6

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

332 Пересвітлення Рентеном. 19—24

ЛІКАР-СПЕЦ. НЕЛУГ ВНУТ.

Д-р ОСТАП ПРИИМА

Львів, вул. Личаківська ч. 32.

ПЕРЕСВІТЛЮВАННЯ РЕНТІЕНОМ.

700 Телефон ч. 61—50. 8—10

„КАРПАТІЯ“

Товариство взаїмних обезпечень на життя і ренти
Львів, вул. РУСЬКА ч. 18.
приймає під дуже корисними умовинами
праці двох організаційних подорожничих
урядників. ОБЗНАНИХ з технікою
аквізичній життєвих обезпечень.
Кандидати, що викладають своєю прак-
тикою, мусять зобов'язатися на випадок
приняття їх оферти працювати виключно
для товариства „КАРПАТІЯ“. — Зголо-
шення в відповідних рекондаціях
слати до кінця жовтня ц. р. Неузгоджені
оголошення остануть без відповіди 805 2-2

КОМПЛЕТ перша 30Л. 28.

в ложок, 6 вилок, 6 ножи і 6 навожних лож-
чок з хінського срібла. II-та сорта 25 дол.
у Б. ГРИНБЕРГА, Сикстуська 4. Тел. 50-22.

НОВІСТІ

Найбільший склад грамфонів і музичних інструментів

„МЕЛЬОДІЯ“

Львів

КОПЕРНИКА 5.

Телефон 8-59.

уладив на зовзмок закордону для вигоди Вп. Відборців

ОКРЕМІ КАБІНКИ

для випробування грамсфонових плит краєвих і закордонних,
які наспіли під пору що у великим виборі.

772

Підчас коли Rinso пере можна зайнятися цированням.

КОЖНА гасдиня має стільки різних домашніх занять, що дійсно
не відно і без потреби тратити час і марувати здоров'я
пранням білизни на давній хибний дад. Треба направити убрания
і рукавичи, пирувати панчохи, варити їжу, одним словом —
сповняти обов'язки, які забирають дуже багато часу. Відколи
існує Rinso наступна радничальний та корисний переворот у тій
діляні, устуннян труди получені давно з пранням — біля хребта
і червоність рук — а при цього лишається багато часу.

Rinso до варення білизни.

Білизна ереси МОКІУЧІ в розчині Rinso, а через цей час гасдиня
сповняє хінь пильні домашні папяти — не в задачку Rinso. Вий-
стимість пачки розпустити в кип'ячій воді і залити до білизни на-
перевеной до половини літньою водою. Мочити білизну через кілька
годин, а відтак ос ово сподісавити і, прання скінчене.

Rinso до варення білизни.

Хто завсідні варить білизну, цей без — не може обійтися — Rinso
є певне, завсідні успішно і за-
всідні є на висоті своїй задачі.
Rinso можна уживати як на
студено так і на гарячо та до
варення.

Rinso продують т
в почі х.

Rinso

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До ф-ми „Ліло“ Спілки Акц. Почтова
Скрипка 474, Головна Почта, Варшава. —
прошу о безплатне послання мій пріббійного пакету
„Ліло“, що вистає на пробне прання.

МЕ НАЗВИСЬКО

Адреса

Д. 238.

(Простітьсь о читте пильно.)

R. A. Hudson Limited, Англія.

8. Р. 26—

„Ф ЛІА ТОВАРИСТВА ПРОСВІТА
в БІБРІЦІ пошнує урядовця до
ведення аґенді Фізії та організації і до-
страції Читальні в повіті, а який мігби
одночасно провадити сільські хори.
Пілатія після умови. — Зголошення сла-
ти на руки д-ра Ярослава Дудикевича,
адвоката в Бібріці“ 813 1—1

Подяка.

Дня 26, вересня 1928 р. забрала нам
неможлима смерть по довгих і важких
терпіннях Найдорожнього Мужа, Брата,
Батька й Дідця о. Климента Соєвниць-
кого, Совітника Е. К. і пароха Галинко-
вця. Похорони його відбулися дня 28.
і 29 вересня в Галинці. — В наших
безмежній горю дізнали ми багато ви-
ні сердечного співчуття та доброї волі,
що дуже нам алегчили перенести цей
важкий удар. Почуваємося до великого
обов'язку зложити цєю дорогою найви-
рйшу подяку Вп. П. Добр. Олені Січн-
ський, Вп. Павла Костевин та Вп. П.
Шевчуковій за раду та допомогу в о-
станніх хвилях побуту Покійного у
Львові. Також сердечно дякуємо Вп. П.
д-р Гоцькому з Пріббичі за повну по-
святи та безкорисну лікарську опіку
перед виїздом Покійного до Львова.
З глибоким серцем дякуємо Вп. о. О.
Горчинському у Львові за останню ре-
лігійну потіху. — Глибоку подяку скла-
даємо всім, що віддали останню прислу-
гу Покійному, а саме: Вп. о. Деканові
Воз. Богачевському за провід у похо-

ровних обрядах, Вп. О. О. д-р В. Бабин-
кові, А. Бабійові, І. Бриковичеві, Н. Бут-
ковському, дек. І. Вальницькому, Д. Ва-
силькові, Г. Велічкови, М. Ганкевичові,
П. Гордієвському, В. Жароку, дек. І. За-
верусі, О. Карпінському, Н. Кисіле-
вському, Я. Кисілевському, П. Кришто-
вичеві, А. Литвиновичові, Л. Ольшансь-
кому, В. Павликові, Т. Раченкові, Е. Сми-
ницькому, Т. Соєвницькому, П. Тома-
шевському і С. Шанковському за ласка-
ву участь у похоронах. З окрема дяку-
ємо за величаву відправу Служби Божої
о. дек. Вальницькому, о. Бабієві та о. Н.
Кисілевському, а за ширі, зворушливі,
прощальні слова: о. А. Литвиновичові при
висесенні домовини, о. І. Бриковичеві
в перші, о. дек. І. Заверусі, як урожен-
цеві села Галинковець, та о. дек. В. Бо-
гачевському над гробницею, а громада-
ниці Вп. Іа. Бодярукові біля читальні
„Просвіти“. — Сердечну подяку склада-
ємо за участь у відданні посідної при-
слуги та за вірні Збороз, учительсько-
му та шкільній дітям, під проводом
Вп. П. дир. П. Візюрі, всієї місцевій
та доповідній інтелігенції, Брантам
дідям і спілчанам, читальні „Просвіти“
та всім парохіамам ба. п. о. Климента,
а також громадянам доколичних сіл,
що своєю громадною участю піднесли
повагу цього сумного обряду, складаючи
докази пошани для Покійного, що немо-
жно трудився в своїй парохії 37 літ;
з окрема дякуємо тим о. О. Сусідам,
доколичним інтелігентам та парохіамам,
що на своїх плечах несли дорогу нам
довожину. — Щиро дякуємо Вп. П. дир.
Візюрі та місцевим громадянам, стар-
шим братам, п. Мих. Хомининовичові та п.
Мих. Хомининовичові за допомогу в часі
похоронів, а Вп. П. іжн. Ром. Олесюковій
з Чорткова за безкорисне побудовання
гробниці. — Всім Своєкам, Приятелям
і Знакомим, що особисто чи писемно
виявили нам співчуття в наших важких
смуток, висловлюємо наше найширіше
„Спаси-Біг“. — Марія Соєвницька, вдо-
ва. Анна Кисілевська, сестра см. полж.
Порфір Соєвницький, брат. Євгенія По-
лянська, сестра. Д-р Михайло і Володи-
мир, сини, Ольга, снімова. Леонід і Ігор,
люди. 810 1—1

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто чотт. шавн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 150 зол.
За границею:
В Америці: 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 75 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Розлам серед ППС.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 22. жовтня 1928.

Признаємося, що коли яких два тижні тому писали про „хрізу“ у ППС, то не сподівалися, ба, навіть особисто не вірили, що вже в тиждень пізніше можна буде писати про розлам, — отвертий, формальний і фактичний розлам серед тієї старої і без сумніву сильною та поважною партії. Здається, що не прочував цього й той визначний пепесівський посол, який ще два тижні тому у розмові з соймовими кореспондентами на тему єдності ППС висловився з гумором, дарма, що прийнятим гіркою іронією: „існують у Варшаві дві партійно-політичні групи, два часописні органи й дві професійні організації, але позатим єдність у партії знаменита!“ Хоча пепесівський галімаціяс давненько всім був чудово відомий, останній розкол прийшов всетаки для усіх несподівано.

Несподіванка полягала в тому, що ніхто не сподівався, аби в інтересі уряду було доводити до отвертого розламу, себто створення ще одної санацийної групи, цим разом на соціалістично-червоний колір помальованої. Усі розумували, що гурт „пілсудчиків-пепесів“ є саме так довго вартісний для уряду, як довго він лишається у нутрі цілої ППС, гальмує її радикальний розмах, витворює в неї вічний фермент і — творить усе кладку до згоди. Це саме й було головним аргументом прихильників радикальної „чистки“ рядів партії з „санацийної нечайки“: поставити гурт Яворовського поза скобки партії, — хай розпливається у „безпартійному“ санацийному морі. І цей аргумент промовляв либонь цілій більшості ЦК ППС (опозиційно до п. Яворовського і тов. настроеної), яка трималася тактики гальванізації пілсудчиків у своїх рядах із суто опортуністичних оглядів: зі страху перед силою п. Яворовського у самій Варшаві, ситую, яку освідомили собі за пізно. Бо пепесівські „пілсудчики“ (чи „пілсудчиківські пепесі“ — як ко- му до вподоби) виявилися зручними політиками від принципіальних теоретиків: коли п. Недзялковський і Заремба розбивали просанацийний напрям серед ППС словесними громами на сторінках „Роботніка“ й „Побудки“, п. Яворовський і Шпотацький використовували свою позицію в Окружному Робітничому Комітеті м. Варшави та свої високі посади у варшавській міській раді задля організування своїх прихильників. Наслідок того такий, що робітники в усіх міських установах та при всіх міських роботах, пепесівська міліція, пепесівські боївки — це люди вірні своїм магістратським хлібодавцям, які із знову відповідно „ідеологічно“ освічували в Окружній Робітничій Організації. Опозиціоністи пливали в теоріях, а їх противники сягали щораз у глибокі організаційні основи. Аж акінці організували самочинно Раду Професійних Союзів, себто створили свою окрему центральну робітничого професійного руху, — головною найбільш суттєвою основи ППС. Це вже було виконкоміві ППС забагато. Коли не допомогли поклики „заходи легальної Центр.

Комісії Професійних Союзів, ЦК партії рішуче виступив проти уявляю- раторів влади на варшавському грунті, зажадав розпуску самозванчої Ради та припинив у виконуваних партійних обов'язках усіх винуватців.

Але тут і виявилася друга основна помилка більшості ЦК ППС та друга організаційна зручність „яворівців“: вони тільки й ждали цього наказу ЦК партії, щоби негайно відповісти отвертою відмовою, видати „маніфест до робітників“ та геть відокремитися від партії. Усе було заздалегідь приготоване, а щоденник „Пшедсвіт“, заснований рівно 2 тижні, був спеціально для цієї цілі й покликаний до життя. Ситуація нині така, що обі соціалістичні партії горячково б'ються за провінцій- нальній організації та ведуть газетну кампанію, геть одкинувши всі серпанки дотеперішньої облудної куртуазії. Покищо нема ще формального розламу в одностайній партій- ментарній репрезентації ППС, але вже всім відомо, хто готовий відійти від партії (біля 12 послів). Точка над „і“ стане на партійних конгресах: бо більшість партії, себто стара ППС, скликає на 1. і 2. листопада конгрес до Сосновця, а меншість (пілсудчики) на 2. листопада в не- означеному ще місці. Факт, що за- задалегідь уже йде підготовка до двох конгресів, свідчить- найяскравіше, що в одних і других немає на- дії на якусь ліквідацію розламу на конгресі спільному. Тому розмови про т. зв. „роз'їзду“ мусять бути зрозумілі лише як конкуренційно- організаційні перегони двох окре- мих партій.

Коли прийняти, як аксіому, що розлам серед ППС був підготовлю- ваний і переведений урядом, вірним принципові розкладання існуючих організованих суспільних таборів,

виринає питання: яка користь уря- дові з цього останнього розламу? Петеес знід стягу п. Яворовського і „Пшедсвіт“ не хотять іти шляхом пп. Санойі із „Строніцтва Хлоп- ського“. Вони не вирішуються рямок самостійної політичної партії, ба, з демагогічних причин прийняли зра- зу тактику рекламування себе ульт- тра-революціонерами (нова їх назва „ППС — колишня революційна фракція“ — зразок сміхотворної демагогії), найчистішої води соція- лістами і т. д. Це вони, мовляв, є правильні „пепесі“, це вони лише внутрішньо-партійну революцію счинили, аби втримати незапам'яте- ним прапор старої ППС! Ясно, що при такій тактиці нової партії уряд має лише один шлях: ідучи на спів- працю з „яворівцями“ змінити справді курс соціальної політики „на ліво“. Тільки тоді може нова партія позискати впливи й симпатії серед робітничих мас. Очевидно, що вимоги партії йтимуть щораз далі і політійна система правління мусить так продовжуватися. Але тут питання: навіщо урядові було приготувати таку зміну шляхом розламу серед ППС і творення собі нової і слабкої політичної приязної групи, коли за ціну такої зміни по- літичної системи правління і госпо- дарської політики уряд мав би при- собі цілу велику й дуже партію ППС? Колиж в уряді і на дані все- буде, як бувало, тоді прийде неми- нуче компромітанія революційних „яворівців“, а з нею компромітанія уряду.

Це дилема ясна, логічна і про- ста, як ясною, логічною і простою альтернатива. Однак у цьому й „за- ковка“, що цілком ясної проблеми безпомічно шляються по нетрих са- наційної політики.

І. Келрин.

Наступ на Прагу.

Бенеш і Східний Блок Ле Ронда.

Живемо в часах, коли одна сензація чергується з другою, коли преса, навіть поважна й відповідальна, намагається хоч в рідко-годи політичними наркотиками напоїти своїх читачів, бо йнакше їй погрожує небезпека залишитися позаду преси жовтої, бульварної. Це одна при- чина мандрі „сензаційності“, а друга — використати етотів поважної преси для викликання політичного замітання, по- творення підозріння, недовіричності й тривоги в рядах політичних противників.

В „Берлінер Тагеблатт“ (ч. 497 з 20. ж. м.) стрічаємо передмову: „Західно- українська Республіка“, — Бенеш і Східний Блок „Ле Ронда“, передмову, яка є епітеною щонайменше на сім літ. Її це стаття „принципівного“ букарештє- ського кореспондента, який „розпоряд- ливо знаменитим інформаціям“. Ре- дакція берлінського органу не бере від- повідальності тільки за „подробниці“ тієї реведційної статті, а зрештою з підсво- ком подяє її до відома широкого світа.

Стаття „Берлінер Тагеблатт-у“ є *mix- tum compositum* дивності і видумок, є не етпалі „Dichtung und Wahrheit“. По- руч фактів правдивих стрічаємо там оче- видні видумки, які вказують, що москво- фільський міст у Букарешті чуд, що зловили, тільки не знає де. А ще у ком- бінаціях і промовках, які є дуже популяр- ні, можна добути справжню оргію ди- воглупів і цинізмів.

Букарештєвський „принципівний“ ко-

респондент берлінського органу твер- дить, що відома полорож французького генерала Ле Ронда мала на меті створи- ти протирадикальний блок з Чехосло- ваччиною, Польщею, Румунією, Югославі- ю й Болгарією. Завданням того блоку є ство- рити самостійну Україну з польським коридором між Дніпром і Дністром до Чорного моря. В осередку того блоку стоїть „українофільська“ Чехословаччи- на, а вірніше преса, Масарик і міністр за- корд. справ Бенеш.

Для підтримки своїх тверджень „прин- ципівний“ кореспондент берлінського ор- гану „продує“ Масарикову „літку“ ще з 1915 р. А саме тоді Масарик і Бенеш вислали меморіал французькому уряду, вказуючи на потребу підтримати „ре- спубліканську меншість“ в Чехії проти „монархічної більшості“ Крамаржа, я- кий садумус на престолі- ся. Виследила посадити члена династії Романових. В першому випадку виклики в осередній Європі зробив Франція, а другому Ро- сія.

Це доказує, що Масарик-Бенеш все були надтріпані протиросійсько, а їхня підлявостна політика була тільки іре- медитанішню продовженням протиросій- ської лінії. Після війни, коли побідна на- пришок Масарик-Бенеша, Прага етала осередком української сепаратистичної пропаганди. Ми, Бенеш створив у Пра- гі перший український університет, кош- том чеської держави удержуючи профе-

сорів і студентів. В Празі почато „феб- рикувати“ українську письменську мо- ву (?) й українську наукову терміноло- гію. А організаторами того університе- ту були професор черновецького універ- ситету д-р Ст. Смаць-Стецький і проф. В. Сімович, оба галичани, які „ліцше ві- ни були на службі німецького генераль- ного штабу“ і які в таборі полонених у Раштаті працювали для притягнення по- лонених „задрисів“ до українського до- бровольського корпусу проти Росії. Тих двох професорів, які „самі напхали гру- бух книжку про свою працю в раштатсь- кому таборі“, використав Бенеш, щоби ро- сійських студентів-емігрантів при допо- могой етпендії притягнути до україн- ського університету і відрусифікувати. Ту саму політику переводить Бенеш і при допомозі української господарської Академії в Поздєбраху. А які й ціли, крім того, що там висять портрети Петлюри, провідника українських сепар- атистів. Все це коштувало дові Чехо- словаччині понад 50 мільйонів крон.

Почаємо „українофільство“ Чехосло- ваччини є й притягати нею армії ген. Бравеа ітут постійно називаючого майо- ром! після того, як „В розбала Польща“. Величю й старшини тієї армії були трак- товані партією з чеським військом, на соціальні армії. Коли український табор нахолодів в Поздєбрі, члени україн- ського війська була розміщені в Ужго- році з метою українизувати „апаратуру- сім“, на що вони зареєме жалилися пер- ед чехословаччиним урядом і у прса, Ма- сарика. Професор (?) Петрушевич після розламу Зах.-української Республіки довгий час удержувався коштом Чехо- словаччини і вірний його випосажено по- животною пенсією. Також становить че- ха у відношенні до „Карпатосії“, до й сьогодні ще проводиться українізація, кладає на адміністрацію Чехословаччини. Все це доказує, що

„принципівний“ Чехословаччина під про- водом Бенеша веде аналістичну протиро- сійську політику, як у своїй часі граб- бурська монархія. Відома, що — не маючи на свою бездумність оруч- нів і противників, Бенеш відносно Росії перелав той самий план проти Росії, який перелав війною створила Ав- стрія, а частинно й Німеччина і який після війни здійснювало, Чехослова- ччина змагає до того, щоби поруч Ро- сії освібити й Польщу, зана безас о- сягнути територіальне суверенітєт ві „Західно- української Республікою“ Петрушевича і вірний війти в пер- жову федерацію з тією республікою. Ось підбудова пропозованого ген. Ле Рондом Східного Блоку, який

„з чеської точки погляду має бути звернений проти Росії, Німеччини і Польщі, при чому самостійна Україна має етати разом чеського колоніза- ційного об'єкту“.

В зв'язку з тим Бенеш підтримує в „Карпатосії“ українську першу проти „російської правлявості“, щоби тим чи- ном узаконити змагань з українськими у- нійськими областями. Тут Бенеш пра- ює рука в руку з Ватиканом. Ясно, що в цій справі різко перехресуються план Росії (якої „Росії“) і Чехословаччи- ни. Бенеш усе був своєрідним розвідним бюрою французького міністерства за- кордонних справ, етже й план ген. Ле Ронда не можуть бути суперечні з ба- лансами Бенеша. Можливо навіть, що Бенеш сам був ініціатором тих планів.

Ось план „сензацій“, пущена в Бука- решті „принципівний“ кореспондент берлінського органу.

Перш усього годиться зазначити, що в українській справі „принципівний“ ко- респондент берлінського органу доміж не відзначає, мішавши горю з запле- том, — „самостійну Україну“ а поль-

ським коридором із „Зах.-українським „додатком“, ефедерованою з Чехословаччини. Як погодили ту „самостійну Україну“ під польським протекторатом (а „польським коридором“) із північними Бессарабією, зверненнями — не лише проти Росії й Німеччини, але й проти Польщі, або держави Східної Близької, а також Чехословаччини, Польщі, Румунії, Югославії й Болгарії, а „протиславським“ апаратом Бессарабія — не вже тайна „приватного кореспондента“ берлінського органу. Цей „атаманський“ журналістський дипломат з усього, що тоді відбувалося, був і якийсь інформант, який писав про українські чинники, тепер написав, починаючи від Адама й Ева, але не змігши про нестругу „новий й дійсний“ апарат в якійсь зовнішній правдолюбстві цілості.

А тепер вертаємо до „подорожі“, за яку не бере плату редакція берлінського органу, але які є есенціальні в цілій концепції й „приватного“ кореспондента. Отже, правдою є, що чехословацька влада у підписаних роках пішла на руку українській еміграції — на українську, так і на німцівську, але тодішній в ринку, як до більшій мірі пішла вона на руку й російській еміграції. В Празі створили український університет, але так само починали до життя й університет російський. Таким чином допомога українській культурній роботі не мала ніякого протиславського алетра. На рівномірне трактування української й російської еміграції особливо увагу звернула чехословацька влада. Очевидно, в Празі не „фабрикували“ української „Schriftsprache“, бо вона вже давно існувала — не лише в літературі (офіційно від 1798 р.), але і в мові (Науковий Т-во ім. Шевченка у Львові). Українського університету в Празі не організували професори Ст. Стоцький і Сімоніч, тільки проф. Ол. Колесса. Д-р В. Сімоніч є ректором Українського Педагогічного Інституту в Празі і не має нічого спільного з університетом. Очевидно, ні проф. д-р Сімоніч, ні проф. д-р В. Сімоніч не мали ніякого відношення до німцівського „великого ген. штабу“, а д-р Стоцький не мав теж ніякого відношення до таборів полонених українців. Як виглядає чеське „українофілієтство“ свідчить не лише русифікація (а не українофілікація) політика на „Підкарпатській Русі“, але й факт, що саме після подорожі ген. Ле Ронка почало ліквідацію Української Господ. Академії в Подєбразах.

Камі, які Чехословацька втримала на українську еміграцію, були з одного

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАЙШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖИНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

боку відбитості за гостинність і допомогу чеському апарату на Україні, а з другого боку впливом першої чеської політичної диктанди. Бригаду ген. Краса, яка перейшла на Чехословаччину в 1920 р., отже не пізніше, як українці „добили полон“, а повною зброєю, удержували чехи чи германці і зброю, а також українцями. Зрештою, українці заробляли собі на прожиток, творили робітничі відділи. В Ужгороді не перебувала ніяка частина українського війська і тим самим не могла переходити українцями. Чехи пізніше не удержували д-ра Евг. Петрушеніча, а тим більше не випускали його з досмертної палати. Очевидно, на Закарпатті чехи швидко відстрілюють штучний православний рух, а не унію.

Ось як у світі дійсності виглядають „подорожі“, подані „приватним“ кореспондентом берлінського органу. В їх світі краще мусить представлятися й його „широкої“ концепції. Та до цього питання ми ще повернемо.

Міжнародна вистава повітряного плавання в Берліні.

Берлін, 18. жовтня 1928.

Ще на заміській, далеко від території вистави, помічається те велике зацікавлення, яке викликає вона у людей різних класів, віку й національностей. Потім зупиняється і ви поволі з потоком маси направляється до вистави.

Входите до першої салі, якої вікна стіни прикрашені прапорами різних держав. Вліва, червоний як кров, прапор РСФСР, але на жаль не видите українського ні національного, ні навіть УСРР. Ця салі занята виключно німецькими експонатами.

З самого переду малі учобні й спортові аероплани. Серед них сразу кидаться в очі один маленький, що летить 5.200 м. Тут же в перших рядах виставлені системи моторів та пропелерів.

Останні відомки хмар ще вітали, переймали на свої крила розіграні з собою коліри, поривали їх з собою і вітали так скоро, що, здавалось мені, я чув шелест від їх лету.

Де я? Не знаю, що з собою почати. Чи вітати разом з тими хмарами і з тими впиваючими колірами в безконечну даль, зеднатись з нею і розійтись в ній як ті хмари в ніщо, чи лишитись тут на місці і оглядати маєстат сонця, що едає з собою все: землю, гори, море і небо в одну гармонію світла.

А серед тої гармонії я такий чистий, досконалий, сильний, без бажань, без земної поволоки, далеко від людей, сама душа, зачухана з безконечною красою...

Але я смертний чоловік. Мене чекає там на землі знову життя, боротьба, марниця культурних збудовків, хвиляв радості, щоденні журби. І ті всі, від яких я чув себе на хвилину вищим і доскональшим, видалися мені знову вищими і сильнішими від мене і гідними пошани, бо вони творять життя, куди я мушу піти зійти в долину як їх співробітник.

І все видалось мені привидом, а передімною станула неохитна дійсність і слова людини, що на тій землі колись жила: *Optimū salus humanis virtute infiores puto*. Все, що в людській житті приходить, всякі подвиги, діла і пиль — все те нічого не значить супроти — чесноти. Витай мені, земле!

Оглядаючи аероплани за аеропланом ви непомітно переходите від учобних та маленьких до нової конструкції все більш і більш. Доходите нарешті до великих, модерно обставлених, з двома в трьох пропелерами аеропланів „Лифт Гауса“, з яких особливо вражає „Ромар“, фірми Рорбах, своїми величезними розмірами. Але не встигли оглянути їх, як ваш зір приковує до себе віра стіни, на якій величезні літери написані „Юнкерс“. Враження таке, що, начеб, за цією стінкою світять святі німцівського повітряного плавання. Ця стіна своїм сталевим-срібним блеском тягне до себе і ви наче зачаровані спіните туди. Входите... Три машини... Малий „Д. І“, збудований в 1919 році, перший для авіаційної комунізації між Берліном й Бреславом, другий — величезний, останній слово повітряної техніки, зі всіма вигодами, улаштований так, що в кожній хвилині можна з сидіння місця зробити спалні, й третій — збудований міжнародною славою, славою зі слідами надчоловічої боротьби, прикрашений німецьким і американськими прапорами „Према“. Ви з тремтінням оглядаєте його й мимоволі поставите перед вами картини лету трьох героїв — Келла, Гінефельда й Фісмавіра. Такі відривати від нього свій зір, але треба відходити, щоб дати місце другим бажаним. Повертаєтесь і бачите перед собою колючу з фотографіями аеропланів на таку ж вільному господарстві.

Але перейдемо до другої салі. Тут уже на виставці моделі перелітів, гидронів і вітрильних літаків та історично-наукового відділу не має німецького майже нічого. Тут царство чужинців... Чехія, Франція, Англія, Америка, Італія, СРСР (т. д. і т. д. Сила експонатів різних конструкцій, яких в короткій статті не можна не то що описати, а навіть тільки перелічити. Заважу тільки, що з одного боку в гутку стоїть білий з червоними хрестами санітарний аероплан „У. Ч. Х. К. 4“. В протилежному куті злітає для проби пропелерів, що виконує тут обов'язки величезного вентилятора. По боках галерій і на балконах, що тягнуться навколо салі, розміщені історичний, науковий відділи, відділ служби топографії й інші...

Третя салі це салі сигналізації, моделі аеродрому й організації повітряного сполучення. Вся вона залита світлом, що аж очі болять...

Все це зацікавлює святою сажою гарно прибраною прапорами різних держав... Але і тут не має нашого...

Вже можна виходити, але нас тягне назад... Ще хочеться трохи подивитись на цих птахів... І ви йдете не дваличесь на атому... Але що це? Далі не можна... То поліція регулює рух. Людей там сила, що не будь цього, могли бути смертні випадки. Поволі, з трудом проходите до першої салі, але від атому дивитися вже більше не можете і ви з почуттям безжовності й непереможності сили людського духа показуєте виставу

По широкому світі.

Генеральний секретар Лига Націй Дрюмонд приїде в листопаді до Польщі, але не в офіційним характері.

Міністерство освіти в Буваріні зачинило політехіку післям буч націоналістичної мовою.

Між Англією й Аргентиною — великий дипломатичний конфлікт з приводу Фолклендських островів, де від 1834 р. поміж британським прапором, а де тепер аргентинський прапор, улаштував велику радіостанцію. Ці острови є важним стратегічним пунктом.

Віля Неаполе арештувала Леоніда галіського ученика у змові на соціалістичного посла Маттеотті, якого пізніше і вбив перед двома роками.

Англійський уряд має зробити пропозицію Фрідланд, щоб він ще в четвертому щорічному щорічному американським фінансистам стаз господарським дорадником Китаю.

Канадська „комуна“.

(Лист до Редакції.)

Дуже часто стрітається на сторінках тутешньої комуністичної преси зі споминками про комуністичний рух в Канаді, а на сторінках німецьких „Українських Робітничих Вістей“ майже в кожному числі згадується великі наклади на нашу пресу в Галичині. Щоб безпристрасно приглянутись тутешній комуністичній дійсності, треба наперед сказати кілька слів про цей комуністичний рух.

Українська еміграція в Канаді гуртується в трьох головних політичних таборах, котрі поїж собою не мають ніяких зв'язів та просто з собою ворогують. С тут греко-католики, так за собою сівини-Шевченківці (авторитаристи) та білшовики. Тому, що ми поставили собі на ціль приділитись до тутешньої „комуни“, означимо наразі характеристичні риси інших.

Білшовики в Канаді об'єднуються при т. зв. „Українських Робітничих Домах“, де їх провідники мають на цілі підготувати членів до вступу до комуністичної партії. Сам комуністичний рух в Канаді має взагалі дуже негрібні основи і майже на кожному кроці відхиляється від своїх принципів. Що більше, він часто профанує комуністичну ідею, що саме собою спричиняє убуток членства, як також здержує наплив нових.

При агаданні „У. Р. Ф. Домах“ ведеться праця нижче всякої критики. Школа ведуть там аналізати, але зате відійні комуністи, котрі самі не в силі правильно відповісти. Ні одна дитина не може вивчитись у їх школах української мови, історії чи географії України. Драматичні сесії при цих домах переводять найгіршого сорту репертуар на сценах, організуються, то розорганізуються і до нічого путячого не в силі довести. Співальні гуртки обмежуються лише на значенні „Інтернаціоналу“ і на тому їх мислеться вичити. Просвітньо-культурна праця не ведеться тут зовсім. Зате вкралася всюди манія політиканства та демагогії, получена зі слетями та всякими бабськими наклепами.

Здоров'я гроша зі своїх членів переводять ці доми дуже енергійно, а то тому, що партійні лідери платять собі за свою працю при організації по 33 до 50 доларів тижнево та ще й до того господарують безконтрольно на всі боки. Для рідкох членів критика діяльності лідерів виключена, бо таких членів небагато усього з'являється в ряді організації та роблять їх нешкідливими. Рядовий член — чи добре чи але — мусить мовчати та покірно слухати горлава.

У рядах комуністичної партії, котра тут є легальною, замічається ту саму анархію та диктатуру подолків і політиків, які шукають легкого наживи, яким дуже важко ідея, які й самі не розуміють, а горляють тільки при кожній нагоді на українських націоналістів, на церкву та на все те, що не в змозі. Таким прикрасом хотять замінити очі комуністичним негістром в Європі, щоб мати змогу даліше вдержатись при жодній, бо від реальної праці вони вже давно відважились. Не хочеться вже йти до роботи у фабрику то в Поповичів, котрий є найбільшим лідером в „комуни“ (його перед війною виключено на III-й році з учас. семінарії в Зелішниках) чи то в Бойчуков, Стефанівському, Кобачів і інших, котрі вишколились на античних ерикунів і за те займають великі комісарські місця — за добрі гроші. Очевидно — від комуністичної ідеї вони дуже далеко, а цілий їх ідеал — то до лари.

До цієї псевдо-комуністичної організації втягаються й інші чужі нам елементи в Канаді, головне жиди. Але вони, як тільки зорієнтуються в ситуації, негайно самі відсакаються. Розуміється, що для канадської влади такий комуністичний рух не дуже то страшний і воно каже йому не бойтесь та до якогось часу толерує

Між пальмами Сицилії.

(Докладання.)

VI. Хвилина забуття.

На сході почало рожевіти і ясніти. Дивлюся, не можу повірити: підімною блискуче море, хвилі розколюються, переганяються, одна другу проганяє і далі гонить; то блискучі гори блимають, то темні долини відблискуються. Чи це морські хвилі? Деж би тут так банально море взялося? Ні, се не хвилі і не море — це хмари під нами, осяяні виринаючим на сході світлом. Куди глянь: нічого не видно, лиш ті хвилі-хмари. Вони починають шораз скоріше рухатись, якесь життя виійшло в них; переганяються в швидкості, вітають, якби боялися, щоб їх там хто не заловив і не побачив.

Помалу ставало шораз ясніше. Очі так і приковані до одного місця. Небаком зпосеред того моря хваль виринала вузьенька червона смужка, яка ширшала і ширшала, а акінці зросла на червону олістну кулю, яка маєстатично і поважно йде в гору.

Заграла симфонія барв. Ціла Сицилія облита сонцем. Проміння задомлювалося по долинах і горах, волях і містах. Море сіло всіма колірами як веселка. Тут і там виринали з моря темні вершини гір це Ліпарійські острови. Очі згадали те, чого на землі не можуть оглядати, вуха чули якусь надземну мову

Дописи.

ЛУЦЬК. (З наслідком життя). Життя на Волині розвивається прискореним темпом. Під впливом його розвиваються в триєдинику всі сфери життя, сприяючи протидії самій природі — утраті свого духу. Регіоналізм уже тріскає, як той гонимий чорт: виривається й виходить останній жалючий гук. Регіоналізм майже розвалився. Добре й створений український письменник Модест Лещинський. У простоті свого серця він був певний, що українцям — таку мову треба дати. Чесно мислячи, два, три, чотири — і бачить, що не тільки нічого не дають, але навпаки — що ні день, то якийсь новий план, спрямований проти самого існування українського народу. Приходило до удару було несподіваним куратором п'ятих учнів Луцької української гімназії. Обурився дізнався Лещинський та записав про свій виступ в регіоналістичній раді, якої де факто вже давно нема. Співнісся переполох. Волода випливав куратора. Учителів заступав. Але вже занадто. Навіть регіоналісти переконані, що „добродійство“ це зроблене не з доброї волі, а з міркувань саморятівання. — Станка на кооперативі боти. Значна частина української еміграції ухилилася від „регіоналістичної“ роботи, бо бачить, що постане в конфлікт з інтересами місцевого народу. А наріз цей вже починає забирати голову, бо бачить, що це один з „одиночних“ та „регіоналістичних“ об'єктів не виконання. Тому орієнтуються на „своїх“. — 21 жовтня відбулася в Луцьку нарада представників філій „Прогресу“. Регіоналізму вже на замах. 18 листопада має відбутися велике свято з нагоди 10 річниці Луцької „Прогресу“. І знову, злітєть, похід не буде домоделі. А це ще один удар по регіоналізму. — Ба регіоналізм і те, що досі статута „Прогресу“ востаннє не затверджено. Делегати, що інтерв'ювалися в цій справі, сказали, що статут може бути затверджений кожної хвилини, але тут „потрібно виступити“. А тим часом — члени „Прогресу“ своїм меркантильним виглядом зовсім не викликають у свідомості до регіоналізму. Ще менше таких емоцій може викликати вістка, яка розійшлася по селах, що готується новий наступ на кооператив. „Пш. Волин.“ брутально перевернув зміст промов на коопер. свята, поділяючи, що нібито тьось занадто, що, мовляв, українці видали аркають свого свята. Але на цьому регіоналісти не спиняються. Ходять чутки, що цими днями в востаннє має відбутися нарада кооперативу у справі введення окремого польсько-українського польсько-польського ревіз. союзу та єдиного заступництва свята кооперативу. Зміст цього почався почався згадувати зі самих початків у тому напрямі. — Пос. Володимирський, виступивши поспіхом за кооператив, вигадав ще одну комбінацію: польсько-український видання кооперативу. Згорні можна заповісти долю цієї імпресії, але — хай там беззастава! — А тим часом робиться демагогія і політизм. „Прогресу“ ремонтується й має блиснути в день свого ювілею. Рада й готується до просвітлянь курців, що відбувається в грудні п. р. П'ятому союзу об'єднанню до ревізійної комісії українців: членом п. інспектора А. Кобальського й заступником п. інж. Кіцури. Рада Брашна обрала на членів ревіз. комісії: п. В. Островського й Мельова. Голова драмат. секції при „Прогресу“ п. Островський організує театр, в склад якого має ввійти 7 фахових сил. Бандуристи на входить 7 фахових сил. Бандуристи літ. мистецтва української гімназії — для учнів і для дорослих і т. д. — Словом, життя сотисється наслідком — істичне друкується, а природи — виганяє наверх.

Спостерігач.

3 життя наших установ.

Батьківський Кружок при державній гімназії з українською викладаючою мовою у Львові.

В теперішніх повесних часах, коли вивчання мови натрапляє на щораз більші труднощі, співпраця доми зі школою над вивчанням мови в комуністичній школі. Щоб тієї потреби зарпатити, в державній гімназії в українському класі вивчання мови у Львові (господарі наведені) організували „Батьківський Кружок“ за приміром родинки, що поспівають свої діти до інших державних і приватних гімназій. Це так кружок успішно виконує свою місію — вивчання мови і природи — виганяє наверх.

Воскресний уряд у Львові приймає до відома статут „Батьківського Кружка“ реєстрованою в день 12. жовтня 1928 р. до Ч. Б. П. 5500 28, а 5. жовтня 1928 р. відбудеться в домі гімназії при вул. Сапига ч. 14 перші заочні загальні збори „Кружка“ при численній участі батьків, матерів та опікунів учнів гімназії, а також відпочинків Дирекції гімназії. На зборах вибрано видів „Кружка“ в складі: п. Пачоська Олександра — голова; члени: д-р Бурачінський Тит, Сиротенко Марія, Струмишак Олена, Чайківська Михайлина, Воднар Василь, Фургал Павло; заступники члени: Володимир Михайлович, Воднар Василь, Гейс Іван, Конашев Роман і Редіайна комісія: Назар Володимир, Новосад Іван, Оришин Гриць і заст. члена: Березовський Амврос.

Завданням „Батьківського Кружка“ є опіка над молоддю звад. гімназії, а особливим уаганням її пошкільного життя та змагання до уагання стремління доми і школи, щоб молоді зробили відпочинку на шкільній для її духового й фізичного розвитку волли та приготувати її до твердого життя при самостійній праці на характерних, ідейних і хосенних громадян та членів нації. Одною з головних цілей „Кружка“ є поміч бідним, заслужуючим на підмогу ученикам. Дирекція гімназії дуже прихильно і швидко зацікавлена в успішній діяльності „Кружка“ і по своїм силам старатися уагання йому його праці. Від родителів і опікунів учнів заагання, чи „Батьківський Кружок“ сповнить наміщені завдання; від числа його членів, фінансового його забезпечення та моральної його підтримки зацікавленими в його розвитку громадянами залежить успіх, при допомозі котрих має він досягти свої цілі. Тому видів „Батьківського Кружка“ звертається із зааганням до всіх, кому залежить на його хосенній праці, а передовсім до батьків, матерів і опікунів учнів, що в гімназії, щоб згодувалися в члені „Кружка“, виконуючи відповідні заагання на адресу секретаря чл. Культинського-Цимала Василя, Львів, вул. Красівського ч. 24, надіслав членські квитки (6 зол. на цілий рік 1928-29) і грошові дані на цілі „Батьківського Кружка“ на ака. н. ч. 14.201 в кооп. банку „Дністер“ у Львові.

Пам'ятайте, що всім „Кружкам“ на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, і пов. на щадничу книжечку ч. 79.10.

3 концертової салі.

Концерт В. Барвінського та Б. Бережницького в Києві.

Дня 10. п. м. розпочав Укрфільм у Києві свій „авторський цикл“ концертом Василя Барвінського та Богдана Бережницького. Обидва концертанти розпочали цим вечором своє концертне турне по Вел. Україні.

На програму концерту складалася Соната ф-моль для фортепіано і віолончелі „Думка“ й „Ноктюрн“ для віолончелі, „Мініатюри на українські народні пісні“ для фортепіано і „Варіації на українську народну пісню“ для віолончелі й фортепіано. Партию фортепіано виконав сам автор — В. Барвінський, партию віолончелі грав Б. Бережницький.

Музичний рецензент „Прогресу“ П. Радик С. Барш стверджує високе мистецтво обох наших талановитих артистів і радіє тим духовним єднанням, яке проводять практичною обома талановитими концертантами між Галичиною і Наддніпрянщиною. На жаль, кінське громадство відгукнулося на цей концерт слабо, хоч концертанти мали і моральне і мистецьке право надіятися більшої фреквенції на своєму першому виступі. На дніх дають вони не один свій музичний вечір у Києві.

Зі спортивного життя.

Змагання атлетів в цирку Корнацького.

Цирк переповнений знову. Поведілково сенсацією був боксерський матч українця Ансіона з лівонським атлетом Валюшевським, виграв його на бокс і зложив 100 зол. нетором, який Валюшевський удержиться проти нього в чотирьох раундах. Вийшовши морально

переможцем щодо свідкості пунктів і весь час у перевазі, Ансіон так втрапив 100 зол., не довідавши Валюшевського до „док-аут“.

Боротьба азіатки Кранса з чехом Прогаскою нагадувала не згадані атлети, а бігуна з морським. Вони копали себе, рвали себе за волосся, а навіть гризли. Прогаска, без сумніву сильніший, кіншов переможцем.

Завало боролася два рази щодо сили велитні: берлінський Келлер і жид з Франкфурту Помоф — без висаду.

Симпатичний болгарин Фе-істанков не мав утора януса: після 4-ох хвилин необережно стягнув сам на себе і так сильнішого від себе Штекера і програв змагання.

Майже годину тривали змагання справжнього велити Півенького з Познаня, мистця „подвійного велитона“, зі старим американцем Бен Самсоном. Боротьба була реванжем американця. Півенький попав у власну засідку, коли 6-ий чи 7-ий раз хотів знесилити Бен Самсона своїми передогнями руками, спаливши їх у подвійний велитон. Годі Бен Самсон перекинув його через голову і придупав.

Галерія мала вчора безліч разів нагоду дивитися своїм диким мистецтвам і зоологічному шовінізму.

Нові книжки.

Новою появою в нашій політичній літературі є два нові видання Політичної Бібліотеки Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

1) **ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОГО ТАБОРУ** (Статт), Львів, 1928 р. ст. 32 зб. 8-ми. Ціна 0.40 зол.

На зміст цієї книжки складаються статті: Олександра Черкаського: „Українське Національно-Демократичне Об'єднання, його програма і тактика“. Д-р Гавриля Костельника: „Перша в українському народі“. М. С. С.: „Життя в суспільному житті“. М. Творило: „Як ми відбудували село? Пять лет організованної праці“. В. Панейко: „Як Альберт визволювався з неволі“. В. Фаре: „Любов Батьківщини“. Вже самі заголовки статей вказують на дуже цікаві та важкі питання нашого суспільного життя під теперішню хвилю, порушені у цій брошурі.

2) **ЗА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ!** Львів, 1928 р. ст. 64, 16-ми. Ціна 0.60 зол.

Книжка обіймає дві промови в обороні української школи під Польшею, а саме: промову посла Володимира Целевича на пленумі польського сейму і промову сенатора Михайла Галушинського на бюджетній комісії в польському сенаті, а також текст однієї з інтерв'ю Українського Посольського Клубу в справі українського учительства перенесеного до Східної Галичини на західну частину польської території. Обидві промови, як також інтерв'ю містять в собі найважливіший матеріал до українського шкільного питання під польською злогою і ними ілюструють яскравіше невідрадне положення, в якому знаходиться українське шкільництво.

Звертаємо увагу наших свідомих громадян на ці нові видання. Можна їх набути у всіх книгарнях, і у всіх Політичних Народних Комітетах УНДО. Головний склад: Краєва Народна Канцелярія, Львів вул. Костюшка ч. 1 а, II. пов. вислалася на замовлення обидві книжки за намісанням належності 1 зол. і 25 сот. на поштову пересилку.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Марія з Ясінських Соловська, вдова по гр.-нат. парохові Корнелі Соловському з Перемишля померла 18. п. м. в 79 р. життя у своїй лоньці в Самборі, а 20. відбудеться її похорон. Виховала вона свої діти в українській душі. Вічна їй пам'ять!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

В дні Мел. Мих. Корчинського про торговельно-промислового палату для членів Т-ва „Союзу українських купців“ у Львові відбудеться в неділю дня 28. X. 1928 р. о год. 10. перед пол. в місцях Товариства С. У. К. вул. Піявазе ч. 9. I. пов. Гостям раді. — З огляду на актуальну справу виборів до торговельно-пром. палати, в міс. листоваді, проситься о численну участь.

З Українського Технічного Товариства. В суботу дня 27. п. м. відбудеться в домі Товариства (Ринок ч. 10/1) о год. 18. в і д ч и т Тов. С. Пастернака на тему: „Покази монгольської руди на Україні, і геологія і експлуатація“ (зі світляними образами). Виділя просить членів о численну участь. Гостям раді. 820 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

А. Б. Р. И. А. „Дріт“ Львів-Закарпатський Королів Яна III. ч. 5. горучає найдешевше сітти до курників, улажує підковити огорожі тенісних кортів, віл, городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 25—7

Б. РИЛІАНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Дюбровський-Роза-Жевський, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2 2481 20—7

Б. АРАБОЛИ: збірає купує вагонами фірма „УНА“. Прогобич. — Шпальверти. 816 2—3

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Винцентого Поля ч. 1 (біля Зеленої). Тел. 39—61. 815 2—3

У. РАЙСЬКИЙ СПИРІТСЬКИЙ ЗАХІСТ у СТРИІ прийме на посаду укривителів-вихователів старшу пани, свободну, або бездітну вдову, що має семінар матуру. Винагородження після умови. Прохання з описом життя і свідоцтвами, слати в редакції до 1. XII. п. р. на адресу: Український Захист, Стрий, вул. Конашевського, ч. 42. 812 3—3

Г. ДІВНИКИ тільки нападших фабрик предпійні прогає за згоду і на рати від десятиків зт з найліпшою стороною зиса фірма Іван Зельтенрайх, Львів п. Мавібіська ч. 5 3 113—7

К. КОРОНКА французькі, валенсійські, льонкові, найновіші зразки, найдешевше продає Плес, Львів, вул. Боміні, ч. 7. 693 7—6

П. АРОХІЯ перемиської єпархії 2500 душ, і перем. 45 на поля і сіножаке дрова, всі будинки в дуже добрім стані — до заміни за парохію в міст, де є середні школи або близько такого міста, де була би заагання статія. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Заміна“. 824 1—1

В. ЛЬВІЙ ДІМ зі садом до продажу біля трамваю на 2000 доларів. — Лука Капустяк, Львів, вул. Горюльська ч. 57. 821 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст медуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46, 432 Пересвітлення Рентгеном. 20—24

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найкандатішою фарбою до білос, вапна і малерських цілей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Мельбурні і Паризі золотими медалями. 1302 Скрізь до набути. 41—7

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СЛАТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАЄЦТВА
„І РУЧНИХ РОБІТ“

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 16—7

ЛІЖКО полеве „Патент“ з матрапом, займає як найменше місця 30 зол. На провізцію виставлено одержання заагання. — Фабрика ЗАКС Львів, вул. Литаківська ч. 132. 716 5—12

В неділю, дня 28. жовтня 1928 року о год. 1-шій з полудня відбудуться в салі Народного Дому в Радехові **ЗВІЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ**

Кружка Рідної Школи в Радехові, з такими поредком нарад: 1) Відкриття Зборів і вибір Президії. 2) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів. 3) Звіт Старшини Кружка з діяльності за минулий рік. 4) Реферат відпочинків Рідної Школи у Львові. 5) Вибір Старшини. 6) Внески і запити. — Притма членів конесна. Читальні, Кооперативні, Соколи і прочі Українські Установи просимо пислати на збори відпочинків. 825 1—2

Старшина.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок № 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло» Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Активізація концесійної політики“.

Львів, 24. жовтня 1928.

Недавно писали ми на тому ж місці про поширення концесій для чужинного капіталу в межах СРСР. Тоді наші інформації про цю справу були доволі скуті, бо спиралася на телеграфічних повідомленнях. По-знайомившись тепер із більшовицької преси з дотичною постановою Ради народних комісарів СРСР — вона так і зветься „постановою про активізацію концесійної політики СРСР“ — можемо ствердити та підкріпити вірність всего того, що на тому місці було на цю тему написане.

Між тим, що ми тоді подали і тим, що вчитали з постанови, заходить тільки та ріжниця, що ми подали замало ділянок господарства, призначених більшовиками для нових концесій. Отже з постанови виходить, що для чужого капіталу намічують більшовики такі ділянки: „розробка кольорових металів, розвиток металевих, зокремаж варстатів, і машино-будівельної, паперової, целюлозної та автомобільної промисловості, розвиток шовкової продукції та всяких консервуваних екстрактів“. Вже з того бачимо, що вся майже тяжка металева продукція готова опинитись у руках чужого капіталу під умовою, якщо він на ті нові концесії піде. Але на тім концесійний терен і обсяг діяльності для чужого капіталу не вичерпується. Бо ось розкриваються для нього ще й перспективи експлуатації сільського і лісового господарства. Більшовицький спеціаліст вже навіть докладно вирахувати, що концесіонерам можна віддати 13,851.500 гектарів ліса зі загальною річною експлуатацією 8 і пів до 9-ти мільонів кубічних метрів дерева. Зможуть чужі капіталісти вкладати свої гроші на вигідних умовах і в муніципальних установах напр. у будову трамваїв, підземної залізнички в Москві і т. п. Спеціалісти обраховують, що в ту останню ділянку моглиб вони вложити до двох мільярдів капіталу.

Отже поле діяльності для чужинних капіталістів незвичайно широке. Але річ у тому, чи вони по концесії радо зголосяться. Бож і досі були концесії і досі деякі закордонні капіталістичні підприємства йшли на них, але довго на позиціях не витримували і відірвалися навіть вложених в інтерес — бож усе вони роблять для інтересу, а не для гарних більшовицьких очей! — грошей. До останніх днів, тобто до появи постанови про „активізацію концесій“ остало тільки кілька незначних концесіонерів. Звідкиж візьмуться нові? На те то й появилася постанова про „активізацію“, щоб притягнути нових при допомозі значно поширених привілеїв для них. В чім ті привілеї заключаються? — Про це ми вже писали, але не зашкодить цього і тепер пригадати та дещо доповнити. Чужинні капіталісти дістануть перш за все великі митні полегкості на імпорту фабричного устаткування і ввіз закордонних дефіцитів.

Самозрозуміле, що всякий чужинець чи чужинецька фірма зможе вложити свій капітал у підприємство тільки під умовою, що буде мати з нього відповідний зиск. По-

станова про активізацію концесій і це бере на увагу.

„При означуванні розміру ділових розрахунків і арендної оплати — читаємо в постанові — доручено Головному Концесійному Комітетові виходити з необхідності забезпечувати відповідну дохідність концесійних підприємств“. — „Відносно тих товарів (вироблених на концесійних підприємствах), головним консументом яких буде державний промисл. в концесійних договорах повинно бути застережене право переважного закупа державою частини продукції на основних, які мають гарантувати рентовність підприємств“.

Отже держава сама має концесіонерам гарантувати вже в договорі про концесію рентовність і частинний збут фабричного продукту в межах СРСР, при чім сама вона зобов'язується бути першим консументом. Крім цього вже в договорі будуть забезпечувати дохідність концесійних підприємств ще таким чином, що кожному концесіонерові дадуть „з права права на свободну реалізацію його продукції“. Іншими словами: чого не закупить у концесіонера сама держава те зможе він свободно збувати на внутрішньому ринку СРСР. Таким чином витвориться там попри націоналізовану державно-монополю торговлю ще й друга система торгівлі, а саме монополю торгівлі чужинних концесіонерів.

Більшовики надіються, що віддавши деякі ділянки промислу концесіонерам, вони тим самим зможуть звільнити велику частину свого капіталу та кинути його на ті промислові підприємства, які вестиме далі держава. Але все те покищо тільки мрії. В більшовицькій пресі появляється тепер дуже багато статей на тему нової концесійної політики, в яких малоється просто чарівні перспективи „грубих“ інтересів для чужинного капіталу. Появ-

ляються навіть інтерв'ю з директорами тепер ще існуючих концесійних підприємств, про сприятливі умовини праці для концесіонерів. А все те має служити засобом пропаганди за чинущим притягненням капіталу до більшовицького промислу.

А всеж таки і між тими пропагандистськими статтями та розмовами з більшовицькими економістами і директорами концесійних підприємств є одна така, що не дуже то запалить чужинних капіталістів до нової концесійної політики СРСР. Ось у московських „Ізвестіях“ надруковане інтерв'ю з управителем закордонного відділу Всесоюзної Ради Народного Господарства Араловим, в якому між іншим читаємо, що більшовицька влада „не глядить на концесіонера як на приватного підприємця, успіхи і праця якого їй зовсім чужі. Ми уявляємо собі роботу концесійних підприємств, як розумну і дружбу (!) співпрацю підприємства з державно-господарськими органами“. Іншими словами більшовики бажають запрягти чужий капітал собі на службу. І так червоний економіст Аралов одним місцем свого інтерв'ю геть ослабив те враження, яке могла зробити більшовицька пропаганда на чужинних капіталістів. Вони мабуть таки не підуть на службу до більшовиків.

Тому останній експеримент більшовицької господарської політики з „активізацією“ концесій треба вважати тільки черговою більшовицькою компромісацією в очах цілого світа і в очах всього населення СРСР. „Активізація“ концесій таки не піде, хоч більшовики запалити за неї дуже дорого, відступивши зі своїх принципових позицій та давши таким чином черговий аргумент у руки невдоволеної їх власної партійної опозиції.

В каламутній воді...

Вчора подали ми докладний зміст „сензаційної“ статті „Берлін. Тагебляту“ та в мікроскоп звели всі його „знамениті інформації“, без яких з цілою доказовою арматурою тієї статті навіть шпичка не залишилася. Всі „широкі“ концесії берлінського органу в світлі дійсності виявилися нужденною комплізацією частинкою минулої дійсності, а частинкою буйної фантазії, як не алої воли.

А всеж таки, хоч як внутрішньопартизанськими, а у висновках бездумними є ті „знамениті інформації“ то й вони нашіли живий відгомін у польській пресі. Краківський „Час“ у передовиці „Ревеляції „Берлінер Тагебляту“ в руській справі“ відкидає висновки про пляни „Ост-Блок-у“ ген. Ле Ронда, але зазначає, що

„визначення тих подробиць в теперішній хвилі берлінським шпегелем має глибоку причину, яку сарбустемо відтворити. Прага є закордонним осередком українського націоналістичного руху. На стінах українських шкіл у Чехії не даром висять портрети Петлюри. Є це той рух, якого висловником у нас є д-р Левинський, голова партії УНДО. Є це українська партія, що з кількома іншими меншими руськими партіями стоїть на ґрунті програми Петлюри і змагає до державної самостійності руських земель, обіймаючи тим поняттям і Сх. Галичину,

Відомо, що пос. Левинський постійно протестує проти приналежності тієї провінції до Польщі. Пос. Левинський непакидливо Польщі, але також непакидливо і поборюваний соціалізм і знаходиться в острій боротьбі з українськими комуністичними партіями на терені Росії (??) і Польщі“.

Заграничним осередком тих комуністичних партій є — подумайте! — Берлін у противенстві до Іраги, ніби то закордонного центра українського національного руху. До комуністичних партій належать Українська Партія Праці і Сель-Роб-голови Сель-Роб-Лівинці.

Отже німецький уряд підтримує філософському рухові серед українців, під час коли чеський уряд позитав протисовітським організаціям. Літом відбувся в Берліні з'їзд українських делегатів, на якому радшено над методами боротьби в Галичині проти польського уряду й польського громадянства. Його вислідом можемо вже тепер відчувати в постаті підсиленого руху босного характеру у „Січах“ і „Просвітах“. Цей той з'їзд відбувся на відомості, а певне й за підтримкою німецького уряду, а важко допустити, щоб він відбувся без відомого єврейського уряду. Інформації берлінського органу, що походять без сумніву з Москви (??), є одним із поєсень на міжнародному терені, довершених єврейською дипломатією. Мають вони на меті адекватувати чеську акцію і при-

співити її діяльності. Мають її виклеймити як підготування війни зі соціалістами — в очах радикальних партій у Франції й Англії. З тієї точки погляду слід їх спійняти і тим пояснюється, чому чеську акцію, що найбільш виступала в діях 1919—1923, якуть з увагою місцею ген. Ле Ронда. Вся та подія дуже близько обходить Польщу. Відомо, що вона факт, що оба руські відомі — є знаряддям гри чужої дипломатії, а гра відбувається на нашій території і за нашу державну територію“.

Так англізав „відтворення глибоких причин „знаменитих“ ревелцій“ берлінського органу.

У вчорашній статті ми — так скажемо — ослідали „знамениті інформації“ й „подробіці“ берлінського органу, не вдаючись в тайні цілі дійсної чи уявної акції ген. Ле Ронда. Нині те саме доводиться нам зробити з „відтворенням глибоких причин“ краківського консервативного органу, який з першого погляду виявляє крайню ігноранцію в основних питаннях української політики. Перш усього годиться зазначити, що українська національна політика, репрезентована Українським Нац. Дем. Об'єднанням не має ніяких закордонних центрів. Кожному, хоч як-так поінформованому в основних питаннях української національної політики, ясно й те, що політичні й орієнтаційні напрями Українського Нац. Дем. Об'єднання не підуть в парі з тим українським націоналізмом, якого висловником був пок. Петлюра. Крім того — загально відомо, що центри петлюрівської політики знаходяться саме у Варшаві, а не в Празі. Котий д-р Дм. Левинський хотів зв'язатися з тям петлюрівською орієнтацією, то хіба ближче йому до Варшави, як до Праги. До сміховинки належить теж „створення“ центра для філософської української політики в Берліні (хіба частинно за винятком Партії Праці, якої духовий голова перебував в Берліні). Очевидно, літом не було ніякого українського з'їзду в Берліні — ні філософського, ні протисовітського — за винятком побуту кількох членів Української Парла. Репрезентації на Міжпарла. Унії. А на з'їзді Міжпарла. Унії якраз не було ані одного українського філософа.

Але чому краківський орган попправ такі нісенітничі? — спитає читач. Чи справді в редакції того органу сидять самі ігноранти, які намагали виповнюють його сторінки. Без огляду на фактичний стан річей, щоб лише подати своїм читачам обов'язковий обсяг задрюкованого паперу? О, ні! Ніщо не діється без причини. Шило піділо з мішка аж тоді, коли краківський орган заговорив про „відтворення руху з босним характером у „Січах“ (які вже давно не існують!) і „Просвітах“. Завданням краківського органу було зв'язати уявний з'їзд філософських діячів зі „Січами“ й „Просвітами“, щоб стягнути на них репресії, які вже й почалися. Ось мотив тонкої гри!

„Принагідний“ кореспондент берлінського органу нагородив нісенітничу про „Західно-українську Республіку і Східний Блок“, повагою органу, в якому виступив, викликав відповідний відгомін в чотирьох „заінтересованих“ державах: у Німеччині, Рад. Союзі, Польщі й Чехословаччині, а правдоподібно й в Румунії, а все те зведемо чотирмами до

сильного знамення: до боротьби зі „Січачими“ і „Промітцями“.

Велика гра, тонка гра! А боротьба зі всіма проявами українського життя треба, бо це руські відьми — російський і протисовітський — а анархизм гри чужої дипломатії, а гра ця відбувається на ній території і на нашу державну територію.

Тут закопана собака! Тут знімаються киоски буржуазних кадетських вод, які мають зайти українське життя. Ізнімають ті буржуї, кадетські води широким рухом „Берлінер Тагесштатт-у“ і „Час-у“, але не знати, де їх джерело: в Москві, Варшаві, Берліні. Проти чи в якому-сь осередку російської еміграції. Та ясна їх мета: застатити ті держави, в яких опинився український народ після набільшої війни, до здаття українського народу й його життя.

1888—1928 — 60-літній ювілей Матері-Прасвіти. Співним наш обов'язок супроти неї. А сповним його, коли станемо її членами і зложимо дев'яносто вкладну.

Ще про кооперацію.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 22 жовтня 1928.

Ледви відбувся в Луцьку свято кооперації, на якому кооперативісти мали показати, до чого вони прикупили, як уже в польському кооперативному таборі почався контр-рух. Уже мобілізуються сили до наступу на українську кооперацію, укладаються різноманітні плани, робиться запит на адміністрацію.

Мовлять: „зроби й не кусай“.

Здавалося, що кооператорам повинно прислухуватися перш за все ідеї кооперації. Тимчасом, у тих польських кооператорів, які при певній державній підтримці перекинулись на Волинь, ця ідея зайняла місце в останніх ідеях. На першому плані в них, як виявляється, стоїть інша ідея — польонізаційна; на другому — ідея власного існування. Ідея ж кооперації є не більше-менше, як лише зовнішній до освітлення цих перших двох ідей.

Розвиток української кооперації стоїть на перехресті до освітлення агаданних ідей польських кооператорів на Волині. Політичні чинники підтримують їх освітлення, оскільки вони виконують їхні заохочення. Чи напавши, даючи їм можливість іст-

нування, слухаючі амагують від них певної роботи для „політики“.

Тут-то починається дрозд авангарду польської кооперації та всі його антикооперативні плани.

Протиприродність польських кооперативів на українських землях очевидна. Наскакують вони згорі, за державні гроші та людські, які нічого спільного з українськими масами не мають. Ці маси не мають ніякої вигоди польських шкільних, громадської господарств і т. д., а тільки самим „добрим“ поставивши й до польських кооперативів. Врешті жінки піддавали їм: беріть і обманай — не жартуй.

Там селяни і роблять.

Для притягання їх польські кооператори почали шукати серед українців свого роду наставників — дрібних службовців. Не помогло. Тоді почали тирати „зіншані“ кооперативи, а ними ласкає садівництво підатківних українців з титулами: членів уряду, асигнуванням грошей і т. д. і не не помогло. Зайшлося змушувати маси кинути думку про власні кооперативи. Засоби до цього мали бути: військові переводи на організаційному шляху й відмовлення в кредитах, які були кинені на польську кооперацію, щоб могла вона ліквідувати й привабити дядька. В відповідь на цей засіб українці кинули гасло самовистарчальності.

А тим часом в польську штучну кооперацію робилося таке: „Розніжкові“ треба було робити „золоті“ виступи, щоб утримати при житті. „Осела“ абанірутувала й зачиняється. В інших польських кооперативів товари розходяться дуже мляво і т. д.

Звідси й хвилювання польських кооперативних діячів Волині. Вачучи, як земля висушується від їхніх пір, вони роблять натиск на адміністрації чинники в ім'я нібито державних і кооперативних інтересів — натиск у напрямку нищення української кооперації. І політично-адміністративні органи влади, переставши хоробливими мріями про єднання українських мас, йдуть по алій інтересів цих польських несеодокооператорів.

Власне в наслідок їхніх заходів у волинських колах знов поставала думка про створення окремого для Волині регіонального Союзу кооперативів, значить, польсько-українського, з метою: відірвати українські кооперативи від рідного польського центру й цим абесценити їх, а звавши їх під вплив польських кооператорів-ревізорів, потребу ліквідувати. Одночасно форсується думка знов

також про спільне сантування для кооперації. З цєю метою в „Пис. Волин.“ афальшовано промову на українським кооп. з'їзді 7. 10. п. р. Переконавшись, що українські кооперативісти маси пішли не згодяться сантувати разом з ними в червоні місці, представники польської кооперації погоджуються вже сантувати разом з українцями в осени. Аби тільки „спільно“, себто аби тільки під їхнім, а вважати регіонально-адміністративним проводом.

З метою „обміржування“ цих питань про „аспелування“ кооперації вимагає мас — як кажуть — ними дивим запросити до себе представників української кооперації.

Чималу роль в ліквідації незалежної української кооперації зіграють українці-регіоналісти. Їм паренті вже необхідно показати, що вони мають якісь аспекти та щось роблять, — показати хочби геростратом способом: друкуванню національно-господарчої будівлі. Але не вільно цього робити ні українським справжнім кооператорам ні кооперативістам нашим масам. Врешті, наші маси на таке самовільство пішли не підуть. А тих політиків, які за собою схочуть відати українську незалежну кооперацію, тис само відкинуть від себе, як відкидали досі.

В. Островський.

За Бургенланд.

Справа Бургенланду в австрійському парламенті.

Промову малярського прем'єра міністра графа Бетлена, виступивши в неділю 14. ж. в Еденбурзі, в якій він різко висказався про нібито несправедливе вирішення західних кордонів Мадярщини, виступивши в Австрії в величезній схвально-виступі. Вирозником цього схвально-політичної опії була велика політична дискусія, що вивалася в цій справі на останньому засіданні австрійського парламенту.

Дебата почалися від інтерпелляції парламентарних клубів, починаючи від крайніх націоналістів, а кінчаючи соціал-демократами. У відповідь на ті інтерпелляції виступив міністер Зайнцель велику промову, в якій висвітлював відношення уряду до порушеної справи. У своїй відповіді оперся він на венецькому протоколі з 13. жовтня 1921 р., а також за об'ємним порозумінням Австрії та Мадярщини призначено першій деякі осерги західної Мадярщини, обійняв Австрії ще в сев-жерменському та тріанонському

договорі. Офіційна назва протоколу звучала: „Протокол, улаштовуючий західно-малярське питання. Постанови протоколу, зазначеного на пропозицію італійського міністра закордонних справ маркіза делла Торетта, зобов'язався малярський уряд оголосити окремими друкованими оповістками та афішами населенню дотичних округів“. Ця остання обставина дала канцлерові Зайнцелю притоку висловити таку думку у відповідь на негайну промову гр. Бетлена:

„Не може собі представити, щоб малярська влада могла зобов'язатися оголосити друкованими афішами населенню країни, яка була ще тоді всецільно в її руках, що по думці договору між обома урядами ця країна переходить в австрійське державне посідання, — без того, щоб та сама малярська влада дійсно не погодилася на таке вирішення території у повному об'ємі дотичних статей протоколу“.

Для більшого та виразнішого пояснення своєї постанови до справи відчитував канцлер Зайнцель численні винятки зі згаданого протоколу, що стверджують апробату існуючого територіального статусу малярським урядом. Навіть він також відповів малярського міністра закордонних справ на демарше австрійського посла в Будапешті. У своїй відповіді опрорядував зрад, міністер австрійського канцлера Бургенланду, виданого в промові Бетлена. Всім тим він стоїть на становищі, що його вітчина не оречється ніколи своїх прав до атрачених західних окраїн, хоч Мадярщина зрештою їх на користь Австрії у венецькому протоколі.

Така відповідь очевидно не заспокоїла міністра Зайнцеля. Кажучи про можливі майбутні ускладнення у зв'язку з таким ставленням справи в малярських правительствених колах, висловив він думку, що повинні узяти дійшло до ревізії австрійсько-малярських кордонів, то ледви чи покінчилися на тій одній ревізії.

Закінчив Зайнцель свою промову записанням, що Австрія не має ніяких оспови побоюватися на випадок можливої ревізії австрійсько-малярського кордону. Населення Бургенланду — заваз він — вже й тепер може заманіфестувати свою незалежну волю залізничний й надалі в межах австрійської республіки.

Сім мільонів українців у Польщі мусять дати для „Прасвіти“ в ювілейному її році сім мільонів членів. Вкладна лише два золоті.

І. СВЕНЦЬКИЙ

35 літ наукової праці.

3 приводу ювілею проф. Кирила Студинського.

Для 4. жовтня ц. р. завершив голова Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові першу копу літ свого життя та спокійно склався ажитати першу жінку першого снопа другої копії. Бадьорий, дужий, гарячий — не чує подиху осені, що хоч осяпав ясним промінням сонця життя, то всеж таки вже холодити і молодіє подувом морозного сіверу, що зиму намісє. Ханжеж він у добром здоров'ї для слушної справи обставити оборонами і стиртання та наповняти засіки невеличкого убогого обійстя Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, щоб було чим численній челяді західно-українського роду перезимувати, як обійти, передових перебудити та до нового збору перетрівати.

Вже шість літ хазяїнує професор Студинський як голова Наукового Т-ва ім. Шевченка майном найстаршої української наукової установи, що колись одинокою була для всієї України. І веде він це хазяйство так, як тільки може це вчинити дійсний гадда, що оком своїм усе бачить, ухом усе чує, розумом зміркує та силою і робочістю своєю все зроби. А роботи дійсно чимало було, є і буде в Науковому Т-ві. Сплати переважоритиваних довгів і зобов'язань Т-ва: поширення дискарні

переплетні, бібліотеки і музею; забезпечити видань секційних і загальних — усе те так тісно зв'язане в один великий вузол фінансової спроможності Т-ва, що розв'язати його може тільки справжній хазяїн-економіст. Без економії не могло бути Т-ва, без Т-ва не може бути наукової праці, бо не було б навіть наймізернішої плати за неї, бо працівникам науки не було б чим покрити найдрібніших видатків на доконечні річч, зв'язані з їх науковою роботою.

За благодатних часів головування в Науковому Т-ві ім. Ш-ка у Львові проф. Михайла Грушевського можна було розвивати справді велику науково-видавничу діяльність, бо були на це найрізніші джерела доходу: краєвий сойм давав щорічну допомогу, центральне правительство рівнож давало — і щорічно, і на особливій цілі; д. к. видавництво шкільних книжок було постійним дуже добрим каїентом друкарні і переплетні Т-ва; патріотичні діячі з Великої України рівнож не жаліли своїх рублів, що голішли по паритету золота. Це були благодатні часи, що не вернутися вже мабуть ніколи.

Проф. Студинський переняв ведення Наукового Т-ва після світової війни і польсько-української, коли то по майні Н. Т. ім. Ш. перекатилася тяжка таліа не стільки війни, скільки національної ненависті чорносотенного княцтва. Зинищений „Академічний Дім“, адемонтов у і адемонітовану друкарню, не-власний відом-товану книгозбірню і

музей, розсипану й розбиту горстку наукових дослідників — усе те належало зібрати, упорядкувати, доповнити, оживити і тісно зв'язати в одну органічну цілість. Старались за те по змозі своїй попередники проф. Студинського в уряді голов Т-ва, але кожний з них по своєму темпераментові, з особлившою точкою погляду на справу. Щойно Кирило Студинський підійшов до справи як справжній хазяїн, що за все дбає — і за дрібницю, і за велике — з однаковим запалом, бо за все пам'ятав за те, що з малого зеренця велике дерево виростає.

Очевидно, що йноді в пересердю за занадто помотані справи в Н. Т. і Ш. запальчивий чорнороб-голова і вилаявся за те, що вже не могло відстатися, та яке сталося за часу дійсно особливо тяжких умовин воєнної і повоєнної гарячки нашого галицького життя. Але хто з нас не лягав, а навіть і святі йноді пересердям грішили, а всеж таки у святості сяють! Тому нехай-же і це забудуть ті, кого заціпило кресло слово нинішнього голови Н. Т. і Ш. Кінєць-кінців фінансовий стан Н. Т. і Ш. сьогодні такий, що в „Академічному Домі“ живе українське студентство; друкарня, що правда, не дістала ще з Києва вивезених 1915 р. царськими військами і зовсім вже зужитих друкарських машин, але справила дві машини до складання; книгозбірня поширилася на чотири простори кімнати; музей одержав фахового музейолога; наукові піробітники Н. Т. і Ш. можуть уже дещо більше запобити за свою пра-

цю, а переплетня і книгарня запрягають усі сили, щоб заробити дещо на потреби української науки в Галичині, бо підмог нема ніяких.

Треба зазначити, що проф. Студинський був в останньому часі в Києві в Академії Наук, як її член, та в Харкові на правописній конференції і в справі книгообмінної торгівлі та в справі вивезених машин. Раз він був і в справі опери свого покійного тестя Наталя Вахнянина, що їм мали ставити на Вел. Україні. Однак, на жаль, Науковому Т-ву ім. Шевченка ще й досі не повернено рівновартості ціни з 1914 р. за дві добрі нові друкарські машини та мабуть далеко не все запотребування книгозбірень Великої України у виданнях Н. Т. і Ш. й інших галицьких наукових і літературних видавництв покрито через книгарню Товариства.

Скажу ще, що проф. Студинський уважав за зовсім природне, що книгозбірня Н. Т. і Ш. має завдання всеукраїнської установи, подібної, як „Оссолінеум“ виконувало завдання всепольської установи повних сто літ після розбору Польщі. Іншими словами сказати — Студинський як голова Н. Т. і Ш. є прихильником якнайширшої української культурно-національної праці установи, яку він веде. Від цієї праці не зможе відступити ані один його наслідник в Науковому Т-ві ім. Ш-ка у Львові.

(Докінчення буде.)

„ОЛЬКА“

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬОХИ
найтриваліші — найдешевші

РИНОК ч. 35.

біля „Народної Торговлі“.

того, як усі робітники розійшлися; і убитий, і ранений.

— **Рекорди.** 3000 доларів коштує одно місце на „Шелліні“, що вертається з Нью-Йорку до Берліна. Покінце купило їх 12 осіб. — На московській головній пошті найшли в мішках, присланих з поштових відділів цілі скрині листів, що лежали там віддана, перекази на гроші і гроші. Так, наприклад, „Робоча Газета“ з 16. п. м. — У місті Мобей арештували фелітин Ван-керхавен, який признався, що за останні 3 місяці украв у Франції та Бельгії 340 авт. — Білоруська державна комісія в Мінську звільнила 2000 урядовців, які до сі павіть не починали читати білоруської мови.

— **Всесвітнє кіно.** Еспанський король Альфонс XIII. згодився виступити в балачкув фільмі. — Показує у франко-німецьких кінотеатрах відомі фільми: в кіновісвіт: цього року французька синдикальна палата сподівається виставити до Німеччини 30 франц. фільм. — Польський державний інститут експорту склав комісію, яка має обдумати способи, як збувати польські фільми на чужині. На це, на нашу гадку, тільки один спосіб: подбати за такі фільми, щоб чужинці мали охоту їх оглядати. — У Бальтичорі глухі відвідувачі кіна заперестували проти голосних картин, яких вони не розуміють. — Америка має 3-літнього кінового актора Давіда Лі, який здобувши успіх у фільмі „Снігання“ підписав з однією фірмою контракт на 3 роки і виступити у новій картині разом зі славною собакою Рін-Тін-Тіном. — Російського режисера Д. С. Момка, що виїхав з Берліна до Нью-Йорку завернули назад, хоча в 1926 р. він був там і ставив голосну п'єсу „Распутін і цариця“; причиною — нестача потрібних документів.

— **„Студентська революція“.** У зв'язку зі заведенням на ромунських університетах т. зв. „двумеру класу“, відбуваються в Букаресті та Дебреціні протестаційні зібрання та походи студентських організацій. В обох містах дійшло до поважних сутичок між студентами та поліцією. В Дебреціні дійшло до бійок між католицькими та жидівськими студентами, на які конкурентів, яку роблять студенти-жиди своєю чисельною участю в ромунських університетах.

— **Рекорд точності.** Перед призначено 65 роками брав один із нью-йорських фермерів участь у тодішній громадянській війні. Після покінчення війни оголосили список усіх відзначених за хоробрість. На списку був також згаданий фермер. Кожного дня сподівався він одержати медалі хоробрості. Однак коли усі вичислені на списку учасники війни таку медалю вже одержали, а його медалю та диплом ще не надходили, він погодився вже з думкою, що його призначення опинилося на списку ймовірно через помилку. Якесь було його здивування, коли після 30 літ прислали йому в хату довгождану медалю в дорочній скриньочці. Неставало ще лише диплому. Остаточно придбув і диплом, але тим разом треба було на нього ще довше ждати, ніж на медалю, бо аж 35 літ. Тепер може Голкіне (так зветься цей фермер) похвалитися відзначенням після 65 років. Він є нині 92-літнім відцаном.

— **Статистика одної бібліотеки.** Одна з найбільших книгозбірень світа, „Національна Бібліотека“ в Парижі, доступна лише для тих, що працюють науково, наділа цілком статистику за 1927 р. Її віддало 194,370 читачів, які позичили 434,188 книг. 100,000 книг було з історії Франції, 60,000 з філософії, 80,000 з критичної літератури. Чужинці студенти найбільше цікавилися модерною франц. літературою від Вольтера та Вольтера аж до Ватерлі. Багато відвідувачів розпитує за творчість XVI ст., з доби італійського відродження, з історії Сходу. В ході є теж російські та німецькі автори і праці російської Академії Наук.

— **Китайська флегма.** Багато чули вже ми і читали про терпеливість і змилу кров китайців. Обі ці прикмети беруть свій початок у звичці кожного мешканця Східного Царства, ставитися філософічно до проблем життя та його несподіванок. Новий прищипок до цієї майже вродженої прикмети китайців ось який: Урядовці одного з банків у Батані, китайець Ченг, купив лоск джарданної лютерії. Маючи вроджений мінемотехнічний талант, запам'ятав собі добре його число. Отже коли одного дня ранком наспів до банку вист-

ка, що головина виграна на лютерії мала на число 23236 і Ченг сказав собі під носом: „де мабути моє число“ — ніхто не сумнівався, що Ченг дійсно був тим шановцем. Дякуючи лише всіх байдужим Пента, який на заклик його нетерплячих товаришів піти до хати по лоск, спокійно відповів: „Маю час, грошей і так зараз не дівану“.

Дописи.

БУЧАЧ. (Установчі збори Філії І-го Охорони Воєнних Могил). Нарешті й Бучач відбув свої установчі збори Філії Товариства Охорони Воєнних Могил. До складу Філії увійшли: о. Денис Настайко — голова, о. П. Олішницький Ч. С. В. Б. — заступ. голови, З. Білокурський — секретар, Леонід Кіндибазюк — скарбник, Н. Мисенич, С. Вилинський і Н. Бобин — виділові. Склад рази дав заворуку, що й бучацька філія розвине слідом інших енергійну працю в напрямі тривалої охорони могил українських воїнів, розсіяних масово в цілому повіті.

ГОЛОСКОВИЧІ, пов. БРОДИ. (Посвячення дому кооперативу — Народна свідомість). Дні 3. вересня і 4. відбулися посвячення нового дому кооперативу „Єдність“ у Голошковичах. Дім мурований, критий дахом і гарно презентується при вході до села. Була не надія: погода гарна. В саме подудне, серед шумів лавонів, вишло з перших братство в жовто-білих лентях і серед великого шуму народу удалося під новий дім. Тут о. парох Ілар. Фенчинський і о. Петро Герасимів з Пониківки Мазо довершили посвячення і посвятили новий дім. По скінченню обрядової частини о. парох промовив слово до народу: слово повне любові до свого народу і віри в розвою кооперативу й уміцнення дому, в котрим знайдуть приміщення всі културні товариства села. При тім о. парох підкреслює, що лише через освіту доходять нарід до добробуту, а через освіту й багатство здобуває волю. Потім аз жиди привітали о. Бол. Червоносильний з Філії „Просвіти“ в Бродах, п. Кочержук від Повітового Союзу Кооперативів і інші. — При тім нагоди нагадати піднести, що наше село до нині було до краю знецілене москвофізмом. Крім Дуликівців і Марковичів ніхто до населення не мав приступу. Треба сказати, що багато наших невинних громадян, задурманених канакством, жарно агітувало в Галереї, підчас коли їх хитрі провідники завчасу втікали до іосів. Такою зстав нашу громаду і по війні о. Ілар. Фенчинський. Повний жах! й енергій взявся він до праці в перші і в громад., не зважаючи уваги на дикі пакости й авантюри москвофілів. Він заложив чит. „Просвіту“, яка має нині окозо 100 членів, гарну бібліотеку, часописи і депо готівки; аматорські вистави хор, кимми займається п. Євгеній Фенчинський, відтагнув нарід від воршин (а було їх аж дві; від чотирьох літ нема підної). На місці їх заложив о. парох кооперативу „Єдність“, котра нині має більше як 200 членів. Кооператива гарно розвивається, що до доказу закупів одного морга землі на її власність, вибудування дому і 3000 зол. дивіденди, призначених на докінчення нової перини. Громада за кілька літ змінила своє лице: Канакство, пинство, розвуста в нашій громаді майже вже не знає. Молодші і старші горнуться до кооперативу і читальні. День 30. вересня на довго нагаднеться мило в нашій пам'яті. — Громадяни.

3 сокільського руху.

Красна сокільська нарада. — Зв'яз у 1927 р. — Гість з Італії. — Прапор „Сокола-Батька“.

В дні 21. п. м. відбулася краєва сокільська нарада. Ухвалено відібути сокільський краєвий з'їзд у Львові в червні 1929 р. Цей з'їзд дучиться з 35-літнім ювілеєм першого нашого руханкового товариства „Сокола-Батька“, що його перші загальні збори відбулися в дні 10. лютого 1894 р.

На з'їзді сподіються гостей з усіх українських земель, а також делегатів і американських українців, які обняли свою участь.

Цими днями був у відвідинах в „Сокола-Батьку“ був голова І-го „Український Союз“ в Подбрадах (Ч. С. Р.) імж. Михайло Єремії, знавший ще зперед війни сокільський робітник на Великій Україні, що між ін. організував участь киян на з'їзді в 1914 р. Як п. Єремії інформував, то сокільська ризанна по чеським аразам шириться тепер в Італії, де в під цю пору перебуває.

Небагом відбудеться святочне вручення прапора „Сокола-Батька“, споро тіллий прийде дозвол від городського старости.

ВОЛІЧКИ Д. М. Ц., Паньчохи, Рукавички жіночі і реформи у виставі виборі львів, вул. СІКСТУСЬКА ч. 16. найдешевше у ШТАММА, (хліб через сінь. 737 2—10

Театри.

Великий Миський Театр:
Четвер 25-го, г. 7:30 веч. „Тоска“, виступ Зденя і Зікової.
П'ятниця 2-го, г. 7:30 веч. „Дякую за службу“, комедія Пежинського (премієра).

Кіна.

„Апаэль“, „Блакитні нощі“, „Лев“, „Цирк Роза“, „Оаза“, „І батько“, „Падис“, „Тайна п'ятидлі“, „Фатаморана“, „Дівчур“.

Нові книжки й журнали.

Чар Зілан, ілюстрований щотижневий журнал. Тернопіль, ч. 9 Рік вид. II.
Учительське Слово, щомісячний орган „Війнишньої Помочі Українського Учительства“. Львів, жовтень — листопад. 9-8. Рік вид. XVI.

Студенський Голос, орган Української Студенської Громади у Варшаві: 6 ч. за липень — вересень 1928. Рік вид. II.

Бюлетень Державного Видавництва України. № 8—9 за серпень — вересень 1928.

Літопис Українського Друку, орган Державної Бібліотеки Шотландії видання Української Книжкової Палати. № 35 36 Рік вид. 3-й.

Slovensky Prehľad, zborník pro poznávaní politického, hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho života slovenských státu a národů. Číslo 8. Rijen, ročník XX.

Przegląd Społeczny, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Październik 1928, rok II.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за упокій душі бл. п.

Льва Левицького

судового радника

відбудеться дня 27. X о год. 9. рано в церкві Волоцькій

На цей обряд запрошує Родину, Знайомих і Приятелів Покійного 8-2 1—1 РОДИНА.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

На „Рідну Школу“ ложили в золотих: Коопер. „Косар“ у Житомирі з чистого зиску 25. Коопер. „Згода“ в Новосілах Кард. 10, Коопер. „Добробут“ у Кагомі 15, Коопер. „Власна Поліція“ Ячич 26, Чит. „Просвіти“ в Дубні 50, Коопер. „Єдність“ у Брошні 5, Чит. „Просвіти“ в Микитинцях 50, Кооп. „Згода“ в Подушанні 10, Нарайн 14, Пов. Союз Кооперативів у Бузачі 100, Коопер. „Згода“ в Лісовцях п. Моршині 4, Коопер. „Рілля“, Вікно п. Грималова 100, Студентська Коопер. „Поступ“ у Самборі 50 — Справедливий ош і б. к. і: Осипа Левинська і С-на у Львові заложила „Рідній Школі“ на заклад „Маслосоюза“ 150 зол. а не 50 зол., як не помилково подано в нещадному числі „Діла“ — Усім ВП. Жертводавцям складає ширю подяку Головна Управа „Рідної Школи“ 827 1 1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ЖІНОЧЕ БІЛЛЯ КРАЄВЕ, забордонне по цінах значно знижених. П'янес. Львів, вул. Бойм ч. 7. 686 7—10

БЮЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СІРІБНІ ВИРОБИ продас за голику і на рати від десятиліт діт у цілм враз злісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую брязянти, золото, срібло, плачу найнижчі ціни. 125-7

БАРАБОЛІ і збіжа купує загованим фірма „УНА“, Дрогобич. — Шість оферт. 816 3—3

ФОТОГРАФ ДІДУШЕВИЧ, вул. Винного Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 59—64. 813 3—5

РУТИНОВАНИЙ КОНЦИПЕНТ, обійме посаду у адвоката. Може вести повні самостійно канцелярію і ручити за солідне й велення. — Зголошення слати до Адміністрації „Діла“ під „солідний конципент“. 811 2—3

УКРАЇНСЬКІЙ СІРІТСЬКИЙ ЗАХІСТ у СТРИЙ прийме на посаду управителя-виконавця старшу п'яню, свідбину, або бездітну вдову, що має семінар натуру. Винагородження після умови. Прохання з описом життя і свідствами, слати в речинні до І. XII. п. р. на адресу: Український Захист, Стрий, вул. Конажевського, ч. 42. 812 3—3

ШОВКІЙ, велюри, корони додатки до краватки, найдешевше Бляуштайн, вул. Валова ч. 11. 828 1 6

ПЛАТИМО високу ціну за золото, брязянти: перли Домбровські-Розважівські, Львів, (Готель Жорж), вул. Академічна ч. 1. Опівка безплатно. 2481 50—1

НОВІ МОТИ. В. Безхорожайний: „Український Душман“ ч. VI і VII. на скрипку з фортепиано. 829 1 3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 21—24

ЛІКАР-СПЕЦ. НЕДУГ ВНУТР.

Д-р ОСТАП ПРИЙМА

Львів, вул. Личаківська ч. 32.
ПЕРЕСВІТЛЮВАННЯ РЕНТГЕНОМ.
700 Телефон ч. 61—50. 9—10

ОВОЧЕВІ ЩЕПІ.

Найлучше садити в осени. Замовлення дрібні і вагомі слати до: Садівничо-городничого Заведення А. Терпиляна в Задубні по Галич. Телеграм: Терпилян, Галич. Число телефону: Галич І. Ціни за щепи: I якості 3-50 зол., II якості 3 зол., III якості 2-50 зол. Повітряні Союзи, Кооперативи і Кружки С. Г. при збірних замовленнях одержать від 10—20 процент опусту. 626 1—3

Хто ще не має

в своїй бібліотеці

СПОГАДИ часті І. П. Ш.

Евгена Чикаленка.

Ціна тільки 8 зол. без пересилки. Звичайна пересилка 50 сот., поручення 90 сот.

вехай писме до Адміністрації Діла, бо наклад вичерпується.

Крім цього набути можна в Адміністрації: Михайло Возник

ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПНІНА

Ціна 1-50 зол. на почт. перес. 50 сот.

Г. Браски

2-8

БЕЗПУТНІ

Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 90 сот.

Микола Матвій Мельник

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот

Михайло Возник

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До зв'язків Галичини з Наддніпряниною в 80 pp. XIX в.

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

СЛУЖБА БОЖА

св. Йоана Золотоустого зі службами різних намірень українською мовою у перекладі о. д-ра Я. Левицького

Ціна 2-50 зол. без пересилки.

Адреса Адміністрації „Діло“
Львів, Ринок 10. II. п.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Made in...?

Львів, 26. жовтня 1928.

В статтях: „Наступ на Прагу“ і „В каламутній воді“ розглянули ми „знамениті інформації“ берлінського та не менше знамениті „відтворення“ краківського органу в справі уявної акції Праги в українській справі. Хоч як невірні є ті інформації і поплутані комбінації, то все-таки одно в них є наявне і гідне уваги, а саме, що вони вертаються біля української проблеми. В дану хвилю байдужі нам тенденції тих комбінацій, а важне тільки одно: вони підкреслюють вагу української проблеми, вони вказують, що під теперішню пору це найважливіше питання Європи, досі нерозв'язане й неполагоджене. Скоро тільки вирине справа війни чи закріплення мира, автоматично вирине й справа України.

Зовсім природно, що в тому стані перманентної актуалізації українська справа є мячем і страшаком в руках „заінтересованих“ держав, себ-то в першу чергу державців українських земель, а в дальшу чергу їх протекторів.

Берлінський орган головний наступ звернув на Прагу, закидаючи їй заходи і змагання в напрямі висунення української проблеми на порядок політичного дня. Чеські чинники офіційно дementують тенор „букарештсько-берлінських“ інформацій. Відомості берлінського органу, немов то Чехословаччина на спілку з Францією думає створити самостійну українську республіку, щоб опісля ввійти з нею у федерацію та таким чином одержати колонізаційний терен, є безосновні. Метою тих інформацій є підюдити проти Чехословаччини Польщу, Німеччину й Росію. Є це смішна й фантастична видумка, бо ані населення Чехословаччини, ані чехословацька політика не має з тим нічого спільного.

Однак, поминаючи всі ці ходи: концентричні наступи і відбої, являється питання, де, в якому центрі сфабриковано ці комбінації?

Під тим оглядом думки можуть бути поділені. Могли ті комбінації так само добре повстати в Москві, як і в Берліні (в порозумінні з Москвою), Варшаві, а навіть в Празі, або в якимсь російсько-емігрантським осередку.

Майстрами у фабрикуванні всяких сензаційних „документів“ і комбінацій на тему заходів і змагань „контрреволюційного“ українства є більшовики. Радянська преса в коротких відступах часу чує крик і галас на тему інтервенції. Цих „інтервенційних“ заміток, відомостей і статей, як огню, лякається населення України. Не примара інтервенції, яка є абсурдом, являється годі перед населенням України, тільки певність нових податків і данин або нової внутрішньої позички для відвернення наступаючої небезпеки, для зміцнення армії, для підтримки „пролетаріату“ в „інтервенційних“ державах, для розкладової роботи в протисовітських організаціях і т. і.

Серію таких фальсифікатів більшовицької роботи мали ми нагоду, навіть у відфотографованні виді, оглядати в паризьких „Українських Вістях“. Цікаво, що одночасно з появою „ревецій“ в берлінському органі як pendant до них у харків-

ському „Комуніст-і“ появилася новий фальсифікат, ніби-то лист А. Лівицького до „міністра закордонних справ УНР“ на тему „українсько-польської угоди“.

В тому сфабрикованому в Харкові листі читаємо:

„Як уже вам писав, я з галичанами начав розмови. Довести до остаточного порозуміння між урядом Річпосполитої Польської з Галичанами, це для мене дуже важке завдання. Я зразу почав говорити з нашими прихильниками з партії Українського Національно-Демократичного Об'єднання, з посланцями д-ром Дмитром Левицьким та Володимиром Целевичем. Це сьогодні єдина партія, в якій у цім питанні можна говорити. Між Президіумом Українського Соймового Клубу а блоком Пана Маршала Пилсудського є до певної міри порозуміння, але це порозуміння в нічому не мішає УНДО стояти в опозиції до уряду. Польський уряд робить зусилля, щоб Український Соймовий Клуб притягнути на сторону урядового блоку. Від Українського Клубу вимагається офіційна декларація, як це було зроблено українськими посланцями, які зараз входять до блоку Пана Маршала. Крім цього, зобов'язують Річпосполитої Польської вимагати теж й заяви, що Український Соймовий Клуб стоїть на становищі польської державності. Хоч Український Клуб міг би це зробити, то він цього не робить, вимагаючи, щоб перш за все з боку польського уряду були здійснені домагання Українського Соймового Клубу. Я з мого боку стараюсь вияснити ситуацію і справу поставити на реальний ґрунт. Пан посол Д. Левицький зі свого боку робить зусилля, щоб підготувати ґрунт в самому Клубі для практичних переговорів. Необхідні є поступки з боку польського уряду, — про це я вже говорив з деякими міністрами та одержав їх згоду, що з боку уряду це буде зроблено. Коли мені вдасться довести до порозуміння, так і для нас це принесе великий успіх, бо тоді зможемо деяких галичан жити для наших цілей“.

Для більшої „вірності“ до цього листа приплатили прізвисько радянського консула у Львові Лавчинського, який — мовляв — „зі свого боку устроєє бенкет(?) для Галичан і хоче їхню опінію здати для Совітів“, однак це „йому не вдасться“.

Не високої марки цей фальсифікат. Автором його є безперечно знадніпрянський галичанин, який хотів підробитись під „уєнерівсько-дипломатичний стиль“, але як свідчать деякі слова (підкреслені півтовстим) з дорученого йому завдання виявився по партацьки.

Зовсім природно, що УНДО, як незалежна українська національно-політична організація, до того ж більша і найсильніша, є найбільшою загрозою на шляху більшовицької акції. Проти УНДО більшовицька влада і комуністична партія звернули всю силу своєї пропаганди й розкладової роботи. Те доручення виконують не лише комуністичні партії на українських землях під Польщею, не лише ad hoc до того покликано УПП, не лише всякі наклепи, але й постійне намагання тим чи іншим способом зв'язати УНДО з петлюрівською пограбовщиною й убити його в угодовський комут. Ведучи акцію проти УНДО при допомозі сфабрикованого, наскрізь безглузлого листа А. Лівицького, чому одночасно не повести акції проти Чехословаччини, яка дала захист українській еміграції і яка досі

тримається досить негативно у відношенні до Совітів? Цю каламутну торську акцію „за двома зайцями“ з одночасним насиленням уявної інтервенції перед очима дезорієнтованих і виснажених мас — занадто часто, хоч мало зручно, переводить більшовицька пропаганда. Тому найправдоподібніше, що джерела „знаменитих інформацій“ берлінського органу треба шукати в Москві або в Харкові, на доручення яких наступила „букарештська“ фабрикація в берлінському органі. Коли це зроблено в Берліні, то це лише чемність одного рапальського союзника для другого.

Однак можливо, що місцем фабрикації була й сама Прага. Чому? — спитає здивований читач, коли тут увесь час нападається на Прагу. Правда, що це наступ на Прагу, однак чому такого наступу не могла Прага зробити сама проти себе, коли він нешкідливий, а може викликати деяку стурбованість у сусідів?

Про Букарешт, місце „сензацій“, ходять в останньому часі найрізномірніші погодні. Між іншим говориться, немов би там акцентовано акцію лорда Ротерміра в некористь Чехословаччини. Ця акція малаб довести до відірвання Закарпаття від Чехословаччини і приєднання його до Мадярщини. Таким чином Мадярщина і Польща одержалаб спільну границю. Також малаб наступити „спростування“ границі на Словаччині в користь Мадярщини. За те Мадярщина зрекласьби своїх аспірацій на Банат і Семигород у користь Румунії. Німеччина за ревізією з ревізії поморського коридора малаб одержати place на австрійський „Anschluss“ Не вдаємося в дальші комбінації, а зазначимо лише, що все малаб статися коштом Чехословаччини. Розуміється, чому в такому разі Словаччина не може пустити контрпару, ніби то взяти під свій „протекторат“ українську справу і тим надякати Польщу, Німеччину й Росію?

Очевидно, джерелом цих фабрикацій може бути й Варшава, яка з одного боку хоче спонукати Чехословаччину до ліквідації останків українських науково-культурних установ, які їй дуже не на руку, а з другого боку мати аргумент для дальшого здавлювання проявів українського життя, про що свідчить стаття краківського „Часу“.

Про російську еміграцію, яка донедавна виступала проти всього українського і не може дарувати чехам їхньої допомоги українській еміграції, не варто й згадувати.

Де саме сфабриковано „знамениті інформації“ берлінського органу з творенням „самостійної української республіки“, — важко з усею певністю твердити. Допускаючи всякі можливості й відкидаючи безглузді фантазії, мусимо зазначити лише, що українською проблемою починають перекидатися як мячем. Але й це вже доказує, що в Європі промощує собі шлях свідомість, що з великих національних питань єдиною неполадною є українська справа.

1868 — Просвіта — 1928 р. Це предова дорога освідмлюючої праці над Тобю, Громадяни. Подумай, чи Ти виконав свої зобов'язання супроти Просвіти?

Німецька преса про українську справу.

(Короткий огляд.)

Переглядаючи німецьку пресу, бачимо, що німецька публічна опінія щораз більше цікавиться українською справою. Такі німецькі журнали та часописи, як „Der Tag“, „Націон унд Штаат“, „Політише Вохенсріфт“, „Дер Штадгельм“, „Остеуропа“ та „Берлінер Тагеблат“ присвячують постійно певну частину свого обсягу життю українського населення під Польщею і під більшовицькою владою та нашим еміграційним змаганням.

І так у двох останніх числах віденського політичного журналу „Націон унд Штаат“ знаходимо такі статті, що торкаються української справи: „Українські партії в межах Польщі“ німецького автора Ганса Фабера, „Україні під комуністичною владою“, „Карпатська Україна“ Іварського та „Культурна політика поляків у відношенні до українців“. У першій зі згаданих статей поданий огляд сучасних українських політичних партій під Польщею, їхній стан, чисельність, парламентарного представництва та політично-суспільні напрями щодо націоналізму та соціалізму. Друга стаття змальовує коротко положення українського населення на Буковині та в Бессарабії. Автор третьої статті представив завдання та роль людини між Заходом і Сходом, яку повинен зіграти український елемент на Закарпатській Україні, до чого не допускає чехословацький уряд своєю відомою політикою, причому тим мимовільно до скріплення мадярських впливів на Закарпатті. В найновішій статті, поміщеній у вересневому числі згаданого журналу, якої автором є посол Володимир Целевич, наведено незначний, але достатній матеріал про українське народне та середнє шкільництво, що є тепер під Польщею. В статті наведено політику польської влади супроти українських асоціацій і фахових шкіл, так само як у справі пострипування закордонних студентів. Обговорює автор також діяльність і завдання „Просвіти“.

У статті „Правда на Сході“ в „Політише Вохенсріфт“ пише згаданий уже Ганс Фабер про хибні німецької східної політики, яка все ще не навчилася розрізняти українців від русинів і білорусинів.

У берлінському „Штадгельмі“ з дня 16. вересня ц. р. у великій статті п. н. „Боротьба за волю на Сході“, доказує й автор Яри, що всі змови договори не будуть мати так довго своєї вартості, доки єдине питання не буде вирішене у повному своїм обсязі. В дальшому ході думок автор описує змагання українців до волі й незалежності та зв'язаний з ними аріст еперії і національної самовпевненості серед українського елементу.

У „Берлінер Тагеблат-і“, в статті п. н. „Харків, Ростов і Москва“, розписується радянський кореспондент згаданого щоденника Павло Шеффер про враження, яке викликають на постоляного глядача ті три міста, що мусять підлягати більшовицькому режимові та мають аріст національного руху на Україні. Автор підкреслює, що Велика Україна є сьогодні найважливішою частиною Радянського Союзу з огляду на своє господарське та промислове значіння.

„Остеуропа“ (Берлін), часопис присвячений збірним питанням європейського Сходу, у своїй 12-й книжці з цього року поміщує розвідку віденського д-ра геології (протестантської) та філософії Ганса Коха про православну автокефальну церкву на Україні. Сохраня

арезації у статті розвів українського церковного життя за останні роки і вплив того розвитку на українську справу взагалі.

На тему загальної освіти.

(З приводу одного допису.)

Недавно був у „Ділі“ цікавий допис із Катувини, над яким варто глибше призадуматися. В тому дописі порушено дуже важку справу для нашої культури. Обговорюючи після наради Повітового Союзу Кооператива, автор допису приходить до висновку, що головною причиною неможливості нашої кооперації і її слабого розвитку є нестача загальної освіти. Слід додати не тільки кооперації, але й культурі взагалі, бо безпросвітна маса не в силі творити і планувати культури в сучасному розумінні.

Та це не новина — про це писалося і говорилось у нас дуже багато; була і є робота в тому напрямі, щоб поширити в масах освіту; засновано вже давно й освітні товариства, виходять книжки й часописи. Однак не зважаючи на всі ті змагання, рівень освіти нашої селянської маси ще дуже низький. Причина такого сумного стану та, що просвіта й наука лежать закриті в книжках і часописах і не знаходять шляху, а тимчасово належного поширення між народом.

Автор згаданого допису підходить ближче до справи поширення освіти в широкіх масах і подає нові практичні проєкти. Схилює на одні з них, а саме на ті, що говорять про сільських лекторів, бо цей проєкт видається мені для нас особливо доцільним під нинішню пору.

Автор пропагує ширення освіти між селянами, членами кооперації, при допомозі лекторів, яких має вишукувати управа сільської кооперації; ті лектори мали б читати в навеличких гуртах „Господарсько-Кооперативний Часопис“, у якому побіч кооперативних відомостей слід помішувати і коротенькі статті на всілякі біжучі теми.

Цей проєкт автора допису. Безперечно, що освітня праця того роду дуже бажана і зовсім легка до переведення. А на мою думку згодом можна її поширити в тім напрямі, щоб лектори читали не тільки свій кооперативний часопис, але й інші статті, а те й цілі систематичні

виклади на господарські і загально-освітні теми, і то для більших гуртів слухачів. Однак в такому випадку була б потрібна ширша організація таких читань і викладів, оперта на повітові філії або й на центральні товариства, професитні й кооперативні. Згодом добре вшкolenі лектори могли б нам заступити до деякої міри народні університети, про які в нас не так давно обширно писалося і про які ми мріємо з тугою, а навіть могли б дати почин до їх заснування. Але не забуваймо думкою так далеко аперіра.

Зокрема щодо кооперативної освіти, то крім видавання часописів та устроєння відповідних курсів бажано було б, щоб кооперативні інструктори популювали на місцях тих, що працюють у коопераціях та сирважали на місці їх похитки і промахи. Для тої цілі могли б повитови кооперативна делегувати широкую на якийсь час одного інструктора до побідою по селах. Кооператори із сіл повинні зі свого боку, коли тільки треба, уздаватися до повітових кооперативів по пораду і вказівки, бо переважна частина неможливості і страд походять з незнання діловодства. Краще в самім почині зарадити духові, як через проволікання і недбалість наражувати кооперативу на страсти і занепад.

Наш наряд спосібний і бажав всім силам добути собі освіту та краще життя. Треба тільки знайти спосіб, як йому в тім допомогти. І саме сільські лектори будуть у нас такими піонерами, що розвідають скалу народної темноти, яка таготить на нас усіх та спиняє наш похід до добробуту й волі.

І. Ц.

Добро „Просвіти“ — це добро цілого народу, а зокрема кохного з нас.

Ріжні вісти.

ЕКСПОЗЕ МІН. ЧЕХОВИЧА.

Польський уряд, проєктує в парламенті бюджет, проріхивар на 1929-30 р. алясує палатам госп. положення в краю. Речником уряду буде мін. сарбу Чехович. Бюдж. дебати триватимуть довше ніж мін. року.

СПРАВА ЗАБЕЗПЕКИ ПОЛЬСЬКО-НІМ. КОРДОНУ.

Німецькі часописи повідомляють за

амстердамськими джерелами, що польський уряд в нагоди репарацийних переговорів звернувся з ноту до Франції. Уряд. В ноті польський уряд просить, щоб Франція, як держава, що приєднала в Люкарні гарантію за безпеку зах. кордонів Польщі, підтримала становище Польщі, яка нібито домагається, щоб Німеччина зложила знову в справі безпеки польсько-нім. кордону. Заява ця була би нібито умовиною передраченею вої евакуації Надзрені. Пат довідується з міл-ства закорд. справ, що вістка про цю ноту неправдива.

ПРОЦЕС ЗА ШПІОНАЖУ В ТЕРНОПОЛІ

У віаторок відбулася перед тернопільським кримінальним судом розправа проти Заринського і тов. за шпіонажу. Заринського засудили на 2 роки тяжкої в'язниці, Самборчуна на 1 рік в'язниці. В справі інших обвинувачених прокуратор передчасно задержав слідство.

НОВИЙ АМБАСАДОР СРСР У ПАРИЖІ.

Відзначення представника СРСР у Парижі Дюгалевського постановлено окремно. Його наступником буде Стомаринов, член колегії нар. комісаріату закорд. справ. Якийсь час Стомаринов був торг. представником СРСР у Берліні, опісля був нар. комісарем закорд. торгівлі.

СПЕНА В ЗАНОПАНІМ — НА ЛИТВІ ІЗДЯТЬ САНЬМИ.

Після сильного вітру настала в Закопанім велика спека, що доходила до 25 степ. Зі снігу не остало ні сліду. З Кона надходять вісти, що в богатих місцевостях Литви злила тані сніги, що вирили поля і дороги. Передовсім у план. Литві люди йдуть саннями.

НОВА БУД. КАТАСТРОФА.

В часині Тешині завалилася одна стіна гуситської церкви, яку саме будують. Під завалашами агнули два робітники.

100 ПОЛІЦАІВ АТАКУЮТЬ ГРАНАТАМИ БАНДИТА.

Бандита, що в понеділок у Кольоні врявався після бек в паровозу 400 поліцаям, віднашли в одній в'язні. Бандит отворив реп. пальбу на власника в'язні. Коли прийшло 100 поліцая і огнева сторожа, бандит далі стріляв. Його вдалося зловити раненого щойно, як у кімн.

ту, в який він сиривався, кинули 6 ручних гранат.

КОМУНІКАЦІЯ „ЦЕПЕЛІНОМ“ МІЖ ЄГИПТОМ І ІНДІЄЮ.

В Баєді основується англ.-швейц.-німецьке летунське товариство, яке отворить постійну комунікацію „Цепеліном“ між Європою й Єгиптом і Індією. Такий лет має тривати 8—10 год.

ЯПОНІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ МАНДЖУРІЇ.

Японія в переговорах із нацистським урядом заявила, що забере свої війська в провінції Шан-Тунг, коли Китай признає права Японії до Манджурії.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:87:50—8:87:75, канадський долар 8:81:50—8:81:75, чеська корона 0:26:25—0:26:50, австрійський шілінг 1:25:30—1:25:00, румунська лея 0:05:25—0:05:50, французький франк 0:34:50—0:34:75, швейцарський франк 1:71:50—1:71:80, фунт штерлінгів 43:40:00—43:80:00, радянський червонець 26:00—27:00.

Золото: 20 корон 36:60:00—36:80:00, 20 франків 34:40:00—34:70:00, 20 німецьких марок 42:40:00—42:75:00, 10 російських рублів 46:80:00—47:20:00.

Срібло: Австрійська корона 0:69:00—0:70:00, 2 австрійських корон 3:35:00—3:60:00, австрійський фалерон 1:77:00—1:80:00, російський рубель 3:00:00—3:10:00, копійки за рубель 1:50:00—1:55:00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 46:00—47:00, пшениця селянська 43:25—44:25, жито галицьке 34:25—35:35, жито галицький броварський 35:50—36:50, ячмінь на млинці 31:00—32:00, ячмінь пастівний 35:50—36:25, овес галицький 31:00—32:00, кукурудза румунська 44:00—44:50, бараболі промислова 6:25—6:75, фасоль біла 90:00—115:00, фасоль коричнева 60:00—65:00, фасоль красна 80:00—90:00, горох біл-бікторія 57:50—67:50, горох півний 45:00—47:00, бобина 30:00—35:00, мішанка пастівна в зерні 00:00, мина 34:25—38:25, сіно солодке краєве прасоване 18:00—0:00, солома прасована 5:00—5:25, гречка 33:00—36:00, льон 70:00—70:00, дубинь снігій 21:50—22:50, ріпак озимий 70:00—72:00, мука пшенична 50 при 80:00—81:00, мука житна 70 при 51:00—51:00, гриса кукурудзяний 67:00—70:00, мука кукурудзяна 49:00—51:00, отруба житні 24:00—24:50, отруби пшеничні 23:50—24:00, крупяні гречані 70:75—72:75, пшона 23:75—25:25, крупяні ячмінні 49:25—51:75, пенка 49:00—51:00, просо краєве 40:00—41:00, макухи льняні 49:00—50:00, конюшина красна 220:00—250:00, мак снігій 125:00—135:00, мак снігій 103:00—110:00. Мішки жтові виробу Страдон Барта 1:65—1:72, мішки уживані добрі 1:38—1:42.

І. СВЕНЦЬКИЙ.

35 літ наукової праці.

З приводу ювілею проф. Кирила Студинського.

(Докінчення.)

В царині наукової праці заслуги проф. Студинського не менші, як і на полі адміністрації Науковим Товариством. Почав він її як молодий адепт українського фольклору розвідкою про „Ліричні“ 1894 р. Отся народознавча монографія остала по сьогодні одинокою, що найкраще свідчить про її історичну вартість. Цєю студією віддав він належну данину і романтичному настрою тодішнього українолюбного народництва, а вже за рік виявив свій справжній інтерес для тої діялки давнього українського письменства, на який остав по нині одиноким авторитетом.

Як колишній богослов, Студинський-фільолог зацікавився полемічним письменством XVI—XVII вв., себто тої переломової доби, коли то Західна Україна в цілях самооборони, для заховання свого українського обличчя й роду, мусіла рішиться на частинну злуку з Римом, а з другого боку виступити проти цієї злуки. Це одно з найбільш драматичних місць в житті західно-українських земель подекуди і по сьогодні. Тим-то фільолог-галичанин, як правдивий член уніятської церкви, міг дуже легко потрапити в полемічний тон з православними обличчями й історіографами полемічного письменства, а з другого боку наразитися у надто безвихідних ка-

токах на закид у „схизматичному дусі“. Не попав проф. Студинський у Скилю, але виминув і Харибду, як дослідник полемічного письменства, якому присвятив цілу низку обширних праць: „Пересторога“ 1895, Хто був автором Антиррезіс 1900, Про Потія 1902 і 1914, Пам'ятки полемічного письменства 1906, Полемічне письменство 1901 року 1911, Антиграфіе 1925.

Цими студіями намітив він усю велику скупину справжньої публіцистики, що на переломі двох століть оживляла широкі верстви української суспільності в її ваганні між Сходом і Заходом. Це вагання, замітне і живе по сьогодні, породило серед деякого, що не знає довгих дій української публіцистики, яка мало-що не до Нестора сягає, докори за те, що, мовляв, професор університету займається такими нецікавими питаннями. Але це був може тільки хвилевий настрій осудців, який певне пройшов, коли вони зрозуміли, що тільки людина з темпераментом публіциста могла відчувати весь чар дійсного життя давніх діб, що бє твердим живчиком у льогіці, висловах і ярих образах полемістів.

Як професор, Студинський давав певно своїм слухачам добрий приклад вибору тем і методу їх оброблення статтями про новітніх письменників України: Шашкевича 1896, Метлинського 1897, Котляревського й Артемовського 1901, огнистом промовою в Полтаві на відкритті пам'ятника Котляревському 1903, про Шевченка 1903, 1909, 1911 і 1925 та своїми лекціями, коли ми можемо назвати цілий ряд його колишніх учнів, що тривало зазначили

ли свою научну підготовку цілою низкою добрих студій. Назвемо тільки — Созанського, Єлюка, Тершаківця, Гординського, Андроховича, Возняка, що очевидно виїхали з наукових інтересів свого професора, поки й самих себе не виявили.

А ці інтереси були в Студинського завсе живі, до певної міри на часі — здободневні. Студинський, свідомий українофіл і українець, виїшов з дому батька ревного старорусина-русофіла, з яким була в нього певно не одна високо- і тонкополітична розмова про спірні питання галицької національної політики. Та сам професор входить у склад тоді дуже активної наслідниці т. н. новоєрської партії Баринського-Вахнянина і разом з Миком стає справжнім стовпом новозаснованого „Руслана“. Вогонь страстей, що горів в серцях „русских“ і українців, „кацапів“ і „новокурників“, „націонал-демократів“ і „християнських суспільників“, сьогодні відчує тільки той, що сам колись в цьому полум'ї пражився. Отож проф. Студинський вгризається в поживку і порозкидані листки т. н. Погодишчини в Галичині і опрацьовує вразово, хоча іноді дещо за однобоко — кореспонденцію Зубрицького 1901 і 1918, присто класично видає кореспонденцію Якова Головацького з прекрасною джерельною характеристикою доби 1835—1860 рр. (1905 і 1909), дає виривки листування Земляковського з еп-пом Ступницьким (1908), повертає ще раз до культурного життя Галичини 1833—1847 р. (1909), а до би 1795—1857 у 1920, щоб завершити це 1916 р. оглядом життя Львівської Духовної Семинарії за часів

Шашкевича 1829—1843 і в р. 1923 монографією про галицького сатирика і гумориста Паала Леонтовича.

І знов дехто найшов був привід до закидів на адресу усієї установи, себто Наукового Товариства імені Шевченка, за те, що видає такі нібито недотепні й неживі речі. Забули сердеги, що кожна річ оживає під подихом життя того, хто її спостерігає, до неї підходить і нею займається, та подихом мертвеччини обдали добу галицько-українського відродження.

Але не на проє стали ми з дійсними і мнимими противниками фільологічної праці академіка Студинського. Він сам, його учні, послідовники і продовжники певно нераз будуть говорити з критиками й осудцями.

Але літописець цієї діяльності не був би точний без згадки про статті акад. Студинського про соціалістичні громади і їх судові процеси, зв'язані із всеукраїнською трійцею поступовців — Драгоманова, Франка і Павлика. І знов публіцистика, і знов живий шматок життя рідної Галичини в загально-українському зв'язку Буковини, Угорської Русі і Великої України — в зображенні темпераментного збирача, переказчика й систематика.

Студинський-дослідник є завсе гарним оповідачем, він навіть віршував. Але як дослідник він виявив постійно свій публіцистичний темперамент вибором тем, для яких не скоро знайдеться йому рівний — з таким даром спостереження і передачі.

Львів, 23. жовтня 1928.

По широкому світі.

Є проект завести постійну воздушну комунікацію між Берліном і Варшавою; у першій віднійській пробі літак перелетів цей простір за 4 години.

Грецький прем'єр Венізелос відчитав у парламенті урядову заяву про порозуміння з Італією і Югославією і парламент затвердив її одностайно.

Знову є чутки про перемир'я в оспам єврей уряді.

Є неперервні звістки про перську революцію.

Президент Злут. Держав Кулідж заявив, що не можна сподіватись конференції для розв'язання перед 1931 р.

Центральний комітет німецького комуністичної партії виключив двох членів, Гаваєна та Гальма, за те, що вони оголосили відозву про становлення комуністичного інтернаціоналу до ситуації в Німеччині.

Організаційний і вічевий рух.

БОРЩІВЩИНА.

Дня 30-го вересня ц. р. відбулася з дозволу Повітового Народного Комітету політична нарада в Жилинцях, на якій було присутніх около 250 людей. На нараді англо-словацькі підпоручники Повіт. Народ. Комітету політичний реферат, після чого обговорено місцеві організаційні справи. Того самого дня відбулися в Жилинцях загальні збори „Сокола“, на яких промовляли присутні члени Повіт. Комітету з Борщова.

САМБІРЩИНА.

Дня 28-го вересня ц. р. відбулася сирозавдаче віче о. сенатора Татоміра в Прусах. Село це ще недавно капальська твердиня, починає пробуджуватися до національного життя. Крайній елемент у селі, переважно молодь, гуртується під проводом ідейного молодого громадянина Ю. Пашка.

Дня 30-го вересня відбулося окружне віче під толим небом в Дорожній. Являлись численні громадяни всіх доколичинних сіл. Сенатору Кисілевську і посла Термаковича повинили на двірці делегати старшого громадянства і діти, вручаючи представникам У. П. Р. китичі протів. Віче отворило короткою промовою о. сенатор Татомір. Звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації аж жовіла посол Термакович, а після нього говорив сенатор Кисілевський про вагу участі жіноцтва в політичному житті народу. Вислі о. сенатор Татомір, представивши невідрадні положення повіту, вказав присутнім до живої праці в просвітній, економічній і політичній ділянці громадського життя. Після промов, подяк та інтерполяцій замкнув віче серед піднесеного настрою преледини п. Михайло Коца.

Того самого дня відбулося в Самборі жіноче політичне віче, на якому реферувала сенаторка Кисілевська. Після віча відбувся комерс.

Дня 4-го жовтня ц. р. відбулася в Самборі господарська нарада. Реферували о. сен. Татомір. Після реферату вивалялася жива дискусія. Вирішено уладити в позатках листопада велике сільсько-господарське віче в Самборі.

БРІДЩИНА.

Дня 10-го жовтня ц. р. відбулася по-сільське сирозавдаче віче в містечку Підкам'я. Реферували посол Висоцький і посол Куши. Тому, що староста заборонило віче під голім небом, відбулося віче в селі місцевій читальні „Прогресу“. Присутні були найсвідоміші одиниці зі всіх сіл судового округу. Підкам'я, хочає забути старосту і центр капітальний, сьогодні вже національно відроджена, головне завдання невиспущеній праці війни місцевого судді п. Куріло-вчового і кількох інших осіб. Розпочато будову „Народнього Дому“, заданою кооперативу і взагалі національно-політичне та економічне життя поступаве в Підкам'яні вперед.

НОВИНКИ

— Великий політичний процес у Тернополі відбувається перед тамтишою лавою присяжних у другій половині листопада ц. р. проти сімнадцятих людей в Тернопільщині і Тернополі, обвинувачених за державну зраду в § 58, а. к. (приналежність до комуністичної партії). Обвинувачені сидять (повод 40 людей) вже ціл року у сільській в'язниці і минулого тижня перевели чотирнадцять голів, що скінчилися 15. п. м. коли ареш-

танти довідалися, що цьогож дня слідство закінчено й акти передано прокуратурі. У цій справі інтерв'ював у користі арештантів посол д-р Баран. З початком листопада має бути доручений акт обвинувачення і негайно буде розпочата головна розправа.

— Концерт чехословацьких учителок у Львові. З приводу десятиліття чехословацької республіки влаштує славетний хор чеських учителок з Праги концерт чеської пісні у Львові. Цей жіночий хор не має собі рівного в цілій середній Європі, про що висказався вже давньо авторитетна фахова критика. Любителі чехословацької (чеської, моравської і словацької) пісні матимуть нагоду почути її в найкращому виконанні. Концерт відбудеться сьогодні, в п'ятницю, 26. п. м.

— Львівська хроніка. У вересні померло 280 осіб, з чого 147 мушан. До 14-го року життя 67 дітей, від 14-го до 19-го осіб 11, від 19 до 29 осіб 20, від 29 до 39 — 40, від 39 до 49 — 71, а в віці понад 50 літ 70 осіб. З цього 183 римокат., 46 грекокат., 80 жидів. — 4 місяці тяжкої змови дістав 25-літній робітник Яніс Александрович, який вивав неабиякий талант дурення легковірних: зустрівшись на вулиці безробітного Полонського з клунком, заохочував його у ролі судового урядовця, завідав до суду, вказав виліти на драбину, щоб потягнути візга і попросив дозволу взяти пальто. Полонського, бо йде за папіросами. Така робота Александровича дійшов до чужого клунка. — На залізнич. діврі розбирав небезпечно воли Яні Ринкер, ідучи на естафетних вагоні.

— Військова влада крада. Майже одночасно відірвали великі крадіжки в військову німецьким і румунським. У Берліні спараних інтендантства набув 3 і пів мільйона марок у порозумінні зі старшаними, що переводили контролю, а в Букаресті з медичним військовим інституті направили на 25 міль. лей. Не можуть генерали та полковники заробити на війні, заробляють покищо на мирі.

— Біскупський. Вілі Ковля в селі Смиди селянина Ю. Мезовець у приступі божевільні зарізав 7 осіб, а 5 ранив; каже, що його огуляв шорт.

— Плач з приводу „Стіни плачу“. Араби в Брусселі мають намір вибудувати на славній жидівській „Стіні плачу“ мінарет і зачинити доступ до цієї стіни воротами, які будуть відчиняються для жидів лише в деякі порі. Цей план схвалював палестинських жидів, які рішуче сперились з відозвою до арабів, а проханням до уряду, щоб зваж їх в оборону і з покликом до всіх палестинських народів, щоб вважали їх в оборону перед арабами. В цій справі була вже інтерв'ювання в англійським парламенті. Можливо, що і Ліга Націй буде припинена змативати у конфлікт між жидами і арабами, який тягнеться не від нині.

— Смерть історика. Помер відомий франц. історик Альфон Олар, проф. Сорбонн, відомий і в нас з перекладних творів. Має 80 літ, до останньої хвилини видавав свою спеціальність: історію франц. революції. Ного твори є майже виключно з цієї ділянки „Політична історія франц. революції“, „Франц. революція і феодальний режим“, „Парламентське краєзнавство під час франц. революції“, „Франц. патріотизм від Ренесансу до революції“.

— Річні вістини. Венеція святкувала 400-літній уродни Павла Вереноче (діяче його ім'я Пасквіль Каліарі), що хоча родився в Вероні, більшість свого життя провів у Венеції, тим намагався найкращим образом, там помер і похоронений у церкві св. Савініана, прикрашеній його творами. — У мент, коли юрба іудеїв у Лягере розходилась зі свята під голім небом, вибухла бомба, пав відпала 5 і зранила 32 особи. — Шкаго зустрічало маніфестаційно делегата французьких нових інвалідів сірого носла Скам'яні. — За призначенням югославського царя жениться і румунський князь Микола; їм найкраще пошито нездому. — В Альгесірасі (Португалія) сильна тремтіння землі заробило чимало шкоди в будинках; людських жертв нема. — За останні дні було в Нью-Йорку 32 випадки смерті від алькоголю, а 108 небезпечного затрошення. — У Києві виселять з домів „патрудовий“ елемент, щоб очистити 1200 кімнат для робітників і демобізованих. — У Злут. Державі виборатиме президента 40 мільйонів осіб.

— Обов'язковий адвокатів. Варшавська адвокатська рада підготувала новий проект обов'язковий родин адвокатів, на випадок їхньої смерті. Досяг адвоката складається на білну рідну померлого, від якого адвокати будуть обов'язані платити постійне обов'язання для своєї родини.

— Процес Якубовського. Кілька літ тому застріли в Мекленбургу жидівця на

смерть робітника-хлібороба Якубовського. Ця справа вийшла на верх аж після смерті Берлінської преси найшла в ній підставу до статей спрямованих проти карі смерті взагалі і проти душового міністра справедливості Мекленбурга, посла Гастехта. Тепер вона прийшла на чергу дискусії в мекленбурзьким парламенті. Гастехт з гострою промовою накинута на берлінську пресу і на „Лігу прав людини“, заявляючи, що процес Якубовського був переведений правильно, а всякому винен прем'єр Мекленбурга. Райбніц і один соціаліст промовляли що гостріше і наслідком цієї дискусії теперішній склад мекленбурзького компромісного уряду зникатиме.

— Літературний нуток. Московська державна Академія мистецтв випала біографічний лексикон „Письменники сучасної доби“, де є 500 письменників XX ст. — Комуністичний рос. поет Маяковский видає нову збірку поезій п. а. „До. С.“, що значить „Нові стіхи“; є не 28 поем, на кожний рядок одно слово з чудернацькими римами. — Андрей Белый видає „Вітер з Кавказу“, а О. Мандельштам „Египетську марку“. — Аукціо написав повість „Віоланта“, яка є першим томом трилогії. — Чеський письменник Карло Чапек назвав збірку своїх оповідань „Історія добуті з кишені“. — Повість Томаса Манна „Захарована гора“ вийшла в 100-м виданні. — Віденський журналіст Тео Шеффер передає таку свіжу оповідь Гергарта Гаузмана: „Почуваю велике невдоволення собою перечитуючи або оглядаючи те, що я написав за все своє життя, бачу, що я не зміг висловити ні своєї мрії, ні думки. Чи зможу ще? Я хотів би написати ще одну драму, до цієї особи будуть частинами мого „я“, а їхні діяльні лише розмовою, яку я веду сам зі собою. Це було би легко, якби не треба було в кожній особі зробити людину, себто дати їй тіло, кров і характер і якби можна обійтись без акції. Драма тієї — так зробив Метерлінк; він пішов по слабшій дній і тому найважніше з його п'єс лишилось нечитаним. А щоб дійсно створити такі драми, як він хотів, треба було би бути Шекспіром. Я більше всього хотів би написати „Гамлет“. Як відомо Гаузманим задовольняє минулого року сценічною переробкою „Гамлет“ і його перекладом.

— Справлення помилок. В першій частині фейлетону проф. Сосницького, в другому реченні (9. і 10. стрічка першої шпальти), перевернуто слово „молодці“ на „молодін“. — При цій нагоді зазначимо, що в 4-й шпальті перед першим відступом з горі пропущено один повний розділ.

Театри.

Великий Миський Театр: П'ятниця 2-го, г. 7-30 веч. „Дякую за службу“, комедія Пекінського (премієра). Субота 27-го, г. 3. поп. „Русалка“ (дані молоді). Субота 27-го, г. 7-30 веч. „Тасина дама“, оперетна.

Кіна.

„Аполло“: „Блакитні воє“. „Лев“: „Цирк Ролль“. „Оазис“: „І батько“. „Палац“: „Тайна п'ятидні“. „Фатаморганна“: „Дівчур“.

Громадяни! Пригтовляймося до відповідного відсвяткування 60-літнього ювілею „Прогресу“ та причинімося всі гідним нас ювілейним подарком до створення НЯЖОГО ДАРУ для нашої Матері

Дописи.

МРАЗНИЦЯ. (З життя українського жіноцтва). Мануа шойно один місяць, як туу основана філія „Союзу Українок“. Все мразницьке жіноцтво вважало інтенсивно до роботи, а перш усього до згуртування молоді у свійому товаристві. Складний всього жіноцтва відбуваються зміни гниле, а в п'ятих тайні вечір, на яких не забувається про всі інші українські установи. От тому тиждень відбрав кошту 50 зод., яку розділили так: українським інвалідам 15 зод., „Рідній Школі“ в Дрогобичі 15 зод., українським поеті, вказав 10 зод., на пресовий фонд „Жіночої Діли“ 10 зод. На складних обговорюються справи великої ваги, а на останньому зведенні рішено відіслати до всього панного жіноцтва в краю з оським закликном: Жінки! Поможіть тим, що своє життя віддавали за рідну країну, поможіть знанням, поможіть „Рідній Школі“, яка вказує нашу молоді, підлітків нашого народу! Не забувайте

про свій одиникий часопис „Жіночу Ділу“ в Коломиї, сповніть свій обов'язок! Слід замітити, що багато до наших успіхів причинився о. сов. Лішніський і я. Лейбач Іван, які в кожній справі йдуть наперед жіноцтву на руку.

3 судової салі.

3 великої хмари — малий дощ.

Дня 19. жовтня ц. р. мала відбутися в варшаві суди в Чорткові перед спеціально ад-гон зложеном трибуналом, у склад якого входили судді Тимішинський, Рес і д-р Цисарик, карна розправа проти Дмитра Барана і 28 його товаришів із села Базару, пов. Чортків, обвинувачених за злочин з § 9. 215 ка. (намагання поміч до утечі з в'язниці обя. за держ. орду) і з § 283, 286 а та 287 а. б. п. ка. (участі у недовольних товариствах). Усіх обвинувачених з початком березня ц. р. арештовано під замітом неповнолітньої злочини зради держави через плановане урядження повстання в Базарі, пов. Чортків, про що писав свого часу „Діло“ (в числі 66. п. р.).

Після 4 і пів місяця слідчого хресту всіх обвинувачених вимушено на візку стону і на основі акту обвинувачення вони мали відповісти лише за провини участі в недовольних товариствах, а Дмитро Баран зрів того за намагання поміч в утечі з в'язниці. В наслідок закону про амністію трибунал після відчитання акту обвинувачення ухвалив внести оброків і прокуратора і по думці арт. 7 уст. 6 і п. амніст. закону умовно карне поступовання проти 28-ох обвинувачених, а потім проти 3-х: Барана, Данила Угриня і Івана Баранського розправу відпочи, бо доклади до розправи свідки не з'явилися. Обвинувачував пров. Кучкович, а всіх обвинувачених боронив адв. д-р Елєкторович.

Так скінчилась злочинна ця справа, про котру в своїм часі дуже широко розписувалися всі польські преси, роблячи з мукі пола, дійсно: з великої хмари — малий дощ.

Зі спортивного життя.

З діяльності „Довбуша“.

В суботу дня 20. п. м. відбулися в Чернівцях мичеві змагання між „Довбушем“ і одним із найсильніших його противників, жидівською дружиною „Гакког“. Змагання були незвичайно цікаві з огляду на заванта, а при тому гарне ведення гри. Покінчилися вони заслуженою виграною „Довбуша“ у відношенні 3:1 (2:0). Перша „Довбуша“ була помітна головне в першій половині гри. В другій половині гравці „Довбуша“ ледо ослабли та втралили попередній розгін. Це й відбилося на відношенні воріт.

Відень на п'ятих фронтах.

В найближчу неділю відіграє п'ять футбольних дружин Астрії такі мечі по містах Європи: репрезентаційна дружина Астрії (себ-то Відня) розіграє змагання з репрезентацією Швейцарії за здобуття чаші середньої Європи; репрезентаційна дружина міста Відня анімає на змагання до Кракова; рівночасно віденський „Рapid“ анімає до Будапешту на рішучі змагання за здобуття мистецтва середньої Європи; віденська аматорська вибрана дружина буде боротися з репрезентацією Брна (Моравія); акції в самому Відні відбудуться змагання між тілом другокапелних дружин Будапешту й Відня.

Змагання атлетів у ширку Корнцського.

Півеньський-Прогаска без висліду. Штеккер-Штайнбах таксамо. Аксіонов і Келер зосім перемогли пара; від першого хвату глянці питаються, як довго стрункий, легкий Аксіонов у силі боротися перед високим, важким велитвом. Переможений в 10-й хвилині дістав від лавіти рій рясні оплески вирвані з Келером за джентельменську боротьбу, що різко відрізнялась від двох попередніх пар, досить брутальних.

Сенсацією вечора була зустріч старого, досвідченого американця Бен Самсона з 27-літнім франкфуртським велитвом, жидом Пошофом. Сили рівні. Година завзятих змагань — без висліду. В нових 10 хвилинах, коли боротьба переходить на пункти, Бен Самсон має 2 пункти проти 1-го. Кінцущи Пошофа за землю втретє дає себе зловити за шню і перекинути нещасливо маю головою на лопатки. Бен Самсон може не падає в перерву.

Кінецьний альфатер Краве вівсь якшон перед болгаринком Феристанови, що викликав його на реванш. Вороні бй оскінчили в нагляді на бізну бор.,

Лист до Редакції.

Проти неетичних метод у публичному житті.

Шановний Пане Редакторе!
Прому Вас не відмовити вмістити на сторінках Вашого часопису такого мого листа:

В ч. 4-6. пражського журналу „Нова Україна“ за цей рік, що виходить під редакцією п. Шаповала й тож у статті „Інтриги“ надані цілком невірні відомості про діяльність Подбраздської орг. с.-д. і зокрема мою, як її члена. Не маючи бажання полемізувати з того сорту журналістикою, до якої можна приєднати слово Гайного: „Кожне слово — це пічка посудина й при тому непорожня“, я в інтересах оборони моєї честі, яка для кожного емігранта така дорога, подані лист:

За життя п. р. між українською колонією в Подбраздах поширювався пам'флет, направлений проти української с.-д. і зокрема проти мене, підписаний Подбразд. УПСР. У Подбраздах два гуртки, собі ворожі, претендують на таку назву. Тому мені прийшлося завітати не-мало людей, аби вивірити авторів пам'флету, які думали, що вони, прикриваючись іменем організації, отже невідомою, правдою неіснуючої особи, зможуть „закари“ нападатися й оганьблювати тих, хто їм не до подобу. Як названий по-імені й пам'флет, я закаржав пп. Кошечу, Довгалю, Залезького та Федорова (с.-р.), прококуючи їм перед судом довести, що я дійсно „бездарою і негідно облівав брудом“ (цитата з пам'флету) партію с.-р. та її „чесних борців“ і т. д.

Обвинувачені не перивели доказу правди і дальший хід судового процесу додано, згідно з судовим протоколом, виглядає так:

„Г. 333/25. Окружний суд в Подбраздах. Від. III. дня 26. червня 1928. Перед початком головної розправи проголосили обвинувачені Спіридон Довгаль, Болдуга Залезський, Микейм Федорів, а на обв. Олександра Кошечу його прайний заступник д-р Отто Глік, адвокат в Подбраздах; що з'являючись, поширюваною в будинках Академії в Подбраздах дня 30. квітня 1928, вони не думали діткнути особистої честі принального обвинуваченого Олександра Кошовського або обвинувачувати його особисто з якогось нечесного діла. Вони просили його про вибачення і зобов'язалися заплатити й йому гроші судового поступовання до дня 26. липня 1928 р. на руки д-ра Мілана Задина, адвоката в Подбраздах, 130 чк. Гім задовольнився обвинувачуючий і відступив від скарги“.

В іншому громадянстві не посмія бивинувати, який публично жалував своїх провину, розбитувати їх напово та знову обранати в той-же справ, того, якого просив вибачення.

Не так робить „Нова Україна“, ерцки, видаючи за співвідповідальністю зинування у моїх процесі. В статті „Інтриги“ наданого числа цього журналу цілком цілком невірних відомостей читачам так: „Т.т. обвинувачені, виходячи з міркування, що правдою нікого не можна обранати, на запит судді — чи хотіли прогнати обвинувачувати п. Кошовського — відповіли, що обранати не хотіли, а тільки констатували правду і несправді до публічного відома. Коли ця правда обранати п. Кошовського, то ми за не відповідали не можемо, прокламації-ж, винуваченої організації, відкидати не будемо. Цього було досить для суду, щоб усе справу припинити. І чеський суд справу припинив...“

Потім самі читачі судили про моральну вартість писаних „Новой Україною“, коли два з її редакторів: С. Довгаль та Б. Залезський, підписали виставлений протокол у суді, тепер у своїйому журналі старавшись довести свою правду, аж це було в дійсності. Біди читачі „Новой Україны“! Коли чкк ніяк не перекручують факти протоколу згідно з тим, що вони варті взагалі різні „Інформації“ та „факти“, що подаються в цьому журналі?

З правдивою повагою:

Олексій Кошовський.

Подбразди. 18. IX. 1928.

Нові книжки й журнали.

„Посул“, вісник літератури й життя. Нересен-жовтень. 19-8 о. 8 Річниця. 1-8 число. Зміст: Дух степів і традиції (П. Шостанівський); Коляска в тенер (Степан С.); В улюбленій столиці арла Великого (О. Назарук); Іондаль (Б. Гоман); Перша ніч (Богус. Паленіч); Лист (Меріам); Юрій Неймич (д-р Ігор Лоський); Вистава преси в Кельні (М. Г.); Перші українські вибори в Гали-

Ді продалі 5 метр. сот. меду карпатського — гарантованого в ціні 360 зол. за 1 метр. сот. Адреса: Іван Кочержук, вчитель, Лепіва, пошта Дуба в Рокитів. 830 1-1

ВІДЛЮ в СТАНИСЛАВІ. Об'єкти: 4 (чотири) комнати з комфортом і будівельну площу до 610 м² продалі або заміною за реальністю у Львові. Відомості: Станіслав м.д. Матейна ч. 27. 833 1-2

РУТИНОВАНИЙ КОНЦІПІЕНТ. Об'єкти: посаду у адвоката. Може вести зовсім самостійно наслідство і ручити за солідне й ведення. — Зголошення саати до Адміністрації „Діла“ під „солідний конципіент“. 811 3-3

ГОДИННИК ВАШІ. Буде найкраще направлений у найбільшій годинничарській роботівані Зельтєрайха. Львів, пл. Маріївська 3. — З провінцій просімо репарант прислати поштою — Старомодні дамські годинники переробимо на ручні. 3 6 125-2

РЕФОР. И. ПАНЬЧОХИ. УКА. ІНЧКИ. Райзуни часто воліли по конкурентних цінах. Ціна Львів. Бельвіз 7. 703 8-10

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ. м.д. Винцентого Поля ч. 1. бічна Зеленої. Тел. 59-60. 815 4-5

М ДНІ брано-лекси, також іншу бухгалтерію поручаю дешево Домбровські - Розмаженські. Львів (Потель Жоржа). Тел. 17-29. 2181 18-

чипи під владою Польщі: 31 світа; Біографія; Літературні замітки „Sprawy Narodowościowe“, czasopismo poświęcone badaniu spraw narodowościowych. Wrzesień 1928. No 3/4. Treść numeru: Stanisław J. Paprocki: IV. Kongres mniejszości narodowych w Genewie; Dr. W. Junak: Szkolnictwo polskie w Niemczech; Dr. A. Krysiński: Liczba i rozmieszczenie Białorusinów w Polsce; Polacy na Ukrainie. Sowietkiej; St. Czosnowski: Sprawy mniejszości narodowych w Unji Stowarzyszeń Ligi Narodów; Kronika.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

В неділю, дня 28. жовтня 1928 р. о год. 5. по пол. відбудуться Звичайні Загальні Збори Клубу „Рідної Школи“ в Надвірній в залі жіночої Читальні Пресети. — Старшина Клубу. 831 1-1

Сходили членів С. А. делегатури Стри. відбудуться в Стрию в неділю дня 28. X. п. р. в год. 10. передполуднем в залі тов-а Каса Задаткова при вуз. Трибунальській в такий денний порядок: 1) Отворення сходни і вибір прайний. 2) Реферат д-ра А. Гарасимовича про вплив польського переселення на українську мову. 3) Реферат д-ра Р. Домбровського про організацію справи в Гол. Внесення і запити. Після сходни в год. 12. в полудне в ті самій залі виступ проф. д-ра В. Старосольського: „Проблема православної держави“ при участі ширших громадських кругів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 44.

432 Пересвітлення: ел. еном. 22-24 834 1-1

SUNLAJT

МИЛО

КАРДИНАЛЬНОЮ прикметою мила, першорядної якості, є безглядна і абсолютна чистота. Якраз ці прикмети характеризують мило Sunlajt, яке також найбільше розповсюджене на світі. Не вільно прати гарного і дорогого білля ніяким підрадянним милом, нічо отже дивного, що в дбайливих гасдіствах запотребування мила Sunlajt ріняється запотребуванню води. А обильні милини, які витворює, швидко і радикально стирають бруд.

P. St. 6-24

Lever Brothers Limited, Амстердам

ОВОЧЕВІ ЩЕПИ.

Найлучше садити в осени. Замовлення дрібні і ватонні слати до: Садівничого-городничого Заведення А. Терпиляна в Залужці пош. Галич. Телеграми: Терпиляна, Галич. Число телефону: Галич 1. Ціни за щепи: I якості 350 зол., II, якості 250 зол., III, якості 250 зол. Новітні Союз, Кооперативні і Клубні С. Г. при збірних замовленнях одержать від 10-20 процент опусту. 826 2-3

Зол. 11-00 БУДИЛЬНИКИ Зол. 11-00
франц. з гарантією, тільки у фірмі 1-3
Б. ГРИНБЕРГ, Синтуська 4. Тел. 59-22.

Загальні Збори

Філії Музичного тов. Ін. Лисенка в СТАНИСЛАВОВІ

відбудуться дня 30. жовтня 1928 р. о 8-й годині вечером (20-й) в кімнатах тов. „Боян“, при вулиці Голуховського ч. 22. зі слідуванням денним порядком: 1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів. 2) Звіт уступаючого виділу з діяльності за рік 1926/27. 3) Звіт Дирекції Муз. Інституту. 4) Звіт Контрольної Комісії. 5) Вибір делегата на Загальні Збори матрічного товариства у Львові. 6) Затвердження директора школи. 7) Вибір нового виділу й Контрольної Комісії. 8) Внесення й запити. 835 1-1 За виділ: Гр. Онуферко.

VI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків у ЛЬВОВІ

відбудуться дня 10. листопада 1928 року (субота) о год. 17-й (5-та попоз.) в залі Товариства „Українська Бесіда“ у Львові, вул. Рутівського ч. 12. І. пов. („Народний Дім“) в такий денний порядок нарад:

1. Відкриття Зборів.
2. Верифікування протоколу Звичайних Загальних Зборів з дня 29. червня 1927 року.
3. Звіт Старшини з діяльності за діловий рік 1927 і пропозиції звіту ревизорів.
4. Одобрення рахункового замкнення та звіту з діяльності Інституту за 1927 рік.
5. Вибір 3-ох членів згідно 3-ох заступників членів Старшини на місце уступаючих (§ 48 статуту).
6. Внесення Старшини на винагороду ревизорам за переведені ревизії рахункового діловодства в 1927 році (§ 52 статуту).
7. Ліквідація Пенсійного Інституту.
8. Запити і дезидерати.

Ці Загальні Збори скликаються згідно з постановою §-у 46. статуту Пенсійного Інституту тому, що Збори скликані на день 12 жовтня 1928 р. не були здатні важко рішати, з уваги на невисхідне число тоді заступлених голосів. Загальні Збори отримали скликані будуть важко рішати в справах, порядком денним об'являти, без огляду на число заступлених на них голосів (§ 46 статуту).

Львів, дня 24. жовтня 1928 р.

СТАРШИНА
Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків
у ЛЬВОВІ.

У цій величезній надійній сім'ї ріт не підіймає в тому, щоб щорічно святкувати день самостійності, а також у всьому безпастійній пропаганді цієї самостійності, щоб чим скорше діяти до позитивного національно-економічного уряду. Коли інші народи, свідомі від нас культурною самостійністю як ми бачимо, а потім зрозуміти між собою громадянством і соці-

або силою брати те, чого їм треба. Почали ось так робити вилоти в замкненому британському гумовому фронті, зовсім так, як намагаються робити подібні вилоти в британських нафтових концернах. Потреба відборони примусила англійців зосередити організаційно свою каучукову продукцію. Так впріст з. зн. пана Стівенсона, отже британський каучуковий трест, під сильною контролею держави. Тимчасом американцям пощастило дістати під свій економічний вплив голландські каучукові товариства — пана Стівенсона тим промовчано і 4 квітня ц. р. лондонська біржа нотувала британську втрату на каучукових вартостях на круглу суму 100 мільйонів фунтів. Американців ця атака коштувала понад 30 мільйонів дол. Що значить бюджетні цілі нашої європейської держави в порівнянні до тих сум, які вже нині падають жертвою англо-американських співривесних змагань! Малайський півострів і голландські колонії на малайських архіпелагах є головним джерелом добування каучуку. Починає бути зрозумілим, чому саме Сінгапур, що стратегічно олановує весь той простір, англійці розбудовують на морську твердиню.

IV.

Сінгапур починає бути ще більше зрозумілим, коли собі усвідомити, що на тому просторі борються так обидві сторони за геополітичне опанування — коприн. Копра — це напівзасохлий, наполовину зброблений кокосовий горіх. Вилоти коприн на світову політику? Економічно це значить, що копра дає 70 відсотків світової продукції штучних (дальних) товщів, що ними живляться мільйони європейські і американські маси. Крім цього копра означає 70 відсотків світової продукції мила і цілу низку інших кокосових, особливо ж протеріанних виробів. Політична боротьба за копру значить, що американці, розбудовуючи Філіппін на величезну флотилію військову базу, навіть і не думають уступити англійцям в полінезійського геополітичного простору, що дає грот світової кокосової продукції.

V.

Але ще одне значіння має Сінгапур. В його геополітичне проміювання падає так англо-американська цукрова боротьба. Світова війна мала ще й той наслідок, що добування бурякового цукру впадо в Європі настільки, що нині цукрова трестина дає 65% усієї світової продукції. Після років боротьби цілого ряду чинників на поземнім цукровим ринку, нині шорна сильніше впрінає на цьому з одного боку американський капітал (Злуч. Держави, Куба, Бразилія), з другого боку англійський (Індія, Китай, Ява). Політично на цукрова

боротьба означає, що вироблюючий англійців в Китай, Америка тим самим ослаблює британську цукрову базу. Після Китаю атака Америки спрямовується на Яву. Англійці апрохумити небезпеку і намагаються боронити себе в той спосіб, що роблять налади, або через концентрацію європейської бурякової цукрової продукції і свій вплив на неї протидіають Америці. Таку ідею мала ціла низка цукрових конференцій в Парижі (перша з них в листопаді 1927 р.), де на одній цукровій платформі мали зійтись чехи, німці, поляки і — як наслідок промовляли американського фронту — кубанці. Україна, що давала до війни в вісімдесят кін світової цукрової продукції, мала тепер на з підстави і тому нині англійського інтересу для Англії в тому відношенні не представляє — хіба остільки, що політична підтримка України від більшовицького Союзу могло б знову „цукрово“ активізувати. І не тільки цукрово. Але це вже інша тема.

VI.

Коли в більшості тих справ Англія знаходиться нині в обороні, то на нафтовому фронті вона остаточно перейшла до офензи. Перед тижнем світові біржі станули перед фактом, що могутній британський нафтовий трест, в якого склад входять ряд товариств, як от „Anglo-Persian“, „Anglo-American“ (впливи Англії на південну Америку), „Royal Dutch“, „Shell-Koninklijke“ і т. д. — втягнув ще в свій круг індійську „Burmah Oil Comp.“ — Концерн розпоряджався капіталом понад 6 мільярдів дол. німецьких марок і є під сильною контролею британської адміністрації. Участь держави в акційнім капіталі концерну перебрало 60%. Однак все те зникає в порівнянні з американською „Standard Oil“, що монополізувала решту світової продукції і розпоряджалася капіталом до 30 мільярдів дол. марок. Але річ в тім, що американці, які нині контролюють 72% світової нафтової продукції, обчислюють, що їх джерела вичерпаються за 15—20 літ. Тимчасом Англія опановує — особливо в Азії — ще майже не розкриті нафтові простори. Тим самим британський трест нині потенційно міцніший. Втягаючи „Burmah Oil Co.“ в сферу своїх впливів, британці дорешти опанували всі знайдені нині місця, де можна би продуктивно добувати нафту. Обчислюють, що коли Америка нафтовою впливатиметься, англійці швидко тоді почнуть на велику шкалу продукувати.

Політично боротьба за нафту означає передовсім міжнародне опанування противника. Нині ні одного міста, ні одного літака, ні одного збройного корабля без земного озно в рух не пустити. Без олії, смарагду і інших дериватів нафти можна затормозити індустрію на якому-небудь цілому континенті.

Тож починається нова боротьба за опанування — ще й останнього — напівєвропейського нафтового простору. Начеб у відношенні на протиставлення „Burmah Oil Co.“ до британського концерну, американці уділили біллоніонам в тих днях свої перші кредити (договір поміж Радом і Америка „General Electric Co.“). Осадившись ось так фінансово в СССР, американці вже зробили перший крок до опанування Каспія. Що зроблять в черги англійці, станутьши перед загрозою, що власне під Каспієм почнеся ломання їхнього азійського нафтового фронту? Попробуємо розвинути СССР, і дати Каспій під вплив якоїсь іншої сили?

Як бачимо, і поза Європою діються речі, які не менше важать від всіх європейських акцій і панів.

Зеном Пеленський.

Ще ревелюції „Берлінер Тагебляту“.

ГОЛОС ЧЕХОСЛОВАЦЬКОГО ОМЦІОЗУ.

Сенсаційні вістки букарештського кореспондента „Берлінер Тагебляту“ про плакування самостійної України під протекторатом Франції знайшли відгук в цілій європейській пресі. Зокрема пражський офіцій „Прагер Тагеблят“ посилює ці відомості спростувати, як цілком безпідставні, вказуючи на те, що в Європі нема ні одної держави, яка серйозно думала би про розділ Росії. Але з ним спростуванням пражського офіційу не погодився знаменитий кореспондент і в попередній статті підкреслює, що менше всього має права спростувати чутки про політику розділу Росії пражський офіцій міністерства закордонних справ, бо як всім відомо офіційна політика цього міністерства якраз направлена до підтримки груп, які працюють антично в напрямі майбутнього розділу Росії.

Нині нині ревелюціїм займає теж офіційний орган чехословацького уряду „Чесько-Словенська Республіка“ і в числі 252 в дня 21. жовтня під заголовком „Роман Берлінер Тагебляту“ пише ось що:

„Спритний кореспондент для свого часопису задумав в нічого цілий роман, або після нашого припису, зробив з комара верблюда і „Берлінер Тагеблят“ справді має в Букарешті дуже сприятливі умови.“

При загрози неспівісними стравами як також алкоголь, нікотин, кокаїном, ужиття природної гірської води „Frano szka Jozefa“ є цінним помічним середником. Лікарські праці спеціально потверджують, що при затруті оловом, яке викликає уперту обструкцію і є причиною тяжких кишочних болів, вода „Franciszka Jozefa“ швидко усуває ці боляки.

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

ВЕНЕЦІЯ.

Зариси з профілю

І знову про Венецію?...

Щож, це вже, бачите, таке щасливий отсе місто, що скільки разів його відвідуете, стільки разів учуете, як нові фрагменти його краси принаються у вашу істоту з такою силою, з якою ви бажаєте це місто стрінути.

Базиліка Марка — завжди стає перед вами як новий театр. І ваші очі яскраві, серце бється яскравіше. Навіть ті голуби, що осанною літають понад головою, кожної хвилини (як маєте охоту прислухатись) воркочуть вам про своє щастя. І та палата доків, вибудована горі-верхом — ажже дивуємось її нізній мережі серединою, а масивні уверху. Той знаний „міст зітхання“, на таї якого зрозумієте зроджену педоірчність венеційця та його м'який усміх. Усе це завжди таке примамливо-шкваре, що мимовільно, приходить охота говорити про це найкраще своєю оригінальністю місто Європи. Навіть У-ельс, що так сердечно глибоко мовляв майбутніх віків, бо каже їм жити без сонця, не відважиться по-бавити Венеції — сонця. Венеція та її море — без сонця? Ніколи нездійсненне, поки сонце в просторі!

А ще до того, як підете по музеях, по церквах... Як станете віч-вічі

Мадонні Тіціана — вам приходить забути про ціну дорогого часу, вартість якого українці і так важко второпати.

Дуже часто стрічається у Венеції жінок тіціанівської краси, сили. Тільки це, часто, пишній овоч із над озера Асфальтиди. Знаючи це, ви шукаєте чогось нетривожно-гарного. Людині, врешті, заздалегідь призначено: захоплюватись більше тим, що є для неї невідомим, з чому чує неспокійність бажання.

Те знаходиться у творах найбільш-них маєстрів Венеції.

Подивіться в очі Страждальній Мадонні Тіціана в церкві Захарія. Погляньте добре, далеко, куди тягне вас могутній білий той великий, невідомий для всіх білий, а почуєте, що він таки справді вічний. І зовсім не вразять вас у цієї Мадонни тендітні, аристократичні, вишпелені ручки, на які дивлячись мій знайомий сказав:

...Тільки-ж — оці вишпелені ручки.

А я є певнісенький, що людина навіть із оттак нищезначними руками теж знає й уміє відчувати білий, а — хто зна — може златна й терпіння.

Що цікаве, то те, що дивлячись на цю Мадонну, чуєте полх соняшного смутку наших степів. Дуже романтична алегорія? Так, а ще до того тепер, коли ніхто з нас, які мріють про зближення наших земель в одне тіло, не думають смутком, нехай що він і соняшний, а завзяте-стю серцю, відрадою усміхом. Одна-

че — як подивитесь на цю Мадонну, відчуєте: соняшний смуток наших степів.

Мій знайомий, із яким перебули ми разом кілька днів у цьому місті, належить до тих людей, що чим більше захоплюються чимсь, тим менше показують свою радість другим. Такі люди заздрісно-широ ховають цей скарб утіхи десь там у собі. Де? Сам не знаю! Бо щаслива людина всю свою істоту виповнює широті своїм щастям.

Усеж таки один раз прорвалося захоплення з його уст.

У перші дні Фрарі ми стояли перед Мадонною Івана Белінього (XV, і поч. XVI. вв.). У душі мого знайомого, алається, були забулися всі найкращі, найкращі моменти його життя, його кохання. Морочав. І я теж саме: морочав. Бо щож тут говорити, коли навіть мріяти перестається! Ніхто моя мрія не в силі дати мені кращого образу, який бачимо. Сила світла, колір, яких дотикаємось нашими очима, їх поезія абсолютної краси — стає нашим змістом. І то змістом не тільки даної хвилини.

І мій знайомий, врешті, проговорив:

Мадонна?... Це Краса!...

Беззастатно загідний шум моря, яке відкриває не тільки простір, заповнений сонцем, блакиттю, сафіром, а й дивить вам віддих зі своїми хвилями й каже вам жити великим, пев-

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІЄ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

го кореспондента. Він вже раз написав роман про те, як чехословацька закордонна політика хоче піти внаслідок французького генерала Ле-Ронда ніби то розділити Росію і збудувати самостійну Українську Державу. „Прагер Тагеблят“, процитувавши цей роман, запитав відомі чинники і опублікував їх рішуче спростування. З цих спростуванням нині поділює букарештський кореспондент „Берлінер Тагебляту“. Відслідкуємо нині рад його доповіді про те, як чехословацька закордонна політика справді підготувала розподіл Росії. Це є так, непрямі докази: автор доказує українське фальство в чехословацькій закордонній політиці і думає, що ним докаже і свою головну тезу, і не мішанина правди, і неправди і помилкової неправди. Цей останній сорт є репрезентативний найчистіший. Правдою є, що українські і чехні емігранти заснували в Празі приватну школу, який її рівень додає характеру школи високої. Правдою є, що ця школа „фабрикує“ — як це висловлюється автор — наукову термінологію, але деж предінь розуміється само собою. Напівправдою є, що „фабрикує“ рівном українську літературну мову. Ця українська літературна мова існує вже давно. Правдою є, що в Подєбрадах є Українська Голосарська Академія, але ця правда разом змінюється в наліпранду, коли автор зазначає, що Подєбрадська Академія Голосарська вже знаходиться в стадії ліквідації. Але всі ці правди і напівправди проредно не можуть вислатити букарештському кореспонденту „Берлінер Тагебляту“, бо нічого ішого не доказують, як лише високу наукову працю української еміграції в Чехословаччині. А тому автор вдумав до цього ще деякі інші неправди. Так непрямо, він твердить, що „Бенеш, коли німці і австрійці вицофалася в Україну і зазнали там нині оформомену українську армію під керівництвом майора Крауца, після того, як ця армія була полонена розбитою, її привів до Чехословаччини, де протатом підтримав утримував, при чому з українськими частинами поводилися, як зі своєю армією“. Нині це конфузний вишпел. Та українська армія, яка перед більшовицькими відступила з України, ведена Петлюрою, була приплита до Польщі і на боці польського війська повозла в більшовицьких в р. 1920.

ним життям, — ото ж шум того моря робив мого знайомого сумним, задуманим. Раз було ніяково усміхнувся і сказав: Самотній я...

Приходилось мені відповідати на ці прибиті рефлексії.

Мій молоді — говорив я — то й не самотній. Перед нами життя, а за нами, що минуло, тільки спроба.

Він усміхався. Потім клався горілиць на хвилі моря, які коливали ним ритмічно. Прижмуреними очима він линув у чисту синяву півдня. Думав про пречисті усміхи Мадон, мріяв про свою Сіві й усі ці думки мрії були зловітні теплими шумами моря. Гамір, що в окрест нього кипів, зовсім йому не перебивав.

Одного дня, забуваючи отак про дійсний світ, плавучи горілиць, мій знайомий завадив головою у груди незнайомої жінки. А вона підняла негайно дуже маніюний вереск, такий, що він прокинувся зі своїх мрій, перевернувся на живіт, трішки хлюпнув води, скривився і поволі процідив: Пардон. А по нашому докінчив: Та й іще така стара.

Незнайома стояла на місці милої притичини та гляділа за ним, але зовсім не старечим оком.

Сумерк. Та не той сумний, непроглядний, що давить душу, що вловлює ваші очі сірим туманом туги. Він — ясний, прозора-легкий, що сходить срібним дзвоном на море, на місто, у вашу душу!...

„ПАЛАТА ТРИКОТАЖІ“ ПІД ФІРМОЮ Першорядний товар. ЛЬВІВ, ВАЛОВА 7.

М. БАРТ
Величезний вибір.
Фабричні ціни.

У власних інтересах прошу перенестися.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На теми кооперації.

III.

Буває так не раз, що я на провінції не тільки поляю, їм, сплю і преферанс граю, але й інтересуюся кооперативним життям. Це останнє буває тоді, коли зайдеш у кооперативу, або стрінух когось кооператора.

Стрінух власне недавно одного з них і кажу:

— Мос поважання, пане директоре!
— Гарзд.
— Що чувати?
— Яко-тако.
— Як там кооперативне діло?
— Йде помаленько. Власно запитаємо при Повітовім Союзі фабрики.
— Славно! Шасті нам, Господи! А яку? (коли можна спитати!).

Пан директор махнув привозничою головою.

— Це не є вічка тайна — сказав. — Закажемо фабрику пасти.

— До зубів?!

Пан директор співчутливо земхнувся.

— Зараз ліснати, що ви не фаховець.

Що вам забавляється: пасти до зубів! Така фабрика — то не шобудь. Зрештою, хто в нас чистить зуби пастию?! Ми закладаємо фабрику пасти до зубів.

— Себто до черевиків?!... Пошож ви запалдаєте, коли вже є українська фабрика. Чиж пасти „Елегант“ недобра?!

— Добра-недобра, але не в тім річ. Вона не може настарчити товару, а ми мусямо мати його.

— Чи справді не може настарчити?

— Як я кажу, що так, то так!

Я признав директоріві рацію і знеохомлений, замовк. А вже коли він каже, що так, то напевно так.

— Вибачте, але я не сумнівався, тільки просто дивувався. Як можна так вести діло, щоб не подбати про заспокоєння замовлень?

— А бачите, що можна! — відповів директор. — Тому ми зложили свою фабрику, щоб цимух ліхві зарадити.

— І можете комплітувати рацію!... Але, що то за фабрикант, який так не дбає про свій інтерес! Знаєте, просто в голові мені не може поміститися...

— Чи вам одно не може в голові поміститися!... — жартовував ласкаво директор.

Я подкинував і на тім наша розмова скінчилася.

Вертаючись до Львова, я весь час подорож придумував епітети, якими обсилю фабриканта пасти, могого доброго знайомого. Як можна бути таким нездарою, таким нездарою, таким... таким... таким... бо! Кооперативи просять, благають, домагаються, жадають: „Давайте нам вагон!“, а він їм... тузину.

Ех! Ці українські промисловці! Як з рава жеребець!...

Здивав у Львові нинішніми.

— Ти чому не доставляеш кооперативам пасти?

— До, коли, кому?!

— Як де, як кому?! Вей варіають, що кажемо пасти фабрикуеш. Мусять заложити свою фабрику... І вже закладають!

Український фабрикант обер ругавою сльозу і виштовхав злізлим голосом:

— Нині а місяці можу доставити шість вагонів!

— Чому ж не доставляеш?

— Бо нема замовлень!

Я ставив як фініш.

Пропавши митно всі епітети, які я мав висипати на його фабрикантську голову.

Пропавши?!. Ні!

Сплюю а їх щодня на голову пана директора під кооперативу в місті, де закладають фабрику пасти, бо „доставляють“ фабрика не могла настарчити товару“.

Галактион Чіпна.

НОВИНКИ

— Порядок святя 1. листопада у Львові. Четвер, 1. листопада 1928 р.: 10 год. рано: Світає Служба Божа в Преображенській церкві при вул. Краківській, яку відслужить Впр. о. мітр. Базюк в аспеті всього львівського українського духовенства. — 3:30 год. вечором: Горжественна панахида в архідіак. першій св. Юра. Неділя, 4. листопада 1928 р.: 12 год. полудня: Посвячення новопоставлених хрестів на стрілецьких могилах ляхацького кладовища. — Службу Богу співає мішаний хор під управою ради. Купчинського, панахиду муж. хор „Сурия“. — Все Впр. духовенство, першою брацтва, установи й організації, все українське громадянство міста Львова обов'язково візьмуть участь у цьому святі.

— Вибори до Каси Хорих. Український Вибірний Комітет до Каси Хорих скликав прилюдні сходини в дні 28. жовтня 1928 р. в год. 11. перед полуднем у салі Лисенки при вул. Шашкевича ч. 5. Порядок наради: 1. Українські приватні службовики і вибори до Каси Хорих (реферув д-р М. Стахів). 2. Дискусія і анекди. 3. Резолюції. — Справа дуже важна. Просимо численно явитись.

— Справа свят у школах. Цього року львівська кураторія перевезла знов „звичину мозків“ у львівських середніх школах: деяких учителів українців перенесено до польських гімназій, на їх місце прийшли поляки. У зв'язку з тим знов виникає справа свят у школах. Учителями українцям, що вчать у польських школах, не дозволено святкувати гр.-кат. свят (з винятком Різдва і Великодня), натомість учителі поляки в українських школах мають привілей не явитись на науку в латинські свята, а їх товариші українці мусять їх в цих днях заступати. Своїм саме в одній з наших гімназій учитель поляки запитали директорів, що не прийдуть до школи в латинське свято Всіх Святих. Цілком, як цю справу вирішить кураторія, чи прикладатиме рівну міру до всіх учителів, чи скаже: „То по іншого“. Коли вже у всіх львівських гімназіях учительські збори є мішані, найраціональніше булоб повернутися до передвоєнного звичину — святкувати свята обох обрядів, як це зрештою є дотепер у провінційальних гімназіях. Поручаємо цю справу увазі наших церковних і політичних чинників.

— Відмова залізничних зніжок на Загальний З'їзд „Рідної Школи“. Кожного року видає Львівська Дирекція залізничних зніжок для відпочинку Кругів „Рідної Школи“ на Загальний З'їзд Товариства. — На сьогоднішній Загальний З'їзд „Рідної Школи“, який відбудеться в п'ятницю дня 2. листопада в год. 9. зглядно 10. з ранку у Львові в „Народному Домі“ при вул. Рутівського ч. 22, відмовила Львівська Дирекція залізниць, а опісля на відказ і Міністерство Комунікацій залізничних зніжок для відпочинку Кругів. — Не вважаючи на це, слід подбати, щоб відпочинку поприїжджали як найчисленніше на Загальний З'їзд „Рідної Школи“, та щоб цей З'їзд аймав якнайбільше.

— Львівська хроніка. Львівські власники телефонів організуються в обороні своїх прав: домагаються збільшення телефонних ліній, головно позаміських, протестують проти наміреного таксометру і радять над тим, як поправити кепський механізм львівських телефонів. — Львів має щоденні, майже автомобільні катастрофи й нещастя: два аста поранили за день дві особи. Одна молода жінка, Янина Кравчинівна хотіла отруїтись. — Львівські злодії та злодійки відідали кілька домів. Суд судив двох „громадських промисловців“. Два місяці тяжкої чвачиці дістав клепарівський громадянин Станіслав Чуприк, який виробив собі документи в громадській і парохівській уряді на різні прізвиська і на їх відстані брав позички в банках. — Стількиж дістав купець Кагане, який повторив старий спосіб на гешефт: проголосив банкрутство, а весь кран перепіс потім до іншої крамниці, найшовши собі хитрого співзасидника.

— Катастрофи й нещастя. У Відні за один день 22 осіб покінчили життям та асти. — Згоріла фабрика рукавичок Шульця в Лодзі вартості пів мільона: хтось підпалив огонь. — Біля роменського міста Бакав зустрілися два поїзди: 9 поїздів розбитих, 10 осіб ранених. — Біля Познаня, в Кавиці, влав військовий літак; зегун убитий. — Американський пароплав „Істерна“ „Давид Кріз“, що вніхав а Джани до Філадельфії потонув підчас бурі на Атлантицькому океані: потонуло 45 осіб.

— Радийський корабель „Професор Жидков“, що вніхав у наукову виїзду азнав катастрофи на Ледянім океані. Пасажири зрятовані.

— Річні вістки. У місті Рочестер померла голова американської поширеної секти „Крістіан Свенс“ (Христінська наука) Августа Стетсон, залишивши 30 міль. дол. Вона заробила їх на своїй пропаганді, проголошуючи одну з головних ідей своєї секти, що... всі недуги можна лікувати молитвою та вірою. — У Римі помер кардинал Форель. — Бувший австр. архидиак Макс Габсбург приїхав інкогніто до Лондону для зустрічі а магардком а Папуаї, але спізнився. — У Лондоні почалися знов грипа в гострій формі; лікарі вважають головною причиною її влато вчасної появи сухе літо. — З Праги віт до Австрії співзасидник потайної фабрики горілки Йосиф Вах, засуджений на 2 мільйони корон гривни. — Між Гмунденом і Альтінгстером зупинився поїзд від спального поїзда; на шляху найшли підставлені важкі предмети; їх поклав туди 8-літній хлопчина. — У Ляппігу арештували жінку Партенфельдер, що була в тяжкому алкогоні. — Німецький письменник Судерман, що ще недавно був поважно недужий, вилдоровів. — Від якого часу пропадають в таємничий спосіб жовніри в німецькій армії. На днях пропав знову один підстаршина Гайммер, 19-літній Ганс Маер. Віськова мадармерія веде розшуки. Загалом припускають, що це роботи якоїсь таємничої організації.

— Жакливе самовбивство. В Дессау покінчила на днях одна сімнадцятилітня дівчина жаклиним самовбивством. Вона обіляла свою одіжу нафтою, та підпалюючи її, згоріла живцем. Причиною самогубства нещасливе кохання.

— Монте Арбіно перед катастрофою. Ми вже писали про мадаріану гору Монте Арбіно в Швейцарії. Від довгого часу відбуває вона заедно прискорену мадаріану, грозячи катастрофою сусіднім селам. На днях впали в тамошній околиці великі та сильні дощі, які підняли великанську гору так, що сполнаються кожної хвилини обвалання цілого узбіччя, яке своїм об'ємом займає простір вісімдесяти мільйонів кубічних метрів. 30 хат, що лежать у безпосередньому сусідстві гори вже залішених мешканцями. Рівночасно доручила алада евакуацію села Арбеда. Друге село буде теж евакуоване.

— Число присвячене Україні видав бельгійський журнал літератури та мистецтва „Le Nerve“ (подвійне число 4—5), що виходить у Брюсселі. Є там 57 ілюстрацій і статті про староукраїнську літературу Антона Мартеля, а про сучасну П. Филиповича; крім цього інформаційні статті про наше мистецтво та музику. Редакція обіцяє згодом видати ще одно „українське“ число зі зразками народної поезії та перекладами зразків творчості наших письменників, які підготував проф. Мартець.

— Рекорди. 19-літня дівчина з Перемішля Вінгальтіана, а розумки, що її тітка „не давала їй жити“ проковтнула 142 пияків і 6 голів. У варшавському шпиталі все те добули а її шлуку. — В американським маратонським бігу у Нью Йорку перше місце здобув невідомий досі аляжирець Ель-Каффі.

— Українка. Денник нової людини „Ruch“, що виходить у столичній Моравії Брі (Чехословаччина) і а цьому році дав на своїх сторінках інформації а різних галузях українського життя. Є там „акі статті М. Дяна: „УНР“. — До 10-их роковин проголошення незалежності Укр. Нар. Республіки (ч. 18); „Т. Шевченко — Зорець за свободу України“ (ч. 46); „Несподів на Україні“ (ч. 39); „Україна і Чехословаччина“ (ч. 129); „Жидівська колонізація на Україні“ (ч. 164); „Всеукраїнська національна бібліотека“ (ч. 182) та інші. Крім того „Ruch“ подав у цьому році багато дрібніших звісток з українського культурного, господарського та політичного життя, як напр. про: стан преси на рад. Україні, опозиційний рух та труднощі хлібозаготівки на Україні, 15-ті роковини смерті М. Коцюбинського, переклади Т. Шевченка на івдишську та російську мову, збірка українського нац. музею у Львові, вечір української музики у Львові, залізничний промисл України, не кажуки про біжучі справи українського життя як: львівські політичні процеси, поворот А. Кошиця а Америку, стихійні нещастя на Україні, о. щ. Становище до всіх зазначених питань чекаємо для нас прихильне.

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота 27-го, г. 3. попоз. „Русалка“ (для молоді).

Субота 27-го, г. 7:30 веч. „Таємні па-ла“, оперета.

Неділя 28-го, г. 4. попоз. „Ленку перейти верблюдом“, комедія „Ленгера“.

Неділя 28-го, г. 7:30 веч. „Русалка“, опера.

Кіна.

„Аполло“: „Блакитні ночі“.

„Лей“: „Цирк Рокка“.

„Оліва“: „Ді батько“.

„Палас“: „Тайна цитаделі“.

„Фатоморгана“: „Дивчур“.

Зі спортивного життя.

Змагання атлетів у цирку Корнацького.

Четвергові змагання почалися а боксу між Аксіоновим і Валюшевським, що мав тривати аж до „поз-анту“. Зрештою Аксіонов був близьким перемогі; Валюшевський підійнявся зі землі знові знесиленій коли Аксіонов, не дїждавши, аж він встала, почав його а залаї чи а горючі добилати. Аудиторія та астаги голосно заперестували. Крає, довірений Валюшевського, адарив а обурення Аксіонів а лице. Цей віддав йому дужими стусанами. Судля боксу американець Бен Самсон ледви розділив перестарених. Аксіонів азісваліфікували як боксера на порушення принципів, відомих і а нашій народній мудрості: „Леначого не бють“.

Пара Штайнбах (Відень) і Келер (Берлін), рівна щодо сил, не дала вислуду а 25 хвилинах. Сильніший Пошор (Франкфурт) не міг також дати собі рад а дуже сильним Прогаском (Чехословаччина).

Дуже цікавою була дисидентська боротьба Штекера (мистець Польщі) а болгарським Феристановим. Львівські змагання Феристанова аючили 200 вол, аки Штекер положив Феристанова а 25 хвилинах. Був це реванш Феристанова, який, покладавши Штекером у 3-ох хвилинах, уважав свою таку швидко програму лише сльним випадком. Штекер, надто певний перемогі, легковажив собі противника і почав наступати а усією силою занадто пізно, бо а останніх 3-ох хвилинах. Феристанов ледви аж у 25-ій хвилині і виграв 200 вол.

У реванші Бен Самсона (Америка) а Пинєцького (Познань) Пинєцький знову лийшов перемогі, завдяки своїм предостим рукам, заправленим в сльним його небезпечним хваті: подвійним медсьом.

ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ.

В СПРАВІ КОНТРАКТУВАННЯ УПРАВИ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ.

Великі зацікавлення нашого селянства пов'язані господарською і невтомна праця агрономів, працюючих при „С. Г.“ і ПСК, що цілий літар постуку різноманітної культури несуть на своїх плечах, довести до великих багатих пожегів а наших, аригітним доктор сільським господарстві. Модерні нашіми, добріми насилья, політичній потної, деякі нові культури рослини — все не заходило, які мають дати нашому селянському білшій, як тепер, і тривалий дохід а господарства.

До особів, які мають збільшити і збагачити постійний дохід нашим дрібним господарам, належить також управа цукрового буряка, що до війни мала за мале поширення а селянських господарствах. Тепер управа цукрових буряків займає поважну площу селянської посілості, бо селяни арозуміли, що користь а управі цукрових буряків є чималі. Не рахуючи того, що а одного морта а перецінає на зрощі має господар більше користі а управі цукрових буряків, ніж прирм, а управі пшениці, він може ще а хлібом ужити зайні робочі руки, а до того займається по буряках злишнього управлене поле під збїжжю культуру.

Але, на жаль, наш селянин не має ніяких усіх матеріальних користей, які дає управа цукрових буряків, бо навіть часта наш господар і не знає, які умови дає цукровар плантаторам. Як при збїті інших різних продуктів використовують господар різні спекулянти, так і при злиняній цукрових буряків є цілий ряд посередників-агентів.

Щоб охоронити наших селян перед нападом і збїт для плантаторів азісирати матеріальні користі, переобрав „Сільський Господар“ у Львові уголи а дрібним цукроварам на рік 1929 щодо плантації цукрових буряків. На основі згаданої уголи „Сільський Господар“ буде організувати плантацію цукрових буряків на всіх українських землях а Польщі при допомозі своїх філій, Кругів і при помічі кооперативів.

Отож „Сільський Господар“ переводить контрактіванні а плантаторам, азісирати злишні, розділяти пасіжні а політичній потної, машини до обробки, цукор і злишній. Палаку азісирати натуральні бідні червоно-

Громадяни! Поголовним членством дамо доказ перед світом нашої свідомості і національної гідності. Тому мерщій а риди членів „Просвіти“!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ромунський підступ.

Львів, 29. жовтня 1928.

На черзі ромунської внутрішньої політики з іншим найшлася справа т. зв. національних меншостей. В престольній промові члена регенції ки. Николая, виголошеній при відкритті ромунського парламенту 15. II. м., зустрічаємо й такий уступ:

„У вищому інтересі держави будемо намагатися вести політику взаємності супроти меншостей. Ми даємо всі права меншостям (?!), але вимагаємо від них, щоб вони, як львівські горожани, виконували свої обов'язки. Коли це станеться, тоді не буде ніякої різниці між ромуном і неромуном. Тому нехай меншости мають повне довіря до нас, а наше поведіння з ними буде зовсім ліберальне“.

Зайвим було би вдаватися в аналіз „політики взаємності“, бож загально відомо, що т. зв. меншости в Румунії є аж занадто львівні, а ромунський режим у відношенні до т. зв. меншостей є аж занадто дикий і варварський. Неромунські народи є наскрізь обезправнені. Крім того в практиці т. зв. національні меншости поділено на дві групи: на „дійсні“ національні меншости (мадари, німці, жиди) і на „зіславлянищені ромунів“. Іншими словами: по одній стороні знаходяться ті національні меншости, за яких плечима стоять національні держави, а по другій стороні ті, які є полишені на власну долю. До цих останніх належать українці. Їх не признають ромуни ніби то тому, що вони не є українцями, тільки зукраїнізованими ромунами. Завданням ромунської політики є повернути цих „блудних синів“ на лоно матері-Ромунії. З тією метою до коріння знищено все українське: українське шкільництво, українські культурні й економічні організації, виключено українську мову з публічного життя, поведено колонізаційно-ромунізаторську політику на українських областях, заведено винятковий стан у Бессарабії й на Буковині, здавлено пресу, словом: поведено ромунізацію у всіх ділянках суспільного життя, приносивши найважчий поліцейсько-провокаційний режим.

Однак дотеперішня ромунізаційна акція не дала сподіваних успіхів внаслідок пасивного опору ромунізованих. Навпаки, ромунські колоністи почали топтатися в українському селянському морі. До того ж національна проблема в Румунії почала прибирати стан хронічної недуги і викликати не лише протести в сусідніх державах, яких земляки найшлися під ромунським чоботом, але й невдоволення міжнародних чинників, з яких поглядом довелось ромунським державцям зустрітися при нагоді заходів у справі закордонної позички. Постійний внутрішній фермент у Румунії, викликаний боротьбою партій, династичною колотнечею та варварським денационалізаційним режимом, не сприяв притягненню закордонного капіталу.

Це й було причиною, що ромунські державні кола почали думати над паліативами в національній kwestії. Рівночасно із заходами в справі закордонної позички покликано до життя — аналогічно до польського комітету — знавців у справах нац. меншостей й східних воєвідств — міністерську комісію в справі ви-

роблення статуту для національних меншостей. В ері грабіння польська політика покликувалася на ромунську політику в національній kwestії, а тепер навпаки: ромунська політика починає наслідувати польську, роблячи дрібні, неесенціальні уступки неромунським народам. Так, як досі стоять справи, ромунські чинники бажать заспокоїти „меншости“ в двох ділянках: в ділянці народного шкільництва та в мовній ділянці, допускаючи неромунські мови до судівництва, очевидно — як мови порозуміння без національних управлень.

Праці тієї міністерської комісії черепашним кроком поступають вперед. Та все-таки ромунські чинники стараються викликати враження, що вони щось роблять в справі „заспокоєння меншостей“. Згадка про паліативне вирішення національної проблеми „на основі взаємності“ найшлася в престольній промові. Одночасно перед малярсько-семигородськими послами заявив мін. Дука, що небагом наново почнуться засідання міністерської комісії в справі статуту для національних меншостей. Для висловлення своїх поглядів у тій справі будуть покликані також заступники нац. меншостей. Уряд сподіється, що вкінці вдасться поладати нац. питання та що з цієї розв'язки будуть адоволені всі партії (!!).

Однак і тут не обійшлося без нікчемного підступу у відношенні до українців. Цікаво, що раптом ромунські адміністративні чинники зробилися „українофільськими“. Претори (повітові адмін. начальники) скликають нотарів (громадських начальників) або громадських секретарів, наказуючи їм негайно скликати засідання громадських рад і перевести ухвали з домаганням двох годин в тиждень науки української мови в народніх школах. Годиться зазначити, що вже тепер є дозволене двогодинне навчання української мови в народніх школах на українській Буковині. Інша річ, що учителі-ромуни не вчать навіть двох годин, в найкращому випадку навчаючи на тих годинах ромунської історії по українськи.

Наказ преторів і поспіх, з яким урядово наказано винести бажані урядові ухвали, доказують, що при допомозі українських громадських рад ромунські державці бажать виключити українське населення з під охорони закону про нац. меншости, а головне не допустити до реституції українського шкільництва. Мовляв, коли самі українці че-

рез громадські ради домагаються тільки двох годин української мови, то по-що їм привертати українську школу?

Однак населення підсвідомо відчуває, що тут щось не в порядку. Але не маючи ніяких вказівок від провідних українських чинників, розціплюється і губиться в своїх домаганнях. Існуюча на Буковині українська преса пускає всілякі тарські вісти, а не вивчає, як поводитися супроти урядового натиску і чого домагатися. Наслідок того такий, що одні громадські ради йдуть за побажаннями преторів й ухвалюють домагання 2 годин української мови в своїй школі, другі — 4 години, треті 6 годин, четверті — 8 годин, п'яті стільки годин, що й ромунської, шесті — української викладової мови по половині з ромунською викладовою мовою, семі — української викладової мови, а ромунської як предмету, вкінці де-які вимагають повороту до передвоєнного стану.

Недостача вказівок і проводу на Буковині (про Бессарабію взагалі не маємо ніяких відомостей в буковинсько-українській пресі!) спричинює повне замішання в громадах. Аж в останньому часі черновецький „Час“ почав несміливо пропагувати домагання української мови навчання в народніх школах, все-таки більшу увагу присвячуючи татарським вістям про „бунт у червоній армії“, всякі повстанчі фантазії і т. і.

Ще в останній хвилі треба зробити все можливе, щоби українські громади на Буковині і в Бессарабії винесли збірне домагання української школи та тим чином у ніщо повернули нікчемний підступ ромунської влади, яка намагається виключити українське населення з під охорони майбутнього статуту для національних меншостей. Непростимим національним гріхом було би, колиб дезорієнтовані громади пішли в більшості на урядовому волюнтеризмі і тим чином дали тій владі аргумент перед світом, що саме українське населення заявляє за ромунською школою з додатком двогодинної науки в тиждень української мови. Наші земляки під Румунією повинні напружити всі сили за українською школою не лише з погляду національного, але й об'єктивно культурного, щоби вирвати наше населення з кліщів аналіфабетизму. Таж навіть аїзд ромунських учителів у Галаці ствердив, що ромунська школа на Буковині і в Бессарабії дає досі 90 відс. аналіфабетів між дітьми.

Торг і політика.

Знову перерва в польсько-німецьких торговельних переговорах.

I.

Варшава, 26. жовтня 1928.

Торговельні взаємини між Польщею і Німеччиною належать до найбільш характеристичних для післявоєнного часу аномалій. Пізнання тих взаємин і всіх економічних явищ, які з ними зв'язані, є необхідне для пізнання вартості останнього миру. Тимпаче воно обов'язкове для пізнання внутрішньо-господарської структури Польщі і її всієї економічної політики.

Одню із додаткових постанов Варшавського миру було установлення

місячного контингенту 300 тисяч тон вугілля, імпортованого з Польщі до Німеччини. (Це свого роду „репараційний“ примус Німеччині щодо Польщі). Коли термін цієї „економічної санкції“ вигас, Польща настановила на дальшому збереженні згаданого висоти вугільного контингенту в торговельному обороті з Німеччиною. Німеччина, яка сама втрачає вугілля до найбагатших своїх галузей промислової продукції, вимогу таку відкинула. Тоді й розпочалася між ними демагогія т.

зв. митна війна. Це було в червні 1925 року.

Безумовно, що тоді входило в гру по обох сторонах чимало моментів суто політичного характеру та всякі комбінації економічного „перехитрення“ противника. Однак факт безпосереднього сусідства обох держав, факт різного господарського характеру обох держав, вкінці факт величезної експансивності німецького промислу примушував обі держави раз-у-раз шукати порозуміння. Шість тижнів тому нав'язано у Варшаві торговельні переговори — вже п'ятий раз. І після шістьох тижнів знову їх перервано, дійшовши до мертвої точки.

Почи займаючися цією останньою стадією переговорів, яда стільки шуму в світі викликала, приглянувшись до вислідів згаданої польсько-німецької „митної війни“. Отож фактом є, що ні одна зі сторін не вдалося завадати нею противній стороні надто дошкульних втрат; навпаки обі сторони витягли з цієї війни деякі користі. А саме: обі сторони старалися заступити імпорт потрібного краю розбудовою та збільшенням відповідної власної продукції, а зупинений експорт скерувати на інші базари збуту. І признати треба, що по обох сторонах у великій мірі вдалося. І так аж чотири галузі польської промисловості завдячують виключно торговельній війні з Німеччиною (митним бар'єрам, админ. невини проти німецького імпорту та збільшеній опції польського скарбу) свій розвиток: хімічний промисел, електротехнічний, гумовий і конфекційний. Коли виробни німецького хімічного промислу творили в 1924 р. 45 відсотків цілого польського імпорту, в 1927 р. впали до 29 відс. В електротехнічному промислі польська продукція творила в 1925 р. ок. 7 і пів міль. зл., а близько 12 міль. зл. в останньому році. Гумовий польський промисел міг розвинутися виключно від того менту, коли перестали плисти до Польщі безконкуренційні німецькі вироби, теж саме польська конфекція, головне текстильні вироби, позискати покупили у Польщі тільки тоді, коли його примушено брати їх з недостатчі кращих німецьких. Щож до польського експорту до Німеччини, то тут входили до 1925 року в гру: вугілля, худоба (головно нерогата) і дерево. Але ось, коли в 1924 р. при відкритому німецькому ринку, Польща вивезла 11,5 мільонів тон вугля, то в 1927 р. при цілком зачинених нім. кордонах, вивезено з Польщі таки 11,6 міль. тон; Польща найшла собі рекомендацію або у своїй внутрішній консумції, або в нових ринках збуту — головне в Скандинавії. Експорт нерогатої худоби зріс з 410 тис. штук у 1924 році (себто останньому перед митною війною з німцями) до 771.000 штук у 1927 р.; у тому ж часі експорт м'яса з Польщі зріс з 7,5 тисяч тон на 33,8 тисяч тон. Втрату німецького базару покрили базари австрійський і чеський. А експорт підфабрикатів і фабрикатів польського деревного промислу зріс за останні три „воєнні“ роки втричі: з 2.007.000 тис. на 6.426.000 тис. швед. сартести — з 137 мільонів на 368 міль. злот. франків. Зі свого боку Німеччина здурила імпорт з Польщі з 6,1 відс. цілого свого державного імпорту в 1924 р. до 4-ох відс. у 1927 р., виключаючи одночасно зріст загального свого експорту — не враховуючи на зачиненні польські кордо-

Ренківський парламент рішив надати судові двох послів, обвинувачених у натовкових зачистках.

Ріжні вісти.

СОЯМ І СЕНАТ СКЛИКАНИЙ НА 31. ЖОВТНЯ.

Маршалок союму і сенату одержали декрети президента республіки, якими скликає союм і сенат на звичайну сесію на 31. жовтня.

На денному порядку засідання союму перше читання бюджету. Мін. скарбу Чехословаччини висловлює пропозиції про господарське і фінансове положення Польщі. Можливо, що і прем. Бартель говоритиме того дня про політ. справи. До соймової канцелярії вплинув бюдж. проєкти на 1929-30 р.

НОВИЙ БІЛЬШ. ЛЕГ. РАДНИК У ВАРШАВІ.

На місце Ульянова, легатійного радника в більшовицькому посольстві у Варшаві іменований Тад. Броскович, дотеперішній делегат білоруського уряду в Москві.

НІМ. ОФІЦЕРИ РЕОРГАНІЗУЮТЬ КИТ. АРМІЮ.

В зв'язі з покликанням Бавера на офіційне становище організатора китайської армії, „Таймс“ подають, що місця а не лише військової натури, але й торкається теж організації військового промислу при допомозі нім. синдикатів, заінтересованих у справі упрощення Китаю, 300 нім. офіцерів із Бавером приїдуть небагато у Китай.

СВЯТО ФАШИЗМУ.

Для 28. жовтня почалися в Римі свята в нагоду однієї з ідей фашизму. Муссоліні спалив на жертівнику батьківщини символічну облігацію, що висловлювала зібрання народом добровільних вкладок в облігації держ. позички на суму 140 мільярдів лір. Ці облігації справді спалили пів години опісля в міській газеті. Так зменшилася державний долг. Наплавляють далі вкладки, а в цій акції беруть участь усі сусп. верстви. Газетарі, що зібрана сума подається Муссоліні під час того снм. спалення був із цілим урядом. Опісля відслюпили пам'ятник убитого полка Касоліні. Для 29. жовтня відбуваються свята залі.

Відручне писмо Муссоліні.

Муссоліні з нагоди 6-х роковин походу фашистів на Рим звернувся до фашистів із відручним писмом, у якому м. і. сказано: Шестий рік фашист. революції закінчений великими ділами, що століттями будуть показом віри фашистів у їх сили і працю. Для увіковічнення великого діла, яке почалося в жовтні 1922 відбувається інвагурація 2800 інституцій вел. сусп. значіння. Так увіковіченне буде визволення іт. народу і повстання нового устрою в Італії. Передовсім треба пригадати монетарну реформу, закон про вел. раду і поправу добробуту. На цих трьох азидах ґрунтується устрій, що зобов'язує щораз більше значіння при кінці 6-го року його існування. Монетарна реформа закінчила боротьбу в обороні ліри, який має підклад у золоті, тож не боїться ніких штучок і несподіванок. Закон про вел. раду гарантує цілість фашист. держави. Загальне піднесення добробуту забезпечить землі і хліб мільйонам селян. Горді з того, що доказали, йдуть фашисти вперед, розпочинаючи 7-ий рік фашист. устрою в Італії, яку хочуть бачити сильною. Піднесімо прапори і кріси одним окликом від якого дрижати будуть ріжні наші вороги, що групуються під ріжними барвами і намагаються до ріжних партій.

КОНФЛІКТ МІЖ ЗАГРЕБОМ І БІЛГОРОДОМ.

Поширений язв. комітет дем. югославської партії зібрався під проводом Давидовича. Мін. Маринкович засував закорд. положення та зазначив, що спосіб ведення боротьби опозиції не може скріпити становища країни за кордоном. Мін. запевнив, що з огляду на союз і договори приязні, які держава позбавлялася, не може бути мови про відокремлення. Теперішнє закорд. положення країни дозволяє спокійно приступити до економічної розв'язки внутр. справ. Згадуючи про умовини, на яких могло би прийти до сербо-хорватського порозуміння, Маринкович зазначив, що мусить прийти до узгодження умовин життя і розв'язку сербів, хорватів і словенців.

СРСР ЗАПЛАТИТЬ ДОВГ АМЕРИЦІ?

„Нью Йорк Геральд“ приносить чутку, нібито більшовицький уряд заявив, що готово заплатити Америці російські довги та почав уже переговори в цій справі з Вашингтонським урядом. Торкається це довгу знятого урядом Керенського в сумі 225 мільярдів дол., рос. довгу в облігаціях і з титулу віркудувань за сконфісковане майно ам. горожан разом 400 мільярдів дол.

ПРОБНІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ.

В Нью Йорку оголосили висліди пробних виборів на президента Зл. Держав. Найбільше голосів дістав респ. кандидат на президента Гувер. За ним голосувало 45 стейтів. Заг. віддали 2,700,000 голосів, з того на дем. кандидата Смита впало 971 тис., соц. кандидата 18,000, а на комуністичного 7,000. Решта голосів апала на Гувера.

СКАРГА ПРОТИ ВДОВИ ПО РАДІЧЕВІ.

Проти вдови по пос. Ст. Радічеві внесла прокураторія три скарги до кримінального суду за образу югославських міністрів у писмі, яке Радічева вислала до Союзу Народів.

ЗНОВУ ЗАЛІЗНИЧА КААТАСТРОФА В РОМУНІІ.

Біля стації Бакеу вискочив із шин особовий поїзд Чернівці-Букарешт. Згинув один подорожній.

В залізні, катастрофі біля Слатіни загинуло 34 людей, а 50 було ранених. Під час метушні після катастрофи згоді оґраблювали вбитих і ранених.

Громадянина! Чому не став Ти ще досі членом Товариства „Просвіта“?

Бірма.

Гроші.

Американський долар 88750—88800, канадський долар 88150—88200, чеська корона 12625—12650, австрійський шілінг 12550—12600, румунська лей 00525—00550, французький франк 03450—03475, швейцарський франк 17150—17180, фунт стерлінгів 434000—438000, радянський червонець 2600—2700.

Золото: 20 каратів 366000—368000, 20 каратів 344000—347000, 20 каратів марок 424000—427500, 10 каратів рубль 468000—472000.

Срібло: Австрійська корона 06900—07000, 5 австрійських каратів 35500—36000, австрійський фальдер 17700—18000, російський рубль 30000—31000, копійка за рубль 13000—15500.

Збіжжя.

Пшениця двірська 4600—4700, пшениця селянська 4325—4425, жито галицьке 3425—3525, ячмінь галицький 33500—35500, ячмінь на мазю 3100—3200, ячмінь північний 3550—3625, овес галицький 3100—3200, кукурудза румунська 4400—4550, сарабала промислова 625—675, фасоль біла 9000—11500, фасоль жовта 6000—6500, фасоль красна 8000—9000, горох пів-Вікторія 3750—6750, горох північний 4500—4700, бобини 3000—3500, машанка північна в перні 0000, риса 3425—3825, сіно солодке красне прованське 1800—2000, солона прованська 500—525, гречка 3500—3600, льон 7000—7000, дубина синя 2150—2250, ріпак озимий 7000—7200, мук пшенична 50 пр. 8000—8100, мук житна 70 пр. 5100—5100, гриса кукурудзяна 6700—7000, мук кукурудзяна 6900—7100, отруби житні 2400—2450, отруби пшеничні 2350—2400, крупні гречани 7075—7275, пшениця 2475—2525, крупні ячмінні 4925—5175, леніак 4900—5100, просо правее 4000—4100, макухи діванні 4900—5000, конопина красна 2200—2500, мак синій 12500—13500, мак синій 10000—11000. Мішки жовтих зернових Страдом Варта 168—172, мішки жовтих зернових 198—212.

60-літній ювілей Просвіти відомствуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спішіть зі зголошеннями в члени, надсилайте владі й іншим пригадуйте!

НОВИНКИ

— З фабрики сенсаций. „Газета Поранна“, лася на сенсаций, поїстила вчора статтю „Український учений без тавою“. Діло йде про Сергія Єфремова. Стаття починається надписом „Київ, у жовтні“. „Газета Поранна“ має щодня дописи з такими надписами: з усіх кінців світа, перекладені живцем з вітеньського „Насе

Вінер Журнал-ю“. Цим разом джерелом сенсаций є наша стаття з дня 24-го ц. м., подана на відповідальність нашого принагідного інформатора. „Газета Поранна“ доповнила її таким соссом: Єфремову загрожено гострими репресіями: тому він утік нелегально, і є вже нині ймовірно в Чехословаччині. А щоб все це було зовсім ймовірно і так так повнішено: „учений, відомий також на львівських бруку“, коли „на львівських бруку“ є відома лише брукова „Газета Поранна“. Очевидно, брукова „Газ. Поранна“ поспішила підправити своїм соссом діні з нашої статистики. Бо виявляється, що вістка, подана нинішнім принагідним інформатором минувшого дня, є дійсністю. Саме сьогодні один з наших учених одержав листа з Києва, писаного 28. ц. м., в якому є згадка, що акад. С. Єфремов брав участь 19. ц. м. на засіданні першого відділу Української Академії Наук, а тим самим нікуди не втік.

— 6-ий Звичайний Зїзд Центрального Союзу Українського Студентства (Цесус-а) у Празі. В дніх 29. ц. м. і 31. жовтня ц. р. відбуватиметься у Празі 6-ий Звичайний Річний Зїзд Центрального Союзу Українського Студентства (Цесус-а). Зїзд буде мати в противенстві до минулих зїздів Цесус-а більше діловий характер. На порядку дня стоять м. і такі справи: проблема українських високих шкіл на еміґрації та в краю, міжнародна діяльність українського студентства, справа освіти (майбутнього) української студентської централі, то-що. Делегатів своїх на зїзд оголосили вже ріжні українські студентські організації з еміґрації та з краю. Ближчі відомості про зїзд подає пражський „Студентський Вістник“, офіційний орган Цесус-а.

— Заразні недуги в пільвівських політах. Міський Відділ Здоровля повідомляє про заразні недуги в таких пільвівських повітах: Львів, Рудки, Городок. В першому з них ствердили красуху в таких місцевостях: Замарстинів, Вербіж, Липки Муровані, Ремени і Пихоловичі. Ця сама недуга киулася й на Нове Село, Сусуля і Хлопи в рудецькому повіті. В городському повіті ствердили красуху в Городку та одну у Товчуках. Міський Відділ Здоровля перестерігає перед набуванням продуктів зі згаданих місцевостей. Молоко з аще наведених сіл треба пережарювати.

— Злодійська хроніка. Дотепну крадіж переказав злодій Матушек при допомозі Юлії Дзюрки. Служниця Троїцької садиби обікрадала свого пана на 5000 зол. і 90 дол. і сховала ці гроші в якійсь сторожках на Бернардинській площі. Поліція шукаючи за грішми у Троїцької не могла знайти в неї нічого. Але Юлія Дзюрка, що й її чоловік Андрій, були чомусь співзвучками Троїцької. Їм стало жаль, що дістали за малу пайку з крадіж. Тому дібрали собі до спілки факція злодія Матушка, який згодою в сторожках, що переховувала крадений скарб і назвавши себе поліційним агентом казав собі видати гроші. А що легко адобутий гріш легко пропаде, Матушек приборав за нього свою любовку і вся заплутана транзакція дійшла до відома поліції. — 2 місяці влязці дістав сміливий або наївний вломник Новокосівський, який хотів оґрабити поліційного агента. 5 місяців дістав 19-літній Гринько Долішній зі Знесіння за крадіж з аломом.

— Чехословачське свято у Львові. Для 27. жовтня в залі Технічного Інституту відбулося свято з нагоди 10-ліття незалежності Чехословаччини. На запрошення консула Ірасека прийшли представники державних, автономних, інституцій суспільних і культурних та літер.-мистецьких коз. Консул Ірасек у рефераті засував історію відродження чсл. держави. „Чудом було, — сказав він, — що після стільки століть неволі чеський народ устоявся і відрізня. Цього чуда доказала чеська мова, що усунена завойовниками з урядових шкіл і публ. життя, адержалася у народній пісні“. В реперітійних сальх чехословачького консулату прийняв консул Ірасек львівську чсл. козмову та приятелів і прихильників чсл. держави та членів „Хору вчителюк“, що ханувало є у Львові. Консул привітав присутніх і вітанням телеграми нац. ради в Празі. Вечером відбулося у Вел. Театрі святочне представлення, яке закінчувало коротка продукція згаданого Хору, а опісля відбулося представлення Двохактної казки „Русалка“.

— Селянин упав жертвою львівських обманців. До Львова приїхав селянин із Бобрівки (поа. Ярослав) Іван Кубай в справі виїзду до Америки. На вул. Городецькій загналили голову Кубаєва два натовані злодії, забрали в нього 1670 зол., йому дали коверту з газетовим па-

пером а самі втекли. Кубай зголосився на поліції і тут з альбому пізнав одного злодія Беднажа. Беднаж вже арештували, а другого обманця шукають.

— Стрілянина в огороді сж. Юра. На вул. Петра Скарги поліцей побачив а нощі 27. жовтня, що ворота до городу сж. Юра отворені. Поліцей ввійшов до городу і тут побачив двох утікаючих злодіїв. Біля паркану лежали крадені річч. Поліцей пустився за злодіями, які відстрілялися. Поліцей стріляв також, але не вціпив. Знайдені річч походили з крадіж у хлявці Марка Бойка при вул. Городецькій 24.

— Катастрофа львівського військ. літака. Зі Львова вилетів до Дембліна літак 6 п. п. із мотором пілотован Бракеттом і офіц. Войнаровичем. По дорозі літак упав біля Шебешини. Напраль агнував на місце, равеного офіцера перевезли до шпиталю, літак знищили зовсім.

— Керівник пошти — дефолдант. В Лопушні (біля Кельц) керівник пошти Палла украа 14 тисяч зол. За ці гроші купив собі на спілку з якимсь Віславком автобус, що курсував між Лопушним і Кельцями. Палку арештували і йогож автобусом відвезли до в'язниці в Кельцах.

— Арештували редактора часопису „Справедливість“. Для 27. жовтня ц. р. арештували львівського поліцей і спровадили до Бриґадо редактора часопису „Справедливість“ Каз. Кіляновського. Арештували Кіляновського на жадання слід. судді наслідком донесення промисловця Ол. Левницького (знаного власника великої хлявчині порцеляни). В однім із чисел „Справедливості“ появилася „ревелія“ про паливницьку посієсть, де Левницький хотів нібито створити літніще. Стаття, що нападла на Левницького, заповідала дальшу серію статей. Левницький зізнав, що „Справедливість“ згодолася не друкувати дальших „ревелій“. Все таки до Левницького прийшов заступник Кіляновського і заповів, що коли Левницький не дасть 3,000 зол., зявляться дальша серія статей. Левницький не хотів заплатити, а зробив донесення на поліцію, наслідком якого арештували Кіляновського.

— Наші народні танці в Лондоні. У дніх 19.—25. вересня англ. етнографічне Т-во в Лондоні мало ювілейний зїзд, на якому зїжді членствами делегатами з ріжних країн Європи та Америки виступав також з викладом куратор норвезького етнограф. музею в Бріі д-р Францішек Поспішль. Він мав виклад про народні танці зі зброєю та палицями ріжних народів, головню славянських і переродни паралелі між ними, основуючись на власних дослідках і обширній літературі. Виклад ілюструвала фільми. На ній бачили глядачі „Запорожців“ в ріжних позах і козачка у виконанні українських студентів у Бріі, учнів В. Араменка: Т. Шептуна, І. Гордіюка, В. Зеленого та А. Садозничого. Д-р Поспішль був одиноким славянським ученим на цьому конгресі і виступав не вперше в Лондоні як докладчик у своїй спеціальності. Він великий приятель нашого народу і йому належиться поділяти за популяризацию вісток про нас між чужинцями. Зате не можемо промовчати свого здивування, що в інформаційній програмі свого викладу призначений для учасників конгресу в Лондоні, при поясненні танців „Україна“ він уважав чомусь вказанням додавати ще поруч і термін „Росія“. З цього виходить плутанина.

— Ріжні вісти. У лондонській медичній лабораторії відкрили нову вакцину проти інфлюенци, красухи і інших недуг. — Помер буш. прем'єр Австралії М. А. Фішер. — У грудні організують у Нью Йорку радянську виставку-ярмарок. — У Веймарі збирається зїзд товариств копаного м'яса: Німеччина має 6,800 клубів і 865,000 футбольстів. — Бельгійський міліонер-банк Лівенштайн не агнує а руки злочинця, а апає з літака сам. Там ствердили знавці у слідстві. — У Токіо арештували за піліоном двох англійських старшин-морських. — У Гамбурзі страйкують шофери. — Сини покійного америк. президента Рузвельта, вибираються до Азії з експедицією, щоб знайти нові породи звірят. — Утік директор одного з норвезьких банків, укравши 1,600,000. — У Букарешті помер визначний композитор і муз. критик Коген Лівард. — Міністерство Райхсверу замовило в фабриці у Кельці панцирники.

— Найшов посаду. Париський „Матен“ приносить звістку, що шурин Вільгельма ІІ. Олександр Зубков підписав контракт з мандрівним цирком, який приїждже до Парижа. Після реєляції, яку зробив собі Зубков своїми скандалами і подругам, має він без сумніву всі дані на кльован.

— **Шлюбний рекорд.** У „Красній Газеті“ читаємо: Цими днями у бюро реєстрації подружжя Виборського району явилися громадянин Полагін з Кружениного переулка 11 з фабричною робітницею, щоб вписати своє подружжя. Точно 40 хвилин пізніше, подружжя пара вернулася, домагаючись розводу. Причини: вони не добачалися у трамваї, в якій хата мають мешкати. Жінка домагається, щоб їм перепрошались до неї, а муж, що його хата ліпша. Уряд не признає цих мотивів і каже їм потягнутися до відповідальності.

— **Спортсмени і політика.** Боротьба за європейського президента загострюється з кожним днем. Незадовго Гувер забезпечить собі страшенне популярне Ліндберга, який стає його виборчим агентом. Ліндберг є прихильником „сухого“ (протизапивного) режиму. На це відповів другий кандидат Сміт тим, що знає сам собою другу спортову славу боксера Таннера. Чемпіон світа із своєї пошлюбної подорожі по Європі відтелеграфував, що є за „мокрою“ режимом і додав до цього такі рефлексії в пресі: „Гадано, що я не менше популярний від Ліндберга. Жаль лише, що боксом захоплюється здебільша молоддь, що ще не має права голосу. Інакше перемога Сміта була би забезпечена“.

— **Конгрес стріляв у Відні.** Між 20-им і 28-им цього місяця відбувся у Відні святочний тиждень фризівських організацій з Німеччини та Австрії. Зїзд був пошлюбний з конгресом фризівських „майстрів“ і публічним пописом. У конкурсі взяли участь тридцять найліпших мистців кожної з зачісок. Завдання конкурсу полагало на тому, щоб виконати найкращу зачіску „до лиця“. Переможцем у тому конкурсі, що відбувся в т. зв. Софійській салі, вийшов німець Мерінг із Дортмунду (500 шлінгів і зол. медалі). Другу нагороду та зол. медалю взяв також німець. Шойно 3-тє нагороду добули фризівські представники Відня. Вечером відбувся в тій самій салі т. зв. Історичний фігаро, себто ревіз історичних зачісок.

— **Винаходи на часі.** Від довшого часу існує в Англії своєрідна організація, якої завданням є піти на руку ученим-винахідникам. В тій цілі видає вона щорічно список усіх предметів та удосконалень, які повинні бути винайдені. Цього року появилася накладом цієї організації пята книга „Винайдені винаходи“ під вимовним заголовком: „Чого ще треба?“ Між винаходами, яких потребу найбільше відзначається, наводимо такі: бритва, якої ніколи не треба гострити; мотоциклета з електричним мотором; приладдя для газдинь до випробування температури завітря; фотографічний негатив, незразливий на денне світло; поштова скринька, яка мала би та функцію автоматично листи; середник на забезпечення домія від зраджання, спричиненого вуличним рухом; автозвоний прилад, який забезпечував би прохочих від „хрещення болотом“ (у нас здався би такий винахід кокеткою); напір, що не горів би; молоток, що був би автоматично забезпечений у днях; переміна голосу в енергію, прилад до розширювання мряки; перо до заповнювання, яке писало би трьома чорнилами.

Дописи.

КОПИЧИНЦІ. (Поетова конференція УНДО. — Зарегістрування салі „Нар. Дому“). Повітовий Народний Комітет за копічичинський політичний повіт скликав до Копичинців на п'ятницю 19 жовтня ч. р. повітову конференцію громадських організаторів і мужів довіри УНДО для обговорення бжучих політичних і організаційних справ. В нараді, не звичайній на дуже низькій рівні роботи, взяло участь кілька свідетських інтелігентів, кількох священників з повіту і кількадесять селян. Конференція отворив (зменш) Пов. Нар. Комітету п. Мартюк, директор Пов. Союзу Кооператив у Копичинцях, виправдуючи несприятелі галони Комітету о. Малиновського, що ладив везути на конференцію не міг прийти і втаючи прибувшого на конференцію на делегата Центрального Комітету УНДО посла д-ра Степана Барана з Тернополя. Провід наради обрав посла Заваливута і директор Мартюк. Політичний реферат про наше теперішнє положення міжнародне і в Польщі виступив посол д-р Баран, владучи у своїх кінцевих виводах натиск на об'єднання всіх українських національних сил для творчої органічної роботи у всіх ділянках нашого життя і до відпору планового виступу на нас нашого національного противника. Таке об'єднання під попури можливе одином під прапором партії УНДО, що не єдиний, не роздільний, а єдиний — об'єднані наші сили, маючи

на оці інтереси нашого народу як цілості. І тому працю Українського Національно-Демократичного Об'єднання і його єдиний емансипації на парламентарному терені Української Парламентарної Репрезентації треба підтримати і боротися проти киришників і киришних партій, що стараються розвалити наш внутрішній фронт. Політичний реферат посла д-ра Барана доповнив своїми помічниками посол Заваливута, котим переведено дискусію, в якій зазирав гелоз ряд учасників. Для цієї цілю організації рішено скликати ще одну конференцію в Копичинцях. Навінець зир. Мартюк порушив справу святкування 1 листопада. Врештє завізавати іноземно всі громади в повіті до належного відсвяткування цих наших історичних революцій. Громадський уряд в Копичинцях (урядує там як заступник начальника громади українців з роду і вибраний українськими голосами Степан Сафін), що одержавши посолу з наших рук, держиться від нас осторонь і зареєстрував велику салю „Нар. Дому“ на поміщення відсвяткування з КОП-у. Є це реєстрації проти залюна і проти неї внесено рекурсу. Ця реєстрація припинити наше національне життя в повіті, бо є це одинокі салю на збори і сходниці, а в додатку приміщення відсвяткування в будинку, де містяться 7-класова нар. мішана школа У. П. Т., відсвяткування відсвяткує на цій школі й улемовити її праця. А і про це комусь розходиться.

Театри.

Великий Міський Театр: Понеділок 29-го, г. 7-30 веч. „Травіата“, опера, виступ П. Райчева і А. Шлемінської.

Кіна.

„Аполло“: „Блакитні ночі“.
„Лев“: „Цирк Рокль“.
„Оазис“: „В батько“.
„Палас“: „Тайна п'ятидесяти“.
„Фатаморган“: „Дівчур“.

3 театру.

Театр ім. І. Тобилевича в Станиславові: „Ой, не ходи, Грицю“.

Щеда великого успіху „Чару вальса“ „немирний Гриць“. Сумили, чи варто вертатися до цієї пєси, стільки раз баченої, виправдала прем'єра. Вистава почалася точно. Управа театру і в цьому напрямку хоче зирвати з подбайливості традиції. Постановка пєси дбайлива, навіть художня. Нові декорації, чудові народні стріи, прегарна оркестра під орудою п. Шрама. Прем'єру збагатила своєю присутністю на сцені артистка київського театру ім. Франка п. Борисогліська, що навіть у рибний ролі (воронка) зміла захопити слухачів. На виставах 20-го і 21-го її ролі грали п. Камінська.

Перше місце здобула собі артистка Ленська в ролі Марусі; її голос і гра прегарні. Про її успіх були найкращим доказом китиці квітів. До її гри достроювалася своєю симпатичною позовою п. Опар, що виробляється на артиста. У ролі Хоми відомий місцевий театрознавець п. Сітовський-Мінченко створив житну, пройшовчу крєпкю. Галина п. Смиринської була природна та шира. Радні оплески дістав у IV-й дії п. Халій за свого Дмитра. Ролу Дарини передали зі зрозумінням п. Кемпова, а Степаніді п. Никіфорукова. Як Потап дебютував неосвоєний ще зі сценою п. Перкач.

Хори всіх вдовольня. Маді диссонанси щезнуть. Режисер Мінченко-Сітовський дістав призначення за свою працю. На одній з вистав були зарпашані артисти Марія Малицька та Венгерко, що саме тоді приїздили зі своїми виступами до Станиславова і диссонанси є новими призначеннями про гру акторів і всю постановку. Лишається одне побажання до управи театру: робити короткі перерви і швидше кінчити вистави. А до нашого громадянства: підтримати поможливе зусилля директора театру п. Вісневського.

Великий Міський Театр: „Дякую за службу“, комедія в 3 діях Волод. Пежинського.

Пежинський, відомий автор комедій „Летосерда сестра“ і „Ашанта“, популярний повістяр і зобаний публіцист, має легке перо, заправлене жовцю. При цьому він не лизається зіркам, від якої у кожній хвилині може заховатися за ший іронії. Сюжет „Дякую за службу“ новий, свіжий, майже актуальний: як 40-літня жінка, після 28-літнього подружжя „служби“ має п'десят і кілька мужів — славного професора, що не має жінки, рід за успіху до роботи, і дорослих дітей, що не потрібують її опіки. Дієві особи — живі, ділять іскритися гумором. Є там і півсоти прегарних

афоризмів про любов, подружжя та жіноцтво, що проходить морозом по шкірі чутливих, не зневірених в ідеалі кохання.

Всі три дії слухаємо з цікавістю, навіть з напруженням, не відгадуючи розв'язки. Тим молоді „модерної“ дівчини мід би звикати оплески, навіть глядачі не соромитися оплескувати живого артиста прємного „згрішення“. Зате несе має аж два, майже ідеальні типи. З ними автор має єдиний „злот“. Якби він мав спільника француза, цей не дозволив би йому ніколи обирати добре збудовану, цікаву пєсу таким схематичним закінченням, а радше би вийти кінце сильніший спелітний акорд.

Артисти почували себе добре в своїх ролях. Пані Єжиановська мала розум дуже невдачу і від неї віяло золотом, що не розбуджував симпатії. Зате всі симпатії мала метка, весела п-на Ярковська. Павлов грали краще, ніж бездоганно.

М. Р.

Зі спортивного життя.

Змагання атлетів у цирку Корняцького.

В п'ятницю виступило до змагань знову п'ять нар. Брида (Шлесек) і Прогаска (Чехословачина) змагалися 25 хвилин без результату, тасамом Пінюцький (Польня) з Келером (Берлін). Далші три пари боролися аж до результату: ливинський геркузас Помов кинув у 24 м. американця Самсона парадом з подвійного нельсона; віденець Штайнбах поклав у 40 м. мистця Польши Штекера (перша програма Штекера); Феристанов (Болгарія) побороє у 20 м. українця Аксіонова після прегарної, повної емоції боротьби, що велася в величавому ритмі темпі і викликала споро оплесків залопленої аудиторії.

Слід зазначити, що Штекер не признає своєї поразки і відхилявся проти рішення судді до Союзу Атлетів. Чи це що поможє, треба сумніватися.

Атлети Льоніг і Преллер, програвавши 6 змагань, введімоновали від дальшої участі в турнірі сідом за ата. Губером, жмоу „доїхав кінця“ саме Аксіонов. Зате злилися новий атлет-великан, Гергард Карш із Гарну.

Нові книжки й журнали.

„Наша Земля“, суспільно-політичний і літературний журнал. Ужгород, з дня 15. X. 1928, ч. 9. Рік вид. II. Зміст: Свято Товариства „Просвіта“ — Небезпечка війни. — П'ять українських сіл, що тугнуть за рідом 28 км. без жадної школи. — Чезиратори (замість мазого фейлетону). — „Національний хор“ розпадається. — Від редакції. — Ювілей в Бороніві (свофсковано). — Літ. рагула Грендіна-Донський: Кровава казья. Грен жа-Донський: Делеганія під ворожими штиками. — Грендіна-Донський: Хто ти, хто ти? К. Чуга: Досвіття. — К. Чуга: Бескид. — З Радянської України. — М. Вол: Сто років „Асканій Новой“. — Дещо про роботу Державного Видавництва України. (Із бюлетеня Д. В. У.). — Клим: Західна Україна. — Культурна і літературна хроніка. — Вєстник. — Етнографічні матеріали.

„Господарсько-Кооперативний Часопис“, орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив, тижневик. Львів, дня 20. жовтня 1928. Рік вид. VIII, ч. 43.

„Молоде Життя“, часопис Українського Пласту. Львів, 15-го жовтня 1928, ч. 9. (37) Рік вид. VIII.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Позір, Сильщина! Дня 31. жовтня ч. р. відбудуться установчі збори Кружка „Рідної Школи“ в Скодін в салі магистратури в годині 2. пополуни, а в год. 4. того самого дня відбудуться збори Філії Т-на Охорони Вєсних Могил.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

НА осінній сезон! Найліпші і найпрекрасніші форми суконь, костюмів і плащів, тільки у Козловської, вул. Академічна ч. 22. 215 9—?

КОРОНКИ французькі, валлійські і кльонкові, найновіші аралки, найдешевше продає Пілес, Львів, вул. Бєжів, ч. 7. 693 8—9

ШОВАН, велюри, коронки, додатки до краєвства, найдешевше Бляутам, вул. Валона ч. 11. 823 4—6

ВІЛЮ в СТАНИСЛАВІ з віллями, сонливими мешканцями 4 (чотири) копати з комфортом і будівельною плошю до полуни 610 м. продам або замкну за реальність у Львові. Відомість: Станиславів вул. Матейка ч. 27. 833 2-8

СТАРШОЇ, совісної, невибагливої, з ошатною господині на сего, шукає кавалера. Служити до помочи не буде. Місце вже в дім. — Зголошення до Адміністрації „Діла під „Словіта“, 836 2—9

БЖУТЕРІЮ ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВІЗГОВІ продає за готівку і на рати від десятих діт у цілм краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Кулюю бриланти, золото, срібло плачу найнижчі ціни. 156-7

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та „ом бжутерію власного виробу поручає: Домбровський Я. — Голла-жєлєський, Львів, (Готель Жоржа) — Догідні умови. 481 18—?

ШУКАЮ МЕНІКАННЯ о 3 покоях і кухні в середмісті. Дам відступле, за те чини менший — Зголошення в „Знає“, „Дністер“, Львів. 843 1—2

ГЛУХОТА ВИПІЧИМОЮ. Феноменальний винахід Еуфонія задемонстрований спеціалістам. Самі вилічтєси з притупленого слуху, шуму і вилітєси з уха. Численні подяки. Повчаючу брошуру на бажання висилає безплатно Еуфонія Літні коло Кракова. 842 1—2

ПОШУКУЄТЬСЯ фахівець столаря, що мігби елєментарно обняти провід столарської роботи. Платня після умови. — Інформації уділять Тов. Рідна Школа“ у Львові, Ринок ч. 10. П. нов. 841 1—1

ШУКАЮ МЕНІКАННЯ у Львові (3—4 покоя й кухні) на один рік. А тін Крушельницької й (листоно): Вяйвизи, Кольонія, особисто: Львів, вул. Театинська ч. 10. 1 пов. від 8—11 що дня). 844 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст медук лєгінів, серця і жолука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

832 Пересвітлення Рєнтгєном. 24—24

Впр. оо. ПАРОХІВ, що укладують у своїх парохіях місій, просять двох інвалідів УГА, що займаються продажою деволювалів, щоб були ласкаві повідомити про речевель місій хоч тиждень наперед і ним способом лати змогу своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві оголошення: Л. Яків, Зипитів, п. Паліскаї маді. 2—2

Хто ще не має в своїй бібліотеці СПОГАДИ часті І. П. Ш.

Євгена Чикаленка.

Ціна тільки 8 зол. без пересилки, Зипитайна пересилка 50 сот., поручена 90 сот.

нехай пише до Адміністрації „Діла, бо наклад вичерпується.

Крім цього набути можна в Адміністрації: Михайло Возняк

ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПІНА

Ціна 1-50 зол. на почт. перес. 50 сот. Г. Браски 3-3

БЕЗПУТНІ

Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 90 сот. Микола Матів Мельник

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот. Михайло Возняк

ІВ. БЕЛІЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звязків Галичини з Наддніпрянщиною в 80 pp. XIX в.

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

СЛУЖБА БОЖА

св. Моана Золотоустого зі службами ріжних намірень українською мовою у перекладі о. д-ра Я. Левицького

Ціна 2-50 зол. без пересилки.

Адреса Адміністрації „Діло“ Львів, Ринок 10. II. п.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Кредитова западня.

Львів, 30. жовтня 1928.

Весною цього року Банк Краєвого Господарства (б. Краєвий Банк Королівства й Володимирії з Вел. Княз. Краківським) виповів кредити українським центральним фінансовим установам у висоті пів мільона золотих. З першого погляду невеличка це сума, однак у створених умовах післявоєнного лихоліття, грошової скрути і важкого передовку після повені 1927 р. й така квота мусіла відбитися досить діймаючо на нашому економічному житті.

Коли на весні ми піднесли цю справу, вказуючи на її прикрі й дошкульні наслідки, то стрінулися ми у сільськогосподарській пресі з насмішками, що — мовляв — „ундівська преса“ бе у дзвін тривоги з приводу нікчемних 500 тисяч зол., а польська преса почала робити нам закиди з приводу безосновної паніки. Бо ніби-то тут не йде про наг з стягнення пів мільона золотих з виснаженого населення, тільки про перенесення кредитів з одної установи: Банку Краєвого Господарства до другої: Рільного Банку. Українські центральні фінансові установи в 99 відс. мають до діла з хліборобським населенням і тому доцільним є, щоби вони були акредитовані центральною для рільного кредиту.

Так писала польська преса, так пояснювали цю нагду „реформу“ саме в розгари передовку польські компетентні чинники на інтервенцію українських послів. Мовляв, це проста формальність, яку переводиться тільки задля доцільності акредитування.

І ради тієї доцільності українські установи мусіли в більшості сплатити виповіджений кредит, а акредитування в Рільному Банку не наступило ще й досі. Що більше! Деякі дані вказують, що справа кредитів для українських центральних установ знаходиться на кепській дорозі. Поки-що відомо, що Рільний Банк відмовив кредитів Кооперативному Банкові „Дністер“ у Львові. Що торкається інших українських централей, то справа ще неполадана. З чисто банкового становища українські установи мають якнайкращу олімпію і дають першорядний есконтний матеріал. На тій основі пішли до централі Рільного Банку корисні внесення. Але, як відомо, справа акредитування українських установ не є залежна виключно від компетентних банкових чинників, тільки від п. Сухенка з міністерства внутр. справ. Отже справу акредитування українських установ поставлено на чисто політичну основу. Тут матимуть перший голос чинники адміністраційно-політичні (поліція, воєводство), а не чинники економічно-фінансові.

Не знаємо, який буде погляд адміністраційно-політичних чинників і чи українські установи найдуться в рядах „благонадійних“ чи „неблагонадійних“, однак уже самий факт узаалежнювання кредитів від олімпії і становища тих чинників, від політичної кля публіки управ українських установ, є дуже характеристичний для переживаного нами моменту. Не вдаємося і в здогади, чи українські центральні установи (за

винятком „Дністра“, якому вже відмовлено кредитів) будуть остаточно акредитовані, чи ні. Бо колиб ми навіть прийняли корисний вихід зі створеної ситуації, себ-то в напрямі акредитування, то й тут іще чигають на нас усякі небезпеки — так, як вони чигали досі. Дотеперішні кредити були не лише срібно малі й невистарчаючі, але вони були й непостійні. І саме через свою непостійність, — так сказатиб — примхovitість і вередливість, вони спричинювали українським установам більше клопотів, як давали користі. Українські установи, користуючись признанням кредитом, мусіли бути постійно-приготовані на його відкликання чи домагання готівкової сплати. Тому мусіли вони постійно тримати резерви (на льокаліях), щоби в кожній хвилі виповнити домагання акредитуючих централей. Крім того треба мати на увазі, що українські установи мають своїми клієнтами головним чином хліборобів, для яких корисним і творчим може бути лише довгочинцевий кредит: чи то гіпотечний чи вексельний відновлюваний, себ-то кредит постійний.

Дотеперішній і правдоподібно майбутній кредит (якщо буде уделений) для українських установ, кредит не лише невеличкий, але й непостійний, примхovitий, є радше кредитовою западнею, як справжнім кредитом. В створених умовах, у добі приспівено розбудованого регіоналізму, нема виглядів, щоби змінився цей характер кредиту. Навпаки, є всі дані сподіватися, що в майбутньому цей кредит стане ще більш вередливим і непостійним. Чому? Бо метою регіонального руху є оточення українського народу на всіх ділянках життя, як у сфері політичній, так і культурній та економічній, щоби опісля втопити українське життя в польському морі. Всі намагання польських чинників в економічній ділянці є направлені тепер на будову і розбудову тзв. комунальних кас, „звйонзків ролінікуф заводових“ то-що з кінцевою метою підчинити під свій виключний вплив українське селянство, зробити залежним всеціло від польських чинників. В таких умовах примхovitий характер згаданого кредиту не лише не може змінитися на краще, але навпаки мусить стати ще більш вередливим, дезорганізуючим і навіть ослаблюючим українські установи.

В тим умовах ми мусимо бути дуже обережні, щоби не стати жертвою кредитової западні, а тим самим мусимо напружити всі свої сили, щоби здобути потрібний нам постійний і тривкий кредит, бо лише такий кредит може бути корисний, будуючий, творчий. Не вважаємо себе компетентними подавати пораду в тому напрямку нашим економічно-фінансовим

номічно-фінансовим централям. Однак з нашого обов'язку мусимо ще раз вернути до пропагованої нами вже нераз думки об'єднання наших централей в загально-авторитетну установу: Українську Економічну Раду чи Український Економічний Комітет. Тільки така установа, зложена з фахівців, відпоручників українських установ та представників українського громадянства булаб в силі розробити план нашої національної економічної політики, моглаб творити найвищий економічний авторитет, кермуючий й організаційний центр та моглаб з успіхом притягнути до краю потрібні кредити чи то з Америки, чи взагалі зі закордону. Хоч наш голос у справі створення Української Економічної Ради досі не найшорш відомому серед компетентних чинників, то все-таки будемо його повторяти постійно, пригадуючи, що лише спільними зусиллями, лише об'єднуванням всіх наших сил і засобів зможемо втриматися на поверхні бурханового

життя і стати хоч частинно незалежними.

Одночасно ще на одно звертаємо увагу: Біжучий тиждень є тижнем ошадности. У всіх наших містах, містечках та в більшості сіл йтиме пропаганда за збільшенням ошадности, за створенням власного національного капіталу через ошадність. Однак при тому не спускаймо з очей того, що велика частина наших ошадностей знаходиться в польських установах, в ріжнородних банках і щадничих касах та що при допомозі наших грошових засобів ведеться економічна політика проти нас. Тому одним із перших кличів в тижні ошадности мусить бути клич: українські ошадности до українських установ!

На ці дві справи звертаємо увагу наших компетентних чинників і нашого громадянства для нашого власного добра і імя нашої економічної самостійности, хочби навіть лише частинної. Однак і це буде вже великий крок вперед.

Перед Загальним Зїздом „Рідної Школи“.

Цифри і факти.

I.

Від кількох дів кожна нововибрана Головна Управа „Рідної Школи“, переймаючи відповідальність за дальшу долю установи, дістає в спадку: порожню касу, довг (ростуть в року на рік!) і... надію на ариет жертвенности громадянства. На другий день після Зїзду нова президія Т-ва стає перед старою проблемою: звідки роздобути гроші на вирівняння залеглих платежів учительства і сплату найбільш лежучих довгів? Ця проблема не тратить своєї актуальности через цілий рік. А чотири місяці перед Зїздом звичайно прямо розлучили: всі джерела кредиту зашпигутовані, отже учительству з дів на день капасться дрібні зачети, а з віртелями ведеться прикрі переговори в справі пересунення речинця платности. Мало хто уявляє собі, скільки часу та енергії витрачає в цей час президія Т-ва на роздобування нових кілька тисяч золотих. Прямо „з під землі“ видобувається їх з надією на недалекий Заг. Зїзд, отже на интензивніші зацікавлення суспільства „Рідною Школою“ і на... недалеку „коляду“.

А поза тим всім криється тиха трагедія рідношкільного вчительства, що в голоді і холоді працює над вихованням молодого покоління.

Останній рік в історії „Р. Школи“ заповідався фатально. Шкільний рік 1926/27 закінчився нездобором 66.064.32 зол. Цілу низку східногалицьких повітів під кінець літа навістили катастрофа повені. І крап і заокедська еміграція стояли під знаком ударної кампанії в справі до-

помогі повенцям. Було ясно: повинні відібється на „Рідній Школі“. Здавав собі з цього справу національний табор. Розуміли, чим воно пахне й соціалістичні партії. Тому відмовилися вони від утворення коаліційної Головної Управи „Р. Ш.“ Числячись з можливістю розвалу „Р. Ш.“, заважали записати це на конто Українського Національно-Демократичного Об'єднання. І на кожному кроці старалися підставляти ногу теперішній Головній Управі Т-ва. Чого не виписувала в цім році сільськогосподарська і радикальна преса про Головну Управу та окремих рідношкільних діячів! Напасти і наклени цієї преси відбилися на жертвенности на „Рідну Школу“ не так в краю (тут люди знають цілу соціалістичну демагогію), як в Америці. Американські відгомони радикалів і селіробів покванно передруковували писанину „Нашого Слова“ і „Громадського Голосу“, витворювали ворожу для „Рідної Школи“ атмосферу.

А всеж хоча через повинні зменшилася жертвенність краю на всі інші цілі, жертвенність на „Рідну Школу“ в цім році зросла. Коли в 1926-27 році до каси Головної Управи влинуло з пожертв 204.164.57 зол., в р. 1927-28 влинуло 231.459.05. Зменшилася тільки жертвенність заокеанської еміграції: коли в 1926-27 р. дала вона 74.938.46 зол., в р. 1927-28 дала тільки 56.202.93 зол. Отже край в 1927-28 р. жертвував 129.296.11 зол., а в останньому адм. році 175.256.12 зол.

Яка причина зросту жертвенности краю на „Рідну Школу“ в попередньому році? Іntenзивніша співпраця духовенства. Ця співпраця ще не оформлена. Минулий рік дав певний досвід. Цей досвід треба вихискувати і на його основі розбудовувати дальшу пропаганду жертвенности і правничу форму збірки пожертв.

Щоби „Р. Ш.“ мала змогу виконувати як слід свою місію, потрібні гроші мільони. Необхідні фонди може дати тільки українське громадянство. Отже треба степенувати по-

Pr. 470/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora orzeczynie Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 75-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 Nr. 45 poz. 398 Orzup dokonane dnia 20 października 1928 r. przez Stęstwo Głodzkie we Lwowie zajęcia czasopisma „Dilo“ Nr. 236 z dnia 21. października 1928 r. z powodu że zamieszczone w tem czasopiśmie artykuły pt. 1) „Ukraina pod Polaczej“, 2) „Czoho musiat wczetyśia“, 3) „Kresowyj lycar“ znawiera w sobie znamię a to: a) zbrodni z § 65 a) uk., ad 2) wystęku z art. 1

rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 roku poz. 398 Orzup Nr. 35, ad 3) wystęku z art. 2 tego rozporządzenia z art. 77 cytow. rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydale sie odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 26 października 1928 r. Havel.

го жертвенність. Як відомо, шкільні оплати, зокрема в народних школах, покривають тільки дрібну частину витрат (не дивлячись: відношківська школа — це в понад 50 проц. діти малоземельного селянства і міського пролетаріату). Між тим жертвенність українського громадянства відома молоді й дорослим. Не має вона старої традиції, отже глибоке вкорінене морального примусу в широкі народні маси. Значить вона у нас надто залежна від настрів, а настрої змінюються. Переглядаючи списки жертводавців на „Р. Ш.“, доводиться ствердити: „Р. Ш.“ піддержують головним чином інтелігенти (не забуваймо, що жертволюбна частина інтелігенції перетворена тиграми на народні цілі). Отже незначайно пильною є справа створення в краю постійного збіркового апарату, який щомісячно поспілкується з членськими вкладами, жертвами, оплати від всяких імпрез, призначуючи кожну одиницю піддержувати „Рідну Школу“. Без такого масового виховування суспільства до жертвенності в користь „Р. Ш.“ ми ніколи не вплинемо в відношківській справі на чисту воду. Тому відношківська пропаганда мусить пролітатися в найбільшій доступній формі.

Необхідні фанатичні відношківські справи. Як приклад може послужити проф. В. Стасюк, який, опинившись на західних наших окраїнах, по 20-тигодинному членську вкладав грошей щомісячно п'ять кілометрів до сусіднього села. Д-ра Стасюка офіційно перенесено до Бережан, а його вихованок тепер вже сам приносить свою жертву до касієра „Р. Ш.“ в Лежайську.

Підносимий у нас голоси, мовляв — кооперація повинна перебрати на себе бюджетовання „Рідної Школи“. На мою думку, це понад сили нашої молоді кооперації. Безумовно, кооперація вже й тепер понамаю припиняється до вдержання наших приватних шкіл.

Допомога „Рідній Школі“ з боку кооперації і взагалі наших економічно-фінансових установ повинна приймати певні установлені форми. Так, щоб Головна Управа могла оперти на ці допоміжні боки поточну бюджету львівських шкіл. Бо ці школи — це головна журба Головної Управи. Підчас інфляції повстало у Львові більше число наших приватних шкіл. Вдержання їх тоді не представляє для більшості трудностей. Це-ж були часи, коли 1000 дол. було головною сумою, отже при допомозі заокеанської еміграції легко було латати бюджетування наших шкіл у Львові. Ситуація змінилася після стабілізації валют. В останньому шкільному році сам бюджет львівських шкіл і підмоги для провінційо-нальних шкіл вносили 275.503 зол. (в попередньому році 258.101), а взагалі виплати центральні 433.843 зол. (в попередньому 317.154).

Так само бореться з фінансовими труднощами більшість провінційо-нальних кружків, що мають на своєму удержанні місцеві школи.

Недобір централі в останньому шкільному році вносить 43.380.56 зол., а це в недобором попереднього року (66.064.32 зол.) представляє вже дуже важливу суму.

З поданих цифр можна зорієнтуватися, на скільки треба піднести жертвенність, щоб видобути з матеріальних клопотів саму Головну Управу, яка через те силою коштів змінюється в львівській кружков „Р. Ш.“, що гро своїм одергнати мусить вилатати на збереження існуючих львівських шкіл. Для повноти картини слід зазначити: а) шкільних оплат у Львові вилучило до кінця п'яти років 46.171.15 зол.

„Громадський Голос“ має наших вчителів, мовляв — якщо вони дади би і проц. від своїх доходів, так „Рідна Школа“ була би забезпечена. „Гром. Голос“ каже, що не знає про такі факти: 1) Митрополит дарував „Рідній Школі“ площу на Личаківі з двома домами; 2) заручив фронто-

Державна Лотерія Клясова
дає величезні шанси виграти та збагатити рік-річно тисячі людей.

ЛЬОСИ І-ОІ КЛАСИ
порукає колектура

„РУНО“ РАВІЧ І С-КА
у Львові, вул. АКАДЕМІЧНА Ч. 3.
Загальна сума виграних около
27,000.000 золотих.

Головні виграти по зол. 750.000, 400.000, 350.000, 150.000,
100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000 і т. д.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!
Тягнення вже 15-го і 16-го листопада ц. р.
Цінні льоси

цілий льос зол. 40'--	пів льосу зол. 20'--	чвертка льосу зол. 10'--
--------------------------	-------------------------	-----------------------------

Нашій колектурі заодно сприяє шастя. Замовлення з провінції п. л. годуються швидко і скрупульно, пересилаючи негайно оригінальні льоси, разом з поштовою складанкою П.К.О. на безплатну пересилку належності.

В цьому місці просимо питати і переслати листом чинно виконане:

Замовлення:
До колектури „РУНО“ Равіч І С-ка у Львові, вул. Академічна Ч. 3.
Отримувати до 1-ої кл. чверток льосів по зол. 10'--; половинку льосів по зол. 20'--; цілий льос по зол. 40'--.

Назекність зол. перешлю поштовою складанкою, яку до-
лучить мені фірма до льосів.
Ім'я і назвисько
Адреса:
Просьтесь чинно писати.)

ву площу на Богданівці; 3) побудував величезну гімназію СС. Василіанок при вул. Другого і субвенціює взагалі школи СС. Василіанок; 4) удержує великий спротив (150 дівчат) у купленому ним будинку при вул. Потоцького, в якому приймають різні дівочі школи; 5) удержує цілу низку учнів і студентів; 6) в найкритичніших хвилях ратує Головну Управу „Рідної Школи“ чи то датками чи то позичками. А взагалі не буду далекий від правди, коли скажу, що понад 90 проц. своїх доходів віддає на народні цілі. Станіславський владика удержує вісьмдесят сирітських захистів і школи СС. Василіанок в Станіславові. Перемисльський владика удержує одну школу і спротивить. Головна Управа не може скажитися на незначливе відношення владик до „Рідної Школи“. Напакати!

Школи СС. Василіанок і сирітські захисти, які існують завдяки піддержці владик, це теж різні школи. В них виховується молодь в національному дусі. Яка іронія! „Гром. Голос“ обещує школи СС. Васи-

ліанок, а найчільніші соціаль. діяти посилають до них своїх дітей... Значить, визнають цінність цих шкіл!

М. і. „Гром. Голос“ переносить партійні спори з УНДО на терен „Рідної Школи“, підкупив качку, мовляв — теперішня Управа хоче віддати „Рідну Школу“ в аренду Василіанам, студентам і Василіанам. Злоба видумка. Бож панове а „Гром. Голос“ чайже здають собі справу, що згадані чини не мають ані матеріальних засобів ані потрібної на це скількості підготованих людей, щоб перебрати на свої плечі так велике число шкіл.

Доля нашого приватного шкільництва в руках українського громадянства. А мусимо тамити: вимогами шкіл є не тільки збереження існуючих шкіл! Їх за мало, мусимо творити щораз нові. Отже необхідні великі зусилля громадянства в краю і на еміграції. Тому невідповідальними є люди, що за всяку ціну стараються перенести партійні спори на терен „Рідної Школи“.

Мих. Струтинський.

Торг і політика.

Знову перерва в польсько-німецьких торговельних переговорах.

II.

Останні переговори над торговельною угодою поміж Польщею і Німеччиною, були поведені в наслідку двох вступних умов: в листоналі минулого року дійшло у Берліні до розуміння поміж Штрессманом і Яковським (директором політ. департаменту у польському міністерстві закордонних справ), на основі якого Німеччина годилася на річний контингент 200.000 сотнірів польського вепрового мяса і на місячний контингент 200.000 сотнірів польського вугілля. Таким робом остаточно підставу до суті торговельного розуміння. Залишилися справи політичні, а торговельне бачило незалежне, а проте в економічних міждержавних взаєминах найбільше суттєві: це справи, від яких залежить необхідний для нормальних взаємин настрій довіри. В даному випадку з усіх актуальних спірних польсько-нім. справ (кажемо: актуальних, бо такі справи, як відмова Німеччини гарантувати західні кордони Польщі і т. п. не входять тут у рахунок) найбільше „злої преси“ робила справа німецьких поселенців у Польщі. Отже у квітні ц. р. у Відні представники Польщі, п. Твардовський сказав на очу-

лівецького міністра Гермеса протекторатну інтерпретацію голосного польського „розпорядку про приєднання польської“ (в справі поселення) по лінії німецьких базисів. На основі цих двох актів 10. вересня ц. р. знову розпочато у Варшаві переговори над подробицями торговельної угоди. Переговори тяглися шість тижнів без встановлення широкого нагала в їхній порибі. Від часу до часу читали ми лише газетні згадки, що все, мовляв, гаразд. І може саме на таємність і ней оптимізм спричинили такий великий галас, коли стало враз відомо, що переговори перервано, не добившись ніякого успіху.

З обох сторін посилюється обвинувачення „долої воли“ та обі сторони клекуть, що винуватцем зривання переговорів є противник. Польща, читавши у польських газетах, запропонувала Німеччині поширити базу розуміння і стати на ґрунт постанов минулорічної світової господарської конференції в Женеві, щоб повного склясування системи контингентування імпорту. Німеччина цю пропозицію відкинула, даючи — мовляв — новий доказ нешанування принципу сво-

боди торгівлі, надотримування у практиці міжнародних постанов і т. д., і не згадує з Польщею, як зі „сезоновою державою“, який видається лише колоди під ноги і т. п. Другим головним аргументом поляків — це закид ворожого становища голови німецької торговельної делегації Гермеса, який бачить в мужев довіри вестфальського важкого нім. промислу, який бачив собі торговельну угоду з Польщею наперекір інтересам німецького промислу шпеського; на Гермеса мають теж діяти впливи політично-партійні симпатичні консервативні кола нім. аграріїв, які є проти договору, лягаючи на польської худоби і синай. Зате у німецьких часописах читаємо цілком щось інше: Отже передовсім переговори загнали розпочалися на ґрунті згаданого порозуміння поміж Штрессманом і Яковським і німці зовсім не були приготовані до переговорів на цілком іній платформі. Коли поляки заявили, що призначили їм у Берліні контингент вугілля і свинини, німці згодилися у принципі на підантку цього контингенту. Тоді польські делегати зажадали: необхідного експорту (до Німеччини) мяса, річного контингенту 800.000 живих свиней, 50.000 штук рогатої худоби і місячного контингенту 500.000 тон вугілля! (Про ці вимоги у польській пресі ані чиря!). Німці слухливо відповіли, що завіщо-ж було три роки вести торговельну війну, коли в 1925 році польські німці були навіть есроніші від оцих теперішніх?! На це Польща зажадала цілком свободної торгівлі, поклаваючися на Женевську конвенцію. Ба, але чому від німців, що саме в Женеві поруч з Англією найбільше боронилися проти свободи торгівлі Польща і що Женевські постанови про свободну торгівлю, які повинні ввійти в життя в 1930 році, залишили Польщі право заборони ввозу варт. та Німеччині — вугілля. Тимчасом, мовляв, німці існують ще в Польщі 80 заборон ввозу найможливіших галузей продукції (заліза, сталі, скляних виробів, текстильних, автомобільних і т. д.). Тому німці наперекір закид злобного обмежування свободи міждержавного торговельного обороту на польської адресу. Щож до персональних закидів проти Гермеса, то — кажуть німці — ці закиди ні при чім, бо переговорами кермує німецький соціалістичний, отже ультра-ліберальний, уряд; валяв знову Польща рахувала, що саме соціалістичні німецькі міністри в дія своїй соціалістичної фірми менше піддаватимуть інтересу, то вона завелася не з анни німців.

І тут знову розпущується буря: ось вам соціалісти, які обіцяються з миролюбивими фразами та які проте гірші за реакційних „німецьких націоналістів“, бо в внутрішньо-партійних організаціях хотять цих останніх переісчитувати у патріотів! А німці на те: я, мовляв, чекують на нішому соціалізі і вони спекулюють на міжнародній ситуації, щоб те звати справу торгівлі з ними і справом ревізії репарційного плану. Бачите, може примусити нас до капітуляції нашого становища у справі західних німецьких границь!

Такий робом шойно після перервання останніх розмов у сфері економічних справ ми дослухаємося із слів взаємної широти недорозуміння союзників, що вистаки політика не перестала грати ролі у переговорах про свині. Здається нам, що в обосторонніх докорах на адресу тої політики є чимало правди. А що невдоволює приїде до нім.-польської політичної гармонії, то й трудно вірити в Азіяку німецько-польську торговельну ідентичність.

І. Недрин.

По широкому світі.

Провідник румунської селянської партії посол Маніу рішуче заперечив, бучи-то наз якогось інтерв'ю з якийсь польський журналістом.

Страйкова ситуація у гамбургській пристані загострена; страйк поширився на пристань Бремен.

Головою робітничої партії в англійській Палаті лордів став на місце недавно померлого лорда Гальдена, 77-літній лорд Пармур, бувший міністр у кабінеті Меадональда.

Афганістанське посольство в Москві рішуче заперечує, бучи-то в Афганістані є заворушення або бучи, спричинені реформами Аманулла.

З ЖИТТЯ**Української Парляментарної Репрезентації.**

В п'ятницю дня 26-го жовтня ц. р. відбулася нарада Української Парляментарної Репрезентації в присутності 26-ох членів, послів і сенаторів. Як першу точку наради обговорено докладно положення в краю і тактику обох Клубів на парляментарній арені. Відтак приступлено до перевибору Президії. Клуб ухвалив висказати повне довіря дотеперішньому проводові Парляментарної Репрезентації і затвердив дотеперішню Президію Клубу в повному її складі.

Заява.

В 241-ім числі часопису „Діло“ з дня 27-го жовтня ц. р. появилася передрук з харківського часопису „Комуніст“ листа п. Андрія Лівницького до міністра закордонних справ У. Н. Р.

Припускаємо, що цей лист є звичайним фальсифікатом, і заявляємо, що всі вістки поширювані в ньому про якінебудь переговори між п. А. Лівницьким і нами є зовсім звичайною провокацією та вигадкою. Заявляємо, що ані з п. А. Лівницьким, ані з ніким з кругів УНР, чи то в справах зовнішньої або внутрішньої політики Клубу, чи взагалі в політичних справах ми ніяких балачок ані переговорів не вели.

Львів, 28. жовтня 1928.

Д-р Дмитро Левницький.
Володимир Целевич.

„Нечувана сензація“.

Арешт двох директорів Пов. Союзу Кооператив в Жовні. — Комунікат Ревіз. Союзу Українських Кооператив.

Недільні видання (з поведінковою датою) польських і жидівських щоденників у Львові принесли „сензаційні“, майже однакові дані інформації про арештування двох директорів Пов. Союзу Кооператив в Жовні за „деякі неправильності, що останні в разі конфлікту з карним параграфом“. Найбільшою з тих неправильностей є та, що дирекція „вела фальшиві торговельні книги з метою зменшити державні доходи, головне у відношенні до оборотного податку“.

Крім того один з директорів Степан Бродик допустився дефракції у висоті кільканадцять тисяч зол., про що нібито знали інші члени Управи і Надвірної Ради і не розпочали ніяких правних заходів проти дефракції.

З метою відібрати дефракційні Бродиком гроші дирекція Союзу зробила натиск на родину Бродиків, щоб вона звернула дефракційні гроші. І справді брат Ст. Бродика — Михайло Бродик, господар у Мокротині, жовківського повіту „під погрозами“ (якими?) підписав векселі на 11.000 зол., при чому нібито він не знав, на яку суму підписує векселі. Довідавшись про те, він намагався повернути векселі, але з черги „під пресом“, що пускати його з торбами“ знову „вимушено“ на родині Бродиків кавційний запис на 11.000 зол. на покриття дефракційної Ст. Бродиком суми. Радина Бродиків звернулася тоді до поліції. Тоді в Союзі переведено справу кооперативу, яка ствердила „фікційні позички в пасових книгах“. Після того поліція опечатала всі книги й арештувала обох директорів, а саме Антона Гумена „адомого в сферах УНДО діяча“, і Ст. Бродика, яких відправлено до диспозиції слідчого судді у Львові.

Ці інформації кінчаються таким однозгідним акордом:

„Характеристична річ, що на чолі цієї інституції стоїть один з державних урядовців, під якого егідою могли діяти такі різні неправильності. Скандальна афера Повіт. Союзу кооператив у Жовні, як також арештування обох його директорів викликає в жовківському повіті нечувану сензацію, а в таборі УНДО немалу констернацію“.

Стилізація цієї „сензації“ і її напрям та висновки вказують, що вона походить з одного джерела, яким очевидно є львівська поліція.

У зв'язку з цим „нечуваною сензацією“ одержуємо ось такий комунікат Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові:

„В зв'язку з тенденційними інформаціями, що появилася в львівській і жидівській пресі в справі останніх подій в По-

Мало клопоту в осені

має розумна газдиня, виваблюючи овочеві плями зі столового білля. Знає вона, що Радіон виваблює всілякі плями, не нищачи при тому білля.

Радіон сам пере.

вітовим Союзом в Жовні, Ревізійний Союз Українських Кооператив іме до закінчення справи в урядовій дорозі вказав на потрібне подати до відомо загалу, особливо до відомо кооператив жовківського району ось що:

1) Колишній дир. Пов. Союзу в Жовні Степан Бродик від 30. листопада 1927 спроневавши гроші Союзу в сумі 12.714 зол. 28 сот. На покриття європейської суми видав брат Ст. Бродика — Михайло Бродик, власник 10-моргового госпо-

дарства, векселі на суму 11.300 зол. а крім того для забезпечення тої протекції дав Михайло Бродик кавційний запис гіпотетичний на суму 13.500 зол. Таким чином інтереси Союзу майже цілком забезпечено. Зараз же після викриття злочинства Ревізійний Союз доручив Надвірній Раді Пов. Союзу віддати справу прокуратурі;

2) З матеріалів і відомостей, які має в своєму розпорядженні Ревіз. Союз, треба з усією рішучістю ствердити, що ди-

ректор Пов. Союзу Антон Гумен не має ніякого відношення до малярства Ст. Бродика. Так само з тих-же матеріалів і відомостей видно, що про якінебудь злочини отаганих векселів на особі Михайла Бродика й мови бути не може;

3) Книги Повіт. Союзу в Жовні неписані правильно, були контролювані місцевими скарбовими органами й органами Ревіз. Союзу, спеціального книговодства там нікого не ведоса, а податки записані були оплачувані в належний висоті. То

му «карб» ніких претензій до Пом. Союзу в Житої не має і не має.

4) Пограбування є одностороннім арештуванням поліцією не тільки звичайного Степана Бродяки, але й того, хто нікчемно адоптувався, а саме директора Антона Гумана. Ревіз. Союз одержується пошитою інсталяцією публічною на справу аж до її анулювання у поліційних і судових ата-рей.

І ми одержуємо пошитою а ревізуючим не «справу», хоч її навішували в неї поше, а навішували лише, що цвіаєть ч навішували внаслідку табор УНДО не має ариччя до конспірації, бо «напий» в «сфері» УНДО дин» Антін Гуман (судити, як «спердає» поданий комуні-стич. «новий пенітенцій») не має ніякого від-ношення до Українського Нап.-Демокр. Об'єднання, Антін Гуман, як відомо, при-єднаний «ліберал» кандидувал до союзу а разом УНП.

Ріжні вісти.

НОВИЙ СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ВО-ЕВОДА.

На становленні станіславівського воєво-ди буде іменовані полі. Наконечніков-«звичайний». Досі він був у корпусі кон-спірації. Вістка про іменування Монда чоловіком показується несправдливою.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ.

Мін-ство зн. справ одержало від вла-сти безпеченства у Львові вістку про арештування серед лавівських комуністів є невідомо. Політ. поліція пояснює, що комуністи приготували контракцію в зв'язі з святком 10-ліття незалежності Польщі, бо в той сам час припадають 11-літні ро-ковини більшовицької революції. У Львові відбуваються конференції окр. делегатів а підлі Галичини при участі варшавських комуністів. Поліція весь той час стежила руху комуністів. Вночі на 27. жовтня по-ліція виїхала до локалу при вул. Янів-ський 22. під час тавної конференції в а-рештувала около 20 ком. провідників у Польщі. Сконфісковано багато ком. бі-були і документи. Із них виходить, що «серйозні дістають від компартії Зах. У-країни великі платні, до 1000 дол. місячно. На основі навішених документів перевела поліція ревізі в прва мешканця. Підчас ревізії відкрили дві друкарні, забрали кіль-ка пильності. В одній друкарні заста-ли поліція двох робітників при складанні тетючок для міст і сіл. Назавища арешто-ваних держити поліція в тайні.

Також на провінції арештувала поліція багато комуністів, а то в Тернополі, Золо-чіві, Дроїні, Стрию, Дрогобичі та в ба-гато інших місцевостях. Усюди закрісто-чували багато ком. бібули.

Арештованих актами привезли до ко-манди поліції, відки їх разом із закрісто-нованим матеріалом віддали до суду. В справу ввійшли є кілька ком. послів. Власті зажадали їх видачі судові.

ПОВОРОТ «ЦЕПЕЛІНА».

Дня 29. жовтня в 8 год. рано вилетів «Цепелін» із загуського майдану в Лейк-форст. На покладі повітряного судна є 16-літній хлопець, азіатин в одній адво-катській канцелярії в Нью Йорку. В год. 12.30 був «Цепелін» 110 миль на півд-схід від Піскавого Рога. Летить із шкоростю 70 миль на годину.

НОВИНКИ

— Золота оснь загинула до нас на кіль-ка днів а таким темпом, що можна було навідувати напівкраї роки. Після теплих, ясних сонячних днів приходили зорані місячні ночі, підчас яких закохані пари на вулицях міста і по парках питали себе: чи вірно магістрат засудив ліхтарні саме ці, коли не треба.

— З фабрики сензаций, Принцов сезон на деннікарській качині в Україні. Варшав-ська преса передає таку нову, підстрізе-ну з якоїсь старої шляхецької дубельті-сти: «Ветеран князь Кирило, що від кіль-кох днів є в Берліні, порохується а бувши, гетьманом України, генералом Скоропад-ським, чий остаточний признав верховну атаду «царя» Кирила». Варшавські дем-онікари ілюміноно перепутали вістку про ордер «Слона» для Кирила від данського короля, вістку, яка також, здається, є зня-чальною мухою побіжженою до величчя слона.

— Катастрофи. В одному каменоломі в околицях Монтеалло експлозією диним ту

абила 5 робітників. — 9 англійських стар-шин убитих громом, а 9 тяжко ранених підчас вправ, у місті Давтальва. — В Італії біли Савонні агоріла баварська фабрика вартості 3 млі. лір. — У Генуї буревій спричинив шкоди та поранив чимало осіб.

— Потреба пожежних товариств. Пи-шуть нам: 18 днів минуло від останньої пожежі в Бережній Шахтоській, коли вогонь загрожував катастрофою півному селу. Та й тепер усе по старому. У селі нема вогневої сторожі. На поміч приїхав «Луг» з Угрюмова Старого, в повному складі 35 люда, протягом 10 хвилин. Але і він не мав сикавок, Луговники тасали во-гонь голіруч, а воду доставляли конво-ками. Багато з них попарилося. Пора би заадаєть подумати про те, щоб по се-лах були пожежні товариства, а ті, що є, мали сикавки.

— Ріжні вісти. 500.000 дол. призначив бувш. студент університету в Говард. Че-стер Путсрі, на стипендію для слухачів права з усіх аига. доміній. — В універси-теті в Осло норвеське географічне т-во алаштувало святкову академію в честь Амундсена. — Вчора святкували в Кон-станції 50-ліття прилучення Добруджі до Румунії. — У Польщі є 10.000 божовільних у заведеннях і санаторіях, а 20.000 ходять між нормальними людьми. — Данський король відзначив кандидата на російський престол вел. кн. Кирила Володимировича великою стижкою ордеру «Слона»; чи цей слон має бути політичним натяком? — У ріжних місцях на Литві сніговіша акри-ла поля та дороги. — На острові Врангеля, на звітках з Аляски, живе досі 5 ро-сіян і 50 ескімосів, які виїхали туди для дослідів два роки тому і не в силі ві-вернутись ні діждатись пімоги. — У місті Пльніні (Чехосл.) чехословацька церковна влада відкупила місцеву біжницю і пере-мінила її на церкву. На святі посвячення був також рабін.

— Повітряний Франца Йосифа I. Помер шми диним у Відні скроїний, сірий, ти-хий чоловічок, гер Кеттерль, який діждав-ся довгих некрологів за свою дово-літню невдачу службу поруч Франца Йо-сифа I. Він був його камердинером. 12 літ тому він згогосив свою димісію, коли не стало «його» цісаря. А як довго він сто-яв за ним і бачив усі шоденні смішні значки свого старого пана, його негліж і все те, що не відріжало його нічим від усіх інших смертників і нього самого, старого лубка, лайбикамердинер унів мовчати. Кеттерль стверджував перед смертю, що його пан розмовляв з ним про всіх, що його відвідували, у дружині, легким тоні. І цісар мусить мати когось до особли-вої приватної розмови. Якби цей Кеттерль унів списати те, що чув і бачив, його книжка про Франца Йосифа напевне була би найбільше читана з усіх написаних про нього.

— Новий спосіб відмолодження найшов проф. Тушнов з ветеринарніного інститу-ту в Казні. Його препарат, званий «Лі-сгодізаг» «вороскується зирітатм і люда. На підставі переведених ним дослідів о-дин 80-літній старець утратив від цього середника недугу серця та залишку, коро-ни давали більше молока, а курки несли більше яєць.

— Довкола світа. Італіець Рафаель Ма-ліварі вибирається з Нью Йорку довкола світа — залізницею, кораблем і літаком. Він хоче обіхати свій шлях за 3 тижні і за 2000 дол. З професії він фабрикант мо-роженого.

— Виправа Свен Гедіна, складена з 60 учених, про яку від трання 1927 р. не було ніякої звістки, приїхала з Уругві (північ китайського Туркестану) телеграму до редакції «Вірлінер Тагесблиту». Вона до-билася після довгих зусиль і пригод до цього міста, провінши кілька місяців у Чугучаї, де астроном Нільс Амбоге на-ло-що не помер від дезінтерії. Вчені роз-слідили весь бік ріки Тарім і найшли не-відомі досі озера. Біля Лю-Ляна найдене серед пісків мертве місто, зроблені ріжні геологічні та археологічні знахідки та зібрана ціла колекція рослин і молюс-ків.

— Листи вашої жінки. Чи вірно відчи-няти листи, які дістає ваша жінка? Лон-донський суд у свіжій процесі заявив ко-ротко — ні. Містер Чарльз Райс пішов на почту і відобраз там листа, адресованого до своєї жінки на «посте рестаєт». Від-чинив його і прочитав. Тоді жінка подала його в суд, а цей засудив його на 15 фунт. штер. «за аловжання подружжю прав-ми». На що засудить тепер муж у хаті своєї жінки, коли заплатити їй такі гроші. — І жінка собі уявити!

Театри.

Великий Міський Театр: Вікторок 30-го, г. 7.30 веч. «Дякую за службу», комедія Пежинського. Середа 31-го, г. 7.30 веч. «Король Жин-монд Август», опера (30% злижний).

Кіна.

«Аполло»: «Стопаний квіт».
«Лен»: «Цирк Рокль».
«Ола»: «І батько».
«Пайас»: «Поворот з неволі».
«Фатаморган»: «Дивчур»

Зі спортивного життя.

Змагання атлетів у цирку Корнацького.

Суботнішні змагання поставили проти себе Пінчеського (Польня) і Ферістанова (Болгарія); після 25 тн. боротьби періше-ни. Валюшевський зі Львова лежить пі-сля 3-ох хв. під великим Карпом (Ні-меччина, Гари). Завзяте дужання Пошо-фа а Франкфурту і Штейнбаха з Відня переходить після години на пункти: По-шоф артулішній бере верх у відомості 3:2. Багато сильніший Прогаска (Чехо-словацький) кладе в 10 хв. ампатити Кравеса, Штекер (Польня) для реванж поклашеному Бен Самсонові (Америка), який домагався на цей раз півно-амер-ик. боротьби; артулішній і молодший Штекер кладе старого атлета в 6-й хви-лині.

У неділю, як можна було передбачити, ріжні Штейнбаха і Бриля (Горім. Шлеск) і Бен Самсон і Келер (Берлін) не скін-чать перемогою до 25 хвилин. Відомо бу-ло також, що хутко лежатиме Валюшев-ський під Кравсом і Ферістаном під Ште-кером. Найкраща боротьба Пошофа а Прогаскою, скінчилась перемогою пер-шого в 22. хвилинах.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 24. жовтня ц. р. померла Марія Солтис, жінка управителя народної шко-ли в Тернополі. Була долькою Антона Рибачка, дир. школи в Микучинях, який нападливо займався там ширенням просвітлого руху, адала семін. матуру і учительювала кілька літ а виїхавши замиж в 1893 р. за Онуфрія Солтиса, по-кинула учительство і проживала при мужеві до 1900 р. в Чистині, відтак в Тернополі. — Від батька перейшла любов до свого народу і пересвідчення, що лише його просвітлою запевнило його кращу будучність; і через ціле життя день по дню, словом і ділом працюва-ла над споннянням цього ідеалу: будучи на селі, заходила пильно до читальні, навчувала прихильні змисли з газдинки, в місті була членом тов. Боян, Просвіти, Рідної Школи, Сохі, Захоронки, була якийсь час заступником голови Боян, секретаркою Рідної Школи, заснувала Захист для слуг, належала до основних філії Союзу Українок і в початках була головою цього товариства. — З 6 жн. віддаленого Чистилова пішки прихиздала на проби Боян і засідання У. Ч. Т., місцеві члени могли спійняти або й не прийти, похиливши все тощо заяв-лясь: «...Там не мій обов'язок», казала.

Щоб ратувати служницю перед вниа-родолюбством і деморілізацією, заснува-ла 1906 р. «Захист для слуг», ч свята пересиджува-ла з ними ціле пополуноч, читала їм, оповідала, вчила товариських набаб, освідомлювала національно, та заходилася, щоб підшукати для них від-повідне місце. До свого дому стегала шкільну молодіж, а частуючи часи чи свечки, ввозила її в круг своєї родини, підпомагала матеріально, простувала хи-бні помилки про світ і людей, найбільше лагодила огірення, в яке попадали мо-лодь задія життєвих злиднів.

В 1914. році виїхала перед приходом москалів, проживала 2 роки в Празі, а рік у Львові, вернула осеню 1917 року до Тернополя, та в надірванім здоров'ї. Своє обов'язки як мати і господині дому з саможертвою сповняла до останньої хвилини, ще два дні перед смертю зай-малася кухнею.

В сумну осінню пору, коли соловії, жайворонки, журавлі вже давно відле-тіли, коли помоявний лист стає по-квално з дерев опадати, коли ирак зе-млю нашу виривали, коли тяжка тороба її дозвони доводила її до розпуки, — по-кинула її дух пильну земську поволуку і полонив у заземний світ, щоб дістати на невичучу свою працю нагороду з рук Всевимшного. 819 1—1

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича на Вол. ні.
Володимир Волонський
1. XI. Маруся Богуславка
2. XI. Гейша.

3. XI. Дем'я і Ніч.
4. XI. Циганка Аза.
5. XI. Віл.
6. XI. Гейша.
7. XI. Вихрест.
8. XI. Маруся Богуславка.
9. XI. Циганка Аза.
10. XI. Дем'я і Ніч.
11. XI. Віл.

Турійськ

Святоточе відкриття сталого Волин-ського Театру принажено на день 24. XI. а Луцьку. Сала «Просвіти», «Маруся Бо-гуславка».

846 1—2

П. Карабіневич.

До відома членів «Сокола-Батька»: Старшина «Сокола-Батька» визнає всіх членів до громадської участі у Пожизнен-ному Богослуженні за Полляних Героїв, яке відбудеться в дні 1. листопада ц. р. в год. 5.30 попол. в Архикатедральній церкві. — За Старшиною: Микола Заячків-ський ар., голова; Степан Коцюба ар. нацьальник.

Філія Товариства Охорони Восник Могила в Тернополі подає огни до ві-дома, що в дні 17. листопада 1928 року в годині 2-й попол. будуть езгумовані і перенесені до спільної братньої моги-ли тілні останки Борян за Волю Укра-їни, котрі є похоронені в ріжних місцях тернопільського міського цвинтаря. Між іншими будуть перенесені також тілні останки УСС-а Миколи Гринькова, ко-трого найближчу Сімо згадав Філія на цей сумний обряд запрошує. Кошти по-дорожі до Тернополя і назад покрити Філія. — Проситись товаришів налякан-го «гері УСС-а, котрі знають місце по-буту Ного Сімі, подати їм не оголошен-ня до відома. — Д-р Никифор Гринь, Голова Філії Т. О. В. М. в Тернополі, вул. Лелевеля ч. 6.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

НОВІ НОТИ. В. Безкоровайний: «У-країнські Думки» ч. VI і VII на скрипку з фортепьяно. 829 3—3

ШОВКИ, вельвети і інші матеріали на сукні і підшвіки найдешевше ВЛЮШТАЙН вул. Валова ч. 11. 818 3—6

ШУКАЮ МЕШКАННЯ о 3 покоях і кухні в середмісті. Дам від-ступне, за те чинит менший. — Зголо-шення Юзак, «Дністер», Львів. 843 2—2

В СІЛЯКІ годялянкарьско-юбілярські роботи виконє найстаранійше Домбровські-Розважєвські Львів (Готель «Жоржа» вул. Ахаденіча ч. 2. 2481 а) 19—?

РЕФОРМИ, ПАНЬОХИ, РУКАВИЧКИ, Райтузи чисто новий по конк-репційних цінах. Піпес, Львів, Воїнів ч. 7. 703 9—10

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше на-правлений у найближшій годялянкар-ській робітні Івана Зельтеяряха, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репаранії прислати поштою. — Старомодні данські годялянки пере-роблямо на ручні. 3 6 126-7

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Віпентого Поля ч. 1. (бічна Зеле-вої). Тел. 59—60. 848 1—5

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГІНЕКОЛЬОГ-ОПЕРАТОР

Д-р К. Воєвідка

Станіслав в,
вул. Липова ч. 3.

850 поверну. 1—1

Specialist недуг жетів, сери і жолука

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 1—24

зол. 3

ЦУКОРНИЦЯ

зол. 3

з хінського срібла тільки у
Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4

Подяка.

Почуваюся до якого обов'язку аложити оцею дорогою ширю подяку ВП. П. дентистові Якову Насосові у Львові, вул. Сикстуська ч. 17, за великим совіське, дбайливе і шкоре нальомбунання й ліку-вання зубів

845 1—1 Михайло Боднар.

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шев. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перед Першим Листопада.

Шматок спогадів.

I.

Нема сумніву, що не в одній го-
лові, а в багатьох нараз зародилася
тієї незабутньої осені 1918 р. і що-
раз більше ставала конкретною сві-
домість: Австрія в агонії, в безви-
хідних і безнадійних передсмерт-
них судорогах, і хвиля близька, ко-
ли буде нам треба тут, у себе, дома,
на місці поставити свою державну
організацію — інакше країна попа-
деться в безладдя й безладдя або
— що рівно або й ще більше гірше
— під нове ярмо, під владу історич-
ного суперника, зацвеного на нашу
землю. Припускаємо, що в оці наші
десять роковин, такі сумовиті і та-
кі підземні одночасно, бодай части-
на, принаймні декілька свідків і у-
часників Першого Листопада роз-
горне кілька листків у книзі своїх
спогадів і розкаже нам, як саме в
кожного з них зокрема думка і по-
станови того діла зродилася, і як
вона в дійсність втілювалася.

У цих кількох виривках із моїх
споминів хочу оповісти, як родила-
ся ідея Першого Листопада саме в
мене, в одного з десятків, соток чи
тисячок сучасників, одночасно і від
себе незалежно полюблених тою са-
мою думкою. Хочу оповісти дещо з
того, що я бачив своїми очима, і як
на події реагував; інші розкажуть,
що вони своїми очима бачили і що
вони серед струї подій робили. Так
воно є, що кожний з нас — в свідо-
мості своїй і в очах власних — о-
середок світа і полії; а тісної кліт-
ки своєї свідомості виходу нам не-
має: для всіх нас світ крутиться до-
кола кожного з нас. Це наша по-
лула, немінуча. Не значить воно од-
наче, що світ будим-то справді кру-
титься довкола наших дрібних осіб,
ні що від нас розпочинається істо-
рія: не будьмо смішні і не попадаймо
в такий самообман — доволі
зрештою розповсюдженій.

II.

Цікава і варта уваги подробиця:
ідея Першого Листопада зародила-
ся і здійснення її готовилася ви-
лючно тільки в краю — наша то-
дішня парламентарна репрезентація
була ідеї цієї зовсім чужа, ставилася
до неї скептично — мало сказати
скептично: просто негативно. Понад
усякий сумнів скепсисовав я це
підчас того трагікомічного візду
наших „нотаблів“, на якому наші
віденські послі, начеб і місяця, з
Відня у Львів, падучи, переперли
резолуції, які чудовищно суперечили
а дійсним станом справ і з дій-
сним ходом подій.

Нераз, тоді і потім, застановля-
вся звідки пішла тоді ця відсталість
наших послів супроти наявних по-
треб дня. Відповідь буде ймовірно
ця: в столиці держави, у Відні, не
почувалося тоді ще таких очеви-
дних позначок близької смерті держа-
ви, які ми на кожному кроці почу-
вали на місці, в краю, у Львові, де
розклад просто бив в очі. До того
ще треба взяти під увагу той суттє-
вий моральний примус, під я-
ким жила українська парламентарна
репрезентація в тодішньому Відні:
конюча династія і її останні міні-
стри, особисто і шляхом преси, ви-
рали в наших представників всякі

байки про те, що мовляв, „антанта“
рішила „зберігти Австрію“, очевид-
но зреорганізовану, то-що. Потоплю-
ючи ханаліся стебелінки, а президія
Української Парламентарної Репре-
зентації, якою раніше володарі Ав-
стрії мало цікавилися, раптом ста-
ла предметом їх пильної уваги, тай
— „взялася“ на ті передсмертні ві-
денські казки. Супроти казок цих
— чим були приготівки до заняття
Львова і Східної Галичини, ведені
потайки львівськими шинбайгола-
ми, та й ще не „покажаними“, тоб-
то не посами? Зайвими, а то й ком-
промітуючими й небезпечними заті-
ями, нічим іншим.

Ось і причина, чому Перший Ли-
стопад застав українських послів
майже в повному комплекті — у Від-
ні, відки вони потім тільки з трудом,
спророва і пізно добивалися до
краю. Дехто з них і досі вже туди
не добився...

III.

Що Австрії настає немінучий і
невідкличний кінець, це було мені
ясне і певне в літі 1918 року, коли
американські війська загородили о-
станнє велике німецьке зусилля на
французькому фронті. Ясно це ста-
ло тоді серед нас певне не мені од-
ному, а багатьом з нас, цивільним
і військовим, але очевидно можу о-
повідати тільки про себе одного. З
гуртом найближчих друзів, знако-
мих і редакційних товаришів не пе-
реставали ми про справи ці розду-
мувати, говорити, навіть спорити.
Однак на словах воно не могло
кінчитися — треба було готувати
силу, тобто організувати військо.

Десь з кінцем серпня чи з почат-
ком вересня 1918 „скочив“ я на од-
нин день до Відня; думав, що там
дішаюся чогось рішучого. При-
падок хотів, що висідаючи з трам-
ваю з Північного Двірця під Опе-
рою, я потрапив на посла Василька.
Розмова тривала всього кілька хви-
лин, секунда — Василько, енергова-
ний кудись дуже снішився.

— Що-ж з війною, пане прези-
дент? — питаюся.

— Alles verfallen. Alles geht zu
Grunde! — кинув мені з розпучли-
вим рухом Василько і шев у своєму
авті.

Це „Alles verfallen“ впало на
мою голову в т. зв. психологічно-
му моменті і рішило остаточно про
дальшу мою поведінку: коли все
пропало, тобто коли Австрія й Ні-
меччина падуть, то треба нам бра-
ти Галичину й Львів, і то мерщій.
Але „брати“ — чим?

Василько, кидаючи мені такий о-
суд хвилі, певже й не підозрівав, як
його стрічний пі слова зрозуміє і
які практичні висновки з них виве-
де. Сам-же він ще в жовтні першо-
днів у Львові ті славні резолюції
на зїзді нотаблів...

IV.

На другий день рано я вже був
з поворотом у редакції, крайню за-
непокоєний, щоб розказав Австрії не
заскочив нас за швидко, не підго-
товлених забрати Львів і Східну Га-
личину. Кілька днів потім спроби
я кілька політичних друзів на нара-
д в тій справі до своєї кімнати в

Порядок свята 1. листопада у Львові.

Четвер, 1. листопада 1928 р.: 10 год. рано: Світла Служба Божа в
Преображенській церкві при вул. Краківській, яку відслужить Впр. о. мітрат
Базюк в асисті всього львівського українського духовенства. — 5-30 год.
вечером: Торжественна панакхидя в архикатедральній церкві св. Юра.

Неділя, 4. листопада 1928 р.: 12 год. полудня: Посвячення новопостав-
лених хрестів на стрілецьких могилах личаківського цвинтаря. — Службу
Божу співає мішаний хор під управою радн. Кулчинського, панакхиди муж. хор
„Сурма“.

Все Впр. духовенство, церковні брацтва, установи й організації, все укра-
їнське громадянство міста Львова обов'язково візьмуть участь у цьому святі.

редакції, і ми постановили скласти
постійний комітет, тайний очевидно,
бо ц. к. поліція і намісник Гуйн
все таки ще мали руки довгі. Як во-
но дивно і як воно мені прикро, а
я лий не в силі виписати всіх чле-
нів комітету — може зробити це
хтось інший з його учасників. Па-
м'ятаю, що належав туди Володи-
мир Охримович, Степан Рудниць-
кий, Лозинський, Томашівський,
можливо, що й Назарук, далі кілька
військових. Сходився потім комітет
і ради в музеї Н. Т. ім. Шевченка.
Чи поза цим комітетом був якийсь
інший, незалежний від нього, не мо-
жу сказати. Знаю, що вже на дру-
гому засіданні говорено про зв'язок
із військовим заговорницьким комі-
тетом. Чи не міг би хтось з цього
комітету — може п. Палій? — опо-
вісти про нього?

Військовий комітет мав осідок в
„Народній Гостиниці“. Швидко
зирнуло питання: кого на коман-
данта нашого війська (майже сама
стара „дандштурма“) для заняття
Львова? Наші січові стрільці були
далеко від Львова — одні на Укра-
їні, другі, з Василем Вишиваним, у
Чернівцях. Мене вислали (десь коло
20 жовтня) до Черновців, щоб там
у „Архикнязя“ видобути — коли не
пересилки всього стрільства до
Львова, то бодай — когось на ко-
манданта.

Завдання було не таке просте. Бо
архикнязь, хоч він і був Вишиваний,
то все таки був Габсбург, а що Ав-
стрія, як не як, а ще „стояла“, то
годі мені було просто йому призна-
тися, що ми хочемо стрільців на те,
щоб зліквідувати Австрію у Льво-
ві. Треба було щось крутити, дури-
ти. Поміг мені в цьому Остап Луць-
кий, котрому я до всього признався,
і котрий, маючи довіря архикнязя
(саме тоді недужого грипою) якимсь
вманим від нього дозволом повести
до Львова на команданта — Вітов-
ського, одного з офіцерів УСС.

V.

До того часу знав я Вітовського
здалека; він не був мені, правда, не-
симпатичний, але й нічим особли-
вим, як воєнка і вожд, мені не імпо-
нував, і я вибором його не був за-
хоплений. Однак не було ще діяти:
ліпше він ніж ніхто. Довга їзда осо-
бовим поїздом з Черновців до
Львова, яку я відбув на безперерв-
ній розмові з цим командантом, не
вспіла підняти його в моїх очах.
Моє враження укріплялося: Добра
людина, але на команданта, і ще в
таку критичну хвилю? Де йому на
таке!

Відставивши Вітовського до ко-
мітету при вул. Косцюшка 1, я за-
раз-же того-ж дня поділився своїми
враженнями з комітетом у Музеї і
запропонував, що безпробовно
поїду до Києва, до гетьманського

штабу, з домаганням вислати до
Львова якогось енергійного і до-
свідченого воєнку, вищого офіцера
колишньої російської служби, на
команданта. Ми мали на думці між
ін. Удовиченка.

З великими труднощами, після
кількох днів мороки на залізницях,
вже під знаком поступаючого роз-
кладу, добився я нарешті, під кінець
жовтня до Києва.

VI.

Незабутній вид Києва того часу!
Атмосфера безприкладного напру-
ження, страшної невпевності. Під
сірим, мрячним, осіннім небом —
якесь дивно метушливе життя, ме-
тушливе та — наче нереальне. Ат-
мосфера диких чуток, висаних з
пальця, розповсюджуваних надзви-
чайними виданнями газет. Австрій-
ські й німецькі команди, збентежені
і збиті в толку, та все таки ще роз-
мірно кріпкі — супроти безсилля
гетьманського уряду і назріваючо-
го безладдя українських кол. Глухі
погрози більшовизму. Повстанчі
змови Національного Союзу. Гово-
рити в такий час у гетьманському
штабі про висилку команд, гармат,
військових частин, панцирних авто-
мобілів до далекої Галичини, нам
у поміч! Говорив я про все те зі
штабом, і з прибічниками гетьмана,
зі знаменитим Остряницею зосібна.
Горюх об стіну! Або просто відмо-
ва, або якісь неозначені обіцянки,
давані в залій вірі, без наміру додер-
жати приречення...

Невеселі враження від тайного за-
сідання президії Національного Со-
юзу — ні одної політичної голови,
ні одної особовості, видатнішої з
державного або військового по-
гляду...

І передана мені Гр. Микетеєм те-
леграма (чи телефонограма?) про
заняття Львова і Перемишля укра-
їнськими військами, одним словом:
Перший Листопад.

Не всидітиж мені після такої
звістки, такої безмежної радості,
далеко від Львова! Довга й прикра
подорож по Україні, яка спророва
грузла в безладдя, і — українські
стяги над сталею у Підволочись-
ках! Нині ще, після стільки років і
стільки переживань, не можу без
найглибшого зворушення згадати
тих Підволочиськ, з тими нашими
жовнірами, з тою горячковою робо-
тою.

А потім Львів — в огні стрілів.
Українська Національна Рада в Став-
ропії, український штаб у Наро-
дньому Домі. І все те — радісне і під-
німаюче душу, тай розпучливо сум-
не й прибиваюче, що там творилося
— аж до пам'ятного 21. листопада...
А потім, далі...

Але треба кінчити, на сьогодні.
Paris, 20. жовтня 1928.

В. Панейко.

„Військовий Комітет“.

(Причинок до історії листопадового перевороту — на основі особистих помічень і споминів.)

Переворот, dokonаний у Львові і загалом у Східній Галичині в перших днях листопада 1918 р. відбувся під проводом і під фірмою Української Національної Ради, яка ще перед переворотом заповідала утворення своєї Західно-Української Держави і перебрання в свої руки державної влади, а зараз після перевороту справді ту владу перебрала, утворила свій уряд і свою армію та прокламувала свою державу.

А всеж таки сам той переворот, який фактично в дні 1. листопада 1918 р. і в кількох найближчих днях dokonався, не був свідомим і наміреним ділом Української Нац. Ради. Ані Президія, ані велика більшість членів Української Нац. Ради не бажала собі такого перевороту, який фактично dokonався, ані його свідомо не підготувала, ані його свідомо не викликала, ані навіть не сподівалася, бо той переворот „вибухнув“ без попередньої згоди і без попередньої відомості Української Нац. Ради в її офіційному складі.

З тій конспіративній, бойовій, революційній формі, в якій той переворот фактично відбувся, був він свідомим і наміреним починком тайного гуртка, що не зовсім влучно назвав себе „Військовим Комітетом“.

Щоби належно освітити й оцінити ролі й значіння того гуртка людей, найкраще буде провести паралель поміж Українською Нац. Радою і Військовим Комітетом, хоч і як неоднакові й неспівмірні були обі ті групи.

Українська Нац. Рада була офіційною репрезентацією цілого українського населення Галичини й Буковини та обіймала всіх українських послів соймових, парламентських, членів вищої палати та провідників і представників українських партій в Галичині й Буковині.

Зовсім інший був склад Військового Комітету. До нього належало зразу кількох, а з часом кількана-

цятьох військових старшин (офіцерів) української народності, що служили при австрійській армії, між ними кількох, що служили при Українських Січових Стрільцях. Зосібна належали там: Дмитро Палій і Людомир Огоновський, що були з усіх найактивніші, Дмитро Вітовський і Петро Бубела, що були начальними командантами (отаманами), далі д-р Володимир Старосольський, д-р Никифор Гіряк, Іван Рудницький, інж. Гарасимович, поручник В. Бабяк, Караван, Таран, капітан Черський, прокуратор Ватран, Ю. Полянський, Василь Баранік та інші. Та крім військових втягнуто до того тайного комітету, що звався „військовим“, також кількох цивільних людей, які одночасно належали до Укр. Нац. Ради. Були це: пок. ради. Іван Кивелюк, д-р Степан Баран, д-р Василь Панейко, д-р Мих. Лозинський, д-р Осип Назарук і я. З них найактивніший був д-р М. Лозинський.

Українська Нац. Рада організувалася на кілька літ перед листопадним переворотом і перетривала Західно-Українську Державу. Навпаки Військовий Комітет існував лише три неділі, бо склався на три тижні перед переворотом, оскільки 10. жовтня 1918 р. та сповнивши свою функцію розважався автоматично дня 1. листопада 1918 р. досвіта. Одне Українська Нац. Рада мала свій початок і свій кінець за границею, у Відні, де вона мала свій сталій осідок і де в часі самого перевороту перебувала велика більшість її членів, та щойно на кілька днів перед переворотом галицькі її члени уконституувалися у Львові як „Львівська Делегація Української Нац. Ради“ під проводом д-ра Костя Левицького як голови і ради. Івана Кивелюка як його заступника. Навпаки, Військовий Комітет цілий час свого короткого існування мав свій осідок в краю, у Львові; тут він завязався, тут діяв і розважався і

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНІШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
одяги.

тут він сповнив ціле своє завдання.

Українська Нац. Рада була сполукою репрезентаційною, явкою, легальною, тривкою, точно означеною, належно організованою і оформленою. Навпаки Військовий Комітет був се самочинний, тайний, конспіративний, тимчасовий, несталій гурток людей, без ніякої форми, без ніякої фірми, без голови і секретаря. Мені невідомо, хто був першим ініціатором Військового Комітету, хто його завязав, хто ним проводив, і хто мене до нього втягував, ба, що більше, я не здаю собі справи, яким способом се діялося, що я брав участь у сходинах і нарадах того комітету. Пригадую собі добре, що в часі між 10-им і 31. жовтня був я присутній щонайменше на шістьох сходинах того Комітету. Кожне засідання було в іншій домівці і в іншому складі. Одню з перших засідань було в „Народній Гостинниці“ в домівці Видавництва „Шляхів“ і його редактора Федя Федорцева; там було присутніх кількох офіцерів і кількох цивільних. Подібне засідання — але довше, численніше і важніше — відбулося в Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка. Два засідання відбулися в редакційній домівці „Діла“, при участі кількох цивільних членів і далі двох офіцерів (Д. Палієва і Л. Огоновського). Останні сходили Військового Комітету, на яких я був присутній, відбулися в приватній домівці старш. Л. Огоновського дня 30. жовтня 1918 при участі кількох військових старшин (офіцерів), а з цивільних людей було нас там лише двох: я і д-р Степан Баран. На тому засіданні Військо-

вий Комітет передав начальну команду над галицько-українським військом пок. отаманові Дмитру Вітовському, котрий два дні перетим щойно приїхав був до Львова з Черновців. Про сходили, наради і взагалі діяльність Військового Комітету додержували його члени найбільшу тайну і мовчанку; цивільні його члени, які були одночасно членами Української Нац. Ради чи то її Львівської Делегації, нічого про це не говорили ані навіть не сповідали іншим членам той же Ради на її засіданнях, ані навіть привітно.

Українська Нац. Рада, або вірніше її велика більшість і її президія орієнтувалася „до Відня“, схиляючись вірною в прихильність і допомогу центрального австрійського уряду і твердо надіялася, що останній лік ідаційний австрійський уряд гр. Лямаша добровільно мирним способом передасть їй владу у Львові і в цілій Східній Галичині.

Українська Нац. Рада з дня на день надіялася, що з Відня приїде депеша або приїде кур'єр з припорученням від гр. Лямаша до намісника Галичини гр. Гуйна і до військ. команданта міста Львова Пфедера, щоби вони передали свою владу в руки Української Нац. Ради. Ще в четвер дня 31. жовтня 1918 р. ходили відпоручники Української Нац. Ради до гр. Гуйна і до команд. Пфедера, щоби перебрати від них владу в легальний і мирний спосіб, але на дармо, бо показалося, що австрійський уряд, як завжди, так і цим разом піддурив і обманував українців. Ані депеші ані кур'єра з Відня як не було, так не було, а тимчасом в Кракові організувалася поль-

ГАЛЯ МАТВІЙЧУКОВА

Спомини сестри-жалібниці.

Була вже пізня пора, а в нас щойно кінчилося амбулаторійне прийняття та перев'язка післяопераційних хорих. Повітря в обох ординаційних кімнатах важке, просякле вогким, неприємним духом розмоклого на дощі шмаття, йодоформу, чаду з нафтових машинок, на яких невпинно варилися інструменти.

Сестра Августина обережно вивела останнього хворого і крім її білого фартуха нічого й нікого не було видно в коридорі.

— Амінь! — з легкістю зітхнув полоняник Ванденко, грюкнув обома крилами дверей, погасив машинки, відчинив вікна, а далі поздіймав з лікарів їхні халати, подав плащі і замкнувши за ними двері пішов на вечеру.

Стало тихо й пусто.

Того вечора не пішла я вечеряти в сестерську їдальню. Не хотілося їсти від перетому, голова боліла і чудне прочуття важких якихсь подій здавалося серце.

Я вийшла в коридор і бічним входом подалася на подвір'я. Падав дрібний, осінній дощ, окутуючи туманом статую Богоматері, круглі корони акацій і здалеку видніючий семинарійний сад. Зліва видувалася півоколом церквонь, а в пригорнічій до неї будинку Сестер Службниць бликало, наче крізь занавісу, самотнє світло.

Була це пізня осінь, 31. жовтня 1918 р.

Я довго стояла й дивилася в літму тієї осінньої, несправитної години і дивні думи огортали мою душу.

Духовна семинарія! Ось скільки вже літ обполіскує її людське горе і кров; скільки літ втягає вона у себе стони й крики каліченого людства, жахливу агонію конуючих. Отся духовна семинарія, де колись навчали во ім'я Христової любові:

— Не вбивайте!

— І який кінець усьому тому буде? — думається мені, а хвилювання, напіврадісне й важке, здавлює серце. — Щось станеться важке й рішуче, — говорить прочуття і наче ось нині-завтра має розвалитися усе старе й давнє і скоїться щось, що відібе мене далеко від отсього подвір'я, від низки освітлених вікон, крізь які в тій хвилині видко ряди ліжок, де люди кидаються агарячі, болю й безсонніці.

Якесь тривога повисла над семинарією. Один тільки сторож Бандура спокійний. Крізь вікна видко, як наче з каменя викуваний, він стоїть на колінах при своїм ліжку і тихо молиться.

І за ким він так довго Бога молить? Що стріне сердегу завтра, післязавтра?

Я вернулася в ординаційну та й почала, як завжди, писати харчові картки. Десь здалеку долітали уривками музика, дзвеніють дощ у ринках, дзвеніли трамваї.

Хтось застукав у двері. Вийшов стрілецький хорунжий, Микита. Дивлюсь на його схвилюване обличчя, а в голові промлінуло:

— Щось станеться!

— Сестро! Як усе добре піде, я поздоровлю вас завтра як вільний громадянин Української Республі-

Ми сильно стиснули собі руки і розплакалися.

Любі мої! Чи плакали ви коли саїми такої радості, що груди рве? Від якої стискає у горлі і тому гіч, ки ви не кричите на весь світ; що кидає вас в обійми всіх людей і всіх тоді благословите за радість свою, за щастя своє... Повірте, що в пам'яті напередодні я віддала би була рештки своїх сил за других кілька слів, коли тоді хтось їх сказав би:

— Сестро! Усе піде добре!

Як воно скоїлося і від чого залежатиме наше „завтра“, я таки не дізналася того вечора. Це була тайна.

В двійку з хорунжим вийшли на вулицю. Тихо. Ще раз, іще раз я глянула на шпиталь.

— Спіть спокійно всю ніч, бідці, замучені люди! Завтра привітає вас вільний, воскресний люд! Завтра сонце засяє! Завтра затрепетуть жовтоблакітні прапори по всій нашій землі від краю до краю! Завтра світле Воскресення нашої Батьківщини!

Минули семинарію, минули почту, якої життя в майбутньому почислене було на кільканацять днів. Дощ сіяв ніжними порошинами, в п'ятні ноги ступали навмання. Та ми не відчували ні холоду ні втоми... Ми йшли вперед і сміло творили в уяві ясні й прекрасні картини майбутнього; присягали віддати всі сили для святої справи, наші юні серця росли й горнули до себе весь світ, а радість велика не мала меж. Прощаючись ми й не знали, як часто в близькому майбутньому прийдеться падати під важким хрестом і як різна доля нас постигне.

Дома в нас усю ніч не спали. Бать-

ко тремтливими руками запалював напіроску, одну по одній і думав про щось. Мати молилася за добру долю рідної землі, за всіх, що кровю і слезами мостили їй дорогу до сили й волі, а над містом невидимі руки завивали жовтоблакітний прапор.

Ранок був холодний і дуже тихий. Я вийшла з хати, щоб подивитися на місто, на своє місто. Я радісно витала кожний дім, кожну вулицю і наче вперше я їх бачила.

Повівали українські прапори. Лунала рідна мова. Показалося Стрілецтво.

Я дивилася кожному вслід...

Кохані, рідні, незабутні! Лицарі наші! Кров'ю стежкою біжить зір за Вами й розсівається на могилах усіоди, по наших галицьких нивах. Слідом ішли я дорогами, багряними від Вашої крові. В ту радісну хвилину я й не прочувала, що хутко так, снігом і заметіллю верстати будем разом шлях болючий і кровавий, а сили мої будуть за слабші, щоб вернути Вам життя; — що повіється доріжжя через усеяке Покуття аж за Збруч, і вороття не буде.

Я прийшла в шпиталь, де всі складали собі вже взаїмні побажання. Настановлено українську команду.

Потроїлись сили й охота до праці. Для своїх-же!

Та ось за вікнами пролїзчала куля одна, друга, третя...

Серце тривожно заніло і заніміло від жаху я шептала беззвучно:

— Боже! Спаси і помилуй наш рідний край!

У Львові, 31. жовтня 1928.

ська Ліквідаційна Комісія, котра мала з дня 1. листопада приїхати до Львова і спокійно перебрати в свої руки державну власть у Львові і в цілій країні, і не напевно було бн сталося, якби не Український Військовий Комітет, котрий — як відомо — випередив польську Ліквідаційну Комісію тільки на 12 годин.

Бо Військовий Комітет не орієнтувався на Відень і не вірив австрійському уряду, лише приготувався на найгірший випадок та хоч в останній хвилі організував свою власну військову силу. В другій половині жовтня Військовий Комітет поділив країну на військові округи, порозсилав своїх кур'єрів до повітів і до військових частин та попризначував окружних військових командантів ще перед установаженням у Львові начальника команданта цілого галицько-українського війська. Колиж Український Військовий Комітет в останніх днях жовтня довідався, що дня 1. листопада має приїхати з Кракова до Львова польська Ліквідаційна Комісія, щоби перебрати власть у Львові і в цілій країні, тоді він вночі з 31. жовтня на 1. листопада (з четверга на п'ятницю) виконав несподіваний самоцвинний переворот, зайнявши місто Львів при допомозі невеликої кількості українських старшин і вояків, агуртованих на борзі під командою отамана Дмитра Вітовського, а одночасно тої самої ночі Військовий Комітет розіслав зі Львова на всі сторони до всіх повітів своїх кур'єрів (переважно питомців-богословів) з відповідними поканками до негайного перебрання державної власти в руки українського народу по всіх округах і повітах цілої Галичини. Все це — розуміється — було зроблено в імені і під фірмою Української Нац. Ради, хоч без попередньої угоди і без попередньої відомості її президії і великої більшості членів. Підіймаючи цю боеву акцію Український Військовий Комітет не мав великої надії на успіх і перемогу, але мав тверду, рішучу постанову, припинення не допустити до того, щоби Львів і Східна Галичина перейшли під польську владу без чинного опору й спротиву українського народу. Це мені відомо на основі джерел, які велися на сходинах і засіданнях Українського Військового Комітету.

Д-р В. Охримович.

Зперед 10-ти літ.

Низка споминів з листопадових днів 1918 р. у Львові.

Приготування до державного перевороту з 1. листопада 1918 р. розпочалися вже в першій половині вересня 1918 р. З одного боку займався цю справою президійний комітет, зложений з початку з циміальних людей на т. зв. становищах анта Народного Комітету тодішньої української національно-демократичної партії, хоч більшість цього комітету творили такі члени Нар. Комітету, — між ними і я — з другої сторони обговорював справу можливості грядучих великих подій і сам Народний Комітет вже на перших своїх поєдинках засіданнях. До партійного Комітету втягнуто недовго турбот наших старшин, естаціонованих тоді у Львові і їм доручено переведення адміністративної підготовки всіх серед їхніх військових частин, де була більшість українців, передовсім в Галичині, а також і серед українського сім'яного стрілецьтва.

Число військовим підготовкою роботою я як мешковець не займався. З доручення Народного Комітету як його тодішній секретар скликав я в другій половині вересня 1918 р. і в першій половині жовтня цього року повітових організаторів і адміністративних української нац. дем. партії на строге довірчій нараді до Львова; з уваги на вагу справи провів я також на цій нараді і деяких видатних старшин діячів української національної партії, що сама у цьому часі де провадила майже цілком політичної діяльності. Таких нарад з повітовими діячами (групами сусідніх повітів) відбувало по 10 повітів на разі відбулося тоді вісім. На них нарадах репрезентував я офіційно Народний Комітет і на кожних з цих нарад мав я політичний реферат про тодішнє політичне положення у зв'язку з подіями на фронті (провад воєнного фронту осередків держав на Балкані), у зв'язку з подіями внутрішньої австро-угорської монархії, беручи на увагу під увагу і ці великі для нас історичні події, що наставали і зорганізовані тоді на Наддніпрянщині України, а які були відомі мені по части з преси, а по части з оповідань сім'яних старшин і стрільців, що в переїзді знав Дмитра побували хвилиночку у Львові. У рефераті звертав я увагу на потребу і то негайну — утворення у кожному повіті окремої української національної організації, що на місці мала би приготувати грунт і підшукати відповідних людей до перебрання влади у пригрозний мент, який означить центральна організація у Львові.

Рівночасно намішав я анонси зі стрілецькою кадрами, з рамені якої було у мене у Львові кілька старшин. По намішенні цього апарату дальшу акцію у практичному переведенні наміченої організаційної праці, зокрема у члех військовий ділянки, перебрав на себе саме стрілецьтво, а властиво окремих військових комітетів, що його тоді створено у Львові. Цей комітет у першу чергу мав дати своїх людей до допомоги у роботі повітових комітетів, а призначення цих людей — головним чином нашого стрілецьтва — були майже виключно військового характеру. Було це вже приблизно в половині жовтня і комітет своєю властивою військово-організаційною працею розвинув джерело у другій половині жовтня, зокрема після створення Національної Ради з характером Конституанти у Львові дня 19. жовтня 1918 р.

Це було у Львові, у Відні започ, де відбувався з'їзд сесії австрійської палати послів і де з цієї причини перебували українські парламентарії послів з Галичини і Буковини, рішено дати почин до експлікації конституанти в репрезентативній австрійсько-українських земель. Таку конституанту скликав на 18. і 19. жовтня 1918. до Львова до сали Народного Дому. Вступила конституанта, зложена з українських послів соймових і парламентарних з Галичини і Буковини, з українських членів австрійської палати послів і з українських вірників галицького сейму — виступили в відпоручення всіх тодішніх українських політичних партій в Галичині і Буковині, з прагнення по трох з кожної відбула оної наради на протязі кількох днів в домі Української Бесіди в Народному Домі від визначеного вечора 18. жовтня до 4 год. ранку 19. жовтня 1918 р. Наряди виступили голова Української Парл. Репрезентативної д-р Євген Петрушевич і він зм проводив, а реферати виступили пох. д-р Євген Левицький організаторський і я — політичний. Наряди мали дуже бурливий перебіг. Похвальний посол Микола Василько, сидючи при окремому століку побіч президії, безпосередньо мало мінявся до наради, але за це в часі саражуваних перерв порозумівався з своїми однодумцями і старався про можливість зорганізувати для Австрії організацію ухвал конституанти. Опозицію несли відпоручники українських соціал-демократів і української аполітичної молоді, що заявлялися на негайним вправанням в Австрійську і на безпосереднім проголо-

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

838

8-7

шенням прилучення українських земель Австро-Угорщини до Української Народної Республіки.

Остаточно проголошено у формі шеститочкової державної самостійності українських земель Австро-Угорщини, оставляючи отвертим питання державної сполучки цих земель з Українською Державою над Дніпром. Склад конституанти і перебіг її нарад з 18. на 19. жовтня 1918 та заважних там ухвал подав я в чередованні і в окремих нотатках в одному з чергових чисел „Діла“ сеччас після святкового проголошення постанов конституанти на великому з'їзді діячів з цього краю з суботу 19. жовтня 1918 р. у великій сали Нар. Дому, коли, нечисленна зрештою опозиція підняла голосний протест проти прийнятих постанов.

В понеділок 21. жовтня президія Національної Ради і значна частина її членів, особливо ті, що були послами до парламенту виїхали до Відня і вони вже не брали безпосередньої участі в дальшій підготовчій роботі в країні перед днем 1. листопада 1918 р. Натомість ці члени Нац. Ради, що остали у Львові, сходилися часто на наради до місця Народного Комітету в домі „Просвіти“ в Ринку ч. 10 і ждали на взаємні з Відня Військовий Комітет розпочав свою життєву організаційну діяльність серед військових частин і в країні. Події слідували по собі з безсередньою шкорою. Упали стріли у Загребі, що були вістуном нової південно-славянської держави С. Х. С. У Відні заворушення. В Празі проголошено 28. жовтня 1918 р. державну самостійність Чесько-Словацької Республіки. нас інтересувало передовсім ставлення галицьких поляків. Вони сказали останньому австрійському цісарю Карлу своє бачення авторів і в дні 26. жовтня 1918 р. утворили в Кракові окрему Тимчасову Комісію, що перебравла владу у тієї цілі, щоби передати її польському правительству у Варшаві. На разі було це у Західній Галичині, але у нас не було сумніву, що це буде вона старатися і у Східній Галичині.

Час нагнав. З Відня від президії Нац. Ради не було ні вісток ні директив. Ми зусіли ділати самі. Доводилося ми, що поляки надіються у Львові до перебрання влади в дні 2. листопада 1918 р. Треба було їх випередити.

Л. КАТРИЧ

3 листопадових боїв*

Мимо відомої прикраси української військової влади під адресою польського шпівального жидівського відділу апарату під загрозом воєнних консолідацій мушкетерів в районі Закаретинської вулиці стріляли дальше стрілою зі своїх дач на українські стовпи. Це алерте сподівалися з борсом було й причиною, що Начальна Команда українських військ арванна дня 15. листопада жару експедицію в цей район. Акцію підготувала батарея в Високого Замку, що була перед полуднем в тіні закаретинських стовпів. Про хід її наслідки такі повідомлення:

Командир касарні при вул. Мисошарської (Закаретинської групи) доніс вечером того ж дня: „В год. 12 в полудні вибухався під проводом козацького отамана Додуда ярна експедиція, зложена з 28 воїнів зі стрілецьким і моїх 10 людей разом зі стрілецьким. Завдяки нападній підводі самого отамана дістали п. відділи з одної сторони до західного кінця вул. Бузької, а другої сторони аж до вул. Огородницької. Перешувано багато домі, ексцифровано багато зброї в арвантеному кількох лавіах. Слабо були огорітовані наші відділи від Ієпаретинської рогатки, есильно з другого кінця вул. Огородницької. При тій акції був ранений сам командир, отаман Додуд, крім якого ще трох козаків і один з мо-

їх воїнів убитий. Пор. Щербановський не вернувся з ексцифції“.

Від штабскапітана Караса, члена козацького відділу, дістала Начальна Команда таке повідомлення:

„Згідно з наказом пана отамана козацький загін рушив як карний відділ з вул. Закаретинської на північ. Перед тим з двома козаками розосіли дорогу нашого наступу та зорієнтували в загальній ситуації, головне в розположенні наших стійок. Відділ зупинився на рог. Північній вулиці. Повсюду козаків під своїм проводом вислали зробити трує в одному домі, де мали бути польські заїмці, але трує не для сподіваного висліду. Одночасно отаман з другою половиною козаків зловив кількох озброєних людей і покарив на місці.“

Після того сотня рушила вперед, ширити пострах доволу. Перетрушено ряд домі. Вийшли ми зупинилися біля Закаретинської рогатки і зайняли позицію зловив заву. В цей мент від Огородницької вулиці позвали відкрити на нас кулеметний і присовний вогонь. Наше праве крило почало пести жертви і його пришло відхилити назад. В цей мент отаман був ранений в ногу. Він приказав відступати, але ми цього не зробили, бо думали була сильно обстрілювана. Трьох козаків пішло забезпечити праве крило, а я перейшов кормувати крилом лівим, до був наш кулемет. Вийшли наш кулемет напорувано, а що вже було темно, я рішив відхилити своїх людей на лівий кінці вул. про що я повідомив команданта Закаретинської групи. Від нього я й одержав приказ залишити на рог. Північній вулиці стовпи з 5 чоловік, а решту провести до касарні на вул. Бузь-

кої, що й виконано. Крім отамана з ранених двох козаків моєї сотні. Один козак, відкритий для зв'язку, не вернувся. Вийшли один, що був призначений до нас для зв'язку із Закаретинської касарні“.

Акцію ярної експедиції підтримала група Північ, розширивши живу ділянку у своїй районі. І знаю у українські руки несли організатори польських боїв, яких поставлено перед воєнний суд. А цивільному населенню призначено ще раз відкрити українській влади всяку зброю під загрозом смерті кожному, в кого вона найдется.

Одночасно відділ добровольців заняв козацьке будинок міської ради і лісував тим робом українську боеву позицію далеко на північ, загрозуючи від стоду галицької польської сил на Закаретинському передмісті.

Вечером того ж дня польська боева лінія йшла від третього еліакодерого моста просто на північ і від вул. Огородницької стрілювала на північний схід.

Карна експедиція, виконана головним чином силами нового козацького загону, викликала в місті величезне враження. Між польським населенням настала справжній паніка з про всіх козаків есильно кружати неміжними легендами. На їхній рахунок переповідало сидіти та байки з кримським фантазмом. Перед одним козаком, що показав на місті, розкинувалося цивільне населення з острахом на всі боки, а чути, що зоззбруча наблизилася тім маси такого козацького, викликавала жахливу тривогу. Ріг природи, між українським населенням викликала козацька карна експедиція ексцифуваний подив, хоча й вона асала цю акцію вважала собі у фавор,

тичних розмах. Найбільше подивляли самого команданта героїчного загону, от. Додуда, що ранішній очинився у військовому шпиталі. Його відкату ставив полк. Стефанія за правлад українському війську. „Якби вся наша залога визначалася такою хоробрістю, як наші наддніпрянські брати, — говорив він вечером того ж дня на старшинських зборах — до кількох днів з польських військ у Львові й силу не було!“

Бо того самого дня полк. Стефанія зарядив був у Львові другу бойову акцію. Малочисна у увазі вчорашню незначайно корислу ситуацію в районі Стрийського відтинку, командант українських військ рішився сьогодні на дуже сміливий прох: одержати кадетську школу! Це везла авданна мали виконати дня 15. листопада залогі касарні при вул. Яблонівських (частина 1. полку Льва) і при вул. св. Петра (19. п. стрільців).

На основі одержаних приказів згадані частини розширили в районі Стрийського вулиці проти кадетської школи бойовий фронт, що в год. 3. попел. починався від вул. Обертинської і йшов в полуднево-західному напрямку крізь Стрийський канітар есильно до Стрийського парку з сторону перепоною площі. Прине кризо хоронива одна сотня 1. полку Льва, рух вперед проти самої кадетської школи він 19. п. стрільців.

Наступ підготувала українська артилерія в числі одимайти гармат (між 10-м. гармат і три полів), яка розміщена в різних сторонах міста була довгий час в кадетську школу. Помогали їй два міномети. Одначе атак піхоти йшов з трудом, а то з огляду на густий ексцифуваний вогонь неприятеля, що зрив

* Вижок з історії боротьби за Львів.

тл Левицького до інтерв'юваного нашим військом бывшего намісника гр. Гуйна. Сарак не мав до нашої влади ніякого жадю, ні тільки цей, що його — генерала — інтерв'ював підстаршина, хоч те все по прийнятому звичаю повинен був зробити виключно старшина — бож він активний генерал. Граф Гуйна залишав депутатів, що він як намісник більше вже не урядові і просять тодішнього віцепрезидента намісництва, а теперішнього сенатора п. Володимира Дещижевича сплатити акт передачі влади в руки Української Нац. Ради. Такий протокол списав, державну владу Укр. Нац. Рада не тільки фактично шляхом довершеного перевороту, але і формально шляхом передачі переняла. З доручення Нац. Ради агенції бывшего намісництва перебрав тоді на місці п. Вол. Дещижевич.

Вішло тепер ще і про формальне перебрання влади від бывшего австрійського військового командування у Львові. З доручення Нац. Ради я, як її член і дав відповідний наказ нашій армії поручник д-р Михайло Новаківський й інж. Володимир Шухевич явилися у військового командування (мілітеркомандо) в неділю 8 листопада в год. 10. рано. Командант — генерал Піффер — сидів всіх пробуваючих у Львові старшин, мав до них промову, щоб берегли ладу і порядку і щоб кожний з них шанував ново повставшій національній державі, між ними і українську, що перед двома днями повстала у Львові, а нова влада подбав про те, щоб кожний з військових міг якнайшвидше дістатися у свою батьківщину. Після цієї промови списав а протокол формальної передачі військової влади у двох примірниках — другий писав якийсь військовий старшина — почім протокол підписали командант і його заступник та шеф генерального штабу і його заступник та ми три від Української Нац. Ради і від української армії.

Мабуть, в суботу 2. листопада вернулася група наших послів з Відня, що дорого в Перемишль перебула вже серед певних пригод, бо деякі наші військові сторони по дорозі між Перемишлем і Львовом брали їх за полонців.

Українська Нац. Рада тривожилася польським повстанням у Львові і вирішила прохати за допомогою гетьмана Скоропадського. Йшло головню про припинення січових стрільців в Білій Церкві — майже виключно самих галичан та про присилку воєнного матеріалу. У тій цілі виїхали дня 5. листопада з Львова як відпоручники Української Нац. Ради до гетьмана д-р Осип Назарук і пор. інж. Вол. Шухевич. Як довелося ця місія до

гетьмана і що з цього вийшло для Кнїги і для Львова — розказав д-р О. Назарук у своїх споминах „Рік на Великій Україні“.

Розпочалися крокати бої, переривані щось двічі коротким завісненням оружжя. Нац. Рада радила в перманентній в Ставровиті. Бо Нар. Дім залила Начальна Команда. Вечерями були сходили в кабінеті д-ра Костя Левицького для нарад над створенням уряду. Воїни для 8. листопада уряд (так звааний державний секретаріат) оформилося під проводом д-ра Костя Левицького і до цього уряду увійшов а як державний секретар земельних справ. Нац. Рада під прологом заступника пок. Кивелюка (голова

Організація українських військових сил у Відні в днях перевороту.

Одна сторінка з історії творення української армії.

I.

Польська й московська пропаганда послуговувалася залюбки і ще нині послуговується ріжними вигадками й наклепами на український національний рух і його проводників. Зокрема багато наперу й чорнили зужито на представлення українського руху твором чужих сил і плодом поєднання інтриг, роблених на те, аби при помочі того, мовляв, штучного, нежиттєвого руху ослабити Польщу й Росію. Історія українського визвольного руху, його розгін і розмах завдали брехню всім тим очевидним вигадкам і фантазіям і сьогодні вже хіба тільки засліплений до живого або неперемислюючий а засобах цинічний противник вагається відносити гру чужих сил і чужу інтригу в розвитку українського руху.

Такими самими вигадками й наклепами послуговувалася польська пропаганда як серед своєї власної суспільності, так іще більше на кордоні, проти української армії в Галичині в рр. 1918—1919. В ріжних комунікатах, меморіалах і публікаціях та в усій безліччю польській пресі висловлялося і пишеться постійно про інтриги Берліна й Відня в цій справі, зокремаж про помічну руку Австрії й Німеччини в творенні української армії в Галичині, про активну допомогу й підтримку тим державами наших визвольних змагань. Подані нижче короткі спомини про початки організації українських військових сил в столиці Австрії, у Відні, і зв'язані з тим труднощі й перепони будуть хоч частинною відпозидою на польські замітки, що в наших змаганнях відіграла якунебудь роль помічна рука Відня чи Берліна.

д-р Петрушевич пробував у Відні) за твердила дня 9. листопада перший український уряд Галицької Землі, а в неділю 10. листопада в салі адміністративній бывшего австр. намісництва у Львові аювали ми святочне приречення в руки сеньора українських політиків і народних керівників през. Юліана Ромалчука.

Наме урядування у Львові було коротке, бо польські війська вже 22. листопада зайняли Львів. Я працював в уряді ще коротше. Дня 16. листопада рахворів тяжко на аепашку і мисів остати у Львові.

Д-р Степан Баран.

II.

Визвольні, ірентистичні думки нуртували увесь час війни в умах молодих українців, без уваги на те, чи вони були у військових уніформах, чи в цивільних одягах. Думка наявого сепаратизму, себто відділення від Австрії, стала дозрівати в умах Українських Січових Стрільців, українських старшин австрійської армії і нечисленного гуртка студентів вищих шкіл, яких до того часу не захопив ще був нідох війни у свої обійми, аке після нідохого маніфесту цисаря Франца Йосифа з 4. листопада 1916, що проголошувало відокремлення цілої Галичини у зв'язку з проклянуванням незалежності Польського Королівства. Маніфест цей означав переречення плану тодішньої Загальної Української Ради про утворення окремого автономного українського краю в Австрії і полишав українську частину Галичини під скріпленням польським пануванням, бож розмірнення автономії Галичини було означене аж скріпленням польського панування в Галичині.

Одначе дальші події, а саме смерть цисаря Франца Йосифа і скликання парламенту номим цисарем Карлом відвернули на якийсь час увагу українців від акту з 4. листопада. Пішли ріжні обіцянки й торги з новою вже президією Української Парламентарної Репрезентації (посередня після акту з 4. листопада уступила), справа відокремлення Галичини зійшла з о-виду.

Шойно загально-російська революція, що принесла й воскресення України, а також приступлення Америки до війни по боці антанті, розбурхали в Австрії укра-

їнську суспільність, найпачеж її молодше покоління. І в краю, і в формації УСС, і в українських полках на фронті чи у заплілі, і перед української колонії у Відні стало ферментувати, зачалися дискусії, наради і збори.

III.

Вислідом того настрою був революційний військовий гурток у Відні, що оснувався 31. травня 1917 року. Його оснування попередило кілька таємних нарад присутніх у Відні старшин легіону УСС і австрійської армії. Гурток поставив собі за мету розвести пропаганду за відділення українських земель від Австрії і прилученням їх до Великої України. В цьому питанні всі члени гуртка були одногидні. Зате не було одногидності в соціальних напрямках гуртка і цю справу так і залишено невирішеною.

Цей гурток, передискутувавши в загальному свою програму, поділився на підгуртки з 4—6 осіб, аби було легше вести конспіративну акцію. Постановлено розвести ірентистичну пропаганду в рядах галицьких і буковинських полків, у яких до того часу — в противенстві до чеських, югославянських і навіть польських полків — не було і сліду такої роботи. Рішено також видати відозву до українських військ австрійської армії із завагом до непослуху й дезерції. Дві такі літографовані відозви видав один з гуртків з кошів УСС, а них одну зі сконфіскованою парламентарною промовою посла Загайкевича й коментарем до неї. Відозви ці перевозжено в напечниках до Відня, а звідси між наших вояків на італійському фронті. Чи збереглися де ті цікаві відозви, не знаю.

Після того пішла жава пропаганда по краю і по наших полках. Богато зробило в цьому напрямі „доброблювання“ старшин, що приїжджали з фронту на відпустку й переїжджали через Відень до Галичини. Подібні до віденського революційні військові гуртки оснувалися в рядах УСС, і в деяких полках. На жаль, про це не збереглося ніяких записок, бо з відомих причин гуртки не вели ні протоколів ні інших записок. Шойно до віденського гуртка, то він по кількох (5—6) своїх засіданнях розлетівся. Причиною був примусовий виїзд деяких членів з Відня, а також небезпека його відкриття, бо через широкую пропагандистичну акцію знало про гурток за багато людей і з за багато стали про нього говоирити.

IV.

Одначе раз кинена думка не пропала. Виміна гадок та дискусій не агавали. Пішли наради і збори у віденських акад. т-ві

адатного полка, військового чи цивільного, антагани робітників із зарплатами, саджали на авто і викали в загрожені місця свого фронту. До двох, трьох годин у них мусіли паятися потрібні речерш, щоб злізидувати небезпеку. Для цього завдання, для підмоги боєвому фронтові полки мали екстремий організаційний апарат, що захоплював своєю ціле польське громадянство, без ріжних зв'язків, віку і пола, мали потрібні технічні і комунікаційні орудики. Все було у цих свідомих словах пили, романтично, все об'єднано почастістю до українців, а що найважливіше, леренте однею свідиною волею, одним гадитим бажанним — поклати за всяку ціну свого противника.

На так було воно серед українців. Оборона Львова по українському бою була адина виключно на військо. Так хогла від самого початку полк. Стефанів, що не приймав ніякої співпраці цивільного громадянства*). І не був великий промах, бо війна не велась чейже в полі, між двома полковими арміями, але в місті, серед густого населення і то в двох гребних ворожого, а по ворожій стороні виступало не тільки військо, але ціле польське населення. Була це відна двох народів у бунувальному значінні. І коли в такій війні українська команда обмежувалася тільки до військових сил, так як в полі, то добровільно ставила себе в гірше положення, обмежувала свої боєві ресурси і при байдужості та військової неорганізованості краю ажузувало себе згори на невдачу. Рацію

мав полк. Стефанів, що відізнав поради, які діставав у військових справах від ріжних невійськових „літнєвійців“, що безпастанно правідали до Начальної Команди, але зовсім відмовуватися китайським муром від цивільного громадянства, реангувати з його організаційної співпраці, яка могла бути (як аюказав польський приклад) для воєнних ділань дуже корисною, та ждати тільки на військовою допомогу з краю, було очевидним нерозумінням свого положення і мусіло довести до того, що у нас було. А було у нас таке, що після невдачної операції в Стрийському парку дня 15. листопада українського фронту на горі Янка, що тягнулася від Яблонівських касарень аж до ціпня вулиці Зеленої, боранило всего 30 аиваєнних, перетомлених педобитців. Якби поляки були про це знали, могли смілим натиском вдертися на вулицю Зеленою і Писарку та відтигну українські касарні при вул. Яблонівській (Яблонівська). На шасті поляки про це не знали ані не мали до цього відповідної сили.

Словом, українці не мали зорганізованого у Львові свого запліла. Не було ні екоординованої співпраці ні взагалі організаційного зв'язку між цивільним населенням і військом. Через те українська сила у Львові не була як слід використана. Багато ріжнородного українського елементу етождо поза своїми борончіми акції. Великий відсоток боєздатних сил серед цивільного населення не аюаюиснен в розпорядження військової влади і ждали осторонь, що з того вийде.

Не використави були особливо цивільний сила. Багато австрійських державних службовців сиділо дома, тога

без соняття, бо ніде не уридувалося. Вігали тільки до Народного Дому доадуватися, як стоїмо. Вігали світські люди, замість ватися до якоїсь праці задля оборони міста, бігали й духовні, замість піти на фронт і огненним словом загірвати до витрепалості в бою. Народний Дім став метою безпастанної майдорки бонгуавів і неробів, що чекали готового, мавши з неба.

Маршувалися також сила українського жіноцтва. Правда, були гарні молоді парчюнки, що ходили від одної влади до другої, від уряду до уряду, жертвували свої сили і аняння, одначе всіоди стрічались з відмовою. В цей мент, коли жовна свідома українська людина у Львові повинна була числитися на вагу золота, а вже прямо неопінену вартість мала людина інтелігентна, українського жіноцтва ніхто не аюаюказав до праці, ніхто його не захопив. Нааюаки, українські інтелігентки мусіли добувати собі право на працю, тога на основі українських законів вони були вже горожанинами, різновартими а мужичинами*). Правда, частину в них ужито до військового харчівництва. В кухнях біли Народного Дому, а ратунці, в своїй працьовитості гімназистки і студентки університету, учительки й уряднички, працювали а певним пожертвуванням, бо прохарчування армії не дуже важна річ. Алеж до піробання ба-работи, працюли пібулі чи мішанні тіста можна було взяти різно добре або паніть краще українські служкині, що служили доі до польських домах і п-

ких багато аараз у перших днях листопада спинилися без заняття, а жіноцтво зі середньої і вищою освітою ажити до кашеларійної чи подібної служби, щоб звільняти численних старшин, для яких місце було на фронті.

У поляків було інакше. Там уміли використати не тільки увесь мужеський матеріал, але й не погордили жінками та дітьми. На кожному кроці по польській стороні бачилось легіоністки, що взяли на себе мулдуру і кіле, етоючи в один ряд з мужичинами. Велику прислугу робили польські жінки а розвідній службі. Переходили крок боєву лінію і приносили вісткв з одного боку міста на другий, інформували польську команду про всі подробиці української ситуації, а по українському бою ходили від хати до хати, роздавали „Піапуфай“ та заохочували до опору.

Не маючи зорганізованого запліла, українська команда не мала й такої допомоги від українського цивільного населення. Розпорошене серед польського і австрійського елементу, воно по польському бою було циспивною жертвою воєнного режиму, а по українському бою збентежене воєнними невдачами, відлучене від українського цивільного і воєнного промолу, аюаюиснен на бездіяльність, сиділо закутане в „мишачих дірах“ і дожидало небезпечного завтра.

В результаті з українського боку не роблено у Львові того, що для адержання міста зрадити було треба. Це було й причиною бездіяльності українського фронту.

*) „Український Сингалець“ 1923, ч. 11, стаття полк. Стефанова п. 3. „34. Львів“.

*) Мілена Рудницька: Львівське жіноцтво підчас листопадового перевороту. „Український Прапор“, 1919 ч. 28—25.

„Січ“, що було тоді під головуванням З. Пеленського. На цьому місці відомо про студентські збори з 25. квітня 1917 р., які ухвалили привіт Голодний Український Студентський Раді Київ, і збори з 3. грудня 1917 р., на яких ухвалено мовно-редакційні резолюції, а саме постанову, що від того дня найвищою владою для всіх українців, отже й австрійських, має бути єдиною Центральна Рада в Києві. Резолюції одних і других зборів (яких автором був я, тоді військовий), досі віднедровані, зберігаються у мене і їх я опублікую на іншому місці.

Резолюційні резолюції українського студентства у Відні, вислані для поміщення в „Ділі“ й „Українському Слові“, записані цілентураю сконфіскованою, а проти учасників зборів розпочалося у Відні слідство за державну зраду. Захалися ревізії в „Січ“ й по приватних мешканнях і тяганина на поліцію. Львова „Січ“ запечатано — над молодими ідеалістами намісто марево процесу за державну зраду. В українських студентських кругах було бажання довести до процесу, який повинен був спопуляризувати нашу справу в Європі, головний в очах австрійців. Але що кілька учасників зборів належало до військового стану, яким грозив воєнний суд, з котрим тоді не було жартів, то Українська Парламентська Репрезентация при допомозі посла Василька востаралася, що слідство в цій справі надеші припинено і Львова „Січ“ відчинено по кількох місяцях знову. Це зрештою пішло не так тяжко, бо саме в тому часі прийшло до закінчення берестейського миру з Україною і Австрія могла й мусіла зробити такий жест супроти свого нового союзника.

V.

В другій половині 1918-го року вже було ясно видно, що центральні держави не встоять. Особливо Австро-Угорщина посилала ноти за нотами з мірними пропозиціями. В місяцях вересня-жовтня розгром центральних держав висів уже у воздуху.

Українці у Відні були в тому часі небагато, військових ледь кільканадцять. В половині жовтня стали ми, українські військові, радити вже мало-що не що-дня цілком ясно над тим, що нам робити в часі розвалу Австрії, який зближався неминує. Молодші одностайно настоювали на тому, що треба створити українську військову організацію, яка повинна була зложити у Відні перехідну українську військову станицю для сподіваних десятків тисяч поворотців з італійського, альбанського й інших фронтів, зорганізувати українське військове представництво, яке виступило б як рівноправний чинник при ліквідації спільного військового майна і взагалі кермувало українським військом у Відні. Дехто зі старших старшин українців, у яких був глибоко вкорінений дух лояльності, а навіть рабства, радили все ще чекати і перестерігати перед поспішною акцією, бо, мовляв, хто ще може знати, як то буде, хоч держава вже тріщала у всіх своїх складових частинах... Один з них пригадував навіть на зложну військову присягу, якої, як він казав, не слід доміняти...

VI.

Після Української Конституанти у Львові, що радилася 19. жовтня, пішли поспішним кроком. Треба було скоро рішитися й нам. Після двох чи трьох перелаштованих нарад, на яких були: В. Біберович, З. Пеленський, І. Проць, І. Карач, а і ще дехто, скликали 27. жовтня більшу нараду в обіймах кімнати каварів Райхсрату. Зібрався на ній 17 учасників, головним чином військових. Присутній був теж сотник Василь Байло від Військової Мисії Вел. України, яка вже була від кількох місяців у Відні. Проводив нараду однок. доброволець Дрогомирський. Тут основно передискутовано потребу українського військового представництва і збірної станиці у Відні й вибрано для дальшого ведення цієї справи комітет з п'ятих членів, до якого увійшли: завідувач тоді канцелярії М. Української Парламентської Репрезентации проф. В. Біберович, Пеленський, Дрогомирський, Коберський і Кушак.

Два і тригодинна відбулася в українській клубовій залі австрійського парламенту зібрання українських військових, у яких сиділи старшини. Між присутніми був підполк. (тоді) Варивола і сотн. проф.

д-р Смаля-Стоцький. При кінці тої наради, учасники якої різко критикували наш тодішній політичний провід за його цілком зайві і нікому непотрібні торги й конференції з австрійськими офіційними кругами до самого кінця і взагалі на чекання не зважили на що й пощо, прийшов до залі президент У. П. Р. д-р Е. Петрушевич і сказав, що він уже сказав австрійському прем'єрові Лямашові в присутності зм. Горбачевського і Тоггенбургів, що між Австрією й українцями порвані всі нитки, спалені всі мости. Від тепер ми самі будемо рішати про себе, будемо самі будувати свою державу! Цю заяву прийняли зібрані гучними оплесками.

VII.

Поподудні тому ж дня відбулася в дж. калі „Січ“ велике зібрання (до 100 осіб) під провозом підполк. Вариволи, який і отворив збори. На цих зборах вибрано українським військовим представником підполк. Варивола, а Парламентською української перехідної станиці виставлено пор. УСС. Катая, бо він був уже довший час командантом військової станиці УСС і добре визнавася в терені й відносинах. Крім того ухвалено багато інших справ, між ін. висилку військових підпоручників на всі приворонтові збірні точки, щоб спрямовували наших людей до військової станиці і не дали їм розпоршуватися по чужих націях, висилку делегатів до загальної української ради в Кориньбургу, де було багато українців, висилку делегата до Війнер-Найштадту з такою самою метою, установа служби по всіх віденських дистриктах, видання відповідної відозви до українського війська і т. д. Вибрано також відповідні комітети (технічно-організаційний, пресовий, для зв'язку з пресою). Збори мали в загальному багаторай характер, всеж такі чуваючись тут і там вже тоді неспокійні нотки.

Найближчого дня зложив я з ред. і Прессе відозву до війська, яку після одобрення през. д-ром Петрушевичем виставили ми в друкарні Гольдгаузена в накладі 10.000 прим. При укладанні її були присутні кілька членів пресового комітету. Пам'ятаю, що ми дискутували довго, чи підписати під відозвою „Військова Рада“, чи інакше, бо вже тоді побюювалося дехто слова „рада“ (совіт). Згодився таки на „Військову Реду“, бо це виглядало доважніше, як пропозиція „Комітет“. Не подаю тут тексту цієї відозви, бо вона не зважаючи на свою вагість як історичний документ, могла б тут сконфіскована.

Зараз в найближчих днях вийшли інші делегати з тою відозвою на фронт. А українці воли вже як воляні сини України, на службі української армії, з жовто-блакитними відзнаками (опасками) на рамені і з такою розеткою на шапці. Іхля назустріч тисячам братів киних, що вертали в італійський фронт, щоб залести їм надісну вістку: Ви вже не раби, а воєди, ми й ви козакі великої України!

Обов'язок наших військових делегатів був нелегкий. Вони мали бути пробиті, аверені, перемучені, а до того несли чехи, розумні й інші вели мислимий сміху агітацію і тигули їх між себе. Всеж такі українські жовніри привозили з усіх сторін до Української Збірної Станиці у Відні й не дивилися зводити на манівці, а чому мало свої заслуги також віденське українське жіноцтво й кілька робітників, що діяли в воєнній роботі службою по віденських дистриктах. Треба зважати і на правдою, що між українським військом було багато випадків незаконного привезення, глибокої погани і пожертвування для рідної справи. Пам'ятаю, як один жовнір привіз до нас кілька сотень і повному озброєнні і з криком під пазами, хоч переходили по дорозі кільканадцять разів австрійських військових властей, які всі такі речі конфіскували. Треба, військовим дивуватися, як вони могли все це не репатіювати!

VIII.

Зараз в перших днях зосталися заробити артилерійські бараки в Х. окрузі Відні (Амстертрассе), які роздобуто на перехідну станицю для українців, наших жовнірів і старшин. Фізичний стан людей був пожемування гілля, чинили не багато крадіж. Обов'язок, годі по-

лоді, брудні... Важко було формувати з них бачі частини. Люди разилися в білості до дому, не на фронт. За кілька днів станиця була вже переповнена, бо щодня приходили нові сотні нових жовнірів-українців.

Зачалися — спершу з великими труднощами і небезпеками — транспортувати наших людей до Галичини через Мадяришину, почалися праці над формуванням відділів для військи Львова. Кожного дня відбувалися в станиці засідання, на яких обслушувалося людей про вагу моменту і зважало до оборони Рідного Краю. Вони ці мали безперечно своє значіння, але цим способом привертало до ідеї оборони тільки найідеальніший і найсвідоміший елемент, тим більше, що вже тоді давалися чутливі впливи під впливом вітальні в міста, створення у Відні „червоної гвардії“ і й майже щоденних маніфестацій більшовицької партії. Тут треба було тільки твердого й рішучого приказу, якому мусіли повиноватися всі!

Перший кур'єр на відсіч Львова в силі 600 людей відійшов у короткім часі під провозом підполк. Кравця, що служив в українському полку, пізнав наш наряд і прайде до нього цілим серцем. З подумком хвилює ми на виснаженні обличчя, але енергійні очі його людські, на їх енергійній силі, рішучість і тверду постанову після 4-річної служби чужим послужити і своїй справі.

Галицькій Україні, що стояла в розгарі важкої боротьби, стали прибувати на пошті свої сотні й кур'єри. Віденська військова організація зникнула по силам своїх завдань.

Із. Ничук.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Осінь весна.

Листопад — місяць доповнилого життя і лутеранів дмар, місяць дошкульних вітрів і морозних дощів. Усе, куди він глянє, потупає до довгого сну під холодною покривалою зими.

А всеж такі буває такий перелом, що в листопаді і зими заплита, і дуетиє молоді пупини тривоги, і пізньою осенню обертається літ.

Буває такий годі, коли сонячні промені відкидають від себе, коли сонце заскочило усміхом принаїс землі.

Зимовий борець раз і в інших сторонах вишав.

Білого вітру — як вітру з моря, як віру на нелі, як дум у серці... Але нашія той віт на шляхи, та дороза, на срежні, якими ходили люди в підлозних роботах. Думає устелити їм путь, а вони оточили його в болото і зніт пропав на віки.

Пустиня раз була трапляла цупиш...

Здавалося от-от розвіється, от-от загас лісьвом красен, розкине пахощі неспів.

Але лютим воком надігналися лінійний вітер, обігнав ці пупини, розбив їх до замерзлого груди і лютіше розмита цілий полостіх. Натхотили, червоно, як про...

Завеселіла була в нас одного разу й...

Тремтіння сонячного мисли злетіло на старому терені. Вислизало до них злого сонце, бігало по дорозі до голубої, ласкало вітра пам'ятують знов: „Росить, розвивається, жовтий дитини! Ми вам поможемо, як ви заваляте, як вам пропасти на дорозі!“

Але прийшли морози і вітри стали холодні. Іншаю мовою казали: „Не хвилюйте, що дивити, пропалити, затишні, як вийде!“

Огланувало дрова на сонце, а й сонце вже не те. Не здалося усе ще, а червоним холодом глянєть.

Огланувало на небо, з тим же не свизав, а білі-білі змарі.

Оберталися дитини, обігнали морозом, прайдутий вітрами.

З того часу не розвивалося в нас одної мисли, не прайдутий дитини, не здалося на...

Пам'ятаю, як то сонце у наших думках. Раділими сонцями, вони в нас одні розвивали сонце, пудило рухливих, різких думок і заваляло, як вийде, як вийде.

Галантійон Чина.

Господарка майном „Народнього Дому“ перед судом.

Ради. Ліскованський переводить доказ правди.

В понеділок, 29. ц. м., зачалася перед львівським судом третя з черги розправа, яка кидала багато світла на господарку майном Народнього Дому у Львові в часі комісарівства Льва Черкавського. Друга розправа відбулася ще в днях 12 і 13. грудня 1927 р. і її кід був у нас докладно описаний.

Позовником на цій розправі виступав екс-комісар Н. Д. Лев Черкавський, який отримав дитинний заміток свого попередника за комісарським стилем, радниці Ліскованського, поміщеною в „Газеті Поранній“ з дня 29. жовтня 1926. В цій замітці господарка Черкавського названа нещасливою до тої міри, що це позвняло дати притоку до інтерв'ю прокуратури.

Передати розправі ради Рупи, як виступили засідателі ради. Згуральський і Халитчик, Черкавського заступив ала, д-р Гаушкевич, оба, Ліскованський — ала, д-р Дверницький і д-р Львів.

Після нещасливої спроби передати трибуналу помістити справу угодою між ними ради, Ліскованський заявив, що він не хотів образити б. ком. Черкавського і кермував його заміткою в „Газ. П.“, а не обставину, що Черкавський господарка майном Нар. Дому нещасливо чи нещасливо, він переведе доказ правди. На доказ той нещасливої і шкідливої господарки в Нар. Домі його оборонять д-р Дверницький, просить передати б. бухгалтера Нар. Дому Бориса Труша, пароху Пилипа о. Дмитра Шуля, а далі д-ра Запорожця, д-ра Вербицького, Степана Пашкевича і б. воєводу Гарапіха. Всі вони мали ствердити різні нещасливості в управлінні майном Нар. Дому за часів комісарства Черкавського. Ця обставина мають підтвердити й різні акти та звідання кількох осіб, які оборонять просить відчитати на розправі.

Заступник Черкавського д-р Гаушкевич заявив, що всі ці звідання, мовлячи, що його клієнтів заважає тільки на винесенні цієї справи. Він себе представляє як рівні акти свідатства на доказ, що повелістю було й акцептувало вихати Нар. Дому за ком. Черкавського і звільняло його від обов'язків комісара на його власне бажання, висказуючи йому при цьому пошану на його правду. Крім того мовить на переконання свідків б. воєводи Гераніха, б. майора Рутковського, д-ра Нуті Брістлера, д-ра Івана Гринявського, д-ра Олександрівського, тепер д-р Н. Д. Мих. Вацківського, Романа Турчановича та Іларія Липецького — всі ці різні свідатства господарки й орудування фондами в Н. Д. В справі цій за пролами дуби в місяц Н. Д. неосити на переконання купця Ноговича і двох трьох знайомих торговців деревами. Поза тим просить відчитати візантійця Генрика Сушенко-Сухарського і тепер міністра Казимира Світальського.

Заступником цих лівесень спротивлявся д-р Дверницький, мотивуючи своє ставлення при кожному звіданні. Ми і, заявивши, що в фондах Нар. Дому, який по статуту має планку культури й науки серед українського населення, ком. Черкавський утримував у Варшаві планку, якого задала було довести до Львова про всі акти навіть все те, з чим виступили проти захвалу Українського Клубу в справі Нар. Дому і ці захвали перелаштовувати. Проти слова „лишній“ виступав обор. Черкавського, на що д-р Дверницький відчитав одне місце з актів Черкавського, а якому саме так скаржувалися робота торгашів Черкавського, що свідки у Варшаві (Нім був д-р. Олександр Мохилевич).

Після речівки д-р Гаушкевича дальшу розправу відточили до завтра, годі 10. релі. В містечку трибуналу займатися представленням висновків і ухвалити, що з тих лівесень він допустить, а що відкине.

Черкавський не хоче доказу правди.

Розправа Черкавського про Ліскованського закінчилася вже другого дня, після переконання першого свідка, д-р. Гіми, Вербицького, доволі сензаційно: заступник Черкавського д-р Гаушкевич заявив, що його клієнт бере свою скаржу назад з уваги на жаху рад. Ліскованського, що він не хотів образити і кермував його заміткою в „Г. П.“ особі Черкавського. Ця заява оборони Черкавського зробила на всіх присутніх велике враження.

Щодо зими д-р. Вербицького, зложивши зими свідання, то вони підтвердили господарки в Н. Д. за часів Черкавського оба, Ліскованський. Д-р. Вербицький на-

При тієї нагоді хотів би я піддати про
зовові нашого студентства одну думку
а саме, улаштувати виставку усього т.

РИНОК ч. 35.
біля „Народної Торговлі“.

З друкарні Видавничої Співки „Діло“, Львів, Ринок 9, 10.

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЛИСТОК

1. XI. 1918.

ПРЕЗИДЕНТ Д-Р Е. ПЕТРУШЕВИЧ

Начальна Команда Української Галицької Армії в 1918 — 1919 рр.

Д-р Степан Федак
голова харчового уряду

Дмитро Вітовський
секр. військ. справ і перший вожд укр.
військ в ластод. днях

Д-р Іван Макух
секр. публичних робіт

Д-р Сидір Голубович
секр. судівництва

Д-р Кость Левицький
прем'єр і секр. фінансових справ

Д-р Іван Куровець
секр. суспільного здоров'я

Микола Парфанович
тов. секр. шляхів в. об. за секр. І. Марона

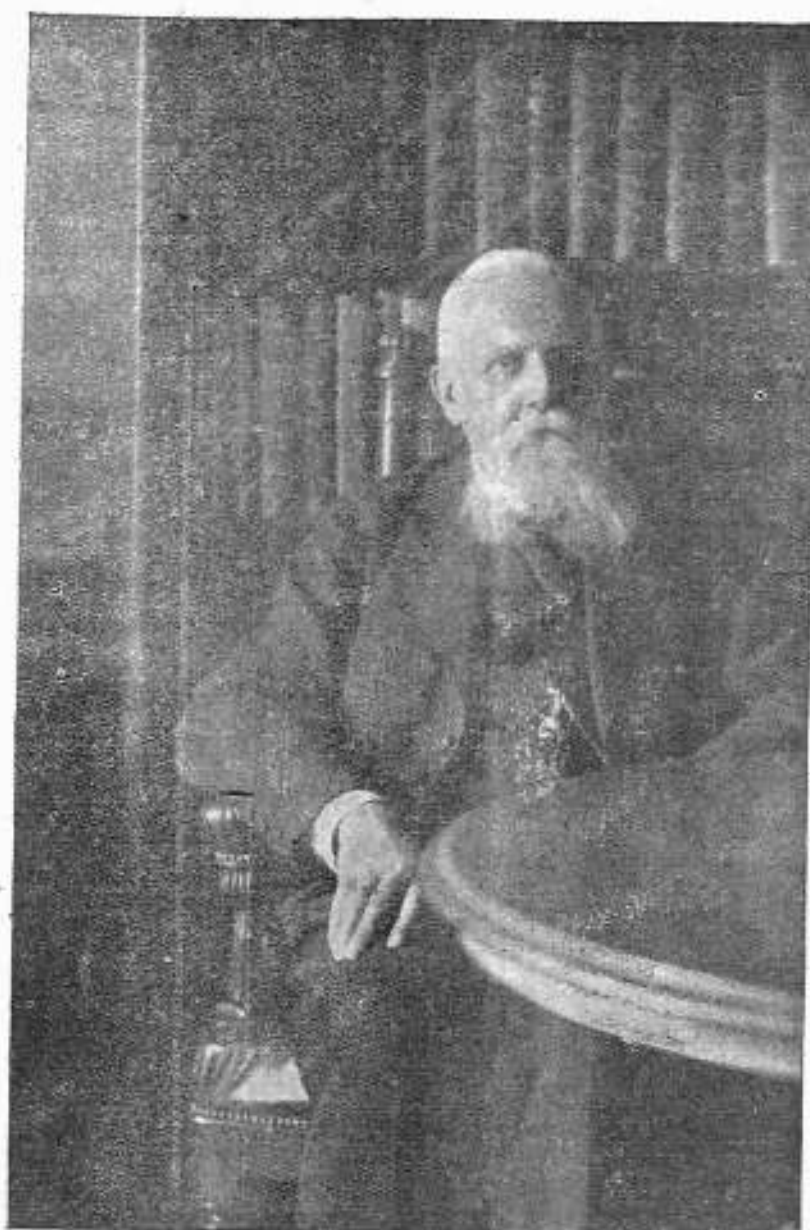
Д-р Степан Баран
секр. земельних справ

Ярослав Литвинівч
секр. торгівлі і промислу

Олександр Пісецький
секр. пошт і телеграфів

Юліан Романчук
сеніор укр. політиків; на його
листопадній кабінеті

Д-р Льонгин Цегельський
секр. внутрішніх справ

Олександр Барвінський
секр. віроісповідань і виконуючий обов'язки
секр. освіти в заст. д-ра Ст. Смоль-Стоцького

Антін Чарнецький
секр. праці і сусп. опіки

Д-р Василь Панейко
секр. закордонних справ

ПОЛК. ГРИЦЬ КОССАК
нач. воєнних справ.

На еміграції у Відні.

Пополудні відбулися збори б. талергофців у великій сіді Нар.Дому, де розділено не так над ушкодженнями пам'яті погиблих і замучених у часі війни „руських“, як разширено над організацією „руських сил“ в рядах „Русской Селянской Організації“, Зрештою про належне ушкодження пам'яті померлих у Талергофі: поділи роздати трохи вже за пізно, бо талергофські могили давно зрівняні з землею і на них „мудрий міщєв картопельку садить“... Лишилося ще тільки кілька поломаних хрестів у розі, з боку, бо за кільканацять літ від часу смерті талергофських мучеників аж до нинішнього дня якось ніхто не подбав про упорядкування й утралення їх могил.

ДІЛО

виходить щодня рано

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шани. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
**В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.**
**ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 СОТ.**

Відкриття сесії.

(Від нашого кореспондента.)

Львів, 31. жовтня 1928.

Перед годиною закінчилося перше засідання нової соймової сесії. Відкрито її після 4-ох місячних парламентарних ферій. Це т. зв. бюджетова сесія, отже присвячена в першу чергу бюджетові на слідуючий рік, себто справі, яка в кожній державі світа є справою найважливішою, а котра серед нинішніх господарських відносин у Польщі повинна стати предметом особливого зацікавлення. Ця сесія присвячена жеж ревізії державної конституції — здається, що це теж не дрібниця! В міжчасі відбулося кілька міжнародних політичних конгресів, м. і. конгрес Ліги Націй, наслідком якого ведеться оце дипломатичне листування поміж столицями Заходу у справах Надренії і ревізії плану Доза, а в Кенігсбергу знову розпочинаються переговори з Литвою; до справ міжнародного значіння належить теж зірвання торговельних переговорів з Німеччиною. Із справ, що безпосередньо бойму торкаються та які зайшли підчас ферій, досить згадати: голосну заяву маршала Пілсудського з 1. липня ц. р. і розлам серед ППС, найсильнішої польської політичної партії, поведений при активній участі одного міністра (Морачевського). Здавалось би, що наведених моментів досить на те, аби відкриття сесії відбулося серед надзвичайного зросту зацікавлення т. зв. польського політичного світа, серед настрою членів законодавчої палати, який заповість жваві дебати й вагітні у наслідки парламентарні виступи. У кулоарах повинно кипіти, а дата відкриття такої сесії повинна стати ледве не історичною датою держави! Тимчасом: вчора, напередодні відкриття цієї сесії, не можна було на коридорах сойму й десяти послів зрахувати, а сьогоднішній день минув у соймі мляво, в настрої повної апатії і байдужості! Цей настрій був такий загальний і такий маркантний, що масову присутність послів треба пояснити тільки двома явищами: почуттям примітивної пристойності (після чортитьох) місяців відпочинку, всетаки годиться показатися у соймі) і календарною датою (31-го дня в місяці, коли-то соймова канцелярія виплачує пошам діети!). Сьогоднішній день був днем упадку польської парламентарної думки, упадку, що є льогічним наслідком парламентарної політики післятравневої влади.

Інакше й бути не може: адже й то стану хронічного хаосу та перманентної непевності можна привикнути (до чого людина не привикне?), але саме ця навичка робить банальним навіть такий буйоло цікавий стан. Чимало осіб — із посольських фотелів, лавок уряду, двезанкарської лавки, а може й загальної галерії — пригадувало собі певне іншу атмосферу в дні відкриття інших соймових сесій минулими (давно минулими!) роками. Але це було тоді, коли сойм справді рішав про видаткування бюджетових сум, коли від нього справді залежав вигляд і склад уряду, коли він справді надавав напрямком урядовій політиці. Ці часи минулися. Осталася забавка у здогади й комбінації, з яких

НАМБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 20-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важкіших запитаннях прохаться писати до нас писати рекомендацію.

— згори відомо — нічого не виходить — та нервуватися і даятися на курйози, які стали найнормальнішим явищем політичного життя. І цією теж забавою довго „суверени“ гралися, аж поки вона остогидла. Тоді всевладно запанувала нудьга, яка й розпростерла свої динні крила над нинішнім зборищем.

Сьогоднішній охлялий настрій має ще свої безпосередні причини: є ними три — делікатно кажучи — невдачі, які в останньому часі записали такі три чинники: уряд, маршало сойму і найбільший у соймі клуб ББ. Безумовно невдачею уряду є його відворот, який він розпочав у справі розрекажмованої на всі гласи ревізії конституції. Цей відворот криється у заяві п. Бартеля, оголошеній у „Кур'єрі Віленським“ з 4. X. ц. р. (виданий потім брошури п. н. „Хиріния парламентаризму“), у котрій усі конституційно-ревізійні заміри уряду зводяться до введення радше процедуральних та регулятивних змін, ніж устроєних. Невдачею п. Дашинського є на-нівець зведені спроби доведення шляхом нарад голов клубів над „технічним усуневленням парламентарної праці“ до будь-якої соймової більшості. І врешті найяскравіша невдача, це дискредитація ББ, який таки не зумів довести до спільного знаменника своїх десять конституційних проєктів, і нині старається задля рятівника престою перемитити якісь маленькі, мабуть п. Бартелем намічені вищезгадані зміни конституції без оголошення жадного конкретного проєкту зміни, тільки при нагоді детального розгляду всіх статей дотеперішньої конституції (до цього

змагає зголошений нині, кабалистично стилізований, внесок ББ). Факт, що ініціативу п. Дашинського фактично похоронив п. Слазек, не зважаючи на останнє засідання соймових лідерів, і уряд, приложивши безумовно руки до пелесівського розламу — не додав теж авторитету цим чинникам і не міг збільшити енергії сойму.

Кажуть, що підчас чи після сьогоднішнього засідання голова уряду п. Бартель висловив задоволення з приводу „поважного“ настрою підчас нинішньої інавгурації нової бюджетової сесії. Не знаємо, чи це правда, але ми дивувалися би, якби було інакше. Такий сойм і з таким „поважним“ настроєм, як нинішній, мусить бути цьому урядові милий, бо до того „поважного“ стану цей уряд послідовно послав доводив. Цей „поважний“ настрій спричинив, що без жадного вражіння минула маніфестаційна присутність всіх членів уряду за виїмком міністрів військового і публичних робіт; відсутність на лавках ППС півні послів із „пілсудчиківської“ групи п. Язоровського; заява міністра фінансів Чеховича проти господарського етатизму, себто посередня дискредитація міністра Морачевського, який саме оголосив низку статей, доказуючи існування в Польщі саме цієї економічної політики; врешті без вражіння минула і агаданій конституційний внесок ББ та протівний ППС. Єдине вражіння, яке залишилося, це: все буде, як було, — так, як це німці пояснюють словом „фартуристель“, що значить „по галицьки“ — капарити.

Під знаком того слова розпочалася нова сесія: **І. Кедрич.**

Закордонний політичний огляд.

Кольорова дипломатія. Дві книжки і що з них вичитати можна. — Змисл поїздки Паркера Діалберта. — Німці, СРСР. І „міжнародний комітет російських вірталів“.

Берлін, 31. жовтня 1928.

I.

Модерна дипломатія бачить світ в красках райдуги. Східний разів станеться, щонебудь важливе в світовій політиці, договір якийсь, чи пакт, чи союз, стільки разів дотичні закордонні уряди говорять про це світові в своїх кольорових книжках — коментарях. Перед 1914 р. появлялося десятки таких барвистих збірників дипломатичних актів. Особливо від 1879 р. т. е. від закінчення австро-німецького двосоюзу. Іх число починає постійно зростати. Кожна з тих акцій публікацій означає все нові і нові союзи. Кожна з них оті союзи так чи інакше пояснює і „документально“ являє більше

мірадобними інтенціями виправдує — і на ділі — кожна з них позначує все нові і нові етапи до — катастрофи.

Чим ближче до неї, тим більше заявляється усіх тих синів, зелених, оранжевих, білих, жовтих й інших публікацій, усе це з наміром, щоб виправдати себе і тим більше обтяжити морально протівника. Появляються ті публікації звичайно так довго, аж доки весь той барвистий дипломатичний хлам не залезе найвищий з усіх кольорова субстанція — ірра!

II.

Перед нами знова дві такі кольорові книжки. Біла англійська і сіра французька. Обі вони публікують акти і по-

Ф у т р а АРТУРА Пайцера

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
Телефон 49-72.

при своїх низьких цінах мають
:: ВИРОБЛЕНУ МАРКУ ::

ти в справі закінчення франко-бритійського морського пакту. Обі вони силкуються відповісти на настільки питання світової преси: поможе цей пакт? Який його ціль? — Обширний коментар, доданий до французького видання актів, зявний раз підчеркує, що цей „компроміс“, не база для розробляючих переговорів, а тільки точка для дискусії. І справді — всі опубліковані документи аргументовані та шов повних агресивних замірів франко-бритійській антанті формально закрити не можна. Але — для прикладу! — чи-ба можна було формально закрити щонебудь агресивно солдактей оранжії російській євнїції, що в ній опубліковано російські документи в справі вибуху війни в 1914 р.? Сказавши і Ізвольський, два російські політики, що свідомо зазначили Росію у війну, виглядають в есперансі їхньої оранжії євнїції не сподіватися ангелів миру. А проте, правда була така, що ці люди хотіли війни; свідомо сіли вітер, щоб в результаті зібрати — страшну бурю.

В сервалі обох найновіших антантських публікацій Чемберлен і Ерліх є немонішми ангелами миру. Формально їх нахоти нічого закрити не можна. Але фактично справа є аж занадто нова. Англія zagrożена Америкою, випадає зі всіх світових ринків, атакована американцями в найважливіших і найбільш цінних пунктах Бритійської Імперії, борониться в той спосіб, що даючи Франції війну руку в Європі, отримує від неї війну руку на океанах. Оперитись об себе плечима, один союзник збертається обантам до заходу, другий до сходу. Цього справжнього зміслу пакту антанті, не затемнить ніяка формалістична, ніякі слова, ніякі митролюбні заперечення. Не затемнить тим більше, що всі відносини документів не опубліковано. Оба уряди цьому навіть не заперечують. Ті недоговорення естатично виявляють змісл пакту. Реалізація не дає на себе довго ждати. Неіланх 24 години після появи обох книжок Куліди заявив офіційно, що не бачить ніякої можливості продовжувати балазки на тему розробки і що всім надій на близьке об'єднання морських зброєнь з цілком пусті. Справа починає на цьому затихати. бо Куліди, що аз кілька тижнів складає свою президентуру не хоче початкувати далекодучих актів. Іх плече швидко черговий президент. Проте в загальному після справа кочиться з поразливою подібністю тими самісними шляхами, що й колишні балазки лімили з англійцями в справі підказ англійських доводили морських розробок. Чим це покінчиться — всі знаємо.

III.

В тасі, коли йшла беззаставна дипломатична дискусія довернути франко-бритійського пакту, репарацийний агент Паркер Діалберт обідав головною європейськими столиці. Зайшла та впертість, з якою американець Паркер Діалберт намагався устатити сповни воєнних ре-

параній? Чи ж Азе американському папі-талові тішили про те, щоб ужити раз уста-вити єдиний Корона зможе заплатити? Чи може арештувати в тім всім дивній-глибокий палітний ливел? Зв'язав-ле передовсім обставина, що з упертістю правдою він ларав в цьому напрямку, щоб остаточно усталити суму німецьких репарацій. Чи залежить може Америці в тім, щоб приблизно зникли, коли Німеччина збудується уже раз своїх зобо-в'язань й зручності у відношенні до євро-пейських потуг свободні дуки? Підготро-вають хіба в той спосіб грунт, щоб в випадку чогось створити собі в Європі євобільного мішного союзника? Поміж не-гативним відношенням Куліджа до від-новленої антанті і поїздками Паркера Джайлберта починає остаттєво вивалитись певний глибокий «сплеск». І це тому в Лондоні і Парижі цілком несподівано починають аналізувати «репараційні труд-нощі», бо відносні уряди цей алязон аро-зуміли? Секретар англійської скарбниці Черчилль цілком несподівано змивався, у тих днях в Парижі і мав основні бала-чи в Пуанкаре.

Із результатом було усталення антан-тської репараційної позиції — отже роз-уміння обох урядів в тому напрямку, що сума німецьких репарацій не може бути в ніякому разі менша від суми, що й мають заплатити антантський союзники Америки. Тимчасом союзники не можуть аж так різко ставити справу. Приходять-ся витримувати миралюбний «фасон», вимушений світловим екапдалом з ре-ліхнього морського паку. Приходиться не робити тим більше, бо невідомо, до того ота Німеччина в майбутньому ще може придатись... Вибір Гугенберга на провідника німецької національної партії й його американіфікаційна позиція, був для союзників достаточним остере-женням, щоб не загнали справи за да-леко. Остаттєво Німеччина офіційно і на підставі постанов IX. сесії Ліги Націй відносилася до всіх дотичних урядів з до-магаючим єдиним остаточно репарацій-ну конференцію. Першим етапом до неї в підготовчий відділ фінансових справ, що відбувається в близьких днях, мають у Берліні.

Загальна увага, що нині звертається в бік конференції аналіз політичного тону, що по суті, постанови цієї конферен-ції будуть рішеннями для дальшого роз-в'язку справ. Бажаність, що створить-ся ситуація, де антантський союзники ви-кажуться щодо Німеччини солідарні, ніж можна було сподіватись. Німеччина є вже нині силою, якою неогорджувані не можна й німецькофільська апаратура Паркера Джайлберта дає щось до думан-ня...

У всякому разі, є не дуже знаменний симптом, що міждатні німецькі фінан-сові круги вступили до британської орбі-тального «Міжнародного Коалітету ро-сійських вірників». Поки що невідомо — чи і як далеко цей сім, прок сто-їть у причинних зв'язках з відношенням нової антанті до справи репарацій. В кожному випадку німецька індустрія дало-ро Сталіна не попустила. Але не й по СРСР тим гірше, що більшовики стоять перед важкою зимою і голодом і нахо-дяться в політичній ситуації, при якій ма-ють і страх за власні голови вже більше партії якут не зможуть.

Зенон Пеленський.

По широкому світі.

У Німеччині страйкує тепер у залізнич-но-металевій промислі 2 міль. робітників.

Кілька франц. паризьких відділів вибра-лось на територію абубтованих марокан-ських племен, де скриваються бандити, що беруть у залон європейців.

У Персії, в районі Ахваз, заворушення спричинені незадоволенням сезан новими реформами, вбито 6 європейців. Відейко завело лад.

Пріме де Рівєра заявив, що єспанська валюта паде несприятливо наслідком бір-жових спекуляцій.

Албанський король переслав Муссо-ліні на дома широкі дружні ордер.

Під час викладу Італійського професо-ра Феліціола в Брюсселі про марш фа-шистів на Рим ділило до білків між фа-шистами і комуністами. 6 комуністів ра-дних, 20 арештованих.

Державна Лотерія Клясова

дає величезні шанси виграти та обогачує рік-річно тисячі людей.

ЛЬОСИ І-ОІ КЛАСИ

поручає колектура

„РУНО“ РАВІЧ І С-КА

у Львові, вул. АКАДЕМІЧНА Ч. 3.

Загальна сума виграних около

27,000.000 ЗОЛОТИХ.

Головні виграні по зол. 750.000, 400.000, 350.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000 і т. д.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!

Тягнення вже 15-го і 16-го листопада ц. р.!

Ціни льосів

цілий льос
зол. 40'--

пів льосу
зол. 20'--

чвертка льосу
зол. 10'--

Нашій колектурі заєдно сприяє щастя. Замовлення з провінції п'ялі годжуваться швидко і скрупулятно, пересилаючи негайно оригінальні льоси, разом з поштовою складанкою П.К.О. на безплатну пересилку належитості.

В цьому місці просимо витати і переслати листом чітко виконане:

Замовлення:

До колектури „РУНО“ РАВІЧ І С-КА у Львові, вул. Академічна Ч. 3.

Отримую замовляю до І-ОІ кл.

... чверток льосів по зол. 10'--, половинку льосів по зол. 20'--, цілий льосів по зол. 40'--.

Належитість зол. ... перешлю поштовою складанкою, яку до-лучить мені фірма до льосів.

Ім'я і назвисько ...

Адреса: ...

(Проситься чітко писати.)

Перший Листопад у Львові.

БОГОСЛУЖЕННЯ І ПАНАХИДА.

День першого листопада був прекрас-ний. Вже ранком далеко перед 10 год. почали збиратись перед Преображенсь-кою церквою маси народу, що прийшли на торжественне Богослуження. Відпра-ва почалась точно в 10 год. під проводом о. мітрата Вазюка в асисті численного львівського духовенства. Співав хор під управлінням рада, Купчинського. Церква була переповнена і крім того маси наро-ду стояли перед нею.

Пополудні ще далеко перед початком панахиди за полоних почали тисячі маси народу заповнити оба подвір'я в за-будованих св. Юра. Точно в год. 8.30 по-чалася панахида під голім небом на по-двір'ю між катедрою та митрополітським палацом, яке було ерко ілюміноване е-лектричними світлом. На гарно урешче-нім і удекорованім престолі сидів світ-лий хрест (з електричних ламп), що робив незвичайне враження. Оба подвір'я залегли непроглядно скіаються народом. Хтось мав нагоду оглянути й агори та ба-чав море людських голов. Однак оба подвір'я св. Юра перед входом до кате-дри не помістили всіх учасників і сто-яли воли і на площі перед входом архи-катедральних забудовань. Учасників бу-ло найменше з 5 тисяч. До панахиди ста-нуло все львівське українське духовен-ство під проводом о. мітрата Вазюка і Войнаровського. Співав хор „Сурми“ під проводом г-ра Неділля. Відповідну святоточну промову вголосив о. д-р Яне-кія. По скінченій панахиді відповідала кіль-катисячна гомла національний гимн, що робило імпозантне враження.

ДАЛЬШІ ПОДІЇ ПО ПАНАХИДІ.

Вчорашнє число „Діла“ зайняло львів-ське Староство Гродське за наш сучас-ний подій, що мали місце по Панахиді. Щоб не паражувати нашого шодовника на нову конфіскацію, обмежуємося нині тільки до подання голові львівської поль-ської преси про ті події.

ЩО ПИШЕ ПОЛЬСЬКА ПРЕСА.

З приводу подій в дні 1. листопада 1928 у Львові пише „Дзєнін Лєвоєскі“, орган львівської і східно-галицької сана-ції:

На Перезенківці невідомі спричинники вночі коло год. 1.30, підпалюючи під пам'ятник оборонців Львова, підложили димовитовий набій, який вибух, не спри-чинивши ніякої шкоди пам'ятникові. На відгомін детонації явилася поліція Ду-шенко і Хшан, але спричинників уже не вистали. Пол. Хшан подався до телефо-ну, щоб повідомити поліційну станцію, а Душенко лишився на місці. Він заяв-ляв сильніший двох осіб, яким заступив дорогу, заважаючи їх, щоб затрималися. У відповідь розляглися револьверні стріли, а одна куля трапила поліцає в ногу. Спричинники подалися до недале-ного двірця пол. Сладовського. На га-літтю пол. явився полоний Цимбал, до якого невідомі віддали три стріли і за-пали в нічній темноті.

„Замах на пам'ятник являється незнайо-мість терористичної техніки і неадеквату підготовки, що вказує на те, що був він довершений людьми, необанайомленими з терором, отже був це замах відокрем-лений, довершений без сумніву україн-ськими хлопцями, що не належать до ніякої терористичної організації“.

Той самої ночі мислявлено „пам'ятник орлят“ в городі технік, облявши його торпидом.

Вночі вивішено теж жовто-блакитні прапори на будинку союзу (тепер: уні-верситету) і на Високому Замку (на уз-гірі).

На протязі нинішнього дня вулицями мі-ста демонстраційно ходили гуртки молоді з жовто-блакитними хорардами.

В 4-тія годні в перші св. Юра на пл. Юра відбувалася панахида в честь полон-них у листопадових боях. Після богослу-ження промовали пол. Целевич і якийсь священик. Описав після втягнення прапору У. В. О. на колузу перни, уформувалася по-ліція, який вирушив вул. Мишевська. Віда-тов „Скала“ заступила дорогу демонстра-там піша поліція, опитуючи їх на пл. Юра. З тоєпи впади стріли. В тій хвилі повник гальсом обляглися відділ міліції поліції. Поліція перелала шарку шаблями, не по-решуючись пальною зброєю. Товну зішхо-ло до забудовань перни св. Юра. З городу Косцюшка і зноза мурих церкв падали стріли. Поліція ввійшла до середини і під

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

838 3-9

погрозою наробіти, випускаючи по 200 осіб, звільнювала поліцію.

Тимчасом невідомі спричинники стріляли до Цитаделі, не трапляючи нікого. На Цитаделі затрубили на тривогу. Полк озброє-ся, а на вулиці встановлено сильні варти.

„Польська студентська молодь, зраштов в безсвідомому і незрозумілому пересвід-ченні, що пертають листопадові часи, ру-шшла перед українським академічним лім при вул. Сувійського. Перез польськими студентами українці заберинадувалися і, загасивши всі світла, почали з вікон стрі-ляти. Двох студентів важко ранило. Поль-ська молодь не далася відстримати і вдер-лася завою до нутра, захопивши партер. В міжності варту Цитаделі віддала салву в напрямі вікон Акад. Дому. На відгомін стріли прибула кічка поліція, яка ввійшла до середини. Український студентів замкну-ло від боємими в двох кімнатах. Цілий дім обсаджено поліцією“.

Польська молодь позаялася під пам'ятник Мишевська, а шумовина рушшла на вул. Руську і Косцюшка. „де здежольовано раз український бей та інститутів. На вул. Руській віддало до поліції з віком нмому револьверових стріли. (Зазначуємо, що з приводу свята в українських інститутах нікого не було, отже хіба „маніфестанти“ стріляли до поліції, вдершись до будинку „Пресвіта“. — Ред.).

„Дзєнін Лєвоєскі“ пише, немов то „спо-ваділля тієї події організувала і спро-покувала У. В. О., яка на протязі для роз-винула в українських середовищах звязку лєтучою, намагаючи до замінання в агрес-ивний виступів проти польської поліції і польського громадянства“.

В передовині: „Супроти вчорашніх ви-падків“ пише той-же „Дзєнін Лєвоєскі“, що „невідповідальні українські елементи не вміють пошанувати сентиментів поль-ського населення, якого свята в своїм плані і аерозку були без тім антирусських інтенцій. Однак українська провокація не оправдує ексгарчаючої реакції польської молоді, якої частина все ще мають стер-чить в пересвідченні, що є під австрій-ським пануванням і постійно ставить себе на становищі політичної рівноправності з очервдиною шкодою для поват держави і респекту для властей. Резування де-монстрацій на українські провокації, які можливо були би ще політично зрозумілі нпр. серед меншостей даної держави між собою, є політичним нонсенсом, поवाद у-сякку кзєстією шкідливим з боку молоді то-го народу, котрий є господарем на тій землі. Ми є в границях польської терри-торії, а не австрійської (чого все ще не розу-міють наші політично невірні елементи), тому лише польська власть є по-кликана до розування і то якнайбільш рі-шучого на українські провокації! — як та-кі, що подібними вискоками в знійні світа кзєстіюють престиж держави і стано-влять народом, який в польській державі править в інтересі всіх, а не впровадзя рі-зні з іншими демонстраціями. Коли ясту-пам з польського боку належитесь суворя адмоніція і критика, то з усею „наєю с-бурення мусимо виступити проти пове-ділля українських демонстрантів в збу-реннях, доцільно організованих змерем, коли на вулицях засипувано поліцію галь-вами револьверових стріли. Мєємо право від наших властей домагатися беззляд-ности, всієї сили, великої енергії і засобів у поборованні подібних явищ, що не ма-ють уосновання ані в настроях руських мас, ані тім оправдання при теперішній повелінці нашого уряду“.

„Слово Польське“ в статті: „Провокації чужих агентур. Стіхійний відрух молоді“ пише:

„Минула доба була у Львові видною провокацією, організованих чужими аген-турами з метою ввести замінання як у державне свято, так також в свято обо-рони Львова, що є немов би вступом до першого. Провокації, розпочаті вночі зі-середни на четвер, глибоко обурили все львівське громадянство, яке однак збе-рігло спокійну поставу. Аж коли роззух-

валеті боївкарі в пополуночних годинах уладили демонстраційний похід, а на інтервенцію поліції відповіли палкою, ніжом і револьверними кулями, від яких ніхто осіб віднесла рани, молодь загрожувала стихійним відрухом протесту. В дві години після святоюрських авантур молоді уладили похід під руський академічний ім при вул. Сушівського, звідки повитано її революверними і карабіновими стрілами, які потягнули низку жертв. Треба зазначити, що які з боку поліції не впади ані один стріл, а молодь була зовсім безборонна.

Після того вступу йде опис подій, перелічених самими страхіттями. З них довідуємося між іншим, що на пл. Юра „чотири стріли, спрямовані проти одного з чинних офіцерів поліції, не вилили („жибіт“)“. Довідуємося далі про „обурююче поведінку відомого з антипольських виступів агітатора посла о. Куницького“, який — подумайте! — потролював... ін-терпеляцією в польському соїмі.

Зі „спокійного“ походу польських студентів під Акад. Дім, „огнище діла чужих агентур і протидержавних заговорів“, довідуємося так:

Коли та молодь — очевидно спокійно — підходила під Акад. Дім, ніби роблячи товариську променад,

„до товпи в вікон Дому і городу апали бевольверові і карабінові стріли. Спровокована стрілами молодь повибила шиб в Акад. Домі, а звязавши браму серед безнастанної револьверової пальби зі сторони українців узяла („вкочила“) до середини, де зі сходів закидала її крилами і столами та тяжкими куферилами. У відповідь на те молодь здемолювала внутрішні улаження, не порушуючи приватних мешкань(?)“.

„Коли год, 9-ої йшла група демонстрантів (отже не шумовина, як подає „Дз. Львівський“) під впливом відомостей про тяжке ранення академіків і поліцаїв подався на вул. Руській, де здемолювала ввечерю й інтролітаторію „Діла“.

Сюжетна „Хвіля“ в статті „Криваві випадки у Львові“ подає між іншим таку цікаву інформацію:

„Відносно замаку на Перевіжці слідчий відділ державної поліції видав учора офіційний пресовий комунікат, в якому клеймить акт підложання публічного матеріалу та арештування поліцаїв і вважає його провокацією з боку української молоді, зверненою проти „оборонців Львова“ і цілого польського громадянства. В дві святкування десятилітніх роковин. В пресовім комунікаті поліція доносить, що спричинниками замаку були українські студенти“.

Про погром українських установ пише „Хвіля“ ось що:

„Демонстранти у переході вибила шиб у будинках, що належать до українців. Між іншим вибили шиб в раді помішань при вул. Руській і в будинку при вул. Підвалах 7, що належить до „Дністра“. Найбільше потерпіла друкарня „Діла“ при вул. Бляхарської, де здемолювано ротативну машину і ліногати, при чому на вулицю викинено цілі зові ротативного паперу вагою кількісот кілограмів і безліч рукописів. Опісля демонстранти при допомозі драбин дістали до будинку друкарні Ставропілї при Домініканській площі і тут довершили величезні деградації. Також зазначено улаження „Просвіти“. Вибило шиб в Центральній Комітеті УНДО при вул. Костюшка 1, де міститься секретаріат УНДО. Крім того вибито шиб в раді українських установ та збрало вибіски деяким українським адвонатам“.

Стільки подає польська і жидівська преса. З наведених вище причин адержуємося від есенціональних поправок і коментарів.

ШКОДИ В УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВАХ.

Наслідком демонстрацій польської молоді знищено малювальну виставку картин в Академічному Домі при вул. Сушівського та здемолювало партер цього будинку.

В школі „Рідної Школи“ при вул. Мохачанського повибиано всі вікна.

В домі Музичного Інституту ім. Лисенка при вул. Пашкевича теж повибиано вікна.

Локаль централі „Маслосоюзу“ здемолювано.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ, у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ ШОВКИ, СУКНА на МУЖЕСЬКІ ОДЯГИ.

Повибиано шиб в „Дністрі“, Земельному Банку“ і Ставропілї.

СТРАТИ В „ДІЛІ“.

Демонстранти зірвалися до будинку „Просвіти“ від вул. Бляхарської і спалили кількапацять років паперу, здемолювали велику друкарську ротативну машину „Діла“ і найкращу плоску машину. В партері потякали всі шиб та повибикували двері і віконниці. Друкарня „Діла“ має шкоди на 34 тисячі доларів у самих друкарських машинах і урядженні.

ШКОДИ В ПЕРЕПЛЕТНІ „ПРОСВІТИ“.

По здемолюванні друкарських машин подалися демонстранти на перший поверх і здемолювали цілковито переплетню „Просвіти“ разом з машинами і всіми меблями.

Коли товпа демонстрантів здобувала вхід до будинку „Діла“ з вул. Бляхарської вулиці в Радальній „Діла“ був тоді редактор. Зорієнтувавшись в ситуації почав телефонувати, але 15 минут централь не відповідала. Редактор мав враження, що телефонічне получення товпа перервала і страив надію на ратунок. Нагло телефон відзивався. Це донимала редакція соціалістичного „Дзєніка Людового“ про події в Академічному Домі. Тоді товпо почав редактор наново добиватися получення з органами безпеченства, але самі того добила діло руйни в будинку „Просвіти“ було доконане. Поліція прийшла тоді, коли почали здобувати вхід до редакції „Діла“.

ТЕЛЕФОНІЧНА ЦЕНТРАЛЯ НЕВРАЗЛИВА.

Коли товпа демонстрантів здобувала вхід до будинку „Діла“ з вул. Бляхарської вулиці в Радальній „Діла“ був тоді редактор. Зорієнтувавшись в ситуації почав телефонувати, але 15 минут централь не відповідала. Редактор мав враження, що телефонічне получення товпа перервала і страив надію на ратунок. Нагло телефон відзивався. Це донимала редакція соціалістичного „Дзєніка Людового“ про події в Академічному Домі. Тоді товпо почав редактор наново добиватися получення з органами безпеченства, але самі того добила діло руйни в будинку „Просвіти“ було доконане. Поліція прийшла тоді, коли почали здобувати вхід до редакції „Діла“.

РАНЕНИ.

Є багато ранених, а між ними кілька поліцаїв і кілька польських студентів. Є ранені жінки і діти. Рани різні: від стрілів і товчець. Досі не можна було підрахувати всіх ранених. Ратунокова станція мала заосмотрити коло 60 осіб.

ИНТЕРВЕНЦИЯ ПОСЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

Вечером дня 1. листопада інтервеніював голова Української Парляментарної Рєпрезєнтації посол д-р Дмитро Левицький і посол Остап Луцький у львівському Старості Гродзькому в справі подій на пл. св. Юра. Староста гродзький заявив, що звинних покарає та до німких ексцєсів не допустить. Інтервенція мала місце перед подіями під українським Академічним Домом і перед здемолюванням друкарні „Діла“ і переплетні „Просвіти“ в будинку „Просвіти“.

Коло години 11. вночі вислав голова Української Парляментарної Рєпрезєнтації д-р Дм. Левицький відповідну телеграму до прємєра Ради міністрів у Варшаві Бартя в справі львівських подій.

—о—

ИНТЕРВЕНЦИЯ В СПРАВІ КОНФІСКАТИ „ДІЛА“.

Дня 2. листопада інтервеніювали з старості гродзьким о. кан. Лопатинський, директор Вид. С-ки „Діло“ і редактор „Діла“ В. Мудрий в справі вчорашньої конфіскації „Діла“. Староста гродзький стоїть на становищі, що опис подій з першого листопада у Львові був поданий у „Діло“ тенденційно та односторонньо. З розмови виплило, що „Діла“ не будуть конфіскувати тоді, коли воно буде освітлювати події так, як це робить польська преса. Очевидно, що дискусія на ту тему була і є завшишкою.

ДАЛЬШІ ДЕМОНСТРАЦІЇ У ЛЬВОВІ.

Нимішні львівська „Хвіля“ доносить:

Вчора 2. листопада прийшло у Львові до дальших ексцєсів. Около 1500 людей у поході перейшло із Академічної вул. і на Марійської в сторону Ринку. По дорозі при вул. Боїмів ч. 4. вєдєлся до бюр часопису „Новий Час“ і поломилі обстановку та побили шиб. Поліція виперла товпу. Інший гурт вибєз шиб в кількох місцях у Ринку і вул. Хорущини. Крім того повибиали шиб в українських інституціях при вул. Підвалах.

При вул. Руській побили шиб в українських і жидівських крамницях.

Вчора переводила поліція ревізію в українським Акад. Домі.

В п'ятницю в 12 год. прийшов до будинку „Просвіти“ поліційний комісар Біленчик і заборонив фотографувати місця змечєння.

Вночі 2. листопада демонстранти спалили трибуну на пл. „Сокбаз-Батька“. Пожежу вгасила огнева сторожа.

Треба ще згадати, що в чєтер демонстранти здемолювали теж у будинку „Просвіти“ локаль Технічного Т-ва, де знищили клішєрню, бібліотеку, портрет проф. Левинського (кисти Труша). В переплетні „Просвіти“ знищили багато цінних рукописів і друків, відданих до оправи, що були власністю Нац. Музею.

В зв'язі з львівськими подіями були у мін. вл. справ послы ББ. Стронський і Левиєнгері і домагалися, щоб уряд перевів слідство і безоглядно покарав винуватих українців. Міністр відповів, що уряд видає уже відповідні зарядження. „Слово Польське“ сподїється, що коли до союму вклинє внесення на видачу пос. Дм. Левицького і Цєлевича, то соїм великою більшістю прийме таке внесення.

До Львова приїхав начальник виділу безпеченства мін-ства вл. справ д-р Рачинський. Він бере участь при слідстві, яке має устїйнити винуватців чєтвергових подій. Прємєрові Бартелєві і мін. Складковському вислали обширний рапорт.

Загальний Зїзд „Рідної Школи“ розв'язаний!

В п'ятницю 2. п. м. зачався у великій залі Народнього Дому Загальний Зїзд „Рідної Школи“. Присутніх на салі до год. 11. було 132 умандатованих делегатів з цілого краю, крім того було кількадесятє гостей на галєрії і кількох представників української прєси.

Збори отворив голова „Рідної Школи“ радн. Кокоруда, після чого на внесення проф. Гредзькогого вибрано комісію-матку в складі 7 осіб. Друга ліста, поставлена п. Зубреєм (на якій були деякі особи і з першої лісти), перепала.

З черги відчитано протокол попереднього Зїзду, а потім правильний наразд.

Звідомлення з діяльності централі зложив у заступстві перешкодженого секретаря п. Мартинця посол М. Струтинський, а по нїм приступив до звідомлення про стан гімназії „Рідної Школи“ інспектор тих шкіл д-р Макарушна.

В часі реферату д-ра Макарушки зайшов такий інцидєнт: на салі явилася група молоді обох полів, якої представник став відчитувати демонстраційні резолюції, в яких було м. ін. домагання викинути з „Р. Ш.“ всіх опортуністів і т. п. На це піднявся представник поліції радн. Бєхметюк і зажадав від прєзидії Зїзду відібрання голосу тому, що читав резолюції. Коли трикратне вівзання прєзидії нічого не поможєло, представник поліції розв'язав Зїзд, мотивуючи це тим, що в Зїзді беруть участь і проголосують резолюції люди чужі, до справ „Рідної Школи“ неприємні.

БІЛДНИЦЮ не докрово-ність усуває ділає зміцнюючо, відживляючо, побу-джує апетит, неощенений середний для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофського, вноє хімово-залїзне на еспанській мадєді. До набуття у всіх активних і дрогуєриях. Ціна за фла. 3.25 зол., пів 2.40. У власний інтерєс жадати виразно М-ра Кшиштофського вноє хімово-залїзне. Laboratorium chem.-farm. Mr. M. Krzysztofowski, Tarnów. 774 6—2

Чисельність ВКП(б).

В радянській прєсі появилєся найпоі-ші статистичні дані про чєисельність все-союзної комуністичної партії більшовиків (ВКП(б)), які дають цікаве освітлення її розвитку. Отже на 1. січня 1928 р. партія мала в своїх рядах 1,304.471 кому-ністів, по день 1. липня 1928 р. це чєисло підєсочило до 1,418.060 членів. Таким чєином за півроку партія зросла на 113.589 членів, або на 8.7 відсотків.

Соціалні відносини в партії такі: 1. січня 1927 р. було в нїй 740.741 робітників (56.8 відс.), 300.001 чєлан (22.9 відс.) і 264.640 урядовців та інших (20.3 відс.). 1. липня 1928 р. чєисло робітників збільшилось до 848.744 (59.9 відс.), сєлан до 309.492 (21.8 відс.) а урядовців та інших до 259.801 (19.3 відс.).

З наведених цифр бачимо, що в чєисто сєлянській країні у пануючій та виконуючій повноту владі партії сєлянство заступленє мінімально. Над ним має величезну перевагу міський елемент тобто робітництво і сєдуьовники. Порівняючи відсоток сєлан у партії з 1927 і 1928 р. бачимо, що зі зростом партії як такої рїз-ночасно змєншується і бєз того міні-маліний вплив та голос сєлянства у партії. По комуністичному це озєється „сєюзом робітництва зі сєлянством“!

Ріжні вісти.

ТРОЦЬКИЙ ЗАПОВІДАЄ УПАДОК БІЛЬШОВИЗМУ.

„Фос. Цтг.“ зачинає друкувати переклад нової, нєлєгально виданої в СРСР і скон-фіскованої більш. властями книжки Троцького „Правдивє положєння в СРСР“. Троцький критикє диктатуру більш. кер-манівчє і заповідає нєдалєкий упадок більшовизму.

НОВИЙ ПОС. КЛЮБ.

Пос. Сєнєк (Сєльроб-правниця) виступив з клубу і з пос. Хамом і Вальницьким (Сєльроб-лівниця) утворив новий клуб „Сєльроб-Єдність“.

Біржа.

Гроші.

Америкаєський долєр 8.67:50—8.88:00, канадїєський долєр 8.81:50—8.82:00, чєська корона 0.26:25—0.26:50, австрїєський шї-лінг 1.25:50—1.25:00, румунська лєя 0.05:25—0.05:50, французький франк 0.34:50—0.34:75, швейцарський франк 1.71:50—1.71:80, фунт штерлінгів 43:40:00—43:50:00, радянський чєрвєнєц 26:00—27:00.

Золото: 20 корєн 36:60:00—36:80:00, 20 франків 34:40:00—34:70:00, 20 нїмєцьких марок 42:40:00—42:75:00, 10 росїєських рублів 46:80:00—47:20:00.

Срібло: Австрїєська корона 0.69:00—0.70:00, 5 австрїєських корєн 3.55:00—3.60:00, австрїєський фєлєрєя 1.77:00—1.80:00, росїєський рубєль 3.00:00—3.10:00, копїйки за рубєль 1.50:00—1.55:00.

Збірна.

Пшєнниця двїєрська 46:50—47:50, пшєн-ниця сєлянська 44:00—44:50, жито галицьке 34:75—35:75, ячмінь галицький броварий-ний 30:50—31:50, ячмінь на млино 30:00—31:00, ячмінь пастїєний 35:50—36:25, овєс галицький 31:50—32:50, кукурудза румун-ська 44:00—44:50, бараболі промїсєльна 5:75—6:25, фасоль біла 85:00—110:00, фасоль колєрова 55:00—60:00, фасоль красє 75:00—85:00, горох пів-Вікторія 57:50—67:50, горох півний 45:00—47:00, бобєк 30:00—35:00, мїшанка паст. в зерні 00:00—00:00, нїка 34:25—38:25, сїно солодєке красєє прєсозанє 18:00—20:00, солома прєсозанє 5:00—5:25, грєчка 35:00—36:75, льєн 72:00—74:00, лубїнь сїний 21:50—22:50, рі-пак озимий 70:00—72:00, мука пшєнниця 50 при. 71:00—69:00, мука жїтїна 70 при. 51:00—51:00, грисїк кукурудзаний 67:00—70:00, мука кукурудзана 49:00—51:00, отру-би жїтїні 24:75—25:25, отруби пшєнницї 25:25—25:75, круш грєчані 70:75—72:75, пшєно 24:75—25:25, круш ячмієні 49:25—51:75, пємєка 49:00—51:00, прєсо красєє 40:00—41:00, макухи лїняні 49:00—50:00, коняєшїна красєа 220:00—250:00, мак сї-ній 125:00—135:00, мак сїний 100:00—110:00. Мїшки ютєві виробу Стрєлєд Вєрта 1:68—1:72, мїшки ужївані добрі 1:38—1:42.

„ОЛЬКА”

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ
найтриваліші — найдешевші

РИНОК Ч. 35.

біля „Народної Торговлі”.

НОВИНИ

— Ріжні вістки. У Харкові помер у 73 р. життя проф. Кравцов. — У Парижі помер у 68 році Теодор Райнз, визначний учений, спеціаліст від грецької метрики, музики та епіграфіки, автор „Історії жидів”; його брат Соломон є визначним археологом. — Грецькі жандарми за дозволом болгарської поліції арештували на болгарській території бандитів, що недавно прибули поїздом біля Явни і захопили 10 мільйонів призначених для державного банку. — Ватикан дав оцінку своє майно: всі костели приналежать до нього в Римі і решта його майна варта 500 мільярдів лір. — У Ковні припинили на місяць деншик „Рітас” і наложив на нього кару за неточні судові справоздання. — Мері Пікфорд і її муж Фербенкс, дві зорі американського екрану, мають на домагання позаткового уряду заплатити по 1 мільйону дол. за три минулі роки, за які заплатили за мало. — Бувши чемпіон боксу Жорж Нарпантіс підписав контракт з англійським лондонським мюзік-голем на виступи танців, співу та боксу. — На березі озера Мічиган поставили пам'ятник великому франц. лікарю Пастеру.

— Виставка з дефіцитом. Пресова виставка влаштована в Києві скінчилася фінансовим недовором на 35 мільйонів. Найбільше витрат пішло на будівлі призначені виключно на виставку, а тепер мало придатні для міста.

— Співробітний музей. Географічна обсерваторія РСР має вибрати одно з міст на Сибірі, щоб там збудувати великий музей. У ньому будуть зберігатися тіла людей і звірат у делі напрогнісі сочень літ, себто довше, ніж цей музей зможе востанок. Музей зберігатиме тіла людей різних рас, а також рідкі звірати давно минулих епох. Відомо, що крижані шарі зберігають тіла незіпсованими. Будова такого музею коштувала б 10 мільйонів карб.

— Операція над злочинцями. У комісії для реформи кримінального кодексу в ній, парламенті ведеться жива дискусія, чи не слід би втягнути в кодекс закону, що злочинців з уродження, яких ніяка кара не в силі змінити, треба би піддавати операції, що робила б їх безплідними. В Америці такий закон об'являється вже в 25 державках. Учені мали би знайти способи, щоб така операція не була небезпечною для життя засудженого.

— Літературний процес. Від 1901 р. по-заявився Франц. мовою твори Толстого під контролем графині С. А. Толстой. Вийшло 27 томів, але в 1919 р. видавець зобразив контракт з перекладником Бінштом, закінчивши, що його перекладає в слабій. Перекладчик вніс судову скаргу; процес тягнувся кілька літ; тепер суд признав перекладникові 30.000 фр. відшкодування.

— Д-р Бурга арештований. Ще вчора передавали ми за чужиною пресою звістку про втечу марсейського лікаря, який пошукав себе самотнім у Венеції. Нині приходить телеграма, що влада Венеції видала його Франції і що він знову стане перед судом.

— Марсейський Ляндірі помер. Пер Рей, злочинець з Марсеї, що задушив у своїй віллі три жінки і мав на совісті ще й інші жертви, не діждався суду. Він помер у азвичайній голодною смертю, відморозившись від їжі. На кілька годин перед смертю він збожеволів. Рей виступав у Марсеї під прізвиськом Пра, якому колись укривав притулок. Він давав оголошення до часописів про намір женитися, зовсім так само як Ляндірі, і знайомих жінок грабив і вбивав. Побачивши, що за ним стежать, він утік до Альєри, де жив раніше довгий час. Та там його перловили. Рей заперечував до останньої хвилини свою вину, так само як Ляндірі. Париж ждав нетерпляче на бульварно-сенсацийний процес, який тепер пропав.

— Соціаліст, який обстоював монархію. Появилася в Берліні цікава книжка п. з. „Спогади одного соціаліста”. Автором твору є відомий німецький соціал-демократ, теперішній посол до райхстагу. Писав Шайдеман. Найцікавіші розділи цієї книжки відносяться до друга автора — відомого німецького соціаліста Фридриха Еберта. Доказують вони зайвий раз, що навіть великі мужі та політики не вміють бути послідовними в рішеннях моментах. Центральна фігура тих розділів Еберт, широко відомий перед війною зі своєї несприятливої кампанії проти німецької лівосторонньої — показався під час пам'ятного пе-

ревороту в Німеччині в кінці 9 жовтня 1917 року — завадивши оборонцем монархії, на-кидуючись з лайкою на тих послів які жадали скінчення кайзера Вільгельма. Книжка Шайдемана своїми реалістичними споминами викликає в німецьких політико-літературних колах велику сенсацію.

— Ясновидючий хлопець. У замойському повіті в Любелішчині, в селі Михайлові, появився якийсь хлопець — чудо. Доказав його збирається юрба народу, перед якою він оголошує він реалістичні промови та демонструє свою ясновидючість. Хлопець на дійсно наче читає в думках кожного, хто до нього підійде. Без науми може він точний вік уперше баченої людини. П'ять та прізвище, так само може подати хід життєвих подій, говорить кілька днів особа має грошей у кишені, то-що. Він сам дає себе „дванадцятим пророком світа”, та заховається так, начеб він стоїть у постійному контакті з таємничим дотом. Хлопець відкавалася вчепі-всхліпці.

— Зріст обігу банкнотів у СРСР. У СРСР побільшувалося постійно число обігу банкнотів. Ще 1 вересня було в обігу банкнотів на 1.803.100.000 рублів, а 1 жовтня банкнотний обіг був збільшений на суму 1.917.400.000. В порівнянні з жовтнем минулого року, прибуло до радянської обігової валюти 343.100.000 рублів у банкнотах.

— Європеїзація Болівії. Манія європеїзації захопила також пізньо-американські країни. Нещодавно влада цієї країни приказала мешканцям столиці Болівії Ля Пац одягатися по європейській моді. До-тепер більшість населення цього міста ходила в індіанських строях, які своєю мальовничістю, традиційною від часу, коли Болівію загорнули під свою владу еспанці — зробила це місто найбільше своєрідним у провінції Америки. Однак не завжди доказ культури і європеїзації, що починається від одягу мало ще має спільного з культурою.

— Книжки під покровом Ліги Націй. „Міжнародний інститут духовної співпраці” оснований при Лізі Націй вийде за спонукують лондонського бібліотекаря Райта список нових книжок за останні роки різних народів, поручаючи найцінніші. У списку за 1924 р. було 20 народів, у 1925 — 27. Кожний народ має окремий комітет, що предкладає свій список. Цікаве, що в останніх загальних списках на 471 творів, 400 має характер науковий. Японія на 26 загальних має 21 науковий; таку саму перевагу у виборі має своїм творам Еспанія, Італія, Греція, Єгипет і Норвегія, країна географічних відкриттів. Не треба забувати, що такі списки роблені головню з думкою про переклади на чужинну мову, як поручення для чужинців. Нпр. Франція не подає ні одного твору з тих, які вже є й так негайно перекладені на німецьку мову. Список російських книжок змешаний у Лондоні „Секцією бібліологічної психології” називає на 40 книжок лише 4 літературні твори. Австрія нпр. згадує поруч літер. новин Шніцлера „Ельзи” і Верфеля „Верді” від 20 літ перевиданого Вайнінгера „Пол і характер” і „куховарський підручник „Віденська кухня”.

Театри.

Великий Міський Театр:
Субота 3-го, г. 4:00 поп. „Teatro del Piccoli” (для молоді).
Субота 3-го, год. 7:00 веч. „Таємничі Дам”, оперетта.
Субота 3-го, г. 9:30 веч. „Teatro del Piccoli”.

Кіна.

„Аполло”: „Президент”.
„Лек”: „Дикунка”.
„Оаза”: „Коди в жінок прохидается кохання”.
„Палас”: „Поворот з леволі”.
„Фатаморганна”: „Дінчур”.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича на Волинні.
Возоднир Волинський

Турійськ
1. XI. Циганка Аза.
2. XI. Віл.
3. XI. Гейша.
4. XI. Визрест.
5. XI. Маруся Богуславна.
6. XI. Циганка Аза.
7. XI. Деня і Ніч.
8. XI. Віл.
9. XI. Віл.
10. XI. Деня і Ніч.
11. XI. Віл.
846 4-2

З Українського Технічного Товариства у Львові. Вийді рішши перенести по-тижневий з'єднання зі сучасності на середу год. 18, починаючи від 1. листопада п. р.

Львівський Гротесковий Театр Ляльок відідає з виставами слянозв'язної гротески на 3-й і 4-й флора Чіпки і Ле-ле п. з. „ВЕТЕІ НАШИХ ДНІВ” міста Перемішля в невідомо, для 4. падоліста. Дрогобицького невідомо, для 5. падоліста і Самбір у виторок, для 6. падоліста п. р. 861 2-3

Головна Рада і Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові повідомляють, що свито послання повопоставленних хрестів на стрілецьких могилах на Личаківських пантіарі, зповіджене на 4. листопада з причин від Т-ва незалежних відділення

Святкування ювілею анад. К. Студинського, призначене на неділю 4. XI. з огляду на відомі події не відбудеться, а перенесеться на неділю 2. XII. За Ювілейний Комітет: Д-р І. пеніццький.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТОЛОЧАЛЬНЯ найближчих десятих на пломентах планках, навіть зявнених. Відвідування на спеціальних машинах. Перероблювання на модний фасон. Фарбування футер динським способом. — М. Мольська-Павлюк, Львів, вул. Соборного ч. 12. Тел. 17-04 970 12-2

ВЛАСНИЧКА вищої школи жіночого краєзнавства повідомляє, що при школі відкрито робітню мундирів, для учениць жіночих шкіл, по ціні 20 зол. Та-кож приймає працю в найскромнішій крузі, по найнижчій ціні. М. Козловська, Академічна 22. 497 9-2

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Вірменської Поля ч. 1. (біля Зеленої). Тел. 59-60. 848 4-5

ГОДИННИК ВАШІ буде найкраще на-правлений у найбільшій годинничарській роботі Івана Зельте в райях, Львів п. з. Марійська 3 — 3 провінції просимо репаратії призначити поштою. — Старомодні дамські годинники пере-робляємо на ручні. 3 6 127-2

ЖІНОЧЕ ВІДЛЯ КРАЄВЕ, закордон-не по цінах значно знижених. Піпес, Львів, вул. Боїнів ч. 7. 686 10-10

МДНІ браковані, також існу бі-жутерія поручає дешево Домбровські-Розважівські, Львів, (Го-тець Жоржа), Тел. 27-29. 2481 19-2

ПАНЮ, яка їхалаб у цій місяці до Пра-ги, прошу укладіння подати це до від-дома до Адміністрації „Діла” під „Пра-га”. 1-3

НЕГАЙНО пошукую виправного ін-структора до учениць з 7. кл. шко-ли вселюдської. Зарад школи Вірхоміа Веліка п. Пивничка. 868 1-1

П. ЛЬВА ЛІСКОВАЦЬКОГО, бувшо-го сотника УГА, прошу заславно подати свою адресу. — Д-р Михайло Гринів, адвокат в Бучачі. 867 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст неут ледіні, серця і жолушка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 4-24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. П. п.

Скріплювання хитаються зубів пльом-бування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в калітку і золоті після найновішої системи. Пациєнти з провінції помагаються в найкращому часі П. Т. Урядовиці і студентам значна зниж-ка. Покеші в сплатах. Тел. 65 73. 855 3-5

„HIS MASTER'S VOICE”

признані на цілій земській кулі як найпре-цізніші

THE GRAMOPHONE Co Ltd. LONDON

Генеральне Представництво на Польщу

Йосиф Векслер

ВАРШАВА, вул. МАРШАЛКОВСЬКА 132.

КРАКІВ, 871 1-2

Львів, Сикстуська 2.

Елегантна Пані

винюс

столової посуду

з альпаки або плятеру

лише від

А. Гальського

Львів, СОВІСЬКОГО ч. 3

863 а)

1-2

Одинока у Львові:

„ГОРСЕТІЯ”

на франц. зразок поручає: гумові новас, бездріпки, паліфери, підвалки, нагрудники, опашки та менстру-альні реформні, трикотові ре-формні шевкові тільки у фірмі „Гор-сетія” Р. КЕРНЕР, Львів, Пасаж Миколая над кіном Утіха. Тел. 51-24. 8-12

На замовлення готові

Футра

і перер'бки поручає

ф-ма Ф. І. ЛЮБЕЛЬСЬКІ

Львів, Рутівського 3. Тел. 48-79 569 40 літ існує. 8-10

СТИЛЕВІ МЕБЛІ

найкращі вироби краєві і закордонні по-пріступних цінах тільки у фірмі

БРИК І ГРИНЕР

Львів, Ягайлонська 24. Телефон 21-76, 869 біля кіна „Марусянка”. 1-5

30л. 11-00 БУДИЛЬНИКИ 30л. 11-00

франц. закорд.

363 з гарантією, тільки у фірмі 1-3

Б. ГРИНБЕРГ, Сикстуська 4. Тел. 59-22.

НЕРВОЛЬ

Хемінга д-ра ФРАНЦОЗА, одиникий радикальний і випро-бований середник (натрипін) на

РЕВМАТИЗМ

кольку з причини пере-студії, на постріл, іскіас і т. п.

Жадати в аптеках. Жадати в аптеках. Вибір і головна прощада.

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, КОПЕРНИКА ч. 1.

870 1-2

КОНКУРС.

Управа приватної учительської жі-ночої Семинарії СС. Василянко в Дро-гобичі розписує конкурс на посади:

1) Учителя (дівки) польської мови.
2) Учителя (дівки) педагогічних наук.
3) Учителя (дівки) рисунків.

Рефлектується лише на кваліфіковані силі, згідно з дозволом навчання. Плат-ня після уживи. Зголошення з докумен-ням відпису документів до 15-го листо-пада п. р. 866 1-2

ДІЛО

ВХОДНІЙ ШОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринек ч. 16, II. пов.
Конт. почт. швдн. 143322.
Адреса для телеграм:
«Літо», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в креку 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — змінні адреси і зони.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
—
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 коп.

Парцеляція парохіяльних ґрунтів.

Греко-католики, ординарії в Галичині приступили вже у власному зоряді до частинного введення в життя постанов арт. XXIV. конкордату і видали в цій справі свої зарядження. Свого часу обговорив я в „Ділі“ зарядження станиславівського єпископа д-ра Хомишина, тут тільки пригадую, що в засаді лише він тільки таку кількість ґрунту на ви́посаження пароха, яку як максимум означає згаданий вище артикул конкордату, себто 30 гектарів. Надвижку понад цю кількість мається продати, полишаючи 7 гект. для місцевої церковної прислуги (5 гект. для дяка і 2 гект. для паламаря). Крім цього 5 гект. мається продати на єпархіальну дяківську школу, а у парохіях з більшим ґрунтовим вини́нуванням мається в додатку призначити 7 гект. для церковної прислуги у тих парохіях, що не мають достаточної кількості землі на вини́нування церковної прислуги.

Дещо відмінне зарядження видав львівський гр.-кат. митрополічний ординаріат під датою 13. жовтня ц. р., оголошене у Львівських Архієпархіальних Відомостях ч. 4. а 15. жовтня 1928. Передовсім не заряджено тут продажі цілої надвижки понад 30 гектарів, як це зроблено у станіславівській єпархії, бо до продажу призначено тільки половину цієї надвижки і тут парохі будуть покищо користуватися більшою кількістю землі як у сусідній станіславівській єпархії, досі найліпше готованій.

Другою засадничою ріжницею є те, що у львівській архієпархії не подбано цілковито про тривале забезпечення землею церковної прислуги. Можливо, що митрополичий ординаріат має на оці зробити це пізніше і трівало у формі окремого земельного фонду забезпечити долю дяків і паламарів, що нині вже голосно — і треба признати, що цілком слушно, головно, коли йде справа про дяків — говорять про своє матеріяльне покращення. Зі соціального і національного боку — про церковний вже й не говорити — є розв'язка дяківської справи дуже пекуча і не сумніваюся, що і митрополичий ординаріат у Львові її корисно поладить і заіквідує наболілу у нас справу забезпечення долі церковної прислуги.

Накінєць і техніка продажі інша. В станіславівській єпархії рішає сам єпископ, а місцевий парох чи завідатель є властиво лишень посередником при продажі, тут переводить продаж деканальні маєткова рада, а затверджує митрополічий ординаріат. Ціна осягнена з продажі має бути внесена до архієпархіального фонду. Зазначую, що парохії, зложені з матірньої і з одної або більше дочерних церков, потерплять не багато. У тих парохіях, де дочерні мали окрему, на себе заїнтабульовану земельну власність як майно єреклієвне, а не чисто церковне чи фондациєвне, землі до продажі буде дуже мало, бо тут окремими єреклієвими грамотами ще перед п'яти роками утворено з них окремі парохії, що ними завідує парох дотеперішньої матірньої церкви. Потерплять найбільше настоятелі добре вивінованих земель парохій з одної церквою, або з такими до-

черними, що не мають власного звинувачення.

По думці зарядження митрополичого ординаріату до обшару, який може остати для кожного приходства, чи то матірнього, чи дочернього, не вчисляються ліси, городи, парцелі будівельні і подвір'я. Тому, що конкордат виразно признає церкві вибір ґрунтів, які мається лишити як живинування парохії, належить продати ґрунти дальше положені, гіршої каяси, меншого простору. З огляду на кошти помірив і виготовлення мапок поділу належить по можности винимати поділу більшини парцель і продавати лише цілі парцелі. Продаж належить перевести з правила через публичну ліцитацію, при якій по можности крім місцевого настоятеля парохії має бути присутний один з членів деканальної маєткової ради, що складається з декана і трьох членів-парохій. Продавати належить в першій мірі власним парохіянам згд. парохіянам прилучених парохій, а щойно в дальшій через парохіянам сусідніх громад: на випадок рівних оферт мають першештвом купна малоземельні.

Одна тут заувага що до речинця продажі, який означено до 15. листопада ц. р. Він є безумовно за короткий, особливо щодо парохій, де є більша кількість землі на продаж і силою факту, цей речинець продовжитись певно по кінець біжучого року.

Ціна має бути означена і зложена в американських доларах; третя частина має бути зложена як вадія і надіслана до митрополичого ординаріату разом з протоколом ліcitaційним і опінією деканальної маєткової ради та іншими виказами і документами, які подрібно вичисляє згаданий розпорядок. Письменний контракт маєтись виготовити доперва по затвердженні ліcitaції митрополичим ординаріатом, котрий очевидно може не дати такого затвердження. Ціна мусить бути зложена в цілости при підписуванні контракту (при ліcitaції треба зложити тільки третину ціни як вадію котру звертається на випадок незатвердження ліcitaції через митр. ординаріат); у виїмкових випадках можна обмежити до половини ціни, коли решта, якої платности не належить протягати понад один рік — буде забезпечена гіпотечно на купленому ґрунті.

Підприємство аналогічного зарядження в перемиській єпархії поки що не знаю, — знаю тільки, що і там іде подібна акція як у Львові та в Станіславові.

Стільки зробили досі наші церковні влади у виконанні арт. XXIV. конкордату. Правительство зі свого боку не зробило ще нічого і досі ще не видало виконавчого розпорядку до арт. XXIV. конкордату. В справі цього розпорядку був я в міністерстві земельних реформ у начальника правного відділу п. Пйотровського ще в перших днях вересня ц. р., бо його заданням було приготувати такий розпорядок. В міжчасі і його реферат обняв д-р Лонцький, бувший презес окружного уряду земельного в Кракові. В дні 24. жовтня ц. р. відбув я довшу конференцію з д-ром Лонцьким в його бюрі в міністерстві земельних реформ у

Варшаві і від нього довідався я ось-що: Йому доручено виготовити проект виконавчого розпорядку ради міністрів до арт. XXIV. конкордату в узгодженні з відповідними постановами законів і розпорядків про виконання земельної реформи. Такий проект він приготував і ще цього року пропонує міністрові земельних реформ д-ру Станевичеві. Після цього проект стане предметом нарад між міністерством земельних реформ і міністерством віроісповідань і освіти і може підпасти деяким змінам і зойно по усталенні тексту обома міністерствами проект піде на раду міністрів. Та на тім ще не кінець, бо перед оголошенням розпорядку у Вістнику Законів пропонується його папській комісії, що без сумніву поставити від себе деякі застереження і внести на зміну. Їх розважить рада міністрів і зойно тоді оголосить у Вістнику Законів. Та все потребує довший час так, що у найліпшому разі виконавчий розпорядок до арт. XXIV. конкордату може повинитися в оголошенні зойно в перших місяцях слідуючого (1929) року.

При нагоді свого побуту у д-ра Лонцького порушив я також справу затвердження і інтабуляції контрактів продажі ерекційних ґрунтів. Я станув на становищі, що су-проти ухвалення австрійського цісарського розпорядку з 1915 р. про оборот землею, контракти купна-продажі ерекційних ґрунтів, записаних у книги ґрунтови при повітових судах, не потребують ніякого затвердження через відносні уряди земельні і мають бути інтабульовані без їхньої затверджуючої клявау-ї, як це є тепер у нас в Галичині зі всіми селянськими ґрунтами. Інший погляд на цю справу є в д-ра Лонцького. Він іменню є цієї думки, що всі безумовно контракти купна-продажі ерекційних ґрунтів мають бути затверджені через окружні уряди земельні. При цьому д-р Лонцький заявив, що оскільки мова про кілька або кільканацять моргів ґрунту — в додатку у різних дрібних парцелях — то окружні уряди земельні не будуть робити ніяких труднощів у затвердженні і не будуть жадати переведення тих всіх формально-

стей, яких вимагається при передаче більшості земельної власності. Подрібних інструкцій у цій справі окружні уряди земельні з міністерства не одержали і кожен з них має тепер поступати після проведених думок законів і розпорядків про виконання земельної реформи і після засад слушності аж до хвилі видання виконавчого розпорядку.

На мій дальший запит, що буде, коли повітовий суд переписи в ґрунтових книгах власність набутого шляхом купна ґрунту ерекційного на новонабувця без затверджуючої клявзулі земельного уряду, — а це на мою думку суди можуть робити — відповів д-р Лонцький, що поки що до хвилі видання виконавчого розпорядку так може поступити тільки такий суддя, що не знає постанов земельних законів і їхнього провідного духа, а цей, що ці постанови знає, відкине контракт без затверджуючої клявзулі.

Накінєць заявив д-р Лонцький, що оскільки мова про більші комплекси, то треба дотримуватися тих постанов, що обов'язують при парцеляції більшої земельної власності, себ-то пропозиції технічного плану парцеляційного і списку тих, що мають набути землю. У всіх інших випадках вистарчить звичайне засвідчення, виставлене громадським урядом.

Повищує подробиці, зважав я за відповідні подати до загального відома, так як справою виконання арт. XXIV. конкордату інтересуються не тільки наші духовні круги, але самозрозуміло і загал нашого громадянства.

Зазначу також, що після слів д-ра Лонцького аналогічний виконавчий розпорядок появиться також і відносно ґрунтів православної церкви і земельного анвінування православного духовенства у східних і північно-східних воєводствах. Тут очевидно правительство не стріє ніякого опору у своїх намірах і планах, бо православна церква в Польщі не має ніякого конкордату. Вона залежна виключно від польського уряду.

Варшава, дні 31. жовтня 1928.

Д-р Степан Баран.

Два дні.

Проминуло два дні, які мають вже свою історію і які без сумніву не проминуть без враження. Обов'язком совісної і відповідальної журналістики є з'ясувати причини подій та їх проаналізувати. На жаль, українська преса в сучасних умовах не має тієї спроможності. В справах актуальних, живих, в справах, що торкаються головним чином українсько-польських взаємин ми мусимо мовчати (себе не сповідувати свого основного завдання), або свідомо ставати жертвою важкого пресового денту.

Та жакі перейдемо до реферування польської преси, пригадаймо коротко хід подій в дні 1. листопада.

Саме тоді, коли українське громадянство приготувалося до святкування дня

1. листопада церковними богослужбовими, а вночі з 31. жовтня на 1. листопада невідомі сарацінники підложили динамітовий набій під пам'ятник „оборонці Львова“ на Перемоги. Цей набій був нещасливий, пам'ятникові нічого не сталося. Як стверджує „Дзвіник Львівський“, в якого редакції сидять б. військові, отже обпаниомлені з технікою і насильним вибухом:

„Замах на пам'ятник вважався невідомою терористичної техніки і на етапі підготовки, що вказує на те, що був він довершений людьми, необізнаними з терором, отже був не замах відсереджений, довершений без сумніву українськими хлопцями, що не валежать до нічної терористичної організації“.

Ожче твердження „Дозволяв Лівовський” є позитивне шляхом заперечення тільки в тому напрямку, що спричинники кивали на невідомість терористичної техніки, а щодо спричинників внаслідок, **то загалом** що могли не бути „Украї-

які одержали 2946 мандатів проти 1489 опозиції (хорвати, аграрії і незалежні демократи Прибичевича).

Ромунський уряд згодиться імовірно своєю димісією.

У Токио арештували 500 комуністів.

Розв'язання організаційної наради УНДО.

Дня 3. листопада н. р. почалася з год. 10.30 у великій залі Музичного Театру ім. Лисенка при вул. Шашкевича організаційна нарада представників УНДО з півного краю. До проведень були повикликані сенатор д-р І. Горбачевський, о. прабл. Куніцький і Михайло Чернавський з Крем'янця. В часі реферату посла Целевича прийшов представник поліції і запитав, що це за зібрання. Коли йому відповіли, що це довірочна нарада, скликана на основі § 2 закону про збори, то він відповів, що він мусить порозумітися в тій справі з чим слід. Вернувшись запитав, що або він буде на нараді або роз'яснює її.

Зібрані відказували до старости Гродського посла Целевича в справі виснаження. У старості заявили пос. Целевичеві, що хоч § 2 є, то влада мусить знати про те, що діється на кожних зборах і через те мусить мати на них свого представника. Коли ж на це збори не погоджуються, то вони не можуть відбуватися.

Потім збори відказували до заводи сенатора д-ра Горбачевського і посла Целевича в тіжній справі, але представник поліції, на чекуючи повороту делегатів, вів на сцену відділ поліції і збори розважав.

Громадяни! Пам'ятайте, що скріпленням основи „Прогресу“ скріплюємо належний розвиток народного життя. А зробимо це як члени „Прогресу“.

Радянська Україна.

Мікробіологічний інститут у Києві.

„Пролетарська Правда“ з 27. жовтня інформує, що в Києві при вулиці Горького вже почалися ремонт будинку, призначеного на мікробіологічний інститут, а коли його стане теперішній віцепрезидент Української Академії Наук академ. Заболотний. З уваги на те, що цей будинок за малий для інституту, то біля нього на тому самому ґрунті (в подвір'ї) будуть нову велику будівлю, призначену на лабораторії. Інститут має три відділи: мікробіологічний для дослідів інфекцій, земельних мікробів і т. п., епідеміологічний для дослідів природи хвороботворних мікробів, біохімічний для дослідів хімічних емія у мікробних процесів. Існує план заснування ще в четвертого відділу патологічного.

Переселення на Київщині

У київській „Пролетарській Правді“ з 24. жовтня находимо статтю З. Бородай-ка про переселення на Київщині. В ній між іншим читаємо:

„Аграрна переселеність Київщини досить велика. Як і місто, село має ще багато невикористаної робочої людської сили. Десятирічним планом переселення з Київщини, виходячи з наявних можливостей використання сільської людності як у своєму господарстві, так і в політичних промислах, зокрема в пензевій та кушарній промисловості, намічено мінімальний щорічний надір переселенців. Наприклад, 1927—28 р. на планом мали переселити 2500 дворів. Намічена річна кількість переселенців повинна розподілятися поміж тими селами та районами, які за п'ятирічним планом виділено як першочергові. До таких належать райони: Шепелівський, Чорнобильський, Холемський, Іванківський, Жулинський, Обухівський, Димерський, Броварський, Васильківський, Переяславський та Ржищівський“.

„Переселенський нарада Наркомзему, призначений на поточний переселенський план (1928 р.) для Київщини вносить 1200 родин на союзні колонізаційні фонди. Крім цього загального наряду ще додатково Київщині одержала спеціальні наряди: 238 родин на південь України в зв'язку з приділенням землі для потреб військового урядництва, 130 родин

— жидів, 50 родин — циганів та 34 родини поляків, а всього — 1.661 родин. Крім цих нарядів була можливість використати спеціально призначені фонди на півдні УСРР для керівників червоних партизанів та червоноармійців (після згоди десятиліття червоної армії), але залов на таке переселення було дуже мало і досі вийшло лише один переселенець“.

„Майже на всі призначені місця холяки з Київщини вийшли, але ще землі за собою не закріпили, або утримуються від закріплення через щогорічне стихійне лихо в деяких районах колонізаційного фонду (напр. південь УСРР). Куди ж переселяться селянство Київщини? За нарядом НКЗС призначено такі місцевості для переселення з Київщини: Надволиня (150 родин), Урал (200 родин), Сибір (800 родин), Далекій Схід (550 родин), а разом загального наряду 1200 родин; спеціальний наряд на південь УСРР 312 родин; до Криму: жидів 75 родин; на Далекій Схід (Біро-Бірманський район) 40 родин, полякам 20 родин; до Сибіру полякам 14 родин, а всього 1661 родин. Остаточних наслідків холякської кампанії ще нема. Термін закріплення холяками участів — 1-ше листопада 1928 р. Переселення на закріплені холяками ділянки гальмується. Бачимо багато прикладів, що переселенці від своїх наділів відмовляються. Особливо пів рік доєсть несприятливий для переселенців. Стихійне лихо, що спіткало деякі переселенські райони (колонії), як напр. повінь на Далекому Сході, посуха на півдні УСРР то-що, до деякої міри не дають змоги переселенцям влаштуватися окремо. Навіть є випадки, що переселенці зовсім покидають уже зайняті місця на півдні УСРР. Так само гальмується переселення трудящіх з ліквідацією свого майна та будівель переселенців. Звичайно, майно й будівлі продаються, продають за безцінь. Відомий цього року кредит неможливого селянству на купівлю будівель і майна — 24.000 карб. на одну — досить малий. Зокрема одне неможливе господарство кредитувалося на 50—600 карб. Такий розмір кредиту на 1 товариство недостатній. Навіть після ліквідації свого майна й будівель переселенці часто бракує засобів на влаштування господарства на місці оселення“.

Так то виглядає на практиці широке задумана, але нездійсненне і по партійних та без гроша виконуване переселенство кампанія. Так на Київщині і в інших округах ще гірше.

Недостача паперу на Україні.

В харківських „Вістях“ з 19. жовтня н. р. читаємо: „На ринковій паперу спостерігається значне загострення дефіциту на окремі сорти паперу, зокрема — на папір для друку і писем. За відомостями української філії Папіренидвату вона одержує в 1-ому кварталі 1.000 тон паперу для писем і 1.000 тон — для друку. Ця кількість паперу задовольняє потреби видавництва і поліграфічної промисловості лише на 40 відс. Крім цих сортів паперу на 1-й квартал буде проведено ще 800 тон „меліоран“. Цю кількість ухвалено розподілити так: 70 відс. ухвалено передати мажорно-тютюнової промисловості, а 30 відс. — поліграфічній промисловості і видавництвам України“.

Ось до чого доводить колонізаційна політика Москви, що вона її урядом щодо України навіть у такій ділянці промислу як папір. Можуть затирати руки з радості всі комуністичні ортодокси і московські студенти, що ниніються на Україні найбільше того, „щоб Москва Україну“ не стала. Українці не матимуть на чім писати.

Напад на приватне помешкання д-ра Паньчишина.

В суботу 3. листопада повідомлено відомого львівського лікаря д-ра Паньчишина, що вівторком п'янувати напад на його приватне помешкання. Доктор Паньчишин повідомив про це негайно президенту поліції і читався, що має робити. З поліції застерожила його та застерожила, що робити усе, щоб не допустити до нападу. Між год. 8—9 веч. коли д-р Паньчишин відраховував останніх па-

цієнтів, зближилось до його дому, як стверджують свідки, 8-ох молодих людей в корпорантських студентських шапках і обвідали їм величезні каміньками. В жидальні вквалієно вікна і хоч були скупчені стори, то каміньки впали до середини, викликаючи паніку серед 8-х хорих, що ждали на чергу. Каміньки величезні пелли. Сидо в розбитих вікон долетіло до протилежної стіни жидальні, віддаленої 6 м. Повідомлений негайно телефоном ділянковий комісаріат викликав поліцію, які не знали про планиований напад д-ра Паньчишина виклав заварне після того відповідну телеграму до мін. внутр. справ Сніадковського, „Газета Поранна“ пише, що тих, що вийшли вікна д-рові П., арештовано.

Ревізії.

В суботу вівторком перевела поліція ревізію в ділянці Сокола-Батька при вул. Руській, а крім того в Акад. Демі при вул. Сунієвського. Ревізії переводились також у приватних мешканцях.

ДАЛЬШІ ВУЛИЧНІ ЕКСЦЕСИ.

В суботу вуличні демонстрації поблизь шкільн в крамничих „Маслосою“ при вул. Зиблікевича, Сипіги і Личківської.

В суботу, дня 3. листопада 1928 р. окол. год. 8-ої веч. анієв напасники (свідки оповідають, що були в шапках повеских корпорантів) новобавили камінням шиб в вікнах помешкання адвоката д-ра І. Волошинка при вул. Фридрихів ч. 12. І. пов. Напад був так страшний, що з першої хвилини не можна було здрти собі справи з того, що зайшло. В часі нападу світлося в помешканню і з канцелярії і напасники здрасе кидали там каміньками, очевидно члелачес з тим, що збють когось або тяжко свалічать. Ціле помешкання засіане відламаним скла. Внесено донесення до держ. прокуратури і староства гродського.

Неділя 4. листопада минула у Львові спокійно. Весь день і ніч патрулювали по місті поліцаї. До Львова приїждили на перехідний час 150 поліцаїв, які є на вишкочі у Мостах Великих.

АРЕШТИ У ЛЬВОВІ

Протягом суботи і неділі перевела поліція цілий ряд арештувань у Львові. На основі отриманих редакцією інформацій арештовані між іншим такі особи: Матчак Михайло, Рудницький Іван, два брати Богачевські (студенти), Драган (студент), Кравцівна (студентка), Білопольський (студент), Гафтович (урядник Сокола-Батька), Лузинський Григорій, д-р Ігнатенко Богдан і Радичиз (студент), Мойсєєвичина (студентка), Сущко Роман і Лузинський Р.

60-літній ювілей Прогресу відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спішіть зі зголошеннями в члени, надсилайте вклада й іншим пригадуйте!

Ріжні вісти.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТ. КОНФЕРЕНЦІЯ.

До Кенігсбергу приїхав 3. листопада міністр закорд. справ Залеський із членами делегації Голузом, радн. Шумляковським і нач. Тарловським, щоб взяти участь у польсько-литовських переговорах. У склад литовської делегації входить між. відан Давантас, а головою лит. делегації є Вальдемарас. Конференція почала радити в суботу.

ПОЖЕЖА В ГОРОДКУ ЯГ.

Дня 4. листопада веч. вбухла в Городку Яг. велика пожежа. Згоріло 17 домів.

РЕФОРМИ В ЕСПАНІ.

Беларський король підписав декрет, який змінив структуру мін. департаментів. Мін-ство закорд. справ приділено до арешдів ради міністрів. Закордонні справи буде полагоджувати сам шеф уряду.

АРЕШТУВАЛИ ПАНГАЛЬОСА.

В Атені арештували ген. Пангальоса в зв'язі з маніфестаційним підпис виборів черед лосклем елдоу партії ген. Пангальоса.

ЕТНА ОЗИВАЄТЬСЯ.

Етна є чинна від 3. листопада. З протору добуваються великі стовпи диму і погонь.

ВВІВ ЄГИПЕТ. КНЯЖКУ НА КОНЦЕРТІ.

У Відні в салі Концертгаузу бувш. релімістр бар. Гартнер убіа 3-ма реп. стрілами єгипетську княжку Диді Мюгер. 25-літню дочку бувш. єгипетського міністра скарбу Мюгера баті. Гартнера арештували. Він зізнав, що збіа княжку тому, що не хотіла вийти за нього.

МАНІФЕСТАЦІЯ ХЛІБОРХОБІВ У РИМІ

До Риму приїхало з ціної Італії 65 тисяч хліборобів, щоб віддати честь Муссолінізму. Вулицями перейшов 40 тис. і 25 тис. похід. На Палаці Венетіа зложили богато вікнів на могили Незнаного Вонка, Муссоліні виголосив промову в баліонну палату на Віа Венетіа, в якій м. і, сказав, що народи, які заведуть землю, засуджені на загибелі.

ДИМІСІЯ РОМУНСЬКОГО КАБІНЕТУ.

Ромунський уряд подався до димісії. Регенція хоче створити концентраційний уряд. Кажуть, що Мано дістане місію утворити кабінет. До часу повороту Титулеску в Лондону керівництво містства закорд. справ обіає би Вайда Воевод, який має бути міністром ин. справ. Новий кабінет мав би перевести заг. реформу. Часовий повідомлено, що президентіаза пензюра славована.

ЗАВАЛИВСЯ 3-ПОВЕРХОВИЙ БУДИНОК.

В Парижі в Шамп Елізе завалився з патиці на суботу 3-поверховий дм, майже цілком виліканий. Жарта у людей не було, бо катастрофа сполася в ніч. Рано був на місці катастрофи інженер Пуанкаре.

РОЗПРАВА ПРОТИ ВБИЙНИКА ГЕОБРЕГОНА.

В Мекенку відбувається розправа проти вбийника президента Обрегона — Торелі. Публіку і журналістів реалдує, чи не мають оброї. Торель сказав, що він убія Обрегона, щоб придушитися на толіцизмові.

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсвяткування 80-літнього ювілею „Прогресу“ та причинімося всі гідним нас ювілейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матери.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8.67.50—8.68.00, канадійський долар 8.81.50—8.82.00, чеська корона 0.26.25—0.26.50, австрійський шілінг 1.25.50—1.26.00, румунська лєа 0.05.25—0.05.50, французький франк 0.34.50—0.34.75, швейцарський франк 1.71.50—1.71.80, фунт стерлінгів 43.40.00—43.50.00, радянський червонець 26.00—27.00.

Золото: 20 корон 36.60.00—36.80.00, 20 франків 34.40.00—34.70.00, 20 німецьких марок 42.40.00—42.75.00, 10 російських рублів 46.80.00—47.20.00.

Срібло: Австрійська корона 0.69.00—0.70.00, 5 австрійських корон 3.55.00—3.60.00, австрійський флорин 1.77.00—1.80.00, російський рубль 3.00.00—3.10.00, копійки за рубль 1.30.00—1.35.00.

Збіжжя.

Пшениця дівська 46.50—47.50, пшениця селянська 44.00—44.50, жито галицьке 34.75—35.75, ячмінь галицький броварський 30.50—31.50, ячмінь на мавно 30.00—31.00, ячмінь пастішний 35.50—36.25, овес галицький 31.50—32.50, кукурудза румунська 44.00—44.50, берабола промислова 5.75—5.85, фасолі біла 85.00—110.00, фасолі колірова 55.00—60.00, фасолі краса 75.00—85.00, горох пів-Вікторія 57.50—67.50, горох півний 45.00—47.00, бобик 30.00—35.00, нішанка паст, а зерні 00.00—00.00, ния 34.25—38.25, сіно солодке красе правоване 18.00—20.00, солова прасована 3.00—3.25, гречка 35.00—36.75, льон 72.00—74.00, лубів сипий 21.50—22.50, ріпак овийний 70.00—72.00, мука пшенична 50 при 71.00—62.00, мука житна 70 при 51.00—51.00, гриса кукурудзяний 67.00—70.00, мука кукурудзяна 49.00—51.00, отруби житні 24.75—25.25, отруби пшеничні 25.25—25.75, крупн гречані 70.75—72.75, пшоно 24.75—25.25, крупн ячмінні 40.25—51.75, пенцях 49.00—51.00, просо красе 40.00—41.00, макуха льняна 49.00—50.00, конюшина краса 230.00—250.00, мак сипий 125.00—135.00, мак сипий 100.00—110.00. Мішки жтові виробу Страдох Варта 1.68—1.72, мішки жувані добрі 1.38—1.42.

ТРИКОТАЖІ

НОВИНКИ

— На покриття вурат. Нпні згодосла-
ня до вищих Адміністративних переплатни-
ків „Діло“ п. Н. С. і здохила 20 золотих
на покриття вурат, заповідних демон-
страцій в друкарні „Діло“

— Ще одне заперечення. Варнацький
осередок УНР заперечує в польській пре-
сі затриманість листа п. Анварі Лави-
ного, опублікованого в харківському „Ко-
муністі“. Отже ще одне підтвердження на-
те, як комуністи фальсифікують всі пуб-
ліковані ними документи.

— Гентистичка порадня у Львові.
Дня 1. листопада відбулася в домі п.
„Українського Т-ва Охорони дітей і жі-
нок над молоддю“ святкова відкриття пер-
шої у Львові української гентистичкої
поради. Фундатором поради є жиро-
полит Анатолій Шелтинський. На святі
заступав фундатора о. крим. Томаш.
Відповідно до хвилі промови вголоси
голова Т-ва Охорони дітей і жінок над
молодю д-р Ю. Салчак і передав цю
нову велику корисну гуманітарну уста-
нову голові сесії „Поради Матерей“
п. Марії Пешко-Пісний. Гентистичка по-
рада дістанє призначення при вул. Хо-
доровського ч. 15. Буде вона обслугову-
вати дітей і шкільну молоддь. Порадою
будуть лести дітям д-р Ортинська і д-р
Чайковська.

— До переплатників „Життя і Знання“
і „Світа“. При повнім зменшенні переплати
„Прогнози“ пропав увесь готовий наклад
остатніх чисел „Життя і Знання“ і „Сві-
та“, що знаходились у переплаті. Редакції
згаданих журналів прохують своїх переп-
латників вибачити, що не дістануть цих
чисел. Треба всю працю починати на-
ново.

— Львівська хроніка. По кілька місяців
визинні дістали співники молодого по-
мічника огородинця Яголіського, яких
вирав ще в марті біржанської теку з 9.000
зол. і 65 дол. Цими грошми поділявся Я-
голіський з аматорами легкого хліба Ка-
нею і Дудею, які дали переконати добчу
своїм нареченим. Про сховище знало за-
багато осіб ласих на гроші і грабінг ви-
шли наперх. Яголіський відбуватиме са-
доводську практику 2 роки у в'язниці. —
У вчорашній день хотіла смерті на ки-
ській цвинтарі на могилі свого нареченого
29-літня Єлисавета Крук, у розпачі, що
втратила його два тижні тому. Затроена
сильним класом відвезена до шпиталю.

— Поворот „Цепеліна“. „Граф Цепелін“
вернувся з Америки до Німеччини 1-го
ч. м. в г. 7. аркти. Він знайшов над Бо-
ленським озером, біля якого лежить май-
дан Фрідріхсгафен. Перед майданом зі-
бралась така велика юрба, що поліція не
в силі була її вдержати. Юрба вдерлась
на майдан і коли „Цепелін“ наближува-
вся до землі багато бракувало до ката-
строфи: він міг ось-ось потрохити бага-
то осіб. Співзвинний поворот „Цепеліна“
розкритиється бурєю, яка зігнала його над
океаном з простого шляху. Сензацію ні-
мечкій пресі зробив американець Кла-
ренс Тергюн, який ішов на „Цепеліна“
„запаси“, замість якоїсь леді Гей, виста-
ний америк. пресовою агенцією Герста
для реклами. Коли представники німеч-
кій пресі і американської (з інших аген-
цій) хотіли зробити знімки і фотографії,
тоді Тергюн заарештував проти цього,
заявляючи, що він має монополію на такі
справоздання. Берлінська преса вислов-
лює своє незадоволення таким дешевим
методом американської реклами, дорого
оплаченим. Д-р Ексер творець повіду-
ного величчя і організатор виїзду зая-
вля, що „Цепелін“ вибереться ще раз до
Америки, але на майбутній треба буде бу-
дувати тринікі та хутчі повідуний ко-
раблі.

— Річні вістки. 1-го ч. м. відкрили па-
м'ятник відомому македонському діячеві
Тодорі Александрові в Кюстендиль, за-
твори збірні з національної збірки. —
У Каліфорнії мають відбудувати найбіль-
ший у світі гістелінг партози 600.000 зол.
— У Берліні згину в автоцій катастрофі
артист Вернер Пічак, син відомий арти-
сти Гільди Гофер. — Відень уперше роз-
мовляв телефонічно з Америкою. — У
Лейпцигській губернії поновились у ве-
ликій кількості нових та мезведі, що по-
ривають селянам ходоу. — У Сан-Паулю
(Бразилія) відкрили багаті джерела наф-
ти. — У Вердені відкрили пам'ятник у
честь 500 дітей, що згинули підчас вели-
кої війни на полі бою. — Воли на озерах
двокола Львова зростає так високо, що

деякі ділянки міста заліт і палата, де
підписали відомий пакт затримана.

— Чи Ванцетті невиправний? Нью-Йоркський
банкір Франк Сільва склав письмеву за-
яву, що подав на урядовий човані фабри-
ки в Массачусеттс зробив він а че Ван-
цетті. Губернатор Фуллер уламає його
заяву андуваною і придуваною оборо-
ною засуджених на смерті Сакка та
Ванцетті. А проте заява Сільви зробила
багато шуму тому, що між самими аме-
риканцями виникли протиріччя-годи сумнів
щодо вини обох анархістів.

— Раковський голодує? Один із ви-
значних франц. а чів дістав листа від бу-
шого радянського діяча Раковського,
засланого до Астрахані. Раковський
закінчив студію про Сен Сімона, але не
знав, чого чинитись далі. Він нарікає на
відношення до нього „більшості Сталі-
на“, які не шалують його засуду старого
більшовика і зають йому готувати ра-
зом з різними Пайок який він дістав з
Москви, замалий на прожиток, а з пера-
жити не може, бо відноз різниця га-
зета не може помістити статей опози-
ційніста. Раковському пропонували кіль-
ка разів померитись зі Сталіном, але він
не погодився.

— Наслідки Миколи II-го. Псевдове-
лика княжна Анастасія Чайковська, що
виїхала до Нью Йорку дібнатись своїх
„друзів“ як донька Миколи II втратила пі-
сля якогось часу матеріальну підтримку
американки Ліде, що знесилась в її за-
тективність. Тепер вона звернулася до
суду з домаганнями, щоби вилати її все
майна, ліцензе царем. Пронес безе від-
омий адвокат Фельов, який заявив, що він
має відповісти скільки документів, які
доказують царське походження Чайков-
ської. Може наразі американський суд
перевірити, наскільки Чайковська є вели-
кою княжною.

— „Тартюф“ і магомеданці. Аж тепер,
300 літ після смерті Мольєра виставили
вперше в Фейі „Тартюфа“, недавно пе-
рекладаного на арабську мову. Органо-
ційні магомеданські гласні були обурені
несою, бо добили в ній сатиру на му-
сульманську чеснотність. Вони зверну-
лись до франц. памісників з домаганнями,
щоби він припинив далішні вистави, що
ширять деморалізацію. Намісник відповів,
що це не його справа. Тоді пішла делега-
ція до султана Музей Магомед відповів,
що вважає „Тартюфа“ цікавою песною, яка
має в собі нічого неморального.

— Англія лашається за свою фльоту.
Англійський адміністративний уряд анда-
ни дитя розвородок, щоби адміністративу-
вати всіх урядовців і робітників, занятих в
англійській адміністрації, які належать до
комуністичної партії. Димісія не обов'язу-
ватиме лише тих, які добровільно виступа-
ють з комуністичних організацій. Урядо-
ва відозва до комісіюванців урядовців
оправдує наказ тим, що влада не вважає
справа політичною. Комунізм є ідеологі-
єю революційною, а прихильники цієї
ідеології не можна тримати на службі
суперечній з їхніми ідеями.

Театри.

Великий Міський Театр:
Понеділок 5-го, год. 7-30 веч. „Чер-
вона миш“, комедія, 50% аляжик.
Вівторок 6-го, г. 7-30 веч. „Тамничка
дма“, оперетта.

Кіна.

„Аполло“: „Президент“.
„Лек“: „Дикунка“.
„Оазис“: „Коли в жінок прокидається
коханья“.
„Палас“: „Поворот з моводі“.
„Фатаморганна“: „Виродження“.

ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА
І УКРАЇНСЬКИХ ВИДАВНИЦТВ.

Десяти тисяч населення кидає рі-
зницю різну землю, щоби шукати кращої
долі за морем. Ідуть вони у нозідроме, мо-
же на згубу, а може на щастя, всі вони
відчувають потребу розради, опіки і під-
держки. Такою розрадою і піддержкою
є книжка.

Річні народи розуміють не і тому
скрізь, чи то на збірних пунктах, на ета-
пах чи на кораблях улаштовують для емі-
грантів бібліотеки, з яких ці емігранти
користають у часі мандрівки на чужину.
Український емігрант не має ніде своєї

гарсонки, жакети, панчохи, мужеські намозольки, рукавички, скар-
питки, як також цілий ряд артикулів, що входять в обсяг одягових виробів

по найнижчих цінах ринкових поручає

Ф-ма ТАДЕЙ ВІТЕК, Львів, вул. Рутівського ч. 1.

«І винний, а чужий не читає, бо не змі-
Тому марнує часом цілі тижні і не ко-
ристає нічим у часі дороги»

Щоби цьому зарадити, щоби дати мо-
рально підтримку українському емігран-
тові рішення Товариство Опіки над Укра-
їнськими Емігрантами скомплювати зо-
бірник бібліотек, які можна буде примі-
стити на еміграційних етапах, на яких
здержуються наші емігранти і на кораб-
лях які везуть емігрантів перекозати.
Тому наше товариство звертається до
українського громадянства, як і всіх у-
країнських видавництв з проханням
належати йому книжки, головю бело-
трищинного характеру, які будуть ужи-
ті для бібліотек українського емігранта.
Львів, дня 1. жовтня 1928.

ЗА ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД УКРА-
ЇНСЬКИМИ ЕМІГРАНТАМИ:

М. Залчківський, Д-р В. Константинович,
голова. секретар.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир П
Карабіневича на Волчині.
Турійське

1. XI. Гейша.
2. XI. Вихрест.
3. XI. Маркус Богуславка
4. XI. Пінганка Ала.
5. XI. Дем'я і Ніч.
6. XI. Віл.

Львівський Гротесковий Театр Ля-
льок відідає з виставами славянськи-
ної гротески на 3 дії Гала-тіона Чинки
і Ле-де п. а. „ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ“
міста Перемишля в неділю,
дня 4. листопада, Дрогоби-
ч понеділок дня 5. листопа-
да і Самбір вівторок, дня
6. листопада ч. р. 846 3—3

До передплатників і читачів жур-
налу „Світ“. У часі нападу на дім
„Прогнози“ в дні 1. листопада знищили
топма також і цілий вандал „Світе“, який
аж був готовий до висилки. Наслідком
нього видавництво журналу принаволе-
не робити другий наклад, який негайно
по відрукування вишляється всім перед-
платникам. — Редміністрація журналу
„Світ“.

Звичайні Загальні Збори філії Т-ва
Охорони Воєнних Могили у Станисла-
вові відбулись дня 8. листопада ч. р.
в год. 8-й вечером у кімнатах Т-ва „У-
країнська Бесіда“ при вул. Голуховсько-
го ч. 20, з такими денним порядком: 1)
Відчитання протоколу з останніх За-
гальних Зборів. 2) Звіт уступального ви-
ділу з діяльності за діловий рік 1927-28.
3) Вибір нового виділу і контрольної
комісії. 4) Внесення та запити. — За Ви-
діл Ф. Т. О. В. М.: Н. Даниш вр. заст.
голова, Ю. Гаванський вр. секретар

Заборона публічної збірки на Укра-
їнських Інвалідів. На прохання „Укра-
їнського Товариства Допомоги Інвалі-
дам“ у Львові внесене дня 6. липня ч.
р. львівський воєнський уряд відповів
відмовою дозволу на проведення пуб-
лічної збірки жертв у листопаді ч. р.
Як відомо, Товариство несе покіт укра-
їнських інвалідів виключно з фондів,
зложених нашим громадянством. Попе-
редніми роками Т-во перевело збірку
дітей в рік: в Зеленої Сякці і в листо-
паді. Означе в жовтні ми. року львів-
ське воєводство повідомляло, що може
давати дозвіл тільки на одну збірку
в році. Тимчасом цього року навіть
одної публічної збірки не можемо пере-
вести. Воєнський уряд мотивує свою
відмову тим, що листопад занятий уже
для збірок інших інституцій. Оскільки
знаємо, ніже українське товариство не
має дозволу на збірку в цьому місяці;
значить: дозвіл на збірку мають поль-
ські і жидівські товариства. „Українське
Товариство Допомоги Інвалідам“ змогло
в останній часі поширити свою діяль-
ність. Будеб надзвичайно прикро, колиб
унесождження публічної збірки відби-
лося некорисно на дальшій долі наших
інвалідів. Більший, як колинебудь, наші
обов'язок допомогти інвалідам в нагоді
дослідити наших невільних амагань.
Хоча публічна збірка заборонена, але
нам лашається змога робити складки в
читальнях, кооперативах, церквах та то-
варствах. Нехай не буде відного укра-
їнця, що не пожертвував би на украї-
нських інвалідів у листопаді. Жертви сла-
ти на адресу: „Українське Товариство
Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул. Ру-
ська ч. 3 II.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФОТОГРАФ ЯНІШЕНІЧ, вул.
Пінтентого Поля ч. 1. (бічна Зеле-
ної). Тел. 59—60. 848 5—5

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ
поручає дешево Домбровські-
Розважєвські Львів (Тотель Жор-
жа) вул. Академічна ч. 2. Догідні услуги.
2457 19—2

ШОВКИ, вельвети і інші матеріали
на сукні і плашіки найдешевше
Б-ЯУШІЙН вул. Валова ч. 11. 818 4—6

П. ЛЬВА ЛІСОВАЦЬКОГО, бумаж-
го сотинна УГА, прощу ласково
подати свою адресу. — Д-р Михайло
Гринів, адвокат в Бучачі. 867 2—3

ГДІННИКИ тільки найліпших са-
рок пренційні продає за готівку і
на іати від десятків ать а найліпше сто-
гоні ав-сна фірма Іван Зельтенрайх,
Діло п. л. „Матієвська“ ч. 5 3 116—2

ЛІЧІТЬСЯ ОДАМИ МІНЕРАЛЬНИМИ
фабрики „Здрова“. Діають краще
всіх інших! Дістати можна в Аптіках.
874 1—10

ВІДОВА по сплясеньку, середній дит-
в шукає місця до зарплати домі. — А. П.
Лешків, п. Лопатин. 875 1 9

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст нехру лерінів, серп і жовудна

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 5—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльом-
бвання й винищення зубів без болю.
Штучні зуби в кавчуку і золоті після
найновішої системи. Пациєнтів з провін-
ції подагоджується в найкоротшому часі.
II. 7. Урядовий і студентів значна зниж-
ка. (Іюлекші в снідатах. Тел. 65—73,
835 4—5

Оглянь виставу

накрить з альпаки

з хінського срібла

у фірмі

АНТІН ГАЛЬСКИ

Львів, Собієвського ч. 3.

863 6)

1—2

зол. 6-50 ГОДИННИКИ зол. 6-50
власне швейцарські з гарант тільки у
865 а Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4. 1-1

Вже вийшла з друку Б. Заклин-
ського МЕТОДИКА УСТНОГО ПИСЬ-
МЕННОГО СТИЛЮ при шкільних зада-
чах. Книжка обіймає 192 стор. друку
і є призначена як підручник для учне-
лів української мови. В сій підручнику
знайде кожний учитель не тільки цінні
поради і практичні методичні вказівки,
але також велику кількість тем і задач
в опрацювання самих учеників. Ціна
прим. 3-80 зол., а поштовою пересилкою
4-05 зол., за посилатом 4-85 зол. — За-
мовлення слати на адресу: М. Матвій-
чук, Львів, вул. Бляхарська ч. 8. —
Просимо ту книжку жалати у всіх кни-
гарнях. 873 1—1

КОНКУРС.

Управа приватної учительської жі-
ночої Семинарії СС. Василіянок в Дро-
гобичі розписує конкурс на посади:

- 1) Учителя (льви) польської мови.
- 2) Учителя (льви) педагогічних наук.
- 3) Учителя (льви) рисунків.

Рефертується лише на кваліфікованій
силі, зглядом з дозволом навчання. Плат-
ня після умов. Зголошення в долучен-
ням відпису документів до 15-го листо-
пада ч. р. 866 2—3

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шал. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“ Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 70 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Варшава про Львів.

Огляд преси з трьох днів. — Настрої: бундючність, цькування і „наценямер“. — Відгук за кордоном. — Що далі?

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 4. листопада 1928.

Перші вістки про події у Львові наспіли до Варшави того-ж дня окол. 10-ої години вечером; це були телефонати до редакцій газет і централі ПАТ-а (чи міністерство внутрішніх справ мало раніше яку вістку, мені не відомо). Ширша публіка довідалася про них щойно з ранішніх газет у п'ятницю. Форма, у якій ці відомості подано, була така, що вся Варшава ахнула! Річ у тім, що всі газети (за винятком однієї „Роботнік“, занятого конгресом ППС) принесли повідомлення про львівські події під найбільш сенсаційними наголовками на передовому місці на першій сторінці. Змістом усі ці реляції були подібні, мало чим відбігаючи від широкої телеграмної офіційної ПАТ-а, в якій надано зразу відоме освітлення цілій справі: що це українська провокація, український напад на поліцію і „спонтанічний відрух“ протесту з боку польської молоді. Рекорд побив брехливий „Експрес Поранний“: майже цілу величезну першу сторінку присвятив він описові формальних битв, зведених на майдані св. Юра і перед Академічним Домом. Це була теж єдина газета, яка подає сенсацію про законспіровану нараду групи 60-ти українців у помешканні „Центросоюза“, де рішено, мовляв, повести криваву відплату („одвет“); всіх їх поліція арештувала й вантажними автоматами відставила до арештів. — Найскромніше повелася „Епока“, яка видрукувала лише телеграму ПАТ-а під стриманим наголовком: „Вуличні випадки у Львові“ — „Жалюгідні інциденти“. Санацийний „Курєр Поранний“ сповістив, що „Криваві сутички закаламутили свято Львова“, „Глос Правди“ добавив у подіях „Затетереваний фанатизм“, „Газета Лоранна 2 гроше“ охрестила їх, як „Гайдамацькі авантюри“, „Річпосполита“ як „Дикі провокації українців у Львові“.

Всі ці вістки зробили таке шалене враження і так страшенне заворушили всю публіку, що прийшлося зробити — відворот (про ближчі причини цього відвороту згадаємо нижче). Отже пополудневі видання повідомляли лише коротко про повний спокій і лад у Львові, залишаючи всяке даліше розмазування „української провокації“ та всякі карколомні коментарі. З голосів варшавської преси із суботи, треба навести два погляди, характеристичні для становища двох таборів: ендеції (та взагалі правих) і „санаций“, і так „Газета Варшавська“ (з 3. XI) поставила тезу, що всьому винен уряд, який толерує, ба, сам штучно зміцнює український „антипаньствова живйол“, який тому щораз сміливіший і т. д. Ерго: треба приновити іншу політику — політику „сильної руки“. Є у цій статті („Заміхи у Львові“) пікантні уступи:

„робить це (себ-то львівські події) враження, наче би в Польщі всі голянички ступили перед десяти роками, наче нічого від того часу не змінилось і що завжди живемо в перших днях листопада 1918 року...“ „Малопольське східней найже все залишилося, як було за часів неволі.

і польський характер цього краю є все квестіонований не лише політично, але й збройно... Є це логічний наслідок божевільня польських федералістів“

У тому самому тоні, з тим самим „моральним сенсом“ пише ендецьке „АБЦ“, відкаючи на „роззухвалений український елемент наслідком нашої надто великої толеранції“ та на „дославлені польські організації Виходней Малополюські“. Очевидно: фактичними батьками львівських подій є Берлін і Москва. У Львові завдано Польщі згори обдуманний „удар з спину“, львівські події є тісно зв'язані з праським агентом, а ціл цього удару — ослабити Польщу з уваги на... переговори в справі Надренії і кінчає геніальний автор цих геніальних міркувань таким найгеніальнішим окликом:

„Цясть-Бгг, львівські провокації нападуть сильний відгук в уряді і соймі! Годі бути вершущим, годі ласкати амбу, яка смить і кусає!“

Зате санацийний „Пшегльонд Вечорний“ (з 3. XI) вдаре в іншу струну. В статті „Спокійно і розважно“ на вступі але автор крокодилічі слюзи над

„жахливим фактом замаху на могили поляків“

і „жалючі“, що такі „факти“ доведуть до взаємної заїлості, бачить запоруку ладу й спокою у гідній поставі польського громадянства міста Львова! Не треба однак, мовляв, перецінювати тих випадків. Бо передусім „є фактом“ (самі факти!), що львівські події були зорганізовані УНДО-м, зі спеціальною метою рятувати свої впливи в українським громадянстві, яке щораз більше від УНДО відвертається і звертається до — поляків. А зрештою —

„УНДО не є партією сепаратистичною у тісному значінні того слова, тільки наскрізь москвофільською (!!)... Про те, в якому тісному зв'язку стоїть робота УНДО з ірредентистичною акцією, недовімо на наших „кресах“ агентами чужої держави, свідчить факт, що першим відгуком вуличної стрілянини у Львові були спроби звільнити зачеплених у вулицях комуністів, уладити маніфестаційні вискоки...“

І добалакавшись так до самого краю, автор кінчає відомими комуналами: „спокійному „людкові“ ніхто не стоїтиме на перепоні до „національних, культурних і господарських“ змагань, але „тих, що поширюють хаос“ буде влада — і т. д.

„Епока“ ні „Глос Правди“ більше

(покищо) голосу не забирають. Нема сумніву, що наведена світла опінія „Пшегльонд Вечорного“ стане теж їх платформою, бо є в неї усе: і Москва й ірредента, ліберальна фраза і „людек рускі“ і заповідь „сильної руки“... Дещо осторонь від отих таборів (ендецького і санацийного) стоять ППС-и. Сьогоднішня замітка в „Роботніку“ (з 4. XI) у рубриці „Огляд преси“ виступає проти підбоджування і осуджує вигоди польонізаційної політики відносно українців, тому, що „саме така політика була би вождою на млин українських терористів“.

Зреферовані голоси варшавських газет відповідають теж тутешнім настроям. Отже ствердити треба, що однаково пересічний варшавський обиватель, як і т. зв. „політичний світ“ (варшавський „політик“ мало чим ріжниться від „неполітика“ в знайомстві, чи пак повній незнайомості відносин на галицькому ґрунті) — оба ці варшавські світи вірять тому освітленню львівських подій, яке надала їм львівська агентура ПАТ-а. Наслідком цього панує тут нині: надзвичайна бундючність і тому тактика правниці та споріднених з нею санаторів, яка каже використати момент для нацькування влади проти українців, має широке поле діяльності. Всетаки помітне ще одно явище: це певний несмак і невдоволення серед того дуже вузького кола людей, які мають на увазі міжнародні відносини і те місце, яке серед них займає нині Польща. З закордону надійшли вже тамошні часописи. Показується, що передрукована телеграма офіційного ПАТ-а, або звіти „Експресу Поранного“ про формальні бої на вулицях Львова або й цитований вище уступ „Газети Варшавської“ про те, що десять літ тому „станову годинник“, що всі ті оклики обурення, горюження і нагінки звучать у перекладі на чужі мови якось дуже інакше, ніж у львівських чи варшавських газетах. Не знаємо, чи багато тут таких політиків, які підводять білянс двох львівських днів включно з їх епізодами в Польщі, та білянс моральних наслідків відгуку тих подій у широкому світі. Але маємо враження, що всеж таки одиниці над цими підрахунками призадумалися, — тільки, як звичайно, трошки запізно...

І ось зринає питання: що далі? Яким шляхом далі йтиме внутрішня національна політика Польщі? Не бачимо покищо ніяких прогнозів, аби швидко щонебудь змінилось. Серед відгуків варшавської „столичної“ преси не було ні одного, який зраджував би справжній державний розум

І. Кедрин.

Рівнання на Москву.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 31. жовтня 1928.

На пізньо-азійських українських землях під Польшею стілася маленька подія, пова яку, означає, не можна пройти мовчати. І тим більше, що в зв'язку з нею в червоно-москвофільських колах ударили в усі дзвони.

— Ліквідація селянсько-правниці!

Буть так голосно в дзвони тому, щоб почувла Москва та й віднесла сильніше враження від роботи своїх вірних прихильників. Може, не дарують. Особливо це необхідно селянсько-лінійній

справа того, як він потав тріпати по всіх класових та інших швах.

Треба було показати роботу, — і лінійня виставила чергову виставу — ліквідацію селянсько-правниці.

А на ділі — це лише червоний шум. Від Чучмак, Козницького й тих, що з ними, відтягли поєзд Сенюка, члена Ц. К. селянсько-правниці. Потім оголосили „постанови“ селянсько-правниці деяких районів, і нарешті — задоволили.

— Генерали селянсько-правниці залишилися без війська.

Ф у т р а АРТУРА Пайцера

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
Телефон 49-72.

при своїх низьких цінах мають
:: ВИРОБЛЕНУ МАРКУ ::

Ця „вистава“ розрахована на те, що, по-перше, політичний світ не знає про таку зовнішню соціалістичну партію, по-друге, що нікому невідомо кількість членів цієї партії.

Коли який-небудь західній політик має у своїй партії стільки членів, як наші селяроби, то його називали божовільним: селяроби рахують своїх членів так, як бачи курчата — одиницями, двійками, трійками й багато вже десятками! Та й по своєму вінові селяроби, а особливо в ліній — теж курчата, жовтодзьобі молодці.

У чому ж сила селяроби? В симпатіях, у тих селянах, які при великих виборах міркують, хто „краще“ відстоїть на словах їхні інтереси, „сильніше бореться“ за них у промовах, був арештований чи робив що-небудь у „Просвіті“, кооперативі, а навіть і перші. Наприклад Козницький адобує собі чимало побожних „селяроби“ тим, що добре співає та читає апостола в церкві. Чучмай — працює в кооперативі та кілька разів арештама. Інші працюють у „Просвіті“ чи учають в якійсь громадській справі, або просто — добрим язиком.

Найменшу роль в усіх цих „успіхах“ селяробиці відіграють „високі марксистські міркування“. А соціалістична програма в тих „симпатичних“ селяроби вводиться до одного: „пашенної землі“ та: „селянська, мовляв, партія більше подбає“.

Коли опіювати згадану подію з цього погляду, то зовсім успіх селяроби-ліній і втрата чучмайців виражається однією (особою Сенюка) та кількома курчатами (селянами) в ліній бочу. На мові „буржуазній“ це є так звана „моральна перемога“, дуже необхідна ліній на експорт у Москву.

В дійсності-ж — чисельне взаємодішення мало чим змінюється, бо Козницький за організацію хорів і співа, а Чучмай за поліційні штурханці завжди своїх симпатичних троху матимуть. І навіяли, селяроби-ліній на наших землях не має серед провідників людей громадської праці, хочби добрих співаків чи „чтеців“ апостола, й це значить перешкоджає йому вербувати загалом нещепратичних „симпатичів“.

Одначе подія „ліквідації селянсько-правниці“, яка є завершенням усієї попередньої боротьби селянсько-лінійних, має й свої користі з національного погляду. Шумовисті-чучмайці виявляють селянам, що селяробиці а ліній є москвофілами та йдуть проти самостійної України, хочби навіть і радянської. З другого боку, на прикладі чучмаївців, селяни засновали собі думку, що навіть і селяроби повинні бути перш за все українськими-самостійниками, а потім уже партійцями.

Нарешті боротьба цих близняток розкрила селянам (того вже тепер і селяроби не заперечують), що селяроби — і правниці й ліній — є тілами комуністичними і тому роблять тут ті самі рухи, які роблять на Радянщині їхні соціалістичні

Першолистопадові арештування в Тернополі.

Вночі з 31. жовтня на 1. листопада невідомою рукою підкинуто під мешкання або поблизу на входних дверях першолистопадові відозви. Тут і там долучено ще й часопис „Сурму“. Такий першолистопадовий презент одержало також чимало старших українців. Зараз рано зачало ширити поліція і робити ревізії саме там, де підкинуто відозви. Таку ревізію зроблено між іншими і в мешканні Керначової на Заруді при вул. Котляревського, у якої мешкало кількох учнів тутешньої гімназії. По візиту Керначової найшвидше вона раніше 1. н. м. коло дверей своєї хати кітяти відозву і кілька члени „Сурми“, які підіймали і не читаючи їх та не знаючи зовсім їх змісту, передали їх своїй 16-літній дочці Ірині, учениці 6-ї класу гім.; ця остання передала їх троєм учням: Павлові та Іванові Багрям і Василю Пастушенку, котрі одержавши відозви прочитали і один з них сховав їх до свого буфета. Небагато потім явився нате апід землі поліція, передала ревізії, знайшла відозву і „Сурму“ і з місця заарештувала: Івана Багря, уч. 7-ї кл. гім., Павла Багря, учня 6-ї кл. гім., Василя Пастушенка, уч. 7-ї кл. гім. (всі три селиські сини з Шинлі, пов. Збараж) і дочку господині Ірину Керначову, уч. 6-ї кл. гім. Арештантів поміщено в поліцейських арештах, повідомлено про це пошесть і розпочато слідство, котрим особисто кермував начальник відділу безпечества Геронч. У справі арештованих інтерв'ював у поводі д-р Квасницького полковник Степан Баран в п'ятницю 2. листопада н. р. Вовода прирік пошесть д-рові Баранові поліцейське слідство прискорити й арештантів звільнити безплатно або справу їх віддати до суду, коли покажуться, що закладає якась вина по їх стороні. Поліцейське слідство справді скоро покінчено і дня 3. н. м. звільнено з арешту Ірину Керначову, а обох Багря і Пастушенка передано до взаємної окружної суду в Тернополі, де проти них ведеться слідство за державну зраду. На тілі цих арештувань серед наших кругів у Тернополі поширилося багато різних версій. Не брак між ін. голосів, що тут мається до діла з провокацією.

Ще про розв'язаний З'їзд „Рідної Школи“.

В понеділок 4. н. м. явився в нашій Релігійній представни українського студентства, яке вислало свою делегацію на З'їзд „Рідної Школи“ і зложило заяву, що стала причиною до розв'язання З'їзду, допомагаючи поміркованості та увазі на те, що ця заява моглаб наразити наш орган на конфіскацію, надаємо тільки її зміст:

Українське самостійницьке студентство без рішучих і безоглядних переконань домагається, щоб: 10-ліття 1. листопада відсвяткувати загально-національним податком на фонд „Рідної Школи“ на національну розбудову українського Львова (заснування української промислової школи, безплатне навчання в нар. школах „Р. Ш.“; вибору адмін. до праці, оскільки дованої й енергійної Гол. Управи „Р. Ш.“; сайдому й національно-адресного учительства; створення приватних катедр для вищої освіти по українознавству; усеушення з учн. збору „Р. Ш.“ поліції і українців-опортуністів; одержання в часі від 1. листопада 1928 до 16. липня 1929 від усеушення зборів, а гроші, які малиб піти на ці збори, аложити на загальний фонд „Р. Ш.“

Що їх провокує?

„Курер Станіславський“ з 4. н. м. в статті „Провокація“ нападає на українську гімназію в Станіславові і її молодь за те, що учні тої гімназії носять шапки-мазеники. Це, мовляв, ті самі шапки, які току 10 літ крутло 8 місяців так дуже давалися в знани(?) польському населенню в Станіславові, шапки, що проєм і барвою цілком відповідають шапкам, що їх носило українське військо. Тому ношення цих шапок — не цілком неса провокація, якої допускється славе аж на цілу Польщу гніздо і кузня „антипольської агітації“ з вул. Липової, що зветься офіційно „гімназією з руською новою навчання“...

Побиті шовіністичною дурією і сліпотю кресові „лишарі“ в Станіславові не знають серця, що кріп і барва шапок-мазеников, які носять тепер по всіх наших школах, як мужських, так і жіночих, затверджені Кураторією Л. Ш. О. Для них ці шапки є провокацією і годі!

По широкому світі.

Голова Міжнародного Бюро Праці Альберт Тома виїхав до Москви.

Німеччинський парламент німе радить 13-го н. м.

Японський бюджет витрат на найближчий фінансовий рік означений на 1.752.000.00000 ян, на 22 міль. більше як минулого року.

Пуанкаре відповів офіційно на запит одного посла, що франц. державні урядовці, які хотіли би підчас відпустки поїхати до СРСР, не дістануть паспортів.

У червоній армії знали питання, щоб збільшити територіальний пайок на 300 грамів городини на добу.

Великий князь Микола Миколайович діставши від європейських держав пенсію армієв почесних голов „Союзу російських емігрантів“.

УКРАЇНЦІ!

Не забувайте, що число Українського Виборчого Комітету обмежених у Касі Хорих міста Львова є і в тм числом ідуть до виборів в дні 17. і 18. листопада!

Ріжні вісти.

Львівські події перед соймом.

Засідання сойму 7. листопада зачнеться дискусією над експозе мін. скарбу Чеховича. Перший зголосився до слова провідник опозиції пос. Рибарський. У справі львівських подій поставити внесення Український Клуб. Внескові домагаються, щоб сойм вибрав спеціальну слідчу комісію для безсторонного розглянення львівських подій і поведення львівських властей.

Внесення зазначає, що власті безпечества на повинні були допустити до суду, а повинні були охоронити майно українців.

Також клуб НД поставити внесення.

НЕПРАВДИВІ ВІСТКИ ПРО ДИМІСІЮ ВОЄВ. ГОЛУХОВСЬКОГО.

З Варшави заперечують чутки про димісію львівського воєводи й зв'язи з львівськими подіями.

ФІЛЮСІВНА ПОМЕРЛА.

Михайлина Філюсіва, яка підчас нападу на переплетню „Провіт“ виїхала зі зломаними руками, померла в понеділок 5. листопада у львівській загальній шпиталі.

В АРЕШТАХ.

Арештованих у зв'язі з львівськими подіями є досі около 80 українців, переважно студентів і гім. учнів, між ними студентів, яку арештували на вул. св. Софії.

КОНФЕРЕНЦІЯ ВОЄВОДИ З ДЕЛЕГАТАМИ СТУД. КОРПОРАЦІЙ.

В понеділок передполуднем воєвода Голуховський конференція із делегатами польських академічних корпорацій, які прибули співпрацювати для згаданих непорозумінь між молоддю обох національностей.

ПРОТЕСТИ НА РАД. УКРАЇНІ.

В Харкові відбулися протипольські демонстрації. На вічу, на якому був ген. секретар компартії Козар, ухвалили резолюцію проти переслідування Польщею нац. меншостей. Подібні резолюції ухвалили на вічах у Київ, Одесі та Полтаві. Союз українських письменників і Всеукраїнська Академія Наук вислали відозву до вчених усього світу з протестом проти переслідування українців у Польщі.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

Переговори польсько-литовської комі-

сії в Кенігсбергу, йшли 5. листопада у мін. Залеского в готелі „Берлінер Гоф“. Цілоденна дискусія не довела до висисення. Врешті з цієї дискусії не мають надії на успіх із переговорів.

ВИБУХ ВУЛЬКАНУ І ЗЕМЛЕТРУС.

Після кривавого успокоєння Етна знову озивається. Здається, що утворився новий кратер, із якого пльають чотири струї лави. Найближчі оселі евакуйовано, але досі будинки не загрожує небезпека. Вибух вулькану супроводжував землетрус.

Одна струя лави, що пльає зі шкорою 200 метрів на годину, дійшла до села Фонтанца, де завалилося 72 доми. Населення в переполозі скрилося у церкві.

ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ 6. ЛИСТОПАДА.

У виборах президента Злуч. Держав братиме участь около 40 міль. людей, собто около 10 міль. більше, ніж перед 4 літами. Рівночасно в деяких стейтах відбуватимуться вибори сенаторів і губернаторів. Вибори зачнуться у вісторок в год. 6. рано, а триватимуть до 6. год. веч.

Сподіються, що президентом буде вибраний Сінг. Провізник респ. комітету передбачує, що Гувер дістане 400 голосів, хоч вистарчило би 227, щоб би вибраним президентом. Оконечний вислід голосування буде відомий аж у середу веч., з огляду на велику кількість голосуючих.

ІТАЛІЙСЬКО-ФРАНЦ. ПОРОЗУМІННЯ.

Франція й Італія мають небаром підписати трактат про ліквідацію спірних справ.

КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА АВСТРІЙ.

Дня 9. грудня будуть вибори президента австрійської республіки. Між кандидатами називають передовсім австр. посла в Берліні Франка.

НОВИЙ НІМ. ПОСОЛ У ВАРШАВІ.

„Шведсвіт“ повідомляє, що дотепершній німецький посол у Варшаві Равшпер уступити. Його наслідником буде предсідник нім. делегації для торг. переговорів із Польщею д-р Гермес.

РОЗЛАМ У ЖИД. КЛЮБІ.

„Шведсвіт“ повідомляє, що розлам у соймі Жидівським Клубі неминучий. Посли із Сх. Галичини не хочуть співпрацювати з „протурядовою“ політикою пос. Грінбаума. Колиб пос. Грінбаум не уступив із головства в Клубі, жид. послы з Галичини осунуть окрему фракцію.

Добро „Провіт“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

Біржа.

Гроші.

Америкавський долар 8:57:00—8:57:30, канадський долар 8:51:00—8:51:30, чеська корона 0:26:25—0:26:50, австрійський шілінг 1:23:33—1:23:55, румунська лея 0:05:25—0:05:50, французський франк 0:34:50—0:34:75, швейцарський франк 1:71:30—1:71:75, фунт стерлінгів 43:35:00—43:75:00, радянський червінець 26:00—27:00.

Золото: 20 корон 36:60:00—36:80:00, 20 франків 34:40:00—34:70:00, 20 німецьких марок 42:40:00—43:70:00, 10 російських рублів 36:80:00—47:20:00.

Срібло: Австрійська корона 0:65:00—0:70:00, 5 австрійських корон 3:55:00—3:60:00, австрійський фльорен 1:77:00—1:80:00, російський рубль 3:00:00—3:10:00, копійки за рубль 1:50:00—1:55:00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 46:50—47:50, пшениця селянська 44:00—44:50, жито галицьке 34:75—35:75, ячмінь галицький броварський 30:50—31:50, ячмінь на млин 30:00—31:00, ячмінь пастбищний 35:50—36:25, овес галицький 31:50—32:50, кукурудза румунська 44:00—44:50, бараболы промислова 5:75—6:25, фасоль біла 85:00—110:00, фасоль чорна 55:00—60:00, фасоль красна 75:00—85:00, горох пів-Вікторія 57:30—67:30, горох північний 45:00—47:00, бобик 30:00—35:00, мішанка паст. в зерні 60:00—60:00, зина 34:25—38:25, сіно солодке красне прасоване 18:00—20:00, соломка прасована 5:00—5:25, гречка 35:00—36:75, льон 72:00—74:00, дубини сніжні 21:50—22:30, ріпак озимий 70:00—72:00, мука пшенична 50 при. 71:00—62:00, мука зинта 70 при. 51:00—51:00, грисік кукурудзяний 67:00—70:00, мука кукурудзяна 49:00—51:00, отруби зинти 24:75—25:25, отруби пшеничні 25:25—25:75, крупи гречані 70:75—72:75, пшоно 24:75—25:25, крупи ячмінні 49:25—51:75, пеньки 49:00—51:00, просо красне 40:00—41:00, макухи зинти 49:00—50:00, конюшина прасва 220:00—250:00, мак сніжний 125:00—135:00, мак сніжний 100:00—110:00. Мішки тоні виробу Страдом Варта 1:68—1:72, мішки ужианні добрі 1:38—1:42.

НОВИНКИ

— На покритті шай, спричинених демонстрантами в друкарні „Шпа“ і в „Провіт“ зложив 6. Мих. Світенький з Ладичина по 27,50 дол.

— Казимір Життя, Село Бобринського повіту є відомим події, яка може послужити претгарним сюжетом до фільму. Іван Грималюк пішов на війну. Його жінка, що лишилась з двома дітьми дістала два роки пізніше повідомлення від „Червоного Хреста“, що її муж убитий під Перемишлем. Тоді вийшла вдруге замуж за господаря зі сусіднього села Калустя, якому записала весь свій ґрунт. Минуло 14 літ. Грималюк вернувся з чужини. Довідавшись, що його жінка давно замужня за другим, з розпучу пробував поводитися на своїй старій хаті. Його відратували. Жінка не пізнає свого чоловіка, якого лише погнали рани та переживання довгих літ пошону; вона каже, що він лише подібний до її покійного мужа і хоче її ошукати. Зате Грималюк знає забагато подробиць з давнього спільного життя, не і дав доказ своєї тожності розпучу, що хотів поводитися, він не вертався 14 літ, бо втратив на війні пам'ять і не міг пригадати собі ні свого прізвища ні назви рідного села. Суд буде мати незлегу справу.

— Знайдені річи на площі св. Юра в четвер вечером: 1) Капелюх від Г. Старка; 2) Жіночий берет; 3) Жіноча чорна шапочка зі шпилькою; 4) Два жіночі мешти, чорний і жовтий; 5) Два шапки гімназійні. Відбрати можна від год. 15:30 до 17:30 в Академічній Домі під ч. 49.

— Ріжні вісти. По офіційним даним на сфідмію „дегуги“ в Греції заведувало 850.000 осіб, з чого змерло 1872. — У Парижі помер відомий франц. різьбар Бартольоме, що зеднав собі іна статуєю „Паризь 1814—18“ в саді Тюільрі і великим мавоземем на цвинтарі Пер Ляшез „Для померлих“. — У Варшаві помер один із основників „Бунду“ Михалевич. — Син відомого німецького драматурга Гампеля, Беншенто, що оженився 3 місяці тому з книжницею Шамбург-Ліппе почав розподовий процес. — Вдова одного з берлінських Ротшильдів отруїлась у розпучу, що її фантували. — У долині Паду великі повені; зірвані мости та поповзанні залізничний штик. Велика буря вздовж Літурійського побережя залила містечка і наробила багато шкоди в Генуї. — У радянській копальні Стрітенських землі засипала 45 шахтарів.

— Рекорди. У Дубліні єпископ видав наказ викинути з міської бібліотеки твори таких письменників: Л. Толстого, В. Гюґо, Б. Шопа і А. Беннета. — Замаскований бандит напав на касу театру „Ерль“ у Нью Йорку і забориш 4000 дол. утк. — Один прамірник поезій Едгара По виданий у Бостоні 1872 р., проданий міською бібліотекою одному колекціонеру в Індіанополісі за 20.000 дол. — На портянський летунський майдан прийшла цими днями 102-літня Альмація Беннет і заявила, що хоче в день своїх іменин літати літаком. Кілька хвилин пізніше прийшла друга така-же поважна дама, 104-літня Марія Уотергуз і пішла за прикладом першої. Обі дами перебували у воздусі 2 години. До цієї ангажії були горді, що над Лондоном літала 92-літня англіянка. Американці побили і цей рекорд.

— 30-ліття „Художественного Театру“. Московський „Художественний Театр“ належить до тих нечислених інституцій, яких велика революція майже не нарушила. Це також одна з тих організацій, ще менше нечислених, яких ювілей святкує нині весь світ похвалними статтями. Без застережень. Мало є в світі театрів з такою духовною одиністю атмосферою, як театр Станіславського. У цій атмосфері щезали одиниці, а існувала лише спільна ідея нового мистецтва. Театр Станіславського напередив почини „нової сцени“ в європейських центрах, здійснюючи теоретичні ідеї таких великих режисерів як паризький Антуан і лондонський Крей. Він зважся на постановку морих талантів ще непризнаних і ними створив новий напрям; Чехов, Горький, Андреев завдячують свою драматичну славу Станіславському. Там жили в новій формі і класики Грібедов, Гоголь, Тургенев, а європейська „модерна“ лийшла найбільше зразкові постановки, повторені згодом Бердіном та Парижем (Гамсун, Метерлінк). Театр Станіславського йшов не на скільки, а на якість. Скільки ж пєс поставлено цим була дуже невеличка, але підготовка до них тривала довгі місяці, а раз вироблений репертуар тривав роки. Принцип ре-

Спішіться з висилкою членських вкладок до Т-ва „Провіт“. Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювілейному році його членом.

ТРИКОТАЖ

гарсонки, жанети, панчохи, мужеські намізольки, рукавички, скар-
питки, як також цілий ряд артикулів, що входять в обсяг одягових виробів
по найнижчих цінах ринкових поручає
Ф-ма ТАДЕЙ ВІТЕК, Львів, вул. Рутовського ч. 1.

літму введення цим театром має давати
тану літньому дійсного життя, щоб глядач
забув про умовності театру. Актори, що
грали в ньому були не тільки гениальними
артистами, але й справжніми „ерудитами“
і асистентом освіченими фахівцями.

— Клопоту кайзера. Кайзер Вільгельм
має новий родинний клопіт. Ще досі пре-
са не перестала займатися його родинним
шуриним Зубковим, а вже прийшла нова
застава про новий металізм у родині Віль-
гельма. Його другий син князь Айтель-
Фридрих хоче женитися з адовою при-
дворного співака Йосифа Шварца. Фраз
Шварц похоронив двох мужів, а з третім
розвелася. Монархісти, довідавшись про
такий скандальний намір цісарського си-
на, звернулись до Вільгельма з проханням
щоб він не дав згоди на таке подружжя.
Та коли стара сестра Вільгельма його не
послухала, то як послухав його молодий
син Вільгельм аж тепер готов скористати
з повернення йому африканських кольо-
нів.

— Арештування „муринського царя“. У
Канаді арештували провідника муринсько-
го визвольного руху, Маркуса Гарвея, го-
лову чорного інтернаціоналу, який має
титул „муринського царя“. Він обвинува-
чений у змові зорганізувати спільно з
провідниками комунізму, щоб зробити в
Спол. Державах переворот і створити
„чорну республіку“.

— Країна, де вазинні повні. В американ-
ських вазинках нема вільних келій. Скрізь
сидять люди, що порушили протизако-
новий закон і нема місця на бандитів і
злочинців. Нью Йорк звертається до ріж-
них інших міст прийняти до своїх вазинь-
ню-йоркських злочинців. Філадельфійський
попращальний дім як останній дав таку від-
повідь: „Маємо місця на 800 осіб, а помі-
стимо 1700“.

— Плата англійського прем'єра. Лон-
донський „Івнинг Стендерд“ помістив стат-
тю лорда Беркенгеда, який протестує
проти смішної плати англійських міні-
стрів і вищих урядовців. Прем'єр міні-
стра дістає річно всього 500 фунт. шт.
і ніякими іншими справами не може зай-
матися. Це не вистарчає навіть на про-
житок. Отже становище міністра доступ-
не хіба для дуже багатих людей. Лорд
Беркенгед був призначений армії свого
становища держ. секретаря Індії, щоб
зайнятися проиндолом.

Театри.

Великий Миський Театр:
Вівторок 6-го, г. 7-30 веч. „Тамничка
хана“, оперетта.
Середа 7-го, г. 7-30 веч. „Гальна“, о-
пера.
Четвер 8-го, г. 7-30 веч. „Цируляк сні-
гівський“, гостинний виступ Турської
Райчева.

Кіна.

„Аполло“: „Президент“.
„Лев“: „Дикунка“.
„Оаза“: „Коли в міській прокидається
кохання“.
„Палак“: „Поворот з неволі“.
„Фатаморганна“: „Виродження“.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 28. X. 1928 р. помер Михайло
Скорик см. упр. школи, проживав 77
літ. Уродився він дня 21. XI. 1851 року
в Заваді, до гімназії ходив у Берез-
нах, де науку перервав йому військова
служба. Відтак вступив до монастиря
Ч. С. В. В. в Добружжя, згодом у Ла-
врові. Там учив у народній школі. Під-
час окупації Босні перебув у війську
всі пригоди зв'язані з окупацією. З вій-
ська звільнено його під умовиною, що
обійме посаду учителя. 1881 р. учителю-
вав у Дублянах, біля Самбора, потім у
Биличах, а 1883 р. у Луці, п. Самбір.
Переломивши нехиті тамашнього насе-
лення до школи, де з'явився як перший
учитель, працював у новозадаженій
однокласній школі і довіз 1909 р. до
побудовання поверхової мурованої шко-
ли і до переїзду її на 4-класову, а за-
держаний української викладової мови
та з наукою німецької мови. В цей спо-
сіб сина та доньки танцювали і доводили
громадні могили переходили до се-
редніх шкіл в місті. — Підчас світової
війни свого села не опустив. По пово-
роті австрійських військ опинився в Га-
дерсдорфі. Звільнений з нього, не вважаю-
чи на своє зрідке здоров'я і спротив,
був спеціалізований в 35 році учитель-
ської служби. — Після розвалу Австрії
обійняв знову функції учителя в дитячій
школі, щоб як сам казав, „дитячора не

нариувалася без школи“. Учив до чер-
вня 1919 р. В 1923 р. перенісся до Сам-
бора, де і упокоївся. Виконане ним сви-
домо садистство, та чисте серце, що
покинула середні та вищі школи, адобула
підстави до гімназії в Луці, оне докази
його такої праці. Зі сферою платні
умів не тільки всім своїм шестеро дітям
дати середню і вищу освіту та „кусоч
хліба“ в руки. Призвуждав виступати на-
коли не любив. З усіх товариств най-
більше цінив „Просвіту“, де був постій-
ним членом.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Новий Український Театр дир. П.
Карабіневича на Волні.
Турійськ

7. XI. Вигрест.
8. XI. Маруся Богуславна
9. XI. Циганка Аза.
10. XI. Дель і Ніч.
11. XI. Вія. 846 6—7

З нинішнім числом розсилаємо ві-
дповіді і чепи „Українського Товариства
Допомоги Інвалідам“ у Львові. Просимо
пих чепів уживати виключно до визна-
ня жертв на Українських Інвалідів

В гуманістичній дівочій гімназії
„Рідної Школи“ в Тернополі є до об-
няття посада учителя (зв'яз) математики
і фізики на висшій класі. Зголошуватися
сейчас. — Упрва 878 1—2

До Підльвівських Громад! Що року
в осени підльвівські громади складають
жертви в натурі для українських інва-
лідів. Завдяки цим жертвам Дім Україн-
ських Інвалідів у Львові міг декільке за-
пасти на зиму в потрібні харчі. В цьо-
му році Ваша поміч більше потрібна, як
колишній. „Українське Товариство
Допомоги Інвалідам“ не може перевести
збірні жертви на допомогу інвалідам.
Прилюдна Збірка в листопаді заборон-
ена — Але хто хоче жертвувати, не
потребує чекати на прилюдну збірку.
Сподіваємося, що в кожній підльвівській
українській громаді знайдуться свідомі
громадяни, які зможуть пожертвувати
дешо харчів, у першій мірі бульб, для
інвалідів, прибіснених у Дім Україн-
ських Інвалідів у Львові при вул. Софії
ч. 25.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

П. ЛЬВА ЛІСКОВАЦЬКОГО, бувшо-
го сотника УГА, прошу ласкаво
подати свою адресу. — Д-р Михайло
Гринів, адвокат в Бучачі. 867 2—3

В СІЛЯКІ годнишкарсько-юбілейські
роботи виконує найстаранніше
Домбровські-Розважівські
Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна
ч. 2. 2481 а) 20—?

БЮЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ продає за готівку і на рати
від десятиків літ у цілій країні зв'язна
фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл.
Марійська ч. 5. Купую браслети, зо-
лото, срібло, плачу найвищі ціни.
3 117—?

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Ви-
сентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої)
Тел. 39 60. 882 1—3

МАЛА ПАРЦЕЛЯ коло вул. Потопа-
ного ч. 104 до продана. — Відомість
канцелярія адвоката вул. Баденів ч. 12.
877 1—1

ОТСИМ УНЕВАЖНЮЮ своє свідо-
цтво зрілості, видане в вересні 1928 р.
в державній гімназії в Тернополі на
назвище Москалюк Андрій. 879 1—1

ПІДГІРСЬКА ПАРОХІЯ, станія 3 км.
(на Філії), переква і хата муровані,
дуже годіна для посидючих діти до шко-
ли, поде добре, численна пар Перем. ді-
незія до замін на рівноартісну. —
Зголошення: Уряд парохіальний. Лукох
горішній, поч. Спас. 883 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст мед. логіва, серця і жолузка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
422 Пересвітлення Рентгеном. 6—21

8 зол. ПЕРСТЕНЕЦЬ 8 зол.
з 14-карат. золота з рубіном т. л. в
Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4. Тел. 59-22

Без праці можна гарно випрати сорочку мужеві.

ДЛЯ кожної жінки є правдивим трикоєм і радістю, коли
біла мука є гарно випране, а сорочки виглядають як
нові по кожнім пранню. Давніше було це неможливо, бо
біла прала хибним способом швидко дерлося, а береги
ковірки і манжети щербилися. Давніше важко було добре
випрати мужеську сорочку, — відколи існує Rinso, річи трудні
до здійснення сталися можливими.

Rinso сповнає працю людських рук.

Непотрібна мордівня і страта часу при пранню, тому що
існує Rinso. Замість терти біла на балі, можна занятися
якоюсь пожиточною домашньою працею, — а „час то гро-
ші“. — Те що є в коробці розпустити в киплячій воді і вли-
ти до балі наповненої до половини літною водою. Мочити
біла через кілька годин, відтак сполікувати основно і прання
скінчене.

Варити біла в Rinso.

Хто має звичай варити біла, цей без Rinso не може обій-
тися, Rinso є певним середни-
ком, який завжди є на висоті
завдання, а однак ділає так ла-
гідно, що не нищить біла.
Rinso ділає не тільки при ва-
ренню, але також на гарячо і
на зимно.

Rinso продається тільки в пакетах.

ЦАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми „Baird“ Спідж Акт. Почтова
Скринька 479, Головна Почта, Варшава.
Прощу безплатне прислання мені прібног пакету
Rinso, що вистає на пробне прання.
Ім'я п'яльницько
Адреса
д. 248. (Проситися о чинке письмо.)

R. A. Hudson Limited, Англія.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Сарпизування хитаючихся зубів швидко-
бування й вишукання зубів без болю.
Штучні зуби в качучку і золоті після
найновішої системи. Пациєнтів з провін-
ції поагоджується в найкоротшому часі.
П. Т. Урядовцям і студентам значна зниж-
ка. Полекти в сплаті. Тел. 65-73.
855 3—5

АЛЬПАКА

Столове накриття
елегантних фасонів з
металю цілком білого
поручає
АНТІН ГАЛЬОКІ

Львів, Собіського ч. 3.
863 2—2

Присилайте передплату!

СТИЛЕВІ МЕБЛІ

найновіші вироби красні і закордонні по
приступних цінах тільки у фірмі
БРИК І ГРИНЕР
Львів, Ягайлонська 24. Телефон 21-76
869 біля міна „Марусянка“. 2—3

Подяка.

Всім знакомим і незнакомим, котрі
дня 30. X. 1928 р. в Самборі віддали
останню прислугу б. п. Михайлови Сно-
риков, енергійному управителеви
школи або письменню чи устно висло-
ваив своє співчуття, складають ширю
подяку.
881 1—1 Жена, діти і внуки.

ЗВІЧАЙНІ Загальні Збори Філії „Просвіта“ у Яворові

відбудуться дня 18. листопада п. р. о
год. 1-й в пол. в залі „Народнього Доуму“
в Яворові зі слідуємим порядком нарад:
1) Відкриття зборів і відчитання про-
токолу з попередніх Загальних Зборів.
2) Звіт уступаючого Виділу, а) голови,
б) секретаря, в) скарбника.
3) Звіт Контрольної Комісії і внесок
на удержання абсолютної.
4) Вибір нового Виділу і Контрольної
Комісії.
5) Справа відсвяткування ювілею 60-
літнього існування Гол. Т-ва.
6) Внески і запити.
880 1—1 За Виділ.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Наша відповідь.

Львів, 7. листопада 1928.

Три перші дні листопада 1928, три дні, виповнені трагічними подіями і нападами на українські установи і навіть приватні доми, не остали без глибокого і звучного відгону у широких колах — так сказатиб — універсального українського громадянства. В створених умовах не маємо спроможності подати згідного з дійсністю ходу подій, перевести їх аналізи та діяти до ядра справи й підмітити їх причини. А все-таки тісно об'єктивні факти й їх причинний зв'язок та залізна логіка скорше чи пізніше в світлі безкомпромісової правди мусять вийти на верх.

З огляду на нашу неспроможність освітлювати й оцінювати події, теперішній внутрішній білий цукор подій в найкращому випадку може бути в очах польського громадянства узмістовлений словами варшавського „Глос-у Правди“, який — помістивши знімку здекастрованої погромом друкарні Вид. Спілки „Діло“ — „пояснив“ її таким написом: „Ukrainiskie ekscesy we Lwowie: Zdemolowana drukarnia Staurorijgi“.

Таке освітлення можна висловити також відомим чотиривіршем:

„Kiedy Kara Mustafa, słynny wódz
Krzyżaków
Zdobyszy szturmem Alpy, szedł
prosto na Kraków,
Wtedy to wódz waleczny i do czynów
skory
Pobił go pod Parkanami król Stefan
Batory“.

Та в даному випадку не про це йде. Зріле українське громадянство знає, як оцінювати і як ставитися до цих подій. Найшли вони вже широкий відгук серед українського громадянства по той бік Збруча, а без сумніву відгукнеться на нього й заокеанське громадянство. Також культурний світ менше або більше зареагував на сьогоднішні листопадові події.

Оцінка їх серед українських громадянських кол е однозгідна й однастайна. Але цього мало. Наша постава і назвух мусить приборати очевидні, наглядні форми. На довершений на нас погром ми мусимо дати відповідь, гідну зрілого, культурного народу. А тією відповіддю може бути тільки одно: об'єднання всіх сил українського громадянства в одній організованій лаві, в одній всенародній громаді, скутій одною думкою, одним бажанням, одним змаганням спільної, гармонійної праці для добра народу як цілості, для його всестороннього розвитку і поступу. Геть усі незгоди і чвари, геть злобу, підзоровість, ворожнечу й недовіря! Нехай живе об'єднаний, солідарний український народ, заступлений всіми громадянськими організаціями в одній доосередній, всенародній установі!

Такі думки ширяться тепер серед нашого громадянства, такі погляди й побажання висловлюються. Коли до справи, це стихійне змагання широких українських кол висловлюємо прилюдно, то ми передаємо тільки те, що досі було підсвідоме, а під впливом останніх подій стало загально свідомим.

Перший крок у тому напрямку повинні і мусять зробити наці ви-

борні представники. Не сміє бути двох українських репрезентацій. Перед лицем небезпек, яка нам погрожує, вибрані представники українського народу: посли й сенатори — повинні об'єднатися в одну, суцільну репрезентацію українського народу. Спільному наступові наших противників мусимо протиставити спільний фронт українських активних сил. Нехай же наші представники здійснять загальне домагання мас і нехай своїм об'єднуючим кроком дадуть приклад, гідний наслідування, всьому громадянству.

Дальшим кроком наших відповідальних чинників мусить бути створення українського громадсько-кермуючого, верховного і провідного осередка чи то шляхом реституції Української Національної Ради відповідно до змінених умовин, чи то шляхом створення Української Верховної Ради. В склад того провідного національно-установчого і виконавчого осередка повинні

ввійти всі посли й сенатори та представники політичних організацій, репрезентуючи цілість українського життя, його розбудови у всіх напрямках та оборони дотеперішніх наших надбань.

В це річи основні, переважні й далекосяжні, а одночасно справи, які єдино можуть бути основою і змістом нашої відповіді.

Одночасно завданням нашого громадянства є спільними силами покрити величезні втрати погромлених установ, а в першу чергу установ культурно-освітніх і гуманітарних.

В широке мотивування й аналіз та подробиці зі зрозумілих причин не вдаємося. Тільки загально по ліній загально-громадянських інтенцій зазначаємо, якою повинна бути наша відповідь. І такою вона мусить бути, якщо ми є зрілі, якщо ми спідомі ваги переживаного нами моменту.

ТРИ ДНІ. „Слово Польске“ у ролі ментора.

„Слово Польске“ один з моральних спрингів чорносотенних погромів, починає робити відворот в спосіб, гідний цього органу готентотської етики. В статевій „Відгомони українських ексцесів в „Ділі“ цей орган новітніх кавібалів лише:

„Діло“ в межах — як заявляє — озети оминуті конфіскації — солідаризується з ексцесами, викликаними берлінськими агентами. Роздуває розміри вуличної авантюри для надання їм „історичного розголосу“. Однак одночасно перфідно намагається представити, що ті події величав надзвичайний додток, який видає пошудні і листопада „Слово Польске“, доносачи про посяг посли з фанатами і про смаркатівське облиття чорним пам'ятника „орлі“ на політехніці. — так, який організована і з горі упалиювана з пахиди на пл. св. Юра демонстрація була реакцією на надзвичайний додток нашого часопису, а не „вчинком“ („вчинком“) та інспірацією агорі у плавової тми самими руками і чужими грішми, що організували і варшавське провокаційне зневажування пам'ятників послих на Персеякові і в горді політехніки“.

Після того цей „благородний“ орган привадило оне події на пл. св. Юра, поданий ним за „Новою Зорею“ — в оглиду на те, що наш оне тих подій ексцесивовано. Однак культурні представники журналістичної етики пропуюють подати нами джерело і нашту:

„В тих словах „Діло“ відомоше яразно, що ітенційно еляторської демонстрації було вивести товну від люф карабінів і стрілами спроросувати салву поліції, щоб були жертви, щоб було ахчайбілше трутія і ранених кулями, головою жінок і дітей. То нікчемне і безмалальське підпримство „українських“ провокаторів, завдяки зми пій прови і споконі наших органів безпеки, зовсім не повелось. Провокатива стрілами поліції не поворветуналася пальною зброєю й ані один зі еляторських демонстрантів не був „ранений стрілами“. І не було жної кривди, крім суїци і побитих задків. Тей правди „Діло“ в пиченой підписи уступили польської преси не ширедркову, зате брехливіми і дозвначними опісами намагаються впливати у своїх читачів підозрюючи вражіння, що

була якась кривава масакра, про яку в цензурних причина „Діло“ може писати лише посередньо і лише між рядками“.

Дальше „Слово Польске“ полемізує з польським бруківкою пресою, яка „роздула ексцеси до якихось поважних замішань, ділаючи зі шкодою для самої справи і для держави“.

В полемічному розмазх це львівське „Новоє Време“ читає адвастацію своєї варшавської посестри „Газети Варш.“, яка

„ділом фальшиво і по дитинному представляє відрух цілої молоді, як акцію організовану і то натурально організовану акцію „народової“ молоді, чваниться якоюсь леготкою, що накликає до реакції і оголошує навіть її тевет, який для ужитку „Діла“ і ворожої вам пропаганди“.

Так „заспокоюючи“ й „академічно“ пише орган „Зеслоу ету“, орган польської передової інтелігенції (професорів університету, лікарів, адвокатів, інженерів і т. і.)

М. ФІЛЮСІВНА ЖІЄ.

Вся аторанія львівська преса, в тім і наш орган, принесла вістку про смерть робітничі переплетнітні М. Філюсівної, яка, як показується, не відповідала жіносьти. М. Філюсівна жила. Перебувала вона в загальному шпиталі, терпіла на страшний болі голови а при тім мала зломану одну руку.

РЕВІЗІЯ У ЛЬВОВІ.

Тієї ночі перевела подіція ревізії в д-ра Палічука, урядника Ревізійного Союзу і в д-р. Сиренювича.

В год. 230 дня 6-го п. м. перевела подіція ревізії в приватному помешканні Семона Трусовича, урядника Ревізійного Союзу. Ревізія тривала годину. Переводили її в присутності жінок з довідки. По ревізії синали протокол, який підписала пані Трусовичева і її довідка.

АРЕШТУВАННЯ.

В вечі з 5-го на 6-го листопада арештовано студ. Богдана Сиренювача до переведення в помішканні ревізії, що тривала від год. 12 до 3-ої. — До дії арештованих треба ще додати: студенту Мришвау Анну, арештовану при вул. Софії, Наталію Степанівну і Бориса Степановича, яких заарештувала доба арештованих

в помешканні львівського „Лугу“ при вул. Комерційній, а також урядничу загітарні „Рідної Школи“ Волинську.

В останній хвилі довідуються ще про арештування таких осіб: Белея Степана, Дмитрова Теодора, Федорчука Михайла, Гладкого Івана, Чижової Марії, Лущкова Теодора, Остаповича Осипа, Пасляника Микола, Стацького Волода, Пеленського Євгена.

При тій лагоді занадто, що досі впустили на волю атомів арештованих досі студента Вергановського Ярослава і Матчака Михайла.

ПО ВИСОКИХ ШКОЛАХ ЛЬВОВА.

Вчора, 5. листопада мали місце у львівських високих школах ще такі події: в Експорт. Академії, при вул. Бурларда на першій годині викладач зажадали студентів-поляків від професора, щоб віддав всіх українців опустити салю. Професор сказав, що не може цього зробити. Тоді поляки вийшли, а на годині остали тільки українці та жиди. По викладі вернули поляки на салю і порадившись відійшли організовано парами на політехніку. Українці та жиди розійшлися.

Покривдження українців у Р. С. Ф. Р. Р.

Навіть Ларін признає це покривдження на сторінках московської „Правди“.

Відомий зі своїх неfortunних виступів у минулому році проти українзації в УСРР Ларін виступив на сторінках московської „Правди“ в обороні українців та їх національних прав у межах Російської Соціалістичної Федеративної Радянської Республіки.

Київська „Пролетарська Правда“ з 1. XI. п. р. передає статтю Ларіна ось як:

„Сьогодні в „Правді“ амішено статтю Ю. Ларіна про хибні уклиди українзації, що її провадять у РСФРР. Ларін зазначає, що тільки 3/8 українців живуть на Україні; решта ж, переважно, в РСФРР, і з них чимала частина — пошад підтора мільона чоловіка — в колишніх Курській та Вороніжській губерніях, що безпосередньо межують з Україною. Нещодавно, здіймаючи справу, що культурні права російських робітників і російських селян на Україні не досить охороняють, Ларін зазначив, що ще енергійніше треба викрити й викинути з практики таке саме недоцінювання національно-культурних прав українських селян у Російській Республіці. Зібрані по Курській і Вороніжській губерніях відомості свідчать, що національна нерівність була й є ще там і, щоб її усунути, треба вдатися до рішучих заходів, ніж досі пам'ятності“.

„Ларін далі пазивав, що в колишній Вороніжській губернії українці посідають майже суцільною масою чотири повіти. Це саме ми маємо й по кількох повітах Курської губернії. Українці цих повітів за українців не тільки з назви. Вони зберегли свою мову й побутові особливості. Найприродніше в таких обставинах, на думку Ларіна, те, щоб ці території звільнили до складу сумежної з ними України. „Нема жадних підстав для того — каже Ларін. — щоб із суцільного району селян українського народу викреслено шматок і завезено до складу сусідніх російських Курської та Вороніжської губерній, до того до Харкова від цих частин Курської губернії ближче навіть, ніж до Курська“.

„Далі Ларін розповідає про тягання, бюрократизм і перекопчування в україн-

заші повітів цих губернь. У Курській губернії скасовують загітанийське викладання української мови. В одному повіті (Грайворонському) підмозово селянам відкрити лікунки українською мовою навіть коштом сільських селян. Тепершній шкільно-абсолютно замало. По деяких місцях школи зовсім закривають. Обличчове розпорядження про проведення української не запроваджують у життя, затримують по канцеляріях і воно проходить через цілу «сітку» тяганини. Запровадження української мови, обставлено такими складними процедурами, що утвориться таке враження, ніби гадують запровадити негрську мову серед людності, яка її не знає. А в тім справі йде по дозвіл людності, що розмовляє по українському, говорити й писати по українському й у своїх сільських та волонконкомах. — «Що ж треба робити?» — запитує Ларін. — Українізувати всі сільські й волонконки з більшістю людності, що вживає української мови, треба тепер так, а не порядком перспективних планів. Українізацію шкільно по українських селках треба кінчити 1928-29 року. При теперішньому районуванні Центрального Чорноземного Краю треба виділити суцільний прикордонний український район і передати його Україні, оскільки місцева людність приставе на таке розв'язання справи».

Видно, що дуже але поводиться українському населенню в названих повітах, що війшли не знають чому до СРФРР, коли навіть такий російський як Ларін гіршиться тепершнім невідомим положенням українського населення, що його мову вважають там російські чиновники мало-що не муринською.

Громадяни! Поголовним членством дамо донат перед світом нашої свідомості і національної гідності. Тому мерщій в ряди членів «Просвіти»!

Ромунське циганство.

Солодкі слова реґенції й парламенту і циганство влади.

Ромунська влада взялася за «розв'язку» національного питання, себто за задоволення примітивних культурних потреб неромунських народів. Уряд створив міністерську комісію для випрацювання «статуту для нац. меншостей», а член реґенції як. Михала при відкритті парламенту зважав на потребу порозуміння з меншостями «на основі взаємності».

Відповідь парламенту на престольну промову заклочує в собі й уступ, приєднаний національній справі. Той уступ звучить так:

«Висока Реґенція! Зібрання послів визнає свою підтримку всім сходом, змierzає на устаткування найбільш братського відношення між меншостями Румунії і її природним населенням. Також признається зібрання послів до найширшого лібералізму в приношенні його в практиці до питання меншостей в рамках інших державних інтересів, бо воно переконало, що шляхом гармонізації всіх сил вітчизни можна буде досягнути духово-аміцельної єдності об'єднаної Румунії. Зібрання послів вірить, що питання меншостей мусять бути виключено з ряду партійних справ, бо питання це вже по самій своїй природі зв'язується питанням національного єдності».

Великих слів велика сила та й білий вічок. І то слів фальшивих. Бо саме тоді, коли ці солодкі слова пташками літають від реґенції до парламенту і навпаки, некультурна ромунська влада, в таємний спосіб намагається закрити об'єднання українського населення в шкільній ділянці і то на основі підступно виманених ухвал громадських рад. Ось що про це мовить Есена лише в статті «Недогаданість» червоносердий «Рівний Край»:

«Цими днями треба було ромунському уряду зробити торжне на білім дозв'язати перед світом не багато, лише три речі, а саме: перше, що в Румунії нема ніяких українців, а друге, що ніяка ромунія, які лабули ромунську мову й говорять дома по українськи, які знають, які чути не хотять нічого про заведення науки в українській мові по се-

Державна Лотерія Клясова

дає величезні шанси вигравання та збогачує рік-річно тисячі людей.

Льоси 1-ої Кляси

поручає колектурі

„РУНО“ РАВІЧ І С-КА

у Львові, вул. АКАДЕМІЧНА Ч. 3.

Загальна сума виграшів около

27,000.000 ЗОЛОТИХ.

Головні виграші по зол. 750.000, 400.000, 350.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000 і т. д.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!

Тягнення вже 15-го і 16-го листопада ч. р. і

Цін льосів

цілий льос
зол. 40'--

пів льосу
зол. 20'--

чвертка льосу
зол. 10'--

Нашій колектурі заодно сприяє щастя. Замовлення з провінції п. л. годжується швидко і скрупулятно, пересилаючи негайно оригінальні льоси, разом з поштовою складанкою П.К.О. на безплатну пересилку належності.

В цьому місці просимо питати і переслати листом чітко випилене:

Замовлення:

До колектурі „РУНО“ РАВІЧ І С-КА у Львові, вул. Академічна Ч. 3.

Отримати заходимо до 1-ої кл.

..... чверток льосів по зол. 10'-- , половинки льосів по зол. 20'-- , цілих льосів по зол. 40'--.

Належність под. перешлю поштовою складанкою, яку долучить мені фірма до льосів.

Імя і назвисько

Адреса:

(Простіть чітко писати.)

дах у початкових школах, а третє, що то ми не дедалі наближаємо до бунтарі, які не мають для себе ніщої роботи, як обчирювати Румунію і світ неспокійні дурними скартами на привітальство за утиски і гнет, яких нема у нашій країні. І не привітальству удалося дуже добре. А ось, як воно сталося.

Українці вислають усякі спарґи-жабодби до Ліги Народів в Женеві на ромунську владу на те, що вона не держиться ані міжнародних договорів, ані своєї конституції, ані своїх законів, а незаконно гнеє український народ, як мови і чим може, покусувала вуси української школи: початкової, середньої і на університеті всі українські категорії професорські, що й у перші висувають поволі українську мову й мовити, що при аграрній реформі робиться кривда українським селянам і т. д. На якісь там міноритарні конгреси їздять, тижневики видають і звідти денники. Ми гадали, що вже їх алазали, а вони, бач, денник — туди під ніс! Пек цьому лиху!

Влада влада і телеграму бо до префектів, та до преторів, а претори до громадських нотарів і секретарів: Силивайте зараз ради громадські і нехай вони ухвалить, чи треба їм української школи, чи ні. Лаші робить не парад, щоб ті з Чернівців розголосили не робили. А ті арозуміли, куди етека в горло, Зібрання раду і давай поленити: так, кажуть, та так. Пан префект питається, якої школи вам треба, — Ну, якої? Української мови викладової, в ромунській мові як предмет. — «Ні, кажуть невинорні радні, досить 2 години українського в тиждень. А то ще й того не буде». — Сиди не туди й повисували в протоколи, як їм було треба, але не грамаді, а владі.

І не старалося по громадах червоносердого повіту, майже чистого українського, бо як тут пішло добре панам під самим носом, то дедалі й не питають. Як було треба, що хто де галине, чи брешки, а влада їм у громадських протоколах, на білім папері туди під ніс! І каже: «Ну, дивіться, люди добрі! Ми парів питали, його виборні ради громадські, а не претих собі приватних людей. Не хотять української школи еххххх. А далі й ні. Нема уявляти в Румунії».

Ось так ромунські культуртреґери за-епохонять дайпримітивні культурні потреби українського населення. Обман і циганство — ось що означає характер ромунської влади. Та українські відповідалі чинники в границях сучасної Румунії і поза нею постаралися випенити ромунські ходи за кордоном і звернути увагу культурного світа на антикультурну політику бухарестенського циганства.

Свята 1. листопада.

ЧОРТІВ.

В пам'ятний день 1. листопада відбулося в Чорткові посвячення пам'ятника полягам, адмігненого Філім Т-ва Охорони Весних Могил на цвинтарі у Вигнаці. Пам'ятник цей збудовано з бетону на метлах 12 вояків українців і він робить дуже гарне враження.

Саме свято відбулося в такому порядку: В 10 год. рано відбулося Богослуження в церкві на Вигнаці, після скінчення якого двигнувся величавий похід на цвинтар. У похід, не вважаючи на непогоду й холоду, взяли участь широкі маси народу з міста і з сіл чортківського повіту. Були теж Союзи і Луги з кількох місцевостей та багато молоді. В похід пішло ок. 20 тисяч, з яких наїкрайні були від чл. „Просвіти“ з Базарі (терезини в груші), від чл. „Просвіти“ з Чорткові і від філії Союзу Українок у Чорткові. Інші війни були від українських установ у Чорткові і від сільських товариств повіту. Похід робив своє повагом і чисельністю велике враження.

На цвинтарі, що лежить над самим залізничним торою, спинився похід білім полого пам'ятника. Тут довершилася частина посвячення пам'ятника о. декан Воробейнич з Білобожичів при участі 17 священиків. Співав хор „Чортківського Воєна“. Після посвячення вголосі поринаючи промовив о. Брикович з Копиленки, а потім під пам'ятником зложено вінок. Порядок на цвинтарі в часі цілого торжества удержували Лугонини з Білобожичів і Вілого. Під першою і на цвинтарі зібрано на кошти будови пам'ятника понад 300 зол.

Загалом свято це пройшло гарно і спокійно. Поліція і взагалі органи влади поведилися коективно. Не жаль не всі се-

БЛІДНИЦЮ неокров. ність усуває ділає зміноючо, в джизляючо, побуджує апетит, неокров. ність середни для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофурского, вимо хіміко-вально на еспіанській малюді. До набути у всіх антиках і дроґуеріях. Ціна за фл. 425 зол., пів 2-40. У власній інтересі надати виразно М-ра Кшиштофурского вимо хіміко-вально. Laboratorium chem.-farm. Mr. M. Krzyzstoforski, Tarnob., 774 7-7

та і не всі евангелісти повіту взяли участь у цій великій торжестві цілого повіту; деякі повіти в тому часі займалися своїми власними, приватними справами. Варто ще зазначити, що зараз після нашого свята старості заборонили Лугонинам у Білків ж. Чорткові носити одноструї, не подаючи ніякої причини.

Вечером тогож дня відбувся святковий академія для запрошених гостей.

Ощадність і наші моральні пересуди.

(З нагоди свята ощадності.)

У тому, що в нас досі появилася в часописних статтях чи окремих брошурах на тему ощадності, здається, ніхто ще не займався моральною сторінкою значущої ощадності. А чейже і з того становища треба би підходити до справи ощадності, коли ми хочемо покласти зліди рини на долі — від питомого нам нахилу до марштрата і легководності в грошових і взагалі господарських справах до осоружного скупства і захланності, або якщо хочемо запалювати лише соловинні вогні, в яких ми даї готові бути спеціалістами.

Уважаємо себе за народ ідеалістів і дуже часто навіть зліди-лоба поглядом на тих, що звертають нашу увагу на матеріальну сторінку людської культури, тих безідейних матеріалістів, що землі тримаються і ніяк їх під небеса не піднесеш. І от власне думаю, що не зашкодить де-що ближче зайнятися тим нашим „ідеалізмом“ і „матеріалізмом“ з ощадністеві точки погляду.

Порівняймо кілька частин у нас типів людей, а яких один так дуже частенький. Жне собі нпр. „пан“ чи „отець“, дуже скрохмо ситуований. „Пан“ — і тому панюватися треба і жити „відповідно до стану“ (не до заробітку). Отже якоїсь бюджетової рівноваги він не уявляє, (зрештою до гроша відноситься він навіть з деякою погордою), його щомісячні розходи перевищують приходи (він дуже часто навіть про це не знає) а кінець який? Або несплата, або тягар для оточення — отже також несплата. А в випадку якої „чорної години“ забуває той „ідеаліст“ про свої амбіції жити на відповідній ступіні і про свою погорду до гроша і... витягає руку за допомогою. Він звичайно на народні ціни не дає, книжки або журналу не заперує, з членськими вкладками залпає, бо має на багато „луїків“ (звичайно між жидками, а як позичить у власній інституції, то також без квасів годі почизку стягнути) і взагалі через свої довіри його на ніщо не стати, крім видатків на свої модні річі, виставні прийняття й інші витребеньки, без яких нібито годі культурній людній, що себе шанує і має амбіції, щоб її шанували, обійтися. Ми народ милосердний, поругуємо, позичимо чи такі подаруємо, антигемо з біди і чоловік може спокійно... робити свої довіри. Здається, що мало кому прийде на думку, що милосердя не все є похвальною чеснотою, і що воно може часом обом сторонам лише пошкодити.

Буває і таке, що найдеться між нами чоловік, що більше думає про завтра ніж про нинішні моди і вигоди, щоб на випадок злих годин не понижуватися, не витягати рук і не ставати тигерем суспільності. Він вправді і від дятку не відкажеться, і часопис та журнал передплатує і з членськими вкладками не залпає, але всеж таки „він має, міг би і повинен би більше дати“ — кажуть про нього, хоч він так само ситуований (часом і гірше) як попередній. Ми з нашими віковими пересудами все ще в більшою симпатією відносимося до людей цього першого типу ніж до другого. Ці другі віддаються нам чомусь матеріалістами, еґотістами і т. д. А тим часом здається мені всеж таки

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

838 4-5

більшим матеріалізмом і егоїзмом є до-
гмадувати своїм кожноточасним забаганкам
не оглядаючися на те, що буде завтра
якщо хто буде за мої забаганки платити.
Наше кибле розуміння чесноти милосер-
дя (навіть і в чисто християнському розу-
мінні, божі попадаємо в конфлікт з прич-
тою про таланти) наказує нам дуже ча-
сто помагати тим, що через безвідпові-
дальне життя і через неуміння чи неохоту
відмовити собі чого небудь (хочби для
самої справди силі волі) опинилися в
скрутній положенні і не раз хотіли би ми
зринувати до тої допомоги ще й інших.
І власне уявляю таке наше розуміння ми-
лосердя чи взагалі гуманності дуже демо-
ралізуючим. Бо воно зовсім не відлучає до-
тучної людини від життя понад стан і лег-
кодущності вдатків, а понижує її і зби-
ває асцетичну імбіцію, і тому, що рад не рад
має дати незаслужену поміч вибирає охо-
ту до уміреного і ошадного життя, бо
— мовляв — тогді бодяй вистроється, за-
шануються, уживуть світа, а ми мусимо
важко дорівнювати.

Або такий випадок. Знаю людину ідей-
ну, діяльну, характерну. Ситуована так,
що при ошадній та скромній способі
життя могла не тільки прожити, але й де-
що відложити на випадок напр. хворобо-
го безробіття то-що. На нещастя прийшла
власне така скрутна година. І що тоді?
Складаються б. товариші праці на тимча-
совий прожиток, а дотичний (українець)
просить за протекцією... азутіа. Подумай-
мо собі, оскільки морально вартіснішою
і вищою була би ця людина, колиб вона
в щоденній життєвій боротьбі була зміла
відмовити собі люксусу усе, а часом і за-
вичайної приємності в їжі великої ідеї не-
залежності і достоїнства одиниці, без чо-
го не дається подумати незалежності і
вартість загалу. А ця незалежність мож-
на добити лише через уперте ведення
боротьби в кожній хвилі і на кожному
кроці; велика побіда приїде як сума отих
маленьких побід.

А вже здається, найосновніше пере-
групування понять про ошадність уза-
гальнює переваги у тої кращої половини
нашої суспільності. Вже так кось
сказав, що маємо від заходу єврей-
ський армію віденських, пражських і влас-
них мод нічо більше не переадає нам із
західних звичаїв і взагалі культури. А
ми дуже скоро улягаємо тим впливам
приноровлюючись до єврейської посло-
вини: „застав єси, а постав сина“. Навіть
не спить нам, що там на заході а що
й інші обичаї і звичаї, які варто і в нас
заціпенити. Коли я раз говорив на цю те-
му з кількома напями, то почув таке:
Може і маєте рацію, але ми проти струї
плинати не можемо; всі нас відшарпують,
чи і опинити будуть; а як такий дух ча-
су. Відповідь на те: якщо ми хочемо без
спротиву підпасти всьому духові
часу і дати зати себе під ноги, то за-
сильмо взагалі кождо власне бажання
і міру; колиж ми хочемо бути бодяй де-
сьом і підметом подій, то не вільно нам
осидлатися на чужого духа часу, лише
ділати так, як нам наш власний наказує.
А той ведить нам громадні енергії, а
не й розсвітати. Як не хочете, щоб нас
ошарили, то шукайте собі подібних, гу-
туйтесь і, оминайте темних. Це може
Вам і суспільності лише на здорові
пикити. Читав я недавно в котрійсь часо-
писі про заснування в модерній Туреч-
чині „Товариства ошадних жінок“. Ду-
маю, що і у нас таке товариство мало би
багато доброго зробити. Наша суспіль-
ність певно не стоїть краще і вище від
турецької (бодяй матеріально і політич-
но) і таке товариство не було у нас зай-
ним. Попробуйте ошаджувати по-
во може старалосьби переконувати кого
свід, що не по сором їти з кошником до
міста, чи в барханах при кухні стояти,
що це не добре, а навпаки але свідати
про особу, яка на кожній вечеринці му-
сить мати позу окули, а що сезону по-
вий (або й кілька) канцелюх. Сказати со-
бі отверто, що на плує там модну дур-
ницю не дозволяють мені мої фонди —
це не сором, а честь. На всякий випад-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ
РАНІШЕ **РОМАН ЗУБИК**
Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

дош не далеко краще, як жити попад-
стан, а в випадку якого лиха або по-
смерти чоловіка витягати руку за допо-
могою.

Якщо ідея ошадності не має сплзак-
нути у нас як один з численних солом-
них огнів, то мусимо уперто і система-
тично не лише шадити, але й працюва-
ти над тим, щоб суспільність усвідом-
ти, що ошадність то не щось погане, ма-
теріалістичне, але що це одна з вищих
форм ідейності, яка не є ніяк ентузіаз-
мом а завтра авенірою і наріканням, але
назвимо одна з форм ідейності, що ви-
значила собі високу мету і кожний свій
крок її підчиняє. Мусимо дуже аперто,
верав наражуючи себе навіть на деяку
непопулярність, працювати над зміною
втерпих поглядів або прадідаєських (чу-
машьких) мавинок: ми мусимо усвідом-
ти собі, що тут не так мова про свято
ошадності, як про **буддень ошадності**.
Мова про послідовну і щоденну працю
в кождім напрямі, який має щонебудь
спільного з ошадністю. Я напр. переконан-
ий, що нема кращих пропагаторів вся-
кого соціального недоволення, як ті, що
без праці не то живуть, але й уживають.
Нам треба перевірки наших дотеперіш-
них поглядів, пошехання перестарілих
налогів і сентиментів. То може часом ви-
кликати і деякий живіший фермент, але
такий фермент буде здоровий, творчий.
Коли ми трактуємо справу серйозно, то
аворот в нашій економічній поступован-
ні як одиниць так і загалу мусимо по-
передити аворот у нашій психіці. Наші
дотеперішні пересуди, наш ложний фал-
шивий ідеалізм мусимо заступити роз-
умним ідеалізмом, що був би явний
далше від наших дитинячих необдуманих
або удаваних захоплень. Як завжди,
так і тут фізичний чин мусить наступити
по довершенні морального чину, ко-
ли він не має остати лише несвідомим
хвилюєм рефлексом.

Григорій Заморона.

По широкому світі.

Страхи металевих робітників у Німеч-
чині арстає.

Араби зібрали на віту в Брюсселі по-
годилися, щоб арабсько-жидівський
спір про „Стіну плачу“ передати на ви-
рішення Ліги Націй, як цього домагався
виконавчий комітет всесвітньої сіоні-
стичної організації.

Рада комісарів у Москві має розбира-
ти проєкт, чи не аменшити на 10 відсот-
ків дотеперішні державні урядові.

Підчас страйку портових робітників у
Бордо прийшло до бійки з поліцією.

Ріжні вісти.

БУРЛИВЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Засідання польського сойму почалося
від дискусії над бюджет. преліминарем на
1929-30 р. Перший в дискусії промовляв
пос. Марек (ППС). Він захидав урядові,
що посі не виконав обіцявання на ета-
рієть. Тенерішній бюджет є найбільший
з усіх дотеперішніх, але узагальнює
лише інтереси багатих. Опісля говорив
пос. Рибарський (НД) і Книшановський
(БВ), який полемізував із пос. Марком.

Після промови мін. Складковського
прийшло до великої демонстрації на у-
раїнських лавках, яка кінчається від-
співанням „Не пора“.

Наглі внесення про львівські події зго-
дешо під БВ, НД, Українського Клубу
і радикалів. Усі ці внесення прийдуть на
чергу марал у місторок. Засідання по-
винно було відбутися в п'ятницю, лише
з огляду на ці внесення відложено його
на місторок. Нагале українське внесення
не могло вніти прийти на денний поря-
док, тому марал. Домішльський допустив
пос. Хруцького до ген. бюджет. дебати.
Пос. Хруцький порушив львівські події

ти в імені Українського Клубу, а цілом
свідомістю відповідальності за висказані
слова, називав ці події найбільшою
провокацією українського народу. В та-
ких випадках не вільно бавитися в де-
магогію, а на основі фактичного стану
слід ствердити, що перед 10 літами впа-
ли герої українські і польські. Ваших ге-
роїв ми признаємо, але наших ви назива-
єте бандитами. З такого відношення
випливають останні голосні події. Поль-
ська опінія спихає відповідальність за
них на українців. Щодо ушкодження па-
м'ятника українці заявили становище від-
разу. Преса наша написала, що не ві-
рить, щоб того могли допуститися по-
павні тишники, бо ми відносимося до та-
ких пам'ятників, як до Черв. Хреста, та
колиб до того причинилися й українці,
то це повсякчасно цим, що поляки збе-
щестили українські пам'ятники, а проти
того не заперечували ні один польський
голове. І. листопада святкували й ми па-
ше свято, але поліція кінням трактувала
безборонаї товни старців, жінок і дітей.
Не знаємо хто стріляв, може й українці,
але сумніваємося, щоб рахених було
30 поліцаїв. Знаємо, що рят. станія не
перевезла ні одного поліцай. За дальші
події відповідальний востає Голухов-
ський, бо не допустив було оголошувати,
що зневаження пам'ятників допустив
українці, коли цього досі не дока-
зано. Польські корпоранти аргументували
майно багато українських інституцій,
Поліція цьому пригладалася. А востає
сказав, що то українці з виною погромів,
Нині — кінчає бесіду серед газету і
протестів — у Львові українці стоять
поза свободами злочина, а на вулиці хто
хоче бє них, що говорять по українськи.

У відповіді на промову посла Хруць-
кого міністр внутр. справ Складковський
зложив в імені уряду заяву, в якій ска-
зав, що львівські події без найменшого
сумніву викликали ці українські політи-
ки, яких однією метою є ширення не-
пакости до польської держави і поль-
ського народу. Винувата українських
послів і бороня поліцію. Скарги з укра-
їнських хол мають за ошадження відвер-
нути відповідальність перед державою і
власною суспільністю і перекинути її на
уряд і держ. власти. Ці скарги не заслу-
гують на віру. Просте ошадження фак-
тів говорить само за себе: а українці
було рахених 9, всі лікуються в дома, бо
їх лікування не вимагає шпиталю, з по-
ляків рахених є п'ятьох зброєю 4, всі
воин є в шпиталі, а дві особи є тяжко
потурбовані. З поліції є 4 ранені, а 26
потурбовані. Це доказує, що повстання
поліції супроти маніфестації українців,
що провокували події, було аж надто
адержанне і терпеливе. Для задоволення
спокою уряд не адержується перед при-
норовленням репресій до всіх цих, які
незалежно від своїх функцій будуть ви-
кувати в підбурюванні населення проти
розпорядків властей або провокування
нах. бий. Уряд залагає рівночасно, що
активістичніше протиставляється проти
всіх самозванців відплатах відру-
хів. До приноровлення репресій покликані
є лише власти.

До великих авентур прийшло нині у
соймі між БВ і ППС, а саме, коли пос.
Славек (БВ) назвав один уступ із про-
мови пос. Марка (ППС) „безчестним
лайданством“. У вісторі сподіється та-
кож гострого злобавання.

ДИМІСІЯ УРЯДУ ПУАНКАРЕ.

Димісія 4 радикальних міністрів, яка
наступила у зв'язі з резолюціями на
конгресі рад партій, викликала у фр.
політ. колах велику сензацію. Пополудні
рада міністрів ухвалила димісію цілого
уряду. Уряд подався до димісії. Гадають,
що ось так прийде лише до реконструк-
ції уряду та що Пуанкаре далі буде по-
го головою.

ОПЕРАТОР

д-р Яків Зельцер

887 повернув 1-2

і ординує вул. Фредри 7.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Повнотемне безтемня.

Ніколи ще не був я з таким скрутним
фейлетоністичним настроєм, як ось на про-
тязі цих кількох пам'ятних днів.

Поміняю те, що легко міг стати інвалі-
дом від шкла, кулі чи падки; поміняю,
що в хату можуть кожної хвилі завітати
неприменні гості і ще запросити мене до
себе; поміняю те, що як усіххуся, то
люди йдуть у розтіч від мене... Все те я
поміняю, бо не річі занадто мої особисті,
а мій індивідуальний страх неспіваний ні-
кому.

Я знаю, що Шановні Читачі всі трохи
на мене. Бо як-жеж ні? Стільки подій,
стільки вражень, стільки стілького, а ма-
лого фейлетону нема.

Виходить, що або малий фейлетоніст
дешевебудь упоквівся собі, або в Баторію
не перепускають злих фейлетонів, або
ажіжні, що фейлетоніст угодовсь.

А тимчасом він живий і здоровий та
весь час продукує над тим, що має напи-
сати. Не так написати як видрукувати, бо
написати може що хоче.

Ось, наприклад, написав я вчора фей-
летон і сховав до одної шухляди, напи-
сав другий — сховав до другої, третій по-
шу при собі, а четвертий і п'ятий в серці.

Котрий з них може побачити світ, це
одному Богові відомо.

Перечитую один — цензура не пере-
пустить, переглядаю другий — прокура-
тор сконфіскує, розбираю третій — пе-
рейде тільки підпис...

Нема виходу!

Хоч сль та пиши про гарну погоду, прс
пожовкле листя, про срібнозенту Полтву,
чи приємну львівську атмосферу.

А знаму ці річі виглядалиб лише на тлі
останніх подій, які польська преса стара-
лася спершу зробити більшими, а тепер
намагається зробити меншими.

Але, як я вже сказав, нема виходу...

Отже:

Сонце лагідним промінням золотить да-
хи львівських камениць. Пенсне відбива-
ється в шибках, як... гикавка, дещеде за-
глядає до середини як злодій. Пожовкле
листя разом з подертими книжками весело
стрибає по вулицях і згадає весну, Ситі,
адоволені, походжають люди вулицями,
а розкошистий сміх лунає віддусь. Нема
зажурених облич, нема непривітних очей.
Всюди радість, усюди задоволя. Осінь
сміється — свято скрізь...

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Зайняття „Діла“.** Вчорашній чисель
„Діла“ зайняло львівське старство
гроздає за деякі уступи зі статтей „Три
дні“ і „Сирій біляве“, за цілу статтейку
під назвою „Першомістопадові арешту-
вання в Тернополі“, за сесціональну
частину статтейки „Ще про розв'язаний
в'яз „Рідної Школи“ і навмиче за ко-
ментар до статтейки „Що їх прокує“.

— **На покритті шнід,** спричинених де-
монстраціями в „Пресвіті“ зложив о.
ради. Олександр Стефанович 20 год.

— **На харчі для арештованих.** До одно-
го з наших старших львівських грома-
дян записався бідно одита жінка з про-
ханням передати від неї 5 золотих на
харчі для арештованих студентів. А зна-
ву інша жінка вібрала набори між сво-
їми товаришами на туж саму цілю 18
золотих і копійки яблос. Можна сподіва-
тися, що таких ширих, милосердних сер-
дечь найдеться між нашими людьми бо-
гато.

— **Ще одні шибки.** Інформують нас, що в
ночі з 2-го на 3-го листопада напали на
в'язів типу на дім при вул. Писковій ч.
4 і вибили вікна в партрерному помеш-
канні бідного зарібника, краєвського по-
мічника Пилипа Кудина. Ціла родина
Кудина спала. Збудили її заміниці, що
авелали через вікна до середини, та
спричинили серед Богу духа винних лю-
дей переляк і неспокій.

— **Історія одного візна.** В часі четвер-
гових першомістопадових демонстрацій
і нападу на „Пресвіту“ від вул. Вла-
дарської мез був ручний візок на двоє
колясок з подвійні „Пресвіти“. Візок був
власністю кафарського маїста Огрі

Юліана. В понеділок 5-го листопада п. Ога побачив свій візок перед своєю крамницею, як він зорієнтувався кинувся робітник. Показалося, що робітник виполював візок у ямці з Крайської площі Феніа. П. Ога пішов справу на поліцію. Там виявилось, що візок зібрав столяр з каміниці ч. 28 при Бальжаревій вул. Шлях, що подав себе на поліції за польського інваліда. Шлях продав візок жидівці за 15 дол. Обох і Шляха і Феніа поліція арештувала, а візок вернув до першого свого власника.

— **Непсе самозбивство** розвеновати-ме дівчиська поліція у зв'язку зі смертю 25-літньої асистентки дентиста Залдере-ра, Фудовича, яка метрилася себе в робітні свого швабра і паричного.

— **Криваве весілля.** Під час весілля в Личаках відомий і поліційний реєстрар М. Муслимів Випадок застріли через вікно 18-літню Катерину Войтович і втік. Немає сумніву, що не приходила дівчинка з сім'ї про криваве порохування на весіллях, де пристріли розбурхані алко-голем закладають людям у руки пострі-ти революції.

— **Натастрофи.** У Галичині переверну-лось прогулькове авто з дітьми; 10 тяж-ко ранених. У Рожанській вулиці в дерев-яних барнах агоріло 3 робітників, а 15 тяжко попоранених. У Городку пожежа забрала 3 хати і 9 шматків.

— **Національний Музей у Львові** має у місці жовті 57 чисел (110 предметів) приросту до загального числа 26.776, го-ловно з історії мистецтва. Між тим за-мітка в вісничій книжці свідчить про приві-ска буйнальська Х—XI ст. з сс. Дамітрі-ем та фрагменти розписано-візантійсь-ких каміньних капітелів та коломи з ко-дичних вишків першов у Крипосі. Жер-товодавники були пп.; болгарське посоль-ство в Празі. Величко Ф., виданням Ді-амонту у Мільгавені (Альбанія), д-р Видра О. (Прага), о. крил. Грива Ю. о. Горинський В., Гриневичева К., етко-графічний музей у Празі. Мушкова Яр., о. ден. Пастеряк Л., д-р Пастеряк Яр., Паско Е. (Рига), о. крил. Рибій Ф., д-р Ривак В., д-р Сініський В. (Прага), Странський А. (Прага), о. Трипський, д-р Ціска С. (Краків), укр. університет у Празі. Чачковський Л., Якуш Б. Крім того виставка в Москві закуплена там ли-тературою д-ром Соціалістичним партія ет-родуктів та видань з історії мистецтва. В музею інстальовати наліво одну салу гуцульського мистецтва та другу стар-ших портретів, завісачили порадикувати відділ історичної та протестантської археології та працювали над львівсь-ким каталогом знамен і рисунки цер-ковної архітектури. Друж іменного ви-дання Ілюстрації XV—XVI ст. вже за-мічений, на дніх зачавється друкувати атлас ікон. Приготовляється виставка війни 1914—1917 р. Директор Музею вже участь у міжнародній конференції історії людського мистецтва, що відбулася в Празі в дні 7—13. X, д. р. та виставка там реферат на тему: «Останній випадок і-сторичного поділу українського народ-ного мистецтва». — Я. П.

— **Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові** має у місці жовті 30 чисел (215 предметів) приросту до за-гального числа 18.270, головні з архео-логіч та топографії. На це здохнення дари пп.: Андрієвич А., видані. коні-лі «Рідної Школи», д-ра Левинського В., Матвієв М., Подявського Ю., Садов-ської Ст., Степанів Ю. (Канада) та Франка Петра, за що складом всім ім У-права Музею шире подяку. Музей від-давало за цей час 135 осіб.

— **Річні вістни.** У Дрогобелі виходять дими димки книжки Троцького в ім. пе-рекладі «Справдані ситуація в Росії», а-на була експонувана в Москві. — У за-хідних стейках Америки знали водні еліти. — Відно до останньої статисти-кою Мельбурун має міліон мешканців. — Директор американського «Резервного Банку» Стронт, що саме помер, лиши-мий пів міль. дол. — Засудував поже-ро славіст бейлішівський скрини Ісакі, що має тепер 70 літ. — В околицях Ві-городу прийшло до кривавої білки між двома таборами шланг; трохи убили, 27 ранених. — У Харкові помер несподіва-но 73-літній проф. П. І. Крайний. — Голо-вний комітет від репертуару московських театрів заборонила нову п'єсу М. Була-кова «Бег» у «Художественнім Театрі». Коли місяць тому читали цю п'єсу у Ста-ніславського, присутній Горький зазнав, що п'єса повинна мати великий успіх.

— **Рекорди.** Жінка ген. Чам-Бай Шма-вабаша членом законодавчого комітету в Нанкіні. — Група американських эн-тичарів купила «Синьську Мадонну» Рафаеля за 150.000 фунтів і портрет ладі Комптон кисти Рубенс за 100.000 фунт. — Циме дими міхальська сіль-

ний бенкет представники всіх годинних газулей промислу Спол. Держав; були-там Форд, король авт. Райт і Куртіс. — Летунство. Едмон — авіахолод, Швед — сталесо-залізний промислу. Ровенка, А. — торгівля. Істман — філім і фотогра-фії. Фавретон — гуми. Вел разом мають воли більш 10 мільярдів дол. майна! — Напередодні «Свато Перемиря» поїде в фільмландські мілі до Англії 32 міль. чер-воних міль. Минувшого року з такої про-дажі зібрали 650.000 фунт. шт.

— **Проміння проти злодій.** В одній львівській крамниці ограблений мину-лого року поставили тепер новий апа-рат, що має хоронити добро перед злоді-ями. Є не непряме проміння, яке випус-кає спеціальний апарат, коли його тор-кється людське тіло. Досить, щоб зло-дій наблизився до залізної реші, а апа-рат дає сигнали у всім будинку і зве-рі та вікна автоматично зачиняються. Злодій попадає в пастку і їде на полі-цію. У етілі схована лампа, з якої йде інфрачервоне проміння на чутливий ек-ран подучений з електричним залучен-ком. Електрична струя вводить у рух дзвінок, сигнали та механізм, що зачи-нює вікна та двері. Усе має бути як просте як у сенсачивних обвіданнях.

Театри.

Великий Міський Театр:
Середа 7-го, г. 7:30 веч. «Галька», о-пера.
Четвер 8-го, г. 7:30 веч. «Шураня си-мільський», гостинний виступ Турської і Райчеса.

Кіна.

«Аполло»: «Президент».
«Лек»: «Джунка».
«Оаза»: «Тітанія».
«Палас»: «Поворот з неволі».
«Фатаморган»: «Виродження».

3 театру.

Лисинецький «Гриць».

Лисинецький! Хто про них не знає, хто не чув на сьвятах читальні «Просвіти» львівського новітні із знаменито вишко-леного хору? А ось недавно в минулому місяці загостив на Личаках їх театраль-ний гурток з безсмертним «Грицем» і виїзв його на маленькій сцені Личаки-ської читальні на прочуд гарно. Сала битком набита. Хто дівався на перше місце, мусить досидіти до самого кінця, бо ніяк не пробється крізь даку публіки. А на сцені йде стара, а все нова історія любови якої епілою смерті. Аматори грають, мов родилися акторами, а аластво не грають, а не-режисують цілою душею трагедію обох молодих. Іноді затрачуємо свідомість, що не театр, так природною виходить Ма-руся (Мушинська), особливо в сцені з воронкою і в останній дії, коли в бже-вілію подає отруу Грицеві. А той Гриць (Гарасимчук) — парень, хоч куди! Не даром в мене за плечима перешептують-ся личакиські ділачати: «Але гарний со-бі!» Знаменито віддає свою ролу мати Марусі (Аня Гураль), а її прегарний в снілі, сильний голос і мистецька гра ча-рують усіх. Старий батько так поважно виглядає, такий старечий в нього голос, що ніхто не повірив би, що в дійсності це молоденький хлопчєць (Микола Гар-ба). До головних осіб з Потаном (Пра-ган) і Хоною (Михайло Шиняровський) достроються гідно всі інші: знаменитий сьміхотворець Дмитро (Славо Мє-дин), ворожка, Галина (Кася Шиняро-вська) і Дарина (Гая Бедрій). А гуртові сцени дівчат і парубків, співи, забави, танці, ще гарніше вийшли би, якщо ма-ли би вони де розвернутися — але дар-на! сьмена маленька і розмахові жести артистів раз-раз стрічають обмежений простір.

Конст. Малицька.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Іван Микита, адвокат у Старім Самборі, що в червні отворив кайдя-рію, помер в понеділок дня 5. листопада п. р. В. П. П.

Нові книжки й журнали.

Катюля Гриневичева: «Шелом в сон-ці». Історична повість. В-во «Змарида», Львів, ст. 182.

Д-р Володимир Левицький: «Гадки про життя». Львів, 1928. Накладом ав-тора. Ст. 16, формат 16°.

«Перша книжечка», повістково-образ-ковий бунвар для першої класи вселю-дних шкіль. Львів, 1928. Накладом держав-ного видавництва шкільних книжок. Ст. 96, формат 8°.

«Літературно-Науковий Вістник». Книжка XI за листопад 1928. Зміст: Євген Малавук: Антисемізм; Леонід Мос-седа: Совет співієні; Микола Кона-

ський: Грудень; Нарині Луїзіанович: Босний апар; Арсен Кара; Зоряний вечер; Юрій Лина: Література; Лео-нід Мосседа: Полета; Юрій Косач: Якимов рекрутчина; Олена Тейга: Весілля; Петер Амтєнберг (пер. Ст. Федюшкова): Віта іра; Антін Крезуб: Поставання проти гетьмана і січової стрі-ли; Іван Гончаренко: Побачення з Ді-ром Кестером і голландська література; Василь Біднов: Перші два асадем. ромі Каміньського Університету; Сер Гала-гад: Толстой (док.); М. Чирський: Уго-да; О. Митюк: Випродовлення селян-ства на еміграції; Гринев: Дніпрове; Я. Переріза: Вассер; Бретонський націоналізм; Арсен Кара: Під вечір; О. В.: Смерть одної ідеї; Ев. Малавук: Репліка; Д. Сипіський: Поняття пра-ди як біологічної функції; М. Кональ-ський: Портрет; Л. Ромєн: Бездунні мильці. — З листів до редакції. — Бі-бліографія. — Нові книжки.

«Вісти з Лугу», письмо присвячене дуговим і січовим справам, просвіт і на-уці; місцевим. Львів, жовтень 1928. ч. 10.

«Жіноча Доля», двотомник для укрїнського жіноцтва. — Коломня, 1. листопада 1928, ч. 21. Рів нид. IV.

«Вільшовик України», політико-еко-номічний журнал П. К. КП(б)У, ч. 19, з дня 19. жовтня 1928. Державне Вида-вництво України. Зміст: Відова ЦК. КП(б)У до всіх членів КП(б)У. — М. Козлов: Більше уваги до вивчення ро-бітників. — В. Богущкий: Соціалістич-на праця єдиного-господарського кре-диту в весняній засівній кампанії. — Я. Ліфшиц: Проблемы боротьби з алко-голізмом. — В. Арнаутов: Про трудно-щі на шляху розвитку дитячого кому-ністичного руху. — Д. Мерфі: Боротьба на новий провід англійської робітничої класи. — М. Якубович: Комсомол За-хідної України в боротьбі за молодь. — К. Віларський: Націоналістичні меншости на Західній Україні та завдання КПЗУ. — Критика й бібліографія: А. Вітхун, С. Капан, М. Павлов: «Хо-зайство України» в 1927—28 году.

Літопис Українського Друку, орган Державної Бібліографії, щотижневий ви-дання Української Книжкової Палати. Ч. 37—38 з 22 вересня 1928 р.

idem, Ч. 39, з дня 30. вересня 1928.

idem, Ч. 40, з дня 6. жовтня 1928.

«Вольное Казачество» — «Вільне Козацтво», двухвищельний журнал лі-тературний й політичний, Ч. 22, з 23. октябрю 1928. Прага.

«Pracownik Drzewny», organ Związku Zawodowego Urzędników Przemysłu Drze-wnego Rzeczypospolitej Polskiej, Rok I. (V.), Lwów, w Listopadzie 1928. N-o 6.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабінєвича на Волині. Турійськ

8. XI. Маруся Богуславна
9. XI. Пятанна Аза.
10. XI. Дем'я і Ніч.
11. XI. Білі. 846 7—?

В гуманістичній ділочій гімназії «Рідної Школи» в Тернополі є до об-няття посади учителя (маті) математик и фізик на листі якос. Згодошуватися сейчас. — Упрва. 878 2—2

Відчит д-ра Дм. Донцова. Маса і провід відбувається в четвер, дня 5-го п. м. о год. 6. веч. в салі «Бесіда» в «Нар. Домі» заходом Т-ва допомоги емігрантам з Вєд. України. 886 1—1

На будову українського шпиталю «Народної Лічичи» у Львові аложили від липня в дол.: Володимир Кушма-тинський 5, Обєднання Українських Ор-ганізацій в Америці 75; в зол.: Ал. Сав-дурський 60, інж. В. Нагірний 20, Д-р Паньшин (збірка) 160, Д-р Сенєвський, Ст. Самбір 100, Комітет у Празі (Д-р Дурдєло) 445. — Усім жертвода-нцям складає Управа Лічичи подяку; дальші жертви просить присилати на книжочку 8.330 Красового Союзу Кре-дитового 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

БІЛІАНТИ, також іншу бікхутерію купує по високій ціні Домбров-скі-Розважєвські, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 2481 22—?

ПІДПИСЬКА ПАРОХІЯ, станція 3 км. (на Філії), церква і хата муровані, дуже догідна для посиланнях діти до шко-ли, поле добре, численна пар Перем. діє-пєзія до замін за рівновартістну. — Згодошення: Уряд парохіальний. Лужок горіший, поч. Спас. 881 2—3

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Ві-центого Поля ч. 1. (бічна Зеленої) Теа. 59 60. 882 2—5

КОНЦІПІЕНТ адвокатський з докто-ратом і практикою судовою і адво-катською помукє посади у адвоката. Згодошення до Адміністрації «Ліка» під «Юрист». 888 1—3

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше на-правлений у найбільшій годинникар-ській робітні Івана Зельтенрайха, Львів пл. Маріївська 5. — З провіній просить репарації присилати почтою. — Старомодні ланські годинники пере-роблює на ручні. 3 6. 128—?

15 ГЕКТАРІВ ПОЛІА в ерєчій СС. Пятинь в Борках Янівських є до продання в півості. — Оферти асисти до парохіального уряду вул. Бальбона ч. 2. найдальше до 13-го п. м. письмено з зазначених копєртах. 889 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст вєдуг лєтіалє, серія і жолуза

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Перевіщення Рєнтгєном. 7—24

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТКІ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА

« І РУЧНИХ РОБІТ »

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 18—?

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до біллі, вапна і малярських пі-лей. Відзначена на виставах в Бруксєлі, Медіолані і Парижі золотими медалями.

1302 Скрізь до набуття. 43—?

«СКЛО»

ПОРЦЕЛЯНА

КРИШТАЛИ

ПОРУЧАЄ

НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД

ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА

Львів, Галицька ч. 20.

885 (Ріг Валова) 1—?

Громадяне!

Чи Ви зложили жертву на Все-

народній Дар Українським Інва-

лідам? Складайте негайно! Ва-

шої помочі чекають вірні сини

Українського Народу!

Подяка.

Всім тим, що опікувалися нашою най-

дорожчою Опікушкою Львовою Паллою підчас її тяжкої недуги і займалися її

похоронами саджають ширю подяку —

Марія Полонцар, Ст. Полонцар-Мазу-

рова, інж. Кирило Мазур. 1—1

НАДЗВИЧАЙНИЙ

Загальний Збір

Союзу Українських Приватних

Службовників «СУПРУГ»

у Львові

відбудеться в неділю дня 25. листопада

1928 р. в годині 3-тій рано в домії при

вул. Копєрницька ч. 26, з таким порядком

нарад: 1) Відкриття Збору і вибір голо-

ви Збору. 2) Веріфіковання протоколу

з останніх Загальних Зборів. 3) Звіт

Провірної Комісії. 4) Перевібір Голо-

вної Ради. 5) Внесєння і запити. — Якщо

в означеному часі не явиться на Зборі

одна третя часть всіх членів, потрібних

до правосильности нарад, відбудеться

о годині 10-ій рано того самого дня,

в тій самій салі і з тим самим порядком

нарад другий Загальний Збір, який рі-

шатиє без огляду на число присутніх

членів. — Головна Рада «Суруга». —

Львів, дня 3. листопада 1928 року. 884

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шал. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ромунська криза.

Львів, 9. листопада 1928.

В дні 3. ц. м. Регенційна Рада ромунського королівства видала такий комунікат:

Уряд В. Братяну передав Регенційній Раді димісію кабінету. Регенційна Рада прийняла димісію.

Цей короткий комунікат закінчує один етап ромунської кризи, а розпочинає другий, який доцільніше було б назвати кризою ромунського уряду. Повоєнна Румунія, поблизившись більш як у двоє „приєднанням“ до відсталого й некультурного „материка“ цілих провінцій з високою матеріальною й духовною культурою, найшла у безвихідному положенні. Над Семигородом, Буковиною і Бессарабією заваготила рука некультурного регату. А тією рукою є сігуранца (політична поліція на зразок царської охрани), перманентне виняткове положення в Бессарабії й на Буковині, важкий гніт у Семигороді і режим репресій, випаровування, колонізація й відмовляння „меншостям“ найпримитивніших громадянських прав, здійснюваний з упертістю простака й маньяка ліберальною партією під проводом „династії“ Братянів.

Як довго жив старший, „залізний“ Йонель Братяну, як довго в добі інфляції й девальюації Румунія могла клягати власними фінансовими засобами і як довго ромунський уряд міг заспокоюватися „більшовицькою небезпечкою“ та відогравати ролю „заборона культури й дивілізації перед напором варварського сходу“, — так довго ні один промінь світла не міг упасти до цієї малої тюрми не лише народів, але й власного громадянства.

Розуміється, що цей страшний, середньовічно-інквізиційний режим мусів відбитися і на житті ромунського громадянства. До здавлюваної всіма засобами опозиції „інородців“ приєдналася й опозиція де-що культурнішої й поступовішої частини ромунського громадянства, репрезентована головним чином національно-селянською партією під проводом Маніва.

Велике замішання, а одночасно ослаблення диктатури братянської „династії“ та її „дворян“ з ліберальної партії спричинили династичний крутіж і смерть Йонеля Братяну. Тоді й ромунська опозиція, особливо нац.-селянська партія, підняла голову, чого висловом був великий селянський конгрес в Альба Юлія з революційним підкладом.

Ромунська криза поглибилася. Вінтілія Братяну, не вважаючи на величезну більшість в парламенті, добути всіма засобами виборчих розбоїв, почув себе слабким на президентському столі свого брата. А тут зростала і прибирала на насилени опозиційна агітація, яка почала навіть за кордоном перепиняти урядові заходи в справі позички. Головним домаганням опозиції було уступлення уряду і розписання нових виборів до парламенту „без інгеренції влади“, себ-то без виборчих зловживань і розбоїв.

Правда, урядові вдалося поробити наступні кроки в справі позички, особливо в Німеччині, однак дорого ціною. Закордонна позичка і валютно-фінансова стабілізація Румунії — це основна вимога сучасної хвилі. Нездобуття позички мо-

глоб викликати поважні внутрішні заворушення, а навіть нагальний і насильний переворот. На шляху до досягнення позички перша стояла Німеччина. Після довгих переговорів Німеччина згодилася взяти участь в ромунській позичці (у висоті 15 мільйонів фунтів стерлінгів), однак під умовою привернення німецького господарського становнища в Румунії зперед війни та звороту сконфіскованих німецьких маєтків. Порозуміння з Німеччиною промстило Румунії дальший шлях до позичкованих переговорів в Лондоні й Парижі. В половині листопада ромунська позичка має бути виложена до субскрипції на грошовому ринку.

Цей превенційний успіх ліберального уряду В. Братяну дає йому змогу „з честю“ уступити місце новому урядові, який би зреагував позичку, перевів валютно-фінансову реформу і довів до внутрішнього заспокоєння.

З моментом прийняття димісії уряду Вінтілі Братяну заіснувала криза уряду. В справі його наступника ведуться переговори між Регенційною Радою й партіями з одного боку і між партіями з другого. Кола, що гуртуються біля Регенції є за створення переходового концентраційного уряду під проводом льондонського амбасадора Тітулеску або ки. Стірбея, мужа довіри королеви Марії. Завданням цього уряду було б довести до кінця закордонну по-

зичку і перевести нові вибори. Становище Регенції обстають провідники правих з В. Братяну на чолі та провідники центра: проф. Йорга і ген. Авереску. Однак всякій концентрації з усею рішучістю і нагальністю протиставляється нац.-селянська партія. Її провідник Маніва домагається уряду і повноти влади для себе, для своєї партії. Це становище підтримують також соц.-демократи. В справі позички селянська партія готова взяти на себе всі зобов'язання уряду. Вона обіцяє перевести внутрішню санацію в сфері господарській і політичній.

Компромісові кола є притиснені до муру, бо 15. грудня ц. р. припадає платність купонів від п'яти мільярдів лей ромунської ренти.

В дні 3. ц. м. криза ромунського уряду ввійшла в критичну стадію. Перед суботою (10. ц. м.) не можна сподіватися її вяснення, а тим менше вирішення, бо посли покинули Бухарешт. В якому напрямку наступить розв'язка кризи та чи створений уряд матиме більш тріакий характер, чи тільки коротко-переходовий, як нпр. попередній двірський кабінет ки. Стірбея, — зайвим було б комбінувати. Певним є одно, а саме, що сучасна криза має глибокий підклад та що теперішній її стан виявляє всі признаки перелому в напрямі приноровлення у внутрішньому житті Румунії європейських принципів.

Після львівських подій.

ТРИ НАГЛІ ВНЕСЕННЯ В СОЙМІ.

В справі відомих львівських подій, що мали місце в трьох перших днях листопада, оголошено в варшавському соймі три внесення, в тім два польські і одно українське.

Найобширніше і найбільше вичерпує це українське внесення. Його зміст подано в дослідному перекладі за львівською „Хвилею“, дотичне тисла якої не було сконфісковане. Отже в „Хвилі“ тисаємо:

Найобширніше є внесення Українського Клубу, в яким докладно представлений хід львівських подій. На вступі містяться твердження, що якщо навіть спричинили ушкодження пам'яток були українці, то українське громадянство за ті вчинки не може брати ніякої відповідальності, хочби з уваги на авальогічне ушкодження українських пам'яток невикритими домі спричинниками.

В останній події подано докладно подробиці про поведінку поліції як на площі св. Юра, так і в інших приляглих місцях. Внесення виступає проти тенденційного, підбурюючого характеру комунікатів преси (а між іншим проти твердження, немов би те українські посли Целевич і Лішанський агітували підбурюючі промови. Внесення зазначає, що ці посли були того дня поза Львовом.) Далі внесення представляє в подробицях ініціативу послів Українського Клубу у львівського старости гродзького Райхендлера і в послов Голуховського, а також текст телеграмів висланих головою Українського Клубу д-ром Д. Левинським до прем'єра Бартеля. Внесення наводить факти демолування українських установ, а опікуючи події під українським Академічним Домом при вул. Сулімського звертає увагу на сальву, яку віддало військо з цитаделі. У висновках внесення домагається:

Високий Сойм зволить ухвалити: Сойм вибрав надзвичайну комісію в підп

слідження подій, які мали місце у Львові дня 1-го листопада 1928 р. і в слідуючих днях. Ця комісія матиме право переслухувати свідків, вгляду до всіх актів державних властей а до 14-ти днів має аложити Соймові справоздання з висновками про покарання винних. Сойм визнає уряд: а) до звільнення послов Голуховського за його становище та призначення іншого посла, який дав би гарантію утримання ладу і порядку у своєму воєводстві; б) до видання сараджень, які гарантувалиб українському населенню безпеку життя і майна; в) до виплати відшкодувань тим українським особам і установам у Львові, які потерпіли наслідком експропріації дня 1-го листопада 1928 р. і слідуючих днів.

Львівський „Дзвінок Львові“, орган львівських безбестів, приносить внесення посла Левенгерта і т.п. а клубу „В.Б.“ в справі львівських подій. Це внесення звучить:

„Високий Сойм зволить ухвалити: Зваживши, що в трьох полуднево-східних воєводствах т. є львівському, ставіславському і тернопільському або в т. зв. східній частині „Малопольської“ від війни у границях польської держави живе і працює польське й українське населення, що ділить спільно долю і неволю, —

що з уваги на сотні тисяч мішаних су пруж воно є зв'язане найтіснішими і найсердечнішими вузлами прощ і братерства, а з уваги на вікову традицію співжиття і співпраці зв'язане ще й нерозривними ланками братерства і спільним інтересом добробуту держави і населення, безпеки і спокою а також культурного розвитку, —

звизнали далі що головним завданням державної політики є, щоб обі братні народності жили біля себе у взаємній пошані і привязанні до держави, держави незалежної, великої і сильної, — звизнали накінці, що вночі з 31. Х. на 1. листопада 1928 у Львові в дні „зеду-

шок“ група людей української народності спровокувала найважливіші для багатьох і цілого польського населення пам'ятки політичних батьків і матерей, братів і сестер, а потім допустилася дальших проступків, зблизючих до тривалої атмосфери агідного співжиття і співпраці, а також приваляння до держави.

завваж уряд, щоб хід тих подій докладно прослідив і поробив з них відповідні висновки.

Третє внесення в справі львівських подій аголосили вихопці в імені свого клубу, що зветься тепер „Клуб Народови“. Отже „Клуб Народови“ аголосив, як пише „Хвіля“ внесення в справі злочинного виступу українських босів організації у Львові проти безпеки Польщі. Внесення домагається притягнення до кариної відповідальності не лише безпосередніх спричинників, але також політичних організаторів і керівників, а також домагається негайного видання сараджень для забезпечення спокою в Ст. Галіччині. Зокремаж вимагає розважання і припинення діяльності таких українських установ як „Соціал“ і „Дугла“, які під покривом культурно-суспільної діяльності „вуть підготовчу боса-революційну зліну, спрямовану проти польської держави“.

Ось і всі три внесення.

ТРУСИ П АРЕШТУВАННЯ.

Крім позаних вже у нас в попередніх числах маємо ще такі інформації про трусів й арештування у Львові:

Дня 1. листопада ц. р. арештовано в Божитському городі: Олександра Малиновського з Волині, уч. III-го курсу сем. І Романа Луця, уч. II-го курсу сем.

Разом з арештованою під Юром і випущеною вже на волю Іриною Криськійною сиділи в поліційних арештах арештовані під Юром Ольга Павліана й Оксана Пачовська.

В 1. год, почі з 5. на 6. ц. м. переведено трусів в помешканні Іж. П. Дурбана, після чого арештовано його сина Тараса.

Вночі з 4-го на 5-го листопада переведено ревілію у студентів філ. Соці. Бачинської, після чого її арештовано. По переслухуванню на поліції випущено її на волю.

В суботу дня 3-го листопада арештовано після переведення ревілії Олександра Цибульського, студ. філ., замешкалого при вул. Личаківській ч. 127.

Дня 3-го листопада передала поліції основну ревілію в приватному помешканні п. Олександра Горупського при вул. св. Антонія ч. 1. Ревілія відбулася у зв'язку з арештуванням Волод. Гафтовича, субполкатора п. Горупського.

В середу 7. ц. м. переведено трусів у п. Баковачевої, Вислиньського 24. Поліційні органи не знайшли нічого, але арештували сина п. Баковачевої Петра, прив. урядовця.

Крім поданих у нас арештовано ще отенх студентів: братів Гомовітовіч, Саванського, Шинявського, Винницького, Макара і Драгана. Вийшли на волю: Адамчук, Радивил і Волод. Стоцький.

Досліджуємо, що арештовані, яких є понад 80, розміщені в кількох місцях. Частина їх сидить у поліційних арештах при вул. Яхонича, частина в диспансварно поліційних арештах при вул. Калемірській, а решта в поліційних казармах, в арештах III секції і на Бригітках. Свідство проти арештованих веде в заступстві надком. Мітленера ком. Ломовий. Переслухування арештованих відбувається від 5. ц. м.

У зв'язку з передовенням поліційних арештів перевезено всіх арештованих не-

дають комуністів або до суду, арештів при вул. Баторія або до Врхліноч.

ГОЛОСИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.

„Огірчення і біль“.

„Ілюстр. Курер Цола“, широко підтримуваний українськими читачами, який в справі сьогоднішніх листопадових подій створив уже цілу плазову спонуку на тему оповістей з тисяча й одної ночі, в ч. 310 а з 8. н. м. містить передовицю під назвою: „Огірчення і біль у Львові“.

З приводу чого огірчення і біль? — спитав цікавий читач. А з приводу того, що

„політико, яку ведеться супроти русинської меншости, є така фатальна, що з одного боку вплинуло серед українців все більше розбешення, а серед польського громадянства сумнів, чи живе воно у себе в краю, в Польщі — і чи втілюється прагнення народу хоча б найменше рівноправного“.

Мовляв, на вулицях Львова є тероризовані поляки так, що на Руській вулиці адержуються говорити по-польськи. Це мало стрінути нізми польських жінок, за якими ніби то „українські герсти“ кричали „За Сян“.

„І немає нікого — лише цей сентиментальний“ орган — щоб заступився за напівзатованими жінками і поразово покарав гайдамацьких героїв за публічне насильство! Такі випадки є щораз то частіші, а безбарний їх епізод підтримує й розбешує українську азавість. Коли такі факти будуть довше терпіти, то без сумніву Львів з часом почне зля перемінювати в бастион українству в якому будуть гостувати русинські переворотники і підбродники“.

До того ж українці а дня на день вступлюють нерухомості у Львові за гроші, відобувані агітацією в Америці, а перш усього „теплою рукою“ одержувачі а „Верліна“.

На тому не мікеш.

„Все частіше попадаються на вулицях Львова нові крамниці з вивісками і написами виключно в українській мові. Б це головні крамниці з любусовим товаром“ (11). А істину тут ті крамниці (овідно, істину тут тільки в фантазії курерського підлюдника), щоба „українськими написами засвічували назовні „української“ характер міста“.

„Огірчення і біль“ істнує у Львові також із того приводу, що ніби то урядові української національності є удружделі, бо вони ніби то є скупчені виключно у Сх. Галичині — тоді, як урядові польської народності терплять прикиду, бо їх вередидється в лоріну Польщу.

„В той спосіб Вождя Малопольска одержав цілі кадри українських урядов-

ців, які більше займаються агітацією і підбурюванням темних мас, як працює для держави, бо радше стараються її шкодити“.

Польське громадянство, видний „безрадність і дезорієнтація“ мірзатних чинників і амобілізування кадр урядовців агітаторів, одлучуваних з польських жінок, почувасться у Львові як на вулиці і попадає в стан повної депресії“.

Не будемо вичерпувати всіх цих підмужуючих фантазматорій, а згадаємо лише, вемон то „українці віддали були зорганізовані й озброєні і патрапили на безборонне польське громадянство та на безрадність властей безсери, які не знали, як поводитися в часі привааних випадків, щоба... не паразитися Варшаві...“

Українці в так страшно удружделі, що для їх гарних очей нема у Львові відлику ПКО і через них не будуться надальші радістелі, щоба „випадали і конспекти, надавані в польській мові, не „дражнили“ українських агітаторів...“

І висновки:

„Як довго триватиме стан річей „подмужування“ польського населення копитом але арозумілої толеранції супроти українців, так довго польське громадянство у Львові підлягатиме депресії і пригнобленню“.

Тепер — мовляв — є ще гірше, як було в пр. 1919—20, бо тепер

„українцям іде нестримним походом і то не революційним, але концесіонним державою. А гроші, що обильно плінуть а Верліна й Америка в користь штучної українізації Львова, підпалюють ноги і духа польському громадянству“.

„Методи гідні провокаторів“.

Під таким зливним наголовком привоєте львівська брукска „Газета Поранна“ передову статтю, в якій між іншим, читавмо такі висновки:

„В конкретному випадку цілй провокаторів освітлена тільки в дуже невзначних розмірах. Викликаний візрук польської суспільності був нагальний, але скоро його стримано. Велику заслугу а тім напрямі має львівський воєвода, якого шалавий інтервенції завадчує передовсім львівський університет, що не втягнуло його у прутіж національної боротьби. В результаті вже по кількох днях змієсь плінсване напруження — маємо цілковите відпруження, докча, що польська суспільність при усій своїй запальності є арла. Однак ми згадали, що спроба знаведення має з рівноваги можуть повторитися. Не знаємо, коли це буде і в якій формі. Не знаємо також, чи по дімаютьх втратах, які приніс 1-ий листопад українській стороні, не підієрез ті підземні канали, що лутьат офіційську українську політику а великими

УВО, узсвіднена рада: дайте, панове, вже спокій, бо не має аа дороге востує. Але на всякий випадок треба бути приготуванним, треба його радше слідкувати, ніж обманювати себе безачинністю протипава. А на випадок нової провокації наленити робити так, щоба реакція а нашого боку не була на млин другої сторони. Реакція мусить бути продумана і доцільна“.

Щож? Коментарів не даємо і вони хіба не потрібні.

1868 — Просвіта — 1928 р. Це прадове дорога освідмлюючої праці над Тобію, Громадянино. Подумай, чи Ти виконав свої зобов'язання супроти Просвіти?

Закарпаття.

Краєві й окружні вибори.

Дня 2. грудня ц. р. відбудуться на Закарпатті краєві й окружні вибори. Всі політичні партії приготуваються заздалегідь до цих виборів, щоба провести якнайбільше своїх кандидатів. Ческі партії розвинули вже горькову діяльність, особливим чеська аграрна партія.

Наші економічні досягнення.

Найбільша наша фінансова інституція на Закарпатті, „Підкарпатський Банк“, які т-во в Ужгороді, може поведичатися дуже гарним розвитком, ставши важним і консолідуючим чинником цілої Підкарпатської Руси. „Підкарпатський Банк“ приступав саме тепер до закінчення монументальної банкової палати в Ужгороді в самім центрі міста, а в Хусті і Мукачеві вже збудував прегарні доми для своїх філій. Дім у Хусті стоїть у найбильше оживленій часті міста і а його окрасою, а дім у Мукачеві, поставлений напроти церкви, своєю красою і солідністю дуже добре гармонізує а тою багатою частиною міста, в якій він знаходиться. Дня 28 м. м. віддано цей дім до ужитку загалу. — Тиха, але солідна і витривала праця приносить свої овочі.

Чова орієнтація житія.

Ужгородська „Свобода“ повідомляє: Наші жида в найновіших часах орієнтуються на аграрну партію. Це значить, що буде видаватися ще більше ліценцій і буде будовано ще більше чеських шкіл...

Ясінь має 42 коршми!

В Ясіню є 42 коршми, а того 32 в руках жидаєських. З того найкраще видно, як там дбають про добробут та освіту наших гуцулів.

Арештування редактора „Карпатської Правди“.

Йосиф Бейчук, редактор комуністичної „Карпатської Правди“, написав у грудні м. р. в своїм органі статтю, в якій заявив, що який Чехословаччина виповіла війну Радянському Союзові, то комуністи звернуть проти чехословачької армії. За цю статтю ужгородський суд засудив Бейчука на 3 місяці тюрми і тепер його арештувано для відсидження тої карі.

Відкриття пам'ятника Масарика в Ужгороді.

Дня 28. м. м. в 10-ліття чехословачької республіки, відслонено в Ужгороді святою пам'ятник през. Масарика, роботи закарпатської скульпторки Максимчевої. В святі брали участь уряди, військо, церква, різні установи, школи і маса народу. Промовляли: посадики міста Константин Грабар (перший — по українськи), д-р Маркль (по чеськи), Гетро Сова (по російськи), А. Маргочій (по мадярськи) і Террай (по словацьки). Після відслонення пам'ятника зложено під ним 35 вішів. Пам'ятник має 7 метрів висоти, його основа а граніту, а фігура през. Масарика в стоячій поставі — а бронзу. Пам'ятник коштував 250 тисяч ч. к. Місто Ужгород було прикрашене чеськими державними й жовто-блакитними прапорами. Після відслонення пам'ятника відбулися в місті різні торжества.

За океаном.

Поміч „Рідній Школі“.

Дня 14. жовтня ц. р. відбулося велике віче в справі допомоги „Рідній Школі“ в Ньюарку, Н. Дж. На віче прийшли наші люди без різниці партійних чи інших поглядів і після лавкої промови старокравевого делегата п. Ясінчука зібрано на допомогу „Рідній Школі“ понад 700 доларів; крім того зложили окремо 25 доларів на залушу його подорож, щоб не рушати нічого із зібраних сімох соток. Предсідником віча був власник фотографічного закладу Григорій Лідоха, котрий дуже глибоко його переав і сам причинився до успіху збірки. На вічу були переважно жида, *****

Українці!

Не забувайте, що число Українського Виборчого Комітету забезпечених у Касі Хорих міста Львова є і з тим числом ідіть до виборів в дні 17. і 18. листопада!

Є. ОНАЦЬКИЙ.

Неаполь — місто і море.

Ось я і в Неаполі. І відразу перше розчарування! Неаполітанський бруд став просто приповідковим. І всякий більш-менш поважуючий себе турист уважав своїм обов'язком довго і совісно захоплюватися красою неаполітанської природи і так само довго і совісно обурюватися брудом і нахабством неаполітанських мешканців.

І відразу розчарування. Неаполітанський двіреч далеко кращий і більший за римський. Юрба туристів, вилізши з потягу, непомітно ростанула в безконечних салях і коридорах. При виході — величезний ланцюг готелів присадиноків вигукував назви своїх готелів, але захоплювався цілком спокійно і не раз з рук мого бідного куфера, як я того ждав. Від двірця до вулиці в безконечність ішла низка червоних авт — такої, — і на чолі стояв поліцай у парадній формі, слідкуючи, щоб шофери дотримували черги. Ніодни з них не міг рушити з місця, поки поліцай не махав йому рукою. Тут я найшов більш залу і дисципліни, ніж у Римі. Пізніше я найшов теж і більше суворості та поліційного догляду взагалі. В провінції завжди намагаються довести накази столиці — до абсурду, і

не дурно і в нашій Галичині деякі священники та єпископи хотять бути більшими католиками, ніж сам Папа римський.

Та ці мої думки мабуть були дуже не до речі, бо зараз же я був винагороджений за них доброю гулею на лобі, — таксі тут далеко нижчі, ніж римські, і я, занятий очевидяком новими враженнями, не розраховував добре розмірів. Більше я в Неаполі автомобілями не користувався. Не брав я ні таксі, ні автобусів, ні візників, — бо і за ті три чверти години, що провів в цьому першому таксі, добре пізнав всю привабливість неаполітанського бруку. Майже всі вулиці в Неаполі вимощені величезним камінням або камінними плитками, і лише в останні часи почали вживати асфальту. Тому після гладеньких римських вулиць мені здавався справжньою мукою цей переїзд від двірця до вулиці Кораччольо, де жила місс Аллен.

Зате тут я відпочив і тілом і душею. Автомобіль плавно біг по асфальту, а око так само плавно бігло по блакитному морі, зачепляючись сям-там то за біле вітрило, то за маленьку чорку крапку рибального човна то за далекі гори протилежного берега Неаполітанського заливу. День видався напрочуд гарний. Блакитні заливала весь простір і виявляла головну красу італійського півдня. Та мабуть і кожного півдня — красу світанку і барв. Як відчуваш тут силу сонця, нього давнього бога

класичного людства. Він дійсно тріумфував тут, кидав повними жменями блискучі промінні а радісне море, і воно тремтіло і сяло під шм дощем світла. Мимоволі пригадуєш Нерейд, цих жартівливих німф моря, а блискучим волоссям і великими задумливими очима, а найбільш — одну з них — Партенопей, що, піднісши над хвилею своє біле прегарне обличчя і розкішний чарівний бюст, слідкувала, як втомлений корабель Уліса складав свої пірвані в довгих мандрівках вітрила, і готувалася розпочати свій приваблювальний, але такий небезпечний спів морської Сирени.

„Кастель дель Ово“ — сказав мій шофер, і я з цікавістю глянув на те місце, де колись стояло святилище прегарної німфи, а тепер підносилися старі, задимлені мури середньовічного замку, що служила для модерних неаполітанців військовою аязницею. Вузька смужка землі аязала його з землею, формуючи маленький півострів, і навкруги роїлося від рибачьких човнів та невеличких суден під вітрилами. Скільки гинуло їх підчас бурей — у розкочених хвилях, — але певно ніхто на них вже не згадував про давню Сирену, що ніби вигублювала давніх моряків. Іменем Сирени — Партенопей — називалося колись і саме місто, але, зі зміною різних обставин, загинула чарівна Нерейда, загинуло і її місто, замість нього аросло Но-

ва місто — Неа Поліс, або вже по нашому Неаполь.

От ми і приїхали. Обшарпаний хлопеч, син портієра, схопив мій куферок і заявив, що він мусить його нести, бо а ліфт не вільно класти куферка. Ліфт для людей, але не для їхніх річей. Але і „люди“ мусять платити за кожний раз по 20 цент. Таке правило в Неаполі. Проти „правил“ не підеш. Але на всякий випадок я поцікавився взяти, чи нема в Неаполі ще якихось цілавих „правил“, і довідався, що є. Наприклад, вихідні брами на вулиці мусять обов'язково замикатися в 12-й год. ночі, і можуть бути відімкнені лише в 7 год. ранці. Колиж ви прийдете на п'ять хвилин пізніше чи на п'ять хвилин раніше від встановленого терміну, однаково, чи ви мали би ввійти чи-вийти, то мусить платити 2 ліри. Не більше і не менше. Все те точно встановлено і вимірено. На все мусить бути дисципліна.

Певно, річ добра дисципліна, особливо, якщо вона встановлюється портієрами. І тут я пізнав ще одну різницю між столицею і провінцією: в Римі портієри вже всіляк цілковито перейнялися свідомістю своєї людської особистості і гідності, а встановивши з непохитною певністю, що ніх дана людям для спання, повиймали давняки з вихідних брам. Ви можете давонити і бити в браму, скільки вам заблагеться, ви можете навіть використовувати всі свої приволні — як овчкі, моги і чавіть го-

жін належать до церков, тому радо ски-
нули свої лепти, бо в них серце добре,
християнське. Співав підчас віча хор гре-
ко-кат. церкви. Ця збірка — це перша
більша жертва на „Рідну Школу“, яку зі-
брав делегат „Р. Ш.“ в Америці п. Лев
Ясінчук. — Побачити, щоб його віча
повелися всюди так добре, як у Нью-
Йорку.

Вистава „Наталки Полтавки“ в Філа- делфії.

Вистава „Наталки Полтавки“ в Філа-
делфії, улагоджена заходом Комітету Укра-
їнської Школи для 21. X. ц. р., стягнула
нову масу української і чужої публіки
по Українській Галі при Норт Френклін
улиці. Галія була заповнена до останнього
місця, а багато осіб мусіло відійти до-
му, бо не було навіть де стати. Сама
вистава принесла рідке задоволення гля-
дачам. Група нью-йорських артистів віді-
грала безсмертну українську оперету так
уміло й гарно, як це можуть зробити тіль-
ки добрі фахові актори, що десятки літ
проехали на службі театральних мистец-
тв. Це були: опер. співак Мих. Швець
(виборний Миконогенко), Петро Гурський
(виборний), Віра Барчанина (Наталка), ар-
тист київських театрів Осип Давиденко
(Петро) і М. Грушко (Микола). Після ви-
стави була концертна частина. Виступа-
ли всі артисти зі співом й декламаціями.
Співав хор і танцював балет танцюристів.
Вечір приніс значний дохід, який піде на
фонд „Рідної Школи“ у Філадельфії.

Орган дуко-учителів у Злучених Держав- ках.

Товариство українських католицьких
дуко-учителів в Америці почало видавати
 свій орган п. з. „Українські Шкільні Ві-
сти“. Часопис виходить щомісяця і коштує
 1 долар річно. „У. Шк. Вісти“ посвя-
 чені спеціально викладам і навчально гра-
 матики української мови, історії і географії
 України, а також і письменству, особ-
 ливо новим працям американських укра-
 їнців. Перше число містить тільки праці
 в українській мові, а на будуче будуть
 теж праці і в англійській мові (з життя
 українського народу й імміграції). До ре-
 дакційного комітету „У. Шк. Вістей“ на-
 лежать: голова Товариства Теодозій Каш-
 ків, секретар Йосиф Вуката і член видачу
 Андрій Галя.

В кого в листопадові Десяти-
 ліття визвольних змагань не про-
 кинулося сумління, кого не болить наше
 тілне горе, той тільки може забути й
 про Українських Інвалідів! 1-1

дова — приладдя, і всі штучні, які
 тільки вам під руку підвернуться, —
 це не може вплинути на портієра, —
 він мусить кріпко спати у рожевих
 снах. Тому в Римі всяка дбайлива і
 розважна людина, якій не подоба-
 ється спати десь на вулиці, під гар-
 ною, але всеж не дуже затишною
 пальмою, або в затишному, але до-
 рогому готелю, — припасається
 ключами. В Неаполі „професійний“
 рух і людська гідність міряються дво-
 ма мірами. Не більше і не менше.

Місс Аллен зустріла мене дуже
 привітно, наказала віднести мої ре-
 чі до призначеної для мене кімнати
 і порадила „бути готовим до обіду“,
 до котрого покличе мене, за кілька
 хвилин, на згук гонгу.

Кімната моя виходить просто на
 море. Відділяє мене від нього лише
 чулиця та кілька рядів накиданого
 великого каміння, що має захищати
 вулицю від хвиль розбурханого мо-
 ря. Але, як я потім довідався, це не
 дуже захищає, і в великій бурі хвилі
 досягають майже до самого будин-
 ку.

Чекаючи на гонг, я спинився на
 балконі і обдивився. Назіво бігла
 вулиця Караччіоло, з зеленою гір-
 ландією дерев Національного Парку
 з одного боку і блискучим морем з
 другого. Далі йшли будинки Екій-
 ської гори над Замком Ово, а ще да-
 лі, торчав Везувій і курня свою віч-
 ну люльку. Просто проти мене бігло
 море в білястих великих хвилях, а
 ле, не добігши, розбивалося об ка-

Ріжні вісти.

НІМЕЦЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ КЛЮБИ НЕ БЕРУТЬ УЧАСТИ В СВЯТ. ЗАСІ- ДАННІ СОЙМУ

Український і Німецький Соймові Клюб-
и вислали до маршалка сойму писем-
а, в яким повідомляють, що в святочній за-
сіданні сойму з нагоди 10-ліття незалеж-
ности Польщі не візьмуть участі.

Білоруський парламент також, що у свя-
точній засіданні сойму не візьмуть уча-
сти.

ПОЛК. СЛАВЕК ПЕРЕД МАРШАЛК. СУДОМ.

На віаторію засіданні сойму прий-
шло до великої авантюри між постами
з ППС і БВ, коли пос. Славек (голова
клубу БВ) назвав уступ промови пос.
Марек (в яком той торкнувся інтервю
марш. Пілсудського про сойм) „безчель-
не лайдацтво“. Пос. Марек не був у
сойм, сам під час промови Славека. Те-
пер пос. Марек просить марш. Дашин-
ського, щоб цю справу агітно з сойм,
регулярно передав маршалківському
судові для розглянення. Членів марш.
суду мають покликати в п'ятницю. Пос.
Марек як соціаліст не покористувався
автомом, але невипущена, що пос. Сла-
век ухилився згід інженерії маршалка
суду.

ОКРЕМІЙ БІЛОРУСЬКИЙ КЛЮБ.

Білоруські послі Бремш. Каруза та
Степанов, які доі належали до Україн-
сько-Білоруського Соймового Клубу, ви-
ступили з нього й утворили з білорусь-
кими сенаторами Богдановичем і Рого-
зем окремі Білоруський Клуб. Голо-
вою Клубу є Бремш.

НЕВДАЧА ПОЛЬСЬКО-ЛИТ. КОНФЕ- РЕНЦІЙ.

Для 7. листопада відбулося в Кеніг-
бергу друге й останнє засідання поль-
сько-литовської конференції. Вальдема-
рас сказав, що в протекці першого за-
сідання змінило сенс одного речення так,
що теперішній лит. уряд має би визна-
ти приналежність Вільна до Польщі.
Залеський збивав Вальдемарасове твер-
дження. „Шведські“ повідомляють, що поль-
ське мінь-ство закорд. справ пропонує
Ліві Напій звіт із конференції. Польща
поставить внесення, щоб Ліва зліквіду-
вала цей конфлікт.

ПОВАЛЕННЯ ПОРТУГАЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

З Лісбона прийшла вістка, що військо-
ва партія привезла до уступити цілий
португальський уряд.

міння і вкривало їх своїм шумовин-
ням. В далечині підносилися гори,
світлі і білясті, як хмарки. І все було
таке гарне, таке світле, таке чарів-
не. Було приємно дивитися, було
приємно нічого не думати, віддава-
тися одним лише вражінням зору.
Не раз і не два я вже ствердив, що
жодна картина, жадний твір мистец-
тва не дорівнюють красі природи,
бо в кожному, найбільш геніяльно-
му творі ви знаходите лише шматок
життя, лише відбиток його, його
концентрацію, яка допомагає вам
зрозуміти його, класифікувати,
підвести під певні логічні катего-
рії, — але залишає вас поза ним. А
тут ви собі самі входите в пейзаж,
ви самі живете з ним, вам залиша-
ється лише віддатися йому, і він
входиться в вас через всі шпар-
ти тіла, наповнюватиме вас якоюсь ти-
хою радістю і насолодою, — ви від-
чуваєте, що все живе навкруги вас
і що ви живете разом зі всім.

Але ось і гонг!

За напівкруглим столом я знай-
шов вже господиню і трьох незна-
йомих мені осіб, імен котрих я так-
само не розібрав, як вони певно не
зрозуміли могого. Ах! Ці формаль-
ности знайомлення...

Але за кілька хвилин ми всі вже
так розмовляли, немов давні зна-
йомі. Розмова точилася жава і ці-
кава. Про неї другим разом.

ВЕЛИКИЙ СЕЛЯНСЬКИЙ КОНГРЕС У РОМУНІЙ.

В Сібія (Германштадт) має відбутися
великий селянський конгрес. Від кількох
днів тисячі селян обганяють поїзди, що
їдуть до Германштаду. Зал. влади без-
спільні. Селяни сідають на дахах і охо-
дач вагонів. Мін-ство залізниць просило
військові влади привернути порядок.

КІНЕЦЬ КРИЗИ В РОМУНІЙ?

В Бухарешті відбулися наради ріжних
партій. Титулеску приїждить до Бу-
харешти 8. листопада і в п'ятницю спо-
діється ліквідації кабінетної кризи

ВИБУХ ЕТНІ.

Вибух Етні не припинився, наставши
скріпився. Лева доїжджа до місц. Маша-
лі, що має 10,000 мешканців. Деякі дома-
ви вже зруйновані. Друга менша струя лави
пливе до Нупішта. Міст залізничний, що
йде довкола Етні, зірваний. З Машалі
видко лише церковні вежі і кілька домів,
вище побудованих. Усі інші будівлі за-
лигні лавою. Населення втекло зачасу.

ГУВЕР ПРЕЗИДЕНТОМ ЗЛУЧЕНИХ ЕРЖАВ.

По окончанні обрахунок, республі-
канський кандидат на президента За.
Держав Герберт Гувер одержав загально
44 голосів, а його противника Сміт
лише 98.

Добро „Прогрессі“ — це добро цілого на-
роду, а зокрема кожного з нас.

НОВИНКИ

Складайте жертви на фонд допомо-
ги політичним в'язням у „Дністрі“.

— На покриття шкід, спричинених де-
монстраціями в друкарні „Діла“ зложи-
ли: д-р Ст. Федан 100 зод., службовий
Повіт. Союзу Кооператив у Совалі 10 зод.
Крім того зложив на ту саму ціль гро-
мадянин К. зі Сомбора 50 зод. з такою
запискою: „Замість принайти на вимі-
ни складаю 50 зод. на покриття шкідів
в друкарні „Діла“ і закликаю всіх Дми-
тріїв, Михайлів і Микод, щоб замість на
принайти гостей жертвували на покрит-
тя шкідів.

— Вчорашнє число „Діла“ зайняло ста-
ростко гродзьке за цілу передовику і за
перший уступ й статті „Три дні“ („Сло-
во Польське“ у ролі ментора).

— В справі дозволу навчання в серед-
ніх школах і учительських семінаріях.
Від шк. року 1929-30 буде міністерство
жадати від кожного кандидата на учи-
теля середніх шкіл і учит. семінарій
польовий з педагогічних предметів і ди-
дактики ірредмету, якого вони хочуть
навчати і тільки на основі тихих польов-
ий буде давати тимчасовий дозвіл на-
вчання. Отож усі, хто хоче від осени 1929
р. подаватися про дозвіл навчання й не
має ще агаданих польовий, повинен у
біжучому році записатися на ці предме-
ти і подавати польовий (Дей. уряд. су-
раторії ч. 10-а 25. жовтня 1928). — А. К.

— Віча польських академіків. „Газета
Поранна“ з 8. листопада повідомляє: В
суботу 7. листопада відбулося в залі
„Сокола Манжоні“ віче польських ака-
деміків з алаик з львівськими подіями ос-
танніх днів. Реферат виголосив студ. Са-
лабай, який теж представив ряд резолю-
цій, які присутні одностайно ухвалили.
М. і в тих резолюціях домагаються: роз-
в'язання т-ва „Дуг“, звільнення час. „Ді-
ло“, розв'язання т-ва українських сту-
дентів політехніки „Основа“. Далі дома-
гається віче, щоб кураторія заборонила
носити український шк. мошкі (затвер-
джені тож кураторією) мошкі, а щоб
завела в гімназіях такі шапки, які по-
сидять польська мошкі середніх шкіл. У
дискусії торкнулися й української зар-
школи, яку місто будув на закупленому
містополічному групі. Ухвалили видати
відзов до польської суспільности, щоб
бійкотувала „Маєдосова“ й інші по-
добні українській організації.

— Оборонець Пазюка. Оборону студен-
та Пазюка, який виконав невідатні ла-
мих на польського консула в Празі Лю-
бачевського, перебрав пражський адво-
кат В. Прохазка. Д-р Прохазка добре о-
б'являв з українськими справами. „Чес-
не Слово“ пише, що процес Пазюка бу-
де сенсацією з огляду на покликання
визначних політиків у характері свідків.

— Вийшли на волю. З арештованих у
заван з львівськими подіями винищені
доі на волю такі українці: Вергола, Ло-
гаса, Дурбак, Радивка, Адамчук, Кухтів-
на, Мришана, Пачевська, Палліана, Сто-
пий, Цибульський, І. Рудницький, Гр.
Лукашівський і Р. Лукашівський.

ОПЕРАТОР

д-р Яків Зельцер

887 повернув а 2
і ординує вул. Фредри 7.

— Ріжні вісти. Уряд жинової пензурі
в Римі заборонила давати лінебуду по-
слий фільм. — Американська преса, що
має власну телеграф. сітку авесла тепер
до влади прохання, щоб дати до й ажит
ку три довжини радіових хвиль з метою
мий спобідну інформаційну службу. —
У Паризі поклали вугольний намінь під
новий музей козолий, з нагоди наміре-
ної міжнародної козолийської вистав-
ки на 1931 р. — У Філадельфії перевели
цікаві спроби передачі картин в літаві.
Лих сто апаратів перебрало виразу
фотографію Ліндберга. — Американська
організація Ку Клокс Клану повідомила
владу, що обанкрутувала, бо все, що ма-
ла, втратила на вітатию проти католи-
нів і Сенті. — Побитий боксер Демпси
пробував шаста на сцені і грав зі своєю
жіночкою Естелею Тейлор у пєсі „Вели-
ка боротьба“. Але публіка побачивши,
що він боксиється у цій пєсі тільки на
жарт, перестала ходити до театру і те-
атр обанкрутував.

— Українці. У вересні й жовтні ц. р.
видруковано в щоденнику „Прагер Прес-
се“ такі статті й замітки в обсягу укра-
їнської култури: 1. IX. — „Недруковані
лісти Богдана Хмельницького“, 4. IX.
— „Україна“, 5. IX. — „Полтавський му-
зей“, 6. IX. — „Маланюга і Рильск“, 7. IX.
— „Українські хилини“ й „А. М. Тіль-
шова в українській перекладі“, 13. IX.
— „Українське народне мистецтво“, 15.
IX. — „Українські наукові публікації“,
20. IX. — „Пражські українські поети“
(про Б. Гомзана), 27. IX. — „Провідники
по Україні“, 28. IX. — „Новий германіч
ольвівський розкоп“, 30. IX. — „Чехо-
слованське число „Червоного Шляху“ й
„Українські народні драми“, 2. X. —
„Де колись дзвонили дзвони“ (про Лавр-
ський музей у Києві), 12. X. — „Чужомов-
на література по-українськи“, 13. X. —
„Нове народне мистецтво на Україні“
(про т. ап. Нові пєтери в Чернігові), 25.
X. — „Українське число журналу „Le
Nervie“, 28. X. — „Нові видання Держ-
видава“ й „Швейк у Києві“, 31. X. —
„Записки Українського Наукового Інсти-
туту в Берліні“.

— Своїх своїх не познаша. У „Промі-
тарський Правді“ з 4. листопада у
ведний статті про останні львівські по-
дії знаходимо ниниу прізвищ наших по-
слий: Пелевчк називається там „Силе-
вич“, Липинський — „Левинський“,
Лушій — „Луц“. Такі точні інформації
має український часопис у Харкові про
газетських політиків. Прому тепер уви-
ти собі, як у „Прогрессі“ Правді“ ви-
глядять турецькі та індійські прізвища.
Неодні із них напевно називаються там
„Ривка“, а виходить „Сталін“.

— 3 німецької преси. Адміністрація
пресової виставки в Кельна (Кольон) по-
дала статистичні дані про пресу на ліх-
ставі зібраного там матеріалу. Із цих да-
них виходить, що 7 німецьких часописів
заснували ще в XVII ліці. Найстаршим
нім. часописом є „Магдебургер Цайтунг“
якого перше число з'явилось 1626 р. Перше
число „Фоссінге Цайтунг“ появилос у
1702 р. Цікаво, що кількість часописів
у Німеччині після війни зменшилась. В
1914 р. виходило їх 4221, а в кіці 1927 р.
— 3257 себто на 23,8 відсотків менше.
Правда, що населення Німеччини змен-
шилось наслідком мпрових договорів на
18,6 відсотків. Треба агажити й те, що
часописи після війни сильно збільшили
свій обєм і придбали багато більше пе-
редататників.

— Спадщина марсейського Ляндірі.
Пар Рей, азначений, що змер з голоду
перед процесом, узявши до гробу істо-
рію своїх трьох останніх убивств, зали-
шив 140,000 фр. майна. Не вважаючи на
темне (майже безсумнівно) походження
сих грошей, вони переходять на влас-
ність безпосередніх наслідків азначен-
ня. Закон стоїть на становищі, що Рей
помер як обвинувачений, а не засудже-
ний. Його азначини, майже очевидні для
всіх, не були формально доказані на су-
ді, а позатій процес наслідком його
смерти, призначений. Майно Рей мають
дістати його діти. Але наслідники жерт-
ви Рей не вдоволяються такою формальною
погадою справи і вистають процес з
дітьми азначини, щоб відібрати майно,
яко належало до вбитих ним „марете-
них“.

— Бернард Шоу про Лігу. Славний ан-
глійський письменник вибрався на ос-
танній зїзд Ліги Націй, щоб аридавати
ся цій інституції та послухати дємо. Ос
кілька вражін з цього побуту нинішніх
рем аавію у доі: Попрваді мпирола ба-

гарсонки, жакети, панчохи, мужеські намізольни, рукавички, скар-
птки, як також цілий ряд артикулів, що входять в обсяг одягових виробів
по найнижчих цінах ринкових поручає
3-10
Ф-ма ТАДЕИ ВІТЕК, Львів, вул. Рутовського ч. 1.

Лякалина Ліга Ніді не в найліпшому
разі, що у ролі Різдвяних бабач, а в
найгіршому — гумбу. Підчас мого по-
буту в Женеві, преса забавляла публіку
ліговими промовами, які безпечно могли
бути бути виголошені тому 50 літ. Ціле
шастя для Ліги, що саяа лібравъ англі-
чак як театр, а по боках є три великі за-
слони, а з них виходять молоді дівчата
з бюр секретаріату Ліги. Коли яка дівчи-
на має гарний погляд, вона рада, аби
на неї звернули увагу. Тому відмовляю-
чи заслону, вона стає в драматичній по-
стані і глядаць на саяа. Це звертає ува-
гу публіки, а далі всіх ліговців і про-
мовця. Той бачучи оживлення на саяі,
думає собі: Ну, прецінь, якісі моя про-
мова порушила публіку. Але інакше він
не мав би до мого докінчення її, бо поло-
вана публіка вже звичайно прийшла, а
трута попадає в тембоний сая. Хіба ще
одна промова Бріна може зацікавити
Лігу, але повним то дівчата мусять ра-
тувати її перед сном.

Театри.

Великий Миський Театр:
Пятниця 9-го, г. 7-30 веч. „Дякую за
службу“.

Кіна.

„Аполло“: „Президент“.
„Лей“: „Дикунка“.
„Оаза“: „Титанік“.
„Палас“: „Янгол вулиці“.
„Фатаноргана“: „Виродження“.

Дописи.

ЛУЦЬК. („Рольнік“ — 3 діяльності
„Просвіти“) Нема-то кращого політика і
вчителя, як життя. Люди фантазують, о-
шукують себе солодкими ірїзми, або, на-
впаки, намагаються ставити перепони то-
му, що не згоджується з їхніми фантазі-
ями. — а життя робить своє: фантазії
розбиває, перепони усуває, торощить
штучні комбінації в саме виводять людей
на пряму стежку. В той час, коли над Во-
линню лунає пісня про „співжиття“, а де-
які українці вірять у його можливість в
реальному житті, в Луцьку сталася при-
вненька подія, що досадно показала всю
голу правду цього співжиття. Тут існу-
вало сільсько-господарське т-во „Роль-
нік“, у члені якого романтично настроєні
деякі українці втягнули біля 70 вісотків
усього їх складу, а завдяки цьому й самі
їли маленькі шматочки хліба. Здавалося,
що ідея співжиття сконкретизована.
Іа скликано загальні збори. Сталося так,
що являлись майже виключно поляки-осад-
ники. Зникла буча іза того, що до „Роль-
нік“ заведено українство — український
напис на шильді поруч з польським, іноді
українське слово до дядька, що не розу-
міє по польськи, присутність українців-
службовиків. П. Грабовському, що допу-
стився таких „злочинів“ у „Рольніку“,
висловлено вотум недовіри. „Рольнік“
перероблено на „Осаду“, а романтичним
українцям дано до зрозуміння, що більше
нема потреби в їхній допомозі. „Мурин
зробив своє діло — мурин може відійти“.
З цього приводу в Луцьку в регіональних
колах, повстало замшання. Прообраз дій-
сного „вспузння“ явився за рано. Хо-
дять чутки, що виняється заходів в на-
пряку анулювання постанов зазначених
зборів та продовження старого співжит-
тя. Та факт залишиться фактом. Він по-
чинає приводити романтиків до думки, що
єдиною ідеальною формою співжиття є:
жити окремо по заповіту: „що твоє — то
твое, а що мое — то тобі зась до того“.
Так розмежувалися де-в-чому українці,
росіяни, жиди, німці — й співжиття в них
протікає без тих гістерій, болів і корчів,
якими є повні українсько-польські відно-
сини. — Після кількох місяців сумної пе-
рерви драматичної секції при „Просвіті“
накешті вдалося силами присутніх тут фа-
хових артистів за допомогою аматорів
відкрити театральний сезон: 28. жовтня в
міському театрі відбулася популаднева ви-
става драми „Взаробітні“. Участь у ній
брали артисти: п. п. Орел, Орлова, Ша-
фарчук, Степанів і Бахія. В антракті го-
лова драматичної секції В. Островський
оголосив, що „Просвіта“ має на думі ста-
ло давати популадневі вистави для селян,
робітників, учнів і т. д. На свято 10-ліття
„Просвіти“ підготували пєсу „Гетьман
Дорошенко“.

ПІДПИСЬКА ПА-
РОХІЯ, станія
? киз. (на Філії). пер-
кня і хата муровані.
дуже догідна для
посилаючих діти до
школи, поде добре,
числення пар Перем.
дізнєзі — до мазини
за рівновартісну. —
Зголошення: Уряд
парохіальний, Лу-
жок горішній, поч.
Слас. 881 3-3

КОНЦІПІЕНТ ад-
новатський а до-
ктератор і практи-
кою судовою і адю-
катською помукую
посади у адвоката.
Зголошення до Ад-
міністративної „Діла“
під „Юрист“.
885 2-3

ТКАЦЬКО — кили-
карський курс
(3-місячний) для ін-
структорів (он) роз-
починаєся дня 22. XI.
п. р. По курсі пу-
бличні свідчення, о-
плата 15 зол. — Зго-
лошення: Ткачів
„Textyl“, Рава ру-
ська. 890 1-3

ФОТОГРАФ Я-
НУШЕВИЧ,
вул. Вінцентого По-
ла ч. 1. (бічна Зеле-
ної) Тел. 59-60.
882 3-5

ГОДИННИКИ
тільки найліп-
ших фабрик прецізій-
ні продає на готів-
ку і на рати від де-
сятків літ з найліп-
шої сторони звісна
фірма Іван Зель-
тенрайх, Львів, пл.
Маріїська ч. 5.
3 117-2

ШОВКИ, неліп-
ти і інші ма-
теріали на сухні і
підшивки найдешев-
ше БЛЯШТАЙН
вул. Валова ч. 11.
818 5-6

НА РАТИ ОТО-
МАНІ 55 зол.
КАНАПКИ 55 зол.,
фотеліни до роз-
кладання 45 зол. —
Фабрика Закс, вул.
Личаківська ч. 132.
5-12

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Час Іван, інвалід Української Галиць-
кої Армії, родом з Лешкова пол. Сокаль,
помер дня 5. XI. в Загальній шпиталі
у Львові в 31. році життя. Покійний
стратив ногу в українсько-польській
війні, а в таборі полонених занедужав
на сухоти, які й приспішили його смерті.
По повероті в таборі знайшов захист
у Домі Українських Інвалідів у Львові,
а останній рік провів у Захисті для
інвалідів-сухотників У. Г. А. у Винни-
ках. — В. И. П. І

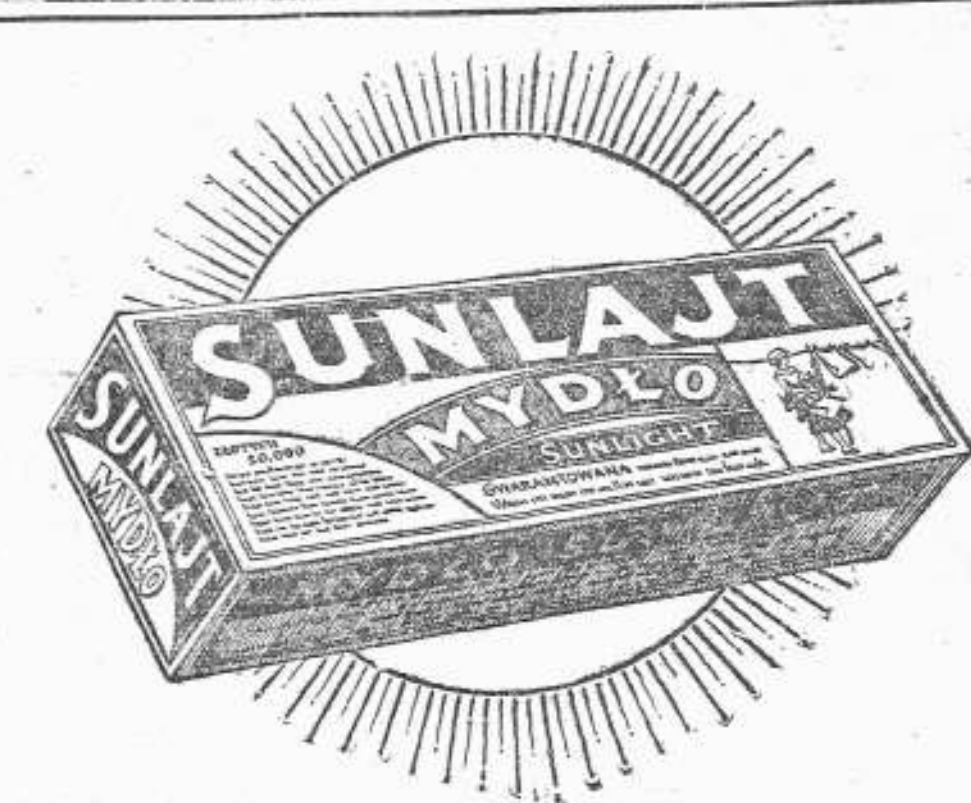
ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П.
Карабіневича на Волині,
Турійськ
10. XI. Дель і Ніч.
11. XI. Віл. 846 8-?

„Сація Помочі Доростаючій Моло-
ді“, що утворилася при Краєнім „Т-ві
Охорони Дітей і Опіки над Молоді“ для
матеріальної допомоги учням середніх
шкіл, комуникає нам: Дотяжно комуни-
ку секції, поміщеного в „Ділі“ з дня 3.
листопада п. р. ч. 246, про збірку одягу,
білиз, продуктів і книжок або грошей
для білий шкільної молоді, управа секції
просить усіх громадян, що бажають такі
жертви скласти, відсталияти їх не до
домівки Плато, але до управи Філії
української академічної гімназії при вул.
Рутовського (будинки Народного Доку).

Присилайте передплату!

Приходить сонце до хати.

Виплачується негайно суму 20,000
зол. кожному, хто в який небудь спо-
сіб міг би доказати, що мило Sunlajt має
в собі шкідні домішки. Мила Sunlajt ужи-
вають не тільки до прання, але і до до-
машніх порядків. Мило Sunlajt є найбільше
розповсюдненим милом на земській купі.
це є оренчення газдинь всіх народностей

SUNLAJT

МИЛО

Lever Brothers Limited, Anglia.

P.S.L. 1-24

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЛІЖКО москвин на рати 200 зол.
На провінцію без поруки. Фабри-
ка Закс, Личаківська 132. 733 5-12

ПЛАТИМО високі ціни за золото,
брилянти перли. Домбров-
ські-Розважєвські, Львів, (Готель
Жоржа), вул. Академічна ч. 9. Опішка
безплатно. 2481 2-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг лерініа, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгеном. 8-23

ДО ЧЛЕНІВ ПЕНСІЙНОГО ІНСТИТУТУ У ЛЬВОВІ.

Пригадується, що VI Звичайні Загальні
Збори Пенсійного Інституту Українських
Приватних Службовиків у Львові відбу-
дуться дня 10. листопада 1928 р.
(субота) о год. 17-й (3-та попод.)
в залі Т-ва „Українська Бесіда“ („На-
родний Дім“) у Львові, вул. Рутовського
ч. 221 з порядком нарад, оголошеним
в шоденнику „Діло“ ч. 241 (11.492) з дня
27. жовтня 1928 року.

ВИДІЛ
891 1-1 Старшини Пенсійного Інституту.

Д-р Мирон Вахнянин
повернув з Карльсбаду
мешкає і ординує
вул. Сенаторська ч. 11 а
692 від год. 4-6. 1-2

Дочці до виправи купи

гарне накриття столове
з альпаки або з плятеру
у вірні

Антін Гальські

Львів, вул. СОБІСЬКОГО 3.

1-1

ЛІЖКО полеве
„Патент“ з мате-
рапом, займає як
найменше місце
30 зол. На про-
вінцію ввезено по
одержанню задат-
ку. — Фабрика
ЗАКС Львів, вул.
Личаківська ч. 132.
894 1-5

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
—
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
—
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Львів, 10 листопада 1929

(Вот нашего корреспондента.)

Варшава, 6. листопада 1928

I. Кедрин.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцък - 8. декември 1928

1

Як часто зустрічаємо на газетних шпальтах, а особливо — популярних часописів, таке освітлення нашого життя й з такою „поетичністю”, що здається

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5,
Телефон 49-72.

при своїх низьких цінах мають
:: ВИРОБЛЕНУ МАРКУ. ::

агадується росіська фраза: „взгляд і ніщо“, або: „живе зеркало“.

А поверхове, хаотичне, з ще гірше — тенденційне освітлення життя тої чи іншої нашої провінції, при відсутності близького знайомства та звязку, скільки може погнугнути за собою тяжких і сумних наслідків!

Особливо небезпечні є подібні неглибокі та несерйозні освітлення життя Волинці, яка перебуває під той час у стадії застою, боротьби явних і скритих сил, внутрішнього духового переформовування має.

Поверхове, аби-як змалювані про-
цесу варіння м'ясного життя в посеред-
ніх роках може я бачити однією з причин
виборчих необчислень і несподіванок.
Писалося багате, і це "багатство" непра-
вильних діагнозів і пророкувань лише зме-
дило в байдужі перемучені майбутні чинники.
Випадково за них дорого.

54

Тому, починаючи своє співробітництво в „Діалі“, я дав титул першої особи статті: „Терра інкогніта“. Переконавшись і тепер, що кований серйозний, освітлений українцем Великий не посоромиться привагати, що багате й дуже багате дещо в місцевому інті є для нього під цей час ще невимим і невідомим. Звичайно, там де лікар (ноді сумнівається й вагається, та знахор є переконаний, що все розуміє й на все має ліки.

Але що вільно анхорети! — не вільно тому, хто має завданням висвітлювати в пресі ті чи інші явища громадського життя.

В ч. 230 „Діла“ був уміщений мій черговий донос під титулом: „Життя вільних“. У ньому писав я: „Возник робіть мені, ти самі неможливанки, як і я ч. д. Я лише скромно спостерігаю, як життя вільних“.

Несподівали й відношення жити... Тільки, А тим часом у „Новому Часі“ з приводу цих моїх зусиль думом виникає, а саме, аж три статті! Вгадує про них не в метов полеміки. Мало на увазі лише повільні міркування, що завжди поверхові чи підмірно претензійні освітлювання подвійного життя — це просто нещастя Великі.

„Яким, — каже автор цих статей, — можуть бути несподіванки в громадському житті, яке відлигає певним чином (??) промітам“ (можже законом промітам?).

Чи варто висловлювати автором, що таке закон чи право природи, а ще таке «правило»? Чи варто говорити про те, що законності має ще доведіть незрозуміло: що позитивне дуже незалежно від законів природи, що має вена до діла розуму з гіпотезами, які переділяють доведіть і розуму наскокує на незрозуміло?

А щоб казати про те не вичерпи закони людського кохання, узагальненого з одного боку, від внутрішніх сил — неосвідомостей індивідуумів та зовнішніх — впливів інших кохателів, створі і т. д. ?!—

1. 00% не связано питания в продуктах

гобом: „Не вірю в несподіванки“ (відкидаю їх?) — каже автор. Ясно, що після цієї заяви несподіванок для нього в житті нема. А поруч пишеться: „Божою їх (несподіванок), коли востані вони пошлянуться“. Чиж не казали ці несподіванки? Іх нема, а вони востані пошлянуться. Зі здвоєною увагою слідкую за ними“, — продовжує автор. За тим, чого нема? „Несподіванки“ (які не існують?) в нашому народному житті зважаючи на найближчий нещастям. — Уважайте собі: неіснуючий вояк є найбільшим нещастям для овець! Чи не відкриття? Нарешті: „Вони (опі неіснують?) в нашому житті несподіванки) були й причиною, що ми сьогодні не є державним народом“!

Годі!

Чи повинна надібно місцевістю займатися в часописах, призначених для ширших мас?

А тепер від „теорії“ до практики. Чи є вони, опі несподіванки, в реальному волинському житті? Знає дехто людину, чи мріяла бути діячем. І сталося так: з „Прогресу“ викинули, а Банку викинули, кандидатом на члена міської ради — викинули, хотів стати на листу до собору в одному повіті — селяни викинули, перейшов до іншого повіту — теж викинули. Шлях це було — сподіванки чи несподіванки? Здається, й великі несподіванки! А вибори по Волині? Хіба би хто дозволив вписати себе на листу, щоб сказати напевно, що його не виберуть?

І поможіть таке писати про нещасну Волинь?

Динаміка специфічного волинського життя ще так мало досліджена, що несподіванок для українців не може не бути на кожнім кроці.

III.

А тепер про „кільчення життя“. „Моя видалення, каже автор, що на Волині досі був лише хаос і шойно тепер хтось сюди явився й сказав: нехай станеться й почало кільчення життя“... „вона вже раптом перевернулася...“ „Пізнають на Волині й УНДО (щоб воно тільки менше тих, що завжди несподіванки бачуть, слухало)“ — значайно, щоб слухали його — автора! — „А все це аж надто показує, що життя на Волині кинуло й коли тепер не кипить, то мабуть вогонь потухає“ (значайно!). „Український національний табір, — каже автор, — повинен... розв'язати питання, чи життя тут кільчить, чи воно вже вперло й пішло його форми“. „А коли його вже всієї галапаси обсіли, то в них змучено треба то життя обчислити — щоб нічого не затрошувало організму“.

Мені здається, що не запізнана пора. Наш табір повинен був обчислити

Державна Лотерія Клясова

дає величезні шанси виграння та збагачує рік-річно тисячі людей.

ЛЬОСИ І-ОІ КЛАСИ

поручає колектура

„РУНО“ РАВІЧ І С-КА

у Львові, вул. АКАДЕМІЧНА Ч. 3.

Загальна сума виграних около

27,000.000 ЗОЛОТИХ.

Головні виграні по зол. 750.000, 400.000, 350.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000 і т. д.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!

Тягнення вже 15-го і 16-го листопада ц. р.!

Ціни льосів

цілий льос
зол. 40'--

пів льосу
зол. 20'--

чвертка льосу
зол. 10'--

Нашій колектурі заєдно сприяє щастя. Замовлення з провінції після годжується швидко і скрупультно, пересилаючи негайно оригінальні льоси, разом з поштовою складанкою П.К.О. на безплатну пересилку належитості.

В цьому місці просимо витяги і переслати листом чистю виповнене:

Замовлення:

До колектури „РУНО“ Равіч і С-ка у Львові, вул. Академічна Ч. 3.

Отрим замовлення до 1-ої кл.

... чверток льосів по зол. 10'-- ... половинку льосів по зол. 20'-- ... цілий льосів по зол. 40'--

Належитість зол. ... перешлю поштовою складанкою, яку додати мені фірма до льосів.

Ім'я і навіссько ...

Адреса: ...

(Просьтесь чистю писати.)

волинське нац. життя ще до виборів. Тоді селянам не доводилося самим очисити його від цих галапасів у моменті виборів, і тепер вони дійсно не отримували організму та не писали місцевістю про „неіснуючі несподіванки, яких бояться та за якими стелять“...

IV.

Чи кільчить життя?

Що під цей час на Волині дійсно життя закінчило й то тут, то там робить декому несподіванки, цього не бачать хіба ті, що зовсім нічого не аділі бачити.

Напевно кільчило воно не раз і перед цим. Бож життя є вічним кільченням і

завміранням. Зріст народів, їхній прогрес є безупинним кільченням нових ідей і форм життя.

Коли автор не знає такої простої річі, що життя вічно кільчить, бо йнакше не було б життя, нехай загляне хочби до книжки Сера Ралагада про Толстого й знайде там таку фразу:

„Тупа дика й глибока незнання... стремить до того, щоб не дати закінчитися тому героїчному, неповторному, що пнеться на найвищій шийці еволюції“.

А які люди були від того, що волинське життя кільчило та „перещало“, про це кажуть недавні вибори та волюнтіє і дезорганізація національного табору.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Слово до аеропату Нобля.

Одна новинка і один факт, що повторюється мені кільканадцять разів у другій половині кожного місяця, сплелось в одно, щоби мучити мене страшним сном. У голові тапцювали прізвиська кандидатів на нагороду Нобля, а поруч них великанська сума гроша. Коли я простягнув руку до цифри, виявилось, що сиджу на скромному місці — члена комісії від літературної премії Нобля.

— Ви прохаєте голосу? — спитав мене голова комісії, сам покійний Нобель. — Будь ласка...

І тоді я відчув, що язик мій — легкір, наче миттю зроблена мною катіра. 12 моїх товаришів, яких я побачив уперше, всілихнулись до мене так привітно, якби давно ждали на мою приготувану промову.

„Вповажани Панове! Всі ми погоджуємося, що становище кожного з нас зокрема і всієї нашої комісії, цього року виїмково складне та відповідальне. Весь світ жде від нас справедливого рішення, не розуміючи, скільки різних суперечних інтересів, протилежних рівнодійних осудів, ніжних мотивів і рефлексій збігається в моменті, коли хочемо вибрати зпоміж запропонованих кандидатів двох найбільше заслужених. Ніхто з нас не схоче боронити погляду, що дотеперішніх 26 лауреатів

атів Нобля були саме цими найбільше заслуженими. Шукаючи що-року за одним мистцем пера, якому хочемо до слави додати популярність і мільйони, ми рахуємося більше з мотивами загального характеру, ніж із власними пересвідченнями про величину письменника та силу його творчості.

За кандидатами промовляють офіційні наукові установи народів і представники держав. Щоби зберегти менш-більшу рівновагу сил між цими народами та державами, ми мусимо кривдити самих кандидатів, які належно від своєї вартості відпадають тому, що приходить черга на нарід або державу віддавна ненагороджені. Такої кривди імовірно зазнають з нашого боку цьогоорічні два кандидати Італії, лише тому, що саме минулого року ми нагородили італійську письменницю. Аж дивно слухати, що після пересічного таланту Грації Деледди — нехай легкою буде й наша нагорода! — Італія аж цього року пригадала собі Бенедетта Кроче — один з наймогутніших і найширших європейських інтелектів, філософа та критика, якого одна сторінка має в собі більше творчості, ніж збірне видання Деледди і вдвоє більшого Ануція. Здається, що непересічного його земляка історика Ферреро так не слід прирівнювати з автором „Естетики“ та „Філософії практичної діяльності“ і великого об'новника Гегля.

Не менший клопіт маємо з Фран-

цією. Вона дістала досі чотири нагороди, так само як Німеччина; — після них ідуть інші великі та менші народи, що мають лише по дві нагороди та по одній. Ми не можемо, очевидно, мірити народів з такою літературою, як Франція одною мірою, що Швецію, Норвегію, Польщу або Данію. Першим справедливим критерієм критики є розуміння пропорцій між різними величинами, які мусять бути підставою нашого осуду. Якщо принципіально Франція могла би рахувати нині на нагороду то один її кандидат: Бергс... рівного з кільким іншим кандидатом іншої держави. Філософ, що прожолобив одно з головних річиз нашого думання не потребує ні лаврів ні мільйонів. І тому майже ніяково згадувати при ньому його товариша з „Французької Академії“ повістара Естоніє, якому ні наші лаври ні мільйони не в силі допомогти, щоби зробити з нього письменника європейської міри. Після Анатолія Франса це так великий крок узад.

Якщо на чергу прийшла би Німеччина, Томас Манн є єдиним її кандидатом; його глибина йде напроцьуд у парі з його популярністю.

Англія могла би мати право пригадати нам, що досі два її лауреати, нарівні з Польщею — це такі трохи за мало. Кіплінг і Шов з одного боку, а Сенкевич і Раймонт з другого — неприємна паралель. В Англії померли недавно чималі її кандидати: Коноал і Гарлі; живуть Уельс, Баррі,

„Що є істина?“

На це питання Христос Пилатові не відповів. Можливо тому, що той істина не зрозумів би. Ми всі дуже й дуже далекі ще від „істини“ нашого національного життя. Тому воно й протікає в таких мук і стражданнях.

Життя Волині в цих мук знов, як сотні раз, народжується, кільчить, робить несподіванки, як та дитина своєї матері.

Вимагає воно пильного й глибокого студіювання, щоб вивести його з передвирортних манаців і провалів на пряму дорогу. Вимагає й шукання серед щоденних несподіванок отой загубленої національної „істини“.

Цій важкій роботі страшенно перешкоджають базисання про неіснування існуючих несподіванок, відбивання кільчення життя в кривих зеркалах тенденційності та затрошування життя різними галапасами, яких народ уже кілька раз „обчислав“, а вони все ще сидять.

На правильне й серйозне освітлення життя Волині націон. табір дійсно повинен звернути серйозну увагу. Досить уже плутанини, блудів і катастроф.

В. Острівський.

По широкому світі.

У соборі в Данії почалась утретє нарада над проектом законів щодо зміни конституції „вільного міста“.

Льврд Грей залез на промову на зборі лібералів у Львові, що англо-французьке морське порозуміння було великою домладкою.

У жовтні вліз радиський уряд до Німеччини через Латвію 972 вагонів збіжа.

Литовський уряд у авазу з харчовою кризою призначив 12 мід. літів на допомогу голодним.

В англ. джерел повідомляють, що побачено буде підписаний договір між Францією і Італією. Рим зречеться Тунісу, а дістане виправку кордонів у Триполісі.

Ромунія за прикладом Франції переіменує міністерство війни на „м-сто кравової оборони“.

На місці польського кося в Берліні Кюна має прийти князь Радзівил.

При блідій сірожовтій цері, притаманних очей і алін почуванню, загальним пригнобленню, важких снах, жодукохних болах, тисненню в голові і незужі побудженням, поручається пити через кілька днів рано надше шклянку природної гіркої води Franciszka Józefa. В лікарській практиці поручають воду Franciszka Józefa тому, що лагізно усуває причини багатьох хворобливих об'яві.

Беннет, Моген. Ми маємо вибрати між двома однаково популярними: сеніором Гельсуорті і темпераментним Честертоном. Вибір Честертон мід би дати привід до веселих дотепів на нашу адресу: що після вільнодумця та соціаліста Шова звеличуємо його найбільшого ідейного противника — католика та традиціоналіста. Гельсуорті є більше в стилі офіційального лауреата зі своєю „Сагою Форсвітів“. Честертон, безумовно талановитий і оригінальніший, не дав крім „Ортодоксії“ ніодного справді зрівноваженого твору.

Поруч Англії рівні права має й велика колоніальна суперниця, Еспанія, яку ми в Європі, на жаль, знаємо так страшенно мало і з власною втратою. Про її кандидатів Палясію, Вальдеса і К. Еспіну поруч Уіамуна не можна сказати більше як про Естоніє, коли маємо при ньому Бергсона. Еспанський Честертон і Пірандель в одній особі: — Уіамуно, це один із найчільніших представників сучасного духа, що в силі поєднати в собі безліч суперечностей розділених офіційальною загальною льогікою на окремі ділянки чуття та площини світогляду. Не можу уявити собі цікавішого та кращого ніж він кандидата премії Нобля, — Нобля, який винайшов динаміт на те, щоби повернути добути за нього гроші на нагороду за твори для добра людства!

(Докінчення буде.)

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

Після львівських подій.

„Мужеський вчинок“.

К. Грабик, б. співробітник „Сло-ва Польск-ого“, а тепер кореспондент „Курер-а Познаньск-ого“ в ч. 508 того органу з 5 ч. м. помістив статтейку-кореспонденцію „Після львівських випадків“.

Зазначає він, що львівські події зійшлися зі зльдом галлерчиків та приїздом до Львова ген. Галлера і марш. Тромпчинського, які інстинктивно Львів пов'язав в одну цілість. Чому?

„Бо десятиліття оборони Львова викликало тут сумні рефлекси, в яких брала верх нота знеохочення супроти нагального упадку польської сили, супроти повної безкарності українського терору. Львів, колишній в агресивний, змінився до ролі попелюха, який безсилістю гляді на поневірку його честю українськими борцями. Аж нагадо, як зліз асфальт зрівнявся насильний голос протесту. Вернув старий, випробований народовий дух Львова. Львів дорозумів покарать злочинців за профанування його почувань і дав їм діючу науку“.

Тоді саме з'явилися у Львові ген. Галлер і марш. Тромпчинський і при них скупився Львів. З рідким ентузіазмом Львів маніфестував на честь „блакитного вождя“.

Другого дня відкрито зїзд галлерчиків. З промовою виступив ген. Галлер, який

„досадно казав, що злочинні руки Берліна готують замах на Львів і бунтують тут українські елементи проти Польщі. „Одчак перестерігаю всіх — говорив ген. Галлер — що як усе, так і в будучності рідні галлерчики стануть тоді вірно в обороні Львова“. Буря оплесків була відполю на отсей маніфест“.

На тему „заявку німців з українською акцією“ виголосив фантастичну промову б. марш. Тромпчинський, кінчаючи її так:

„Не хочу тут довше говорити про вчорашні події у Львові. Не піддаю сумніву, що єдиною відполю там, де не дописують (заходзя) суди й інші інституції, є вендетта“.

„Ті енуційції — лише далі „Кур. Познаньскі“ — народових провідників агітати є з настроями Львова, тому й найшли тут сильний відгомін. Тимчасово випадки у Львові закінчилися. Голіться лише з цілим натиском спростувати дивні і непотрібні інформації деяких щоденників й агенцій, що здемолювання „Діла“, „Маслосоюзу“ і взагалі решти руських інституцій і будинків довершило якесь шумовице. Довершила їх свідома й явно польська молодь, яка в окремій друкованій енуційції до громадянства взяла за те все на себе повну відповідальність. І найшла признание, бо її відрух є такий зрозумілий, що ані на хвильку не можна йому дивуватися. Відрух утриманий в карбах і перерваний у властивому моменті, як то дійсно сталося, є мужеським вчином і не варто його спадати. Лише злочин і провокацію покараємо“.

„Цинізм гайдамаччини на соймовій трибуні“.

Жовто-масовий „Іл. Кур. Цодзен-ни“ містить вже третю з черги статтю на тему львівських подій та їх відгону в тоні й освітленні, гідних найбільшого подиву. В статті „Цинізм гайдамаччини на соймовій трибуні сильною рукою приборкає уряд Річпосполитої“, куреські внаваці „рівності, вільності, згоди й братерства“ зупиняються на виступі посла С. Хруцького в польському сеймі.

„Вчорашній виступ українців в сеймі Річпосполитої є типовим виявом такої („лови злодія“) психології. Русини поганьбили польські пам'ятники, стріляли до польської поліції, що пильнувала в місті ладу і порядку, а потім... виступають в сеймі з обвинуваченнями(!), осмілюються домогатися суду і кари(!) на... поляків,

представників польських властей, польського громадянства, а одночасно представників маєстату права. Треба справді великого цинізму, щобі здобулися на такий тон і на такі слова“.

Очевидно, львівські „авантюри“ розпочато „в порозумінні з Берліном і Москвою з метою зашкодити Польщі за границею“. Про це свідчить та обставина, що вже в дванадцять годин після подій берлінська і радянська преса трубила на три-вогу.

„Що українці оповідають про львівські випадки за границею — можна собі уявити. Є то брехня, фальш і обман, але щонайменше люди, які розповідають ті брехні, можуть рахуватися з тим, що їх оточення не знає правди. Однік треба вже справді безмежного цинізму, щобі в польських сеймі, перед представниками польського уряду і польських послів, які на засідання приїхали просто зі Львова і які бачили випадки, оповідали такі історії і ставили такі домагання, як то зробив біснем українців пос. Хруцький. П. Хруцький на трибуні, домагаючись... справедливості і кари за події у Львові, робив враження того чорта, що убрался в фелон і хвостом на богослуження дзвонить“.

Польське громадянство домагається кари.

„Домогається суду на тих, що сплягають пам'ятники тих, що своєю кров'ю оборонили польськість Львова. Домогається кари на тих, що в десятиліття трагічної боротьби вийшли на вулицю, щобі роздуть іскри нової боротьби, що козую, купують за німецькі марки цілоти в груди сторожів права“.

А тим, що найбільше повинні лякатися кари, є українські послы. Селянська маса є спокійна, вона бажає ладу і спокою, а боротьби хотять українські шовіністи. Український рух повстав за австрійські гроші (москалі твердять, що за польські! — Ред.), за пруські марки годовано ненависть до польського люду.

„За весь час австрійського панування були ви (себ-то „українські шовіністи“) щедро оплачуваними агентами уряду, якому достарчували ви аргументи, коли правля гаслом: *divide et impera!*“

1-ий листопада 1918 р.

„не був зовсім зчинком незалежницьким. Був не поцілунком Альмазора, злочинний на вигляд польського народу у падаючому Австрії, щобі затроїти і зникнути спокій цієї землі, щобі морем крові розділити два братні народи“.

Хіба достаточна „характеристика“ українського руху й його „історії“.

А українські послы?

Вони беруть гроші „з державної каси“, їздять польськими залізницями і грають ролью

„доставців отруї, комісонерів Берліна і Москви, які хотять бурити спокій в краю“.

Такі то українські послы.

І їм то дав „мужеську, рішучу, з глибини польських сердець пливучу відповідь“ мін. внутр. справ Складковський, в якого „спіжених словах“ брєніла нота „глибоко ображеного почуття права“.

Промова ген. Складковського не була звернена проти „тієї спокійної маси селянства, що бажає згоди і зльовальності супроти держави“, але була „рішучим ствердженням, що Річпосполита має силу і волю здавити тих, що вогонь хочуть підложити під вугли нашого дому. — „Живете ненавистю до польської держави! — кинув в обличчя зрадникам, береженим посольською незайманістю міністр внутр. справ“.

„Уряд не снігнеться перед приноровленням репресій у відношенні до всіх, що незалежно від тих чи інших функцій, які виконують — панове послы —

миваються винними підбурюванням населення“.

„Буде то вказання пальцем на тих, які є моральними спратчинниками подій, а які офісці цинічно підносять обвинувачення. Була то одночасно заповідь, що Річпосполита, яка для всіх дітей має матірню долю, зуміє супроти внутрішніх ворогів, оплачуваних зовнішніми ворогами, зійти твердий, в сталь окований плетун“.

Ця стаття кінчається міркуванням на тему „розв'язки“ національного питання в сучасній Польщі:

„Наша політика у відношенні до українських радикалів і шовіністів була відліт політикою ангажів. Що кілька місяців аміновалися уряди у Варшаві, а кожний анексував нові гасла, а кожний вичишав те, що зробив попередній. Прийшов потрапневий уряд, громадянство бачило поправу в багатьох ділянках, бачило сильну руку в багатьох справах, але не бачило її в належній мірі в національній політиці на Сході. Чи то тоді, коли потрапневий уряд, виконуючи сумної пам'яті лизинговий закон, створений Ст. Грабським і Ст. Тутуттом, чи то пізніше, коли вийшло про елерійне протиставлення агітації українських послів, — уряд ішов шляхом, який не буджував в українського населення враження, що працюється в певно означеному напрямку і з тією самою рішучістю, яка в інших справах очікується той уряд“.

„Серед українського населення, повстала образа, що фантом лібералізму, привороженого також супроти сагорілих вождів і елерів гайдамаччини, ослаблює руку уряду. Отірчення і пригноблення були зрозумілі. Бо коли часи сагорілих прадінь і злибї владі спричинили на українських елітах неприємні, в сіданий уряд і сильна влада того не виправить, то справді могли наступити сумніви“.

Але тепер після виступу ген. Складковського

„в серці вступав бадьорість. Скінчилися дні амлетизмування. Українські стріли у Львові розірвали асфальт, позаякою пороги держави пригтовлювали були. Отворилися очі. Уряд промови, громадянство відітхнуло з полехом“.

—о—

3 української преси. ВІДРАДНИЙ ПРОЯВ.

„Львівський український тижневик „Неділя“ привносить в 11. числі, як ми провірили, несконфіскованому, на першій сторінці в статті п. н. „Що діється в світі. — Після львівських подій“ таку замітку:

„Відрадним проявом є довершена вже об'єднання всього українського студентства без ріжних ідеологічних перевошань, яке видало у Львові відозву, в якій після ствердження своєї непохитності, патріотичного становища домагається: щобі 10-ліття 1-го листопада відсвяткувати загально-національним податком на фонд „Рідної Школи“, на національну розбудову українського Львова (заснування української промислової школи, безплатне навчання в народних школах „Р. Ш.“); вибору здібної до праці скопсованої й енергійної Гол. Управ. „Р. Ш.“; саїдомого й національно злогового учительства; створення приматних катедр для вищої освіти на українськомовному; усунення в ужит. збору „Р. Ш.“ поляків і українців-спортсменів; здержатися в часі від 1-го листопада 1928 до 10-го липня 1929 р. від всяких забав, а гроші, які мали б піти на ці забави, аложити на згаданий фонд „Р. Ш.“.

ВІДГОМІН ЛЬВІВСЬКИХ ПОДІЙ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В тієї самій „Неділі“ зареаже під згорі наведеним читачам: „Зокрема на Рад. Україні найшли львівські події дуже сильний відгук. Весь Харків, як також Київ, Полтава та Одеса відізналися бурхливими, протипольськими демонстраціями. В Харкові, в будинку польського театру відбулося багатотисячне віче, на якому ухвалено річку резолюцію, зверлену проти меншостевої політики польського уряду. Союз радянських українських письменників та Всеукраїнська Академія Наук вислали відозву до членів цього світу в протестом проти політики згаданої українців на західних землях. Різночасно громадянство всієї Рад. України приступило самочинно до збірних громадських пожертв, призначених на допомогу потерпілим. Радянський уряд так союзний, як і український ставлять-ся прихильно до цих патріотичних починань українського громадянства Великої України“.

—о—

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

838

—9

Арештовані.

Для 9. ч. м. сиділи ще в слідчій тюрмі (Бригідній) при вул. Казимірівській: Роман Луць, Семен Плячко, Андрушко, Арієлович, Мурин, Шехович, Марія Чиж, Марія Кравців, Софія Мойсевич, Хомула, Сениш, д-р Богдан Гинтенич, Богдан Кравців, Роман Сушко, Олександр Малиновський, Дула, Володимир Дзєсь, Богдан Марусєв, Остап Дерланич, Євген Богачевський, Волод. Богачевський, Якимонт Проциниш, Ярослав Проциниш і Осип Проциниш.

В тюрмі при вул. Яхонича сидять: Лева Сохачівий, Володимир Гашоватюк, Антін Гашоватюк, Євген Петенський, Євген Мазарушчик, Геза, Козик, Галеліч, Ковалюк, Сипікал, Драган, Іван Баран, Гичко, Гладий, Пасічник, Богатляк, Барасюк, Микола Думий, Олександр Богатєв, Філіпський, Антін Бибіла, Зезрич, Жилієвський.

Вийшли на волю.

Довідуюсь, що в четвер 9. ч. м. випущено з поліцейних арештів при вул. Яхонича: Луку Лєсевича, п-у Галю Волієвську, п-у Марію Слоньовську, Богдана і Тараса Сиротенків, Василя Кархута, Гриця Остаповича і Петра Баковича.

Ревізії на провінції.

Питуть нам зі Стрия, що там переведено ревізію в помешанні й закладарії аля. д-ра Гирасимова. Ревізія не дала ніякого результату

Сталім наші серця, йдімо все вперед, піднімаймо тих, що впади на шляху до відродження — УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Перед виборами до Каси Хорих.

Акція Українського Виборчого Комітету.

Для спопуляризування своїх иличів і для розбудження заінтересування серед широких кругів українських обезпечених в Касі Хорих, Український Виборчий Комітет розвинув широку пропагандищу акцію.

На мурах міста появились великі афіші з виборчими гаслами як і з назвами всіх кандидатів. Крім цього кожного дня відбуваються передвиборчі зібрання обезпечених.

В понеділок, дня 5. листопада відбулися збори в льовалі при вул. Кравцівській, де до зібраних українських робітників промовляв ред. І. Кваснида. В оживленій дискусії забрало голос чимало робітників, як Жмівковський, Козницький, Белогой та інші, які підтримували відношення свідомого українського робітництва до виборів.

Для 6. листопада відбулися такі збори на жовківській ділянці, а дня 7. листопада збори на городенькій ділянці. Промовляли кандидати української листи Олександр, Пеленський, Белогой, Жмівковський і багато апоміж присутного робітництва.

На цю неділю готують Український Виборчий Комітет велике прилюдне віче у салі Народного Дому. Точне повідомлення про віче подадуть окремі афіші. При праці, яку веде Український Виборчий Комітет потрібна підтримка цілого населення. Зокрема українське жіноцтво повинно до справ виборів до Каси Хорих відістися з повним заінтересуванням і подбати, щобі в дні 17. і 18. листопада ці одна українська служниця не відказалася від свого обов'язку та пішла до голосування з числом 5.

Потрібно об'єднати всі сили, всіх заохотити, а тоді перемога буде більша як сподіваємось.

Громадянино! Чому не став Ти ще доді членом Товариства „Просвіта“?

На економічні теми.

Торговля сирівцем лему та конопель.

В наших пресі присвячуються чимраз більше місця економічним справам нації. Ціхом слушно, бо чим краще наладжені економічні відносини нації, тим більше життєвими й сильними стає ця нація в сімї народів.

Від кількох літ ми є свідками, як український народ по цім боці ризької лінії ставляв перші кроки, щоб в економічних справах визволитися від чужої опіки. Доказом цього є численні кооперативи, які з дня на день зростають і кріпляться. Праця кооператив пішла по лінії найменшого опору і старалася опанувати в першій мірі консумції. В тім напрямі вже дуже багато зроблено, одначе далеко ще до сконцентрування в кооперативах цілого консуму. Богато ділянок економічного життя спочиває ще цілковито в чужих руках, а в деяких тут і там починаються перші кроки.

До ділянок, які майже вповні одановані чужини людьми, належить торгівля мануфактурою та сирівцем лему й конопель. В тих ділянках, як арештою в багатьох інших, ми підвищили цілком позаду. Не маємо ще до цієї пори повних статистичних даних щодо консумції мануфактури нами самими, одначе деякі записки, які про це маємо, показують, що оборот мануфактурою на наших землях під Польщею виносить около 25,000,000 золотих річно. Все те майже виключно переходить через жидівські руки, бо на нас попадає всього 1 проц.

Щож до сирівця лему та конопель, то тут маємо вже докладніші дані і в ці статистики можемо дещо навчитися. З уваги на те, що сирівець конопель частинно лишається в краю, а частинно вивозять його до Чехословаччини, згадуючи цифри лише про сирівець льняний. По вказав, поміщений у тижневик „Дер Дайтше Лянен Індустріал“ з 28. 8. 1928, в часі від 1. X. 1927 до 1. травня 1928 вивезено з Польщі до Німеччини та Англії 26,000 тон льняного сирівця на загальну суму 143,400,000 золотих. З Союзу Радянських Республік вивезено в тім часі 21,500 тон, з Латвії 15,000 тон, а Литви 12,067 тон. Замітне, що Литва й Латвія були покупцями нашого сирівця, щоб його посортувати, перемішати зі своїм і продати далше як свій питомий, очевидно по значно вищій ціні. Це доказує, що культура й обробка стоїть у нас на низькій рівні.

Як бачимо з повнішого зіставлення, на першому місці експорту сирівця за границю стоїть Польща. Ми, українці Галичини, Волині, Підляшя й Полісся, стоїмо з продукцією лему абсолютно на першому місці в Польщі. Можна сміло прийняти, що на українців припадає 3/4 цілої продукції лему в Польщі загальної вартості 107,555,000 золотих. Коли до цього додати вартість конопельного сирівця, котрий частинно відходить за границю, а частинно зуживається у польських прядильнях у Лодзі, Бельську й Ченстохові, а далше вартість того льняного сирівця, котрий також зуживається в польських прядильнях, то дійдемо до дуже високої цифри: 350,000,000 золотих, яку представляє вартість льняного та конопельного сирівця, „бразного“ в нашій рідній землі й виготовленого працею наших селян.

Ця квота 350,000,000 золотих могла би подвоїтися, колиб ми зрозуміли, що значить раціональна управа і старання планування лему та конопель і старалися придати лему та конопель вичистити так, як того вимагають заграничні ринки збуту.

Зрозуміли це правлячі круги Польщі і вирішили приступити до планового й раціонального експорту сирівця лему та конопель за границю. В тій цілі твориться при допомозі аграрного банку („Паньствова Банк Рольни“) у Вільні, під проводом директора акцесного відділу п. Макушевича, комісія, котра має обдумати спосіб докладної організації скupu, сортування та експорту того сирівця за границю. Проект Державного Банку Рільничого передбачує створення в тій цілі так званого „Товариства Центрального“ з осідком у Вільні, котре має довести місцеві селяни, а ті знов малиб до помочи при закупів сирівця цілу масу агентів. Цей проект передбачує далше бязову централь-

ЧАЙ

„Prives Storkmark Tea“

марки „БУЗЬОК“

знаменитий в смаку і ароматі. Найліпші якості ч. 15. і 20. — як також бляшанки. 899 1—4

них та провінційальних аюкамі і магазинів, у яких не тільки перепокупалися, але й торгувалися сирівцем та льняним насінням.

Осідком централі булоб Вільно; осідком двох центральних складів булоб Галич і Люблин. Галич для експорту сирівця для західних держав, як Англія, Бельгія і Франція, куди з огляду на значно менші кошти перевезу морем можна транспортувати, в Люблин має би призначений виключний експорт до Німеччини і Чехословаччини.

Іменована при централі комісія мала би опрацювати: а) план скupu сирівця, б) їх переробку в державі і піднесення їх розвою, в) впровадження штандартизації (певного роду сортерів) і обмеження вивозу несортованих та некартельованих родів сирівця. Комісія ця одержала задоволення від міністра рільництва кредит на сю ціль у висоті 700,000 зол. в цілі отворення централі у Вільні і шістьох відділів на східних окраїнах.

Особливе значіння має управа лему для східно- і південно-східних земель Польщі, де до-нині примітивним способом виробляють різні полотна. Про їх високу ціну висказався на однім візді польський міністр рільництва так: „Не буду тайти, що признаю велику вагу до продукції лему на східно-полудневих „хресах“, де справедливо називають цей продукт буряком лівоні; бо якщо сирівець цей був перероблений у нас у краю, то найшли би працю тисячі рук і зниклоб зовсім безробіття, а добробут піднявсяб значно, тим більше, що військові круги мають намір завести у війську льняне білля“.

З того виходить ясно, якою важною галузю рільництва є у нас управа лему та конопель. Про культуру і планування тих рости, раціональне їх збирання та оброблення й уміле википування їх волок на скажу дещо пізніше. Тут вказав я лише на вагу цієї справи.

Ангійська спілка „Полотно“, яка є однією з нас під цю пору того роду установою, постійно й уважно слідить за починаннями в тій справі правлячих кругів у Варшаві. Щоб не бути несприятливою та не дати випередитися комусь іншому і звернути увагу дотичної комісії на своє існування та змусити через це цю комісію вважати Аля. Ску „Полотно“ під увагу при надіюванні фільмів на наших землях, управа Ангійної Спілки „Полотно“ отирає цими днями одномісячний курс вишколення тих кандидатів, котрі по його укінченню займаються скупом та доставкою до Спілки сирівця (зголосилося вже кількадесят кандидатів). Спілка приготувала вже десяток своїх етандів (місця закупу) і заключила угоду з кількадесятьма агентами до збирання й закупу сирівця як у Галичії, так і в Волині, Підляшю й Поліссю. Зробила отже під цю гавлю все, що могла зробити, а тепер відзначається до рільників-селян, щоб ті в її змаганні піддержали та не пустили ані клаптика сирівця в чужі руки.

Михайло Качмар,

жач. дир. аля. спілки „Полотно“.

Українці!

Не забувайте, що число Українського Виборчого Комітету обмежених у Касі Хорих міста Львова є і з тим числом ідіть до виборів в дні 17. і 18. листопада!

Театри.

Великий Міський Театр:
Субота 10-го, г. 7-30 веч. „Ляме“ з п. Турською-Бандроською.

Кіна.

„Аполло“: „Безіменні герої“.
„Лев“: „Дикунка“.
„Оаз“: „Титанік“.
„Палас“: „Ягрод вузир“.
„Фатаморган“: „Сповідь 16-літньої“.

УВО і замах на польського консуля в Празі.

Польська півофіціальна Східна Агенція доносить з Праги під датою 8. XI. ч. р. слідує: „Празький щоденник „Експрес“ отримав лист, наданий в Данцігу і датований 4. листопада у Львові та заосмотрений нечистою українською військовою організацією. УВО стверджує в листі, що вона не організувала замаху на консуля Любачевського, не видавала наказу виконати замах і про сам замах її не попереджено. — Спритинний замаху Пазюк ніколи не був і не є членом організації. Накінцеві лист стверджує, що член „Сурми“, найдене при Пазюкові, не друкуване в Празі. — Редакція догадується, що є це спроба адемієнтувати чехословацькі сліди влади в справі замаху і додає, що доперва по закінченні сліств стане ясним відношення Пазюка до УВО.“

З уваги на те, що вістка про замах Пазюка на польського консуля Любачевського в Празі була подана в офіційному члені „Діла“ з дати 8-го листопада ч. 246, і що наші читачі наслідком того не могли а нею обзавижитись, подаємо їм до відома, що слідує:

ПАТ подає, що дня 31. жовтня разом 20-літній гімназ. абсолвент українець Микола Пазюк (роджений у Стопчатові, повіт Коломия) кинув під двері польського консуляту в Празі фляшку з горючою бензиною та вистріляв із револьвера до вхолотого саме до консуляту польськ. консуля ч-ра Тадея Любачевського. Пазюка арештували.

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсвяткування 60-літнього ювілею „Просвіти“ та причинімося всі гідним нас ювілейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матери.

Ріжні вісти.

ЗАЯВА УКРАЇНЦІВ І БІЛОРУСІВ

у зв'язі з 10-літтям незалежності Польщі.

Дня 9 листопада зложено марш. союму Ляминському письмо 30 послів і 11 сенаторів Українського і Білоруського Клубів. У письмі цьому сказано: „У зв'язі із святом 10-ліття польської держави — українські і білоруські послы та сенатори в польських законодавчих установах заявляють, що польська держава постоїла завдяки цьому, що клич самовизначення народів підчас війни здобув собі право горюжества. Ми також виставили би разо факт визволення польського народу як доказ, що ідея самовизначення є також у практиці здійснювана, одначе відродження Польща не пошанувала основних прав самовизначення народів і прилучила частъ земель українського і білоруського народів, які також змірили до своєї незалежності. Тому то ми, представники українського та білоруського народів у польських законодавчих установах, не лише не можемо брати участі в святі існування польської держави, яке уладжують м. і польські законодавчі установи, але при цій нагоді вважаємо konieczним підкреслити, що стоїмо незломно на становищі права самовизначення українського та білоруського народів на всіх етнографічних землях“.

Становище радикалів і комуністів.

Клуб українських радикалів постановив також відсутитися від святкування в дні 10. листопада, яке буде в соїм та сенаті. Яке становище займуть послы комуністичної фракції ще невідомо. Завється, комуністи також не візьмуть участі в святі.

СТАРОСТА ГРОДЗЬКИЙ РАЙНЛЕНДЕР ІДЕ У ВІДСТАВКУ?

З варшавських міродатних хол повідомляють, що лавівський гродзький ста-

БЛІДНИЦЮ

недокровність усуває ділає зміцнюючо, вживляючо, побулжує апетит, неоскений середня для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофоровського, ліно хімово-залізне на еспанській налядзі. До набуття в усіх апіках і дрогуеріях. Ціна за фла. 4.25 зол., пів 2.40. У власній інтерес жадати нирално М-ра Кшиштофоровського хімово-залізне. Laboratorium chem. farm. Mr. M. Krzyzstoforski, Tarnob. 773 8—2

роста д-р Нос. Райнлендер переходить у найближчому часі у стан спочинку. Особа наслідника ще невідома. Це буде устіа, несе щонко після свят незалежності.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В СТАНИСЛАВОВІ.

Дня 9. листопада особ. поїзд наїхав на залізничній стації в Станиславові на іншій особовий поїзд. Було 2 тяжко ранених, а 26 потерпіло контузій: 6 кондукторів ранених.

ПУАНКАРЕ ТВОРИТЬ КАБІНЕТ.

Пункаре прийняв місію утворення кабінету та скликав на нараду всіх міністрів із останнього свого кабінету, за винятком Еріо

МАНЮ ПРЕМ'ЄРОМ РОМУНІЙ.

Регенційна рада поручила Маню створити уряд і до 10. листопада предложити листу нових міністрів. Склад його буде, адеється, такий: Маню, прем'єр і ам. справи, Вайда Вовод, закорд. спр., Міхалакі хліборобство, Поповічі скарб. Юліан спра. величність.

ВБИЙНИК ПРЕЗИДЕНТА МЕКСИКУ ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ.

В процесі проти вбийника президента Мексику Обрегону, Тореля, запан присуд, який засуджує його на смерть. Черниця, співбачувачена в цьому процесі, засуджена на 20 літ тюрми.

своїм обов'язком (на підставі документів) повідомити інтересованих, що заборона забав не розтягається на школу танців, і що навчання починається правильно в п'ятницю для 9. н. м. та в понеділок для 12. п. н. о. год. 6-й і 8-й вечером (мала зала Народного Дому). Вписи і зголошення на паралельні курси, як також інформації щоденно від год. 1/6—1/9 вечер, тамже у парас Витвицький. 910 1—1

НОВИНКИ

— На покритті шкід, заподіяних демонстрантами в друкарні „Діла“ зложили: сенатор М. Галушинський 10 зол., Ол. Косаревська 2 зол., Пилип Швец 10 зол., Ст. Марцинюк 5 зол., Гриць Стеблевський 5 зол., Володимир Пешкін 1 зол., Ант. Гарківський 1 зол., Іван Фурсів 2 зол., Мих. Косаревський 10 зол. — На покритті шкід, заподіяних тимж демонстрантами в „Просвіті“ зложили громадяни з Підборець (село недалеко Львова) 65 зол. і 50 сотиків, зароблених на ту ціль оркестром. Чтальня „Просвіти“ в Підборець пересилає на ту саму ціль 100 зол. і закликає всі читальні, аматорські гуртки і оркестри до таких самих датків на покритті шкід у „Просвіті“.

— На політичних в'язнів. Д-р Дмитро Левинський замість подяки за побажання складені йому з приводу його імення складає на політичних в'язнів 100 зол.

— З Українського Наукового Інституту в Берліні повідомляють нас, що дня 9-го ч. м. відбувся там прилюдний виступ д-р М. Гнатюка „С. Рудинський як головний представник українського пізнього романтизму“.

— Напад на читальню „Просвіти“ на Замарстиніві. В неділю дня 4. листопада відбулося в читальні „Просвіти“ на Замарстиніві представлення Шевченкового „Назара Стодолі“. На представлення, що пройшло з повним успіхом була маса народу. Коли представлення скінчилося і вся публіка розійшлася доми, тоді якісь невідомі особи напали на читальню та повбивали в ній усі вікна. Хто це міг зробити не важко додуматися.

— Страшний злочин. У Пелевці біля Станиславова господар М. Мандзюк у приступі божесілля зарубав сокирою сина, синову та їх трое дітей і сам повісився.

— Кохання з духами. У селі Калянів біля Холгорова дівчина Маланка Дзюнок придумала сильний спосіб як позбутись свого нелюбого закоханого парубка Олек-

„ПАЛАТА ТРИКОТАЖІ“ ПІД ФІРМОЮ М. БАРТ

Першорядний товар. ЛЬВІВ, ВАЛОВА 7.
Величезний вибір.
Фабричні ціни. у власні інтереси проху переглянути.

су Пянькова. Казала йому докати її свою сміливість і піти в задумну ніч на двинтар засвітити на гробі мамі дві свічки. Одночасно намовила другого парубка, ближчого своєму серцю, щоб передав у гробі за „духа“ у білу скатерть. Пяньків переляканий маревом в утчі заціпив за кільчастий дріт і показався так сильно, що лежить в шпиталі.

— Муж, що забув представитись. По-дружя історія, що межує з трагедією і фарсою трапилась 40-літній львівський громадянин Шарлоті Моргенстерн, перекупці, яка вийшла з електричною швидкістю замуж за свого знайомого, молодого Іака Грінберга з Варшави. На четвертий день після шлюбу до пані Шарлоті прийшов поліцейний агент і антигнун епіла ліжка її мужа. Виянилось, що Грінберг був „організатором“ кількох професійних злодія, які арештовані його вдовою. Коли пані Моргенстерн побігла на другий день на поліцію, щоб відвідати свого мужа, аж тоді привадила собі, що не мала досі часу розпитати, яке є прізвище її мужа.

— Львівська темна хроніка. Передчора подавали ми звістку про темні операції почтового служачого, що краде пакунки матерії, вчора суд розбирав крадіж лістоноша зі Знесіння Яна Нера, який фальшував підписи на переказах і гроші ковав до кишені. — 4 міс. дістав професійний злодій Скипчик, що прийшов на „гостинні виступи“ з Варшави до Львова, де хотів відвідати рідню і знайомі.

— Знайдено скарб у селі Зашкові біля Львова на зачинній сільській дорозі (старі люди кажуть, що в тім місці була колись коршма). Скарб був закопаний у черепку, а що дорога ця веде стрімко в долину, то дошлі її підмутили і таким чином скарб опинився на верху. Жінка, що його перша знайшла, мусіла його віддати місцевій жандармерії, яка, забіраючи гроші, не списала ніякого протоколу і монет не перелічила. В такий самий спосіб постала поліція старі монети від кількох інших осіб, які дістали їх „на пам'ятку“ від той жінки або самі познаходили в болоті. Як довідемося, скарб цей важив кілька кількограмів. Золоті і срібні монети, що були в ньому, походять з кінця 16-го і початку 17-го століття.

— З циркової арени. Єдине підприємство у Львові тріщить що-вечора від натовпу: цирк. де йде від місця дужання змагунія. Останні дні змагань більше гарячкові, бо в них вирішується право до першої нагороди. Кількох дотеперішніх атлетів, після надто великої кількості неважких висортів: львівлянин Валюшевський, наддніпрянець Аксіонов, вільзатець Кравець. Американець Бен Самсон зломив обоючню у боротьбі з велетнем Каршом; віденець Штайнбах після двох більших неважких відступів добровільно від дальшої участі. Зате на їх місце з'явився несподівано наш славний земляк Гаркавенко, що прийшов з Америки. Він поклав там діти Збішка-Циганевича. У львівських змагань виступає він що-вечора поза конкурсом за мистецтво, на умовах окремої премії за кожного покладеного змагуня. Один з перших кандидатів на мистецтво Штекер, чемпіон Польщі, захитаний у ставовищі на першу нагороду програною з Каршом (Гарці) і з Пошофом (Франкфурт), який має найбільший вигляд на це становище. Вчора підчас рішучих змагань Штекера з Пошофом повторились годинні маніфестації з боку масово зібраної жидівської публіки, яка виявляла свої симпатії Пошофові і демонструвала проти деяких незаконних хитрощів Штекера.

— Багато гомону зчепив. Свідство в справі викрадення дипломатичних документів америк. журналістом Гораном дійшло в Парижі до несподіваної стадії. Слідчий суддя пересудував урядовця м-ства закорд. справ Де Нобле і журналіста Дельпліна, обвинувачених у співучасті в шпionажі. Де Нобле заявив, що документи про францусько-бритійське морське порозуміння мали і так бути призначені для преси і в його очах не були ніякою дипломатичною тайною. Він дав їх переглянути Дельплінові, який прохав його зати йому матеріали на цю тему, а коли вийшов на мент з бюро, Дельпліняк узяв їх до хати, так, що Де Нобле не заперечив цього. Офіційний представник француського м-ства закорд. справ і морського м-ства заявили слідчому судді, що вони не вважають документи поданих до відомо америк. преси „тайними або зв'язаними з небезпечкою для держави“. Тим самим обвинувачення в шпionажі траїть усею свою основу і процес буде імовірно припинений.

— Ріжні вістини. Між ривенними підчас демонстрації „Сталевого Шолому“ в Вірбургу з нагоди з'їзду цієї організації, є також один з синів Вільгельма II. — Румунський король скінчив 7 літ і почав чинити чинку. — Англійський морський

КОНЦІ-ПІЕНТ
адвокатський з докторатом і практикою судовою і адвокатою посади у адвоката. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Юрист“ 3-3

НИЖНІ-РА
електротехнічна, землеміра, пекарка, блякарка і управителя електричної гаданею. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Добра посада“ 906 1-1

синаликат робить нову спробу, щоб добути з морського дна скарби, які потонули в 1588 р. з іспанською Армадою. — На домагання населення села Ірапа, де живе марейський лікар д-р Вутра, що втік з каторги Гуана, алаза звільнила його з в'язниці. — Англійський летун Крег, щоб побити світовий рекорд швидкості пролетів на гидронаві 563 км. на годину. — Із Лондону йдуть звістки, що капітан Екнер має намір небагато вибратися в Індію на своїм „Цепеліні“. — У Москві помер відомий учений проф. В. Е. Грім-Гріммайлло. — Ватага альбанських бандитів напала на югославянське село, де вбили одну особу, а три ранили. — За останній фінансовий рік державний довг Спол. Держав зменшився на 842 мільйонів доларів.

— Куди веде кохання. Працюючи на головній пошті у Львові при першій пакунку 26-літній Маріан Мулька мав наречену, яка любила гарні матері. Але ні вона ні її наречений не мали на те гроші. А що такі дорогі предмети можна було найти в різних почтових пакунках, Мулька розрізував їх і робив дружини пачи Олені Мазелі. Дарунки тягнулись так довго, аж зажаданого джентельмена не потягли до в'язниці на 4 міс.

— Несмачна реклама. Польське видавництво „Ренесанс“ відоме з бібліотеки перекладів видано історичну повість Г. Олександровського п. з. „Вояж“, якої героєм є маршал Писудський. На обгортці помістило видавництво рекламну оповістку, в якій віддав покляти поетові Штафелі, що він „заслужив собі на адчаість народу“, бо вказав на Олександровського як на такого, що міг би таку повість написати. Тепер Штафелі з здивуванням відповідає на цю рекламу пристойним листом і заявляє, що на приватний запит видавництва „Ренесанс“ відповів, „що на його думку ніхто з „духу“ прози польської не міг би піднятися на замовлення мистецької преси. При цьому кинув мимохіть якийсь привіт у необов'язковій формі і на вибір автора повісти не має найменшого впливу. Тому роля хрестного батька в рекламній оповістці припала йому зовсім незастужено“. Сучасні видавництва роблять своїми рекламними методами не дуже пристойні письменникам і літературі.

— Два самоубийства в родині Ротшильдів. У Берліні отруїлась вероналем 71-літня баронеса Ротшильд, вдова по банкірі. Разом з нею помер її син Ганс Мозер-Ротшильд, бувши старшим гвардій. Це подвійне самоубийство спричинене матеріальною скрутою. Молодий Ротшильд мав стільки довгів, що йому зафантазували меблі. Його мати вийшла вперше за вистр. старшину Мозера. Ганс був такий вищеплений, що розкидав гроші на всі боки. Пропутивши майже, він жив коштом своїх знайомих і різних хитрощів. Недавно він видав свої спомини, якими шантував багатьох приятелів. Там оповідав він і про своє подружжя з віденською оперетковою „лівою“, якої мужа абия у поєдинку, а за що викликали його з'їзду. У Парижі торгував він ріжними ордерами як „рофайстер пани римського“ граф Мозер Де Вейга. Мозер-Ротшильд аз у щораз більші довги, а коли прийшла катастрофа він залиш своїй мамі, що застрілялась. Вона не пережила сорому і отруїлась.

Шукаємо Пань

з малими ніжками

віддаємо величини 35, 36 і 37 за безцін.

Боксові, шеврові, в ріжних барвах пантофельки, піччеревики і високі черевники першорядної якості по ціні:

18.⁹⁰ 21.⁹⁰ 24.⁹⁰

Del-Ja

До Молочарських Кооператив і їх Членів.

Доходять до нас відомості, що в зв'язку з дослідними демонстраціями у Львові і шкодами, спричиняє ними в Масло-союзі, поширюють ворогів нашої кооператив фальшиві вісти, немовби не припинило діяльність „Маслосоюзу“. Ці відомості є зовсім безпідставні. Діяльність Союзу ведеться на дальше зовсім правильно без перерви.

Школи, які повні Союзу, сподіємось легко покрити при допомозі збільшеної доставки наблизу кооператив.

В слід за цим визнаємо всі наші кооператив, з окрема ті, які не стояли осторожні своїй організації, щоб все своє масло слали тільки до своєї Централі. Кооперативні у свою чергу подбають, щоб ані одна літра молока не пішла поза наші кооперативні молочарні, а тоді не тільки не відчужимо нанесеної шкоди, а навпаки через збільшені обороти обантяться адміністративні витрати і піднесеться виплати часним за молоко.

Прохимо всіх свідомих Громадян — кооперативів прийти в тієї справі з енергійною поміччю своєї Централі, щоб вона стала ще у двох сильнішою як с.

Дирекція „Маслосоюзу“.

904

Дописи.

БЕРЕЖАНЩИНА. (Лугове Свято в Пеневі.) Дня 14. Х. п. р. відбулося Лугове Свято в Пеневі. Луг приготував Свято як слід. Установлено 3 триумфальні брами, з на громадській площі збудовано піднесення, яке окрашено зеленим і жовто-блакитними прапорами. На Свято прибули не зважкою на дощ зі снігом, Луги з Гинювич, Вишок, Конюх, Потока і Вибузова. По відправленню панакхиди по полягалих рушпах похід до місцевої читальні, бо на дворі була страшна непогода; серед співа народних пісень чекали всі, чи може дещо на дворі успокійтись. Коли дощ не перестав падати, рішено Свято відбутися в селі. Орхестра почала грати національний гимн, та в тій хвилі увійшли постерушкові й зажадали опорожнення селі, бо Свято на цій дорозі мало відбутися на площі. Тоді лугові т-ва серед непогоди вийшли на площу. По рефераті про організацію молоді відбували вприві Лугувичів і Лугувичок. До апарату стало 249 Лугувичів і 74 Лугувичок. Не зважаючи на сніг, дощ і страшне зимно, настрій був якнайкращий. Виконано всі лугові вправи. По вправках дефіляда закінчила Свято.

З ПОЛІСЬКОЇ ЗЕМЛІ. (Українська читальня „Просвіти“ в м. Кобрині влаштує свято Івана Франка.) Дня 4-го листопада ц. р. відбулася важка і на всякий випадок небезпечна подія. Поліська влаштувало свято Франка. Це видний знак торжества більшого наближення до себе частин української землі, що зростає до сі в ріжних культурах. Повітове місто Кобринь лежить у віддалі яких 50-ти км. на північний-схід від Берестя, що є сьогодні головним містом на території польського коєліства. Це місто, а радше повіт виявляв і виявляє найбільше української національної свідомості. Як тільки повстало в м. Бересті товариство „Просвіта“, так

у Кобрині і в повіті відкривають читальні і бібліотеки. Одну з краших читальень бачимо в самому Кобрині. Тут же в Кобрині повстають перші зав'язки кооперативної організації. — Читальня поміщується при вул. Кобринській ч. 10, у виваженному домі. Дві кімнати утримані в порядку, прикрашені картинами. На стінах оповістки, газети то-що. Тут бачимо більшу шафу з книжками. При читальні працює від кількох місяців інструктор, що оточує своєю опікою працю в повіті. Він веде при читальні хор і драм. гурток. Цей останній дав вистави в місті, внідають також до су-сідніх місцевостей (м. Жабинка, то-що). — Наші читачі мусіли звернути увагу на оповістку в „Ділі“ про свято Франка в Кобрині. Воно відбулося згромаджуючи понад п'ятисот учасників, головни селянської молоді. Старших громадян мало. Цей образок характеристичний взагалі для земель давньої царської займанщини. З гостей бачимо голову берестейської „Просвіти“ п. Крижанівського, директора українського банку п. Солов'я і голову львівської „Просвіти“ п. М. Галушницького, якого запрошено з рефератом на це свято-академію. На програму академії склалися: вступний привіт освітнього інструктора п. С. Наузюка, згаданий вище реферат, спів місцевого читальняного хору та деклямації. Крім деклямації „Камієнря“, яку вголосив старий вже член читальні, решта декляматорів це діточа сільська молодь (хлопчики і дівчатка). З жалем приходиться зауважити, що відляє спів хору одної зі сільських читальень тому, що „керівник хору захорів“. Свято пройшло дуже симпатично. Аудиторія вдячно прийняла вислід праці тих, що виступали. А зовсім певно, що слова обох промовців на академії чинило причиною до зацікавлення взаємодією нашої громадянства в ріжних кутках нашої землі. У зв'язку зі святом мала відбутися публічна збірка на будову власного дому. Староста заборонило її з огляду на львівські події. Так само не одержала читальня дозволу на виставу на день 7-го листопада. Після академії до відходу потягу, що мав відвезти гостей, зішлись на спільному обіді члени хору, рада читальні та гості.

Очевидець.

Нові книжки й журнали.

Богдан Фолянський: МЕТОДИКА УСТ-НОГО І ПИСЬМЕННОГО СТИЛЮ ДЛЯ ВСІХ ШКОЛ. Додаток: Збірка практичних задач. Львів, 1928. Накладом М. Матвійчука.

НАША КНИГА. Альманах „Жіночої До-лі“ з додатком календаря на рік 1929. На-кладом Редакції часопису „Жіноча Доля“. Коломия, 1928. Альманах без календаря і анонсів обіймає 200 ст. Стрічаємо в нім таких авторів: І. Кравченко, О. Коблянська, Д. О. Коннор-Вілієвська, В. Мірна, Н. Корольова, К. Гриневичева, М. Крушельницька, д-р І. Величико, К. Чертенко-Костенко, С. Стечишин, К. Попович-Боярська, В. Король-Старий, С. Лепченко, І. Шмигельська-Клишківська, М. Омеляченко, Г. Мауренко, О. Кисілевська, К. Попович-Боярська, Я. Мандишова, Казорі-Варла-мова, М. Палічук, М. Підгірська, Г. Берло, О. Федів-Сухомерева, О. Вишня, С. Сален-ський, д-р Н. Галківичий, І. Блажковича, К. Бобикевич, В. Кисілевський, д-р В. Сі-менюк, О. Калішчик.

„НОВА ХАТА“ журнал для дітей до-

біля „Народної Торговлі“.

Д-р ІВАН ХОМА,
лікар у Ст. Самборі

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадк. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Нідерландів 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

До консолідації.

Три Верховні Ради.

Від Редакції: Давно місце звит-
кам сепіора наших громадських ді-
ячів і політиків, през. Ю. Роман-
чука, на незвичайно актуальну під
теперішню хвилю справу національ-
ної консолідації на всіх ділянках
нашого життя і думаємо, що вони
найдуть в нашому громадянстві на-
лежний відгук.

Редакція „Діла“ вже два рази ві-
звала нашу суспільність до засну-
вання Верховної Економічної Ради.
Отже подаю до відома її і загалу,
що така Рада була заснована біль-
ше-менше перед трьома роками. Во-
на складалася з голов або відпоруч-
ників 10 наших найважливіших еко-
номічних установ, як „Дністер“, „Зе-
мельний Банк Гіпотечний“, „Народ-
ня Торговля“ та інші. Крім того ма-
ло звійти до неї ще двох представ-
ників Волині. Тоді вибрано і її упра-
ву, а саме: голову, заступника голо-
ви і секретаря. Але в її членів не
видно було великої охоти до праці
і тому вона стала мертворожденою
дитиною.

Ще перед нею була заснована
Культурна Рада, зложена з 12 чле-
нів, між якими був один представ-
ник Волині. Вона теж нібито й уко-
нституувалася, вибрала голову, за-
ступника голови й секретаря. У неї,
здавалось, проявлялася більша охо-
та до праці, а в громадянстві поміт-
ні була радість з приводу її засну-
вання. Але й вона скінчила свою
працю мабуть на першій, конститу-
уючій засіданні. Видно, треба було
обі Ради не тільки заснувати, але й
вести в життя. При заснованні од-
ної і другої здавалось, що план їх
праці ясний. Економічна Рада по-
винна була розглянутися в еконо-
мічних потребах нашого народу та
консолідувати працю всіх установ
у напрямі їх заспокоєння.

В культурних, зокремаж у шкіль-
них справах, не робилося дечого
потрібного, а як і робилося дещо,
то недобре. Наприклад щодо мов-
них розпорядків у наших школах
можна було повести акцію зовсім
інакше, як її поведено. Замість оди-
ничного виступу проф. Галушин-
ського, слід було повести масову
акцію нашого учительства. Так са-
мо схиленою була університетська
зсія.

Найгірше пішла справа з засну-
ванням Верховної Політичної Ради,
хоч її найбільше було потрібно з
уваги на розв'язання нашого полі-
тичного руху. Одна партія казала,
що вона вже має свою політичну
організацію і їй ніякої іншої не
треба. Інші казали, що в тій справі
якщо щось робиться і тому іншої ак-
ції не потрібно. Отже до з'єднання
в одній Верховній Раді, яке зовсім
не перешкоджало акціям пооди-
ноких партій, себто до заснування
Верховної Політичної Ради, зовсім
не прийшло.

Я старався робити, що міг у усіх
трьох справах. Признаюся, що до
перших двох, вже заснованих Рад
треба було більше роботи, треба бу-
ло їх зпровадити в життя. Але мож-
на було думати, що й саме їх засну-
вання вистане. Я можу сказати:
Feci, quod potui, faciant meliora po-
tentes.
Ю. Романчук.

Громадяни! Чому не став Ти ще досі
членом Товариства „Просвіта“?

Закордонний політичний огляд.

Супрематія зовнішньої політики в минулому літі. — II етапи.
Хвиля внутрішніх осінніх криз. — Іх значіння.

Берлін, 7. листопада 1928.

I.

Цьогорічне літо стояло під знаком зо-
внішньої політики. За той час одна зо-
внішня сенсація побивала другу. Приго-
дамо собі найважливіші етапи в цьому
розвитку: Насамперед змагання чоти-
рьох світових потуг на східноєвропейсь-
кому континенті. В конкуренції поміж си-
льнішими витиснули з Китаю передові
СРСР. Дальший розвиток тамешніх
справ покінчили дипломатичними по-
разами Японії і Англії. Зуміла за те
втриматися в китайській домашній війні
Америка, що визнавши легальність по-
бідного навінського уряду, міцно осе-
довилася на зів'язьному континенті. Па-
ралельно з тим розвитком продовжува-
вся американський наступ на Південну
Америку. Доларова дипломатія послугу-
ючись цілим рядом трестів і поточ-
чок, здобувала собі тут послідовно одну
політичну позицію по другій, звідти
англійців витискаючи. Етапами на цій
дорозі були: колумбійська пенітентна
комісія Кернера, справа Костаріки, по-
літичне тло убивства Обрегона та преш-
ті безпримірне зміщення цілого ряду
північно-американських концесій і трес-
тів: нафтового, мідного, кавового, базов-
няного і т. д. Доларова дипломатія ра-
хувалася з неминучим британським спро-
тивом підняла різноманітну сильну „мо-
ральну офензиву“ та привносивши світ
до підписання пакту Келльора, по-
ставила себе в певній мірі зручну полі-
тичну ситуацію. Пакт Келльора і був
тою причиною, що Англія визнавала ним
до певної міри морально, не могла зва-
гувати на американське піддавлення
британських впливів в Ірані і в Єгипті
так, як це було б їй бажано. Реакція
на доларовий імперіалізм востані прий-
шла. Вона виявилася в заплеченні фран-
ко-британської антанті.

II.

Довкола тих найважливіших світових зо-
внішніх акцій групується ціла анана
менчих, головю європейських зовнішньо-
політичних формацій. За час цьогорічної
політичної канікули щораз являлися
починають виявлятися також європей-
ські політичні комбінації і форми, що в
будущині рішатимуть про долю конти-
ненту. Тут франко-британська антанта
в цілком рідком своїх політичних форма-
цій звернена чи то проти СРСР, чи проти
Америки, там Америка, що в самому
імперіалістичному наступі послугується
то колоронними націями (Китай, Єгипет),
то більшовниками, то знову вловує на
перший план німців. В ритмі антантеских
політичних змагань паде всеціло робота
Ліги Націй у двох напрямках: німецьким
і східно-європейським. Щодо Німеччини,
то проблема лежить у справі репарацій
та уніфікації Райну. Далекосхідність ан-
тантеских уступок на користь Німеччи-
ни вирізняє теж її співучаст в антан-
сько-європейським блоку. Репараційні
переговори, що починаються тими дня-
ми, напевно причиняться до остаточ-
ного винесення німецької, світово-політич-
ної ситуації. А далі робота Ліги Націй
йшла в напрямку позогодження поль-
сько-литовського конфлікту, так непо-
мірно шкідливого для акції генерала Ле-
ронда, направленої до того, щоб і на
Сході Європи довести до такої самої кон-
центрації сил як це бачимо на заході у
випадку франко-британської антанті, а
на півдні у випадку т. зв. багдадського
Льондона. Новий зрозумілий литов-
ських переговорів та недавні події у
Львові виявили світові азійний раз, на
яких слабких ногах стоїть антант-

ська східно-європейська концепція. Та
хочби на будуче мали далі модифіку-
ватися політичні форми, що захитували
далекосхідність європейських устремлінь
новоповсталої антанті, то в своїй основ-
ній тенденції вона вже зовсім виразно
памічує лінії майбутнього світового
конфлікту.

III.

На початку зимового сезону це зовніш-
но-політичне оформлення сіла на дві
частини переходово ослабля. На зміну
зовнішнім справам заобсервовуємо в
світі тижні супрематії внутрішньої полі-
тики: часи свавільного внутрішнього
збурення сил та підготовки до даль-
ших зовнішніх чинів. Внутрішньо-політична
хвиля, що почалася у світі німецьким
виборамі доходить поволі до кульміна-
ційної точки.

Передовієм в Америці вибори нового
президента привели на деякий час по-
зичивши розвиток зовнішньої політики.
Одначе вислід виборів в Америці не в си-
лі змінити тамешнього зовнішнього курсу.
Вибрано Гувера. Але хочби президентом
був Сміт, то кожний з них зможе вести
тільки одну політику, оту, яку накладе
інтерес молодого мішної нації, що потре-
бує свободи літві та маси вітального про-
стору. Америка може в цьому сучасно-
му положенні провадити тільки одну по-
літику — імперіалізму. Особа Гувера чи
Сміта може до певної міри означити ріж-
ницю методів, але ніколи ріжницю суті
американської політики.

Інакше виглядає справа в Англії. Тут
близкі вибори теж сильно загальмува-
ли розвиток зовнішньої англійської полі-
тики. Вибори-ж рішають про те, чи бри-
танський консерватизм зможе дальших
чотирьох років послідовно продовжувати
політику оборони і стримування цілості
Імперії, чи — може прийде до переходу
до її перервати, відступаючи назад ан-
глійській демократії. У всякому випад-
ку, на якийсь далекий дугі англійської зо-
внішньої чини перед черговими виборами
в 1929 р. — рахувати не приходиться.

Внутрішньо-політичні справи абсорбу-
ють теж уся увагу Німеччини. Боротьба
республіканства з монархізмом щораз
більше загострюється; в площину тої бо-
ротьби паде теж велитеский русський
страх або радше, звільнення з роботи
двох мільйонів металевих робітників. Це
не є боротьба капіталу з робітництвом,
але радше боротьба німецьких підприєм-
ців з теперішньою формою держави і її
антантескою орієнтованістю урядом. Весь
русський конфлікт носить виразно полі-
тичний характер. Це є „дух Гугенберга“,
якого провідника німецького націона-
лізму, що теж засобами власної бороть-
би добивається до влади і побил своїй
протантантескою орієнтованій концепції.
Бі це великий розрахунок на те, що даль-
ше і поглиблює загострення й поглиблен-
ня британсько-американського конфлікту
веде до результату до американіза-
ційського об'єднання, а звідти до пе-
реорганізації середньої і східної Ево-
ропи в німецьким розумінні.

Внутрішня політична криза аважає теж
хвилю француську зовнішньо-політичну
активність. Цілком несподівано прийшло
до уважки кабінету Пуанкаре. Тимчасом
тут в основі конфлікту лежать виключно
внутрішньо-француські справи. Боротьба
за владу у Франції не є як у Німеччи-
ні ідентичною зі змаганням двох проти-
лежних зовнішньо-політичних концепцій.
Зовнішній курс французької політики
не зміняється ні на йоту від того, чи при-
владі буде Пуанкаре, Бріан, Еріо чи Ма-
рен.

На периферії французької боротьби за

владу відбуваються дві дальші внутрі-
шні кризи париських кабінетів. Криза кабін-
ету в Румунії й конституційна „Зоря
ба“ в Польщі — ось два дальні епізо-
ди хвилювання.

Нарешті-ж СРСР. Також чимось
внутрішній розвиток робить країну зли-
делю неадібною до зовнішньо-політичної
активності. Комуністична партія пере-
минає чергову кризу. Насамперед відпо-
лося троцькісти, оті, що визнавали ніби-
то єдиною спроможністю правильно ін-
терпретувати марксистську науку. Тепер
появилася права ересь, своєрідне кому-
ністичне іконоборство, т. зв. „права опо-
зиція“, що домагається нової, ардної з
вимогами життя інтерпретації комуні-
стичного тлумачу. Все це ізда політичної
появи — села. Її дві можливості ліста-
ти від селянина хліб, поперше „троць-
кіська“ можливість насильства і репрес-
сій і „права“ можливість уступок і ком-
промісів. Але перша з них означає на
практиці поворот до воєнного комунізму
і остаточну руйну країни, друга означає
владу дрібної буржуазії. Поміж обома
тими суперечностями стоїть „людський
груш“ Сталін і не знає, як йому бути.
Покинь замикань всіх крижливих з тією
! справа на десять років, але ти не
можна відвернути від країни марева
голоду і страшної російської зими. Все
це робить на зовні країну підком безлі-
мичною, витворює на тім місці своєрідну
зовнішньо-політичну порожнечу.

Треба уважно слідкувати за тими хви-
люваннями внутрішніх політичних криз. Їх роз-
в'язка ще непрозвіше змінить ті шляхи,
що ними підує чергова світово-політич-
на змагання.

Зеном Пелітський.

Наука на Радянській Україні.

З приводу бюлетеню Комісаріату Освіти
в УСРР п. н. „Наука на Україні“.

Минулого року випустив Управління
Науковими Установами при українській
Комісаріаті Освіти бюлетень ч. 2—4 під
заголовком „Наука на Україні“. Це гру-
бо книжка на 306 сторінок великої міси-
ни. Подано в ній звіти 50-ти науково-до-
слідних кафедр та наукових інститутів,
6-ти музеїв, 5-ти обсерваторій, 4-ох ботані-
чних садів, 7-ох бібліотек та інститу-
тів літературознавства і нарешті 9 звітів про
наукові експедиції, відрядження (коман-
дировки), ромазки, то-що. Взявши пере-
січно, зміст кожного такого звіту скла-
ється з повідомлення про особистий
склад установи та про працю й досяг-
нення цієї установи в окремих її спе-
ціальностях. В деяких звітах говориться
ще про матеріальне отакування установи
і розуміння лішого аналізування її ком-
пани з боку держави.

На цю книжку треба було звернути у-
вагу, скоро вона вийшла в світ; та на
жаль білішнєшні видання приходять до
нас із великим запізненням, а по-друге
майже завжди випадково. Переглядаючи
цю книжку, я цікавився не так тим, як
розвивається наука на Україні та якими
досягненнями в науковій справі може
радянська Україна похвалитися перед
світом; мені цікаво було знати, оскільки
та в якій мірі ця наука та її досягнення
можна пов'язати за зв'язки з українською
культурою. Чи це є українська наука, чи
справді тільки наука на Україні. На пра-
вильний жаль, приходиться констатувати,
що загальновідомі елітні підкозито від-
повідає її змістові: є не тільки наука на
Україні. Тут Україна виступає не як пев-
на національно-культурна одиниця, а
майже виключно, як географічна область,
як сектор Росії. В такій самій мірі і в
тій самій правоті міг був позитивний пе-
тербурзький „Учений Комітет“ при мі-
ністерстві освіти випустити подібну кни-
жку про „русскую“ науку на „юге Рос-

ції". Велика революція зробила лише ту зміну, що книжку тепер видає Українське товариство, а замість „де Росеті“ стоїть слово „Україна“. В інтересах об'єктивності мусимо зазначити, що невелика дещина з того, що називається наукою на Україні та що представлено довідковими катедрами, може бути справді цінна для нашого національного добробуту. Про не читачі довідаються з дальшого обговорення змісту книжки.

Який особистий склад названих установ? На неперіодичній лаві питання книжка має як дуже сумну відповідь: голова катедри, керівник секції, дієвний член, науковий співробітник, — це у великій більшості чужинці. Можливо цього і не ставило у виду тим, що мають офіційний обов'язок дбати про розвиток нашої науки й культури. У українського характеру. Уряд Радянської України, не маючи відповідної влади українських учених, мусив був притягнути до праці чужинців. Сказано, що це є справді так. Але той самий уряд мусив би решо дбати, щоб такий сумний стан поліпшити, і старатися про підготовку молодих учених уже з українців, як це робилося в позитивних випадках по інших етніках. Та цього ми з позитивних авітів не бачимо. Робиться якраз навпаки: переважна частина, навіть у богатьох випадках величезна більшість так званих аспірантів, себто тих, що мають у майбутньому заступити теперішніх учених і провадити українську науку далі, є так само чужинцями. Для прикладу вважимо на катедру геометрії в Харкові: керівник катедри проф. Сіплов; дієвний член: Лушні; Вайсфельд; науковий співробітник: Червуненко й Нейшюлер; аспіранти: Солонінов, Урліман, Попов, Миколайко, Влас, Петров, Протів. Ці науково-дослідні катедри фізики в Харкові працюють аспірантами Бригадіні й Дорогой, а співробітниками Слунін, Сахаров, Полемаров, Помазанов. І такі будуть бачимо трохи не при всіх катедрах.

Чому це так? Чи українська нація та її молодь нехотять до культурної роботи? Очевидно не тому. Поминаючи численні докази з нашої історії, що свідчать якраз про талановитість і про культурний гін нашого народу, покличемося лише на один факт останніх часів. Я маю на увазі успіхи нашої академічної молоді в чехословаччинських школах, де українці стоять науково на першому місці, полишаючи далеко за собою москалів. Це є загальний голос чесної професури. Та на Україні якраз москалі аділініші. Так було до революції, так же в більшій мірі і тепер. Особливо тепер, бо поди до революції московська інтелігенція ставилася до українців ще краще, не вважаючи з них поважної для себе небезпе-

ки, то тепер вона переконала, що справно з українством є далеко серйозніша і з богатьох бачить просто таку катастрофічну для Москви. Тим то відношення цієї інтелігенції до нас змінилося кардинально, змінені доречі й інші „мигвости“ бачимо тепер зовсім інше, екстремістське дубовий (для ілюстрації цього ставимо тільки про звіт М. Горького). Бачимо вперту, неаблагову, систематичну боротьбу й нагнун на всіх вітників. Московські ідеї на Україні вибравляють собі на заступників таких людей, що могли бертись й нападати московського стану послідовно, в Управління Науковими Установами тих заступників ретельно затверджує, адже, що бачи лише про чисту науку й не вилітуть до неї ніякої політики. Можемо бути певні, що з того, що тепер робиться в справі наукового розвитку на Україні, для України нема й не буде ніякої користі, а навпаки, Народний грім, адже, в нечужинській мірі з наших людей. Але на піддержку й на розвиток московської культури, а на нашу загибду.

(Докінчення буде.)

Посилайте датки на Всенародний Дар Українським Інвалідам на адресу: „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул. Руська ч. 3/II.

Після львівських подій.

АРЕШТОВАНИ.

Всі вичислені у нас в попередньому числі арештовані переведені до слідчої тюрми при вул. Казимирівській (т. зв. Бригідки). Одного з братів Гощоватюків (Антон) й Евгена Пеленського випущено на волю. Всіх арештованих є ще около 50.

РЕВІЗІЯ Й АРЕШТУВАННЯ.

Дня 10. п. м. в год. 5.30 рано переведено ревізію в помешканні й-ва Полюгів при вул. Молії ч. 2. — Одночасно майже переведено ревізію в різних установах, що мають приміщення в Народному Домі.

В суботу рано 10. п. м. арештовано п. Агатана Добрянського в його помешканні на Знесінні. — В четвер вечером (8-го п. м.) арештовано вдруге студ. медичний Радивила, випущеного на волю шойно перед двома днями, а також студ. фіз. Евгена Юліана Пеленського. Крім того арештовано студ. фіз. Ярослав Конрадівну і студ. Візвестовського.

РЕВІЗІЯ НА ПРОВІНЦІ

Калушчина.

Ранком дня 9. п. м. перевела місцева поліція ревізію у приватному помешканні директора Політового Союзу Кооператива п. Миганца Петра. Шукали „Сурми“, „дальньої брови“ та дитяток. Ревізія тривала одну годину, не залиш очевидно ніяких вислідів. Після ревізії у приватному помешканні переведено рівнож ревізію в канцелярії Політового Союзу Кооператива, одначе й тут не знайдено нічого.

Тогож дня ранком перевела поліція ревізію в кооперативі „Будучність“ у Підгорках. Там шукали знова ярівця. Рівнож ранком того самого дня була ревізія в управителя школи п. Гумініловича Юрка в Бердогох, що є активним кооператором у тому селі.

В дальшому переведено ревізію в кооперативі „Сила“ в Голіні та у справнику тож кооперативу Глазевського Юрка в селі Бердогох. Рівнож ревізію в кооперативі „Надія“ в Сваричеві. Не поминемо також філії Політового Союзу Кооператива у Долині, кооператив „Сила“ в Долині та справника тож кооп. Митровича Осипа. Розуміється, ревізії ті не дали найменшого результату.

Покищо не маємо докладних відомостей, чи ще у кого в повіті була ревізія. На великий випадок заміне, що в нашому повіті переводять масові ревізії з таких аполітичних установ, як кооперативи і в кооперативних робітників.

Ще одно побиття.

В суботу полудні, дня 3. п. м. на станції Мшана п. Львова виліз з поїзду уч. 6-ої кл. гімназ. Жагалюк. До нього зривався похитливий і хотів адрети йому шапку-мазенику. Хлопець берівся. До помочі жандармові поспішило двоє етатійних урядовців, які втягнули хлопця спільними силами до канцелярії і там його немилосердно побили. Публику, що зібралася під вікнами, зафорована переразаними криками битого, відганяв другий жандарм. З канцелярії вийшов хлопець побитий, з синцями і гульми на лівій й лівій та з підбитими очима, очевидно без шатки. Найближчим поїздом поїхав до лікарня у Львові.

Брочи.

Дня 5-го листопада п. р. вечером молоді польські шовіністи вибили камінням шиб

в Товаристві Касиновім „Основа“ і в Товаристві „Луг“ в Бродях. Каміння падало до середини між присутніх, при чім поранений студ. Кость Демчинський камінем і шилом. Того самого дня вечером польська студентська бойка напала на вулиці студ. В. Чуму, зірвала йому українську студентську шапку і побіла паланими. Полки (студенти) погрозували на 10. п. м.

— 0 —

Свята 1. листопада.

Жовтва.

Свято першого десятиліття нашого національного зриву відзначувало Жовтва дуже торжественно. Вже від ранку помітний був у місті святочиний настрій. Не видно було, щоб хто йшов до праці. В 8 год. простора перива ОО. Василія заповнилась людьми. Прийшли не тільки жовтківські мішани й інтелігенція, але багато народу з поодиначих сіл. У церкві звернула увагу висока могила, поставлена „Лугівцями“ й „Лугівцями“, а високий березовим хрестом, обложена червоною казною. На могилі зложено три вінки від жовтківських товариств. Пачалась торжественна Служба Божа, під час котрої пригравала лугова оркестра. По Службі Божій виголосив патрістичку проповідь о. А. Трух ЧСВВ. Ця проповідь зворушила серце кожного присутнього. Можна було бачити, як богато людей, навіть з інтелігенції, витирало киньком сльози. Після проповіді вісправилась величезна панахида, до котрої етало зворушила серце кожного присутнього. Співав церковний хор, скріплений „Лугівцями“. При молитві весь час Богослуження держали почетну сторожу „Лугівцями“. — Пополудні зложено на могилі похитливих „Лугівців“ на тутешньому цвинтарі вінки, а лугова оркестра відіграла жалібний марш. Все відбулося спокійно, без ніякої перепони. Вечером зійшався знов жовтківський громадянин в селі „Української Бесіди“, до с. М. Маринес ЧСВВ, редактор „Місцеваря“, виголосив відповідний реферат. Негайно до свінченні реферату авішля до селі поліція, але побачивши зібранні найповажніших громадян, зараз сама забрала. Так відзначувало Жовтва день 1. листопада.

Українці!

Не забувайте, що чинило Українського Виборчого Комітету обзепечених у Касі Хорих міста Львова є і з тим числом ідіть до виборів в дні 17. і 18. листопада!

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Слово до аеропату Нобля.

(Докінчення.)

Виконавши останньої волі Нобля забули досі про літературу двох найбільших країн: Америки та території бушної Росії. Чи про Америку тому, що вона має досить своїх Рокфелерів і Вандербільтів, які можуть оснувати десять таких премій? У всякому разі вона зголошується цего року до конкурсу з трьома кандидатами.

Сінклер Льюїс ще досить молодий і міг би заждати ще кілька літ, навіть не пишучи більше таких товстезних романів. З дотеперішніх генералів і так живим, а дивно. Драйзер зі своїм трюхтоном „Титаном“ занадто пригадує методи Золя, не маючи його уяви ні стило. Про Мартенса не знаю нічого.

Так само ні слова не скажу про грецького поета Паламаса. Він неперекладений досі ні на одну всевітню мову, а професори, що вчили нас Гомера та Паятона також певне не читали їхніх наслідників. Норвеська кандидатка Сіріла Ундсет, хоча більше проймюча як Грания Дездеда, таки не виходить поза слабшні сторінки Гамсуна з „Благословенства Землі“. Чи Олаф Дуун є тим, що міг би гідно зайняти місце поруч Гамсуна — сумніваємось,

а одночасно ждемо на переклад його збірних творів.

Російська література має повне моральне право глузувати собі з Ноблівської премії. Виключно політичні диссонанси заважили на тому, що ніодня російський письменник не найшовся між 26 дотеперішніх лавреатами. А Толстой, Чехов, Андреев не були нижчі від Берисона, Сенкевича, Раймонта, Сельми Лягерлеф, Павль Гайзе, Понтоппідана та Гіельрупа! Горький чи Мережковський? — нелегкий вибір. Із перспективи майбутності Горький лишиться довше. Сам його театр є єдиним свого роду зразком безпосередності. Слава та майна має Горький аж надто. Чи можуть грати в нас ролю міркування про його політичні погляди? Мережковський більший європейець, але мистець більше книжковий. Найкраще було би погодити їх по-Соломоновому: поділити між них премію по половині.

Коли глянути на порівнянню таблицю дотеперішніх лавреатів і нинішніх кандидатів, що й у поодиноких взаємних народів, виринне міжмохити питання, чи не слід би і в цій сазі рішень поставити статуї Теміди, з легким серпанком на очак. Тому, що зряди-годи Ноблівськими лавреатами стають завдяки заходам держави сентиментальні Дездеди і патетичні Раймонта, не повинно виходити, що ми пераз можемо нагороджувати на-пів незвідомих. Хіба, що Ноблівська премія переміниться

на допомоговий фонд для розвитку багатонадійних талантів. А тоді я зголошу кандидатуру знехтованої досі України, віддавна пребагатої надійними талантами!

Здається, що вперше від 27 літ комітет нагороди Нобля має цього року такий багатий вибір, коли більшість кандидатів поодиноких народів, без огляду на розміри та впливи своєї держави, може ставати проти себе як рівнорядна величина. Бергсон і Кроче; Унамуно і Честертон; Ман, Горький, Гельсуорті, Мережковський, Сінклер і Драйзер — ні про одного, коли хто стане з них нагородженим, не скажуть, що ця почесть зустріла його незаслужено. А проте навіть найбільша нагорода признана офіційним комітетом робить інколи більшу честь комитетові, ніж нагородженому. Це приходиться на думку про першого — Бергсона, для якого титул лавреата стане новою формою популярності, дошкульної для світогляду кожного філософа.

Щастя Ноблівської інституції в тому, що вона не може відкривати нових талантів, а може менш-більше лише потверджувати голос якоїсь суспільності, яка також не аходить у юности ріжниць між великим талантом і великою популярністю. Коли ми зведицемо письменника якоїсь малої країни, тоді відчиняємо перед ним ворота до міліонів читачів із великих країн. Але часто йдемо занадто сліпо за готовими мірама величини, майже необ-

хідними при всякому конкурсі. Прилюдна всевітня нагорода мусить рахуватись з ріжними компромісами, які родить маніжливна популярність. Найбільший літературний аеропат, яким є досі комітет нагороди Нобля, мусить нехтувати популярністю, коли хоче, щоб його голос трівав довше, ніж сезонна слава.

Згідно зі заповітом Нобля нагороду має дістати той, хто дав найцінніший твір в ідеалістичним напрямку, без огляду на національність. Ним була би „Творча еволюція“ Бергсона, якщо забути про кандидатури народів. Далі „Естетика“ Кроче, „Дон Кіхот“ Унамуно, „Ортодоксія“ Честертон, одна з повістей Манна та Гельсуорті. Мережковський протиставлений Горькому — по-утому, інколи безнадійному песнімстові, мав би перевагу. Ідеалізм американців не є найціннішою проби.

Це був не запит, а безрадний оклик. Мене облив холодний піт, відомий тим, яким сниться, що питають і неждано почувають себе прив'язаними до землі. Я почув за собою голос:

„Про це ви не знаєте більше, ніж пересічний читач часописів, який грає іменами, мов на лотерії, бо не знаєте мотивів, що рішають заздалегідь про сильнішу кандидатуру“.

Ноблівська нагорода з кимі! тому, хто в силі найти спосіб, як аналізувати ці мотиви без помилок!

Закарпаття.

Свято 1. листопада в Ужгороді.

Заходом комітету українських збігів в Ужгороді відбулася в 10-ліття 1. листопада святкова академія. Святко-концерт улаштовано в салі мажорського масина в год. 8.30 ввечері. На його програму зложилися: вступне слово ака. д-ра Новакорського, сольоспіви пп. Іванницької, Самойловича, О. Даничєвої і А. Остапчук, хор театру „Просвіти“ під дир. М. Аркаса і добрі декляції. Велика зала була переповнена. Чистий дохід з концерту призначено на пам'ятник Масарика в Ужгороді.

Отворення „руської народної кухні“ в Ужгороді.

Дня 4. ц. м. отворено в Ужгороді „руську народну кухню“. В несприятливості єпископа промовав до дітей о. кан. Станкай, підчеркуючи велику жертволюбність предків. П-ї Єлисавети Грабарової. Першого дня відано 70 обідів для бідних школярів. П-ї Грабарова, жінка посади на Ужгороді й директора „Підкарпатського Банку“, сама устаткує дітям, в чому їй допомагають п-ї А. Бачинська й О. Бачинська і п-на Раковська. „Свобода“, звідки беремо цю вістку, повідомляє, що п-ї Грабарова робить усілякі заходи з метою вибудування окремого будинку для народної кухні, в якому бун би одночасно і притулок для таких дітей, яких батьки не можуть лишати самих дома, бо ходять на роботу. — Слідом ужгородського жіноцтва повинно піти й українське жіноцтво у Львові, де така кухня (не одна, а більше!) — Прим. складача) потрібна не тільки для шкільної молоді, але й для навбідніших кругів нашого міського населення і для приїзних до міста селян.

Пос. Волошин не кидає політики.

В „Свободі“ з 8. ц. м. поміщена заява посла Августа Волошина, в якій він опрощує вісти, поширювані його противниками, немов би він мав намір уступити від політичного життя й уступити з головами християнсько-народної партії. „До того нема найменшої причини, особливо тепер, коли народна свідомість пробуджується в душах цілого нашого народу. Тому — кінчить пос. Волошин — поки лиш сил стане, посвячує високим цілям християнсько-народної партії“.

Зневаження національного прапора в Мукачеві.

Дня 28. м. м. в часі святкування 10-ліття чехословацької республіки в Мукачеві, стався такий скандал: чех Прибрамський видавав жовто-білі прапори з рук учнів народної школи й учнів торговельної академії, що несли ці прапори в святковій поході. Той-же Прибрамський грозив пластунам на їх національні відзнаки і пробував їх теж скандити. „Свобода“ дуже різко протестує проти того зневаження національного прапора Підкарпатської Русі і називає вчинок Прибрамського провокацією.

Організаційний і вічевий рух.

СТАРОСАМБІРЩИНА.

Дня 10-го жовтня ц. р. відбулося велике помітне віче в Старім Самборі. Віче отворив о. сенатор Юліан Татомир рефератом про економічне положення українського народу під Польщею. Після реферату о. Татомира промовляла пос. М. Рудницька в справі шкільній, звважаючи особливо жіноцтво до праці у всіх ділянках громадського життя. Хотіли після реферату промовляти два місцеві селяроби, однак говорили такі дурніші, що присутні поривали їм і змуслили відійти з трибуни. Дуже гарно й річево промовляв о. Ігумен Пелех з Лаврова, нестриманий працівник на народній діві. З черги добру відправу селяроби задав пос. Рудницька. Після узвалення численних резолюцій ажуря віче о. сенатор Татомир. Жіноцтво Старого Самбора, гуртоване в „Союзі Українок“, щиро витало посолку Рудницьку і вручило їй прегарну китицю цвітів. — Дня 11-го жовтня ц. р. відбулося віче в Стрільбицях і того самого дня посполудні в Тершові. Реферували о. сенатор Татомир. Присутній на вічі в Тершові командант постерунку не встав з лави під час свідання національного символу. Проти цього запротестував з місця о. сенатор і обурені вічовці, після того представник лави ухвалив за відновлення вічів з салі.

„Tretorn“ i „Pepege“ в магазині „Chic“

Телефон 28-02.

852

Львів, Л. САПІГ 27.

2-2

Телефон 28-02.

Дня 21. жовтня ц. р. відбулося в Стрільбицях під голім небом віче, на котре прибув о. сенатор Татомир. Віче було дуже численне. Було понад 800 людей, самі місцеві громадяни, а між ними велике число жінок. О. сенатор у довгий промові обговорив у еригетивний спосіб положення нашого народу під економічним, просвітним і політичним оглядом. По скінченні бесіди перший аголосився до слова місцевий парох о. Іван Яворський, але постерунковий о. Старого Самбора ч. з Цебула не допустив до промови, заявляючи, що на посольським вічу крім посла не мігало нікому більше говорити. Безуспішно покликувалося на згошення віча в старості та на те, що в оголошенні на денний порядок були подані точні дискусії над посольським справозданням і ввесь учасників. На позога і заява о. сенатора, що все відповідалість бере на себе, постерунковий Цебула не відступив від свого і загрозив, що якщо хто забрав голос, то він розв'язав віче. Тоді на питання о. сенатора, чи зібрані погоджуються в діляності Української Парламентарної Репрезентативної в сесії і сенаті, всі через аклямацію заявили про свою згоду на неї і відповіли „Ще не змерла Україна“.

КОСТОПІЛЬЩИНА.

Осередком Костопільщини на Волині є містечко Степань. Має воно около 4000 мешканців, з того 8,600 українців. Є це одна з рухливих і свідоміших місцевостей, головне завдання молодим людям, які провадять кооперативну та взагалі організаційну працю. Дня 17-го жовтня ц. р. відбулося в Степані віче УНДО, на яким були присутні сенатор Троян і сенатор Кузьмин. Вибрано місцевий комітет УНДО, якого головою став агроном Павло Сірко, а як членів найближчим одичини містечка, як Олександр і Юхим Кудри, Степан та Іван Наливайки, Микола Кравченко, Петро Півчук і ін. Ока сенатори висловили в Степані аклямації враження. Не зв'язуючи на те, що в Степані відбули вже свої віча радикальний посол Власовський, а також Жулин, місцеве й доволі численне населення знову зв'язалося за програмою УНДО.

Господарка майном „Народного Дому“ в суді.

Львів, 10. листопада 1928.

На день 10. листопада ц. р. була визначена друга з черги розправа у львів. окр. карному суді проти нашого редактора В. Музарого, якого обвинувачував б. правительственный комісар Народного Дому Л. Черкавський за образи чести, що її добував у статтях „Діла“ про господарку майном „Народного Дому“ в чині його комісарювання. Як відомо, перед десяти днями відбувалася в тому-ж суді розправа проти рази. Лісовського за образи чести, в якій теж обвинителем вступав Л. Черкавський. Закінчилася вона тим, що Л. Черкавський відступива тоді від акту обвинувачення. Нині до розправи Черкавського проти „Діла“ вже не дійшло, бо приватний обвинитель теж відступив від обвинувачення.

По широкому світі.

Гувер має намір запропонувати становище державного секретаря сенат. Боратів, що є головною комісією для закордонних справ. Борат є головним оборонцем погляду, що радянський уряд треба признати „де юре“.

На загальних зборах французької республікансько-соціалістичної партії під проводом Бріана і Пендаса прийняли резолюцію проти деяких законів, що звертаються проти прав церкви у Франції, з тим мотивом, щоб не давати підстав до релігійної боротьби.

Американський фінансовий дорадник Девей вибирається приватно до Москви. Алябський король Зоту прийняв пропозицію чеського фаніста ген. Гайди, що хоче організувати йому армію.

Португалія має новий кабінет, утворений полковником Фрейтасом.

Бувавший диктатор Грені, Панталюс, звільнений із в'язниці за п'ятиріччя.

Після львівських подій.

„Дзеник Людови“ повідомляє, що делегація українських студентів була в ректора львівського університету та просила, щоб інтервеніював у справі арештованих українських академіків.

Пат подає, що в домі при вул. Печинський ч. 7, поліція перевела в суботу ревізію у двох українців студенток та пайшла „матеріал, що робить враження вибухового матеріалу“. Одну з докторок, семінарстку Конрадівну поліція арештувала. Краківський „Ці Курер Іл.“ повідомляє, що при ревізії найдено в тім мешканні аж десять пакетів вибухових матеріалів і таких, що слугать до підпалу.

На Богданівці поліція арештувала студ. університету Хмичука, якому завила, що стріла до польського віра, викиненого на стіні розділній спірту.

АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

З суботи на неділю, в год. 10.30 зночі переведено ревізію в п. Гордишських, вул. Листопада 40. Ревізія нічого не нашла. Арештовано дочку Дарію Гордишську, ученицю Муз. Інституту без полавня причини.

РЕВІЗІЯ І АРЕШТУВАННЯ В КОЛОМІ.

Вночі в дня 8. на 9. і вчасним ранком 9. пазоліста 1928. перевела в Коломні державна поліція докладну ревізію: в Народній Домі від 6. до 11. год. (судж докладно) в „Родні“, в Учительській Спільн. (переглядали всі зошити і книжки), в Жіночій Базарі, Соколі, Покутський Союзі (забрали виборчі відозви) Окружний Союз Кооператив, Підкарпатський Союз, Маслосової, Ріаній Школі, Просвіті, Читальні „Просвіти“ ім. М. Шашкевича, Ремісничій Бурел, в хазончій бурел гімн. та дівочій. Також перевели ревізію в приватних мешканцях: д-ра Андрія Чайковського, Івана Пашкевича, Романа Шипайла, проф. гімн. через 3 години. — забрали кооперативні відозви, Івана Михайльського, учителя, д-ра Олександра Коссава, д-ра Івана Новодворського, Івана Чернявського, буаш, президента суду в Коломні, п-ї Лепкової Ольги (арештували сина Тараса), о. Козуба, соудрудику, Маріїну Недільського, Антона Микитюка, проф. гімн. У. П. Т., Івана Бабюка, Йосифа Чайковського, проф. держ. гімн., д-ра Могильницького, Олі Стефанівної, учительки, Леся Денесюка, завідателя Жіночого Базару, Марії Мельникової, Копюмбаса, директора Маслосової (арештували — опісля винувачів), Обрікава, директора Окружного Союзу Кооператив, Василі Витницького, б. інспектора шкільн., Яремчука, учителя, Пастора Федера — арештовано 2 синів, Романа Ліска, проф. гімн., п. Кічурової та у багатьох учеників. Крім того перевели ревізію по селах в товариствах і в приватних людей в Коршіві в кооперативі, в молочарні, у Степана Ідницького, управ. маєтності Сільського Господаря са в багатьох селян. Везде шукали на нихнісь відозви та зз зброєю.

КОМУНІКАТ ПАТ-а.

В заяві з алярмючими тутками, які поширюють елементи, яких метою є порушення спокою, ПАТ уповноважений міродетними чинниками стверджує, що ці чуття неправдиві. Дня 10. листопада минув спокійно у Львові і на провінції.

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсвяткування 60-літнього ювілею „Просвіти“ та прикинімося всі гідним нас ювілейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матері.

Ріжні вісти.

СВЯТОЧНІ ЗАСІДАННЯ ПОЛЬСЬКОГО СОЮЗУ І СЕНАТУ.

Дня 10. листопада польський парламент святавав 10-ліття незалежної Польщі. З польських посіл були присутні лише жиди. З лімів узяли участь у святачній засіданні лише два соціалі-

сти (госпітант ППС) Кроніа і Зербе. За свідання отворив марш, Дашинський. На урядових лавках були всі члени уряду з прем'єром Вартемом. Не було марш. Пласудського і преа. Мосціньського.

Марш. Дашинський у промові віддав честь потягним за волю, звернувши увагу серед яких трудностей мусіли поляки боротися в перших літах незалежності, при чому підкреслив заслуги, які віддав батьківщині Пласудський. Тоді в дав ХЛ роздався оклик „Хай живе Галлері“. Під кінець промови марш. Дашинський підніс оклик у честь президента держави Мосціньського, але замість імені Ігнатій, сказав Йосиф. Цей фант коментували в кулуарах. По промові марш. Дашинського засідання союму замкнуло.

Подібно відбулося засідання сенату, що рівночасно було й інавгураційне. Тут промову виголосив маршалок сенату Шиманський. І тут не був присутній марш. Пласудський і преа. Мосціньський. Не були присутні сенатори національностей, крім жидів.

Вівторкове засідання.

У вівторок буде звичайне засідання союму. На денному порядку дальша дискусія над екапове мін. скарбу Чеховича та розглянення нагалих внесень, аголосених у справі львівських подій. Таких внесень є чотири, бо крім Українського Клубу, ВБ, НД — поставив внесення і клуб українських радикалів.

ШПІОНАЖ?

ПАТ повідомляє, що власті безпеченства в Перемишлі впали на слід шпійонської організації, що від довшого часу працювала у Сх. Галичині. Організація вдержувала взаємні з центром сусідської держави. Організації вдалося втягнути до праці більше людей. Вночі з п'ятниці на суботу арештували в Перемишлі сімнадцять осіб. На припорушення прокуратора при окружнім суді в Перемишлі держ. поліція у Львові арештувала двох людей, а яких одна працює в „Маслосові“. ПАТ твердить, будучи бн звинувачено, що обі ці особи змішані в шпійонську аферу в Перемишлі.

КАБІНЕТ ПУАНКАРЕ.

Кабінет Пуанкаре буде такий: президент мін. Пуанкаре без ліній іної теми. ви. справн Тардіс, закорд. справн Бріан, військові Пендаса, маринарка Леге, фінанси Шерон.

РОМУНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВ'ЯЗАНІЙ.

З днем 12. листопада ромуський парламент розв'язаний. Вибори до нижчої палати визначені на 12. грудня, до сенату 16. грудня. Перше засідання обох палат 22. грудня.

МАНІВ УТВОРИВ КАБІНЕТ.

Регенційна рада затвердила пропозицію й літу кабінету. Кабінет зложив присягу. Президентом ради міністрів є Манів, міністром ви. справн Вайда Воевод, мін. закорд. справн проф. Маранеску, мін. фінансів Поповічі, мін. війни ген. Чіковський.

1868 — Просвіта — 1928 р. Це продовження дороги освідмлюючої праці над Тобою, Громадянино. Подумай, чи Ти винював свої зобов'язання супроти Просвіти?

Радянська виставка в Буенос Айрес.

(Лист з Аргентини).

Вже під місяця відчинена в Буенос Айрес (Аргентина) радянська виставка. улаштована за радянськи гроші тутешніми жидами під проводом мільонера-жиди Красевського, що має тут кілька фабрик та очікує, коли то вже Аргентина визнає Радянський Союз, щоб стати тут його послом.

Виставка ця, хоч дуже скупа на матеріали, однак цікава для того, що мешкає-близьке ім'є розрізнити російське виставство від українського.

В чужинці така виставка не може викликати гарного враження, бо нічого надзвичайного на ній не можна побачити, хіба довідатися, що Долбасейн не на Україні, а тільки в Росії. Крім чайників, „котлозків“ питоного російського враку й образків малої вартості, розмальованих по „більшовицьки“ для пропаганди на село, є ще також деякі ра-

дзявські виробні, як чаб, замірених памі-
роспінні, деревляні лопки сипливі і т. п.
дербішчкі. На стінах повисли чимали
і радянської фізики, зі спорту і з по-
бутного життя. Цінаво бодо бакоти
лишки, на яких були поодинокі типи
націоналістичних мейшестей в Радянського
Союзу — кіргізи, сарти, самоді, кал-
муки, навіть жиди. Лише злишки з укра-
їнськими й російськими типами були
в купі з підписом по еспанськи „los tiras-
gueros“ (російськи типі). На одній зі стін
висить велика карта цілого світа, на
чій відзначений червоною барвою Ра-
дянський Союз, аднак там підписано:
„Rusia Sovietica“, а про Україну й інші
так звані „самостійні“ республіки ні
сказу. Кохіб тад побачили не наші ко-
муністи або радянські — чи дот зади-
нувались?

По путях лежать великі брили довещо-
лого пугіла з голосним надписом: „El
carbón de Donbass en Rusia“ (вугілля з
Донбасу в Росії). Можна було також
домітатися, що Дніпро вже не пливе на
Україні, а тікає в Росії, бо на злишках
з Дніпрестану підписано: „La obra del
Dniiprelstan en Rusia“ (будова Дніпрес-
тану в Росії). Одинокі, що представля-
ло для нас вартість, це українські ви-
шивані з Полтавщини, але і ті немасні
вишивані підписані: „Los bordados ru-
cos“ (російськи вишивані).

Щодо книжкового відділу, то в там
кілька десятків книжок (самі переклади в
англійського) з передвоєнних видань і
цілка брошурок комуністичних.

Словом: виставка дуже-дуже бідна.
Однак багато людей скористало з цієї
виставки, бо можна було там напиться
даром чаю „la gusa“ і піти до „совкі-
на“ (також даром), які уладжено в одній
з бичих сал.

Всі портіери, провідники, зарядчики
„чайної“ і „совкіна“ виключно жиди і на
кожній кроці чути жидівську мову. Як
аудіо, то „сини Ізраїла“ поробились
рецидивні носії „русской культуры“
з близькопівнічному виданні.

Бюенос Айрес, 9. X. 1928.

Володимир Марак.

Театри.

Великий Міський Театр:
Понеділок 12-го, г. 7-30 веч. „Ташинча
Дама“, оперета.
Вікторин 13-го, г. 7-30 веч. „Дякую за
службу“, комедія В. Пешняського.

Кіно.

„Аполло“: „Безіменні герої“.
„Лен“: „Дихунка“.
„Оаза“: „Титанік“.
„Палас“: „Янгол пудлиці“.
„Фатаморганна“: „Сповідь 16-літньої“.

НОВИНКИ

— На покритті шнід заподіяних демон-
странтами в Т-ві „Просвіта“ зложили: сен.
М. Галушинський 20 зол., „Добродійний
Комітет“ 400 зол., ред. В. Мудрий 30 зол.,
ред. М. Таранько 30 зол., О. Г. 6 зол., —
Дня 8. листопада ц. р. зложили в Управі
Акад. Дому учених гімназії СС. Василів-
нок у Львові 130 (сто тридцять) зол. на по-
криття втрат в Українським Академічним
Домі, заподіяних демонстрантами.

— Події в Повітовім Союзі Кооператив
у Жовані. Справа з надужиттям з жо-
вінським Повітовім Союзі, що відбислася
досить голосним відгуком в українським
громадянстві починає вже вписуватися
в урядовій дорозі: дня 6. ц. м. суд звіль-
нив зі слідчого арешту дир. Гумена.

— Львівська хроніка. Двох молодітніх
вибило з шнід у бірках львівського магі-
страту; одного 14-літнього арештували і
шукать за спільниками. — З Борислава
приїхав до Львова 35-літній хемік Гель-
ман, щоб тут умерти; скохнів з П. пов.
„Саського готелю“ і показався та лі-
став стріс мізку.

— Кабарет і політика. У авшавським
кабареті „Кві про-кво“ поліція мусіла ви-
кидати зі сцені вшехпольських студентів,
окі почали демонструвати охлітками проти
одної пісеньки, що „аражала їхні націо-
нальні почуття“. Ця пісенька, як каже
„Епоха“, аразала вшехпольків тим, що
в ній був відданий належний пошан марш.
Піскульскому, а вшехпольська „Газета
Варшавська“ у спеціальній передовиці пи-
ше, що була не пісенька „на тему як на-
ціональний геній Адам Міцкевич, король
Жигмунт і Собеський, Шопен і Коперник
ідуть медураватись до Вавельсдеру, а від-
так разом з марш. Піскульским ідуть на
горілку“. Тому, що в пісні відомо „гол

робить мізку“ злих цих тов анда-
зався наскрізь патріотичним, а для інших
„образом національних святощів“.

— Страшний злочин. Новина під цим
заголовком, повторена нами вчора за
львівською пресою, була основана на не-
точних інформаціях. Злочин у селі Далеєві
довершений не Мандзюком, а Мандзюко-
вою, що вбила тестя, мужа і двоє дітей.
Цей злочин належить до рідких прикла-
дів озвірих. Мис він підклада досить зви-
чайний — родинну сварку, що довела
Мандзюкову до небудової скажености.
коли вона сокирою вбила тестя, міліше
мужа, що боронив свого батька і мала ще
стільки енергії, що повисила раненого те-
стя в столі, щоб затримати злочин. Щой-
но тоді у притиску на-п'я божественній а
розумні порвала свої діти, а яких одно-
му вирізала ніж, а іншій перерізала собі
горло.

— Ріжні вістки. У Сараселі приїхало до
демонстрацій звернених проти Б'юро-
ського уряду підчас фітнкової вистави
„Життя та праці Степана Радча“ — Пре-
зидія українського радянського Центр.
Вик. Комітету рішення зачинити в ріжні:
округах 11 синагог: церкв. — Відомий
(табійський композитор Маскані приїхав
до Парижа, щоб диригувати своєю новою
оперою „Маленький Марат“ — Двох
франц. летунів Рейна і Герра витали ман-
фестатіви в Парижі після 4-місячного
полову у... мавританії. — Англійський
банк почав підготувати новий випуск
банкнотів по 1 фунт, і 10 піа, з огляду на
поширену працю фальшивників; упевни-
ють, що тепер уже не можна буде підро-
бити англ. валюту. — Попад, що Іхав з
Метуу вилетів із шни на дім залізничного
сторонка; сторож убитий у сні, його жінка
та діти цілі. — У мадарських містечку пе-
штен, комітату 20-літній студентчук застрі-
лив себе і 13-літню дівчину, а якіх зако-
хався.

— Життєпис Гувера. Новий президент
Спол. Держав Герберт Гувер має 54 роки.
Його кар'єра нагадує кар'єру неодиного
американського міліонера, що почав з ні-
чого і адобув усе власною працею та е-
нергією. Гувер є сином ковала; в 1888 р.
як 14-літній хлопець став дрібним судо-
ним урядовцем у Портленді; в 1891 р. за-
писується на політехніку; в 1895 р. як скін-
чений інженір їде до копалень золота в
Каліфорнії; в 1897 р. виславають його як
звиня гірничого до Китаю як офі-
ційний гірничий інженір; в 1900 р. воює
в Тієнціні проти боксерів; в 1903 стає
членом союзу льондонських гірничих ін-
женірів; в 1906 р. вертається до Палло
Альто в Каліфорнії, де досі має хату; в
1914 р. бере на себе провід у допомозі
Бельгії; в 1917 р. стає військовим харчовим
диктатором Спол. Держав; в 1919 р. стає
головаю американського комітету для до-
помоги країнам зруйнованим війною; в
1920 р. кандидує на становище президен-
та Спол. Держав; в 1921 р. є секретарем
торгівлі при Гардінгу.

— Смерть великого баритона. Ще ми-
нулого року в 70 р. життя італійський ба-
ритон Баттістіні давав повний оперовий
вечір. Він зберіг до останньої хвилини
силу свого голосу, бадьору поставу і не-
старечий вигляд. Єдиний орган, що не
давав йому почувати себе молодим було
серце, яким поважно нездужав. Він уро-
дился в Римі; студіював у міланській „Ла
Скала“. Перші лаври зібрав у Росії та півд.
Америки. Найкращі його партії були „Ци-
рульнич Селіаський“, Дон Жуан, Ско-
рпіно, Геріонет (Травіта), Фальстаф, Ріго-
летто, Дон Карлос. Баттістіні еднав рідку
силу голосу з мистецтвом співа та сцени.
Невинна праця над собою дала йому
зможу заховати тембр голосу до віку, в
якому мало хто може захоплювати слу-
хачів молодістю. Після смерті своєї жінки
Баттістіні заховався на якийсь час у
монастирі і на що тому кружляли ріжні
сензаційні звістки, які розсілаз його нову
повагу на сцені.

— Невиданий гість з простору. Від со-
толь літ не плав на землю з неба такий
великий „матеріальний“ предмет як той
метеор, над яким радять цим днями мо-
сковська Академія Наук. Упав він в яко-
мусь сибірському місті на залізко-бетон-
ний двоохповерховий дім і з дому та вощи-
ми людьми зі сцені. Величина метеору кіль-
касот тон; упавши прожолобив він кратер
на кількасот метрів ширини і 20 м. за-
глибини. Гук було чути на 30 км., з трем-
тіння землі на 200 км. Люди гадали, що
це землетрус, повибігали з хат і не хотіли
на ніч вернутись під покрівлю. Такий ме-
теор прерікає явище на землі. Перед кіль-
кома роками впав також на Сибірі кам'я-
ний велетень вагою 87,000 тон. Та цей
останній не має рівних в історії. Більшість
аеролітів паде в океани, а тесні ті, що
падут на землю не є більш від волось-
кого горіха або грешки. Радянський уряд
вислав наукову експедицію на оглядний
рідкого „небесного“ гостя, якого нелегко
буде перевезти в музеї.

— Рекорди. Читачемо в „Рабочій Гласі“:
„Управі пізанско-лоттського райсоузу
провади на виріб пакеції і паперових гор-
бин для крамків творці Маркса, Плека-
мова і Бебеля“. — Герцог Микола Лайх-
тенберг, голова княжого дому цього-ж
прізвиська, відомий широкому загалові з
того, що нещавно мешкав в його замку
Анастасія Чайковська, яка докazuje, що є
донькою царя Миколи II. одні з німець-
ких князів, які є споріднені з родинною
Наполеона по першій його жінці і з ро-
сійською царською родиною — оженився
в Мюнхені демократично. З ким? Зі сло-
вом служивцем Елею Мілер, що раніше
служила у фріахерки. Елея Мілер є зек-
чайною, простою, але інтелігентною ліч-
ниною. Герцог Лайхтенберг скінчив гвар-
дійський корпус у Петербурзі, працював
у рос. генеральнім штабі, підчас революції
втік до Константинополя, де зверну до
жінки, яка жидів час у Франції і скінчив
музичну консерваторію як диригент. Він
має 32 роки, диригував уже кількома ве-
ликими концертами і зазнавши пощестей
і багачів, горі і клопотів, рішав шукати
щастя в подружжі зі значайною лічницею.

1868—1928 — 60-літній ювілей Матери-
Пресвіти. Словнім наш обов'язок супроти
неї. А сповинимо його, коли ставимо її
членами і зложимо двозолоту вкладку.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

До відома українських інвалідів.

Подяємо до відома українським інва-
лідам, які одержувать місячні пенсії і
допомоги від нашого Товариства, що
рент за місяць листопад ц. р. не можна
вислати тому, що поліція в зв'язку з лі-
стопадониним подіями у Львові забрала
нам всі книги, в тому й списки та адре-
си інвалідів. Висидка рент наступить
щойно після звороту актів з поліції. З
огляду на те, просимо не урзувати ви-
писки ренти за листопад. Окремих від-
поліцей на листопадні запити в справі за-
держання ренти давати не будемо.

Управа „Українського Т-ва
Допомоги Інвалідам“
у Львові, вул. Руська ч. 3/II.

Нові книжки й журнали.

М. Бєллиця: Марта. Повість. Коло-
мия, 1928. Наклад В-ва „Оха“, ст. 96.
П. Флем'я: Махнівська Поліна.
Жінка. Історичні оповідання. В-во „О-ва“.
Коломия 1928, ст. 49.

Сільський Господар ілюстрований
календар на рік 1929.

О. Білогорська: Лисичка-сестричка.
Збірка байок. Образки Віктора Цимба-
ла. Львів, 1928. В-во „Світ Дитини“,
ст. 144.

О. Білогорська: Зайчик-Побігачик.
Збірка байок. Образки Віктора Цимба-
ла. Львів, 1928. В-во „Світ Дитини“,
ст. 70.

Іванна Блажківна: Мила книжечка.
Збірничок віршиків з образками А. Ма-
настирського. Львів, 1928. В-во „Світ
Дитини“, ст. 52.

Вільгельм Бух: Діравий зуб та інші
смішні історії. Ст. 44.

Вільгельм Бух: Хитрий Махмет або
благодатні піллі. На українську мову
перекладав Роман Завадович. Ст. 24.
Львів, 1928. В-во „Світ Дитини“.

Життя і Знання. Ч. 2 (14). Зміст:
Д. Яворницький: Запорожці у війні
з Турками і Татарами 1674—1675 р.
(11 картинок). М. Рузницький: Місто ко-
нтрастів (5 картинок). М. Метерлін: З та-
машин природи (3 картинок). В. Королів-
Старий: Відродження (1 портрет і 6
картин). Ю. Крохмалюк: Новий сучас-
ний спорт (4 картинок). Е. Чайнінський:
Депо про сіз (11 картинок). М. Черка-
ський: Червоний світ (1 картина). М.
Присташ: Початкові новатти про гру
в шахи (4 картинок). Новий перелат пої-
трепелом з Європи до Америки (4 кар-
тинки). М. Брильський: Горюча стена
(1 картина). М. Залізник: Діти кам'яної
доби (2 картинки).

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

До відома тим, що подають харчі
визням: 1. Кожний пахунок мусить бу-
ти запакований в чистий білий папір
і добре зв'язаний. 2. На кождому паку-
нку треба написати латинськими бува-
ми ім'я і назвишко визня. 3. Можна по-
давати лише харчі. Не відно подавати
чеподял, цукровик, полушкварок, ошочів
т. п. 4. Не відно подавати нічого
в паклях, лише в посудинах. 5. Слідки
визням можна подавати харчі кождого
дня від год. 9—230, в латинськи свята
і великі від год. 9 1230. — Засудження
можна подавати лише сухі харчі двічі
тижнево: у второк і суботу.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ! буде найкращим на-
правлений у найбільшій годинникар-
ській роботі Івана Зельтенрайха.
Знає на Марійська 5. — З провідної
просимо репаратії прислати поштою.
— Старомодні ланські годинники пере-
робляємо на ручні. 3 6. 1929?

ПРИЙМУ сейчас жінку, котра дай-
меться кухнею і домашнім госпо-
дарством. — Близші інформації уділіть
Ю. Ломага, Львів, вул. Снікєвича ч. 9.
907 8—5

ТКАЦЬКО - вишиварський курс (ізо-
сечний) для інструкторів (ок) за-
починається дня 22. XI. ц. р. По курсі пу-
бличні сидіння, оплата 15 зол. — Зго-
лошення: Гваляна „Textyl“, Рава ру-
ська. 890 3—3

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ
поруцає дешево Домбровський.
Розважеські Львів (Готель Жор-
жа) вул. Академічна ч. 2. Догідні усякі
2481 20—2

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Віп-
пенського Пала ч. 1. (біля Зеленої)
Тел. 39 60. 182 1—5

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легініа, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 10—24

Всі недуги,

можеш виці-
лити без піг-
них ліків через відтиснення спини. У-
вільнений від матиску нерв, убиває ба-
лилі і вигнає недугу; гостру недугу
негайно, застарілу після якогось часу.
Визначи подас книжка „Про спанні
хребти“ („Kregarstwo“). Висидас за при-
сланих з зол. переказом, або чеком П.
К. О. 153089 о. Павловські, Обаринці,
п. Глубічок великий. 911 1—10

Хто ще не має

в своїй бібліотеці

СПОГАДИ часті І. П. III.

Евгена Чикаленка.

Ціна тільки 8 зол. без пересилки.
Запайна пересидка 50 сот., поручена
90 сот.

нехай пише до Адміністрації Діла, бо
наклад вичерпується.

Крім цього набути можна в Адміністрації:

Михайло Возня

ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПНІНА

Ціна 1-50 зол. на почт. перес. 50 сот.

Г. Брасюк 3-8

БЕЗПУТНІ

Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 90 сот.

Микола Матій Мельник

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

Михайло Возня

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До зв'язків Галичини з Наддніпрян-
щиною в 80 pp. XIX в.

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

СЛУЖБА БОЖА

св. Іоана Золотоустого зі
службами ріжних намірень
українською мовою у пере-
кладі о. д-ра Я. Левицького

Ціна 2-50 зол. без пересилки.

Адреса Адміністрації „Діло“

Львів, Ринок 10. II. п.

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці і долях, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИПРИНКА
20 сот.

Кріза уряду у Франції.

Львів, 13 листопада 1928.

Вже кілька днів тягнеться у Франції урядова криза. Кабінет Пуанкаре подався до димісії тому, що радикальні міністри виступили з уряду на основі доручення своєї партії, точніше на основі постанови радикального конгресу. Конгрес французьких радикалів осудив політику кабінету, що мав назву кабінету національної єдності та протиставився завзято урядовому проекту бюджетового закону (статті 71 і 72), який між іншим передбачував зворот сконфіскованого майна кільком релігійним, католицьким конгрегаціям. Крім того заявився радикальний конгрес проти деяких запроєктованих асигнувань на т. зв. національну оборону. Та найважливішим мотивом відкликання своїх міністрів з уряду Пуанкаре була для радикалів ревіндикація майна для католицьких конгрегацій. Якже дійшло до цього проекту ревіндикації?

Дуже просто. У заморських країнах (особливо в Азії) помітний був останніми часами значний занепад французьких впливів. Досі спиралися там ці впливи передовсім на школах, які вели й утримували католицькі французькі місіонарі. По конфіскації їх майна у Франції почали вони ліквідувати й школи. На їх місце приходили італійські або німецькі місії та поширювали таким чином свої впливи з помітною шкодою для Франції. Щоби це припинити треба було відновити силу й засоби конгрегацій, які займалися місією працею. В тій цілі й появився проект звороту майна дотичним конгрегаціям для відновлення й поширення їхньої корисної для Франції роботи. Ось де головна причина кризи та головний аргумент радикалів проти політики уряду національної єдності.

Радикали рішили тому на своєму конгресі, що їм тепер з правими партіями не по дорозі та що єдиний уряд, який може повести гідно політику — це уряд лівого блоку, іншими словами уряд радикально-соціалістичний. Та біда в тім, що соціалісти не охочі йти до співпраці з радикалами в уряді. Отже радикали спричинили кризу, але не мають тепер виходу з неї. До того праве крило радикалів, з якого входив до уряду між іншим Ерріо не пишеться зловні на постанови конгресу. В наслідку спричиненої кризи самі радикали опинилися перед поважною кризою, що загрожує їм розколом. В парламенті-ж взагалі ситуація дуже невизначна та в зв'язку з кризою безвихідна. Більшість мають у ньому тільки радикали з соціалістами, алеж вони зі собою тепер не годяться. Насувається питання, чи взагалі вдасться тепер зложити уряд, якщо не зміниться становище радикалів.

Місію творення нового кабінету дістав, як відомо, знов Пуанкаре. Він тепер у Франції без сумніву найпопулярніший політик тому, що за його правління адалося направити французькі фінанси та усталили валюту. Та це йому мабуть мало може при формуванні нового кабінету при нинішній парламентарній ситуації, де більшість залежить виключно від прихильного або неприхильного відношення радикалів до уряду. Можливо, що вже завтрашні телеграми принесуть вістку про

вдатну місію Пуанкаре, можливо, що праве крило радикалів вірає з партією та допоможе йому вийти побідно з кризи. Та це непевне. Якщо місія Пуанкаре не вдасться і якщо непримириме становище соціалістів до радикалів не дозволить і на створення уряду лівого, соціалі-

стично-радикального, тоді перед Францією стане перспектива розв'язання парламенту та розписання нових виборів. А це був би в нинішній хвилі, при відомих міжнародних відносинах, для Франції найгірший і дуже некорисний вихід.

10-ліття Польщі.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 10. листопада 1928.

7-го листопада 1918 р. склався у Любліні перший польський уряд, який отверто проголосив наслідок об'єднання польських земель з усіх трьох займаних в єдину самостійну польську народну республіку. Правда, цей уряд не мав ніякої реальної сили, яка була ще тільки в руках окупаційної німецької влади. Тому й замах цього уряду проти варшавської Регенційної Ради, теж саме безсилля і залежності від німців, і арештування генерального комісара тієї Ради, який арештом сам уже зрікся своєї посади, мало радше демонстраційне ніж реально-практичне значення. Рішачою для тодішніх відносин у Польщі і цілої її долі була: воля програна центральних держав і, як її наслідок, революція у Німеччині, що змела Готенцольерів і на місце канцлера Макса Баденського поставила соціалістичний уряд Мюллера. Рішачою був лист німецького генерал-губернатора фон Бекедера з 9-го листопада до Регенційної Ради, в якому він повідомляв про наказ із Берліна передати Регенційній Раді владу у Варшаві та розпочати евакуацію земель кол. Королівства Польського. Але й Регенційна Рада не рвалася до влади й тільки ждала, на кого її скликати. Добра нагода не дала довго іждати на себе: 10-го листопада, за повернувшись шляхом на Берлін із мазебурської владної бригадири Понсеф Пілсудський, військовий міністр люблінського уряду (я мінхасі заступав його ген. Ріда-Сміла), оголосив німцям людям, які удалися правильно передбачати розвиток історичних подій: довголітню війну, в якій розпалеться Росія та з якої воскресне Польща, 11-го листопада вийшов маніфест Регенційної Ради про "зречення влади" в руки Пілсудського, який теж на основі власного декрету з 22. листопада (про найвищу репрезентативну владу Польщі) правив, як початковий держав, аж до 14. грудня 1922 р., коли то національні збори обрали першого президента республіки Габрієля Нарутовича (хотрий в два дні пізніше згинув з руки власного земляка). Коли занти під увагу, що першим польським урядом у дов-

гочайшій черзі різно 20-ти урядів, проіснувавших у відродженій Польщі до нині, рахується такий тридцятий уряд Ігнацево Даміанського (затверджений Пілсудським 14. листопада й димісіонований 17-го), а після нього — уряд Биджея Морачевського (17. XI. 1918—16. I. 1919), у тому самому виді, в якому він склався у Любліні, то дата 7-го листопада 1918 року справедливо домагається признання саме її першим історичним етапом на шляху відбудованої польської республіки. Піднесення до тієї гідності дати 11-го листопада — не наслідок специфічних нинішніх відносин: із десятиліттям Польщі святкується офіційно десятиліття влади першого її маршала, Понсефа Пілсудського.

10 літ будівництва держави — це зловровий кусень часу, якого, здавалосьби, досить на те, щоби підсумок вложеної в нього праці був рішачий для всієї будучої долі держави. Але 10 літ існування відродженої Польщі виявило стільки подиву гідної енергії польського народу і одночасно стільки страшних осполних хиб та промахів, що всякий висновок подобав би на ризикове пророцтво.

Подиву гідна є та імпульсивна енергій наших сусідів, які виландувалися у перших трьох роках свободи в територіальній експансії. У листопаді 1918 року мирно без проливу крові, перейшли Варшава з рук німецьких воєнків до польських наслідків організованих добровольців. Та вже одночасно йшли бої за Львів. А в грудні вибухло повстання у Познані, протягом трьох сілзуючих років пішли три повстання на Горішньому Шлезьку, а серпні 1920 року розбита більшовицька війська, в жовтні зайняли Вільно. Коли найвищою наукою повинні бути завжди діла противників, то незаспокоєним очима треба нам приглянутись тій величезній зручності і енергії, з якими поляки використали справді надзвичайно для них корисну міжнародню кон'юнктуру. І ось нині кожний поляк може гордовито чванитись трьома великими успіхами: 1) признанням в міжнародних актах державними кордонами, про які буквально

ВЕЛИКИЙ ФІЛЬМ
в 12 частях
"ТАРАС ШЕВЧЕНКО"
висвітлює від 16 ч. ж. кіно
"Народного Дому" в Перемишлі.

ні один член польської нації аж ні не мріяв десяти літ тому, 2) четвертоміліоновою кадровою армією і 3) економічним злином, який передовсім проявився у зрівноваженому державному бюджеті і стабілізованій валюті. Але й на цьому кінець. Трагедія Польщі є, що в парі з її експансіонним розмахом по йшов справний державничий розум. Тому все її державне будівництво схилене: 1) типичну державу націоналістичної епопеї на принципі однопартійної національної держави; 2) зовнішню забезпечує держави, отисненої поміж двох могутніх чужіх сил, опертю на військово-політичному союзі з далеким побідником із світової війни, дарма, що його інтереси багаторічні; 3) внутрішньо-політичну політичну відносини розвиває і далі розвиваються по ліній партійних, куркульських та персональних симпатій, а не по ліній природного суперництва і співпраці природних суспільних течій. І ось нині, в роковини 10-ліття своєї державності, стоїть Польща із широким розпростертю територією, тривалим власним грошем та військовою силою. Але одночасно: у трагічному, шарах більшого безнадійного запутуваному конфлікті поміж справжнім характером своїх земель і накиненим їм штучним устроєм: у гарячкових пошуках нових зохоронно-політичних концепцій; у шораз глибошому внутрішньо-громадянському роздорі. Протягом 10-ти літ мала Польща гострі конфлікти: з українцями, росіянами, литовцями, німцями і чехами. Внутрі: державний замах із січня 1919 р. (жн. Евстахія Сапегі) і травня 1926 (марш. Я. Пілсудський). Першого президента збито, другого силою свинено. Сьогодні — під покривом упорядкованої сили — криється таке і дрімають шоредки рішких конфліктів.

Міркування по темі: хто тут винуватий?, алаз/а разі польської експансії у процесі кристалізації пенсії й ментальності цього польського громадянства; вранті — розсіяні на моральну спадщину Польщі XVII і XVIII ст., підтриману в 4-ому і 5-ому поколіннях відомістю літературою — міркування на ці теми знавди би все задалеко.

І. Недрин

По широкому світі.

Президенту зєстріської республіки Гайнаш вітати цього року злинування свого уряду. Нові вибори призначені на 9. грудня.

Муссоліні заборонив прилюдні збірки на допомогу жертвам Етіопії, щоби оминуть аляжжання.

Турецький уряд заклика англієський літан, що незаконно хотів вивезти з Туреччини 400 кіло золота.

Губер, заки пічне урядувати як президент, вибереться в подорож до держав Середньої і Півд. Америки на паніранку "Меріанда". Метою подорожі назваати знайближчі взаємини з державами "латинської" Америки.

Союз у Данії ухвалив третій раз проект закону про зміну конституції.

Нові місцеві вибори в Шотландії не змінили партійного складу місцевих урядів. Робітничі партії отримали три мандати. Парламентська сесія в Італії триває теда на 21. листопада.

Pr. 486/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45 poz. 398 Dzup. dokonane dnia 2. listopada 1928 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma "Dilo" Nr. 249 z dnia 6. listopada 1928 z powodu, że są mieszczące w tem czasopiśmie artykuły pod tyt. 1) "Syryj bilana" od słów "Na proźtari" do słów "ukr. ustawowy". Perszołystopodowł aresztowania w Ternopolu" zawierają w sobie znamiona a to: ad 1) występku z art. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 roku Dzup. Nr. 35, poz. 390, ad 2) występku z art. 47 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10. 1927 Dzup. Nr. 43 poz. 39. b) wydać po myśli przep. z art. 77 cytow. rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydać się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 8. listopada 1928 r.

Hawel.

Pr. 482/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 poz. 398 Dzup. Nr. 45 dokonane dnia 2. listopada 1928. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma "Dilo" Nr. 246 z dnia 3. listopada 1928 z powodu, że umieszczane w tem czasopiśmie artykuły pod tyt. 1) "Łystopodowł Rokowyny u Lwowi" od słów "Po skinczełnomu" do słów "zjawyłała policja". 2) "Newdedył zamach na polskocho Konsula w Prazi" od słów "Zdolne" do słów "ne znajemo" zawierają w sobie znamiona występku z art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10. maja 1927 roku poz. 399 Dzup. Nr. 35. b) wydać po myśli przepisu z artykułu 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydać się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 2. listopada 1928. r.

Hawel.

Наука на Радянській Україні.

З приводу бюлетеню Комісаріату Освіти в УСРР п. н. «Наука на Україні».

(Докінчення.)

Цявний рад літ чуюмо про українізацію. Уряд і компартія виносить тверді постанови, видають рішучі декрети, призначають речників, тощо, а тимчасом ведеться ява й екрита русифікація саме там, де повинні творитися ширше: української культури. Становище не зі зверхнього боку падає на нас колишніх українофілів, що писали плакучі вірші на честь «річної мови» та «річного слова», але своїх власних дітей не вважали за потрібне ані тієї мови навчити, ані національно їх освідомити. І від гарячих патріотів залишилися нам вірші, а в дітей їх аніжми в прагматичному байдужості до України обсервувати, а в гіршім просто такі лічарі. Та колишні українофіли робили так з причини примітивного розуміння української справи, теперішні ж українозаступники цю справу розуміють преточно. І саме тому спирають голосними декретами, щоб таким дешевим боштом забити бачи нашім людям: а на ділі робити те, що бачимо. З того всього лишається нам декрети й постанови, а зміська українських вчених — чужинці й чужа культура.

Дев'ять катедр університету на потрібне згадати в своїх звітах, як стоїть у них справа українізації. Це зробили саме ті катедри, де знайшовся бодай один чоловік, що або розуміє українську мову, або розмовляв, або навіть і лише по українськи. Тіх катедр набереться ледь два десятки. Всі інші про українізацію ані не згадують, не тому очевидно, що вони вже цю справу добре заклали, а тільки тому, що в їх складі немає ані одної людини, щоб нею вони могли похвалитися перед офіційними українцями. Це видно з тих праць, що їх катедри подають у своїх звітах: вони написані в московській мові. Взагалі треба сказати, що навіть там, де є люди, що розуміють українську мову, наукові праці все одно пишуться не по-українськи. Лише в окремих випадках згадується, що праця написана по-українськи. На жаль, таких випадків є дуже мало.

Після цього читачі не будуть дуже здивовані, коли доведуться, що Дніпропетровська науково-дослідна катедра упродовження поезії в своїм анімі погловив праць двох професорів, одного наукового співробітника та двох аспірантів з московської мови, як вони й записали. Відмітимо тих праць (напр. «Новіє труды в области всеобщей истории и близлежащих задач исторической науки», «Духовное феодализм на нижнем течении

Волги в начале XIV века», «О достижениях Всесоюзной Академии Наук в области исторической науки за двести лет», «Фабрично-заводская промышленность России в начале XIX века», «Борьба промышленного и торгового капитала в России после континентальной блокады» і т. д.) не мають нічого спільного ані з Україною, ані з українством. Випадок із цією катедрою є дуже характерний для тамтешніх «вчених». Бачимо, що навіть там, де названа установа вже по своїй природі мала бути чисто українською, вона ані змістом, ані формою не є українською. Далі, згадується, нікуди йти.

Отже стоїть справа з українською наукою в наукових катедрах на Україні. Для політиків треба сказати, що з 30-ти катедр є 6, де наукова праця ведеться або цілком в українській мові, або бодай почасти. До цих катедр належать: катедра літературознавства при Харківському ІНО (73 віде. складу катедри володіє українською мовою, але скільки з них знає таку мову в науці, не сказано), катедра історії культури та мови при Ніжинському ІНО, науково-дослідна катедра (наз?) при Кам'янському ІНО, в листі якої сказано: «Всі члени катедри природи українці і літературною мовою українською володіють добре», катедра мовознавства ім. Потебні при ХІНО, де весь склад катедри «добре володіє українською мовою (розмовляють, пишуть і викладають). Доповідає та доповідство виключно українською мовою». Київська науково-дослідна катедра мовознавства, де «аспіранти та аспірантки добре володіють українською мовою», київська науково-дослідна катедра педагогіки, в листі якої стоїть: «катедра в цілому і кожен з її членів зокрема провадить свою працю українською мовою», хоч із дальшої частини листа видно, що це не цілком відповідає дійсності, бо на 59 праць 19 подано в московській мові, і впродовж науково-дослідний Геологічний Інститут у Києві, де працює акад. Тютінський: тут «аспіранти та аспірантки добре володіють українською мовою». Наукові співробітники викладають та друкують свої твори українською».

Стільки для нашої політики. Велика біда в тім, що провід науки на Україні знаходиться в чужих руках, а ще більша біда, що теперішні провідники мають падаючі амплуа знов такі чужі рідні люди.

Іжн. Франко.

60-літній ювілей Провісній відомостімо найкраще, коли всі від «мала до велика» станемо її членами. Тож спішіть зі зголошеннями в члени, надішліть вкладки й іншім пригадуєте!

За навчання в рідній мові.

(Стаття надіслана.)

Закони Грабського, як відомо, обчислені на те, щоб безконтрольно підбешкетною тяганиною арешті-решті змусити на родинах українських дітей у шкільному віці уступити на польську мову навчання (викладу) в народних чи публічних школах — і навпаки, щоб безконтрольним декларациям з домаганням польської мови навчання дати безапелляційну правну силу, на підставі якої змінюється масово решту українських шкіл на польські всюди там, де або зовсім нема польських чи жидівських дітей у шкільному віці, або є їх зовсім відносно. Шкільні інспектори і шкільна кураторія заслонюються мимими безконтрольними декларациями — і вінею Рекурсу до міністерства освіти безоглядні.

Як знаємо, за Австрії було у нас в Галичині з тисячі українських народних шкіл. У минулому році полки нараховували, що українських шкіл (до складу їх входили: українсько-польських, польсько-українських, історично-географічних, географічних, історичних, польсько-польських, а також в українських школах є переважно польські вчителіські сили, які або зовсім не знають, або вдають, що не знають української мови) є около 500 на ок. 4 тисячі українських громад в Галичині (Східна Галичина з Зассянним і в Лемківщині по Новий Тор). Але й це число тих українсько-польських (чи так українських) шкіл вдалось полкам за велике і вони поставили на підставі другої частини законів Грабського, себто при допомозі безконтрольних деклараций з домаганням польської мови навчання спольщити цілком у шкільному році 1928-29 й решту українських шкіл. До того приготували друку і все потрібне, що слідчить про те, що справу ведеться планоно згорі.

Діяльність шкільної львівської кураторії в цьому напрямі далася відчувати дуже пророчество в надірницькому повіті, в якому всі громади є або виключно, або майже виключно українськими. В надірницькому повіті нема тепер майже дня, щоб до одної чи другої громади не прийшло розпорядження шкільної львівської кураторії, яким польщиться решту українських шкіл; у тих школах крім українського і польського вводиться польську мову навчання всіх інших предметів.

І так: шкільна львівська кураторія розпорядком з 14. 9. 1928 ч. І. 24742/28 змінила українською викладову мову на польську в 3-х вселюдній школі в Паршу, від шкільного року 1928-29 починаючи, на

підставі мимих безконтрольних деклараций родичів (опікунів) 25 дітей у шкільному віці. Те саме зроблено і в 7 інших українських громадах, а саме: в 3-х вселюдній школі в Гасці розп. з 18. 9. 1928 ч. І. 24770/28 на підставі таких-же деклараций родичів (опікунів) 26 дітей; в 2-х вселюдній школі в Зелених розп. з 18. 9. 1928 ч. І. 24760/28, в 1-х шкільній в Зелених розп. з 14. 9. 1928 ч. І. 24741/28, в 1-х всел. школі на Фентералю розп. з 14. 9. 1928 ч. І. 24744/28; даліше в публічній вселюдній школі ч. І. у Велесниці Горішній розп. з 18. 9. 1928 ч. І. 24754/28 на підставі таких-же деклараций родичів (опікунів) 21 дітей; в 2-х вселюдній школі в Гаврилівці розп. з 18. 9. 1928 ч. І. 24768/28 на підставі таких-же деклараций родичів (опікунів) 23 дітей; в публічній вселюдній школі в Молотковій розп. з 25. 9. 1928 ч. І. 25410/28 на підставі таких-же деклараций родичів (опікунів) 26 дітей.

Родичі (опікуни) українських дітей у шкільному віці у вище названих українських громадах внесли проти кожного вище наведеного розпорядку львівської кураторії рекурсу до міністерства освіти через шкільного інспектора в Надірницю. Рекурси були такі: родичі українських дітей в Паршу заперечують категорично, немовби-то хто з них підписував декларацию з домаганням польської мови навчання і твердять, що нема ніякої підстави змінювати українську викладову мову на польську, бо в Паршу є тільки 5 дітей польських і 3 жидівських, решта (225) дітей українських; родичі українських дітей у Гасці подають такемо, як попередні і готові присягнути на те, з тим, що в Гасці нема ні одної польської дитини, а є тільки 6 жидівських дітей, — а також з тим, що Герш Вроцкер, на руки якого прийшов розпорядок шкільної кураторії, як до нього одного із декларуючих за польською мовою навчання, заперечує цілком і готов під присягою утвердити, що ніхто деклараций не підписував, і підписав рекурсу громади; родичі українських дітей в Зелених, в Зелених і на Фентералю заявляють те саме, з тим, що в Зелених є тільки 1 польська дитина і 4 жидівські, що в Зелених є тільки 1 жидівська дитина (ні одної польської, що на Фентералю є 1 дитина польська й 1 жидівська, решта українська, — а також з тим, що секретар надірницького Трибуналу в Зелених, в Зелених і на Фентералю при нагоді знайомі скарбових ґрунтів на випах худоби півар людей, чи мають діти в школі, а коли хто відповів, що так, казав підписатися на папері, не згадуючи зовсім, на що саме підписуватися; родичі українських дітей у Велесниці Горішній подають такемо, що ніхто деклараций за польською мовою навчання не підпису-

М. ВОЗНЯК.

Франкова стаття з 1905 року в польсько-українській справі.

Дня 17. листопада 1905 р. написав Іван Франко ось який листок до редактора «Слова Польск-ого»:

«Wielce Szanowny Panie Redaktorze! Posyłam artykuł, który abstrahując od polemiki może mieć pewne znaczenie. Jeżeli uznacie za słowne, proszę pomieścić bez zmiany. Nie chcę kompromitować Waszego pisma moim podpisem, więc go nie składam, z Waszej strony wystarczy uwaga redakcyjna, że «od nieuczciwego Rusina otrzymaliście to i to».

Z uznanowaniem
Dr. Iwan Franko.

Ні наведеного листу, ні згаданого в ньому статтейки не вислав Франко до редакції «Слова Польск-ого». Одно й друге, написане на чотирьох цілих аркушах, трьох піваркушних листового паперу, лишилося в рукописі в його архіві (тепер у Бібліотеці Наукового Товариства ім. Шевченка). На конверті, що в неї вложено лист і стаття, надписав Франко своїм передсмертним почерком, коли писав лівою рукою, «В польсько-руській справі. Стаття надруку. з р. 1905». Статтейку Франка пригадали мені останні події у Львові й становище польської преси до них. Може це від речі буде почитати читачі «Діла» з її

думками, у великій мірі актуальними ще й сьогодні. Ось вона:

„Cui bono?”

„Przeczytawszy w środowym n-rze „Słowa Polskiego” wstępny artykuł z okazji niedzielnej demonstracji ruskiej p. t. ołityka Kisiela, nie mogę, wstrzymać się od wypowiedzenia kilku uwag — nie pod adresem pp. redaktorów tego pisma i autorów tego i tym podobnych artykułów, bo uważam ich za ludzi niedostępnych dla żadnego argumentu, piszących gwołi doktrynie, a nie gwołi prawdzie i sprawiedliwości, — lecz do szerszej publiczności polskiej, która nie zatraciła jeszcze poczucia sprawiedliwości i zdaje sobie sprawę z tego, że polityka narodowa musi polegać na zrozumieniu stosunków praktycznych, a nie na rozwydrzeniu niskich uczuć i instynktów.

W artykule „Polityka Kisiela” powtarza „Słowo Polskie” myśl nie nową, dawno oklepaną na jego stroncach, że z Rusinami galicyjskimi nie powinni Polacy bawić się w żadne pakti i kompromisy, że powinni użyć całej swej sily, by zdawic ten element zlejący nienawiścią do wszystkiego, co polskie, i grożący omal że nie zagładą imienia polskiego. Swoim zwyciężajem autor artykułu dąsa się na Sejm krajowy, który daje szkodliwe subwencje na ruskie instytucje, służące dla pielegnowania oświaty i nauki pośród Rusinów, na ruski teatr, na „Prosiwice” i „Naukowe Towarzystwo imienia Szewozenka”. Niedzielny wiec ruski na którym mówiono o Chmielnickim i wielbiono go jak bohatera i wielkiego hetmana, daje „Słowo Polskie” pretekst do uderzenia szczególnie na „ruskie „Nauk Tow. im. Szew-

czenki”, będące nibyto rozsadnikami i krzewicielami tych idei „hajdemackich”, które znalazły swój jaskrawy wyraz w niedzielnym wiecu ruskim.

O owym wiecu i demonstracji, która była jego epilogiem, nie mówić nie będę. Wlec był mojem zdaniem wcale nie imponujący, a przemówienie dra Lewickiego nie przekraczało granic tej utartej u nas wiecowej frazeologii, która chwilowo podnieconych i w dusznej izbie ściśniętych ludzi pobudza do klaskania i okrzyków, w rzeczywistości jednak niczego nie burzy, tem mniej nie buduje. Społeczeństwa przywykłe do życia politycznego, przyzwyczajają się słuchać takich przemówień z kocią flegmą, nawet taki czuły organizm, jak lwowska policja, przyzwyczala się już do nich. Miałyby społeczeństwo polskie w Galicji być na tyle naiwne, by rzeczywiście wdać się w takich wywnętrzeniach coś groźnego? Nawet gdyby przemówienie tego lub owego mowcy ruskiego było podyktowane rzeczywistą nienawiścią, to i w takim razie od takiej indywidualnej namiętności do ogólnonarodowego niebezpieczeństwa jeszcze daleko. „Płyni sto razy do morza, ono się nie spieni” — powtarza sobie z czeskim satyrykiem Hawliczkim każdy praktyczny polityk, słuchając namiętnych przemówień takich, zresztą wcale nieświeżych mowców, jak Dr. Eug. Lewicki.

Co zaś do demonstracji, to wazakże samo „Sł. Polskie” przyznało, że nikt z Polaków przy niej nie ucierpiał, że to był, że tak powiem, prywatny rachunek Rusinów z c. k. policją. Czego więc ażyma się „Sł. Polskie”? Chyba na ten fakt, że wogóle w Galicji istnieją Rusini. Chciałbym już raz dowia-

dzić się, jak myśli ten szan. organ uporać się z tym faktem? Co poradzić na to? Kiedyś w „Przeglądzie Wszechposkim” czytalem natchnione tyrody o potrzebie dla galicyjskich Polaków „walki na noże” z Rusinami i już wówczas zapytywałem siebie: cui bono? Nawet chociażby wszyscy Rusini galicyjscy palili taką nianawicią do Polaków, do jakiej usiłuje ich swojem elukubracją pobudzić „Słowo Polskie” nawet chociażby rzeczywiscie pragnęli wypędzić wszystkich Polaków ze San albo i jeszcze dalej to i w takim razie co poradzić z faktem istnienia trzech milionów Rusinów w Galicji? Chciałbym raz widzieć szczerogłowy program tej „nie Kisielowej” polityki względem Rusinów, do jakiej nawołuje „Słowo Polskie”. Może to będzie polityka Jeremiego Wiśniewieckiego lub Stefana Czarnieckiego, polityka doszczętnego wycinania „buntowników”, sadzania na pale z komendą „Mieczcie ich, ażeby czuli, że umierają”. Sądję, że dziś dla takiej polityki ręka za krótkie, nawet chociażby wszyscy Polacy przeszli pod sztandar „Słowa Polskiego”. Sądję również, że z hasłem „walki na noże” żaden rozumny polityk nie powinien żartować, tem bardziej, jeżeli sam nie należy do generacji Podbiępiet i Kmieciców. Pozostaje więc jedyny konkretny postulat tej wojowniczej gazety: odebrać ruskim instytucjom i te szczupłe, iście zebrackie zasiłki, jakie otrzymują dotychczas z funduszy krajowych. Przypuszcmy na chwile, że to jest rada mądra, podyktowana jedynie prawdziwym patriotyzmem polskim. Niesłusznie, dość najmniejszego zastanowienia, żeby się przekonać, że i tu — ręce za krótkie. Na-

ТРКБОТАЖІ

гарсонки, жакети, панчохи, мужеські камізольки, рукавички, скар-
питки, як також цілий ряд артикулів, що входять в обсяг одягових виробів
872 по найнищих цінах ринкових поручає

Ф-ма ТАДЕИ ВІТЕК, Львів, вул. Рутовського ч. 1.

— Медик шпінном. Студент медицини у Львові Леслав Петшиковський на спілку з якоюсь Ружинською й Ад. Блякнером із Варшави займався шпінномажою в користь сусідньої держави. Після 4-денної тайної розправи перед чортківським судом трибунал засудив Петшиковського на 5 літ, а Блякнера на 3 роки тяжкої в'язниці.

— Рішні вісті. В Англії почалась уже справжній зима; 9-го ц. м. було 5 степ. морозу в Лондоні, а 10 степ. у Вінчестері. В околицях швейцарських Альп упали великі сніги. — На Франці, Рінкері, в Німці, помер передостанній прем'єр царського уряду Олександр Трепов. — Наслідком страйку у залізній промисловості Німеччини в різних фабриках вигасло 60 великих труб. — У Каліфорнії пожежа знищила нафтові терени вартості 30 міль. доларів. — Переможець суперник Гувера, кандидат на президента Спол. Держав — Сміт, складає свій уряд губернатора в стейті Нью Йорку і від 1-го січня став директором великого банкового концерну з основним капіталом 50 міль. дол. — Професорська рада університету в Торонто дала титул почесних докторів англ. міністрові закордонних справ Чемберленові і франц. поетові Поль Клоделеві, що в одночасно франц. амбасадором у Нью Йорку.

— Вибух Етні. Теперішній вибух цього лавиняного вулкану є найсильнішим з усіх від 1900 р. Катастрофа загрожувала плодючим околицям. Влада казала евакуувати Нуніаті, аби її залила лава. Містечко Карумба імовірно буде зовсім залате. Не є виключено, що така доля чекає містечка Біаре і Ріпосто, що є важними торговельними центрами. Ритуальна акція має на меті спрямувати потік лави до моря. Останні вісті кажуть, що вибух трішки ослаб. Лава біжить пересічно 100 метрів на годину. Вибух є для мешканців дальших околиць нагодою побачити рідке явище. Тисячі туристів приїжджає глянути на картину руйни. Вершок вулкану акритий густою хмарою диму. Сам-там дим сходить до самого підніжжя гори, де, по переказах, у міфологічній добу були кузні Вулкана та Циклопа. Морський беріг акритий утінками. Духовенство відправляє невинну Службу божу, а народ навколошкх молиться, щоби руйна скінчилась.

— Проти фальшування картин. Американські торговці творами мистецтва придумали спосіб, щоби бодай у частині спаралитувати підрібку славних картин. Вони рішили в своїх союзах додати до картин автографічні посвідки їх автентичності.

— І цей дістан підвищу. Париж, що так рідко бачить гіршину, має свого офіційного ката Анатолія Дайбера, якого звуть там популярно „Павок з Парижа“. Він має державну плату 11.000 фр.; віддає паріжа, що з неї не може жити і чименько прохав підвишки. Тепер йому додали ще 7.000. Мало хто з нас має таку плату і стільки вільного часу!

— Коронацій міндал. „Коронація“, слово, яким називає європейська преса теперішню японську державне свято, неправильне. В Японії нема „корони“ і само її поняття там неіснуюче. Японські слова „Готай Тен“ і „Готай Рей“ значать попросту „Велика церемонія“. Ця церемонія не відбувалась ні разу від часу, як перенесли столицю імператора з Кіото в Токіо і її відновили щонайменше два роки тому, коли помер мікадо Таїшо Тенно. Заки засвітали, його сина перевели в означене місце святилища, де вручили йому символи імператорської влади: зерцало, меч і шнур дорогоцінного каміня. Від тоді він став 123 володарем Японії. Почався довга низка релігійних обрядів: духовні означували шасливу дату для прилюдної церемонії, при допомозі астрологів. Рік трівала жалоба. Щодня відправляли панахиди. Коли минув рік, у трьох каплицях імператорського замку йшли церемонія вибору „найкращих місць“ в Японії, де треба посіяти зерно посвяченого рису. Одно місце біля Кіото, друге на острові Кіюшю. З тих околиць вибрати „веселючих молодців та найкращіх дівчат“, які в старинних одягах з відповідною церемонією мали оригінальні землі на засів. Дотепер цей ритуал дозрів. Його зерна є вишкованої чистоти та величини: це щаслива ворожба. Вночі з 14-го на 15-го ц. м. його зварять і подадуть на стіл гостям мікада. Це буде під час кульмінаційної точки церемонії, яка тягнеться 2 роки, а скінчиться святом — Готай Рей. Воно відбуватиметься одночасно в двох великанських залах палати. Її стіни оздоблені від злих духів і посвячені на протязі цілого тижня. Палата не має в собі ні одного чини; всі зі ссоники, а дошки та стовпи повязані між собою дво-

маю виноградною лозою. Подробиці бенкету схожі на обряди „Тисяч і одної ночі“.

— Афоризми президентів. Під час виборів в Америці кандидати на президента стараються довести своїм виборцям, що вони в першій мірі розумні і реально дивляться на всі суспільні справи. З цією метою вони заготовили свою програму і свій світогляд у коротких афоризмах, які передруковує преса і які розкидають агітатори у міліонах летучок. Послухаймо кілька таких афоризмів. Гувер каже: „Я знаю, як робити гроші і тому не мене зовсім не цікавить. Я знаю, як влада повинна найкраще служити людям. І це мене незвичайно цікавить“. „Я не лю, не їм нічого зайвого і не трочу марно своїх сил. Я хочу ловити рибу“. „Я стараюсь не допускати союзників до кишені дядька Сама (Америки) і мушу сказати, що це дідько важке завдання“. „Серед нашого народу багато людей стало мизучого року злощасливими; вони не стали би ними, якби любили рибу“. „А тепер Сміт: „Я не ляу в біжку, але і не втікаю від неї“. „Ніхто не є такий вдалий своєї країні, як я. Нікому свободні закони нашої держави не дали стільки, що мені“. „Коли я був хлопцем, там, де я жив, ніхто не ходив до дентиста рвати зуби. Це робив циркуляр, бо ніхто не мав грошей на дентиста. Люди, що мали вставлені зуби мешкали на поверххах. А ті, що жили внизу, тим вибивали зуби“. З результату виборів видно, що мирна програма Гувера з рибкою таки промовляла більше до серця американців. Вони годяться, щоби після рибки пити не вино, а воду.

— Промоція. На Королівському Університеті в Фальоренції (Італія) вістав промований на доктора економічних і торговельних наук Богдан Стерний з Львова, за працю „Соціальне і економічне положення України та можливості розвитку італійсько-українських торговельних відносин“ (148 сторінок друку).

— „Слово до аеронау Нобля“. У вчорашній вел. фейлетоні під цим заголовком пропущено в 14 рядку низу після слова „найцінніший проби“ таке ціле речення: „Кому-ж з них остаточно признати цього року Нобльську премію?“. Ця друкарська помилка зробила закінчення фейлетону незрозумілим.

— Сім чудес світа. Від 1. листопада каварня і бар „Варшана“, найпримітивіший у Львові з'явився для розриву, оскільки своїх гостей незвичайно до бірюзою програмом під провідом Людві Монтера, що виконує зі своїм технічним партнером Емілем Буркардом прегарний святий танок. Є не натягнений акт серед повені кодрів і картин у супроводі спеціальної музики, що складається на світляно-музичну симфонію, гідну назви „Сім чудес світа“. Люся Прагеріна, знаменита вокалістка співачка захоплює своїм співом слухачів у „Варшані“. Марія Валосіна дає доказ великого хореографічного таланту своїми характеристичними танками. До збагачення програми приналежить також знаменита пара танцюристів Кілієвських, які щочасно витяють бурю оплесків. Крім цього виступають у рійняних пісохках танцюристи Ада Кошська і Леда Гальська. А першою програмою є прегарний Конференсіє Йосиф Славський, улюблений жінкоптаа

Театри.

Великий Міський Театр:
Вікторех 13-го, г. 7-30 веч. „Дякую за службу“, комедія В. Пейнського.

Кіна.

„Аполло“: „Кохання та сльози Шопена“.
„Лев“: „Дикунка“.
„Оазис“: „Титанік“.
„Палас“: „Ягел вузниця“.
„Фатаморганга“: „Зов зислі“.

Дописи.

СКОЛЕ. (Де вистид? — Загальні збори „Р. Ш.“, Т-ва Імвалідів та Охорони Воєнних Могила. — 1. листопада. — Ревізія.) Дня 31. жовтня відбулося в Сколім заходом всіх українських установ богослуження за упокій бл. п. радника Льва Левицького, б. посла до державної Ради. Мимо всяких запрошень, повідомлень, оголошень в церкві на богослуження явилось всього 11 людей, в тім 7 жінок. На цей день збігалося до Скольного учительство, священики з повіту, маса селян, але до церкви ніхто не вступив. Так Скольщина подякувала покійному за його довголі-

ню працю, працю тяжку в найбільше запущеному повіті і мимоволі хочеться запитати — де вистид? Чи всім нашим приципникам буде така заплата? — По богослуженні мали відбутися в год. 2. Загальні Збори Р. Ш., Т-ва Імвалідів та Т-ва Охорони Воєнних Могила. Та учитель і ціле громадянство поспішили скоренько на обід, на ярмарок, а Збори не відбулись, бо годі було їх перевести з 12 людьми! І так вже понад рік стоять затвержені статуту всіх трьох Товариств, лежать спокійно приналежачи порохом, а намагання трічі відбуття Зборів записано до історії! — Краше вже випає 1. листопад. В парохіальній церкві усталося заходом Союз Українок гарно прибрану стрілецьку могила з терновим вінцем, бездорним хрестом, окрашеною троянками та національними прапорами, коло котрої в часі богослуження і панахиди соколи і дубовики держали почесну варту. По полудні цього самого дня зібратись соколи і дубовики на місцевім цвинтарі на стрілецьких могилах та відспівали декілька стрілецьких і церковних пісень, а ввечерю відбувся у філії „Просвіти“-хисто і читальні „Просвіти“ Гірка реферат на тему 1. листопада. — Дня 3. XI. перевела місцеву поліцію ревізію у п. Василя Роїка, місцевого купця. Ревізію переводило 6 поліцаїв під провідом повітового команданта у крамничі та приватному помешканні п. Роїка. Не найшовши нічого поліція відійшла нагнавши страху малим дітям п. Роїка, жінці і старенькій матері. — Нема у нас співаків ані диригентів до концерту в честь Т. Шевченка, нема ж відбуття Свята „Просвіти“, роковин Франка, Свята Книжки, нема кому заспівати в церкві. Все треба позичати селянські хори зі Синевідська чи Корчина! За те є у нас співаки і то „шлагери“ на польські обходи і мимо того, що тих наших співаків плюгавять по шинках „хаман“, „кабанам“, вони співають, дуть своє горло і тягнуть під небеса.

Осип Ткачук.

ЛУЦЬК. (Всього по-трохи). Нарешті відповіли влада звернула першу на північно-західних землях філію т-ва „Сільський Господар“ у Луцьку. Селянство покладало на неї великі надії. Було бажанням, щоби центральна „С. Г.“ прийшла з допомогою луцькій філії, яка має великі можливості розвитку в майбутньому, але наразі спертися матеріально немає на кого. — Львівські події відгукнулись на Волинні досить помітно: місцеве громадянство боліло їх відчуло. — Луцька повітова „Просвіта“ відклала раз, призначений з приводу 10-літнього ювілею свого існування; відбудеться лише „чай“ для тісного кола членів „Просвіти“. — Члени ревізійної комісії Луцького Україн. Чеснохресного Брацтва вибрали своїм головою ред. В. Островського. — Д-р Річинський пише книжку про українізацію церкви; книжка має бути видана накладом видавництва „На Варті“ в Володимирі. — Луцька повітова „Просвіта“ кінчає друк своєї історії (10-ліття), складеної членом ради п. Ів. Власовським. — Відкриваються кооперативні курси: 15. листопада в Ковлі та в м. Киселині, Горохівського пов. і 20. листопада в Бересті. Є вістки про бажання перевести такі курси й на Підляшшу (на Володимирі й Білгороді). — Луцький відділ „Маслосоюзу“ в місній грудні влаштує молочарські курси в Новім Почаеві. — Хористи хору Д. Котка й бандуристи пп. Місевич і Гонта оповідають, що знайшли в Почаївській Лаврі дуже добрий прийом, що свідчить про зміну курсу з боку намісника Лаври архимандрита Дамаскина. — До Луцька раз-у-раз заглядає посол Сенюк, який перейшов від Чучман до Вальницького. Знається, й не по до-розі. Луччини.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

4 залізні ліжка (2 з дратвинним сітками, 2 з матеріальними вкладками), 4 нічні шафи, в добрім стані, продасть дешево „Народна Гостиниця“. — Зголосуватися у портiera від год. 11—12. 914 1—2
На „Рідну Школу“ заложили ВП. П. інж. Савойка Володимир 261:50 зод. і 2 ам. дол., зложених грістима на вінчання п. Гени Іванчука з п. Романом Левицьким; Марійка Мельниківна і Петро Олійник, богослов — Довжанка 50 зод. з нагоди вінчання, яке відбулося у Львові дня 6. XI. ц. р. Кооператива при українській держ. жін. учит. семінарії у Львові 50 зод. і килич кооперативів й крамничі при всіх українських школах. — ВП. Жертводавням складає щирю подяку Головна Управа. 916 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

У НЕВАЖНЕНОЕ мое свідоцтво, видане в вересні 1921 р. а не 1928 р., як було подано мильно в „Діло“ з 7. листопада. — Москалюк Андрій. 1—1

ПРИЙМУ сейчас жінку, котра займється кухнею і домашнім господарством. — Близькі інформації уланці Ю. Лемага, Львів, вул. Сенкевича ч. 9, 907. 3—5

В СІЛЯКІ годинникарсько-юбілерські роботи виконує найстарший Дембровський-Розважеский у Львові (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2481 а) 21—2

ШОВКИ, вельвети і інші матеріали на сукні і підшківи найдешевше БЛЯУШТАЙН вул. Валова ч. 11, 818. 6—6

ГОДИНИК ІІ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на ратн від десятих діт з найліпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 118—2

НЕГАЙНО пошукую вправного інструктора до 3 учеників гімназійних найкраще математика (філософа) за мешканців і удержання. — Онуферков, вул. Геннінга ч. 8. 915 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст неауг легіліа, серая і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 11—23

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра ФРАНЦОЗА, одинокий радикальний і випробований середник (натираний)

на РЕВМАТИЗМ

кольку з причини перестуди, на постріл, іхліас і т. п.

Жадати в аптеках. Жадати в аптеках.

Вибір і головна продаж.

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, КОПЕРНИКА ч. 1. 870 3—2

30л. 11-00 БУДИЛЬНИКИ 30л. 11-00

Франц. закорд. 865 з гарантією, тільки у фірмі 2-3
Б. ГРИНБЕРГ, Симіуська 4. Тел. 59-22.

:: СКЛО :: ПОРЦЕЛЯНА КРИШТАЛИ

ПОРУЧАЄ

НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД

ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА

Львів, Галицька ч. 20.

855 (Pr Валова) 3—2

ВСІ НЕДУГИ, можеш ви-

ніятих ліків через відтиснення спини. Увільнений від натиску нерв, убиває бацил і виганяє недугу; гостру недугу негайно, застарілу після якогось часу. Вказівки подає книжка „Про спинні хребти“ („Kęgarstwo“). Висилає за присланих 5 зод. переказом, або чеком П. К. О. 153089 о. Павловскі, Обарінці, поч. Глубічок великий. 911 2—10

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Гинюк ч. 10, II. пов.
Конто почт. швдн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
в Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словаччині 50 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

10-ліття австрійської республіки.

Львів, 14. листопада 1928.

Стара австрійська монархія мала за собою історію довгих століть, молода австрійська республіка святкувала 12. ц. м. щойно своє перше десятиліття. Святкувала без радості й утіхи, бо ж німецьке населення Австрії не бажало собі самостійності після розвалу старої монархії, а мало тільки одно горяче бажання: злучитися з матірнім плем'ям, з великою Німеччиною, а одну нерозривну цілість.

В пам'ятний листопад 1918 р., коли то настали дні тріумфу для Чехословаччини, Польщі, Югославії, Румунії, Італії й інших держав, коли — здавалося — й нам заблещала зоря волі, — уродився той новотвір, якому на ім'я: австрійська республіка. Уже в дні офіційного проголошення тої республіки було австрійському, зокрема віденському населенню дуже невесело. А саме те свято закінчилося сумно-трагічно: утворена тоді у Відні т. зв. „червона гвардія“, зложена в більшості з дезертирів і всякого непевного елементу, стала без ніякої причини стріляти в будинок парламенту, перед яким були зібрані тисячі маси. Це спричинило таку паніку, що багато людей потрапило й покалічено в топлі, а кілька осіб затолочено таки на смерть. Так „відсвятковано“ у Відні 12. листопада 1918 року, пам'ятний день проголошення австрійської республіки.

Пробудження до нового життя було отже в Австрії дуже болюче. Але те, що прийшло небавком, було ще трагічніше. Перша Національна Рада (парламент) австрійської республіки проголосила назву держави: Німецька Австрія (Deutsch-Osterreich). Станувши на становищі самовизначення, цяж Нац. Рада ухвалила злуку всіх безсумнівно німецьких територій б. австрійської монархії в одній німецько-австрійській державі і приєднання її до Німеччини. В першу чергу мали бути прилучені до Нім. Австрії всі замешкалі німцями землі нинішньої Чехословаччини і т. зв. „Бургенланд“, що належав до Мадярщини. Тимчасом новій республіці заборонено називатися Німецькою Австрією і дозволено тільки на назву: Австрія. Всі безспірно німецькі території в Чехії прилучено до Чехословаччини, яка до того вирівняла собі коштом Австрії границю по своєму бажанню (біля Гмиду в Доли Австрії — з уваги на важкий залізничний вузол), а полудневий Тироль забрала Італія. Приєднання Австрії до Німеччини вже десять літ опирається якнайрішучіше вся т. зв. велика і мала антанта, хоч така розв'язка справи булаб найприродніша і найрозумніша. Одинокий здобуток Австрії — це згаданий вже Бургенланд (і то не цілий!) та задержання цілої Каринтії (після корисного для Австрії плебісциту в межуєчій з Югославією каринтійських повітах).

Таким чином нинішня Австрія присуджена жити самостійним життям у границях, які їй начеркнули т. зв. побідні держави. І вже від самого початку мала вона до поборолення всякі труднощі як зовнішнього, так і внутрішнього характеру. Економічна невиспирчаність, залежність від імпортованого вугля,

голод і безробіття з одного та гостра класова боротьба з другого боку є тими млинськими каменями, що тяжать на її існування.

Правда, в останніх роках положення австрійської республіки дещо поправилось. Завдяки розумній політиці держ. канцлера о. Зайпеля доведено до сякої-такої рівноваги, до санації скарбу і зменшення безробіття. Не без значіння тут і обставина, що австрійська республіка не знає військового примусу, а тимчасом не потребує видавати великанських сум на армію і її озброєння. В цілій Австрії є нині всього кілька-нацять тисяч вояків, удержуваних

на таких самих основах, як поліція. І служба цього війська зводиться більше до береження ладу й порядку, як до науки військового ремесла.

В перше 10-ліття австрійської республіки можна ставити різні гороскопи на тему її дальшої долі. На всякий випадок певне одно: незломна воля і праця австрійців для злучки з Німеччиною в одну державу доведуть скорше чи пізніше до здійснення цього їх горячого, всенароднього бажання. Бо нема сили, яка моглаб зломити на довшу мету одну думку й одну волю цілого народу!

З париської перспективи.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 9. листопада 1928.

I.

Вражіння в Парижі? — питається. Відповідь коротка і проста: ніяке!

Очевидно, говорячи про вражіння, маємо на увазі не когось іншого, а пересічного собі французького „обивателя“; він вірний „своїй“ газеті, а „цікавиться“ справами європейського Сходу тільки в одному питанні: чи є поза плечима Німеччини вірний і кріпкий союзник, готовий „в разі чого“ і Німеччині дати відправу і на „більшовицьку навалу“ так надійно наступити? Тай же: чи можна в того союзника примішувати свої ошадности, очевидно, на процент і за повною забезпечкою звороту? Останнє важке тим, що пересічний француз примішував, не зважаючи на всі остороги, довгими роками свої ошадности (щось 20 мільярдів) у царську Росію і на локації цих, самі знаєте, як попієся. Річпосполитою цей француз цікавиться тільки з цього погляду. Поза-тим, тоб-то поза армією і фінансами, вся польська величність нікому тут не цікава. Бо і чим? Польське мистецтво й письменство для французів — третьорядне, наука — ще нижча. Де їм до пари хоч би напр. з надбаннями такого маленького (3 мільйонного) народу, як корвеський! Про російських Достоевських, Толстих, Бакстіа, Ніжинських, Павлових, то-що, й не говорячи. Більше скажемо, хоча воно декому може й видаватися парадоксом: навіть українське ім'я тут з певного становища цікавіше від польського — хоча Господь один відає, як мало ми тут важимо: „український хор“ всетаки лічиться тут символом найвищої досконалості в даній ділянці, а й Україна сама, тобто українська земля, стається тут щораз більше „цікавою“ — тим іменно, що з неї астається (може) вирізати для союзницької новий коридор: одеський, який становить-ме достойну пару з гданським; Данціг-на Балтику, Одеса на Чорному морі, яка симетрія!

Поза тим? Що там собі польські союзники вірними і прозою пишуть на білому папері, і чим замазують свої малярські полотна, до всього того французів байдуже, архібайдуже.

II.

Отже цей пересічний француз від львівських подій вражіння не одержав, так сказатиб, ніякого. Правда, 2. листопада одна полуднева газета

принесла між усіма іншими телеграмами також і Гавасівсько-Патівську депешу про перший день подій, а одна вечірня ту депешу повторила; але правда також, що найбільший французький щоденник вирвав із депеші цієї всього три чи чотири стрічки, тай вмістив їх у мертву рубрику. Натомість інші газети, з особливі великі ранішні щоденники, кожний з мільйоном наклади навіть словечком про львівські події не згадали. Чому так? Що сталося? В чому загадка?

Ключ до розв'язки дає старий римський правник Ульпіян: *fecit cui prodest*.

Побожуючись, щоб українська сторона (все таки, щоб і не казати, а тут один-два бідолашні українські журналісти) не поспішилися дати тутешній пресі своїх, українських, вістей, та й може ще в українському освітленні, відома телеграфічна агенція швидко дала їй свій комунікат. Дві газети його й помістили. Коли однак показалося, що з українського боку не було ні словечка, телеграми чи комунікату, хтось заінтересований (згадайте, хто?) зателефонував до всіх тутешніх редакцій: не містіть, будьте ласка, навіть нашого-ж власного комунікату. Промовчіть зовсім Львів і події, а ми будемо вам вдячні за те...

І тишина налягла на париську пресу.

III.

Наші споконвічні приятелі перецінювали, бачите нашу „Інформаційну організацію“: думали, що не задуть вони, то дамо ми телеграми про львівські сенсації. Не будиб нас перецінювали, то взагалі були би промовчали все до чиста. Такими „епізодами“ краще не хвалитися — це могло би ще відбитися цінуваннями на біржі — фінансовій, дипломатичній, військовій.

А ми, сараки, львівські Річпосполиті, заховали правду для себе і для історії, може навіть для Немецьки. А наша (неіснуюча зрештою навіть на папері, навіть з імені) закордонна інформаційна служба в Парижі (як не як, а це тепер і поки-що, мабуть іще на доволі довгий шматок часу — столиці Європи) до нинішньої днини не одержала і не могла нікому закомунікувати ні словечка про події. Ні телеграми, ні звідомлення, ні фотографії.

Ні вітру, ні хвилі!

Була нагода — мабуть перша від 10 років — поскоботати тутешнього габсбургів по його книжці, де

ВЕЛИКА ФІЛЬМА

в 12 частях

„ТАРАС ШЕВЧЕНКО“

висвітлює в д. 16. ц. м. кіно

„Народного Дому“ в Перемишлі.

містяться облігації відомих заграничних позичок. В своєму голоді сенсації не одна тутешня газета була би ковтула — з оригінальною звісткою — також освітлення наше. Але хто оригінальної звістки не приносить, від того й освітлення не візьмуть даром.

Була нагода, і ми й знов прогали, нували.

Ще одна прогалина нагода! Завтра напишемо вам про деякі інші.

Інтернаціоналісти лавою...

Підготовка кремльських сердюків до штурму.

Від кількох літ, явні й замасковані інтернаціоналісти усіляких вітків, повели систематичний, есенціальний наступ на всі ділянки українського життя на західно-українських землях. Наступ цей ведеться у двох напрямках: 1) назовні — горіжкою, непереривною й засобами агітаційськими, аби захитати дозрілі широкі українські маси до українських національних установ та їхнього проводу; 2) у внутрі — через об'єднання своїми людьми дотичних установ, тоби зробити їх повільним знаряддям своєї інтернаціоналістичної (у нас польсько-жидівської) класової політики, або, якщо не їм не вдасться, вертучою роботою в внутрі підмінувати заборони української національної культури та їх розвалити, тоби в разі не вийде з неї невідомий „буржуазний“ установ.

Наступ цей є систематичний, есенціальний і ведеться по всім правилам комуністичної стратегії, а його нагальність доходить до кульмінаційної точки все в плані осені, коли то всі важливі українські установи відбудують свої загальні збори.

Пригадаймо собі минулорічні загальні збори „Прогресів“, коли то група інтернаціоналістів, безпристрасним терором, хотіла захопити провід „Прогресів“ у свої руки і зробити її розсадником інтернаціоналістичних ідей. Та інші були в минулорічні загальні збори „Рідної Школи“, на яких комуністи та їхні прихильники доклали всіх аугелів, тоби спанувати українським приватним шпільництвом і таким чином добити європейську виховувати молодь у божаному для них напрямі.

В якому напрямі ведеться праця у тих установках, що їх змогли спанувати інтернаціоналісти, найкращим доказом „Союз українських приватних службовців“ (Супрута). Його президія, без порозуміння не тільки зі загальними зборами, але навіть без рішення Головної Ради, на власну руку рішила, що українські приватні службовці при виборах до Баси Хорих м. Львова мають голосувати не за українську ліству, а за польсько-жидівську ліству т. зв. „Робітничої Соціалістичної“.

Немає сумніву, що в цього року наш інтернаціоналістичний наступ на українські національні установи. Інтернаціоналістична преса вже тепер підготувала „революційний бой“ на загальні загальні збори українських установ.

В числі 47 номерів „Наше Слово“ з дня 11. листопада 1928 розміщено стат-

ти під заг. „Готуйтеся до Загальних Зборів Реалізаційного Союзу Українських Кооперативів“, де зазначається, що щорічні Загальні Збори Р. С. У. К. „мусять відбуватися під знавом боротьби з буржуазним утлюю-клерикалізмом проводом Р. С. У. К.“ Ще одна позиція, на яку дістали аполітичні селяробишні!

Цікаві є „арматини“, які витягають селяробишські „генерали“ проти Р. С. У. К. та якими хочуть здобути Реалізаційний Союз Українських Кооперативів. Поміняючи ілліті, що їх вже від давня старається реалізувати сам Реалізаційний Союз, а які щойно тепер відкрили селяробишські ватажки, як напр.: „умасовлення кооперативів, вичищення кооперативів від лихварських акційних підприємств, які підлягають під кооперацію, демократичний принцип у кооперативі та боротьба з бюрократизмом“ і т. д., зникаючи на боці тиждень класові домагання, як „зміну буржуазного напрямку в кооперативних підприємствах на соціалістичний класовий зміст“, а ще між тими „арматинами“ полі, досі невідомі. „Наше Слово“ заявляє саме, що боротьба з РСУК буде вестися також проти репресій з боку адміністрації, проти закладання кооперативів на Волині, на землі без викупу для безземельного і малоземельного селянства, за робітничо-селянський уряд! Договорилися селяробишські генерали! Виходить, що за репресій, які веде польська адміністрація проти українських кооперативів відповідає РСУК, а поширювати кооперативів на Волині забороняє „буржуазний утлюю-клерикалізм“ РСУК! Що бійство, провід РСУК, по думці селяробишів, нібито розпороджує всею владою в Польщі, бо боротьба проти РСУК буде вестися також за землі без викупу для безземельного і малоземельного селянства та за робітничо-селянський уряд! Селяробишські ватажки — як видно — не від того, щоб засісти і на польських міністерських фотелях, та утлюю-клерикалізм провід РСУК не дає, бо нібито береже їх — так виходить з їхньої логіки! — для Шкельського, Вартели та ін. отже гурра на РСУК!

Поділяювати з тими 17 точками селяробишського ультиматуму було би те саме, що відповідати на запитання хорої, у висхідній горішній ладі. Іхні тесні говорять самі на себе.

Але мусимо звернути увагу на те, що яким і замаскованим інтернаціоналістам ходить не лише про здобуття про-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНІШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ходу в українських установах, але й про знищення всього нашого національного дорічку. Іх інтернаціоналістичну думу коде те, що українці починають працю на економічному полі, що поволі у важкій боротьбі хочуть стати економічно незалежними, що радиться український промисел, а торговля бодай на селі порохидить в українські руки. Тому те так легко кидається вони на „утлюю-клерикалізм“, які „не лише в „Пресвітах“, але й у кооперативних центрах позасідали не для параді, а на те, щоб ба-замутити працюючий люд, щоб він підтримував „український промисел“ та йшов до „свого, себто підтримував українську буржуазію“. („Наше Слово“ ч. 47).

Не дивно, кидається тепер і боротьба, яку повелено проти Т-ва „Дністер“, а якої продовження заповідає „Судиб-ник“, орган „Синьра“, що опинився в руках інтернаціоналістів. Не дивно, що і напад на „Народню Торговлю“, „Центросоюз“ і т. д.

Врешті-решт дійшло шило в мішал! Наші інтернаціоналісти точно винюють доручення волюнтарного комітерном польсько-жидівського пролетаріату і обіцяють нищити українські економічні установи, щоб український пролетаріат віддав свої важко заправдані гроші жидівсько-польським буржуазам.

Мусимо застати собі, що не лише польські політичні чинники, без огляду на партійні їх різниці хочуть знищити український культурний дорічок, але також наші інтернаціоналісти добровільно станули з ними в один ряд, та широким помаганням у їхніх зусиллях. Тому то готуємося до Загальних Зборів наших установ і там скажимо руйнівникам українських національних здобутків: Здадена від українського національного дорічку. Кооператор.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

Після львівських подій.

„Ми старорусини хочемо жити в згоді у спільній вітчизні“.

Краківський „Листогради Курер Подзєсний“ з 11 листопада п. р. приніс під поштовим заголовком листа, якого приєднав до нього редакція мововільського „Голосу Народу“. В листі тим — читаємо в „Л. Кур. Подз.“ — редакція („Голосу Народу“) жалеться, що польська преса всіх „русинів“ трактує як українців. Тимчасом так не є. Українці, то лише частина „рускої“ суспільності. „Відноситься (не вже читат з листа. — Ред.) вони ворожо до польського народу і від часу до часу уряджують неспокій (навали), що стверджують їх неспокій до всього що польське, а ми русини, за-ні-старорусини, живим за австрійських часів і тепер живим з польським народом у гармонії та згоді і з тої причини нас неважко уявити українці так само як поляків“. Далі пригадує лист (не вже пише „Л. Кур. Подз.“), як то австрійці творили український рух, як фортували (sic!) українці перед поляками (II). Польська преса, трактує всіх „русинів“ як українців, веде неспокійно далі австрійську політику“.

„Ми русини — не вноє цитат із листа — мусимо застеретися проти приписування нам „геройських“ вчинків українських „мозолинів“, тих німощких аничарів, які нас русинів неважко уявити ще більше ніж поляків. Ми стоїмо і стоїмо все на „своєму“ ґрунті, метою нашою є шире побратимство і згідне співжиття з польським народом у спільній вітчизні, до якого прагнемо при допомозі культурних засобів і тихої, спокійної праці. Бо нашим гимном є: „Мир вам братя, мир приносим“.

Отже правдива ідіалія! З запалом кида-

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

ється в її обіймні сентиментальний публіцист з „Л. Кур. Подз.“ і на радощах пише: „Вимовні слова, які витяємо з правдивого радості! Довказують вони, що частина „руского“ народу не хоче навіть слухати про нову політично-національну назву українців, але лишається при старій історичній назві русинів і при старих і стільки віках випробуваннях (!) гаслом співжиття з поляками!“ От і радості для краківського сентиментального шокерина!!

„Правдиві українці стоять рука в руку з Польщею“.

Очевидно, що „Листогради Курер Подзєсний“ не хоче задовольнитися самою тільки ідіалією зі „старорусинами“, бо шукає ще й за ідіалією з „правдивими українцями“. Він її дуже легко і знаходить. Під згорі наведеним заголовком міститься він у числі в дня 12 листопада п. р. дуже „вимовного“ листа від управи жидівського відділу українського центрального комітету, який заучить: „Листогради українського центрального комітету Різносполитой вважає своїм моральним (!) обов'язком подати до відомо польської суспільності, що як його управа так і члени, які складаються з українських козаків і старшин і перебувають тепер на еміграції в Польщі, не мають нічого спільного з українськими заворушеннями (замешками) в Малопольщі (sic!). Управа відділу підкреслює, що українські емігранти боролися в 1920 р. рука в руку з польськими жовнірами проти більшовицької навали і проливали братню кров за волю Польщі, а в будучині з братнім для нас народом будемо боротися зі спільними ворогами, які хочуть знищити нашу і Польську волю!“

Отже ідіалія поширилася! Вже й твориться один бовний фронт і то неабиякий, бо „старорусинсько“, „правдиво-українсько-польське“.

Вартоб на цьому місці навести таке слово „правдивих українців“ з Франції про львівські події та поставити його побіч щойно наведеного слова, та цього ми не можемо зробити з пензурних при-

М. ВОЗНЯК.

Франкова стаття з 1905 року в польсько-українській справі.

(Продовження).

Не потребує підкреслювати їх місць із статтейки Франка, що й сьогодні не втратила на своїй актуальності у відношенні як до нашої, так і до польської народи. Хто слідить хоч трохи за нашим життям і польсько-українськими відносинами, тому аналогія впаде в очі, хоч тут і там треба брати також під увагу змінені по війні обставини життя нашої нації в Галичині. Для мене цікавіше питання, чому Франко не вислав своєї статтейки на задуману адресу. Правдоподібно склалася на це дві причини: одна це його постанова, зроблена з приводу нагінки польської преси на нього за німецьку статтю про Міцкевича як поета зради, покинути „на завісім експериментування з працею на двох загонах“ і дати собі слово „присвятити всю свою працю своєму рідному народові“, а друга це поява листопадової книги краківського „Światu Słowiańsk-ogo“ з статтею його редактора Фелікса Конечного п. н. „Czy będzie zgod?“, властиво аложеною з двох статтей: перекладу статтей С. Ефремова „Чи буде суд“ із „Киевских Откликов“ і власної статтей редактора польського місячника.

В своїй балаканині найшов Ко-

нечний обопільне сердечне слово для українців і поляків, а саме ось яке:

„Речі й відносини склалися так, що рішуче становище припадає не осередкові нашого оселення, але дальшим пограничникам. Без уваги на Львів можуть порозумітися Краків із Києвом, чи навіть із Полтавою. Червона Русь трапляє тепер і мусить утратити примат Русі, відколи як там над Дніпром і Десною стає до політичної праці. Вони є тепер тільки додатком до тієї великої Русі й вони до нас мусять стосуватися. Наступає зміна головної української квартири... В кожному разі не левне, що польсько-українські відносини рішатимуться не у Львові“.

Тому на думку Конечного поляки й наддніпрянські українці не повинні „ужити себе обопільно проти себе“, навпаки, „хай кожне з нас має якнайбільше, а одна сторона хай завісім й постійно помагав другій все досягнути“. Бо й „з Руссю порозумітися тим легше, що життєві польські інтереси є не над Чорним Морем, але над Балтиком, і не над Дніпром, але над Одрою“.

Виводам польського автора присвятив Франко першу частину своєї статтейки „Русько-польська згода і українсько-польське братанство“ в січневій книжці „Літературно-Наукового Вістника“ за 1906 р. готової й надрукованої вже в другій половині грудня 1905 р. Слушно підніс тут Франко, що стаття Конечного це одно з кілець у ланцюзі спроб поляків дійти до якогось порозуміння з наддніпрянськими українцями по катастрофічному повстанні 1863 р., із спробою зеднання Драгоманова, з братанням із Кулішем і потім з Кониським, із переговорами в Києві, що їх плодом була „мова ера“, то-що. Хоча стаття поль-

ського автора, написана більше політичним, ніж холодно-публіцистичним стилем, давала Франкові значно мало ясності й конкретного, щоб варто було широко розписуватися про неї, але так він узяв за перо й почав у другій, більшій частині своєї статтейки розмову на порушену тему з огляду на неї та з уваги на деякі симптоми життя й змагань на Україні.

Правда, у Франка мигнуло питання, чи йому „опльованому і виклятому польською пресою, ослабленому ненависником усього польського“ забирати голос у справі поєднання українців із поляками, що зустріється з недовірям із польського боку, та Франко мав на увазі з одного боку важність моменту, а з другого боку поклик до згоди збудив у його душі сильнішу реакцію, ніж у кого іншого. „Надто — писав Франко — я потроха маю право забирати голос у тій справі, як одинишій може українцеві, що не зрікнувся свого характеру і своїх національних поглядів, працював серед поляків і пройшов, значить, практичну школу того, до чого тепер теоретично, самим чуттям і „сердечним словом“ покликає українців із над Дніпра д. Конечний“. Словом, абстрагуючи від усяких особистих досвідів, забрав Франко голос у справах, що їх порушив Конечний, не як чужинець, але як чоловік, і зміє „ще раз і ще раз відчувати всякий ширший поклик, маючи в душі основою ширшу любов до своєї нації і бажання — мати її життя як найкраще впорядковане, отже тим самим бачити її в відносині до її суспільств як найкраще уложеним“.

З часткових фактів виводив Франко загальну конклазію в формі „не

робимо собі ілюзій“, бо „руссько-польські відносини не поема, не ідіалія, не математичне порівняння, а тяжкий суспільно-політичний проблем“. Ілюзія це приходить до українців з голими словами по стільки гірких досвідах від 1648 р. Ілюзія не дурити себе щодо натури обопільних відносин українців і поляків, бо вони ніколи не були поємом, ідіалією, добровільним союзом „wojnyuch z wojnymi, gównych z gównymi“. Навпаки, це була „довговікова боротьба невірних і нерівних“, а поляки, як сильніші й вільніші, „дасі і всюди витягали з того воєнного стану всі конвенції“, які тільки були в їх можності, на нашу некористь. Той зпоміж них, хто широкі вловні свідомо признає це, буде нашим першим певним союзником у праці над розумнішим і гуманнішим уладженням русько-польських відносин.

Та й не треба дурити себе конвенційною брехнею, буцім-то що Бог залучив, чоловік хай не розлучає, бо „залучили нас історичні обставини, насильство, якого ми не в силі були відвернути, хоч і часто, від самого початку, протестували проти нього і клали голови в тих протестах. Злучив нас виключно польський, а не наш інтерес, то й годі ж жадати від нас, щоб ми ще й тепер, коли світ змінився і наші очі отворилися, посвячували свої хоч найдрібніші національні інтереси для тої функції історичного шлюбу, який усе був нам ненависний, бо ми відчували його шкідливість для себе. Наше спільне життя на отсій землі було, є і мусить бути боротьба за національне і соціальне становище. Від нас обопільно, Поляків і Українців живих тепер і тих, що поий-

4) З „Киевских Откликов“ ч. 245 з 7. листопада 1905 передрукувала статтю С. Ефремова „Діло“ того-ж року в ч. 241 з 9. листопада

тий. Тоді може й „Іл. Кур. Цола“ довівся би, що не всі „правдиві українці“ так думають, як любинські. Наша редакція дістала телеграму від б. учасника армії УНР з Франції. Вони теж боронили в 1920 р. „рука в руку“ з польськими жовнірами „обороняючи — як стоїть у телеграмі — польський парід“, але ніржньо, як відмінно ставляться вони до львівських подій! Вони навіть повідомляють телеграфічно, що зобразили складки на покритті втрач в українських установах, хоч і доту економий та важкий емігрантський хліб.

—0—

АРЕШТОВАНИ.

Львів. Для 8. листопада арештувала поліція на Переземіні у Львові студентів Андрія Притуляка і Львигіна Робака, що проходили попри польський пам'ятник відчували написи.

РАНЕНІ НА ПЛ. СВ. ЮРА.

Вечером 1. листопада в часі відомих подій ранено поважно д-ра Пальківського Костя, адвок. коніпл. з Борщова, якого перевозав д-р Варівський і в. Нестерівця.

АРЕШТУВАННЯ В КРАЮ.

В Бережанах арештувала поліція гім-азіяльних учнів: Шмуговського Михайла, Галія Василія, Душника Володимира, Якимця Федора і Бориса Івана. Причиною арештування є те, що названих по-суджують у битті шиб.

У Гвізді арештований студент університету Теофіл Руданський. Причиною арешту має бути те, що названого по-суджують у вилтї польського правору з будинку українського Народного Дому.

Ходорів. 10-ті роковини незалежності Польщі привнеси для Ходорова пілька арештувань і резайі, а притомно до того був факт, що ніким неспроздженний, що в суботу вечером невдовола рука кинула камінь у вікна польського Сокола. Це викликало павіку серед айраної там публіки, та спривинно стріли. Стріли приписують українцям. Арештовано в тій справі д. А. Якицьку учтв. Р. Ш. студ. І. Василія, дир. ПОК Р. Дуткевича і д-ра А. Строніцького, з яких троє перших випущено в неділю вчором.

Громадянина! Чому не став Ти ще досі членом Товариства „Прогресс“?

дуть по нас, буде залежати не те, щоб та боротьба щезла, закінчилася якимось бенкетом та „staropolskim kochajmy się“ — таких фіналів народне життя, оскільки сягає наш досвід, зовсім не знає. Від нас і наших спадкоємців буде залежати, які форми прийме та боротьба: чи ті новочасні, цивілізовані, гуманні, авторені історією щасливіших від нас народів, ті, що виробляють силу і окрилюють духа обох боєвих сторін і значать свої сліди обопільним збогаченням цивілізаційного скарбу, — чи ті дикі, варварські, руйні, якими так часто дорікають нам польські проводирі та до яких самі пхають нас свідомо чи несвідомо своєю перфідією, своїм визанском, своїм нераз аж надто виразними провокаціями“.

І не можна дурити себе ілюзією, що полякам удасться дійти до польсько-українського порозуміння з Київом понад головами Львова, бо „хто виступає з таким гаслом, чи-слить на людську наївність. Там у Києві живуть іще Українці, що знають Поляків лише теоретично, як співязанів у спільній тюрмі і співмучеників під спільним кнутом. Там обопільна симпатія ще не закаламучена несмаком ні по якій спільній акції. Але шож Полякам за користь із такого союзника, який вступає в союз найвою дитиною? Невже вони не переконалися досі на галицьких „нових ерах“ та „нових курсах“, що варт наївний, нетямучий, короткозорий союзник? Його познати не штука, його одурити не великий тріумф, його викрити потім не свідчить ні про яку благородність, але результат такого експеримента лягає страшним мінусом у біляс обопільних відносин“. А в тім не треба дурити себе обопільно

Сойм.

Справа зльовиктованих службовиків на комісії закордонних справ.

В п'ятницю дня 8-го листопада ч. р. відбулося засідання Соймової Комісії Закордонних Справ у справі ратифікації семи різних міжнародних договорів. На н. р. л. ку нарад поставлено також ратифікацію римського і віденського договорів, які відносяться до емеритального визнавання буванних службовиків австрійсько-угорської монархії. Римський договір прийняла Комісія без дискусії. Він має для наших службовиків менше значіння, бо відносить ся до емеритального заосмотрення тих службовиків б. австрійської монархії, які у хвилі розпаду Австрії були вже емеритами. Довша дискусія відбулася по рефераті посла Лібериана зид віденським договором. В дискусії забирає голос посол Володимир Целевич від Вишні Української Парламентарної Репрезентації. Він висказав жаль, що віденський договір так пізно приходить до ратифікації, коли ти-сенчі зльовиктованих службовиків української народності примиряють з голоду. Вказав, що по ратифікації договору буде конечністю зміна польського емеритального закона та звернув увагу, що адається помилково в договорі ужито слово „урядник“ замість слова „службавик“. Референт міністерства закордонних справ заявив відносно слова „урядник“, що це мабути помилка, зроблена при перекладі з французького тексту. Народи Комісії відложено до тої хвилі, коли урядовий референт подасть ближчі висноження щодо слова „урядник“, а посол Целевич прохав предсідника Комісії скоро еллікаті її позовно для подальшої так важкої для українських зльовиктованих службовиків справи.

Останні вісти.

Львівські події перед соймом.

Відкинено нагальність 3 внесення, внесення ББ ухвалено.

На засіданні сойму 13. листопада розглядали внесення пос. клубів у справі зльвівських подій. Внесення клубу ББ мотивував пос. Левенгерц, зисовуючи перебіг чотирьохгодів подій у Львові. Описав мотивував нагальність внесення НД клубу пос. Ст. Стронський, що вперше промовляв у цьому соймі з трибуни.

Ілюзією, „що ми можемо заключити якийсь союз, дійти до якогось спільного діла, змазавши все минуле, забувши всі давні урази. В індивідуальних відносинах се може й можливе і пожадане; а міжнародних се не лише неможливе фізично і психологічно, бо тут же ми самі — продукти тих відносин і наші індивідуальні діла сплітаються з безліччю інших індивідуальних діл і плодять нові продукти, незалежні від наших намірів і нашої волі, — ні, тут се навіть було би шкідливе і глупе, значило би самохіть засло-нювати собі очі на те, що сталося і чому сталося, на жерела і коріння того, що діється і що мусить діятися завтра і позавтра, значило би приступати до діла наосліп, згорні відбирати йому можливість усякого успіху. Історичні факти не падають із неба готові, а виростають помалу, органічно з історичного минулого. Шож значать ті поклики до нас, щоб ми не тямали свого минулого, не зглибляли його, цуралися своїх традицій? Чи ми обертаємося до Поляків з такими покликами? Коли б ми чого могли бажати від них, то хйба того, щоб і вони глибше зникали в духа своїх традицій, а фундаменти своєї і нашої історії. Тоді певно не були б можливі такі дитячі вибрики польських учених, як малювання портрета Хмельницького з осяяними вухами або як представлювання всеї нашої історії як одного ряду варварства, розбоїв та безмисних руйн“.

(Докінчення буде.)

Добро „Прогресс“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

З черги мотивував негайність внесення Українського Клубу пос. Загайкевич. Український Клуб домагається розслідування цих подій не урядовими властями, а надан. соймовою комісією. Органи держави, поліція, львівський воєвода, акційні міністр ви. справ у соймі не завагаючи видати свій осуд односторонньо, заки ще розглянули справу. Так свідомо пересу-вається ядро справи на іншу платформу, а чейже фактом є, що дня 1. листопада українське населення у Львові було винате знів права. Вулицями переходило польське населення та нищило довголітній культурний та економічний дорібок українців. Шкоди українцям вносять о-коло мільона п'ятьсот тис. зол. Власти безпеченства не найшли часу чи теж охоти, щоб не допустити до цього, а п. міністр не найшов тут ні одного осуджу-ючого слова для тих ексцесів. Хто ушко-див польські пам'ятники, не знаємо, а ес-таки поліц. комунікат принісав цей вчи-нок українським студентам, а польські органи — замість перешкодити таким вістиам, пустили їх на жир безкритичної протнукраїнської психози. Вже після пер-ших подій ми повідомили та перестер-ли власти безпеченства, щоб не допусти-ли до дальших ексцесів, але ці власти, що нібито є такі енергійні, не змігли про-тиставитися дальшим заворушенням. У-країнський Акад. Дім облягли, а поліція не арештувала нікого з польських екс-цесивів, зате арештувала 100 українських студентів. До Львова спровадили спец-слід. суддо з Коломиї, званого із неспри-хильного відношення до українців. У на-ступі на Український Акад. Дім брали та-кож участь війська, відкинувши з цитадели три салви в той бік, а тих ексцесів вла-сти навіть не осуджують. Львівський воє-вода сказав, що нічого на світі не діється без причини та що ексцеси були від-платою за знищення польських пам'яток ил. А прецінь із українського боку не бу-ло такої реакції за знищення пам'ятника Шевченка та пам'яток українських во-ків за волю. Таке пасивне становище властей безпеченства є на будуче небез-печною заохотою тай вже тепер заох-чує воно польську пресу до підмажуван-ня. Заборонили нам фотографувати зни-щення, але востати найшлися „дивотла-зи“, які не послухали тої заборони (бесід-ник показує кілька фотографій). Слова міністра в соймі, що поліція була аж за-наздо поблажлива та що заохочення у-країнців не заслуговують на віру, зисовують бодай ясно політику уряду супроти укра-їнців. Ми застерігаємося лише проти тво-рення казки, начеб діяльність україн-ських провідників була ізольована. За ве-ли є весь парід.

Опісля мотивував нагальність внесення клубу радикалів пос. Клим. Потім при-ступили до голосування. Ухвалили лише нагальність внесення клубу ББ, яке закиє уряд, щоб докладно розслідувати події та витягнути із того відповідні конвенції. Інші три наглі внесення, а то внесення Нар. Клубу, що домагається покарання не лише безпощадних виновників але й організаторів і їх керівників і зв'язання діяльності українських товариств, далі внесення Українського Клубу, щоб ви-брати надан. слідку сойм. комісію, про-димією воєводи Голуховського та про-виплату відшкодування для осіб і інсти-туцій, які потерпіли наслідком тих подій, а акційні внесення рад. клубу в тій спра-ві — відкинено. Всі ці внесення будуть предметом нарад адм. комісії як знач. внесення. За українськими внесеннями голосували лише українці, посли неполь-ських народів і соціалісти.

НАСЛІДНИК Д-РА РАЙНЛЕНДЕРА.

У зв'язі з побутом львівського воєво-ди Голуховського у Варшаві ухвалили перенесення гродського старости у Льво-ві д-ра Райнлендера в стан споминку. У-ступлення д-ра Райнлендера є в зв'язі з львівськими подіями. Крім того наступить зміна на становищі команданта держ. по-ліції у Львові й зміни на становищах у львівській слідчій уряді. Наслідником д-ра Райнлендера на становищі гродсько-го старости буде кап. Кльот. Кап. Кльот обіймає становище льв. гродського ста-рости вже цього тижня. Він походить із Галичини, а досі був офіцером для спец. доручень міністра військ. справ ген. Ко-нажевського.

ПУАНКАРЕ ІДЕ ДО БЕРЛІНА.

Пуанкаре сказав журналістам, що в зв'язі з переговорами в справі союзних

БЛІДНИЦЮ неокров-ність усуває ділає зміцнюючо, а джидваючо, побу-джує апетит, неокнений середник для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофурского, нини хінов-закізне на еспанській назиді. До набу-та у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 423 зол., піл 240. У власних інтересах жадати виразно М-ра Кшиштофурского нини хіново-закізне. Laboratorium chemi-farm. Mr. M. Krzyzstoforski, Tarnów, 774 9-7

догові у найба. часі Іде до Вашингтону, Лондону та Берліна.

ПЕРЕСТРІЛКА НА ПОЛЬСЬКО-РАД. КОРДОНІ.

З Вільня повідомляють, що 11. XI. на польсько-рад. кордоні біля стражонні Марківці трьох людей острілковою па-трулю КОП. Були це пильні Туревич, Ше-ресаско та Кованко. Патруль збіла Туре-вича, а Шересаско зранила. Кованка арештували.

БУРЛИВА БЮДЖ. ДИСКУСІЯ.

„Хайла“ повідомляє: На засіданні сойму 13. XI. йшла дальше бюдж. дискусія. Пос. Бачинський (укр. рад.) ствердив, що потреби українського народу в бюджеті майже поміщено. Бе-сідник зовсім не обманюється в справі у-українського університету й будови у-країнських шкіл, як цього сподівається пос. Хруцький. За десять літ існування Польщі українці переконалися, що Поль-ща йде шляхом, промощеним заводниками. Усі адобутки українців у Сувш. Ав-стрії потім польська держава їм відібрала. Навіть нашу країну назвали Малополь-ською. Не тому, що там мало поляків, але щоб кожен думав, що там живуть самі поляки. Як нам колись було прикро, що нашу батьківщину назвали Привислян-ським краєм, а тепер востати відбираете нам нашу назву. Коли вам може не подо-бається назва Галичини, то можете її на-звати Черв. Русь або бодай Червоний ми Горілами. Ці назви мають бодай істор. умотивовані назви. Наше відношення му-сить бути таке як відношення уряду до нас. Всі гряди доцільно змряли до ослаб-лення українського народу. Описав бесід-ник закинув мін. Складковському, що при виборах потоптав виб. свободу. Тут мін. Складковський просить маршала, щоб прикликав пос. Бачинського до порядку за слово „мельнось“. Віцемарш. Чет-вертинський каже, що в гаморі не чує агаданого слова. Пос. Бачинський прига-дує далі слова мін. Складковського, що поліція не була винна за львівські події. Мін. Складковський: Була винна, бо була закидано поблажлива. Ці слова міністра викликали великий галас серед українсь-ких послів. Віцемарш. Четвертинський звертає увагу, що львівські події є пред-метом окремих внесення. Пос. Бачинський далі атакує міністра, що коли цей усту-пить, то на його місце прийдє поліцай. Віцемарш. Ч. знову перериває бесідника-ні, погрожує, що підбере голос. Пос. Ба-чинський: Бійте далі, пане міністре. Ми не маємо страху, ви скорше доведете до того, що цей чирак, яким є українська квестія, трісне. Панові Складковському завдячуємо зсолідаризування всіх укра-їнців. Респект будуть лише віпористі Коли азучимось з іншими меншостями, азобудемося на стільки сили, щоб ви-зволитися. Віцемарш. Ч. прикликає пос-ла Б. знову до порядку. Пос. Б.: Ми не виіємо бути нешпрі і кричати на поль-ських шляхти: „Пши тобе стоїми і стаць хцеши!“ Кажемо відразу, що ми тут про-ти нашої волі та що напружимо всі сили для здійснення принципів самовизначення народів про себе. Відношення наше до уряду зисовуємо щиро й отверто, голосу-ватимемо проти бюджету вже в 1-ому чи-танні тай всі бюджети так довго будемо відкидувати, доки не признає наших прав на самовизначення.

60-літній ювілей Прогрессу відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спільність зі згошеннями в члені, надсилайте вкладки й іншим пригадайте!

НОВИНКИ

— Її покриття шкіл, заповідників де-монстрантами в друкарні „Діла“ адожи-п. Онуфрій Солтис з Тернополя 40 зол. замісь подяки за привоуд смерті своєї дружини б. в. Марії Солтис.

— Як на Львів це знавато. Дирекція міського театру дістає від магістрату в аренду на 10 літ ще одну сцену на ведення театру, а саме сцену баштового офіційного касина. Як показує дотеперішній досвід, навіть сцену „Великого театру“ є за велика на потреби львівського населення від часу як виникло кіно.

— Успіхи українського амагуна. Відомий світовий амагун Гаркавенко, що приїхав на виступи до львівського цирку під кінець амагунів, складає що-вечора домами своєї небувалої сили, зручності та атлетичної техніки. В останній день показав він прегарно збудованого берайнського Келера, виграв на один пункт більше з кандидатом на першу конкурсну нагороду французом Пошофом і вчора показав виступи з Познані Пінського у мент, коли всі вважали ситуацію Гаркавенка програмою. Методи боротьби Гаркавенка різняться чимало від засобів інших амагунів, які не мають цієї легкості у зміні критичних позцій та в наступі на противника. Нині, вівторок вчора, він став ще раз до рішучої боротьби з найсильнішим противником Пошофом, атлетом арієнованим і зі силою рівномірно розкладеною на всі частини свого прездоного молодого тіла. Характеристичне те, що різноманітні циркові публіки не скриває своїх симпатій для сили та зручності Гаркавенка, що вносить у боротьбу навіть нотку погідного гумору.

— Бандитизм. У Паникові, доліського пов., бандити напали вночі на хату священика М. Вілеського і забрали йому 700 зол. і золоті годинник. У Микудиничині напали бандити на скляничку місцевої деревної фірми, коли він ішов до хати з 65 доларами і 3615 зол.; гроші та зброя пропали. У Яворові (Косівщина) напали вночі бандити на хату господаря Хризуляка і забрали 2000 зол., застрілили його, після бійки.

— Річні вістки. У Тірані почав виходити перший денник альбанською мовою „Газетер“. Є щоденні народні: спершу мають державу та короля, а пізніше газету! — Від 15-го ч. м. ціна хліба в Парижі підвищена на 5 сантимів: кілька хліба коштуватиме 2 фр. — Америк. пароплав „Вестріс“, що йтихав з Нью-Йорку в Європу з 360 людьми почав тонити на Атлантичському океані. — Чечерін вибирається лікуватися з Вісбадену на Сиднію. — Села Томської округи не можуть дати собі ради з медведями, які приходять у село і на очах селян забирають худобу. — У Берліні було за день 3 автомобілів катастрофи з 8 жертвами. — У Москві помер голова „Червоного Хреста“ Соловйов, що був одночасно комісарем народнього здоров'я. Соловйов — бувш. царський дипломат, що служив у Мадриді. — Біля француз. містечка Еаре авто фармера Піко розбилося об дерево, а Піко з розбитою головою впав на дорогу. Кілька км. звідси пізніше їхав туди міністр закорд. справ Бріан, який підняв раненого і відвіз його до найближчого шпиталю.

— Вістки з Польщі. Польща матиме в новій році посольство в Лізбоні, консулат у Дубліні, конс. агенцію у Владивостоку, консулат у Люксембургу і три свої посольські будівлі: в Ангорі, Кенігсбергу та Софії. — У Варшаві відчинили при м.ст. торгівлі окремих інститут, що буде досліджувати зріст і упадок цін, їх причини та наслідки. — У Кракові померли одночасно два професори університету: Ян Лось і А. Лобачевський.

— Рекорди. В Югославії, в Новім Саді, відкрили фабрику фальшивих дигарів, якою провадив маляр Бичек; він звинувачений у крадіжці, що не фізично централь в Будапешті, що належить до „Союзу відродженої Мадярщини“. — Жінка одного залізничника в Німрі (Ірландія) народила одночасно четверо здорових хлопців. Так пише англійська преса, що має звичку точно перевірявати сенсаційні факти. — Один із найбільших революціонерів Троцький поїхав мов буржуазний ретроград на „Індекс“: його книжку про сучасне становище в СРСР офіційно заборонили. — У Нью-Йорку є актор Італієць Франческо Самеріо делла Сінтія, що виступає під псевдонімом Франк Валентіно і є двійником Муссоліні: крім незвичайної схожості у вигляді з ним, має його вік, вагу і стиль життя. — В американських степах Джорджіа, Техасі та Техасі уткнуло одночасно 40 вівців, підчас шоденного проходу, покористувалися автами спільники, що ждали на них недалеко.

— Боротьба з раком. Лікар з Копенгагена д-р Андерс Фріс подає до відома світові, що він наповів шлях успішної боротьби зі страшною недугою рака. Засобом цієї боротьби мають бути металеві солі, встановлені при допомозі випарів радю. Металеві солі випускаються в людській організм і вони звичайно клітинні. Вони є радикальним середником на бронхі, дифтерію, іскіас і запалення легенів. Це за пів року Фріс сподівается довести свої дослідження так далеко, що його середник справиться з недугою рака.

Театри.

Великий Міський Театр:
Середа 14-го, г. 7-30 веч. „Ташинча дана“.

Четвер 15-го, г. 7-30 веч. „Милосердя“, драма К. Готтвортського (премієра).

Кіно.

„А-ла-ла“ „Кохання та солози Шо-пена“.

„Лев“ „Дикунка“.
„Ола“ „Еспанський соловій“.
„Палло“ „Янгол вулиці“.
„Фатаморганна“ „Зов змієвін“.

Листування Редакції.

Союз бувш. учасників армії У. Н. Р. у Парижі. Телеграму дістали; з пензурних оглядів друкувати не можемо.

Нові книжки.

Ілюстрований Календар „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“ на звичайний рік 1929. — Річник 1. Виданий в 30-ліття існування травного господарського Товариства „Сільський Господар“ у Львові. Вінета й наставни роботи арт. май. д-ра І. Іванова. Львів, 1928. Коштом і заходом „Сільського Господаря“ у Львові, вулиця Зі-норовича ч. 20. Книжка обіймає 246 стор. друку + 35 сторінок самої календарної частини + 48 сторінок анонсів. — На альбому складаються такі статті: А) У загальному відділі: інж. Ю. Паванковський: З 30-ліття „Сільського Господаря“ (нарис з історії праці українського організації різниці); інж. Е. Храпанний: Західно-українська сільсько-господарська вистава „Українське село“ у Львові в 1929 р.; інж. В. Воробець: Відрізняє полівозів господарства; інж. Е. Храпанний: Перед першим українським сільсько-господарським конгресом у Львові в 1929 р.; Б) У відділі хліборобства: інж. І. Лапчук: 1) Як розпочинав ужити штучні гної в своїм господарстві? 2) Кілька слів про азотні гної; 3) Своє кірця збіжжя з морга; 4) Ні на одну годину не лишайте не переораного рілля; інж. І. Рішавий: Німеччина буряків; інж. В. Вакуловський: Чому випріває наша озимина?; о. Іван Нагурський: Перелог; інж. М. Творило: Як є роди ґрунтів; інж. Гр. Думка: Бактерії — прихоті хлібороба; інж. Б. Водичень: Новий спосіб обрізки лемі або фрезування; інж. В. Вакуловський: Скільки кілограмів зерна треба висіяти на морг?; в) у відділі луговодства: інж. Ю. Павликовський: Карпатські полонини; інж. Гр. Герасимович: Спосіб на торфяних болотах; інж. Вол. Кузьмичев: Гноєння сіножатей; о. І. Нагурський: Дещо про пасовисько; Г) у відділі садівництва і городництва: інж. Н. Гнатівський: 1) Від чого залежить урожай садів та як його забезпечити; 2) малий домашній сад чи великий торговельний? 3) Садок на підмокнутих ґрунтах; 4) Прихоті садівництва; 5) Помідори; 6) Полуниці; 7) Рабарбар чи ревень; Мих. Бардега: Відкіля взяти дичок?; д) д-р Баудин: Рак — найбільший ворог саду; М. Бардега: Овочеві куші; е) у відділі плекання сільсько-господарських тварин: інж. Ю. Павликовський: Позначки молочности у коров; інж. М. Олішник: Годівля молочної худоби; інж. В. Воробець: Що розказувала „краса“ „дівчій“?; П. Гнатюк: Бугайова політика; Я. Гр. з Ч.: Як зважити свиню без ваги?; Д) у відділі сільсько-господарської ветеринарії: М. Стахурський: Як рятувати тварину в нагалих випадках занедужання?; д-р мет. мед. Д. Николевич: Зворотні хвороби: Календар вагітності домашніх звірят. Далі йдуть ще такі відділи: Е) Молодство; Ж) Меліорація і комасяція; З) Риболовство; І) Птахівництво; І) Пасічництво; Н) Шовківництво; К) Куток господарні; Л) Лісоводство; М) Хліборобські організації в нас і в чужині; Н) Сільсько-господарська кооперація; О) Сільсько-господарський промисел; П) Всячина; Р) З широкого світу. У відділах, де статті не названі, є тих статей ще 42. Вже з того видно, що альбому незвичайно різноманітний та багатий своїм змістом. Він обіймає не тільки всі діяння сільського господарства, але й сільсько-господарський промисел і кооперацію. Тому то й сам його поручити нашим дітям для масового поширення в народі. Само видання старанне і зверхнім своїм виглядом чепурне.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

4 залізні ліжка (2 з дратвини сіткою, 2 з матеріальними вкладнями), 4 ліжні шафи, в добрім стані, продасть дешево „Народна Гостиниця“. — Зголосувати-ся у портієра від год. 11—12. 914 2—2

Отсею дорогою складаю 8П. Панам сев. д-ру Ів. Горбачевському і д-ру Бог. Електровичеві в Червоно ширю подяку за безперисну обороту мене в знайш карній справі. — Петро Гораль. 918 1—1

Широ дякуємо „Співацькому Тов. Боли“ в Бориславі за звелчання наших весільних обрядів своїм гарним співом. — Ольга і Михайло Лешинські. 922 1—1

Місто повідомлень про звичання Ольги (ні Садівнич) і Михайла Лешинського, котрі відбулися дня 37. X. 1928 р. в Бориславі, складають 30 зол. на українських Інвалідів. 921 1—1

Обіжнина до всіх читачів „Просвіти“ в окрузі Коломи-Городище-Печеніжин. Філія Г-на „Просвіта“ в Коломиї скликає Звичайні Загальні Збори, які відбудуться дня 2. грудня 1928. в год. 12-ї вполудне в салі Народнього Дому. Порядок зборів: 1) Відкриття Зборів і відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 2) Звіт Виділу. 3) Звіт Контрольної Комісії. 4) Удільнені абелекторії учасникам Виділу. 5) Вибір нового Виділу. 6) Внески і даніти. Виділи читачів подбають, щоб на згадані Збори вислали своїх підпоручників, які були вибрані Загальними Зборами ч. аль. а якщо яка читальня не вибрала на Загальних Зборах таких відпоручників, то мусить додатково скликати Надзвичайні Загальні Збори і відносно до постанови статуту вибрати згаданих делегатів. Делегати читальні мусять при вступі до салі Зборів виказатися повновадствами з читальні за підписом голови і секретаря та печаткою читальні. Коломия, дня 3.XI. 1928. — Виділ Філії „Просвіта“ в Коломиї.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

БРИЛІАНТИ, також іншу біжутерію купує по низкій ціні Домбровський — Розважєвські, Львів (Готель Жоржа) Анастасія 2. 2481 23—?

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Віце-цетого Поля ч. 1. (бічна Зеленої) Тел. 92 60. 682 2—5

ПРИЙМУ сейчас жінку, котра займається кухнею і домашнім господарством. — Ближні інформації укажуть Ю. Ломата, Львів, вул. Сенкевича ч. 9. 907 4—5

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВІРОБИ продає за готівку і на рати від десятих літ у місті краю звисна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 118—?

РЕФОРМИ, ПАНХОХИ, РУКАВИЧКИ, Райтушки чисто повинні по конкурентівних цінах. Піпес, Львів, Бойнів ч. 7. 703 10—10

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Д-р мед. ОСИП ГРОБЕЛЬНИЙ

вернув зі студій в Берліні
ординує як попередньо

Станиславів,
вул. Голуховського 20. І пов.
920 Просвітлює лучами Рентгена. 1—2

Д-р МIRON Вахнянин
повернув з Карльсбаду

мешкає і ординує
вул. Сенаторська ч. 11 а
922 від год. 4—6. 3—4

Присилайте передплату!

КАСА ХОРИХ м. ЛЬВОВА.

Управа Каси Хорих м. Львова повідомляє, що з приводу зголошення з групи хлібодавців двох ліст кандидатів до Ради Каси Хорих з включною кількістю кандидатів кожної, яка має бути вибрана кількістю делегатів, згідно з постановою Розпорядження Міністра Праці і Суспільної Опіки з дня 24. березня (марта) 1926 (Д.З.Р.П. ч. 44 поз. 272) розписані на 18. листопада ц. р. вибори в групі хлібодавців не відбудуться. Львів, дня 12. листопада 1928.

Михайло Христовскі
Предсідник Управи.

Сторінки полку легіона, серія I жовтуна

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

412. Пересвітлення Рентгеном. 12—24

ДЕНТИСТ-СТОМАТОЛОГ

Д-р мед. О. Полотнюк-Гробельня

ординує в недугах устної ями і зубів

в Станиславові,

вул. Голуховського 20. І пов.
919 Тел. 434. 1—2

Елегантна Пані

вникає

столової посуду

з альпаки або плятеру

лише від

А. Гальського

Львів, Собієвського ч. 3.

863 а)

2—2

Хочеш бути шофером?

запишись на найліпші

Шоферські курси Й. ГАЙТЛІНГЕРА

Львів, вул. ЗЕЛЕНА ч. 7.

Рівне — 13 Дивізії 3.

Стрий — 3-го Мая 15.

Вписи щоденно. — Пишіть по ін-формації. — Початок дня 23. ч. м. 923 1—5

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

І ЇХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИВІДИ ДО КРАВЕЦТВА

„І РУЧНИХ РОБІТ“

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон і С-ка

Спілка з обл. пор.

2496 Львів, вул. Валога 11 а. 19—1

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно-найліпшою і найвидатнішою фарбою до білос, вапна і малярських пілей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Медіолані і Парижі золотими медалями. 1302 Скільки до набуття. 44—?

ВСІ НЕДУГИ, можеш ви-

ніятих ліків через відтиснення спини. Увільнений від натиску нерв, убиває бацилі і виганяє недугу; гостру недугу негайно, застарілу після якогось часу. Вказівки подає книжка „Простинні хребти“ („Kregarstwo“). Висилає за присланих 5 зол. переказом, або чеком П. К. О. 153089 о. Павловскі, Обарінці, поч. Глубічок великий. 911 3—10

здоровий струї життя, струї дієвості, струї спільної ріки, що пливе до спільної цілі, якою є велика, богата, живуча в спокою держава".

Так мотивував надієсть бабятничого анкету представник анкету ВВ жид Левенгер. Очевидно, що з риторичними фразами та з бабятничо-жидівськими етатистичними й політичними тезами дискутувати несприятливо, а з уявних на пензурні умови то й неможливо. Але всі вони такі вимовні та „переконувачі“, що промовляють безпосередньо і проречно до кожного українця. Тому то й ними більше зацікавлятися не будемо.

Зазначимо ще тільки, що в дискусії над наслідком золотих внесків промовляли між іншими представники Сель-Робу-дності (давніше т. зв. Сель-Робу-дівні) пос. К. Вальницький, а від кому-ністич. Битер. Один і другий, обговорюючи львівські події, націлювали їм, очевидно, своє специфічне освітлення.

— 0 —

АРЕШТОВАНИ.

Спис в'язнів на „Бригідках“.

1. Хамула Володимир, 2. Шеховит Роман, 3. Живовський, 4. Пляшко Семен, 5. Луць Роман, 6. Андрушко Омельник, 7. Архипович Роман, 8. Шинявський Іван, 9. Драган Роман, 10. Кошак Михайло, 11. Соляковський Роман, 12. Мазарушка Ярослав, 13. Луцький Михайло, 14. Соколюк Пела, 15. Ганкевич Олександр, 16. Гела Степан, 17. Рафтинич Володимир, 18. д-р Гнатевич Богдан, 19. Сенція Володимир, 20. Кравців Богдан, 21. Проциш Жигмунт, 22. Проциш Ярослав, 23. Проциш Осип, 24. Сушко Роман, 25. Богачевський Євген, 26. Богачевський Володимир, 27. Дерляк Остап, 28. Дзісь Володимир, 29. Маркус Володимир, 30. Дзусь Василь, 31. Чиж Марія, 32. Мойсевич Софія, 33. Кравцівна Марія, 34. Малиновський Олександр, 35. Зварич, 36. Филіпський, 37. Басович Олександр, 38. Пеховський Євген, 39. Ковалич Іван, 40. Сенік, 41. Жгалюк, 42. Войко Евстахій, 43. Ватилук, 44. Ширба Микола, 45. Щуровський, 46. Барасюк, 47. Вибілюк Антін, 48. Старевський Осип, 49. Подиба Михайло, 50. Лемко, 51. Мурин, 52. Дарія Гордишівна, 53. Марія Конрадівна, 54. Ярослава Конрадівна.

НОВОАРЕШТОВАНИ НА ЯХОВИЧА.

Ковалишин Степан, Ковалишин Василь, Малиновський Антін, Осип Бойко, Євген Лавен, Осип Кошмубо з Бірки.

ВИЙШЛИ НА ВОЛЮ.

Беран Іван, Гичко, Гладкий, Пасічник, Білоостоцький Степан, Радивал Олександр, Євген Юлій Пеленський (сидить ще Євген Пеленський).

РЕВІЗИТ НА ПРОВІНЦІІ.

Для 9. ц. м. перевезла поліція в Турці ревізіт в Андрія Горечка, прив. ур., Михайла Берези, нат. „Нар. Торговлі“, в

помічників Антошова й Царина та Степана Кузьмина, головні місцеві читальні. Шукали за виходом матеріалом та часописом „Сурма“. Ревізіт не дала жадних вислідів.

Для 9-го листопада ц. р. перевезла поліція в Рогатин ревізіт в забудуваних філії „Прогресу“, а спеціальну ревізіт в самій канцелярії філії, яка тривала від год. 6-ї рано до год. 12.30 полудня. Ревізіт переводило 7 поліціянтів. Забрали такі книжки: 10 примірників „Лугань Спіралі“, 1 прим. „Герої капіталу“, 5 прим. „За єдність у трудовому народі“ й 1 примірник „На Корсуні“.

Подано до відома, що 9-го ц. м. перевезла й поліція трує у школі Т-ва „Прогресу“ з Милошані й господарських будинках. Трує тривав від 7 год. рано до 12. в полудне. На мес домогани, щоб поліція предположила письменний наказ, дала поліція письменну посвідку, що трує перевезла „з позачея алази школою“. Поліція не нашла нічого. Імн. Євген Брилинський.

Поліція зі Скольного всіди по селах, в усіх наших установах: по читальнях, кооперативах, „Соколах“, а також і в поодиноких осіб переводила перед 10. листопада ревізіт, шукаючи за зброєю та лектиками. І так для 8. XI. ц. р. перевезла ревізіт в читальні „Прогресу“ в Підгородцях; для 9. XI. в читальні і в кооперативі в Крушельцях; далі в читальні, кооперативі і в „Соколі“ в Корчині, а також у студента філосо. Івана Корчинського, в бібліотекаря читальні Теодора Кирчова, в касієра читальні В. Каричорта, а в майлі в урядові школи в Івана Гавроша. — Такі ревізіти відбулися в усіх по читальнях та кооперативах тутешнього повіту, а також і в Сколім, однак не дали ніякого вислідів.

Справа Народного Дому.

Нові заходи наших „русских“.

На 15. ц. м. скликав теперішній комісар Нар. Дому Мих. Бачинський членів Н. Д. і аніматорів „русских“ на нараду в справі реалізування неправого розважаного Т-ва. Народа матиме повірочний характер і відбудеться в год. 10 рано в селі Нар. Дому.

В тій самій справі їздила недавно окрема делегація наших „русских“ до Варшави, щоб інтервеніювати у відповідних урядових і півурядових кругах. В делегації був Николай Третяк, сеніор Станіславського Інституту (що то, як відомо, прихислений був передчасно позатися на емеритуру) і пром. Сивулак. З чим приїхала до Львова ця делегація, нам невідомо.

Сім мільйонів українців у Польщі мусить дати для „Прогресу“ в ювілейному 11 році сім мільйонів членів. Виладка лише два золоті.

3 життя наших „русских“.

Ще про аїд 6. талергофії

Ми вже інформували своїх читачів про аїд 6. талергофії (про першу його частину), що відбувся у Львові 31. м. м. і закінчився академією в селі Народного Дому. Нині доповнимо наші інформації деякими вітками, які беремо з найновішого (ч. 282—283) „Русск-ого Голосу“, аби наші загал знали, в якому напрямі розвивають тепер аїд наш „русск“.

Талергофський аїд скликав спеціальний комітет, що розвів сильну пропаганду між 6. талергофцями і взагалі між „русским“ публікою за його обіданням. Не дивно, що на аїді в пам'яті страших мук і терпіннь нашого народу в австрійських концентраційних таборах (в першу чергу в Талергофії) явилися численні всі потерпілі, їх родини, а далі взагалі наші „русскі“, бо нем був перегляд їх сід, справжня мобілізація галицького учасностіства. Правда, в аїді (в поході) брали участь і деякі 6. талергофці-українці, але в загальному це був аїд тільки наших „русских“, які й використали його для скріплення учасників у „русскому душі“, для адержання їх в рамках т. зв. „Русск-ої Селянск-ої Організації“ (бувш. „Русск-ого Нар. Об'єднання“).

Подяного у нас опису ранішнього торжества не будемо доповнювати нічим, бо наш опис був доскільки об'єктивний і вірний. Ми хіба тільки простежимо фактистичні цифри про цей аїд, які знаходимо в ужгородській „Русск-ім Вістнику“. А саме: в поході не було більше як 2.000 учасників („Р. В.“ подза 12.000!), що стверджувало перед нами більше число осіб, які добре бачили підлий похід свідчення було ок. 70 (66 в ризах і 3—4 в хорі), а не 290, як подас „Р. В.“; візів ок. 20 (а не 150). Все те цифри згідні з правдою, яких не маємо причини ні прибільшувати ні применшувати.

Пополудні, як сказано, була в Нар. Домі святоточна академія, яку відкрив Г. С. Малец. Після того вибрано почесну і ділову президію. Почесну президію творили: 6. посол В. Курілович, о. В. Милитка зі Струтина В., о. І. Ставчан з Висопька, Г. Мулькевич з Каміньки Стр., о. В. Гелетонич з Колова, К. Миронюк-Залчук з Мишина, о. І. Білинкевич з Гриньович, о. Г. Полянський з Воютин, І. Болан з Лемківщини, Ф. Скоробо із Звертова, Б. Процик із Пресовець і Л. Старинський зі Знесіння. Склад ділової президії був такий: о. Роман Чайковський із Батятич — голова, д-р М. Крижановський із Львова і П. Янів з Підмихайли — заст. голови, студ. Роман Максимович і Олег Луцьк — секретарі.

Предсідник о. Р. Чайковський повитав аїд, а зокрема прибулих здалека гостей: делегацію Закарпаття в складі д-ра

С. Феніка, д-ра Е. Вальницького, М. Грабця, д-ра Стасева і Навроцького, посла Королів з Берестя, 6. посла Серебренникова з Варшави, адв. В. Перенцева з Крем'яни, Туровича з Володимира В., В. Іванова з Варшави, П. Юрієва з Вельна й ін. Опісля о. Венгиринич задекларував провінційного в Талергофії мученика, сел. Мойсея Слободацького з Дуківця, пов. Соколя, яку він зобразив по-мітно для стороні і зберіг до нинішнього дня. Присутні підняли всі свої місця і після гробової мовчання понесли до селі „Вічна пам'ять“. Це був найбільш торжественний момент аїда.

З черги складало привіти від „Р. Сел. Орг.“ промовляв її голова д-р І. Виницький, від „Р. Н. Орг.“ й Полісея пос. д-р П. Король, від „Общества ім. Духовнича“ з Ужгороді д-р С. Феніка. В дальшому складали привіти: Перенцев, Турович, Б. Лелавський (від „Р. Благотвор. Общества в Польщі“), Н. Серебренников (від Гродненщини), д-р Язловський (від західної Лемківщини), Т. Федак (від Кресовщини), Сегин (від мішанства Галичі), Р. Луцьк (від „Друга“), Мих. Бачинський (від Нар. Дому у Львові), С. Бендикс (від Львівського Православного Братства), д-р В. Ваарик (від „Общества Карловського“). Всі бесідники підтверджували „єдність русского народу“ і вказували до творчої праці „русских“ на всіх ділянках життя.

Потім відчитано привітні листи: 6. телеграм, а далі присутні вислухали реферату д-ра К. Чернячкаевича про відецький процес проти „русских“ у чад війни, в якому їх засуджено на смерть. Цей реферат складає „талергофський комітет“ окремою брошурою.

Після декораций 6. талергофців свідальними пам'ятковими знаками (з трираменним хрестом) виголосив короткий реферат про потребу вибору постійного „талергофського комітету“ дир. В. Трун зі Станіславова. Цей комітет мав би перевезти кости невідомого талергофця на Лемківщині північар у Львові і адмунітати там відповідний пам'ятник, перевезти реострацію всіх 6. талергофців, заложити талергофський музей, видавати талергофський альманах, охороняти могилу народних героїв і „русских воєнов“ установити „день народнього мученика“ і скликати найближчий всенародний талергофський аїд.

По думці референта вибрано опісля

Українці!

Не забувайте, що число Українського Виборчого Комітету обмежених у Касі Хорих міста Львова є і з тим числом ідіть до виборів в дні 17. і 18. листопада!

М. ВОЗНЯК.

Франкова стаття з 1905 року в польсько-українській справі.

(Докінчення.)

Щодо перенесення головної української квартири над Дніпро, то й Франко вірив, що це повинно й мусить статися, але вказував на помилковість думки Конечного, що з хвилюючою перенесення головної квартири зі Львова до Києва затихне український національний рух у Львові, запустіє українська опозиція. Франко сподівався чогось зовсім протилежного, а саме, що „велике огнище, яке повинно розгорітися над Дніпром, мусить і в наш холодний закуток надати тепла і духу, збільшити наші сили, зробити успішнішою нашу боротьбу з Поляками. Се для них причина не ігнорувати нас тут у Львові, а тим пильніше доналягати до нас“. Адже навіть при найкращому уложенні польсько-українських відносин між Польщею й Києвом „ніяка практична робота з ігноруванням Львова не буде можлива“.

Далі вказував Франко на польську методу ігнорувати українців. Питай, де є хоч один із польських публіцистів, письменників, істориків, що знав би докладно українське на-

ціональне життя, українське письменство, українську історію й історіографію, українські організації просвітні, економічні й політичні, де є хоч один галицький поляк, що дав би якусь цінну працю про етнографію українського народу, де є поза Юлієм Турчинським хоч один польський белетрист, що хоч трохи порядно знав би українське народне життя, де поза Гвідомом Баталією дав галицький поляк хоч трохи серйозну статтю про українську літературу, де є хоч один галицький польський історик, що вказував би зацікавлення до історичного життя українського народу в давніших віках, де є статті, студії, критики в польській біжучій пресі про українські справи, книжки, праці, коли не рахувати тих, що їх написали самі українці. Своєю ігноранцією дозів визначний галицький польський політик Ва. Козловський до того, що свою тріумфальну мандрівку по Східній Галичині відбув під покликом: „Звернімося просто до руського люду, ігноруймо зовсім руську інтелігенцію!“

Та був один анлім у системі польського ігнорування українців, „з однім пункти польська преса від самого 1848 р. дає багатий-пребагатий матеріал для історії польсько-русських відносин. Не було ані одного кроку, одного замислу, одного пая-

ну Русинів, якого б ся преса не оплувала, не зогидила, не перетолкувала на некористь Русинів. Не було ані одного виднішого Русина від Маркіяна Шашкевича аж до наймодіших із нинішніх студентів, якого б та преса не очорнила, не змішила, не денунціювала, не відсудила від честі і віри або хоч принагідно не копнула. Клевети на Русинів, се такий товар, який у польській пресі має все попий і приймається з найбрудніших рук. Сей попий із генерації в генерацію притягає до себе слабі, безхарактерні, ігнорантні або зовсім здеморалізовані одиниці зпосеред нас та рівночасно обнижує інтелектуальний і моральний рівень польської преси, затроює атмосферу, серед якої виростають нові польські й наші покоління. Дійшло до того, що галицькі Поляки незлізні ані на хвилю перенестися в наше положення і зрозуміти, які мусять бути почуття кожного інтелігентного Русина, що кожної хвилі мусить надітися, ануж його з причини або й без причини обкинуть болотом, спалюють, обсяють, заденунціюють у польській пресі. Адже асі наші інституції так і висять на тім, що не сьогодні, то завтра сю або другу заденунціюють, опоганять у польській пресі, очорять її найліпших робітників, а бодай кинуть на них тінь низькими інсинуваціями. Річи-

яких жадна польська газета не помістила би про жадного польського діяча і про жадну польську інституцію, друкують „чільні“ польські газети про Русинів без найменшого скрупулу, як щось зовсім собі звичайне і натуральне: адже се руське, то й аняте зпід права загальнолюдської учтивості!

„І притім яке підле фарисейство, яка безсоромна дволичність! З одного боку nulla dies sine huzia на Rusinów, а з другого боку поточні фраз на тему bratniego ludu або навіть аргументні твердження в роді того: wszystko, co mają Rusini, zawdzięczają naszej wspaniałomyślności! Ні, супроти сеї безличності хвало собі вже той варшавський кукуль, що тепер так буйно розростається на нашій землі і величає себе „wszechpolskami“. Ті бодай відразу заявили себе нашими ворогами, в імя пруської доктрини „egoizmu narodowego“ проклямували як мету своєї діяльності в східній Галичині переведення колись, у відповідній хвилі walki на poze z Rusinami. Люблю за відвагу і за щирість. Як би ми були мали між собою таких Поляків ще від 1860 року, то вже досі русько-польські відносини в східній Галичині були б значно упрощені; порядна операція була б відкинута те, що гниє, а вздорювача те, що здібне жити. і східна Га-

такий постійний телергофський комітет у складі: А. Гула, З. Малицький, Н. Третий, Ст. Купинський, В. Вазиш, Ю. Завид, Н. Островський і Ром. Максимович — всі зі Львова, о. Р. Чайковський з Батятич, о. І. Вілнєвич з Гривович і Л. Старичевський зі Звениці.

Концертна частина, на яку зложився хор „Друга“, сольсисти, жінки образи, що представляли мартирологію галичан в часі світової війни, а накінцею дітвора паса „Серед цвітів“, відіграли дівчатками з пансіону „Общества Русских Дам“, була завершена телергофського візду.

На маргінесі цього візду мусимо зазначити, що нам нічого невідомо про діяльність і прямих з вікон філії акад. гімназії на вид походу б. телергофів, як і про підписання в салі Нар. Дому в часі акад. міських шкільних баночок з пономним газом чи про зривання афішів про телергофський візд „Русский Голос“ з 11. п. м.). Оскільки все це мало місце, то було б дивно сумно. — З іншими дітями елестями „Р. Гол.“ на наш орган (за наше культурне й абсолютно обов'язкове освітлення візду!) не вважаємо доцільним полемізувати.

Зміни у львівських урядах.

Принада: за велика лагідність підчас недавніх подій!

„Львів. Кур'єр Подзвонів“ з 15. п. м. повідомляє з Варшави:

У зв'язку з побутем львівського воєводи Голубовського у Варшаві, як довідуються, зарекомендувалися такі персональні зміни у львівських урядах з приводу останніх подій і надто лагідного — на думку наших мірдатних чинників — поведінки влади підчас тих подій:

В стан спочинку переходить довголітній староста гродський Райнлендер, дальше комісар міської поліції Ново-дворський. Мають теж прийти зміни в складі урядів, де порішено диміцію п. Мітленера.

На місце старости Райнлендера приходить кап. Кльон, на становище по п. Ново-дворським має прийти надком. пол. Рачинський з Вільни, місце п. Мітленера займає п. Контирко або п. Жехаль.

Новоіменований гродський староста у Львові кап. Альфонс Кльон був в останньому часі офіцером для доручень німецьких. Конажевського. Кап. Кльон був свого часу помічником військового аташа в Рязі, командира Яропівського, і скінчив 2-літній курс вищої військової школи як офіцер піхоти. Після іменування дістав доручення негайно обійняти своє нове становище й правдоподібно ще сьогодні ввечері поїде до Варшави.

Добро „Пресвіті“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

личина не смерділа би сьогодні гновою раною на тілі всієї Славянщини.

Вказавши на низку польських перепон в освітніх змаганнях українців з одного боку та з другого на польські докори українцям за їх неосвітність, аналіфетизм і духову непродуктивність, на визискування тих свідомо досягнутих результатів польської політики як аргументів проти надання політичних прав українцям, далі на ще довшу низку подібних фактів і категорій фактів економічного характеру, стверджував Франко, що українці не можуть потішатися тим, що терплять від „шляхетської господарки“. „Ми чуємо — писав Франко — чим раз виразніше, що против нас стоїть уся польська нація, всі її верстви від шляхти і магнатерії, аж до репрезентативної зорганізованого пролетаріату“. Згадана солідарність доходить до того, що не тільки в чисто національних справах поляки всіх верств ідуть разом против українців, але й в соціальних справах репрезентанти польського демосу підпирають такі шляхетські заходи, хоч можуть вийти на шкоду й польському селянству й робітничові, але в ще більшій мірі можуть пошкодити українцям.

З наведених фактів висновував Франко, що доки подібні факти ді-

Перед виборами до Каси Хорих.

3 діяльності Українського Виборчого Комітету.

Український Виборчий Комітет переповодить далі успішну діяльність з справ виборів до Каси Хорих. Протягом останніх днів відбувся цілий ряд зборів по діяльності.

Дня 7. XI. відбулися збори на Городицькому передмісті. До численної зібраної робітничества промовляли п. І. Олександр і ред. Пеленський, котрі зясували присутнім платформу Українського Комітету та вагу виборів до Каси Хорих. П. Стефан і робітник Белегай звернулися до зібраних із закликом, щоб кожний старався придбати якнайбільше голосуючих на листу ч. 3. В дискусії зобразило голою чимало робітників, які підкреслили вагу зорганізованого вступу українського робітництва в часі виборів, як загальної тривкої організації на майбутнє.

Дня 8. XI. відбулися збори на Личакові. Промовляли п. І. Олександр. По дискусії рішено скликати ще одні збори на найближчу неділю.

Дня 9. XI. відбулися збори при Краківській вулиці. Промовляли п. І. Олександр і п. І. Жмичковський. В дискусії збирало голос чимало учасників.

Дальші збори відбулися на Личакові (11. XI.) і при Краківській вулиці (12. XI.). Промовляли кандидати Українського Виборчого Комітету.

Український Виборчий Комітет видає теж у зв'язній скількох листочках, в яких подані поради для виборців, усі виборчі комісії та списи наших кандидатів.

Зайняв увагу серед українського робітництва вибори до Каси Хорих помітно. Не може тут нічого адіати акція ворожнечі нам лют і партія, котрі докладають усіх сил, щоб розбити єдність українського робітництва і потягнути його за собою.

Зазначити при тому годиться, що до Головної Виборчої Комісії не повикане нічого з ради Українського Виборчого Комітету. Таке поступовання покликане до цього чинників дає багато додумання.

Не вважаючи на ті перепони, загаль українського обов'язання повинен тим більше доложити всіх сил і старань, щоб наближені вибори скінчилися якнайкращим успіхом для українського працюючого Львова.

Велике віче в салі Лисенка за листом ч. 5.

В середу 14. п. м., з 7. год. вечером, відбулося в салі Лисенка велике віче обелечених в Касі Хорих міста Львова. Отворив це віче п. Олександр, на якого внесення вибрано президію в складі пп. Петрика, Жмичковського і п. Подюги як секретаря. Політичну владу заступав ком. Бойко.

ються раз-у-раз, день-у-день на наших очах, „доти нехай Поляки не дурять себе можливістю заключити якийсь триакційний союз із наддніпрянськими Українцями. Ми тут у східній Галичині будемо все стояти як голосний протест проти нього — не з ненависті до Поляків, але з любови, з жалощів до свого рідного народу“.

Як бачимо, польська статейка Франка стоїть у генетичному зв'язку з його пізнішою українською статтею. Написавши польську статейку з приводу статті „Саона-Польск-ого“ з нагоди української демонстрації, він не вислав її до польського денника, пригадавши собі свою постанову з 1897 р., а пізніше надійшла стаття Конечного. Таким робом українська стаття, написана з приводу статті того редактора, обняла справу з ширшого кругозору й захопила тут до деякої міри виводи польської статтейки, ставши тим самим більшою цілістю у відношенні до частини. Як видно, захована в рукописи польська статтейка стає незайвим матеріалом у виясненні генези друкованої української статті.

У вчорашній фейлетоні: 4-й шпальт, 9-й рядок знизу надруковано замість „фікий“ — „фукій“.

З промовами виступали: д-р В. Старосольський, д-р Стахія, п. Олександр, п. Белегай, ред. Пеленський і п. Козинський. Всі ці промови обговорювали вагу цих виборів для українських обелечених і зивали вічевників попрацювати в тому напрямі, аби всі українські голоси у Львові впали на листу Українського Виборчого Комітету ч. 5.

Говорили ще прихильники т. зв. „Роб. Солідарності“ (листу ч. 3) пп. Калитинський і Сороченчик, але що присутні не хотіли їх слухати і на салі настав шум, то комісар загрозив розважанням віча. З уваги на це предсідник п. Петрик відлучив поставлену ред. Пеленським резолюцію, а який все робітне українське населення Львова візвало до голосування на листу ч. 5. Резолюцію прийнято гримками оплесками, після чого предсідник замкнув віче короткою промовою. Присутні розійшлися зі співом наш. гимну домія в твердою постановою віддати при виборах до Каси Хорих в днях 17. і 18. п. м. свої голоси на листу ч. 5. і притягнути до голосування на цю листу всіх своїх зиваючих.

Селянські неспокої в СРСР.

„Кулаки“ бунтують проти комуністичної влади.

„Ізвестія“ подають такі сензаційні новини: З різних сторін Радянської Республіки дістаємо звістки про хвилювання за зростаючу жорстокість „кулаків“. Шораз частіше трапляються вбивства наших селян-корів, народних учителів і управлюючих народними школами. Сільські бібліотеки та бюро горять, підпалені „кулаками“.

На доказ цих новин „Ізвестія“ наводять телеграми про ті події, що в три дні після ювілейних свят наспіли з різних закутин СРСР: з Київ, Смоленська, Мінська, Ярославля, Самар, Сталинграду, з різних наволжських міст, з Ростова на Дону, Уфи, Ново-Симбірську та Іркутську. З усіх цих міст приходять тривожні звістки про бунти селян, які мають соціально-політичний піклід. Селяни бунтують проти податків та реквізицій збіжжя. Подані прізвиська кількох вбитих голов місцевих рад.

По широкому світі.

Французька преса передбачує важні зміни на становищах дипломатичних представників Франції на чужині.

Болгарський уряд зміє у парламент законопроект про стабілізацію лева по курсі 1 долар — 139 леви.

Латвійський кабінет подзвас до димісії: новий буде міністерством буржуазного союзу.

Ангорський парламент висловив одностайно довіру кабінетові Ісмет Паші.

По останніх інформаціях вибори до англійського парламенту відбудуться в травні 1929 р.

Селянська фракція в австрійському парламенті внесла проект на зміну конституції. Президента республіки мали би вибирати всезагальним голосуванням, а він мав би право призначати та звільняти міністрів і розпускати парламент.

Югославянський уряд годиться на розважну парламенту, сподіваючись, що поладнає хорватську кріау.

На президента Латвії Семгалса приготували амову, коли він їхав у товаристві визначних достоїнників залізницею. На заліз. шляху найшла сокиру, наладу між шпани.

У Констанці арештували мадярськомосковського комуніста Белю Куна, який мав при собі великі гроші.

Хорвати признавали лдові Стефана Радіча пенсією 34.000 динарів.

Бюджет Баварії на новий рік матиме дефіцит 40 міль. мар.

Організаційний рух. БІБРА.

Заходом Повітової Організації УНДО відбувся дня 12-го жовтня п. р. нарада мужів довіря УНДО в Бібрі в салі Кредитового Туза, на яку крім сенатора К. Трояна прибув також посол о. д-р Пеліх. На 46 громад були заступлені 34 авторизовані сала. Збори відкрив голова Поп. Ком. УНДО о. М. Бобовник, який після короткої промови уділив голосу о. д-ру Пеліхові. О. посол реферував про положення українського народу в краю та на міжнародній арені. Другий, організаційний реферат вголосив сенатор

д-р К. Троян. Після короткої дискусії вибрав ширший повітовий комітет Бобровицький і тісний, згл. виношавчий комітет, якого головою став о. М. Бобовник, парох у Гайбонічах.

ХИРІВЩИНА.

В неділю дня 14. жовтня п. р. відбулася організаційна нарада УНДО в Лібухові, на якій п. Ф. Липецький анголосив реферат про політичне положення українського народу та про значення політичної організації. Вибрав місцевий комітет УНДО.

Громадяни! Пам'ятайте, що скріпленням основ „Пресвіті“ скріплюємо належний розвиток народнього життя. А зробимо це як члени „Пресвіті“.

Останні вісти.

СОЙМ РОЗГЛЯДАЄ БЮДЖЕТ.

Відгомін львівських подій.

Сойм прийняв бюджетовий прелімінар на 1929-30. За внесеннями українців і комуністів на відкинення бюдж. прелімінаря з читання голосували українці, білоруси, части німці, селяроби і комуністи. ППС підчас голосування вийшла зі салі. Так бюджет перелано до бюджет. комісії, а тепер піають мереторичні наради.

Голова Білоруського Клубу Єремич зясував домагання білорусинів. Наважуючи до львівських подій, сказав, що вони повинні бути пересторогою. Мін. внутр. спр. показав у соймі лише листук, а пос. Бачинський відповів йому на це, що цей листук буде цементом для несповістих на родів. Пос. Стронський, представник черної реакції зворя кричав: „Будемо далі душити і гнобити!“ Ми годимося на це. Для нас це потрібне, бо так гартуємося в боротьбі. Голосуватимемо проти бюджету. Пос. Західний (партія праці) ствердив, що проти заяви мін. Складковського, що він протиставляється всім самозванчим відплатам, львівські польські академіки показали, що до них належить освітня місія та бли товаришів українців. Український народ від 10 літ є в боротьбі та вірить у побіду. Бесідник стверджує, що ці змагання є виявами боротьби за права українського народу, а останні українські демонстрації у Львові були гримким протестом проти теперішнього факт. стану

НОВИЙ ГРОДСЬКИЙ СТАРОСТА ОБНЯВ УРЯДУВАННЯ.

Дня 14. листопада в 12-й год. в полудне кап. Кльон зголосився в гродський старості, де на основі письма центр. влади переняв урядування з рук д-ра Райнлендера.

Крім агаданних уже змін у львівській поліції відходить іще командант воев, поліції Грабовський, шеф слідчого уряду інсп. Ловінський, заст. ком. поліції Респондер крім того надком. Парявевич і ком. Бялковський.

До Львова приходять: на становище воев. команданта інсп. Торайнський (зі Станіславова), надком. Штаба (з Варшави), на становище шефа слідч. уряду надком. Ришовський (з Вільни) на команданта Львів-місто.

ЧОМУ ПЕРЕНЕСЕНО Д-РА РАЙНЛЕНДЕРА?

Зміна на становищі гродського старости у Львові та перенесення команданта держ. поліції у Львові наступило — згідно з офіційним комунікатом — наслідком занедаго писаного повелення тих урядовців підчас останніх подій у Львові.

ПОС. СЛАВЕК ВИЗВАВ ПОС. НЕДЗЯЛКОВСЬКОГО НА ДВОБІЙ.

Пос. Недзялковський, як начальник редактор „Робітників“ помітив ухвалу ППС, яка стверджує, що пос. Славек заявою і називанням наступу пос. Марка „безчелним лапидатом“ поставив себе поза скобки противників гілних чести. За ті слова пос. Славек визвав пос. Недзялковського на двобій. Пос. Недзялковський, як соціаліст, не признає двобою, тому не може дати такої сатисфакції. Заступники пос. Недзялковського згодилися віддати справу горожанському суду.

На домагання марш. Дашинського пос. Славек і Марек визначили своїх арбітрів до марш. суду. Пос. Славек анделегував пос. Лебенгерца, пос. Марек пос. проф. Каліновського (Виз.), Марш. Дашинський визначить суперарбітра.

НОВИНКИ

— Ілюстрований стінний календар „Рідної Школи“ на 1929 рік розсилаємо з щомісячним числом „Діло“ всім. Тим, що — відчувши велику варту хвили — морально й матеріально допомагають „Рідній Школі“ у її великій праці над вихованням молодого покоління, цілком й надій Української Нації, і тим, що досі не цікавилися долею „Рідної Школи“. Одним — як вираз подяки за їх поміч для „Рідної Школи“, другим — як пригадку на їх найбільшій громадянській обов'язок, якого вони досі не сповняли. Гляньте на календар! На ному в коротких словах і числах поданий сучасний стан українського шкільництва під Польщею та предствлений теперішній добробут „Рідної Школи“. — Це нехай постійно пригадує кожному українцеві й українці, кожному українському Товариству, Інституту й Установі на їх обов'язок супроти „Рідної Школи“. Цим не установляємо ціної, а добровільної дати (не менш як 50 сотників від 1 календаря) проханням прислати залученими чеками на кошти друку цього календаря, які негайно зростають через знищення першого накладу календаря в часі кривавих подій 1. листопада ц. р. У кожного з різними тасописами надібралося більше календарів, той згодить передати своїм знайомим і спонукати їх, щоб і від себе післали жертви на „Рідну Школу“. — Головна Удрава „Рідної Школи“.

— На покриття шкід, спричинених демонстрантами в „Просвіті“ зложили читальня „Просвіти“ з ливківського передмістя 100 зод. і клімат на таку суму всі читальні „Просвіти“ у Львові та в львівському повіті. Крім того зложили на ту суму ще: Котик Тома (Лущак) 5 зод.; Теленко (Лущак) 3 зод.; о. крил. Бобикевич Теоф. (Львів) 3 зод.; інж. Я. Стефанович 50 зод.; інж. Ю. Печальський 30 зод.; д-р С. Ф. 1000 зод.; з-р І. Брик 50 зод.

— Митрополит Шептицький здоров. Вістка львівської „Газети Поранної“, неможливо митр. Шептицький повністю занедажує у Відні, де перебуває під кількох днів, як довідаємося, лишена всякої основи. Митр. Шептицький здоров і виїхав ще перед кількома днями літаком у Відні до Риму. По дорозі літак мусів припинити наслідком великої бурі свій лет у Кляггенфурт, але остаточно митрополит ще того самого дня сім на поїзд і швидко прибув до Риму в п'ятницю.

— Ще в справі влому до помешкання радянського віконсула Григорієва. Повідомляють нас, що вістка подана всю львівську пресу за краківським „Часом“ про вломи до приватного помешкання віконсула Григорієва не відповідає дійсності. Бо вломи до приватного помешкання п. Григорієва цілком не було. Натомість був мабуть рабунковий напад на приватне помешкання секретаря радянського консула п. Садовського. Дня 7. листопада ц. р. вранці виїхав секретар Сад. з дружиною на головний дворець для зустрічі вертаючого з відпустки з Харкова консула Липчинського. В часі відсутності п-на Садовського невідомі злощасні перешукали всю хату, перевернули всі речі, позаливали старинною (від свічок) всю дошку і не найшкідливіше забули того, за чим шукали, відійшли. Характеристичне, що господарі дому і слуги п. Сад-го були весь час дома і таємної візити не зважували. Смішний уряд леде докопання, але досі на слід злочинців не натрапили.

— Темна хроніка. Начальник заліз. станції в Ужгороді Соколякський розтративши кілька тисяч з державної каси застрілявся. — 5 літ тяжкої в'язниці дістав 20-літній парубок Йосиф Хміль, з Брусна Старого, що потайки задушив свою тітку і втопив її в ріці. Причиною була стара родина ворожнеча. Хміль у суді признався до вбивства, з на суді випирася.

— З діяльності львівських вояків. Три гостинні нічні виступи організували львівські спеціалісти від азартів і кас, вибравши собі на цей раз плату гр. Дзедушицького на Курковій вул. 15, звідки забрали одні на 18000 зод. Цейжечні відізнали крамничю в пасажі Фелерів „Брет і Порес“, звідки забрали кілька тисяч шкідливих азартів, щоб, імовірно, мати в що скласти графську одіж. Інша група злочинців, скромиша, забрала з приватної хати на вул. Тарновського 18 — 2000 зод.

— Селяни починають просвітну роботу. Для заличання ювілейного року Т-ва „Просвіти“ постановив видати читальні „Просвіти“ в Позимирі, пов. Сокаль перелести збірку на „Просвіту“ так послідовно, що „не сміє лишитися й один український, щоб не жертвував на дар „Просвіти“. Крім цього виділи цієї читальні під проводом голови Теодора Марцелюка рішуче поборювати неграмотність у своєму селі і в ті цілі постановив закупити

таблицю і потрібне приладдя до науки. За інформацією в справі курсу рішення звернутися до філії з тим, що якщо не вдалося нагати фактошу силу до навчання, навчання поведуть самі виділові читальні.

— Померла ідея. Варшавський магістрат придумав ісларно такий спосіб на жебраків: замість грошей люди мали давати їм бони, надруковані магістратом. З цими бонами приходили жебраки до магістрату і там реєстрували себе як бідаки, що потребують допомоги. Одного бону було досить, щоб покласти в такий реєстр. А що інституції, крамничі і осіб, які накупчили бонів було багато, тисячі бонів лишилось в їхніх руках і з тисячі жебраків ніхто більше за ними не приходив.

— На верхах гігієни. У львівській „Слово Польським“ вичитуємо таку новинку: „З доручення адміністраційної влади голари можуть уживати підчас гоління лише один раз кисточку, якою наминають лише клієнта і негайно мусять її викинути. Ціткарі мусять приготувати такі кисточки, щоб ціли за гоління не зросли“. Чи голарі і ті, що щодня у них голяться знають про такий розпорядок, сумніваємося. Бо нема сумніву, що досі ніхто голар не купив денно нізказавати окремих кисточок, з яких кожна коштує бодай 1 зод. і живляючи її лише для одного клієнта — порохував йому за гоління 50 сот. Якщо такий розпорядок існує справді доведеться запускати бороду або наминавати собі лице в голаря власною кисточкою!

— Річні вістки. В околиці Пірею напротали кількох днів ішли зливи. У таборі атляків, що є за містом, 150 бараків знищених. — До Москви приїхав у відвідини індійський раджа Маєндра Праям. — У Нью Йорку вперше вдалася операція, коли чоловік сліпий з уродження Берт побачив світ; йому вклали чуже око, чоловіка, що терпів запаленням очного нерву. — Бувш. англ. держ. секретар для справ Індії, лорд Беркенгед став одним з директорів хемінного тресту і дістав 3000 фунт. шт. річно. — Славні париські кльовин-акробати Фрателліні, що є авторами книжки про своє мистецтво, відчинили власний ресторан „Трьох Фрателліні“. — Париський суд засудив на смерть домовласницю Анну Даві за те, що вона з помсти вбила 10-місячну дитину своїх комирників. — Померла в нуді на чохотку відома берлінська тинцюристка 29-літня Анга Бербер, якій ворожили велику кар'єру.

— Сім світових мов. Американська статистика стверджує, що в 1800 мільйонів людей у світі 600 міль. володіли такими сімома європейськими мовами: англійською, німецькою, російською, французькою, італійською, єспанською та португальською.

— „Ундерауд“ у СРСР. Московський уряд передав т-ву „Ундерауд“ монополію на постачання на всю територію СРСР писальних машин. „Ундерауд“ вибудує в СРСР власні фабрики, з тим, що 50 проц. вироблених там машин купить радянський уряд і не дасть права на такі фабрики ніяким іншим товариствам.

— Пляма на Юпітері. Англійські астрономи сильно заняті питанням: що діється на найбільшій планеті сонячної системи — Юпітері? У останніх часах на її поверхні зарпиритили великі зміни. У серпні в центрі Юпітера появилася велика червона пляма і до цього часу не згасла. Звідки вилзла ця пляма і чи вона має який вплив на землю — досі ніхто не знає.

— Від „Сокола-Батька“. Редакція часопису „Сокольські Вісти“ подає до відома всім своїм переплатникам, що підчас ревізії в товаристві забрали представники влади весь матеріал до чергового числа часопису за останні три місяці. Тому найбільше число виїде швидко по звороті матеріалів і буде сечас всім переплатникам вислане.

Заборона збірок на Українських інвалідів у тернопільському воєвідстві.

Слідом за заборонаю прилюдної збірки на українських інвалідів у львівському воєвідстві прийшла така сама заборона з воєв. тернопільського. На виславе дня 6. липня п. р. прохання одержало „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові дня 14. листопада ц. р. відмовку відповідь (з дати 29. IX. 28. ч. БП 9832/28), яку наводимо:

„Уряд воєвідський в Тернополі на углядило прохання внесенного 7. липня 1928 до ч. 1020/28 о лізволоння збірки добровільних датків у натурі і грошах на цілі товариства на терені тут. воєвідства в часі від 1. до 30. листопада ц. р. з причини надміру уділених вже на місць листоводів лізволонь на збірки і прес-

та: неротаження ними жертвенности місцевої суспільности. Від пего оречення відносно внесення рекурсу до Міністерства справ внутр. через тут. воєвідство в протязі 14 днів від дня одіудного по дні доручення. Воєвода: Квасницький, в. р.“

Подати по відмові до відома українському громадянству, пригадуємо голний факт: в краю кругло 400 високопроцентних, тяжких інвалідів, яким допомога понечна; а за сумлінню й відповідальности громадянства: Цім Українських Інвалідів у Львові та захист для інвалідів суїтинків Української Армії в Виняках під Львовом.

„Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові проголосило складання в листопаді всенародного дару для українських інвалідів. Богато доріг стоїть отвором перед тими, хто хоче допомогти!

При цій нагоді повідомляємо, що станіславське воєвідство досі не дало ніякої відповіді, чи збірка буде дозволена чи ні.

Управа „Українського Товариства Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул. Руська 3, II. п.

Театри.

Великий Миський Театр: Четвер 15-го, г. 7-30 веч. „Мидосердя“, драма К. Ростовського (премієра). П'ятниця 16-го, г. 7-30 веч. „Мидосердя“.

Кіна.

„Аполло“: „Кохання та сльози Шопена“. „Лев“: „Кохання та сльози Шопена“. „Одза“: „Еспанський солоні“. „Палас“: „Ангел лудині“. „Фатаморана“ „Легка добича“.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Надзвичайні датки на „Рідну Школу“ зложили Вп.: Службовник Головної Управи „Народної Торговлі“ 334-10 зод., як одноденний свій заробіток, Бронислава Сяварко з Мостис 250 зод. через Кружок „Р. Ш.“ в Мостисах, Марія і Василь Білєвські 20 зод. на покриття шкід, спричинених польськими демонстрантами в школах „Рідної Школи“. — Вп. Жертводавним складає шире подяку Головна Управа. 9161-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бразилиті перли Домбровські-Розажевські, Львів, (Готель „Жорж“), вул. Академічна ч. 2, Опінка безплатно. 2481 23-7

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше направлений у найбільшій годинарській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репаратії прислати поштою. — Старомодні дамські годинарники переоб'яємо на ручні. 3 6 150-2

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Віцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої) Тел. 39 60. 882 4-5

ПРИЙМУ сеччас жінку, котра займеться кухнею і домашнім господарством. — Близькі інформації уявлять Ю. Лемага, Львів, вул. Сенкевича ч. 9. 997 3-5

КОРОНКИ французькі, вальнісенькі кльопкові, найновіші зразки, найдешевше продає Пінес, Львів, вул. Боміа, ч. 7. 693 9-9

ГАРИНИ покій при роданні негайно до ливайну. — Св. Антоного ч. 3/11, від 4-6 год. 928 1-3

ПОКІЙ уможзлований негайно до ливайну. — Вул. Генігта ч. 8. (бічна „Інталіаска“). 929 1-2

ДЯК-дірігент, молодий, безженний з добрим голосом і доброю порукою, глядає посади. — Стефан Немця, учених дяк. в Заболотті. 931 1-2

КУЖЛІВКА Alfa-Laval 100 літрів на годину, 10.000 оборотів на хвилину, нова корисно на продаж. — Відомість Д. Бишванюк с. Василя, Раївчик поч. Коломия. 926 1-3

ПАНЮЧКА-українка 12-16 літ, 6-7 клас, інтелігентна, чесна і здорова, потрібна негайно до товариства для 3-літньої ділячки. Найраше дозволить перед полуднем або на цілий день — есентуально на стаде. — Зголошення з поданням умови під „5 літ“ до Адміністрації „Діло“. 925 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст нехуг легітима, серія і модална

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 13-24

ДЕНТИСТ-СТОМАТОЛОГ

Д-р мед. О. Полотнюк-Гробельня

ординує в недугах устної ями і зубів

в Станіславові,

вул. Голуховського 20. I пов.

919 Тел. 484. 2-2

Д-р мед. ОСИП ГРОБЕЛЬНИЙ

вернувся зі студій в Берліні

ординує як попередньо

Станіславів,

вул. Голуховського 20. I пов.

920 Просвітлює лучами Рентгена. 2-2

ВИСЛІДИ ГОВОРЯТЬ!

що на найліпших шоферів вишколюють тільки державно уповажнені

Курси Самоходових Керманічів

Й. Гайтлінгера

РІВНЕ — 13 Дняізі 3. ЛЬВІВ, Зелена 7.

927 СТРИЙ — 3 мая 15. 1-2

Початок курсів 23 п. м. Вписи щоденно. — Висилається проспекти і інформації.

:: С К Л О ::

ПОРЦЕЛЯНА

КРИШТАЛИ

ПОРУЧАЄ

НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД

ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА

Львів, Галицька ч. 20.

883 (Ріг Валової) 4-?

ВСІ НЕДУГИ, можеш ви-

ніятих ліків через відтиснення

нерв, убиває бацилі і виганяє

недугу; гостру недугу негайно,

застарілу після якогось часу,

Вказівки подає книжка „Про

спинні хребти“ („Kęgarstwo“).

Висилає за присланих 5 зод. перекладом, або чеком П. К. О.

153089 о. Павловскі, Обарінці, поч. Глубічок великий.

911 4-10

Подяка.

Цєю дорогою складаємо найширшу подяку всім, які помогли нам звелити останню хвилину прощання Тіла Теодора Бундла, нашого Найдорожнього, Найлудшого Мужа, Батька, невіджаданого Опікуна й Друга. Дякуємо від душі Всеч. ОО. Кішакевичові і Хоминкові за провіа в похоронах, Дорогому Зенонові Попелові за труди та шире, глибоке співчуття, яке може дати лиш правдивий, найлудший Друг, Вп. П. Радиківі Купчинському й всім Вп. Членам хору, які безітересовно своїм прекрасним співом віддали Помершому те, що було насолодою всього Його життя. Всеч. О. О. Сяраглові, Феоділові і Йосифові, Священникам православної церкви у Львові за шире відчуття нашого безмежного болю, участь в похоронах і відправу панахиди, лозгодітньому, широму Приятелю нашого роданні Вп. П. Дя. Кулянові з Косола за Його старання й поміч в найбільше важких хвилинах. — Зарядові громадського Уряду й Комунальної Каси в Косові, Знакомим, був. Товаришам Покійного й всім, які відчували нашу бездонну розпuku і горе — глибока, сердечна подяка. 930 1-1

Родина.

ВХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 коп.

У в'язанку з львівськими подіями пере-
дєла поспішив в Болехові радком дня 9-го
лістопада н. р. викликуючись на "закон-
цено" вищих властей, козу низку основ-
них ревіцій у свідомих українців Боле-
хова і Волоського Сіла, шукуючи "закон-

ней броне", детючої та міської У. В. О. і так переведено основну ревізію у студента прав Тараса Антоновича, справляючи місцевого т-ва „Союз“, яка президиала міського комітету, не давши очевидної, ніякої результатів. Після того удалася поїздка до приватного мешкання о. декана Сухого Володимира, відомого народного діяча Болехівщини, а не заставши його дома, пішла до коопер. „Надія“, складниці Повітового Союзу Стрий в Болехові та до приватного мешкання директора коопер. „Надія“ Сімового Тараса, де переведено основні труси, однак теж без жадних знахідок. Також дня параллельно переведено ревізію в домі студента прав Мудрицького Осипа. Ревізія тривала цілу годину і теж очевидно нічого не знайшла. Далше переведено ревізію в домі радника Лисенця Гедиміна, адвоката й голови філії „Просвіти“ в Болехові, у п. Галицького Осипа, асист. голови місц. „Союза“, у його брата Дмитра Галицького, у приватній мешканні п. Марусяка Осипа, а крім того поверхову ревізію в домі п. р. х.-ч. т-ва „Союз“. Всі ці ревізії не дали найменшого результату. — В останній день довідуємося, що в селі Вітвиці арештовано молочарів місцевої кооперативи Вітвицького під запитом розширювання недовольств детючої.

Стрий.

Крім готованої вже в „Ділі“ ревізії в помешканні й канцелярії ади. д-ра Гарасимовича переведено ще в Стрию цілу низку ревізій серед української інтелігенції. М. ін. відбувся трус в домі ади. д-ра Луцького, в суд. радника Файла і в багатьох інших. При всіх цих ревізіях не знайдено нічого.

Побої української молоді в Тернополі.

Ветерани, а то й діти, нападуть на українську гімназичну молоддь. І так побито Гімну, учнів: Грека, Давидовського, Булку, Левиця, Ковальчука (тільки) й інших. Поліція не вислідила досі ні одного з нападників.

Напад в Куликовій.

Дня 10. н. м. ввечерю напала група „стшесльа“, що прибула з сусіднього села до Куликової на п. Івана Пороху, що стоїть спокійно на гостинні. Ця група стала його турбувати, але на його крик побіглих людей з побитих хат і його врятували.

Відгомін львівських подій.

У зв'язку з відомими львівськими подіями наші телеграми і листи зі співчуттям для українського народу на адресу Редакції „Діла“ від „Генеральної Ради Союзу Українських емігрантських організацій у Франції“, від будучих учасників армії УНР у Франції і від культурно-спортивного товариства „Буковина“ у Вукарешті. Крім того прийшла телеграма тимогож змісту на адресу голови Українського Національно-Демократичного Об'єднання посла д-ра Дмитра Левицького від Української Національної Партії в Рогуні за підписом д-ра Володимира Залозецького.

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсвяткування 60-літнього ювілею „Просвіти“ та призначимо всі гідним нас ювілейним подарунком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матері.

По широкому світі.

Міністерство освіти в Югославії заборонило виставу фільми „Життя Степана Радича“, не бачачи палих маніфестацій з цього приводу.

У Празі радить конференція над безпосередньою залученню комуністичною між європейськими державами і Далеким Сходом.

Страді металів у Німеччині знову поширилися на 40.000 робітників.

Англ. парламент відкинув проєкт Ллойд Джорджа, який виступав проти морського порозуміння з Францією.

Син мексиканського президента Обрегона, вбитого Торалем, хотів відомстити смерть батька і застрівити убийцю; воно йому не вдалося, сам застрівився.

Австрійський митрополит з Кентебері звільнив єпископа свого ставропаса. При цій погоді святкував він 25-літній ювілей своєї митрополітської праці.

3 „Рідної Школи“.

Кличуть Вас! — Відгукніться!

Наш поклик до надзвичайних датків на ліквідацію фінансової кризи „Рідної Школи“ не проминув безслідно. Українські Товариства, Організації й поодинокі громадяни та громадянки, які найбільше дорожать рідкошійними установами, відгукнулися, пересилаючи більші чи менші надзвичайні датки. Датки ці оголошено своєчасно в часописах.

Слідуючі Громадяни й Організації не тільки від себе зложили надзвичайні датки на „Рідну Школу“, але визнають також інших до цього:

Службовики „Центросоюзу“ у Львові крім складаного щомісячно і проп. своїх поборів — жертвували 307,18 зол. на „Рідну Школу“ і визнають всіх приватних службовиків українців без огляду на те, у кого вони працюють, а в першу чергу кооперативних робітників у Львові і в краю, щоб вони також не тільки але ждали одпорозово на цілі „Рідної Школи“ свій одноплемінний заробіток.

Повітова Управа „Української Християнської Організації“ в Старім Самборі аложила 24,50 зол. і кличе всі Повітові Управи „Українських Християнських Організацій“ до зложення надзвичайних датків на „Рідну Школу“.

Виділ „Товариства Українських Ветеринарних Медиків“ в Берні прислав 108,50 тесьнях порок як збірку між товаришами українськими студентами і кличе всіх товаришів і ветеринарних лікарів та Того українських ветеринарних медиків „Ветра“ у Львові надіслати надзвичайні датки до „Рідної Школи“.

Кооператива при українській державній дівочій учительській семінарії у Львові склали 50 зол. і кличе кооперативи і крамничі при всіх українських школах до зложення таких квот на „Рідну Школу“.

Читальня „Просвіти“ в Тишівцях аложила 30 зол. і кличе всі Читальні до надіслання надзвичайних датків на „Рідну Школу“.

Т-во „Луг“ у Жабю прислало 100 зол. і ажила всі „Луги“ до надзвичайних датків на ліквідацію фінансової кризи „Рідної Школи“.

Михайло Федорович, ковальський майстер, аложила 1 долара і визнає всіх українських ремісників до зложення такої квоти на „Рідну Школу“.

Надіємося, що ці заклики до жертв найдуть живий відгук у чинах всіх українських товариств, організацій та поодиноких громадян.

Надіємося, що започаткований ланцюг не урветься байдужістю і левією нашого загалу, а навпаки підтримуваний і продовжуваний, безперервно окріплюваний новими жертвами — дасть змогу „Рідній Школі“ зняти з теперішньої фінансової скрути, дасть їй засоби до нової творчої праці.

Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові, Ринок 10.

Свята 1. листопада.

Відень.

Заходами ад. гок створеного комітету під проводом надієктора Ол. Серічківського й парохіального комітету під проводом о. д-ра Горинкевича українська юнація у Відні урочисто святкувала десяти роковини 1. листопада.

По відправі Богослуження в церкві св. Варвари і панакхиди в пам'ять тих, що гинули своїм оложеним в боротьбі за волю українського народу, відселено пропалну таблицю на мурах церкви св. Варвари в пам'ять жертв української національної війни. Таблиця, виконана по проєкту проф. Холодного, а написана в мові українській і німецькій, робить дуже гарне зразіння.

Після того відбулася в салі „Кунстшпіле“ святочна академія. Отворив академію надієс. Ол. Серічківський промовою, в котрій акт 1. листопада 1918 р. ажила з головними моментами державного існування українського народу і його боротьби за свою державність в минулому, зазначуючи в цей особі тяжкість української державної боротьби. Бучиний шеф австрійського відділу при Голландії Курманді УГА п-р Г. Кох виголо-

сив обширний і цікавий реферат про історію УГА, її бові позитив і долю борців і скінчалась на українську державність. Теплу агалку присягну референт поодиноким заслуженим генералам У. Г. А. — з живих і покійних уже. При агалці про окремих полководців УГА була робить шумку овацію присутньому на академії генералові Кравцові. З черги темпераментну та високопатрістичну промову виголосив представник молоді Іванчик, кладучи натиск на те, що боротьба нашого народу за волю є всенародним ділом та що в цій боротьбі не повинна стояти на перешкоді партійність.

Отсі головні точки програми академії переклітались співом хор, під орудою диригента О. Нечипора, сольовим співом Ів. Савки та декламцією Г. Крижанового („Веллі роковини“ Франка). Найкраще перед зібраними отворився на сцені гарний живий образ: „Політ перед могилу невідомого стрільця“.

Велика сала „Кунстшпіле“ була переповнена публікою, серед котрої було також багато представників чужих народів, азиан і жінок.

Ввечерю того-ж дня відбувся членський товаришів сходина віденських українців. Ввечер проведено за теплим товаришеским розмовам, промовам і співом національних пісень. Почувалося загальне піднесення духа і пробивалося у людей віра в кращу будучність. Зі сходина виславо прийшли телеграми вождям У. Г. А., ген. Тарнавському, Павленкові і Курмановичеві.

Бібрна.

Дня 1-го листопада святкувала Бібрна пам'ять поляглих у австрійській війні Героїв Службою Божою та наміхидою, яку відправив чотири священики з найближчих сіл при гарно прибраній квіти і віцями могили, устатковані посеред церкви. Після панакхиди промовав о. сев. М. Бобовник. З церкви рушив народ до салі Повітового Кредитового Товариства, де на велике здивування встав поламканий брами, біля яких стояли поліцаї, не пускаючи нікого на подвір'я. Аж інтервенція сев. К. Троїна в старості спричинила уступлення поліції. Коли поліція уступила, відбувся в салі збори на основі § 2. Незвичайно повизну і змістову промову про значіння 1-го листопада для нашого народу виголосив д-р К. Троїна. Після відсилення національного гімну присутні в поважному і святочному настрою розійшлися домі.

Хіріє.

В четвер, дня 1-го листопада влаштували місцеві громадяни в хірієській церкві могили в честь поляглих Борців за волю. Могили прикрашено квітами та вінцями, а на березовий хрест аложило терпелив вілець з жовто-блакитною стрічкою, на якій виділі напис: „Хоч полягли — живуть!“ В год. 6-й ввечерю відбулася при тій могилі панакхиди за поляглих членів Української Галицької Армії, яку відправив місцевий парох о. сев. Ольшанський при участі всього громадянства Хіріє. Після панакхиди виголосив о. Ольшанський гарну промову, котім хор відспівав „Боже, великий єдиний“. Листопадні свята відбулися також у селі Росохі і Віллі Долишній, де місцеві парохі відправили панакхиди за поляглих членів УГА і пояснили в своїх проповідях вагу 1-го листопада для українського народу.

Болехів.

Десять роковини 1. листопада відсвятковано в Болехові Богослуженням в церкві на Волоському Селі. Серед церкви виділила стрілецька могила, прикрашена ушднжана Соколами. Біля могили почетна сторожа Соколів, ради Соколів і Соколів і численно зібране громадянство. На мурах міста виділи густо наліплені афіші, які повідомляли, що в неділю 4-го листопада відбується в честь українських поляглих святочний ввечір. У програму того ввечер входили: промова, хор, вправ, декламация, агалта: „Козацькі діти“ і „Великий день“ Р. Купчинського, які мав відграти амат. гурток тит. „Просвіти“ у Волоському Селі. Однак староства його заборонило, між іншим з огляду „на публічний спокій“.

Болехівський.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Хто ми і звідки?!

Чоловік до смерті вчиться. Нема дна, ба шобільше — хвиля, шобя наша життя не розкрила якоїсь нової сторінки з певними правдами.

От наприклад:

Живемо ми собі в Галичині, ж жині наші батьки, діди та прадіди і ні в гаді не було нам, що ця Галичина, це не наша хата, а просто зовнішній діл. Байка, ми до нього що-права ще де-а в десятих сторінці і сидимо досі, але все так заїхали.

Не смали ми про те...

Щойно посол Ст. Стронський розповів нашим послам, а вони певно передадуть суспільності. Він сказав так: „Коли Х. стол. прийшов у Галичину князь русиний, то — як прине хроніар — забрав (князь не хронікар!) землю „Ляхів“.“

З цього виходить ясно, що ми в Галичині тільки гістьми, зайдами, інтрузами, окупантами, азіянтами... А коли вони так, то чого поликам грізнитися т. зв. українською проблемою. Н розв'язанням чи радше злязанням!?

Коли ми гості, а не поводимося як такі, то просто одного дня господарі повинні сказати: „Шановні гості! Десять столів гостини, це десять перекопувачів дна старопольської гостинності, отже йде — будь заска на чотири вітри, звідки прийшли!“

Коли ми інтрузи або окупанти — то справа повинна вирішуватися Радом Амбасдорів.

Колиж ми на правах азили, то нічого легшого, як одного ранку відставити нас до границі!

Труднощі в відставою не буде. Аж по словам п. Стронського ми така міроскопійна меншість, що навіть перекопування в потягах не буде.

Одне тільки труднощі у тім гімні інтереси: До якої границі нас відстають? Україна?.. Такої нема, а як є, то вона не наша, бо ми не українці, тільки русини.

Угрозусь!.. Така що-права є, але зате там мешкають русини, а не угорини!..

Ще найбільше нам відповідало Хорватія. Без жарту: Хорватія! Ажя одні підліпильські учевні доказав у нас сам собі, що галичани, це ні менше, ні більше, тільки... білі хорвати.

Але хто до нас тепер у Хорватії знається?! Кривляни де-а давно повирали, метрики латин чи є, а так — не слово, хто в ванішних часах повірив.

На мов думку требаб виверти спокійну комісію, ажаб дефінітивно і звідки-кнжко вирішила, звідки ми прийшли і що ми до біса за пили. Коли це ставиться, то тоді ясно буде, де наша батьківщина і куди нам сабиратися.

А може... може спради ми ні одно, ні друге, ні третє, але — як живуть діти — тільки неправдиві діти австрійського уряду і пруської інтриги?!

Тоді ми маємо право домогатися змінити у формі приставовища!

Батько помер, але мати ще жє і повинна нами заопікуватися.

В імені всіх галицьких племен: українських, русинських і русиних кличу: Ради Бога, вирішуйте цю справу скорше, бо я ще готов умерти в переконанні, що я українець і живу на своїй рідній землі!

Галантін Чіпка.

Спалення степниці на площі „Сокола-Батька“.

Від зяряду площі дістаємо таке пнємо: Степениця, поставлена в 1925 р. була 20 метрів довга і 10 метрів висока. Видувано її коштом 1.650 доларів. Під степеницею був приготований матеріал вартості 2.000 золотих на поставлення паркану тому, що площа маєтсья поширювати. Вночі а дня 2. на 3. листопада окол. год. 3. невідомі злочинці підпалили степеницю від сторони повстанкової площі. Муслии її обжати лжним легкомисльним плинном, бо — як отвердє сторож — до чверть години вогонь обжє цілу будову. Поліціант з „Торгіс Східних“ сам побіг до телефону, шоб зв'язати міську пожарну сторожу та скажати сторожеві площі, що не потребує йти на розачку до телефону тому, що він сам не зробить. За чверть години прибули дві пожарні сикачки з обслуговує в салі

ТРКБТАЖІ

гарсонки, жанети, панчохи, мужеські камізольки, рукавички, скар-
питки, як також цілий ряд артикулів, що входять в обсяг одягових виробів

по найнижчих цінах ринкових поручає

Ф-ма ТАДЕИ ВІТЕК, Львів, вул. Рутовського ч. 1.

написав тоді до Толстого і розвинув во-
ну, що його оспівання помакрувало че-
рез англійський переклад і російський між-
ного матеріали. Толстой виправдав за-
буття і обіцяв більше його не підпису-
вати. Але знову з'явився час і Тол-
стой разом з видавцями забув про цей
інцидент. Оповідання Селенса поклали зно-
ву в збірні твори Толстого і його наво-
дили як зразок архітектури великого письмен-
ства.

— Народний Дім — „мюзік-голем“.
„Правда“ з 6-го ч. м. подіє вістку, що
жінківський „Народний Дім“ буде пе-
ретворений на „мюзік-голем“. Ця велика
операція була піддана в арсеналі дирекції
„мюзік-голем“ на три зимові сезони. Дру-
га частина дому т. зв. „заказна зала“ пе-
редає клубові Леніна. „Правда“ нарікає,
що для розважки 65.000 пролетарів лєнін-
градського району зазначається тепер ли-
ше кіно.

— Боротьба з куряками. Паризька полі-
ція звела новий важливий розпорядок.
Щоб оминати часті небезпечні пожежі
у різних театрах і кінох вийшла заборона
курити в цих будівлях, навіть поза са-
вою, в коридорах.

— Французькі суфражетки починають
процес проти поліційного комісара, який
держав їхню „голошу“ Марію Верон 4 го-
дини в складній в'язниці. Вони демонструва-
ли перед сенатом, домагаючись приголо-
сування. Коли їм поліція казала розійтись,
они всі посідали на лавки. Прийшло до
бієнок і поліція силоміць відвезла їх до
в'язниці, де тримала до вечора.

Опікуни стрілецьких могил.

Дальший список членів-опікунів стрі-
лецьких могил, які зложили в касі Т-ва
Охорони Воєнних Моги, Львів, вул.
Руська ч. 18/1, по 15 зол., перебираючи
опікуництво над однією стрілецькою мо-
гилою:

385) д-р Лев Бачинський, Станіславів,
386) п.м. Юліан Мудрак, Львів, 387) Ма-
риан Стухурський, Львів, 388) д-р В. Гі-
ліпівський, Ярослав, 389) д-р І. Рижий,
Городиславичі, 390) Т-во „Основа“, Дав-
ліг, 391) Петро Гук (на могилу стрільця
М. Гука), Яструбичі, 392) Кружок „Рі-
вний Школа“, Судова-Вішня, 393) Маріан
Ясінський, Жостанів, 394) читальня
„Прогрес“, Тухол, 395) Українська
Бесіда, Чортків, 396) Богдан Стислов-
ський, Львів, 397) Михайло Генія,
Березівський, Стрий, 398) Українська
Студентська Громада, Познань, 399) Фі-
лія „Союзу Українок“, Рогатин, 400)
Кружок „Рівної Школи“, Сяків (замість
північ в честь Полягалих в день 1. XI.
1928 р.), 401) Українська Повітова Каса,
Рогатин, 402) Вп. Носиловичі, Хитари
ад. Сколе.

Перебрали опікуництво над однією мо-
гилою, а зложили по 20 зол.: 403) Пові-
товий Союз Кооператив, Чортків, 404)
Іжк. Юліан Павликовський, Львів.

Перебрали опікуництво над двома мо-
гилами і зложили по 30 зол.: 405) о.
Гордицький, Кульчині ад. Самбір (дві-
на шість зі своїм парохом і учениками),
406) Евстахій Войтів, Львів.

На опікуництво 4-ох могил зложив
60 зол.: 407) Проф. Петро Холодний,
Львів.

Крім того американське „Об'єднання“
зложило дальшу рату в сумі 25 амери-
канських доларів, так що згадана аме-
риканська організація зложила вже досі
на цілі Т-ва Охорони Воєнних Моги
у Львові суму 100 (сто) американських
доларів і тим самим перебрала опіку-
ництво над 60 стрілецькими могилами.

Дописи.

НЕМИРІВ. (Кого ми удернуємо своїм
хлібом! — Цінака інтервенція). Від десяти-
літ ми маємо у нас американську консуль-
цію д-р Генрік Розенберг. Пустяк пори-
ни в наш немирівський міст і тиня з
нього обидливі сени. При вигідному житті
пийшлися і камені і готівка. Здава-
лося, зуміє він помагати тих, яким
запідозрює розвій свого інтересу. Здава-
лося би, в є нападках! Во д-р Розенберг
виглядає зі шкіри, щоб показати „орго-
нічний народів“, який він реєний по-
лях і які воєнні війни Польщі прислу-
ся. Нам до цього не булоб остаточно ві-
сного діла, що п. Генрік за чийсь услу-
гах, хоча він при кожній нагоді нислу-
тус від насильств терпач. Геть, жиде! Але
останніми часами він не тільки при кож-
ній нагоді заявляє, що нас, українців, не
привітає, але нема ніякої польсько-жи-
дівської мідії, яка звертається на нашу

шкоду, а котрій не булоб його руки. Та-
ким своїм протипольським поданком
була його промова при конститутуванні
громадської спільноти в Немирові, в
якій він звернувся з протестом проти
предпожени одного з громадян вибрати
двох асесорів-українців. Було не та-
ке випадково, що не отримав його навіть
радний Іван Якимович, який увійшов з
кількома іншими до ради з польсько-жи-
дівської мідії. І треба було аж цього
виступу, щоб українське населення Не-
мирівщини прозріло і щоб поставило со-
бі питання, кого воно годувало стільки
літ своїм гіркою зобов'язаним хлібом, тому
давало себе стільки літ авансати д-ру
Розенбергу, щоб варті зворотитись до
Союзу Українських Адвокатів не від-
давати тому павові під німком умовою
заступства, а тим скоріш післати сюди
молодого, енергійного адвоката-українця.
— Почаїсь і тут рапсодії. На св. Дмит-
ра відбулись ревізії в управителя коопе-
ратива Василя Катинського, в гос-
подарів Володимира Смокоровського й
Андрія Трусевича та в абсолютанта гім-
назії Стефана Котвицького. Шукали за „Сур-
мою“ і зброєю, розпорядилися сімники,
святі мусили виступати з рям. Вітає
зайшли і до читальні „Прогрес“. Саме
тоді підкопувався о. Миколович під то-
тотену монополію: говорив про шкоди,
які привносить куріння тютюну для люд-
ського організму. Той перешкодив...
Здавався мр. Де там! В навічери 10-
літнього обходу існування Польщі я-
вився член державної поліції в о. Миколо-
вич, обізвав його, що в віростой-
них джерел поліції відомо, що завтра
має бути в тутешній церкві велика Бо-
гослуження, в якому візьмуть участь усі
доповідні священники, що відда Богос-
служення відбудеться політ вірних на
чолі з Соколами і Лугами, який має пе-
ребіти святотний похід польський і що
поліція робить його (о. М.) відповідаль-
ним за все, що протизаконно в цьому
літ станеться та що його напевно за-
рештує... Чи не цікава інтервенція.

Громадянин.

Театри.

Великий Міський Театр:
П'ятниця 16-го, г. 7:30 веч. „Мико-
серед“.
Субота 17-го, г. 3:30 попол. „Дяди“,
Міжсвітня.
Субота 17-го, г. 7:30 веч. „Мадам Бу-
терфляй“.

Кіно.

„Аполло“: „Кохання та слюзи Шо-
пена“.
„Лев“: „Кохання та слюзи Шо-
пена“.
„Ола“: „Еспанський солоний“.
„Палас“: „Янгол вулиці“.
„Фатаморган“: „Легка добота“.

Нові книжки й журнали.

Вас. Мудрак: „Роль „Прогресу“ в у-
країнському житті“. З приводу стис-
десятиліття „Прогресу“. Львів, 1928. На-
кладом Т-ва „Прогрес“. Число видання
742. Стр. 20. форм. 8°.

60-ліття „Прогресу“ у Львові. Рефе-
рат П. Петрика. Львів, 1928. Накладом
Т-ва „Прогрес“. Число видання 741.
Стр. 16. форм. 8°.

Д-р Іван Брик: Зборіська могила
чесько-словацьких борців за волю.
У десятиліття героїської смерті. На-
кладом „Громади чесько-словацьких ле-
гіонів у Празі“. Стр. 32. форм. 16°.
З портретом през. Масарика та кількома
зніжками.

W. Lewicki (Leopold): „La Spirale loga-
rithmique et sa developpement“. Видання
з Записок Наукового Товариства ім.
Шевченка.

Д-р В. Левицький та д-р М. Кравчук:
„Формула Стірлінга“. Видання з „За-
писок Київської-Січеської Господарсько-
го Інституту“ том III. 1927.

Д-р Володимир Левицький: Трактри-
са як еволюента манової лінії. Київ,
1928. Видання з „Записок Київ-
ського Інституту Народної Освіти“. —
Книжка III.

Вістник Українського Національного
Музею-Архіву при Українському Інституті
Громадознавства у Празі ч. 1. Прага
1928. На правах рукопису. Стр. 38.
форм. 8°. Видання літогр.

„Нива“, часопис присвячений церков-
ним і суспільним справам. Львів, за жо-
вень 1928. Ч. 10. Рік XXIII.

„Забір“, воєнно-літературний журнал.
Ч. 8. За серпень 1928 р.

„Przegląd Polityczny“, czasopismo po-
święcone zagadnieniom polityki zagranicz-
nej. Warszawa — Wrzesień, 1928. Tom IX.
Zeszyt 1-3.

I Walny Zjazd kandydatów adwokackich
odbyty w Krakowie dnia 5 i 6. czerwca
1927 r. Przebieg i uchwały. Kraków 1927.
Str. 56. 8°.

Wielki Wiatr-Przewodnik: Prawdziwy mę-
stwo. Powieść. Poznań 1928. Wielkopol-
ska księgarnia nakładowa Karola Rzepeckie-
go. Str. 168. form. 16°.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Новий Український Театр дир. П.
Карабіневича на Волинні.

Мартін
17/XI Дель і ніч.
18/XI Біл.
19/XI Гейша.
20/XI Маруся Богуславна
21/XI Барон Кімел.
22/XI Казка старого
милли.

23/XI Біл.
24/XI Дель і ніч.
25/XI Ой не ходи Гриню
26/XI Циганка Аза.
27/XI Запорожець за Ду-
наєм.

28/XI Вихрест.
29/XI Дель і ніч.
30/XI Маруся Богуславна
1/XII Гейша.
2/XII Біл.
3/XII Барон Кімел.
Кавінь-Копирс 4/XII Маруся Богуславна
5/XII Гейша.
6/XII Барон Кімел.

Позір Теребовельщина! З нагоди
60-літнього ювілею Матірнього Тов. „Про-
світа“ і з нагоди 25-літнього ювілею
своєї існування, Філія тов. „Прогресу“
в Теребовлі влаштовує Виставу
Української книжки. Вистава отпорена
буде в днях 18, 19. і 20. падолиста від
год 9. аранжу до 6-ої вечора. Вистава
буде обіймати більш як 1500 томів. Вступ
безплатний. — Видіт. 1-1

З Українського Філателістичного Т-ва
у Львові. Пригадуйтеся, що сходили У-
країнського Філателістичного Товари-
ства відбувається що-суботи від год. 18.
веч. при вул. Зіморівича 20 („Сільський
Господар“). Гостям раді. — Видіт.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Він-
центого Поля ч. 1. (бічна Зеленої)
Тел. 39 60. 882 3-3

ГАРНИЙ покій при родині негайно до
анайму. — Св. Антоного ч. 3/П.
від 4-6 год. 928 2-3

ПОКІЙ умеблюваний негайно до ан-
пайму. — Вул. Генігта ч. 8. (бічна
Личаківська). 929 2-2

ДЯК-ліригент, молодий, безжениий з
добрим голосом і доброю порукою,
глядає посади. — Стефан Немин, уче-
ник дяк. з Заболотова. 931 2-2

КРУЖЛІВКА Alfa-Laval* 100 літрів на
годину, 10.000 оборотів на хвилину,
нова хорисно на продаж. — Відомість
Д. Вишняков с. Василя, Радичівка поч.
Коломи. 926 2-3

ПАННОЧКА-українка 12—16 літ, 6—7
клас, інтелігентна, чесна і здорова,
потрібна негайно до товариства для
3-літньої дітки. Найраше дохідна
перед пошудом або на цілий день —
свентуально на стає. — Зголошення
з поданням умови піх „3 літ“ до Адмі-
ністрації „Діла“. 925 2-2

ЛІЖКО москвин на рати 200 зол.
На привіцію без поруки. Фабри-
ка Закс. Личаківська 132. 753 6-12

МДНІ браніозетки, також іншу бі-
журерію поручає дешево Дом б-
ровскі-Розажевскі, Львів, (Го-
тель Жоржа), Тел. 27-29. 2481 21-2

ГОДИННИКИ тільки найліпших
фабрик прецізійні продає за готів-
ку і на рати від десятиліт літ з найліп-
шої сторони змісна фірма Іван Зель-
тенрайх, Львів, пл. Маріївська ч. 5
3 119-7

НА РАТИ ОТОМАНІ 55 зол. КАНА-
ПКИ 55 зол., фотеліни до розкла-
дання 45 зол. — Фабрика Закс, вул.
Личаківська ч. 132. 6-12

СТУДЕНТ філософії пошукує в львів-
ській повіті лекції. Найраше в свя-
щенській родині. — Зголошення слати до
Адміністрації „Діла“ під „Студент“. 935

РІТІНОВАНИЙ АДВОКАТСЬКИЙ
КОНЦІПІЕНТ, з судовою і адво-
катською практикою, пошукує місця у
Львові або на провінції. — Відомість:
Василь Скрипчук, адв. конц. Львів, вул.
Борковських Дунів, ч. 3. II. пов. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст нехут легінів, серця і нирок

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 14-25

зол. 6-50 ГОДИННИКИ зол. 6-50
ангелі швейцарські з гарант. тільки у
865 Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4. 3-3

НЕРВОЛЬ
Хеміка д-ра ФРАНЦОЗА,
одинокий радичівський і випро-
бований середник (натравляя)
на
РЕВМАТИЗМ
кольку з причини пере-
студії, на постріл, іскіяс
і т. п.
Жалати в ліпках. Жалати в ліпках.
Вибір і головна продаж.
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів, КОПЕРНИКА ч. 1.
870 2-2

Хочеш бути шофером?

запишися на найліпші

Шоферські курси Н. ГАЙТЛІНГЕРА

Львів, вул. ЗЕЛЕНА ч. 7.

Рівне — 13 Дивізії 3.

Стрий — 3-го Мая 15.

Вписи щоденно. — Пишіть по ін-
формації. — Початок дня 23. ч. м.
923 2-5

ВСІ НЕДУГИ, можеш ви-

ніяких ліків через відтиснення
спини. Увільнений від натиску
нерв, убиває бацилі і виганяє
недугу: гостру недугу негайно
застарілу після якогось часу.
Вказівки подає книжка „Про
спинні хребти“ („Kregarstwo“).
Висилає за присланих 5 зол. пе-
реказом, або чеком П. К. О.
153089 о. Павловскі, Обарін-
ці, поч. Глубічок великий.
911 3-16

СЕЛЯНЕ! УВАГА!

Тисячі господарів переконались, що
найліпше продати, або замінити
лен, коноплі, кляча, можна лише
у фірми „ВОЛОКНО“
Львів, Замарстинівська 36.
(коло моста колійового).

Не вірте обіцянкам різних новопо-
всталих фірм, котрі чигають на Ваше
добро. Не вірте їх обіцянкам залікам.
які виголошують в своїх друках і в не-
звичайній кількості засипають Ваші сени
— то все робиться аби впровадити Вас
в блуд, заспокоїти Ваше підозріння і о-
тримати як найбільше сирівця.

Випишуйте наші прібіки і цінінки —
вишлемо даром. 934

Зголошуйтеся на агентів — да-
мо добру винагороду.

Подяка.

Високоповажаному Пану Д-ру Оста-
пові Приймій складаю враз з своєю дру-
жиною глибоко-сердечну подяку за ура-
товання й життя, вилічення з грібною
недуги та за всі старання привести й
найскорше до здоров'я.
Іжк. Р. Калниченко.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймач під
11-12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 49-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Голод на Україні.

Львів, 17. листопада 1928.

На іншому місці містимо офіційне повідомлення харківського уряду про розміри голодової катастрофи, що навістила в цьому році 76 районів в південній частині України, а саме в округах: одеській, миколаївській, херсонській, мелітопольській, дніпропетровській, криворізькій, зіновцевській, першотравневій, запорізькій, кременчуцькій і в Автономній Молдавській Республіці. Округа це адміністративна одиниця, що дорівнює простором щонайменше трьом нашим середнім щодо просторності повітам, а населенням щонайменше двома нашим повітам.

З урядового комунікату довідуємося далі, що на тій території є 732.000 господарств, або, якщо рахувати на кожне господарство тільки по п'ять душ, то вийде, що на Україні досягнула голодова катастрофа аж 3 мільйони 660 тисяч мешканців. Катастрофа, як бачимо, дуже поважна. З офіційного комунікату довідуємося крім того, що все те голодуюче населення було здане досі виключно на себе і на свої сили, то значить на свою безсильність у боротьбі з голодом, бо місцеві органи влади були на голодному катастрофу зовсім не вражені. Насення допомоги голодуючим заініціював щойно центральний харківський уряд. Але як? Він щойно тепер затвердив „остаточний план“ допомогової акції, який полягає на тому, що з „бюджету та з коштів громадських організацій приділяють щось 24 мільйони карбованців“.

Якщо ті 24 мільйони можна булоб зараз зреалізувати та роздати в формі допомоги між усіх досягнутих катастрофою мешканців, то на кожного випало б коло 6 і пів карбованця. Отже, яка це допомога? Це не допомога, а паліативний засіб, який ні гора ні нудні від голодуючих не відверне. Та справа стоїть далеко гірше, бо тих 24 мільйони відразу зреалізувати на допомогу не можна. Такої готівки не можуть вилжити ні державний скарб ні тим менше громадські установи. Виходить, що рятунок й допомога акція для голодуючих є покищо тільки теоретичною. Залиш ж вона стане практично реалізуватися то мабуть половина населення вгине від голоду й недуг, які ширяться в тих районах застрашаною вже тепер. Така перспектива не далека від дійсності, коли зважити, що там усяку назіть найважливішу акцію, якщо вона не спрямована на виключну користь комунізму, гальмує в нечуваний спосіб, ославлений самою більшовицькою пресою, бюрократизм, формалізм, словом: усяка канцелярська тяганина і безголовня. Зрештою із самого комунікату видно, що не зважаючи на цілковиту інерцію місцевої влади в справі рятукової та допомогової акції, намічених 24 мільйон карбованців маєтеся зужити так, що 5 мільйонів піде на харчування дітей (224 тисячі дітей), 4 мільйон на організацію громадських робіт весною (а що будуть робити голодуючі зимою?), 1 мільйон на харчову допомогу тим, що не зможуть брати участі в громадській роботі і накінець 13 мільйон на „постачання маломожним господарствам паші для худоби“. Так ви-

НАМІБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2554 92-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСЦЬКОГО Ч. 63.

Відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіших запитаннях прохайтеся писати до нас вислати рекомендовано.

глядає ася рятунок й допомога акція для голодуючих, заініціювана харківським урядовим центром.

Про якусь громадську збірку на голодуючих по цілій Україні досі ні слова не чути. Але за те, в кожному числі більшовицьких газет можна стрінути багато писанни на тему розписаної тепер „Модром“ (міжнародна організація допомоги революції) збірки для допомоги політичним комуністичним в'язням на українських землях під Польщею. Рівночасно з тим реалізують там тепер позичку на т. зв. індустріалізацію сільського господарства. Отже на все це збірки і мобілізації громадського гроша допустима, але на боротьбу з голодом, на рятунок мільйонів загрожених екзистенції українських селян нема ні проблеску ширшої збіркової ініціативи по всій Україні. Приватна громадська ініціатива там недопустима, а в нинішніх відносинах і неможлива, бо кожний громадянин занепокоєний в першій мірі журбою за збереження своєї власної екзистенції. Кожний бачить і чує, що з дня на день веде до гіршого. Зокрема ж болючо відчуває це мешканець міста, якому вже давно видають на карточки лише скупі порції хліба та інших харчових продуктів.

Та вернім ще раз до наміченої урядовим комунікату рятукової акції. Там центральна влада авторитетно доручає своїм місцевим органам влади давати матеріальну допомогу виключно тільки голодуючим біднякам і т. зв. незаможникам. „Куркулів“ виключає комунікат від користування допомогою. Це просто цинічне відношення комуністів до людського життя, для культурної людини цілком незрозуміле. Бо, хто є в понятті комуністів „куркулів“ і що й до того в районах, де був загальний неврожай? Куркулів не тільки в навішених голодом округах, але й взагалі на всій Україні тепер нема. Іх комуністи за десять літ до тої міри знищили та обскували, що вони стали далеко бідніші від т. зв. патентованих більшовицьких упривілежених незаможників. За куркулів вважають нині більшовицьких селян, що були вправді куркулями перед революцією, але нині є вони виятими згід з правдою з того власне титулу, що колись були куркулями, і які тримаються при житті виключно своєю великою працею та оплачують податки за всяку упривілежену т. зв. бідноту, що живе з „комунізмування“, тобто в сільській комуністичній політиці. Всіх колишніх куркулів вважають комуністи контрреволюціонерами і тому поручають органам влади позбавляти їх допомоги в боротьбі з голодом.

Якіж з уваги на все сказане перспективи поборювання голоду? Нема, по правді кажучи, ніяких. Бо вже з репродукованих у тій справі на сторінках нашого органу енуціпцій теперішнього генер. секретаря КП(б)У Косіора знаємо, що в тій боротьбі з елементарним лихом Україна адана виключно на власні сили. Московський центр та інші республіки нічим їй допомоги не можуть. Зваживши, що цього року на цілій Україні був слабкий урожай приходиться ствердити цілковиту безсильність урядових чинників у боротьбі з катастрофою. Тепер питання: чому до неї дійшло в таких застрашаних розмірах уже в друге під більшовицьким правлінням? Без сумніву завдяки експериментаторській господарці комуністів.

За дореволюційних часів був закон, який зобов'язував кожну громаду степових районів України до роблення запасу збіжжя в громадських шпихлірах на три роки, саме з уваги на часті в тих районах елементарні катастрофи неврожаїв. Кожна громада навчена досвідом такі запаси все робила і доповнювала. Ті запаси перетривали війну. Ніхто їх не порушив! Перетривали і революцію та всі громадські війни. Щойно в 1921 р. комуністи розгромадили та знищили ті запаси, вивозили їх з України над Волгу для тамошніх голодуючих. Уже в 1922 р. навістила голодова катастрофа України, особливо ж степову і тоді запасів не стало. Мільйони населення вгинули. Вигинула і худоба. Між голодуючими були й випадки „канібальства“. По голоді більшовицькі не подбали про нове введення запасних шпихлірів на випадок катастрофи. Нині вони збирають овочі своєї господарки і поносять всю відповідальність за голодове нещастя. Крім того, комуністи, що так багато горляють про раціоналізацію, інтенсифікацію та індустріалізацію сільського господарства, цілком не турбувалися тим, щоби вчити селян боротися з недородами та посухами при допомозі випробування технічних агрикультурних засобів. Словом їх експерименти довели до катастрофи.

Українці!

Не забувайте, що число Українського Виборчого Комітету забезпечених у Касі Хорих міста Львова є і з тим числом ідіть до виборів в дні 17. і 18. листопада!

Радянська Україна.

Офіційне повідомлення про голод

Київська „Пролетарська Правда“ з 18 листопада н. р. приносить офіційне повідомлення про розміри голодової катастрофи на Україні під скромним написом, „Наслідки обслушування неврожайної смуги України“.

Ось і саме повідомлення в такому виді в якому його принесла урядова агенція „Ратау“:

„Харків, 12. листопада. (Ратау) Рада Народних Комісарів, заслухавши доповідь голови урядової комісії Шліхтера про наслідки обслушування степової смуги України, яке зроблено, щоб остаточно виявити недовірну територію, визначив за тям 76 районів з 732.000 селянських господарств у Одеській, Миколаївській, Херсонській, Мелітопольській, Дніпропетровській, Криворізькій, Зіновцевській, Першотравневській, Запорізькій і Кременчуцькій округах і в АМСРР. — До того в число округ, що потребують першорядної допомоги, залічено Одеську, Миколаївську, Херсонську округи й АМСРР. Найбільший неврожай на Одещині, де й озимина й ярина пропаде в 15 районах. Найменший неврожай на Запоріжжі, де не вродин хліб тільки в одному районі“.

„Раднарком констатує, що хоч єдині людські недорідні райони і дуже тяжкі, місцеві органи влади, особливо Першотравневської й Зіновцевської округ, досі не звертають на це достаточної уваги. Ні одна неврожайна округа, крім Дніпропетровської, не мобілізувала достатньою мірою місцевих коштів для допомоги людині“.

„Раднарком затвердив остаточний план допомоги потерпілому селянству. На це з бюджету та з коштів громадських організацій призначають щось із 24.000.000 карб. З цієї суми понад 5.000.000 карб. дають на дитяче харчування. На ці кошти можна буде, протягом 10 місяців, прогодувати 224.000 дітей. Щось з 4.000.000 карб. приділено на організацію весною громадських робіт по неврожайних селах, щоби дати заробіток дорослій людині. Щось із 1.000.000 карб. призначено на харчову допомогу селянам, що з якихось причин не зможуть працювати на громадських роботах. І найбільшу суму, більше як 13 мільйонів карб., приділяють на постачання маломожним господарствам паші для худоби й під ското-залежної операції“.

„Наркомторгові запропоновано стежити, щоби безупинно постачати недорідним селам борошно, пашу, а „Сільському Господарю“ за вчасним постачанням усім районам картоплі“.

„Раднарком покладає чимало серйозних обов'язків на місцеві органи влади. Окремим повинні більше звертати уваги на недорідні райони й мобілізувати власні кошти для додаткової допомоги селянству, й стежити, щоби допомагали тільки бідняцям, маломожним і середняцьким групам селянства, ти щоби людині неврожайних сіл вчасно дали пільги з сільсько-господарського податку й страхування“.

Підсумки обслушування голодуючих околиць на Україні є, як бачимо, страшні. Вони стануть ще страшніші, коли на основі наведеного комунікату, усвідомимо собі, що голодуюче населення зовсім безпомічне, бо найбільшій та безпосередньо обслушувачій це населення місцеві органи влади нічого для боротьби з голодовою катастрофою досі не робили.

„Просвіта“ — це одиниць найкращий вартості українського духа. Вона однак нині веде нас усіх на шлях кращої долі — на соняшний шлях.

„Міністерство перемиря“ у Франції.

„Міністерство перемиря“ назвав Поанкаре новоутворений ним уряд — тому, що вдалося його сформулювати для 11. листопада, отже в день десятих роковин підписання перемиря в світовій війні. Хоч в зв'язку з останньою урядовою кризою було у Франції дуже напружене політичне положення, бо загрожувало розв'язанням парламенту, то видно, що серед більшості французьких політиків побіди так патріотизм і державна рація.

Французькі радикали не ввійшли до нового коаліційного кабінету Поанкаре, але за те ввійшли на їх місце республіканські соціалісти. Ці останні належать у французькому парламенті до лівої та мало чим різняться у своїй політичній програмі й ідеології від радикалів. Поанкаре заявив у своєму експозе, що буде продовжувати далі свою давню програму. До кінця грудня вимагає він ухвалення бюджетного закону та заповідає, що присвятить потім головну увагу регуляції та сплатам французьких довгів.

Самозрозуміло, що щасливої долі ліквідації цієї урядової французької кризи не треба і не можна вважати в цій парламентарній каденції за останню. Радикали початку проти Поанкаре боротьби не покидають і при першій сприячій їм нагоді допустять знов невтомний наступ на уряд Поанкаре. Їх мета взяти владу в свої руки. Чи це їм вдасться — предсказати годі, але воно зовсім не виключене і то в недалекій будучині. Відношення сил у французькому парламенті дуже непевне та плівке — тому можна рахуватися з усіма несподіванками.

Але побідний вихід Поанкаре з останньої кризи тепер без сумніву скріпив його авторитет і становище Франції в міжнародній політиці.

60-літній ювілей Просвіти відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спішіться зі зголошеннями в члени, надсилайте вкладки й іншим пригадуйте!

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
І ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

Після львівських подій.

Огляд української преси.

Досі не мали ми змоги дати відповідного освітлення відомих львівських подій з уваги на цензурні обставини, що були для нас неможливими. Думаємо, що й тепер так: освітлення нам не вдасться, бо не дійде до наших читачів. Ми обмежуємося до реферування польської преси та вірного передавання її освітлювання тих подій. Нині подаємо на цьому місці голоси тієї української преси про події, яка мала змогу їх по своєму освітити та для якої ласкавішою була цензура. Як до голосів польської преси не подавали ми ніяких коментарів — бо й вони, як показала практика, підпадали конфіскації — і не входили з ними в дискусію, так само без коментарів подаємо в інформаційних цілях і голоси української преси. Досі мали змогу висловитися більше-менше вільно на тему цьогорічних листопадових роковин український тижневик „Неділя“ і півтижневик „Нова Зоря“. Їх голоси ми далі і наводимо.

„НА РУМОВИЩАХ“.

Під таким заголовком приносить 12. несконфісковане число львівського ілюстрованого тижневика „Неділя“ передову статтю пера п. М. Голубця, в якій читаємо:

„Про те, що діялося у Львові в перших днях листопада ц. р. знаємо аж надто добре й докладно, не скоро теж зможемо призбутися цієї кризової сабат зірваної з ланцюгів невинності до всього, що українське. Знає вже нині про все те широкий світ, який подаючи описи львівських подій та картини спричиненого ними знищення, зовсім слушно запитує, чи... Львів лежить в Європі. Географічно, зовнішню, може й так, але фактично, листопадова

вакханалія зникнула столицю нашого краю в глибину дикої, безпросвітної Азії“.

„І напевно багато ще проминє часу, поки наш край знову наблизиться до Європи, поки мораль, етика, право й інші аспекти європейської культури, стануть тут обов'язковими. Покищо цей момент ще за далекими горами й глибокими ріками й ми не можемо ні на хвилину заспокоївати себе самообманом, що події, в раді пережитих оце нами, перейшли в безповоротне минуле“.

„Бо коли, психологічно, можна знайти зрозуміння для найнікчемнішого алогічного, доведеного в порині безвідповідальної невинності, коли для найбільшого злостивця можна знайти психологічну основу в перевазі інстинкту над розумом і культурою, коли, одним словом, можна зрозуміти все те, що робить безмісний, многоголова „дулиця“, то не можна зрозуміти, а тим менше оправдати цього, що роблять ті, яким доручена опіка й держання в ризах цієї „дулиці““.

„Те, що робить у відношенні до подвигів цієї дулиці преса й легітимована репрезентація нашого противника, переконує нас, що ми справді живемо десь на окраїнах дикої Азії, та що в даному випадку справи йдуть не до кращого, а до гіршого. Коли мова про пресу то робить вона щось таке, що в голові, не говорім чесно, але розумного європейця ніяк не вистить. З її шпальт довідуємося наприклад, що стверджено на площі Сокола-Батка, яку ми з таким трудом і коштом собі поставили, спалили і знищили самі українці. На шпальтах тої преси появляються картини знищення наших культурних інституцій з многомовними підписами в роді „українські експеди у Львові“. Ця преса врешті обріжує своїх читачів і апеляє, що на вулицях Львова не бують українці за ношення „мазепинок“, але поляків за ношення конфедераток, що на вулицях Львова бують не українці, які го-

ворять поміж собою по українськи, але поляків, які відражються говорити по польськи...“

„А коли мова про легітимовану репрезентацію нашого противника та її виступи на парламентській арені, то просто жаж бере слухати, що ці люди говорять, що вони придумують і в що вони вірять, чи в облуду вваляють, що вірять!“

„Бо можна помилитися, можна забути ся, можна піти за далеко в виладуванні своєї невинності тим більше, як жартує перед собою слабшого, безбронного противника, але кинути цього противника на наєвну хитро придуману провокацію, потопити його найсвятіші почування, одерти його до гола, а зідати помітні ролі й адавати з себе покритого тим потоптаним, одертих й безбронним, це вже переходить найскромніші винюги моралі й етики, обов'язуючі в Європі“.

„Коли одначе правдою є, що „горбатого й могила не випростує“, то безсумнівно шкода тут кожного слова про етику, мораль і тим подібні янтаски Європи. Варотніше нам діло до етики й моралі нашого противника. Хай він тим журиться. Наше діло в чому іншому“.

„З листопадового роагтру вийшли ми, як безбронні й беззахисні, а велетенськими матеріальними втратами. Знищено велику частину нашого культурного доробку, запропоновано керівництво наших мільйонних має, кілька позицій нашого культурно-національного блявсу просто перечеркнута“.

„Але чим в матеріальні втрати супроти нашого морального побіди? Чим є ті щербі й виломи в мурах наших культурно-національних твердинь, супроти духового підйому й повеності загостреної й виточної сторожності, яка запанувала на наших позиціях? Дякуючи останньому ми відробиємо свої втрати вдвоє і в приспішеному темпі подвоїмо наші здобутки“.

„На наших очах проходить процес консолідації й об'єднання груп, що досі йшли різними шляхами. В наших установах заметушилося життя й оживів рух, як на збуреному муравлищі. В обличчю небезпек ми почули силу відважливості, яка тисить на кожного з нас, без огляду на позицію і становище, які в даний момент займаємо“.

„В огні гартується криця, в огні боротьби стається серця й могутніе впертості. Тільки хай це не буде содомний огонь! Пильнова, експлоатована й до остаточності напружена праця, хай буде відповіддю на наступам на наші позиції, яких зброєю нашого противника боротися не можемо й не хочемо. Чим дужчий вмір, тим більша відпорність! Не

Д.Р.М. БАЖАЛЪК.

ЕТНА.

Етна, найвищий вулкан в Європі, а найвища гора в Італії (3313 м.) робить враження цілої групи гір. Її наспаний стіжок має в обводі 140 км.

Довкруги Етні тягнуться у великому півколі, отворенім до моря, старші гори, відділені від вулкану широкою долиною. Цей півколосо є берегом колишнього морського, заливу, що врізувався глибоко в сушу острова; зали цей утворився так, що між шілинами земля западала у глибину, — а врешті виповнила його Етна, що виросла з моря.

Велика різниця між Етною і Везувієм кожному глядачеві впадає зараз в очі: з діяльного, головного кратеру Етні добувається пара, попід, бомби, тільки не лави. Бо як лави підносяться вгору в середині вулкану, то натиск її стовпа є такий великий, що боки гори не можуть йому опертися. Зали ще лави дійде до вершки, то гора раз вище, раз нижче тріскає; з боку — і з так утвореної шілини випливає лави і насилає разом з піском і попелом, що повстає з неї, т. зв. паразитний кратер, який знову сам собою може звороти назад вгору. Таким робом гора Россі коло Нікольози, що довстала в часі страшного вибуху в 1669 р., є висока на 250 м. понад околицю.

Лави виглядає наче вогнисто-плинна камінна каша, якої температура хитається між 1100 і 1330 степ. Ці лави, що добувається тепер наверх з Етні, належить до одного типу; а саме до сірих скалинцевих базальтів. Залежно до того, чи в лаві є багато пари чи ні, є вона густа або рідка. Застигаючи приймає лави всілякий вигляд: або розпадається на купу острогранчастих куснів, що нагадують шпалки (жузежицю) з високих гутничих печей, або виглядає наче великі поморщені паланиці та бохонці хліба, поникливі на себе. З пливучої лави виходять супокійно або бурливо водяна пара і всілякі гази, що притаєні в ній у великій кількості. Водяна пара і гази поривають кусники плинної лави і розкидають її нероз далеко на боки. Відповідно до величини тих кусників розрізняємо м'який попід, грубозернистий пісок, великі як зерна гороху або горіхи камінці (т. зв. лавіали) і такі як пластук або й ще більші т. зв. „бомби“.

Отже лави ніколи не випливає з головного кратеру на вершку Етні, тільки зі шілини, що творяться на її збічках, — і то звичайно з довшинного кінця шілини — і тут насилається з нагромадженої маси лави, каміння піску і попелу стрімкий стіжок, що кінчиться гупим вершком, або коли пара добувається дуже сильно в гору, то тоді виростає стіжок високий, гостро закінчений, наче комин. Вище в горі зі шілини випливає з ями або з т. зв. „бокки“ передусім пара, що пориває зі со-

бою дрібніші кусні, які осідають довкруги бокки і творять вал, наче перстень, а врешті і стіжкову гору. Вигляд такого бочного стіжка та його кратера є ріжкий і залежить не тільки від форми бокки, але й від напрямку вітру, що віяв підчас вибуху.

Майже кожний більший вибух творить свою власну бокку і паразитний кратер. Етна має нині на своїх збічках до 900 таких паразитних кратерів.

Етна є діяльним вулканом з давніх давніх; пересічно що 10 літ повторюються на ній сильні вибухи, а між тими вибухами гора є в супокію.

Найстрашніший вибух памятають у 1669 р. (тоді саме утворились Монті Россі), що трівав 3 і пів місяця; вершок гори запався тоді, на її боці утворилась величезна шілина, на 18 км. довга, а з її довшинного кінця виплила струя лави, що покрила 50 км. квадр. поверхні, знищила 12 сіл, зовсім або в частині, більшу половину міста Катанії та посунулася іще на кількасот метрів у море.

В часі цього вибуху мало згинувати аж 20.000 людей, а в р. 1693 навіть 60.000!

На полудневому збічку гори, близько місцевості Нікольози, повторились вибухи в рр. 1886 і 1892. Шілина, що утворилась в р. 1886 Монте Гемельяро розірвалася 8. липня 1892 серед сильного землетрусу і побільшеної діяльності головного кратера ще далі на північ. А до того

дня утворились серед сильних пароксизмів три бокки, а потому ще четверта, а довкруги тих ям усипалися з попелів і ріни чотири паразитні стіжки. Лави випливали тоді з довшинної частини шілини. Потім сила вулканічна на якийсь час ослабла, аж у серпні віджила наново та утворила знов два нові стіжки, які вулканічну діяльність перенесли на себе, а старші стіжки припинили свою діяльність майже зовсім. Вибух трівав тоді довше як 5 місяців.

На північ від Монте Гемельяро повстало 9. липня 1892 р. 5 вогнистих гір, більше як 100 м. високих, — Монті Сільвестрі, названі так у честь геолога Сільвестрі, професора в Катанії, заслуженого дослідника Етні.

З довшинної частини цих гір виплила величезна струя лави, майже на 2 км. широка і сплила в напрямі Монті Россі до висоти 920 м. н. ур. моря.

В порівнянні з цією струєю лави це зовсім незначний вузький язик лави в березня 1910 р., дарма, що він подекуди до 50 гробий. Ця струя виплила на полудневому збічку Монте Кастелянцо з кількох шілин. Такий бочний вибух на Етні був також у березні 1910 р. В перших днях березня андо було тільки слабкі білі стружки диму, що виходили з великого центрального кратера. Від 6. березня дав себе відчувити коло Етні цілий ряд землетрусів, а на 17. і 19. березня айшло з центрального кратера трохи жовтаво-

„ОЛЬКА”

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ
найтриваліші — найдешевші

РИНОК Ч. 35.

біля „Народної Торговлі”

ні. Свідки шайтанів, арешти, режисери, дирекції та автори пропадають безслідно! Мертворождену дитину можна прибрати в найкращу одію і розгойдувати у золотій колысці — від цього вона не одягнеться.
М. Р.

Театри.

Великий Міський Театр:
Субота 17-го, г. 3-30 попол. „Дяди”,
Міжвоєнний.
Субота 17-го, г. 7-30 веч. „Мадонна Бутерфляй”,
Неділя 18-го, г. 3. попол. „Гальяна”,
Неділя 18-го, г. 7-30 веч. „Тамара дама”.

Кіно.

„Аполло”: „Кохання та сльози Шотландії”,
„Лев”: „Жінка на хованній дорозі”,
„Одеса”: „Еспанський солоний”,
„Пальє”: „Янгол вулиці”,
„Фатиморгана”: „Легка любов”.

Нові книжки й журнали.

Андрій Чайковський: „Три казки дідка Охріма”, ст. 123 з 10 малюнками Святослава Горинського. Коломи 1927. Накладом автора.

Наша дитяча література писана надто часто, а дитина, що має мало спільного з літературним пером, а ще менше з дітьми, яких психологи не розуміють. Тому в книжках для дітей зустрічаємо часто штудерні фрази та вислови, які звороти, які не під силу інтелектуальній навіть дуже розвиненій дитині. Збірка пазок нашого відомого письменника А. Чайковського, що до нас не писав для дітей, робить незвичайно приємне враження простотою свого стилю і рідними сюжетами. У мотиви народних казок автор вибрав чимало нових елементів, близьких нашій суспільності і надав їм характер дошкільних оповідань про фантастичні пригоди наших юнаків-гундів. Небуденною прикрасою цих казок є поетичний гумор, який віднайшов у творчості нашої дитячої літератури. Родичі, що стежать за літературою своїх малих дітей, похвалюють у нас не раз сварту, що більшість наших казок, оповідань і поем для молоді вирізняється пригніблюючим сумом і навіває на дитячу меланхолію, що нерідко доводить малих читачів до сльоз. Книга А. Чайковського писана з любов'ю, що має психологію дітей і каже, що їм до вдоволи.

Кооперативна Республіка, жовтень-листопад. Львів. Зміст: Ю. Павличко-ський: Микола В. Ливитський. Андрій Жук: Чи і в якій мірі хліборобські артілі М. В. Ливитського були продуктивними колективами? 60-ліття „Прогресу”. Лівитський: Як реалізувати план омашності? О. Мирно: Націоналізована тяжка індустрія У. С. Р. Р. і сільське господарство. К. Коберський: Кредит. М. Турган-Барановський: Райфайзенські принципи. І. Прохорів: Робітничі наслідки в Україні. Стан кооперації на північному заході. На Великій Україні. М. Корчинський: Наука і навчання суспільної економіки серед українців у Польщі. Кооперативні фізми.

Більшовик України. Політично-економічний журнал ЦК, (КПГ)У, ч. 20, 51. жовтня. Зміст: Партія в боротьбі за економіку лівого. Г. Попов: Наші завдання в Донбасі. С. Бірюк: Металургія на промисловості України. С. Вітня: До 10-річчя Зах.-Української Народ. Республіки. Ф. Голуб: Проблеми міжнародного економічного руху на V конгресі КІМ. В. Андріанов: Нові виробництва в промисловості України. І. Сміло: Про перспективи життєвого будівництва. О. Мурінов: Підсумки товарообороту 1927/8 і перспективи на 1928/9 по УСРР. Е. Сірчук: III з'їзд КПЗУ. Критика й біографія.

Вільне козацтво, 10-го листопада 1928. Ч. 33. Прага.

„Бюлетень Державного Видавництва України” за жовтень 1918 р. Харків. Стр. 32. Формат великої вістки.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіновича на Волині.

Мартів

18/ХІ Вій.

Пробовіть

19/ХІ Гейша.

20/ХІ Маруся Богуславка

21/ХІ Барон Кіндель.

22/ХІ Казка старого діда.

23/ХІ Вій.

24/ХІ Дем'яніч.

25/ХІ Ой не ходи Гриню

26/ХІ Циганка Аза.
27/ХІ Запорожці за Дунаєм.
28/ХІ Вихрест.
29/ХІ Даш алоді.

Копель

30/ХІ Маруся Богуславка

1/ХІ Гейша.

2/ХІ Вій.

3/ХІ Барон Кіндель.

Камінь-Копирск

4/ХІ Маруся Богуславка

5/ХІ Гейша.

6/ХІ Барон Кіндель.

1-?

Повторена мною фам. на ім'я Баюта Роман ступ. техніки сировокував своїх товаришів-Українців опущенням викладацької скарі разом з Полемані-студентами, оказалась неправдивою, тому викладацьку й в цілій основі — Дубина Степан, ст. прав.

Надзвичайні дати на „Рідну Школу” змоніти Іл. П.; Михайло Лисенко, радник Найвищого Суду в Берні 11 ам. дол. Кружок „Рідної Школи” в Местях Меліхні 216 дол. як одводенний заробіток від інтелектуальних в Местях Меліхні, о. Іван Лоточинський. Переводка ад Вучач 3085 дол. як збірку на весілля у н. Кіриєвської, Уряд Громадський в Панах, н. Жидачів 50 дол.; І. Палічук, Губин, ад Вучач 1135 дол. зібраних з нагоди вінчання п. Олени Кобзар з п. Писемкою Пристаєвими в Житомирі; кооп. „Згода” в Мажовській 20 дол.; коопер. „Вода” в Березі 25 дол.; о. Володимир Вергун, Красноділь 2842, як збірку в церкві; Кружок „Рідної Школи” в Новій Селі ад Підволочиска 30 дол., як чистий дохід з дитячого представлення, укладеного нахолом п. Стефані Семишов; коопер. „Єдність” Бандрич народний 25 дол.; Іван Наконечний, Гусятин 11 дол., як збірку з нагоди посвячення церкви в Вербни, Подляк-Андрушенко-Зеленя в Кемпи ад Розваділ 65 дол. — ВІН. Жертводавники складає щирю подяку Головному Управу. 916 1-1

Значайні Загальні Збори філії „Прогресу” в Яворові відбулися в неділю дня 18 листопада к. р. о год. 1-й в поз. в селі „Нар. Дому” в Яворові з таким переліком наради: 1) Відкриття зборів і відчитання протоколу з поз. заг. зборів. 2) Звіт уступального Визілу. а) голви, б) секретаря, в) скарбника. 3) Звіт Контрольної Комісії і внесок на удержання абсолютної. 4) Вибір нового Визілу і Контр. Комісії. 5) Справа святкування ювілею 60-го існування Гол. Т-ва. 6) Внески і запити. Виділ.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

БЮЖУТЕРІЯ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВІДРОБИ продає за готівку і на рати під десятилітні літ у цілій країні відома фірма Іван Зальтенрайх, Львів, пл. Маріївська ч. 5. Купують брильянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 119-?

ГАРНИЙ покій при родні негідно до майну. — Св. Антоного ч. 3/І, від 4-6 год. 928 2-3

КУЖЛИВКА Alfa-Laval* 100 літрів на годину, 10.000 оборотів на хвилину, нова морозильна на продаж. — Відомість Д. Випинавчик е. Басія, Равичів поч. Коломи. 926 3-3

НА РАТІ розкладані напівні гобелінові 35 дол. Фотелки 45. Отомани 35. Матраца з морської трави 30. Велосипі 75. — Фабрика ЗАКС, вул. Личаківська ч. 132. 897 2-4

МОСЯЖНЕ ЛІЖКО 200 дол. Кухонне 13. Серйозне тапцероване 45. Сіткове 30. — Виледи аротичі 26. Умивальні 5. — Фабрика ЗАКС, вул. Личаківська ч. 132. 898 2-4

ТОЛОЧАТІЯ наймодніших десених на плямистих плашках, наліт змислених. Відсліджування на спеціальних машинах. Перероблювання на модний фасон. Фарбовання футер диванів способом. — М. Воляська-Павлюк, Львів, вул. Собієвського ч. 12. Тел. 17-04. 270 14-?

БЮЖУТЕРІЯ, СРІБЛО, ГОДИНИКИ поручає дешево Домітронський-Розажевські Львів (Готель Жорж) вул. Академічна ч. 2. Догідні усячі. 2361 21-?

ШУКАЮ відвали „УСК” (видає у чинки академічної гімназії до війни). Повідомити ласкаво на адресу: С. Гайдуков, Львів, вул. Рея 5/І. 941 1-2

ПАРНЕЛ ПІД БУДОВУ — ДО ПРОДАЖУ! В прекрасній і найздоровішій частині Львова, близько середмістя, побіч перестанку трамваю, хорісні умови. — Більші інформації уділює: Центральна Адміністрація Митрополитів Діор, Львів, пл. св. Юра ч. 5. подіє на літ від 6-7 год вечером або п. В. Мотлоцький, Львів, вул. Лісна ч. 6. від 1-1 по полудні. 930 1-2

ВЛАСНИЦКА вищої школи жіночого працевлаштування, що при школі відкрито робітню нудурків, для учениць жіночих шкіл, по ціні 20 зол. Тамож приймає працю в найкращих умовах, по найвищих цінах. М. Козарська, Академічна 22. 197 11-?

ЛІЧІТЬСЯ ВОДАМИ МІНЕРАЛЬНИМИ фабрику „Зароє”. Діагностує кране всіх пиях! Дистати можна в Аптеках. 873 1-9

РУТИНОВАНИЙ АДВОКАТСЬКИЙ КОНЦІПІЕНТ, з судовою і адвокатською практикою, пошукує місця у Львові або на провінції. — Відомість: Василь Скрипчук, ада. конк. Львів, вул. Борзовських Дупін, ч. 5. Н. пош. 2-2

ВЕЛИКИЙ склад корінний в середмісті, місячний дохід 1200 дол. зараз на продаж! Під „2000 доларів” до Адміа. „Діло”. 944 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст неут. дещо. серця і мозку

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 15-24

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

повернувся з Карльсбаду

мешкає і ординує

вул. Сенаторська ч. 11 а

992 від год. 4-6. 4-4

Д-р Мирон Вахнянин

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11-12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 ш. ш., Чехо-
словаччині 30 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Конституційна саламаха.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 16, листопада 1928.

Сойм приступив формально до ревізії конституції. Про фактичну ревізію ще й мови нема! Бо вправді конституційна комісія уже два дні вела довгогодинні конституційні дебати, однак вони самої конституції зовсім не торкалися. Покищо всі мудрощі конституційних ревізій висилковані на те, аби переконати себе взаємно: чи можна приступити до ревізії конституції чи ні? Якщо така „творча праця над направою устрою“ піде ще протягом кількох засідань, треба буде подивляти тих її „співтворців“, які до решти не зійдуть із глузду. Ревізія конституції почалася під знаком нестравної конституційної саламахи.

Щоправда, ця саламаха давно заварена і нині тільки відгрівана. Була нею уже т. зв. „мала конституція“ з 20. лютого 1919 р., якої місце зайняла конституція з 17. березня 1921, змінена 2. серпня 1926. У „Ділі“ писалося уже не раз про первородні гріхи (було їх більше) польської конституції. Головний із них, це облуда, і то облуда на два фронти: облуда авторів конституції перед самими собою і перед усіми рядовими громадянами. У 1919 році маршалок тодішнього сойму Тропчинський перенер у згаданій „малій конституції“ ледви не диктаторські права сойму при повному обмеженні прав начальника держави, дарма, що сойм не мав ніякої фактичної сили, яка була у Пилсудського. Ту саму комедію повторено в 1921 році з тою різницею, що грабантими конституційного лібералізму стали поруч з Тропчинським — небищик Стояловський і проф. Дубановіч — прононсовані і типічні реакціонери. Очевидно, що всі три вони і вся їхня кумпанія ні грішки не стали лібералами після проголошення ліберальної конституції. Іншими словами: ліберальну конституцію ухвалили реакційні її автори на те, щоб її лібералізм використувати там, де це їм спеціально було потрібно в умовах тодішньої боротьби з Пилсудським, та щоб в усіх інших випадках лібералізм отой цілком зі стоїчним спокоєм нехтувати. Таким робом обманено з премедитацією загаль громадян. Але що єндешьке шило мусить вилізти з кожного і найбільш неєндешького мішка, то й тут воно вилізло зараз у першому реченні: „Ми, народ польскі...“ Таким робом не признаючи на самому вступі ясно, виразно й без обиняків означити, хто є господарем у державі, хто є управілеюванним громадянином, і тому всі дальші статті про громадянську рівноправність поставлено у внутрішню суперечність з тезою, поставленою на вступі. Ця теза визначила національний характер держави національностей — і це був другий найбільший первороджений гріх конституції.

Очевидно, що така конституція, оставши твором теоретичним, з одного боку не нашла ніякого відгук серед загаль громадян (хто з поляків знає як-так текст „насної конституції“?), з другого стала предметом завзятих суперечок у тих колах, які безпосередньо (у буквальному значінні) були конституцією за-члені. Таким робом першим ділом

післятравневого уряду було перевести зміну конституції (2. серпня 1926 р.), частинну зміну тих статей, які в 1921 році ухвалено проти творців перевороту з року 1926-го! Але знову таку зміну переведено під кутом інтересів одного уряду в одному моменті: з усіх змін уряд клав найбільшу вагу на модифікацію 44-ої статті у напрямку надати йому права декретування законів у часі між двома соймами. Ясно, що по суті ніякої „направи устрою“ не переведено. І тому в пошуканці тієї направи серед теоретичних спорів — висунуто знову проблему ревізії конституції.

Писалося теж уже в „Ділі“ про десятки проектів тієї ревізії. Масова їхня скількість рішила саме про сумбурність нинішніх нарад сойму. З повені проектів, які виринули на засіданнях спеціальної комісії ББ з участю урядових осіб (віцеміністра Цара, п. Голуфка і і.), годі було вилонити якийсь один проект, — з десятків проектів не можна було викристалізувати якогонебудь одного. Ревеляції „Роботника“ на цю тему поклали край дальшим спробам „узгіднювати“ погляди на ревізію конституції внутрі самої санції. Але на відворот було теж уже запізно. З гасла ревізії конституції зроблено програму. Трудно-ж перекреслювати собі програму, тим паче, коли на її місце нема чого поставити. Трудно це зробити навіть годі, коли програма не має змісту! І ось придумано спосіб убити за одним махом два зайці: і ревізію перевести і текст цієї зміни до-

бути. Таким майстерним стрілом був внесок ББ: доручити конституційній комісії, аби вона, на основі 125 статті конституції приступила до ревізії конституції і прийшла на пленум із внесками, яку ревізію треба перевести. Внесок відійшов до комісії, як кожний внесок, без огляду на його меритум. І ось комісія станула перед завданням: „ревідувати“ конституцію без ніякого конкретного проекту. Два засідання перейшли вже на дебати: чи не можливе і чи доцільне. Становища ББ боронить посол Маковський, професор державного права, міністр судівництва в серпні 1926 р., автор тогочасної зміни конституції. Головними речниками опозиції є пп. Ліберман (ППС) і Ратай (Паст). Усі члени комісії у принципі не мають нічого проти ревізії, однак хочать мати основу до неї у виді конкретного проекту. Нині йде безпродуктивна суперечка над інтерпретацією термінів „ревізія“ і „зміна“, „конституція“ і „конституційний закон“, — словом, маємо фільоматичні й казуїстичні пересправи. Найцікавіше, що уряд офіційно підтримує інтерпретацію п. Маковського (заява віцеміністра Цара), отже й від себе звалює на конституційну комісію ту працю, яку сам придумає і якої не в силі доконати.

Український Клуб стоїть, річ ясна, на становищі, що передусім до-свід начив, що суть справи не у тексті конституції, а в її виконуванні. Що-ж до тексту, то змінити його можна хіба тільки у поширенні прав демократії і парламентаризму, які єдино в даних умовах можуть як-так забезпечити можливості оборони національних інтересів.

І. Кедрин.

Закордонний політичний огляд.

Промова президента Куліджа. — Заповідь зброєнь. — Америка переходить на „ділову базу“. — Америка і Німеччина. — Америка і РСР. — Чим це покінчиться — для світа і для нас?

Берлін, 14. листопада 1928.

I.

Покидаючи на завжди Вашингтонський Білий Дім, президент Калвін Кулідж уважав за потрібне міцно тріснути за собою дверима. Покине тяжких кріз серед цілого ряду європейських держав і по-мімо спрямованої в інший бік уваги, ціла Європа задрожала від цього тріску. Ми ще ніколи не чули таких отвертих хоч і цивілізованих, звернень до цілої Європи, як це їх мануло того тижня англо-американський президент Кулідж з нагоди десятилітнього закінчення перемп. Треба підкреслити ті слова „до цілої Європи“, бо сам Кулідж заявив, що він не має і не хоче знати цілої залутованої європейської політичної проблематики, але знає тільки і виключно Європу, певний культурно-політичний комплекс, по суті Америці ворожий, як це було дослішно сказано: „Континент, що не розуміє американських загальних ідей“, так само як Америка не може жити в європейській духовній ментальності“. Президент Кулідж говорив про цілу Європу, брав її як політичну одиницю. Ця апострофа заадресована до цілої Європи зайвий раз підтверджує опостереження, що у Вашингтоні цілком тощо здають собі справу, до чого ведуть європейські розлиткові тенденції. В Білому Домі знають цілком докладно, що британська політика спрямована до зближення Європи скорше чи пізніше улітається позитивним успіхом. Але знають теж, що цей вели-

теньський контроверс між Британією й Америкою, два зарисовується виразними контурами на ринках майбутнього, виникнути не буде можна. Тому й ставлять справу ясно.

II.

Може аж надто ясно. Це вже говорять не доктринери Вільсон, чоловік що хотів би бачити весь світ в братерських обнятих, ані світолюбивий папфіст Гардінг, ані Кулідж, перший консуль американської імперії, чоловік свідомий своєї сили і потуги. Два основні мотиви мала його промова. Поперше справа світових зброєнь і подруге справа світового задоволення. Те, що хтось бажав бути збройно так само сильний як Америка, і в тій цілі закінчує пакти й договори, як от, франко-британський, не в Америці відчувалося як проважання, як непростому образу. Світ може й не хоче війни. Але він теж не хоче американського панування. І світ зброється не для цього, щоб починати нову різню, але тільки на те, щоб властиві зміни американському пануванню. І саме не війна не зладить американцем в голову. Останок під акомпанімент слів Куліджа про дві частини світа, які себе не розуміють, американське морське міністерство робить опанцерену заяву про американську мілітарну самостарчальність і запроваджує програму дальшої фетишівано-воєнної розбудови. Усі дружини світового типу мають бути змінені повністю. Крім цього запроваджено будівель 15 нових кружальків і

одного авіаційного корабля. Як висловлюється американська преса: „але не є засіб, щоб при допомозі зброєнь вимусити роззброєння“.

III.

Америка знає тільки одну Європу. І знає теж, що це її будучий великий противник. Тому й поступав відповідно до цього. Висновки президента Куліджа нічим не різняться з тому відношенні від слів консулів колишньої римської імперії. Вони — так як і Кулідж — бачили в підбитій та обділаній Ліванті — тут в Європі — тільки людський мотлох, тільки бідло, призначене для панщини і вивезу. Римляни теж не знали ні побіджених ні побідників. Вони — як нині американці — знали тільки своїх долаників. Вони знали, що без їх гроша щільний підбитий ними світ, зазвизнеться скорше чи пізніше у власній неадекватності і бери. Вони вірили давати тільки гроші і то — як висловився Кулідж — „на чисто діловій базі“. Іншими словами, на англо-варських проєктах, що вимосують стріжень з цілого „старого світа“. І не дармо говорять різноманітно про свою мілітарну самостарчальність. Вони мають ту силу, яка нікого не потребує на поміч, щоб добитися своїх „ділових“ проєктів, отих доларів, витиснених з поту й соціальної нужди європейського робучого мотлоху.

IV.

Але поємо свої мілітарної самостарчальності й переваги. Америка завжди числиться з тою можливістю, що Британія зможе всезвонити в результаті позаятих сил. Досвід історії свідчить, що Альбійон по черзі знищує найперше сильну коліс на морю Іспанія, потім Франція, потім Німеччина. І щоб бути до речі забезпеченою Америка потребує союзників. І знаходить їх в Німеччині навіть внутрішній боротьба на те, а між їми, в Альбійоні чи Америці. Боротьба республіканства з монархізмом означав в Німеччині боротьбу двох протилежних зовнішніх концепцій. Побіда німецького шовінізму означав піт у спину ідеї європейської „лівої британії“. І в тій американці рахуються. Тому то з усією силою натискають на управління репарацій, в тій цілі теж дають німцям гроші, щоб вони збулись можливість від франко-британської антагани. Але цей великий партнер Америки, будуча величина, що допоможе вилити версальський уклад світа — не Схід Європи. Нині ще більшовицький РСР — завтра вже, близь самостійних східних держав, — ось велика лінія тамтешнього політичного розвитку. Лінія вимушена так само розвитком внутрішньої як і зовнішньої східно-європейської політики. Внутрішньо, системою бійшовищому стоїть перед остаточним банкрутством. Паралельно з тим, напружені чужинного — передовим американського капіталу, що вимагає внутрішніх гарантій, розліб скорше чи пізніше ідею тамтешнього соціалістичного господарства. Але з упадком тої ідеї — бо йшої політичної ідеї шни на сході немає — прийде й розбиття тамтешньої територіально-політичної єдності. Це є для нас велике плесо.

А події йдуть у цьому напрямку. Ще недавно комуністи пропонували світові концепції, що ними віддавали в руки чужинців майже всі багатства країни. Разом з тим розвитком американської політичної, що починає чинити крайніше орієнтування на РСР — тільки справу припиняє. Чергові факти казуть являю: президент банку РСР Шейнман сидить від кількох тижнів в Нью Йорку. Почалося в конгресі для Генерала Едварда Ко. Ян торговий етап

— зарплатується можливість великої господарчої трансакції поміж СРСР і Формом. Англійські намагаються, щоб втягнути Америку в протиросійський нафтовий фронт порівнянись фізично. Договори поміж „Standard Oil“ і британським Нафтовим Синдикатом продовжено на п'ять літ. Уряд СРСР закликає «Америку» до угоди в той спосіб, що в своїй цілості витягає теж досвідчені американські угоди. І в той час, коли новий президент Америки Гувер обіцяє своїм відношенням американське хазайство, американський фінансовий дорадник у Варшаві Девей вибрався на обсерваційну поїздку до Москви, де має продовжуватись боротьба про російську залізничну валюту, фінансовану американцями. Крім того, а цілою пачкою треба надістись, що президент Гувер, отой самий, що вивів свою соціалістичну а останньою промовою Кухіджа, повинен на пост заступника секретаря сенатора Вораго. Це значилоб — латальне визнання Рад з боку Америки. Тенденція цього розвитку є відома. Але може прийти і інша лінія, яка та тенденція дійде до чини. Чам пей політ світа світитиме?

V.

Це питання особливо важне для нас. Треба злати собі справу з розвиткового ритму міжнародної світової політики. Треба злати собі справу, що ото величезна контрверсія поміж Британією й Бароном з одного боку і Америкою й білльшими союзниками з другого йде і мизути її не буде можна. Рівночасно треба собі злати справу, що зовнішньо-політично наша справа широкі більше витягається в нутро тієї контрверсії. Стоїмо в ній поміж тими можливостями так, як до війни польська політика стояла поміж трисонком і тріпорозумінням. Вважаймо, щоб поміж тими двома силами, ми самі в критичний час не розірвалися на дві половини.

Зенон Полениський.

На парламентарній арені.

3 діяльності Українського Клубу в сеймі. — Внесення й інтерпеляції.

- 1) Внесення ч. 25. послів Українського Клубу в справі поліції у Львові в дніх 1. і 2. листопада 1928.
- 2) Внесення ч. 26 послів Україн. Клубу в справі зміни закону з 10. грудня 1920 про будову й утримування публичних доріг у Польщі (Дн. законів з 1920 р. ч. 6. поз. 32.).
- 3) Внесення ч. 27 послів Українського Клубу в справі неправного розібрання церков в містечку Острів, львівського повіту.
- 4) Внесення ч. 28 послів Українського Клубу в справі несправедливого виміру

державного податку від деяких будинків у сілських громадах на цей рік.

5) Внесення ч. 29 послів Українського Клубу в справі скасування 3-го уступу в 45 арт. і 50 артикулу розпорядку президента Річпосполитої в дніх 22. березня 1928 р. про харко-адміністративне подієвання.

6) Внесення ч. 30 послів Українського Клубу в справі видавництва виконавчих розпорядків до розпорядження президента Річпосполитої в дніх 22. березня 1928 р. (Дн. Держ. Законів з дні 25. березня 1928 ч. 38 поз. 304) про години торгівлі та речинці отримання й закривання торговельних підприємств і деяких промислових.

7) Внесення ч. 31 послів Українського Клубу в справі зміни 2-го уступу в 147 арт. воєнного закону, з дні 19. вересня 1928 р. (Дн. Держ. Законів ч. 102 поз. 000).

8) Внесення ч. 32 послів Українського Клубу в справі скорого організування односторонніх і загально обов'язуючих гіпотетичних кредитів у сільських воєводствах.

9) Інтерпеляція ч. 111 послів Українського Клубу до міністра внутрішніх справ у справі розв'язання міської ради в Тернополі та нерозв'язання дові повних виборів до неї.

10) Інтерпеляція ч. 112 послів Українського Клубу до міністра внутрішніх справ у справі перешкоди церковній процесії державною поліцією в Бродах, тернопільського воєводства.

11) Інтерпеляція ч. 113 послів Українського Клубу до міністра внутрішніх справ у справі неправного стримування будови мурованого дому „Прогреси“ в громаді Прогреш поз. Тернопіль, якого допустився місцевий командант поліції дні 9. листопада 1928 р.

12) Інтерпеляція ч. 114 послів Українського Клубу до міністра внутрішніх справ у справі заборони будови пам'яткового хреста погнібни за волю Ураїни в селі Касковів повіту Бродів в тернопільському воєводстві.

13) Інтерпеляція ч. 115 послів Українського Клубу до міністра освіти в справі неповадження ним ресурсу проти розпорядження куратора львівської шкільної округи.

14) Інтерпеляція ч. 116 послів Українського Клубу до міністра внутрішніх справ у справі реконструкції прибічної ради при адміністративній Раді повітової у Турні над Сном, ставіславського воєводства.

15) Інтерпеляція ч. 118 послів Українського Клубу до міністра внутрішніх справ у справі опіюваного поганоювання справ у старостів в Бродах, тернопільського воєводства.

16) Інтерпеляція ч. 119 послів Українського Клубу до Ради Міністрів у справі допомоги і кредитів для турчанського

повіту в ставіславському воєводстві з причини грабінства.

17) Інтерпеляція ч. 120 послів Українського Клубу до міністра внутрішніх справ у справі масових ревізій, переведених органами держави, поліції в українських кооперативних, різничих і освітніх установах.

Після урядової кризи в Румунії.

Передвиборчий рух серед українців.

Після приходу до влади д-ра Маніа і його партійних однодумців, після розширення новим урядом виборів до румунських законодавчих установ і шкільних після урядової заяви про те, що розширені вибори будуть вільні, тобто позбавлені патисту і корективів з боку державної адміністрації, помітимо оживлений передвиборчий рух серед українського населення в Румунії. Найбільше рухливості напала, як видно з тамошньої української преси. Українська Національна Партія. По ній вде українська соціально-демократична організація Буковини.

Обі вони формують свої сили та представляють партійно-програмні класи, а якими йтимуть до виборчої боротьби. Далі подіємо конкретні програмні домагання та виборчі гасла обох згаданих партій.

1. Домагання Української Національної Партії.

Голова Української Національної Партії в Румунії д-р Володимир Залозецький заявив перед співробітником „Часу“, що Українська Національна Партія поставила домагатися від нового правління:

1. Знесення стану облоги в цілому краю, від якого терпить найбільше сільське населення і повернення всіх конституційних свобод, волі виборів, преси та стоваришень.
2. Рівноуправління української мови в зовнішнім уживанні з властями. Знесення заборони ввозу українських книжок. Передачі пензур тих книжок, з огляду на заощадження часу та зменшення вартості, одному із місцевих урядів.
3. Введення української видавничої мови в областях, де живе більшість українського населення і задержання навчання румунської мови тільки як предмету. Зміна закону про народне шкільництво, а головне ствердження арт. 8 цього закону, в якому говориться, що румуні, які забули свою мову, мусять учитися тільки в румунських школах. — Повного утворення українського учи-

тельського семінара для підготовки потрібних українських учителів і учительок для народних шкіл. Утворення українських ліцеїв з українською видавничою мовою, введення української видавничої мови у всіх середніх школах згідно з законними постановами. Присвячення кафедри української мови і літератури в червоногородському університеті.

4. В церковних справах Українська Національна Партія домагається, щоб усі місця душпастирів по українських громадах були обсяжені священниками-українцями. Заведення в духовних семінарах справ у відправі богослуження в церковно-славянській мові. Наука релігії мусять бути по всіх школах для українців в українській мові. Заразом партія домагається зміни виборчого закону і вільних виборів до єпархіальних рад.

5. Реформи аграрної реформи та сприяння колонізації тужими елементами. Розділення державних резерв місцевому безземельному населенню.

6. Піднесення господарського становища українського народу через удільнення дешених кредитів. Неподскавання політики при удільнюванні кредитів, людського поступовання при стяганні податків, шкє сєння мита на вивіз господарських продуктів, а також мита на вивіз різноманітних штучного погною. Знесення надмірних охоронюючих мит на промислові продукти. Відбудови доріг в українських околицях.

7. Утворення державного підсекретаріату для національних меншостей і обсядження цього місця членом національної меншости, а також настановлення референтів при ній для кожної нації, зокрема для українців. Участь у нарадах над статутом меншостей також представника українців.

2. Постанови української соціально-демократичної організації Буковини.

В тому своєму червоногородському українському щоденникові „Час“ наводимо і постанови україн. соц.-дем. партії Буковини, опубліковані там за підписом Руснака Василя, як повноважених тієї партії.

„Зібрання делегатів — читавмо там — української соц.-дем. організації Буковини, що відбулось 11. листопада п. р. в Чернівцях, виставляє з уваги на урядок реакційної олігархічно-ліберальної влади і проголошення новою нац.-царівничою владою демократичного режиму в краю, такі домагання, що відповідають сьогоднішнім соціальним потребам, яких негайне сповнення дозволало би справжню волю на ділі завоювати нову політичну систему:

Увійняття терену політичної боротьби від тих перепон, які брутальний режим олігархії поставив вільному розвит-

Д-Р. М. БАЖАЛУК.

ЕТНА.

(Дохвчення.)

Великий центральний кратер з попелу знімається на височині на 1 км. широкій, покритий сірим попелом і бомбами. Цей від непамятчих часів діяльний стіжок є збудований на двох старших кратерах, яких останки видно ще й тепер.

Старший, давніший з тих кратерів, мав вигляд еліпси, а пізніше утворився тут дальший кратер, майже коливний, з промінням на яких 1300 м. За часів грецького географа Страбона (ур. 63 р. перед Хр.) находились береги того кратера майже на 300 м. вище, як тепер. Пізніше стіжок з кратером заломлювався широким більше до середини, а саме в рр. 1169 і 1444, а в 1669 р. при кінці вересня в часі сильного вибуху обнизився кратер аж до теперішнього поєму.

Новіші вибухи причинились також до будови центрального стіжка, осаджуючи на ній попел і каміння. Стіжок з попелу це найбільш не постійний твір вулкану, бо є він у вічній переміні. Там, де є нині беріг, за ніч може бути пропасть; склади валяться у глибині, а на їх місцях будуються з попелів свіжі стіжки.

Тепер є великий центральний сті-

жок з попелу високий на 3313 м. З його кратеру добуваються клуби білих і синявих димів і пар, що переважуються через край та осаджуються на стінах стіжка поволоки з гіпсу, сальмаку, жовтого хльорака заліза — який лляки беруть за сірку — та інших мінералів. Тому-то стіжок на полудневій стороні, відвернений від вітру є закрашений на біло, жовто, брунатно, червоно і зелено.

Отвір центрального кратера має в промірі яких 500 м. По його боках є цілі ряди т. зв. фумароль, з яких добувається гаряча водяна пара, що закрашує попел хльораком заліза на жовто. Прямові стіни кратеру кінчаються десь у пропасти; на тих стінах видно вгорі, що вони збудовані з шарів сипких пісків і ціпких, ствердлених попелів, т. зв. туфів, покритих і пережертних парами, з поволоками яро зарашених мінералів.

Валле дель Бове або Буе дозволяє нам зорієнтуватись у внутрішній будові Етні. Ця долина, широка на 5 км., чорна, гола та окружена стрімкими стінами, має форму підкови, зверненої до сходу. Є вона западим, заломаним місцем східної частини центрального кратеру. На дні її повно струй застиглої чорної лави і поодиноких кратерів, між якими Монті Чентенарі, на 1837 м. високі, повстали в часі вибуху в 1852 р. — Зараз коло цих горбів є мілина, по-

повстала 29. квітня 1908 р., а в ній є 5 плоских кратерів.

У висоті 2942 м. н. м. знаходиться т. зв. обсерваторія, дім, в якому ночують туристи і де є всілякі самозаписуючі прилади. У віддалі яких 300 м. від цієї обсерваторії на полудневий-схід знаходиться горб, що зветься Торре дель Фільозофа, а на тім горбі є звалища — як давніше думали — обсерваторії грецького філософа Емпедокла з Агригента (490—430 р. перед Хр.), який згідно з переказом сам скочив у кратер Етні, щоб пізнати тайну вулканізму. Однак ці мури походять з пізніших римських часів, тому їх треба імовірно лучити з римським цісарем Публієм Елієм Гадріаном (володів від 117—138 р. після Хр.), що виходив на Етну, щоб „побачити схід сонця, яке на Етні має при сході сяти колірами веселки.

В широкому морському заливі на Сицилії, окруженому горбами, збудованими з пісковиків, — що є заланим, заломаним кітлом, відозвались уперше ще в терієрі вулканічні сили. Вибухи відбувались мабуть спершу в кількох окремих місцях у заливі, а тільки пізніше зконцентрувались вулканічна сила в середині в кількох коминах, які арешті викинули з себе таку масу попелів і лави, що виповнили зовсім колишній морський залив. Найстаршим кратером напевно дотепер доказаним, був кратер Трифогліетто.

Висипало його безліч вибухів, однак пізніші експлозії його знищили і перемінли у величезну кітловату заглибину. Східний зал тієї кітловатої долини є по більшій частині знищений; останки його ще задержались у кількох місцях. Цікаве, що вже найстарші основи Етні мають характер надморських творів, зовсім вільних від органічних морських останків. Є це подекуди трахитові заліпники, а в частині лави трахита. Ці скали переривають молодші лави зеленого пропиту, що розходяться на всі боки від осі Трифогліетто. Потім осередок вибухів пересунувся на північний захід — і так усявся слідувачий центральний стіжок на збіччю попереднього. Стіжок Трифогліетто мав 2500 м. висоту, а цей свіжий підріс майже до 3000 м. і так повстав еліптичний кратер, збудований з фоноліту. Тепер пересунувся осередок вулканічної діяльності знов в інший бік, на захід; так утворився знов центральний стіжок Піано дель Лаго, збудований з додеритів. Цей стіжок мав колись далеко більший кратер, який з часом виповнили вибухи попелами і лавами.

Врешті повстав теперішній вулканічний стіжок, покритий лавами, наче плащем, виповнив зовсім залив і злучився з Сицилією.

нові національної і класової боротьби. Судячи належить:

а) Скасування теперішнього фашистичного виборчого закону, що преміює силу і посідання і шматків робітничий класі неборимі труднощі в її розвитку. А головне жадимо безпосередньо скасування премії, вимоги двох процентів голосів та оплат за оголошення кандидатур.

б) негайне призначення громадянських прав усім тим громадянам, яким олігархічний режим їх не признавав.

в) негайне скасування стану облоги.

г) негайне абсолютне звеснення цензури на пресу і взагалі духову творчість. Привернення свободи внутрі і на заграничній пресі і мистецтві, а передовсім унеможливлення розпорядку (американського) держ. підсекретаря з р. 1926 Вушана про заборону ввозу з заграниччя українських соціал-демократичної організації „Боротьба“.

г) Цілковите відновлення самоврядування у громадах, школах і роб. соціальних установах.

д) Зведення абсолютної конституційності, а передовсім свободи вибрань і створення, привернення українському народові всіх його національних прав, які він має у хвилі прилучення його до Румунії, а також негайне застановлення всіх політичних переслідувань, уведення олігархічними азілами дотепер, а саме: увільнення т. М. Г. Вузора і всіх політичних в'язнів; загальна амністія за політичні поступки і взагалі привернення в'язнівських прав як соціальних, так і національних, що уважатиметься за перший крок до напівного кризис, які повоняли олігархічні аласти і їх режим.

Після львівських подій.

РЕВІЗІЯ.

Ремінітивщина.

Дня 9. XI. постеруки польської поліції перевели нинішню трупу по селах Рокитишани. Маж йшлими командант постеруку з Крехович з жандармом і одним членом громадської ради (перемішником) перевіз основний труп з мешканці о. Бог. дала Солов'я, парох Крехович, шукаючи по стриху, в привязанні та в економічних будинках за обробою. Таку саму ревізію перевіз і в м'ясохлі тит. „Провіт“. На запит, чому це робить, відповів, що підстав таке поручення з огляду на події в дні 1. XI. у Львові.

Букачівщина і Бурштинщина.

Дня 9. XI. перевіз командант постеруку в Букачівці Києві з постеруковим друком особисто й домову ревізію в Іва. Яснова в Мартинів Старім, пов. Рокитиш. Шукав та обробою та зв'язав з нім. — В селах судового бурштинського повіту заведено днем і нічю скріплені варті зловмисників шляху й телеграфічних стовпів.

Войнилівщина.

В п'ятницю 11. XI. шукав постеруков дощичі у Войнилівці, пов. Калущ, за обробою в управителя школи в Стаці Войнилівській п. Володимир Малець. Не маючи судового наказу та не зв'язавши на те, що управитель від 4 місяців лежить смертельно хорий й лікар зборився йому говорити, перетрусив ціле помешкання. Володимир Малець ніколи не служив при ніякій військовій й не мав оброби в руках; це спокійна людина, в додатку тяжко хворі, а такі в очак зловмисників військ небезпечний в 10-літній ювилей польської держави.

По широкому світі.

У Вашингтоні підписала Литва арбітражний пакт зі Спол. Державами.

Французьке міні-ство скарбу заявляє, що Франція не може піти на уступки в справі німецьких відшкодувань.

Кабінетна криза в Латвії та Естонії досі не поладжена.

Мандатова комісія Ліги Націй розглянула відомий протест всесвітньої соціалістичної організації в справі єрусалимської „Стіни плачу“ і прийняла резолюцію з англословом спочування жидам і надії, що Англія знайде способи, щоби в майбутності такі інциденти не повторилися.

У Народній Комісаріаті Освіти в Москві радять над проектом, щоби величезні та різляні акації перенести на листопад, що є місяцем роковини революції і на дні січні, що є роковинами смерті Леніна.

Білоруські гості.

(Лист з Радекова.)

На запрошення посла о. д-ра Пелліха гостювали тут ми, неділі два білоруські послані, члени Білоруської Християнської Демократії: п. н. Павло Карузо й Альбін Степанюк, оба редактори „Білоруської Крилиці“ в Вильні. Бажаючи вони пригладитися ближче і безпосередньо нашим досягненням на різних ділянках народнього життя і намагаючи тісніший товариський контакт. Сердечно витало їх у себе українське громадянство, як рідних нам кровю, симпатіями і спільними народними змаганнями, тих, що їх вислано до зарплатського союму для боротьби за досягнення тих-же самих цілей, що й наші.

Оба шановні гості відвідали всі радеківські повитові організації, яких начальники уділяли їм інформації про роботу в кожній інституції. Пополудні зібралася наше громадянство в числі коло 400 до Народнього Дому для святочного привітання дорогих гостей. Оба послані анголосили в білоруській мові реферати про культурне і політичне положення білоруського народу, яких привітали вислухаючи з напруженою увагою і видними адоволенням, що так точно розуміли звуки білоруської мови, яку перший раз у житті мали нагоду почути. Підчас промови посла Карузо явився на сцені староста і комісар поліції, які привітали із салі „Сокола“, де рівночасно відбувалося віче польських посланів в Безпартійного Більоку (а на якому не було ні одного українця). І коли оба представники влади побачили перед собою пошуку сажу, булиб певно зібрання розв'язали, якби не те, що представлено їм послані аж з Вильні. Переглянувши запрошення, покинули вони сажу, а зібрані серед уваги й поважного настрою вислухали рефератів до кінця. Наприкінці влаштовано обом шановним гостям сердечну оазію і анголослено устами о. посла Пелліха широкі подяки за їхні відвідини.

Вечером зібрався заступники всіх місцевих установ у домі о. посла Пелліха, де серед сердечних настроїв та інформаційної гутірки переведено спільно кілька веселих годин.

З поворотом у Вильню аступили наші гості до Львова, де відвідали деякі наші установи, як „Провіт“, „Діло“, „Мовний Час“, Народню Канцелярію і катедру св. Юра, де приймав їх обідом о. посол Куницький.

З приводу тих відвідин треба зазначити, що це є незвичайно доцільно і корисно відбувати частіше такі обов'язкові відвідини з метою навізання тісних зв'язків та устійнення спільних метод праці для досягнення спільної нам мети.

Свята 1. листопада.

Перемішль.

Листопадові роковини в Перемішлі відсвятковано торжественною паннахидою дня 31. X, в 8 год. веч., яку відрізав єп. Григорій Лакота в окруженні численного місцевого духовенства. Дюстрою до жемі проповіді анголосив о. Голішський. Того самого дня відбувся святочний вечір в Народньому Домі. В його програму входила промова пос. д-ра Загайкевича, хор і декламції. В дні 1. листопада відправили о. мітр. Левинський в окруженні діячів помісальну Службу Богу.

Копичинці.

Дня 31. жовтня п. р. в наветеря 1. листопада, відбулася у нас явство „Невольника“, шохід в якій, що складалася з добровільних датків, обернено на будову пам'ятника поглиглим українцям на міському цвинтарі. Для одягити відповідного пам'ятника утворено в Конечних окремих комітеті. Надіслалося, що на зібранні в місті й повіті трімі зможемо обдубувати пам'ятник поглиглим аж на весну 1929 р. і святкувати його відслонення на Зелений Свята найбільшого року. — В дні 1. листопада була в місцевій церкві Сл. Божа (правні о. Чорняк), а відтак о. сов. Шанковський і о. Чорняк відправили паннахиду при гарно прибраній могилі в церкві, що була прикрашена зеленим, квітами й гілками. На могилі був устелений образ полк. Вітовського — змочи проф. Холодного. Церква була переповнена. Шкільні діти відіслали після паннахиди прекрасну похоронну пісню „Боже, ведний, єдиний“. — Шо-

го самого вестера у всіх чотирьох місцевих читальнях відбувся відповідні реферати.

Миколаїв м. Дн.

Гідно святкувало українське громадянство Миколаїв м. Дн. свято 1-го листопада. Вже напередодні вечером дояго зв'язали дзвони, що надходять день незвичайного свята. В год. 6-й вечером відслужено святочну вестірю. В сам день 1-го листопада в год. 7-й місцева оркестра т-ва „Соціал“ відіграли національного й соціального гимну надзала святу небуденного часу. В год. 9-й рано взяло громадянство масову участь у Богослуженні, по яким відправлено парастаю над могилою поглиглим Борців. По Богослуженні відбувся святочна академія в домі „Провіт“. Присутніх було стільки, що втілі доці мури показалися за звуки. На жаль, після другої точи програми поліція академію заборонила.

Снопе.

Дня 1. п. м. була в нашій першій соборна Сл. Божа, а потім паннахиди перед могилою, прикрашеною квітами й гілками, серед яких була вилітає а трияубом і національний прапор. Почетну сторожу біля могили творили Соколи й Ляховичи. Промову анголосив о. дек. Мосора. Вечером відбувся святочна академія, яку закінчено відіграванням стрілецьких пісень.

Проти наклепів ворожої руки.

Спростування в „Берлінер Тагеблят-і“.

В „Берлінер Тагеблят-і“ з 13. п. м. (ч. 542) п. з. „Український університет у Празі“, поміщений такий лист до Редакції у відповідь на статтю тогож органу п. з. „Велеш і єдиний білок Ле Роніа“:

„Не відповідає дійсності, що шойно тепер іде намагаючи в Празі фабрикувати українську літературну мову і наукову терминологію, бо українська літературна мова має вже за собою столітній розвиток, про що в науковому світі загально відомо. Так само українська терминологія витворилася вже перед війною, шляхом довголітньої праці Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, заснованого в 1873 році (в статті під назвою поминаною 1878 рік). Не відповідає дійсності, що український університет у Празі є „загалі першим істакуючим українським університетом“, бо вже від 1797 року викладали у львівському університеті в українській мові. До того прийшли також українські вчителі в австрійському університеті в Чернівцях. Далеко не відповідає дійсності, що „на організаторів українського університету в Празі заклодано був професор черновенького університету Смаль-Стоцького і був гімн, вчителя Сімовича“, бо український університет у Празі організував проф. львівського університету д-р О. Колесса, як його перший ректор. Д-р В. Сімович є ректором Українського Педагогічного Інституту в Празі і не має ніякого відношення до таномного українського університету. Ані проф. Степан Смаль-Стоцький, ані д-р В. Сімович не стояли в якомуньбудь відношенні до нин. ген. штабу. Проф. Степан Смаль-Стоцький перебував підчас світової війни в Австрії і не був ніколи залятий в якомуньбудь таборі полонених в Німеччині.

Проф. Д-р Макс Фасмер.

Директор Слов'янського Інституту при Берлінському Університеті.

За Український Науковий Інститут:

Проф. Д-р Іван Мірчук“.

Останні вісті.

ОКОНЕЧНИЙ ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО РАДИ КАСИ ХОРИХ М. ЛЬВОВА

в обох днях представляється так: Ліста ч. 1 (ХД) одержала 3249 голосів і дістає в Раді Каси Хорих 18 мандатів, ліста ч. 2 (жиди і ППС) 9093 год. і дістає 36 мандатів, ліста ч. 3 (комуністи) 926 год. і дістає 3 мандати, ліста ч. 4 (Український Виб. Комітет) одержала 2.152 голоси і дістає 8 мандатів, ліста ч. 5 (Полей-Сіон лів.) 192 год. востає без мандату. З українців увійшли до Ради Каси Хорих: Олександр Іван, профітор, Красенко Іван, редактор, Белегай Вол., краєвець, інж. Олександр Олександр, Жилинський Ім., доктор, Пеленський Зен., ред., Микитка Степ., експерт і Рингель Олена, вчителька.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ЛЬВІВСЬКИХ ПОДІЯ У РИЗІ.

До Риги виїхала з Ковна делегация литовських студентів на з'їзд союзу студентів балтійських держав. Денний порядок з'їзду передбачує м. ін. спростування при-

яття до того союзу польських студентів. Делегация литовських студентів за-проєстує проти прийняття полянів до союзу. Перед виїздом литовських студентів до Риги відбулося в ковенському університеті віче, на якому м. ін. ухвалили резолюцію а протестом проти львівських подій. На вічу анголосив промову буш. мін. на справ Пурішніс, який закінчив свою промову висловленням надії, що Львів і Вильню небаром будуть звільнені.

ВБИЛИ СЯЩЕНИКА.

В Струпкові (Товмаччина) невідомі бандити вбили кількома революційними стрілами в очі 17. листопада тамтешнього гр-ат. парох Андрія Поповського. Поліція веде слідство.

КРИВАВА. ПЕРЕСТРІЛКА.

В суботу на Клепарові поліцей Маршалок хотів придернати дезертира Підвисоцького. Дезертир аустриала до поліції і аравня його в ліву руку. Поліцей відстрілюється аравня Підвисоцького в голову та двічі в череву. Тяжко раненого Підвисоцького рят. оточилі відвезла до шпиталю. Підвисоцький помер у шпиталі.

ДІМ ЗАВАЛИВСЯ В ПЕРЕМІШЛІ.

В Перемішлі при вул. Казимира Вел. завалився в суботу третій поверх каміниці. Звалища припавали правні Шніпера, його жінку, їх 15-літнього сина, всім підчас сну. Тривали дитина, що спала в колиці, арятувалася. Огнева сторожа витягнула злід землі три трупи. Магістрат лемкожував інших зловаторів тої каміниці. В шпиталі померла 8-літня дочка Шніперів, злід звалища ле-були 30-літнього робітника Гімаліха зі зломаною грудною кліткою.

КРОВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЛИПСЬКУ.

Дня 18. листопада прийшло на вулицях Липска до сутички між поліцією та комуністами, які уладили контдемонстрацію проти походу Штауфгелю. Комуністи обкидали поліцію камінням і поліцями. Один поліц. уряловець і кількох демонстрантів було тяжко ранених. Поліція арештувала багато демонстрантів.

НАСЛІДНИК ПОЛЬ БОНКУРА.

В політичних французьких колах ма-жуть, що наслідником Поль Бонкура буде іменований дотеперішній другий фр. делегат при Лізі Націй сенатор Де Жувенель.

ПОВОРОТ ДЕВЯ З МОСКВИ.

Вертаючи до Варшави Девей сказав м. ін. московському кореспондентів Пата, що як фр. доразник польського уряду цікавиться фр. організацією єврейської країни і хотів із тою справою зацікавитися підчас побуту в РСР. В Москві розмовляв є комісаром скарбу Бржозиним і директором Держ. Банку Патаковим. Обговорювали лише справу, що торкається уряду РСР. Міжнародної політики не торкалася.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:57:50—8:58:00, канадський долар 8:51:50—8:52:00, чеська корона 0:26:33—0:26:46, австрійський шілінг 1:25:00—1:25:50, румунська лея 0:05:25—0:05:50, французський франк 0:34:50—0:34:55, італійський франк 1:71:50—1:71:55, фунт стерлінгів 43:40:00—43:40:00, радянський червіонець 26:00—27:00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 46:00—47:00, пшениця селянська 44:00—45:00, жито галицьке 35:00—36:00, ячмінь галицький броварський 30:50—31:50, ячмінь на мліно 25:25—29:25, ячмінь пастинний 35:50—36:25, есес галицький 31:50—32:50, кукурудза румунська 44:00—44:50, баряболо промислова 5:00—5:50, фасоль біла 75:00—100:00, фасоль колірова 50:00—55:00, фасоль краса 65:00—75:00, горох пів-Вікторія 50:00—60:00, горох північний 40:00—45:00, бобин 30:00—35:00, міндала паст, а зерні 50:00—60:00, ячмінь 35:00—39:00, сіно солодне красе прасоване 18:00—20:00, солома прасована 8:00—9:00, гречка 34:50—35:50, льон 72:00—74:00, дубів сніг 21:50—22:50, ріпак овиний 70:00—75:00, мука пшенична 50 при 83:00—84:00, мука житна 70 при 51:00—51:00, гриса кукурудзяний 69:00—70:00, мука кукурудзяна 49:00—51:00, отруби житні 25:25—25:75, отруби пшеничні 25:25—25:75, аруши гречані 68:00—71:00, пшона 24:75—25:25, крупи ячмінні 49:25—51:75, пенцак 49:00—51:00, просо красе 40:00—41:00, макухи льняні 49:00—50:00, коношинна краса 220:00—250:00, мак синій 125:00—135:00, мак синий 100:00—110:00. Мішки жовті виробу Страдом Варта 1:68—1:72, мішки ужиані добрі 1:38—1:42.

НОВИНКИ

— Конфіскація „Діла“. Львівське громадське староство знало ч. 258 „Діла“ з дня 18. листопада як допис із Бродів.

— На покриття шкідливих причинених відомими подіями у Львові пересилає д-р А. Чайковський з Коломиї 50 зол. замість копій друку на підписі Експ. еп. Хоминичком з приводу його „Відозви до гр.-к. духовенства станіславської єпархії“.

— Темна хроніка. У Львові відкрили цілком підприємство: продажу фальшованих зазначених білетів на довшу подорож. Хто і коли продавав ці білети преса не знає. Дивне також, що кондуктори оглядаючи ці білети у поїздах не доганяли, що вони фальшиві. — В Іваноїці (Скалшині) двох братів Гаврилюків убило ча весілля господаря Гаврилюка; обох зрештували. — По 6 місяців тяжкої азаниці дістали два львівські аматори чужого алкоголю Боднар і Бонковський, які вночі здерлися до пивниці під рестораном на вул. Коклювського ч. 91, де смотали вони між так довго, аж їх переловили.

— Відгуки лавівських демонстрацій. У „Газеті Варшавській“ з дня 15-го ц. м. читаємо току статтю: „Маніфестація на українській виставі. У понеділок 12-го ц. м. приїхала до Жирардова трупа наддніпрянського театру, в числі 22 осіб під арт. проводом І. Горюхінського, що мала намір дати в залі „Народного Дому“ жирардовських заведений“ п'єсу на 5 дій „Хмара“. Коли вистава, на якій було яких 300 осіб, доходила до 2-гої дії, на сцені почули різкий сміх і вигук: „Геть з Жирардова!“, „абортники злочинні!“, „приїхали різати життя!“ і т. д. Артисти були приневолені перервати виставу. Публіка стоячи відспівала „Роту“ і вийшла зі залу. Коли знову український театр хотів повторити п'єсу, блонське староство відмовило дати свою згоду на виставу, і тому русини (догоспер вшехподоби називали русини) лише галочкою мусіли були покинути Жирардові“.

— Титул „д-р“ по старій системі будуть видавати університети в Польщі до 1930 р. на всіх факультетах. Пізніше обов'язатиме новий закон, що вводить іспити цього титлу і касує дотеперішній титул „д-р“, доданий після звичайного іспиту. „Д-р“ матимуть тільки ті, що боронитимуть спеціальної наукової дисертації.

— Дивогляда статистика. У Польщі є 7332 лікарів, себто на 10.000 мешканців лікарів лікаря. З цього позовни лікарів мешкає у великих містах. У Варшаві, Кракові, Львові, Лодзі, Познані та Вильні є аж 3388 лікарів на 2.083.000 населення. Виходить, що „решта“ 26 мільонів людей має також 3500 лікарів. Варшава має пропорціонально більше лікарів, як Берлін, а у Львові більшість лікарів також влізла біду, не хочучи йти із провінцію. По малих містечках і селах недостача лікарів велика.

— Рікні вістки. Етна спричинила досі 160 міль. лір шкоди, знищивши дома, сади, виноградники, залізничні шляхи і приватне майно 5000 осіб. — У Діжоні (Франція) почався міжнародний денікарський конгрес з участю 22 представників різних народів. — На всьому румунському побережжі Чорного моря ствердили цілком кинше: земля в різних місцях порівня, а рівень моря піднявся. Ріка, що вливається в море біля Екіне, довсім щезла. — У Паризі сьвічани самогубством 32-літній емігрант Хведір Деревняко. — Англіканський архієпископ з Кентербері, що подавав до лімісії, дістав з цієї нагоди від своїх друзів 14.300 фунт. шт., тому, що він є вельми бідний. — В Єрусалимі рішили побудувати пам'ятник „невідомому жидівському воїнові“. — Мурицька таємниця Джозефіна Бейкер, славна в Парижі і в Відні, зазнала нещастя в однім берлінському кабаре, де публіка висміяла її.

— Жіноча руханка в Ватикані. Офіційний ватиканський „Осерваторе Романо“ привносить звістку, що Ватикан ставиться порожньо до проекту фашистської партії організувати леваком в Римі великі рухачкові змагання жіноцтва. Мотив: неможливість.

— В століття Шуберта. В Відні знайшли досі тільки один лім з тих, де жив Шуберт, а де досі не було пам'ятної таблички. Тепер і на цьому домі, на Шлісгеллассе 9, де він жив зі своїм другом Шобером, прибили таку табличку в честь написаної там „Нескінченної симфонії“. Другу пам'ятну табличку встановили підеші в церкві св. Вартоломея, де Шуберт на 18 днів перед смертю 3-го листопада 1828 слухав „Вічний пам'яті“ (реквієм) складена його братом Фердинандом. Це була остання музика, яку чув великий композитор, немов би прочувши незалежну смерть. А тепер із зомсім іншої бочки. З нагоди роковин Шуберта помістив один німецький фі-

льозьог статейку, в якій доказує, що це прізвище походить від середньовічної назви „шуворт“, що перейшло згодом у „шуверт“, а значить: шведь. Ще цікавіше те, що прізвище відомої німецької письменниці Берти Сутнер і письменника Судермана мають аналогічне походження і значать також „шведь“.

— „Сухий“ режим в Англії. „Дейлі Експрес“ пише, що оборонці примусової тверезості рішили почати енергійну боротьбу за введенням в Англії заборони продавати алкоголь. Кампанія буде завязана з наближеними виборами до парламенту. Всі кандидати будуть приневолені висловитись: яке їх становище до алкоголю. Ображувок „тверезників“ у тім, що жінотав, яке має більшість голосів в Англії буде за „сухим“ режимом, без огляду на партійну приналежність кандидата. Нещадки уже час, коли парламент поділиться на два табори: на „сухих“ посілі і „мокрих“.

— Неділя замість п'ятниці. Група турецьких послів поставила в парламенті анєсок, щоби перенести традиційний день відпочинку магомедан: п'ятницю на неділю. Уряд піддержує цей проект з економічних мотивів, щоби можна вести нормальні торговельні зносини з Європою. Прихильники європейзації є також за неділю.

— Друкарський чортик змінив зміст рішення у статті „З театру“ на стор. 3, 4 рядок згорі, де замість „Як не часто“ має бути „Як це часто“.

Театри.

Великий Миський Театр:
Понеділок 19-го, г. 7:30 веч. „Княжна Чардаш“, оперетта (50%, анжия).

Кіно.

„Аполло“: „Кохання та сльози Шопена“.

„Лен“: „Жінка на довзкій дорозі“.
„Оаз“: „Еспанський солоній“.
„Палас“: „Гарні ніжки в перемозі“.
„Фатаморган“: „Легка донча“.

Нові книжки й журнали.

„Життя й революція“, місячник. Державне видавництво України. Київ. Книжка XI, за листопад 1928 р. Рік видання четвертий. Зміст: М. Терещенко: Реттування; В. Пошун: Григорій Словород; О. Лан: Вулиці; В. Атанасюк: Нотатки поета; С. Сизаренко: Бринять ококорі; М. Рильський: Нові струни; І. Ле: Червона парадима; Г. Косаченко: Село; ІІІ. Андерсон: Усі яраз; Ю. Зоря: Ніч; Г. Галайда: Жовтень-Січень; І. Чайко: Жовтень у Києві; Б. Якубський: Поетична творчість Мик. Вороного; І. Лакша: Про сучасність у сучасній літературі; Г. Костюк: До початків соціологічної критики; М. Гладкий: Мова сучасного українського письменства; І. Шкарорський: Шляхи і етапи європейської літератури; Е. Кузьмил: Юхим Михайлів; Е. Черилх: Листи з дороги; Нотатки; Бібліографія.

„Ruch Słowiański“, miesięcznik, poświęcony życiu i kulturze słowian R. I. N-ro 1. za listopad 1928 r. Treść: Nasze cele i dążenia; Henryk Batowski: Królestwo Serbów, Chorwacji, Słowacji; Tad. Lubaszewski: Skutki rozwoju gospodarczego Czechosłowacji; Henryk Grossman: Udział państw słowiańskich w Targach Wschodnich; Stefan Urbel-Wierczyński: Polonofilstwo Anatola Staika; Marj. Gumowski: Wystawa współczesnej kultury czeskosłowackiej w Bernie (I); Recenzje; Kronika; Zapiski bibliograficzne; zjadry; notatki. Wiadomości osobiste. Nekrologie. — Komitet redakcyjny: Tadeusz Lehr-Splawinski, naczelny redaktor; Wlad. Tadeusz Wislowski, zastępcza nacz. red.; Jan Bronisław Richter, sekretarz red.; Członkowie redakcji: Henryk Batowski, Adam Fiszor, Bronisław Leskownicki, Roman Leszczyński, Stef. Mękarski.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабінсича на Волині.

Любомир:

20/XI Маруся Богуславна
21/XI Барон Кімець.
22/XI Катка старого мана.
23/XI Віл.
24/XI День і ніч.
25/XI Ой не ходи Грицю
26/XI Циганка Аза.
27/XI Запорожець за Дунаєм.
28/XI Вихрест.
29/XI Два злодії.

Ковель:

30/XI Маруся Богуславна
1/XII Гейма.
2/XII Віл.
3/XII Барон Кімець.
Камінь-Козирів:
4/XII Маруся Богуславна
5/XII Гейма.
6/XII Барон Кімець.

3—7

Прання перестало
бути зненавидженою
модією!

ВЖЕ сам вид волиці брудного білля, яке мусить бути випране, перерахував давніше всі гасдині, тому що не існував ще добрий середник до прання. Завсіді було багато непотрібної праці, полученої з довготривалим перетоплюючим тертям білля, що підкопувало здоров'я. Білля у крижах і червоні руни — то були наслідки цієї важкої праці. Всі гасдині відоткнули з полешкою, відкохні існує Rinso, бо Rinso виконує працю людських рук в уліпшеній формі — є воно останнім словом мильного промислу. Зерята Rinso є небудуно активні — вони доводять білля до ідеальної білоти не ушкоджуючи тварини.

Намочити білля — оце все.

Розпустити пачку в відповідній свідловості варючої води і вилити цей розчин в балик наповнений до половини літньою водою. Мочити брудне білля через кілька годин, найліпше через ніч, а підтак основно сподокувати кожний кусок зоврема в мильних водах!... праця скінчена!

Також можна варити білля в Rinso.

Хто по пранню варить білля, цей не може обійтися без Rinso.

Одним словом: Rinso можна уживати як на зимно так і на горячо і до варення.

Rinso продається тільки в пактах.

Rinso

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми „Спілки Акк. Почтова Скринка 439, Головна Почта, Варшава. — Прошу о безплатне прислати мені пробного пакету Rinso, що вистави на пробне прання.
Ім'я і назвисько _____
Адреса _____
Д. 259. (Простягає о читке писано.)

R. P. 22-1

Lever Brothers Limited, Англія.

Виказ жертводавців на фонд „Учітеса“, за час від 1-го марта до 30-го вересня 1928 р. (в золотих): 1) Філія Краків з концерту 95—, 2) Т-во „Боян“, Перемишль 100—, 3) Чит. „Просвіти“, Закаретинія 2330, 4) Т-во „Просвіти“, Львів, пов. Лупук 876, 5) Чит. „Просвіти“, Делятин 40—, 6) Жіноча гімназія, Перемишль 50—, 7) Читальня „Просвіти“, Тустань, п. Галч 7—, 8) Філія „Просвіти“, Підгайці 40—, 9) Володимир Лаль, Виявляч м. Львова 2—, 10) Філія „Просвіти“, Тернопіль 32932, 11) Т-во „Боян“, Слатин 8835, 12) Філія „Просвіти“, Чортків 65—, 13) Філія „Просвіти“, Сніж 12130, 14) Читальня „Просвіти“, Болехів, п. Дрогобич 1680, 15) Зена Калужацька, Дайри, п. Мости великі 5—, 16) Читальня „Просвіти“, Скала над Збручем 5—, 17) Філія „Просвіти“, Сокаль 50—, 18) Чит. „Просвіти“, Біла, з. Чорткова 15—, 19) Філія „Просвіти“, Яворів 59—, 20) Чит. „Просвіти“, Мришниця, п. Борислав 15—, 21) Чит. „Просвіти“, Стріпська старі 683, 22) Філія „Просвіти“, Надвірня 57—, 23) Філія „Просвіти“, Ходорів 9070, 24) Цейтовий Комітет Радівів 20—, 25) Чит. „Просвіти“, Монастирці, п. Журавно 15—, 26) Філія „Просвіти“, Збарж 67—, 27) Чит. „Просвіти“, Віжля, з. Грехолова 14—, 28) Чит. „Просвіти“, Борислав 50—, 29) Філія „Просвіти“, Богородича 3040, 30) Філія „Просвіти“, Терезова 50—, — Разом 1.537.08 зол. — Колиб кого із Жертводавців припадом поминено, простимо негайно повідомити Капеларю Т-ва „Просвіти“ (Львів, Рянок ч. 10. II пов.). — За фонд „Учітеса“: Д-р І. Раковський. — За Т-во „Просвіти“: М. Гадунський. 946 1—1

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

„МОНЮШКО“ Зіморочка 10, поручає фортеп'яни, п'яніна в різних цінах на догідні слати. 947 1—3

ВЕЛИКИЙ склад корінний в середмісті, місячний дохід 1200 зол. зарп. на продаж! Під „2000 доларів“ до Адміа „Діло“. 943 2—2

ПАРЦЕЛІ ПІД БУДОВУ — ДО ПРОДАЖІ! В прекрасній і найдорожчій часті Львова, близько середмістя, побіч перестанку трамвая, корисні умовини. — Близькі інформації уліков: Центральна Адміністрація Митрополітних Дібр, Львів, пл. св. Юра ч. 3, подвіре на ліво від 6—7 год. вечером або п. В. Мришловський, Львів, вул. Лісна ч. 6, від 5—4 по подулин. 940 2—2

ШУКАЮ відзнаки „УСК“ (видавна учиним академічної гімназі до війни). — Повідомити ласкаво на адресу: С. Гайдучок, Львів, вул. Рея 5/II. 941 2—3

В СІЛЯКІ годинничарсько-юбілейські роботи виконує найстаранніше Домбровські-Розважескі Львів (Готель Жоржа) ауд. Академічна ч. 2. 9481 а) 22—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик предізітній продає за готівку і на рати від десятих літ з найліпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 120-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст безуг легінів, серія і жолука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 16—24

Хочеш бути шофером?

запишися на найліпші

Шоферські курси Й. ГАЙТЛІНГЕРА

Львів, вул. ЗЕЛЕНА ч. 7.

Рівне — 13 Дивізії 3.

Стрий — 3-го Мая 15.

Еписи щоденно. — Пишіть по інформації. — Початок дня 23. ч. м. 923

3—5

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло». Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рухомісіє не в'єртається.

ПЕРЕДПЛАТА.
Мі сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 45-41.
Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Будова панцирника в Німеччині.

Львів, 20. листопада 1928.

Від довшого часу вівся в Німеччині і між парламентарними фракціями і між політичними партіями і в пресових органах спір за і проти будови панцирника. Спір цей вирішено остаточно після завязаної дебати на засіданні райхстагу 16. ч. м. в позитивному змислі: за будовою панцирника заявлено 355 послів, проти (себто за демонстративним соціал-демократичним внесенням) голосувало лише 203 послів.

З внутрішніх німецьких справ звертали в останньому часі на себе увагу дві події: гостра криза в тяжкому вестфальсько-надренському промислі, що довела до льокавту промисловців у цілій західній Німеччині, які не вважали можливим згодитися на підвищу платні своїм робітникам, і згаданий вище спір за панцирник. Перша справа має остільки значіння поза кордонами Німеччини, що надмір продукції, який є головною причиною теперішньої кризи в німецькому промислі, примушує німців оглядатися за повноту територій обуту, а тимчасом поширює їх господарську експанзію. Друга справа має різко політичне значіння, тому не диво, що вона наробила немало шуму також поза кордонами Німеччини.

Будова панцирника, що має заступити старий, висортований вже боевий корабель німецької флотії, відбивався голосним відгомном вже в часі останніх німецьких виборів. Соціал-демократи бачили в будові панцирника принципіальну справу і не хотіли голосувати за кредити на цю будову, яку вони вважали зовсім зайвою. Зате мішанські партії заявляли, що оскільки в Німеччині існує армія (хоч яка вона невелика!), то треба використати всі ті можливості її збільшення і озброєння, що їх дає наше воєнське мір. Тому вони уважали справу будови панцирника за свою і під такою девізою йшли й до виборів.

Ця справа наробила ще більше галасу і напсувала людям немало крові тоді, коли соціалістичні міністри під проводом канцлера Мідлера голосували перший раз за кредити на будову панцирника. В соціалістичній фракції німецького райхстагу прийшло тоді до гострих терть, заносилося навіть на затяжну кризу, але остаточно умірковані і адисціновані елементи в соціалістичному таборі взяли верх і не допустили до явної кризи й розбиття партії.

Тепер розігралася друга дія цієї скомплікованої історії. Вихливав її міністр райхсвері ген. Гренер, що маючи уповноваження видати на будову панцирника тимчасом тільки 8 мільонів марок, переступив сильно ту преміовану суму, бо замовив матеріали, потрібні для дальшої будови панцирника, на суму 32 міль. марок. Проти того виступили очевидно соціалісти, що рахуючись з настроєм своїх виборців (з уваги на важке економічне положення Німеччини), зголосили демонстративний внесок, щоб негайно закрити будову панцирника. Це внесення, як зазначено на аступі, перепало, але характеристична річ, що тим разом соціалістичні члени уряду, а також держ. канцлер Мідлер, голосували за ним внеском, опинившись в мен-

шості. Це політичний куріоз, рідкий навіть у нинішніх часах, повних різних несподіванок.

Знаменна ухвала німецького райхстагу запада, як це стверджує німецька преса, не без впливу само-го Гінденбурга, що грозив на випадок прийняття соціалістичного внесення своїм уступленням. Ця справа могла скінчитися й інакше — розва-

занням райхстагу, але остаточно переміг німецький державний патріотизм і справа покінчилася мирно. Відкинення соціалістичного внеску є на всякий випадок доказом, що Німеччина прямує поволі, але послідовно до реституції своєї давньої могутності на всіх ділянках свого нац.-державного життя, отже також на морі.

Після львівських подій.

На сеймовій арені.

Ендецький «Люб Народови» поставив був у сеймі нагальний внесок у справі львівських подій. Нагайність того внеску мотивував посол С. Стронський. Він вилежив у своїй промові цілу ендецьку програму, ціла «средо» польського шовінізму відносно українців. Далі цитуємо для інформації наших читачів зі стенографічних протоколів найважливіші місця тієї «сентиментальної» промови.

«Наші поняття (про український рух) — Ред.) — казав Стронський — є такі, що теперішня східна границя Польщі з 300.000 кв. км. квадр. давнього нашого тільки східного простору повернула нам лише 125 кв. км. квадр. тобто одну четвертину. Отже та границя позбавляє кілязівської спір між нами і Росією в такий спосіб, який з боку Польщі є найбільшим поміркованим. А далі ми не згабуємо так ні на заході ні одної нити землі ніби, але відібрали лише польську землю, так само і на сході ні одної нити землі не забрали ми українській державі ні білоруській, але по кілязівських змаганнях відібрали малу частину нашої власності від Росії. II. посол Дм. Левинський сказав нам тут 30. травня, що нашою головною пхвиною є те, що ми вважали українську справу внутрішньою тобто справою тільки нашої держави. Але ми маємо інший досвід під тим оглядом. Якщо пос. Бачинський Левинський собі «трактат», то пригадаймо, що і панове мають свій трактат з 9. лютого 1918 р. в Бересті під диктатом Козьмака і Черниша, але коли ми Грушевський, Голубович, Винниченко і Петлюра полагодили ту справу в Бересті і злих вернули до Києва. Київ був уже більшовицький. Потім вернули ми до Києва на німецьких багнетах, але не на довго, бо німці посиділи там Скоропадського, але не до того не признається. Потім був Денікін, Врангель, які не боролися за незалежну Україну, але не було української держави. А нині є такі комуністичні ради. І скажу, що це не є політика, але це є наше найбільше переконавання, що коли ми робили те, чого хотіли, а іменю дали вам одного дня ті землі українські, чи білоруські, то на другий день були б вони вже в більшовицьких руках, а не в руках українського чи білоруського народу».

«Малопольська Веходня» то є край, про який, панове, добре знаєте, так як ми, а може краще від свого літописця з X-го віку, що той край від досвітніх історій мав мішане населення, побіч польського населення також руське, що коли прийшов з X. віку руський князь, то забрав, як каже цей руський літописець, землі ляхів: на панове знаєте, знаєте краще ніж ми, бо не пасав ваш літописець».

«А опісля, щоб від досвітніх історій перейти до нинішніх часів, то боротьба за Львів з 1. листопада 1918 р. та боротьба за «Малопольську Веходню» — тож була боротьба, про яку ми знаємо, що ми її почали з 64 самостійними, революційними, вістачками і різними рушницями разом, а що українські війська були у зброї! Австрійці і Німеччинці ні для

своїх політичних доціль з нас робили твердию на полудні, побічно як не робили в Литві на півночі. Далі треба пам'ятати, що нині в тім «Малопольське Веходня», в тих 3-ох воєводствах на 7 мільонів населення нема навіть 50 відс. руського населення, а повторю докладно, бо коли в етатистичній формі посидіти в 60 відс. українського населення, то в тернопільській воєводстві є 40 відс., отже менше половини, а в львівській найбільшій, заледні 35 відс., так що разом на тім просторі «руске» населення не має більшості, отже творення окремої держави в тім «Вех. Малопольське» є просто неможливе. І тому то ми кажемо, що та справа, справа нашого внутрішнього прова. І ми є під оглядом нашого внутрішнього права спокійні. То правда, в нашій конституції є арт. 109 і 110, які вичисляють всі українцями національних меншостей а в тім і української меншості, до яких ми зобов'язані навіть з міжнародного становища, бо ми трактат відписали. Але перед арт. 109 і 110 найшовся арт. 80, якого панове не читали, а який каже: «першим обов'язком для громадянства є вірність для Річпосполитої польської». Якщо панове виконуються на конституції польську, то не можна є неї пропускати нічого, треба поглинуватися на все, якщо панове виступаєте з виразним примусом до відірвання частини держави від тієї держави, то ви панове не є вірними громадянами держави і через те не маєте права покликатися на арт. 109 і 110 конституції. Панове часто говорите про заграничне і строшите нас заграничним судом. Ми є супроти заграничної війни в порядку. Ліга Націй у своєму статуті в арт. 10, помістила ненарушимість простору. Тому то не лише Ліга Народів, але й інші міжнародні тіла стоять на тім ґрунті. Пригадаймо, що 4. липня того року конгрес приєднав Лігу Націй в Газі, далеко далі відлучив у вісьмохдумності, помітивши у своїй постанові: зобов'язав виконувати меншостями обов'язки супроти держави. Коли п. д-р Дм. Левинський на конгресі національних меншостей в Женеві повторив те саме, що говорив тут у тім палаті, провідник того конгресу Вільфан дав раз застерігався проти того і т. д.»

Стронський скінчив свою промову тим самим змислом уступком:

«І якщо польське населення і польська мова у Львові, бачучи, що вся та робота у Львові спрямована на відірвання Львова, як то було 10 літ тому, тоя само як перед 10-ти літами так і тепер протипалялася тому. То мова і населення має за собою в тім понятті цілу польську європейськість».

Ендецьке віче у Львові.

«Газета Варшавська» з 18. листопада ч. р. приносить докладне відомлення про ендецьке віче, яке відбулося у Львові дня 16. ч. м. в залі польського Педагогічного Т-ва. Віче відбулося заходами «Народової Організації Жінок», «Строїниці Народової», «Страйк Обнагачевої» і «Організації Народової VI. ділянки Львова». В президії віча засідали проф. Тарнавський і Пенський. Референтом

був посол д-р Перанкі, вшехвищяний посол зі Львова, «Промовець» — читався досвідно в «Г. Варш.» — заслунав відношення українцям з Берліном і Відрив перед війною, в часі війни з такою німецько-австрійською допомогою в імені українців замаху на Львів у листопаді 1918 р., підпис потім, що тієї ж дати українського сепаратизму з Берліном тріпають без перерви досі. І наостаті закінчив свій виступ, ображаючи цілий і єврейський українцям у теперішній хвилі. У висновку ствердив, що цей протидержавний, український сепаратизм мусить бути знищений».

По тім говорив п-ві Домелюва домагаючись сильно проз польськості у Сх. Галичині. Промовляючи ще д-р Вл. Сіпрес, представник ендецьких зацікавлених Машка і студ. Салубин. Цей останній закликав, що мова, отворте признається до свого зчепку і до свого становища, закликав, що зуміє протиставити організованій силі великим протидержавним апетитам, але домагається також, щоб ті апетити були в належний спосіб приборкані».

«По промові есп. Гломбінського, — читався далі досвідно в «Г. Варш.» — який ствердив, що недопустимим є, щоб як у сеймі та сеймі так і в уряді і самоврядуванні мали посидіти люди, що не визнають конституційної звитовної вірності до держави — зібрані односторонньо ухвалили резолюції оголошені мисл. Боровцем та іншими. Ухвалено переіменувати призначення на посади академічної мови в часі відомих українських промованій, Стверджено, що яну події, чи їх розміру поносить не місцеві адміністрації та політичні уряди, але система, що їде згора, і тому винятково ім'ям тої системи, радикального приборкання українського сепаратизму, а допрема розв'язання всіх етнічних протидержавної роботи як «Луги», «Согоси» та інші союзи. Далі ухвалено постулат за розв'язання громадських рад, до яких етнічні вибори мали ухвалити, бо супроти таїх несправного антидержавного становища українського сепаратизму, повинні бути усунені з громадських рад усі його елементи. Врешті ухвалено відати послів до сейму і сенаторів, щоб по думі постанов конституції провели провади, що однієї та партії, які не визнають обов'язків вірності супроти держави, були позбавлені політичних прав участі в самоврядуванні, уряді та також публичних і громадських установах».

При самій війні не віче розказав представник алаш (гродського старосты) «з причин деяких уступів резолюції, ніби надто критичних стисноті теперішньої системи».

Ось так ангажила на основі «Газ. Варш.» преса львівська, вшехвищяна під «мирним» співзвуччям обох сторін у Львові та Сх. Галичині.

Арештавані.

В зв'язку з листопадними подіями у Львові перебувають досі в тюрмі «Ври-сідні» такі люди: Хамуло Володимир, Плячко Семен, Луш. Роман, Андрушко Омель, Аринювич Роман, Шиманський Іван, Дрогич Роман, Козак Михайло, Соколовський Роман, Мазорунка Ярослав, Дунай Микола, Сотоцький Юзеф, Гантвант Олександр, Гель Стефан, Гайтловач Володимир, Сянця Володимир, д-р Глатевич Богдан, Процишин Жигмунт, Процишин Осип, Процишин Ярослав, Богачевський Володимир, Сушко Роман, Дерляк Осип, Кравчик Богдан, Діда Володимир, Маркус Володимир, Дула Василь, Малайовський Олександр, Зварич Тиміш, Басович Олександр, Козачин Іван, Сенижак Василь, Вийтос Антін, Полуба Михайло, Бойко Осип, Мурин Ва-

єпсь, Ковалівши Степан, Ковалівши Ва-
чил, Мавеймши Антія, Кошмбас О-
на, Ланек Еуген, Конрадівна Марія, Кон-
радівна Преслія, Гордівська Дарія, Ге-
рмимовичівна Дарія, Чинівна Марія,
Мелесовичівна Софія, Кравцівна Марія,
Філіпівши Богдан, Даниш Теодор, Бо-
ко Евстахій.

Нові арештовані.

Вчора в неділю 18 п. м. перевезено на
„Бригіду“ 4 особи, арештованих в селі
Духові, пов. Любачів, під заміном у-
становлення пам'ятника „орлянт“ в тому
селі. Це Ілля Стець і три брати Сте-
пан, Михайло й Андрій Маслишин.

Вийшли на волю.

В п'ятницю, 16 п. м. львівська поліція
перевезла ревілію в помещанні п. Тео-
дора Тихоніла при вул. Шостківська ч.
1, яка титкулася від год. 10 до 1.30 попол.
Хоч нічого підозрілого не найдено, за-
просто на поліцію ух. технічної школи Во-
лодиміра Тихоніла й абітурієнту учн.
семінарії п. Марію Мушківку. В неділю
попозудні (18 п. м.) випущено вже п.
Вас. Тихоніла на волю.

Цього вечора від того понушено в сета-
ніх днів ще кілька арештованих на во-
лю, так, що з 60 в'язнів лишилося ще в
Бригідах 53 особи (разом з новонарешто-
ваними).

Ревілії на провінції.

В четвер 16 п. м. в год. 7.30 рано пере-
вежа поліція ревілії в таких установах:
в Кооперативі „Сила“, в „Українській Ка-
сі“, в читальні „Просвіта“ та в „Рідній
Школі“. Шукати „Брєні і амуніції“. О-
крім того переведено ревілії у шк.: Вех-
метюка Остапа, урядовця „Української
Каси“, Гафтуяна Михайла, приват. і
Копалюка Василя, торгов. помічника. Ре-
вілії не дали очевидно ніяких вислідів.
Рівном того самого дня переведено реві-
лії у свідоміших селян по всіх селах де-
ятинського судового округу. При реві-
ліях поліція нахилувалася на те, що ді-
стала такий наказ „од в'язнів п'ялесто-
вей“.

1866—1928 — 60-літній ювілей Матері-
Просвіти. Сповним наш обов'язок супроти
неї. А сповнімо його, коли станемо її
членами і зложимо двозолоту вкладку.

За українську школу.

Періодичній боротьбі за українську мову
навчання в громаді Стрільбиці.

В грудні 1927 р. радичі дітей у шкіль-
ній місії громади Стрільбиці внесли
були декларації за знівом двомазначного
виладу в 2-м. публічний шк. на ви-
клад в мові українській. При тому збе-
режено адекватніше всі права приписи.

Після внесення декларацій шкільний
інспектор по думці § 10 розпорядку міні-
стерства В. Р. і О. П. з дня 7. січня 1928
повідомив про це населення громади
Стрільбиці з тим, що решта радичів ді-
тей у шкільній місії може внести декла-
рації за навчанням в шк. в мові поль-
ській. Більш оголошено це повідомлення лю-
дом мово церк. і прибув відтак через
смітаний час в громадський уряд. Але
декларацій ніхто не вносив.

При кінці травня 1928 р. управитель
шк. в Стрільбицях дівстав поручення
справдити декларації. З кожним декла-
рантом опитував проголос на питання:
„Чи в школі вважати внесені декларації, чи
мова з мовою і чини? Чи сам підпису-
вався або чи мав себе підписати? Якої
тощо адекватної мови в шк. Чи хоче,
щоб учено в руській і польській мові?
Всі декларанти як один заповіли, що де-
кларації внесені в шк. в мові поль-
ській, а інші назвали себе підписати, що
демагогують руської виладної мови в
шк. і не хочуть, щоб учено в руській
і польській мові.

Хоч на кожній декларації на другій
стороні був урядовий метричний ви-
тик, вони дивилися дитина урядовця, Ра-
ди Шк. Окружна в Старім Самборі зажа-
дала від народільного уряду окреме д-
них урядовців всіх тих дітей, за які
внесено декларації. Це також викликало.
І не зважаючи на все те, Куратори такі
на урядовці дематеріальні, бо, мов-
ля, поза дітьми, за які внесено де-
кларації, записують ще більше, під 20 ді-
тей. Проти оречення Кураторії внесено
протест, в якому висловлено беззастовість
оречення від освіти громади і фактич-
ним.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

А після того зайшла така подія: На
день 8. жовтня п. р. 16 українських го-
сподарів (з Стрільбиці, батьків 20 дітей у
шкільній місії, дістали завізання до ста-
роства. Тут комісар Генерального штабу
кожного окрема, чи хоче, щоб його
дитина вчилася в шк. по руськи і по
польськи. Сидим, не прочуваючи нічого
злого, тим більше, що в селі ніхто не в
проті науки польської мови, відповіли,
що хочуть. Тільки один з них, свідомі-
ший Микола Габр, сказав: „Ми не про-
тимо, щоб діти вчилися по польськи,
тільки хочемо, щоб учитель та учитель-
на говорили до дітей при навч. по русь-
ки“. Тим цей господар виразно сказав,
що бажанням усіх батьків дітей у шкіль-
ній місії є, щоб їх діти вчилися у вилад-
ній мові руській себто українській.

По тій залі Микола Габр комісар не
питав уже нікого в завізаннях ним се-
ля, тільки мав усіх поціпенуватися.
Тепер само собою зриває питання: Чи
не був це в той спосіб переведений по-
вний п'ялест з двомазначною наукою в
шк. Якім воно так, то чи взагалі мож-
ливо нам добиватися своїх прав, і яким
шляхом?

Свята 1. листопада.

Радехів.

Рік-річно святковано в нашому місті
й повіті листопадові роковини в неділю
після І-шого XI. з огляду на можливість
численнішої участі у святі українського
громадянства. Цього року комітет свят-
кування 1. листопада рішив проголосити
святотичним днем сам день 1. листопада
і візвати все населення повіту до по-
вного зрівняння цього пам'ятного дня
з церковним святом. І справді все укра-
їнське громадянство повіту пішло за за-
зивом свого народного пров. Уста-
вила вся робота, святотично убрані гро-
мадяни масово взяли участь у народніх
обходах.

В самому Радехові відбулося це свято
з особливим торжеством, а звідки ін-
тервенції поліції викликало у приватних
відповідних настрій. Рано місцева цер-
ква була переповнена вірними. Службу
Божу відправив посол о. д-р Пеліх.
Вечером зібрався новово все міщан-
ство і вся без винятку місцева інтеліген-
ція на торжественну панакхиду, яку від-
правив о. пос. Пеліх в асисті о. кате-
хита Ходина й о. сотр. Піджарка. За-
гальну увагу звертала прегарна стрі-
льська могила з безземним хрестом і тер-
неним вінцем, яку пристроїла п. Селезі-
кова. На могилі зложені були вінці від
усіх українських установ Радехова. Сто-
рожу при могилі держали Соколи в оди-
нострях. По панакхиді вигосили о. посол
Пеліх проповідь, в якій вказав на не-
лице значіння традиції наших змагань
і візав громадянство до витривалості та
розумної праці. Сумно, але й бадьоро
відслідив місцевий хор „Со святыми“
і „Боже великий“. Увесь час святотичного
обходу були присутні в церк. місії і тайні
функціонарі поліції. По панакхиді пода-
вся уся громада до Народнього Дому
на малюбу академію, у програму якої
мав увійти реферат голови Повітового
Народнього Комітету д-ра Селезіки про
значіння 1. листопада для українського
народу, одна декляція і відчитання
інтересних уривків з нашої визвольної
літератури. Та не довелося перевести
це свято сповільно. Бо коли вже сад
наповнився запрошеними гістьми, зви-
зась поліція і заборонила академію,
потімуючи заваз якоюсь неформаль-
ністю при роздачі запрошень, і візав
ла приватних до опущення салі. Та
ніхто з салі не виходив, а посол о.
Пеліх зажадав від команданта міс-
цевого постеру письмевної заборони
староства або приватного командира
поліції чи старости. За хвилину з'явився
вони обо і зібраний розмалд. Коли при-
йшли вони так не розходився, проголо-
сив о. Пеліх пражовидне віце і пош

зараз говорити. Референдар староства
Голушко слухав свій посл, а коли бесід-
ник перейшов до репресій супроти на-
ших Соколів і Лутів, загострили власти
розказав віце. На знак протесту впрям-
люсь із грудей приватних і повеселись да-
леко поза Народній Дім українські нац.
гимни. Свято 1. листопада остало довго
в пам'яті радехівського громадянства.
Рівном у всіх містечках і селах повіту
відбулося свято надзвичайно торжествен-
но і при громадній участі населення.

По широкому світі.

Голова еміграційної комісії америк.
парламенту, Джонсон, заявив, що в най-
ближчій будучині будуть загострені ра-
кони щодо візду тужинців.

До Шангаї прийав ім. подорожника
Бауер із штабу Лудендорфа для реоргані-
зації китайської армії.

З нагоди 10-ліття державної незалеж-
ності Латвії проголошено політичну ам-
ністію.

Німеччина дійшла до порозуміння з
Ромунією, який виплатить 75 і пів міль-
марок відшкодування.

Останні звістки про вибори в Австралі-
ї дають підставу гадути, що теперіш-
ній уряд буде призначений зголосити
свою диктатуру.

Найближча 53 сесія Ради Ліги Націй
обереться 10. грудня; проводити буде
Бріан.

У громадських виборах у Болгарії уря-
дові партії дістали 240.000 голосів, а о-
позиції 200.000.

Новий політичний процес.

Розправа проти Полотнюка і Сенева.

Нині 20. п. м. починається новий по-
літичний процес з безконечної черги пе-
ред судом присяжних у Львові. На залі
обвинувачених сидять два українські
студенти: Плятон Полотнюк, у-
роджений дня 25.V. 1908 р. в Чорнівці,
пов. Станіславів, абітурієнт гімназії зі
Станіславова та Іван Сенів, урод-
жений 7.X. 1903 р. в Рогатині, студент
політехніки у Львові. Обоє звинувачує-
ся в анти обвинувачення приналежність до
У.В.О. (справа обвинувачує Гук) і обвину-
ває обох у державній зраді на підста-
ві §§ 58 б і ц і 59 б кримного закону, а
крім цього обо. Полотнюка за скрите
вбивство з §§ 134, 135 і 153 кр. закону,
при приговоренні ще § 34 по думці §
136 кримного закону.

Процес триватиме щонайменше 2—3 дні. До
розправи покликав прокуратор 11 свід-
ків, крім того прийдуть ще свідки обо-
роти.

Як відомо з преси, дня 20. листопада
1927 р. невідомі люди тяжко поранили
Михайла Гука в його помещанні
у Львові в год. 4-45 рано, віддавши до
нього 7 революційних стрілів. Від одер-
жавих ран в голову Гук помер 6 січня
1928 р. З Гуком мешкало ще 5-ох сту-
дентів, між ними й обо. Полотнюк.

Акт обвинувачення каже, що критич-
ної ночі втік Полотнюк з помещанні
зараз по відданих стрілах. Полотнюк ви-
їхав тоді на село і в січні вернувся до
Львова. Дня 29. березня 1928 р. арешту-
вала його поліція в околиці Вульхи. По
ствердженні тотальності зазначено його
в поліційних арештах.

І Сенів арештовано за те, що він
підшукав помещанні для Полотнюка по
його приїзді до Львова.

Театри.

Великий Міський Театр:
Вікторок 20-го, г. 7-30 веч. „Церковна
жінка“.

Кіно.

„Аполло“: „Кохання та сльози Шо-
пена“.
„Лен“: „Жінка на хованій дорозі“.
„Оаза“: „Еспанський солоній“.
„Палас“: „Гарні жіжки в перемоні“.
„Фатаморганга“: „Легна добича“.

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.
JOB
835 8—?

Ріжні вісти.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ ДО КАСИ ХОРИХ.

Участь виборців в обох днях виносилася
понад 28 проц. управнених до голосуван-
ня. На загальне число 15.632 голосуючих
ліста ч. 2. дістала 9092 гол. і 36 мандатів,
ліста ч. 1. дістала 3269 гол. і 13 манд.,
ліста ч. 3. (Соціалістич. роб.) 926 гол. і 3
манд., ліста ч. 5. (українська) 2162 гол.
і 8 мандатів, а ліста ч. 3 одержала 192 гол.
і ніодного мандату.

Українці вперше станули самостійно до
виборів і треба признати, що успіх їх
безперечний. Загальний вислід, без уваги
на адержання величезної переваги ППС
в управі Каси означає поважне зменшен-
ня впливу дотеперішніх її державців.

НАРАДИ БЮДЖ. КОМІСІИ.

Дня 19. листопада почала нарада бю-
джетова комісія в присутності мін. скар-
бу Чеховича і місємін. Гродинського. Пі-
сля приїзду рефератів вигосили промову
ген. справознавець Кшижановський. На
популярнісній засіданні комісії промовав
мін. Чехович.

ПОКИДАЮТЬ ППС.

Є чутки що ще три послы кидає ППС
і переходять до рев. фракції. Є це послы.
Понтек, Малиновський і Худик.

ЗАВАЛИЛАСЯ КАМ'ЯНИЦЯ.

Дня 19. листопада в Варшаві при вул.
Навешки завалилася ціла стіна 2-пов. ка-
м'яниці Жерта у людях не було.

ВТЕКЛИ В'ЯЗНІ

В Грудзьондау із тимошньої в'язниці
втекло дня 19. листопада в 17-й годни
17 в'язнів, викопавши підкол на більше
12 метрів. Підкол був готовий від 2 тиж-
нів. Досі поліція аловила 3 в'язнів. Усі
жінки були засуджені на довічне ув'язнен-
ня в тюрму.

УНШЛІХТ НАСЛІДНИКОМ ВОРОШИ-
ЛОВА.

З Москви повідомляють, що декрет про
уступлення комісару військових справ Во-
рошилова й іменування на його місце
Уншлихта буде підписаний найближчого
тижня.

ДЕМОНСТРАЦІИ КОМУНІСТІВ ПРОТИ
ГУВЕРА.

З Палью Альто (Каліфорнія) повідомля-
ють, що през. Гувер відіхав спец. поїздом
до Сан Педро, де єсін на військовий кор-
абель „Мейріленд“, щоб зачати подорож
по лат. Америці. Перед відїздом президент
та між працівниками найшлось троєх ко-
муністів із комуністичними прапорами.
Демонстрантів арештували. На однім пре-
порі був напис: „Геть із імперіалізмом!“

ЗНОВУ ЗАТОНУВ КОРАБЕЛЬ.

З Амстердаму прийшла вістка, що біля
острова Амеланд розбився шведський ко-
рабель „Мальмек“. Затонули 3 подорожні.
Біля Ліверпуля буря викинула на бере-
режні скелі рибальський корабель. Згину-
ло 5 рибалок, вирятували лише один хло-
пец.

ВБИЛИ СВЯЩЕНИКА.

В Мезу вбили невідомі люди свя-
щенника Карвадосі в його бюрі. Успіли
ли, що обвинувачено має політичний під-
клад і було новим протифашистським за-
мислом. У зв'язи з цим в італійських ко-
ліях у Парижі зазначають, що останніми час-
ми у Франції, Бельгії та Люксембурзі бу-
ло вже 82 протифашистських замахів.

Біржа.

Гроші.

Америкаський долар 8-87-50—8-88-00
канадський долар 8-81-50—8-82-00, чеська
корона 0-26-33—0-26-66, австрійський ш-
лінг 1-25-00—1-25-50, румунський лей 0-05-00
—0-05-50, французький франк 0-34-50—
0-34-75, швейцарський франк 1-71-50—
1-71-75, фунт штерлінгів 43-40-00—43-50-00
радянський червонець 26-00—27-00.

„ОЛЬКА”

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ
найтриваліші — найдешевшіРИНОК Ч. 35.
біля „Народної Торговлі”.

БЛІДНИЦЮ не докрав-
ляє на сепарській палаті. До набу-
тня апетит, наочний середник
для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофорова, живо живо-
валя на сепарській палаті. До набу-
тня апетит, наочний середник
для реконвалесцентів. Laboratorium chem.
farm. M. Krysztoforski, Tarnow.
779 11—?

ВІДГУКИ ДНЯ.

Псевдо-іменнини.

Що року, один одиниць раз, маю го-
тозу тему до фейлетону: мої псевдоніми
іменнини. Ідучи рано до редакції на журю-
ся ні трохи тим, що на своїм століку за-
стану кілька хворт, а го й листів, які да-
дуть мені натхнення, тему, радість і здо-
волення.

Досі я ще ні разу не записав.

І цього року ждала на мене іменникова
почта. Як що року, переважати в ній пись-
ма з визначно жіночим почерком. З цього
тільки одна третя пролою, а всі інші вір-
шом. Знак, що всяка мова більше підхо-
дить жіночій душі, коли вона хоче висло-
вити свої найніжніші почування.

„Колиб плакати ти і я на світі,
А довкола воздух, ліс і поле,
Я за тебе не плакав ніколи!
Бо ти зрадила би мене напевно,
А я потім плакала би ревно”.

Так пише якась незнакома рука, зра-
джуючи думки незнакомої голови і побо-
ювання незнакомого серденька...

Шановна Пані! Вірш Ваш має ритм і
оним, але не має віршів. Колиб довкола
нас був тільки воздух, ліс і поле, то з
ким Вас можна було зрадити? Зате ви,
жінка, швидше від мене знайшли собі
товариство під час моєї несприятливості. Ві-
дома річ, як легко жінкам вислати що-не-
будь з пальця, чому ж не мали чогоне-
будь узяти з воздуха!

Другий лист, рожевий і пахучий, запо-
минає мені таке:

„Коли і в цьому році Чіпка
Чипатись буде нас, жінок,
То ми його всі збокутуєм
Пропадє райдз і танок...”

Дивні ті жінки! Грозять мені бойкотом
уже від року і він рух не можуть на нього
решитися. А хто зна, чи не треба бу-
ло. Часом так хочеться спокою...

Ще інше писемко кінчиться так:

„Заховай як досі кружля натуру,
Шари по ошам нову культуру!”

Пані! Де вже в мене той кріпосі нату-
ри набрати? Живу у Львові, а тут так
часто людям ребра рахують, що і заля-
ний організм мусить зникнути. До го-
гож я ніколи не був сильний. Бо який
мав силу, то мав би і здорові лікті, а ли-
би мав здорові лікті, то не коротка би
віку за редакційним століком, тільки за
дирекційним.

Навісень гадаю що про один лист.
Він мені спеціально присланий, бо міс-
тинь побажання настиг в ловах, а я саме
генер старуюся за змисловську карту.
Пішки аляу до іншого роду лова пи-
саядують на несправедливе оторню-
вання.

„Будь ти все твій адорований,
Щоб охочо йшов на лова.
Чатуй в лісі на звірята,
А у місті на дівчата!
Першу добит лиси жінці.
З другої ховай все кішки.
Твоя добит не мізерна:
Жінки завзя, тобі — серна...”

Боже! За що мене люди мають? Уля-
лю собі, як трактували мою особу мамі
дочок на видавній неспі — бажання шукати
жінки.

А все та завдяки безосновним підозрі-
ням, яких ніхто не може доводити.

Хіба, що хтось доважав би...

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— Річні вістки. Радянський уряд про-
дає за 200.000 фунт. у Лондоні свій дім,
де було поміщене торговельне представ-
ництво. — За тиждень зменшилась скіль-
кість безробітних в Англії на 25.000. —
Помер від удару серця провідник інді-
ських націоналістів Лакшатреї. — У грудні
мають стати кардиналами архієпископ з
Палермо палський нунцій Пачелі і архієп.
Серафін. — В Англії оснували величез-
ний трест радіо та телеграфу з капіталом
30 мільйонів фунт. шт. — Нім. місто Наймід
купило на берлінській лінійці з майна
продаваного радянським урядом стоячий
годинник з 18-го століття, який колись
був зроблений громадянином Наймід і
має велику мистецько-історичну вартість.
— Карасьбад і Франкфурт будуть назива-
тися надалі так само, а не чеськими назва-
ми; так рішили вишній краєвий суд в
інтересі обох купувальних міст, які світ знає
під старою фірмою. — Поль Нергі осно-
вує власне кінове підприємство.

— Катастрофи. Якийсь італійський учей-
ний айшу на грудень вибух Везувія. —
У лабораторії краківського університету
під час експериментів сірчаній kwas пона-
рило 5 студентів. — Бурей над Англією
забив 6 осіб. — Бурей над Північчю, Ні-
меччиною та Саксонією понизив теле-
графічні дрони, поскидає покривлі хат, а в
Гамбургу залив хвилями моря частину мі-
ста. — У Відні перекинувся на вулиці ав-
тобус: 19 осіб ранених.

— Церков з порцеляни. У саксонських
місті Майсен, що славиться на весь світ
своїми порцеляновими виробами, почав
будувати церкву, яка вся в середині буде
з порцеляни. Її посвятить на другий рік,
з нагоди 1000-ліття засновки міста.

— Свята в честь мікада закінчилась у
найважливішій офіційній частині — вве-
дження його на престол. Після заходу сон-
ця імператор як провідник святої процесії
прікхав до Каїрі-Ден, тимчасової
палати, де його приймали в білі шовкові
ризні і вручили йому жезл найвищої ду-
ховної особи, яка має цим силу входити
у безпосередні зв'язки з божествами. Після
цього почалась у присутності духовен-
ства церемонія приношення жертви Сон-
цю. Церемонія тривала уся ніч до ранку.

— Меєрхольд вертається. „Вечерня
Москва” приносить звістку, що дирекція
театру Меєрхольда дістала листа від Ме-
єрхольда з повідомленням про його пово-
рот на своє давнє становище в найближ-
чих днях.

— Канонізація автора „Утопії”. Католи-
ки англ. університету в Кембрідж ведуть
сильну агітацію, щоб проголосити двох
англійських мучеників — святого Сина
англ. посла в Вашингтоні Герберта Говарда
прохав на спеціальній аудієнції папу і
предложив йому петицію: канонізувати
кардинала Фішера і Томаса Мура. Карди-
нал Фішер був канцлером університету в
Кембріджі, а Томас Мур, автор славної
„Утопії”, міністром. Обоє їх задушили на
смерть у 1535 р. за Генриха VIII як пред-
ставників антикатолицької політики.

— Недуга ген. Бута. З Лондону прий-
шли звістки про небезпечну недугу про-
відника своєї організації „Армії спасення”
ген. Бута. Англ. преса цікавиться
нелегальним питанням: хто дістав би на ви-
падок його смерті величезне майно, на-
лежне до цього товариства. Основна
батьком теперішнього генерала в 1866 р.
„Армія спасення” має тепер у 83 держа-
вах свої „головні упроби”. У 15.000 уста-
новок зайнятих є 100.000 урядовців, що пі-
стають плати. „Армія” видає щорічно 10
мільйонів безплатних нічлігів і 15 млі. обі-
дів. Її добродіяння діяльність дуже різно-
манітна. Заснований при товаристві банк
обезпечень має кількоміліоновий капітал.
Усім цим майном управляє голова генерал
Бут як необхідний пан, незалежний
нічим більше, крім статуту товариства.
Ім призначеного ним наслідника містять-
ся в заляхованій копії у нотарі і буде
відомо аж після його смерті.

— Другий славний Валентіно. Амери-
канські золотарі зігнали лекше почування,
що в руки поліції потрапив соціаліст від
розбивання потістривалих кас і шаф Джі-
мі Валентіно. У Нью Йорку до цього часу
ніхили „сейф” не міг почути себе без-
печним, коли Валентіно взявся до праці
біля нього: ставлять та замки розсипались
від його мистецтва, як збирика, з спеці-
альності, оглядаючи порожнє місце тихих
сталених твердинь тільки покінували го-
ловою. Валентіно мав палочку не грубішу
від олівця, що мала силу перерізати
найгрубіші стіни. Його атоналі в мент,
жодні він міг виходити з одного дому зі
своєю жінкою і дітьми і сідала в нього і
дито. Валентіно розбив більше як 100
„сейфів” у Нью Йорку

— Листи Шопа. Бернард Шопа згодився
віддати до друку свої приватні листи за
останніх 35 літ. Ці листи зібрав по всіх
усялах нью-йорський колекціонер Габрі-
ель Уельс і заплатив за них величезні гро-
ші. Шопа поставив домагання, щоб перед
друком їх переглянули і викинули з них
усе те, що не повинно йти до прилюд-
ного відома. Він призначив цензором
свою жінку.

— Старшини армії Фенга в Берліні. До
Берліна приїзжав 20 старшин з армії ки-
тайського генерала Фенга, щоб огляну-
ти сучасну адміністративну організацію
великого міста. Фенг, як кажуть, щоб во-
го не старі ще воїни не захопились за-
надто нічною організацією розривок у
Берліні, приказав їм мешкати в тихій
Потсдамі і заборонив після заходу сонця
виходити з хати. Преса не каже, чи коли
в змій зайде швидко сонце, відома буде
бодай зайвою до них заходити.

— Рекорди. На кімських міжнародних
переговорах у Нью Йорку перше місце зло-
були німці, друге американці та поляки.
Участь брало загально 56 іздів. — Гер-
гарт Гаушман, сеніор сучасної німецької
літератури заявив у розмові з
представниками преси, що Вільгельм зо-
всім незвичен в останній війні і який союз-
ники були його відадні під суд, тоді...
весь німецький народ став би а його обо-
рони.

1868 — Просвіта — 1928 р. Це перевага
дорога освітлюючої праці над Тобою,
Громадянино. Подумай, чи Ти виконав
свої зобов'язання супроти Просвіти?

Лист до Редакції.

Ще проти неетичних метод громадської
праці.

Вельмишановний Пане Редакторе!
Прохую ласкаво зблизити на сторінках
Вашого часопису слідуючого листа:

В 1926 році в листопадовому числі
пражського журналу „Нова Україна”, що
виходить під редакцією М. Шановала, в
статті під назвою „Сеньори, — сеньори
маски”, автор П. Н. Григорієв кинув
на адресу Закардонної Делегції Укра-
їнської Соціал-Демократичної Партії цілий
ряд неправдивих обвинувачень, а саме:

1) Що нібито серед членів Закардонної
Делегції УСДРП є люди, які „мусять
статти перед українським судом на неадачу
зміту й марнування зародних коштів”;
2) що нібито „золотий фонд”, який після
Любарської катастрофи 1919 року був за-
хований правительством УНР, „потім
був зібраний соц-дем. й витрачений не-
відомо на що” і 3) що нібито українські
с.-д. Мазепа, Безпалко й ін., як тодішні
міністри, мусять відповісти за непо-
рядки в „Опукі” та за так зв. „Супру-
нізду”.

Не маючи нішого дійсного способу для
оборони своєї честі від цих звинуваче-
нь, а боку авторів з „Нової України”,
які пера вже виступали з своїми бру-
тальними нападами проти української
соц.-демократії, членів Закардонної Де-
легції цієї партії О. Безпалко, І. Мазепа,
Г. Ниньчур-А. П. Феденко обвинуватили
п. Григорієва та відповідального редак-
тора „Нової України” перед тесемським су-
дом. Другого листопада ц. р. справа ця
закінчилась в суді в той спосіб, що п.
Григорієв відкинув іспривновані місця
в своїй статті, після чого призначі позо-
ники погодилися взяти свою скаргу на-
зад.

Дослідно протокол суду з 2. XI. 1928
р. такий: „Перед початком головного ро-
згляду справи 2. XI. 1928 в Окружному
Суді в Кутній Горі сторони заключили
слідуючий мир і обжалований зробив та-
ку заяву:

„Заявлю, що своєю статтею, опубліко-
ваною в листопадовому числі часопису
„Нова Україна” за 1928 р. під назвою
„Сеньори — сеньори маски”, я не мав на-
увазі порушити честь приватних позо-
ників Павла Феденка, Ісаака Мазепа,
Осипа Безпалко, Гордія Ниньчур, зо-
крема обвинувачувати їх у розстрілі гро-
мадських грошей та неадачі відчуження, у
зібранні золотого фонду, у відповідаль-
ності на зловживання „Опукі” та так
зв. „супрунізду”.

Разом з цим обжалований зобов'язу-
ється опублікувати цю заяву в найближ-
чому числі часопису „Нова Україна” та
зобов'язується виплатити приватним по-
зовникам за їх витрати суму 800 кч. про-
тягом місяця під загрозою екзекуції, а
все це на підставі санкції § 20 пресової
новели”.

Так виглядає
оригінальне о-
пакування зна-
них таблеток
ASPIRIN,
середника у-
спокійного
болю.

Вистерігайтеся безвар-
тисних наслідків в
інших опакуннях. До
набуття у всіх апіках.

„Внаслідок цього позиваючи сторона
взяла скаргу назад, як відносно Н. Гри-
горієва так і А. Шановала і за згодою
сторін взяла мусить бути опублікована
в „Новій Україні” українською мовою і
тим самим друком, яким були опубліко-
вані іспривновані уступи”.

Таким чином п. Григорієв мусить на су-
ді сам признати, що написав неправду
про називаних приватних позовників. До-
водити про це все в інтересах правди
до загального відома, вважаємо конче-
ним означити, що винна за напел не-
тільки на п. Григорієва, але й на редак-
торів „Нової України” п. М. Шановала,
а також на цілий так званий Головний
Комітет Закардонної Організації Укра-
їнської Партії Соц. Револьюціонерів, що
в цій справі заявили свою повну солі-
дарність з п. Григорієвим. Адже п. Ша-
новал під час допиту його перед слідчим
суддею в травні 1927 р. в Празі, як сві-
док наших „злочинців”, а т. зв. Головний
Комітет Української Партії со-арів в своїй
заяві, надрукованій у грудневій числі
„Нової України” 1928 р. повторили ли-
ше в інших виразах той самий наклеп на
українську соц.-демократію, за який при-
тяснений до суду п. Григорієв мусить від-
мовитися.

Цей доказаний факт підтверджує вище-
казане та безоглядне оторнення з боку п.
Григорієва, Шановала і Ко. супроти на-
милых їм політичних угруповань ми по-
даємо до загального відома, як жалю-
гідний приклад недопустимих неетичних
метод громадської праці, що їх вже хо-
перший рік випускають автори з „Нової
України”. Ці методи вносять лише демо-
ралізацію і розклад в українське грома-
дянство, перед яким в сучасну добу сто-
ить дуже важливий і тяжкий завдання, і то-
му особливо в цей момент, такі методи
мусять бути осуджені акційностріше.

Праз, 15. XI. 1928.

ЗА ЗАКАРДОННУ ДЕЛЕГАЦІЮ УКРА-
ЇНСЬКОЇ СОЦ.-ДЕМ. РОБ. ПАРТІЇ:
І. Мазепа, П. Феденко.

Видавничі новини.

„Бібліотека літературних перлин”.

У нас так мало видається (а ще менше
покупається), що можна пові, що й пікала,
хочби й котрийсь там раз перевидава,
книжка, не просто дивовижна.

А ось перед нами не одна нова кни-
жечка, а ціле нове видання „Біблі-
отека літературних перлин”, що пред-
ставляється громадиству трьома кни-
жечками: І. Гечула Левницького — Запо-
ронці (16—40 ст.), Куліша — Орися (14—
28 ст.) і І. Франка — Панські жарти з пе-
редмовою д-ра В. Шура (166 ст.). На-
кладчик: Дмитро Хомяк. Силькове вида-
ння у Львові.

Саме на час. Бо в школах усіх типів
кладається тепер велику вагу на читан-
ня творів не в суверенних віникх чита-
нок, а в цілості, щоб молоді навчили чи-
тати в більшій творч. переживати їх та
в читанні, в книжці знаходити смак. А й
широкі круги громадиства відчувують
велику потребу доброї, старанно вида-
ної та дешевої книжки. А таке є видання
„Бібліотеки літературних перлин”, що
під кожним оглядом корисно відбавля від
інших популярних видань, валеми
не все в оглядом на користь читача.

Справа, видання не могли вразі віді-
брати творів ще перші книжки, як саме

Добро „Просвіти” — це добро цілого на-
роду, а зокрема кожного з нас.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11-12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Вибори до Каси Хорих у Львові.

Львів, 21. листопада 1928.

Переведені в минулу суботу й неділю вибори до львівської Каси Хорих, у яких виступали вперше з самостійною лістою українські обзепечені під проводом Українського Виборчого Комітету, зазначилися сильним упадком впливів ППС, що була досі в тій переважній установі всевладною. Не помогло пересам навіть те, що вони звязалися при виборах з сіоністами, "Бундом" і правницею поалей-сіону. Це перше, що кидається в очі кожному обсерваторові життя. До своєї поразки признаються і самі пересам ("Дзєнік Людови" з 21. ч. м.), стверджуючи, що вислід цих виборів означає поважне зменшення впливів дотеперішніх можновладців у Касі Хорих та уважаючи цей вислід за остроту, котрої легковажити не вільно.

Друга справа, що впадає в очі, це надто малий відсоток голосуючих, бо на 54.000 управнених до голосування брало участь у виборах ледви 15.632 осіб (28 проц.). Чому абсентувалося аж 72 проц. управнених до голосування, важко сказати. Безперечно грала тут поважна ролля мала свідомість загалу обзепечених в Касі Хорих і нерозуміння чи радше недоцінювання ваги виборів до тієї важкої соціальної установи. Але не без значіння тут мабуть і та обстановка, що деякі категорії обзепечених мусіли голосувати у своїх підприємствах, де були потворені окремі виборчі комісії, а це означало до певної міри контролю над політичним способом думання обзепечених в дотичному підприємстві. Не диво, що дехто з обзепечених (це відноситься головним чином до українських робітників по міських установах) волів лишитися дома, як нагадуватися своїм можновладцям. На третю категорію тих, що абсентувалися, складаються, як і всюди, люди, які на всяку акцію дивляться коли не з легковаженням, то зі скептицизмом. Ця група була мабуть не менша, як перша.

Щож до виступу українських обзепечених з власною лістою, то слід признати, що українська ліста, не зважаючи на терор противників і кирилю своїх, зібрала зовсім поважне число голосів (2.152 гол. і 8 мандатів на всіх 60). Ця перша наша спроба увінчалася безперечним успіхом, хоч наш елемент у Львові, обзепечений в Касі Хорих, може й менше політично вироблений, хоч сотки й тисячі наших людей, головчо служинців, донині не вписані своїми службодавцями до Каси Хорих і тимсамим не мали права голосування.

Цей дерший наш виступ при виборах до Каси Хорих виявив щєраз наглядно, що українське населення не хоче йти в нічий хвості, що воно хоче бути і в Касі Хорих самостійним, співрішальним чинником. Ті наші одинокі, що виломилися з одностілого українського фронту і дістали мандати з інших, неукраїнських, ліст, є тільки сумним доказом на те, що в нас ще не перевелися мамезюки й дезертери. Але одночасно саме ті нечисленні одинокі є проречистим доказом на те, що наш загал думає інакше, що українське населення може у всякій потребі рахувати тільки на себе та що національ-

ні й соціальні інтереси українських обзепечених в Касі Хорих може гідно заступати тільки представництво українське.

Про моральне значіння самостійного виступу українців при виборах до Каси Хорих після нашого без-

сумніного успіху не треба й говорити. Це ясне кожному з нас. Думаємо, що за добрим і повчальним приміром Львова піде при теперішніх виборах до провінціонálních Кас Хорих ціла наша провінція.

Актуалізація української проблеми.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 17. листопада 1928.

Процес актуалізації української проблеми йде ріжними шляхами і на ріжних подяках. Започаткований він був автоматично вибухом російської революції, який зруйнував московський централістичний адміністративний апарат та започаткував нову еру у житті всіх народів кол. російської імперії. Розвиток пізніших подій надав українській проблемі двоякий характер: з приєднанням частини етнографічної української території із українським населенням до чужонаціональних держав (бож і Союз Соц. Рад. Республік це по суті російська держава), українська проблема стала внутрішнім питанням отих держав; з другого боку могутній здви́г українського національного руху на Наддніпрянській Україні і в звязку з ним перспектива розфедерування СРСР, внутрішньо-політичні відносини в Польщі та пошукування за новою рівновагою сил у післявоєнній Європі, щєраз ближче посувають українську проблему в орбіту міжнародних проблем. І тому цілі актуалізації української проблеми теж двоякі: 1) внутрішні поодиноких держав доказати владі наглядно, що українська проблема є актуальною, що та вимагаючою негайної розв'язки і 2) переконати закордонний політичний світ, що українська проблема є питанням величезного міжнародного значіння. Внутрішньо- і закордонно-політичне значіння української проблеми тісно з собою звязане ще тому, що доля всіх чотирьох держав, які володіють нині частинами української етнографічної території, у більшій або меншій мірі залежить від упорядкування відносин на Сході Європи і тому українська проблема мусить грати (таку чи іншу) роллю у закордонній політиці тих держав. Знаємо, що коли нпр. закордонно-політ. інтерес Румунії (перешкаджати усамостійненню Наддніпрянської України) іде рівнобіжно з внутрішньою політикою (винагородження), далекі цілі закорд. політики Польщі і практична її внутрішня нац. політика стоять у яскравій дисгармонії.

Розв'язка української проблеми: однаково у нутрі згаданих держав, як теж в її цілості, прийде (чи бодай буде започаткована) тоді, коли актуальність української проблеми стане ясною: урядовим і міжнародним чинникам. Покищо українська проблема є або легковажена, або недоцінювана. Тому єдиною і найголовнішою ціллю усіх українських національно-політичних чинників є праця над актуалізацією української проблеми.

Очевидно: українську проблему актуалізує український нарід у найширшому цього слова розумінні, актуалізують маси, тим могутніше, чим яскравіше кристалізуються у новітню націю. Тому першим, основним і найважливішим чинником у про-

цесі актуалізації української проблеми — це розбудова національного життя на всіх його ділянках; при чому анахронічною помилкою думати, що добування політичних прав стоїть перед добуванням цінностей економічних і культурних. З уваги на те наш політичний провід правильно поставив тезу, що найбільше уваги треба присвячувати внутрішній організації краю, не стільки маючи під ним на увазі організацію суто партійну, скільки організацію економічну і культурної праці. Ясна річ, що в нинішніх умовах ця праця може вестися виключно власними силами і тому гасло "вирі на власні сили" є гаслом не "від свята" і для гарного згуку, а реально-політичною девізою. Тільки маючи за собою міліонів народні маси і спираючися на фактичних даних розвитку національних сил, політичний провід може назовні вести боротьбу за актуалізацію української проблеми.

Діяльність Українського Клубу на соймовій арені, однаково як виступи його членів назовні, на зібраннях міжнародного характеру, це одини безперервний ланцюг актів, доконуваних в ім'я гасла актуалізації української проблеми! Ця діяльність полягає на принципі, щоби ніколи не затопити значіння української проблеми у морі дрібних справ; навпаки: всі справи буденного дня — аграрні, економічні, шкільні, політичні — кожна з них зокрема і всі вони разом мусять лише підкреслювати значіння української справи, легковаженої, схиленої на задній план, трактованої як екзотика або як "малом нецесаріум". Нема, здається, нині одного політика в Польщі, який не твердив би, що "українська справа ще не дозріла"! Тому нині не є ведена у Польщі ніяка національна політика, — живиться лише традиційними залишками тез, поставлених передвоєнними ендемічними вожаками. Чуюмо: "агада маршалка Пілсудського тріває шойно два роки, це дуже короткий термін, — спершу була стабілізація валюти, тепер маємо ревізію конституції і всякі устроєві клопоти, — на національну проблему ще не прийшов час!" За ревізією конституції прийде якась господарська криза та якісь переговори з німцями, СРСР чи Литвою, якийсь новий конфлікт зі соймом — і національна проблема в Польщі буде далі "ждати".

Однак вона не жде! Вона вириває при кожній нагоді, сподівано й несподівано, і завжди, при кожній нагоді бе по лобі тих, які все ще не вірять в її існування. Це чудово відчувалося підчас останніх днів сойму, які були заповнені львівськими подіями. Слухаючи українських промовців і потім промови таких спантеличених всево-лібералів як п. Левенгера чи лицарів утопії як п. Стронський, почувалася повага хвильни. Чи багато польських послів

і польських міністрів адавало собі в цей мент справу, що переживаємо історичні часи, — це друга річ. Чим їх менше — тим для них і їх батьківщини гірше. Та з одного повинні би таки здати собі справу: процес актуалізації української проблеми посувається вперед, а що ніщо його спинити не може, аказують на це приклади з останніх тижнів: іде стійко, підштовхуваний інколи цілком ворожими йому силами, а спроба зупинити його — знову таки тільки його прискіпують! Тому час було би покінчити бодай із тими легендами, які є тільки підтриманням самообману.

Про ці легенди — кілька слів завтра.

І. Кедрин.

Справа "Народного Дому".

Нарада "русских", заініційована комісаром Бачинським.

Дня 15. листопада п. р. відбулася в залі "Народного Дому" у Львові, заініційована теперішнім правительством комісаром М. Бачинським, нарада "русских" членів Інституту "Народний Дім", в справі реактивування прав того Інституту та в справі відновлення нормальної його діяльності. В нараді мало вагати участь коло 60 членів.

Нараду відкрив М. Бачинський і вголосив реферат, у якому інформував присутних про свої заходи в справі реактивування діяльності Інституту. В часі реферату відчитав він і копію внесення Українського Клубу в соймі у справі Народного Дому. Уточнення наради прийняли такі висновки постанови:

1) "Ми члени руского Інституту "Народний Дім" у Львові, зібрані дня 15. листопада у Львові, заявляємо, що — виконуючи всілякі повинности як громадяни Річипосполитої Польської — відчували глибокий жах і обурення в причини незадоволення урядом наших найприхильніших домагань, і рішучеся домагаємося, щоби уряд негайно рішив остаточно справу "Народного Дому" у Львові, а зокрема полагали ресурси куратора, адв. д-ра Казимира Чарніка з 1917 р. і привернули передвоєнні права відносення Інституту".

2) "Ми члени руского Інституту "Народний Дім" у Львові заявляємо, що трималися традиції наших батьків і діяльність руского Інституту "Нар. Дім" у Львові розуміємо так, як її означено в статуті того Т-ва, — а саме, що Інститут має бути осередком культурно-освітньої діяльності серед руского населення".

3) "Ми члени руского Інституту "Народний Дім" у Львові заявляємо, що не солідаризуємося з ворожими супроти держави виступами тої частини населення, яка, вирішивши свої історичної назви рускої, прийняла назву "українців" і що не будемо з наю в будучині входити в ніякі звязки".

4) "Протестуємо проти всяких зазіхань у напрямі зміни історичної назви нашого народу, а зокрема проти навидування нашому народови назви "український".

Тих постанов тіла виставе для кожного українського громадянина, щоби зрозуміти, на тій мані дати воду під ниміраючі "етарезації" "русскі патріоти" та кому на користь вижде та "маніфестація" безсильна і "летхих" своїм національним завязанням та "древним традиціям" москвофільсько-польонофільської (в них така концепція все була можливою) політики недовольна. Наша Парламентарна Репрезентація мусить ала заявити поважно справу Народного Дому та від-

позити й ситуацій, не тільки на парламентарній арені, але й у цілому краї. Час уже зробити кінець самодержавству та опортунізму, а претензії курки самозванця однієї, що випають себе „дусемим“ і намагаться ширити в народі русифікацію, до всього опанування і виключного користування великим народним майном, яке належить до загально-народної фундації „Народний Дім“.

Сім мільйонів українців у Польщі мусить дати для „Пресвіти“ в ювілейному її році сім мільйонів членів. Вкладли лише два золоті.

Після львівських подій.

РЕВІЗИТ І АРЕШТУВАННЯ.

Рогатинщина.

Дня 1-го листопада п. р. перевела місцева поліція ревізію в Рогатині Союзі Кооператив у Рогатині, одначе без ніякого успіху. Та на цьому не скінчилося, бо дня 9-го листопада перевела поліція ревізію ще раз в Пол. Союзі Кооператив, шукаючи за зброєю й амуніцією, як татом за підвизниками і позичками, якими ревізійні люди мали попередити телеграфічні повідомлення з кількох місцевостей нашого повіту. Окрім того відбулися ревізії в бурзах тутешньої гімназії, в філії „Пресвіти“, у ревізора П. С. Б. п. С. Хоміка, в селі Черчу у Михайла Стека, в селі Загір'я в Андрія Кузика й Івана Гудзівського, як також в багатьох кооперативах, читальнях та „Лугах“. Хандзо арештовано п. Пірота в Рогатині, якого допитували, чи не він позичив собі міщевому староці напередодні свята 10-го листопада.

Моломийщина.

Дня 9-го листопада п. р. переведено ревізію в управителя школи в Коршеві Дмитра Гербачевського, в управителя школи „Сільського Господаря“ Степана Ільницького, у члена читальні Андрія Марусика, в мелочарні та крамничі кооперативи й у всіх її службовців. Шукаючи за зброєю. В будинку читальні дуже тепло перекривлено напівцелією кооператива і читальниці бібліотеку. Переведено також дуже почу ревізію у міщевому парохі о. Василя Залужного і в урядовця „Річної Школи“ Козьомковського. — В сусідній селі Лески переведено ревізію у п. Цюнта, в якого експропріовано

два театральні містоли; крім того була ревізія у трьох членів управи кооператива та в голови читальні в Лесках. — В селі Черемхові переведено ревізію у голови місцевої читальні.

Тернопільщина.

Дня 1. листопада п. р. арештовано в Тернополі трьох учнів тутешньої української державної гімназії: Івана Багрія, уч. 7-ої кл., Василя Пастушенка, уч. 7-ої кл. і Павла Багрія, уч. 6-ої кл. — всіх разом з Шилів, пов. Збараж, під замітом заочину головної кривди, якого допущилися в цей спосіб, що мали у себе дома примірники „Сурми“ і першолистопадкову відозву У. О. В., які того дня хотів їм підкинути під хату. Вці єдині дві в тернопільській тюрмі. — Дня 19. п. р. арештовано в Микунинях дві сімнадцятилітні міщанські дівчини: Ольгу Грешук і Юлію Сиротнюк та сторожа читальні „Пресвіти“ Петра Кобилянського під замітом, що пібито вони адирали польські наліпки 11. п. м. і напавали дівчаньку лайку проти поляків на свистку панери. І вони всі єдині також в тернопільській тюрмі. — Вийши перед кількома днями арештувала тернопільська політика поліція трьох молодих українців з Тернополя без означеного запяття: Володимира Сороку, Петера і Західного під замітом, що займалися шпіважем в користи більшовиків. І тих різном запропорено до тернопільської сідної в'язниці.

Калушчина.

Дня 9-го п. р. перевів постерунок поліції в Новій ревізії в перні села Бережний Шлях, прилучений до сусідньої парохії села Угрина Старий. Не повідомляючи пароху, поліція, збравши від двох ключів, виїхали до церкви та шукаючи скрізь за амуніцією і зброєю, не поспусти і вістара... Було би знамено, щоб наша соймова репрезентатива заопікувалася цєю справою та заважала у компетентних чинників її виконання, а зокрема потягнення до відповідальності команданта постерунку в Новій в особі Кларера, який за цей поступок відповідала. Далше перевела поліція ревізію в місцевій кооперативі, в читальні (до розбили самовільно шафку бібліотеки) та у справника кооператива п. Мельничука Степана, перевертуючи все горі діном. Найінтенсивніша ревізія відбулася у парохі Угрина Старого о. Вандери, в кооперативі, читальні „Луги“ та в деяких членах „Лугу“ (Небидовця, Оленюка й інших). Шукали за дотуками, мушкетом і „Сурмою“. Очевидно, ніде нічого не знайдемо. — З цілою школиці Калушчини

день в день напливають шораз нові вісти про подібні ревізії. І так: Дня 9-го п. р. перевела поліція ревізію в управителя школи в Петратині п. Давида, у Вербній в кооперативі, читальні, справника кооператива Филиповича Дмитра, євнго-родня Гнатова Василя та Олексія Хоміка (тут подерли образ Божої Матері, шукаючи за „Сурмою“), в Славії Кам, в читальні кооперативній в Михайлі Гудзівського (голови „Лугу“). Мельничука Данила (голови читальні) та Гудзівського Івана. Везде поліція кликала: „Складайте зброю“, а коли її не було, старалася її віднайти і повертати все горі цюгами, одначе, розуміється, безуспішно.

Налушанин.

Справлення помилки.

У вчорашній числі „Діла“ під заміткою „Ревізії на провінції“ виник підзаголовок: „Делатинщина“.

ВІДУК ЗА КОРДОНОМ.

Українська колонія м. Омекур і околиці у Франції, дізнавшись про події, що мали місце у Львові 1. листопада і в найближчих днях, висловлює своє горле спочуття многострадальним братам, що так важко потерпіли і терплять від (решту) а цензурних причин пропускання. — Омекур, 15. листопада 1928. — Піриси.

З приводу листопадних подій у Львові українське культ.-спортивне товариство „Роселляніа“ в Чернівцях висказує глибоке спочуття братам у Галичці і нагадує на своїх членів односторонню жа-лобу. Такі самі постанови ухвалило культ.-спортивне т-во „Буковина“ в Букарешті.

„Жіноча Громада“ в Чернівцях послала на руки Союзу Українок у Львові лист, в якому висказує „многострадальній Галичській Землі свою глибоку подяку і шире спочуття з приводу відомих сумних подій“.

По широкому світі.

Англія відступила Норвегії острів Бувет на північ. Ледяний океан.

Випуск болгарської стабілізаційної політики призначений на найближчий тиждень.

На болгарській кордоні збили прихильника Протогерева посольства Наводева.

По всій Мадярщині маніфестували за ревізію мирового договору в Триєно, що припадє мадьярів.

Америк. сенатор Борак заявив, що він використає свій вплив у сенаті, щоб добитись ратифікації пакту Кельда.

Новий політичний процес.

Розправа проти Платона Полотнюка й Іоанна Сенева.

В год. 9.40 рано розпочався вчора (20. п. м.) політичний процес проти обвинувачених у співучасті в убивстві Гук — Полотнюка Платона і Сенева Івана. На салі багато людей, переважно українців. Розправі przewodить ст. радн. Ангельський, як ватаги зосідають радн. Анто-венчик і Згуральський. Обвинувачує прок. Гіртлер. Воротать оба. Полотнюка ада-др Шухевич, оба. Сенева — ада. д-р В. Старосольський.

Зізнання оба. Полотнюки.

Після відчитання акту обвинувачення виведено оба. Сенева з салі. Листається сам Полотнюк. На запит провідника за-явив оба. Полотнюк, що до ніякої вини не почувється. Описав оповідас, що до гімназії ходив у Товмачі, а від III. кл. в Станіславові. З восьмої гімн. кл. вступив, бо захорував — думав учитися приватно.

Саме тоді станиславівська поліція робила в його товаришів, учеників, трусу та переводила арештування за саботаж (переривання телеграфічних дротів). Тому обвинувачений поїхав на село до родини, відтам до Тчева на Помор'я, бо хотів записатись до морярки. На запит д-ра Шухевича відповів, що мав віліну карту, реві і задив кожного року над море зі своїми товаришами, між якими були також поляки.

Відтам вернув на село, а 7. або 8-го листопада 1927 приїхав до Львова, щоб приготуватись тут до матурн. В Академії Домі стрівся з товаришем Салевачем і хвилю замешкав з ним і їхніми при вул. Палайнів ч. 18. Тут по-перше пізнав Михайла Гука, якого українська публічна опінія уважала провокатором і конфідентом поліції. Разом з обвинуваченим мешкали студенти університету брати Салевачі, Гуменик, Степанчик і Гук. На питання ради. Ангельського, що оба. робив, каже, що ходив на університет по „любіна“ для товаришів і читав книжки та очився до матурн. На питання д-ра Шухевича каже, що його брат, студ. університету, передав йому гроші на оплату чесного за тов. Бачука.

На питання провідника, як то було вночі з 19. на 20. листопада, оба. відповідає, що вернув коло 7. год. вечером чохати і тут застав картку від брата, щоб відїзжав хору тітку в шпиталі. Обвинувачений виїхав до міста і вернув додому

ЕВГ. ОНАЦЬКИЙ.

Традиція і поступ у Неаполі.

Я спитав мою гарну господиню, чим власне відзначається Неаполь від інших міст Італії.

Вона, посипаючи білі довгі спагетті порошоком пармського сиру, відповіла, посміхаючись:

— Просторію і кількістю населення.

— І тільки?

— Безумів і морем... Але ні, моря подостала і в інших містах... Я-ж вам писала, що ви спізнєтесь. Все характерне зникло з Неаполлю кожного року, і тепер мабуть так все вже і зникло.

Я сів, грохи збентежений.

— Міс Аллен занадто песимістична, — вступив в розмову мій сусід, італієць з молодим енергійним лицем, — децю характерного залишилося ще в Неаполі, теж, що зникло, не парте навіть і жалю.

— Ви гадаете?... Значить, вам не шкода того Неаполі, що колись весь світ, починаючи від Марджелліні аж до св. Мартина. Не шкода того Неаполі, що безжурно проводив свої дні в „дольче фар нієте“, випіваючись на сонці, що чарував око своїми мальовничими кутками, з низкою кольорової білини, розніжної на мотузках, простягнутих між будинками, а купами заліводягнених, а то й цілком голої, бронзової від сонця дітвори, з цими коровами і козами, яких водили по вулицях і при перній вашій прось-

бі, тут-же і догли, обділяючи вас теплим молоком... Не шкода вам за цим усім?

— Ні, не шкода, — відповів той. — Співи і тепер можете почути, тільки вже не в устах безголосого або крикливого, галасливого голубіаки, що і не вміє і не може співати, і не на вулицях, а в устах професіоналів, в спеціальних на те призначених помешканнях...

— Цивілізація... — вихопився сарказм.

— Так, цивілізація!... А вам всеб хотілося, щоб ми були для вас якими-сь голдами, мальовничими дикунами!... Щоб ми жили в якихось темних, вогких помешканнях, куди і сонце не заглядає, і де не так давно ще разом з людьми товклися ці ваші улюблені корови і кози, залишаючи свої сліди... Пробачте... Ні, я безконечно радий, що кінчається цей сором, що ваші земляки не будуть більше спинятися коло остерій, слідкуючи з захопленням, як наш народ їсть макарони пальцями і вичісує своїх дітей на порозі домі, або й просто на вулиці...

Це все скінчилося... І бодай ніколи не верталося! Але багато дечого і залишилося. От наприклад свято Пелігротті, коли вже не напівписменні рибалки, а справжні освічені музиканти беруть участь у композиції і конкурсі пісень...

— Ну, розуміється! і замість тупої неаполітанської, народної пісні, що чарувала цілий світ, створюють цілі потоки нових музичних фокстротів, дарма, що на неаполітанському діалекті...

— А що ж такого!... Все світ тепер під фокстротами, чому ж нам триматися іншого?

— А тому, що ви втрачаєте-ж своє, істотне, своє найбільш характерне, народне, калічите душу на родню...

— Метаморфози психіки!... Для душі ми відкриваємо нові школи, віддаємо для них прегарні будинки... Вводимо знову навчання реалізму... Підтримуємо народні свята, як от св. Януарія. Ви-ж знаєте, цього року, вперше ще, за часи італійського уряду, урядові інституції, як от Музей, свого дня були зачинені.

— Страшний поступ!

— Я не кажу — поступ, але-ж викажу, що не все характерне зникло.

— Вибачте, сказав я, скориставшись моментом, коли мій сусід приправляв дуже щедру салату оливковим маслом, — а що ж власне характерного в святі Януарія?

— Св. Януарій — це патрон Неаполі. Епископ, котрий постраждав за християнську віру в Поццуольському амфітеатрі. Перше його кинули диким звірам, але ті його не торкнулися. Тоді йому відрубали голову, і от тричі на рік його кров, що залишилася на камені в Поццуолі — переходується там в церкві — а також зібрана вірниками в пляшку, що переходується в Неаполітанському Соборі, з висохлого порошку перетворюється в рідину. В усі дні, особливо-ж 19. вересня, народ збірається в церкву, відбувається Служба Божя, священник виносить дорогоцінну закриту шклянку посу-дину і починає повертати її на

всі боки, закликаючи святого „внявти чудо“. Народ приймає найживішу участь і вигукує на адресу святого різні молитви і заклання, щоб він „внявти чудо“, — особливо-ж велику участь приймають так звані „родичі св. Януарія“, які ведуть ніби похоронження від його родини. Коли свяятий починає чомусь баритися і кров не перетворюється в рідину — що віщує ніби злий урожай, — то сі родичі св. Януарія, після всіх молитов починають не рідко і лаяти його.

— Не скажу, щоб се дуже підходило до церкви!

— Певно, але ж що поробиш... Наш народ занадто сильно відчував Відніміть у нього свято св. Януарія і його душа дійсно зблідне.

— А я думаю, що це лише забобони. До речі і сама церква не вважає віру в чудо св. Януарія догматичною, і коли я вам тут скажу, що зовсім не вірю в це чудо, але певно залежить від якогось особливого складу порошку, що, під впливом духоти і нагрітого натовпом повітря, перетворюється в рідину, — то не роблю жадного гріха проти віри, і навіть проти католицтва. Тільки мене вражає, що в католицтві є ніби кілька градацій віри, і можна вірити в одне, і не вірити в друге. Я цього року теж була на святі св. Януарія, і досить таки витерпла в натовпі, в котрому не можна було і порухнутися. Ці фанатичні, червоні лиця... ці постійні вигуки... ця безумовна сильна віра... Це впливає!... Потім цей грим оплесків, коли кров св. Януарія нарешті розріді-

до 8 год. а напаниши чаю, заснув. Ранком ранком почув кілька стрілів, які віддали невідомі люди до сплячого М. Гука. Обвинувачений зиркнув перший з просяння, ахопи мести та убрання на руки і вийшов за вікном. В снігу ваура і побіг на недалекий Кайзервальд, де наліз на себе убрання. Поліція дійсно ствердила на цій місці сидіти.

Відтак, перестрашений стрілами, пішов додому на політехнику, а не вертався додому, бо думав, що поліція шукає за ним за лівні саботажі. На політехніці стрінув знайомого тов. Карпинця, а відтак сім на потяг і вийшов зі Львова до Станиславова. В Станиславові довідався з преси, що Гук сильно ранений і що він з того тішніше помер.

До сніжної перебував на селі, потім вернув до Львова, щоб далі вчитися до магури. Замешкав у п-і Паладій, кравецький в. Сенев, відтак у п-і Куляницької. Дня 29, березня арештувала його поліція на розі вул. Ісаковича.

Характеристична річ, що підчас ставлення питань Полотнюкові д-ром Шухевичем прийшло до гострої перепахи між оборонцем і председником.

Зізнання оба, Сенев.

Після перерви починається розправа з переслухання оба, Сенев. На запит председника заявляє, що до нього не почувється. Оба, Полотнюка не переконали. З розмови з ним переконали, що Полотнюк неввинний, а на поліцію він не довів би навіть тоді, якби знав дійсно, що Полотнюк був причасний до убивства, бо вважає це донощством і неджентельством.

Оба, Полотнюка знає з політехники. Від нього довідався, що він не має помешкання і запропонував йому замешкати в своїй кравчій, пані Паладій, яка вийшла на різдвяні ферії з дочкою на село, тому, що Сенів зобов'язався стеріти її помешкання. По приїзді п-і Паладій Полотнюк спав ще кілька ночей з Сенівом у її хаті, а відтак перенісся до п-і Куляницької. На питання прок. Гіртзера оба, Сенів відповідає, що „Сурми“ не читає, а про обивство Гука довідався з преси.

Відтак зізнають докликані свідки.

Зізнання свідків.

Свідок П. Паладій, 61-літній, гр. австр., заприсягнений, візнає, що по поверненні зі свята до Львова застала в своїй хаті невідомого студента, який представився їй як Островський. Ще кілька ночей спав він зі Сенівом, братом її зятя, а відтак за її поміччю перенісся до п-і Куляницької.

Зася... Це все відбувалося в Соборі, в каплиці св. Януарія, а в той саме час, саме насупроти в каплиці св. Ресгитуті, йшла регулярна Служба Божа, і там було повно народу, який відносився цілком байдуже до того, що робилося в каплиці св. Януарія... Хоча там відбувалося чудо... Це мене дуже вразило... Це було ніби два різні світи.

— Дійсно, як ви зазначили, перша не визнає за „чудом св. Януарія“ догматичності, і це свято залишається головно народним. Неаполітанець має гарячу кров, барвисті і пристрасні концепції, і приймає лише ту віру, яка промовляє, палко і пристрасно, його чуттям, головно через зорові враження. Ви бачте, як в Неаполі, не побачите, таких страшних Розпаття Христа, а бачите покрученим тілом, з кривавими, до неможливості реалістичними ранами, з страдальчим лицем. Зразок одного такого Розпаття, ви певно бачили і в Соборі, але ще більш страшні і вражаючі ви могли би побачити в маленьких, передміських дійсно народних церквах. Ось бачите, так непомітно, в балаці ми і договорилися вже до чогось характерного для Неаполі...

— Не знаю, що ви тут знаходите характерного... Таке саме, ви знайдете і в Сицилії, і в Апулії, гадаю і в самому Римі, та мабуть і в Іспанії — в усіх південних містах. Ні, для мене Неаполь був характерний, коли він увесь співав; коли по ньому ходили корови і кози; коли чорномазі „скунячки“ — як тут дозвуть вуличних дітей, обсідали так чужинця, що він не мав нішого утітку.

Свідок І. Гуменюк, 30-літній, жонатий, студент філософ., заприсягнений, візнає, що за мешкання при вул. Паладій 18 ніхто з них нічого не платив. Критичного дня він вийшов в 10 год. рано на село, бо захорувала його жінка. По відомій події поліція його арештувала, але побавком, пустила. На питання председника каже, що в те вхід до хати з пивницею, нуди можна дістатися просто зі двора, бо брами ніколи не замикало.

Свідок Василь Салевич, грек.-кат., оператор, 47-літній, заприсягнений, візнає, що мешкав з Гуком, якого уважали прозакатором. Пригадує собі, що критичного дня хтось приходив з якимсь інтересом до Полотнюка, який мав віддати хору тітку. Хто вертав останній цього вечора до хати, не каже. По стрілах пробудився і зараз засвічено світло, але Полотнюка не заприймав уже в хаті. В хаті заприймав долаві не було, а на дворі її не заприймав.

Свідок Антоні Малевський, поліц. агент, заприсягнений, візнає, в який спосіб арештував оба, Полотнюка. При арештуванні найшов залізничну легітимізацію (батько обвинуваченого в кондуктором) і револьверову патрону з таким написом: „Присягаю собі в тяжкому положенню. 2. III. 1925“.

Продовження розправи в п'ятницю, дня 23. п. м.

Громадяни! Памятайте, що скріпленням основ „Прогресу“ скріплено наленитий розвиток народнього життя. А зробимо це як члени „Прогресу“.

Ріжні вісти.

СОІМ.

Внесення на видачу пос. Палієва, Ліщинського, Кохана і Хама.

На початку засідання союму 20. листопада маршалок повідомив, що вплинуло від міністра справедливости внесення з доплатним видачі посів Палієва, Ліщинського і Кохана та пос. Хама (ком.). Після відіслання внесення на видачу згаданих посів до рег. комісії пос. Лось (Піаст) мотивував негальність внесення свого клобу в справі діяльности Банку Рольного. Міжзем. реформ. Станевич заявив проти негальности внесення, бо прийняти могло би викликати враження, що Банк Рольний займається спекуляцією. Негальність внесення відкинено 120 гол. проти 109. Найближче засідання союму в п'ятницю 23. листопада.

як тільки кинутися в обійми наслідуючого візника; коли майже всі вулиці були увішані кольоровою білизною, коли якийсь робітник, зробивши 10 лірів зранку, всю рештку дня проводив в „дольче фар нієте“, бо він вже, мовляв, заробив собі все, скільки йому було треба і іншого не потребував, — коли по вулицях носили маленькі театрики маріонеток, зі славним звісною Пульчінеєю...

— От за Пульчінеєю дійсно шкода, — згодився нарешті італієць. Але на що підтримувати штучно те, що має однакову смерть?.. Пульчінея більш не відповідала народньому смаку. Чи ви може претендуєте законсервувати народній смак? Народ наш живе, а жити значить — гольовне рухатися, діяти, і наш народ рухається, відкидає старе, хватується за нове, може бути в чомусь і помиляється, може бути відкидає щось, за чим шкодуватиме, але — він живе!.. Він не хоче консервуватися в певних традиційних формах, він задихається в них, він рветься до світла, до чистого повітря, він — творить щось нове. Він живе!

— Оце, нехай живе життя, — сказала господиня, і встала зі стільця, даючи знати, що обід скінчився.

— Так, нехай живе життя! Нехай живе рух! Нехай живе діяльність! Поверте мені, ми ще далеко не старі, і ми ще створимо собі новий світ...

— І нову імперію...

— І нову імперію!

ЛВІВСЬКІ ПОДІЇ ПЕРЕД СОІМОМ.

Адміністраційна комісія під проводом Полякевича приділила ряд рефератів м. і. внесення клобів ББ. і Народового в справі львівських подій пос. Стронському (ББ). а два внесення українські в тій самій справі пос. Целевичей. Пос. Прагер (ППС) інтерпелював, у якій фазі є внесення, що домагається вибору назви комісії для розгляду виб. надужити. Предс. Полякевич пояснив, що референт згаданого внесення мав доручити матеріали урядові, щоб дістати пояснення в 14-денний речинні. Завдання попередньої сесії привело до пос. Путєка зайняти форм. становище, що підчас перерви не може комунікуватися з урядом, тож відложив справу до теперішньої сесії. Пос. Путєка уповажнено видрукувати інформаційний звіт і переслати урядові. Потім комісія постановила, чи можна вибрати назву комісії чи ні.

ЗАЯВА ПОС. ХРУЩЬКОГО.

На соймовій бюджетовій комісії дня 21. листопада пос. Хрущук заявив: Ми українці мусимо мати цю прикру сатисфакцію, що польські послы, які обговорюють теперішнє бюджетне положення, повторюють багато того, що ми вже говорили томи кілька літ. Стверджуємо, що розбудова адміністрації поступав рівночасно із занепадом госп. життя. А що госп. рік в тепер багато гірший, як ми, літ, грозить поважна криза. Домагаємося рівномірного трактування всіх сусп. верств. Коли польському населенню недобре ведеться, то положення українських податників багато гірше, бо вони живуть на землях, сильно знижених війною.

По останніх львівських подіях маємо нові об'єкти того, що в житті називають екстермінацією. Поліція переводить ревізії в українських кооперативах, думаючи, що ці інституції ведуть продержавну політику. Що правда підчас тих ревізій не набули нічого, але деяким чинникам здається, що роблення такого руху є корисне. Метою тих ревізій є впливати на податків головно за посередництвом народ. молоді (яка теж, здається, успішно впливає на уряд), щоб вони не купували мисла в Милословці. Випадок, який подаю, зовсім новий. Зрештою в тих справах українське населення справедливо думає, що навіть не варто говорити. Бо українці вважають пануючий настрій дуже корисним для себе. Та питання чи цей настрій є рівночасно корисний для польського уряду.

НОВИЙ УРЯД, ВІЩЕКОМІСАР МІСТА ЛЬВОВА.

Наслідником проф. Матакевича на ставовищі першого заступника урядового комісара м. Львова буде іменований проф. львівської політехніки Обмінський.

ДЕЛЕГАТИ ЛІГІ НАЦІЙ У ВАРШАВІ.

Дня 20. листопада приїхали до Варшави Ерік Дрюмонд, ген. секретар Ліги Націй та Сігвіур (аппонель) директор політичної секції при секретаріаті Ліги Націй. Між. Захеський з нагоди їх побуту у Варшаві видав равт у середу 21. листопада.

ЗМІНИ НА ДИПЛОМАТИЧНИХ НІМ. СТАНОВИЩАХ.

Дотеперішній нім. посол у Варшаві Равшер буде іменованій віцеміністром закордонних справ, дотеперішній віце-міністр Шуберт обійме становище нім. амбасадора у Москві. Радник нім. амбасадора в Парижі фон Ріт буде віце-нім. послом у Варшаві.

ТРОЦЬКИЙ ВЕРТАЄ ІЗ ЗАСЛАННЯ?

„Русспрес“ повідомляє з Москви, що помилування значущих троцькістів, Варгіна, Татарова, Наумова й ін. в більшовицьких політ. колах прийняли як запевнює недалекого повертоту Троцького зі заслання та його порозуміння зі Сталіном. Є чутки, що Троцький вже вийшов і є в дорозі до Москви.

ПОМЕР СУДЕРМАН.

Дня 21. листопада помер у Берліні нім. письменник-драматург Судерман у 71 р. життя.

НОВИНКИ

— Почитайте складання розсилаємо з вишнім чином та просимо Ва, передати наслідній відновити передплату, щоб не було перерви у висхідні часопису.

Передплату просимо вислати безпосередньо до Адміністрації, яка на місяць грудень 1925 р. виносить 4.50 зол.

— На покритті шкідл. спричинених демонстраціями в Т-ві „Прогресу“ зложити: Ва. Івж. Васюта, Львів 30 зол.; Волянський Тома, Тернопіль 25 зол.; Зубрицький Петро, суддя, Порохник 2 зол.; греко-кат. уряд пар. в Тулузони 25.80 зол.

— Гродзький староста Кляон про львівські події. Дня 20. листопада новоіменованій львівській гродзькій старості Кляон прийняв на відвіденні кількох журналістів. На питання, який його погляд на останні львівські події, староста відповів: „Мій погляд не може бути інший ніж уряду. Зрештою моя праця піде в напрямі усногот та знятого згасування суспільности, що регулятором публ. життя є виключно влада, знайомена у відповідні засоби для забезпечення ладу та порядку. На це зважати найбільше той це є моїм завданням. Зрештою однаково зорікуюся всім верствами суспільности, що стоїть на ґрунті державности“. На запит, яка його відношення до преси, відповів староста: „Я є одиницький представник політ. влади в у відношенні до преси лише в буду її інформатором. У найближчих днях відбудеться пресова конференція, на якій львівські журналісти мотимуть висловити свої desiderata“.

— Влом до поштового уряду. В Мостях Вел. незнамі люди вломилися до пошт. уряду та вкрали окозо 12 тис. золотих.

— Обманець у чернечій рясі. В Ремеюві біля Львова поліція арештувала 23-літнього Ігн. Мануха з фаху кравця (род. із Карова, пов. Рава Руська), що переодягнений як чернь, збирав по селах датки нібито на „Захоронку Дитятка Ісуса“, яка в дійсности не існує.

— Самовбивство поліція. В домі при вул. Лічачівській 81 застрінився поліцай Войтасек. Причиною нещасливе кохання.

— Катастрофи польських літаків. На варшавським летувським майдані приключилося 20. листопада чотири катастрофи. Літак провадження кап. Дюбеллом розбився зовсім. Капітан згинув на місці, механік Мачейовський тяжко ранений. Два інші літаки мусили осісти з причини мряки, при чому поважно ушкодилися. Пілоти одного з них Підвисоцький лекше ранений.

— Трамвайова катастрофа. На вул. Гродзькій трамвайний віз із двома льорами, навантаженими мішками збіжжя, наїхав на віз спеціальної фірми Гутмана. Трамвай розбив віз цілком, пошкодив коні, а пізника Гринька Самозлаза викинув на вулицю, аломих йому ногу та потовк тяжко.

— Нічні гості відідали у Львові знову два склади: на пл. Краківській 1, забрали з крамниці футер на 10.000 зол., а на вул. Кентшинського 34 з транспортного бюро дві скрині з клавірами.

— Бандітизм. У Кросні застріли на полі фабричний робітник Лигнер свою жінку Вікторію. У Долиняках (Городок) 3-ох озброєних бандітів напали на дів. господаря Девиса і ограбили його з... 6 золотих. У Недзядиці (Дрогобиччина) 23-літній парубок Сосик застріли на весілі Гриня Козька, а ранив Г. Лазаревича і Г. Ковала.

— Не налізки, а ілюмінація. У ч. 258 нашого часопису в рубриці „На покритті шкідл.“ зайняла така помилка: п. Гринько Марет змінив п. Івж. Я. Гузара і дир. А. Стебновського, щоб вони зложили на „Рідну Школу“ і „Прогресу“ у Львові бодай ту саму квоту, яку вони втратили на ілюмінацію вікон у своїх помешканнях дня 10. листопада, а не на віконні налізки.

— Ріжні вісти. У Гельсінґфорсі помер адмірал Старк, бувш. командант російської ескадри в Порт-Артурі. — В Італії, в містечку Удіне, на протязі 6 секунд відлучили землетрус. — В Амстердамі продали на аукціоні картину Ель Греко „Непорочне Зачаття“ за 1,800.000 фр., а для портрету Гої за 1,100.000 фр. — Англ. воздухоплавне товариство організує 17-го грудня свято в пам'ять 25-ліття першого воздушного лету, який заслужили брати Райт в Лайтоні (Огай). Перший американський летун дарував свій літак льондонському музеєві. — Відомий франц. фабрикант авт. Сітроен наїхав до Берліна, щоб оснувати француско-німецько-англійський автомобільний концерн „Европамобіль“, з річною продукцією 300.000 машин. — Вашингтонський університет у Сеатле вислав Гуверові з побажаннями листівку розміром на 8 і 4 стп. На листівці було 2000 підписів. Почта взяла за передплату 16 дол. — В америк. стейті Міссурі повінь затопила місто Канзас, а з ним... кілька тисяч людей.

— Снященні, що втік з Сибіру. До Брюсселя приїхав канонік Ян Тарловський, бувш. секретар архієпископа Цепляка, якого радянська влада засудила на смерть, а згодом звільнила і який помер у Римі. Тарловського, помінуваного, заслали на Сибір, де він жив 5 літ. У тогаві п. р. він

ТРКБОТАЖІ

гарсонки, жакети, панчохи, мужеські камізольки, рукавички, скар-
питки, як також цілий ряд артикулів, що входять в обсяг одягових виробів
по найнижчих цінах ринкових поручає
7-10
Ф-ма ТАДЕИ ВІТЕК, Львів, вул. Рутовського ч. 1.

утів до Владивостока, пройшовши ліній
750 миль, а влітку виїхав у Лондон.

— Як згинув Маммігрен, Саїда кон-
си призначена в Римі для розгляду об-
ставин, як згинув проф. Маммігрен, по-
дала до відома такі дані: 30 травня
Маммігрен, Маріано та Цаллі пішли пішки
підняти суходолу. Вони вийшли з селом
карців на місці: 30 кіло метрів пореш-
ку, 15 кіло шоколаду, 3 кіло молока,
півтора кіло масла, одна покривало, со-
чир, три ножи та кілька дрібних пред-
метів. Після 12 днів мандрівки Маммігрен
охла: він відморозив праву ногу. У Ма-
ріано руки опарилися болями. Тільки
Цаллі почував себе добре. 11-го червня
Маммігрен відмовився йти далі та йти,
коли хлопчики тіла відповіли від його
ніг. Він сказав: «Скажіть у Шведії, чому
я не дійшов». Маммігрен прохав італій-
ців, щоб вони вийшли далі. Всі три поїзду-
вали себе та прощалися. Цаллі сів на
Маммігрен, щоб він відрі: він відпові-
що ячмі не мають релігії. Тоді Цаллі, за-
мочивши пальці в снігу окрестив його. На
другий день Цаллі вийшов у шістину коня
і мало-що не потону. Маріано цього-же
дня оспів і дав себе весті Цалліму. Діа-
ні втратив і вийшов злі: другий раз аж
кілька днів після походу на кораблі
«Красін».

— Камітати Миколи П. Загальним був
погляд, що цар Микола II, маючи великі ка-
пітали в англ. банках, «Тимчасовий уряд»
у 1917 р. доручив своїм дипломатичним
представникам у Лондоні перевірити ра-
хунок царя з англ. банках, а коли дізнав
відповідь, що такого рахунку нема, не ві-
рив. Аж коли мати царя Марія Філо-
родна опинилася на чужині без грошей, ко-
роль Джордж доручив пошукати в усіх бан-
ках «контра» царя. Виявилось, що цар мав
тим усього 95 фунтів. Камітати, що він ви-
брав з Англії всі свої гроші після револю-
ції 1905 р., щоб дати добрий приклад
російській аристократії, яка вивозила свої
капітали з рос. банків і зберігала їх на
чужині.

— Арештування героя роману. В італ.
місті Кассіно арештували славного злочин-
ця Сільвестра, що 20 літ ховався від полі-
ції і був заочно засуджений на смерт-
ну каторгу. Його задержав Д'Амуніо під
прізвиськом Вада в своїй поліції «Може
так, а може й ні». Його історія така:
Сільвестро німе 1907 Сільвестро, селя-
нин, закопаний у молодій Діані Ді Сар-
ро, що виходила замуж за багатого зем-
левласника, а вдала в її хату, забив її ви-
стрілом з револьверу рушничий підпалювач
і підписав пожежі, що вбивав, висті-
пував після козачки. В пожежі загинуло
пять осіб. Сільвестро втік. Його засудили
на смертну каторгу. Всі казали, що він
утів до Америки, але він під надуманим
прізвиськом Гаєто Малієн жив недалеко.
Кілька літ пізніше він оженився, купив
грунт і мав троє дітей. Тепер на аноні-
мний донос його ловили, після запеклої
оборони Сільвестра.

— Згукний фільм і цензура. Англіська
цензура ставить питання: до якої катего-
рії записати згукний фільм — до драми
чи кіно? З цим питанням також питання про
«датент»: хто його має видавати і чи він
потрібний? Коли драматичний театр —
кажуть одні — вводить під час настання
оркестру, тоді він повинен мати «дозвіл»
на музику. Але — відповідають другі —
коли замість оркестру він уживає грамо-
фону або іншого механічного музичного
інструменту, тоді йому такого дозволу не
треба. Покинувши згукний фільм переглядає
спеціальна комісія цензура. Але якщо
не мають апарату, як могли проявити
молний текст. Крім цього, коли треба змі-
няти текст, треба його посилати назад в
Америку, бо досі в Лондоні нема відпо-
відного апарату. «Вирішити» частину згу-
кового фільму багато важче, ніж звичайний.
Зате англієць майже вже спосіб викре-
слувати з тексту фільму, з якою цензура
вона немислосерно.

— Що читають французи? Одні із на-
висших часописів розписав анкету в міс-
сних бібліотеках на тему: Що у вас чита-
ють? Виявилось, що від часу війни в цій
ділянці змінилась багато. Раніше читали
класичні і модні сучасні повісті. Те-
пер повісті стали для загалу за довгі і чут-
ливі розповіді життєвими та містичними,
головно з ілюстраціями. Це пояснюється
головно поширенням радіо, яке заступає
людям у кіно театр і концерти. На поваж-
ну дошку лектуру нема часу, тому пові-
сті читають по шматочку в часописних
фейлетоніках. Та вже в деякі часописи на-
рікають, що життєвими, злочинними
і містичними відбирають їх читачів.

— Ювілей. Золоту медаль дістав від
торговельних папав двох міст англійський
капітан Міллім Блек, що вернувся зі своєї
66-ої морської поїздки. Діаї за час
своєї кар'єри він побував в морі і діаї
його добували з води рибальські дошки.
Раз грім мало його не обив потерів оке-
ану, а в 1918 р. коли він командував пан-
тажним пароплавом «Елліс Крег» він ви-
держав біл з німецьким воєнним кораблем
і швидко зійшов до англійської пристані.

3 „Рідної Школи“.

КОМУНІКАТ.

„Рідна Школа“ потребує солідних
організаторів-інкассентів! — Зголо-
шуйтеся!

Чимраз частіше звертаються до нас
поштові Кружки „Рідної Школи“ з про-
ханням прислати чи припоручити їм до-
свіданих, оборотних і солідних та відпо-
відно різно-шкілним справам організо-
торів-інкассентів для ведення організації
місцевих Кружків „Рідної Школи“ і фон-
ді на потреби Товариства, призначу-
ючи членів, організувати освітньо-вихов-
ної праці на місцях, встановлюючи ви-
кладів і вчителів і т. п. на відсотковою
винагородою.

Ті, що компетентні на таке заняття,
зволуть прислати негайно а найдалі до
15. грудня 1928 р. до Головної Управи
„Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10.
1) Зголошення, в якому треба подати:
а) ім'я і навічання, б) дата і місце уро-
дження, в) теперішню точну адресу, г)
авансія і освіта. 2) Хто має вести хор-
ти відомостями театральні вистави,
зазначити не хочемо, бо деякі Кружки
„Рідної Школи“ вимагають і такої пра-
ці. 3) Перебіг життя компетентів, в яко-
му зокрема подати, де досі був занятий
і від коли та доки працював там. 4) Добре
буде зазначити до зголошення рекоменда-
ції управлінь установ чи відповідних
компетентних осіб або бодай вказа-
ти до кого звернутися за інформацією.
Податися можуть школярства учні
та вчителі, студенти, ті що не
можуть дістати пошад і вважати всякого
роду особи, що мають хист і організа-
ційну практику та потрібну інтелекту-
альну, не вважатиючи сексу і релігії.

Висота приходу залежить від місце-
вих обставин, а головне від меткості,
ініціативи та інтенсивності праці само-
го організатора-інкассента.

Головна Управа „Рідної Школи“:
Ілля Конкоруд, Теодор Мартинець,
голова, секретар.

Театри.

Великий Миський Театр:
Четвер 23-го, г. 7-30 веч. „Дани і гу-
зари“.
П'ятниця 23-го, г. 7-30 веч. „Тамішня
дама“, оперетка

Кіна.

„Аполло“: „Кохання та сльози Шо-
пона“.
„Лес“: „Жінка на товській дорозі“.
„Одза“: „Колі несна життя проно-
влять“.
„Палас“: „Гарні пішки в переносі“.
„Фатаморганя“, „Рівієра“.

ЗАУПОВІДНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за душі бл. п.

о. д-ра Омеляна Огоновського,
професора університету.

і Фаліни з Медведьких Огоновської
ні також померлих членів
їх родини,
направляють ся

в п'ятницю дня 23. листопада 1928 р.
о годині пів до дев'ятої рано в пер-
кці Успенія Преч. Діви у Львові.
960 1-1 РОДИНА.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Новий Український Театр дир. П.
Карабіневича на Волині.

Любомир:
23/XI Вів.
24/XI День і ніч.
25/XI Ой не ходи Гришко
26/XI Циганка Аза.
27/XI Запорожці за Дунаєм.
28/XI Вихрест.
29/XI Два злодії.

Конель:
30/XI Маруся Богуславка.

1/XII Гейша.
2/XII Вів.
3/XII Барон Кімель.
Камінь-Камінь.
4/XII Маруся Богуславка.
5/XII Гейша.
6/XII Барон Кімель.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ПЛАТИМО високі ціни за золото,
брильянти перлі Домбров-
ські-Розважаскі, Львів, (Готель
Жоржа), вул. Ахадівська ч. 2, Опішка
безплатно. 9481 24-7

КАНДИДАТ нотаріальний з кілько-
літньою практикою пошукує посади
від зарп. — Зголошення до Адміністра-
ції „Діло“ для Р. П. 954 2-3

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Вім-
перного Поля ч. 1. (бічна Зеленої)
Тел. 59 60. 951 2-7

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СІРІБНІ ВИ-
РОБИ продає за готівку і на раху-
нок від десятих літ у цілм краю звідна
фірма Іван Зельтсрайх, Львів, пл.
Марійська ч. 5. Купую брильянти, зо-
лото, срібло, плачу найнижчі ціни.
120-7

ФІРАНКИ, ятки, дивани, лідинки,
автоматичні стори, поручає по
найнижшій цінах Сяда мебелі, декоратив-
постелі Йосиф Шустер, Львів, вул. Ру-
товського ч. 10. 958 1-10

ГРИБИ. Виспадою поштою за посліпа-
тою, оплачено, гарні, вибрані гри-
би (найменше 5 кг.) по 25 зол. за кіло,
також можна з чистих сніжков з цуаром,
бочоночка 5 кг. 12 зол.; правдива овеча
бриндза 5 кг. бочоночках за 15 зол.;
волоські гриби 5 кг. за 18 зол. та великі
супелі гриби 5 кг. за 12 зол. — Ф-ма М.
Шуммер, Косів м. Коломиї. 957 1-10

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст негуд латині, серві і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 18-24

НАДЗВИЧАЙНІ

Загальні Збори

Кооперативу „Український Народний
Театр ім. Т. Шевченка“ в Станіславові
відбудуться для 4. грудня 1928 р. о год. 4.
попуду (на случай браку приписаного
числа членів о год. 5. без огляду на чи-
сло приписаних в ній селі „Українсько. о
Союза при вул. 3-го Мая ч. 18.

Дневний порядок:

- 1) Відчитання протоколу.
- 2) Резолюція голови Надзірної Ради.
- 3) Вибір Голови Надзірної Ради.
- 4) Доповнення дирекції.
- 5) Внесення і запити.

Станіславів, дня 20. листопада 1928 р.
959 1-1 Надзирна Рада.

43. Звичайні Загальні Збори Уповажнених

„Народної Торговлі“, Краєвого Союзу Споживчого, кооперативу з відп. уділами
у Львові — відбудуться у Львові в дні 45-ліття праці „Народної Торговлі“, т. є
дня 8. грудня 1928 р. (в суботу) о год. 3-ї після полудня в селі Т-ва „Соція“ при
вул. Руській ч. 20. — з ось яким порядком дня:

- 1) Відкриття Загальних Зборів Уповажнених (§ 93. стат.).
- 2) Верифікація протоколу 42-их Загальних Зборів Уповажнених з дня 23/XII.
1927. (§ 94. стат.).
- 3) Заїт в діяльності і бізнес „Народної Торговлі“ на адміністративний рік
1927/28 та розвід чистого зиску (§ 96. уст. 1. і 5. стат.).
- 4) Заїт Головного Контрольного Комітету (§ 110. стат.) і його внесення
в справі уділення абсолютної Дирекції і Надзірній Раді за адм. рік 1927/28
(§ 112. стат.).
- 5) Доповняльний вибір членів Надзірної Ради і вибір їх заступників (§ 65, 66
і 96. стат.).
- 6) Вибір Головного Контрольного Комітету на адмистр. рік 1928/29. (§ 96
і 109. стат.).
- 7) Зміня статута в §§ 45, 46, 48. і 49. (§ 96. уст. 8. стат.).
- 8) Означення найвищої суми зобов'язань, які Народна Торговля може зати
грати (§ 96. уст. 11. стат.) і означення найвищої межі кредиту, який може Народна
Торговля уділяти членам своєю (§ 96. уст. 12. стат.).
- 9) Означення висоти презенційної марки для членів Надзірної Ради і аннаго-
роди для членів Головного Контрольного Комітету (§ 96. уст. 2. стат.).
- 10) Внесення членів (§ 98. уст. 2. стат.) і запити (§ 92. уст. 4. ст. т.).

Затверджені річні звідомлення, рахунки і бізнес за адм. рік 1927/28, виліжені
є до перегляду Вс. Членами в доміні Народної Торговлі у Львові, Ринок ч. 36/1,
в годинях урядових центрального бюра від слідуючого дня від отсього оповіщення
аж до останнього дня перед Загальними Зборами. (§ 89. і 143. стат.).

Загальні Збори Управління осягають правосудний компет, як на них
являться повнова осіб, які входять в склад Загальних Зборів Управління. Коли
ж не пригадані не являться до і години після часу, означеного на Загальні
Збори Управління достаточне число управлінь до участі — кожне число пр-
сутних становитиме праносильний компет Управління (§ 104. стат.).

За Надзирну Рад „Народної Торговлі“ Краєвого Союзу Споживчого:

У Львові, дня 15. листопада 1928.

Д-р Степан Фаден,

Президент. 956 1-1

Інж. Юліан Мудрак,
Секретар Ради.

АДВОКАТ

Д-р Конюшик Степан

відкрив канцелярію

962 1-2 в ТОВМАЧІ.

Хочеш бути шофером?

запиши на найліпші

Шоферські курси Я. ГАЙТЛІНГЕРА

Львів, вул. ЗЕЛЕНА ч. 7.

Рівне — 13 Дивізії 3.

Стрий — 3-го Мая 15.

Вписи щоденно. — Пишіть по ін-
формації. — Початок дня 23. ц. м.
923 4-3

Комунікат.

В ч. 8-10. „Службовника“ з серпня-
жовтня п. р. у наступній статті вислови-
ла теперішня „Президія Ради Супруга“
до управи „Дністра“ два домагання:
1) Негайного прийняття до служби бу-
дущого службовника Товариства п. Віктора
Завадзького, 2) Сатисфакції за випро-
шення з бир „Дністра“ службовника
„Супруга“ п. Сергія Вознякського, гро-
зачи розпочаття боротьби проти „Дні-
стра“, колиби сі домагання не були
сповнені.

Надзирна Рада Товариства взаїмних
обеспечень „Дністер“ розглядає повне-
сті домагання та провіряєши вестерон-
но перебіг обох справ, прийняв одного-
хосно рішення, що не має ніяких підстав
до якої небудь зміни обох дотичних за-
ряджень, бо кождому Товариству при-
слугує право розв'язати зі своїм службо-
вником службові відношення за додер-
жанням приписаного законом речення
липовідання і за заплатами йому до
того речення поборів, особливо як що
службовник не сповняє належної своєю
службових обов'язків, а дальше, Дирек-
ція кождого Товариства має не тільки
право але й обов'язок випустити зі своєї
бир сторонню особу, яка приходить
в справі не належачи до обсягу ді-
яльності Товариства і не тільки пере-
шаджає службовикам Товариства в у-
рядування, але навіть їх зневажає по-
портованими дітьми.

Роман Сосновський
961 1-1 Президент Т-ва „Дністер“.

Подільський Союз Кооператив

в Тернополі

оголошує

КОНКУРС

на директора, управителя організацій-
ного відділу. Від кандидата вимагати:
вища фахова освіта, добра анкета, знан-
ня книго- і діловодства та доспа прак-
тики при ПСК на самостійний веденні
організаційного відділу. Платня після
умови. Подання документації являти
до дня 25. листопада п. р. до ПСК. Тер-
нопіль, вул. Мінська ч. 11.
950 2-1 Надзирна Рада ПСК.

Діло

Виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 1-50 лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії 7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Власними силами.

Львів, 23. листопада 1928.

Наш Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, як довідуємось, одержав від львівського відділу Державного Банку Рільного писмо з 19. листопада ц. р. такого змісту: „У відповідь на письмо Панів з дня 28. червня ц. р., вносене до нашої центральної установи у Варшаві, отрим повідомляємо, що подання Панів у справі кредиту полагожене відмовою“.

Таке вирішення справи для нашої центральної кредитової установи, що кредитує українські кооперативи всіх видів, має свою історію.

В 1926 р. у Львів Держ. Банк Рільний нашою Центробанкової кредит у висоті 300.000 зол., який розділено поміж союзні кооперативи: кредитові, торговельні, молочарські і промислові. В 1927 р. перевів відпоручник Державного Банку Рільного лістрацію Центробанку і ствердив повну безпеку уділеного кредиту, а також правильне його ужиття, але проте Державний Банк Рільний зажадав сплати половини цього кредиту з кінцем 1927 р. і цю сплату в квоті 150.000 зол. в своїй часі одержав.

Опісля в 1928 р. зажадав Державний Банк Рільний сплати другої половини того ж кредиту, що Центробанк прийняв до відома і перед означеним речинцем 1. грудня 1928 р. її сплачує.

В першій половині 1928 р. оповіщено, що наші кооперативні установи приділено до сфери діяння Державного Банку Рільного і відповідно їм кредит у Державний Банк Господарства Краєвого, а натомість приобіцяно надіслати Центробанк значнішим кредитом з Державного Банку Рільного. Тому Центробанк вніс там подання 28. червня ц. р. на уділення значнішого кредиту для обділення ним наших союзних кооператив. Та замість кредиту одержав Центробанк згадану вище відмову всякого кредиту.

Справа аж надто ясна і говорить сама про себе. Тому то вважаємо зацільним всілякі коментарі до неї та думаємо, що всякі представлення чи зажадання на ніщо не придатуться. З уваги на те мусимо з цим фактом числитися як з докопанним і зробити те, що нам необхідно зробити, коли державні польські банки відмовляють кредиту українському населенню.

При тій нагоді слід замітити, що дотеперішні кредити тих банків більше нас ослаблювали ніж скріплювали, бо кредити, які кожної годі виповідається і стягається — годі намістити і доцільно зужити, а із їх сплату треба ще удержувати значні льокаційні реzerви, що не приносять ніякої користі.

З тих причин обов'язком нашого громадянства є використати нашу власну допомогу, тобто златися на самодопомогу українського народу. Треба всім нашої громаді зрозуміти, що всі свої ошадності, хочби й найкращіші слід складати в українських установах, що необхідно організувати масово ошадності серед найширших код нашого народу і з тих масових ошадностей створити великий національний позичковий фонд для нашої кооперації і для нашого селянства. Тільки такою може бути наша відповідь на відмову кредитів нашим економічним установам.

ЛЕГЕНДИ.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 18. листопада 1928.

У державах із традицією політичного минулого, з віковим минулим політичних партій, з незрушними тезами закордонної політики та політично вихованим громадянством, у таких державах нема місця для легенд. У державах, яких колишнє історичне минуле є хіба пересторогою, як не треба поводитись, у державах із невикристалізованими суспільними течіями, з немінними аплізами у широкому світі та політичним примітивізмом рідного громадянства, у таких державах аж кишить від легенд. — Легенда, буває, лягає в основу практичної політики, відриває її від землі та кермує кудись на безпритульні зорі.

Довкола ріжних легенд крутилося і крутиться чи не всеняке громадське життя наших сусідів. Боротьба ендесів з Пилсудським і напакі, боротьба післятравневого уряду з т. зв. соймовладством, нинішнє розломовання ППС — всі ці глибокі потрясення є по суті страшними непорозуміннями. Десь колись повстала легенда, повірено їй, часами спеціально створено її з якоїсь демагогією в рух пушеної сплетні. Дієві особи й цілу їх працю легендами окутано, аж вишці справді трудно визнатися — де кінчається легенда а де починається правда. Бо легенда є запереченням правди, існування легенди є залежне виключно від незнання правди.

Вся національна політика Польщі є збудована на легендах. Є їх кілька. Але найповажнішою, піднесеною до висоти незломних принципальних тез, це легенда про смирний народ русинів („почцив людск рускі“), що не має нічого спільного зі змінкою бунтарської і авантюристичної інтелігенції. Що більше — і інтелігенція українська у масі смирна („почцива“) тільки вона стероризована гуртком злочинних фанатиків, використовуючих свій по-сольський та сенаторський титул для усяких диких затей. Очевидно, одна легенда тягне за собою автоматично другу. Отже: маємо легенду про виключне керманіцтво чужинського закордону українським національним рухом, дарма, що цей закордон (і західний і східний!) ні трішки не зацікавлений зростом української національної стихії, яка є небезпечна для будучності єдиної Росії! маємо скрізь і всюди „чужі агенти“, маємо найбільш фантастичні сплетні, використовувани як найправдивіші факти для підтвердження правильності політики, у-грунтованої на фантастичній легенді.

Покійний один український політик, який мав нагоду краще інших пізнати тайни польської національної політики у самих джерел, нераз ломав руки, яка це у наших сусідів *ignorantia maxima in rebus ukrainicis* (забувши на мить про цю *ignorantia* — через неї зійшов у могилу). Засідає у Варшаві достойник, що кермує (бодай повинен кермувати) національною політикою. Не знає ані української історії, ані географії, ані літератури, ані минулого суспільної структури, ані історії економічної боротьби, ані розвитку української політичної думки, не має поняття про українську етнографію

та фольклор. Замість усіх цих відомостей має усні інформації і писані доклади від своїх довірених людей — які теж нічого цього не знають. І на основі цих довірених звітів та голосів симпатичної собі преси протолощуються тези національної політики, у яких мова про психіку українських селянських мас та ментальність української інтелігенції! Легенда тріюмфує, колись тріюмфувала вона, коли голосила про австрійський виїзд українського народу, в 1918-19 році тріюмфувала, засівши на більшовицького коника, сьогодні її місце займає смирний людск і німецькі агенти. Як довго жити можна самообманом і легендою?!

Боротьба з такими легендами серед нинішніх умови дуже важка. Бо помилкою думати, що вони існують лише тому, що їх штучно підтримується, зі свідомих тактичних мотивів, знаючи одночасно правду. Так воно не є. Знаємо нпр. напевне, що остання польська кампанія проти УНДО має за основу щире переконання, що УНДО геть утратило впливи в масах і виступи ундієвських політиків підчас останніх ферій (віча, Берлін, Женева) мали виключною метою „відігратися радикалізмом“. Відкіль узялося це переконання? Відкіль береться кожна легенда...

Очевидно, що коли національна політика держави оперта на таких легендах і оперує такими аргументами, вона перестав бути політикою державною і перетворюється у політику якоїсь одної націоналістичної партії чи кліки. В таких умовах доходить напр. до таких абсурдів, що уряд, який є зменшований ендецією і сам цю ендецію буймі розбив, збирає у своїй найрадішній оплески з лавок ендецьких послів — за заяви, звернені до українських послів! Колиж з нашого боку ідентифікується ендецією з санацією — ця остання смертельно обржена! Серед таких відносин і українська політика мусить обмежуватися до того, аби ті самі правди повторювати десятки і сотні разів, до зануди себе самих, але з залізною необхідності: може прецінь колись перебе сука жахлива правда грубий мур жахливих легенд! Навіть, що правда, дуже слабка і з дуже маленькими вигодами на успіх...

I. Кедрик.

Закордонна політика Німеччини.

Промова Штреземана в парламенті.

В п'ятницю, 19. п. н. виступив уперше після довгої перерви в парламенті (наслідком падіння) німецький міністр закордонних справ Штреземан. Почав він свою промову від згадки про недавню подію загибелі Мюллера за те, що той заступив його в Женеві.

„До моєї великої — говорить Штреза — радості, що прийшло на мене повідомлення, що він порохі німецький уряд протогом останніх місяців у діяннях закордонної політики. Ця відповідальність — не формальна, а фактична, бо в уряді панувала одна думка“.

„Перед парламентом сесією Ліга Націй німецький уряд розіслав зацікавлених

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР Юліана Глушевського

Львів, вул. Городецька 97

приймає всякого рода футра до роботи по дешевих цінах. — Спеціаліст жіночих 967 плахів та галвантерійних робіт 1-4

ні держав, що він має намір порушити в Женеві справу про евакуацію релігійної області. Кажуть, що ми повинні були передбачити невдачу цього кроку, але я не можу признати цього аргументу серйозним“.

„Німеччина, заді обіцяючи своє право розв'язати на своє і повне одороження релігійної провінції. Про цілі нові політичні або фінансові зобов'язання і компенсації не може бути й мови“.

Далі Штреземан опиняється на потрібній асфальті та критичні аргументи проти цієї його політики.

„При всьому розчаруванні, яке запанувало в Німеччині післямком невдачі справи про евакуацію Надренії, необхідно продовжувати дипломатичну політику. Хтоб мене не заїмав на становищі міністра закордонних справ, все одно він буде примушений продовжувати ту політику, єдино можливу для Німеччини“.

Переходячи до справи розділення Штреземан спинається на французько-англійському договорі про морські аброшні. Ясно, каже він, держави, які підписали пакт Кельського, цінують виключати між собою важкі морські договори — то повинні повністю заперти для львівського траєктату.

В справі репарацій продовжуються переговори зі союзниками. На думку Штрезема, будучи самі експерти тієї чи іншої справи, вони повинні відкажеться від політичних метаб при праці та буде керуватися виключно бажанням урівноважити допомогати відновленню світового господарства.

Штреземан, як бачимо, переконаний у продовжуванні своєї політики в дусі Льюкарпа

Радянська Україна.

Як виконано плян загального навчання на Україні.

В радянській пресі в 17. листопада появилася урядове повідомлення з наслідання Ради народних комісарів, на якому розглядали справу виконання пляну загального навчання на Україні. З даних, які подав на засіданні членування Наркомосу Приходько, виходить, що тільки 10 округ виконали протогом минулого і цього місячного року весь плян організації нових шкіл. У інших (28) округат відкрито в тому самому часі 2500 шкільних одинок менше від того, що буде намічено. Далі зазначив Приходько, що на 16.000 шкільних приміщень на Україні більше як половина досі не приновлена до шкільного використання. Наслідком цього розриву шкільної сітки в цьому році плава межами школи опинилися понад 150.000 шкільних дітей 8 до 9 літ. В змислу цієї реферату вибрав слово тодішній харківського уряду Чубар, який між іншим сказав:

„Треба підкреслити, що мієня не дозволить сприйняти як практично здійснені цілі культурної революції. Свого часу уряд зазначавши порядком наказав передати Наркомосі всі шкільні приміщення, які записи установи. А проте виявилось, що на місцях цього пляну не виконують. Подіуми й досі повсюди стоять із їхніх приміщень. За даними Наркомосі на Україні є тоді 450 шкільних приміщень під ріжними установами. Це неможливо. Досі не висту-

льовано так само справу з учителями. Пересічний заробіток учителя не перевищує 50 карб. на місяць, тоді як службовці сільської краєщини Укрдержспирту дістають 50 карб. При такому співвідношенні заробітної плати культуробітництва й службовців державної краєщини не можна заохотити до педагогічної роботи на селі. Безперечно тут урядові органи профспілки проморгалі. Ці помилки треба виправити».

Потім знов прийшов до голови Приходько, який зауважив, що місцеві радпільські установи ставляться до школи чужою рукою. Наприклад у Шепетівській і першотравенській округах а також і в численних інших асигнують багато коштів на будову домі для великих адміністративних потреб, але на будову шкіл не асигнують нічого.

Інші члени уряду звертали в дискусії увагу на гостру нестачу підручників. По дискусії прийнято постанови, в яких аналізують між іншим за недопустимого, що 12 округів (білоцерківська, волинська, захарківська, київська, уманська, вінницька, премішувська, мелітопольська, молдавська, романська, шевченківська і шепетівська) відірвали цього року далеко менше шкільних одиниць, ніж цього вилатала план. Далі рішено зобов'язати місцеві органи влади, щоб вони мобілізували кошти для шкільного будівництва. Народному Комісаріату Робітничо-Селянської Інспекції доручено прослідити, в яких причинах по деяких округах не виконано закону про збільшення шкільних будівель, і притягнути винних у цьому винуватців до правової відповідальності.

Нарада українців у північно-кавказькому краю.

Для 18. листопада, як повідомляється в рад. пресі, відбулася в Ростові над Доном краєва нарада в справі культурних потреб українського населення у Північному Кавказі. На нараді була й делегація Народн. Комісаріату Освіти з УСРР, до якої входили Тимошенко, Яворський та Іваніський. Реферат про потреби українського населення вніс на нараду проф. Міртов. Він зауважив, що досі нема оброблених матеріалів про українську людність на Півн. Кавказі. Старі дані зі старого перепису мають великі недостаті, звичайно в сторону зменшення числа українців. На основі перепису з 1926 р. виходить на загальне число населення (8 міль. 302.000) — 3.106.000 українців. Українці

заселяють компактною масою північну частину краю, де становлять 90—98 відс. населення, а в кубанській окрузі 61 відсотків. В донецькій окрузі українців є 44 відсотків. Депутат кубанського педагогічного інституту Шалаєв говорив про кубанську говірку та про її зв'язок з українською народною та літературною мовою. Він стверджує, що дума про те, немовто кубанська мова відрізняється від української (якже й така теорія), є наскрізь помилковою. Мова українського населення на Північ. Кавказі не тільки не відрізняється від української, але набагато зберігає в собі первісний чистоту. Мова кубанських українців відрізняє від говірок всіх районів України, звідки приходили на Кубань українські колоністи.

Віднова земельних латифундій на Україні у формі т. зв. радпільних господарств (радгоспів).

Харківський «Вісник» з 18. листопада п. р. привносить таку офіційну інформацію:

«На підставі директив уряду Народній Комісаріат Земельних Справ з 18 округів України виділив 190 тис. гектарів вільної землі для поширення старих та організації нових радгоспів. 6-го листопада Рада Народних Комісарів обговорювала питання про прийняття законів стосовно цих земель, ухвалила передати 54 тис. гектарів землі — 26.500 на Одещині, 22,5 тис. на Херсонщині й 5.000 гектарів на Дніпропетровщині — недавно утвореному всеосередньому Зернотрестові спеціально для організації на Україні великих зернових радгоспів. Раднарком запропонував Наркомземсправу і Зернотрестові негайно почати всебічно обстежувати та з'ясувати всі земельні ділянки в тим, щоб їх експлуатацію можна було почати з весни 1929 р. На решті — 180 тис. гектарів Укррадгоспобладання утворить середні й дрібні радгоспи.

У зв'язку з постановою уряду про вилучення земель для великого радгоспного будівництва на Україні, представники Зернотресту, що робить доповідь Раднаркомові, подає таку інформацію: Найбільшими ділянками комісії спеціально всеосереднього Зернотресту та Наркомземсправ поїде на південь, щоб обстежувати земельні ділянки, призначені українським урядом для побудування великих зернових радгоспів. За даними Наркомземсправ, 54 тис. гектарів землі, що їх передано для експлуатації Зернотрес-

тові, розкидані кількома ділянками одна від одної на відстані 2—3 і більше кілометрів. Тому комісія насамперед з'ясує питання про можливість господарського обслуговування цих окремих ділянок, щоб утворити найбільшій радгоспи. Крім того, комісія почне вичистити лісові землі і т. інш. Орієнтаційно передбачається утворити на Дніпропетровщині один зерновий радгосп, а Одесі один-два радгоспи й на Херсонщині два-три радгоспи. Після точного визначення числа новостворюваних радгоспів зернотрест встановить порядок експлуатації земель з тим, щоб уже невеличку площу орної землі можна було вперше засіяти на весні 1929 року, а більшу частину, — в осіннь наступного року».

Отже найновіші, великанські розміри, комуністичні латифундії на Україні стануть власністю всеосереднього зернотресту, який буде з них тягнути все, що зможе, для добра й на славу Москви. Буде це робитися під наглядом та дуже популярною поправкою планів зернової культури. І де ж тут говорити про колективізацію сільського господарства в СРСР? Цей віяк колективізації політиків Москви а виключно «братерське співпраця»!

По широкому світі.

Французька рада міністрів не признає доцільним призначувати наслідника Іоля Бонкура на станюване франц. делегації в підготовчій комісії для конференції роззброєння.

У Румунії скасували пресову цензуру стан області.

Льонд Джордж поважно запевняє.

Японський прем'єр Танака заїжджує. Переговори англійських вугільних підприємств і польських щодо спільного експорту вугілля до Скандинавії, розбиті.

У Китаю голод зростає в деяких округах до нечуваних розмірів. Мами продають на базарах своїх дітей.

У Празі радять конференції виконавчого комітету Міжнародн. Союзу Соціал. Молоді. На конференції є представники таких держав: Франції, Німеччини, Італії, Австрії, Польщі, Швеції, Голландії, Данії, Латвії та Чехословаччини.

Громадяни! Чому не став Ти ще досі членом Товариства «Просвіта»?

Свято лугської «Просвіти».

3 нагоди 10-ліття її існування.

В педію, 18. листопада, лугська повітова «Просвіта» святкувала свій десятилітній ювілей. Свято не було якби звичайною радістю... життя. Яке не радіти, що Т-во протрималося в таких обставинах повних десяти літ! А разом з цим було не свято й підразунок своїм снім. Як на волонтерів умови — підразунок не аніж. Лугські просвітяни — місто а повіту — заманіфестували свою чисельність, силу та свідомість імпульсним способом.

Підготовка до свята розпочалася заздалегідь: солідним ремонтом приміщення, широким оголошенням філій (85) і приготуванням історичної поеми «Гетьман Дорошенко», яка ангажувала нових костюмів, спеціальної декорації, козацьких прапорів, вітань і т. ін.

У програму свята входили: урочиста Служба Божа (українською мовою) в українській Чеснохресній церкві, похід, академія, співаний обід просвітян з гістьми з інших місцевостей і чай у приміщенні «Просвіти».

На свято прибули: голова Матірнього Т-ва «Просвіта» у Львові сенатор М. Галушницький, представники Української Парламентарної Репрезентативної сенаторки О. Кисілевська, просяк Термазовель і сен. Кузьмин, представники українського радпільно-сол. просвітянського клубу Шекирки і д-р Ладина, голови деяких повітових «Просвіт» Волині, б. посли й сенатори, сільські священники, що працюють у філіях лугської «Просвіти» і представники майже всіх цих філій.

Вже вранці на вулицях Луги змагали жовто-блакитні прапори, в яких йшли до церкви (збирного пункту) члени сільських філій. В церкві й довкола неї зібрався великий натовп людей. За порядком доглядав просвітянський міліція з жовто-блакитними перев'язками на рукаві під проводом п. Машна. Після Служби Божої — проповідь о. П. Пашевського під одягнутим небом.

Формується похід. Попереду — оркестр. За ним великий жовто-блакитний прапор, який несуть селяни. Далі рада «Просвіти»: голова Ев. Петриківський і члени: В. Власовський, Ол. Ковалевський, Із. Бондарук, В. Островський та інш. Кіпера. За радою почесні гості, зга-

Микола Матів-Мельник.

Одна хвилина.

Крізь вікно вагону вливається гарна струя. До полудня ще далеко, а з гори палять, розпикає помазану бляху. Лінняний вітер заносить солухи асфальту. З коминів — кислота вугілля.

І коли вже дочекатися, щоб учути гудок, коли вже раз покину цю станцію... Якось апатія до цієї культури й до ляльок у мундурі, з червоними шапочками. Мені чомусь нагадалися довгі чумацькі валки серед дикого поля... вечірні вогні...

Машина жує пару, пахкає ритмічно й наводить мрійливий блаженний стан отупіння.

В вагоні тільки нас двоє. Він в особному переліті, біля вікна. Глядять на перон. Бачу профіль із палікуватого задріжчастим носом. Чорний вусок — по англійському, під бородою гарно задовжена краватка з брошкою, в виді конюшинки.

Його одяг пристав до тіла, як вилитий з форми. На руці грубий перстень, з червоною плиткою рубіну.

Він задоволений. Його зір спочиває легко на предметах, час від часу застановлюється на обличчях прохажуючих, що переходять сюди й туди по довгому хіднику, виложенім узорчатими плитками. Я вже думаю про нього. Чому саме. Нема в мене іншого діла, а час іде поволі, як торговець обвішаний шклянними циячками... Я знову дивлюся на нього. Він високий. В устах до половини викурена цигарка, з колючкою по нелу, яка повинна зараз відломитися й розсіпатися сивим пилом по його чорній джигунській одежі. Він щось побачив цікавого. Підніс утору праву руку, погладив очима червоний рубін, що блиснув жаринкою, перекривив до вуха капелюх і вложив до кишені ліву руку... Але скоро руки опинилися в кишені на ланцюжку від годинника. Його пальці стали підскакувати й бавитися, як лапки кицьки з соліжкою. Я бачу його обчислені руки, розумію комедію, яку він грає сам перед собою, коли немз глядачів, які подивлялись його.

Моя втомив дівалася, мій зір обхопив контури цієї фігурки, мене стала брати цікавість... Він кинув з уст недоуток, але скоро на його долоні розкрилися в позолоті дві половинки папіросниці. У два рядки гарно зложені папіроски, з корковими приустиками, як викупані розчесані хлопчики. Він бере одну, обертає трубочкою в долоню, стукає об папіросницю, натискає пальцями й кладе до уст. Черкає сіринком до коробки й запалює. Його кучерява голова ще більше кучерявиться від тих перстенів диму, які він пускає з заокруглених губ...

Я належу до тих людей, що при першій стрічі їм хтось подобається, або зразу оминають його. Я не люблю долатися і дошукуватися... хто ти?... Коли я дивлюся на цвіти, то в мене те саме: отсю цвітку я люблю і — коли мені не жаль, зірвав би її, а цієї не люблю, тому не звертаю на неї уваги. Дехто помилується першим враженням — мене воно не обманює ніколи.

І — він мені не подобався. Його низьке чоло, котячий погляд і грубі лінії уст нагадували деревляну лякеровану ляльочку, що скаче, коли потягнута за нитку. Від нього розходилися запахи перфуми, якось убийчо млісної мікстури. Він мішався з низівом асфальту й карболі і я чув, що за хвилю втрачу зовсім змія нюху, який так само мені потрібний як і змісли зору й слуху...

Раптом сколотив це гупе тегеріття веселий жіночий сміх і розсіпався, як золоті окрушки по скляній плиті зеркала... Мій сусід сам до себе засміявся сміхом, що був подібний до мекання кози, за цей сміх я його зненавидів. По правді я був би його викинув коміть головою з вагона... Тільки підняти ноги, перекинути через вікно в ту яму межі рейками, де чорніла вода від тифу і вуганого пилу...

Заснистає гудок, у ждальнях заточили електричні лавки, забігали кондуктори. — Прошу асідати, потяг їде! — ще і ще повторювалися ті самі слова. Замикалися з лоскотом двері.

— Ну, ну, будь здоров, Михаську, мій... мій хлопчику!.. А... а будь... ой, досить, бійся Бо...га. розцілуєш на смерть — люди сміються...

Але ще раз нахилила два платочки рожевих уст... Скоцила на східці, як білиця, примкнула двері, вбігла до воза й плигнула до вікна.

Михась стояв ще на пероні, а вона махала дрібною долонею, як голубиним крильцем і прашалася з віддалі.

Колеса пішли стуком у такт і крикнули на семафорах. Поїзд зшумів по долині, крутнув чолом у бік і лишив куряву міста й подих асфальту далеко поза собою.

Ві бачили коли, як до сумної хати, де лежить хвора людина, влетить розбавлена пташка... Здається, що все від того оживає і в хаті радість від того життя й розіскреного щебетання. Таку радість принесла вона до цього воза. З її появою засміялися вікна, застукотів веселіше на рейках віз. Від її здорового лица розходилася промінням утіха радіючого світа, який у ньому найшов найкраще медіум для своїх тайн. Чорне волосся, що випало жмутком з під капелюха, заслонявало трошки ліве око й надавало її малому, дуже ніжному обличчю ту принаду, яку дає нам гарний образок у товстих рамках гебану.

Вона стояла переді мною — як пишна центіфолья в городі. Коли я подивився на її білі довгі пальчики, що легко дотикалися рямки вікна, мені чомусь нагадалися китиці ястру... Ні, скорше пахучі конвалії, або алябастрові підсніжки. Я став уперто думати, що ті пальчики чудово дотикаються клявішів і тоді мусять вони викликати найтончі переливи музики. Але найкраща музика мусить брентити в серці того, кому ці пальчики спочинуть на чолі... Тоді не сміє бути на ньому ані один бриж смутку, ані одна журлива думка, і я подумав, що там на пероні стоїть Михась... «мій хлопчик». Він не вертається ще зі станції в город, а стоїть обернений а сторону нашого поїзду, задуманий і опущений. Бо хібаж можна без неї бути хочби одну хвилину!

Тепер я бачу його... Ось він оглядається по пероні, довідає нього неінтересні обличчя. Гомонить по хіднику тяжкий крок службовака, десь цокануть молотки об колеса, десь ударять гондими тарелі возів. Вганяються на площу

дні вище, місцеві просвітяни й пареші сілських філій — чаріями.

Під звуки оркестри похід, що розтягнувся на чверть кілометра, пройшов годинно-вулицей до жінок, біля „Просвіти“, позад міським садом і через Стір та мальовничим табором розтанцював на спортовому майдані „Просвіти“. Тут виступили промови голови й члени ради „Просвіти“.

Безпосередньо по промовах почалася академія в міському театрі, який був переповнений до краю. Після відкриття академії головою в присутності всіх членів ради, гості склали артисти. Перший вітала дупку „Просвіти“ голова Матірського Товариства „Просвіти“ у Львові сен. М. Галушківський, якого прекрасна сердечна промова зробила глибоке враження. Далі вітали: сен. Кухмиш від Українського Національно-Демократичного Об'єднання, посол д-р Людвиг від клубу соц-радикалів, посол Шекирин від просвіти Гуцульщини, сен. Кисілевський від українського жіноцтва, протоєрей Палликовський ієном і з доручення митрополита Дюссей, д-р Рітинський від волинської „Просвіти“, Черняк від просвіти Дубельщини („Просвіта“ латинська), М. Червоний від грецької, пос. Серветник від читальні „Роскопівщини“, адв. Корпінський від просвіти Рівенщини („Просвіта“ латинська), Ступеньський від просвіти Ковельщини („Просвіта“ латинська), посол Тершаківський від „Сільського Господаря“, Шкляр від дупки української гімназії і кооператор Стівеньський від польської кооперації.

Після устних привітань секретар ради „Просвіти“ інж. Кісера оголосив відкриті привітання. Надіслали: Український Університет у Празі, Український Педагогічний Інститут у Празі, Український Науковий Інститут у Берліні, Горахінська „Просвіта“, Клуб Гетманів у Берліні, Український у Бересті, Український у Жолті. Кооперативний Союз Кооператив, пос. Н. Васильчук, українські студенти вшарпів у Варшаві, Літературно-Мистецьке Т-во в Рівному, Рівнянський Союз Українських Кооператив, українська гімназія в Крайні, інж. Прухник і ін. „Вистава — І акт лесе „Гетман Дорощенко“ — пройшла дуже добре. Крайній лесе досвідченої ситуації трудно й додати. Зайняв Андрій Рігоні і Діпрі Зоручим — а воно стане актуальним на сьогоднішній день. А ставало-сильні слова Дорощенка про поділ української землі неначе були сказані до сьогодніш-

ніх націоналістів. У виставі брали участь місцеві фахові артисти: пл. М. Позний, Орел, Орлова й Пелла та члени драматичної секції при „Просвіті“ й кучарівський філій. Режисерував артист театру Садорського М. Позний.

Далі виступили хори й декламатори від філій дупки „Просвіти“. Після закриття академії головою „Просвіти“ оркестра відіграла український гімн, а всі присутні вітали „Заповіт“. На академії були присутні: воявода Юзеф-

ський, воявода, староста, представники магістрату й інші.

Після академії відбувся спільний обід латинських просвіти і гостей, під час якого виступило багато промов, що закінчувалися співом „Многая літа“ й інших пісень. Увечері просвітянське жіноцтво приймало гостей і міське громадянство чаєм у відремонтованому помешканні „Просвіти“. Інтимна товариська бесіда затягувалася далеко за північ.

Учасник.

Унія в холмських стилі.

„Нова Зоря“ щораз виразніше закреслює своє становище. Довго її широке поширення з пл. А. Чайковським і В. Острозьким в промову їх твердження (и „Діло“), якого довго ще ніхто польський автор не заперечив, а саме: що унія на Холмщині була алатинізована, й тому по 1000 р. „упорядковані“ уніати масово (в них 200.000 душ) приймали латинський обряд, а зиралом і польську націоналістичність. „Нова Зоря“ (ч. 87) прийшла до висновку: 1) що на Холмщині унія не була алатинізована, а „дрібною“ алатинізована від звичаїв російського православ'я... обряду ані не латинизми, ані нішого народу не польшили; 2) що обрядове й національне відродження „упорядковані“ холмщини було знов „на місці“. Нехай „Нова Зоря“ сама говорить: „Що ж ми робили народ, який поназався жити дорожню своєю вірою? Чи ми не вичерпили в заміну за привласнення, чи ратували душу хочби й котом обряду? Холмщина зробив це, що в таких обставинах повинен зробити кожний віруючий християнин“. От і досвідчений новозоринець до найвищої потки! Це не так мово про мертвих, як про живих: не так про минуле, як про майбутнє. Новозоринець закликає, що вони — а знають їхніх відносинах — ще раз готові повторити українську холмську трагедію... Що вони не тільки самі готові покинути свій історичний обряд і націоналістичність, але що й наріж треба зберегти в тому „холмському стилі“... Все те „до імя“ спасіння душі — „до імя“ догматики!

Догматика слушна, одначе не слушне тут її застосування. Виходить так, що ми догматично готові девальгувати нашу церкву й наш народ (що на Холмщині вже й сталося фактом), а поляки тою самою догматикою, відвертаним порядком,

також девальгують нашу церкву й наш народ... Отже та сама догматика, що нас здох божа!

От „доборолась“ Україна до самого краю“. Й діти самі йдуть у світ, що на них пороги настануть. „Нова Зоря“ поєднує також з тим твердженням п. В. Острозького, що „унія була створена для польщення населення“. Одначе не ставити вона розрізнення, що українські владники дійсно не творили унії в тій цілі, але поляки? Ось і яні, на наших очах поляки творять унію тільки в тій цілі, щоб вона польщила „хресні“. Приперті до муру, навіть у своїх часописах вже признають, що „ларинні схизматичні овеки“, щоб досягнути латинської Христової віри й поєднанням спільної душі, повинні понести яку жертву — навіть зректися національності.

Тут вони розумують, як наші новозоринці, а тою різнницею, що не на їх користь, а повзороном, як українцям, на шкоду виходить. А де полякам таке догматичне розумування виходило би на шкоду, там вони вже іншої спільності. Не допустити нашої латинської унії з „хресні“ — очевидно — тільки тому, що від неї не могли сподіватися функції польщення „хресні“, ба навіть якщо їм було, що вона перешкоджувала би... І хоч не для всіх було ясно, що вона унія і скоріше і легше і з більшим успіхом перекладали би унію на „хресні“, то поляки відірвалися і подивилися антол. перина й спасіння душі „ларинних схизматичних овеки“, не хотючи офіційно знайти бутього (тоймо майбутнього) зобути для своєї нації й своєїго носцюла. Інше нехай буде православ'я, ніж католицизм, якщо католицизм не збогачить нашої нації й нашого носцюла! А в догма-

тикою й тут порадили собі: аяжся православ'я належить до т. зв. „душі перки“ (anima ecclesiae), й при добрій свої вірі можуть спастися... І та догматика для поляків виходить усею утіхою на їх користь.

Але може хтось сказати: поляки не „вірні“ католики! Для них віра підрадне річ, а національний шовінізм завсідн й завжди корою. На них не можемо зоруватися! — Ба, але це власне поляки, що живуть з пам'яті, і якщо ми не будемо грати на шахівниці такими „тягами“, як вони, то... швидко й грати, ліше шори алатини!

Зрештою с на те й вищі приклади: як сам Рим поступав. В папській конституції „Etsi pastoralis“ (ч. 26.V. 1742), що перекладом відносилася до італійських (греків уніатів, обілів в Італії) було застережено, що за дла „першенства“ (praestantia) латинського обряду не тільки ніяк (nullatenus) не с дозволений перехід з латинського обряду на грецький, але хто з греків раз перейшов на латинський обряд, цей уже не може до нього повернути без папської диспензи.

„Частий, безобразний католицизм“ не їстнує. І кожна церква спеціально забезпечує свій обряд — очевидно, оскільки й стати на це — навіть на розвиток некоторого другого обряду. Правда, інші вже не ті часи, в Римі вже не оперують „першенством“ чи вишністю латинського обряду“ й багато в дечому змінюють на краще для грецького обряду. Але... поразуки на якусь більшу свідок, хоч пре це нема слоних норм, у дійсності остали ті самі. Рим не дозволяє на якісь такі переходи з латинського обряду на грецький, котрі могли би стати масовими, й латинський обряд вишнов би пошкодований. Нехай спробують техи або хорвати вислати до Риму петицію, що хочуть перейти на грецький обряд... Перед 20-ти роками був один такий випадок, одначе латенти (два сели в Ісуді) не дістали дозволу, хоч і ааянили, що перейдуть на православ'я, якщо їх просьба не буде вислушана.

Перед кількома роками перебував у Львові один англійський священник, жонатий, що хотів стати уніатським (східного обряду) священником. І хоч уні пружини пушено в рух: і наш митрополит вставився за ним у лаші і сам цей священник їдв до Риму, всеж таки дозволу не міг вишкопити. Прийнято його до катол. церкви тільки як англійського

паристини смугами рейки, стоять безмозкі семафори й нудьга переходить по чорних дубових шорогах... Він ще раз глядять у нашу сторону, нагадує собі останній мілунок, від якого щось горить на його лиці й устах. Тепер дивиться на великий-годинник і подається в сторону вулиці. На нього киває запрошуючо візник, але він не хоче їхати. Краще йти вільним кроком — тоді так гарно думати про... неї.

Коли-я пересував свій чемодан на полиці, щоб зробити місце для другого, джигун уже був коло неї й говорив притишено. Я сів знову на своє місце й читав книжку. Але її бесіда перервала нитку моїх думок, моя увага розсіялася й вслушувався в її слова, свіжі, звучні, як розкішні октави телинки у весняний вечір.

— Гм, яке скоро знайомство!... Це вмють лише такі типи... як ось...

Він зложився, як складаний ніжик, вплив у неї вогники і крутив на мизинному пальці перстень з рубіном.

Алеж яка це огида! Я чую, як він бавиться в детектива й випитує, всотується в її душу й випускає сопух блощиці. Тепер він уже знає. Знає, що вона така щаслива. Вона любить того „хлопця“ вже кілька літ і їде по справі до його родичів. За місяць вони побиратимуться. Так це буде найкраще. Він працює в банку, а вона також візьметься до якоїсь праці...

Як це скоро сталося... як скоро заборпався він у ті тайни...

— Та-ак?... Ха-ха-ха!.. Так не він, ах, я його знаю... цього... Михайла.

— Ну й чогож ви смієтеся?

— Ні, я нічого... я так... Але чомуж ви не мали мені цього сказати? Наша знайомість трохи незвичайна, трохи за скура... але за те я його добре знаю... пана Михайла... Гм... знаю дещо...

Вона підняла очі й зашарілася, як досвіток. Букви в моїй книжці танцювали якогось нескладного гопака, переверталися і двоїлися. Найжівніше крутилося кругленьке „о“ — від якого трішали рядки, якби їх роздував вітер. Я замкнув книжку й положив біля себе

Вона мовчала, а він дивився на кінчик лякерозного черевики й колисав ногою то в один бік, то в другий.

— А врешті, я мушу якраз бути вашим ангелом хоронителем. Я зовсім прецінь не можу мати претенсій до цього, але не вадило би дещо... правди... щоб ви були обережні... хоча незнакомий і бачу вас тепер перший раз у житті. Та чого в світі не буває...

І він говорив їй про нього...

Не лишав сухої нитки...

— Що це значить? — Вона кинула на нього гострий, як бритва погляд. Він усміхнувся й розвів руками.

— Ви не загикуйтеся, а кажіть, що ви знаєте, а протинаном разі...

— Що в протинаном разі?..

— Ну, я не знаю зараз що... але, але, що я вам маю сказати. Ви розумійте, якби перед вами стояв образ якогось Ван Дейка, чи Тіціана... та ні, нехайби це був образ вимальований на полотні вашими руками... або витворений солодко в вашій уяві... нехай він був би навіть ілюзією, якій ви себе вже зовсім всеціло віддали... це малюнок на вашій душі, не на мертвому полотні і хтось приходить... украдається у притвір і хляпає по красі шиткою, замоченою в тирі, водить по ній брудуною ганчіркою підшептє... обмови... що хоче стати правдою... на місці образу, ілюзії...

— Коли на це сходиться... то вам требаб справді дещо довідатися... ну, але я, боюсь заходити з тиром, щоб не поваляти притворів, не стерти ілюзій... ха-ха-ха! Прохаю вибачення... не буду... хоча вартоби вам таки дещо знати про вашого, ну, як ви там... „хлопця“...

Вона ждала. Її великі очі вкривалися полудою гніву — а він кидав обраховані стрілки в саме ядро її душі, в саме серце. Підрізував живе дерево, троїв словами віру, тиром...

— І ви не вагаєтеся це говорити... Мені?... Він?... Він мавби... та це неправда, лукава неправда! Він жеж писав мені такі листи з еміграції! Я годувала свою душу його словами, як солодкою

манною... Він, що відходив у чужину від мене, як соняшне проміння... Ні, я не вірю, щоб можна зраджувати ідеали тоді, як за них платилося життя... кров'ю!.. Щоб він міг був те все так ганебно продати?..

— Аджеж, я краще знаю, бо ми звичайно як усі на еміграції, часом стикалися ліктем об лікоть... Але чого ви обурюєтеся?... Ну хіба, що за правду люди гніваються...

— Слухайте, я не хочу вам казати, що ви, звичайно, брешете. Я вам не вірю. Він мав усе прямі дороги. За щож би він воював, за які ідеї, щоб опісля продати кров'ю окуплену честь стрідецьку?... І вкінці, мене... чуєте: видру очі, з моста кинуся!.. Ні, ні, ні... це... брехня, брехня! Він не дегенерат ані підлий!!! Що вам за насолода від цього, що розпустили отруту в мою душу?..

— А листи?

— Які листи, де ви їх маєте?

— Там на Градчанах у квартирі... там їх мають... І та блондинка, що від „хлопця“ вже колише хлопчика... ха-ха-ха!..

Різкий плач, як свист скрени погнався по стінах, вилетів в вікон й розсипався під колесами.

Поїзд здержував свій біг, надходила якась станція.

Він устав, поспішаючи, натягнув рукавичку на руку з золотим перстеном, перевернув пальто, взяв з клинка палочку зі срібною трункою головою. Пробурмотів недбало якесь слово, махнув капелюхом і... шез. Поїзд рушив далі.

Вона товкла головою до дубових дилівок й ридала від болю, якого ще не знала ніколи... Щось умерло на її дорозі таке дороге, таке рідне...

— Кудиж я їду... на що мені його родичі? коли мені віру украли... мою віру!..

На лавці лежало її зломане тіло, як жмуток покинутих конвалій... Над нею його сміх... сміх незнакогого ворога... І погані слова, як тир... Люто гримав по рейках колеса...

Львів, червень 1928.

ПО ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ

Дивани, Церати, Хідмики, Капи, Накидки, Портієри килим. Фіранки, Матерії мебл., Коци і т. п.

І НА ДОГІДНИХ УСЛІВЯХ ПОВЕРХА ФІРМА
Д. ЕНГЛЕНДЕР, — ЛЬВІВ, РИНОК 8

269 1—13

рун, 23) Марія Турчин, 24) Дмитро Лехман, 25) Іван Паламар, 26) Василь Хоптин, 27) Олександр Бабій, 28) Ілько Роговський, 29) Василь Замковий, 30) Захар Лехман, 31) Михайло Оліховський. По національності обвинувачених є 27 українців, двох поляків і двох євреїв. Характеристичне, що між обвинуваченими є майже в повному комплекті всі соймові кандидати з сільсько-робітської лісти ч. 19 в тернопільській виборчій окрузі ч. 54.

Прокуратура закидає обвинуваченим безпосередню причетність до комуністичної партії Західної України — таких є понад 20 — і їх вчинки кваліфікує як злочини головної зрадні з § 58 б, і ц) і з § 59 а. карн., відомою закидає занебанні донесення до властей про тих, про яких знала, що належали до комуністичної партії, що скваліфіковано як злочин з § 61 з. к., врешті кінком те, що поширювали друку протидержавного і підбурюючого змісту, що знова скваліфіковано як злочин заворушення публічного спокою з § 65 з. к.

Головним організатором мав бути після вярдення поліції і коронного II сідка Андрія Юркова Михайло Білий з Березо-вниці Великої, що в 1926 р. був засуджений на кару смерті, з при поновній розправі з травні 1927 звільнений, пробуваючий тепер в Харкові і Степан Цілінський з Чистилова та Якийсь Коцюба, тепер на Радянській Україні — що мав загальний нагляд над комуністичною організацією на цілому Поділлі і котрому безпосередню підлягали Білий і Цілінський. Білий мав полудневу частину повіту і мав заснувати комуністичні ячейки в Березівці Великій, Остролі, Петрикові, Бушівці, в Луці Великій і Настасові, Цілінському знова підлягала північна частина повіту і він заснував ячейки в Чистилівці — Чистилів мав бути осередком комуністичної агітації на північному Поділлі. — Проватині, Глубічку Великим, Ізачеві Долишнім і Горішній, Ігровиці та Малишівцях. Конференції головн ячейок мали відбуватися на полі в місцевості Гаї Пасіка біля Тернополя. Комуністичну акцію і організацію ведено від весни 1925 до весни 1928 за більшовицькі гроші, при чому касієром тернопільської ячейки мав бути співий на одно око кравець Ізраїль Грімберг фальше Васерман.

Принятим значенням, що львівська зава присяглих має судити всіх обвинувачених в політичних злочинах у Схід. Галичині — поставила і тернопільська прокуратура внесок на делегацію львівського суду і змалю, суд прихилився до цього внеску. В цей спосіб відбувається у Львові в грудні ц. р. великий політичний комуністичний процес проти 31 громадян з Тернопільщини. Вже в найближчих днях мають всіх обвинувачених перевести з тернопільської тюрми до львівських Бригідок і переслати всі акти до окружного суду карного у Львові. Як зачувати, то головна розправа перед лавою присяглих у Львові розпочнеться окол. 10. грудня ц. р. До розправи цитує прокуратура 12 свідків, здебільша поліційних урядовців. Оче-видно, що і обвинувачені оглядно їх обороною покінчуть цілий ряд свідків відомих з небагатої Тернопільщини, що значно збільшить кошти процесу.

Останні вісти.

ВІДЛОЖЕННЯ РОМ. СВЯТ.

Ромунський уряд постановив відложити до перших днів травня 1929 свято роковин загибелі Ромулі, яке передчасно про-актовано на день 1. грудня, а то з причини приготувань до виборів і що нема часу, кінцевого для належного приготування свят.

НОВИЙ УРЯД АБО ВИБОРИ В СХС.

Югославинський король Олександр віддав побуту в Парижі запові, що теперішній уряд СХС уступити до 1—2 місяців і що буде утворений кабінет, у якому будуть також представники Хорватів. Кольбо хорвати усунулися від участі в уряді, утворити кабінет, якого за-данням буде перезвести нові вибори.

ВБИЛИ ДИКТАТОРА МАНДЖУРІ?

До Москви прийшли чутки з Манджу, що прийшло там до палатної революції. В палаті вбили диктатора Манджурії Чан-Су-Нанца і 3 японців. В місті дійшло до повстання заворушень. Було багато ранених.

НОВИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ ІНЖИНІРІВ В СРСР.

Московський кореспондент „Соп. Вест-нік“ повідомляє, що ще в початку ц. р. арештувати органи ДПУ багато інжені-рів, які займають відповідальні становища в комісаріаті комунізації. Обвинувачені сидять у в'язниці в дуже тяжких умовах. Далі з них, а то інж. Пузанов і Рогінський померли вже у в'язниці.

ПОЛІТ. ВБИВСТВО В СОФІІ.

Віденські часописи повідомляють із Софії: Незнавці справники вбили в крм-ниці в Софії буши. шефа поліції Пелева. Урядового підтвердження тої вістки нема.

ГЕН. СЕНТ АМБАСАДОРОМ У МОСКВІ?

В чутки, що ім. уряд звернувся до у-ряду СРСР, щоб погодився на іменуван-ня ген. Сента ім. амбасадором у Москві. Як кандидатів на це становище подають іще ім. амбасадора в Англії Назольно-го і перовника сх. виразу в уряді загор-справ буши. лег. радника у Віршаві Ді-кева.

НОВИНКИ

— Засуджених на кару смерті, а потім помилуваних учасників нападу на почту при вул. Глибочкій Ординар Володимир і Плахтину Івана перевезено цими днями з тюрми в Бригідках до тюрми в Дрого-бичі, де вже перебуває третій учасник то-го процесу, Володимир Митрош (засудже-ний на 7 літ). Четвертий засуджений за ту саму справу на 5 літ, Євген Качмарський, перевезений вже давніше до Варшави до тюрми в Мокотові.

— На покриття шкід прислали: Олексій Козловський, Подєбради 5 зол. для „Про-сеїт“; для „Дла“ і „Просайт“ прислали: Орест і Данило Березовський, Коломия 2 зол.; Наталія Лукашівна з дітьми, Ко-ломия 3 зол.; о. Ів. Іванчук, Тоасте 10 зол.; Ст. Лецишин, студ. унів. Краків 1.50 зол.; І. Вертипорох, Сілець 2 зол.; о. М. Мико-лайчук, Торин 5 зол.; Тома Водяний, Тер-нопіль 25 зол.; Союз Студентів „Основа“, Данилів 20 зол.; о. Мирон Коритко, Колоба 2 зол.; Ст. Пришляк, Миколаїв м. Дн. 2.50 зол.; У. Перль, Миколаїв м. Дн. 2.50 зол.; Ст. Береза, Миколаїв м. Дн. 1.50 зол.; М. Колодій, Миколаїв м. Дн. 1 зол.; Ст. Пі-ринь, Миколаїв м. Дн. 50 сот.; Фр. Майстер, Варшава 5 зол.; Степан Левинський, нотар в Підгайках склав на покриття шкід, спричинених листопадовими подіями квоту 50 зол. і кінце на таку саму квоту всіх нотарів і субститути-українців, як також о. шамб. Токара, мец. д-ра Стецюка, мец. д-ра Ловицького і інж. Корчизького в Підгайках.

— Прихилив природи. В останніх днях чергуються у нас приморозки, що запо-відують прихід зими з тепаними подуваннями, що кажуть забувати про кінець листопада. Попередніми роками в цей порі місто було не раз вже акриве білим покривалом. Зате в Еслайні, де повинно осміхатись найкраще осіннє сонце — тепер адарили несподі-вано морози і впади великі сніги. А в Нью Йорку та околиці три дні тому встало так тепло, що багато людей купалося в морі. Недурно живемо в добі революцій, диктатур, братерства народів і проектів розбродження!

— Особисті вісти. В політехніці Данигу осягнув диплом інженіра хемії п. Дамян Пеленський з Лисятич.

— Характеристичний заголовок. Най-більше популярний польський денник кра-ківський „Изюстровани Курер Подленни“ приносить такий заголовок у своїй пере-довній: „У десяти роковини висободжен-ня Львова з рук гайдамацьких“.

— Шангунства вічно ліквідуються. У кувельським повіті мала поліція перелови-ти велику шпигунську організацію, яку, як пишуть, „закладували“.

— Темна хроніка. З поліційних джерел львівська преса передала звістку, що в „Бригідках“ підготовляється план збірної утечі ув'язнених там комуністів, які мали в келіях свою головку управу та відозан і „же звязуючи на зразок уювонки жит-тя“ в ціл в'язниці, хотіли звідти втекти. — Асештували 57-літнього некоризального

столяря Болеслава Гжендзельського, що мав на совісті честоту ліччат-медолітків. — У жовківським повіті переловили бан-дитську шайку складену з 6 озброєних мушкет, які грабили мирних громадян. — У Кришині (Городок) збили уночі госпо-даря І. Ляха хтось з його сусідів, що мав з ним порухи. — На провінції поніс-лись в останніх днях дві жінки: 71-літня селянка Пастушківна у Зарі? (Зборів), коли прогнала процес, а Зайлер у Терно-полі, з причини досі нероз'ясненої.

— „Бергсон — одиннадцятий жид“. Львів-ська „Хвіля“ зазначає з нагоди призна-ня філософів Бергсона і нагороди Ноб-ля, що він є 11-м в черзі жидом зпоміж Ноблівських лауреатів. Перед Бергсоном такі жиди-жиди дістали нагороди а фізи-ки або хемії: Міхельсон, Ліпман, Ерліх, Балах, Карель Ассер, Вільштергер, Габер, Айхштайн і Фрэнк. Відомо, що Бергсона батько був емігрантом з Варшави, а його мати чистою кров'ю французівкою.

— Річні вісти. У Львові помер ви-значний журналіст 53-літній Гарольд Уай-амс, співробітник закордонного відділу „Таймса“, знавець справ європейського Сходу. — У Ганков виконали смертний присуд на 20 піратів, що ограбили паро-план „Шанс“. — Ім. міністр справед-ливости Кох-Велер, що обиди недоволю СРСР, видав книжку вражін з подорожі. — Ріка Міссісіпі знову повино наробила шкоди на 10 міль. доларів. — Італія андала святочну золоту медаль в честь пам'яті Амундсена та Гільбо. — Англійські вій-ськові винайшли новий газ, що проходить через протизмовні маски, але тільки при-голомнює. — У Софії відкрили організа-цію фальшивників америк. банкнотів; її головою був Санудинів, недавно виледе-ний зі Спол. Держав. — Недалеко Сах-алін пішов на дво японський пароплав „Нагасакі-Мару“ з пасажирами. — Ні-мечке місто Вісбаден заступити трамвай як невіддільний для міського руху автобу-сини. — Згорів франц. історичний замок з 15-го століття в департаменті Пуї де Дом, вартості 700.000 фр.

— Рекорди. В „Известіях“ читаємо: Рек-тором ленинградської академії мистецтв після довгих нарад вибрали... Вольтера. Особа цього вченого не має нічого спіль-ного зі зловим французьким письменни-ком-філософом, що давно помер, а відо-ма зова досі тим, що правувала в Вишній Раді Народного... Господарства. — Вибір Гувера змінив незвичайно рух на но-йорський біржі. Біржа після його вибору записала такий рекорд: 6,700,000 паперів різного роду перейшло з рух до рух на-протаві двох годин; цим побитий минуло-річний рекорд на 4 мільйони більше.

— 70-ліття Сальми Лягерфельд. Шведська письменниця, що дожила цими днями до гарного віку, не кидаючи пера, „мала щас-ливу руку“, коли брала як перша жінка нагороду Нобля. Після неї дві інші пись-менниці доступили такої честі. Найбіль-ше відомою її повістю є „Геста Берлінг“, запозичена в сюжеті з тої романтичної за-кутня Верілянда, де Лягерфельд уроди-лась і живе досі. До цієї жінки повістей належать „Дім Ліліенкронн“, „Ліпчарі Е-кебі“, „Шарльота Левенскільд“, „Мал-бак“ (хутір, де вона живе) і „Анна Сперд“. Окремий цикл складають релігійні сю-жети: „Легенди“, „Ерусалим“, „Бізань“, „Чудеса Антикриста“, окремі казки і по-віря минулого „Скарби Арне“, „Покидок“, „Королів Кунгегельс“. Крім того великий успіх мали повісті, де змальована глибо-на батьківська любов „Цісар Португа-лії“ і людського милосердя „Історія сім-ської хати“.

— Оригінальний проект. Норвеська спортова преса почала кампанію, щоб прислати цьогорічну мирову премію Ноб-ля не дипломатам і письменникам, а ко-мітетові міжнародної Олімпіади. Моти-вують вони свій проект тим, що спорт більше абліжує народи, ніж дипломатич-на діяльність.

— Інститут Пуанкаре. У Парижі відкри-ли Інститут імені великого математика Анрі Пуанкаре, що помер 1912 р. Тепері-шній президент Раймонд Пуанкаре, що був на святі відкриття як офіційний представ-ник уряду є тітним братом ученого і почав одночасно свою кар'єру як політик. Інститут заснований коштами америк. між-народного просвітнього товариства і франц. барона Ротшильда.

— Руїна в театрі Мерхольда. Переказа-лемо з „Комсомольської Прауди“: На засіданні колегії „Гавіскуства“ розбира-ли стан театру Мерхольда. Дефіцит за рік дістав до 125,000 карб. Пробі роблять у темних кутках і коридорах. Щодо неза-беки пожежі то театр знаходиться в стані загрози. Система організації зіпсована; ар-тистки вяркують на часту простуду. Пу-блліка сидить на виставах у плащах. Вен-тиляції нема. Фосе нема. Театр зялозе-ний. Театр не має означених фондів і ві-

якого кредиту. Щодня його облігають вірителі. Рішили жити закладів, щоб те-атр дістав допомогу 300.000 карб. для по-криття дефіциту, на відбудову і старі до-зв. Управі театру доручили негайно — „скоротити персонал“.

— Кіплінг вірить у зорі. На річній бен-кеті льондонського медичного товари-ства був присутній також Редьярд Кіп-лінг. Він зробив лікарям чималу несподі-ванку своєю промовою в обороні астрол-огії і давніх способів лікування. Автор „Книги джунглі“ дав такі аргументи: „300 літ тому жив у нас лікар-астролог. Микола Кольєппер, Трапльор, що зане-дужала служниця одного його товариша“. Лікар сказав, що це чула. Показали Кольєппера. Коли всі приготувались до відвіду, цей ситав, коли служниця роди-лась, і не оглядаючи її, сказав її гороскоп і прочитав у небесних знаках, що дівчина має значний міську. І він вилічив її. Своєю метою Кольєппер оснував на нерасход-ченні, що асесвіт, хоча мав багато супе-речностей, творить велику цінність і що доля людей занепа тісно з небесними знаками. Якби він вернувся тепер на зем-лю, то побачив би, що більшість того, в що він вірив уже здійснило і аписано в матеріальних формах. Метали перетворю-ються, припави теплота всім відома, а про бездротний телеграф і радіо Коль-єппер і не мріяв. Майже всі наукові від-криття Кольєппер передбачив 300 літ то-му. Хто зна, чи який сучасний лікарі кори-стувались гороскопами, то люди може менше зирали би“. Варто було бачити міни, які мали лікарі, слухачи таких мір-кувань шанованого письменника.

Театри.

Великий Міський Театр:
П'ятниця 23-го, г. 7-30 веч. „Тамара-лама“, оперета.
Субота 24-го, г. 3. поп. „Дзвоні“.
Субота 24-го, г. 7-30 веч. „Мадам Ба-терфляк“ зі Закарської.

Кіна.

„Аполло“: „Кохання та сльози Шо-лепа“.
„Лев“: „Отрута кохання“.
„Одза“: „Колі весна життя промо-вить“.
„Падло“: „Забала в кохання“.
„Фатаморган“: „Річир“.

Організація правників.

З'їзд кандидатів адвокатури з Гали-чини і Теш. Шлеска у Львові.

В дні 18. і 19. листопада 1928 р. від-був свій наради 2-гий з'їзд адвокатських кандидатів у Львові, в якому взяло участь 70 делегатів — між ними біли 10 українців. З'їзд отворив голова д-р Лихоброд. По святкових привітах — від-читано першого дня кілька рефератів, дуже річєвих.

Референти порушили болючі питання не лише учасників з'їзду, але також ці-лого адвокат. стану. Головно сплилися над двома питаннями: 1) переповнення адвокатів; 2) вільного переселювання адвокатів до інших діляниць Польщі. Гостро критиковано „проект уніфікації адвокатури Польщі“ — проф. Літавера, який запроваджує інституцію судових оборонців ізза недовостачі адвокатів, а ли-сту апікантів радить замкнути най-менше на 5 літ.

Порішено установити тарифи, нижче яких не повинні працювати кандидати в адвокатів, домогатися зниження оплат до Адвокат. Палат.

Другого дня вибрано нову Надвірну Раду, а головою її д-ра Лихоброда. Туди вийшов також з українців д-р Липиний. Привітано цілий ряд резолюцій і поріше-но видавати свій журнал. Настрію учас-ників з'їзду був дуже поважний.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Андрій Оленський. І знова зі терно-пільської шляхи загибелі ладі впаде жер-тва, якої бадьора постать з процесу 13-ми ще до тепер стоїть перед очима української суспільності. По скіченню гімназій поінійний як добровольць всту-пив у боєві ряди У. С. С., а влітку У. Г. А., де хоробро боровся до самого кінця. Після того а відвагом і самопо-свинто працював далі для здійснення національного ідеалу. По виході з тюр-ми зникнення його організм не втерпів і він розхрипався з нани на віки. Май-же його пам'яті остане між нами вічно, а ця нещасна зеня, якої криву осягнув покійний своїми муками і своєю кров'ю, нехай буде йому пером.

ТРАДИЦІЙНИЙ БІЛИЙ ТИЖДЕНЬ

МАГАЗИН БЛАВАТНИХ І СУКОННИХ ТОВАРІВ
Г. ГАНДЕЛЬМАН --- Львів, Леґіонів ч. 27.

уладжує також і цього року від дня 26 XI. до 4 XII. 1928 року т. зв. „БІЛИЙ ТИЖДЕНЬ“ ч. є —
ДЕШЕВУ ПРОДАЖУ ВСІЛЯКИХ МАТЕРІАЛІВ НА БІЛЛЯ, ПОСТІЛЬ І Т. П.,
по цінах значно — бо від 25% до 40% — нижчих від фабричних цін. Щоби дати можливість користати з цієї так рідко трапляючоїся
770 і коротко триваючої okazji, просить фірма о ласкаві численні відвідини магазину. — Добірний товар. — Великий вибір.

Петро Панкевич. Скарбник б-ви. Виконавчого Комітету Центральної Ради „Лугів“, голова „Лугу“ в Рудні, львівського повіту, мистецтв У. Г. А., працівник усіх українських товариств в Рудні, студент 4 року юридичного факультету в Рудні. Похований під будиночком для 23, листопада в год 2 першого в Рудні. В. П. П.

КАНДИДАТ нотаріальний в кількісній практикою пошукує посади від хараз — Зголошення до Адміністрації „Діла“ для Р. П. 954 3-3

ФОТОГРАФ Я. НУШЕВИЧ, вул. Вішневого Поля ч. 1. (біля Зеленої) Тел. 92 60. 951 3-7

МОДНИ бразилет-ки, також інші біжутерію поручає дешево Домбровські - Розважескі, Львів, (Готель Жорна), Тел. 27-29. 9581 29-7

НА РАТИ ОГО-МАНІ 55 зол. КАНАПКИ 55 зол., фотодени до розкладання 45 зол. — Фабрика Занс, вул. Липацька, ч. 132. 753 7-12

ЛУЖКО хоскине на рати 200 зол. На провінцію без поруш. — Фабрика Занс, в. Липацька ч. 132. 753 7-12

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше направлений у найбільшій годинничарській роботі Івана Зельтєрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репаратів прислати поштою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 121-7

ПІСТІНЬ: на продаж 11 моріа городу з одним мушкетом. — Зголошення тільки листові під адресою: П. Журовська, Львів, Богуславського 13. 949 2-5

Ширіть наш часопис!

Спеціаліст нехотує ледіа. серві і молуа

д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

412 Пересвітлення Рентгеном. 19-21

Д-р Володимир Бабій
зубний лікар,

Львів, вул. Гетманська 8.

(в домі Купецького Банку).

966 Число телефону 63-24. 1-1

ВСІ НЕДУГИ, можеш ви-лічити без ніяких ліків через відтиснення спини. Увільнений від натиску нерв, убиває бацилі і виганяє недугу; гостру недугу негайно, застарілу після якогось часу. Виязівки подає книжка „Про спинні хребти“ („Kregarstwo“). Висилає за присланих 5 зол. перерахунок, або чеком П. К. О. 153089 о. Павловскі, Обарінці, поч. Глубічон великий. 911 8-10

Ширіть наш часопис!

SUNLAJT

МИЛО

ВИПРОБУЙТЕ негайно мило Sunlajt! Воно різниться засадничо від всіляких інших родів мила. Покоує з успіхом а заразом небувало лагідне, найбільш опірний бруд. Виплачується 20.000 зол. кожному, хто небудо докаже нечистість мила Sunlajt. Мило Sunlajt є уживане не тільки до прання, але і до домашніх порядків.

P. St 2-21.

Lever Brothers Limited, Ancals.

Найліпше свідцтво.

Мило Sunlajt є найбільш розповсюдженим милом на земській кулі. — що є найліпшим доказом, яке вдоволення дає воно.

За упокій бл. п.
ЩУРОВСЬКОГО МИКОЛИ
сотника УГА, імя-проф. в Ротатині відправиться
БОГОСЛУЖЕННЯ
в 9-ту річницю смерті для 24 листопада ч. р. (субота) в год 8 ра-но в першій св. Юра. 1-1

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ за упокій душ бл. п.
Д-ра ТЕОФІЛА КОРМОША
відбудеться в першу річницю смерті, в понеділок, для 26 листопада, в год 8. рано в катедральній церкві в Перемислі.
Того самого дня, в год 2-30 по-подушні відбудеться перенесення тілених останків Пошійного до ро-динної гробниці. 1-1

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабінєвича на Волні.

Львівська
24/XI День і ніч.
25/XI Ой не ходи Гриню
26/XI Циганка Ала.
27/XI Запорожень за Дунаєм.
28/XI Вихрест.
29/XI Два злодії.

Ковель
30/XI Маруся Богуславна
1/XII Гейша.
2/XII Вий.
3/XII Барон Кізмель.
Камінь-Камінь
4/XII Маруся Богуславна
5/XII Гейша.
6/XII Барон Кізмель. 3-2

Як відгук похвальних починів Управ-лі і Персоналу Центросоюза у Львові складає управа і персонал П.С.К. в Ко-пичині 71 за. як однодневний зарібок на Різдву Школу.

Зп. п. Михайло Безник, управитель школи у Вроцкові п. Шимановіце над Просною зложив 30 за. на потреби Кружка Р. III в Копичині, за що сердечне Спасибі складає Старшина Кружка Р. III в Копичині. 1-1

Загальні Збори Академічного Хору „Бандурист“ відбудуться в понеділок 26 XI ч. р. в год. 19. в салі Академічного Дому, з наступним порядком: 1) Отво-рення Зборів. 2) Відчитання протоколу останніх Зборів. 3) Звіт уступного Виділу. 4) Удільнення абсолютної. 5) Ви-бір нового Виділу. 6) Внесені запити. — Львів, для 25. жовтня 1928. — За Виділ: Пашковський Т., голова, Кушнір Р., се-кретар 966 1-1

В дні 24 листопада в год. 9-30 по-відбудеться в локалі „Української Ве-сіль“ у Львові реферат судді Рака „Про суди праці і закони у зв'язку з ними“ (про робітників, працюючих умовою, обірни спори між різними і їх робітниками, між власниками реальностей і дозор-никами, то що). — Виділ Тов. Українських правників у Львові.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВІСЛІДИ ГОВОРЯТЬ!

що на найліпших шофарів вишко-тують тільки державно упованнені

Курси Самоходових Керманців
Н. Гайтлінгера

РІВНЕ — 13 Днів і 3. Львів, Зелена 7. 927 СТРИП — 3 мая 15. 4-3

Початок курсів 23 п. м. Вислимо щоденно. — Висилається проспекти і інформації.

За редакцію відповідає Василь Мудрий.

Видав Видавничою Спілкою „Діло“.

З друкарні Видавничою Спілкою „Діло“. Львів. Ринок ч. 10

НЕРВОЛЬ
Хаміка д-ра **ФРАНЦОЗА**, одинокій радикальний і випро-бований середник (натураліст) на
РЕВМАТИЗМ
колку з причини пере-студу, на постріл, іскрас і т. п.
Жалати в літниках. Жалати в літниках. Вибір і головня продаж.
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів, Коперника ч. 1.
870 6-2

Подільський Союз Кооператив в Тернополі оголошує
КОНКУРС
на директора, управителя організаційного відділу. Від кандидатів вимагані: ліпша фахова освіта, добра вимова, знання книго- і літературознавства та довша прак-тика при ПСК на самостійнім веденні організаційного відділу. Платня після умови. Подання удосвідченості вносити до дня 23. листопада ч. р. до ПСК. Тер-нополі, вул. Міцкевича ч. 11.
950 3-3 Надірна Рада ПСК.

Ширіть наш часопис!

Вже вийшов і продається по всіх книгарнях
КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ
„ДНІПРО“
НА 1929 РІК.
ЦІНА 3 ЗОЛ. — Заовлення просимо слати:
Українське Товариство Допомоги Емігрантам з України
Львів, вул. Руська ч. 3. III. пов. 2-3

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швдн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарня: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перестаріла рецепта.

Львів, 24. листопада 1928.

Центральний орган ендецького фюрерського шовінізму „Газета Варшавська“ приносить у 347 числі з дн. 22. листопада програмову статтю в справі „руської“ політики. Вона таке:

„Народовий“ табір не мав перед травнем 1926 р. виключного впливу на формування державної політики супроти „русів“ у Сх. Галичині (я ориг.: в Сх. Мало-польщі) — бо був тільки одним зі співзвучних формувань тієї політики. Це слід ствердити в іній правді, як також треба відперти творчості, немов би „народовий“ табір відкидав всяку примирюючу політику супроти „русів“. „Народовий“ табір відкидав тільки і відкидає всякий пакт, великий компроміс з табіром українського сепаратизму. Треба собі це ясно сказати, що тільки на розвалинах і то цілковитих розвалинах українського сепаратизму можлива примирююча (pojedlawcza) політика супроти „русів“ населення. Ясна річ, що для так наміченої асиміляційно-державної акції мусять повстати відповідні умовини. Першою підставовою умовиною є знищення українського сепаратизму, що має своє коріння в Берліні, що тішиться кожним доводженням Німеччини і журиться кожним успіхом Польщі, отже сепаратизму настреного до спільного роблення історії з Нім. і — саме проти Польщі. Щойно по знищенні українського сепаратизму можна буде йти спільну мову з „русинами“. Того спільною мовою буде оборона західної цивілізації і протиставлення впливам сходу“... „Однак боротьба зі східними впливами, без попереднього знищення українського сепаратизму, є безцільною. Український сепаратизм не дозволить не лише на агрутації при польській державній ідеї „русів“ елементів західної цивілізації, але навіть на те, щоб роль Польщі як охорони і забезпечення тієї цивілізації була тим елементом описана“.

Наведена програма ендецької політики супроти українського народу є свого роду зразковою. Таку програму ісповідують усі майже польські патріоти, зокрема ті, що живуть у Сх. Галичині, а які виховані саме на такій а не іншій програмі і для яких шовіністичне заціпеніння грає першу роль в політиці. До того треба ствердити, що ця програма і рівночасно ендецька рецепта на виличення Польщі від того боляка, що носить у польських шовіністів назву „українського сепаратизму“ чи „української партії“ не нова. Вона є тепер такою самою як була перед кількома місяцями, перед роком, перед п'яти, десяти і 25-ти літами. Отже рецепта ця дуже стара і надто вже перестаріла, бо навіть політична „медичина“ зробила в тій ділянці дуже поважні поступи.

Колиж ми наведемо за „Газетою Варшавською“ цю клясично-зразкову програму на знищення „українського сепаратизму“ то не на те, щоб полемізувати з її тезами і не на те, щоб входити в якунебудь дискусію зі сліпородженням польським націоналістичним шовінізмом, бо ні ми не зробимо чуда та не привернемо сліпим зору ні не потребуємо того, щоб ашехполяки думали про нас інакше як думають. Вони переконані, що своєю програмою забезпечать будучину теперішньої Польщі і не треба їм ні захитувати цього переконання ні відбирати віри в їхню місію.

Наведемо ми цю програму не тільки ендецького, але взагалі польського шовінізму на те, щоб на її маргі-

несі висловити кілька власних думок. Адже всяке прочитане чи прослухане слово будить рефлексії. Самозрозуміло, що виринають такі рефлексії і по прочитанні повної програми.

Отже весь український рух звучить польським націонал-шовінізмом „українським сепаратизмом“ або „українською партією“. Вони заодно твердять, що в Польщі нема українського народу, тільки „русів“ люд. Українці — це, на їх думку, партія, зложена з самої української інтелігенції. Знищити ту інтелігенцію значить знищити „український сепаратизм“. „Русів“ люд, як вони запевняють, є „добрий“, „любовний“ і т. д., а все лихо в інтелігенції. При цьому вони до тої міри засліплені в своїм твердженні, що навіть уся Українська Парламентарна Репрезентація вважають тільки репрезентанткою української інтелігенції, а не народу, дарма, що вибрав її народ і віддав на неї (при виборах до сойму і сенату) понад два мільйони голосів, дарма, що в тій репрезентації є й українські селяни, правдиві хлібороби з порепаними руками, що пішли до сойму прямо таки від плуга. Самозрозуміло, що як перед сором, трицять й десяти літами, так і нині польські шовіністи не хочуть знати (але фактично знають!), що вся українська інтелігенція звязана зі своїм народом не якимись штучними і не самими лише вільними племінними, але безпосередніми кривими звязками, бо вся вона походить з народу, бо кожний майже український інтелігент має селянську матір, селянина батька і селян братів та сестер. Тут мимоволі надувається питання, кому повірити і з ким піде український селянин: чи за своїм сином або рідним братом інтелігентом чи може за гербовим польським паном-землевласником?

Треба припускати, що і в польській шовіністичній ментальності є якась логіка. І вона мабуть наказує польським шовіністам прямувати до знищення української інтелігенції, що рівнозначне з нею із знищенням „українського сепаратизму“, на те, щоб в будучині не допустити взагалі до творення української інтелігенції. Коли проаналізувати польську шкільну політику, то прийдемо до висновку, що так воно насправді є. Але чи це вдасться, чи це доведе до чогонебудь? Це польська шовіністична утопія! Цю утопію беруться реалізувати ендецькі шовіністи дуже совісно і то не тільки в школі, але й поза школою. Відомі львівські події є яскравим показником цього. На вшехпольському вічу дня 15. п. м. дістала польська академічна молодь повне призначення від ендецьких батьків за погроми українських установ.

Польські шовіністи не хочуть знати і того, що український народ, тобто українське селянство і робітництво, мають свої, незвичайно сві-

жі національно-визвольні традиції, мають вони своїх національних героїв, мучеників і живих учасників кривавої боротьби. Все те вони негують і кажуть, як пос. Стронський у соймі, що „русів“ люд має не ті, але інші „вікові традиції“, бо традиції „вікового співжиття“ з Польщею, до речі кажучи традиції панщини, але цього пос. Стронський не знає, хоч знає навіть про те, що писав наш літописець Нестор.

Та вже найклясичнішим зразком нешанування традицій та святощів українського народу може послужити промова д-ра А. Новака-Пшигоцького, яку він виголосив на з'їзді польських „оборонців Львова“ дня 22. листопада у Львові. Він сказав між іншим:

„Передовсім слід ствердити, що не є правильною думкою, ворогами живо поширювана опінія, немовто ті бої (за Львів — Ред.) були якоюсь польсько-українською війною, чи тим більше польсько-руською. Ми завжди не боролися з „русів“ людом, який має спільну з усіма іншими „людьми“ (і) Річипосполитої багатокіткою, польську державну культуру і традиції, але з регулярними відділами австрійської армії, які під проводом Габсбургів були кинені чужим насильством на

БРЕХНІ.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 21. листопада 1928.

Треба бути справедливим: коли легенди грають у наших сусідів таку роль, що сягають в основу їх практичної політики, то й у нас ганяються вони на диких конях. Правда, вони не відносяться до життя і відносин поляків. Ми маємо над цими останніми ту висість, що знаємо їх, коли вони нас не знають. Знаємо їхню історію, їх письменство, їх громадські рухи в давнину і тепер, — знаємо їх психіку і їх ментальність тому, що знаємо їхні джерела. Зате ми гейби не аналіз самих себе! Бо інакше трудно пояснити ті легенди, які серед нас кружляють — про нас.

І так: В УНДО, чуємо нераз, є дві групи: одна „угодова“, друга „принципіальна“. В „Українському Клубі“ — два табори (а може і більше їх!) Наша політика, мовляв, „зигзакує“ і т. д. Довкола тих легенд іде вакхалія демагогічних пописів усіх наших „лівих“ (Господь один відає, чим і чому вони „ліві“) і для професійного менторства будь-якого монополіста українського націоналізму, спекуляційного на фаєрверкові успіхи серед молоді, дезорієнтованої і збитої з пантелику вічним торченням про „угодовство УНДО“! Чим нпр. радикали зі своїм соймовим клубом включно є менше угодовні, чим — поза пустою і для самих авторів інколи незрозумілою фразою — вони „лівіші“ від УНДО — про це мало хто думає. Фактом є, що

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР Юліяна Глушевського

Львів, вул. Городецька 97

приймає всякого рода футра до роботи по дешевих цінах. — Спеціаліст жіночих 967 пламів та галантерейних робіт. 2-4

Львів, щоб його здобути та віділати від відроджуючої польської держави“.

Отже не було в 1918 р. у Львові та під Львовом правильних відділів Української Галицької Армії, а були тільки „регулярні відділи австрійської армії“! Така „геніальна“ ментальність польських шовіністів може тільки розбавити навіть найбільшого ворога, але невиниста до такої розбавлюючої наївності розбудити не може. Але, але та клясична ментальність у перетравлюванні історичних подій та фактів заціпеніється безкритичній польській масі, яка й реагує на все так, як масі пристойно. Отже до чого воно йде? Які можуть бути жинва такої „безсторонної“ науки історії та такого щедрого поєсиву „національної терпимості“? Не те, очевидно, відповість теж аж... історія.

радикальні промови від першої своєї соймової заяви вічно кланяються польській „демократії“ і залицяються до її парламентарного представництва. Ось саме звідси польських газет принесе звістку про якісь переговори радикалів з ППС, переговори, які мають стати аступом до порозуміння двох „соціалістичних“ таборів двох народів. Не знаємо, чи це правда, але коли б і так було, то либонь мало хто назвав би це у нас угодовством, — це була б теж „принципіальна радикальна політика“. Наші ес-деки (дарма, що рахувати їх на пальцях, не стягаючи й чобіття) при кожній нагоді підкреслюють охочість до „порозуміння двох демократій“. У згаданих нещодавніх польських газетних вістках, що повідомляли про реституцію кривавої У. С. Д. Н., писалося виразно про „максимум“ і „мінімум“ її політ-програми, іншими словами, про перейняття нашими есдеками тактики трудівців із 1923-го року. Знову застерігаємося, що польські інформації для нас далеко не вірогідні, а проте, коли б вони в даному випадку були до фоти правдиві, то напевне ніхто українських есдеків не назве у нас угодовцями — але на „угодовстві“ УНДО буде даліше жируватися розперезана демагогія. А всі наші селя-робі й найліпші з лівих — комуністи! Адже вони тільки за зміну режиму борються, та за всадовлення на місце вчорашнього „П'єста“ чи нинішньої санакції — КПП, з цп. Домбалам, Сохачьким і іншими Конами на чолі. Це їх „принципіалізм“, що борються з „ундівською угодовщиною“...

Чим проявляється існування якихось різних груп в УНДО та Українському Клубі, цього теж трудно збагнути. Але легенда існує і її існування виправдує теж у великій мірі тих поляків, які лепечуть про нас легендарні фантазії. Бо якже вимагати від чужинаців б'я-

Pr. 5 7/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnym po wysłuchaniu Prokuratury przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisów z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 poz. 398 Druop. Nr. 45 dokonane dnia 17. listopada 1928. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo“ Nr. 258 z dnia 18. listopada 1928 z powodu, że umieszczono w tem czasopiśmie artykuł pod tyt. „Światło i-ho listopada“ od słów „Światło i-ho listopada“ do słów „i wijsłowi patruli“ zawierający w sobie znamiona występku z art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10. maja 1927 p. z. 399 Druop. Nr. 45. b) wydać po myśli przepisów z artykułu 77 cytowanego rozporządzenia nakaz dalszego rozporządzenia tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. Lwów, dnia 21. listopada 1928. r. Havel.

шого розуму й об'єктивності в наших справах, ніж мають його власні люди!

Щобільше: ми маємо раз у раз докази, що саме чужинці правильно оцінюють ситуацію там, де вона для деякого з нас неясна. Ніхто нпр. із польських послів ніколи не робить різниці поміж українськими посольськими клоубами, бо всі бачать, що на ділі жадних різниць нема, знаючи, що і спорадичні реверанси радикалів у бік польської зброї, це хіба їх піном дезінтересом без жадного практичного значіння. Коли в Галичині професіонали від політичного шантажу й демагогії мають відвагу базилити про угодовство УНДО, одностайний польський фронт бе в УНДО за його немирничість.

Інша річ — існування природної і зрозумілої різниці думок і різниці персональних темпераментів унутрі спільної організації. Чи існує організація у світі, де тих різниць немає?! Але утотожнювати такі різниці з існуванням різних „таборів“, може тільки політичний анальфебетизм або — цинізм, для якого найвигідніше гасло „далої грамотності“.

Одні наші „ліви“ та „принципіальні“ говорять про угодовство УНДО в піною на устах, інші з ехидно удаваним обуренням, інші знову зі соромливою тугою на дні серця: коби такі це УНДО раз уже угоду обиди! Збоку стоїть жінка одинок, які ремствують на УНДО й Український Клуб за те, що воно саме не робить „реальної політики“, утотожнюючи реальну українську політику в Польщі — з угодовством. Якелж це фальшування політичної термінології! Але це вже окрема тема.

Очевидно, що пересичення громадської атмосфери легендами має страшний наслідок. Бо згадані нами легенди, це просто брехні й побрехелки, штучною, сапюною злобою або глупотою підтримувані й роздувані до розмірів легенд. На брехні іде й брехню брехнею поганяє і поза брехнею вікниці і світа божого не бачить. Не бачить тих

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
одяги.

практичних наслідків, до яких ця система брехонь доводить. Зовсім не береться нпр. під увагу вражіння отих брехонь назовні, — у цьому наші люди точ-точ наслідують сусідів. Коли нпр. варшавський „Експрес Поранни“ подав 2. листопада кільометровий опис регулярних вуличних боїв у Львові і т. п. „райбергешіхтен“, і коли краківський „Курерок“ у довгезних передовицях авалармував світ, що у Львові непервний життя кожний смільчак, що голосно говорять по-польськи, бо панує там постійно український терор, то обом геніальним редакторам просвічувава одна лише мета: зворохобити проти українців польську публічну опінію і підлодити уряд. Але ось, статті ті пішли в світ і чужинець читав їх цілком інакше: „он, бісова душа, ці українці! Коли вони після століть польонізування Львова й останнього десятиліття таке виробляють, значить, це стихійна сила, що як Фенікс з попілу відроджується, і з нею треба нам рахуватися!“ І, здається, МСЗ (міністерство закорд. справ) не подякувало „Експресам“ і „Куреркам“ за їх патріотичний розмах. І нашим „лівним“ та „принципіальним“ редакторам серце з розкоші тає при кожній склеєній замітці про запроданість УНДО й Укр. Клубу. І нікому й крізь думку не майне, що їх громогласні статті ширять серед чужинців ілюзії про національну ідвілю в Польщі. Коли чужинець, що цікавиться українською проблемою (а в їх щораз більше) заведе розмову про опозиційність українців — їм з усмішкою тичнуть ті, кому це потрібно: це все, пане, ко-

медіа, — ось що вони самі про себе пишуть! Бачите — мовляв — яке угодове і смирне є УНДО, найсильніша укр. партія і найбільший соймовий клуб! І йде в світ пересвідчення про ідвілну згоду, якої і не турбують „трікі“, що їх не слід поважно трактувати!.. Чи це теж партійний інтерес демагогів чи особиста сатисфакція менторів? Аби тільки тріюмфувала брехня!

І. Кедрин.

Громадянина! Чому не став Ти ще досі членом Товариства „Прогрес“?

Крамарж проти українців.

Ненависть до українців засобом передвиборчої агітації.

Чехословацьчина астує нині у виборчий період. На черзі вибори до самоврядування. Тому всі чеські політичні партії виступили з програмними виборчими гаслами, а відповідальні лідери при цій нагоді виголошують на прилюдних зборах свої політичні „кред-а“ Д-р Крамарж, впливовий політик чеських буржуазних кол і претендент на примаса славянського світа не міг вдержатися, аби при цій нагоді не копнути українців. На виборчих зборах у головному місті Мораван — Берні, після звичайного славослов'я по адресі великої славянської Росії, він обрушився з ненавистю на тих зрадників славянства — українців, які так таки і не хочуть „слитися в великом русском море“. Ось дослівний переклад стенограми цього уступу промови д-ра Крамаржа:

Далеко — казкою вабляче село. Його найкраще видно з білого, білого шляху, що вибігає між поля з вулиці, із рухливого міста. Здовж річки широка долина, а за нею на межі серед поля саїтня, дика груша. Недалеко від неї виснувся ріг чатинного ліса, а при сільській дорозі похилилися верхи. За ними під солом'яними стріхами висікають білі стіни. Цілі ряди.

Це тільки горішний кінець, бо долішнього не видно. Зі школою та з вигоном сховався він у довгий ярузі.

...А там біля дороги хата, за нею загорода, а на горбі скриплячі ворота з низьким перелазом. За ними старі, розтріпані груші, що свої віття спирають наче перетомлені голови на почорнілі стріхи. Це його рідна хата!

Там його молодість росла.
Там в мрії убралася,
Відлуком щастя, ясних хвиль.
В його житті сміталася.

Село рідне! Скільки Федевих крусталеньких і неспорочних мрій до нього лине! Чи це весна, зима, або знову літо — до нього летить багато ясних споминів, які хіба однобожевілля, розпаленими кліщами зможе вирвати з мозку й усе на віки затерти чорною пам'яттю.

Нічого не може Федь забути, хоч літа йдуть наперед, а його думки копичуться горами та сильно морочать голову. Дорогої картини його Снятинки ніхто не в силі вирвати з його очей. І тоді ні, коли вони зовсім осліпнуть, а на їх місці буде тільки порожнє білмо. В безмежній розпущі витягнуться тоді його покорчені руки і будуть рватися за тим, чого вже очі не бачать.

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.
JOB
9-7

„Нема більшої небезпечки для Росії і Славянства(?) ніж українська питання в току пильної, як воно тепер починає утворюватися. Розуміється ніхто не буде сьогодні таким обидливим, щоби кваліфікувати політику старої царської Росії відносно малоросійщини, котра була найжорсткішою політикою, яку людина може собі уявити. Замість того, щоби вона дала волю малоросам, щоби вони мали свою літературу, свою мистецтво, що цілком їм вистарчило би, бо в інших відношеннях вони цілком вистарчили Росії, замість цього провадилося всякі утиски. Сьогоднішнє українство є чимсь іншим. Сьогоднішнє українство є особливим дитиною. Має багато батьків і між ними, як мені припадає на думку, є поляки(?), які в цей спосіб хотіли відлучити Росію за народничу і передвоєнну часті. Між батьками були також німці. Нині ми вже відкидаємо російську акцію (допомога еміграції — Б. Ш.), але український університет існує і далі. І маємо докази, що дух невивисли до Росії культивується в школах, які утримуються на гроші наших податників. Школи ці в переважній більшості славянського духа і не хотять, аби перед нами виринуло ще одне страшне славянське питання, тобто українське. Цього можуть бажати німці, цього можуть бажати поляки, цього наразі можливо бажать англійці, але цілком Бог, що цього не можемо і не сіємо бажати ми. Чи з нас не досить тих роздорів? Чи не досить пошматовані та наше тіло славянське? Чому у нас малороси не виховуються в славянських почуваннях? Це славянське почуття не може полагати на ненависті до Росії, як це роблять вони. Не дивуйтеся тому, що все це нас не може задовольняти, що не можемо ствердити, ніби в тому (натяк на політику Масарика-Бенеша — Б. Ш.) додаємо правдиву славянську політику. Це все випадає так, немов би у нас певні кола боялися того, що Росія буде великою та могутньою, а ми будемо маленькими...“

І далі д-р Крамарж продовжує клопотатися, аби та Росія була велика та простора, бо від такої Росії Чехословацьчина багато виграє. Як бачимо після д-ра Крамаржа правдиве славянське почуття укра-

І. КАЛІЧАК.

Снятинка.

(Мой Дорогий Матері!).

Так називається одне село... Воно від Федя так далеко, що найближчий сивоєривий не в силі завезти його туди перенести.

Тепер перед ним усе безкрай нічні тумани, а щоб їх перегнати, на це не хвилі, але довгого часу треба.

Федь хворий... Сивого коня у нього нема, однак думка його прошиває скорістю лисавки просторі тумани і хоч їх воно далеко, то вона таки лине до рідного села.

Далечин у віддалі, а в ній жемчугами одні тільки село міниться... Снятинка!

Стільки літ його не бачив, що якби вернувся, то в ньому молоді люди Федя вже й не пізнають.

Це село — начеб соромилося. У своїм невеличкім видолінку незаметно присіло так, як і багато інших у рідному краю. Вони всі майже на один лад зліпліні. Якже йому тужно за ним!

День іде за днем, а за ним інші... Федя здає повади недуга і вперто робить своє. Грудні в порошок розсипаються. Ураз зі сном і мелянхолія його огортає та так додолу тисне, що від того він цілий міниться. Очі стають стовпом, зіниці розширюються до білого краю та вперто дивляться перед себе в пустку. Нічого не каже, цілий дерев'яний, нікого не замічає і не знає, що кругом нього діється.

Дур голови чіпається, а за ним Федеві тяжко дати собі раду. Біля нього пусто і жалісно, як в темній,

з розбитою шибкою трупарні. Цілого до кости морозить.

У віддалі вже давно нічого не видно, хоча думки все наперед пруться і даремне розширюють його очі.

Якби це не так часто у нього бувало! Однак останніми часами стали у Федя дні далеко гірші. Навою дур його голову ломить, скіпає на всі сторони та наче довбнею грубо термосить. Вічно чогось не достає, конче чогось йому треба...

Буває йому так важко, що хоче положити голову на твердий ріг стола і з усієї сили заплакати гірко. Що голова болітиме, цього не замінити і не вчуже. Що з того, що твердий беріг буде втискатися щораз глибше у шкіру, а на голові зробиться червона смужка! Сльози, однак, не поплинуть, бо груди розпадаються, а плакати нема сили. — І ще більше буде в них давити, будуть корчитися, ціле нутро буде мліти, що аж ноги в колінах підкосяться...

Такі бувають хвилі. Це винна Федева божевільна думка, що вперто до села рветься. Хоч вона його стільки мучить, то все-ж таки дає йому на перепросини солодощі, по котрих він не вагається іще раз стільки терпіти.

Він не раз і не два назве нечутно рідне село. Повторює його назву замкненими очима, а провода та жадібно ловить при цій тільки йому зрозумілі, неясні звуки... Снятинка!

Перед стомлені очі присовуються живі, розкішні картини, що грою ясних барв удесятеро більше його, вдовольняють, ніж Річчоне або Порторозе!

А коли перед його очима буде пуста ніч, то на їх місце його ух жадібно ловитиме приглушений шум від ялиць, що поворочали кругом цвинтаря, в долині, під самими пустками. Той шум приваде сапюго Федя наведена до них своїм голосом, скаже під ними припасти на коліна і бити глибокі поклони. Від шуму тих ялиць пополотніле його лице кров подумам обійме, а цілим тілом пробіжить велика дрож, наче від електричної струї. Занімале серце заговорить подібним неспокоєм, як і колись в його молодості. Задрожить з чорної розпуки, що і її вже ніколи не найде. Пропала! На її місце осталися високі ялиці, що наче вітатри свічки повиростали довкола сільського цвинтаря. Вони глибоко вражали його своїм шумом і говорили до нього дивною, таємничою, тільки йому зрозумілою мовою...

А люди казали: божевільний.

Кров уже не товлаєся ковтами по Федевих висках, серце перестало підноситися до гори, але його очі дивилися завсіди бязко по вершках ялиць, що гоїдалися своїм шумом на всі сторони. Той могильний їх шум остався на віки Федеві, хоч його очі вже давно не бачать рідного села. Він надихався того шуму повними пригорщами за молоді, його уха повні того шуму до нині, у них він задеревів і закам'янів.

Сліпі очі, лотакла свідомість, не будуть уже ніколи нічого бачити. Однак шум ялиць, цвинтар і рідна його хата в Снятинці пригадуються йому навіть у хвилі його сну... Берно, 13. III. 1927.

„ОЛЬКА“

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ найтриваліші — найдешевші

Так виглядає оригінально опанувані значні таблетки **ASPIRIN**, середня у споживача болі.

Виспівайтеся безпартійних наслідків і інших ознак. До набутих у всіх аптеках.

мира Фройдера, інструктора П. С. К. у Косові. Відтак відбулася ревізія в самому повіті. Союз Кооператив. Одночасно майже паралельно ревізія в косівській „Бесіді“. Ревізія приходила і до „Гуцульського Мистецтва“, але відійшла в ніч і ревізія не проводилася. Була ще ревізія у п. Мих. Горбачова і в „Союзі Промисловців Гуцульщини“. — Численні ревізії проводились і по селах, м. ін. в Соколіні, Шатороці, Рясноці і т. д.

Долинщина.

В дні 9. п. м. відбулася ревізія в учительській Катерині в Якубові. Ревізія тривала 2 години. Забрали в неї таку „мобілізацію“ книжечку, як „Комментарі до програми Української Партії Нац. Роботи“. Крім того була ревізія у сел. Дмитра Думана. Як учительку, так і його питали за революціями і книжками. Не знайдено нічого.

Синіччина.

Дня 20. XI. перебрала синіччина поліція ревізію у п. Кісичака Юрія, інструктора кооператив-при „Нар. Торговлі“ в Синічі. При ревізії вилучили: „Шукачі брощі у пана“. В тій цілі переглянули приватну кореспонденцію, заглядали за образами і взагалі перетрясли цілу помешкання. Ревізія тривала більш як годину, одначе те ж саме нічого.

Новий політичний процес.

Розправа проти Платона Полотнюка й Івана Секева.

В сьомий 23. п. м. в год. 9.30 рано продовжується переслушування свідків. Сиди виповнена по береги. Зізнавання процесом більше помітні, як у вівторок.

Зізнавання свідків.

Св. Яосиф Будний, поліц. агент, незапрошений свідок, як арештував оба Полотнюки.

Св. Іван Кушник, поліц. агент, незапрошений. Зізнає, як і його попередник.

Св. Григорій Салевич, приват. 21-літ. студ. фіз., незапрошений (бо з арештованих і сидить у Станіславові). На питання оборони д-ра Шухевича, під яким замітом арештовано свідка, відповів, що за консьортіуму „Сурин“ (знайдено при його арештуванні 70 прим.). На питання про свідка відповів, що Полотнюка арештував в Акад. Домі і його правдоподібно припровадив до помешкання при вул. Палишин ч. 14. Полотнюк мешкав 7-8 днів, але тільки хворів. Збралася „доміна“ для товаришів і вийшов до мурів. Критичного для прийняття останній або Степанів або Полотнюка. В кожнім разі Пол. Полотнюка розбиравши що через них і його брешом до ліжка. Брат його те ж саме, а Полотнюк лежав уже в ліжку. По серіях свідок пробудився, але не бачив, чи хто втік з помешкання. Як засвідчено свідомо, Полотнюк іде був у нічоті. Не пригадує собі, чи Полотнюк цього вечора кудись заходив виходив. На питання прок. Протера

каже, що не пригадує собі, який час минав від останнього стрілу до часу заміщення свідка.

Св. Михайло Степанюк, літ. 23. студ. прив. гр.-кат. мешкає у Львові, неспрошений, що Полотнюка арештував в Акад. Домі. В часі розмови з ним довів, що він не має помешкання і тому сам запроваджував Полотнюка переспати на полиці в їх помешканні. Тут Полотнюк йому матеріал і Полотнюк хвилює там замешкав. На питання прок. Протера, чи міг прийти сам Полотнюк, відповів: Так. Господаря не було — за помешкання ніхто зі студентів не платив, а помешкання знав п. Звизинський студентом Гуманюком. Гук спростував також хвилює, але проте мешкав цілий місяць, а навіть дозволив спати на своїй ліжку, знаходячись свідомо. Гук говорив свідкові в імені, що вчезав його обличчя люди думали, що він злодій або агент поліції. Каже, що старість не дає йому посидіти в міліції. Критичного дня свідок вернувся ввечері до тат і застав уже Полотнюка. Полотнюк вийшов на ліжка мінут, але певно перш ніж перед 10 год. до тат. Спав разом зі свідком на ліжку Гуманюка. На відгук стріли св. пробудився і чув, як хтось тріснув дверми, але нікого вже не бачив. Озвонивши зі страху, по якимсь часі засвідчив свідомо і побачив, як раніше Гук кинувся на ліжку. Вийшов на ліжко і телефонічно закликав ратушкову станцію, а Салевич побіг на полицю. На питання про свідка каже, що в перший хвилину не звернув уваги на присутніх і тому не знає, чи Полотнюк був у кімнаті. Його неприємність замішувати, як уже вернувся від телефону. Не знає також, чи хто закрутував закрутку. На питання оборони д-ра Шухевича свідок каже, що з ним ніхто дуже легко можна дістати до мешкання через двері, які уміщені доземо (прямують). За цими дверми мали льохатори покладати дрова, отже тоді для ходили до навісних. На дальші питання оборони, чи і коли св. займався свідомо паприки на підлозі, каже, що по приході поліції (Тут приходять до гострої перепалки між прокурором і оборонцем д-ром Шухевичем). Один злють від дверей був зломаний і лежав у шухляді з другим підлим. По переведенні свідка поліція цей підлім кинув на бік. На питання д-ра Старосольського відповів, що св. св. Полотнюком головами один в одну сторону, а другий в другу. — При дальшій свідомості питань оборонцем д-ром Старосольським приходять до свідка вже між ним і прокурором. Проте ухвалили одно питання оборони.

Св. Ярослав Карпинець, студ. політ. гр.-кат. мешкає у Львові, запрошений. Зізнає, що в критичні дні розмовляв з Полотнюком по телефону, по виході в бібліотеку. Говорив собі на приватні теми. Перед арештуванням Полотнюка свідок стріляв його збоку на політехніці. Полотнюка ще знає з гімназії.

Св. Марія Кульчицька, замужня, літ. 30. гр.-кат. запрошена. Зізнає, що з неї мешкав Полотнюк з дитим і березні 1928 р. на прохання самого Полотнюка св. не хотіла його прийняти на помешкання, бо не знала його. І лише за встановленням М. Палайши, що це бідний студент, який учить до мурів, свідок прийняла Полотнюка. І Секев ніколи не приходив прохати за оба. Полотнюком до неї. На питання обор. д-ра Старос., каже, що оба. Полотнюк учився цілими днями. Не згадувала його тому, що лежала хвора і думала, що оба. Полотнюк скоро впровадиться, як він сам про це згадував.

Св. Марія Антошик, літ. 18. гр.-кат. селянського записана. Зізнає, що оба. Полотнюк жили у неї в хаті, що-би втік до мурів. м. ін. підручник польської літератури й інші, яких собі не пригадує.

Відчитування актів.

Після переслушування тих свідків відчитано акти поліції, писемні і візанти Кульчицького, протокол судово-лікарської комісії і протокол секції тіла Гука. По 20-хвилинній перерві відчитано статтю „Сурин“, органу УВО, в якій УВО виражає підтримку, що задала приказати провадителя Гука.

Відтак оборонця д-р Шухевич поставив цілу низку запитань, яким спростував прок. Протера. Трибунал по нараді не внісши відкриття як „неістинне“ і далі розправа другорядні.

Питання до лави присяжних.

При цій президиум постановив чотири питання судам присяжних такого змісту:

Чи винен оба. П. Полотнюк, 1) що прок. 1927 і в початку 1928 р. у Львові та інших місцевостях як активний член УВО працював над відірванням західно-українських земель від Польщі? 2) що з дні 20. листопада 1927 р. у Львові при організації інших злочинів з доручення УВО віддав у підступний спосіб військостріляв до свідка Гука і причинився в цей спосіб до смерті Гука?

Чи винен оба. І. Секев, 3) що знаючи про злочинну діяльність оба. П. Полотнюка, не дав про нього властям (поліції)? 4) що, переховуючи оба. П. Полотнюка, утруднював поліції його відаряття?

Прокуратор постановив ще два питання від себе. Друге питання вкривав обор. д-р Шухевич не неправдиве, а трибунал по нараді відкинув внісений оборонця, щоб перетвердити це питання і стигнуло оба питання в одно: 5) Чи винен оба. П. Полотнюк, що вночі з 19. на 20. листопада свідомо (знаменно) не закрутив закрутки від дверей, котрими увійшли свідомо свідомі, а якби він закрутив і причинився до смерті Гука?

На тому нинішню розправу покінчено. Завтра говоритиме прокуратор і оба оборонці, а потім прис. судді підуть на нараду. Присуд сподіваний коло 2 год. поночі.

„Прогресс“ — це єдиний найкращий партійний українського духа. Вона єдина введе нас усіх на шлях правди долі — на сонячний шлях.

Ріжні вісти.

СОІМ.

Під кінець засідання союму 23. листопада пос. Пасецький (ББ) зголосив внесення, щоб проект закона, що змінив приписи в справі уласності б. чинішників і арендаторів у с. козівцях, тому, що зголомшено поправки, відклатити назад до комісії для розгляду. В голосуванні за тим внесенням зайнявся лише ББ., тому воно апако. Після ББ грамільно вийшли зі сали. Після прем'єр виступав урядові поправки, щоб на місце сали „національні або релігійні обмеження“ помістити слова „обмеження зверхності проти поляків“. Представники клубів нац. меншин, заявили, що за уряд поправки не будуть голосувати, також справоздавсь комісії пос. Капінський (ППС) зайнявся проти поправок. Марш. Дашинський відложив голосування на кінець засідання.

(Дискусія, яка витягалася над розглядом новел до закону про надання на власність землі на окраїнах договореним державам, має свою історію. Новели постановляли захищати до довголітніх державних тин, котрі на окраїнах за царських часів з огляду на обмеження мусіли набувати земельні послістості під чужим іменем. Отже проект новел, який касує ці нац. обмеження говорив перш за все про поляків.)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Сеймова бюджетова комісія вичала 23. листопада дискусією над бюджетом міністерства внутрішніх справ. Справоздавсь пос. Подженик зазначив, що доходи міністерства як справ, предбачені на 16,700.000 зол., а видатки звичайні та надзвичайні на 233 міль. зол.

АНГЛ. КОРОЛЬ ХОРИЯ.

В зв'язі з дуже поважним станом здоров'я англ. короля Юрія, кн. Велі, який подорожував по с. Африці, відвідав телеграфічно до короля батька. Виявляється, що запалення легенів короля поширюється.

ЗЕМЕТРУС У РОМУНІ.

23. листопада відчув в Букаресті сильний землетрус. Землетрусові товаришні піддалися гук.

РИНОК Ч. 35.

біля „Народної Торговлі“.

БЛІДНИЦЮ недовроєність усуває дієве зміцнююче, вживаючи, побуджує апетит, неощадний середня для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофорського, вино хіміко-виправлене на еспанській маляді. До набутих у всіх аптеках і дрогеріях. Ціна за фл. 4.25 зол., літ. 2.40. У власних інтересах виражає М-ра Кшиштофорського вино ліково-заливає. Laboratorium chem. farm. M. Kzyzstoforski, Tarnów. 12-2-774

СТАН ОБЛОГІ В БОЛГАРІ?

Болгарська рада мін. займалася діяльністю македонського комітету. Постановили з огляду на терор цієї організації приновлювати всякогоштрші засоби. Можливо, що проголосять стан облоги.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Krajowy wygób.

Читаю і чую, де не загляну, куди не поступлюсь:

„Купуй тільки wygób krajowy!“ Читаю, чую і розумію. Аліне держава, яка не має власного промислу, не може дого промислати на божі свіді, хочби вола побилла не тільки абунтованих ханів, але й орди самого Дикінгістана.

Тому то останніми часами такий „претес“ у цілій Польщі: „Zanim kupisz cokolwiek, oglądnij wygób krajowy!“

Я посвятив одно пополудне і пішов оглядати.

Крамниця канцелярського приладдя.

На горі велика табличка „Zanim kupisz...“ а під нею: „Hardmuth et Co“, „Penkala“, „Koh-i-noor“, „Pelikan-Tinte“, „prawdziwy amerykański“ Wattermann і т. п.

Га! — думаю собі — може під твій огляд краєвий промисл ще дуже недоврозинений, піду по інших крамницях.

Крамниця з порцеляною.

На горі великий напис: „Zanim kupisz...“ а під сподом троти менші написи: „Zagraniczna porcelana“, „Wiedeński wygób...“ Прага, Відень, Венеція, Берлін і в самім куточку... Пацімів.

Може — думаю — і тут ще воно не дозріє налажене. Піду до інде.

„Ганрило Моцарт“ — найбільший склад одні, азуття і приладдя до тозаста.

Знову афім „Zanim kupisz...“ Тут наредшті зможу виконати другу половину патріотичного задляку: „Oglądnij wygób krajowy!“

Оглядаю: Червоний „Bally“ зі Швайцарії, жешта Perpet'a, Бог зна звідки, британ „Solingen“, дістали з Америки, а сукна оргінальні англійські. Деж прасці виробі?! Баудить моя краєве око, пищить краєвий патріотизм. Нарешті вишукує: У кутку явсь непоказна напощка і на ній напис: „Wygób krajowy!“

Іду до середини і, тримаючись засад всіх галицьких націоналістів, говорю по польськи:

— Proszę mi dać tę szerszą „krajowego wygób“!

Послужник подивився на мене спершу як на дурника, а потім — оглянувши мій плас — сумно усміхнувся.

— Ja rozumiem... Pan chciałby coś bardzo taniego. Ale to się panu tylko tak wydaje. Ta szersza, to jest ostatnie dranie! Za parę tygodni aszma z niej będzie. Ja radzę panu wziąć angielski towar. Prawda, trochę drożej, ale to jest coś!...

— W takim razie proszę pan wywieźć ten afisz „Zanim kupisz...“!

— Dziwne, że pan nie rozumie. Dla poręczenia przemyśle krajowego... Во, о не му.

Тут почав мене перехоувати, що значить краєвий промисл для держави, для нації, для купця і кожного громадянина. Але я вже не дослухав до ніяк, бо побачив на вулиці щось цікавішого.

Саме біля крамниці спинилось авто, обішане великими афішами „Zanim kupisz“, а якийсь панок виголосив, що працює аполлогію в обороні краєвого промислу.

Галактіон Чіпка

Добро „Прогресс“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

ПО ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ

Дивани, Черати, Хідники, Кили, Накидки, Портієри килим. Фіранки, Матерії мебл., Коши і т. п.

І НА ДОГІДНИХ УСЛІВЯХ ПЕРУЧАС ФІРМА
Д. ЕНГЛЕНДЕР, — ЛЬВІВ, РИНОК 8
Матерії мебл., Коши і т. п.

892 2—13

На допомогу політичним в'язням.

По відомих львівських подіях очевидно, що досі не української академічної мови поза тюрми не вжито. Важке тюремне життя і тюремний хліб можуть показати надшарпаним людям молодий організм та відірвати не одному учасникові цього лахоліття здоров'я на ціле життя. Тому обов'язком української громади покласти про те, щоб наші молоді політичні в'язні віддали опові тюрми все те, що необхідно для збереження їх здоров'я і підтримки їхніх моральних настроїв.

У Львові існує Комітет Допомоги Політичним В'язням, але він не розпорядився ні відповідними фондами ні матеріальними засобами, які міг би зужити на допомогу такому потужному числу арештованих. Досі робив він усе, що міг, при допомозі тих засобів, які зібрав серед львівських громадян. Та цього за мало. Цілий тиждень край і вся українська громада мусить відчувати загрозу, що надалі наших молодих в'язнів та зложити негайно поважний фонд на допомогу тим нещасним. Для наших в'язнів треба харчу, теплого одягу і постелі та книжок. Усім тим заохотити їх Комітет Допомоги Політичним В'язням, якщо його працю в тому напрямі підтримати ціле українське громадянство громадськими жертвами. А що воно не зробить, а це назі ніхто не сумнівається. Грошові датки треба слати до Т-ва „Вісник“ у Львові, вул. Руська ч. 20, з визначним зазначенням: на Фонд Допомоги Політичним В'язням.

НОВИНКИ

Заявляти „Неділі“. Редакція Ілюстрованого тижневика „Неділя“ просить нас повідомити читачів „Неділі“, що 13-те її число зайняло львівське староство громадське. Тому то цього числа рекламувати не треба. Чергова 14-те число „Неділі“ вийде з друку у вівторок в подвійному об'ємі.

Воводин матимуть право видавати пільгові пашпорти. Монітор Польскі! з 23 листопада посилає розпорядок міністра справ Складковського, на основі якого признається якому уразованню при видаванні пільгових пашпортів. У будучий пільгові пашпорти в наукових і суспільних сферах, на міжнародні збори, візани, спортивні змагання видаватимуться безплатно на основі рішення воеводи. Воводин матимуть теж видавати безплатно пашпорти у виняткових випадках на власну руку, хоч патент не могоме сплатити всіх законних постанов. Воводин рідитимуть також при видаванні кількарядових пашпортів.

Львівська хроніка. 10-літній Шмидт Пйотр, замаршівський громадянин, так захопився цирком, що дістав від нього дозвіл спробувати свого таланту під орудою мандрівного акробата Ценжара. Коли дістав від нього 6 дол. за перший виступ, зкурнував з ними гринами до цирку в Перемишлі і аж поліція його відвезла. Ось і єдиний дещо різкий факт під пересічної „сенсативної“ хроніки львівського життя, що складається з крадіжок і вкрадіжок, автомобільних катастроф, самовбивств і діяльності різного роду хитрощів, що хотять жити легким і чужим коштом.

Бандитизм. У Мостках Великих невідомі злочинці вбили сохиною в ділі Ст. Савицького, а в хаті його жінку Еву. — У селі Футон (Ришів) бандити ограбили госп. Ріжену, застріляв його, коли цей заганяв його. — У Ганчарах біля Львова бандити ограбили господаря Гордеченка з 44 дол. і наказали йому мовчати під загрозою пострілу.

Катастрофи й нещастя. На дні Прого-Зноєво при зударі двох поїздів загинуло 3 особи; 30 ранилих. — У Львові (Франція) та околиці поширюється тиф. — У Страсбургу кільканадцять робітників небезпечно попарених паливою стали. — На міжсільських летушків зійшли в Мітцель (Півн. Америка) пожежа знищила літати на мільйон дол.

Українка. У „Прагер Прессе“ в ч. 324 наведено у відділі „Література“ таку замітку про збірку оповідань М. Рудницького „Нагода й пригода“. „Дев'ять любовних історій“ так окреслив свою першу збірку оповідань львівський літературний критик Михайло Рудницький, порівнявши її своєю майже 10-літню працю читання та оцінювання чужих літературних творів. Ці любовні історії проходять у Берліні, Львові, Києві та Парижі, а їх герої є українці, але більшість студенти та

„Prives Storkmark Tea“

марки „БУЗЬОК“

с знаменитий в смаку і ароматі. Найліпші якості ч. 15. і 20. — як також бляшанки. 899 1—4

інтелігенти. У протилежності до освіченої традиції української оповідачів літератури, що під безстрастним ілюзієм пробує переплутувати національні, соціальні і інші „люди“ (ідеї, Рудницький поставив собі єдиною метою — розважити читача дотепом, не враховуючи його почування доброго смаку. Незалежно від форми, яка могла би бути більше задоволення, ці любовні історії поділяють смаку та спільне традиції, імена осіб, адже, в більшості випадків заповнена з дійсного життя: гостро зарисовані дієві особи виступають виразно на добре змальованих тлі, а колір своєрідного середовища ніде не замаскував. Замість твору „любовних історій“, якого можна було сподіватися від критика літератури, Рудницький дає нам зразки повсюдності новелістики, які могли би повзати і в інших літературних середовищах.

Герман Судерман — один з найопукливіших німецьких письменників старшого покоління помер у 72 р. життя, в берлінській санаторії, на запаленні легень. Він був сином сільського арендатора в околиці Мендена, а його родина має голландське коріння. Почав він свою життєву кар'єру з антикварського промислу, студіюючи в університеті в Кенігсбергу. Там швидко перейшов до публіцистики і був редактором „Райхсблату“, де почав поміщати свої перші оповідання. Його перша книжка вийшла в 1887 р. а „Оповідання в сутінках“. За нею пішли „Кума Журба“ (як український переклад О. Маковця, друкований ще перед війною у фельетонних львівських „Народній Часописі“) і „Брати та сестри“. Перша повість мала такий же великий успіх як і перша драма „Честь“. Судерман здобув собі славу та майже головне своїми песнями „Білі метелики“, „Морітурі“, „Огні Іванової ночі“, „Шість в куточку“, „Камінь та камінь“, „Кінець Соломи“, „Добра слава“, „Висше життя“, „Батьківщина“, „Закаїчаний чоловік“, „Посвячений пам'яті“. Крім цього чималий успіх мали його повісті „Котича владка“, „Було це...“, „Висока пісня“, „Бездурний професор“, „Жінка Стефана Тромгольта“ і остання (написана до перекладу) „Пурцельхен“. Літературної ваги праці Судермана присвячено окремий фельєтон.

Рішні пісткі. Виставка фашизму, організована з нагоди 10-ліття заснування партії, буде перенесена на розпорядок Муссоліні з Мілана в Рим, її відчинять 29 березня 1929 р. — „Велет ам Монтан“ потверджує замітку, що син Вільгельма Айтель-Фрідріх оженився з багатомільйонеркою, удовою оперового артиста Шварца. — У Лагере помер один із чільних провідників Індуського націоналізму Лалл-Лаллент-Рай. — Дочка Шалліна вийшла в Парижі заміж за хеміка Данила Гардієра. Шалліна прийшла спеціально на весілля з Лондону. — У Берліні, в церкву Буша пригортають вдовину з життя Распутіна; його дошку гратиме його власна дочка. — Життя в Парижі полорошало за місяць на 4 пункти, а в відношенні до 1914 року як 548 до 100. На провінції: у Марсєлі, Ліжоні та Бордо ще дорожче. — Етна припинила свій вибух; на полях у проміжні кількох кілометрів від вулкану осідав чорний попіл, що паде ще з густих клубів диму.

Рекорди. У римській сенаті виникло питання про пам'яті Наполеона на острові Ельби, з такої нагоди: віля Сан-Мартіно, де колись жив імператор, перемиєна її теперішнім власником на обору. — У Празі осудили товариство, якого членами є люди, що називаються „Новик“. Покинуто їх 11.680 разом з чужинцями, а головною цілю „родимі“ організації є проф. техніки у Празі. — Якийсь робітник у Берліні повісився з розпущи, що його жінка обстригла собі волосся. — Згідно з японським народним переказом найкраще женитись напроміж 6 тижнів, що йдуть після коронації імператора; в останніх двох тижнях часло подружжя подвоюється у порівнянні з нормальною цифрою. — Франц. летун Лемонієн падаючи з висоти 9200 метрів, зміг на 1500 м від землі заволодіти літаном і спокійно злізати. — Прокуратором при ленінградській суді призначили жінку, І. С. Голубову, що була в політичній уразі червоної армії і не має ніяких промислових студій.

Військово священник-фашиста. У Навсі вбили потімлі абата Чезаре Каравалосі. Коли саужники на згук трьох вистріків прибігли до кімнати, Каравалосі лежав мертвим, а вкучували не було. Каравалосі підрачував запали з фашистівською організацією, розгортав у Франції. Кілька місяців тому невідомо рухав планів його двері чорним — вистом. Служення не хотів узяти на увагу про остогу. Він в 72-ого жертвою фашизму у Франції. У обставі підозрівали Анджелі Бартоломео, якого арештували.

Епірко Чеккетті. Це їм небагато каже в нас, де не було досі великого театру з великим балетом і не було покоління танцюрок, що вчать цього незеткого і дорогого мистецтва. Зате його знали бундні громадяни російської держави і ті всі мисли, що захоплювалися мистецтвом петербурзьких балетів. Чеккетті був одним з учителів балету Даріана. Тепер він помер у міланській „Ла Скала“, підчас ляхів у балетній школі, де колись дебютував. Мав він 78 літ; уродився в родині талановитих іхоні у Римі, а родичів талановитих. Пізніше ввійшов у склад петербурзького балету із ним обіхав увесь світ як один з його вчителів.

Жертва пережого. В 2-й год. воїм зустріли париської поліції за вулиці Монж старшого добродія, що подовав об'їзти на божественного, як на яного. Він швидко серединою вулиці і повертав до себе на вулицю: „300 франків на перший заїзд, 200 на другий“. Свідчили, що він називається Станіслав Фужієвський і програв на перегонах усе, до останнього цента і після цього зійшов з вулиці.

Театри.

Великий Миський Театр:
Субота 24-го, г. 3. попол. „Давид“.
Субота 24-го, г. 7-30 веч. „Малах Батерфлях“ зі Зморським.
Неділя 25-го, г. 3. попол. „Церковна мист“.
Неділя 25-го, г. 7-30 веч. „Тамна дама“, оперетта.
Понеділок 26-го, г. 7-30 веч. „Милосердя“ (20% знижки).

Кіна.

„Аполло“: „Кохання та сльози Шопена“.
„Лей“: „Отрута кохання“.
„Одза“: „Коли весна життя промовить“.
„Пальє“: „Забави в кохання“.
„Фатаморганна“: „Рішера“.

Жертви політичних в'язнів.

Важке матеріальне положення „Рідної Школи“ побільшило наданні листопадові події.

В українських школах „Рідної Школи“ у Львові поновляються лізна, понижена обстановка. Вчителі вчать у голоді й холоді, без плати вже другий місяць. Перед „Рідною Школою“ стоїть надзвичайно важке завдання.

На записки Головної Управи відгукнувшись поодинокі особи й Товариства з датками, щоб збільшувати фінансову кризу „Рідної Школи“.

В запущену жертву, що впадала, є дві, що певне зворушать совість навіть найтвердіших, найнедоступніших благородних поривам громадян і громадинок. Дня 19 листопада в р. переслали на ратунок „Рідної Школи“ українські політичні в'язні з Бригідок у Львові наоту 20 зол., а українські політичні в'язні Карного Заведення в Дрогобичі наоту 16 зол.

Цей аносов ідейний почин наших політичних в'язнів певно зворушить громадське совість тих українських громадян і устанав, що досі байдуже відносився до „Рідної Школи“. Нехайже не буде ні одної української організації, ні одної української установи, яка не приєднала названій організації на ратунок „Рідної Школи“. Зробіть це негайно, щоб Ваша совість була чиста, що сповнила свої обов'язки!

Ві всі, що користувалися золотом свабодою йдуть за гарним прикладом тих, що томилися в вірні тюремних мурах. Бо вони найкраще арозуміли ту „дугу правду“, що в рідній шкоті наших в'язнів єсть!

Дописи.

ЛЮБІН. (Жінки. — Суботини. — Церковний Комітет). П. сенаторів Кнєзівська, використавши з праху до Луцька на сент. „Просвіти“, відбула (дня 19 листопада) другу нараду з візитацією у справі його організації. Після цього роботи має вести організаційний комітет з трьох панів. — У раді місцевої „Просвіти“ виникла думка влаштувати літературно-виставні „суботини“, з читанням рефератів, спогадів, власних творів і т. д. — Дня 19 листопада відбулася чергова засідання „першого комітету“, в якому взяли участь представники Волин. Холмщини й Полісся. — Організаційні збори „Сільського Господаря“ відбулися дня 2 грудня. З огляду на особливий ухвалі місцевого життя й бран економічних організацій, які були у силі дати їй належну матеріальну підтримку, в організаторів постала думка про необхідність з метою самопідтримки, створення при фідії докохових підприємств, зв'язаних з аграрнотуристичною роботою. Спостережан.

Громадяни! Приготувалися до відповідного відсвяткування 60-літнього ювілею „Просвіти“ та причинімося всі гідним нас ювілейним подарунком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матері.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ПЕТРО ПАНКЕВИЧ.

Життєвий короткий адаласяб на око. Помер студент IV. року медицини, літ 26. Син селянина в Рудні. Одначе померлий так молодий Панкевич був уже визначним народним робітником.

Розшид Австрії в листопаді 1918 р. застав його як 16-літнього ученика в VI-й гімн. класі у Львові. Взяв кріс у руки і пішов враз з іншими на війну. Юнава у Львові, а потім на відтинку Зинаи Вода-Рудно. Певно не анав добре ні муштри ні кріс, але сповнити свій обов'язок треба було. Відтак полон і 8-місячна пелюла в Домбю. По повероті з Домбю кічав гімназію та хоче бути лікарем. Грудня кодуго. Нічого діяного. Приходилося щодня їхати з Рудна влізати до школи до Львова, а потім вечером вертати додому і вчитись. І скопала його смерть в 26-ім році життя.

В нинішніх часах серед студентства — це була людина просто незвичайна. Це студент, так сплатив, старої дати, який був перехований, що кожну віслю хвилю треба віддати праці в організації народу. Його рідне село нині чи не найкраще організоване з усіх сіл львівського повіту. Село з випаленим населенням, українці навіть у меншості. Але він як молодий студент закладає в 1925 р. „Луг“, де вибирають його заст. головою, а потім головою. Хто з львовян, які бувають на Луговах Сянтах у Львові, не пригадає собі найкраще адисциплінованого „Луга“! От тоді пригадає собі і строгого команданта цього „Луга“, Петра Панкевича. Сміло можна сказати, що „Луг“ у Рудні — це був найкраще адисциплінований і зелений „Луг“ у краю. Це була перша чета Луговиць у краю, яку всі інші „Луги“ хотіли наслідувати і наслідували.

На Луговах Зізд 8. грудня 1926 р. Зізд вибрав його як голову найкращого „Луга“ до Лугової Централі. Виконавчого Комітету Центральної Ради Луїв. У Луговій Централі був він скербісним. І річ дивна серед нинішньої нашої молоді. Коли нині у Львові живе певно більше як 1000 українських студентів, яких при якійшоденній, твердій національній роботі не видно, то Панкевич, Ізучи цілий потігом до Львова, в пещері або і в нечі вертичоні наезд до Рудна, всім таки знаходив час, щоб сповнити найважливіше наложення на нього обов'язок скербісника Лугової Централі, а крім цього на кожний поклик йдти на другий курс в країю і там учини дурного на пожежних мизан. Як далеко ця людина відбігла від загаяу студентства!

Поза Луговою Організацією працював він теж у надії „Медичної Громади“, був теж душем всіх українських товариств у своєму рідному селі, був провідні „оміцлого села. Бул теж лікарем на всі хвороби Рудні, а пожежники і львівського повіту. Нині Рудно має всі товариства, які повинні бути в селі і які надають вигідні ділові селу. А до того Рудно з українським мешанством має знадків його праці вітати українця і майже цілу громадську раду українську. І при виборах до союму Рудно було найкраще організоване.

Замовлення приймає НАРОДНА ТОРГОВЛЯ у ЛЬВОВІ.

Найуспішнішою Реклямою — це доброта товару!
А. ПЯСЕЦКІ А. С. Фабрика чоколяди і цукрів, Краків
Запевнює своїм консументам гаранційно чистий товар (без ніяких домішок), тому поручає: десерову чоколяду молочну, сметанкову, великий вибір чоколядок і цукрів в прекрасних коробках.

Мабуть ніхто не заступить пок. Панкенича в його праці, особливо в Р. дні. А наче диний знак, майже рівночасно зі смертю Петра Панкенича, львівське старство завісило в діяльності і „Луга“ у Рудні за мимому протидержавку демонстрацію 1. листопада ц. р. Оттак зійшов у могилу один з тих, що не в молодечих мріях, а у праці й посвяті шукав рашої долі для свого народу. — Н. Й. П.

о. Богдан Дорожинський, ж. адміністратор Луканії нинішньої, рукополож. 1928 р. помер 19. XI. 1928 р. в 26 році життя. Як молодий священик пішов між селянськими стріхами сповняти свій душпастирський і громадянський обов'язок. Та ладірна праця підірвала ого слабе здоров'я і він передчасно, у розквіті життя зійшов у могилу. Похорони відбулися дня 22. XI. ц. р. в Луканії нинішній при численній участі духовенства і непрохідній масі народу. В. — П.

Ольга Рудовичева, жона катехита й професора держ. семінарії учит. за-осмотрена найск. Тайнами упокоїлася дня 23. листопада 1928 р. в 56 році життя. Похорон відбувся в понеділок дня 26 листопада о 2 год. пополудні в лому при вул. Театральній 3. на Личаківське кладовище, на який запрошують Родину й побожних християн опечалених муж і син. 977 1-1

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича на Волині.

Любомль
23/XI Ой не ходи Грицю
26/XI Циганка Аза.
27/XI Запорожець за Дунаєм.
28/XI Вихрест.
29/XI Два згоди.

Ковель
30/XI Маруся Богуславка
1/XII Гейма.
2/XII Віл.
3/XII Барон Кіттель.

Камінь-Камінь
4/XII Маруся Богуславка
5/XII Гейма.
6/XII Барон Кіттель. 6-?

Виділ філії „Просвіти“ в Підгайцях повідомляє своїх членів, що дня 8 грудня ц. р. відбуються 3 агадні Збори в такій порядку дня: 1) год. 9 ранком Служба Божа і параклида за померлих членів в місцевій парох. церкві. 2) год. 11 в сали Т-ва „Родина“ отворення зборів. 3) прочитання і прийняття протоколу з ост. Заг. Зборів. 4) реферат про курс для аналіфетів. 5) звіт з діяльності і принати рахунків за 1927-1928 р. та улічення абсолюторієм уступаючому Виділом. 6) вибір нового Виділу та контрольної комісії. 7) справа будови „Народного Дому“ в Підгайцях. 8) внески і запити. Підгайці, дня 20 листопада 1928. — За Виділ філії „Просвіти“ Д-р Григ. Стецюк ж. р. голова. в. Мих. Блозовський ж. секретар.

Відчит проф. д-ра Осипа Турянського „Про українську лексикографію“ відбувається в неділю, дня 25 листопада 1928, о год. 10.30 в доміні „Рідної Школи“ при вул. Мохначського ч. 12, на який запрошує: Виділ філії „Учительської Громади“ у Львові. 973 1-1

Шерші сходина членів „Союзу Українок“ відбуються в понеділок 26/XI ц. р. о год. 6. веч. в сали Бесіди Рутівського 22. Паві посол Міхена Рудницька, Олена Шепарович і Олена Гонимілова прочитають свої спомики в перед 10 діт. О численну участь членів просить Головиний Виділ „Союзу Українок“. 981 1-2

На загальне багання упрости Комітет Паві д-ра Дмитра Донцова о подорожню відчиту на тему: „Провід і маса“ в дні 23. с. ж. о год. 3 поп. в Сали Української Бесіди вул. Рутівського 22. Ціль д. бродіва. 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТОЛОЧАЛЬНА наймодніших десертів на пишесних плазках, навіть злищенних. Відспіжування на спеціальних машинах. Переробовання на модний фасон. Фарбовання футер лисими способом. — М. Воліська-Палюк, Львів, вул. Собіського ч. 12. Тел. 17-04, 27015-7

ЛІЧИТЬСЯ ВОДАМИ МІНЕРАЛЬНИМИ фабрики „Здрове“. Діають краще всіх інших! Дістати можна в Аптіках. 874 2-9

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровські-Роза й жевські Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. Догідні услли. 2481 22-?

НА РАТИ розкладані каналики гобелінові 35 зол. Фотеліки 45. Отомани 55. Матераци з морської трави 30. Волосінні 75. — Фабрика ЗАКС, вул. Личаківська ч. 132. 897 3-4

МОСЯЖНЕ ЛІЖКО 200 зол. Кухонне 13. Скринкове тапінероване 45—. Сіткове 40—. Вилаци дротані 26—. Умивальні 5. — Фабрика ЗАКС, вул. Личаківська ч. 132. 898 3-4

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятиліт діт в найліпшій сторони авісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 3 121-?

ФІРАНКИ, кили, дивани, кіленики, автоматичні стори, поручає по найнижчих цінах. Склад меблів, декоративні постелі Йосиф Шустер, Львів, вул. Рутівського ч. 10. 938 2-10

ГРИБИ. Висилаю поштою за посліплатою, оплачено, гарні, вибрані гриби (найменше 5 кг.) по 25 зол. за кіло, також повинні з чистих сніжком з цукром, бочілочка 5 кг. 12 зол.; правдана овеча бриндза в 5 кг. бочілочках за 15 зол.; волоські оріхи 5 кг. за 18 зол. та великі сушені гриби 5 кг. за 12 зол. — Ф-ма М. Шуммер, Косів н. Коломиї. 957 2-10

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Віпентного Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 59 60. 951 4-7

ВЛАСНИЧКА вищої школи жіночого краєцтва повідомляє, що при школі відкрито робітню мундурків, для учениць жіночих шкіл, по ціні 30 зол. Також приймає працю в найкращих аруа, по найнижчих цінах. М. Козловська, Академічна 22. 497 12-?

ІСНИТОВАНИЙ ДЯК гадяє посади, Гр. Шийка, лат. Вислок ниж. п. Кошанця. 975 1-1

РУКАВИЧКИ „Нарра“ підшиті мужеські і жіночі, пара золотих 10. Ліхт. Гетманська 22. 980 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст ведут асгіліа, серця і нозудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 20-23

Д-р Володимир Бабій
зубний лікар.

Львів, вул. Гетманська 8.
(біля ресторану Зволінської.)
966 Число телефону 63-24. 1-1

АДВОКАТ

Д-р Конюшик Степан
відкрив канцелярію
в ТОВМАЧІ.

30л. 11-00 **БУДИЛЬНИКИ** 30л. 11-00
франц. закорд.
865 з гарантією, тільки у фірмі 3-3
Б. ГРИНБЕРГ, Синьуська 4. Тел. 39-22.

ПОДЯКА.

Отсим складаю прилюдну подяку п. д-р. дентистові Вол. Бабієви у Львові вул. Гетманська 8. за дуже дбайливе й вміле пльомбовання та лічення зубів. 974 О. Кутній.

Таборити з Нім. Яблінного, Ліберця і Йозефова!

Шукаю співника до видання книжки
„Таборові Типи“.
prof. Kaliczak Ilko
1-3 976 Brno, Legionarské 14 C. S. R.

Хочеш бути шофером?

запишися на найліпші

Шоферські курси Н. ГАЙТЛІНГЕРА
Львів, вул. ЗЕЛЕНА ч. 7.

Рівне — 13 Дивізії 3.
Стрий — 3-го Мая 15.

Вписи щоденно. Пишіть по інформації. — Початок дня 23. ч. н. 923 3-5

:: СКЛО :: ПОРЦЕЛЯНА КРИШТАЛИ

ПОРУЧАЄ
НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД
ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА
Львів, Галицька ч. 20.
883 (Plr Валово) 7-?

:: НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ ::

2525 23-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА ч. 18.
В ПЕРЕМІШЛІ ВУЛ. КРАСЦЬКОГО ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у насі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіх запитаннях прохаеться письма до нас вислати рекомендовано.

„HIS MASTER'S VOICE“

признакі на цілій земській кулі як найпрецізніші

THE GRAMOPHONE Co Ltd, LONDON

Генеральне Представництво на Польщу

Йосиф Векслер

Експерт і член Бритійської торговельної палати.

ВАРШАВА, вул. Маршалковська ч. 132.
КРАКІВ, 871 4-? Львів,
Фльоріанська ч. 25. Синьуська ч. 2.

Вже вийшов і продається по всіх книгарнях
КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

„ДНІПРО“

НА 1929 РІК.

ЦІНА 3 ЗОЛ. — Замовлення просимо слати:
Українське Товариство Допомоги Емігрантам з України
Львів, вул. Руська ч. 3. III. пов. 3-5

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
—
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
—
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

На прикордонній смузі Індії та Афганістану почасти заворушення, пов'язані з реформами Аманулла.

Закордонний політичний огляд.

Світова політична рівновага. — Її нинішні нарис. — Британія-Європа тут — Америка-Росія-Китай там? — Тихоокеанський політичний вузол.

Берлін, 22. листопада 1928.

I.

В сучасній політичній світі відбувається незвичайно цікавий процес. Окремі рази в історії людства творяться іспрари шось таке, як **світова політична рівновага**. Те, що ми вчора розуміли під „світовою“ рівновагою було тільки білосом міждержавних сил в європейській політичній системі. Але незвичайно зросло в останніх десятиліттях політичній дименсії. Америка, Британська Імперія, СРСР, Європа, Східна Азія — ось сучасні політичні одиниці, цілі політичні конгломерати, що мусять скорше чи пізніше увійти в стан політичного взаєморівноваження, так, як змислом дованої політики було втримання такої рівноваги поміж державами: Англією, Францією, Росією, Німеччиною й Австрією. Справджується в розвитку сучасної історії т. зв. „законо геополітичного зростання простору“. Ми бачимо на початку історії людства мезопотамську „світову“ політичну систему. Потім: середземноморську римську державну систему. Потім: європейський політичний комплекс. Потім: атлантийську, євроамериканську систему. Нині-ж переживаємо творення остаточної, глобальної т. зв. „тихоокеанської“ політичної системи. Зі зростом політичних просторів мандрує — як бачимо — теж політична точка тяжкості світа. Щойно тепер можемо з правом говорити про початок дійсної, генетичної, взаємозалежної світової історії, бож ота історія, якої нас очікує вчора, була по суті тільки політичною історією одної тільки Європи. Правда, що вчора існував поза нашим континентом цілий ряд культурно-політичних одиниць й хоч був поміж ними вельми певний контакт і взаємозалежність духовних і матеріальних дібр, то цей контакт був ще настільки слабкий, що про їх глобальну **долеву** взаємозалежність не могло бути мови. Але та взаємозалежність зростала у світі після останньої війни й радісного розвитку техніки — вловимою дієсністю.

II.

Ще всі маємо перед очима той уклад політичної рівноваги в Європі як він зародився після Віденського Конгресу в 1815 р. і після Берлінського Конгресу в 1878 р. Особливо після повстання сильної бісмарківської Німеччини пройшло ціле десятиліття заля зноза вихристані-зувався цей уклад сил, що існував до 1914 р. — і що цей 1914 р. вивалив. Рівна роком і прох за кроком, шораз виразніше зарисовувалися контури будучого поділу Європи. Ніяк так само поволі але шораз виразніше усталюється політичний білосом п'ятих основних сил сучасного світа, виповнюються контури майбутніх світово-політичних взаєнь. Перший крок в цьому напрямку зробила Англія пачифікуючи по своєму Європу. Нарешті-ж франкобританський союз більшешенше виразно усталив якість сил по тім боці. По другім боці Америка облизуеться до СРСР, також до Китаю. Контур цього протилежного білоску ще настільки невизначені й плутані, що формально, офіційно нічого про його те не можна говорити. Америка-Росія-Китай, це, шоби так висловитися, тільки „сознання в потенції“. Хоч те формально не накреслений, цей союз відтворює на франко-британським заході тим більш гостро, істинні тевно.

III.

Генерал Гренар „лимуса“ на німелі-жм райхотату пачипринс? Поль Бонкур уступив зі свого поста як прелатанник Франції перед Лігою Націй? Льюїс Джордж далі атакує британський консервативний уряд? Пуанкаре утворив новий кабінет? Не хочуть стихати голо-си про польсько-румунський пакт? Репараций? Зброєння? Райналанд? Усе це річч еміневно європейського політичного типу. Вони цілковито не вичерпують справжньої політичної проблематики сучасного світа. Є річч і люди в Європі може замало знати, що задля них варт не менше хвилюватися як задля польсько-румунського пакту. Останній економічний звіт Ліги Націй приносить звітку,

що пачифічна (тихоокеанська) торгівля перевищила оце уперше в господарським 1927-28 р. атлантийський торговельний оборот. Що це значить? Змінюється ецена, що на шій розгортається доля людства? Почне хіба нилом прападати привична нам європейська історична депарція? Мабуть так, — коли вірять там симптомам, що заляються на тихоокеанським просторі.

IV.

Сінгапур — Панама ось два геополітичні центри, що докрути їх починає вертїтись доля світа, так як те вчора кружила вона докрути Гібральтару-Суєзу. Сінгапур-Панама ось двот воріт, що від сходу і заходу шільно замикають дорогу до Пачифіку. Але по цього Пачифіку звертаються теж пачибогатіші на землі геополітичні простори. Сибір, Китай, Малайя, Австралія, Полінезія, Чиле, Колумбія, до певної міри Аргентина і Бразилія, Мексика, Зєднані Держави, Канада — ось вінець „країн будучности“. Можливість доступу до них варт багата. А доступ до них веде тільки в Пачифіку.

Для того міни сидять над Панамою американці. Дві треті своєї воєнної флотії вони тримають на американським пачифічним побережжю. Вагалі-ж ота їх воєнна флотія!... Ще недавно вона була звернена обличчям до сходу, до Європи. Аж доки Європа не замилилась в румовище. Потім станула фронтом до Пачифіку Америки. Аж доки латинська Америка — за протг 5 літ! — не зробилась колонією американського капіталу. Ілюстрація: як тих 5 літ британські капітали в латинській Америці стопились зі 100 проц. на непілих 30 проц. Але вже переувається тогта американської тяжкості з пачили на захід, на Пачифік. Зі стаціонуванням 2/3 америк. флотії на Пачифіку, біж розбудовують пристані Перль-Гарбур на „Гібральтар Сходу“. Черв Гаван-Філіппін йде головиз удариз дівиз американської експансії на Австралію, Китай, Япон, Сибір! Дипломатична нота за нотою, позача за позачою, одні корабель за другим, — поволі і систематично розвиває снік британське й лпанське залування на тім просторі.

На протилежнім боці сидять над Сінгапуром британці. Втевені поміж америкасько-російський фронт, вони за ціну французької гегемонії в Європі (дівиз: франкобританський пакт) ставлять

на європейсько-російським фронті на стороні французів, шоби вловити ось-так руки, могли в когній хвалити хвалити уся свою морську силу там, де починається змагання за пачування над світом.

V.

З пеловіром і взаїсним підозрінням лезуть проти себе дві пачибільші мілітарні сили світа. Одна вже має за оплєю своїх союзників — друга не дуже їх поби що потребує. Але гадить скрізь, кого в рад потреби найкраще вибрати. Росію? Німеччину? Обот разом? Япон? Але тимчасом поміж ними пробуджується шораз більше одна велика пачія, що теж залоче сказати в отой тихій поки що, але уже доведі зайлій борні своє слово. Китай! Або радше: ювти раса. Але не знати, чи Китай з власних сил пішестеся до висоти Япон, чи Япон силкує Китай. Так чи інакше — савдані ворожнечі білих людей поміж собою, — від побіли до побіли йшла національна китайська революція. В долині Янг-Тсе, із дивачного амшання соціалізму, націоналізму й демократизму повстає й шораз виразніше оформлюється політично нова нація, „лопа“ в амшлі допозовання себе до світово-політичного отруження. Вінець йй по-казала, що під товним лямом християнства і моралі в білій людині вистеється варвар, такий сам як і в жовтій, варвар, що від жовтого рікнється тільки своїми кращими технічними засобами. Нате з під землі виростає китайська велика індустрія, фабрики зброї, залізничі. Побачили, що білу людину можна побити і сикнути — а буде на що лпанитись в чотей великої війни — вони, так як вчора англійці звали німецький стег в Кію-Чоу, завтра звали англійський в Ганкау. Безварво! І тим глибше буде вкоріюватися в жовтій думка про релігійну варгіть білої людини, тим проблематичнішою ставатиме контрверса білих людей на Пачифік. Ось-так, адвастеся, що без них — тихоокеанського політичного вузла не можна буде розв'язати.

Зенон Пеленський.

Спішіться з високіною членських вкладок до Т-ва „Прогресс“. Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювілейному році його членом.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Мистець драматичних пружин.

З нагоди смерті Г. Судермана.

Критика похоронила його давно. Критика, що за всяку ціну хоче дати доказ, як інтелігентно передбачує завітніші течії та ідеї, не могла йому вибачити, що він завоював найхимернішу царівну: публіку. Якби Судерман був парижанином, він мав би свого Сарсея, який напротязі 40 літ товмачив би у своїх рецензіях читачам, що театр — єдина царина літератури, де публіка є критиком, що має перше та останнє слово. Песа, яка не збирає оплесків і не захоплює своїми ролями акторів може бути навіть як „Фавст“ — геніальним твором, а лишасться на вік на-пів схибленим плодом.

Ті самі причини, що заважали на незвичайних успіхах Судермана у театрі та книгарні, склались одночасно на суворий осуд критики супроти нього. Він почав писати у добі боєвих змагань за нові творчі шляхи. Німеччина за прикладом Франції, Росії та Скандинавії хотіла підійти ближче до „дійсности“, себто чомусь змальовувати її найтемніші сторінки та найбільше болючі рани. Цей натуралізм чи реалізм, що ще раз накликав до „голої природи“, відкрива душний великоміський крутїж як Джерело нахнення.

Імена Зої, Достоевського та Ібсена вимовляли як пророків. Додайте до цього ще пів десятка інших, ще більше розбіжних: таких жерців „чистої краси“ як Уайльда та Фльобера, моралістів і шукачів правди як Толстого та Стрінберга... Який хаос!

Судерман, від першого свого літературного виступу, мав у собі рівновагу письменника, який знає, чого хоче і який не хоче шукати ніяких нових правд. Він задовольняється хистом, що дає йому змогу відіржити „два світи“ — старий і новий, добути з кожного актуальні ідеї та типи і зв'язати їх в одній хвилюючій малюнку. Мішанський сентименталізм, революційний патос, прив'язання до старих тривалих форм життя і розуміння нових духовних потреб — усе це він показує поруч себе, не беручись їх поглиблювати ні давати розв'язки. Ця мішанина життя та літератури, крові та чорнила, дійсних соціальних пут зі спеціальними шнурками, справжніх почувань і режисерських ножиць захоплювала аудиторію і драгувала критику.

Публіка любить, коли має почування, що розуміє вповні автора, ще й може знизати себелюбно плещима, що він не є глибокий від неї. Критика не любить, коли автор не хоче сказати чогось більше, ніж сказав. Нещастям Судермана було те, що він мав суперника-ровесника Гавтмана. Гавтман стояв завжди на першій місці як „національний“ поет, що має вживати геній нації. Він творив по лінії надій свого загалу: шукав величчя сюжетів, далекосяжних символів. Нині бачимо, що це було понад його сили. Невадчі Гавтмана є більш як Судермана, бо більш були його силкування. Та хто зна, чи Судерман у своїй „мішанській“ ідеології виявив більше наївності та банальности, як Гавтман у своїх тирадах „Затопленого дзвону“, символах з „Піппи“, псевдо-філософських повістях та намірених епопеях...

Судерман був прищом молодого покоління, що вважало своїм о-

бвизком зазначити свою „революційність“ новою літературною формою, хоча би у чудернацьких вихлясах. Альфред Керр, що роками як авторитет у театральних справах „кицна“ Судермана за відсутність глибини, пише донині істерично-каварняним стилем анархіста в студентській пелерині, яка може сховати під свій покров „і не такі“ величини. А проте коли неодна песа Гавтмана провалилась невіддільно при всіх зусиллях і коштах найбільших державних театрів, коли навіть десятки пєс „модерної“ школи (в роді театру Велекінда) тратило з роками свій запах новини, півтузання пєс Судермана належить майже досі до репертуару театрів усіх країн, мов деякі пєси Дюма або Сарду.

Не є це дуже високий літературний рівень. Та не забувайте, що театр, який має найсильніші засоби безпосередньо захопити якнайбільшу масу людей, перестає жити з хвилиною, коли перестає захоплювати збірну аудиторію. Вже нині деякі пєси Ібсена з домішкою своєчасної філософії томлять тому, що ми передбачуємо їх висновки. Судерман не скривав у „Чести“, що зробила його славним, ниток запозичених з Ібсенівського механізму. Лише він прив'язав їх до пружин, які піднімають фотель театрального глядача.

Найбільшим осудом таланту Судермана був комплімент, що він майстер у технічній будові пєс і повістей. Цим хотіли сказати, що він уміє прибирати лальки, знає, коли виводити їх на сцену і як ними рухати. Хто не здобуває симпатії для письменника самою думкою про його „ідеї“, а вміє відріжжати в книжці живу постать від паперової, цей не погодиться ніколи з ним о-

судом. У літературній спадщині Судермана нема більше паперових людей, як у новій німецькій драмі, що пішла за новими експериментами як зворушити, схвилювати та зацікавити публіку.

Вся молода німецька література, що мала гаумливу усмішку для снічного штукарства Судермана могола в нього вчитись французької легкості, що вміє ідеї надати закінчену форму, згідну з наміром автора. Найкращі спроби німецької поєвисти перед Судерманом неадужали тою самою органічною хибію: недостачею композицій. З усім тим: чи можемо ми нині відпекатись справді глибоких зворушень, які зринали над сторінками „Куми Журби“ майже спорідненої своїм вражінням з „Вікторією“ Гамсуна, над „Весіллям Йодянти“ і над „Великою піснею“?

Можливе, що цих кілька слів напів недоброчинної оборони автора „Нехай живе життя“ не є безнесвідомого впливу сучасного всеалдного, на-пів сумнізного, мистецтва: кіна, де таку велику роль грає „драматична пружина“. Може примішавсь до цього й занадто рідна туга за тим, що і для нас є найбільше недосяжне: за легкою, літературною формою, що переходить усі кордони і підбиває всяку публіку, не тільки рідну.

Мати свого Гетого та Шевченка це одна міра культури. Мати свого Судермана це інша, неменша. Бо появу Шевченка можна пояснити як рідкий випадок без зусилля нації; талант Судермана є доказом культури, що вміє користати з одної з найпачіших заборук розвитку всієї нації: зі здобутків чужої культури та чужої творчости.

сти з ними угоду на експорт вугля. До цього часу довелися вугля виробляти до Греції лише двома партіями. Зараз з перспективою, що ми значно більше будемо вивозити вугля до Греції, Вітчизняні переговори ще ведуться і незабаром буде складено угоду. Починаючи з травня вугля виробляють собі місце в Англії, в деяких лімітованих державах, в Туреччині, Греції і останнім часом в Північній Америці та Канаді. Виправдану першу партію українського вугля до Америки викладала подвійно вище зацікавленість. Нині складено контракт на вивіз деяких виробів вугля до Америки. Допустили відносно незабаром на адресу експортних американських фірм. — Слід відзначити великий успіх українського вугля на великих вугільних станціях, що постачають на величезні нафтові підприємства вуглем. Незадовго складено угоду з відомою німецькою фірмою на постачання вугля в різні порти англійським і німецьким пароплавом. Допустили експортувати вугільні станції в Одесі, Миколаєві, Маріуполі, Новоросійському, Роді, Ленінграді, Прей (Греції), в Стамбулі, Генуї і ведуться переговори щодо відкриття такої станції в Англії та Руані (Франції). Все це доводить, що українське вугля не заважає на вороже відношення деяких закордонних фірм виробляти собі в кожному місяці трішки місце на закордонних ринках. Допустили виважати зараз різних раціоналізаторських заходів, щоб пристосувати своє виробництво до вимог закордонного ринку. Допустили сподіватись, що всі наші на себе зобов'язані виконувати повинно.

Громадяни! Погословним членством дамо доказ перед світом нашої свідомості і національної гідності. Тому жорщій в ряди членів „Поосвіти“!

За океаном.

СВЯТА І ЛИСТОПАДА В АМЕРИЦІ.

З тих американських українських газет, що до нас надішли, довідуємося, що українські емігранти в Америці святують цього року спеціально урочисто 16-ліття 1. листопада 1918 р. Немає просто вісничості, а ціла в хвилі незвичайний тупот українських робітників, де не вистачило бя євентичного обходу. В більших скученнях української еміграції ці свята відбуваються на велику славу. Були не тільки мінімальні Богослуження, намілади, реферати, єходни, концерти, апатей, але й величкі мавifestаційні походи та масові міти. На всіх тих святах обіграють тертя на рівні потреби старого цина, переламіи на українських спадівіах. У деяких містах, прим. в Дітроїті, Маш., відбуваюся в примоду українським апостоломодого свята спеціальний український режіонконт, що його влаштувала тамашня греко-лат. громада св. Іоана Христителя. Дебійкої програми цього зразкового українського радіо-контєру і промов в українській та англійській мові про українськю державність виступали міліони послідачі воля в міаіах Америки.

НА ЛИТОЧНО ПИШТАЛИШЕ I ЗАКРЕСТ ДИЈ
СЕРИЈА S. 12. 10. 1911.

«До переліків в Америці!» На Бам пізно
з українських тайг, з об'єднану української
сестри в Чарлзівік Дерпавіт Америки як до-
стаєти Українського Князів Товариства
Генерал Дітл і Оуїнз нах Матюху та об'я-
влять ширити на цілі того Товариства, Воно
одержуєть пружинні спритності, дають діти-
м української Вісноти на містках і селіз,
і нем спити до злих християнськ діл,
кто в поронить ділору перел об'являємим
то спритно український елемент на нашій
річній сестрі. Польські товариства оуїнз над
дітиш закладають злих об'єднано не злих
на містках, але і в помилку сестрі свої захисти,
забравши нам наші діти на вибавити до
себе і тил вони промалити ати нас на все.
Куди і годя не свідать напруженізму. Бам
спити, неспити і з підлого дітиш, не у-
свідать перел спитуюмо польської помічі,
доли годяти що об'являємим із нашої земі.
Наше Товариство нах зі філії (братів) в
креді і до одержуєть та захисти, а в них по-
мил діти (дні тесні) дітиш, Топер наше
Товариство злих притудити до відна-
вляти дітиш дітиш дітиш і дітиш дітиш
дітиш дітиш дітиш, що хоча притудити до

всім. Одно і друге у Лисені. Бо там українські лікарі-спеціалісти даром лічать-муть літовою і там наші ремісники, солдати, гарнізони, даром допоможуть бідній моголі викопатися на магістралі. *Неі* наші фізії (брені) удержують охоронили чи захисти, де приміщені спроти надомощені, хороніті, із заразливими недугами, як туберкульоз та недуги очей (грахома). Ті діти рішучо мусять відокрепити від азороних і привістити їх у шпиталіку. Дорогі Земляни, Брати наші і Сестри! Сердечно просимо Вас, допоможіть нашим хорим літоцнам! Допоможіть нашім бідній шкільній літової! Поможіть наші моголі ремісничі! Дайте нам змогу вилітити їх в люди, щоб азорні тілом і душею стали в недалекий будучинні в ряди чесних і характерних українських громадян! Віримо, що Ваші милосердіє сили підучувь потреби в позачі наших діточок і що частіше почнуть руку такому високому зоборядженню і патріотичному овезанню. — *М. Гавриловичев*, член Головної ради Товариства Охорони Дітей і голова фінансової комісії Товариства.

Чисельність соціалістів
і комуністів.

НА ОСНОВІ ДАНИХ 2-го і 3-го ІНТЕРНА-
ЦІОНАЛІВ.

В Брюсселі і Москві щодня майже рівночасно відбувалися конгреси Эбэх Інтернаціонала — цих двох майбутніх робітничих організацій світу. На конгресах були подані звіти і на час них можливість порівняти сили комуністичних партій з партій соціалістичних. Треба наперед зазначити, що число організованих членів у соціалістичному Інтернаціоналі береться після кількості осіб, що платять членські внески, чим складається найбільше можливу точність, хоча ним і зменшують дійсна кількість організованих членів; в той же час комуністичні партії пред'являли своєму Інтернаціоналові „круглі“ цифри, яки перебільшені... Так наприклад комуністична партія Чехословаччини (разом з німецькими, мадярськими, українськими та іншими комуністами) подіє кругле число своїх членів 130.000, а між тим самі комуністи не скривали, що дійсно число її членів, особливо тепер по катастрофічній поразці на тил ав. чехословач. фр., досягав зовсім 60—70 тисяч.

Починає з Англії, країни з найбільшим розвинутим промислом, яка після Маркса є налічкова до того, щоби бути першою між ними, що приступила до здійсненні капіталізму і здійснення соціалістичних ідей. Тут партія Праці, що налідає до Соц. Інтернаціоналу має з мільйон 388.286 членів, в той же час комуністична партія Англії після офіційного справоздання на останньому з'їзді Комінтерну має 8.000 членів, а в дійсності 7.377. В Німеччині має соціалдемократична партія 907.971 членів, комуністична партія — 124.722. В Бельгії робітничка партія соціалістична має 857.971 членів, комуністична — 1.500. В Австрії соціал-демократи мають 663.750, комуністична партія подає, що має 10.000, але в дійсності буде мати ледяв 2.000 (на останніх виборах одержала у цілій Австрії 16.119 голосів). В Чехословаччині мають всі соціалдемократичні партії — 164.060, комуністична подає збільшене число 150 тисяч членів. В Швеції має соціал-демократія 393.335, комуністи — 15.478. В Данії соц. демократи 145.492, комуністи 1.400. В Голландії соціал-демократи 52.904, комуністи — 1.490. У Франції соціалістична партія 80.106, комуністи поділяють 52.376 членів. В Швейцарії соц. робітничка партія 36.972 комуністична — 3.500 членів.

Отже коли порівняти організацію Комуністичний Інтернаціонал (п-2) з Соціалістичний (2-м) то виходить, що проти 6,687,922 організовані членів соціалістичного Інтернаціоналу, Комуністичний має 1,675,000. Коли ж відняти від цього числа урядову російську комуністичну партію, що нараховує біля 1,300,000 членів, то й виходить, що в цілому світі єрім Родіч в ком. партіях 375,000 членів. Це на підставі, як ми вже оглядали збільшення іаних необхідних комуністичних секцій, а в дійсності задля 250,000 членів. І це має бути єрім, ага має завоювати цілий світ.

Але навіщо, що акціонерно-комуні-
стичні організації в сільництві. І як вони

партия дуже невдала. В той час, як соціалістичні партії консолідується, ростуть і успішно працюють, в комуністичних сама сварка, самий розбрат. В Аргентині поділялася комуністична партія на три, в Вірменії назіривши сварки між комуністами зійшли на нічниця, у Бельгії, як комуністи мали 2 посади до сьому, виключив один другого з партії і нині партія перед розколом, у Данії при останніх виборах за паріаменту отримав комуністи 10 голосів, в Німеччині комуністи розділи на три угруповання: в 1925 р. колектали, що мали 345.000 членів, тепер признаються лише до 124.720. У Фронті біли комуністичної партії ще дві розколюючі комуністичні групи; там саме в Голландії. В Норвегії отримав комуністи 6 мандатів — 4, в Австрії три комуністичні угруповання.

Щодо ідеологічного розбрату між комуністами, то маємо в кількох рядках його схарактеризувати, але там, де нема недрімаючого ока „чрезвычайки“ (ДПУ) і в сна така свобода друку, ми повинні виступити такою словесною ворожечою, таке озлоблення, що врізати про якусь єдність комуністичного руху та його скріплення — не приходитьсь. Наведемо декілька прикладів. Про всі перипетії боротьби Турянського-Василькова з урядовцями Комінтерну наші читачі знають. Бувши лідер французької комуністичної партії — нині троцькіст Суварін так характеризує поведінку французької комуністичної партії: „поході... сводяться продовжати свою нікчемну політичну екзистенцію ще на кілька місяців утисками, наклепами й обманом. Аморальність, азутство, цинізм, брехливість, гнидість, фальш і свідоме користування неправдою, обман та інтриги, якими характеризуються ці — недавньої дати леніністи, що тільки і чекали на Ленінову смерть, аби відійти на його похованні...“ Найвидаватіший теоретик чеського комунізму Горовський в книжці „Катастрофа ленінізму в Європі“ приходить до таких висновків: „Вони признали, що ленінізм є стратегічно неможливим, то більшовизм і тактично не до удержання, як метод взагалі виключений, аплікований раз на завжди і для цілого світу“... Задаючи собі питання, чому комуністи терплять невдачі, Горовський відповідає: „Головною з двох причин всіх невдач європейського комунізму: по — перше, це його залежність від російської комуністичної партії більшовиків, по — друге, це неможлива підтримка революційних форм організації і думання в неревольюційні часи“... (Горовський виключений з партії і нині тягачеться по судах з офіційним проводом партії на потіху всій чеській буржуазії). Іван Кан, один з найбільших співробітників Рут Фішерової відомої комуністичної діячки Німеччини, що разом з Масловою утворила навіть свою групу, так висловлюється про своїх бувших товаришів: „сарафан, з якими надалося заграбувати ошуканці, злодії, шарлатани“ (Mitteilungsblatt ч. II). Він називає комуністичну партію Німеччини, найпродажнішою партією Німеччини, яка керується піддавленням грабінжниками* („Spartacus“ ч. 5, грудень 1926 р.). Комінтерн називає „співвою буржуазією“, а його секції „чужинськими лівими росіями капіталістичної держави“... (Mitteilungsblatt ч. 25). Не дивлячись на очевидне перебільшення, приходитьсь признати, що Кан має подекуди рацію. Коли голова німецької комуністичної партії і конкурент Гітленбурга на президентський стілець комуніст Тельман віддається під партійний суд за систематичне покривання партійних злодіїв, то очевидно дальше йти нема куди.

Ми, на жаль, не маємо можливості прочитувати інших, іноді знайомих з нас виразів екс- і нинішніх темерішніх комуністів: Шварца, Маслова, Фішерова, Урбанса, Вебера і Кетлера (Німеччина) Роснера, Монатта, Лоріота, Тревітта (Франція), Нейрата, Михайльця, Кованди, Ечера, Тавсіра, Гулі, Скалі і Герліха (Чехословаччина) і т. д. Але і наведені цитати досить характеристичні для впливння того немідрядного стану, в якому перебував комуністичний рух. І як гучно історично звучить така, принаймні, буфолода, наших українських більшовиків:

... і дай третій гіробільський клас, та їхні соціалістичні прихильності переконували революційно, що в них пролетарі завоювали (3) вже 1/3 світу - не менше, тому час 10 завоювати.

підній світ... („Більшовик України" в. 12
за 1928 р.).

Так, Чисто тобі, як в тій московській
наступній

Сідит мідній на заборі
С реполонцій по взорі..

260
Ми на горе всеи буржуаи
Мировой пожар раздуем...

І такі нісенітничі пишуться і говоряться в той час, коли «соцяз-демо» тисне приватності¹ за 10 місячних зарплат до своєї соціалістичної «робітничої» групи до 7 мільйонів членів, а комуністичні газетники за цей час зредували на ... 1 і пів мільйона. Перші розпинаються, другі явно занепадають.

Наведені дані може дати товчач з думання і для наших комунофілів. Комунизація вже перейшов свій кульмінаційний пункт розвитку, починається спад. Сподіватись від нього якогось визволення — фантастичні мрії... Тих 373.000 комуністів не росія, коли не й контуляти коло Комінтерну, то лише, дуючи московським грошовим подачкам, інакше вже давно розбіглися б. Навіть колісні могутня ВКП (всесоюзна комуна. партія) тріщить тепер то від притиску то від злих "ухнів". Словом сходять на захід.

Новий політичний процес

Розправа проти П'ятого Полов.
іона й Івана Сенева.

В суботу 24. п. м. в год. 9.40 рано продовжується даліше розправа проти обвинувачених. На самі багаті людей, бо це останній день розправи. Знову публіки чується меридіо шкідливі замітки, звернені як проти обвинувачених і їх оборонців, так і проти цілої української нації.

Промова прок. Гіртлера.

Перший почав промовляти проєс, Гітлер і каже: Нинішній процес є під знаком § 88 в. а., себто головної зради держави. Є не стільки політичний процес. Характер теперішньому процесові надає УВО своїм тематизмом, які поширює в органі „Сурми“. Якщо схиємо думками до українсько-польської боротьби, тоді дійдемо до заключення, що горстка українського народу стоїть на ворожій становищі до держави і вона веде далі боротьбу. Крім не плеться, але є наслідки цієї боротьби. Маємо не лише матеріальні шкоди, але також жертви з людей. Покази жертвою учителі, зійти громад, олімпіади з поліції, знає жертвою кур. Себестійний і лок. Гум. А на що українську економіку уряд реагує так, що видає амністії, навіть тям, що брали участь з війни проти польської держави. Офензиву провадити організації (заз жордону, і в європейській державі. Вона видає на сторінках „Сурми“ звіти, які загалом читає молодь. Подібні звіти видає „Український Революціонер“. Якщо зчора переконувало нас, що обі організації гризуться, — то історія каже, що вони обі є проти Польщі і стоять на одній платформі.

Головною тенденцією УВО є ширення неапатії до Польщі. Бо де нема неапатії, не буде можна жалати від усячизна, щоб вилузити на життя сусіда?

Оборона закинула мені, що я не зарядка тлумачу розправу і на салі відчитую статтю зі „Сурми“ п. в. „До хлопців!“, так яби присутні на салі не знали і не читали цього.

УВО видне комунікати, що заридили, аби Гука убито як шкідника тої організації. Випуск також листи до осіб, які репрезентують право, що приносять індивідуальний терор, яким вони будуть уважати убийства за банальні. Але оборонні права, не звільняючи на те, будуть далі борючись правного порядку.

Оба. Політиком обвинувачений у злочині державної зради. Не кажу, що його злочинно за руку, але це, що скажу, є відношення, що Гук поше смерть а його руки.

Всі ці панове, які свідчили, що уряд-
ний. Сиди виповнена людьми, які вост-
міють, що говориться, а решта додуму-
ються. Це повинні знати панове судді!

Обя. Подоткии мешкає у вас, де ж ви
і Губ. Чому? Свідч. відалили це По-

лотнюк, як студент унів. обирає „помі-
на“ і кілька днів з ними мешкає, але
знаємо, що в паці Кульчицької він при-
готовлявся до матури. Отже обирання
місцевих є брехлю. Інша була ціля, чо-
му він там замешкав. Справді туди
з однієї сорочки і черевинах, так, якби
зрешта залагодити один інтерес.

Свідки зізнавали, що на день перед у-
бивством Полотнюк прийшов був з хати
на кілька минут. Отже догрома показу-
вав, що як рано має виконатися убив-
ство, то злочинець мусів аї опівночі на-
малювати порозумітися, що не найшли зміни в
таті.

Характер убивства каже, що злочинці ма-
ли дуже докладні інформації. Полотнюк
був одним з помічників убивства. Відда-
но 7 стрілів в очі до Гука, отже убийни-
ки, стріляючи в темноті, мусили бути пе-
реконані, що інші будуться, але мали
певні інформації, що цього не буде. Дав-
ри були отворені, бо якби були закручені,
то хтось пробудився би під час добування
і були би сліди. Брама, фіртка та двері
були отворені. Один з льокоторів візав
Полотнюка, щоб він закрутив закрутку.
Полотнюк встав і мимом закотив, але
підійшов незаметно й знову відкрив. По-
останній стрілі засвічено світло, але По-
лотнюка вже не було. Тут свідки зізнали,
що правдоподібно присутності його не
зауважили. Отже Полотнюк утік за убий-
никами. Свідки бачили тіні двох людей
від вікон. Справники, відходячи, насти-
лали паприки, щоб поліцейський пес не міг
їх вислідити.

Відтак Полотнюк не інтересується ані
тим, хто вбив жертвою, ані нікому не ска-
зав, що він не винен. Цього ніхто не зро-
бить, хто не був би в змові з убийниками.

А тепер справа саботажів. Уже на по-
чатку 1927 р. ведено проти Полотнюка
слідство і в грудні його застопорено. А
він певно про це знав. Тут у Львові ходив
не обіда до Академічного Дому під своїм
назвисьом. По убивстві мешкає як Остро-
вич. Безпосередньо по убивстві стрінувся з
Ярославом Карпинцем на політехніці, але
про смерть Гука не говорили нічого. А
чому не говорили — то для нас ясно.

Участь Полотнюка в убивстві Гука є
ясною. Але він стоїть перед знестією,
проголошеною в червні ц. р. Тому вва-
жайте присуд по своїй совісті! Як не
знайдете вини, увільніть, як знайдете, за-
судіть! Не виконуйте ласки! Якщо він має
бути уласкавлений, нехай буде уласкав-
лений тим, від кого це залежить.

Переходжу до об. Сенеза. Параграф
бі каже, що співзвинним держ. зради стає
той, хто свідомо укриває і не донесе вла-
стям на особу, що допустилася злочину
держ. зради. Закон не знає джентельмен-
ства. А Сенів сказав, що не доніс би на
поліцію, навіть якби знав, що Полотнюк
був причастний до убивства. Тому його
співзвинна очевидна.

(Промови обох оборонців подамо в тер-
говому числі).

ПРИСУД.

В суботу, 24. листопада 1928, в 5 год.
попол. по короткім резюме предсідника
присяглі судді пішли на нараду. По ці-
логодичній нараді відповіли присяглі
судді на поставлені їм питання так:

На питання перше: 5 голосів (винен)
так, 7 голосів — ні; на друге 12 голосів
ні; на четверте: 2 голоси так, 10 голосів
ні; на п'яте додаткове: 7 голосів так, 5
голосів — ні. Тому трибунал увільнив
обох обвинувачених від вини і кари. Об-
винувачені вийшли сейчас на волю.

Організаційний і вічевий рух.

Львівщина.

Дня 30/9 п. р. відбулося велике спра-
вознавче віче в селі Г а і. Численно зі-
брані громадяни з уягою вислухали
політичного реферату і звіту з діяль-
ності Українського Посольського Клубу,
виголошеного послом В. Коханом. Ухва-
нено відповідні резолюції і довіра
дав Українського Клубу. Дня 7/10 п. р.
відбулося таке саме віче в Бродках.
Реферували посол Кохан і посол Лі-
твинський.

Сокальщина.

Дня 14-го жовтня п. р. відбулося ве-
личаве посольське віче в Комарові.
Реферували посол Кохан і голова Повіт.
Над. Комітету д-р Лев Хоминський. —

Дня 18/10 п. р. сличено заходами На-
роднього Комітету в Б а д а і Повітовий
З'їзд, на якому організаційний рефе-
рат виголосив посол Кохан. Вибрано
новий Повіт. Народний Комітет з голо-
вою дир. Чарнецьким. — Того самого
дня відбув посол Кохан посольське спра-
вознавче віче в У л а в і н к у. — Дня
29-го жовтня п. р. відбувся З'їзд Шир-
шого Народнього Комітету Сокальщини
в Сокалі. Вибрано ексекутиву і памі-
чено остаточний план політичної праці
в повіті на найближчу будучину.

Самбірщина.

Дня 28-го жовтня п. р. відбулося віче
в П р у с а х. Реферувал о. сенатор Та-
тонир. Громадяни Прус жалувалися на
місцеву школу і на зміну викладачої мо-
ви на польську. Нікі інтервенції в цій
справі не помагали, так, що селяни рі-
шилися були аж на шкільний страйк.
Школя після страйку влада зобов'яз-
алася призначити українську мову на-
чання. Друга боляча села — це коршма,
якої громадяни не можуть позбутися.
Вимагалося публіцисту в цій справі віт
не переніти, інтервенції в старості по-
кищо безуспішні. — Дня 13/11 п. р. від-
булася довірочна нарада в С т у н і н і.
Постерунковий зі Сільце намагався ро-
зв'язати нараду, покинувшись на якийсь
розпорядок своєї влади про заборону
довірочних нарад. Коли присутній на
нараді о. сен. Татонир зажадав того
розпорядку на письмі, позичив уступив
і нарада відбулася. — Дня 18/11 п. р.
відбулася заходом „Сільського Господ-
ара“ нарада в протинальгольській спра-
ві в Л у ц і. На нараду прийшов місцевий
поліцей, який зажадав розв'язати
зборів. Присутній о. сен. Татонир за-
пропонував проти такого поступання
а коли постерунковий загрозив ареш-
туванням присутніх, вібрані відповідали
на це національними гимнами.

Ріжні вісти.

ПОС. ГРІНБАВМ ПРО НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШОСТИ.

Дня 24. листопада на засіданні бюдже-
тової комісії під час дебати над бюдже-
том міст-ства ви. справ пос. Грінбаум по-
рушив справу національних меншостей.
На тлі його промови дійшло до гострої
перепалки між бесідником і мін. Склад-
ковським, який був присутній на засі-
данні.

Перший промовець Возницький (Виза.)
сказав, що його публі не може віднести-
ся зовсім аполітично до міністра внутр.
справ, тому а політ. мотива підтримує
внесення соціалістів на скреслення диял.
фонду міст-ства ви. справ. Після пос.
Крайтерського (нім.), який знову до-
магався шлезьких німців, прийшов до сло-
ва пос. Грінбаум, який звернувся увагу, що
все це є антисемітська агітація, яку ве-
дуть за відомом і згодою урядових ор-
ганів. Наслідком тої агітації був кров-
ний напад на жидів. Міст-ство не дало до-
вої відповіді Жид. Кляубові в тій справі,
тож воно покривало такі злочини (нім.
Складковський сміється: То не є пова-
на. Коли слідство мають звести німці і
іншій, то рішуче не поре що відповідати).
В Бидгощі „Шабескурер“ утримує
антисемітську агітацію, але його не кон-
фісують. Магістрат Бидгощі відкинув
заяву ам. жидівки з Америки 100.000 дол.
заявляючи, що в Бидгощі нема бідних
жидів. Такі факти не починаються в А-
меричі до доброї олівії про відносини в
Польщі. Міст-ство не відповіло на інтер-
венцію про биття жидів поліцією. Вла-
сти підтримують антиміжнє життя і в
іншій ставлять в відвертій ім. збірну. Ці
ла відношення уряду доказує про усту-
пність уряду супроти уноєднання жи-
дів. Сам прем'єр обіцявав скасувати об-
меження, а тепер розмаляв впровадження
обмежень для жидів (нім. Сад. диспертує
під. Пос. Грінбаум відповів мін. Склад-
ковському, що він говорить таке, як го-
ловє Століпін. (Мін. Складковський: Ко-
либ я говорив так як Століпін, ви суди-
ли би тут тихесенько). Предсідник пос.
Виза каже, що таке порівняння віде за-
далено та гротить відвертанням голови.
Пос. Грінбаум каже, що домагається від
уряду не сліди, а діл і наважиться дальше
переслідуювати жидів.

Пос. Чарнецький (ПНО) жадав від міні-
стра, щоб вислав програму з справ
меншостевої політики та пограду що

його партія внесла свого часу автономі-
ну програму. Це трудна дорога, але тре-
ба де цього змирати. Далі бесідник про-
сить дати пояснення в справі зборів, го-
ловю відповів с.х. окрай. Бесідник про-
тивиться репресіям комуністів і хотів би,
щоб комуністи осме в діяльній комуні-
стичній політиці виявили свою істоту. Пос.
Ступіньський (ББ) каже, що закид, зроб-
лений пос. Грінбаумом, є обидою поль-
ського міністра. В імені ББ заявляє, що
порівнювання польських міністрів із рос-
ійськими в ролі Століпінів стріється
все з сильною реакцією а польського
боку.

МАДЯРСЬКИЙ МІНІСТР ЗАК. СПРАВ У ПОЛЬЩІ.

Дня 30. листопада приїждить до Варша-
ви міністр закордонних справ Мадярщи-
ни Вальде, щоб аложити офіційну ві-
зиту польському урядові. При тій наго-
ді буде підписаний арбітражно-кон-
сильційний трактат між Польщею і Ма-
дярщиною. Мадярський міністр побуде
у Варшаві два дні.

ПЕРЕЛЕТ НАД ПІВД. БІГУНОМ.

Летун Уїлвіне зателеграфував до Нью
Йорку а пристані Станлен (на Фалмленд-
ських островах), що йому вдалося пере-
летіти понад Південним бігуном.

НОВИНКИ

— З українського музичного життя. По-
відується, що в перших днях грудня ц. р.
відбудеться у Львові святковий концерт
в пам'ять 100-літніх роковин смерті Фран-
ца Шуберта. В програму концерту увій-
дуть визначні твори композитора, а саме:
соль-співан у виконанні співачки п. Дарії
Банаріської, фортепіанові сола у вико-
нанні п. Володимири Божейко, фортепі-
анове тріо Б-дур у виконанні професора
Музичного Інституту пп.: Т. Шухевича,
д-ра Р. Кришталевського і П. Писенника
та жіночі, жіночі й мужеські хорів Т-ва
„Львівський Боян“.

— Особисті вісти. На політехніці в Лан-
цугу освітлю дилемю Іванівна жемі п.
Корнелі Кізюк з Терезові.

— Д-р С. Балея професором у Варшаві.
Як домідується, варшавський університет
призначив зазначаним професором д-ра
Степана Балея на новоутворений катедру
психології педагогіки. Д-р С. Балея ви-
кладає у Варшаві вже рік, покищо як кон-
трактний професор. Д-р Балея відомий
з численних оригінальних праць з логі-
ки та психології. Характеристичне те,
що він є вже не першим українцем-про-
фесором у таких польських університетах
як Варшава і Краків, а досі у Львові нема
ні одного українця-професора!

— Дешевий вугіль мали мешканці Яро-
слава та околиці, де напротязі двох літ
вела свою організацію торгівлю сілками
ошуканців, складена з купців і заличних
урядовців. За 2 роки нахрала вони 2.500
тон вугілля вартості 100.000 зол., за що
деякі члени цієї сілки накупили собі зе-
мельки та побудували домики. Багато о-
сіб арештованих.

— Криваві весілля. У с. Медведів (Дро-
гобиччина) парубок Сосек на аланські ве-
сілью постріляв у своїй двох своїх то-
варішів. В Угрінові (Станіславів) проби-
ла смертельно ножем М. Дичаковського.
— У Стрильчу (Городенка) на весілля виби-
ли 21-літнього Петра Гудиму і тяжко по-
ранили двох інших гостей.

— Самовбивства у Львові не вгавають.
Учора застріляв 22-літній служачий гі-
некологічної клініки А. Корковський, на-
слідком нещасливого кохання, а 16-літній
ніколерот Н. С. випив, імовірно з цієї-ж
причини, велику порцію сілкого кислу.

— Альохні у Львові. Світловий мистець
у шкільній грі переїде в перших днях груд-
ня через Львів у своїй мандрівці по світі.
Спеціалістам покаже зразок своєї грі у
збірних одночасних партіях. Хто а ін-
хистів хоче бути горим з того, що гріє
з Альохнін партію, може зголосити до
клубу шахів у „Центральній кавярні“
у Львові, п. Галицька 7.

— Ріжні вісти. В Англії вийшли нові
зразки монети по 1 фунт, і 10 шілінгів. —
У Штокгольмі номер у 83 р. життя Е. Тор-
нер, член шведської Академії і проф. сіль-
ськог мов в унів. у Лонді. — У Мільно скон-
фісуювали братові Муссоліні його ле-
жачий „Попольо д'Італія“ за те, що там бу-
ли такі надписи: „Пробна штилетом на-
река і відна себе в присутності батька“. В Італії не візьмо передати в пресі та-
ких фактів. — Літук, що має вислати з То-
ків фотографії коронаційних свят узяв
у морі летун потонути. Другий така-ж
літук арештав десь серед грі. — Англій-
ський уряд зменшив оплату на листи в
Англії: марка на лист коштуватиме 1 пен-
ні. — Голова литовської державної цер-

кви архієп. Елестерій виїхав до Москви,
щоб а сказати справознавці міжнародно-
ї Серафимові. — Помер відомий берлі-
ський актор Еріх Кайзер-Тіц, якого всі
знають з кіно.

— Рекорди. Міська рада в м. Антоніо
(Мексик) мала засідання присвячене жі-
нським справам. Коли дискусія загорілась
убили бурмістра, його жінку і п'ять рад-
них. — У гамбурській групі „Сталевого
Позому“ відкрито злочинця; при цій
нагоді ствердили, що голова цієї органі-
зації Гольцшфель має кримінальну ми-
нушину. — Лондон домідується, що в
Абіссинії досі працює 2 міль. невільників,
дарма, що цю країну принали в склад Лі-
ги Націй ще в 1923 р. на умовні, що во-
на скасує рабство. — Міжнародний комі-
тет допомоги голодуючим у Китаю подає
до відомо, що в Китаю голодує тепер 12
мільонів людей!

— За „Книжку чардаша“ пропесується
мадярська письменниця Ірїн Селі (Шлі-
гер) з німецькими авторами зборів „Книж-
ки чардаша“ і „Баятери“ Бранером і
Грюнвалдом. Вони обіцяють їм у на-
годі і домагаються 60.000 пенте відшко-
дання. Тому, що оба лібретисти занані-
ють, що творів Селі не читали, худ має
за два тижні перевірити їхній текст а пе-
сами Селі, з яких сюжет має бути „за-
сильно“ запозичений.

— Документи про Директорію та Геть-
манщину. У Київському Центральному І-
сторичному Архіві під час розробки вій-
ськових матеріалів найдено дуже важкі з
політичного та історичного боку архівні
матеріали 1918—19 рр. Головного Управ-
ління Генерального Штабу УНР та „Укра-
їнської Держави“ доби Центральної Ради
та Гетьманщини, що характеризують вій-
ськові події наступу німців на Україну,
порятання проти Гетьманщини, боротьбу з
петлюрівським військом, то-що.

— Організація міського музею в Києві.
Українська Академія Наук поширила спра-
ву організування в Києві міського музею.
Музей має бути влаштований на зразок
кращих таких-же устатков Західної Євро-
пи. Головацка також визнала за потрібне
зорганізувати такий музей у Києві. Цей
музей має відбивати всі етапи розвитку
Київа, аж до наших днів. Музей матиме
три відділи: перший — з геології та ар-
хеології, другий — а історії Київа від IX
ст. до революції 1917 р. і третій — з су-
часного міського будівництва у Києві. Уже
складені проекти й конторики.

— Археологічна комісія. Президія
ВУЦВК дала дозвіл на організацію архе-
ологічної комісії на Україні. Ця комісія
проводитиме науково-дослідну роботу та
видаватиме матеріали, що торкаються ре-
волюційних подій на Україні.

— Успіхи одної книжки. Написала її ан-
глійська жєс — Редкліф Год. Заголовок:
„Кришна самотності“. Чи може бути
щось скромнішого. Передмову написав до
неї вчений а іменем: Гавельок Еліас, до-
слідник сексуальної патології. Тема —
полові ненормальності між жіноцтвом. І
була би вона пройшла несприятливо як ти-
сечі романів на таку тему. Аж лондон-
ський „Сандей Експрес“ нахмурился на
авторку мокрим радном за ненормальність.
Тоді записав, для оборони книжки, лі-
слав один примірник її міністрові внутр-
ніх справ Джонсонові Гіксові. Міністр за-
боронив її поширювати. Тоді автори ви-
дала свою книжку в Парижі. Паризький
видиєць переслав наклади до Англії. У
пристані транспорту стримали на приказ
міністра. Зробили шум у пресі. Мій ін-
шим редакції дали слово двома великим
оборонцям своїм думки Бернардові
Шон і Уельсові. Шон прочитав книжку, і
завини, що вказав її не шкідливою, а ко-
рисною і що не найшло у ній нічого не-
приличного. Далі він не розуміє, чому ви-
даєць послухав міністра, який не має
права давати таких вказів, а влада не
може санкційно конфіскувати наклади
книжки. І Уельс, що різко готиться а Шо-
вом є мист-близько тої самої думки. Ви-
давши та авторка віддала справу до суду.
Можна уявити собі, скільки платять у
Лондоні за один примірник цієї „норм-
альної“ ексціфесивної книжки. Не ви-
ні, то застра авторка дістане промовний
з усіх країн, щоб дозволила книжку пе-
рекласти. Місє Год позиває переслати
свою міністрові внутр. катів у події
за реалією.

— Кар'єра Габсбургів. Врешті годі де-
хто а бувших підданців австр. сілкої мо-
нархії питається знюхити а що сталося
з членими рішні австрійного Франца Поси-
фа? Про деяких з них децю знаємо. Сто-
ничник архієпископа Рудольфа, архієп. Єпи-
савста є рідною соціалісткою і дуже а
лексій. Після революції вона розвільни-
ла своїм мужем ім. Оттоном Вільдгофом
і виїхала за скромного шкільного вчителя
Леопольда Пельке. З першого подруж-
ства вона має трьох синів найстарший працює
а фабриці аат, другий є малярем-арти-
стом, третій німчить студії. Наслідник пре-
стола Франц Фердинанд, убитий у Сара-
єві, лишив доньку Софію і двох синів. Ві-
дтоє вийшли заміж з австрійськими князями.

у багаті віденські родини і живуть добре. Архикнязь Леопольд Фердинанд пробував різних професій: був письменником, кіноним актором, банковим урядовцем, інженером, власником харчової крамниці. Тепер живе скромним на передмісті Відня. Архикнязь Леопольд Сальватор живе в Барселоні з жінкою, княжною Кастелланською і своїми 8 дітьми. Ще двоє його дітей живе в Австрії і торгує хмелем. Архикнязь Карло, бувши, адмирал австро-угарської флотії, вибрав своєю резиденцією замок Садбуш, у Галичині, де польський уряд звернув йому майно, після заходів еспанської королеви. Його син, відомий кандидат на український престол, Василь Випинявий, живе біля Парижа. Врешті архикнязь Йосиф і Фрідріх відпочивають на Мадридській Фрідріх бувши головнокомандуючим австр. армією зумів зберігти частину свого великанського майна і врятувати собі життя іншим чином своєї династії.

— Американське оголошення. В однім величезнім американським листівку появилося цим листом оголошення: "Подію отримав з глибоким жалем до відома моїх друзів і знайомих, що моя відома улюблена дочка померла, вродивши мені сина. Для свого сина шукаю маму, як до хвилини, коли не знайду товаришки життя, молоді, гарної, з віном 20.000 дол., яка змогла би мені вести мою крамницю з білизни, про яку при цій нагоді вважало своїм обов'язком повідомити моїх клієнтів ось-тут: моя крамниця оголошена розпродажу по виїмково дешевим цінам, з огляду на те, що вона буде перенесена до мого власного дому на 12-й Авені, де є сподівана помешкання до вжитку по 500 дол. річно і де совісний сторож завжди добре заняття". Цікаво, скільки після такого оголошення зголоситься молодих, гарних з 20.000 доларів кандидаток на місце такого бізнесмена.

— Справлення помилок. У фейлетоні І. Калічака "Світлина" ("Діло", ч. 263) записав деякі помилки, що цілком викривляють зміст дотичних речень. Так в 11. стрічці з самого початку замість слова "як" надруковано помилково "іх" (отже має бути: і хоч як воно далеко, то...). В 3-й стрічці з доду (і шпальта) замість "а за ним", має бути "а з ним". Останнє речення має виглядати так: "Однієї штуки, цинтар і різної його хата в Святині пригадаються (надруковано: притягуються) йому паліть у хвилі його скою..."

— Остання програма в Коварні і Барі "Варшава" збудила паліть найбільше рівнодушних і принесла їм найкращі хвилі в житті. На першій сцені опілія знавців висунула Льюїс Монтеро, прегарний повний таночного натхнення сатанний акт. Не менше захоплюючі є після Льюїс Прагеріні і мистецькі танки улюбленого таночного дуету Клінінських. Марія Балосіана поринає в ілюзії "Варшаву" своєю хореографічною штурком. Було би несправедливо не відзначити режисерів цього любими життєвого шансонієра і найкращого конференсієра зюсифа Славського. Тому що не бачив ще програми до цієї пори, ведай не номіне нагоди спористати.

Товариство Бесіда улаштує заходом Секції Помочі Доростаючій Молоді при Т-ві Охорони Дітей — у Львові, дня 2. грудня ц. р. о год. 4-й пополудні в салі Т-ва "Бесіда" (Народний Дім) вулиця Рутівського

Вечір Казки

для дітей (вік 4—10 літ), своїх членів і приведених гостей.

ПРОГРАМА:

- 1) Казка Бабуні.
- 2) Декламація.
- 3) Життя Лялька.
- 4) Сніг.
- 5) Юрза-Мурза.
- 6) Фантона Лютерія.
- 7) Король і королева мігдалів.

Вступ за добровільними датками. — Проситися о численну участь. 982 1—1

Театри.

Великий Миський Театр: Понеділок 26-го, г. 7:30 веч. "Міло-серда" (50%, анжика). Вівторок 27-го, г. 7:30 веч. "Тамна лама", оперетка.

Кіна.

"Аполло": "Вера Мірнєва". "Лен": "Отрута коханця". "Одза": "Коли весна життя прожовить". "Пантера": "Пантера". "Фатанорган": "Князь чи блазень".

Нові книжки й журнали.

Книжки й брошури:

Календар-альманах "Дніпро" на р. 1929. Накл. Українського Т-ва Допомоги Львів. Зміст: Водний істор. Ю. Ліпа; Відступ. В. Садовський: До 19-літнього ювілею. Е. Маланюк: Extra patriam. В. Король-Старий: Бен підтримки. В. Кед-рольський: Деякі психологічні підказки при творенні армії УНР. В. Кум: Сто-ринка боротьби. А. Маринівський: Спо-луча. А. Гребінний: На островах Лівності. В. Завадський: Евакуаційний профіль. С. Сироподло: З українського життя в Москві. Ю. Ліпа: Петля Кля. Д. Дон-цов: Бандитизм чи революція? П. Фе-дєнко: Дві еміграції. Л. Духа: Пішки в Київ на Поділля. Ю. Магальовський: В Олександрівську на Запорозжжі. П. Феденко: Катастрофа.

F. M. Raat: Vychodni Evropa. Прага. 1928. ст. 70. Мисон Зарвський: Похідня іногерен-ція абстрактної математики. Львів ст. 14. Мисон Зарвський: Quelques notions fon- damentales de l'Analyse Situs au point de vue de l'Algèbre de la Logique. Ст. 14. Відбитка "Fundamenta Mathematicae". Мисон Зарвський: Allgemeine Eigenschaf- ten der Cantorschen Kohärenzen. Вид. "Trans actions of the American Mathema- tical Society".

ЖУРНАЛИ:

Зінс. журнал сатири та гумору. 15 ли-стопада, ч. 16.

Сільський Господар. орган краєв. Тов. Господ. "Сільський Господар", Львів, 15 листопада, ч. 22.

Літопис українського друку, орган державної бібліографії. Харків, 27 жов-тня 1928 р.

Плестун, часопис пластової молодіж. Ужгород, жовтень 1928. ч. 1—2.

Slovansky Prehled, Прага, листопад, ч. 9.

Morze, organ Ligi morskiej i zscznej. Варшава, листопад, ч. 11.

Розбудова Нації, орган проводу українських націоналістів. Прага, жо-втень-листопад, ч. 10—11. Зміст: З. Пе-ленський: Ідея української соціалістич-ної. С. Чучман: Десять роковин. Інж. М. Литвинський: До характеристики умов селянського господарювання на Радян-ській Україні. Інж. Д. Андриєвський: Україна в світовій політиці. І. Стотар: Демобілізація як ідеологія. Е. Опан-ський: Українська національна церква. Ген. М. Омелянович-Павленко, старший: Останні місяці 1918 р. Офіційна части-на. З діяльності організації. Хропика.

Літопис українського друку, Харків, 3. листопада, ч. 44.

Наша Земля, суспільно-політичний і літературний журнал. Ужгород, жо-втень ч. 10.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Атаназій Островський. Дня 14 ли-стопада ц. р. відправлено громадянство міста Тисмениці на вічний спочинок народнього вчителя і знаменитого грома-дянина Атаназія Островського, що по-мер по короткій недугі в 42 році життя.

Від наймолодших літ, бо вже на шкіль-ній лавці, а опісля як учитель, брав По-кійний живу участь у громадянському житті. Була вірним учителем небаго-гого та невинним робітником на народньому полі. Обійняв перед 30 ро-ками першу учительську посаду в Пше-пичинках біля Тисмениці, організує аноматський гурток з місцевих селян і виставляє народні паси вже тоді з пе-дінням успіхом. Перенесений небагою до Тисмениці став він діяльним чле-ном усіх українських місцевих това-риств та дав разом з іншими почин до оснування нових, прих. Т-ва "Народній Дім", "Сокіл", "Рівня Школа" і інші, і дає шире про їх розвиток. Підчас війни перебував в більшій частині поза Тисменицею, а в часі анжовольного зри-ну українського народу став осередком організаційного руху Тисменицький по-віт. Покинутий на становище дирек-тора місцевої 7-класової школи, працює далі нехотіно. Арештований літом 1919 р., сидів пок. Островський змич півроку в таборі в Сталкові, звідки вернув уже з дуже підірваним здоров'ям. Одержавши по довший черврий по-саду вчителя в Тисмениці, віддається поруч праці при оснуванні свогого звання — всебічно освітньо-культурній праці серед українського громадянства Тисмениці і в тій цілі організує хор та аноматський гурток при читальні "Прогресс" на монастирській перед-місті, яких був душею; взагалі всі свої сили і зважний час жертвує розвою цієї читальні. Дає теж почин до згурту-вання молоді в пластових частинах при "Філі Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молодою" в Тисмениці, якої був голо-вою. В тій діяльній заслуживши Покійний безкрайню виховуючу молоді в любові до високих ідеалів та освітлюючи старших в національному душі.

Неможливо смерті перетяла нагдо пасмо його трудяного життя саме в розгарі праці над будовою читального дому, не дозволивши йому зреалізувати своїх планів. Покійний осиротів вдову

і троє ще не зрослі дитей. В по-торонах пок. Атаназія Островського взяло участь десятків співвітчизників, цілий учительський збір місцевий і доколич-ний і велике число громадян, потрі і великим жалем, смутком і сльозами пра-щали Покійного. — В. П. П.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабінєвича на Волині.

Львів: 27/XI Запорозжя за Дунаєм.

28/XI Вихрест.

29/XI Два злодії.

Ковель: 30/XI Маруся Богуславка

1/XII Гейша.

2/XII Вій.

3/XII Барон Кімжель.

Камінь-Камінь: 4/XI Маруся Богуславка

5/XII Гейша.

6/XII Барон Кімжель.

Ширші сходниченні "Союзу Укра-їном" відбудуться в понеділок 26/XI ц. р. о год. 6. веч. в салі Бесіда, Рутівського 22. Плані посол Мілена Рудинська, Олена Шепарович і Олена Гоманова прочита-ють свої спомины а перед 10 літ. О численну участь членів просить Голо-вний Виділ "Союзу Українок". 981 2-3

Виділ "Львівського Бояна" пригадує, що Загальні Збори Товариства відбу-дуться зі зважаним денним порядком у вівторок дня 27. листопада 1928 р. о год. 6. вечір в Малій салі Муз. Тов. ім. Ли-сенка у Львові, вул. Шашкевича ч. 3. 984 1—1

Надзвичайні датки на потреби "Рід-ної Школи" прислали ВП.: Маруся Стецьків Швановська 4 ам. дол. на по-ярнтя шкід, заподіяних дня 1. XI. 1928 р. в школі при вул. Мокнянського ч. 12. о. Мітрак Базюк 100 зол., д-р Волошин Ми-хайло 20 зол., Іван Яцишин, майстер столярський, Львів 20 зол., Політичні Визви в Бригінках 20 зол., Повітовий Союз Кружків, Боршів 200 зол., гости на імнінних ВП. Михайла Балюка 19 зол. і 1 ам. дол., Коопер. "Воля" в Володи-мирцах 25 зол., о. Володимир Петрик, парох в Бабині 36 зол. як збірку на со-борничку в Лявопках, деканат самбір-ський, Зайківський Павло, Нестаничі 12 зол. як збірку на весілля Михайла Гриняка, яке відбудеться дня 13. ц. м., о. Юрій Кміт в Чайковцях 136 зол., о. Теофіл Прийма, парох в Дудібах 150 зол., Михайло Галань, Белз 10 зол., Українські політичні вкази в Дрогобичі, Карне заведення 16 зол., Українська Студентська Громада в Кракові 22 зол., Коопер. "Надія" в Буковій 10 зол., Укра-їнське Тво "Прогресс" у Загребі 12 зол., Василь Свини, власник скелу в Н-дир-ній 19 зол., Михайло Мартинишин, Ляць-ке, з нагоди весілля 537 зол., Микола Музи, Ляцьке, з нагоди весілля 380 зол., Коопер. "Будучність" в Тернополі 7437 зол., Михайло і Ольга Мочульські, Гри-малів 10 зол. — ВП. Жертводавцям скла-дає шире подяку Головна Управа. 983

Пригада для Виділів Філії і Чита-лень Т-ва "Прогресс". В останнє при-гадується справу виготовлення і пере-слання зважених з підорочної діяль-ности. Вони потрібні для виготовлення загального зважених про теперішній стан освітньої роботи та її досягнень. Найдалі до дня 15-го грудня ц. р. наде-жить писати відповідні зважених по призначенню. Супроти байдужих посту-пно згідно з вимогами статуту То-варства. — Головний Виділ Т-ва "Про-гресс" у Львові.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

В СІЛЯКІ годинниківсько-юбілерські роботи виконує найстаранніше Домбровський-Роянжескі в Львові (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2481 а) 23—7

БЮЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИ-РОБИ продає за готівку і на рати під десятилітні літ у цілім краю висока фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Маріївська ч. 3. Купують брильянти, зо-лото, срібло, плачу найнижчі ціни. 3 120-7

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Він-центого Подя ч. 1 (бічна Зеленої). Тел. 59 60. 951 5—7

ТІКІОТИ Егера, реформи, рукавички, новинні плічоти, дешево поручас Ліху, вул. Гетманська ч. 22. 986 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст меху лерініа, серія і мозудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

438 Пересвітлення Рентгеном. 21—21

Д-р Володимир Бабій

зубний лікар,

Львів, вул. Гетманська 8.

(біля ресторану Зволінської.)

966 Число телефону 63-24. 1-1

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синіуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитавчих зубів плас-тубування й вживання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з прові-ній полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. Урядовий і студентів значна зни-жа. Поклиш в сплатах. Тел. 65-73. 855 1—1

Зол. 6-50 ГОДИНИКИ Зол. 6-50

аптег швейцарські з гарант. тільки у

Б. ГРИНБЕРГА Синіуська 4. Тел. 59-22.

ВІСЛІДИ ГОВОРЯТЬ!

що на найліпших шоферів вишко-люють тільки державно уповажнені

Курси Самоходових Керманічів

И. Гайтлінгера

РІВНЕ — 13 Діалізі 3. Львів, Зелена 7.

927 СТРИН — 3 мая 15. 5—5

Печаток курсів 23 ц. м. Висли шоденно.

— Вислається проспекти і інформації.

ВСІ НЕДУГИ, можеш ви-

ніжких ліків через відтиснення

спини. Увільнений від натиску

нерв, убиває бацилі і виганяє

недугу: гостру недугу негайно,

застарілу після якогось часу.

Вказівки подає книжка "Про

спинні хребти" ("Kregarstwo")

Висилає за присланих 5 зол. пе-

реказом, або чеком П. К. О.

153089 о. Павловскі, Обарін-

ці, поч. Глубічок великий.

911 10—10

Хто ще не має

в своїй бібліотечі

СПОГАДИ часть I. II. III.

Евгена Чикаленка.

Ціна тільки 8 зол. без пересилки.

Звичайна пересилка 50 сот., поручена

90 сот.

нехай пише до Адміністрації Діла, бо

наклад вичерпується.

Крім цього набути можна в Адміністрації:

Михайло Возник

ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПНІНА

Ціна 1-50 зол. на почт. пересилкою 50 сот.

Г. Брасюк 3-3

БЕЗ ПУТНІ

Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 90 сот.

Микола Матія Мельник

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

Михайло Возник

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До зв'язків Галичини з Наддніпрян-

щиною в 80 pp. XIX в.

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

СЛУЖБА БОЖА

св. Иоана Золотоустого зі

службами різних іамірені

українською мовою у пере-

кладі о. д-ра Я. Левицького

Ціна 2-50 зол. без пересилки.

Адреса Адміністрації "Діло"

Львів, Ринок 10. II. п.

В редакцію відповідає Василь Мудий.

Видзе Видавничої Спідки "Діло".

З друкарні Видавничої Спідки "Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“ Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Прукарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКІРНИКА
20 сот.

Зворот у Румунії.

Львів, 27. листопада 1928.

Прихід до влади в Румунії Юлія Маніу-а, провідника націонал-цараністів (національної селянської партії) є зворотню точкою у внутрішньому житті повоєнної Румунії. Належить бідніше! В умовах румунської дійсності є це цілий, може навіть глибокий переверт, просто революційний крок, може навіть революція без кривавих революційних заходів.

Націонал-цараністи, єдина широкомасштабна партія сучасної Румунії, довго й завзято поборювала крайню реакційну лібералізацію й їх козачантства та всякими каїками, прийшли до керма в одній з найбільш відсталіх країн Європи. Будучи виразником найширших народних мас та висловником демократичних прав, націонал-цараністи можуть розпочати нову добу в історії життя й розвитку Румунії, якщо, очевидно, уволені солодким нектаром влади, не зійдуть з простих шляхів демократії на круті й фальшиві стежки румунського національного егоїзму й шовінізму та компромісовості з учорашніми можновладцями.

Прихід Маніу-а до влади перетворює реакційно-феодалну традицію Румунії, кидає ясний промінь світла в сумерки по-турецької, східної спадщини, зриває з прийомів і засобами насильства й варварства, що були складовою частиною попередніх керманців й агентів влади. Прихід націонал-цараністів до влади є злушенням свіжого повітря в задушливу Румунію, переповнену парами тюремних казематів, насильством здеморалізованої адміністрації і розбещенням мегаломансько-шовіністичного елементу. Понад Маніу-а при кермі є різноманітна з візаченням цупко зачинених дверей і вікон на широкий світ, є це започаткування європеїзації країни.

Уряд Маніу-а спирається на широкий народний основ. За ним стоїть все свідоме селянство й робітництво та поступова частина трудової інтелігенції. Також нерумунські національності зі симпатією відносяться до уряду націонал-цараністів, довіряючи його обіцянкам зобов'язанням в Алба Юлія про повну національну рівноправність. Проти націонал-цараністів і репрезентованого ними європейського світогляду стоїть все ще міцна опозиція реакційних лібералів, що спирається на упривілеєну кліку банківців і промисловців, на духовенство і старинні корпуси армії, на адміністрацію й шовіністичне студентство. Сила націонал-цараністів є у великому моральному кредиті серед мас, сила реакційної опозиції втрачається на тих „вищих десятих тисячах“, що досі були упривілеєними щастливцями під „окопаними крилами“ ліберальних самодержців. Перші є „новими людьми“, другі мають за собою безперервний десятилітній правлячий досвід. Ліберали вказують на невідготованість націонал-цараністів до влади. Однак ця саважність і правляча молодість націонал-цараністів може якраз бути їх добродією прикладом, бо не зв'язує їх з темною минулою чорною реакцією, з чорнототемством ліберальної мафії, дає їм чисту руку й творчість нового життя.

Влада лібералів спиралася на всієї прийоми і засоби неосвіченого абсолютизму. Вони трималися при кермі і взагалі на поверхні життя дешевенними засобами всіх гнобителів: цензурою, станом облоги, воєнними судами, потуранням адміністраційної самоволі, розбуджували найнижчих інстинктів. За час десятилітнього панування лібералів в господарській діяльності застали катастрофічні умови. Залишки стали пасивними, безвиплатними, державний дефіцит досягнув майже 6 мільярдів лей, господарська продукція пішла взад, кошта на індустріалізацію країни в своїй першій стадії спричинили безліч клопотів, недостача капіталу довела до нечуваного подорожжя відсоткової ставки (40—50 відс.), земельний, селянський кредит майже не існує, консумційна сила громадянства впала до мінімуму.

Все те мусить до ґрунту змінити й поправити новий уряд Маніу-а. Завданням цараністичного уряду є „зведення чистого й чесного парламентаризму“. Перші кроки цараністів вказують, що уряд думає чесно здійснити голошену собою програму. Цензуру й стан облоги вже майже знесено. Заповіджено загальну політичну амністію, пороблено заходи в справі зменшення жандармерії й основної реформи знесавідженої сігуранції (політичної поліції).

Зовсім природно, що реакційна опозиція не спочиває. Вона намагається вже на аступі, ще перед виборами створити якнайбільш трудні умови уряду, щоб його скомпромітувати. На високих школах ведеться агітація серед шовіністичного студентства, штовхаючи його до протигиждівських виступів і заворушень. Також на провінції, особливо у найбільш відсталому регіоні йде протигиждівська агітація. Помічними в цій акції є й агенти адміністрації, які є непевні завтрашнього дня з огляду на намічену реформу адміністрації. Однак націонал-цараністи досі з успіхом протиставляються цим анархічним спробам і явищам.

Перед представниками закордонної преси з'ясував прем'єр Маніу програму націонал-цараністичного уряду. Одним із головних завдань нового уряду є розв'язка національного питання. „Новий уряд — заявив Маніу — прикладає велику вагу до проблеми меншостей. Тому до одних із перших завдань уряду належить поладка питання меншостей“.

В якому напрямі розвиватиметься ця поладка, важко сказати. Знесення цензури й частинно стану облоги в першу чергу спричинило до найбільшого відливу українського населення на Буковині й в Бессарабії. Рух за привернення української школи обняв уже не лише Буковину, але починає перекидатися й на Бессарабію. В Рівнянцях (на Бессарабії) громадська рада виставила домагання ввести українську викладову мову. Треба сподіватися, що за Рівнянцями підуть й інші громади в Бессарабії, особливо в Хотинщині й Акерманщині та Кишинівщині. Буковинські громадяни по-випадку зі свого боку старатимуться розкрити сонми Бессарабію. Одночасно консолідується українське громадське життя. Селянство самолично приступає до заснування українських читальних. Взагалі укра-

їнське громадянство, відхилюючи відливи, кинулося до праці на примусово запущеному облозі громадського життя.

Цей рух починає тривожити лібералів. Відсунувши від влади, вони не перестають цукувати проти неромунів, особливо проти українців. „Універсал“ аґадує про українські збори у Чернівцях і Галаці, на яких виставлено домагання знесення румунських і привернення українських народних шкіл. Це природно і мінімальне домагання вводить з рівноваги ліберальний орган. „Ось до чого дійшли ми — туккає цей орган — ізза недостачі односторонньої і сильної політики в справі меншостей. Аґітатори меншостей на Буковині думають, що прийшла догана хвиля розвинути інтензивну пропаганду в містах і селах проти вищих (?) інтересів румунської держави тільки тому, що „немає ні цензури, ні стану облоги“.

Як бачимо, протигиждівська агітація не вгаває. Треба бути приготованим, що вона може мати небезпечні для нас, шкідливі наслідки. Прем'єр Маніу — семігородський, неознайомлений з українською справою. Він має розуміння для потреб і нижого малярів, німців, жидів, навіть кільканадцятьох тисяч поляків на Буковині, але ледви чи таке розуміння матиме він для українців, щодо яких під впливом ліберального туману подекуди панує бездумна відливість, немов то українці є зукраїнізованими румунами. Говедінка націонал-цараністів з українськими кандидатами до камери й сенату, а особливо їх негативне відношення до незалежної української національної партії, вказує, що й серед націонал-цараністів покрутять грешні погляди й діла лібералів. Д-р Юлія Маніу й його співпартійці повинні пам'ятати, що Румунія тільки тоді стане правовою державою, коли однаково трактуватиме всіх громадян, які поволі чи неволі наїшлися в сучасних її межах, коли всім уможливить національно-культурний й економічний розвиток та всесторонній політичний права. Тільки тоді можна буде думати про можливість вступлення Румунії в ради справних світових демократій.

Жидівські кольонії на Україні.

Що пише про них Павло Шеффор.

Московський перекладач берлінського щоденника „Берлінер Тігебтат“ помітив у 254 числі з 28. XI. 1928 р. того щоденника допис про свій побут на Україні, а в цьому висловив свої погляди про жидівські кольонії в пошуковій Україні, які він спроможність оглядати власними очима. Він пише:

„Я бачив кольонії жидів, що прийшли на них з давнього жидівського гетто. Ці кольонії є добрим ділом американського „Аґроджівату“, який досі видає на своїй кольоніальній підприємстві на полі (тобто в пошуковій Україні) для міліонів доларів. Населення цих жидівських геттох має тепер менше змоги на екзистенцію як даним тому, що теперішня система викидає малу торгівлю і ремісництво з їхньої професії. Кажуть, і заступити так, що добре в справах знавця, що являється здох і він міліонів своїх жидів у СРСР одні міліони терять екстриму життя, бо живуть їх чимдаль тим гірше тверда диктатура комуністичного репр-

Від візівка 27. ц. м. висвітлює

Салю „НАРОДНОГО ДОМУ“ при вул. Рутівського ч. 22. давно очікувану фільму в 12 актах п. з.

„ТАРАС ШЕВЧЕНКО“

Під час висвітлювання співає хор під батогом д-ра Немілки. — Початок о 3. 5. 7. 9 год. — На перший сеанс ціни знижені.

Зарізані. На антижидівській пропаганді, які виступають, не повинні бути оптимізму. Тут аномальний податок. Прикладні старання адміністрації! Але що з того, коли шість пер чобіт для румунів а б-ти душ коштів 60 худів обіла? А потім шовіністичні податки!

Переважає ті поселенці перебувають уже по три роки в своїх кольоніях. Але в тих трьох роках мусіли вони багато більше думати і видати ніж могли купити. Численні в поселеннях пакути, що для них нема вже надії на краще. І тому вони всі протестують. Така сама картина в одному жидівському селі, що істнує вже 120 літ. Отже ніщо не дає сподіватися, а все посувається взад. В одному селі виходить і незалежному, німцямому селі родинний, його стріляє на вулиці і спитає про життя, зіпсований ним з експлуатаційною рішучістю тварем (тобто: що дає за чимраз гіршого).

Тех як є на цьому кольоніях таї собою є на міліон України та в міліон Кубані. Хто там був, той все те підтвердить. У Москві говориться з такою самою експлуатаційною рішучістю, що всього цього не хочеться. Соціалізація мусить прийняти на селі, на те владиться велику вагу, близьку ніж до, але руйні селянина, як засоби до цього ніхто не бачить. Але для нас не важне те, що пишуть у Москві. Важне для нас те, що діється на селі. Політика зубокування і з нею політика соціалізації проти селянина є сатанським у СРСР фактом. А це обставина, що Москва не бачить розділ селянства, перешкода в добрій вірі, є загальна“.

По українських землях.

Буковина й Бессарабія. — Українська Національна Партія на Буковині.

В Чернівцях відбулися 21. п. м. університетські вибори до виконавчого УНП. Конгрес УНП, відбувся 18. п. м. вибрав президентом партії д-ра Володимира Залозенського, а управи партії вибрала віцепрезидентами: А. Левинського, д-ра В. Дитчак і д-ра Л. Басути. Першим секретарем УНП став ред. Ю. Сербинович, а другим Кристеня, секретарем вибрало О. Шугуляк, І. Сидоренко, а І. Цілюк, а контролерами Галицького, Проца й Ченця. Виконавча постановила з дня 1. грудня відкрити Народну Канцелярію при вул. Пашковій 21. Зарегіструвати канцелярію зоручено переписати д-рові Кириленку, д-рові Котутові й д-рові Ясеньковому. З дня 1. грудня п. р. УНП розпочинає свою правлячу діяльність.

Рух за рідною школою

Рух за рідною школою, себто за приверненням української викладової мови в початкових школах та привернення середніх українських шкіл, що істнували на австрійських землях, поширюється в табірках все більшою силою. Як полон червоноармійців „Час“, української викладової мови докладаються такі громади: Елган, Беромеє, Борини, Сокирини, Валки, Вапняки, Верещини, Вишнівка, Висоцьке, Вітебська, Жалова, Задубівка, Ізяслав, Кішинець, Кішинець, Луцень, Мамалига, Нова Міхаїла, Пидвисині, Рівнянці, Ров-

теми, Станіслав Дотків, Халіме, Черний Поті, Чубіс, Шеніс, Шеніс Гуріс, а й, Відроджені літературі, що рух за відомістю почався після переселення й на Волинську Першу крає у тому напрямку зробила тримала Радичів, Третьє сподівання, що на Радичів не відійшли та що й інші українські громади на Волинській поставили доміжники і свої виходи.

3 життя наших „русских“.

Збори „Общества Калачовського“.

Дня 1 листопада в. р. відбулися у Львові річні загальні збори відомого „Общества Калачовського“, попереднього. Богослужбовими і панахидами за померлих членів Т-ва, які відправлено в Преображенський церква при вул. Кронієвській і в православної церкви при вул. Франківській. Тому, що збори відбувалися безпосередньо по „святі таїнства“, явилася на них людина багатолюдна. З гостей був б. посол Сербії, який делегат „Общества Душівних“ з Ужгороду д-р Феніс.

Хід зборів такий: Отворив їх звіт, голова Митро Зайць, після чого вибрано президію під проводом д-ра І. Вишницького, президента „Русско-Сел. Організації“, Офіс М. Зайць, адміністратора зборів і діяльності „Общества“. З того повідомлення довідуються, що „Общество Калачовського“ має тепер „150 (кругло!) активних членів і багато пасивних, яких діяльність зменшена після війни і переселення 1914 року“. В цьому році „Общество“ дістало 400 (або кругло!) нових членів і 88 нових членів. Вона удержує у Львові бібліотеку, видає журнал „Наука“ й улажує курен разом з „Русским Ревію Союзом“. В зацікавленні році „Об-во“ видає два томи творів Наумовича, т. зв. „Золоту книжку для дітей“, казкар і ін. Майже „Об-во“ — це дім у Львові вартості 120.000 зол. Довгі „Об-ва“ виплатили 20.000 зол., а йому півні члени в Польщі 21.000 зол., а в Америці 18.000 зол. „Об-во“ має проект побудувати на своїм домі четвертий поверх і цей проект збори одобрив.

В дискусії над повідомленням майже всі учасники закрили на те, що члени „Об-ва“ ставляться до нього легковажно і не сповнюють свого першого обов'язку: не платять влишок. Після ухвалення абсолютної більшості вибрано нову управу в такому складі: М. Зайць — голова, С. Бендзюк, інж. Грабень, З. Медвський, д-р. Вербицький і Лука Старийський — члени управи; заступники: І. Ганасевич, Е. Трешневський і Лев Луцки. Контрольна комісія: Б. Труш, О. Гуда і Е. Целаровський.

Після вибору нового складу прийнята на чергу нарад справа переїзду „Общества Калачовського“ на т-во „Наука“ і справа призначення його спадкоємцем на нинішніх розв'язаннях — т-ва „Радичів“. Першу справу відхилено одностайно, бо, мовляв, „Об-во Калачовського“ — це вже історична назва, натомість другу справу відхилено — теж одностайно — в політичному змислі. Причиною відхилення „Радичів“ спадкоємцем „Об-ва“ є побоювання, що „Народний Дім“ може опинитися в „не-русских“ руках, а й тепер він, мовляв, не в цілком правих „русских“ руках.

Побоювання за дальшу долю самого „Об-ва Калачовського“ велико учасниками „годинного зібрання“ прийняти теж характеристичну постанову, а саме: не будуть делегати на збори „Об-ва“ потверджувати центральний вибір „Об-ва“, який буде мати право запропонувати „по своєму усмотрению“ на збори делегатів стільки осіб з членів „Об-ва“, скільки буде делегатів. На те очевидно, аби делегати не могли повести під вплив зорів „русского діла“.

Закінчилися збори концертом у великій залі Народного Дому, в якому брав участь сел. хор з Туринки, соліст Юліан Зайць і інші.

По широкому світі.

Американський консулат у Берліні не дав візи двом радичівським делегатам, що мали виїхати до Спол. Держав, щоб там підписати угоду з двома фабриками авт у справі будови фабрики авт у СРСР.

Німецький амбасадор у Лондоні передав Черчиллю відповідь німецького уряду на останній англійський меморіал у справі відшкодувань.

У Болгарії заводять мовірно стан облоги, тому, що рухливості македонських повстанців сильно зростає.

Грецький уряд рішив обмежити час військовій службі до 14 місяців.

Добро „Прогнози“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

Новий політичний процес.

Розправа проти Платона Полотнюка й Івана Сенева.

Промова оборонця д-ра Шухевича.

Прокуратор каже, що це політичний процес. Але в цій випадку це не заходить. Це процес, що становить трагедію молодого студента. Акт обвинувачення твердить, що оба Полотнюк належав до У. В. О. але абсолютно нічого не доводить. Прокуратор каже, що убивства dokonano в доручення УВО; що Полотнюк допустився цього убивства; отже він є членом УВО. Це є значущим свідоцтвом прокуратора.

Зі статті в „Сурмі“, відчитано під час розправи, ясно виходить, що Гук поставлено обвинувачення — це перша пренісія. Друге питання: чи оба Полотнюк допустився злочину убивства і чи належав до УВО?

Закон відрізняє три категорії справників: 1) безпосередніх злочинців, 2) безпосередніх співзвинних, 3) посередніх співзвинних.

Акт обвинувачення каже, що до хати, де сав Гук, увійшло трьох людей і вони віддали до селянина Гука сім стрілів. Оба Полотнюк там мешкав, тому не потребував входити до хати. А далше: розправа не вказала, що Полотнюк стріляв до Гука. А додумуватися нам не можна, бо можна злочини екзистенцію молодого людини. Як в душі родяться сумніви, то не можна твердити: так, Прок, сказав у своїй промові, що є підозріння („пошляк“), що Полотнюк убив Гука; але підозріння є добрі тільки для поліції та для слідчого судді, щоб вести в тім напрямі слідство.

Платон Полотнюк — це син бідних батьків, залізничників. Підчас російської війни втік батьки з Галичини до Сирії. Там ходив оба Полотнюк до школи та перебував тиф, дуже тяжку недугу. Пізніше, вже як учень гімназії в Станиславові, тяжко захворів на запалення легень і перебув операцію, що скінчилась вняттям трьох ребер. В літі 1927 р. поперетинено телеграфічні дроти коло Станиславова. Уже у вересні ведено слідство й арештовано гімназичку ученика у Станиславові. Полотнюк вийшов тоді на господарську виставу до Сирії. В часі його несприятливості перевела поліція в хаті його батька реалію. Полотнюк довідався про це і втік зі Станиславова на село, відтак до Львова. Чи в цій шові дивного? Знаємо дуже добре, що як гімназичку учень посидить бодяк один день в арешті, то його вже до гімназії не приймуть. Слідство за саботаж застановлено аж у грудні 1927 р., тому Полотнюк мав чого боятися і не міг знати, що слідство застановлено в грудні.

Прокуратор підносить, що оба Полотнюк з початку у Львові не укривався від

чужим іменем, а тільки по убивстві Гука. Не укривався, бо мешкав між своїми студентами та не був оголошений. Спосіб, в який Полотнюк дістався на помешкання при вул. Палайнів, прокуратор уважає за щось надзвичайного. Чи не щось надзвичайного, що його товариш Степаняк запропонував йому переспати кілька ночей в хаті, де не було господаря, де ніхто з студентів нічого за помешкання не платив і навіть Гук нічого не платив?

Прок, каже, що Полотнюк замешкав при вул. Палайнів, щоб бути помічником при убивстві Гука. Алеж оба Полотнюк не знав, що Гук мешкає разом зі Степаняком, що Гук є конфідентом, бо інакше не був би йому під своїм називом представився. До того Полотнюк сам на помешкання не апрошувався.

На передодні убивства виходив Полотнюк вечором тому, — каже прокуратор — щоб докладно поінформувати убивників про ситуацію в хаті. З розправи виходить, що ситуація в хаті зовсім не змінилася і Гук спав на своїй ліжці. З конспіративної літератури знаємо, що перед злочинним розслідуванням ситуацію аж до подробиць і то на протязі довшого часу. Чи убивники могли прийняти за співзвинника оба Полотнюка, який Львова не знав, бо швидко перший раз прийшов до Львова? Знаємо, що Полотнюк того дня мав відвідати хору тітку в шпиталі, тому устигався йти до брата, але при кінці вулиці Палайнів роздумався і завернув назад до хати? Ні! Що він нібито розмовляв з убивниками, чого нічим найменшими не доказано на розправі.

Прок, твердить, що в хаті, в середині були співзвинники. Може так, може ні. Убивниками Гука могли бути його товариші, які до нього часто приходили і розслідали цілу ситуацію. Убивники могли увійти до хати або дверима, якщо закрутки не закручено, або з північчю. Закрутку закручував той, що останній ішов спати. Прок, каже, що й нібито закрутки Полотнюк, тому треба прийняти, що він її закрутив. Як ні — прошу доказів!

Убивники могли мати електричні ліхтарі зі собою і тому знали, де лежить Гук. Прок, твердить, що по стрілах зараз засвічено світло і Полотнюка вже в хаті не було. Хто знає добре крихітальну психологію, цей не скаже, щоб зараз по стрілах засвічено світло. Свідок Степаняк зізнав, що по стрілах був дуже перестрашений та що то він засвітив світло. Отже від останнього стрілу до хвилі засвічення світла могло пройти і 3—4 хвилини.

Чи втеча Полотнюка не є оправданістю, що його шукає поліція? Чому ж йому не вірити, що він вибіг з хати по стрілах і під лобовим складом дошок убивав? Прок, дивується, що убивання було послідовне, а конірець в кишені. Зрозуміло, чому. Убивання було послідовне тому, що не було місця в малій хаті, де мешкало 6 осіб. Конірець він завісив хобу всевладного панування наукової мітології. (Перше значіння праці Бергсона саме в тім, що він показав межу, на якій зупинилася і мусить зупинитися наука, коли хоче роз'яснити явища, що не піддаються засобам її дослідів.)

Бергсон — сам учений, а не „чистий“ філософ на зразок Фіхтога або Гегля, що творили могутні концепції з ідей розкритих, мов небесні планети на незримих тлі всесвіту. Першим завданням Бергсона було стати на ґрунті, на якому творились філософічні ідеї: про суть еволюції та матерії: ввійти в лабораторію біологів, фізиків, хеміків. Бергсон як уроджений математик, перевіряє ще раз остаточні формули та їх основи і приходить до зовсім нових висновків. Як пояснити факт, що вислідки вчених, забезпечених у знаряддя лабораторійного експерименту не погоджуються з нашими буденним внутрішнім досвідом, який каже нам, що наших духових станів не можна мірити так само як явища світла або температура? Як пояснити факт, що філософи і ми дилетанти, ділимося на два протилежні табори в таких проблемах як свобода волі, взаємини душі та тіла або безсмертність, залежно від того, чи уявляємо собі зовнішній світ на подоби людського чи людський на подоби зовнішнього?

Перше непорозуміння в тому, що наука користується поняттям часу однорідним, спорідненим з поняттям простору.

(Продовження буде.)

МНХ. РУДИНСЬКИЙ.

Світогляд творчої еволюції.

Анрі Бергсон.

Ніхто з тих, що з нагоди відзначення філософа Бергсона Нобліською нагородою, пишуть про нього статті для загальної інформації, не робить собі найменшої ілюзії, що зможе оживити основні ідеї його філософії. Труднощі, які вирішують перед популяризаторами філософічних систем і світоглядів, стають щораз більші, чим більше популярним стало ім'я філософа і чим сильніше переплуталися його ідеї з бажаннями та популярними гаслами його сучасників. Загал, що схоплює самі гасла не зважаючи собі зусилля, щоби перевірити їхній зміст, чомусь пересвідчений, що його легкість у засвоєнні чужих готових ідей є найкращим доказом легкості їх розуміння. А якого-ж філософа легше розуміти як не сучасного, що ясував розсіянні докола нас пробіски нових зусиль і змагань?

Якщо заслугою філософа вважаємо хист злати в гармонійну цілість споріднені ідеїні намагання відокремити в своїх шляхах і засобах, далі: виразно незасовану, дарма, що сильно розбуджену тугу сучасності, тоді ця заслуга вимагає, щоби його назвати великим. Але коли завданням кожного нового великого світогляду вважаємо розв'язати найбільше настірливі протидженості світоглядів минулої

добі, тоді його величини шукаємо якнайдалше від модних напрямків, загальнодоступних символів і тих усіх відтінків його думки, які можна передати без його допомоги.

Популярна і модна величина Бергсона зросла на природній потребі інтелігентного загалу мати якусь авторитетну філософію без власного філософічного зусилля. Чимало офіційних філософів, нпр. професорів філософії, довго ставилося скептично до Бергсона, тому, що в його творах найшли цілу низку термінів, які легко було змішати з розжаними, імлістими поняттями, пригожими для дешевої боевої публіцистики. Як це трапилось не вперше в історії людської думки, перші апостоли нового вчителя стали його першими Юдами; вони проголошували світові радісну звістку, що нарешті є вчитель, що найшов правду, і на доказ, що вона існує, викладала її пункт за пунктом, немов новий кодекс законів.

Якою-ж мала бути незвичайна заслуга нового мислителя, предтечі нової доби в історії філософії? Бергсона проголосили філософом життя та життєвого пориву, що веде до абсолютного пізнання, завдяки новий методі розслідування дійсності: завдяки інтуїції. Його філософію називали інтуїтивізмом та ірраціоналізмом, що в протилежності до дотеперішніх розумових засобів пізнання, якими користувалась наука, знімається понад неї і входить в безпосередній взаємини

з життєвим процесом. Споріднені нитки філософічного пізнання з мистецькою творчістю використали як аргумент, що нова метафізика проголошена Бергсоном дозволяє нехтувати здобутками науки і фактами зовнішнього світа, а всю вагу класти на безпосереднє переживання індивідуального „я“.

Все непорозуміння основи Бергсонівського світогляду йшло від запоморочуючих слів, що сям-там повторювалися у нього з усіма застереженнями і нюансами, а які пересічний amator мудрування захоплював відокремлено і наголошував з патосом як таємні заклинки, що відчиняють усі замки Сезама. Зверніть увагу, з якою насолодою сучасні повторюють слова „життя“, „процес“, „переживати“, „сліпий порив“, „іраціональний акт“. Довгий список таких слів зростає від 30 літ, коли в філософії, літературі та поодиноких ділянках знання зростає реакція проти метод підходити до людського життя зовсім так само, як до лабораторійних препаратів.

Історія філософії знає ці природні припливи ідеалізму після надто довгої хвилі матеріалізму, і навпаки. Покоління виховане на Дарвіні, Спенсері, Конті та нове виховане на їхніх продовжниках ждало надаремне, що наука заступить мораль, метафізику та релігію, тому, що на всі нерішені проблеми відповість фактами, оснований на експерименті. Велика частина т. зв. інтелігенції ще й нині вірить у цю можливість, не вийшовши поза до-

вав до кишені, отже сховав його туди і критичного вечора.

Прок. каже, що Полотнюк мусів бути в змові з убийниками, бо ніби за ними втік з хати; то було його застрілили, як такого, що гонить за ними. Однак не стверджено, в котрій бім втік Полотнюк, в котрій убийники. Може бути так, що в одну сторону втік Полотнюк, а в другу убийники.

Далше прок. твердить, що паприку спалили убийники за своїм слідами. Поліційний агент мізнав, що паприкою посилали лише вхід до хати, а на вулиці її не було. Тому убийники мусили поспішати паприку перед убивством Гук. бо втікаючи, не могли мати вже часу.

Утеча Полотнюка є психологічно зовсім оправдана. Один англійський професор доводить, що люди по тяжких хоробах і схильні до страху. Саме Полотнюк, тяжко хорував і переходив операцію. Якби Полотнюк вернув по своїй утечі до помешкання, то прок. сказав би, що він є убийником, бо його, як багатьох інших злочинців, тигнула би така сила душі на місце злочину. Тому, що туди не прийшов, це найкращий доказ його невинності.

Ясно також, чому по цій утечі Полотнюк мешкав під псевдонімом у пані Кузьмичкової до підозріння за дріт добування підозріння співучасті в убивстві Гук.

Знайдена у нього революверова патрона була меншого калібру, ніж ті, якими тяжко поранено Гук. Чи такі слова на жук написав Полотнюк в жарту чи фантазії, того ми, старші люди, не можемо зрозуміти, як не в силі ми розуміти уяви молодих людей.

Отже найбільше підозріння — не втеча Полотнюка. Але найбільші криміналісти не уважають утечі доказом вини, лише причиною підозріння.

Вітак оборонців коротко переходить поставлені присяжним суддям питання і збиває їх по черзі. Кінчить так: Не поважаєте, щоб невинна людина бодяй секунду сиділа ще в тюрмі! Всі три питання ви, п. судді, мусите заперечити та пустити обв. Полотнюка на волю родини, щоб він міг далше вчитися.

Промова оборонця д-ра Старосольського.

На початку своєї промови торкнувся проф. д-р Старосольський конфлікту між правом і етикою. Цей конфлікт знаходить свій вислів у щоденній житті в формі двобой. Дуже марнантино виявлена незосконаленість права в §§ 61 і 214 к.з., які накладають на людину, обвинувач. пев. дні, з етичними нормами.

І так § 61 к.з. примушує людину донести владі про намірені злочин; знов § 214 наказує не укривати злочинців і в той спосіб утруднювати їх відкриття владі.

Прок. у своїй промові поставив обв. Сеневу питання, що він зробив би на той випадок, якби знав про злочин злочин. Чи уважав би за свій обов'язок донести про це владі? Так, він це зробив би. Але тут не в цьому річ. Тут маємо конкретний випадок. Однак навіть тоді, як він обв. Сенів знав щось про Полотнюка — чи міг він з уваги на свої дієсні, етичні почуття донести владі на свого товариша? Тут обов'язком лави присяжних є рішити, що є вище: чи наказ права чи наказ етики?

В теперішній момент загостреної національної, соціальної і політичної боротьби є загрожені головно етичні переконання. Я можу сказати, що боюся там не сході не цих матеріальних шкід, які принесли революція, але боюся, що там знищено довіру людини до людини. Там треба це довіри в їм вищого обов'язку атомити! Те, що виставлено в слові „товариш“ — таке святе, що якби хтось не міг віритися товаришеві, тоді ми стояли перед жалюгідною будучиною. Пост не відступ найкраще і каже так:

„Bo narodów myś! zatruta — to dopiero bólów ból...“

Прок. обвинувачує Полотнюка тому, що має лише познані (допитувач), а не докази. Але обв. Сенів мусів думати про Полотнюка не на основі того матеріалу, яким розпорядився прокуратор, лише на основі розмови з Полотнюком, який твердив, що він невинний. Отже „ребус сік стантидус“ — що по такій заяві про невинність міг зробити обв. Сенів? Чи не міг і не мав права подати невинному х-опцеві руку? Його сумніви щодо невинності Полотнюка могли хіба зрозуміти тільки по 19. чині 1928 р. після одної розмови з тов. Галібеєм. Сенів мав лише заяву Полотнюка про невинність і віде його повеління, тому лише на цій підставі може відповісти перед судом. До того справляючи убивства Гук не знали, чи він не відірвав через смерть їх мавців, чи не вказав їх адреси. Отже в такій разі він мусів би назвати і Полотнюка як учасника убивства. Тимчасом Полотнюк не сирігався, ходив на політехнику і до публічної харчівні на обід. На політехніці знав його обв. Сенів. Полотнюк не мав даху над головою, а чи можливо, щоб член УВО, який брав участь у убивстві, лишився в такім матеріальнім положенні?

Полотнюк у тім критичнім часі думав лише про науку та вчився до матури. Прошу на хвилину адуватися в душу Полотнюка. Чи він знаходив би таку силу волі, що міг би тоді спокійно вчитися? Отже ціла справа мусів кричати до Сенев: Ти не смієш ставити товаришеві на перешкоді, хочби він навіть провинився проти етики й права.

Але § 61 накладає обов'язок донести владі лише про злочин намірений, а в січні 1928 р. вже Гук помер. Отже вже було по всьому.

Обв. Сенів лишив товариша в помешканні, якого він стеріг і поїхав на свята до родини. Пізніше його арештовано. Він стратив уже попередній рік студій і цей рік, отже ніби була навіть явля неособовість з його боку, то кара атрації двох літ хіба етеркратно завелика! Тому одного засідання рішенням та ухвалою присудом дайте бодяй йому моральну сатисфакцію!

По промові обв. оборонців забрав голос ще раз прокуратор і похилився з їх висловами. Вітак реплікували на вислови прокуратора обв. оборонці. Після того заваз поданий вже у нас ухвалою присудом на обв. обвинувачених, яких їх урадувана рішля і товариші відправили зараз до помешкання.

Після львівських подій.

РЕВІЗІЯ І АРЕШТУВАННЯ.

Борщів.

Для 16-го листопада п.р. перевели місцева поліція ревізію у секретаря повітового Народного Комітету в Борщеві п. Петра Горалю і в Політомлі Соваї Коператива. Ревізія не дала очевидно нічого вислідів.

Старий Самбір.

В неділю 18. п.м. заарештувала поліція: Воловського Теофіла, Сенету Ярослав, Ярему Степана, Тисовського Ільза і Шемердавіну Евфранну. Арештованих держали три дні в Старім Самборі, а в четвер 22. п.м. вивезено всіх до Самбора. Причина арештування — підозра на підозрість відозви, які не знати хто написував.

Товмачина.

В перших днях листопада відбулася м.ін. ревізія в о. Зиповія Касілевського в Гринівцях, товмачського повіту. Два поліції, що її переводили, перевірили ціле помешкання, але нічого не знайшли. Також безрезультатна була ревізія у М. Луківана та в його кривині.

Копичинеччина.

Для 6. листопада перевели шістьох поліцій основну ревізію в мешканців будинків греко-кат. парохії в Оришівцях. Шукали за зброєю і відозвами УВО, при чому сильно перестрашвили малу дитину. Розуміється, нічого не знайдено.

Свята 1. листопада.

Берлін.

Українська колонія, агуртована в „Українській Громаді“, обходила листопадове свято під егідою вшанування загиблих подій етичними ехоніями, що відбулися в неділю, 4-го листопада, в кімнатах „Гумбольдтгау“ при Фазаненштрассе. Сходили, на які прибуло коло 10 змідених і позачислених громадян з промовою проф. д-ра І. Мірчука, що, представивши листопадові події й хід нашої незвольної боротьби в Галичині, ениви-я лише над причинами нашої незліч-яї загибелі до дальшої праці. Другий промовець, голова „Української Громади“ д-р З. Кузель, представив незадекларовані аматини цілого українського народу на противі їм, підкреслюючи сирена державницькіх стремління за князів і литовських часів, за козаччини і в останніх часах. Після цього голова „Союзу Старшин“ промовляв до зібраних українських старшин і до всіх Г. А. А. яких на свито прибуло 18 осіб, розділив між них мішечку відкритку на етроні незвольної боротьби. На з'їзді есен. Чувши поінформувати зібраних про львівські події, які зовбиди на всіх незлі-

че вшанування. Збори рішили одностовно вивести в цій справі рішучий протест і подати його до відома Ліги Націй і світової преси. Про збори берлінської колонії, яку зі святом вітав евремою телеграмом генерал Краве із Відня, при-несла місцеві преса доволі докладні відомлення. Треба ще агадати, що місцеве греко-кат. душпастирство уладило в сам день 1-го листопада номінальне Пого-служення, на якому прегарну припадк-виголосив о. д-р П. Вергун.

Борщів.

З нагоди десятиліття 1. листопада відбулася дня 31-го жовтня п.р. в парохі-альній церкві в Борщеві паннахда до по-дзяглих борців за волю України, а дня 1-го листопада п.р. святочне Богослуження. Вечером того дня був святочний концерт в салі Народного Дому. Як на паннахді, так і на концерті явилось дуже численне українське громадянство Бор-щевя, а також представники повіту. Вступне слово вголосив о. Гупонський а відповідний реферат п. Петро Гораль. На програму екадались ще хороші про-дуції хорів а Лановські і Озерні, еспі-елів п. Смалеві і Бортепашове еспі п. Лопишевські. Концерт виводив дуже гарно, позначаючи на присутніх незатерте вра-ження. — Також майже у всіх селах по-віту відбулися святочні обходи в ро-чанин 1. листопада.

Ріжні вісти.

РОЗВ'ЯЗАННЯ „ЛУГІВ“ У СТАНИСЛА-ВІВЩИНІ.

Воєвода Наконечніков-Клюковський розв'язав у станиславському воєвістві „Луги“ в селах: Волчинці, Сапогові, Вик-торові, Станиславів-Кольоні, Езуполі, Потоці, Помоняках, Жомеві, Колохосині, Григорові, Жабю та Петриліві. „Сокіл“ розв'язано в Живачеві та Турю.

МІН. СКЛАДКОВСЬКИЙ ВІДПОВІСТЬ ГРІНБАВМОВІ.

Прем. Бартель конферувал із мін. внутр. справ Складковським у зв'язі із заповід-женням на 27. листопада засіданням сойм. бюджетової комісії. На цьому засіданні мін. Складковський відповів на заклид пос. Грінбава.

ПОС. БОГОМОЛОВ У МАРШ. ДАШИН-СЬКОГО.

Марш. Дашинському аюжнв 27. листо-пада візиту посол СРСР. Богомолів.

СЕСІЯ ЛІГИ НАЦІЙ В ЛЮГАНІ.

Берлінський „Цтг. ам Міттаг“ повідом-ляе, що груднева сесія Ліги Націй відбу-ється не в Женеві, а в Люгані. В тій справі йдуть розмови між заінтересова-ними урядами. Розходиться про агадані-ше піддоння з огляду на лихий стан здо-ров'я Чемберлена та Штрессмана.

ГУВЕР ЗАЧИНАЄ УРЯДУВАТИ 4. БЕ-РЕЗНЯ.

Гувер обійме президентські функції дня 4. березня 1929 на Капітолі у Вашингтоні в присутності сенату і конгресу.

УРЯД СХС. УСТУПАЄ?

Білгородська „Правда“ повідомляє, що в перших днях грудня уступає теперішній уряд Югославії.

АМЕРИКАНСЬКА ПОЗИЧКА ДЛЯ СРСР.

Більшовицький уряд дістав від америк. „Дженерал Електрик Компані“ позичку на дуже тяжких умовах. Загальна сума позички 25 міль. дол. в машинах на елек-трифікацію, які мав доставити до 5 літ. СРСР. платить 15 проц. ріковою від ра-хунку.

ВІЙНА В АФГАНІСТАНІ.

Афганський король покняву Кабуль і вийхав до Джабаду, якии буде керму-вати воєнною акцією проти племена Шир-варіс. Племя це дає вде боротьбу й об-стрілює афганські становина. Є вістки, що перські війська акили Латура та по-конали провідників племені.

УРАГАН.

Затонуло 20 кораблів.

Урагани, що лютують від кількох днів на Атлантику, кришають. Стерражено, що останніми днями затонуло около 20 більших і менших кораблів. У Ліверпулі в околиці метеор. стійл затонула ско-рість — понад 116 см. на год. Були ве-

ликі матеріальні шкоди та жертви в лю-дах на суші і на морі. Недалеко Гернсей коло кіналу Ла Манш затонув фінський корабель „Помери“ містоти 2300 тон. За-лого 84 людей аригували нім. корабель „Герос“. Щоби врятувати собі доступ до потопаного корабля, рятуючий корабль вилзли на воду всю оливу, яку мали

Буря над Німеччиною.

Над цілою Німеччиною лютувала в су-боту і в неділю страшна буря, що зноді-ла великі шкоди. Острів Сільт був і по-нінь розірвався на три часті. Найбільше потерпіли околиці Гамбурга. Ціла пляжа на острові Гельголанді залита; крім іще раз ізвістия пляжу такий сильний при-плив, вона розірвалася на дві часті. Рев підноситься. В околицях Рурі залаті доми.

Затонуло 15 моряків.

Французський корабель „Цезар“ авто-нув біля африканського побережя. З 19 моряків затонуло 15.

У ВІДНІ ЗАВАЛИЛАСЯ КАМ'ЯНИЦЯ.

У Відні в Х. ділянці завалилася 3-по-в. кам'яниця, що мала около сто літ. Підчас катастрофи не було в ній людей.

1888 — Провіста — 1928 п. Це правдога дорога евідомлюючої праці над Тобою, Громадянино. Подумай, чи Ти виконав свої зобов'язання супроти Провісти?

НОВИНКИ

— На покриття шкід, екривчених в-домини демонстраціями дня 1. листопа-да п.р. в Т-лі „Провіста“ аюжнв сесії о. Малика, пароха а Мужилонгч, зібрані на посеченні угольного камені під бу-лову нової перки в Мужилонгтах 25 зол. Д-р Електроніч Володимир, адвокат у Чорткові аюжнв на ту саму цілу 50 зол. — о. Ів. Федисський, Любін Вел, 5 зол. киче о. Ів. Стрілецького а Зашковч, о. Ває, Сеня а Замидонч і о. Ст. Гарабач а Машковч, о. Мих. Влозавський, Під-гайні 5 зол. азімське подяк а нагоди ево-іх іменин. У о. Мих. Осадни, Ходичів Мал. зібрані гості на пропозицію о. Ос-тато Охримовича азімське „многості-етія“ аюжнв 30 зол. а шкоди в „Ділі“, Іж. М. Г. 10 зол. на „Діло“, 10 зол. на „Провісту“, Проф. Мих. Ребрик, Ка-лущ, в день своїх іменин переєдав 15 зол. а чого 5 зол. на дитини в „Ділі“, 5 зол. на „Рідну Школу“ і 5 зол. на Ака-демічний Дім. На „Провісту“ аюжнв: Володимир Сазанів, Львів 5 зол., о. Іван Федисський, Любін Вел, і киче о. Те-од. Цара, пароха Машковч, о. Ів. Крука, пароха Керинці, о. В. Сеня, пароха Зав-ковч, о. Ст. Гарабача, пароха Машко-вич, о. Ст. Копаліва, пароха Галичанава.

— Катастрофи й нещастя. На підсто-рові Шлезіг-Гольштайну повінь відме-жувала частини Тузиди від суходолу; знищена гать і залізничні шляхи. — До-воли Йому і в місті аюжнвало на тиф 3000 осіб, імовірно а нещастій води. — На Фінляндських островах поній бур-ній екривчи величезні втрати; одно-часно вибухнула вулкані. — Затонув голландський пароплав Руєлогарі. — Над Ла Маншем, Англією та Францією перейшла велика буря а напрямі до рі-нічної Німеччини. — У Капітаді потону-в великий пароплав „Карібу“, що плве до Спод. Дерлава. — Вістки про катастро-фи пароплавів у різнних місцях ари-ють, щироз більше у зв'язку а бурями.

— Ріжні вістки. У Копг помер найба-гатіший ачелит діамантових копалень. — 24-го п.м. наладдали першу телефо-ну ієрову комунікацію між Прагою і Но-Поркомі Бенеш розмовляв а Келльсом, — Еспанському королеві трапилось л-нійське нещастинне випадок на дощав. — Голландська королева Вільгельміна епо-ротила свою пансію на 10 відсотків, що-би дати ариклад евідомості у державних інтрастах. — Офіціальна етатистика ка-же, що американо-американська праці об-елуа тепер і і нія міль. організованих робітників. — Італійський уряд дав у ла-рунку університетів а Булаешті цілу бібліотеку а історії Італії. — Шведська письменниця Сельма Лагерлоф дістала від короля а нагоди свого 70-ліття ордер ес. Олфа. — На пароплаві, що переїз-джав через Суецький канал париський аюлтар передав перехопави помісарів бріданів на 800 фунт. шт.; коли він ді-вля іх алаад, щоби перейти з ними до митного бора, вони переїзали; поціліл па-держала пароплав.

— Рекорди. Із Капітаду повідомляють, що якийсь астрово-аматор відкрив но-ву комету без аюста. — У ашечел мо-

ТРЖОТАЖІ

гарсонки, жакети, панчохи, мужеські намізольки, рукавички, скар-
питки, як також цілий ряд артикулів, що входять в обсяг одягових виробів
по найнижчих цінах ринкових поручає
Ф-ма ТАДЕИ ВІТЕК, Львів, вул. Рутовського ч. 1.

одного брата Тютчевського, наїдено
1200 сторінок епопеї, які будуть ого-
лошені друком. — Головою міжпарламен-
тної комісії європейських журналістів на 1928
р. обраний редактор „Фронтієр Пей-
тунг“ Георг Вергандт. — Старий лондон-
ський видавець „Таймс“ в Брістолі, Дін
сон, переймає на патентування.

— **Оригінальний страйк.** У естонії (ін-
дусіального міста, де паровий мотоража Мі-
ражж уже тижень 4000 — дні лежать на
землі перед палатом. Це знає протесту
проти надмірних податків. Але вони не
поєднали. Іх результати приналежні ти естонів
що приносять їм хліба дати і дати. Ма-
гарида не дає себе доїти проринути бла-
гарида демонстрації. Але вони не ру-
каються. Дати магарида приналежні се-
дари, щоб вони пішли геть, але їм
проринути відповісти, що будуть лежати
хрестом на землі доїти, доки податки
не будуть зменшені або вони не поїдуть.

— **Підземельні унірі.** Таку назву ви-
брала свої тайні організації гімназистів,
у Ругу, що на підставі статуту поста-
вила свої метою змінити самоуправство,
поки йому з них не відстане відвернути
своїх планів. Вони збиралися у поторх
позаміжних журів при свічках, з пожа-
ми. Один падає молодий кандидат на са-
могубийства правив себе.

— **Перегони авт XIX в.** Між англієцьким
морським містом Брайтоном і Вестмінстером
переганялися цими диними авт, що
своєю конструцією нагадували ще до XIX
віку. У перегонах взяли участь 44 машини,
що виїхали з фабрик перед 1900 р. На
асфальтову шляху пера приналежності з іро-
півною та веселою усмішкою незграбним
іхтіозаврам, що гнали серед шуму та в
хмарах диму. 14 авт не витримало пере-
гонів і „згинуло на полі честі“.

— **Тижень чистоти в Японії.** Японське
міні-ство шляхів проголосило на всіх за-
лізничних оригінальний тижень чистоти.
Всі залізничні урядовці та ро-
бітники, від директорів до носіїв включно,
мають під час цього тижня поводитися ви-
тислово чисто на насакирами. Одночасно
великі палати на вулицях пригадували
такій-же обов'язком чистоти супроти за-
лізничників. Не зашкодило би, щоб і в
нас хто спробував наслідувати цю ідею,
не поже на залізницю і не конче напорожні
тижні.

— **Голівуд.** Попробуємо в найкорот-
ших словах передати історію цього еди-
ного міста в світі, куди тунуть стільки
кандидатів на мільйонери і на „зорі екрану“.
Воно засноване в 1870 р. Гурток фан-
тасистів відкупив в індійській контусі у-
звіра по півтора дол. за акр. Були це: дин-
ці Б. Дюен і Г. Гавзен, німець Г. Кляксен,
єспанець М. Андрада, американець Сут-
тон, мексиканці Р. Вілла, Ф. Севульведа,
К. Люспен і Л. Лінар і без національності
Д. Домальсон, уніаць-каторжаник. Вони за-
палилися апетитом худоби. У 1887 р. постав-
или містечко Голівуд, засноване Вілком-
сом. У 1903 р. має зоом... 700 мешканців.
У 1910 р. його прилучують до Лос Ан-
желос. У 1911 р. відкриває там першу
кіноку студію якийсь жид у старій норш-
мі. Та він знав шастя. На це діло їдуть
люди аж з Нью Йорку. Нині Голівуд —
ділянка півторамаїлонового Лос Анже-
лос має 130.000 осіб, занятих у кін, 33
банки, 15 державних і 18 приватних шкіл.
35 рідних церков. Крайній патадуть
найвищу нариску вулицю Рокль. Сюди
віжаються з усіх закутин світа мільйони,
цілія, бинкоти, поети, артисти, бандити
і рідні залізничники. Тут клоаки Кусен
заробляє мільони. Тут доживає віку ма-
гнат міноного промислу мільйонер Карль
Пекма, що виїхав з німецького гетта з 10
дол. у кишені. Тут злобу мільйон Дуглас
Фербенкс, коли його викликали з універ-
ситету і він після кар'єри почтового по-
ліційного вийшов у свої сімнадцять літ. Місто
чудес. За вісьма літ тут творять усі ілюзі-
ї міста, село та горіст по-морську аудію,
запрячку лондонську площу, париску
Нотр-Дам, грізну Міссісіпі і іллінійське
село. За 10.000 дол. роблять там усе і за-
робляють за кожну таку ілюзію на білім
екрані сотні разів більше.

— **800.000 дол. хабарів.** Прокуратор Мо-
кони і Філадельфія звернув депозити в
банк і хабарів трох інспекторів і 18
картаних Філадельфійської поліції. Ті
депозити анноють майже 800.000 дол.
Можє татарину з того має інспектор
Куртин. Другий інспектор Вільям Нес-
форд має понад 100.000 дол., а третій
Геттер 40.000 дол. Картани поліції ма-
ють до 2500 дол. Ці гроші падають не-
заметно з шафок, які брали поліційні

команданти від контрабандистів аляго-
дем, алягонів мударських та розпую-
них зор. Суд присяжних признав їх вини-
ними. На підставі цього рішення міська
клада має відняти їх зі служби. По-
сидни міста Месіт негайно відірвали
їх зі служби всіх 21 обвинувачених поліцій-
них урядовців.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому
числі „Діла“ зайшли знов деякі прикри
помилки. Так у наголовку першої статті
пропущено знак питання („Зміна курсу в
Англій?"). В статті „За океаном“ під на-
головком другої замітки („На дітоний
спитали і захист у Львові“) пропущено
перше речення: „В американсько-украї-
нських газетах читаємо такий заклик“. У
статті „Новий політичний процес“ пропущ-
ено в прикуді відповіді на третє пита-
ння, яка звучить: 4 год. тав, 8 м.

— **Кружок Українських Студентів**
у Вільні прислав до нашої Адміністра-
ції на Іванаїдія год. 20, на год. лизів
год. 25, на Ріану Школу год. 75. — Крім
цього всі 10 членів Т-ва добровільно
оподаткувалися на Ріану Школу по 1 год.
в місяць.

Театри.

Великий Міський Театр:
Вікторія 27-го, п. 7:30 веч. „Тамна
лава“, оперетта.

Кіна.

„Аполло“: „Вера Мірнева“.
„Лев“: „Отрута кохання“.
„Оазис“: „Колі весна життя промо-
вита“.
„Падис“: „Пантера“.
„Фіатморіана“: „Князь чи блазень“.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Степан Городецький, напівний
шамбелан, радник гр.-кат. митрополитів
консисторії, парох Вербіловень, рогатин-
ського повіту і заслужений декан Рогатин-
щини помер дня 26 листопада в р.
вчашній ранком у Вербілівцях. Похорон
відбудеться в середу дня 28 листопада
в год. 9. рано.

В особі Покійного зійшов у могилу не-
аппий громадський діяч і аразковий дум-
настир. Своєю невстипу діяльністю роз-
вивав він на всіх ділянках життя: освіт-
ній, шкільній, громадсько-організаційній
і політичній. Був видатним членом украї-
нської національно-демократичної партії
і її організатором на Рогатинщині
перед війною а в часі війни і по війні
був діяльним і карним членом спершу
української трудової партії, а потім
Українського Національно-Демократич-
ного Об'єднання, що стало наслідком
передової національно-демократичної
а північної трудової партії. Громадськими
справами займався живо до кінця життя.
За заслуги на культурно-освітньому і
громадському полі іменувала його „Про-
світа“ на своїх загальних зборах дня 25
грудня 1925 р. своїм почесним чле-
ном.

Покійний родився в селі Менігріці,
стайскавського повіту. Початкову
школу кінчив у Галичі а гімназію в Бе-
режанях. Богословські студії відбув у
Львові та Римі. По закінченні був архи-
катедралим співробітником у Львові,
потім чотири роки настоятелем львів-
ської духовної семінарії, а відтак п'ять
літ капеланом хитрополита пов. Силь-
вестра Сембратовича. В 1891 р. прийшов
на парохію до Вербіловень біля Рогати-
на і там пробув до смерті. Від 1903 аж
до 1927 р. був рогатинським деканом, а
в 1912 р. був іменованим папським шам-
беланом а в часі облоги Львова був ге-
неральним лікаріє і протопресвітером та-
лицьким. Ше в духовній семінарії був
переконання українським народом і
їх сил селянина, що особливо відчували
матеріальні та духовні потреби нашого
села не перебивався працею для наро-
ду. Був він безземним і ставши парох-
ом Вербіловень віддавав на приїзд для
народа всю свою енергію та все майно.
Для Рогатинщини має Покійний неоці-
нені заслуги. Він її будив, він її органі-
зував, він поставив її на ту висоту від-
ажданості національної свідомості, на яку
вона тепер нахилилася. Йому належить

ВОЛІЧКИ Д. М. Ц., Панчохи, Рукавички жіночі і реформи у великій виборі
Львів, вул. СИКСТУСЬКА ч. 16.
найдешевше у ШТАММА, (ахля через сім). 787 5—10

також велика і благородна та незвичай-
но успішна в наслідках ініціатива засну-
вання і утримування рогатинської украї-
нської приватної гімназії. Покійний на-
лежав у нас до найвідоміших і найкращих
представників старої генерації не
лише нашого духовенства, але й усього
громадянства. На скані свого віку в
1922 р. перебув старечий діат ванш
переходи. В часі тодішньої вибори до
парламентського сейму його арештували
та вели пішки до тюрми в Бережанях.
Від тоді й почав він чимраз більше від-
упадати на силах. Заслуги Покійного
перед українським народом великі, а ще
зокрема незвичайні вони просто для Ро-
гатинщини, яка страждала в ньому неоці-
неного провідника й опікуна. Земля не-
хай буде легким наслідком громади-
нимої та рідному патріотів В. П.

Герасимовичева Анна з Зарицьких,
квона по президенті Сенату Найвишого
Суду у Відні і бун. сенаторі Станіслав-
ського Інституту у Львові, ушкоділася
по короткій недугі дня 25 листопада
1928 р. в 71 році життя. Похорони від-
будуться в середу дня 28 листопада в р.
в год. 11 по полудні а дому при вул.
Тетинській ч. 35, на Личаківській цвинтар.
Покинна перебувала довгі літа у
Відні, а останніми часами затримувалася
в рідним краю, бажала повернутися до
своїх Рівушми до Львова по кілька-
денні побути заспокоїти їх після смерті
у домі її шнатора надручника Романа Со-
сновського В. П. П.

Марія з Бартоша Зачкевичева,
жена власителя реалістичної в Коло-
дині, померла по довгій і тяжкій недугі,
заблаторена Са Таїнами у Львові дня
25 листопада 1928 р. у 33 році життя. —
Похорони відбудуться у второк дня 27
листопада а дому при вул. Суліського
ч. 30 на Личаківській цвинтар. 990 1—1

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир П.
Карабівенча на Водний.

Любовіла
26 XI Визрест.
29 XI Два злодії.
Ковель
30 XI Маруся Богуслава
1 XII Гейша.
2 XII Віл.
3 XII Барон Кімель.
Камінь-Камінь
4 XII Маруся Богуслава
5 XII Гейша.
6 XII Барон Кімель. 7—7

**Надзвичайний даток на „Ріану Шко-
лу“, в сумі 15 долларів зложив Українці-
Емігранти з Едмонтон, Канада, а саме:**
В. П. П. Іван Кропелінький і Іван
Шпур по 2 дол., Іван Михайлович, Федь-
Отрок, Микола Мотила, Яніс Бронеп-
ний, Іван Чорний, Одеса Федан, Н. Н.
Мазурик Іван і Павло Матера по 1 дол.,
Кость Кузь, М. Сайк і М. Костів по 50 ц.
Усім В. П. Жертводавцям шире подяку
пересилає — Головна Управа „Рідної
Школи“. 989 а) 1—1

Загальні Збори Кружка Рідної Школи
в Кракові відбудуться дня 2 грудня в р.
о год. 6. вечером в доміні Т-ва — Філі
Провісній, Ринок ч. 15. — Старшина
Кружка. 987 1—1

Кружок Рідної Школи в Дрогобичі
улажує в нагоди 10-ліття своєї гімназії
4-х нагоди завершення нового будинку
Рідної Школи: дня 1 грудня
1928 р. в селі нового будинку:
а) о год. 11-й рано молебня, б) о год.
6-й вечер святочну Академію і запро-
шує на це свято всіх приналежників
Рідної Школи. 988 1—2

Курси для управителів робітничих
і інструкторок кравецтва улажує в
найближчому часі жіноча промислова ко-
оператива „Труд“ у Львові. — Письменні
і усні оголошення на адресу управл.
„Труд“ — Львів, Ринок ч. 39. 994 1—1

В доміні Українського Лікарського
Товариства у Львові відбудеться в че-
терек дня 29 листопада в р. о год. 7. ве-
чером візит д-ра Дзеровича п. в Алі-
дова і Алькальона. 1—1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Віл-
центого Поля ч. 1 (біля Зеленої)
Тел. 39 60. 991 6—7

ФРАНКІ, каші, дивани, кидники,
автоматичні стори, поручає по
найнижшій цінах. Склад меблів, декоратив-
постелі Йосиф Шустер, Львів, вул. Ру-
товського ч. 10. 988 3—10

БІЛІЯНТИ, також ішту біжурерію
купують по вкрасній ціні Дембров-
скі Р. о в а ж е а с к і, Львів (Готель
Жорна) Академічна 2. 981 25—7

ГРИВНІ, Вислано поштою на посліда-
тою, оплачено, гарні, вибраний гри-
ди (найменше 5 кг.) по 25 дол. за вілло,
також помага з листях сплоск в цукрах,
бачілоча 5 кг. 12 дол.; правдива овеча
бридла в 5 кг. бачілоча за 15 дол.;
волосські бріхи 2 кг. за 18 дол. та великі
сукніні труні 5 кг. за 18 дол. — Ф-ма М.
Ш. уммер, Кос'я н. Коломні. 957 3—10

ПІСТІНІ, на продаж 11 норвін горо-
ду а одній лусонку. — Зголошення
тільки листові під адресою: П. Журба-
ська, Львів, Богуславського 13. 942 3—5

ГОДИНИК ВАПІ буде найбільше па-
правлений у найближшій годинникар-
ській робітні Івана Зельтенрайха,
Львів, пл. Марійська 3 — 3 провіній
просимо репаратії прислати поштою —
Староюді данськ годинники перепо-
дано на ртуні. 3 6 121—7

ГАЗДІНІ інтелектуальної, чесної, ніжної,
спокійної, невагаєливої, бездітної,
солідної донаторки, зна уніаби смачно
варити і мачи та розумілася на шитті,
особи середніх літ, кдолової, негайно
пошукуються до самостійного ведення
дому при малій родині. Платня пілля
умови. — Зголошення до Адміністрації
„Діла“ під „Згода“ — Не уніажені о-
ферти остануть без відповіді. 993 1—2

ЗІВЛЕНІ військової документа, ви-
ставлені через П. К. У. в Салборі
на Іва Юрно Кулія, ур. 1920 р. в Пана-
шній, повіт Пекмо уніаженіється. 991 1—1

ХЛОПЦІ до науки старостства прий-
муть. — Е. Билетові, Львів, вул. За-
білєвська ч. 3. 11. пом. 992 1—7

ПЕРАСНІ рукавички, трикотажні
новинні, сирні, олені, поручає
Ліхт, вул. Гетманська ч. 22. 980 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка.

Всє, Отпан Пароха Рудна і Воропо-
ва: О. Загайкевичеві і О. Охримовиче-
ви, п. Голові „Медичної Громади“, п. Го-
лові П. Р. „Лугів“, п. ст. філія а Рудна
Максимовичеві і Луговій оркестрі сла-
дає отпан шире подяку за участь в по-
хоронах і за виголошення горячих снів
прощання над отвертою поглагою бі п.
Петра Панкєвича ст. медичним
і головн рудського „Луга“. 995 1—1 Родина.

Спеціаліст недуг ледіа, серця і жовула
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
112 Пересвітлення Рентгеном. 99—94

НЕРВОЛЬ
Хеміка д-ра **ФРАНЦОЗА**,
одинокий радикальний і випро-
бований середник (натурний)
на
РЕВМАТИЗМ
кольку з причини пере-
студу, на постріл, іскіас
і т. п.
Жидати в аптеках. Жидати в аптеках.
Вибір і головна продаж.
АПТИКА МІКОЛЯШ А
Львів, КОПЕРНИКА ч. 1.
870 7—7

КОНКУРС.

на організатора-люстратора Кружків
„Рідної Школи“, як урядовця Головної
Управи. Від компетентів вимагається
доброго і ясного стилю, плавної і глад-
кої мови для виголошення рефератів
і промов та організаційної практики.
Платня пілля умови. Подання wraz з о-
собистими документами (свідчення, по-
свідки і т. п.) і curriculum vitae анносьти
до Головної Управи „Рідної Школи“ у
Львові, Ринок ч. 10, до дня 15 грудня
1928 р. — Головна Управа „Рідної Шко-
ли“. 989 1—1

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не зберігаються

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 70 к. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 24-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Розумна система“.

Львів, 29. листопада 1928.

„Слово Польське“, ідеолог польської політики у Сх. Галичині і взагалі на „креслах“, у вчорашній статті „Пожадані зміни“ висловлює своє захоплення і признание з приводу урядових кроків у відношенні до українських освітньо-культурних і економічних установ в краю та з приводу дипломатичних заходів за кордоном. Усі ці кроки й заходи називає орган-вдохновитель „кресової“ політики „сміливою і розумною системою сильної руки“.

Введення такої єдиної слушної і розумної системи сильної руки сталося вже просто певною konieczністю, бо є вона не лише імперативом внутрішньої політики, що домагається належної розв'язки проблеми відношення населення до держави, але також в першу чергу виголою обороною держави перед зовнішніми(?) погрозами“.

Впорядкуймо події останніх тижнів, не адаючись в попереджуючі їх явища, ані в їх аналіз. Годилося би тільки згадати, що ще на яких два-три місяці перед відомими листопадовими подіями в польській пресі зі „Словом Польським“ на чолі розпочалась тзв. регіональна кампанія під прапором звуженого Пушкінського вислову, щоб всі українські „етнічні“ ріки залилися в польського моря. Є це єдино доцільна розв'язка національного питання в сучасній Польщі взагалі, а українського зокрема. Ті українські річки мають злитися в польському морі в ділянці освітній, культурний і господарський, а що торкається політичної, то тут не допускається навіть ніякої дискусії. Тут вистає „сильна рука справедливої адміністрації“.

Ці „правила“ й основні принципи польської політики голосяли й перекладали Габські, Гломбінські, Заморські, Прушинські й інші „приятелі“ українського народу довгі літа, відмовляючи елементарних прав українському народові. В кожній ділянці, в кожній справі гукали вони заєдно на адресу українського народу, одночасно нехтуючи навіть його існування: „розпни, розпни його!“

Згідно з правдою годиться ствердити, що після травневого перевороту наступило хвилеве „задомання“ окрайньої хієно-п'ястівської політики. Розуміється, ніякі сутні зміни не здійснювали. В загальному новий уряд здійснював політичну лінію Хієно-Піаста, яка з хаосу добровольчих переговорів прийняла тверді норми законності, головна в законі з 31. липня 1924. Та згодом, коли частина елеків, п'ястів й інших „кресових лицарів“ вийшла з проурядового табору, коли до цього приєдналися такі органи, як крайно-вшехпольське „Слово Польське“ або жовто-п'ястівський „Л. Курер Цодаєнни“, протнукраїнська трояка розпочалася наново і в ділянці національної політики наступила *restitutio in integrum*. Навіть більше! З моментом проголошення як офіційного напрямку „регіональності“ нападність „кресово-польської“ і центрально-вшехпольської преси взяла нечуваний протнукраїнський розгін, навіть суттєво експансивніший, ніж це було в часах Хієно-Піаста.

Серед розгортання регіональної ідеології“ приходить десь 1. листопада 1928 з відомими подіями, яких досі об'єктивно не проаналізо-

вано й не освітлено. Ті події зв'язані з нападками польської корпорантської молоді на українські установи й приватні домів у Львові. І знову йде намагання перекинути відповідальність за ці вчинки на міське шумовиння. Та польська корпорантська молодь з гордістю приймає на себе відповідальність за ці напади. Одночасно 1-листопадові події знаходять відгомін у соймі. Мін. ви. справ ген. Складковський не лише солідаризується з поведінкою сторожів публічної безпеки, але й заявляє, що львівська поліція винувата і за своєї м'якості. Нагайсть внесення Українського Клубу, щоб прослідити львівські події через соймову комісію, щоб потягнути до відповідальності причинників нападів на українські установи й приватні домів та покрити втрати в своїй почутті об'єктивності й правовості відкладає польська соймова більшість. Одночасно корпоранти-нападники відбувають публічне віче й домагаються репресій супроти нападників, а в першу чергу розв'язання читальень „Просвіти“, гімнастичних товариств „Лугів“ і „Соколів“ то-що, як „протидержавних організацій“. Ті самі домагання до уряду виставляє внесення „Народового Клубу“, а також „патріотично-кресова“ преса. „Л. Курер Цодаєнни“ веде завзяту підбурюючу кампанію проти українців, пишучи, що у Львові українська молодь напастує польських жінок за те, що вони говорять по польськи. Нагло-сти внесення „Народового Клубу“ теж не ухваляє сойм, але одночасно з його появою уряд розв'язав „Просвіту“ в Ковалі. Вчора преса принесла нову в'язанку до розв'язки національного питання в сучасній Польщі. Станіславський воевода полк. Наконечніков-Клюковський розв'язав в 14-ти місцевостях гімнаст.-пожарничі товариства „Луги“ й „Соколи“ за „переступлення означеної статуту діяльності“. Значить, що домагання польських студентів-корпорантів, „Народового Клубу“ і „патріотично-кресової“ польської преси здійснюється в повному об'ємі. Чи на цьому кінець, чи це лише початок широко закроєної „діяльності“? Всі признаки вказують, що на тому не скінчиться „розумна система“, бо її вдохновителі далі ведуть свою підбурюючу-суггестивну роботу. На всій території Сх. Галичини відбуваються ревізії в українських читальнях, гімнаст. товариствах, кооперативах і приватних помешканнях. Особливо широко об'їзди ці ревізії кооперативні і взагалі господарські установи і хоч — зовсім природно — ті ревізії не могли дати ніяких репресійних аргументів в руки поліційно-адміністраційної влади, то польська преса, реферуючи про них і то здебільшого на основі наших реляцій, залюбки додає стереотипну фразу:

„У зв'язі з тих ревізій устійнено, що цілий ряд товариств, які названі мають цілі і признаки (позори) господарських організацій, які/акцію, яка не має нічого спільного з господарською і тісною того слова розуміння“.

Ця тактика вже була вказана корпорантським вічем, на якому визналося до бойкоту „Маслосоюзу“ як „протидержавної організації“. Тепер тільки розвивається і розгортається ця лінія, щоб завдати українським господарським організаціям рішучий удар не лише шляхом відмови кредитів, але й приморозом бойкоту та репресій.

Очевидно освітньо-культурні організації, самі собою входять в індекс. Одночасно з розв'язанням 14 „Лугів“ і „Соколів“ на Покутті, „Л. Кур. Цодаєнни“ подає, що українські „Луги“ і „Соколи“ є „огнищами протидержавної роботи“. А таких „огнищ“ у львівському воевідстві є 500 (246 „Лугів“ і 254 „Соколів“) та 948 читальень „Просвіти“. Отже і про них не слід забувати.

Однак підбурювачі навіть не дозволяються цюкуванням проти українських громадсько-освітніх, культурних і господарських організацій. Вони підготували генеральний наступ проти всього, що хоч частинно має український характер. Особливо не можуть вони в спокою залишити тих останків українського шкільництва, що ще зберіглися після грабсько-прушинського погрому. Читавши всі ті поклики до репресій проти нечисленних учителів-українців, нагадуються нам безсмертні слова з Шевченкового „Кавказу“ про „культуру місію“ москалів. Вчора орган „об'єднаної сотні“ вдарив на українську тернопільську гімназію, бо вона однією з п'яти українських державних гімназій ще не перейшла процесу десекретування. Отже на неї черга.

А все це називається „єдино слушною і розумною системою сильної руки“. Очевидно, не першнина нам переживати такі часи і таку „розумну систему“. Не скриваємо того, що ця „розумна система“ глибоко візується в наше серце, що вона підтинає й нівечить наш організм, що вона переходово нас обезсилює, але вона не приносить лаврів і тим, що цю „розумною системою“ користуються. Ми свідомі, до чого воно йде й яка мета цієї системи. А перебути ми й перетривали вже не одну систему. Перебудемо й цю, бо наш народ, не вважаючи на історичне й сучасне „лихоліття“, є загартований в нещасті, вічний і безсмертний.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

На маргінесі десятиліття Польщі.

Краківський місячник „Пшегльнд Пашехна“, орган польських соютів приносить у 530 числі за листопад н. р. (Том 180) передову статтю пера ваяуа в. Яна Урбана н. п. „Десятиліття незалежності“, в якій автор висказує свої думки та рефлексії з нагоди десятиліття Польщі. Стаття незвичайно цікава своїм змістом, особливо там, де автор входить глибоко в аналіз польської політичної діяльності та піддає її критиці. З уваги на те ми позволюмо собі далі зашитувати з неї найцікавіший для нас уступ, що відноситься до непольських народів у Польщі.

„Оборона зовнішня — лише в. Урбан — і дальша відбудова внутрішня вимагає зцілого напруження всіх. І тут на трагедія, що ми в об'єкті таких завдань так дуже розбиті і розсварені між собою. Перш за все маємо між собою близько третину не-польків. Переважно є це елемент для польської державності розкладовий. Мас він свої власні ідеали та цілі, які суперечні з нашими. Великим завадливим Польщі є те, що через десять літ не зміла чи не зміла тих чужих елементів, що найменше менше пам'ятали і ворожих, приваляти до польської державності або їх унеможливити. Але на ділі Польща в проблемі національних меншостей не виробила досі анічної і позитивної програми. Її політика, на інших ділянках швидко була в тій ділян-

ФУТРА АРТУРА Пайцера

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.

Телефон 49—72.

при своїх низьких цінах мають

ВИБРОБЛЕНУ МАРКУ.

ні всі хиткою і штикульгачкою. Навіри одних ударемнювали зусилля інших. В наслідку меншости — особливо на східних „креслах“ — не знають, чого від Польщі мають сподіватися, бо й ми самі не знаємо — і звркують в чужі сторони. Політика не є меню свідомістю, ані професією, але совість християнина і громадянина Польщі, нагадує жемі в сльотний десь десятиліття Польщі дати ані своєму переконанню, що нім паріт не сповнить свого обов'язку, ніщо злізати справедливості і любові не переконані інших людей поборити, яких Провидиши помітило в нашій державі, що в ній найдуть заселювачі своїх чепних репресій і тільки з цю статути співчинником у закріплюванні західної культури супроти погрожуючої від сходу азгладії“.

„Національні меншости розв'язують нам державу, партійні сварки розкладають нам сам паріт, який має бути моментом тієї держави. Що згрозить будові, коли сам цемент розсипується? Політичні партії завжди є і будуть там, де публічне життя має купувати свободу. Зрештою вони не перетворюють істину на лаяти, у неволі чи у смерті, хочаються тоді в підземелля. Отже не само істнування політичних партій є помешканням Польщі, але їх взадмірно число. Їх розбиття, а передовсім їх заваяті пристрасті. Адаже наші партії групуються не так біля своїх ідейних догм як біля людей. І то не тільки біля власних провідників, але й проти своїх противників. Не хто інший, як Р. Імозельний написав в одній книжці, що „людям часто — а мзи на думі“ наші партії — більше розежати, ніж так на тім, щоб бути з тимсь, як щоб бути проти когось“. Тому-то бувало, що партії починали поборювати щось, що самі недавно головили, коли їх противники став на їх впертий планіфізм. Ми не хотіли би дражнити незгоєних роп, але не можемо забути, що партійні неприємності впливали братовійчучу боротьбу при вул. Дукачевського в Краківі, в їх атмосфері зародили чини убивства першого президента Ріспубліки, вони довели до трагічної гегаатомбі, вони напівноць наладовуються компрометуючими наш припорозок самосудами над політичними противниками і нападками, що проходять безкарно. Чи Польща є не стільки бода в людей, щоб викликувати табори сміяти цілковито і все її долю на своїй рамена, відшукаючи на бік всіх інших? Чи є вона досить слабечена від зовні, щоб могла собі дозволити не збоїток слушної внутрішньої війни?“

З наведеного бачимо, що в. Урбан старався підходити до оцінки польської політичної діяльності з поглядом безсторонності (з його ставовища) і з засобом твердого критичизму. Такі статті належать у лінійних часах до рідкості в польській пресі.

Громадянино! Чому не став Ти ще досі членом Товариства „Просвіти“?

З українського життя в Югославії.

(Від нашого кореспондента.)

Білгород, 24. листопада 1928.

Українське життя в Югославії, особливо в Білгороді, за останніх місяців міняє уявлення в цілому нову фазу, згубивши свій суто домашній характер і стаючи на ширший шлях, розуміється, діставши і деякі як добрі, так і погані прикмети, які з ним пов'язані.

З того часу, як центральне Товариство „Просвіти“ перенеслося в Загреб до Білгороду, а потім і в Загреб та Новому Саді, новотали філії Т-ва, спершу несподівано, аніж ніяк цілком отворто почалися в Товаристві боротьба. Дві течії, котрі раніше, коли організація тільки в бережливих кроках і цілком невинними методами проводила українську акцію, могли утиснутися, — що далі, то стали розходиться. Одна з них — група старших людей, котрі ще не відірвалися, так би мовити, від етнографічного українства, людей, котрі уважали ту чи іншу особу в управі Товариства як громадський обов'язок, який викликає перш і прайм з усіх відношеннях, а лише особливим почесним становищем і то становищем, на котрі вони мають претензії чи не зайняти місце. І друга група людей, більше молодих, що дивилися на Т-во не як на місце роботи і співу українських пісень під чаркою горілки, а як на школу українського національного духа, чи на організацію, яка, хочби якої то, що вона єдина тут, — мусить високо тримати національний прапор.

Ця боротьба двох течій тяглася довгий час, переходила різні фази і хоча вона досі ціла та характеристична для нашого життя і наших діячів, але відсутність місця їй не можемо на ній довше зупинятися. Інтриги, ображені, збідні, нездатність розуміння громадських і національних обов'язків, розуміється, відтрапляли і тут значну роль, бо без цих прикмет ми, українці, не можемо розвинути чи проводити жодної справи, незалежно від того, де вона буває: чи на еміграції, чи в краю.

Одного часу обставини склалися так, що попередній відділ Т-ва примусовий був зрозуміти аї свого становища, після чого обрано новий відділ, в котрому більше екстремна течія не мала участі. А тому, що не статуту відділ центральний та й-же час настав і відділом Т-ва в Білгороді, виникли нечітко неперозуміння, бо на зборах позбавлено права голо-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

су мандатаря в провінції і вибори відбулися голосами незначної кількості білгородських членів. Зрозуміло, що як загребська, так і новосадська філії Т-ва, як різні групи членів з Білгороду, не могли визнати обраного таким робом відділу за центральний; вони визнавали його тільки привілейним для білгородської організації і викликали скликання надзвичайних зборів з участю представників усіх організацій, на котрих би був обраний дійсно центральний відділ. Але ці вимоги залишилися невиконаними і привілейний відділ не бажаючи чи боячись скликати збори, пішов, ретуючи себе, на крок, який і привів врешті до того, що більшість старих (у розумінні — по часу свого перебування в Т-ві) відкопалася і створила нову організацію: „Українську Громаду“ в Білгороді.

В зв'язку з алармними звістками про задуману інтервенцію на Радянську Україну між білгородськими „малоросами“ піднялася метушня. Не бажаючи лишитися за бортом, ці панове нахилилися у „Просвіту“, відкупивши себе рятівно українцями. Подібна подія вже одного разу була в житті Т-ва, але тодішня управа поставилася обережно до тих панів і мала рацію, бо коли минала п'яніна про інтервенцію, настало в Т-ві шук „українців“. У цьому році ситуація була інша і такий панів людей була мабуть на руку управі, котра не почувала під ногами твердого ґрунту для свого дальшого обдержання та обіруч почала приймати в Т-во нових членів.

Вичучи, як український характер Т-ва починає губитися, з російська мова в Т-ві заглушує українську, деякі члени почали протестувати проти такої діяльності управліючого відділу, але зустріли гострий опір та натяк на те, що кому тут не до подобі, тому двері широко відчинені. Це привело більше національний елемент між членами до рішучого кроку і вони, скликавши свої збори, виробили статут „Української Громади“ та обрали управу на чолі з д-ром Г. Шевчиком. Нова організація, після довгих

затягувань та інтриг, нарешті дістала затвердження свого статуту і відквітнула 10. листопада скромним банкетом своє офіційне відкриття.

З огляду на те, що в „Українській Громаді“ зорганізували найбільше свідомий елемент, котрий творить колосальний надр членів „Просвіти“, можна вважати, що нова організація виявить живу діяльність і поставити на більш певний шлях українську справу в Югославії.

В. Анський.

По святі „Просвіти“.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 24. листопада 1928.

Черговою волинською „жесподіванкою“ було свято душі „Просвіти“ 18. XI. ц. р. Жесподіванкою — це для нас, а для тих, що правлять волинською землею.

Коли ще хто мав сподіватися, що нарешті, як еманція свідомості, на кооперативному святі в Луцьку була нічим іншим, як реакцією на присутність на вулицях чисельної поліції, то просвітня свята ця ілюзія цілковито розвіяна. На домагання ради „Просвіти“ поліція з вулиць була усунена. За порядком доглядала своєї просвітницької місії. І за цим тліє нарешті, як відбиття глибокої внутрішньої свідомості й інтелігенції наших мас, виступила особливо сильно й яскраво.

Майже чотиритисячна маса не дала ні одного найдрібнішого факту якогось замішання в своїх рядах — ні підчас походу та віча, ні на академії в театрі. Додаймо до того, що ніхто ні з одним пунктом не бачив метушні та не чує голосних вигуків-команд з боку розпорядників чи міліціонерів, як це буває з наших сусідів.

Найкращим виявленням цієї свідомості та інтелігенції наших селян було їхнє заховання в театрі. Не знаю про те, що розпорядники не мали роботи не тільки в партерах, але й в галеріях, де скупчи-

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІЄ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

838

10—?

лося довір'я селян. Кажу про свідоме реагування селянства й вигук „свато“ на промови. — реагування то слабше, то сильніше, яке було належно культурною оцінкою вартості промови та їхніх промов.

Ця внутрішня культура й свідомість поєднували так далеко й виступали так повільно, що для облудних снів не було жадного ґрунту. Обрані не-українськими голосами послі й ті, що не йдуть з народом, були цілковито усунені від участі в святі та від виступів на академії. Вони відчули, що їхня поява на сцені та їхні припідняти амплуа дуже неприємні для них самих.

Свято мало чисто просвітницький, політичний характер, але воно показало, що для штучних політичних комбінацій ґрунт пропав, що маса є вже національно свідомою, що на ній вже не можна дивитися, як на матеріал для де націоналізаційних експериментів, що почуття своєї сили, гідності й прав зросло до тої височини, на якій уже нема місця для накинених збоку послів, дієтів та ошуків.

Велика духовна скупченість, яка відбивалася на серйозних, а подекуди й суворих обличчях просвітницьких маніфестантів, звернула увагу росіян, поляків і жидів. Загальне здивування — як випросили й які свідомі наші маси. А мовчазний спокій чотиритисячної людської ріки давав і нас і багато до думання. Мимохід пригадується слова львівської „Газети Поранної“:

„На „жресах“ панує спокій, але варто спитатися, чи той спокій не є тільки примусовий, чи умовою того фізичного спокою не є фізична сила переляку?“

Ці слова трохи нагадують слова Шевченка: „всє мовчить, бо благоденствує“. Треба бути об'єктивним. Влада, яка дала дозвіл на таке широке святкування мислючої „Просвіти“, зробила тим разом для себе корисний крок. Вона побачила український надр Волині не через окуляри олігархів чи регіоналістів, а власними очима, і то не в дні олігії буденщини, а в моменті виявлення своєї духовної істини, сили, свідомості й інтелігенції. Кажу про те, що українці —

МІХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Світогляд творчої еволюції.

Анрі Бергсон.

(Продовження).

Час, що лежить в основі наукових дослідів зводиться усе до величини, до кількості. Він є символічним образом запозиченим з нашого поняття про простір. Рух міряний цим часом мусить бути розкладений на точки та лінії, між якими відступити є однорідні. Тим самим поняття руху мусить бути неперервним.

А проте реальний час не може бути зведений до чисельного міру, до простору. Час, що минає — живе, себто є одним неперервним процесом, якісною вартістю. Існування цього процесу ми споклюємо своєю безпосередньою свідомістю, коли здаємо собі справу з власних психічних станів. Кожний із цих станів це своєрідно закрашена нлізка переживання, які трітять свій справжній зміст, коли пробуємо їх розложити на поодинокі моменти. Відчуваючи нами мелодія, проминаючий протяг часу, коли нетерпляче ждемо на когось — це безпосередній враження одної цілості; розбиті на моменти, вони зтирають різниці між переходами одного в другий, які в дійсності не є переходами від точки до точки, а одночасним взаємним пронизуванням різноманітних елементів. Про моменти, точки, переходи та елементи починаємо думати аж тоді, коли підходимо до

них зовні, з готовими схемами наук вивчених у світі простору.

Позитивна наука не може не мірити і зводити якості до кількості. Тільки завдяки цій методі упрощення і підставлявання символічних знаків на місце конкретних явищ вона доходить до своїх успіхів. Наука є плодом чистого розуму, спорідненого з матерією, бо вивченого у вікових взаєминах з нею, у боротьбі з нею. Цим пояснюється наскрізь практичний характер науки, що має на меті заволодіти матерією, забезпечити нам серед неї умовини розвитку. Наука цікавиться життям настільки, наскільки його можна узагальнити, піддати експериментам і передати формулами. Тим-то вона полишає поза собою спроможність споклювати те, що є наскрізь індивідуальним відношенням до життя, несхожим з іншим.

Філософія чи психологія побудована на науці, яка вивчалася під впливом мертвої енергії, хоче міняти життєвий процес і своєрідні духові переживання перекласти на схеми зовнішнього світа. Однак наше духовне життя не проминає в тій самій стихії, яку створила наука докола зовнішнього світа. Рухи атомів і планет підчинені законам однорідного простору та часу; наші враження, що зясовують наше ставлення до зовнішнього світа плавають у нестримній струмені тривання.

Звідси виривають усі конфлікти філософії, яка хоче до життєвих проблем прикласти засоби аналізу такі доцільні супроти породили

та її явиш. Кожна спроба передати у філософській системі суть світа чи життя кінчиться невдачею, тому, що при допомозі понять не можна відтворити того, що є їм протилежне: безпосереднє переживання якості конкретної дійсності, ширшої, ніж усі поняття та ідеї. Виходило би, що мета філософії — безнадійна. Як і досі, так і на майбутнє, вона могла би бути хіба своєрідною грою уяви, яка творить химерні казкові палати побудовані над дійсністю, в яких можна на якийсь час відпочити та з яких поворот розплющує нам очі на повний диссонанс між цим уявленим світом і дійсністю.

Бергсон — ідеаліст, що вірить у можливість поєднання життя та філософії, філософії та науки. Філософія, чи точніше кажучи, метафізика мусить прийняти на себе роль, не під силу науці, яка є знанням усього загального. Метафізика не може бути, як досі, спробою створення системи на підставі готових висновків поодиноких наук, а мусить сама стати наукою спрямованою на споклювання того, що є найбільше індивідуальне, дане нам у безпосереднім переживанні, а не тож саме і не суперечне з ніяким фактом поодиноких позитивних наук.

Завдання такої метафізики одночасно: незвичайно сміливе і незвичайно скромне. Скромне тому, що вона не хоче давати в одній системі чи світогляді повної картини дійсності, а хоче, щоб її доповнювали збірним зусиллям і поступово Досі. каже Бергсон, кожний фі-

лософський світогляд був плодом одної людини і одним зусиллям охопити дійсність: такий світогляд треба було або в цілості прийняти або в цілості відкинути; поодинокі його частини ставали доступні лише при умовини, що ми приймаємо всю його основу. Метафізика, яку хоче підготувати Бергсон, має основуватися на виміні ідей, що в силі виправдати та заступати себе, спрямовуючи нас поза межі ідей, до безпосереднього контакту з дійсністю.

Незвичайно сміливе завдання такої метафізики в тому, що вона має виплекати в філософові досі знехтований, майже новий орган пізнання: інтуїцію. Саме те, що Кант уважав недосконалим для нашого пізнання, Бергсон вважає можливим, а навіть необхідним. Введене ним поняття інтуїції не має нічого спільного з понадумисловним поривом містиків або могутньою уявою філософів, що залишаючи за собою ґрунт наукових дослідів арналі в сферу чистих ідей. Інтуїція споріднена з інстинктом. Вона є зусиллям схожим з працею мистця, коли він пробую зібраний сирій матеріал оживити одним простим поглядом, знайденим при зустрічі з конкретним життям. Інтуїція є винахідливою спроможністю закінчити довгу умову підготовчу працю своєрідним актом таланту, потрібним до споклювання того, до чого ми не в силі дійти ніколи самою розумовою аналізою (Докінчення буде.)

по етнографічна маса, з якої можна що завгодно випливати, розбита. Об'єднання однинковців та регіоналістів подати мож. повладним що „безформну масу“ на тій, виявившись об'єднаними, а самі вони опинилися поза цєю масою.

Львівчаним внаслідок з усього цього бузуб пегайна „димісія“ всіх цих „фаховців“ від „уловлювання“ має. Повинні вони й самі зрозуміти, що похиздалися, що дали „милити очі“ й одній і другій стороні яко не адвистел. „Топельник хмистається й за стебелінку“, — кажуть. Халашуться й вони після свята то на ту, то за іншу стебелінку, щоб утриматися на поверхні життя. А з боку тої маси, що заманіфестувала свою свідомість, уже лунає: „Не тратьте, куме, сили, спускайтеся на дно“.

Цікаво, що в той час, коли наші „потопаючі“ „фахівці“ все ще обіцяють привести куди слід наші маси, деяка польська преса, що спостерігає життя „аресів“ аджебра, приходить до висновку, що мовляв, нічого тут не адіє: — мінімально зобов'язання, є конституція, а значить — виконуй („Глас Польскі“, Лодзь); що націоналістичні меншини постраждали в своєму національному житті, але вже досить сайдом своїх прав (Вілен. „Слово“) і т. д.

В якому-же світі, у власних очах, виглядають ті волинські „фахівці“, що заправляли й що забезпечують кого слід, що, мовляв, українська маса по їх боні, що вона задовольняється якоюсь там „кришкою зі стола“, що вистарчить для неї об'єднання, що там десь будуть ратувати брати і т. д.

Коли вже деякі польські органи починають голосити, що нам необхідно дати повноту прав, то судити самі про разю волинських „фахівців“, що несуть їм українців!..

Лише свіжі не бачать, що українські маси сильно вирости національно та що непростих і самозванців опікунів у ролі перломатів і доморослих „фахівців“ їм не треба.

В. Островський.

1862—1928 — 60-літній ювілей Матері-Провісти. Сповнім наш обов'язок супроти неї. А сповнімо його, коли станемо її членами і зложимо двозолоту вкладку.

На парламентарній арені.

3 діяльності Української Парламентарної Репрезентації.

1. Внесення Українського Клубу, зголошеної між 20. і 23. листопада ч. р.

1) Внесення ч. 86 у справі зняття граничних місцевостей над Збручем і зокрема в справі невідбудованого міста Гусятина й його околиць у колишньому повіті.

2) Внесення ч. 87 у справі прохату закону про подання податкової місової данки на цілі відбудови вправ.

3) Внесення ч. 88 в справі зміни границь лодзьського повіту.

4) Внесення ч. 89 в справі бездіяльного доматання Дирляного Земельного Банку вальоризувати ціли кунна-продажі від набувців ґрунтових парцел з парцеляцій майна Вурзіан, візанського повіту, набутих в 1925-27 рр.

II. Інтерпелляції Українського Клубу, внесені в часі між 20. і 23. листопада ч. р.

1) Інтерпелляція ч. 120 в справі виплати пенсії, внаслідок відшкодування ґрат. Пенсії в Слонському повіті. Прогобич.

2) Інтерпел. ч. 121 в справі невиплати пенсії Вас. Петрухові в Струтині Нижній.

3) Інтерп. ч. 122 в справі конфіскації зазначення до Ліги Націй.

4) Інтерп. ч. 123 в справі невиплати належності грош. Яворинка Руськ. Малаши і Липи Добром. повіту за прохату на повітовій дорозі.

5) Інтерп. ч. 124 в справі виплати Скарбовою Касою громадам належних їм громадських додатків.

6) Інтерп. ч. 125 в справі усунення української мови і гр.-кат. свят у прикладних школах в Кузмині і в Катині. лодзьського повіту.

7) Інтерп. ч. 126 в справі виплати громадавам с. Циків, пов. Цешинський від-

шкодування за реквізиції й шкоди, оподатковані органами польських військ в 1918 і 1919 р.

8) Інтерп. ч. 127 в справі виплати громадавам с. Циків, перемиського повіту відшкодування за реквізиції й шкоди, оподатковані австр.-угор. військом під час війни в 1914 р.

9) Інтерп. ч. 128 в справі святкування гр.-кат. і православних свят українськими учителями й молоддю в школах з польською мовою навчання.

10) Інтерп. ч. 129 в справі невідомості судових урядовців до анших ступенів.

11) Інтерп. ч. 130 в справі невиплати ціли купна за ґрунти, окупані під гарнізонний пантар у Перемислі.

12) Інтерп. ч. 131 в справі відшкодування для громади с. Рожувич, перемиського пов., за реквізиції й шкоди, заподані польським а також австр.-угорськ. військом.

13) Інтерп. ч. 132 в справі безправного затримання Повітовим Відділом в Добромілі податкових сум, належних громаді Яворинка Руський.

14) Інтерп. ч. 133 в справі безправного звільнення зі служби функціонера адміністрації Петра Кущіра.

15) Інтерп. ч. 134 в справі недостартування опалу для школи в Вуйськ-Залужі коло Сянока а боку двірського обшару в Залужі.

16) Інтерп. ч. 135 в справі перенесення з с. Вуйськ в Залужа шинку дальше від церкви.

17) Інтерп. ч. 136 в справі поступовання Едварда Нагурського, управителя школи в Вуйськ-Залужі коло Сянока.

18) Інтерп. ч. 137 в справі безправного домання самоуправування в Оріховцях, пов. Перемисль адміністрацією зладом.

19) Інтерп. ч. 138 в справі безправної реквізиції театральної сали „Народний Дім“ в Кошичині для відвіду КОП.

20) Інтерп. ч. 139 в справі переслідування кооператив „Нар. Торговля“ в Кошичині, рогатинського повіту, як також побирання від неї хабарів допоступовим Врублом.

Відгуки дня.

Ліс і я.

Моєю мрією від ранньої молодости було стати лісником. Чогось тягнули хлопчу думу тихі, дрімучі ліси, тасми закамари деревної густі, затінені полини. Хотілось сеїсти серед цієї краси, адалека від гамору цивілізації і дити весь свій санце та пахощі. Хотілось усе життя пересидіти над розгортавкою книжок природи і читати, читати, читати.

Читати про весняне весілля, про літню надолідди, про осінню ситість і про зимову боротьбу за існування.

Про те, що захохані слухачі у місячний весільний вечір старим соснам розповідають. Про те, як блудить з терням у серці відштовхнений амант-серіж. Про те, як на поляні тетервах любовні турніри зводять, за честь і за ласки дівочі.

Про все хотілось читати.

На жаль, доля не сповнила моїх мрій. Замість у петри лісів, кинула мене в гуцу каменими; замість затінених полин, поставила перед мене засмічені поляні; замість сонця і пахощів, два мряни і анпери зливи.

Не дозволила слухати, як бе серце природи, а заважала слухати живчик місто, привчавила підслухати не окриденних, або чотиропоних мешканців ліса, але безарильних двоногих містухів.

На весну не слухав над соснами, а залюблені студенти під каштанами. Не відштовхнений амант-серіж, а старий казавер в гарбузові від 16-літньої гімназистки. Не куропатка перед хитруном-лісом, а машиністка перед директором, не турніри тетервах, а сплетні „старожитихся“ перед багачом панном.

Що ж! І за не дивувати Богу. Подібність дівка а, а що є і ріжнці, то на не нема рази. До нині нема ріжнці? На візь у найбільше однопалій парції воли с.

Жину так, як казала доля і тіхнелес-кохалес пошину напашений мені світ і перелонус в тямтій. Недозволений. Тоді вірю як найстрашніший арізо, себ-то алошуся, як найстрашніший аїсван. Відбавлю собі несповнені мрії і відлучу-хоя доді за її алошавість.

Нема тоді а мені ні архітки серця, ні дрібни жалю, ні тини людности. Ві струї бою в руці, а присудом смерті в очях чатую на всі отсі слухачі, серіжники, сайці, куропатки, тетервах і що затре з них вигляне — а: бах!

Гук вистріла зменшує мій сердечний бік, а смерть, яку сім доккола, приносив мені пілгу.

Так було і останнього разу на добах. Серіж за стрілом гудів а мої рушничі аж ліс ві страху присів, аж дорена до-за себе ховалася, аж злетів на поле ві-кало.

Непотрібно!

Крім поранених кількох леньків, не було ніякої шкоди.

Галактион Чіпка.

Останні вісти.

ЛИСТ ПОС. ХРУЦЬКОГО ДО МАРШ. ДАШИНСЬКОГО.

Марш. Дашинському пос. Целевич і представник Білор. Клубу предлажили листа пос. Хруцького, в якому сказано: „Нині правляється такий принцип анпалек. На бодж. комісії пос. Упр. Клубу Целевич, згадуючи про політику міністра ан. справ сказав: „Навіть гр. Узаров сказав свого часу: Не тільки драгнати почувань того польського покоління, яке брало безпосередню участь у повстанні“. У нас не поступують навіть по взаїва-кам гр. Узарова“. На не заважи пос. Полякевич, що не не торкається українців. Тоді я сказав під адресою пос. Полякевича слова: „Ви не доросли казати до гр. Узарова, а лише до жандарма“. Пос. Полякевич відказався на не: „Що ви сказали?“ Я відповів: „Скажу вам не на засіданні“. По засіданні я вийшов із пос. Целевичем, а за мною пішов пос. Полякевич, приступив до мене та знову спитав: „Що ви сказали?“ Я знову сказав йому все, що було на бодж. комісії, тоді пос. Полякевич сказав: „Коліб ви були полком, то я за це дав би вам у лице“ та заикався, щоб я не „відбредка“ на комісії. Предлаженія пос. Полякевич а відкинув, а на його домагання шераз асувала йому, що було на бодж. комісії. Пос. Полякевич знову заважи, що коліб я був полк, то зараз мібав би мене по лиці. Потім відвернувся і пішов. Та нараз приступив до мене і спитав: „Що ви сказали?“ Я відповів йому лише слово „Колі“, бо мене обурив „леробіг розмови“ з пос. Полякевичем і лише ці слова механічно повторив. У цьому місці пос. Полякевич сильно чинно акелавив мене та скоро відвернувся до бодж. сали, — так, що навіть вдарився об стіну, а потім вернувся у бодж. салу. За вітлаючим пос. Полякевичем сказав я слово: „Варят“. Подати до відіма переліг того, застерігаючи тостро проти системи реагування на опозицію з боку клубів польської лівиці як і нап. меншостей, яку від якогось часу прантикують у соїні. З поваженням О. Хруцький“.

Зауважити, що марш. Дашинський по-винну справу віддасть до погоди марш. судові.

ПРОМОВА ПОС. ЦЕЛЕВИЧА.

На засіданні бодж. комісії 27. листопада пос. Целевич в імені свого клубу на-вазуючи до останніх подій у Львові, сказав м. і: Сама львівська анпалек, щоб а огляду на українців не святкувати триніфального освободження Львова. Все, що торкається українців, без огляду на це, до якого ресорту належить, погоджують у нап. відділі мін-ства ан. справ і без начальника відділу Сухенюга не можна дістати навіть кредиту. Тезою п. Сухенюга а признавати аполітичну лі-дальність Інституту політичного. Помага-ють йому в цьому відділі безелеки. Бесід-ник цитув приміри, що кленом українських спорт. товариств не лише не вілпо носити спортівних одягів, але тепер переводить ревілі по українських домах. І ці одяги конфіскують. Описав пос. Целевич асував відносини в діланні само-вразування. Українських урядовців переносить у глібину краю. Українські членосни конфіскують масово. Сконфіска-вано навіть український нап. гими „Ше не амерла Україна“. З огляду на це не-сативне посіт. відношення до українців, клуб бесідника заявляється проти бю-джету мін-ства ан. справ.

БЛІДНИЦЮ нездоров- ність усуває ділає зміцнюючо, адживляючо, побу- джує апетит, неощенний середини для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофурского, живно хімово-зализно на еспанській малайці. До набу- ття у всіх апетитів і апрогтерів. Ціна за фл. 425 зод., ціл 2:40. У власні інтереси жалати жироно М-ра Кшиштофурского живно хімово-зализно. Laboratorium chem- farm. Mr. M. Krzysztoforski, Tarnów. 774. 13-7

СОЯМ.

Дня 27. листопада в присутності мін. Складовського й інших анших урядов-ців мін-ства ан. справ ішла дальша дис-кусія над бюджетом мін-ства ан. справ. Промовили пос. Домбський (Стр. Хал), який відмовив довіря міністрові, пос. Кернін (Плет), пос. Целевич (промову по-дальше окремо). Під час промови пос. Це-левича прийшло до перепалки між пос. Полікевичем (ББ) і пос. Хруцьким. О-писав мін. Складовський говорив про бюджет мін-ства та відкинув заикади пос. Грінбава в справі відомостей анпелетей до мін-ств. М. ан. мін. Складовський ска-зав: Протиставляю всім незалежно від професіоналізму й національності, хто кожен терся праці хоче використати для короткозорой націоналістичної політики. Боротьба з тим націоналізмом обов'язує мін-ство-ан у відношенні до представни-ків польського націоналізму, як УНДО так и Грінбава. Щодо п. Целевича, то він не має права говорити в імені по-каного народу і переводити анпалек а польським анпалекним рухом проти ан-нововників: політиком українських на-ціоналістів у Сх. Галичині. П. Целевич не має права говорити тут до нас в іме-ни населення Сх. Галичини, ан і імені українського населення. Хай пам'ятає, що в засідстві, в яким його вибрано є 45 проц. поляків. П. Целевич каки цитув українську військову організацію і по-кликується на примір польських органі-зацій із числ добровіж. хай пам'ятає, що наші не працювали за чужі гроші і для чужих і шпіважев не займалися на шкоду чиягубудь свободи.

Коли кажу, а не допущу до наш бо-ротьби, порівнюю мене а царським мі-ністром. Знаю, що в трьох засідстват Сх. Галичини не зроблено всего, щоб переломити опір нашого родимого націо-налізму, але тому саме лише ала воли може підшентувати, щоб завазати бо-ротьбу а напашим Целевичем україн-ським чи польським суспільностям порівня-вати з боротьбою проти українського чи польського народу. Не анпалекую бо-ротьби українському народові, лише амовам проти польської держави.

НА ВОЛІ.

Вчера у віаторок вечером вишло на волю 24 арештованих у зв'язку а останні-ми львівськими подіями.

НОВИНКИ

— На покряті шквіт аложили: Брат-тво Сестер — Зуліби, з нагоди об'їзду смерті б. п. Олена Приймін 15 зод.; 4-а кл. школи ім. км. Льва в нагоди відвізін друкарні 4 зод.; а. Мелишук Юрій, Ко-баки 10 зод.; Назаревич Олександр, Яворів 10 зод.; М. М. Боршів 30 зод.

— Концерт нашого співака у Львові. Цим диким приїхав до Львова наш співак д-р Василь Тисак, тенор, що скінчив опе-рово-драматичну школу в Варшаві і ан-ступить 1-го грудня а власний концерт у сали Музичного Т-ва ім. Лисенка. Д-р Тисак орудує прегарним голосом матері-ріалом і дістав уже пропозиції від чужин-ців, щоб анпалекнуватися. А проте він хо-че в першу чергу акустити перед різним громадянством і після Львова обіхати а концертом також більші міста в Гали-чині.

— Наші артисти в Берліні. Пишуть нам: Цим диким віділав Берлін, пере-бодом до Кельна, наш заслужений ар-тист співак Моделст Мендінський, що, ан довідуємося, дістав запросини співати а берлінському радіо. М. Мендінський ан-думує просянати піску українських на-родних пісень і інших композицій так, як це перелав а великим успіхом зробив у Штотгольмі. Концерт Мендінського від-будеться імовірно після Різдвяних Свят. — У Гузуні в аютім дасть два концерти в Берліні Л. Колесіна. — З. Н.

— Річні вісти. У віденській опері кріза: директор Шалк аголосо а невідомих причин свою діяльність. — Розіпалася филь-шва зністка пос. нещасливий випадок

Замовлення
приймає
Народна Торговля
у Львові.

Найуспішнішою Реклямою — це доброта товару!

А. ПЯСЕЦКІ С. А. Фабрика чокололяди і цукрів, Краків

Запевнює своїм консументам гаранційно чистий товар (без ніяких домішок), тому поручає: десерову чоколяду молочну, сметанкову, великий вибір чоколядок і цукрів в прекрасних коробках.

Львівська, навіть мода і літає швидко з міста до міста; хочиме, що вона у зв'язку з його... заручинами. — Помер останній адмірал німецької військової флотії Райнгольд Шер. — Паризький суд признав німця до помилки, що трираз рік у слідстві виконав Марселі Папа, обвинуваченого у вбивстві своєї мами. — У Будапешті арештували директора торговельної школи, який торгував фальшивими свідоцтвами зрізності. — У Парижі вбили фінансиста-агента італійця Кулліні. — У Відні нагнали на слід пропавшої 3-літньої дитини, яка шезла перед 3-ма місяцями: її вкрали цигани. — Проти бразильського відеозапису американського артиста Фатті, що спалив своїм черевом, а мусів виконати екстремальним судового заступу, його жінка внесла тепер аліментальну скаргу на 15.000 дол. місячної плати і 245.000 дол. винагороди.

— Гороскоп на 1929 рік. Останній місяць кожного старого року завжди багатий у відношенні астрологів, пророків і ясновидців, що хотять людству дати передбачення, що на нього жде. Німецькі астрологи вже видали друком свої передбачення. Астролог Грім не в дачиний для нас: він пише нам загальною тяжку епідемію, що забере сотні тисяч людей, величезний зріст смертності дітей, кілька терористичних актів проти голови держави, а в додатку те, що ми вже бачимо і цього року: вибухи, землетруси, обвали домі і копаляни. Астролог Гофман каже про зріст дорожничих, обвешчування гроша, упадок партійних паперів; знижку державних доходів. Це все буде наслідком теперішнього положення планети Урана, що відповдатиме кваліфікації Марса. Мадярщина потрясе в 1929 р. весь світ якесь страшний епідемічний злочин. Зате на політику Гофман обіцяє нам зріст летунської комунізації (мабуть люди вітатимуть перед нещастям на землі до неба!) і цілу революцію в грішні та медичній.

— Три експедиції до південного бігуна. Після північного бігуна, що акри своїми ледами тільки сибірським-мандаринкам, прийшла черга на південний. Три експедиції вибираються тепер туди. Першою проводить Бірд, герой перелету через північний бігун і Атлантичний океан, другою австралець Генрі Вількінс, що перелетів з Австрії на Шпітберґ через північний бігун, третьою англієць Джефрі, що брав участь у другій експедиції Шекльтона на півд. бігун. Найкраще англійська експедиція Бірда. Підготовка до неї тривала рік і коштувала 965.000 дол. Бірд має зі собою 35 осіб, 100 собак, три літаки, трактори, радіо-апарати і силу нового технічного апарату. Журналісти, що організували цю експедицію в Новій Зеландії, кажуть, що він сам, посеред цього великого, різноманітного майна більше схожий на директора промислового підприємства, ніж на молодого дослідника. Вількінс має всього 7 осіб і один літак. Джефрі їде ставовою їм, яку вперше виконати до підбігунавої експедиції. Він їкатиме через криги етапами, збираючи топографічні інформації.

— Нова мода. Останнє слово дамської моди в Лондоні — червоні з жовтою шкіри. Після аїні, крокодила і рекінів прийшла черга і на жаби. Фабриканти ввезли, що ці шкіри не лише дуже оригінальна своїм коліром і виразкою, але і незвичайно практична. За червоними прийдуть також дамські торбачки і повсякчас цієї шкіри. Жаби, з яких роблять ці предмети, на жаль, живуть у південній Африці. Фабриканти кажуть, що шкіри, європейські, для цього не придатні.

— Слово честі англієць. Інспектор лондонського товариства обезпечень Голянд Гаррун, дістав відзнаку як свідок до суду в Дубліні. В серпні його пірвали бандити в околиці Дубліна, а потім вивести за ґрати. Вдалити перелопачили і Гаррун має потвердження на суді їх тожовість. „Чи ви дізнаєте їх?“ — спитав суддя. „Коли бандити мене звільнили, я дав їм слово, що не визнаю їх судові та не зраджу перед судом. Цього слова я мішу дотримати“. Тоді суддя загрозив Гаррунові, що його самого віддасть під суд. „Це вже наше діло — відповів Гаррун — але я згадаю, а англієць ніколи не зомить свого

слова, навіть коли для нього розбіванням“. Суддя перервав засідання, щоб обдумати, яке становище зайняти супроти свідка, що відмовляється визнавати. Але Гаррун спав сам обвинувачені. Зворушені його поведінкою ажентельмена, вони признались до вини і дістали 15 місяців.

— Справлення помилок. У авторському числі „Діла“ зайшло знов кілька прискрих помилок. Так у статті „З життя наших „русских“ видруковано в передостанньому абзаці помилково: „ученикам „годинного соборання“, замість: „личного соборання“. В статті „Новий політичний провас“ пропущено в пролові 3-ра Шухевича (осьмий уступ — при кінці) ціле речення. А саме після слів: „Полотняк роздумав і залерував назад до хати“ приходить таке речення: „Чи є в тім щось назавичайного, що об. Полотняк завернув назад до хати? Ні!“ А після того йде таке речення: „Що він нібито розмовляв з убийцями, цього (видруковано: чого) нічим найменшим не доказано на розправі“.

— Степень магістра філософії на Львівській університеті одержав для 26. XI. 1928 року Михайло Гена з Межигорця. 999 1—1

— Видавництво „Червона Калина“ повідомляє очисі всіх шановних відборців, що вже вийшов 3-й випуск Історичного Календаря-Альманаха „Червона Калина“ на рік 1929. Захоплення, які наслідки будуть негайно поладжені. З нашими заходженнями просимо поспішити, бо 4-го випуску вже не буде. 1—3

Театри.

Великий Миський Театр:
Середа 28-го, г. 7-30 веч. „Богема“, опера, виступ Л. Загорської.
Четвер 29-го, г. 7-30 веч. „Таміла дама“, оперетта.
П'ятниця 30-го, год. 7-30 веч. „Моральність пані Дудської“, ювілей 30-літньої праці арт. Ревіської.

Кіна.

„Аполло“: „Вера Мірнова“.
„Лекс“: „Отрута коханця“.
„Оазис“: „Коли весна життя промовить“.
„Палас“: „Пантера“.
„Фатаморгана“: „Князь чи блазень“.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

Заклик „Студентської Громади“.

Українська Громадо! Листопадом події знаєш ти не найбільше матеріальних шкід українському студентству, якого організації і поперх 100 найбільшніх студентів, мешканців Академічного Дому, стратили майже ціле своє майно.

Та вже найбільше загрожена цим харчівна Т-ва „Студ. Громада“, якої всі припаси, зібрані з трудом на зиму цілком то знищені (ва мук і сімь видано мило, шило втратено в бочки з капустою або розкинуто капусту по долинах і т.п.). Харчівна майже місяць борилася в цим станом, однак зараз не лише не може видавати харчів сімдесяти ув'язненим студентам, але й взагалі не знати, чи зможе взагалі існувати. За декілька днів прийдесть її замкнути, а враз їм тим перед кількох студентами, що сьогодні не можуть дати більше як 40 сот. на обід, вкотре марево голоду.

Тому звертаємося з гарячим закликом до Вас, Українські Громадяни, допоможіть нам! І віримо, що Ви, хоч і як обтяжені різними добровільними і недобровільними датами, допоможете нам.

Датки в грошах і харчових припасах просимо слати — по змозі якнайшорше на адресу: Харчівна Т-ва „Студ. Громада“, Львів, Сувійського 21.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА „СТУД. ГРОМАДА“:

Евген Юлій Пеленський бр. м. голова.
Михайло Демкович-Добрянський а. р. секретар.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Михайло Денежний. У Великій Бегларе у Югославії номер 31, жовтня н. р. гохова українського гурта Михайло Денежний. Небінні: був дальнім і ширим українцем і багато причинився до розвитку українського руху в Югославії.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича на Волині.

Любомль.

29/XI Два влоді.

Ковель.

30/XI Маруся Богуславка

1/XII Гейша.

2/XII Вій.

3/XII Барон Кімьель.

Камінь-Каширек

4/XII Маруся Богуславка

5/XII Гейша.

6/XII Барон Кімьель.

8—7

Кружок Рідної Школи в Дрогобичі улагодив з нагоди 10-ліття своєї гімназії і з нагоди завершення нового будинку Рідної Школи: для 1. грудня 1928 р. в с. а. і нового будинку: а) о год. 11-й рано молебень, б) о год. 6-й вечер святочну Академію і запрошує на це свято всіх прихильників Рідної Школи. 985 2—2

На „Рідну Школу“ зложили ВП.: Управа Красного Товариства Кредитового у Львові 25 дол., Іван і Марія Іжницькі 20 дол., замість цвітів на дощину бл. п. Ольги Рудовичевої; Олянін і Володимир Бартош 10 дол. місто вінка на дощину бл. п. Марії з Бартоша Зачевицевої; Крамниці учеників академічної гімназії 20 дол., інж. Михайло Гамета 10 дол. як надзвичайний даток; Гембаріський Осип, Беда 11-15 дол. як збірку з нагоди лічання п. Василя Гараха з п. Дорою Гуліною. — Вп. Жертводавцям складає ширю подяку Головна Управа. 983 1—1

З нагоди вчання Вп. Антона Гарнаського, сот. УГА, з ВП. Антонієм Попеліном з Мостиських зібрано 200. 36 на українських інвалідів. Шіра дика ВП. Жертводавцям! — Управа УКОГОН, Львів. 1000 1—1

Оповідка. В неділю дня 2. грудня н. р. відбудеться посвячення новобудованого мурованого дому читальні „Просвіти“ на Сигітві н. Львова. Початок в год. 12-й влодудне. Програма: 1) Посвячення. 2) Промова. 3) Прип'яті. 4) Хорова точка. Комунікація на Сигітву влігдана. Автобуси відвіджають що піз години. Перестанок на вул. Городецькій напроти школи ім. Грінченка. — За Видіх Філіп Т-ва „Просвіта“ ім. Шевченка у Львові: Д-р П. Цимбалістий а. р. голова, С. Похмурський а. р. секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найдешевших фабрик преціній продаж за готівку і на рати від десятих літ з найкращої сторони звиса фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Маріївська ч. 5. 122-7

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Вісестого Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 59 60. 951 7—7

ХЛОПЦІ до науки столарства прийму. — Е. Бинакович, Львів, вул. Зибієвська ч. 13. П. пов. 992 2—2

ПЛАТИМО високі ціни за золото, брілянти перди Домбровськ-Розважєвськ, Львів, (Готель Жорна), вул. Академічна ч. 2, Опінка безплатно. 2481 25—7

ОРЕМА кімната для самотньої особи есвят, з умебляванням до випайку сейчас. — Дуткевич, вул. Пискава ч. 34. кооп. „Власна Хата“. 998 1—1

ГОЛОВНИЙ склад пап'ї, рукавичок, біля, поручає прегарні каміньєр, воєнний реформі. Ціли оказійні. — Ліхт, вул. Гетьманська ч. 22. 950 1—1

РУТИНОВАНИЙ інструктор гандас лекцій. Обсяг шкільної обов'язков. — Заряд дібр Оаліи. 997 1—1

РАЗДІНІ інвалідній, часної, ніжної, спокійної, несподіваної, бездітної, соціальної доматори, яка умілаб слачно зарити і пачи та розумілася на шитті, особи середніх літ, здорової, негайно пошується до самостійного ведення дому при надій родині. Платня після угови. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Згода“. — Не укладені еферти остануть без відповіди. 993 2—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст негуд логізм, серія і жолудна

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентеном. 93—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. П. п.

Скріплювання злітаючихся зубів п'яомбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби з качітку і золоті після найновішої системи. Пациєнтів з проліній подогоджуються в найкоротшому часі. П. Т. Урядовим і студентам значна знижка. Нюлекмі в сплатах. Тел. 65—73. 985 2—5

„СКЛО“ ПОРЦЕЛЯНА КРИШТАЛИ

ПОРУЧАЄ

НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД

ОЛЕКСАНДРА ОНІСЬКА

Львів, Галицька ч. 20.

885 (Plr Валової) 8—7

Таборити з Нім. Яблінного, Ліберця і Йозефова!

Шукаю співлинка до видання книжки

„Таборові Типи“.

prof. Kaliczak Ilko

2-9 976 Brno, Legionarská 14 C. S. R

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СЛАТКИ

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА

„І РУЧНИХ РОЗІТ“

ВЛАСНИЙ ЗАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон і С-ка

Спіана з обм. пор.

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 21—1

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

с безгладно найбільшою і найвидатнішою фарбою до білди, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Медюлліні і Парижі золотими медалями. 1302 Скрізь до набуття. 45—2

8 зол. ПЕРСТЕНЕЦЬ 8 зол.

з 14-карат. золота з рубіном тільки у

Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4. Тел. 59-22

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. переполуднем
Рубрику не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сично: в краю 450 зол.
За границю:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Самоволя і самосуд.

Львів, 29. листопада 1928.

До лаврового вінка польського союму, а головню його найбільшого клубу ББ (або — як назвав цей клуб один з німецьких журналістів — Butterbrotbrigade) — прибув свіжий листок слави, причеплений йому пос. Полякевичем. Представник найбільшого соймового клубу, голова адміністраційної комісії, польський офіцер, поєвак, начальник канцелярії ДОГ в Кривозі, політичний референт, опісля заступник шефа політичного відділу міністерства військових справ і т. і., політик, що переходив від „Піста“ до „Визволення“, а звідси до „Клубу Праці“ і який опинився в ББ, цей визначний став радикально-фашистського крила бестів на соймовому коридорі, в оточенні своїх клубових товаришів поступаючи крок за кроком за пос. Хруцьким, зневажив його чинно і негайно подався у салю бюджетової комісії, не викидаючи відповідь.

Цей „геройський вчинок“, певного своєї фізичної переваги над пос. Хруцьким та певний саркастичної безкарності і навіть признання „боекоту“ санаційної преси, як не можна краше характеризує ці умовини, серед яких доводиться нам жити, і ту „розумну систему“, яку припоровлюється до нас на кожному кроці, в кожному місці, до всіх і вся. Єдиний аргумент, який проти українця видвигався, це не лише аргумент сили, але насильства, самоволі й самосуду. Є це ніщо інше, тільки правосуддя ліну. Що таке ліну? Ліну є безпосереднім, варварським, позаконним покаранням народом (масою) винуватця, скопленого на гарячому вчинку. Ліну тріумфує там, де є слаба державна влада, де поняття моралі, етики, правосуддя знаходяться в стані крайнього примітивізму, де живуть розрізнені всякі раси, де білі „дмиряють доразову справедливості“ чорним, словом: де панує готентатська мораль. Годиється додати, що ліну є не лише висловом етичного помішання, не лише расовим відрухом первісної, нерозвиненої маси, але й відрухом безпосереднім, що є відповіддю на якийсь справді нечуванний злочин.

Тут в умовинах не півдикого, пізньо-американського, але всетаки сак-так європейського життя, в державі, яка „стоїть на сторожі культури й цивілізації“, навіть більше! — в найвищій законодавчій установі тієї держави — є це щось більше, як ліну.

Розгляньмо коротко хід подій:

В бюджетовій комісії союму пос. Целевич у своїй промові, навізуючи до недавнього святкування у Львові десятиліття „побіди над українцями“, зазначив, що навіть гр. Уваров у своїй часі заявив, що „не вільно дразнити почуття того польського покоління, яке брало безпосередню участь в повстанні“. Так висловлювалися і так поступали супроти поляків царські прислужники, представники тієї держави, що була тюрмою народів. Ту саму думку на сторінках „Слова Польського“ і то саме в „побідному“ виданні висловив дуже оглядно б. польський прем'єр і майстер тонів Іг. Падеревський. Годиється зазначити, що під в світі не святковано побіди одного

народу над другим. Так напр. держави антанти не святкували побіди над німцями, тільки святочно обходили день завершення зброї, день застановлення воєнних дій, день припинення проливу крові, день близького миру.

Коли пос. Целевич зазначив, що в нас навіть не йдуть слідами гр. Уварова, пос. Полякевич пербів: „То не торкається українців“. На те замітив пос. Хруцький: „Ви не допросили навіть до гр. Уварова, а лише до жандармів“. Тим висловом почувся — не знати чому — ображеним пос. Полякевич, б. політичний референт ДОГ, б. заступник шефа політичного відділу в міністерстві військових справ, отже визначний, кермуючий член тзв. дефензиви, і почав допитуватися: „Що ви сказали?“. „Скажу вам після засідання“ — відповів пос. Хруцький. Ясно, що колиб вислів пос. Хруцького скріпав у собі яку-небудь образу, то голова комісії не занедбав би прикликати пос. Хруцького до порядку. Але видно, що й чуткий на вислови чи оклики українських послів та єдино до того покликаний голова комісії пос. Бирка (теж визначний член ББ) не вважав відповідним реагувати.

Коли пос. Хруцький вийшов із засідання в товаристві пос. Целевича, за ним пішов пос. Полякевич в оточенні бестівних послів Валевського і Клециньського і почав допитуватися, що сказав пос. Хруцький. Коли запитаний вяснив свої слова і своє становище, пос. Полякевич заявив: „Колиб ви були поляком, колиб того не використано до міжнародної боротьби, то я вибив би вас по лицю, і тому домагаюся, щоб ви то відгавкали (odszykał) на бюджетовій комісії“.

Розуміється, пропозицію „відгавкати“ пос. Хруцький відкинув. Напасник постійно допитувався, що пос. Хруцький заявив на комісії, знову йшло згадування справи, пос. Полякевич якийсь час вагався і відійшов. Вказуючи на напасть, пос. Хруцький теж відійшов. За хвилину вернувся напасник, знову питаючи: „Що ви сказали?“. Але зки пос. Хруцький вспів що-небудь відповісти, напасник замахнувся і з усієї сили вдарила два рази в лице посла Хруцького. Опісля напасник скоро подався до салю бюджетової комісії.

Отже є це щось більше, як ліну. Бо ліну є безпосереднім відрухом: темної товпи до злочинця іншої (чорної) раси. А тут маємо до діла не з безпосереднім відрухом, і не з темною черню, і не з реакцією на злочин. Пос. Хруцький не „чіплявся“ пос. Полякевича, тільки прийняв у парламентах способом зареагував на його зачіпку. З огляду на „політичну“ жинувину пос. Полякевича не сказав він нічого образливого. А навіть колиб це була образа, то до реагування на неї є покликаний в першу чергу голова комісії, а опісля маршалок союму. І пос. Полякевич не реагує зразу. Він чекає. Добирає собі товаришів і вступає за пос. Хруцьким, „правується“ з ним на коридорі, постійно ображує його, домагається „відгавкати“, а опісля з премедитацією двічі зневажує його чинно.

Так, це щось більше, як ліну. Такого вчинку допускається доктор прав, людина з патентом на інтелекцію, носод, заступник голови найбільшого клубу. Хто так поводитиметься і такі методи „сатисфакції“

приноровлює, той не ображує нападеного, лише інституцію, якої він є членом, той вводить сойм до становища придорожньої коршми, в якій таким способом переводиться „оборону честі“.

Після виступів пос. Славек і пос. Тарговського, вчинок пос. Полякевича не здивує нікого. Він є висловом тієї атмосфери і з буквальному розумінні „сильної руки“, яка самоволоєю, розбещенням і терором до фізичного включно хоче здавити аський прояв протесту і заткати уста навіть вибранцеві народу. Крім фізичного болю, спричиненого пос. Хруцькому, з яким співчуває все українське громадянство, ні зневаженого, ні український нарід не досягнула ніяка обіда. Напасник своїм учинком вимірив моральний поличник собі й установі, якої є членом.

Під прапором побіди розпочав своє животіння теперішній сойм. Та зброя є дальше в ході. Ріжниця тільки в тому, що послів обдаровували штурханцями при відкритті сойму поліційні агенти, а тепер ту функцію перенесли на себе бестівні послі.

Не наша річ стояти на сторожі поваги польського сойму, в якому є ми лише пасинками. Свідомість безкарної самоволі, самосуду і розбещення в кермуючих сферах стане загальною і об'єднає нас в одну суцільну громаду, загартує нас в оборонній акції підчас найважчого лихоліття. Вчинок бестівного ватажка є того самого геройського й морального рівня, що недавні вчинки польських корпорантів із серії „розумних систем“.

Сім мільонів українців у Польщі мусять дати для „Просвіти“ в ювілейному її році сім мільонів членів. Вкладна лише два золоті.

Радянська Україна.

Завдання і потреби української науки.

Під такою назвою опублікував тижневий голова Української Академії Наук акад. Д. Заболотний статтю у харківських „Вістях“ з 7. листопада. Стаття покладала в ювілейному числі того тижневика, що вийшло в нагоді одинадятих роковин жовтневої революції. Через те й вона відповідно доповнена до ювілею. І хоч зміст та тенденція статті нічим новим не заміті, то всеж варто познайомити наших читачів бодай з ходом її думок.

Академік Заболотний каже, що в радянській суспільності вже сильно прилягає думка про потребу зважати сильно державне будівництво і господарську культуру і досягненнями науки. „Техніка, промисел, хліборобство — тише доцільне автор — і взагалі народне господарство можуть розвиватися, піднімаючись, піднімаючи разом з тим добробут населення, лише на наукових підставах, що випливають суми наших знань про природу, людність і соціально-економічний стан“. Далі йде акад. Заболотний про природні багатства та продукційні сили землі української. Вони величезні. А відомо, що „я кожній країні економіка, яка є основою базовою громадського життя, залежить від природних багатств продукційних сил і праці“. На українській землі є: вугілля, графіт, залізо, сім, торф і численні руди, отже все, що потрібне для великого промислу. Попри те відкрито останніми часами покази чие-

Від вістірка 27. ц. м.

висвітлюється

в салі „Народного Дому“ при вул. Рутівського ч. 22. давно очікувану фільму в 12. актах п. з.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Підчас висвітлювання співає хор під батуту д-ра Медліки. — Початок о 3. 5. і в год. — На перший сеанс 1002 ціни знижені 1-2

леннях інших досі небувалих на Україні мінералів. До таких належать: мідь, ніобіт, манган і ще деякі інші. Та головним джерелом істнування на Україні є хліборобство і його культура та розвиткові треба присвятити якийсь більше уваги.

Відомий вчений С. М. Віноградський виявляв, що родючість землі залежить від мікробних процесів у ґрунті: його наукові досліді над цим дали дуже позитивні вислідки, які вже використовують американці. В тім зв'язку треба розвинути широку наукову і дослідчу працю і на Україні. Треба знати, що сам акад. Заболотний є спеціалістом від мікробіології. Дамі доунистися автор над українськими фосфоритами, над едзінняством, над новим господарством, лічильними водами, і парінем ватажі над цілою українською фактором та фактою та доказує, що в усіх тих зв'язках треба поставити господарку на соціальних наукових основах. Ті основні мають виробити та уґрунтувати найкращі українські наукові установи, що пов'язані до цього „сильно історичного моменту“.

„Розгорнення наукової праці — п'ята автор — у всіх напрямках допоможе не тільки найкориснішим технічним виробам, але й поліпшить умови праці та збереже населенню здоров'я, що має велику цінність. Боротьба зі шкідливими факторами нашого господарства і людського життя оздоровить умовини нашої праці та побут. Продуктивність праці залежить від здоров'я населення і всі засоби для охорони здоров'я трудящих, агрологія, наука і переведені в життя, забезпечать усіх нашої праці“. Сплинучись над об'єктивними умовами наукової праці та над науковою спроможністю наших вчених при тих умовинах голови УАН Заболотний каже зокремі: „Наукова праця, особливо в найважливіших і найважливіших науках потребує лабораторій, комп'ютерних приборів і приладів. Без них неможлива справжня наукова робота. Наші вчені не живуть у розкомах і вміють працювати при найтяжчих умовах, кермується любов'ю до наукової праці і свідомістю громадського значіння наукової праці“.

„Головництво“ і місцева діяльність на Україні.

На Радянській Україні є вже одна установа, що зветься в спороченні „Головна наука“, тобто на прозрозимій мові „Головне Управління Науки“. А від 1-го січня 1929 р. повстане в Харкові ще й „Головництво“, тобто „Головне Управління Мистецтва“. Про те довідуються в харківських „Вістях“ з 16. листопада, в яких опубліковано інтерв'ю зі заступником Народного Комісаріату Світли Пидсільним. Досі справляти мистецтва на Україні завідував відділ мистецтва при Народн. Комісаріаті Опіри. Тепер цей відділ буде ліквідований і вже з 1-им січня 1929 р. вийде в життя нова установа-централа, так зване „Головництво“, що буде завідувати всім мистецтвими справами на Україні включно до мистецтвих шкіл усіх розів і типів. Тіа новій установі будуть підпорядковані також всі музеї, галерії і т. п. Інформуючи цього

„Навіщо нам проблем — скажете — ми хочемо від філософа їх розв'язок". Бергсон може вам показати, чому розв'язка є звичайною оманною мізку поневоленого „практичного" працюю, тремтливою, химерною тілею у порівнянні з проблемою, що простягає перед вами обрії нового розуміння життєвих прояв. (Філософія є для Бергсона нічим іншим, як поширеною до меж творчості потребою, що спочиває приспана в кожному з нас; потребою поглянути на себе та дійсність свободним поглядом, визволеним від практичних цілей, потребою перейти межу між тим, чим ми є і чим хотіли би бути та потребою у невпиннім змаганні перевищити себе.

при чім це побільшення відбувалосьби не дорогою дорогою але шляхом призначення, тобто на основі випадкового добору. З уваги на те, що всім обраним членам було ясно, що всяка реорганізація комісарського правління булаб різницю злі оберіганням винишного з нормального позначення в управі Нар. Дому на необмежений час — всі його члени відкинули цей проект ком. Бачинського та існуючого при нм байрату зноголосно. Однак ком. Бачинський не бояючи рахуватися з авторитетною думкою всіх діючих членів Нар. Дому віні самостійно робить заходи не в напрямі передачі Нар. Дому його законним власником, але в напрямі закріплення дальшої комісарщини і свого особистого становища, прикриваючись при тім серпанком громадської згоди. І так на два дні члени Нар. Дому і „русскі“ громадські діячі, переважно не превісні, віддали поштові друковані пропозиції вступити до розширеної ради (байрату) при правительстві ком. Бачинського Нар. Дому. По глибокому перевірці писаніх літературних товариств і організацій, подана акція в нинішніх умовах безумовно шкідливою для справи звороту Нар. Дому. І тому-то ми відкинуємося до совісти кожного, хто отримав або ще отримає пропозицію вступити до розширеного байрату, не прикладати руки до того погубного починання та не п'ятувати ним свого (мені. На випадок, якби хотіли, не будучи поінформованими про дійсний стан справи, вже дав огляд на входження до байрату ком. Бачинського — то нехай він не йде проти народньої совісти і нехай повідомиць ком. Бачинського негайно про свою відмову. Наскільки повідомляємо всіх „русских людей“ Галичини, що порушення кимнебудь у даному випадку загальнонародної дисципліни спричинить порушення питання про виключення його зпоміж членів усіх „галицько-русских“ товариств і організацій“.

Цю відмову-пересторогу підписали президиї таких громадських установ: „Русской Селянської Організації“, брідном явля є „Рус. Голос“, „Селянської Інституції“, „Общества ім. Мих. Качковського“, „Галицько-русской Матиці“, „Общества Русская Школа“, „Общества Русских Дам“, „О-ва Русский Пріорит“, „Татарсько-русской Комітета“, „Кривого Союзу Кооператив“, „Діагностика“, „Русского Ревізіонного Союзу“, „О-ва Русского Казно“, „Кредитного Союзу „Защита Земли“.

Далі повідомимо в тому ж наванчійно-го видання „Русск. Голосу“, що орган байрату і ком. Бачинського „Голос Народа“ у 48. ч. опублікував, немовто обірач члени Н. Д. а дня 13. листопада прийняли вивод до відомої реферат ком. Бачинського, висловивши йому повне довіря разом з признаванням за достовірним дії звітності і господарству в Нар. Домі та одобривши його план на будуче. „Русск. Голос“ твердить, що це не відповідає правді та містить зміну секретарів цих зборів А. Павличко та К. Чина, а які виходить, що на цій першій засідці справді висловлю довіря ком. Бачинському ніхто не ставив під голосування і тим самим ніхто з членів наради под нею не міг голосувати.

Є в тому позначеному виданні „Р. Голосу“ ще й деякі редакційні речі про справу Нар. Дому і взагалі про комісарщину в ньому, але до них повернемо при іншій нагоді.

Після львівських подій.

Вийшли на волю.

У вівторок вечером (27. п. н.) вийшли на волю такі в'язні в Львові: Дуль Василь, Махаришук Ярослав, Гордінський Дар'я, Герасимовичів Дар'я, Процишні Ярослав, Дердич Остап, Виблюх Антін, Сенижак, Філіпський Богдан, Дужий Микола, Зварич Тиміш, Ганкевич Олександр, Галфювич Володимир, Даниш Теодор, Бойко Євстахій, Бойко Осип, Маркус Володимир, Ковалик Іван, Соколовський Роман, Богачевський Євген, Богачевський Володимир, Соколовський Йона.

Добро „Прогресу“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

За океаном.

Відгук листопадових подій у Львові.

Як виходить з американської і канадської української преси, листопадові свята у Львові і пов'язані з ними події викликали серед нашої еміграції колючі враження. Всі тамтешні українські пресові органи присвячують опису цих подій дуже багато місця. На жаль, не всі події представлені там вірно, багато в тих описах фантазій, а ще більше неохотливостей і перекоханості. Це вина тих органів, що не можуть спрямуватися на власних кореспондентів у краї і доводяться самими передруками зі старожової преси, а коли та преса ще не наспіла (як ось у цій випадку), то черпають потрібні їм інформації з першодрукованої преси, помагаючи собі при тому і власною фантазією. Виною тут очевидно і відсутність центрального інформаційного бюро за кордоном, яке передавало б усі тільки правдиві і добре провірені листи. — У відношенні на знанні подій у Львові і в краї заокеанські українці влаштовують масові протестаційні збори і збирають жертви на знищення української установи. Для деякого перевищення збіркових акцій творяться по різних місцевостях спеціальні збіркові комітети.

Польська пропаганда.

Польща веде за кордоном пропаганду, аби собі виробити ліпше ім'я і кредит. Особливо збав про це в Америці, де хотіла би залучити позички. З різних засобів польської пропаганди назовемо журнал „Полонд“, на який крім Польщі дають грошей допомогти і польські автономні товариства в Америці. А крім того Польща ще посилає в Америку час до часу своїх видних людей для цієї цілі. Власне недавно приїхав до Америки Роман Дибовський, професор англійської літератури в краківському університеті. Він обіцяє головні мита в Злучених Штатах і має там виступити про Польщу. Нью-Йоркський дневник „Таймс“ показує недавню розмову з ним, в якій він язгував мету свого приїзду. А саме: він хоче представити богатства Польщі і її земельні скарби, які можна використати, а яких ще не використано задля недостації грошових засобів. Отже Америка могла би позичити грошей на ту ціль. Далеко він каже, що населення Польщі скоро зростає. Тому 10 літ було в Польщі 27,000,000 людей, а тепер вже є 32,000,000. Отже з чому робити, тільки пустити роботу в рух. Далі він каже, що Польща „розвиває“ земельне питання. Там (серед в Польщі) нібито нема вже таких малих господарств, що не покладується. Польща нібито подбала, щоб одніми дітками більше землі. Польща задумала такі державні земельні банки, котрі про не дають, котрі дають сезанам кредити на закупку землі у власних власників. Дибовський повідом, що жодна інша з нових держав у Східній Європі не розв'язала так добре земельного питання, як саме Польща. Вінні зазначає, що в Польщі нема національного питання, як в усіх інших нових державах, тому в Польщі так легко прийшлося розв'язати земельні реформи. — Такі „правди“ голосить проф. Дибовський серед пеніоні формованого американського громадянства. А яку інформаційну роботу ведемо ми? Сумно!

По широкому світі.

Американський нафтовий інститут запропонував Куліджеві стати директором. Нью-Йоркська преса каже, що Кулідж прийме запропозицію, коли скінчить своє урядування.

Німечкий уряд мав уже переказати союзним державам меморіал з власним поглядом, як ще раз переглянути репарційний план Доза і на яких підставах вести конференцію знявши у ці справи.

Загальні збори делегатів німецьких автомобільних клубів у Лейпцігу протестують проти зміни давнього монархістичного прапора на республіканський. Німецько-єстонські торговельні переговори йдуть дуже важко; не є виключена митова війна між двома державами.

Недуга англійського короля в критичній стадії: є небезпека смерті.

Британський король Фуад вибирається у 1929 р. на лікування до Карлсбаду і на зовні до Росії.

Комісар анкордонних справ СРСР оголосив участь радянського Союзу з міжнародної конференції у Женеві для боротьби з фальшуванням грошей.

У Відні почався радянсько-німецький конгрес у справі „аншлюсу“ (прилучення Австрії до Німеччини).

Літа Налій радитиме літати найближчої осілі в теплішій місці ніж Женева: в Люгань або Кан.

Дорога в Афганістану до англійської Індії в руках бандитських загонів. Розбійники не пропускають жодної каравани і грабують купців, що йдуть у Кабуль.

Останні вісти.

МАРШАЛКІВСЬКИЙ СУД.

Пос. Хрущівський повідомив маршалка союму, що до марш. суду, який має розглянути інцидент між ним і пос. Поляковичем, запросив на арбітра пос. Пушка з ППС. Марш. Данинський звернувся тому до пос. Поляковича, щоб визначив свого арбітра.

ЗАСІДАННЯ БЮДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ.

Дня 28. листопада на веч. засіданні бюджетової комісії прем. Бартель давав пояснення в справі додаткових кредитів на 1928-29 р. Після пос. Возницький в імені ППС і Стр. Хл. зложив заяву, в якій сказав, що коли додаткові бюджети є konieczні, то повинні бути представлені союмом.

Згадані партії приймають до відома заяву прем. Бартеля, що вони будуть представлені союмом, але це повинно статися якнайскорше, так щоб перед оконченою доповіддю президія на найближчий рік були затверджені й ухвалені союмом. Приняли внесення пос. Ратая, що комісія приймає до відома заяву прем'єра, що уряд згідно з конституцією й скарб. законом представляє союмові незалежно від рах. записки додаткові кредити на рік 1928-29 для законного затвердження.

ЗАКІНЧЕННЯ ЗІЗДУ СТАРОСТІВ ЛЬВ. ВОЄВІДСТВА.

Дня 28. листопада веч. закінчилися у Львові зібрання львівського воєводства. Радикал м. і над самоврядними справами та здавали заїти про служб. поїздки, які відбувалися з ініціативи мін-ства внутр. справ.

РУМ. МІНІСТР ПРИЗДИТЬ ДО ПОЛЬЩИ

На запрошення польського уряду приїде до Варшави в половині січня румунський міністр закорд. справ Міронеску. Метою відвідин назавдання ближчих взаємин між польським урядом і новим рум. урядом Маніува.

ДЕВЕЙ ІДЕ ДО АМЕРИКИ.

Фінансовий дорадник Польського Банку Девей виїждить на Різдва до Злуч. Держав. Рівночасно з Девеем виїждить на коротку відпустку посол За. Держав у Варшаві Стетсон.

АМБАСАДОР ГЕРБЕРТ КИДАЄ СРСР.

В московських політичних колах потверджують чутку про димісію фрі амбасадора Герберта. Амбасадор уступить з початком грудня.

НІМ.-БІЛЬШОВИЦЬКА ГОСП. КОНФЕРЕНЦІЯ.

Дня 27. листопада у Москві конференційній залі комісаріату закордонних справ зачалася німецько-більшовицька господарська конференція. Після привітальних промов, виголошених представниками делегацій, прийняли програму праці конференції й усталили прийді рефератів між правничу й економічну комісію.

БУДІВЕЛЬНА КАТАСТРОФА В РИМІ.

В касарнях папської гвардії завалилися два поверхи. Будинок цей побудований ще за папи Сикста V. Завалилися склепіння, що має вже 300 літ. Жерта у людей не було.

НЕДУГА КОРОЛЯ ЮРІЯ.

Кн. Валій пристав на руки прем'єра телеграму, що він і кн. Глостер вертають можливі найскорше до Англії. Ар. Райтер повідомляє, що лист пересланий консіліюм лікарів кабінетові Болдуїна на-

ЛІЧНИЧИМ СЕРЕДИНКОМ
УСМИРЯЮЧИМ БОЛІ

від вісімнадцяти літ

ASPIRIN

в таблетках і в таній
порошкості його ліній
цілого світа. Правдиві
таблетки ASPIRIN про-
дається виключно в ори-
гінальній упаковці

Важко
по 6 або 20 штук

(в чотирикутній
плоскій текстур-
ній оболонці з чер-
воним написом)

До набуття у всіх аптеках!

же, що з огляду на інфекцію правого боку
легеня треба ще подивитися за здоров-
ля короля, оскільки запалення зменшилося
Хорній чується краще.

БУРІ.

З різних французьких пристаней на
Півн. Морі прийшли вістки, що бурі кри-
чать. Кораблі просять рятунку. Затону-
ло майбутнє кільканаять кораблів. Майже
в цілій Франції лютують бурі. Ріки висту-
пили з берегів. Телефони й телеграфи по-
переривані. Над Чорним Морем лютував
страшний ураган, що ушкодив багато ко-
раблів. Кораблі просять рятунку.

На Гельголанді буря повиривала великі
полюси острова на півн. від лінійного за-
ведення. Море пореривало побережжя,
укалілене хвилями. Лавини, що були
над берегом, забрали вода. На Фізіппінах
підчас тайфуну згинуло понад 200 людей.
На самім-лише острові Лейта осталося
10,000 людей без даху. Школи на планта-
ціях на кілька мільонів, де зовсім пони-
щені плантації: кокосових горіхів, коно-
пель, рису й ін.

Громадяни! Приготовляймося до відпо-
відного відв'язування 60-літнього юві-
лею „Прогресу“ та причинімося всі гід-
ним нас ювілейним подарком до ство-
рення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Ма-
тери.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8-87-25—8-87-50,
канадський долар 8-81-25—8-81-50, чеська
корона 0-26-25—0-26-50, австрійський ші-
лінг 1-25-50—1-26-00, румунська лея 0-05-25
—0-05-50, французький франк 0-34-50—
0-34-75, швейцарський франк 1-71-50—
1-71-75, фунт стерлінгів 43-40-00—43-70-00,
радянський червонець 19-00—20-00.

Золото: 20 корон 36-50-00—36-80-00
20 франків 34-40-00—34-70-00, 20 німецьких
марок 42-40-00—42-70-00, 10 російських
рублів 46-70-00—47-00-00.

Срібло: Австрійська корона 0-69-00
—0-70-00, 5 австрійських корон 3-60-00—
3-65-00, австрійський флорин 1-60-00—
1-65-00, російський рубль 3-00-00—3-10-00,
копійки за рубль 1-50-00—1-55-00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 46-25—47-25, пшени-
ця селянська 44-00—45-00, жито галицьке
35-00—36-00, ячмінь галицький броварня-
ний 30-50—31-50, ячмінь на мідю 28-00—
29-00, ячмінь пастинний 35-50—36-25, овес
галицький 30-50—31-50, кукурудза румун-
ська 44-00—44-50, барабола промислова
5-00—5-50, фасоль біла 75-00—100-00, фасо-
ль кобірова 50-00—55-00, фасоль крас-
на 65-00—75-00, горох пів-Вікторія 30-00—
60-00, горох півний 40-00—45-00, бобик
30-00—35-00, мінська паст. в зерні 60-00—
60-00, пш. 35-00—39-00, сіно солодше кра-
єве прасоване 18-00—20-00, соломка прасо-
вана 8-00—9-00, гречка 34-50—35-50, льон
72-00—73-00, дубильний 21-50—22-50, рі-
пак озимий 70-00—72-00, мука пшенична 50
при 83-00—84-00, мука жита 70 при
51-00—52-00, грисів кукурудзяний 60-00—
70-00, мука кукурудзяна 49-00—51-00, отру-
би жита 25-25—25-75, отруби пшеничні
25-25—25-75, крупи гречані 65-00—71-00,
пшенич 24-75—25-25, крупи ячмінні 49-25—
51-75, пшенич 49-00—51-00, пророк красне
40-00—41-00, макухи жита 49-00—50-00,
копюштина красна 220-00—250-00, мак си-
ний 125-00—135-00, мак синий 100-00—110-00.
Мішки жовті виробу Страдон Варта 1-68
—1-72, мішки устивані добрі 1-55—1-52.

В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто почт. швед. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції. 29-41.
Друкарні. 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР Юліяна Глушевського

Львів, вул. Ігородецька 97
приймає всякого рода футра до роботи
по дешевих цінах. — Спеціаліст жіночих
967 плащів та галатерійних робіт. 3-4

Приплив і відплив.

Львів, 30. листопада 1928.

Польсько-політичне життя, чи вірніше: животіння — можна порівняти з припливом і відпливом, але не моря, тільки замкненого озера, яке не хвилює на вільному просторі, не звійється могутніми бурями і не згинується під соняшною лискою розсвітленого неба, тільки під впливом якогось буревія бурлить на одному місці, викидає зі себе перегинні органічні субстанції, щоби опісля знову втягнути їх в своє стоячке кутро.

Приплив і відплив: сойм та уряд, чи може навпаки, законодавча і виконавча влада, громадянські й казюбонні та півказюбонні чинники, півдемократія і півфашизм, а все те так перемішане зі собою, так проп'яване взаїмними антиворами і випарами, так нездецидоване, що справді важко зорієнтуватися: хто з ким і в ім'я чого веде боротьбу, за що йдуть змагання, якого вони покровою і головою: чим завершиться той двобій, той приплив і відплив.

Процес припливу і відпливу характеризує все життя сучасної Польщі в кожній ділянці. В першу чергу відбивається він на соймі. Справа зміни конституції, про що всі говорять, але ніхто не знає, в якому напрямку повинні зміни. В самому проурядовому таборі під тим оглядом панує повне безголова. У висліді всі реформістичні заходи кінчаються зголошенням загально-го внесення й сподіванням, що сам сойм у своїй безпринципності видасть на себе засуд смерті. На яку-небудь спробу критики з боку парламентарних чинників урядові преторіани реагують обидами і погрозами, двобоевими викликами або побоями. Серед самих безбестів стиривається два напрямки: канцелярсько-ліберальний Бартеля і диктаторсько-фашистський Славеска-Світальського-Медзінського. Прем. Бартель признає соймові право контролю, а інші виразники урядової диктатури тим або іншим способом зехтують те право — як не безпосередньо, то посередньо. Виступи членів уряду, за винятком намаганого атладжування занадто гострих колючок прем. Бартелем і мін. Чеховичем, мають роззброюючо-сердечний, колючково-визиваючий тон.

Зразком тієї останньої тактики є вітвірковий виступ міністра внутр. справ ген. Складковського. В своїй справді генеральській промові, міністр внутр. справ говорив про все і вся, навіть не задаючи собі труда у відшукуванні відповідних слів, фраз і висловів. П. міністр рубав, признаючись широким, що він нічого не робив собі з ухвали сойму, якою віднято йому диспозиційний фонд. Те, чого йому сойм відмовив, дало йому Рада міністрів. Розуміється, відмова диспозиційного фонду, була висловом недовіри до міністра внутр. справ. Однак п. генерал не витягнув конвенцій з тієї відмови, бо того недовіря не висловлено

йому формальним проголосовуванням формального внесення. Відмова

„мала бути висловом недовірення з моєї діяльності. Тоді заявив я, що панове можете дати інстин тому недовіренню шляхом висловлення мені „вотум“ недовіри“.

Очевидно в тому місці п. міністр забув додати, що ще давніше, безпосередньо після виборів, заявляв він, що сойм може йому висловлювати недовіря, скільки захоче, а він не уступить, хіба, що таке томагання висловить на його адресу марш. Пілсудський. Ось воно як.

З приводу воскресення Радою міністрів диспозиційного фонду по-встала буря... в скляній воді, яка скоро втишилася завдяки невиспущим заходам марш. Дашинського і кількох словних цукорків прем. Бартелея. Згадуємо про це лише тому, бо справа з диспозиційним фондом якнайкраще характеризує той процес припливу і відпливу стоячкої й казюбонної води польського політичного озера.

Та наскільки навіть в такій дуже дразливій справі, як „реставрація“ диспозиційного фонду, п. міністр під оглядом тону був іще сяк-так поправний, настільки перейшов у непрактиковане fortissime при трактуванні „меншостевої“ проблеми. Журба за долю „національних меншостей“, а вірніше „народностева політика“ уряду — виявилася в тому, що в 5-ти воєводствах (себ-то у полові, де велася світова й польсько-більшовицька війна) відбудовано 125 тисяч будинків, привернено під управу 2,800.000 га землі, число дітей у школах з 36,4 відс. в р. 1923 зросло до 74,6 відс., а самоврядування не є нічим зв'язане. У сільських радах Сх. Галичини засідає 65 відс. українців, а в міських 21,2 відс. Але в іншому місці п. міністр стверджує, що „кількість примусових управ зросла лише в „Малопольщі“, де треба було заступити здекомплетовані давні органи тимчасовими“.

В чому тут виявляється журба за „національні меншости“, важко зрозуміти. Відбудова такої кількості будинків в 5-ти воєводствах ще нічого не говорить. Не знати, кому саме відбудовано будинки і яким чином: чи польським колоністам, чи українським і білоруським селянам. Те саме торкається управи землі. А щодо шкільництва, то відсоток шкільних дітей ще нічого не говорить, бож відомо, що польська чи там утраскістична школа не нищить, лише поширює аналіфетизм серед української дітвори. Нічого дивного, що в громадських радах Сх. Галичини є 65 відс. українців. У чому тут заслуга уряду і що це все має спільного з його „народностевою політикою“, — це вже тайна п. міністра. Фактом є, що існуюче в Сх. Галичині самоврядування не є ніяким самоврядуванням, бо воно є лише імітованим самоврядуванням, вповні залежним від такого чи іншого погляду адміністраційної влади. Зрештою, як можна говорити про самоврядування там, де зовсім не існує самоврядування другого (повітове) і третього (воєвідське, зга. краєве) ступня?

Після такого знаменитого, самохвального вступу, ген. Складковський звернувся з окремою апострофою до пос. Целевича. Він говорив (цитую за проурядовою „Епокою“):

„Щодо п. Целевича, то не має він права промовляти тут в ім'я „відбитого народу“ і переводити аналогії між нашим незвольним рухом проти заборщів і повліткою українських націоналістів в „Малопольщі“. Польський нарід не підбив українського народу, боротьби з ним не він, ані не веде. Не має п. Целевич права промовляти тут до нас в ім'я населення „східної Малопольщі“, ані в ім'я українського населення. Нехай пам'ятає, що у воєвідстві, де його вибрано, польського населення є 45 проц. П. Целевич, коли висноє українську військову організацію і покликуються на польський приклад, нехай пам'ятає, що наші не працювали за чужі гроші і для чужих фахово не займалися шпигуством на шкоду чужої свободи. Не хочу з п. Целевичем полемізувати щодо подробиць. Дивується він, що домагаються видачі кількох послів, а ось листівки з їх промов: „Твоїми шпигунами і шпигителями, народі український, є поляки“. „Мету досягнути, в тоді ти, ляху, забірай своїх границників і паляки і втікай з української землі, а ти, український селянин, бери коликки і гони ляха з тієї землі“. Коли виразно підкреслюю, що не допущу до народностевої боротьби і халди до пасивності в перешкоджаючі спробам боротьби дискваліфікую найбільш заснажених достоянців, п. Целевич сміє порівнювати мене до міністрів царської Росії. Не відповідаю ніяк українському народові, лише загворам проти цілости польської держави. Викликання до боротьби п. Целевича не приймаю, бо не має він права промовляти в ім'я всього населення“.

Годимося з ген. Складковським, що пос. Целевич перехопився, порівнюючи його з міністрами царської Росії. То не відповідає дійсності. Ніякий царський міністр, навіть всевладний Столипін, не відважився би висловлювати таких поглядів, як міністр формально демократичної польської республіки.

Є це нечувана річ, щоби міністр навіть формально конституційної держави відмовляв постові, вибраному на основі конституції, якої сторожем повинен бути міністр, права промовляти в ім'я своїх виборців, свого населення і свого народу. П. міністр, який задумав здивувати нас своїм виступом, повинен був щонайменше оком кинути на обов'язуючу конституцію з 17. березня 1921, а там був би в арт. 20-ім прочитав:

„Посли є представниками всього народу і не є зв'язані ніякими інструкціями виборців“.

Отже є представниками хоч всього східно-галицького населення, а щонайменше українського.

Реалізація земельної реформи.

З парцеляційної політики Державного Банку Рільного.

Одним з найбільших польських державних фінансових устанів є Державний Банк Рільний у Варшаві зі своїми численними відділами в провінційних воєводствах. Основний капітал цього банку вноситься тепер сто мільйонів зол., а в 1929 р. буде вносити сто тридцять мільйонів зол. Головною завданням цього банку є, як відомо, фінансове переселення законів про земельну реформу, яку переводить або шляхом примусового вилучу більшої земельної власності, або добровільним купом більших маєтків, які офіцій сам парцеляції та уділом догосподарственого гіпотечного кредиту набувають дрібних земельних наділів. Цю акцію веде банк головню у бувших пруських провінціях і на території тих зв. східних пресів, а у нас в Галичині в останніх роках лише доволі німіково, бо телевізний потаємний уряд переходо-

Від вітвірка 27. ц. н.

висвітлюється

в салі „Народного Дому“ при вул. Рутівського ч. 22. давнє очікувану фільму в 12. актах п. з.

„ТАРАС ШЕВЧЕНКО“

Підчас висвітлювання співає хор під батують д-ра Меділки — Початок о 3. 5/4, і 8 год. — На перший сеанс 1000 цінк зниженим. 2-2

Нечуваною річю є, щоби міністр конституційної держави обезцінював в такий спосіб боротьбу якогось народу, що в тяжких змаганнях, виключно силою своєї моральної могутності і вогнем свого національного почування боронить своєї національної душі, свого святого „я“, просто свого фізичного існування. За нелюбі йому, чи небажані інтереси, які він заступає виняком поодиноких осіб чи цілих гуртів він може собі переслідувати їх і карати, на що, очевидно, ніхто з протинної сторони не скупиється, але в такий спосіб оцінювати ідейні змагання може тільки... польський міністр.

Не будемо адаватися в статистичні аргументи п. генерала, бо всі вони є фальшиві від початку до кінця, що признають навіть польські статистики, як Л. Васілевський, проф. Суйковський й ін. Як далеко вони фальшиві, свідчать й останні вибори. В тернопільському воєвідстві має бути 45 проц. польського населення, а тимчасом всі польські листи одержали в тернопільській виборчій окрузі 40,50 відс., а в золочівській 31,5 відс. всіх голосів. А прецінь там є щонайменше 10 відс. українських голосів, приданих всіми можливими засобами на проурядову „одинку“.

Все те, що говорив п. генерал, належить до сфери „нечуваного“. Але воно стане звичайним, буденним в світі „безанчного лаяцтва“ п. Славеска, поєдинково-протизаконних язирів безбестів, капральсько-мордобійних метод пос. Поликевича і т. і. В процесі припливу і відпливу стоячкою польського озера зявляється й апострофічний виступ ген. Складковського, який є продовженням тієї боротьби, яку проти нас ведеться від десяти літ.

на не переводити* управі земельної реформи.

Державний Банк Рільний має ще за завданням фінансувати кредитові установи й кооперативи, що стоять у записку з польським господарством. Як відомо, в червні п. р. цей банк перебрав на себе завдання Банку Господарства Крайового і те, дуже нужденно, акредитування українських кооператив, що в сузі не досягло капіталу сто мільйонів золотих, на цілу українську кооперативу в Польщі, але цього не вистало і польський недовіря наш Центробанк у Львові, що не буде акредитувати української кооперативу. Вислідом відношення цього банку і до потреб нашої кооперативу і наших фінансових та господарських потреб є наскрізь негативне.

Тут хочу порушити для прикладу одну стосовку з діяльності цього банку. Мо

Струтинський від „Рідної Школи“ і „Просвіти“ пос. С. Кулик від рогатинських установ, селянин Теодор Соломка і Андрій Лінас від селянства, а К. Селезко з Кожухів як шкільний товариш Похійника, д-р М. Чайківський від професорського збору і молоді рогатинської гімназії. (Знаменною була промова латинського пароха Рогатини о. Адольфа Шведжмйрського, який охарактеризував пок. о. шамбелана як зрадливого воїна Христа). Глибоко зворушливою була картина на вербильовському плакаті, коли після промов бесідників залунала пісня „Ой, у лузі червона калина похилена“ і многотисячн очі зайшлися сльозами. Видно було, як близьким, як дорогим був Похійник для Рогатинщини.

Похоронний обряд скінчився, а біля заставної візники могли довго ще оглядати похилені в мовчанні постаті селянських діячів, що з „монітиком“ довгі роки співпрацювали над піднесенням Рогатинщини. Не стало їхнього а. отамана...

відгуки дня.

Давні і нові знакоми.

I.

Вона трохи дивно, але факт є фактом: я їздив недавно до Варшави.

Одні кажуть: — Ага! Певно по якусь субсидію, або посаду.

Другі адвигнуть раменами: — І які біди він там пхастється?

Треті не повірять: — Український письменник до Варшави?!... А хто ж йому дав на білет?

А всетаки я їздив...

Мам' в Варшаві знакомих і до них навідувався, бо... приїхали гроші на догоду.

Мої знакоми (нехай діється воля Божа) — поляки і то незвичайні поляки, а ботаті та інтелігентні. Пізнав я їх ще в Умані, коли блукав з Галицькою Армією по Наддніпрянщині.

Пізнав я їх підчас пожежі цілого краю, коли кров була дешевішою як кринична вода, а людське життя меншеварто від зрісової кулі.

Провів я з ними не одну гарну хвилину, бо мої знакоми були людьми широкими, а лише говорили по українськи, як український міністр освіти. Неодні літний вечір, коли за містом ушух гамір боротьби, пересидів я з ними, на спокійній гутірці.

Потім дістав хуртовина розметала нас по широкому світі. Моїх знакомит побирила 5.000 десятин, а мене волі. Вони опинились у міській Варшаві, а я у Львові.

Недавно дістав я від них одиорення і радо скористав з нього. Приїхав, привітався і розглядаюся.

Нічого не лишалося з давного побуту в Умані.

Але — Боже мій! — набіралися люди може й серед ночі, не могли нічого зкати. Зате душі певно ті самі з собою зобрали.

Сні, розбалакалися. Немовби ми вчора розійшлися, давняшу до останньої розмови в Умані:

— „Бачте, не так воно вишло, як ми сподівалися!“

— Себто? — питають мої знакоми.

— А от ми в Галичині...

— Ех! Ви хотіли Бог ала чого! Шкода, хочете: ніхили маєте, свободу абортів теж конституція нас хоронить, міжнародні трактати...

Я зробив таку міну, що господар дому заїзав і замовк.

По хвилинці прийшов до слова:

— Яхто? Ви персонані, що тут нема ніякої кривди?!

Господар притякнув головою: — Крихда в, але по натиім боці. Чи в не читав часописи? Терорнахотє польське поселєня Львова, за польську мову на вулиці бже, адирате шапки. Бійтеся Бога! Яка держава може ви це спокійно дивитися?!

Я мовчав. Прийшли мені на думку терористи з „Просвіти“, „Маслосоюз“, „Дієтра“, Народної Торговлі“, пригадався павичка з потертою шийкою на Руській вулиці, розбита голова молодого студента за пластову відзнаку... Я мовчав, бо любачи, що мої знакоми жили на Уманщині не тільки 5.000 десятин, хату, меблі і дивани, але й душу.

Думу, що була чуття на чуже горе, бо мала перед носом своє.

Галичанин Чіпка.

Останні вісти.

МАРШАЛКІВСЬКИЙ СУД.

Для 30. листопада в кабінеті мирш. Лавинського обирається маршалківський суд у справі інциденту між пос. Полікевичем і Хруцьким. Обі сторони іменували вже своїх арбітрів. Арбітром посла Хруцького є пос. Пушак (ППС), а посла Полікевича пос. Баранський (ББ). Тепер оба арбітри мають устійшити особу суперарбітра.

ЗА ОСОБИСТУ БЕЗПЕКУ В СОЙМІ.

На засіданні сойму для 30. листопада перед приступленням до денного порядку Український Клуб зложить заяву в яванні з нападком на пос. Хруцького. Українські послы звернуться до маршалка сойму із запитом, як він думає на будуче з невинити послам особисту безпеку в соймі.

ЛИСТИ СПІВЧУТТЯ ДЛЯ ПОС. ХРУЦЬКОГО.

Пос. Хруцький дістає багато листів із висловом співчуття з приводу нападу на нього. Між ін. пос. Хруцький дістає листа від київського варшавського журналіста Новачанського, в яким осуджує методи особистого терору без огляду на це, хто впає жертвою терору та без огляду на політичні ріжнці.

СКРЕСЛЕННЯ ДИСП. ФОНДУ МІН. ВН. СПРАВ.

Демонстрація проти мін. Складковського.

Для 20. листопада веч. в бодж. комісії було голосування над бюджетом мін-ства вн. справ. Скреслено міністрів внутр. справ усього дисп. фонд. За скресленням голосували: Клуб Народний, Визволеня, ППС, Стр. Хл. і українці. Загалом із бюджету скреслено більше як 20 мільйонів.

Згідне голосування вийшло з ріжних причин. Пос. Тромчинський заявив, що його клуб (НД) є за скресленням бюджету з причини заяви мін. Складковського в справі боротьби з націоналізмом як польським, так українським чи индівським, а клуби лівни і українці стаяли на становищі, що не мають довіри для поділ. метод міністра і не є причиною їх голосування.

Пос. Хруцький ствердив в імені Українського Клубу, що не ставив би заперення на скреслення дисп. фонду, бо практика виявила, що раз міністрів може його привернути, та коли по робити то з причини заяви міністра, що скреслення вважав заявою недовіри. Так клуб бесідники ансловали заяву недовіри.

Конституційна комісія.

Коміт. комісія займалася справою ревізії конституції. Пос. Пізудський у рефераті заявив справу, чи ревізія конституції не те саме, що зміна конституції, чи інша має бути процедура для зміни, а інша для ревізії.

БЕЗНАДІЙНИЙ СТАН ЗДОРОВ'Я АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ?

Вістки про прискорення речиння поверну англі. наслідника престолу до Лондону дуже затрівожили льондонське населення. Розійшлися чутки, що стан здоров'я короля Юрія безнадійний.

ЧЕМБЕРЛЕН У ПАЛАТІ ГРОМАД.

Для 28-го листопада прийшов Чемберлен до палати громад уперше після 4-міс. відсутності. Його агитали ованітно провідники всіх партій. М. І. Чемберлен сказав, що англі. уряд не має іще часу відповісти їм, урядові в справі передпротинцевої евакуації Надроні з британських військ.

АНГЛІЯ НЕ ГОДИТЬСЯ НА ФРАНЦ. ПРЕДЛОЖЕННЯ.

„Лі Журналь“ повідомляв, що приїхав до Парижа англ. відповіди у справі комісії аванців не прилучується до процедури іменування знавців комісії відшкодувань і заплатам проти посереднього обмежування свободи діланні аванців. Відповідь домагається екорі подягоди справі.

ОДЕСА ПІД ВОДОЮ.

Наслідком бурі на Чорному Морі залила часті Одеси і багато околичних місцевостей. Люди втікають на врідні домів.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:87:25—8:87:75, канадський долар 8:81:50—8:82:00, чеська корона 0:26:25—0:26:30, австрійський шілінг 1:24:30—1:25:75, румунська лєа 0:05:25—0:05:30, французький франк 0:34:30—0:34:75, швейцарський франк 1:71:50—1:71:75, фунт штерлінга 45:30:00—45:30:00, радянський червонець 26:30—27:00.

Золото: 20 корон 36:30:00—36:30:00, 20 франків 34:30:00—34:30:00, 20 німецьких марок 41:50:00—42:32:00, 10 російських рублів 46:00:00—49:00:00.

НОВИНКИ

— Не будьте байдужі. За місяць кінчається біжучий рік. Дослідчили ми в ньому не одного, перенесли не один важкий удар. По своїм силам від десеток літ стоїмо на службі громадянства, обороняючи його життя, його душу, його чисті змагання, спрямовані у відбудові всіх кмірок нашого життя, підтримуємо зневірених, обороняємо гнетених і переслідуваних, об'єднуємо всіх живих до праці і труду. Серед важких зусиль перебиваємось серед матеріальної скрути. У найважчих хвилях не уступили ми зі становища, на яке покликав нас голос організованого громадянства. В ріжних часах бачили ми громадянську прихильність до себе, до того органу, що вже майже пів століття є українською трибуною. Незалежно впає на нас великий удар! Знищенням машинного відділу друкарні нам завдало величезні втрати. Але ми ані на один день не припинили видавничі роботи. Думали, що тепер нам передлягати, читачі і всі спідомі члени нашого громадянства випадали до нас свої прихильності і не відмовлять нам свої чинної допомоги. В першу чергу звертаємось до наших шан. передплатників, щоби у арозумінні нашого важкого положення були ласкаві негайно виплатити всі дотеперішні заборгованості по кінець 1928 р., а орієля просимо всіх, щоби підтримали нас матеріально поширенням крути дієвих передплатників. Нехай цей самозрозумілий обов'язок буде хоч частинною відпавідою на чиннок наших противників. Ждемо на відпавіди!

—о—

— Святотна академія Членів і Гостей Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові в честь 35-ліття наукової праці академіка Кирила Студинського відбудеться в педілю 2-го грудня в 11-й год. в Музеї Н. Т. ім. Ш. вул. Чарнецького 24 по програмі запрося. — Товариські ехолоди на спільному вечері в 19 год. — Ювілейний Кошкет.

— Побили українських студентів. Для 28. листопада на вул. Лейбоні три польські корпоранти стріляли трьох українських студентів в корпорантських шапках і завадали, щоби вони покидали шапки. Коли українські студенти цього не зробили, польські побили їх. Поліц. комісар есправдів усіх студентів на поліцію, де синавали з ними протокол, а потім пустили на волю.

— Програма концерту В. Тисяка-Юстні для 1-го грудня в салі Т-ва Лісенка у Львові складатиметься в таких точках: 1) а) Лісенко: За душою думка, б) „...: Давалося на небо, 2) а) Donizetti: Una furtiva lacrima, аріа з опери „Elisir d'Amor“, 3) Людкевич: Черномор, брате мій 3) Puccini: аріа з „Тоска“, 4) „Recondita armonia“, 4) а) Никанікський: Минувши літа молоді, 5) Білет: Mi per d'udir ancora, аріа Надра, з опери „Томі жемчуги“, 5) Mascagni: O, Lola, аріа з опери „Cavalleria Rusticana“, 6) Народні пісні. — Фортепиновий супровід в-ні І. Приймочої.

— Залив. Зі Станіславова дістаємо такий запис: Отсі фірма в відомих ім причин зложил по 100 зол. на „Рідну Школу“ в Станіславові: „Фарбаль“, „Минерал“ (п. Жароаський), „Клиновський“ (склад обш), „Сигурович Сесерія“ (склад кухонних начин), „Пасек і С-ка. Отсі громадяни зложил по 50 зол. на ту саму цілю: Загайкевич Дмитро, Ясенівський Теофіл, Коваль Іван, Харківський Михайло, Синишин Юрко і Петро Іван.

— Львівська хроніка. Рідкий випадок залисало рятунокорє поготіла, відане до двадцятилітнього молодця на Личаківській вул., який у приступі нервового розстрою доконав на собі операції, немая член секти екопів; аларі мають надію аритувати йому життя. — Арестували живу шоберу Олену Ірса, яка як агентка ріжних фірм клала гроші не в їхню касу, а в власну кишеню. — Поліція переловила новий злодійський гурт, що крав гуртом і гуртом перепродавав крадене львівським посередниками.

— Парубоцькі порахунки. В Улашевці (Любачів) у коошмі побилися два паруб-

ки: Калижик убив Лоташа. — 2 роки тлякої узавніді літєв парубок Немичинський з Чижок біля Львова за те, що на забаві, на підлітку пробив смертельно ножем другого парубка Вовжого.

— Репрезентативний український концерт у Мор. Острові. З нагоди 10-ліття незалежності чехословацької республіки влаштує українська еміграція в ЧСР великий синоточний концерт у днях 3 і 4. грудня 1928 в Моравській Острові в салі чеського Народного Дому. На концерт виступити мши. хор українських студентів (в. за Академічний Хор) в числі 138 співачів під диригентурою проф. Штуровської Цей хор здобув, як відомо, лавровий вінець на великій концертній фестивалі всіх славянських співачих товариств у Прагі. В концерті візьме участь також співак Самойлович, бас-баритон. На цей концерт запросяв свій прихід представники чср. уряду, промисловости, суспільних установ і представники чужих держав. Програма концерту така: 1) Відспівання державних гімнів, 2) Український привіт і коротка святотна промова, 3) Виконання ріжних творів програми концерту.

— Амарозій Бучма тяжко занедужав. З Радянської України прийїхав до одного зі знайомих нашої Редакції міста, що в Львові український фільмачин автор Амарозій Бучма, відгаврєць Шевченка у Фільмі „Тарас Шевченко“, тяжко занедужав. Наслідком його недуги перервано знімки всіх тих фільмів, у яких він брав участь.

— Жінки знеохочені життям. У Львові щораз частіше трапляються випадки жіночих самогубств або бодай спроб зїїти зі світа. Вчора було таких випадків два: чотири: дві служкині 20-літня Марія Клим і 24-літня Я. Яковська пробували отруїтись: перша денатуркою задал нешасного кохання, друга йодиною, 60-літня робітниця Шубелак випила йодину, поспівившись з родиною, а вдова Марія Секула заїжла якогось сїрчаного краєу, з нудки.

— Прихиль природи. У той час, коли в середній Європі гуляють бурі, а в Еспанії владі невідні сїли, у Москві, до деї нема значаїних щоранкових приморожень заїжла іла і пучивають пупілки берези та бузка.

— Річні вістки. Англі. мін-ство внутр. справ почало енергійну кампанію проти нічних клубів у Льондоні; у зв'язку з цим вишлють з Англії 200 мужицив. — У Берліні вийде небагато: воєнний денник багварського апропріація. — Останніми днями виконали в СРСР 7 смертних засудів; між ними 4 селян розстріляних за вбивство чехів на Кавказі і трьох старшин червоної армії. — На дво Тенні впадо 3. км. стрільно, що обірвалося з журавля, воно коштує 20.000 фунт.; доїє не добути його з води. — На Лівалі, в селі Страні померло 6 осіб на пляжистий тиф. — Жерманієцький фінансіст Гаррі Мітней залишив у спадщині 200 млі. дол., з чого 50 млі. на добродіїні пілі. — Герман Судерман написав перед смертю останню свою песу „Продивець замків і курок“. — Я. польський уряд купив у Канаді 10-чорнобурих лисов, які перевезе на острів Карач, на розплід, щоби зати алені футра. — Бував турецький посол Зенкі Бей, прогнаний з краю, застрілений на франк. Рі. нірі, з туди за об'являющиною.

— Рекорди. За останній місяць парижка поліція складала 5620 протоколів за порушення правил автової їзди. — Берлінські Альфред Вагнер ріжні переріжати, в яній мірі курення шкідливе для людського організму і почав курити від десяти папіросок денно щораз більше, від 1926 р. він курить денно 40 папіросок, 15 цигар і 30 цигареток. — Тепер 85-літня пані Крєфорд з Шіхго вийшла в 1889 р. удрате замуж; муж поїнув її і вона ждала 39 літ на його поворот. Муж не вернувся доїє і току вона домагається розводу. Коли судді спитали її проїночи, чи вона не має наміру вийти ще раз замуж, вона відповіла: „Чому ж би ні? Адже почуваю себе ще молодією“.

— Три париські часописи засуджені. В окружній париській суді засудили редакторів трьох париських часописів за поміщення неправдивих документів, з яких виходило, що Іван Тохажєвський-Карачевич як „представник українського уряду“ бере гроші від англійського та польського урядів. Засуджені „Українські Вісти“, „Ланіте“ і „Парі-Матіаль“, правда на певинну суму 100 франків і обов'язку надрукувати у своїх органах текст засуду.

— Всечинна з СРСР. При лєнінградській Академії заснували нове товариство: психологічного матеріаліста. — Підвищені всі ціни на спиртні напінки. — У родині архієпископа Горчакових найдені нові матеріали до Пушкіна, між иншими рукописи доїє невідомий поема „Молитва“, 7 його „посланий“ і кілька автографів і присвіт для альбому. — На другий рік ждуть більшого припливу чужинців-туристів, що поїдуть пароплавами, щоби оглянути Лє-

ТРИКОТАЖІ

гарсонки, жакети, панчохи, мужеські камізельки, рукавички, скар-
питки, як також цілий ряд артикулів, що входять в обсяг одягових виробів
872 по найнищих цінах ринкових поручає

Ф-ма ТАДЕИ ВІТЕК, Львів, вул. Рутовського ч. 1.

міграції і Москви. За літо має приїхати 7000 осіб. — Експедиція співробітника Академії Наук проф. Кудика знайдена після шістьох місяців «досліджень» горючої частини ріки Подкаменної Тунгускі, недалеко від впади великанський метеорит. Експедиція, що вирушила на розшуки Кулика, переїхала за півтора місяця 1800 км. тайгою, серед трисезонних і рік. Кулик і товариші мали розслідувати метеорит; без поміч, яка надійшла з... він не міг би виїхати з тайги, де прийняли вже морози до 35 ступ.

— Центр всесвіта. Директор Гарвардської обсерваторії, Хердінг Шенлей має відкрити про висхідні своїх дослідів про те, де знаходиться центр всесвіта. Він з'ясував, що найближчу планету, до якої відомо, що крутиться всередині системи. Ця «зоря всіх зір» знаходиться на його образувальній на відстані 300.000.000.000 миль від нашого землі. Промінь світла йде від цієї центри на відстані 47.000 літ. Всіх таких її моменти бігати через найближчий телескоп між «молочним шляхом» і сузір'я Луні.

— Новий спосіб на безсонницю. В одній великій римській санаторії навчили прегарний спосіб на безсонницю. Постелі недужих, яких не помагали ніякі штучні засоби, на сон, накривали чорними простиралами, а стіни спальні вкриті чорною оббивкою. Недужі дуже швидко засинали з тихих хвилях і тепер цей спосіб прикладений у різних санаторіях.

— Докори совісті. Франц, вояка чужинної легії Андре Мазелле признався до злочину, якого докопав у червні 1927 р. у білині багатого торговця худобою П'єфе. Тоді арештували їх підозрюваного зовсім невинного людину. У листі на ім'я міністра справедливості злочинця заявив, що совість мучила його весь час і він мусить стати перед судом.

— Видавництво «Червона Калина» повідомляє один всіх шанувальників видобити, що вже вийшов 3-й наклад Історичного Календаря Альманаха «Червона Калина» на рік 1929. Замовлення, які надійшли будуть негайно поставлені. З новими замовленнями просимо поспішити, бо 3-го накладу вже не буде. 3—5

„Тарас Шевченко“.

Перша українська фільма ВУФКУ у Львові.

Від чотирьох днів іде у великій залі Народного Дому фільма „Тарас Шевченко“ при якому зацікавлені цілого українського Львова. Це перша фільма з українського життя роботи ВУФКУ (Всеукраїнського Фотокіноуправління), що прийшла до нас з того боку Збруча — після кількох фільмів з життя життєвого поселення, які глибокого враження не зробили.

Перше, що раптом глядачів, які в добрих девах десятих складаються з українців, це польські написи-пояснення до фільмових образів. Дивно й гірко читати українцям всім уривки з поем Шевченка і фільмів його думи — в польській перекладі. Кажуть нам, що так наважала влада. Але та сама влада погодилася з тим, що не йшли в Катівні і інших містах на Штєську поставили фільми з німецькими написами. Дві мрії — чи як це пояснити?

Сам фільм знятий з мистецького боку бездоганно, деякі місця дуже гарні, а є немало образів, що можуть заарушити й найтвердішу людину. Найкраще знятий перший частини, в яких ролю Шевченка-дитини грає малий М. Любимський, злонітний гарний, з таким волею, що він своїм виглядом мусить собі заслуги кожного глядача. Ролю молодого Шевченка віддав він справді переконливо — навіть у найвищих подробицях. Дуже добре й вірно виходить Шевченко (артист А. Бучко) при своїй власній житті (недуга і смерть); в інших місцях кращі Бучки слаба, а декоди алком непорозуміли. Шевченко як пастих (серед овець) і потім як козачок (ми актора ми невідомо) мало потягнутий і не вичітаний.

Коли всі три частини Шевченка зі сценічного боку (дитина, хлопця і дозрілого мушкетера) можна всеж таки назвати назвагал удатними, то щодо самого сценарію фільму треба зробити поважні застере-

ження. Автор сценарію Панченко в деяких місцях сильно перегнув струну і не рахувався ні з історичними фактами ні з такими істинами, які ніякого доказу не мають, а в інших тих струн доволі не дотримує. Так прим. похорони батька Шевченка відбуваються без свідчення(!), для зняття жорстокості царя представлено підписання ним заводу смерті на 26 декабрівств, хоч не мало місце 20 літ скорше і з акцією нічим не вийдеться, всі офіцери, не виключаючи й друга Шевченка Камініна, змалювані останніми панюгами і гіршими, так само всі панни на Україні „мочиморди“ і т. д. Але що більше! Сам Шевченко виходить в отсій фільмі скорше жкимсь тупим бунтарем, як націоналістичним пророком і генієм України. У нього жось потерті і високі порири і спати змалювання-ідеали, а зате він в різних ситуаціях уміє тільки затишати п'ястук і віджогуватися. (Шевченко як козачок, сцена з княжною Реніною, сцена в Кирілі-Методієвському Браїні, сцена між „мочимордами“ й ін.). Сцена з кня. Реніною, що могла бути вражаючою, представлена зовсім фальшиво і з грунту не вірно. Вона зовсім збіглася. А таких фальшивих є багато!

Окремі сцени згадати про дружно встановлені в сценарії ілюстрації до поем Шевченка „Сон“ і „Кавказ“. Однак переведення тих ілюстрацій незручне. Інцензування „Сон“ не зовсім зрозуміла (що означає сцена, в якій царина Катерина відіймається на коні в гору?), інцензування „Кавказу“ до той міри за довга, що всі глядачі нетерпеливо чекають, аби ця сцена вже раз скінчилася. А загалом ціла фільма, хоч як вона у нас скоротена, є ще за довга і тільки оскільки від того, аби її в одному чи другому місці швидко обтяти.

Не зважаючи на всі ті й інші хибні фільми „Тарас Шевченко“, яку у нас з цинаурних оглядів скоротено до 12 актів (на Україні є їх 16!) заслугоє на те, аби її оглянути кожний українець. Наша замітка писана на те, аби представити на отсому прикладі, в яких ненормальних умовах розвивається на Радянській Україні кінове (і всіке інше) мистецтво, а не на те, аби здержувати когонебудь від відвідування фільму „Тарас Шевченко“.

І. Німчук.

Театри.

Великий Миський Театр:

П'ятниця 30-го, год. 7 30 веч. „Моральність пані Дудської“, ювілей 30-літньої праці арт. Ровінської.

Субота 1-го, г. 3. попоз. „Дзидя“.

Субота 1-го, г. 7 30 веч. „Тасма дала“, оперетка.

Кіна.

„Апокаліпсис“: „Бера Мірнеса“.
„Лев“: „Площа Пізаль опівночі“ (Кіно на не гріх).
„Одла“: „Кохання і кров“.
„Палес“: „Зоря Таверна“.
„Фатажорган“: „Недоля впадших дічат“.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича на Волинні.

Ковалі

30/XI Маруся Богуславка

1/XII Гейша.

2/XII Віл.

3/XII Барон Кімелі.

Кажинь-Ковширск

4/XII Маруся Богуславка

5/XII Гейша.

6/XII Барон Кімелі. 10—?

Повітова Організація діяв в Самборі устроє 2-місячний курс для дірґетів церковного хору, громадської пидарки і ведення кооператива. Початок дня 5, грудня 1928 р. оплата 30 зол. місячно. Проситися парохіальні уряди о як найшвидше виписати книжки на курс. Зголошення: Самбір, Господарсько-горт. Спілка. Голова: О. Сенатор Татонир в. Секретар: Дмитро Семен. 1010 1—1

Засідання Комісії Р. Ш. для пере-строю шкільництва відбудеться не дия 1. грудня, як було заповідане, але в четвєр дия 6. грудня о 6. год. попоз. де запізно. — Макарушка. 1—1

Виділ Т-ва Українських Студ. Політехніки „Оскова“ у Львові подає до відомо всіх інтересованих, що всім трансації Т-ва є лиш тоді важні, якщо мають підписи двох членів Президії, т. є. голови і скарбника і свєнт. секретаря. — За Виділ Т-ва: голова: Андр. Охримович, секретар: Михальчишин Богдан. 1016 1—1

Збірка на українських інвалідів у стаміславському воєвідстві теж заборонена. Третя з черги заборона збір-ки добровільних жертв на допомогу українським інвалідам надійшла зі стаміславського воєвідства. Подасмо дещо до висвітлення цієї заборони. „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові поданням до воєвідства внесенням ще 6. липня н. р. просило дозволу перевести збірку в листопаді н. р. На не прохання надійшла відомовна відпо-відь шобію 29. листопада н. р. Відпо-відь датована 29. жовтня 1928 р. Ч. БП. 4067/28. Воєвідський уряд у Станіславо-ві жотує заборону таксам, як і дьвів-ський та т. риніофський уряди, а саме, що листопад запаній для збірок інших жісневих товариств та інститутів. Не виймо відк покосити наданнячійної про-волоки в поладженні цієї справи. Однак-че вірно, що українське громадянство, хоча й перетяжене воєнними й невоєн-ними данинами й жертвами, сазале Все-народній Лар Українських Інвалідів у десятиліття визвольних змагань і що ця заборона не причиниться до погіршення становища зломаних у нерівних змаганні борби. — Українське Товариство До-помоги Інвалідам у Львові, вул. Руська ч. 3 II.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровський Роман в яєській Львові (Готель Жор-жа) вул. Академічна ч. 2. Догідні услуги. 2481 23—?

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Ві-центого Поля ч. 1. (біля Зеленої). Тел. 59 60. 931 2—5

НА РАТИ ОТОМАНИ 55 зол. КА-НАПКИ 55 зол., фотелки до роз-кладання 45 зол. — Фабрика 3 а в с. вул. Личаківська, ч. 132. 752 8—12

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше на-правлений у найбільшій годинникар-ській роботі Івана Зелєтьєв і райха. Львів, пл. Маріївська 5. — З провінції просимо репаратії прислати поштою. — Старомодні дамські годинники переро-блюмо на ручні. 3 6 122-2

ЛІЖКО москжє на рати 200 зол. На провінцію без поручи. — Фабрика Завс. п. Личаківська ч. 132. 753 8—12

БЮРАЛІСТКА з відважністю прак-тикою і дисципліною на машині шукє праці. Може зайнятися домашнім гадів-ством, кухнєю, недужою особою, виго-ванням дітей, може також візхати. Скро-мні вимоги. — Зголошення слати до Ад-міністрації „Діла“ під „Соціальність 17“ до дия 12 грудня н. р. 1008 1—1

ЛУЦИК ПЕТРО с. ГРИГОРА і Докі уроджений 1899 р. в Більчу золотім пов. Борщів і там заземшаний, унева-ниє згублену книжочку військову, впа-ну через Повітову Команду „Уз.“ в Чор-кові. 1013 1—3

КАМЕННИЦЯ однопверхова, 3 кімнати і кухня відрі, ціна 4.500 дол., око-лиця Личакова.

КАМЕННИЦЯ двоповерхова, нова, підз відрі, ціна 15.500 дол., пклад 8.000 дол., околиця вул. Зеленої.

КАМЕННИЦЯ двоповерхова, середмістя, брама підкова, ціна 18.000 дол.

КАМЕННИЦЯ триповерхова, середмістя, 5 кімнат, кухня відрі, ціна 30.000 дол.

ПАРЦЕЛЯ, середмістя, 180 сяжнів. — Продасть агенція „Фортуна“ вул. Фридрих 8. 1009 1—2

ПАННОЧКА зі школою торговельною і курсами машинишної пошукує практики бюрової за низьким динаторо-дженням. — Зголошення слати до Адміністрації „Діла“ під „Практикантка“. 1017 1—1

ДВОПОВЕРХОВУ велику каменницю з середмістю продає за ві-смітися дол. — готівкою пать. — Ігнат Львів, вул. Куркова ч. 23. 1015 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолудів

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 1—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльом-бування й зникання зубів без болю. Штуцні зуби з навуку і золоті після найліпшої системи. Пациєнти з провін-ції поладжються в найкоротшому часі. П. Т. Урядовим і студентам значна зни-жка. Цілокліт з сплата. Тел. 65—73. 985 3—6

„Марійське Тов. Пань“ і „Тов. Ап. Мо-литви“ в Перемишлі — при ласкавій співучасті „Перемиського Бояна“ вла-штовує у второк дия 4. грудня 1928 р.

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

в честь

св. СВАЩМЧ. МОСАФАТА

з слідующею програмою:

- Б. Вахнянин: „Хай дзвони заграють“, жіночий хор — „Марійських дружин“.
- Вступне слово: ВПр. о. крил. В. Гриня.
- о. о. о. Кишакевич: „Владико Отче“, діточий хор ед. Ап. Мол. школи Са. О. Нип.
- о. П. Штокошко: „Голгофа“, лекція на і. Савки уч. VI кл. урайської гімназії.
- Од. Кошиць: 1) „На ріках сідохом“, лант. 2) „Радуйся Маріє“, кант-мішаний хор „Бояна“.
- О. Rossini: „Вірє“ жіночий терпет. ВП. П. проф. О. Водяська. А. Тарнавська. Г. Дмитришиніана.
- Fr. Schubert: „Ave Maria“, Tartini: „Grave et espressio“ з кон-церту D dur. Bach: „Air“.

чесьове солю ВП. П. П. Пшеняця.

8. Gounod: „Ave Maria“ солюспів Всєч. о. нап. О. Вавриха.

9. Дм. Ботвинський: „Благословен Гос-подь“, міш. хор „Бояна“, Концерт.

Солюї партії при супроводі форт. ВП. П. Дир. Ольги Ціпа-овської.

Хори під батутю ВП. П. проф. М. Да-нишевч. проф. П. Волянського і маг. прав. А. Чубинського. 1011 1—1

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

Початок о год. 7 30 вечєр.

Дохід призначений на убогих і ін-валідів з визвольної боротьби.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місично: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

На похилій площі.

Львів, 1. грудня 1928.

На похилій площі заходиться у СРСР господарство, на похилій площі індустрія і хліборобство. Та коли на похилій площі має два напрями: вгору і вдовгину. У СРСР господарство має нахил котитися в довгину. Про те довідуємося між іншим з першого радянського більшовицького збірника, бо з промови самого Сталіна, яку він виступив на пленумі Центрального Комітету ВКП(б) дня 19. листопада н. р.

Сталін застановився у своїй промові над трьома актуальними справами, а саме: над індустріалізацією краю, над т. зв. зерновою проблемою, тобто над недостатком хліба і над боротьбою у нутрі партії.

Щодо першої справи, то став він на становищі, що край треба в прискоренім темпі індустріалізувати, бо тільки через індустріалізацію можна поставити „всенародне господарство на базі соціалістичного розвитку“. Тим самим признав він, що народне господарство СРСР ще далеко не поставлене на „соціалістичній базі“. А не поставлене тому, що індустріалізація йде тяжко. „Справа своєю темпом у розвитку індустрії не стояла у нас так гостро як стоїть тепер, якби ми мали таку розвинену промисловість і таку розвинену техніку як у Німеччині і колиб питомо вага індустрії в цілому народному господарстві стояла в нас так само високо, як у Німеччині“. Одне в СРСР не так. Та справа скорого темпу стояла у СРСР ще й тоді краще, якщо СРСР не був би „одиною країною диктатури пролетаріату, а одною з країн пролетарської диктатури“. Але й цього нема! І через те справа з індустріалізацією стоїть „гостро“.

Та є ще одна причина, наслідком якої та „гострота“ ще загострюється. Ось що каже про неї Сталін: „Я маю на увазі діяльність переважної більшості дрібних товаропроductorів у нашій країні, їх спорідненість з цілком вісталим виробництвом, проти якого наша велика соціалістична промисловість виступає як острів серед моря“. Отже: острів серед моря — це радянська індустрія в СРСР, який є наскрізь хліборобським. Якби-же вийшло з того, як довести до того, щоб при допомозі індустріалізації краю поставити справу так, щоб хліборобство було островом серед радянського індустріального моря? Це дуже важко і не від силу назвати Сталінові. Бо й він стверджує, що хоч індустрія вважається „провідним началом“ всього соціалістичного господарства, то все ж сільське господарство є „базою для розвитку індустрії і як джерело сировини, харчів і як джерело експортних резервів“. Виходить, що більшовицькі експерименти з індустріалізацією обертаються у бездумному колесі. Зовнішній обогачення й не свирляють, внутрішній теж ні. Бо нема ні грошей ні бази для розвитку індустрії ні навіть достаточної кількості хліба для прокормлення населення. Одне все те ж: абсурд Сталіна з канталіку. Він вловлюється таким висновком:

„Необхідно добитися того, щоб ліквідувати перебіг розвитку економіки капіталістичних країн і або

НАМБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 24-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМІШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливих замовленнях прохачемо писати до нас вислати рекомендацію.

НАРОДНИЙ ДІМ (МАЛА САЛЯ) ШКОЛА ТАНЦІВ

С. Витвицького

(танці модерні, національні і дзвинні).

Зголошення та вписи щоденно від год. 5:30 до 8:30 вечером.

На днях початок нових курсів.

ми діблемся того, або нас знищать. А це вірно не тільки з погляду будови соціалізму, але й з погляду оборони незалежності нашого краю“.

Як бачимо, то сказане ново і сильно. Перейдім до другої справи, а саме до т. зв. зернової проблеми в СРСР. Тут Сталін полемізує з якімсь Фрумкіним, що вислав у тій справі листа до всіх членів Центр. Комітету і політбюро. Фрумкін твердить, що в сільському господарстві є „аграрія і деградація“, але про це комуністи не повинні писати в пресі. За те в партії мусять тим явищем основно занятися. Своє твердження про деградацію в сільському господарстві будує Фрумкін на факті, що цього року в цілому СРСР засіяно менше площі зерновими культурами ніж минулого року. Сталін каже, що твердження Фрумкіна неправдиві, бо деградація означає у сільському господарстві перехід від плуга до сохи, від трактора до рала. А цього чейже у СРСР ніхто не помічає. Та все ж розвиток сільського господарства треба за всяку ціну підняти. А до того є три шляхи: поборити засівну площу індивідуальних позамосновних середняцьких господарств, розвинути колективні господарства і поширити старі та заклавати нові радянські господарства (ті самі, що дефіцитується). Виходить, що й у сільсько-господарській ділянці справа стоїть „гостро“. Але й на те Сталін має тільки одну раду, а саме:

„Треба підняти розвиток зернового господарства до розвитку індустрії і або ми виконаємо це завдання і тим самим буде подолана зернова проблема, або ми її позитивно не вирішимо і тоді неминутий розрив між соціалістичним злетом і дрібнобуржуазним селом“.

Як у першій, так і в другій справі рішає Сталін, як бачимо, по соціалістично. В індустрії треба ліквідувати і перетворити розвиток західно-європейської індустрії, а в хліборобстві треба зернову продукцію підняти до розвитку радянської індустрії! А що радянська індустрія не домагає і повинна котитися в низ, то до чого ж згодяться ради і заходи Сталіна для віднесення першої справи? Висладемо не на чужині!

Ще краще підійшов Сталін до третьої справи, а саме до боротьби в нутрі партії, зокрема до актуального тепер у ній правого ухилу.

„Соціалістична база ухилів — казан він — це факт переваги дрібного виробництва в нашій країні, факт виростання з дрібного виробництва капіталістичних елементів, факт оточення нашої партії дрібно-буржуазною стихією, наразі факт здривання цілої стихії дрібних дрібів нашої партії. Без в повному соціалістичній базі тих ухилів. Вони ухили мають дрібно-буржуазний характер. До чого сходять правий ухил, що нині тут найбільше мого? Він тягне до ліній пристосування до дрібно-буржуазної ідеології, до ліній пристосування нашої партії до емоцій і потреб „радянської“ буржуазії. Чим відрізняє нам правий ухил, коли він переважує в нашій партії? Це буде ідейний розгром нашої партії, розвал на капіталістичних елементах, напрошення чи збільшення шансів за реставрацію капіталізму, або, як казав Ленін, „поверт до капіталізму“.

Далі твердить Сталін, що тенденції ухилу гніздяться в „наших радянських, господарських, кооперативних і професійних апаратах, а також у апараті партійному“. З того повинен бути один єдиний висновок для більшовиків, а саме: не тратьте, куме, сили, та сускайтеся на дно. Бо лівого нікого нема, ніколи не було, а ще більше ніколи того народного добра, яке має зертною експериментів, що збудується в більшовицькій термінології „соціалістичним будівництвом“. Бо й каже — соціалістична база для „буржуазних ухилів“ є нині такою ж як була перед одинадцятьма літами, в ній дрібне виробництво переважало, отже з него будуть беззастановно виростати капіталістичні елементи, які все матимуть підпору в таких „лінійках“ ухилів як радянські господарські установи, кооперативні, професійні і партійні апарати. Отже чин оборона перемінної, ну тоді доктрина витримав нашіх тих усіх елементів, що в практичній житті піддаються ухилу? Думаймо, що ні. Самодіяльність перейде до порядку денного под у своїм утробітнішнім підзаборі комуністів і тим самим над їх боротьбою.

Ювілей акад. К. Студинського

відбудеться, як було заплановано, в неділю дня 2-го грудня в 11-й год. перед полуднем у великій залі Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького, ч. 23, I. пов.

За Ювілейний Комітет
І. Свенціцький.

Перед виборами в Румунії.

Вибори й українські політичні партії.

Ми вже писали про те, що національно-хліборобська партія, прийнявши після довгої політичної оманливості до влади, розпочала свою діяльність так, що розпала старий парламент і розширила нові вибори до камери й сенату. Вибори відбудуться на основі старого закону, укладеного ліберальною партією. Цей виборчий закон є одностороннім так, що має політичні принципи виступу партій — з літкою прихильності до партій менших і старших, до яких у першій мірі належать партії українські.

Що ж постановляє цей закон? Повернемося до цієї партії, яка в цілій державі літала більше як 40 пром. голосів (хоча на більшості голосів лиш і голос понад 40 пром.) премія таким чином, що ця більшовицька літала дістала половину всіх голосів — з усіма тих виборчих округ, до відданого більше як 20 пром. голосів на якусь (нову) діляку. До цієї половини голосів дістає на управлінні діляки не стільки пром. голосів скільки пром. голосів припало на неї.

Друга несправедливість для наших партій полягає в тому, що виборчий закон каже, що голоси той діляки, яка не бере в цілій державі 2 пром. голосів, або в відрізку їх в певній округі не беруть т. зв. квоти, потрібної до вибору одного мого, — припадають жовім. Ці дотеперішні виборчі закони практично нікому, що соціалістична партія в Румунії хотіла виборів не одержати 2 пром. голосів, хоч вона має спільну ділячку і повільні витрати по містах. Те саме треба сказати про т. зв. квоту, який самий той закон трудно добути при виборах 2 пром. голосів.

Горішній для національно-хліборобської партії при недіагностичних виборах дуже добрий. Обчислюється, що вона сама без ніяких виборчих союзів повинна одержати шість до пром. усіх відрізків в Румунії голосів. А тоді разишай був би такий: Всіх партій в камері 387. В українській літала для націоналістичного уряду могла віддати через побіду інших партій в округах, де вони дістали абсолютну більшість голосів (своїх до пром.), шість 7 голосів. Літало це або мандатів. Націоналістична партія дістала би з того мандату, свого 180 мандатів, як премію. З решти 190 мандатів дістали бона те 60 пром., тобто ті мандати. Отже разом нац. парлімент повинні дістати 241 послів. А що до більшовицької літало парліментарної і неї решти голосів, які впади на ті діляки, що не впади в цілій державі 2 пром. голосів, то можна прияти за єдину річ, що парламентська партія одержала сама без виборчих союзів з іншими партіями шість 75 пром. голосів.

Оті віршання були причиною того, що майже всі політичні партії нац. меншості в Румунії приєднали до виборчого блоку з націоналістичною партією. Зробила це також Українська Націоналістична Партія, зробила це й соціалістична. Про блок націоналістичної меншості, як це було в Польщі, в Румунії не було навіть мови. Приєднати до українського виборчого блоку соціалістичну та українську було тим краще, що націоналістична партія з усіх радянських партій є найбільше шовіністична і найбільше ворожбона (українською мовою). З усіма партіями мають тепер українці

до виборів? Про затвердження кандидатури голови У. Н. П. д-ра Вол. Залозенського в сторожницькому повіті ми вже повідомляли (сенатський мандат). Крім цього кандидат ще з українців в нац.-хліборобської партії в червоноградському і сторожницькому повіті і з укр. хліборобської партії в Бучацькому повіті. Бучацьський в безпартійній українській партії зобов'язався при цих виборах 7 мандатів (5 до камери і 2 до сенату). Досі було в Бучацькому повіті 2 укр. асоційованих, оба в нац.-ліберальній партії. Це очевидний поступ, тим більше, що і якість та кваліфікації теперішніх українських представників у порівнянні з попередніми будуть кращі.

Несомнісібно становить української соціал-демократії, яка, стоячи на чисто-марксистській платформі, виступила на днях зі спільної соціал-демократичної партії і бере участь у теперішніх виборах до румунського парламенту разом з більшовицькими, "соціально-робітничим блоком". Наслідком цього проходу української соц.-демократії в українці втрачає 1 мандат до камери в сторожницькому повіті, де замість українського соціаліста Василя Руснака накладе соц.-дем. румун. Чи українська соц.-демократія зобов'язана в спільні з т. зв. "соціально-робітничим блоком" хоч один мандат, можна сумніватися.

Громадяни! Приготуйтеся до відповідного відсвяткування 60-літнього ювілею "Провісти" та призначте всі гідним нас ювілейним подарунком до отворення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матері.

По широкому світі.

У Німеччині є загроза поштово-телеграфного страйку. Урядові рішення домагаються значної відпинки від 1. січня.

У Берліні знову є чутки про перетворення кабінету на основі великої коаліції.

Чітерів відлучивши у Німеччині вертається від 1. січня до Москви на становище Літвінова.

За два тижні зросло значно безробіття в Австрії.

При міських виборах у австрійському Тиролі соціалісти вийшли в повною перемогу одержавши 50 нових мандатів.

"Осерваторе Романо" повідомляє, що папа Пій XI має намір наповно виступити гостро проти групи франц. релігійстів.

Планом Центр. Московського Комітету рішуче скликати партійну конференцію на половину січня 1929 р.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

Юридичне питання.

I.

Це діялося дуже давно.

Во дни он... коли карою смерті дафували дуже щедро, і шибениці нікому не пожадували, а церемонію з транспортом на другий світ перевозили з великою парадом.

Кандидата на той світ саджали на 48 годин до окремої келії за стіл, анімотого, і в чистій одежні. На столі горіли дві свічки, стояв хрест. Тут стояла військова сторожа. Приходили всі люди, хто лиш хотів, клакали, молили і скидали на малу тацю на столі дрібні гроші для засудженого, либонь на оплату діда Харона за перевіз душі через каламутну річку Стикс. За той час давали кандидатові їсти, пити, курити, чого лиш забажав.

Це мало пригладувати навідування вмерця знайомими і тризну, як між людьми водиться. Була та ріжниця, що там вмерець лежав на лаві і нічого не говорив, а тут сидів, і міг балакати з відвідувачами доволі. Після цих днів від півночі вже не давали йому нічого ні їсти, ні пити. Опісля приходив предсідник суду з писарем і прокурором, прочитали ще раз засуд і розпочинався похорон, при чому був призначений духовник в ризах.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Самоошука і свідомо брехня.

Є люди, які себе ошуковують, є люди, що свої жагучі уявні побажання беруть за дійсність, є хворі, аномальні брехунці, які початково свідомо брешуть, "друкують", але негайно після того починають вірити в створену ними брехню і подають її до вірування цілому світові як "правду". А опісля на основі цієї "правди" розсуджують пражу своїх думок і плакають квіти своїх почувань.

Відомо напр., що польська інтелігенція є дуже "патріотична", що вона майже поголовно, очевидно за винятком деяких рідких птахів або "диваків" в роді "анахронічного" проф. Боуден де Куртене й йому подібних, є загорілою в шовінізмі, що часто доходить до націоналістичного канібалізму. В шовіністичному захопленні, в пристрасному націоналізмі вона перевищила ославлений шовінізм французів. Усе в неї, що польське, є культурне, цивілізоване, благородне, святе, усе, що не-польське, українське, білоруське, німецьке, російське — є дике, варварське, тупе, дурне, злочинне. Будучи крайню шовіністичною, та інтелігенція залюбки користується відомим прийомом, що уживають у гортині: "лови злодія!" Так впр. з приводу львівських подій розіслав за кордон офіційний комюнікат про "злочинні виступи українських націоналістів". Взагалі серед українців розрізняються лише націоналісти, що одночасно носять назву: "гайдамаки" і комуністи. Крім цих двох "пород" є ще "почтілі людех рускі", що зряди-годи називається "теми хлопом", а який тужить за "сильною рукою" і з глибини душі ненавидить бунтівливу українську інтелігенцію, яка — очевидно — стоїть на чужій службі (німців, комуністів, "божевільного" Львода Джорджа чи якого-небудь іншого). Українська інтелігенція виключно з вибраними посланцями не має ніякої розумної радії існування ні впливу. Вона хотіла би тільки злісти кожного поляка разом з кістками

й утробом. Тому вона кричить про неіснуючі кривди, освідомлює масу на злість полякам, творить акультурну культуру, насильно чіпляється тієї маси, яка її називає за очі не хоче бачити, зносить всі переслідування, від ряду літ заповнює тюрми і то лише на те, щоб витворити ілюзію поганих відносин і спричинити польським правителям зайві клопоти.

Але, як каже ген. Складковський, польські правителі в коріні здусять ці садистичні забаганки української інтелігенції. Саме тоді, коли польські студенти без перепон демолують українські культурні й економічні установи, спричиняючи мільйонні шкоди, він "не допустить до народностевої боротьби". П. міністр відмовляє українським посланцям промовляти в імені українського народу, очевидно — задержуючи те право для себе. Він навіть твердить, що "польський нарід не підби українського народу, боротьби з ним не він і не веде". Хтеж у такому випадку від боротьбу, коли п. генерал відмовляє польській армії, ген. Токажевському, ген. Розвадовському, ген. Івашкевичеві, ген. Галлерові, ген. Шептицькому й марш. Пілсудському, збройним ділами висловлювати змагання польського народу?

З приводу "історичної" промови ген. Складковського, фашистсько-радикальний "Глас Правди" містить передовицю "Вимога правди". Яка-ж це "правда"? А ось яка:

"В останньому часі дається завважити в Польщі все нагальніше допомогу для опозиції у вигляді "представників" національних меншостей. Опозиція з принципу знаходить тут найповніше доповнення. Однак оскільки опозиція польських соймових клубів наводить висновок з їх психічному настанненні до державних проблем, до держави взагалі, оскільки опозиція меншостей послі не має за собою ані традицій, ані в реальній поставі народностей, репрезентованих тими посланцями, ніякої опори. Багато з них покинувшись на неіснуючій, а вразно провокуючій польську гідність і терпеливість аргументи. Розторощення тих уявних аргументів мін. Складковським на недавньому засіданні бюджетової комісії є й буде радикальною лекцією для ультрадемагогічної акції мен-

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

538 11-7

шостевих послів. Бо міністр не обмежується до заперечення фразами програми, торочить опозиційні нотатки послів Грінбавма чи Целевича статистичними даними, що понад усякий сумнів стверджують повний консенс обвинувачень, а навіть незнання фактичного стану тих справ, щодо яких опозиційність меншостевих "представників" була найгостріша. Є незапереченим фактом, що польський уряд і громадянство співпрацює з українським і жидівським населенням, що те населення бере участь в господарських і суспільних працях спільно з польським населенням, що засідає в самоврядуваннях. І може той факт, що поза, чи понад головний закукуречений шовінізм, доходить до порозуміння населення, примушує меншостевих послів (арештованих не всіх) до галасливого документування своєї принципової опозиції з парламентарної трибуни, коли подався дійсність на землях рідносподитої заперечує їх трудам в напружі фальшування правди. Що більше, — тут треба відкрити і ту правду, що коли йде про перетворення українську акцію, що підступно шукає для себе санкції в незалежницькому польському руху, — то про моральний бік цієї акції найдосадніше свідчить участь в ній фахових шпигунів, що працюють за чужі гроші на шкоду як польського, так і українського населення. Вікні свідчить близький контакт із більшовизмом, що без сумніву працює не в інтересі українців. Галас боротьби з усім націоналізмом (про що свідчить хочби поведінка супроти польських корпоративно-погромників, з яких ані одного не арештовано. — Ред.), як і всіма заговорами проти держави, підкреслене так сильно мін. Складковським, повинно відкрити очі й уха шовіністам усякої породи і походження та переконати, що доведення до переросту значіння шовіністичних елементів мусить спричинювати грізні конфлікти, які найгостріше даються відчувати працюючому населенню. Під реалізацією того галасу тріснуть останні бар'єри, виставлені з упором і проти волі населення, що бажає спокійної праці й оцікує її оwoчі. Ті бар'єри виставлені політична короткозорість або злочинна рука, зверхотренезовані в камінь, який поцілти хоче а цілість границь, чи державний устрій. Останні переговори на шляху співжиття мішаного (II) населення, кидані вибухливими націоналізмами, будуть зломані дійсністю, сильно будованою працею справедливих, коли йде про життя населення, а неуступчивої супроти

завички з рук і кидав під шибеницю на символічний знак, що він тут ніпричому, повійник не має причини на нього гніватися, бо не він його повісив, а закон.

Військо відмашувало, люди розійшлися, висільник (не — весільник) гойдався саовідно, а жовнір стояв на сторожі аж до другого ранку, коли мали арештанти викопати яму, відрізати висільника і закопати на тому самому місці.

В протоколі екаекції записано, що присуд виконано правильно, тим актом ничеркнено його раз на все зі списку вірних підданих його величества цисаря.

II.

Не мав би я потреби про це згадувати, колиб не одна подія, яка тоді викликала в кримінальному світі велике вражіння та багато спорів "за" і "проти".

Ось послухайте. Одного розбишаку засудили на смерть і повісили, по всім правилам процедури, а біля нього, як гойдався на шибениці, поставили на сторожі жовніра. Це сталося глибокою осіною в ярмарковий день.

Прийшов вечір і вартовий здрово змерз. Він погадав собі: "Якого дівола, я маю тут усю ніч ціпати і мерзнути. Висільник певно не втече, люди будуть боятися приступити до нього, і ніхто його не вкраде. Ось я піду до отєї хати, та загоюся"

Загадав і так зробив. Господар тієї хати, також коліс жовнір привітав гостя радо і почастував. Випили тай закусили і стали балакати. Нарешті горілка і тепла хата розібрали так жовніра, що він приклонив голову до стола і заснув...

У той час один ярмарковець Максим Набережний з поблизького села припізнився на ярмарку і поспішав до дому вже пізно. а щоб швидше заїхати, поїхав до дому коротшою дорогою попри саму шибеницю. Побачивши висільника він перехристіявся і став шептати молитви за усопших, та в тій хвилині почувся від шибениці придавлений захриплий голос:

— Чоловіче добрий, не лякайся, відріж мене, та спаси.

Максимові полізли мурашки поза спиною. Глуха осіння ніч, нікого нема, а висільник говорить до нього людською мовою.

Але Максим не був страхаків син. Задержав коні, зліз з воза і лішов під шибеницю.

Знову почувся той самий благальний голос:

Не думаючи довго Максим став на пальці, різнув ножем по мотузку і висільник бебехнув на землю.

— Тепер мене розв'язи.

Максим намацав, що його обмотали мотузом на руках і ногах Пішов у рух ніж. Висільник устав, зняв петлю із шиї і став її потирати руками. Опісля кашельнув

„ПАЛАТА ТРИКОТАЖІ“

під фірмою Першорядний товар. Львів, Валова 7.
М. БАРТ Величезний вибір. у класичні інтереси прошу переконатися.
н. ФАБРИЧНІ ЦІНИ.

3 життя наших „руських“

Боротьба за „Народний Дім“.

Боротьба за поселення „Нар. Дому“ у Львові розгоріла в таборі наших „руських“ на добро. З найновішого „Русского Голосу“ (ч. 288) довідуємося, що „руські об'єднання“ рішуче розв'язали в перших днях грудня п. р. масову акцію в цій справі. Акція ця полягатиме в тому, що „руські“ мають устроювати в міському краю збори, на яких будуть ухвалювати протести проти посівання на „Н. Д.“ і домагання звороту „Н. Д.“ його „правним власникам“, себто очевидно нашим „руським“. Збори мають запроєктувати також проти дальшої комісарщини, зокрема проти теперішнього комісара Мих. Бачинського, якого „Р. Г.“ атакує дуже різко. Крім того днем загальною „зашиїти“ Н. Д. назначено день 16-го грудня п. р., в якому то дії всі „руські об'єднання“, організації і поодинокі громадяни мають вислати до ради міністрів у Варшаві телеграми з домаганням звороту „руським“ „Народного Дому“. А що робимо ми в справі звороту „Нар. Дому“ його правомочним власником — українському народові?

3 діяльності „Русско-й Селянско-й Організації“.

Ган заявив „Русская Селянская Организация“ розвиває в останньому часі, як видно з „Русского Голосу“, оживлену діяльність у Львівщині і Зборівщині. Коли вірити організації „Р. Сел. Орг.“, то в жовтні-листопаді п. р. відбули тамні „руські“ організаційні збори в таких селах Львівщини: Стариска, Курпків, Яківа Новий, Шкло, Залужжя, Воля Стар., Цетули, Яківа Старий, Тучани, Прилибиці і Чортків. В Зборівщині були збори „Р. Сел. Орг.“ в таких місцевостях: Зборів (повітовий з'їзд 21. X.), Струтин, Туча, Підмістці, Пулівці, Пресівці, Корпівці, Озерська, Лаврівці, Чижів, Метелів і Грабівці. — „Русські“ кооперативні осередки у Волі Станіславській (Львівщина) і в Устриках Дол. (пов. Лиско). — На акцію „руських“ у названих вище повітах звертаємо увагу українського громадянства.

60-літній ювілей Просвіти відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спішіться зі зголошеннями в членки, надішліть виписки й інші пригадуєте!

Після львівських подій.

Бережанщина.

Дня 28. XI. 1928 р. перевела державна поліція в Бережанах ревізію у п. Василя Будика, власника царської крамниці, а після у бувшого сотника Січових Стрілецьких п. Петра Сагайдачного, після чого їх обох арештовано та відставлено до тюрми в Бережанах. Рівнож відставлено до бережанської тюрми арештованого клановодця кооперативу у Вербоці п. Дмитра Селчинина.

БОГОРОДЧАНЩИНА.

В дні 2. XI. переведено ревізію в адм. д-ра Кошенича і його субєктів д-ра Калашова. В о. парку Білянського побито тої самої почт шпиль, а разом з 9. на 10. листопада переведено ревізію і в нього. Крім того переведено ревізію в кооперативі, в д-вазі фінанс „Прогрес“ і в інших установах. Повзтим була ревізія в різних наших місцях, передовсім у сільських (прим. у Федина). У німого не знайдено нічого.

СОЛОТВИНЩИНА.

В Солотвині переведено ревізію в дні 9. XI. у повіт. організатора УНДО д-ра Чорного, у адм. ради Копрівського та в канц. адюнкатури д-ра Олена Лявницького. Повзтим, як і в Богородчанщині, переведено в Солотвинщині ревізію у всіх наших священиків з відміною о. дек. Гривен.

Добро „Просвіти“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

Беззбройним героям!

Яку величезну роль відіграло польське приватне шкільництво й учительство у амаганні до відродження польської держави — видно найкраще з огляду устуну, який витлумачено з брошури „Przeczność i Przyszłość Szkolnictwa Prywatnego“, Warszawa, 1922“.

Цей устун звучить:

„З гордістю оглядаємо 1863 рік... І був би безлічно провад гаровський подвиг 1863 р., якщо до тієї упертої боротьби на тих асарах позначили не ставились люди беззбройних героїв“.

Так оцінюють значіння і працю приватного шкільництва і приватного учительства наші сучасні.

У нас, хоч розуміючи цю справу ще не з такою загальною, але воно з. Найкраще розуміють і ділами на доказують ті, що безпосередньо стосуються в боротьбі за Україну. Наші сина, були члени У. Г. А. переїздили через Чехословаччину білями жертви на „Рідну Школу“, були й випадки, що вмираючи — залишили ціле майно „Рідній Школі“, українські інваліди: сліпі і безногі від уст собі відірвали і складали на „Рідну Школу“. А в останніх часах мали ми зворушливі приклади такої жертвенності з боку найбільш активного елементу — наших політичних в'язнів.

І зазначимо нашу молоді з довершеної резерву сувороти „Рідної Школи“ і обіцяла занятися допомогою „Рідній Школі“. Про почин інших організацій в тому напрямі писали ми в статті „Квітучі Воєні Вісхуні“.

Особливо кооперативні робітники, які найкраще розуміють, що рідна школа виховує відповідно, молоде покоління кляде моральні основи від кращих розумів кооперативів — відгукуються на клич службовців „Центросоюзу“. І так: дня 13. листопада п. р. зложили службовці „Народної Торговлі“ — Централі крім складаного шкільничої проц. від своїх платів на „Рідну Школу“ ще й одноразово 334.10 зол. як свій односторонній саробіток, а дня 27. листопада п. р. зложили з того самого титулу службовці „Народної Торговлі“ з провінції кошту 378.70 зол. і кличуть всіх приватних службовців без огляду на те, у кого вони працюють, а в першу чергу кооперативних робітників у Львові і в краю до складання своїх односторонніх заробітків на „Рідну Школу“.

Надіємося, що за цим гарним починком підуть і дальші жертви від наших Товариств, організацій і поодиноких громадян і таким чином українська суспільність дасть змогу „Рідній Школі“ і нашим беззбройним героям продовжувати й поширювати працю в користь українського народу.

Заява пос. д-ра Дм. Левинського.

На засіданні сойму 30. листопада перед приступленням до денного порядку голова Українського Клубу пос. Д. Левинський зложив таку заяву:

Дня 27. листопада 1928 р. пос. Полякевич з ББ. зневажив чинно в кулоарах заступника голови нашого Клубу пос. Хруцького. Зробив це в протизаконстві до своєї попередньої заяви, що з ним зобов'язано не зневажати пос. Хруцького, бо він не в поляк. Тож напад на пос. Хруцького був несподіваний та неможливий йому самооборону. Таке постоуповання, непрактичне людським справжньої культури, мусить викликати найбільше суродування й обурення, коли приключається в найвищій державній інституції, якою є законодавча палата. Випадок цей є доказом повного упадку почуття меж у парламентарній політичній боротьбі, яку зводять на шлях особистого терору. Українське парламентарне представництво з односторонньою стверджує, що його члени наражені навіть на фізичні навали. Але вони не відраштують представників українського населення від виконання обов'язків, диктованих власною совістю і волею виборців. Тому, що напад пос. Полякевича мав місце в соймовій будинку та понижую пошану сойму як цілості, а береження пошани сойму і спокую та порядку на цій соймовій території належить до маршалка сойму, тому в імені Українського Клубу звертаємося до п. маршалка із запитом: 1) як думає п. маршалок боронити повагу

сойму перед такими інцесами, якими є вчинок пос. Полякевича? 2) що думає п. маршалок зробити, щоб забезпечити пошану на цій соймовій території їх особисту безпеку?

Заява представника клубу ББ.

В імені клубу ББ. пос. Радзівіл зложив заяву, що справа про яку була покинута мова, не є політична, лише особиста і за згодою клубу ББ. віддано в марш. суду. Не є значення у справах чести, доки йдуть перед судом, а навіть у звичайних судах, справи, щоб викнебувати інста інституції, ще як її розглядають, займається нею і минається до неї, заки марш. суд, покликаний за згодою обох сторін, не виставляє свого присуду.

Відповідь марш. Дашинського.

Марш. сойму Дашинський відповів пос. д-рові Дм. Левинському, що справа не має характеру інциденту між двома національностями, лише це є інцидент між двома послами. Щодо другого запиту, то звернув увагу, що не має зброї засобів ані не гадає користуватися ніякими поліц. засобами, щоб забезпечити безпеку в кулоарах і залах палати. Може рахувати лише на одне: на адорний розум і природне почуття лицарської, які охороняють кожного з послів від виключення анархії, себто обид члени тим більше фізичних насильств.

Маршалківський суд.

Предсідником марш. суду в справі інциденту між пос. Полкевичем і Хруцьким вибрали арбітри обох сторін посла Хачинського (ХД).

Ріжні вісти.

МАРШ. ПІДСУДСЬКИЙ ПОСЕРЕДНИЧИТЬ МІЖ МАДЯРСЬКОЮ І РОМУНІЄЮ?

В політичних варшавських колах кажуть, що приїзд малярського міністра закордонних справ Валька до Варшави, крім підписання польсько-малярського союзу, є теж у зв'язі з приїздом румунського міністра закорд. справ Міронеску. Тож різночасний побут чужих міністрів у Варшаві вказував би на започаткування маляр. зближення та польсько-ром. співпраці у відношенні до СРСР. Один із довірених офіцерів Підсудського є тепер послом у Будапешті. Всі ці факти і недавній побут Дрюмонда у Варшаві вказують на активність польської дипломатії на Балкані.

ЕКСПОЗЕ БОЛГАРСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРД. СПРАВ.

Болгарський міністр закорд. справ Буров заявив у соборній м. і, що політика Болгарії й далі буде мирна та відкидає всяку думку відплати нагальними засобами. Політика Болгарії бажав одбутися довіра всього цивілізованого світа, здійснити союз з сусідками.

БЕЛЯ КУН АРЕШТОВАНИЙ У РУМУНІЇ?

Віденські часописи повідомляють із Констанци, будьто би тамошня поліція мала докази, що арештований там ємісарій це справді Беля Кун.

ВБИВСТВО В СУДОВІЙ САЛІ.

В Празі йде тепер розправа проти альбанського студента Бебі, що в 1927 р. убив у кав'ярні „Пасаж“ альбанського посла в Празі і шуринка альбанського короля Цену Бега. Шчас перерви якийсь осібня убив 7 раз. вистрілами студ. Бебі, а зранив італійського журналіста. Вбивця арештований. Він зізнався, що називається Аде і є слугою брата збитого посла. До Праги приїхав, щоб прислухатися розправі.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 887.25—887.75, канадський долар 881.50—882.00, чеська корона 0.26.25—0.26.50, австрійський шілінг 1.35.50—1.25.75, румунська лея 0.05.25—0.05.50, французький франк 0.34.50—0.34.75, швейцарський франк 1.71.30—1.71.75, фунт стерлінгів 43.50.00—43.60.00, радянський червонець 26.50—27.00.

ВІДГУКИ ДНІ.

Старі і нові знайомі.

II.

— Бх, нема то ні наша земля Україна! — айкнули господарі, закуряючи по обіді на піроску.

— „Наша“?

— Очевидно, що наша. Хібаж я не в Україні?

— Ніби так. Але тепер не тут, у Варшаві і не дуже любите українців.

— Хто рахував, що не люблять і нашу українську землю і біжуть і заріди поштів... Загалом Україну люблять.

— А Галичину і Волинь то що?

— Що до Галичини і Волині, то вже починайте, Україна до цього не може мати ніяких претензій. І сказати вам щиро, що приїждоз Україна шукати претензій не має. А ви, руси в Галичині і Волині не маєте до цього ні історичних ні етнографічних підстав. У Галичині вас нема навіть 50 проц., а на Волині позички так розрозрахувати, що...

— Що на одну маму припадає по 300 дітей на рік.

— Це звому наш шовінізм впалять. Не розлізти, а вертуть до предв'язаної національності.

— Яко до предв'язаності?

— Яко річ! Зали ваші власні поляки ті землі, там жиди власно поляки.

— Хто вам казав?

— Я то чув сам, але крім того показав послом Строганів.

Хтось зазвонив до дверей.

— О! Нешо жей знайомі! — експресом то подар. — Тим з України і люблять її не менше від мене.

В кімнату почали входить якісь елегантні пани.

Познайомились.

Самі етенові „тури“, від 3000 десятків у тору — епископ, — митрополит, — єпископ, — єпископ...

Господар відривав влізав у фаміліяндитон.

— Ох, панове, хайте тут зразок галицького шовініста. Нічого не признає, всіх ріже, все каже.

Пробувши оглянути мене любий оком і приїтно розміркувавши, як побіжний до етелі.

Розмова почалася сама від себе, хоч місця була на гуді слів. Нешо жей знайомі всі люблять Україну, бажали її самостійності і доброго долі. А один з них навіть „милостиві“ підніє.

— Нешо жей Україна — означає теплим, урочистим голосом — але... за Дніпром.

Мені не випало не поликувати і не приваляватися. Не може чоловік вічно бути шовіністом.

— Дякую сердечно за бачання для України. Прощу вас наповне не думати, що ми не бажали добра і Польщі. Нешо жей Польща, але... за Вислою!

Господар і нові знайомі вірвавши як оарені.

— Ян то? Ян ви не розумієте?

— Історично! Адже над Вислою стояла колись табанія з написом: „Terra ruthenorum“!

Хвилю було тихо, хоч мак сіп.

Але швидко зникла відповідь, гуділа, до всього і всього придала.

— То со іншего!...

Галактион Чинко.

Театри.

Великий Міський Театр:
Субота 1-го, г. 3. попол. „Дядя“.
Субота 1-го, г. 7.30 веч. „Тасина дача“, оперета.
Неділя 2-го, г. 3.30 попол. „Княжна Чарлота“.
Неділя 2-го, год. 7.30 веч. „Моральність пані Дузьської“.

Кіна.

„Аполон“: „Вера Мірнова“.
„Лев“: „Площа Пігаль опівночі“ (Жінка не грех).
„Оазис“: „Зоря Нового Йорку“ і „Гінея та Золоті серця ладобів“.
„Палас“: „Зоря Таверни“.
„Фатаморганна“: „Недоля впадших діячів“.

„ОЛЬКА“

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ найтриваліші — найдешевші

РИНОК Ч. 35. біля „Народної Торговлі“.

НОВИНКИ

— Ювілей Голови Наукового Товариства ім. Шевченка акад. К. Студинського відбудеться у неділю 2-го грудня в 11-й годині передполуднем у Музею Т-ва при вул. Чарнецького ч. 24. І. п. Програма свята: 1. реферати про наукову діяльність ісламів — д-ра І. Свеніцького, д-ра Я. Гордінського і проф. М. Тершаківця; 2) Привіт.

— У справі винищення концерту п. В. Тисака повідомляють нас, що саль Т-ва ім. Лисенка буде як саль огріта, отже єдина причина, яка могла би стримувати деякого від присутності на цьому концерті, відпадає.

— Знеохочені життям жієки у Львові продовжують спроби самогубства; за вчорашній день вирятували від смерті дві такі зневірні: 21-літню К. Конопчан, легку даму і 18-літню С. Ягзовську, дівчину без праці.

— Львівська темна хроніка. Після кожноразової ліквідації зорганізованої сім'ї львівських злодіїв приходять звістки про нові крадіжки. Вчора було аж три більших злодійських „виправ“, одна до гуртківців, друга до двох приватних помішкань, де майстри витриха найшли добра на 2000 зол. Одночасно на вул. Набеляка шез з хати багаторічної Чарковської-Големської шпурок перел та зручно, що нема ні сліду, що в хаті міг бути хто-небудь посторонній. — Пістора року являючи дстав Іван Кулик, спеціаліст від аудиторії продажі золотих перстень, роблених з заліза та міді. Останньою його жертвою впав священик Князюк. Кулик має за собою вже 8 таких процесів.

— Вандитизм не вгає. У Писаровицях (Сяніч) невідомі задушили 50-літню Катерину Калітиську і її 20-літню доньку, а відтак підпалили хату. Є здогад, що це був акт помсти, а не грабїж.

— Катастрофи. У Барцельоні відчували землетрус; сусідні села знищені; людських жертв нема. — Недалеко Відгороду особовий поїзд зударився з вантажним; 12 осіб ранених. — У Варшаві згоріла фабрика меблів, а в ній 60-літній мушкетер.

— Клопін з рецензентом і членом синдикату. Управа львівського міського театру має клопін з офіційним театральним рецензентом „Слова Польського“ п. д-ром В. Козіцьким, який від хвильки переходу театру змінює директорів, пп. Барв'яцького та теперішніх директорів, пп. Барв'яцького та Заремби. почав у „Слові Польським“ принципіально, незвичайно гостру кампанію проти теперішнього ведення театру. Ця дирекція висела на д-ра Козіцького скаргу до синдикату польських діячів у Львові за його оцінку п'єс „Ірідіона“. Рада Синдикату розбираючи цю справу, мала менший клопін, щоб діяти до якогось рішення: її голоси розбилися так, що вона мусіла стриматись від осуду в цій справі.

— Як мандрують статті. Відома, що наша майже всі американська преса перекладає живцем усі новинки, статті та фейлетони з „Діла“, не позачею здебільшого джерела і не прохачи авторів дозволу на переклад. Ці більше характерні: деякі з них пропускають підписи авторів. Так зробив канадський „Український Голос“ з фейлетоном Галактиона Чіпки п. з. „Наш імперіалізм“, який перекладав злати червоношкілий „Час“, підписавши „Український Голос“. Дивні часи настали! „Діло“ їде до Чернівців через Вінніпег!

— Рікні пістни. У Берліні почався процес у справі припинення ліцензії дорожніх предмети мистецтва, продаваних радянським урядом. тому, що до них аглолювали претензії ріжні власники, які є тепер на еміграції. — По інформації „Афген-постен“ Зігріда Ундсет рішила жертвувати всю свою Нобелівську премію (милх 300,000 зол.) на добродійні цілі. — У Ленінграді помер перший заступник комісаря закорд. справ після жовтневої революції Залкінд. — У Дортмунді збили комуніста Керстайна, який недавно перейшов до гітлерівців. — У Массачусетсі за судили летуна Лайхена на 200 дол. за те, що їдучи на білій так звався над леготиским майданом, що єдиний паніку. — У Парижі помер відомий власник фабрики шпурок у Росі Шарль Сію, з походження француз. — Д-р Воронів старому конові, колісь переможцем в перегонах, жезав молодого жеребця і ків не витривав молодості й алох.

— Рекорди. На перегонах у Шанхаю лаялися ріжний рекорд тоталізатора. При цьому найбільшої нагороди першим прийшов до мети кінь, на якого поставило шов до осів кінь. Ці шасини поділялися між

„Prives Storkmark Tea“

марки „БУЗЬОК“

є знаменитий в смаку і ароматі. Найліпші якості ч. 15. і 20. — як також бляшанки. 899 4—4

собою 10.840 доларів, так, що кожний з них поставили, по дол. дстав по 2000 дол. — Будівельна криза в Парижі довела до того, що навіть міністри не мають де мешкати. Міністр освіти Ерріо, що є в Ліону, вже 4 роки мешкає при ріжних міністерських будинках; коли він підчас нового складу кабінету Пуанкаре, лишился без портфеля, втратив помешкання і мусів перенестися аж у другу половину міста, напроти ліонського залізничного двірця, до готелю. — У „Вестерній Москві“ читаємо: У Мурманській окрузі оголосили урядову анкету про життя аляколого. На перше питання анкети: „Хто більше тепер не — багаті, середні, бідні чи ботраки, село відповіло хоротко: „Всі“. На друге питання: „В яких господарствах не поть?“ анкета відповіла: „Однх адова не не“.

— Для кого більша честь? В італ. місті Арещо, де зродився один із найбільших поетів Петрарка поставили цвиня даями в його честь пам'ятник. У святі взяв участь короа і представники влади; фашисти звеличували в Петрарці, невідомо чому, прелтечу своєї національної ідеї. А щоб дати доказ звязків Петрарки з фашизмом, на статуї, де алегоричні фігури квітчаві лавровим вінком Петрарку, одній з цих фігур дали постать Ануція.

— Всячина з СРСР. У Москві в „Великім театрі“ влаштували святоче засідання з нагоди 100-ліття уродни Чернишевського. Промовляли: Луначарський, Покровський, Крупська і Кон. — Комісаріат народної освіти затвердив мінімальні гонорарі за літературні твори: 100 рубл. за друкований аркуш прози, 90 рубл. за критично-публіцистичні статті, від 35—50 руб. за переклади, від 35—60 коп. за рядок вірша. Вж, щоб такі гонорарі були в нас! — Пушкінський дім у Ленінграді відкупив від внука Пушкіна перстень, який поет подарував своїй жінці у роковини шлюбу. — І-го листопада було в обігу 986,275.500 рублів. — В Одесі святкували 35-ліття наукової діяльності проф. Я. Бардаха, спірабінтика Мечнікова, з яким він організував в Одесі 25 літ тому першу бактеріологічну станцію. — Помер трагічно на дозах молодий приборкувач звірів і цирковий артист А. А. Дуров, син славного клоуна і сестрінок славного приборкувача.

— Геніальний наслідувач. Італія має незвичайну сензацію. Міланський „Корієре делла Серра“ подав вістку, що один фальсифікований антиквар підписав дано умову з різьбарем досі невідомим Альдео Доссено, який фальсифікував твори великих мистців Ренесансу так добре, що антиквар продав їх як оригінали на чужині, беручи за це мільони. Ця торгівля тягнулася довіч роки; Доссено був вдовольнений скромними тисячами, а антиквар і його спілалки багатіли. Якби різьбаря не використували до профіти би знову роки такої праці, а Доссено досі не знав би, що на ньому заробляли мільони. У музеях і серед власників великих мистецтв збірков збентеження. Підроблені зразки Доссено пішли до музеїв Нью Йорку, Бостону, Берліна, Відня та Мюнхена. Є між ними малюнки, римські статуї та саркофаги. Найкращі знавці дали себе ошукати і дали письменні посвідчення автентичності старовинних архитворів. Жінка одного власника мистецтв збірки, винитавши в пресі про цю „дзакну“ поїхала до Доссено з фотографією одного твору. „Чи ви знаєте це?“ — спитав його. „Так, бо я це робив“. „Скільки ж вам дали за це?“ „10,000 лір“. „А я заплатила за це 3 мільони!“ Доссено мусів бути скажений, що так дала анкористувати свій геній. А згодом і гордий Гордою є в Італії, хоча ця історія для неї дещо непримна.

— Константинопільські мури. Мури, що оточують Константинопіль, засуджені на розбір. Вони мають 1600 літ і за той поглибний час почали валитися не на жарт. Але турецький уряд обчислив, що направити їх загато дорого, а лишити не загрожує життю мешканців, що побудували свої доми у підніжжя історичної цитаделі. Вони побудовані Константином Великим 328 р. У будівлі є ще аризані сліди залізу, якого тайну знали старинні каменярі, а не лишали й далішні покоління. Мури добудовували та перебудовували на протязі віків і кожнх частини має прикмети своєї доби; вони і називаються досі баштою Ісака, Золотими воротами, стіною Льва V Вірменника, Мозаичною

вежею. Кожний імператор додавав вежу свого імені і їх нині 400. Найкраще збереглися останки муру, що йшов довкола давньої Візантії і мур недалеко Босфору в XV. ст. Можна знайти який американський чужак, що схоже відкупити ці руїни і перевезти їх за море для будівлі власної палати.

— На покритті швид спричинених першолистопадкових под'ями складано (в доларах): на „Рідну Школу“ спеціально дан шкоти У. П. Т. при вул. Моханського ч. 12. — 10, на академічну школу 5, на політичних діячів 5, на школи в Українським Технічним Товаристві 2, на школи в Тов. „Просвіта“ 2, на школи в друкарні „Діла“ 1. — Разом 25 доларів. — (інж. Витовт Манастирський).

Дописи.

СТРИЙ. (Збори „Р. Ш.“. — Панахида за пок. д-ра Е. Олесницького. — Посвячення цит. „Просвіти“ в Бережннн. — Листопадіві роковини в Стрию. — Заг. збори філії „Просвіти“. — Вистава книжки). 21-го жовтня ц. р. відбулися загальні збори „Рідної Школи“, якімі тіа тим, що в дискусії над звітом уступаючого виділу провідник зборів допустив до неспотрібної дискусії над генезою непорозумінь між уступаючим головою Кружка, а у-правною сесіонара. Справа того, для зборів менше цікава, не дозволила на передискусювання інших сушних питань і на-принних товариства. Обмеженос до вибору нового виділу під проводом ново-вибраного голови о. Романа Височанського. Склад виділу і його провідник дають повне право надіятися кваліфікованого розвитку установа, що на днях перенесла шкоту вправ до власної реальності при вул. Дрогобицькій. — Заходом Народного Дому і філії „Просвіти“ відправлено дня 26 жовтня ц. р. в 11-ту річницю смерті поминальні богослуження за упокій душі блн. д-ра Евгєна Олесницького. — Дня 28 жовтня ц. р. відсвятковано величало посвячення нової читальні „Просвіти“ в селі Бережннн. Пломі під будову дарував Ян Сидор. Цілий тигар і старання біли виведення будови повесли моделі місцеві господарі просвіти Стефан Яліа і кооператор Михайло Ігушко. Помогали їм і інші односельчані головно померші вже Роман Савачський і Петро Вутриця. Трудями і завзяттям названих Бережннн, мала, підгірське село, має нині величаву читальню. — Запрошених зі Стрия гостей прийнято сердечно, а послов Остепови Луцькому устрогоно ошавіж. Під кооперативною при-литав його хлібом-сіллю імем кооперативки і зібраного народу Стефан Яліа. Парубок моментально виправив коні і стоялого на фірі посла самі повезли через тріюмфальну браму до нового будинку читальні. Тут зібрався народ, а декан о. Гомовський в аснеті місцевого пароха о. Паньчака і о. Цурковського зі Стрия відправив молебні і посвятив читальню. По тім виступили промови о. Гомовського від Церкви, Михайла Гаушко від комітету будови читальні, д-р Калуський від філії „Просвіти“ Стрия, і Остап Луцький від політичного представництва. Промов тих вступалих прикути і праздним піснотом. По скінченні офіційної часті ще около дві години велася товариські розмови при скромній перекусці. День був на притуд гарний, торжествений настрій. Ціле свято остало у всіх прикутих на довгі часи миле пражіння і кваліфікований ошени. — 31 жовтня в год. 8 вечером зійшлися стрийські громадини у своїй доміні. Святочну промову з нагоди листопадних роковин висловив провідник стрийських адв. д-р Антія Гарасимів. — а по тім посол Остап Луцький. По тім відспівано стрийські пісні. — 1. листопада в год. 5-тій вечером відправлено в парохіальній церкві під проводом пароха о. Сельського при дуже численній участі священиства панахида над моголем, котру устроїли півстуні і прибрали березовим хрестом, вінками від всіх товариств, сосинню і тернінню та червоною валіною. Проловів о. Височанського, патріотична і гарно виготовлена, могола, і ціла відправа при освітленні церкві — все те створило симфонію містичні і збробило потра-саюче вражіння на учасників, котрі битом вішопилим перязу. — Від 2. до 11. листопада перебували ми відмінні пра-

жіння непереносності, поденервування, реві-зій — а по 11. листопада ту і там арештувань. — 15. листопада ц. р. перевезла тут. філія „Просвіти“ загальні збори при великій участі делегатів читальні і зле-тін. Від гот. виділу прибув сенатор Га-лущинський. Над звітом уступаючого виділу перевели членів різну дискусію і акадали направи далішньої роботи. Уступ-ляючому виділу вислазано — (що у нас не часто трапляється) — признання і подяку за його допільну і успішну пра-цю і поставлено внесок на боталення того самого виділу і на далішній рік. По причині однак адекомпестування дотепе-рішнього виділу на домагання голови філії збрано новий виділ. Членів виділу збрано в той спосіб, що філія має кон-такт зі всіма веретвами нашої суспіль-ності і важливіми установами. Головою і на той рік збрано адв. д-ра Калусько-го, а до виділу увійшли знані народні ра-бітники і тому новий виділ дає повну за-порку інтенсивності і допільності кон-структивної праці. Найкращим моментом зборів була преторна промова сен. Га-лущинського. Поміняючи контакт з чи-тальними в повіті, ведення рішучей цементарії, устроювання національних свят, і т. п., що все зобразило за бо-гато місця, піднести належить, що філія „Просвіти“ Стрия устроїла при помочі Українського Базару в часі від 7. до 18 жовтня ц. р. виставу книжки. Скомплето-вано всі наші і радянські видання у-країнської книжки, часописів і нот. Виста-ву ошкислено викладами, дуже совісно о-працьованими і гарно виготовленими пл. дир. Цісиком, на тему зацікавлення книж-кою в мшуншині й тепер — д-ра Цура-та на тему „Народний український книго-мон та його значіння в житті українсько-го народу“ — проф. Стедмахової на тему „Роля жієки як авторки і читача в укра-їнській суспільності“, — проф. Крушель-ницького на тему „Книжка і мистецтво“ і проф. Залеського на тему „Книжне по-читання на Україні в давнині і тепер“. Пропаганду вистави перевела „Просвіта“ а фінансування Український Базар. Ноави книжок закуплено на виставу за суму по-над 3000 зол., з чого в часі вистави прола-но ледя за суму понад 400 зол. Фрекен-ція відвідувачів виставу адоволюча. Мо-ральний успіх вистави вповні остигне, бо вистава того, а особливо виклада, роз-будили особливо у молоді велике заїте-ресування до рідної літератури і преси. В. К.

РОГАТИНЩИНА. (Поминки по погіб-ших українських стрільцях в Пукові). Дня 22. листопада ц. р. новооснований „Союз Українок“ в Пукові, рогатинсько-го пов. урядиє поминки за погібших стрільців села Пукова, По Службі Боніф і панахиді пішли присутні до „Народ-ного Дому“, де пориваючи промови ви-голосили п. Аркандіа Гургулоа, голова повітового „Союзу Українок“, посол Ку-лик Степан і місцевий парох о. Соловій. Після скромного прийняти учасники ро-зійшлися піднесеним духом домі, вібра-вши попередньо 15 зол. на українських нивалів. За ініціативою посла Кулика постановлено будову пам'ятника погібшим стрільцям у Пукові, на яку то цілх посол Кулик зложив перший щедрий дар, за що йому слід прилюдно подякувати.

САМБІР. (Увездська медіація на лемелі-х устатках). Між 1. і 10. листопа-да 1928 р. по заохоті о. Гордінського і перні громадська рада в Бучачині (Плахотський, самбірського повіту, укла-дила односторонню пропанути десяти-літні роковини польської держави да-ровою фундацією сорос моріа громад-ського пасовища для оснування на ньо-му польської ріжничий школи в Куль-чиннх Плахотських. Дар ней підмако-ла ще та чисто українська громада за-купом множества лісових налінок, які польський комітет видав на дохід тої юглейної школи для літого повіту Шнода, що о. Гордінський на своїй промові, які ніхто з кваліфікованих тамошніх студентів не знерту перед-тим уагні радних на те, що Т-во „Про-світа“ удержує в Мидовиннх біля Том-жача ріжничий школу українську і що таку саму школу можна заснувати і в Кульчиннх Плах. Староста о. Самбора піддав письменним відозванн всі гро-мади в повіту, щоб кожда з них продав-зі свого громадського майдану по дво-кортні поли на ту шіль або здохила в готині більшу суму на будову повинної школи. Тан то нашім коштом будуться польські школи на „дресак“. Прибична Попітова Рада в Самборі, в якій засідає і кількох українців, ухвалила узаконити коштом повіту в Самборі „боиско ім. Пізудського“ і дати многотисячну за-позому „Przysposobieniu Wojskowemu w Samborze“ та на „Strocinie Powiatowy w Samborze“. Оскільки відомо, що він Попітова Рада ані ніяка громада в Самборинні не ухвалила дати якоїсь запозомі для вогрогонебуду в украї-нських товариств а кузатуринні цілями.

Найуспішнішою Реклямою — це доброта товару!
А. ПЯСЕЦКІ С. А. Фабрика чокололяди і цукрів, Краків
 Запевнює своїм консументам гаранційно чистий товар (без ніяких домішок), тому поручає: десерову чоколяду молочну, сметанкову, великий вибір чоколядок і цукрів в прекрасних коробках.

Синстуська ч. 2.

З друкарні Видавничої Спілки „Діло”. Львів. Ринок м. 10

ВХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Левин, Э. грудня 1928.

одно присягають собі вічний мир. Але вже завтра, їхні діти зноза впаднуть у старий батьківський наліт і почнуть крівавий тапос апокаліпсис. Нині — з черги — знамо змогу пригрозити як ще далі поширюється простір війни і як проти себе повстануть цілі континенти. Чому? Чи може вірити та хтонебудь, що пакт Калзього справді аннулиє війну зломом людей? Хібаж усе те, що робиться нині у світі, не саме простією дорогою — поміж усіх закликань і папіфізмів — до того, що одного дня з цілим світом кинуться на себе: Британія на Америку, Європа на Європу, Япон на Китай; Америка і т. д. — і що в результаті — на підм'ясоб'язаньстві — це — — — станеться в Європі, передусім — — — — — племенем державним, а ще рідше, поміж племенами, розами і окремими людьми? Зайдіть же божевіль

Як повставали втора війна? Втора і
перша війна йдуть безперервно крок за кро-
ком, між оборонцями і наступниками. Втора і
перша війна, які йшли між Радянським Союзом
і Німеччиною, були перервані, себе від-
окремивши, Францією, Росією, а потім і
США. Після Другої світової війни, після
перемоги Петра Великого над Туреччиною за
Кавказом, історія англійської боротьби
за Суєський Канал контролює потоки
крові і золота. Кінить уже сто літ війна
незламних і Сполучених Штатів за Пів-
нічний полюс.

явський Канал. Коли поразувати всі революції, заговори, державні банкрутства, атентати, що йшли паралельно з американським оселенням в центральній Америці, то в результаті вийде ціла страшилка хроніка. Але ще гостріше дає себе відчути в історії геополітична тема про максимум економічної самостійності. Чому вибухнула світова війна? Коли читати газети чи якусьбудь іншу періодику в довоєнного часу — ми бачимо: В 1895 році німецька преса висловлює 15 відсотків капіталу і торгівлі в межах Британської імперії, 1900 р. вже 32 проц. В 1905 — 38 проц. В 1910 — 42 проц. Чим далі, тим тріпотіт робиться з того приводу широкі британського лова. Повільно паніка ціла суспільності під голосу преси Норткліфа — аж одного дня нездоланий лев приїхав до порку. Не вважати на заклики про вічний мир на обох бачках конференцій — боєвий інстинкт переміг. Нині знову... Америка інвестувала на борзонами 18 мільярдів доларів. Це приносить річно понад три чверті мільярда чинів. В Чилі інвестовано 500 мільярдів доларів. Від Панами до Сантьяго, отже: Колумбія, Еквадор, Перу, Чилі — ціле північне побережжя Південної Америки з нині доменом доларів, хоч що вчора все те було доменом фунта стерлінгів. Близько віддала експлуатацію всіх своїх багатств (вина, нафта) виключно для Нью-Йорку. Бразилія платила шістьма позичками на протязі 7 літ 178 мільярдів доларів; виключно конвеєр на експлуатацію бразилійської гуми має Форд. Кава і масло в руках Уот-Стріт. Ось халявство, що його нині отримав Гувен. Але вчора скрізь скрізь там англії. На тім підлозі впріє франко-британський пакт. — нині так само, як вчора на підлозі подібної експансії німців. Втора — не вважати на цілий ряд суттєвих суперечностей з Росією, англії бороняться перед більшою небезпечкою, помірившись меншим противником.

В 1900 р. франкобританська альянс поширюється на Росію. Нині франко-британський союз поширюється на Японію. 17. з. м. японський політик граф Ушіда говорив про можливість відношення англо-японського союзу. Лондон не заперечив. Підставою союзу є солідарність обох потуг у китайській політиці. Та солідарність означає також створення одного протинамериканського фронту. Це в Америці анікує! Кудіж з питоюмою енергією настанов на тому, щоб конгрес прийняв біль про будову 15-ти 10,000-тонних круїзників і одного аерозавантажного корабля, ще перед тим, як Гувен перебере формально владу у руках. Але шораз дальші круги затисає під тиском Штрессмана говорять в своїй останній великій закордонно-політичній промові так: «Я не знаю ніяких таких

наших альянсів з якоюсьбудь із поодиноких великодержав, що мусіли бути розв'язані, колиб ми хотіли мати свободу ділянки в нашій політиці». Іншими словами ми свободні в нашій руху. Ми можемо зв'язатися з ким хочемо... Оферуйте, панове, хто дасть більше... Але Пуанкаре рахується з тим, що Америка зможе дати ще «більше» і тому вона інакше репарацийну політику, яка має влаштувати Німеччину по руках і ногам. І наводять цілковиту підтримку Англії...

IV.

Що все це разом означає? Хіба не повторюється історія 1870—1914 р.р.? Тіло, непомітно тагувалося війна від пакту до пакту і заанеполювало до заанеполювання. Повторюється старі симптоми — тому і нехота було мабуть та ома. Втора — енергійні виступи, потім остерігати, нарешті паніка від неспівпадіння й бажання помстити Норткліфа. Нині шораз сильніше виступає в остерігати Герат... 25 літ тривало це «дотор» аж доки англії не стали армії... Яка різниця з нинішньої армією тривало 5 чи 25 літ? Результат може бути і буде тільки один. Той — коли хочете — фатальною закономірністю не аніміти навіть десь Кельдів. Можливо, що за тисячу літ суспільності як організм переїде ту саму еволюційну дорогу, що й перейшов вечерник, коли поволі вчався думати, відкрив у собі етичні вартості, культури, науки... Бергсон в таку еволюцію вірить. Але покищо — ми бачимо, — що право до життя має нині — як суспільність тієї, хто має найвладніший шит над головою і найтвердішу добу в нині. Це нині треба пам'ятати, коли думати про грядучу су-тошу контрверсу.

Зенон Пеленський.

По шипоковому світі.

У Кабулі засуджені мullah Абдуль Рахман, бувш. губернатор Фарах-Хат за агітацію проти реформи Аманулі.

Німеччина має намір аніміти своїх амбасадорів у Лондоні, Римі, Ангорі та Варшаві.

У Римі фашистівська демонстрація студентів протестувала перед франц. амбасадом проти засуду вбивства комсуля Нардіні.

На засіданні Штрессмана з генер. секретарем Ліги Націй Е. Прюмодом рішили остаточно, що найближча сесія Ліги Націй буде не в Женеві.

Головою американської федерації праці вибрали одиоголосно ще раз Уілліама Гріна.

Представником Іспанії в Лізі Націй призначений Хіменес Де Лео.

Бувш. португальського прем'єра Антоніа До Сілва арештували як учасника протидержавної змови.

вого хлопця. З розтороженої голови жбухала кров. Він налякався і побіг прожогом у хату.

— Жінко світи, я піймав злодія в коморі та так здорово зацідив заступом по лобі, що розчерепив голову.

Вийшли обое. Жінка придивилася.

— Максиме, скрикнула налякана, таж це наш гість, цей злодюга, якого ти від шибениці відрізаєш...

— Ох! ого мене біда причіпалася, застогнав Максим, та він либонь вже околів. Що мені тепер робити?

— Що робити? каже жінка, запрягай мерців коні, відвези того бузона до міста та повісь його на тій самій шибениці.

Редка здвигалася добра. Максим скочив у ставину, запряг коники. Ураз з жінкою витаскали мерця на в'яз. Жінка встромила чоловікові воловоного грубого в руки, що б не обірвався.

— В'ю, коники! кликнув і Максим і пігнав вихром за ворота. Тимчасом жінка — запрягувала все коло хати і комори, засипала перекип і затоптала ногами, щоб саїду не було.

Максим приїхав на облобоння ще за ночі. Тепер він не лякався ні духів, ні мерців, тільки лякався, щоб його хто не побачив. Підїхав під саму шибеницю, зав'язав мотуза в петлю, засидів йому на шию, відтак

Радянська Україна.

Комітети незалежних селян.

У 20-тих днях листопада ц. р. відбулося в Харкові пленарне засідання Центрального Комітету незалежних селян. На ньому виступили Віничин, член Ц. К. КНС, обширний реферат про діяльність цієї установи. З нього довідуємося (гл. «Комуніст» в 25. XI. ц. р.), що за останніх два роки організація КНС об'єднала майже вдвоє, бо з числа 585 тисяч членів зросла до 1,150,000 членів. Не зважаючи на те комітети незалежних селян об'єднують у собі загалом 22 відсотки всієї України. На комітетах незалежних селян будуть об'єднані всі селянські політичні і обдаровують усіх членів тих комітетів великими привілеями. Але не зважаючи на те, ті незалежники не думали горіти до більшовицьких комедантів, коли як авторитетно стверджує Віничин, поза цими організаціями упривілеєних є аж 78 відсотків України на Україні.

Спорт на Україні.

Спорт на Україні організовано займається на Україні систематично від 5-ти літ. Спорт стоїть там тепер під опікою держави. З радянської поезії довідуємося, що він останніми часами дуже розвивається та сильно розростається. Нормуванням і організацією спорту займається там урядова установа, що звється Рада фізичної культури. Тепер число спеціалізованих спортсменів дійшло до 635,000 (в 1926 р. було їх 281 тисяч, а в 1927 р. вже 628 тисяч). З загальної суми 635 тисяч спортсменів 360 тисяч припадає на школи, а решта на доросле населення. Поширення спорту виключно по містах, серед побитництва й урядовців. На село цей рух ще не найшов дорозі. Найбільше спомін спортсменів займається стрільцем спортом. Таких є 130 тисяч. Очевидно, що це й хоч як великий, на перший погляд, спортивний рух ще далекий від того, щоб дорівняти німецькому, або чеському спортовому рухові.

Громадяни! Чому не став Ти ще досі членом Товариства «Просвіта»?

Подяка пос. Хруцького.

Високоповажений Пане Редакторе! Дозвольте мені за посередництвом Вашого поважаного органу висловити мою щиру подяку всім тим, що аволизи висловити мені своє співчуття в приводу останнього нападу на мене в кулуарах сейму.

З поважанням

Сергій Хруцький,
босою до сейму.

Свята 1. листопада.

Харбін (Китай).

За починком Т-ва «Січ» в Харбіні вироблено програму святкування 1. листопада й викладено спільним громадянам кількадесят запрошень. В асідію 4-го листопада, після Богослуження в українській Св. Покровській церкві, відправив настоятель церкви протоєрей о. М. Труфанів та зянок о. І. Дьчук зянахиду в українській мові за подячних героїв УГА. В часі проповіді о. Труфанів нагадав присутнім про вагу сента та про час, коли галицькі українці створили свою державу. На панакхиді крім наддніпрянців був присутній увесь, тепер дуже нечислений гурток галичан, а серед них двоє старшин Усусусів. Поважний настрій присутніх, похоронні спів хором, близько у кожного воскові свічки, запах ладану — доповнювали загальну суму картини. З кидальним димом виступили угору благальні молитви, щоб настав уже раз кінець важким страданням українського народу. Думки неслися ген, далеко, там під Карпати, в нещасну Батьківщину. 1914—18 роки... 1-го листопада... Львів... Кривавою спопею, а потім — руїна. Львів та Харбін! Віддалі надто велика, але думка одна і з одного направлення наші найглибші почування. Кінчилась панакхидя, молячі авали на вколівні й понеслися сумне, зворушливе «Вічна вічна пам'ять» усім тим, що поклали життя своє за Рідний Край.

В 6 год. веч. в мешканні УМСА відчинив святочне зібрання п. М. Марчишин (галичанин), заслужений громадський працівник на Далекому Сході. У вступному слові нагадав він зібраним про вагу і значіння 1-го листопада не тільки для галичан, але й для всіх українців. При цьому на його пропозицію зібрані піднялися, вшанувавши ось так пам'ять поглинних. Після нього виступив обширний реферат старшина Т-ва «Січ» в Харбіні п. І. Паславський (УСС-ус) на тему: «Десятиліття проголошення незалежності Західної України». На основі багатьох фактів представив референт зібраним життя, візанісний і змагання зах. українців від 1772 р. аж до сьогоднішнього дня. Перед зібраними пройшла картина жалкого положення й непереможної боротьби галичан на протязі останнього віатора століття. Закінчивши свій реферат, промовив зявівав усіх до праці для здійснення нашої зявівної мети. Вітак на пропозицію старшого лічча наддніпрянця всі встали та відспівали «Вічну пам'ять» мученикам за волю України. З черги візанітано та прийнято привітання громадянства Галичини. Після цього відспівано нац. гимн, а далі зібрано тут-же на ішпалідів УГА 18.50 за-анів (50 зоз.).

Так відсвятковано роковини 1-го листопада в Китаю. Громадяни, ділючись вражіннями, застрівожені неясними роз'ю-

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

Юридичне питання.

(Докінчення.)

III

Максим прокинувся зі сну. В коморі почувся якийсь рух. Хтось огавирав скрипку скриню, вештався, щось впало зі стіни.

— Щось воно не так — каже до себе — в коморі певно злодій.

Устав, потихенько задягнув сердак і ноги босоніж у чоботи і вийшов, щоб жінки та гостя не збудити.

Шолопіння з комори було чути в синах вразніше. Максим вийшов задними дверми під комору.

Під стіною стояв опертий ковачий залізом заступ. Далі купа землі, діра під підвалом до комори, на купі землі лежали кожухи, одежа, вузички, які злодій вже повинюся. Максим узяв в руки заступ і чекав.

По часі показались у дірі дві руки, які випхали на двір ще оден вузичок. В Максимі закипіла кров.

— От собачий син хотів мене обкрасти. А не діждеш!

За руками виповзла з діри голова. Максим підніс заступ і вдарила з усієї сили. Руки замахалися, а голова остала на місці. Максим піймав обірвуч за руки і витяг з двірздово-

зав'язав другим кінцем на гачок на шибениці, рушив кінцями, і висільник загойдався свободно. Максим втік до дому, наче б чортяки за ним гнали.

Як приїхав до дому, то вже сіріло на дворі і півні піяли по селу.

— Слава богу, що діти спали, тай нічого не бачили, а то могли перед сусідами вихляпати

IV.

На другий день уранці, жовнір прокинувся. Протер очі, подякував газдам за гостину, узяв кріс і поплентався сторожити висільника. На висільника подивився лиш одним оком, бо дивно йому було придивитися. Він хитався від вітру на усі боки.

Нарешті прийшов урядовець з арештантами, щоб його закопати.

— Господи! а це ж що?

Вчора повісили його в арештантській сіраччині і босого, а нині він у кожусі і в новеньких чобітках... Ба! та це й голова розрубана, аж мізок витік. Питає жовніра, що сталося?

— Я нічого не знаю і не відаю, каже жовнір, а сам справді налякався. Ні вчора ні нині не придивлявся до нього, як одягнений... не знаю. Наляканий урядовець побіг до суду.

— Повісили його вчора в арештантській куртині, і босого, а сього-

дний він у кожусі, нових чоботях і голова розбита.

У суді великий рух. Зразу думали, що урядовець збожеволів зі страху. Нарешті поїхала судова комісія на місце в лікарю. Повідомили про те і військовому команду. Приїхав старшина, прикликали жандармів.

Лікар оглянув трупа і видав таке вирішення:

— Я вчора був при екікуції. Голова була ціла. Деліквент був босий і в арештантській сіраччині, був пов'язаний на шовковій шнурочку, а тепер на мотузі, яким волів припинають. На кожусі і чоботях сліди болота і свіжої землі. Голова розбита струментом тупим кінчастим можливо заступом. Удар був один, але смертельний. Лікарська поміч нанищо би не придалася.

Тепер зняли з висільника кожух і чоботи і зараз передали вахмайстрові жандармів до розсліду. Висільника відрізали і закопали.

Жандарми міркували собі так:

— Чоботи роблені не на замовлення, лиш на гурт. Були певно куплені вчора на ярмарці. Пошукаємо шевця.

Пішов зараз між знайомих шевців, що роблять чоботи на гурт і продають людям по ярмаркам.

— Так, каже один швець. Це чобітки з моєї робітні. Вчора продав

**ЛІЧИННИМ СЕРЕДНИКОМ
УСМИРЮЧИМ БОЛІ**
від хілядесяті літ
ASPIRIN
в таблетках і як такий
поручають його лікарі
цілого світа. Правильні
таблетки ASPIRIN про-
дається тільки в ори-
гінальній упаковці!

Всього
по 6 або 30 штук.

(в чотирьохкутній
плоскій таблетці
висіє слово "ASPIRIN"
в червоно-білому
колірі)

До забуття у всіх аптеках!

вістками про криваві розрухи у Львові, розходились по хатах, а гурток галичан та скроємною вечерею ділилися пережитим і снували думки про далекий, але так близький рідний край...

Л. Г.

Теребовля.

День 1-го листопада святкувала Теребовля дуже гарно. Ще дня 28. X. 1928 відбулося святоче засідання Української Міщанської Організації, на якому був реферат про подвиги української армії та про значення 1-го листопада 1918 в українській історії. Самого 1-го листопада відправлено в місцевій церкві торжество Богослуження і заохоти до політичних у визвольній боротьбі, а при кінці о. Ст. Мохначкий виголосив пізнеслу проповідь. По Богослуженні відпочинувши всіх місцевих товариств заклали 4 ніжки на стрілецьку могилу на місцевому цвинтарі. Після того відбулася в читальні „Прогресу“ святочна лекція з промовою і співами, при чому місцева читальня музика відіграла виванку народних стрілецьких пісень. Вечером організовано Філо Тозаристів Охорони Воєнних Могил, яка негайно приступила до збирання жертв на тривалий пам'ятник на місцевій українській стрілецькій могилі. Як радісний обсяг слід віднести, що різном і повіт святочно провів день 1-го листопада. Всюди відбулися рано-Богослуження, а вечором сходили в місцеві товариства. Українське населення стрималося в той день від усіхких тяжких робіт.

Світ.

„Прогрес“ — це одиницький найкращий вартості українського духа. Вона однакова внаслідок нас усіх на шлях кращої долі — на сонячний шлях.

Я їх знайомому господареві з Н. Називається Максим Набережний. Як вже маємо ключ, ходимо шукати від котрої колодки, — каже вахмайстер і пішли прямо з чобітьми і кожухом до Максима Набережного.

Його не було в дома. Бідна жінка, як побачила уявних гостей з чобітьми і кожухом, то аж задеревіла. Вона дріжала і плакала, як вийшли в хату.

— Де Максим? — питають. Післав хлопчика за татом.

Прийшов бідний Максим і став безрадно сіпати себе в потилицю.

— Твої чобіть? кожух теж твій? Максиме не крути, бо ми вже все знаємо.

Чого мені крутити? Що буде, то буде. От біда мене вцепилася, скажу усе по правді.

І став розказувати усе „з кінця“. Жандарми аж присідали зі сміху.

— Максиме, жаль мені тебе, але мусиш йти з нами.

Жінка в плач, діти стали собі плакати, що шандарі тата беруть.

— Не плач жінко, страшного, а одного розбишаку менше, то добрим людям легше буде. Не журися! Ми чоловіка мусимо забрати, бо за цим нас сюди післали. Заспокойся.

А вона бідна голосила, що чоло-

Ріжні вісти.

ЗМІНИ НА СТАНОВИЩАХ ВОЄВОДІВ.

„Епока“ повідомляє, що краківський воєвода Даровський на основі ухвали міністерства переходить у стан спочинку. На його місце приходить тернопільський воєвода Кавенський, а на станове місце тернопільського воєводи дотеперішній воєвода з Рівного Момчинський.

СЕЛЯНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

„Фос. Цтг.“ повідомляє, що в округі Шлезвіг-Гольштайн прийшло до ескації проти податкових алаетей. Населення проявляє та нападає податкових урядовців і поліцію. В кількох місцевостях ставили перед поліцією барикади з колом. На сел. зборах і дитинцях провідники збирають хатні вилі і рум'яні.

КРОВАВЕ ДЕРЖ. СВЯТО В ХОРВАТІЇ.

Дня 1. грудня святкували в Загребі 10-ліття Югославії. Селянсько-дем. коаліція віддала населення адержатися від участі в святі. Студенти університету не допустили до виступів на тему значення свята. На зборі на пл. Баніча під час Богослуження виступили хорватські правори, обвинувачуючи югославів. Поліція забрала прапори й арештувала тих, що виступили їх. Тоді старалася відбити арештованих. Прийшло до сутички, під час якої було 4 ранених. Вбиті були: словенський Петрич, чинський 10-літній хлопчик і один поліцей.

ЛІГА НАЦІЇ В ЛЮГАНІ.

Ген. Секретаріат Ліги Націй уніфікував повідомляє, що 83 сесія Лиги відбулася в Люгані. На грудневій сесії буде прийм. Чамберлена, Штрессмана й Вріана також Муссоліні.

СТРАШНИЙ ЗЕМТРЕСУ.

12 міст знищених.

Із Сант Яго (Чіле) повідомляють, що дня 1. грудня відбувся там страшний землетрус. У містах Тальма та Чіліні завалилися багато будівель, причому загинуло або було ранених кількасот людей. Вуоро Вельфа повідомляє, що наслідком землетрусу в Чілі є знищення аж 12 міст. Шкоди тільки варті обрахувати. Летуння і літаки ствердили, що траєкторія уривається далі. Президент Ібанез виїхав на місце катастрофи, куди знаєди теж військ, кораблі й літаки для допомоги населенню.

САМОВБИВСТВО З ПРИЧИНИ РУМАЦІЇ

При вул. Красінського ч. 25 відбувся світлий газом 48-літній Зембієвський (жінка управителя мікр у Грибоні), що жила там із сином-техніком. Причиною самогубства було, що управитель кам'яної гродня Зембієвської румації.

ліка повісять, а дітей та її осиротять.

Справді прокурор обвинувачував Максима у збиранні людей.

Максим розказав у суді на слідстві усе по правді. Він, бідний чоловік важко працює, щоб і при панщині чогось доробитися, а тут приходить такий бузувир і окрадає його. Ним запанувала злість, і він не стимився, що робить. Не хотів його вбити, лише пригрозив, щоб відтак одоліти і віддати війтові.

Як суд ради над засудом, найстарший кримінальний радник каже:

— Забивство можна „поповнити“ лиш на живій людині, правда?

— Висільник був живий, — каже другий, — він говорив, їв, пив, до комори підкопався...

— Це не важко, — каже старий, — а те важко, що на підставі протоколу екзекції він був повішений, значиться вичеркнений зі списку живих людей. Він був трупом того самого дня, як його повісили. А на труп не можна збирався поповнити, про те Максима Набережного треба освободити.

Всі пішли за тою думкою і Максим на превелику атіху своєї рідні вийшов того самого дня на волю. Ному віддали і чобіти і кожух.

ПРОМІСІВНУ ВІДНАЯШЛИ.

Вільше як рік тому пропала львівсько-му жидові Промісві його 14-літня дочка Ханя. Батько підозрівав, що дочка ухри-вається в котрісь жіночі монастирі, тому не переставав шукати її. В суботу 1. грудня азідав батько її на вул. Галицькій біля катедрі в чернишню-службицю. Промісвіну, черницю і батька від-превадила поліція на поліцію. Промісвіна зізнала, що сама з азіденою волі похитну-ла батьківський дім і перейшла на гр.-кат. обряд. бо цей обряд сподобався їй більше ніж латинський. Батькові сказа-ла, що перше до дому, коли батько, мати та сестра приймуть гр.-кат. обряд. Вкінці згодилася піти до дому, коли батько обіцяв, що не буде бити її. Даліше слід-ство а тієї справі веде слідчий уряд.

ЗДИРАЮТЬ ШАПКИ УКРАЇНСЬКИМ ГІМНІСТАМ.

На вул. Листопада подібний аладе-ник нанав на уч. 3-ої кл. гімназії Богдан Твердохліб (сина пов. Сид. Твердохліба) та адер йому шапку з візанкою української гімназії.

50.000 ЗОЛ. УКРАЛИ ІЗ ЗАЛІЗНИЧОЇ КАСИ.

Із станційної каси біля гол. дзвирі у Львові викрали несподівані алозі 50.000 зол. Коли в суботу прийшли урядовці, за-стали касу замкненою, але пусту. Поліція веде слідство.

ЛВ'В БЕЗ СВІТЛА.

В півдні в год. 11.30 потягав в підому Львові електричне світло. Шойно в год. 1.05 забили знову лампи. Електр. цен-траля повідомля, що причиною черевни влять, струї було автоматичне значення турбіни.

ПОСМЕРТНІ ЗГАЛКИ.

о. Іларієй Січонський, священник-ювілей і радник Митр. Кошчистого, наділений набагровином, парох Вісочин, осно-витель і довголітній директор місцевої мо-лодеческої спілки, діяльний член мно-гих освітніх, економічних і гуманітар-них товариств упокоївся 2. грудня в р. в 75 р. життя і 81 свинченств. Похорон відбудеться в Вісочині 5. ц. м. В. Я. П.

З театру.

Великий Міський Театр: „Мораль пані Дульської“. Континентальна трагіфарса в 3. діях Г. Зановської.

Хто з тих, що 20 літ тому оглядали перше комедію Зановської, міг уявити собі, що вона стане так хутко „актуальною“? Цим терміном хочемо сказати, що типи змальовані в „Моралі пані Дульської“ не втратили нічого зі своєї сві-жості в неспівній атмосфері, якою живуть і що ця песа може своєю технікою стати нині атракціоном для авторів, які не пехтуть невичерпаним матеріалом людських характеристик так тісно зв'язаних з нашою буденністю, що завжди їх відрізняють від середовища і... це самих.

Актовський талант Зановської і її обсерваційний хист сплинали тут в одне і дивним дивом не дали волі її темпера-ментові, що міг легко розвинути різні реалістичного малюнку. Садити серед театральної палітри, немов би світло на каніві в італійській пані Дульської, де в-пачеті головою емоційно кожному есортів-ну фразу як афоризм, як філософічну есенцію. З якою насолодою оглядаєш отаромодні осязі, думуючи нинішном: „За 20 літ театр реготатиме так само з нинішньої моди“.

Ті, що пам'ятають з „Дульської“ сла-ві кравці Фітера, Гостинської, Орлов-Сосновської, Новатського, Воєтовського та „Італійської“, мусили ачора призначити, що в нинішній авторі знайшли на рівень високих домгань цієї песи, де кожна особа — це окремих живий тип. Навіть, айдяє було би їх перетворювати і розді-ляти між них ніванен показальних при-кладів. Артистка загальної ролі пані Дульської, що вибрала собі цю песу на свій 80-літній ювілей, дала крім „морально-го“ своєї „моралі“ постаті ще й донав небуденної природності та широти в (хипотетичній) новотій події на сцені свято.

М. Р.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Иой! Більше не буду!

Чоловік, хоч уже підстаркуватий, але ще віраж по дитинчому думав.

Восьмим приклад.

На протязі кількох місяців я не маю пі-рладу конфікувати свого фейлетону. Бу-вало пераа головний редактор аж за го-лову брався.

— Чоловіче! — зойкав — Ви на засо-ни нещастя етигасте! Не тільки еко-номістично, але ще й до суду потягнуть.

— Коли економістично, то не потяг-нуть до суду. Раа мене не повиниться на світ божий, то не може бути шідливим.

— Це нам так здається. Пресовий за-вря знаєме краще.

Тоді в риванувал.

— Пустить — кажу — на пропала. Все одно спробуйте!

Редактор ще не хотів.

— Не штука вам риванувати. Я тут старався, щоб ні економістично не було „кон-фіскабельним“, а ви мені зігасте з цілим фейлетоном.

— В такому разі, спробуйте останній раз.

Редактор остаточно погодився і в, на другий день, маю нагоду обсерувати дові мін редакційних товаришів.

Заставля я їх над студією найнаміс-ного числа „Діла“.

— Якеж там в фейлетоні? — питає їх на вступі.

— Фейлетон є, але „Замітки й візгу-ри“ економістичні.

— А бачите! Моїх фейлетонів не кон-фіскують, бо... добрі! Сам пресовий цен-зор певно помістився пераа.

Така авторська зарозумілість мусила схилити „статейних“.

— Не тому, що добрі, а тому, що їх не бачуть поважно! — візгався „отрибів“ із них.

Я признавав у душі рабів, але не да-вав по собі цього пізнати.

І писав далі...

Місяць за місяцем минав, мене не кон-фіскували. Смерть в редакції дивували-ся, потім почали алоствитися. Деж піба! Займа тана протекція! До того по місті хтось помітив чутку, що в угодовім „Ді-лі“ найбільший угодовець — Чіпка.

Я нічого собі а цього не робив, бо перо-маю чисте, а вибачливість цензури браз на карб мовного небуденного таланту.

Але до чого кожна пресуна має нухо.

Певний собі в перенесені учора одну розмову зі своїми друзями та повинні ападомити і еспіально ападомити нині до най-новішого числа „Діла“.

Дивитесь і очам не вірю... На місяці, де стільки місяців акиліа мій фейлетон, шлі-реть зуби біла плажа.

Ти чи тільки вона?!

Веміаються аторалісно і панове ста-тейні! Не пажи — мовляв — год! А го-ловний редактор а середньому усмішкою на ліві потімає мене:

— Не беріть собі цього до серця. Біль-ше як два тижні не дістанете!

Чорт бери два тижні, але моя гордість аторальна, але моя висока думка про се-бе... Все пішло штерверть від одного по-чотку першого епіста.

Правда, конфіскація екипула з мене пі-дозріну угодовости, але нині отілітні люди не ападомити, що я не дуже зна-вля на неї. Зате ападомити іншу побез-пеку.

Важко, щоб і в моїх фейлетонах не запанувало праве ланішескості, як не є в катастрофах ападомити. За вчораш-нім тіде нинішній, за нинішнім за-триваний, а там уже гуском одна на дру-гим.

Тоді що я буду робити? Айдя „цілого“ фейлетоніста пічка редакція не ехоче. Моїм завданням є висловлювати еміац-тва життя. Буває пераа, що не тільки українські акилітне сміх. Але видно є, пресовий цензор має інший погляд на ту справу.

Нехай буде і так.

Раді святого еспіва я не ападомити з жалючого реко-метоліка, хочів він пазав, що правдива Україна ападомити не за Дніпром, але аж за Сир-Дарієм!

Галантійон Чіпка.

Добро „Прогресу“ — це добро цілого на-роду, а зокрема мого з нас.

ВИПРОДАЖ

НИЩЕ ФАБРИЧНИХ ЦІН

ЗИМОВИХ АРТИКУЛІВ

від 114 до 34 11 1928 в ГУРТОВІМ СКЛАДІ
ФІРМИ Г. ШТЕРН, Казимирівська 33

Трикстакі, Трикотове білля і Єгерівське, Светери, Пулльовери, Камізельки, Рукавички, Панчохи, Скарпінки, Шапки.

1023 2-2

НОВИНКИ

— Два останні числа „Діла“ ч. 265 і 266 сонфискували пачею за тій статті перше за допис з Березівщини, а друге за всю статтю „Діти і віддани“ і за „Віддани діти“.

— Справжній зима заплескає у нас з дня 1-го грудня. Вже попередній плаз першого малює сніжок, але напрогні дні при температурі 3—4 ступ. тепла він розтанув. У суботу вранці сніг прикрив місто грубим шаром. На вулицях повисли комучки та зима одні не відокремлено, а масою.

— На ювілей акад. К. Студинського приїхали з Києва Юлія Озерський, голова „Дир. Научн.“ і Федір Савченко, як представники історичної секції УАН і коледжі для дослідн. Зах. України. Заст. голови Академії акад. Водзюк відмовили візи на візд до Польщі.

— Крадуть. У Кракові в магістратським владі управління електричною та будівельним рухом відрити великі алачівання. — В Мрославі припинили в урядуваним націоністичній групі і кітканівцях урядовців у зв'язку з систематичною крадіжкою бутіла.

— І ці крадуть. Два гангхоні в бурці для гангхонів на вул. Личаківській обіграли свого кімнатного сусіда, на суді признались до вини і дістали 3 міс. в'язниці.

— Бандитизм. По 5 місяців дістали парубки з Білосілля Шихотської за напад на хату сусіда, де попилилися меблі та змішані попилилися гостей. — У Холосів (Радехів) місцеві парубки попилилися шини у савішених та кількох худі.

— Боротьба з танцями. Пишуть нам: „Вчора підчас курсу танців, ведені у малій залі „Народного Дому“ п. Т. Витницький, відірлює сивомих кількох невідомих студентів, які домагались, щоб їх пустили на сальо, тому, що вони мають складні звички від свого гуртка. Один виголосив промову, в якій осудив гостро танці в такі тяжкі часи і домагався, щоб їх припинити. Заки вони вийшли, залишили в передпокою дні реторти-смердючки, а одні кинули вже на сальо і цим примусили присутніх покинути сальо танців. Шкаве те, що п. Т. Витницький почав свій курс танців за попереднім порозумінням зі студентською молоддю, яка рішала стриматись цього року від прилюдних балів і забав, але цим не припинила приватної науки танців“. Справа: чи молоді буде через один жарнавал танцювати чи ні, не має аж такої суспільної ваги, щоб супроти неї займати принципіальне становище. Лякається лише, щоб та частина молоді, яка розтанувла наші курси танців, не осудила саме протилежних наслідків: ті, що схотять танцювати (а таких є завісім багато) замишуться на курси польських і жидівських шкіл і цим не лише оминуть контроль, витратять гроші між чужинцями, не матимуть змоги вчитись різних танців, а попиливаються будуть приволочені провадити час у чужім середовищі, з матеріальною та моральною втратою для себе.

— Втомлені життям. У Бережанах застрілися воєк Мирон Федичин. — У Березівці Вел. позивили 66-літній Микола Степанчик. — У Заліщиках позивили 48-літній Григорій Красні. — У Тернополі проживала позивилась в прешті легка дама Броніслава Ядась.

— Оригінальний процес. У Грегорові (Ходорівщини) два приятелі, селяни Стан. Славик і Йосиф Максимик приятелювали так довго, аж Максимик після смерті жинки рішив удруге жити з Славиком. Славик по-дружньому нарікав йому знайому дітяну М. Шиванек. Максимик оженився, але після шлюбу довівся, що Шиванек є віддана любовою Славика. Тоді він домагався від Славика, щоб цей або вона собі його жинку, або заплатила йому відшкодування за кошти шлюбу. Тому, що Славик не згодився на ніодну з цих двох пропозицій, Максимик хоче доходити своїх прав судово, з тим, що обвинувачує приятеля в чужоловстві.

— Ріжні вістини. Ленінградський сиринський трест вилан перший транспорт сиринків до Австралії. — Славний фісикський вігун, чемпіон Олімпіади, Нурмі, приїзжає 2 грудня в Париж, а звітська Іде в Нью-Йорк. — Апелляційний англійський суд затвердив смертний засуд на китайця Чун-І-Міно, засудженого за убийство своєї жинки. — У Білгороді повісили бандита Жінюва, який терроризував ріжні околиці та мав на совісті 58 алачів. — У Бердичіві зустрілись Нансен з д-ром Екена-ром, командантом „Графа Цепеліна“; вони рішались взяти участь в підбитуновій експедиції, яку організує в 1930 р. міжна-

родне товариство підбитунових дослідів. — Підчас буревію до переїзду над Північним морем жинку (голландський порабель „Сезенто“ в 5 миль від півд. „Зант-порт“) морські, що пробували п'ти йому на поміч, не могли до нього дістатись.

— Курці всіх країн єднались! У Паризі засідали Національна Ліга для оборони курців. Паралельно з боротьбою проти пікатори, іде організації її прихильників. Курці нарікають, що держава, яка заробляє такі гроші на тютюновій монополії, обіймає право курців у театрах, кінах, ще в дає не зовсім добрий тютюн і паперці. Курці на париській конгресі обчислювали, скільки міліонів пішло з їхньої кишені до державної каси. Приняли постанови, щоб не ходити до кіні і театрів, де курити не вільно. Далі вибрали, згідно з париською традицією, свого „жорлозку курців“ і додали в це дві, щоб вжити тріномірт. Установили ріжні рекорди курення папіросок, цигар і люльки. — вешті намітали план ширшої організації у контакті з курцями інших держав. Від часу, як жинки почали курити, курення стало ще більшою пристрастю, як колиш. Незадлякий час, коли при виборках треба буде домагається від постів ланки, чи вони курять. Бо чи пють, в Америці вже питають.

— Конкурсний клопіт. Міжнародна Музична Ліга розмисла рік тому конкурс на найкращу симфонію в дує Шуберта з нагородою 10,000 доларів. Нагороду дістав незвідно шведський композитор Аттерберг. Тимчасом останніми днями відомий англійський музичний критик Нюман закинув в одній критиці, що твір Аттерберга був складений не з поважним наміром, а картанням, щоб осміяти членів журі. Аттерберг, прочитавши такий погляд, усміхнувся і сказав, що може Нюман має рацію. Це страшенно здивувало голову скандинавського гуртка членів журі Нільсена, який упевняв, що твір Аттерберга наскрізь поважний і аповні заслужив на нагороду. Тепер невідомо, чи Аттерберг не хотів собі закартувати в англійського критика.

— В попереднім числі „Діла“ з дня 2 грудня ч. р. вкралася через недоліг неприємна ошибка, а саме оголошення на 1-ій сторінці шкали танців поміщено С. Витницького, має бути Т. Витницького, що отрим простучемо.

— Витуючи шляхотну ініціативу української академічної молоді, складає Вл. Дир. Михайло Таранюк на фонд будови хлопчачої школи ім. Т. Шевченка у Львові 100 зод. замість прийняти з п'ягоди своїх імяни, та подати на надіслані побажання і привіти з цілого краю та заграниці. — Кругом Рідної Школи ім. Т. Шевченка складає за цей дар ширшу подяку, та просить других ширших громадян звернути увагу на цю школу. 1025

Театри.

Великий Миський Театр:

Поведілок 3-го, г. 7-30 веч. „Богема“ (50) анжжжж.

Вікторок 4-го, гох. 7-30 веч. „Мораль пані Дульської“.

Кіна.

„Аполло“: „Вера Мірнєва“.

„Лев“: „Піама Піааль опівночі“ (Жинка не гріх).

„Оаза“: „Зоря Нового Йорку“ і „Гіпек та Зопек серед злодіїв“.

„Палас“: „Зоря Галерія“.

„Фатаморгана“: „Недоля впавших дічат“.

3 судової салі.

Доавкола „Народного Дому“.

Боротьба доавкола „Народного Дому“ у Львові ведеться далше між бунтими його комісарам Лискованьким і Черкавським. Ареною тої боротьби є тепер суд. Перше обвинувачував Черкавський Лискованького за образи чести, бунт-то поповнену друком але кінець кімнеч відступив і заплатив невеликі кошти процесу. А тепер обвинувачує Лискованький Черкавського також за образи чести, поповнену друкованим листком, в котрім Черкавський закинув Лискованькому такі проступки: 1) що Лискованький підчас свого комісарства жиг перемінити цілий папер в сумі 3 міліонів корон на тверду валюту, одначе не зробив того з протягу п'ятьох літ, через що папери стратили майже всю вартість в наслідок девальвації; 2) що Лискованький по відході аштин касу „Н. Д.“ пусту; 3) що Лискованький в часі свого п'ятилітнього комісарства жиг постаратися про реактивування „Н. Д.“, одначе не зробив того, бо не хотів.

Черкавський візнав у слідстві, що той листок зготував він і готовий зробити в він Лискованькому закиди дати доказ

правди. І справді на першій розправі в червні ч. р. Черкавський устані свого адвоката Семена Булина засферував доказ правди через своїх свідків: адв. д-ра Лискова, дитного урядовця Л. Витницького і жинк урядовця Р. Турчановича. Цю розправу відложено для переслухання подальш свідків.

На другій розправі (10 листопада ч. р.) Черкавський змінив свою оборону і заступив устані свого адвоката д-ра Тумана що він того листка не писав, не підписував, не друкував і нічого про це не знав, і що листок винуватив без його відома редактор „Голоса Народа“ Д. Яблонський, на що показує свідків Яблонського і співробітника „Гос. Нар.“ Салаха. Предсідник трибуналу радн. Гетинер подальш свідків допустив і відложив розправу до їх переслухання.

На третій розправі (28. XI.) перед тим самим трибуналом насаперід був переслуханий як свідок був дир. „Народного Дому“ д-р М. Лагола, з котрого, як невідомого, Лискованький на попередній розправі зрештучував, натомість ухилився за нього заступник Черкавського д-р Туман і потягнув на свідка до суду. Д-р Лагола, якого запитано, візнав, що всі фондаційні цілий паперів не було більше, як 350 тисяч копон і всі вони були винуваті. Лискованький як комісар старався у палаточній власті їх обелечити перед девальвацією, одначе на кімнечарові його письма воєдино відложив що не можливий. Крім того Лискованький як комісар постійно старався про реактивування „Н. Д.“ посилаючи до Варшави депутатів з жено-рададами і т. д. А коли уступає в комісарстві в місяці березня 1926 р. то передає Черкавському касу в 32 тисячами зод в готівці, аложеній в Галинській Касі Опавності.

Потім візнавав тепершній комісар „Н. Д.“ М. Бачинський який щодо тих грошей і щодо фондаційних паперів сказав те саме, що д-р Лагола, а щодо реактивування, то — казав — були слухи, що Лискованький жиг постаратися про реактивування „Н. Д.“, але не хотів; одначе того він не може потвердити з власного переконавання. Таксамо щодо реактивування візнав свідок Р. Турчанович.

Дальшй свідок Дмитро Яблонський (чи не буде це той самий, що в ч. р. 1919. в Константинополі разом з жинкою Марушакон мав утворити „польський консулат“ і мав видавати паспортів? — Прим. складача), переслуханий під присягою, візнав щодо друкованого листка таке: На 1. листопада 1927 р. були скликані члені „Н. Д.“ на нараду в справі реактивування „Н. Д.“ під протекторатом житрополита Шептицького. Знаючи, як житрополит ставиться до справи „Н. Д.“, група осіб, що закладала тоді „аграрну партію“, котрій вібрали членів „Н. Д.“ під протекторатом житрополита Шептицького було не на руку, постановила на своїй засіданні видати друком лєтучку, щоб адемаскувати шкідливу господарку Лискованького в „Нар. Д.“ і його акцію в житрополитом. Цю лєтучку зредатував і винуватив він, але не пам'ятає, чи Черкавський був на тім засіданні „аграрної групи“.

По питаннях предсідника трибуналу і лєтантів, на які Яблонський давав неясні відповіді, зачас ставити йому питання заступник Лискованького д-р Дверницький. А коли в зізнаваннях Яблонського показались суперечності, д-р Дверницький поставив внерення, щоб Яблонського арештувати і відослати до слідчого судді. Яблонський збідж як стіна, але за нього заступився адвокат д-р Туман, представляючи, що зізнавання Яблонського не такі вже дуже суперечні, тимбільше, що Яблонський по році жиг забути, як то було і не пам'ятає.

Трибунал по параді не прихилився до внесення д-ра Дверницького і приступив до переслухання дальшого свідка Салаха, поставленого Черкавським. Салах спостерігав, яка довга постига Яблонського, зі страху плентав язиком так, що трудно було зрозуміти, що він говорить. З того всього ми зрозуміли тільки одне: в „аграрній партії“ аж чотирьох секретарів, а між ними й він, тому він не пам'ятає, чи на тім засіданні, на котрім постановлено видати лєтучку, був Черкавський.

На тім закінчено переслухання свідків. Але розправа ще не скінчилася, бо адв. Туман, щоб прот гнути справу, пропонує показати ще дальшх свідків, а саме адв. д-ра М. Крижановського і Яна Гіхельського, б. арендатора Вілен і Костенева. Трибунал згодився і відложив розправу на 17. грудня ч. р.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабінєвича на Волині.

Камінь-Каміря

4/XI Маруся Богуславна

5/XI Гейша

6 XII Барон Кімкель.

12-2

З нагоди вітання п. Ірени Каранович і п. Александра Кізія — судді в Перемшій вібрав ч. Ст. Гера, дир. „П. С. К.“ для „Рідної Школи“ квоту 30 зод. 1 1

В второк дня 4. грудня о год. 6. вечер відбується в сальо Української Бесіди відент д-ра Дмитра Донцова п. з. „Схід і Захід в українській літературі“.

20-ліття Землі у ідні. В біжучому році знає „0 літ від оснування секції „Земля“ при У. А. Т. „Січ“ у В. дні. З цього приводу прохачється оснувателів, голов і бувших членів „Землі“ відгукнутися в можливий короткому решиці вігач з поданням матеріалів щодо оснування і життя у алачаному кружку протягом його існування в план виготовлення його історії та її помпіння в Ювілейному Збірнику У. А. Т. „Січ“. Письма покласти на адресу: „Zemla“, Wien, XVIII, Hochschule i. Bodenkultur. — Ювілейний Комітет.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ГОДИННИК „Zenith“, „Longines“ та кож біжучерію власного виробу поручає: Домбровський Р. — Рольова жинський, Львів, (Готель „Уржа“) — Лодіан умови. 481 26-2

ЛУЧНИК ПЕТЬО С. ГРИГОРА і Дочі вроджений 1899 р. в Білчу золотім пов. Боршів і там зазешкалий, уневаж- нис згубиву пилочку віськову, впада- ну через Польову Команду „Уа.“ в Чорт- кові. 1013 2-3

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул Ві- центого Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 59 60. 951 4-5

БІЖУЧЕРІЮ ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВІ- РОБИ продає за готівку і на ратиш від десятих літ у цілий краю візна вірша Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Маріївська ч. 3. Купую бривають, во- лото, срібло плачу найвиш ціни. 122-2

РУКАВИЧКИ Напла на підшивці 6 зо- лотих поручає „Піхт, вул. Гетман- ська ч. 22. 1023 1-1

НА ОСІВНИНІ СЕЗОН! Найліпші і най- пекніші форми суконь, костюмів і плащів, тільки у Козловської, вул. Ака- демічна ч. 22. 515 8 2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст безут легінів, серія і жодува

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентеном. 3-24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синьстуська ч. 17. П. п.

Серпінювання хитавчихся зубів пльон- бування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в канчку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з прові- сий подаждуться в найкоротшому часі. П. Т. Урядовим і студентам алачна зниж- ка. Пожчті в сплатах. Тел. 65-73. 956 4-6

КОМПЛЕТ перша 30Л. 28.

6 ложок, 6 вилок, 6 ложків і 6 канових лож- чон з хінського срібла. II-га сорта 25 зод. у Б. ГРИНБЕРГА, Сикстуська 4. Тел. 59-22.

Повідомлення.

Повідомлено отрим, що ми поширляе наше дентистичне ателе і маємо змогу виконувати всілякі дентистичні роботи після найновіших систем, як пльонбо- ванни порцеляною, золоті коронки, зуби на канчку і золоті, без підвєбля. — Наприви в одніи дні. — Цини дуже приступні.

д-р В. Янович Емма Янович лікар. 1014 2-3 дентистка Станіславів — біля пошти.

КОНКУРС

Кандидати на учителів середніх шкіл, що мають іспит з якого небудь предмету можуть внести негайно про- хання о посаду до „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10/II. До подання треба долучити хоч е чию поручення від студентської організації або якоїсь по- зашкольної установи чи особи. Поданя не- іспитованих кандидатів не можна брати тепер під увагу, тому шкода їх вносити. 1027 1-2

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
"Діло". Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
уважно не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
І. ваймарі 5 ш. фр., Чехо-
словацькій 11 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Свята і будні.

Львів, 5 грудня 1928.

Місяць листопад був місяцем свят майже в цілій Європі. Держави й народи, забуваючи на мить свої гіркі будні, святкували десятиліття кризисних для них наслідків великої війни. Розпочалися ці свята десятилітніми роковинами завершення зброї, припинення воєнних дій між двома бльокми держав, між б. антагостою і Німеччиною, як виразились б. потрібного союзу, розвивались б. святкування незалежності новостворених "національних" держав чи поширення (офіційно: "об'єднання") вже існуючих.

Низка новостворених і поширених держав завдячує своє існування і "об'єднання" розвалів австро-угорської монархії та розгромів ще трьох царств: російського, німецького й османського, а далі у великій мірі революції на сході Європи та відомим мировим тизам Вільсона. Все це склалося на тріумф національного принципу, у якого висліді на позній або частинній руїні тих чотирьох царств повстав новий державний і міждержавний уклад в середній і східній Європі.

Як загалом, великі й старі держави святкували завершення зброї, а менші, молоді й відносно нові десятиліття свого заіснування або поширення своїх меж. Уте це називається здійсненням "національного ідеалу". Ці роковини святкувала Чехословаччина й Польща, Естонія, Латвія, Литва й Фінляндія, а завершила їх Югославія й Румунія святами об'єднання.

У висліді світової війни і незвичайно пригожих умов невеличка передвоєнна Румунія, не зважаючи на свою воєнну програму, побільшилася майже втричі, тим або іншим способом приєднавши Семигород, Морморошину, Буковину й Бессарабію. Загарбання Бессарабії наступило 9. квітня 1918 р., коли то нині вже "Історичний" Бессарабський передпарламент "Сфатуа Церій", збійкотований українцями, росіянами і частинно жидами, під натиском румунських штиків ухвалив приєднання до Румунії. Загарбання цілої Буковини наступило в дні 8.—11. листопада 1918 р. Румунські націоналісти знехтували волю українського населення Буковини, насильством захопили українську її частину і аж після насильного загарбання заінагурували "великий конгрес" у Чернівцях у дні 29. листопада, який ухвалив "безоголосне й остаточне приєднання Буковини до давнього політичного границя" з румунських королівством. Єдино Семигород як-так добровільно приєднався до Румунії на основі ухвали Семигородського конгресу в Альба-Юлії в дні 1. грудня 1918 р., хоч також уже окупований румунськими військами. Однак Семигород, як коліска румунського народу, в тих чи інших межах, справді належався Румунії.

І справді минуле десятиліття доказує, що Семигород єдиний з приєднаних областей був тільки відірваною частиною Румунії. Там не існував гострий стан облоги, там не треба було пригноблювати на більшу скалю репресій, хоч зовсім природно, і там існував поліційний режим. Зате Буковина й Бессарабія на протязі довгих десяти літ вітшались румунськими "вольностями" від

опікуваними крилами сігуранці, воєнного стану, військових судів, самоволі розбещеної адміністрації. Це найкраще свідчить про жагуче бажання тих країн "жити і процвітати" у Великій Румунії. Варварський режим лібералів, денационалізація, гнет, безправство, хабарництво, політична самоволя, диктатура наживної кліки, повна культурна й економічна відсталість — ось що припало на долю тих, що не лише згід будучо-будь культурного, але навіть і царсько-реакційного режиму поклали в обійми Бухарешту.

Одночасно й Югославія, або королівство сербів, хорватів і словенців, обходила свята свого об'єднання. У висліді війни невеличке сербське королівство побільшилося втричі Хорватією й Славонією, Далматією, Боснією й Герцеговиною, Чорногорією і частиною Македонії. Насильне накинута білгородська централізація і шкідлива конституція започаткувала довгу боротьбу між сербами й хорватами, спомоганими іншими національностями. Зайвим було би переходити відомі етапи боротьби головно між Білгородом і Загребом, в своїй часі докладно сясовувані на сторінках нашого органу. А вислід тієї боротьби, не вважачи на всі спроби порозуміння, є той, що ненависть між сербами й хорватами після вбивства Ст. Радіча дійшла до кульмінаційної точки. Висловом того були хорватські стріли в дні 1. грудня в Загребі до святочного походу в роковини визволення і зєднання триєдиної держави. Висловом настроїв у Хорватії були жалібні прапори в дні роковин та ті голоси, що все голосніше домагаються відокремлення від білгороду й повної незалежності б. австро-угорських провінцій.

Офіційні свята, що їх обходжено в минулому місяці, що їх святкувало в дні 1. грудня в Румунії й Югославії, ні прапорами, ні походами, ні військовими дефілядами, ні святочними промовами не могли закрити собою важкої дійсності, сірих, навіть чорних буднів. Поза справжніми національними державками, як Естонія чи Латвія, в єдиній Чехословаччині, святкування десятилітніх роковин пройшло як-так гладко, бо чехословацька республіка, як держава національностей, стала спадкоємницею австрійської національної політики. В інших державах, які фактично є державами національностей, а які в меншій або більшій мірі взяли собі за зразок царський режим або його ще й перевищили, роковини мали тільки офіційний характер з наявністю численних, менше або більше різких протестів.

Все це доказує, що відносини в тих державах є ненормальні, хаотичні, що в них криються зародки нових конфліктів. Недотягнення, чи вірніше: перетягнення національного принципу в напрямі пошукачки за дрібними розсіяними меншостями на чужій етнографічно території, створило новий контрмерат конфліктів і небезпек — тим більший, що новостворені чи надмірно поширені "національні держави" — поза Чехословаччиною — не виявили адекватності хочби переходово, але позитивно розв'язати безліч проблем з національної ділянки.

Ясно, що всі ці питання чорними й тривожними тінями лягають на офіційний соняшник свят і піддержують стан хиткості й непевності у середній і східній Європі.

Цікаві відкриття.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 20. листопада 1928.

I.

Нема чим занадто вже пишати вислідами наших наук. Гірко помиляється той, хто шукає справжньої правди, вічної й незмінної, в науках природних однаково, як суспільних.

Не знави навіть, де менше тієї справжньої правди — в т. зв. строгих науках, чи в гуманістичних. Сам сухий опис явищ, сухий і суворий, ледви, чи когось вдовольнює. Хочемо знати, що саме є поза явищами, дійсно, справжнє, вічне. А у відповідь на нашу цікавість одержуємо гіпотези. Добре ще, коли творець гіпотези широк, тобто скромно, призначається, що буди-то відкриті ним правда — не що інше, як одна з гіпотез, минулих і змінливих. Звичайно ні такої широти, ні такої скромності, ні такого розуму в продуктивних природничих гіпотезах дасть біс. Тоді нахилиються наші хлопці й молодечі роки всякими метафізичними істинами: то Бюхнерівським матеріалізмом, то Геккельським еволюціонізмом, то Остальдівською енергетикою. Чим іще. І берете ці природничо-метафізичні казки — на життєву путь, вони вивчають вам духовий світогляд до кінця наших днів. Хіба, що понадеється на когось скептику в роді великого математика Генріка Пуанкаре, і він нас навчить, що всі безліччя логічних "доказів" — ні

що інше, як гіпотези, вигідні в даний хвилині і практичні на якийсь час, але зовсім непідхожі дані справжньої й окончну правду про світ і природу.

А з гуманістичним, зосібна з суспільним пізнанням — те саме. Може навіть ще гірше.

II.

Від тисячок айт людство вживає грошей; нема, здавалосьб нічого значайнішого в громадському житті ніж гроші; річ природна, що явище гроші має за собою величезну літературу в усіх мовах (за англійком може нашої); тисячі теоретиків і практиків розглядають і розглядають грошеве явище з усіх можливих точок: з фінансової й господарської, з соціальної й психологічної, з правної й державної, навіть з політичної точки, а проте — неймовірно та правдиво: досі немає теорії гроші, загально прийнятої й вповні вдовольної. А те, що по великих і малих книгах подають нас є окончне заснування суті й функції гроші, це тільки гіпотези, минулі й неточні. Перед війною адалося, що вже антиоріалас яка-така "класична теорія гроші", яка вважала всі головні прояви й функції грошеві. То була полуда. Часи післявоєнних самотових інфляцій і грошених санаций, показали, яка дрібна, ілюзорична, нікчемна була вагіть теоретична й практична,

тієї класичної теорії гроші. За останніх десяти років перевертаються одна за одною правди й тези, які в класичній теорії гроші числилися твердими, установленними правдами, трохи не математичними аксіомами. А місце повалених займають нові тези, нові "відкриття" — тверді й певні так довго, поки нові не дрітуть не виявить хиткості або й помилковості попереднього.

Все те не позбавлене деякого трагікомічного поємаку.

III.

Одним з найсвіжіших (докладно кажучи: передостаннім з чотги) "відкриттів" у ділянці науки про гроші було помічення, що класична теорія "перекладіла" і "переводила" гроші з одної країни до другої вже не відповідає дійсності. Передвоєнні економісти й фінансисти твердили, що великі, масові переводи золота з одної держави в другу потягають за собою смертну небезпечку для валюти і взагалі фінансів країни-ввозової. На цим аксіомі спиралася між ін. одна з перших статей плану Доза — вона мала захищати німецьку валюту перед руйною, буди-то неминучою наслідком високих грошових репараций. Сьогодні в цю аксіому вже ніхто не вірить, одна з перших статей нового плану Доза, який оце приготується, принесе усунення комітету, який мав владу в даному разі спинити виплату репараций і захистити ось так німецьку марку перед кровотоком. Недавно "аксіому" грошених переводів уважають сьогодні по обох берегах Рену більше-менше такою самою аксіомою, як та, яку коло 1840 року проголосив був славний учений Араго: він протинився залізницям, передовсім тому, що подорожні, мовляв, подуться одні від воздушного подуву при швидкій їзді, а другі — від отруйних випарів у тунелях.

Що сталося з тією "теорією подумених", зайно й говорити. Та від яких б місяців фінансисти переконалися, що груднощі переводів були ґрунтовні майже так само.

IV.

Одначе ще одно нове "відкриття" вирине на світ божий. Президент Кулідж з одного боку, а д-р Штрессман з другого, погодилися на тому, що до цього часу Німеччина тільки тим могла виконувати план Доза і платити репараций, що одержувала заграничні позички, та що позички ці плувуть із Америки.

А що Америка своєю чергою одержує з Європи, від держав антианти, сплати воєнних позичок, докочувати з репарацийних фондів, до-ставлених Німеччиною, — то виходить з того цікавий виснавок: що Америка одержує від своїх кол. союзників свої власні гроші, які, виспівши з Нью Йорку до Берліна, переводяться відти в Париж і Лондон, відки вони повертаються назад в Америку, звідки вони зійшли.

Коли воно справді так (а здається, що воно не інакше), то Америка є нині у міжнародній фізіології тим серцем, яке розсилає в світ багатства, у круговорот фінансово-господарський. Нехай завтра, наслідком якоїсь катастрофи чи чогось іншого, це серце перестане битися, то настане край круговороту багатства і смерті міждержавних довігів.

Ось як є світа найновішого "від-

криття" представляється наболіла проблема репарацій, німецько-французьких і інших.

Уклад сил.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 30. листопада 1928.

Пережили ми страшну воєнну руїну, потім революцію, а далі — знову війну. Стара чужа будівля була розгорташена. Звід неї почали видиратися на денне світло різні паростки різних кольторів і форм. Військові хвили одні з них лежали, інші витягали наверх, щоб через деякий час знову їх зломити і занести новою хвилею. Нарешті прийшли й сторонні сили, що теж почали по своєму ковати чи культивувати ці різноманітні паростки.

Як виникають революції після довгого скртого квітіння, так і залишають по собі такі самі довгі внутрішні ферменти й хвилі.

Те, що ми називаємо сучасним життям північно-західних земель, а нічим іншим, як рештками революційних хвиль, що падають останні неглибини старої російської будівлі, що те карбують поверхню життя, взаємо одна на одну насажують, шумлять, розсипаються...

Цю складану, покарбовану, порізану поверхню нашої національної мори й наші суєди й денні наші власні політики брали за властиву, істотну. В кожному окремому моменті їм здавалося, що ось вже бачать „нормальне“, усталене українське життя. Пускали по ньому свої політичні кораблі, а через деякий час з них залишалися одні тріски.

Так задиралися на українські „похвалювані“ маси всі польські урядові чинники, а зокрема Станіслав Грабський, всі польські воєводи, всі „руські люди“, а серед них — духовенство, майже всі наші політики й ще недавно голосні діячі.

І що? Комуністів не вичаїли, Селянські розсипалися і взаємо одні одних догортають. Від „Сельсюзів“ і споминів нема. Наші націоналісти а попереднього союзу не вичаїли, а землі провалилися. Видні діячі, які росли, як на дріжджах, упили до рівня звичайних обивателів. Від голосних відів, плянів, розмахів — залишилися тільки сумні спомини.

А до будучини осягаючи, вірні горимини, „домовини“ поведати й інші?

Пройшла пореволюційна й поотаманська хвиля, і все щеало. Нова хвиля винесла нових діячів-одиночків, нагостона — регіоналістів, найновіша — інтелектуалів (які й такі є!). Винесе на поверхню, а через два-три місяці — на ній лише баньки. І кожна нова хвиля стає все коротшою. І кожна з них ховає під собою того, кого сама винесе.

Очевидно: пореволюційні хвилі — й чисті й брудні — вже осідають. Наступає якась тиша, таємнича тиша. Тиша перед новими хвилями, перед новим квітінням, новими формами. Глибокий внутрішній шум його квітіння вже відчувається, одних підбадьорюючи, других бентежачи.

То гул нового життя. То відголоси нового укладу сил. Перші ознаки цього укладу вже легко спостерігати. Вони такі:

З одного боку — щирі селянські маси, які день за днем виростають у національній свідомості; ріст цей йде стихійно, широким річкою, не вичаїти, весняна повінь, коли десь в горі тануть сніги. Словом — маси перестають бути об'єктом і стають суб'єктом національно-політичного життя. Закінчена активність і свідомість селянства усуває потроха можливості для безпринципового інтелігентського політиканства й гемерфізматерства. Ось який приклад: на кооперативному й просвітницькому святах у Луцьку всілякі одиниці, регіоналісти й інтелектуалі не послили й слова сказати, а ті, що недавно мали змогу або стримувати національний біг життя або наблизити його до чужого русла, сьогодні мусять коритися цьому бігові, щоб не поплисти за борк.

Те саме помічається і в інших повітах та в інших ділянках. Урядові партії та угруповання вже більше не повстають. Рішні „Світла“, що ступили були насажені „замість зачеплення „Прогніти“ се-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

лянських мас н. притягають. Мішані кооперативні підприємства. Ускій, хто сходиться з дороги відрубного національного, культурного й економічного життя — залишається самотнім.

А все це разом кладе край політиканській отаманії тих інтелігентів, що ще недавно робили спроби керувати життям. Відходить хвиля індивідуального політиканства, надходить більша й могутніша хвиля масовості національного руху. На арену життя виступає національна селянська верства, як суб'єкт життя.

Ця хвиля не є чимось відокремленим від світового життя. Чи не пасують перед політичеською селянською хвилею комуністичні диктатори на Великій Україні? Чи не кермують ці селянські маси життям Югославії? Чи не вони зливаються з масами відомі події у Відні? Чи не в них сила Вальдемараса? Чи не вони недавно перевели зміну уряду в Румунії? Хто має очі бачити, хай добре здивується в ту ролю, яку збирається відігравати наше національне масове селянство.

Цей новий уклад сил на наших землях давно вістали „соціалісти“ московського толку й тому похвалилися накинати на селян ярмо в формі „соль-роба“, випрати його до міської-пролетарської вози. Та дарма: випрати й ще випаляють одиниці, а маса хліборобів почине оформлятися в самостійну національно-селянську силу.

З другого боку: кінчається доба „політичної єдності“. Революційна хвиля спадла. Затримана народня енергія все виразніше шукає собі приворожання в конструктивній праці. Маса кидатися до роботи над відбудовою й розвитком свого добробуту. Але не так, як перед кількома роками, коли селянство, збаламучене водоспадами обіцянок, чекало на всілякі „дурнички“. Відновлюється старий, випробований на віки, світогляд: „працею вбогий багатіє“. Тільки цей світогляд набрав модерних форм: „працею організованою й підкріпленою знанням“. Скрізь по наших північно-західних землях відбуваються кооперативні курси, які притягають великі маси селянської молоді. „Маселюзів“ і взагалі молочарство селян захоплює. Книжки практичного характеру починають йти в рух. Видають добріх сільсько-господарських календарів і книжок уже можуть не боятися втрат. Я бачив, як наш волинський за книжку нині. Творилися капітали 20 зол. Чи ви можете собі уявити, що це значить на Волині? Величезний переверт! Чуюмо вже, що молоді самотужки беруться до пересадки збіжжя. При слові кооператив — починають уже торіти очі. „Докочили селяни — зими дини завалюють мені молоді приятелі з селі, — не відносять контрастів на бураки — адути на фільм „Сільського Господаря“ і т. д.

Політико-словесники, політико-крутий, політико, що сначе в чужу гречку вже селян не приваблює. Напалки, інтелігент, що стає до реальної роботи, здобуває пошану і довіру.

Але не це те, про що мріяли політико-суєди, які ще недавно твердили, що треба зайнятися добробутом селі, щоб відтягти їх від національного руху. Ні. Рухи господарський і національний стають цілістю. Національне селянство в своїй масі йде в напрямку творення відрубного українського економічного життя, тісно зв'язаного з життям культурно-національним.

Об цій масово-національній селянській адміні розвиваються всі заходи до створення господарського утробітства.

Треба додати, що селянські, які залишаються поза масовим національно-селянським рухом і перекладають до зумовленого партійництва, стають все більше маргінальними і убогими і з відсутності безсилі.

Такий-то уклад сил потроха виявляється на північно-західних українських землях, в якому домінуючу ролю має відігравати як суб'єкт політичного життя, масове національне селянство. Не бачуть цього хіба ті, що прийшли сюди з готовими плянами і приписами з гори.

В. Островський.

Громадяни! Поголовним членством дамо доказ перед світом нашої свідомості і національної гідності. Тому мерщій в ряди членів „Прогніти“!

Ювілей акад. Студинського.

Львів, 3. грудня 1928.

Вчора, 2-го грудня ц. р. відбулася в залі Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка святкова академія в честь акад. д-ра Киріла Студинського з нагоди 60-ліття його життя і 35-ліття наукової праці. Академію влаштував окремий комітет, зложений з дійсних членів Наук. Т-ва з проф. д-ром І. Свенціцьким на чолі. В академії ввадо участь коло півтори сотні наших наукових робітників, представників культурних, освітніх і громадських установ, а також делегати з Радянської України в особах: голови „Українуки“ Юрія Озерського (Харків) і представника історичних установ Української Академії Наук Федора Савченка. Від польських наукових установ було двох делегатів, а саме від львівського „Освітнього“ д-р Тимковський і представник Польського історичного Т-ва.

Академію відкрив на 11 год. ранку голова ювілейного комітету д-р І. Свенціцький. За президіальним столом засіли на почесному місці Ювілят а біля нього гості в Радянській Україні та члени ювілейного комітету.

Першим з черги був реферат проф. І. Свенціцького на тему: Загальна характеристика наукової праці і суспільної діяльності Ювілята. Другим був реферат д-ра Ярослава Гординосського на тему: Висвітлення діяльності Ювілята про українське письменство XVI—XVII вв. Третій реферат на тему: Дослідження Ювілята над галицько-українським відродженням — вголосив проф. М. Тершаковський.

По рефератах прийшли привіти. Першим відчитано привіт-телеграму від Української Академії Наук у Києві за підписом президента акад. Заболотного. Потім аложив устний привіт для ювілята голова харківської Українуки Озерський. По нім прийшов до слова представник історичних установ при УАН Ф. Савченко. Довшу телеграму з привітом привітав народний комісар освіти в уряді УСРР Скрипник, а далі акад. Мих. Грушевський, акад. Вагаль, проф. Яворницький, варшавський посол СРСР Богомолов та інші. Потім йшли привіти від Всесоюзної Академії Наук у Ленінграді, від новооснованої Білоруської Академії Наук у Мінську, Польської Академії Наук у Кракові, чеської Академії Наук у Празі, болгарської Акад. Наук у Софії, сербської Акад. Наук у Белграді, віденської Акад. Наук, баварської, а далі від французьких, німецьких та численних інших наукових установ європейського Заходу. Окремий відділ творили привіти від усіх наукових установ, дослідних кафедр та вищих шкіл Радянської України (разом було їх біля 40), від університетів: білоруського в Мінську, львівського польського та інших польських і українських. Новий відділ творили привіти від українського університету в Празі, від Педагогічного Інституту в Празі, від Інституту Українознавства в Берліні та інших українських емігрантських наукових і культурних установ. З черги салювали привіти від краєвих українських установ, як „Прогніти“, „Рідна

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІЄ
ДО КУРЕННЯ.
838 12-?

Школа“, „Учительська Громада“ та інші. Від „Т-ва українських письменників і журналістів ім. Франка“, від Редакції „Діла“, „Світа“ (редакція вручила гарно опрацьоване число, присвячене ювілятові), „Неділі“, „Ради“ та інших. Накінце салювали письменні привіти та телеграми від приватних осіб: Вячеслава Липинського (Баден), проф. д-ра Олександра Колессі (Прага), акад. д-ра Смаля-Скельського (Прага), пок. акад. чині акад. Яна Лосі з Кракова, проф. Водуна де Куртене з Варшави, проф. Оліфа Брокса (Осло), проф. Вальєра (Львів) та численних інших. Від львівського Освітнього склали привіт д-р Тимковський.

Ведуче врання зробив на присутніх привіт 87-літнього сеньора наших громадських діячів, наукових робітників і останнього живого епохи оснувателів Наук. Т-ва ім. Шевченка през. Юліана Романчука. Його привіт вислухали присутні стоячи та похитали шедрами і сердечними оплесками. Український Пласт аложив ювілятові привіт та вручила йому номінаційну грамоту на почесного члена і добродія „Пласту“ з правом ношення окремої відзнаки (пластового хреста), якою ювілята торжественно удекоровано.

Всіх привітів було понад двісті. Саме їх неповне відчитування тривало більше години.

По привітах прийшов до слова ювілят, який сердечно дякував у зворушенні всім учасникам свята зокрема делегатам установ з Радянської України та з краю, що причинилися знову участю до зведення 35-ліття його наукової праці. Далі спитався ювілят коротко на історії свого життя та наукової і громадської праці, зокрема в відношенні акадів про своїх перших учителів і професорів (між іншими в гімназії звика ювілята сеньор Ю. Романчук) та закінчив, що як працював досі так і далі буде працювати з усією енергією для української науки та віддаватиме свої сили зокрема на працю в львівському Науковому Т-ві ім. Шевченка. По слові ювілята закінчив Академію коротким словом проф. І. Свенціцький.

Вечером того самого дня відбулася в Краківському тоталі товариській сходина, де за спільною вечерею присутні ділялися враженнями і спомини про давні й недавні минулі часи, пережиті спільно з ювілятом при науковій та громадській праці. В часі вечери вголосили тогати на честь ювілята: д-р І. Свенціцький, д-р Кердуба, о. дир. Дзерожич, п. Гр. Мисетей, дир. Ант. Крушельницький, д-р Ром. Цегельський, д-р Мандюк (з Перемішля), проф. Грегорицький. Усім їм відповіли сердечними словами ювілят акад. Кир. Студинський. Товариська гутірка затіглася до пізньої.

На днях з'явиться ювілейний збірник Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка на честь акад. Студинського, в якому буде 36 наукових праць українських і чужих авторів.

По широкому світі.

Урядові пошти, телеграфу та телефону у Відні рішили почати від 2. грудня пасивний опір.

Державний секретар війни Зауценх Держав заявив, що теперішня американська армія є мінімальна: 66.105 воїків на 120 мільонів населення на просторі 3 мільонів квадрат. миль.

У деяких італійських містах повторились демонстрації студентів на адресу Франції.

Франц. рада міністрів прийняла цілу низку розпорядків дотично тужинців, які на франц. території допускаються злочинів.

1868—1928 — 60-літній ювілей Матері-Просвіти. Словани наш обов'язок супроти неї. А сповнимо його, коли станемо її членами і аложимо дозволити владну.

ТРИКОТАЖІ

гарсонки, жакети, панчохи, мужеські камізольки, рукавички, скарптини, як також цілий ряд артикулів, що входять в обсяг одягових виробів

по найнижчих цінах ринкових поручає

10-10

Ф-ма ТАДЕИ ВІТЕК, Львів, вул. Рутовського ч. 1.

Після львівських подій.

РЕВІЗІЯ І АРЕШТУВАННЯ.
Бережанщина.

Дня 30. XI. 1928 р. перевела поліція ревізію в селі Гинювичі, пов. Бережани, у громадин: Михайла Штепованого, Федя Вітницького, Михайла Мроцька та Івана Мроцька. За чим шукали, невідомо. Арештовано Михайла Штепованого і Федя Вітницького та відправлено їх до тюрми в Бережанах. — Того самого дня перевела поліція ревізію в селі Ладичині, пов. Бережани, у громадин: Микола Кісала, Миколи Ткайла, Івана Яреми і Миколи Лещука. Ревізію розпочато в год. з досягати. Шукали за муніцип., розкопували під добуками, чи нема де криїв, штали за військовим організацією та за „Сурмою“. Арештовано Микола Ткайла, заст. війта, якого перевезено до Бережан.

Солотвинщина.

До війни листопадових ревізій годиться додати й ревізії, проведені в Солотвинщині, вводи в один час, а саме зі сходом сонця з 8 на 9 листопада рано. Так в Солотвині: 1) у адв. д-ра Олександра Чорненка, повіт. організатора „ДЮ“, 2) у адв. радника Козловського, 3) у учителя Праслава Казанського, 4) в міщанина Миколака та 5) в місц. кооперативі. По селах: Яблунка: 1) в о. Вас. Лаврова, 2) в місц. управителя школи Бабожа. Журків: в о. Волод. Купчинського. Космач: в учительні Соболевської, Маркова; в учителя Кузьми. Миланів: в о. Миколи Кейвала, в місц. кооперативі, у справника кооперативу Васна Струтинського Юрка, у селі Олександр Рогова Вас. і в Федора Гонанюка Івс.

ВІДГУК ЗА КОРДОНОМ.

Тому, що в останніх днях сконфісковано нам вже кілька разів опис листопадових свят або відгомін львівських подій за кордоном, ми примушені обмежитися тільки до реєстрації місцевостей і годин фактів, аби таким чином охоронити віддаєнітв від дальших болючих стрет. В нинішньому часі започуємо 1. листопадове свято в Празі і Граці та збори-протести в Харбіні (Китай, 4. XI.), в Празі (12. XI.) велике міче в „Студентському Домі“, в Подбрадах (такж студентська віче), в Парижі (збори Української Об'єднаної Громади 11. XI.). Резолюції тих зборів подано до місцевої преси, а резолюції студентських віч вислано ще й до Союзу Народів та до Міжнародної Студ. Конфедерації (С. І. Е.).

Ріжні вісті.

ПІСЛЯ КРОВАВОГО ДЕРЖ. СВАТА
В ЗАГРЕБІ.

Демонстрації, що були в першому дні держ. свята в Загребі, повторилися і наступних днів. Між населенням і жандармерією в подекуди й військом приходило знову до сутичок. Жандармерія стріляла. Тисячі товни протестували проти білізації міста, яку на приказ агорі уладжено на держ. будинках. Святочне представлення в Нар. Театрі перервали насильством бурхливих демонстрацій студентів університету. В Загребі оголошено стан облоги.

Часопис „Вечер“ так описує перебіг подій. Коли в соборі з'явилися представники властей, генераліція і т. д., а хорів опустели два академіки три нац. прапори в жалібній кресті. На одному з прапорів була дата 1. XII. 1918 (алюка сербів, хорватів і словенців), на другому 12. XII. 1918) кроваві протисербські заворушення в Загребі) на третьому 20. VI. 1928 (обиго Радіча в скупштині). На вид прапорів зчинилася метушня. Приступили причали: хай же не залежні Хорватія. На це один із генералів, що були в церкві, зняв шаблю та приказав почесному відділові вжити зброї. Академіків арештували. В метушні збили і вранили кількадесят людей. Тепер поліція дозволяє чутки пібито демонстрації уладити комуністами.

Студенти на зборах заперестували проти поведінки властей та домагалися, щоб арештованих випустили на волю. По вічу студенти вийшли на пл. Мар-

ка, де уладили овацію для провідника хорів сел. партії.

АМБАСАДОР ГЕРБЕТ КИДАЄ СРСР.

Вільзовицький уряд уже інформований, що в початком лютого 1929 французький амбасадор у Москві Гербет кидат СРСР. Є чутки, що фр. уряд здержитесь вараді від аменування заслідили Гербеда. Колиб так було, то в білшовицьких політ. колах розуміли би це так, що Франція приступає до організованого пібито раз. діялами протибілшовицького блоку.

РЕВОЛЮЦІЯ В АФГАНІСТАНІ. ПАЛАТА АМАНУЛІ ЗГОРІЛА.

В Калькуті повідомляють, що палату Аманулі й інші держ. будинки революціонери підпалили і вони вже згоріли. Революція поширюється. Король Аманула обрав команду для звавлення революції.

ТАЙНА РАДА В АНГЛІІ.

На основі вислуду конференції ліварів постановили іменувати комісію, яка обнила би справи, що входять у ділянку діяльності англ. короля. В склад комісії входять: 2-й кор. сини ки. Норку, прем. Болдуін і арх. Кентенбері. Болдуін казав, що король почувається доволі добре, щоб брати участь у Тайній Раді, яка буде підписувати підчас недуги королів найважливіші документи. В її склад азілно з волею короля ввійдуть: королева, ки. Вайлі, ки. Норку, арх. Кентенбері, лорд канцлер і прем'єр, як члени Тайної Ради. Вони мають у разі потреби скликати Раду та долагоджувати інші справи на приказ короля. Король підписав відповідний декрет.

НОВИНКИ

— Сьогорічне Свято „Просвіти“ відсвяткує львівське громадянство урочистою академією, яку уладують львівська філія „Просвіти“ ім. Т. Шевченка в неділю дня 9. грудня 1928 р. в 12 год. а полудне в селі Народного Дому. Філія стареться, щоб місцевий рісень академії адоволини і вибагливу публіку. На програму свята складються виступи двох міщаних, читальних хорів з львівських передмість під орудою радн. Куличинського та п. Манька і виступ повного мужеського хору „Сурми“ під орудою д-ра Недіхки. Крім того сполучені хори відіспівають кантату С. Туркенич-Лисовської до снів Шевченка „Учітеси“, написану спеціально на це свято. Новістю буде теж виступ молодого рецитаторки п-и П. Юрчинської. Не сумніваємося, що на недільній академії, яка припадає на 60-й рік існування Т-ва „Просвіти“, велика селя Народного Дому буде переповнена. Вілети можна набувати в Т-ві „Просвіти“ і при касі.

— Митрополит Шептицький вернувся вчора в Рим у тішиться позним здоров'ям.

— Директор обікрав банки. Директор калішського Купецького Банку Майякер ухраз 100 тис. зол. Майякера арештували в Дандігу.

— Смертельний двобій. Згинув у Варшаві в дуелі з польським письменником Штрумшифом Войхвизем віпідир. Заг. Кред. Банку Огеном Завалдзким, поцілений кулею у висок. На засіданні сойму 5. грудня оголошено внесення в справу двобою.

— Присуд на ред. „Громадського Голосу“. Перед оріаючим сенатом у Львові велась в понеділок дня 3. грудня розправа проти відповідального редактора „Громадського Голосу“ Ст. Терлецького за обиду, поповнену друком „Громадський Голос“ закінчував був парохів Потока (пов. Рогатин) Телішуконі, що як голова виборчої комісії, толерував фальшування виб. лист, що не здав літуту зі складом на „Рідну Школу“ і т. д. Трибунал засудив Терлецького на кару 600 зол. і зворот коштів суд. поступовання.

— На покритті втрат, спричинених відомими листопадовими подіями в „Просвіті“ і „Ділі“, а також на „Рідну Школу“ й українських інвалідів зложили громади Чорний Острів і Руда за ініціативою тамішого пароха по 40 зол., сам о. парох Курчаба Петро на ту саму ціль зложив 36 зол. А разом всі вони зложили 116 зол., які рівномірно поділено між всі названі установи. О. Курчаба Петро знімає всіх кондеканальних парохів зі стріпського і холераського деканатів, щоб вони в така, який збав в повісті Фанк продали

своїх громадах заініціювали аналогічні збори на ту саму ціль. — На покритті шкід у „Просвіті“ зложили: Білан Василь, Рожитів 30 зол., Куличинський Дмитро, антикар, Самбір 10 зол., д-р М. Стахурський, Львів 10 зол., Шарко Петро, Львів 3 зол., пнн. Манастирський, Львів, 2 зол., Мороз Микола, Львів 5 зол., Личинський Волод., Львів 6.37 зол.

— Жертвенність нашої молоді. Одержую такого ласта: „Члени Корпорації „Чорноморе“ в Кракові ухвалили на своєму вічу дня 1. грудня ц. р., що здержуються раз у тиждень від обиду, з тим, що зважені гроші складають що-тижня до каси, яка висилатиме їх негайно на одну із найпекучіших потреб Нації, себто на такі товариства й установи, як „Уктоні“, „Охорона Могил“, „Рідна Школа“, „Політичні в'язні“, і інше. Ухвалу ту помістив Управу в щоденнику „Діло“. Ухвала ця обов'язує до дня 30. червня 1929 р. включно. — Складаємо нині рівночасно 15 зол. на „Уктоні“, — За Управу „Чорноморе“; Кабаріаский Богдан, 1-ий член Управи“.

— Сміливі кража бриліантів. Юнцлей артистки міських театрів Ровинської найдорожче коштував одного з директорів п. Зарембу, якого жінка прибрала на цей вечір бриліанти вартості 3000 дол. Ідуци до театру п-ні Зарембова вступила до дукорні Залеського з торбинкою, в якій мала бриліанти; цю торбинку вивернула та якась невідомо жінка і втала на вул. Коралівську та Сташці. При воротях одного дому при вул. Сташці злодійка повісила торбинку, вибравши з неї бриліанти та банкноти і шезла безслідно.

— Ріжні вісті. Після процесу книжної Палії аондосський суд розбиратиме ще справу ки. Кочубей, яка домагається звороту меблів, що є її власністю, а які закупив один англ. антикар на ліцитації Лепке. — У Веймарі підготуються до святкування 100-ліття першої виставки „Фавста“. — У Кельні панує епідемія тифу. — 4-го грудня світкуватимуть у Парижі окремому академією пам'яті кардинала Рішельє, основника „Французької Академії“. На засіданні буде присутній нащадок кардинала і правник основника міста Одеси. — У Відні номер один з найкращих європейських хірургів, проф. унів. д-р Павло Альбрехт. — У Лондоні продали автопортрет Рембрандта за 12 і пів мільйонів франків. — Цим димми змерли в Смоленську відома свого часу російська балеріна Лідія Неділова. — У новім франц. кабінеті трьох міністрів називається Андрій, двоє Адрі, двоє Петро, двоє Юрій і трьоє Людвік; найстарший Лєг має 70 літ, наймолодший Форжо — 40 літ; Пуанкаре має 68 літ, Бріан і Барту 66, Пендєве 63, Шерон і Бонєфу 61.

— Голос серця в радіо. Професор віденського медичн. факультету д-р Шемінський має цим димми відчит до радіо, яким повідомляв світ про один новий науковий здобуток, а саме: досліджування ударів серця при допомозі нового апарату. Цей апарат електро-стетоскоп має чудодіяну силу побільшувати голос ударів серця в 2000—3000 разів більше, так, що їх можна чути не тільки звичайним ухом, але й на віддалі. Відомо, що т. звана аускультация серця є однією з найважливіших методів лікарського досліді над недугом і що від неї залежить неодна переважна діагноза. Уже кілька літ тому вдалося американцям збудувати апарат, який побільшує аугус серця, не змінюючи його своєрідного тону. Означне цей апарат був дуже складний і непридатний для кожногочасного ажivanja лікарем. Новий апарат віденський матиме таку точність, що тисячі людей зможе чути відгомін ударів серця якоїсь людини — через радіо. Уявіть собі, що ще за якийсь час багаті заможні зможуть через радіо чути, як на сотні миль їх серця з туги б'ються!

— Весела академія. Студенти університету в Міліно оснували „міжнародно академію гумору та дотепу“. Вони збирали собі за патронів своїх інститутів славіних письменників, починаючи від рідного Бокачія та геніального франц. Рабелєса, далі Свїфта, Текері та Марка Твайна. Академія має на меті дїчити своїх членів і, все людство від сплну, що пригноблює світ, а має піддержувати всьму здорову та дотепну організацію, що поширює веселий настрій.

— Пам'ятки героїв. У Парижі відбулася недібно велика добродійна забава в користі нещасливих франц. летунів. Підчас неї влаштували ліцитацію пам'яток, що лишилися по збитках або пропавших летунах. Старшинська шапка летуна Нанжєссєра, що згинула підчас перелєту океану була продана за 50.000 фр.; лист Ле Брікса за 30.000 фр.; портрет Форка мальований на полотні евоізіані з німецького лі-

БЛІДНИЦЮ не докрово- ність усуває дїляе зміцнюючо, в дїялїлючо, побуджує апетит, неопенний середник для реконвалєсцентів.

М-ра Кшиштофорського, вино хїмовозалїзне на еспанській жалїдзі. До набуття у всіх антиках і аротуєріях. Цїна за фл. 3.25 зол., пів 1.40. У власній інтересї жадати виразно М-ра Кшиштофорського вино хїмовозалїзне. Laboratorium chem.-farm, Mr. M. Krzysztoforski, Tarnów. 77a. 15-7

за 25.000 фр. Бувший румунський наслідник престолу купив модель одного розбитого літака за 50.000 фр. Рекордову ціну заплатили за одну рукавичку одного з найбільших мистів летунства, що згинув підчас вілїни, Гюїємера — 200.000 фр.; за другу рукавичку вже раніше заплатив якийсь американський мїлїонер 250.000 фр.

— Мови в Європі. Проф. штрасбурського університету Теніє вирахував, що в Європі існує 120 мов, якими розмовляє приблизно 461 міль. людей. Найбільше поширеною є мова німецька; нею розмовляє 81 міль. осіб, далі йдуть: російська 70 міль., англійська 47 міль., італійська 41 міль., французька 40 міль., українська 34 міль., польська 23 міль., еспанська 16 міль., румунська 14 міль., мадярська 10 міль., сербська 9 міль. З цієї статистики виходить, що найбільше аживаними мовами в Європі є мови славянські, якими розмовляє 160 міль. Романськими мовами порозумівається 124 міль. Зате поза Європою, крім Сибїру, де поширена мова російська, славянські мови не мають майже ніякого поширення.

— Чудасний рекорд. Живемо в добі конкурсів і рекордів. Та ніхто не дивується, що красуні якогось краю хотять подати до відома молодих і старших мущин, що існують, а люди чутилі на жіночу красу влаштувають конкурс краси і вибирають „королеву“, який дають змїсць престолу нагороду, що має її заступити віно. Але не минає тижня, щоб знопа моря не приходила вістка про новий „дїбувацій“ конкурс. Ось останній „чисто американський“, дарма, що він відбувся в малім англ. містечку. Одна дївчина нанюхавшись табаки приправленої сильним корїзним пичкала без упину годину і 36 хвилин, установивши новий рекорд. Після такої перемоги вона занедужала. Видко, що навіть сотні побажання „на здоров'я!“ інколи шкодять здоров'ю.

— Тресення землі у Львові. Вчора о півночі було чути у Львові трєсення землі. Забдагована метеорологічна станція орекає, що згадане трєсення землі спричинили гургагані олески, якими надїлювано артистів, що виступають в Кабареті і Бар „Варшава“.

Театри.

Великий Міський Театр:
Середа 3-го, г. 7.30 веч. „Намисто Мадонни“, опери (премієра).
Четвер 6-го, год. 7.30 веч. „Мадам Бутерфляй“, виступ Ліповської.

Кіна.

„Аполло“: „Буря“.
„Лєв“: „Площа Пігаль опівночі“ (Жінка ле грїх).
„Ола“: „Зоря Нового Йорку“ і „Гінея та Золєк серед мєдоїдїт“.
„Палас“: „Зорі Таверни“.
„Фатаморгана“: „Недоля знаних дївчат“

3 концертної салі.

Виступ В. Тисака-Юстїні.

На нашій концертній естраді зинився несподївано новий співак-тепор, д-р В. Тисак-Юстїні, який виступив іє самостїйним концертом дня 1. грудня ц. р. в салі Т-ва „Лїсенка. Тим, що знаєди п. В. Тисака ще перед роком, як аматора, одареного — що правда — м'ягким теноровим матеріалом, яким він володїв легко, хоча ще не дуже звїло — справив наш молодий співак на концертї вилу несподїванку. Концертант явився на естраді в доволі рїзноманїтній репертуарї кількох пописових італїйських арїй (Пучїні, Масканї і Бізєта) в українських сольоспївах і народних вїснях і жививався іє кожного закінання майже бездоганно. Його симпатичний італїйський жанр ємїш, легість динамічної модуляції в кожнім реїстрі, чистість інтонації, гарна виразність з прїроди дїкції і вїдлина проджена музикальність дають йому змогу вже нинї опанувати всі труднїшї згаданих оперних арїй, з яких дєєкі прих. „O Lola“ з „Кавалєрї“, буди

Замовлення
приймає
Народна Торговля
у Львові.

Найуспішнішою Реклямою — це доброта товару!

А. ПЯСЕЦКІ С. А. Фабрика чокололяди і цукрів, Краків

Запевнює своїм консументам гаранційно чистий товар (без ніяких домішок), тому поручає: десерову чоколяду молочну, сметанкову, великий вибір чоколядок і цукрів в прекрасних коробках.

авт. віршів. Також у виконанні не-
дешевих сольових, як Лисенка: „За ду-
шою думи“, або Січинського: „Як почу-
ти вночі“, представили співак під
кормом оглядом інтелекту і симпатич-
но, виступивши на наміт найкращих
виконавців і виконавчих всього безпосе-
редності почуття, виразності та арти-
стичну міру. Імпровізована трохи точка
з народних пісень звелічила про бли-
зкість артиста і до цієї сфери. Особливо
гарно підійшов виконавець до популяр-
ного куплету про похання та соловейка,
козаного між надднісськими поруч троту-
арного „панісера“ армічних тенорів:
„Ай-ай!“ Ми зробили одначе кривду
нашому симпатичному співакові, коли
хотіли назвати його вже сьогодні закін-
чення оперний артист. При дальшій
незастійній праці повинен п. Тисяк ос-
ягнути як в зокруженні свого шовково-
го органу, так і в товкостях ефектів
далеко більші результати, до яких він
має безперечні дані і яких йому на до-
розі до його кар'єри шире бажаємо.

Ч. В.

З судової салі.

Господарка майном „Народного Дому“.

В суботу 1-го грудня 1928 р. відбува-
ся в кримінальному суді у Львові в секції III. д-
же цікава розправа за образу чести між
обом, рад. Лисенком і рад. Турчаном.
Місцем комісаром Н. Д. у Львові М. Ба-
чинський, д-ром Лисенком і рад. Турчаном
а другого боку. Всі три агала-
ні, як члени прибічної ради (байрату) ко-
місари Н. Д. Черкавського, обраних
тому, що рад. Лисенком і рад. Турчаном
на засіданні управи Станової для 12. січня
1928 р. сказав: „Буду уважати, щоб тут
не діяли такі свінства, як у Н. Домі,
за що деякі пани (члени байрату і сам
комісар) будуть відповідати на Ваторо-
го, перед прокуратором і перед дисци-
плінарним судом. Крім того образив
д-р Лисенк також тому, що його об. Лис-
ка назвав „малюнком“ і підозрював його
в іспізуванні нападку на себе.

Переслухавши два свідки: В. Владичин-
ський та інж. Малець, підтверджують сло-
ва обвинуваченого, сказавши на засіданні
Станової в дні 12. січня 1928 р. Обо-
ронені обвинуваченого д-р Дверницький
переводить доказ правди на обставину,
що діяв в управі майном Н. Д. діяв
як надзвичайно і непрацездатності, котрі
надаються до карного постановлення по-
ліцейського. І так в акті окружного
суду у Львові виходить, що: 1) ком. -Л.
Черкавський сфальшував публічні доку-
менти, як вимагання правдивих назвиш
на почоті реценсії; 2) продав дуби, о-
ліва Н. Дому в Білці Шляхотський за пів
зармо, бо лише за половину вартості;
3) розкидав гроші Н. Дому, бо крім пла-
ти урядових 6-ти рублих і репрезентацій-
ного додатку 500 зол. на місяць побрав
з каси Н. Д. протягом 2 літ на подорожі
3.000 зол.; 4) уживав грошей на пиятику
— за шампан і лікери заплатив раз ком.
Черкавський аж 190 зол. у Варшаві; 5)
д-р Лисенк підчас подорожі до Варшави
свідомо почесав за чай а булжон в
Перемислі 450 зол. в Лодзі 450 зол.
на обід у Варшаві 25 зол., а за вечеру
16 зол.; 6) ком. Черкавський брав гроші
під ріжними приводами, яких віддав не
повидавав (500 зол. на „податковий істо-
т“), 700 доларів на кошти вироблення
пошти для Н. Дому і ін.; 7) на свої ви-
датки хотів взяти 10.000 зол. з каси Н.
Дому і жертвував за пожит у тій справі
Г. Пашкевичеві, урядовцеві Н. Дому, по-
даду голубного касієра; 8) ком. Черка-
вський вивер в єдиний протокол Н. Д.
за згодою урядової ради (за підписом
д-ра Лисенка і Кошецького) 4 карти під
намітом, що їх заложено чорнило; 9) на 29-
ім засіданні прибічної ради і комісари,
в яким брали м. ін. участь Мих. Бачин-
ський, д-р Лисенк і Турчанович, ухва-
лено на такі непродуктивні ріш. як на

організацію преси, пропаганду і влашту-
вання т. зв. „З'їзду талергоців“ квоту
300.000 зол.

На ці заходи обор. д-р Дверня, послан-
ку цілий ряд свідків і подає судді фот-
ографії різних рахунків Н.р. Дому.
Обор. М. Бачинського і Турчановича
д-р Турчанович піднімає відчитання оза-
начені свідки і самих обвинувачених то-
му, що наведені заходи відносяться до
ком. Черкавського, а не до членів байра-
ту. Але судді відчитують зазначені свід-
ки, які підтверджують відому господарку
ком. Черкавського в Н. Домі. Тільки у
відчитаних зізнаннях д-ра Лисенка апро-
бована господарка комісари Черкавсь-
кого, а зате скритикована попередня го-
сподарка об. Лисенка. Н. Домом.
коли-то пограблено ріжні бібліотеки і біблі-
отеки Н. Дому. Знов-же Турчанович на-
кидається в своїх зізнаннях (відчитаних)
на об. Лисенка за його нібито ве-
лику прихильність до українців, за до-
вошення українців про господарку Н.р.
Дому і т. ін. При цьому відчитано зізна-
ння ком. Черкавського, в яких він м. ін.
признається до вимагання назвиш на
почоті реценсії і до побрання 700 дол.

Не задовольни на те, що 3 год. розправи
засуджено об. Лисенка за 14 днів
арешту і зворот коштів. Його обор. д-р
Дверницький вніс задоволення несправності
і відняти від нього та кари.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир П.
Карабіневича на Волні.
Камінь-Копирск
6 XII Барон Кіммер. 13-7

Отрим складаю широкі подяку ВП
випенасом д-р Ст. Шухевичові за со-
лісний та безкорисний оборону мого
сина Платона, як також за збайливе
піддування ним в часі слідчого ареш-
ту. — Василь Полотнюк. 1-1

„Відзначайні датки на Рідну Школу“
зложили Ви: о Роман Заринський, на-
рох в Вікна коло Гримальна 30 зол. за-
мість вікна на жогли своєї сестри бл. п.
Ганни Герасимовичевої, учениці при-
ватної жіт. семінарії в Бродях 30 зол.
з нагоди Імнін Вєс. о проф. Михайла
Осадця; коопер. „Надія“ в Берхні 35 зол.;
Дарія Боднарівна, Олірна 5 зол. на по-
криття шкід; дир. Ягослав Колтунюк
20 зол.; дир. Микола Мороз 10 зол. на
покриття шкід; Надрадині Марія Оми-
кенич 0 зол. Т-во „Основа“ Львів
30 зол. як збірку в коментарі 2. XII. ц. р.
— Вд Жертводавця! сиділа широкі по-
даку Головна Управа. 10 0 а) 1-1

Замість вікна на домовину бл. п. Є-
стахі Галуцької, дружини пароха
Зиняча, зложил Жіноча Просвітна
Семія в Станіславові 50 зол. на Укра-
їнських Інвадів. — На туж ціл зложил
ла читальня „Просвіта“ в Бурштині 30 зол.
25 замість вікна на домовину бл. п. о.
Степана Городецького. Шира дяка ВП.
Жертводавця! Упова УКІОНІ Львів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЛІАНТИ, також іншу біжутерію
купує по високій ціні Домбров-
ск - Розважескі, Львів (Готель
Жоржа) Академічна 2 2481 26-7

ГЛУХОТА ВИЛІЧУМОЮ. Феноменаль-
ний апарат Еуфонія продемонстрований
спеціалістам. Самі виділяються з по-
гупленого слуху, шуму і ангіку з уха.
Численні подяки. Подякую брошуру на
бажання вислав безплатно Еуфонія.
Лікарі коло Козакова. 1033 1-2

ВЕРКМІСТР, лавалізований механік,
українець, в практично в ріжних
механічних галузях, добрий калькулянт,
приміє посаду як управитель майстерні
у більшій майстерні. Зголошення до Адмі-
ністрації під ч. 28. 1032 1-2

ЗЛОДІЯ, що в суботу на концерті Ти-
сяка витягнув мені з кишені порт-
фель, прошу повернути його мені зі за-
писками Д-р Бабій Володимир, Львів,
Гетманська 5. 1031 1-1

ГОДИННИК ВАШІ буде найкраще на-
правлений у найбільшій годинникар-
ській роботні Івана Зельтенрайха.
Львів, па. Марієвськ 5. — 3 провінції
просимо репаратів прислати поштою —
Старомодні дамські годинники переро-
блюємо на ручні. 3-6 123-2

ГРЕЙБИ. Вислав поштою за посилан-
ням, оплачено, гарні, вибрані гри-
би (найкраще 5 кг.) по 24 зол. за цілю,
також повала з чистих савон з цукром,
бочковок 5 кг. 12 зол.; правдива овеча
брюндя в 5 кг. бочковок за 15 зол.;
вохоскі гриби 5 кг. за 20 зол. та великі
сусені гриби 5 кг. за 12 зол. — Ф-ма М.
Шуммер, Косів м. Коломиї. 957 6-10

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легінів, серця і жовука
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгеном. 4-24

зол. 6-50 ГОДИННИКИ зол. 6-50
або швейцарські з гарант. тільки у
Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4. Тел. 59-22.

НЕРВОЛЬ
Хеміка д-ра ФРАНКОЗА,
одинокий радикальний і випро-
бований середник (натирання)
РЕВМАТИЗМ
колючу з причини пере-
студу, на постри, іхтіас
і т. п.
Жалати в антиках. Жалати в антиках.
Вибір і головна продаж.
АПТИКА МІКОЛАШ
Львів, КОПЕРНИКА ч. 1.
670 9-2

ПІСТИНЬ на
продаж 11
моргів городу в
однім куснику. —
Зголошення тільки
дистоні під
адресою: П. Жу-
ровська, Львів,
Богуславського ч.
14. 949 5-5

ФІРАНКИ, ка-
пі, дивани,
хлібини, автома-
тичні сторя, по-
ручає по найни-
жшій ціні. Склад
меблів, декоратив
постелі Йосиф
Шустер, Львів
в д. Рутоського
ч. 10. 958 6-10

ЛУЧНИК, Петро
с. ГРИГОРА
Докір уроджен-
ний 1899 р. в Біл-
чу золотім пов.
Боршів і тин за-
мешкалий, ува-
жає згублену
військову книж-
ку, видану через
Повітрову Коман-
ду „Уз.“ в Чорт-
кові. 1013 3-3

ФОТОГРАФ
ЯНУШЕ-
Вич, вул. Віп-
невського Поля ч.
1. (бича Зеленої).
Тел. 59-60
931 5-5

Ширіть
наш
часопис!

:: СКЛО :: ПОРЦЕЛЯНА КРИШТАЛИ

ПОРУЧАЄ

НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД
ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА
Львів, Галицька ч. 20.
885 (Піч Валової) 10-2

Повідомлення.

Повідомляємо отрим, що ми поширили
наше дентистичне ателе і маємо змогу
виконувати всі дентистичні роботи
після найновіших систем, як нальомбо-
вання порцеляною, золоті коронки, зуби
на завчучу і золоті, без піднебіння. —
Направ в одні дні. — Ціни дуже
приступні.

Д-р В. Янович **Емма Янович**
лікар, 1014 3-3 дентистка
Станіславів — біля пошти.

КОНКУРС

Кандидати на учителів середніх шкіл,
що мають іспит з якого не буде
предмету можуть внести неспайно про-
хання о посаду до „Рідної Школи“ у
Львові, Ринок ч. 10/11. До подання треба
додавати кожен поручення від
студентської організації або шкільної по-
важної установи чи особи. Подань не-
іспитованих кандидатів не можна брати
тепер під увагу, тому шкода їх вносити.
1027 2-2

Ширіть наш часопис!

Отрим ласкаво комунікую, що з нинішнім
днем завірів я

ПРЕДСТАВНИЦТВО НА ЛЬВІВІ ОКОЛИЦЮ

ФІРМИ

ЙОНАС ПЕННЕР

Жовківська 5. ЛЬВІВ. Жовківська 5.

Д. Цвікліцер
ФАБРИКА МИЛА
Катовиці Гор. Шлеск.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шалн. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА.
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Замість адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

КООПЕРАТИВА „УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР“

Театр під дир. Й. Стадника

ВІДКРИТТЯ СЕЗОНУ

у Львові, саля Товариства ім. М. Лисенка.

В суботу 8. грудня ц. р. точно 7-30 веч. прем'єра!

„СКУПАР“ комедія на 5 дій Мольєра.

В неділю 9. грудня ц. р. год. 3. попол. „ВІЙ“.

В неділю 9. грудня ц. р. год. 7-30 веч. новинка
„ДОЛЛІ“ оперетка на 3 дії Гірша.

Красві вибори в Чехословаччині.

Львів, 6. грудня 1928.

Переведені в неділю 2. ц. м. краєві й окружні (повітові) вибори в цілій чехословаччій республіці виявили одну тенденцію: заломання радикалізму на праві і на ліві. Загально можна сказати вже на вступі одно: при цих виборах переміг табір демократичного центра, що складається з селянсько-міщанських і соціалістичних партій.

Якнебудь Чехословаччина складається з різних національностей, то щойно переведені вибори дали в кожній її складовій частині один і той самий образ. І в Чехії-Богемії, і на Моравії (зі Шлезьком), і на Словаччині, і на Закарпатті зросли загально голоси тих партій, що стоять за демократичну еволюцію держави, натомість стратили ті партії, що виписали на своїх прапорах гасло негаші держави або соціальної революції. Найбільше при цих виборах стратили комуністи — очевидно в користь соціалдемократів. Поважно зросли теж національні соціалісти, які прим. у Празі висунулися дуже сильно наперед. Мірним упадку комуністів може служити хочби українське Закарпаття, де вони зібрали тепер ледь 48.981 голосів (у 1925 р. — 76.732 гол.).

Коли перейти всі важливі політичні партії Чехословаччини і їх здобутки, згд. страти при цих виборах, то матимемо такий образ сил чеських партій (у клямрах висізі виборів до парламенту в 1925 р.): республіканська партія 1.010.000 гол. (970.000), народна (католицька) партія 603.000 (691.000), націонал-демократична партія 292.000 (284 тис.), партія ремісників і промисловців 259.000 (289.000), соціал-демократична партія 738.000 (630.000), націонал-соціалістична партія і нац. роб. партія 701.000 (609.000). Всі виборчі партії зібрали поважний відсоток голосів і не-чехів, головню славяків та українців, бо ці партії спільні для цілої держави. Єдина комуністична партія зібрала в цілій державі 822.000 гол. (933.000).

Образ сил поодиноких німецьких партій після цих виборів виглядає так: союз селян 292.000 гол., християнські суспільники 252.000 (314.000), нац. соціалісти 163.000 (168.000), соц. демократи 403.000 (411.000), нім. праціюча й господарська спільнота (нова партія д-ра Рорше і проф. Кафки) 123.000, нац. партія 187.000 (240.000). В німецькому таборі ці вибори не зменшили з їхнього стану посідаючи т. зв. активістів (тих, що співпрацюють активно з чл. урядом), а крім того висунули наперед нову групу (Рорше-Кафка), що стоїть по середині між активістами і негативістами (незацікавленими).

Інтересна зміна зайшла на Словаччині, де слов. народна партія, що стоїть під проводом відомого о. Гайки, залишилася, що правда, найсильнішою політичною групою, але стратила таку поважну еквівалент виборців, що її домінуюче становище на Словаччині сильно захитане.

Вона впадала з 489.000 голосів у 1925 році на 325.000 гол. Її стратами поділилися республіканці, слов. крило чл. народної (католицької) партії і соціалдемократи.

Щодо виборчого висліді на Закарпатті, то там висунулися на перше місце республіканська партія, яка здобула 55.853 гол. (37.632). Ця партія стоїть за народній напрямок у т. зв. язиковім питанні на Закарпатті і її представники брали недавню офіційну участь у святі відкриття Нар. Дому в Ужгороді. Про упадок комуністичних голосів на Закарпатті згадано вже вище. Тут слід тільки зазначити, що це матиме своє значіння для дальшої чеської

політики в цій країні. Інші політ. партії на Закарпатті, що майже без винятку є фізіями чеських партій, задержали в загальному свій дотеперішній стан посідаючи і в тому відношенні вибори більших несподіванок не принесли. Тут зан тьмо ще тільки, що християнсько-народна партія (група Волошина-Брашайка) здобула кругом 9000 гол. (7.792).

Отсей короткий перегляд виборчого висліді вказує одно, а саме, що Чехословаччина йде дальше певним шляхом демократичного розвитку і що маси у своїй перевазі є саме за таким, а не іншим шляхом розвитку й розбудови чл. держави.

Відгомін відомих львівських подій на Україні.

Інтерпеляція в справі погрому львівських українських установ на сесії ВУЦВК-у.

Відомі цьогорічні листопадові події у Львові найшли були широкий відгомін на Радянській Україні. По всіх більших містах і окружних адміністративних осередках відбулися численні загально-громадські зібрання і віча, які були присвячені справі погрому львівських українських установ. На всіх зборах приймали відповідні резолюції. Однак ми не могли їх навіть переповідати, щоб не попадати в конфлікт з невимомною цензурою. В другій половині листопада демонстративні збори українського громадянства в тій справі по тамтій боці Збруча припинилися.

Віджила справа львівських подій аж на четвертій сесії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету десятого скликання дня 25-го листопада ц. р. Голова Всеукр. Центрального Викон. Комітету Петровський, відкриваючи сесію, присвятив у своїй вступній промові кілька слів і львівським подіям. Польська преса, зокремаж ласи на сенсації львівська „Газета Поранної“, подала в „оригінальному“ дописі знад Збруча, негідну з правдою вістку, немов би то в справі львівських подій промовляв на сесії голова уряду УСРР Чубар, що виступив навіть проти Москви, яка на них не зареагувала. На основі певних відомостей, зачерпнутих з харківської радянської преси, стверджуємо, що Чубар взагалі в своїй промові, що була присвячена виключно господарським справам УСРР, львівських подій не згадував. За те Петровський в своїй вступній промові використав львівські події цілком не проти Польщі і не проти Москви, а просто для своєї партії та здійснюваної нею пролетарської диктатури. Він говорив на відкритті сесії дня 25. листопада вечером про них ось що:

„Львівські події дуже схвилювали наше робітничтво і селянство, вони схвилювали всі народи і особливо українців, але вони не жили. Ці події, більше, ніж якісь інші, свідчать про те, що ніяка буржуазія, а також і польська, ніколи не зможе розв'язати національне питання, що його можуть розв'язати лише трудящі маси, робітники та селяни всіх країн і всіх національностей, що побудують свої країни, як побудовано раз

союз“ (Гл. харківські „Вісти“ з дня 27. листопада ц. р.).

Наведеним цитатом вичерпується в промові Петровського все, що він присвятив львівським подіям з перших трьох днів цьогорічного листопада. Очевидно, що нічого обурюючого польську пресу промовою і польську державу в тій промові, всупереч запевненню деяких органів польської преси, не було. А вже згадку львівської „Газети Поранної“ про якийсь дуже гострий виступ проти московського всесоюзного уряду за те, що він не використав 7-ої точки рижського договору та не зробив відповідних дипломатичних заходів в цій справі, треба вважати звичайною андузкою. Отже в часі відкриття сесії ВУЦВК-у зацікавлення львівськими подіями тим і вичерпалося.

На тій самій сесії справа стала знов гостро актуальною аж вечером дня 29. листопада, коли то київський делегат Ходієв постановив у справі львівських подій Інтерпеляцію до уряду УСРР. Ходієв, змалювавши львівські події і покликаних на 7. арт. рижського договору, яким забезпечується культурно-національні права українців у Польщі, поставив до уряду такий запит: „Яких заходів ужив уряд, щоб оборонити зобов'язання рижської угоди?“

На Інтерпеляцію відповів в імені уряду голова ВУЦВК-у Петровський. У своїй відповіді зазначив він, що хоч уряд так само як все населення УСРР відчуває незвичайно болючо все те, що сталося у Львові, і хоч президія ВУЦВК-у отримує сотні телеграм в тій справі та пропозицій реагувати на львівські погроми українських установ, то він (уряд) не може „йти шляхами деяких польських діячів“, що „намагалися у своїх офіційних виступах прилюдно критикувати справу УСРР і всього СРСР“.

Уряд УСРР — голова Петров — як і уряд СРСР стоїть на позиції обережності миру. Ці позиції наперед передбачують виконання міжнародних угод, а тому і прошує нас дозволити нам знати це питання з обмірковування на тій сесії й поставити його на обмірковування іншим порядком, передбаченим у статті

Пригадка.

Загальні Збори уповноважених

„Народної Торговлі“

відбудуться

в суботу, дня 8. грудня 1928 р.
о год. 5-йй пополудни в салі „Со-
кола“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Того самого дня о год. 8-йй з ранку відправиться в Преображенський монастир при вул. Красівській СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА за покійних Членів Народної Торговлі.

1044 1-1

ДИРЕКЦІЯ.

тилі міжнародних вземств. Але ми пам'ятаємо, що 7-ий арт. рижського договору з Польщею забезпечує охорону вісного національно-культурного розвитку української людности в Польщі. А тому ми перні, що наші органи, які кермують домініюми стосунками, зуміють вжити відповідних заходів, коли цей договір порушуватимуть“ (Гл. „Літ. Првада“ з 1. XII).

Ось і ціла відповідь Петровського на Інтерпеляцію київського делегата.

Зараз же після тієї відповіді делегація польського адміністративного району ім. Мархлевського на Волині подала президії сесії декларацію, в якій зайняла гостро негативне становище до погрому українських установ у Львові. Ціла ця декларація надрукована в радянській пресі. З неї довідуємося, що на території Радянської України є 400 польських шкіл, утримуваних державою, 140 польських сільських рад, є польські суди, посилаються польські газети й книжки, існують польські професійні школи, педагогічні технікуми і накінці окремий польський адміністративний район ім. Мархлевського на Волині, як окрема автономна польська адміністративна одиниця.

По відчитанні тієї декларації вислухала сесія обширний реферат секретаря ВУЦВК-у Буценка про працю радянського уряду на національно-культурному полі серед національних меншостей. З реферату довідуємося, що під теперішню хвилю є на Україні крім автономної Молдавської Республіки 23 національні райони (теж автономні) і 92 національних селянських ради. Серед членів ВУЦВК-у є 30 вісостків представників національних меншостей. На Україні є 85 національних судів, 3.500 національних шкіл, в яких урядують і викладають меншостей. Крім того культурні потреби національностей обслуговує 500 клубів, 470 сільських будинків, понад 650 читальень, 1800 шкіл для ліквідації неписьменности. Попри те існують численні національні театри та мистецькі установи, що утримуються державними коштами. Ціле це зацікавлення було вже присвячене до кінця справам національних меншостей в УСРР.

Подаючи ці відомості не хочемо виходити в їх аналіз, ні робити ніяких аналогій, бо вони ч без того очевидні.

При голосуванні над вибором членів Парламу перейшла ліста Ольську (дівчині з української північ), яка здобула 44 голоси. Ліста атеїстичний і хадзів-лістала 12 голосів. З українців вибрано 20 парадів з. І. Нушнін, Пенягу і ред. Казі-ниці (як заступника). З поперельське

доку лішився в зароді п. А. Нусик. Комар, так, що з зароді в 5 українців на 12 членів і 6 заступників цього зароду в групи забезпечення. До розробки комісії введено з українців п. І. Олександрів, а до ревізійної комісії п. Сполітаневича.

При кінці засідання прийшло до інтенденту з представниками індустріального „Бунду“. Ця партія, як відомо, йшла з часів виборів до Каси Харків разом з ППС. Як нас інформують, притягнення до блоку ще й сім'їстів мало стати проти воли „Бунду“. Коли ж в додатку „Бунд“ не мігати ні одного місця в зароді, не вважалося перепорожніми. Вислів цьому хотів дати на засіданні представник „Бунду“ п. Амбер, але президент не дав йому голосу. З приводу цього в таворі „Бунд“ певне огорчення на незданого союзника з часів виборів, а саме на ППС.

Громадяни! Приготуйтеся до відно-відного відсвяткування 60-літнього ювілею „Просвіти“ та причиніться всі гідним нас ювілейним подарунком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матері.

3 „Рідної Школи“.

„Рідна Школа“ звільнена від стемплевих оплат!

Міністерство Скарбу рішенням з дня 4. жовтня 1928 року Л. Д. В. 7037/6 прихилилося до впадів ресурсу Голівної Управи „Рідної Школи“ проти відмовного реєскрипту львівської Старої Палати і постановило, що Товариство „Рідної Школи“ у Львові і всім його Кругам у Львові і в краю прислугує особисте звільнення від стемплевих оплат, передбачене в арт. 16 і 144 томи 1. закону з дня 1. липня 1926 про стемплеві плати (В. з. Р. П. ч. 98, поз. 370), виключаючи цього оголошення „Рідної Школи“ про замишування її Кругами і Польових Скарбів Кругами відомі від стемплевої оплати.

Міністерство Скарбу знаходило в цьому рішенні, що впадає по думці § 3. статуту до обсягу діяльності „Рідної Школи“ належать між іншим також улаштування чи вистав, концертів, лібав, пестеринь, шайних вечерів і фестивалів, одначе ця постановка не перешкоджає принарошати постанови арт. 16 і 144 томи 1. закону про стемплеві плати. Бо поминувши вже обставину, чи завану тут діяльність не належалаб тем зазначити до „освітньої“ діяльності, — Міністерство Скарбу стоїть на становищі, що в підлі виконання діяльності, передбаченої арт. 16. закону про стемплеві плати є необхідні матеріальні засоби, за що байдуже, чи ті середники осигає Товариство чи йовандія скарбками членів, записами і даровизнами, чи також веденням карбовань підприємств, напр. есплоатацією різних господарств, промислових чи торговельних підприємств, друкарні, книгарні і т. д. З постанови § 4 томи 1. улаштування інше виключено в § 3. статуту мають якраз на цілі добування матеріальних засобів до виконання азастної діяльності товариства, які без сумніву містяться в рамках § 16. закону про стемплеві плати.

З огляду на те, повинна кинтево припиняна організаційна діяльність Кругів „Рідної Школи“ замість за нової і з тим більшою силою в громадянство за місцях повинно в тому напрямі провадити як найбільшу ініціативу.

Розуміючи відставове значіння „Рідної Школи“ для життя й розвитку українського народу та його майбутнього — повинні свідомі мішені громадяни безумовно позбати, щоб в кожній громаді повстав діяльний Круг „Рідної Школи“ та щоб кожний український товариство українця, кожне українське товариство підприємств, кожна українська установа й організація докине стати членом „Рідної Школи“. Статут „Рідної Школи“ готує подання і поучення внаслідок заром і оплати Голівної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринос 10. На 2. зок. річної членської накладки стати чейже кожного, а незможним особам і робітникам знижено навіть членську варту до „Рідної Школи“ до 1. золотого на рік.

Отже азалазайте Круги і горніться під прапор „Рідної Школи“, бо в організації і єдності наша сила, бо в рідній школі — наша будучність!

Голова Управи „Рідної Школи“.

Ріжні вісти.

3 СОЯМОВОЇ ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ.

Промова пос. Целевича.

Соймова освітня комісія радила 5. грудня над внесенням Українського Клубу в справі зміни окрайнього шкільного закону. Справу реферував пос. Целевич. Він зазначив, що його клуб змине до утворення цього українського шкільництва на основі низки законів, із яких два вже згодожено, а саме проект закону про англійську мову в школах і проект закону в справі університету. Референт аналізував обов'язкові тепер закони та проект Українського Клубу. Бесідник покликуються на приречення прем. Бартеля, які він зложив після травневого перевороту, що окрайній закон будуть змінені. Треба перейти від фраз до діл. За нас українську школу українці будуть боротися все в усюди, борючись проти утратизму.

Представник уряду Жлобський сказав, що не буде торкатися політичних моментів, а обмежиться лише до полеміки з проектом, який вніс Український Клуб. Цей проект нереальний з точки зору історичного бюджетового погляду. Представник ППС. пос. Прухник сказав, що проект має багато недомогань, але для узгодження становища пропонує відложити справу до найближчого засідання.

У висліді постановили відложити справу до найближчого засідання.

ЛВІВСЬКІ ПОДП НА БЮДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ.

Дня 5. грудня на засіданні соймової бюджетової комісії йшли далі наради над бюджетом ради міністрів. Пос. Тромбінський (ЗЛН) навізуючи до того, що говорив онді, стверджує, що щерез справдані свої інформації щодо нападу на мін. Залеховського. Виходить, що прем. Бартель не має пам'яті. Бесідник піддержує це, що сказав перагше. Ніхто в Польщі не вірить, що слідство ведеться чесно, себто, щоб покарати винуватих.

Пос. Лупський жалівся, що українці уявляють, деєструктивний елемент і тому навіть їх економічну працю ставлять поза скобки. Політичні чинники рішають у чисто господарських справах. Все залежить від п. Сухенка. Тому бесідник пропонує ріжево трактувати госп. справи. Бесідник закликає зложити та тенденційне перекучування фактів в урядових рапортах і покликуються м. ін. на інформації Пат-а, який по львівських подіях оголосив, що після богослуження в церкві св. Юра пос. Целевич і інші пости в промові підбурювали населення. Цих постів не було навіть тоді у Львові, а інші пости також не промовляли. Це явний доказ несправдливих інформацій.

ВБИВСТВО ЖАНДАРМА В БЕЛЬВЕДЕРІ.

Дня 5. грудня в бельведерській саці найпід застріленого жандарма бельведерської варті Коризму. В зв'язі з убивством арештували буш, агента П. відділу міст-тва військових справ Косовського, який тепер був функціонарем граничної сторожі. Арештували теж сторожа гаду. Ведеться слідство, щоб вказати, чи це було вбивство чи самоубийство.

ЗМІНИ НА СТАНОВИЩАХ СТАРОСТІВ.

Староста в Копичинцях Сьокала перенесений до Бродів. Старостою в Копичинцях йменованій Яновський, урядовий новизіств в Теркополі.

АНГЛ. КОРОЛЬ УМИРАЄ.

Дня 4. грудня стан здоров'я англ. короля був такий гірший, що в радю оголосили, що король бореться зі смертю.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ АВСТРІЇ.

Дня 5. грудня австрійське Нав. Зібрання вибрало новим президентом Австрії Вілгелма Нікльса (христ.) 94 год. Соціаліст д-р Реннер дістав 91 гол., шев. поліції Шобер 25 гол.

ПРИСУД НА ОФІЦЕРА.

В середу 5. грудня закінчилися розправи проти підпоручника польського в'єська Залеховського, який вніс свою наречену Іковську. Залеховського засудили на 5 літ тюрем та видалення з офіцерського корпусу.

НОВИНКИ

— Спільна нарада українських землевласників. В неділю, дня 9. грудня ч. р. в год. 10. передполуднем відбудеться у Львові нарада власників більшої та середньої земельної власності з намір створення спільного господарсько-торговельного асередка. Справа дуже важна, тому участь кожної власності числа землевласників хочення. Про місце наради можна дізнатися в Спілці Українських Агрономів, вул. Собіського 28, телефон 37—56. — За ініціативний Комітет. Мирон Луцький. 1043

— Беззаконні коханні. Нині починається перед перемиським судом присяжних розправа проти студента прав краківського університету Семена Вахника за вбивство буш. української семінаристки Марії Сербенської. Вбивство має свою довшу історію від 1924 р., коли Вахчик закохався беззаконно в молодію дівчину, дочку майора австрійської армії. Ді чини не мала для нього симпатій й оминала його. Це ще збільшило силу почування в нього, що переслідував її своєю пристрастю, а коли вона вийшла з Перемишля, заснував її листами. Коли Сербенська пернулася до своєї рідні в л. 1928 р., Вахчик доведений до крайності байдужістю улюбленої дівчини застрілює її на вулиці. Сербенська, немов би прочувачи себе нещастя, різко виходила з хати і завідала в товаристві.

— Любов перед військовим судом. Львівський військовий суд розбирає справу вбивства молодого краківця Писифи Іковської підпоручником Антоном Залеховським дня 27. квітня. Залеховський станує уже раз перед дорозовим судом, але справу передали значимому військовому суду з тим, що лікарі мають перевірити умовний стан убийниці. Підклад убивства — еротичний. Причина: заздрість. Залеховський дошухувався в поведінці Іковської доказів невірності і критикував гостро її товариство. Після численних суперечок на цю тему, Іковська мала намір зірвати з ним знайомість, а Залеховський незначайно схвалюваний хотів покінчити самогубством. До трагічного конфлікту прийшло вночі на вул. Скарментов, коли Іковська грубо заявила, що має його досить. Тоді Залеховський у приступі слаженості зарубав її шаблемою і сам хотів застрелитися. На суді він заявив, що не володіє собою і звинувачує за спричинену йому кривду. Залеховський відповідалиме крім убивства ще й за порушення військової дисципліни та образи своєї азиди.

— Ріжні вісти. У Чіле повторився землетрус; у місті Талько є вбитих 108, а раних 300 осіб. — Італійський бюджет за 1927-28 р. закінчений з надвишкою 5 мільярдів 221 міль. лір. — Торговельний бізнес Спол. Держав за минулий фінансовий рік закінчений активом 731 міль. дол. — Від 1-го квітня до 1-го листопада ч. р. ввезли в Україну до Канади 131,764 осіб; за той час вийшло попереднього року лише 118,458 осіб. — На початок 1929 р. припадає 100-ліття завоювання Альжиру; ці роковини відсвяткує вся територія французької Африки; комітет має на організації свят гарну суму 82 міль. франків. — Московський Нар. Комісаріат Освіти дозволив вийхати академічному жидівському театрові Грановського на гостинні виступи до Спол. Держав. — Два англ. студенти з Оксфорду застрілялись, позачим як причину самогубства, що не могли стати спортивцями з огляду на слабкий стан здоров'я.

— Сензація. У нім, місті Бінген заарештували лікаря д-ра Ріхтера обвинуваченого у вбивстві одної сестри милосердя. — У Сан-Ремо почався процес на доганиня рад. уряду проти агента „Совкіно“ Сібра-ро(?), що вийхав на чужину купувати матеріял для нових постановок. На цю мету рад. уряд славив в англ. банку 1 міль. дол.; агент забрав усі гроші для себе; купив собі за них візлю в Сан-Ремо. — Дочка славного тенора Каруса 9-літній Глорія вже нині має наизначайно сильний голос і підготовляється до співацької кар'єри. — Із зоологічного саду в Москві втікли лисиці і вони з'їдають качки (не денякарські) у мешканців міста. — Муришська танцюристка Джозефіна Бейкер вийхала до театру Райнгирда, щоб стати акторкою. — Першою фільмкою з творів Шова, на яку автор дозволив, буде його п'єса „Цезар і Клеопатра“; дозвіл дістала Пола Негрі.

— Аманула перечислився. Одночасно зі звістками про криваву революцію в Афганістані, де горять державні будинки, підпалені повстанцями, збутовані проти реформи Аманула, винищуєно в пресі звістку, що Аманула признав рішення, до якого має стати обов'язковим новеєє європейської одні. Рішення призначений на березень 1929 р. Революційні події докують, що Аманула поклявся зі своїми реформами. Його подорож по Європі не вийшла йому на здоров'я; він задивився на багато пром. європейської культури і захопився в першу чергу модою,

яку зобов'язав приняти стому народів, признавеною століттями до ірраціональної поведінки нашої.

— Горосков для наслідника престолу. В англійських юнних сферах вже не мала нині ходити думка про те, що теперішній наслідник на англійський престол, князь Уельський, не буде королем, а престол перейде на його молодшого брата знаного як. Порку. Саме тепер підчас небезпечної недуги англ. короля ця справа стала гостро актуальною. Відома англ. теолофіка Анні Бекзінт, провідниця теологічного руху, заявила, що в останньому часі вона мала кілька об'явлень і відкрила завісу майбутності. Вона віщує, що князь Уельський не тільки зречеться престолу, але — страшно річ! — стане провідником соціалістичної поведінки проти власної королівської рідні. Князь Уельський проголосить в Англії республіку, доміня влізуться від імперії і стануть самостійними республіками. Тоді князь Уельський дасть почин до заснування Союзу європейських Держав Європи.

— Загрози повені в Парижі. Річчя, Сени йде зверх, Біли мосту Туре по вода доходить уже до 3 метрів. Це викликає не згрожую надбережним аудиторіям. Король переставлять плавати до Сени аж тоді, коли вода доходить до 4,50 м. висоти. Підчас повеней у 1910 і 1921 рр. вода доходила аж до 7 м. 10 см і 4 м. 50 см. До цього ще ділено, а вже місто залучене можливістю катастрофи витратило на охорону берегів більш як 5 мільйонів франків. Дивним дивом Париж досі не знайшов способу, щоб попинити або поглибити річчя Сени або подукувати таку надбережну, через яку вода не була би в силі залити сусідні аудиторії та площі.

— Кайзер купує рожд. В офіційних органах німецького товариства садівників вдрюкована велика стаття про сад рожд. за садження кайзером у своїй віллі в Дорі. Після статті поміщено оголошення, що Вільгельм хотів би прикрасити свій сад різними араками рожд. і „прохав престати йому в Дорі араки з найрідніших кушів“.

— Заповіт мільйонера-чужака. У Нью-Йорку відчитали заповіт мільйонера Томаса Рана, великого мовчазника з Уоль-стріт, що помер щини днями. За життя влажали Рана одним з найбагатших багатіїв в Америці. Тепер вияснюється, що його майно доходить десь до 100 міль. доларів. Мєє своє майно він розділив на 54 частини; великі суми призначив католицьким організаціям, добродійним товариствам, своїм друзям і знайомим. З трох синів „великого мовчазника“ лише один дістав великі гроші, а другий, пару бріднітих шматків.

— Справлення похибки. В рецензі кон-церту д-ра В. Тиски у Львові пропущено через помилку кинтево речення такого змісту: „Фортеп'яновий супровід спочивав у дошкільних руках д-ра І. Приймової-Шмериковської за немолоду причинився до успіху виконавці“.

Театри.

„Коператив Український Театр“ під дир. І. Стадника.

Субота 8-го, г. 7:30 веч. „Скупар“, комедія на 5 дій Мольєра.

Неділя 9-го, г. 3. попоз. „Вій“, фантастична народна опера.

Неділя 9-го, г. 7:30 веч. „Додді“, оперетта на 3 ді Гірта.

Великий Міський Театр:

Четвер 6-го, год. 7:30 веч. „Мазан Батерфлі“, виступ Ліпавської.

П'ятниця 7-го, г. 7:30 веч. „Милосердя“.

Кіна.

„Аполло“: „Буря“.
„Леп“: „Жінка на тортурах“ в Б. Габароні. „Лілі Дантоне“ в Б. Дантоне.
„Ола“: „Зоря Нового Порку“, „Гінея та Ляпон герад злодіями“.
„Палас“: „Тайна старого роду“, „Сюсарська, Мар, Круковський, Юстін“.
„Фатаморган“: „Недоля инанших дінчат“.

По відома ВП. Мешканців Жовківської Дільниці і Околиці подасмо до ласкового відомо, що в найближчих днях відбудеться у Львові при Жовківській родині в саці Освітнього Дому Т. ПП. Л. найбільше Кіно під назвою „ПРОМІНЬ“, уряджене згідно з найновішими знаннями техніки, добре вітрено, пенітраційно огриване, буде напо висвітлювати Найновіші Образи, ілюстровані славною есифоричною оркестрою.

Ця вістка приймуть доокозичні мешканці з великим відношенням, бо матимуть кіно, яке під нічним оглядом нічим не диниться дозволу перед першорядними кінотеатрами, навіть закордонними.

Цим місцє будуть. Дуже П. рист у н і, так, що кожний матиме змогу погостити час на привільній розриві, без потреби йтати до міста.

Про час відкриття повідомимо П. Т. Публіку окремо. 1929 1-1

Дописи.

ДОЛІННИЦІНА. Крім позаних у „Дні“ дописів в Доліні підписався для 8. XII. 1928 року в таких осіб та установі у Києві: Остап, асе. гімн. у Паремія Михайла, студ. прав. у Петра Філіпповича, дора. урядовця, у Стефанію Сави, у Юлія Медведя. Шукали на „Проміс“, але нічого не знайшли. У Філіпповича Ірослава, студ. техн., забрали два числа журналу „Робування Наци“ і писали його про пам'ятки редакційної молоді цього органу. Крім реплік у нього заставили ще й перекладати ще реплік в „Українській Вісці“, в „Проміс“, в „Українській Нації Освідчення“ і в „Слову“ „Слову України“. Великі поїмки панівали шукали за зброєю.

ЛУЦЬК. (З калейдоскопу життя). Голова луцької повітової „Проміс“ і Петрівський згодом змінили в зв'язку з деякими політичними постановами. Рада з'явилася про діяльність тинчасом не розглядала й віддала п. Петрівському місячної відпустки. Дня 28 листопада в поміщика інспектора ревізійного союзу відбулася нарада представників українських кооперативних установ і української гімназії, яка ухвалила закласти між-фільмову кооперативу з метою пропаганди кооперативу, сільського господарства й загальному знання. — Від дня 10 до 16 грудня луцька повітова „Проміс“ влаштує тижневий курс для працівників своїх філій. Програма: 1) Основи просвітницької праці — Іван Власовський. 2) Діалогізм „Проміс“ — Іван Бондарук. 3) Аморальні соціальні турботи — В. Острозький. 4) Хор та його організації — П. Курієнко. 5) Спорт та його значення — М. Горбенко. Крім цих предметів намічено прочитати ряд аснів. — Луцани.

Зі спортивного життя.

Перед лещетарським сезоном.

На спортивних майданках вже спокійно. Опустіли гриша, біжки, скочні; мінус сезон командного м'яча, ситивні та легкі атлетики.

Тільки по хатах робляться скорі приготування до нового сезону — сезону зимових спортив. Із скринь та стрижів виходить на денне світло овати і лещета, та зіймають потісне місце в кімнатах спортивців.

Хот нема ще зими, то вже чується її на плечима. Чухуть її та шлуть втерпівно передовсім лещетарі. Бо ось обляжеться час зліблення тих плінців та мрій, що стільки місяців укладалися в головах приятелів зими. Довгі прогулянки в горах, Славське, чудові верхи Східських гір, відади швидкі вітру, скоки, телемарини, а ввечері тепла доміна — веселе товариство!

Все те відроджується у споминах та стає предметом нових плнів.

У „Карпатській Лещетарській Клубі“ почався вже рух. Сезон заповнюється дуже гарно, зацікавлення членів велике, винесується багато плнів. Можна сподіватися, що і зима цього року не залишить нашіх прихильників цього найкращого спорту.

Цьогорічні Загальні Збори Карп. Лещетарського Клубу відбулися дня 9. грудня н. р. в невеликій, в год. 10:30 передполуднем. — Усі члени обов'язково явилися.

Виділ К. Л. К.

3 судової салі.

Організатор „Соколі“ перед судом.

В середу, п. 6 8. грудня 1928 р. відбувся перед судом присяжних розправа проти студента Андрія Прилуцького за злочин з § 65 а н. а. і § 2 і 18 закону про збори.

Акт обвинувачення виготовив прокуратор у Стрию, а до переведення розправи надіслано до львівського суду.

Акт обвинувачення каже, що оба: Прилуцький дня 26. VIII. 1928 р. у своїй промові на зборах у салі „Людських плн. Стрий, поширював неправду і потурду до польської держави і що нібито мав зазвати слова: Невільна Україна під протом — але ми самі йому нічого, тому, що ми в нас організації“. В дійсності це були єдині моменти ося в справі обвинувачення поширювач-рух. Т-ва „Соколі“ і оба, посилаючи статут цього т-ва.

Председником трибуналу є радн. Ангелівський, а як потати лісвідомі: радн. Антонович і Миларевський. Обвинувачує прок. Лавровський, боронить адв. д-р М. Волошин.

Переступивши всіх прокураторських свідків, які (Станіслав Вонича, гр.-кат.), як на поліції, так і в суді обидва своїми зізнаннями оба. Прилуцького, однак на нинішній розправі свої зізнання змінили і забили до правди, а свід. Павліна Кравчук отверто заявив: „Те, що я го-ворив на поліції й у судіного суді була

неправда — а тут по присязі говорю правду, що таких слів, які закидають оба. Прилуцького — він на зборах не говорив“. Обидва д-р Мих. Волошин поставив цілий ряд аснів і трибунал один з них узяв і допустив доказ із кількох відволонних свідків, а в цілі їх зізнання перед суд розправу відложено.

Епілог „повстанчої організації“ в Чортківщині.

В дні 28 листопада н. р. відбулася в окружній суді в Чорткові розправа проти Дмитра Барана з Базару, пов. Чортків, який сидів у слідчій тюрмі під замітом організування тайної повстанчої організації в Базарі й сусідніх селах чортківського і заліщицького повітів. (Про цю організацію, що зродилася під впливом актури „Робітника Кармелюка“ між малолітніми сільськими хлопцями, ми вже писали кілька разів. Тих хлопців уже давно випущено на волю, а в слідстві залишився ще тільки згаданий Дм. Баран). Тепер ставив він перед судом під замітом намови до бунту в чортківській тюрмі. Акт обвинувачення закінчує Баранові, що він вів у тюрмі агітацію між в'язнями, намовляючи їх до нападу на дозорців і громадів агіт. в тюрмі. Після переведення розправи за-суджено Барана, якого беруть адв. д-р Електронів, на 4 роки тяжкої тюрми.

Комунікат „Маслосоюзу“.

Надзірна Рада Краєвого Молочарського Союзу на своєму засіданні дня 1. грудня н. р. обміркувала, по докладній провірці з рахунку Ревізійного Союзу Українських Кооператив і своєї Контрольної Комісії зі школами, яких зазнав Краєвий Молочарський Союз у крамничих та бюрах у Львові, підчас візмових подій у перших днях листопада н. р. та вважає за відповідне, ще перед Загальними Зборами, подати їх до відома своїм членам.

1. Президія Ради і Дирекція К. М. С. поробили всі заходи для точного установлення шкід, судового забезпечення доказу і передали справу на судову дорогу в цілі установлення винуватків і добути покриття понесених шкід.

2. Стверджено Надзірною Радою, що ці школи, завдяки енергійним зусиллям Управління не припинили ані на хвилину діяльності Союзу.

3. Матеріальні втрати з того приводу, заважили силу і форму нашої установи, не захитати зовсім дальшого поступу і розвитку Союзу.

4. Неприхильні нашому кооперативному рухові чинники намагаються, на оправданні своєї совісті, всякими способами ширити неправдиві відомості, немов би то К. М. С. під плащиком кооперативно-економічної праці вів політичну діяльність та користувався до цієї цілі „невідомими“ фондами.

Надзірна Рада стверджує авторитативно, свідомо своєї відповідальності, що Краєвий Молочарський Союз займається виключно статутною кооперативно-економічною працею в користь українського селянства, організованого в кооперативах і не користується у ніякій формі „невідомими“ фондами, а навпаки свою діяльність опирає на фондах кооперованого українського селянства.

5. Рівночасно визнає Надзірна Рада членів К. М. С., щоби для оборони своїх економічних інтересів повели як найінтензивнішу працю на полі кооперативного об'єднання і скріплення в ділянці молочарства та збували всі свої молочні продукти починаючи від низів тільки через свої кооперативи.

За Надзірну Раду Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюзу“:

Іж. Ю. Павліковський Д-р М. Рибак голова, секр. Ради.

Нові книжки й журнали.

Григорій Е. Альтс: Кооперативна Реалізація. РСУК. 1928 стор. 64. Ціна 5 пол. Підручник для тих, хто бажає навчитися переводити контроль в кооперативних установах.

Літер.-Наук.-Вістник. Кн. XII. грудень. Зміст: Іван Калінін: Три поеми. В. Тимофій: В обіймах настрою. Олена Теліга: Аснів Коломийців. — * Вок. Куч: Присяга. Бор. Антонович: Лавини: Смерть. А. Крезуб: Повстання проти гетьмана і січових стрільців. М. Чирський: Рапел. М. Обидий: Останній. Леонід Мосенда: Арбазетник. Л. Ромен:

Зелені. В. Кедровський: Мотнавіський біл У. Віднов: Перші роки Каміньського університету. В. Зарипов: З під Києва до Львова. О. Гриняй: Гайнірх Клайст О. Стефанович: Багряна віраміла С. Змучило: Коли Ізраїль трімає. А. Кара: Так говорив Забутурстра. О. В.: По обходах. А. Коломийців: Вок. В. Короленко: М. Баттістін.

Життя і Знання. ч. 3. грудень. Зміст: М. Гавришукський: В осінній день! Протокол першого Загального Збору Т-ва „Проміс“ (3 ситини). Відомості з привиду ювілею С. Пастернак: Рад (5 картин). Останнє Сірко: Запорозжжя у мистецтві (4 картини). В. Шурата дуна: Ог. Сірко й С. Рудавського: Ахмет III і Запорозжжя. А. Рипинський: Кілька уваг про біологічне значення світу. К. Кисілевський: Як долати про красу й правдивість мови. М. Рудинський: Місто контрастів (10 картин). А. де Желен: Про користь і значення підсвідомого у навчальних живих мов. М. Престаш: Шари (13 рисунків). Діти каменної доби (14 картин) переклав М. Залізний.

Бюлетень Державного В-ва України. № 11. Листопад. Харків.

Літопис українського друку, орган державної бібліографії. ч. 47. 24 листопада. Харків.

Сільський Господар, орган Краєвого Т-ва Господарського „Сільський Господар“. 1. грудня, ч. 23.

Світ Дитини, Львів, грудень, ч. 12.

Знак журналу сатири та гумору. Львів 1. грудня, ч. 17.

Жіноча Доля, двотижневник для українського жіноцтва. Коломия. 1. грудня, ч. 23.

Чар Зілля, тижневник. Тернопіль. ч. 13.

Наша Земля, суспільно-політ. і літер. журнал. Ужгород. ч. 11.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає.

Заповіджені а з привиду листопадових подій відміняючи вистави звісний гротеск Галактіона Чипки і Ле-ле „ВЕ. ТЕ. НАШІХ ДНІВ“, відбудуться в грудні а саме:

Старий Самбір, субота, 8. грудня н. р. Самбір, неділя, 9. грудня н. р. Дрогобич, понеділок, 10. грудня н. р. Чернівці, вівторок, 11. грудня н. р.

Надзвичайні датки на потреби „Рідної Школи“ зложили а. П.: Виділ „Львівського Бюлет“ 50 зол. замість плнів для ВП. П. Професор Одарки Бандирівської й Володимирі Божеїю з нагоди їхньої участі в конкурті в пам'яті 100-роковни смерті Ф. Шуберта, Центросоюз 80 зол. на основі ухвали Надзірної Ради, Учительський Збір української державної гімназії в Перемишлі, прагнучи натехита о. Несторовича, аложив 100 зол. Дзедзіцький, будівничий у Львові 20 зол. збірка на студентським мішу 29 зол., о. Євстахій Класевич 30 зол. і на покриття шкід, заповідників для 1. XI. н. р. 2 ам. дол. Коопер. „Будучність“ в Телячів 30 зол. і Чит. „Проміс“ в Телячів 6 зол., як дохід за іншайми салі на покриття шкід заповідників для 1. XI. н. р. Ілля Сикко, Коревич Лисова ад. Любачів 20 зол. на покриття шкід як неприхильний гонорар Д-ром Іваном Станьком, пов. Зборів 5 зол. і кілька пласові у ріні в Золочеві та Рогатині? — ВП. Жертводавцям складає ширі подяку Головна Управа. 1041 1—1

В неділю, дня 9. грудня 1928 р. в год. 9. рано в XIV. салі старого університету відбудуться Значайні Загальні Збори Т-ва „Студентська Громада“. Товариші, які більше двох місяців залягають з вкладками, не мають права вступу на Загальні Збори. — За Виділ: (—) Е. Ю. Пеленський, урядуючий голова. (—) М. Демкович Добрянський, секретар.

Станіславів. До Ви. Всього Українського Громадянства Станіславівщини. Кружок „Рідної Школи“ в Станіславові, який удержує 7-класову всенародню школу ім. М. Шахевича і Ремісничо-Промислову Школу, нахочиться тепер у дуже невідрадних положенні. Причина така: Місячні видатки Кружка на удержання обох шкід 3.300 зол. — Із вкладок громадян дістає Кружок місячно 1.300 зол. Таким чином місячний недолір становить 2.000 зол., а то з тої причини, що не всі Громадяни-Українці платять по 1% від своєї платні на „Рідну Школу“. — Старшина Кружка робить всі можливі заходи, щоби обі ті школи вдержати. Однак всі заходи Старшини шдуть на марне, коли Громадяни-Українці не сповняють свого громадянського обов'язку, не значать, не будуть виплачувати точно по місяці по 1% від своєї платні. — Якщо вас відомо байдажності Громадян не зможено вдержати вше згаданих шкід, — то яини за не зможено виключно на недостатку патріотизму в наших громадянстві. — Тому прохачемо не тільки точно виплачувати щіль 1% від своєї платні, але також преднувати нам нових прихильників. — Старшина Кружка.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ВЕРХМІСТР, кваліфікований механік, у українськ. а прантійою в різном. механічних галузях, добрий калікулянт, поспіє посаду на управитель майстер у більшій майстерні. Зголошення до Адм. нистрації під ч. 28. 1032 2—2

ПЛАТНО високої цінн. за золото, бр. платини і перли. Дожбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 4. Опівка безплатно. 2481 26—2

ШОВНИ, ведорі, корони, додатки до вранств, найдешевше. Блуштанн, вул. Валова ч. 11. 828 6—6

ГРОМАДІНІК тільки навчальних фабрик пренційні продає за готівку і на гати від десятих дт в найбільшій стороні звиса фірма Іван Зельтентрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 124—7

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ вул. Ойгентого Поля ч. 1. (б.ч.на Лезені). Тел. 39 60. 1045 1—5

ЯЦЕПКО, учитель з Радивіце на вел. Україні. Де ін. відзвіски. Родич тужать за Тобою. Хто знаєш щонебудь про нього, буде ласкавий донести до арлау Школи, Радивіцї п. Вітійа Новий. — Закардонні часоспів просять о п.редрук. 1037 1—1

АКТИВІСТА (РІСІВНИК) до соодетичних робіт, пошукує. Іж. Іван Сирський, Львів, вул. Жудівського ч. 12. 1040 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Спеціаліст негуд. легінів, серви і жолуза

д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 5—24

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Синкустська ч. 17. II. п.

Скриплювання хитяючихся зубів пльомбування й вишмаляні зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Націєнтів з провинції поагоджується в найкоротшому часі. П. І. Урядовця і студента значна знижка. Поемеші в сплатах. Тел. 65—73. 986 5—6

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найкращішою фарбою до біллі, малю і малдрських пілей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Медіолані і Парижі золотими медалями. 1302 Сирізь до набуття. 57—2

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
РОВЕРИ
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА
„І РУЧНИХ РОБІТ“

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ
Александр Малімон і С-ка

Спілка з обм. пор.

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 22—2

Фірма ГУСТАВ ЛЮФТ Спедитор

Львів, Зигмунтовська ч. 11.
Тел. 54—47.

повідомляє П. Т. Купица, що зорганізувала на дуже корисні услїви доставу і викордону товарів в ладуках цілої півзатонових як талоса хрібних, а то з Берліна, Данцігу, Копенгаги, Ліберні (Райхенбергі), Парижа, Праги, Роттердаму, Трієсту, Тарназі, Штрассбурга, і Вілія. Фірма плить, довозить, нагазинує і забезпечує купельський товар!

Перепроваджує і поагоджує меблевї транспорт. 1035 1—2

Подяка.

Отсею дорогою складаю ширі подяку д-рови Максимовичеві і другим лікарям Загального Шпитали у Львові за надіченні мене з різної негуди ока.

Петро Особа

1039 1—1 упр. школи в Людовичівці.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., фр.
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
150 ал. — Зміна адреси і гол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарня: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

1868--1928.

Український Народе!

Велике Сяло в Тебе! Ясна хвиля на тарнистому шляху Твого життя — хвиля, що гордістю серця Твоє сповняє, віру в могутні Твої сили будить, сили кріпить і єдиє, Твої надії соняшними проміннями сповиває. Цеж Сяло побіди Твого великого Духа — цени 60-ліття життя і праці Твого найстаршого Товариства „Просвіта“

Цеж великий всенародний Ювілей культурної праці — ювілей довгої і важкої боротьби з безпросвітною темрявою, що Твою національну і людську гідність убивала, шлях поступу, знання граніти ми скелями перед Тобою загороджувала. Табе власним чорнавою, пралісіє, великих скорбів Твоєї прадідної землі, на наймити й жабрано заводила. Ювілей творчої праці для Тебе, Народе, з Тобою!

Шістдесят літ тому горстка молодих ідейних людей заснував „Просвіту“ — горстка, але міцна вірою у невичерпність і спасенність своєї праці до глибини своєї душі пропитана високою ідеєю: через „Просвіту“ до Воскресіння!

І ця ідея несеться за мури Львова в наші містечка і села. Підбиває собі серця всіх верств народу, лине високо понад кордони фізичного насилля, з грудкою батьківської землі мандрує на чужину за гори-окани.

В українському народі находити пошану і зрозуміння, бо тільки освіта, тільки культура може дати народові ту велику моральну силу, що чуда творить, що будить ту національну об'єднану творчу міць, яка постійно й певно веде наріз вперед і все вперед аж до найвищого, найяснішого його ідеалу.

А за шістдесят літ горстка просвітних робітників розростається в тисячі. Перші слабкі кроки перемінюються в могутній, організований похід систематичної, планової, доцільної праці на всіх ділянках народнього життя.

З „Просвіти“ родяться наші економічні і торговельні установи, рідне шкільництво, руханово-спортові товариства.

І „Просвіта“ як Матір у великій пошані серед своїх дочок та вчунів, які свідомі того, що їхній розвиток і сила залежить від твоєї великої виховної і культурно-освітньої праці, що її веде „Просвіта“.

І ти, Український Народе, гордий на своє Товариство, а Товариство горде на Тебе.

Ти гордий і вдячний за велику 60-літню працю. Але праця „Просвіти“ ще не скінчена, роля її ще не відіграна.

І „Просвіті“ спочити не вільно!

Її праця має стати ще живіша, ще ширша, ще міцніша!

А з неї має вирости нове, оновлене покоління — нова доля!

Та це залежить тільки від Тебе, Український Народе! Покажи у 60-ліття „Просвіти“ силу свого духа, докажи, що Ти не тільки створив „Просвіту“, але й любиш її і вона Тобі потрібна!

Дай доказ своєї високої культури, національної свідомості, розуміння своїх потреб і обов'язків:

Скажи могутнє слово, що „Просвіта“ в тяжких своїх хвилях на Тебе все рахувати може. Що вона зніщила Твоє он, криве Твоє Серце, душа Душі Твоєї!

Велично й гідно відсвятуй це Велике Національне Сяло!

Нехай не буде в Тебе ніодної людини, що в ювілейному році не став би членом Товариства!

Зламай ювілейний дар „Просвіти“, дар няжкий, гідний Великого Народу і великих потреб Товариства!

Хоч Ти ніколи не жалів нічого для „Просвіти“, і хоч скрутний в Тебе час — відійми собі ще цей раз від уст і дай змогу жити і стати „Просвіті“ на тій висоті, на якій хочеш її бачити!

„Просвіта“ — цени Твою долю, історія Твого життя, Твоє ясне майбутнє, Твоє життя.

Ти живеш „Просвітою“, а вона Тобою!

Нехайже „Просвіті“ з її Ювілеем прибудуть моральні і матеріальні сили — на добро і щастя Народу!

Хвала, вдяка і слава Українському Народові! — Хвала, вдяка і слава „Просвіті“!

У Львові, в шістдесяті роковини Товариства „Просвіта“.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВІДСІ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“:

Д-р Іван Брин,
заст. голови.

Василь Мудрий,
секретар

ЗА ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:

Юліян Романчук, почесний Президент Комітету. — Д-р Іван Брин, Д-р Кость Левицький, Д-р Іван Равловський, Д-р Богдан Гнатевич, Михайло Галушинський, Д-р Володимир Дециквич, Осип Назроцький, Інж. Юліян Мудран, Інж. Юліян Павличковський, Д-р Василь Щурат, Д-р Михайло Кошова, Д-р Володимир Ривко, Іван Квасниця.

ПІСНЯ ПРОСВІТЯН.

(НА ДЕНЬ 8. ГРУДНЯ 1928 Р.)

СОНЦЕ З ВИСОКОГО НЕБА
ХЛІБ НАМ ДАЄ, ДАЄ КВІТИ;
ВОЛІ ШУКАТИ НАМ ТРЕБА
В ЯСНОГО СОНЦЯ ПРОСВІТИ.
ПРАПОР ПРОСВІТИ — ЦЕ ЗНАК
НАШИХ НАЙВИЩИХ БАЖАНЬ;
СТАРЕЦЬ ЧИ МОЛОД-ЮНАК,
З НАМИ ПІД ПРАПОР НАШ СТАНЬ!

СВІТЛО ЗНАННЯ І НАУКИ
З МІСТА В СЕЛО ПЕРЕКИНЕМ;
БРАТОВІ БРАТ ПОДАСТЬ РУКИ,
ВЖЕ МИ В НЕВОЛІ НЕ ЗГІНЕМ.
ПРАПОР ПРОСВІТИ — ЦЕ ЗНАК
НАШИХ ВИЗВОЛЬНИХ ДОРІГ;
СТАРЕЦЬ ЧИ МОЛОД-ЮНАК,
КЛИЧ ПІД НАШ ПРАПОР УСІХ!

ВИЖЕНОМ ТЕМРЯВУ З ХАТИ,
ВОРОГ УКРИТИСЬ НЕ ЗМОЖЕ;
ВИДРЕМ У НЬОГО ВСІ ВТРАТИ, —
ТИ ДОПОМОЖЕШ НАМ, БОЖЕ!
ПРАПОР ПРОСВІТИ — ЦЕ ЗНАК
НАШИХ НАЙКРАЩИХ НАДІЙ;
СТАРЕЦЬ ЧИ МОЛОД-ЮНАК,
СТІЙ ПІД ЦИМ ПРАПОРОМ, СТІЙ!

В. ЩУРАТ.

У ВЕЛИКІ РОКОВИНИ.

Сьогодні минає 60 літ від хвилини, як засновано Товариство „Просвіта“. Два людські покоління перетривало вже воно. І як твір людського невмирущого духа, має воно з кожним днем і роком ставати і в здорових умовах стає кріпше й сильніше. Зовсім інакше, як це діється з людським організмом.

Розглядаючи сьогодні з історичного становища розвиток нашого Товариства, мусимо ствердити в цьому розвитку такі риси, котрі в пам'ятні роковини звертають на себе найбільшу увагу.

Уявити собі момент, коли гурток сміхачів поривався до творення Товариства, ми сьогодні не в силі. Це — на правду — **піоніри-каменірі**, в котрих обізналася божя іскра. І з цієї іскри зродилася відвага: порвати сміло, без компромісу з старечою немцюз сучасного покоління і на прапорі нової ідеї написати не тільки пізнання народу, але також його **єдність** на цілості українських земель та в ім'я цієї єдності **вицільовання** у виснажений національний організм такі духовні сили, які його цілого із власної внутрішньої потреби приводили би до **будуючої єдності**.

Це перший наш обов'язок — віддати в нинішньому дні екшнотрізкішу пошану всім відомих і невідомим борцям в ім'я високої і глибокої культурної ідеї, як підстави всебічного розвитку теперішнього й майбутнього нації.

Другий обов'язок — присвятити нинішній день поважній застанові, що зробило Товариство на протязі свого 60-ліття. Утерся поміж нами погляд, що „Просвіта“ — це **матір** усіх українських товариств. Та в цьому погляді скривається другий поверховний і доволі небезпечний. А саме: ділянки праці Товариства розросталися і воно не в силі дати ради наростаючим обов'язкам, мусіло давати почин до створення нових організацій, установ, товариств. А тимчасом тут відбувався далеко глибший, ніж здається, не такий

простий, як його представляють, культурний процес. Найкращий вислів цьому процесові підібрав німецький учений Георг Сіммель, кажучи: „Культура — це шлях від замкненої, нерозвиненої єдності через розвинену многовидність до розвиненої без прогалини єдності“. І не надмір обов'язків, не багатша програма творила нові товариства й установи, але внутрішня потреба культурної модерної нації, але спонтанічний зміст, що веде народи у становище „домовитих хазяїнів“.

Із належного зрозуміння цієї риси — випливає третій обов'язок, поставити до себе ще одне питання: Чия заслуга, або в ім'я чого станули піоніри до роботи, а Товариство і згуртовані в ньому члени йшли за ними і творили свою пайку роботи? Відповідь: В ім'я того, що **освіта є ідея**, ідея повсякчасна, ідея без початку й кінця, така вічна, як ідея правди, краси, моралі, святости. А навіть коріння останніх ідей вміщується в ідею освіти. Бо ідея освіти — це не знання, але це один великий акт формування себе і спільнот, формування себе у морально-самоуправну одиницю (Кершенштайнер) з єдиною місією завдання і послуг у відношенні до спільнот від родини, стоваришень, партійних, класових союзів до найвищої і найкращої спільноти, **національної**. Як така, ідея освіти є великим гаслом. Її носіями, членами Товариства, наскільки її розуміють, і спільнота тих-же членів — саме Товариство.

Як носій гасла — Товариство „Просвіта“ не може бути якоюсь одною частиною нашого народнього життя. Воно мусить пронизувати все до найменших клітин, а кожна найменша клітина мусить стати свідомою і відповідальною частиною міліонів за долю цілості, за глибину, за чистоту, за святість, за непродажність, за непохитність ні в яку сторону цього гасла!

З цим починаймо ювілейний рік.

М. Галушинський.

Колись і тепер.

З нагоди 60-ліття „Просвіти“.

В ювілейному році 60-ліття нашої „Просвіти“ — вирізняють спогади про минуле, а ще більше насупаються розважання про сучасні обставини, а яких Мати наших устанав має далі сповнити своє велике завдання для української нації...

Вийшла наша „Просвіта“ з малих початків, бо з почину горстичи молодих людей — народовців, що у першому статуті поставили собі за мету: „підняття і просвіту народу“, а як способи до цієї цілі вказали: збірання і видавання всіх плодів усної народної словесності, та видавання популярних публікацій в усіх галузях науки, відповідних поняттям народу і його потребам“.

Отже такий початковий круг діляння намічували основники Товариства „Просвіта“ в 1868 році: підняття рідного народу і його історії та видання поучаючих писем для народу. Але тодішня влада (львівське намісництво) спротивилось статуту і аж міністерство внутрішніх справ згідно з міністерством просвіти у Відні дозволило оснувати товариство „Просвіта“ на основі предложеного статута.

Першим головою Товариства „Просвіти“ вибрано професора Анатолія Вахнянина.

Другі загальні збори „Просвіти“ в 1870 році, прийняли вже новий статут з такою метою: ширити просвіту між українським народом, такими засобами, як видавання праць в українській мові для образованої верстви і для ужитку в школах, особливим видаванням популярних праць для міського і сільського людю; закладання книгозбірень і читалень; закладання бурс для убогої шкільної молоді; підмагання заслужених письменників, учителів народних шкіл і шкільної молоді; видавання часописів; спрощування українських вчених для нарад та уряджування публичних відчитів і музично-декламаторських вечерів.

Другим головою Товариства „Просвіта“ вибрано в р. 1870 віце-маршалка Краєвого Виділу Юліана Лаврівського; третім головою вибрано в р. 1873. Володимира Федо-

ровича, власника більшої маєтності і добродія „Просвіти“, а в р. 1877, вибрано четвертим головою професора університету а. д-ра Омеліяна Огоновського.

Від 1. січня 1877. р. почав обов'язувати третій статут „Просвіти“, в котрий увійшли важливі зміни, а саме: що звичайні члени товариства платять вкладку 2 зл. р. річно, — а селяни і міщани платять 1. зл. р., та що замчайний член товариства має право: діставати безплатно по одному примірникови популярних книжок „Просвіти“ по часі, як вступив в члени.

В 1891. р. надзвичайні загальні збори прийняли четвертий статут товариства „Просвіта“, в котрім побіч просвіти народу поставлено за цілю товариства також: піднесення добробуту українського народу, як також впровадженню в товаристві „Просвіта“ організацію самоуправних Читалень „Просвіти“, що можуть мати свої крамниці, щадничо-позичкові каси і ощадності та вводити в ужиття рільничо-господарські і промислові спілки. До осягнення тої високої цілі „Просвіти“ вложено на філії товариства обов'язок: старатися про закладання читалень „Просвіти“ і вести нагляд над ними.

За цим новим статутом наступив широкий розвій товариства „Просвіти“ на нашій землі, бо число членів побільшилось у найближчих роках на тисячі; читальні „Просвіти“ прибували сотками а філії „Просвіти“ розвіяли свою організаційну сітку майже у всіх повітах. Культурне і національне освіднення народних мас огорнуло живоїтворною струєю усі верстви нашого громадянства і наш нарід почувся українською нацією. Просвітно-організаційна праця підготувала також ґрунт під організацію наших економічних установ, особливо під організацію нашої української кооперації, що прийшла з кінцем дев'ятидесятих років минулого століття.

Але описав ослаблена світовою війною; матеріально й етично — мусить повоєнна організація „Просві-

ти“ на ново збирати свої сили та вишколювати нових діячів, щоби обновили, поширили і поглибили здорове освіднення народних мас: питомою культурою і знанням, якого потребує нове життя української нації. Та в цім новітнім завданні — загаль українського громадянства не доцільно, як належить, значіння нашої „Просвіти“.

„Просвіта“ не була і не є партійною установою. Вона все служила українському народови без огляду на партію та була таким чином все-народною установою і такою мусить вона на далі остатися. Але з уваги на те треба нам признати на жаль, — що нашу „Просвіту“ від якогось часу заложивається як терен партійних оргій — на котрім при нагоді зборів відбуваються особисті, партійні і суспільні поражування; погоня за здобуттям „Просвіти“ для вузкопартійного егоїзму, та легководушне розбивання нарад, — чим тяжко зневажається нашу „Просвіту“ перед чужими і своїми та перепинюється її конечну діяльність і розвиток, а найважливіше, що ми самі бемо в лице цю культуру, — за котру так побиваємося...

Тому з нагоди ювілею 60-роковин „Просвіти“ принесім їй жертву: пошанівку нашої матірної установи, щоби у „Просвіті“ могли спокійно працювати без огляду на партію: люди, що є способні до просвітної роботи і хочуть працювати!

А друга жертва нашої „Просвіти“, — в ювілейнім році, — це розвага, щоби не давати приводу до закривання „Просвіти“.

Інтерпретація політичної акції є сьогодні інша, як була даянше, — і те повинні розуміти наші політичні діячі. Політичні наради, посольські звіти і демонстрації — не мусять відбуватися в льокалі читальні „Просвіти“ чи в канцелярії філії „Просвіти“, а належить уладжувати їх в інших льокалах, — щоби не давати навіть позору участі просвітній установи в якій небудь політичній акції. І це повинні зрозуміти в сучасних обставинах соймові послы і сенатори та інші політичні діячі...

Та є ще одна пожертва в ювілейному році для нашої „Просвіти“. Перші просвітні діячі, давні народовці, вели цю працю по найліпшій волі і знанню, а численні одиниці споміж них вели її справді з посвяченням, — а все те ні для почесей, ні для гроша або особистих вигід... І цієї безкорисної праці з посвяченням — сьогодні так мало в нашій „Просвіті“... Тому спомянім „не злим“ словом — тих перших просвітників і даваймо свою лепту праці для нашої „Просвіти“, так як вони давали, — для поступу, добра і крайної долі українського народу. Отже мої побажання для нашої „Просвіти“.

Д-р Кость Левицький.

Освітній Конгрес з нагоди 60-ліття ювілею Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Сьогодні Т-во „Просвіта“ у Львові, що безперечно вложило найбільшу цеглину в будову духової культури українського народу в Галичині, скромно святкує 60-літній ювілей свого існування. Але це свято не є лише місцеве — галицьке — свято: Т-во „Просвіта“ у Львові своєю славною 60-літньою діяльністю залишило помітний слід в історії національного руху всього українського народу, а тому в сьогоднішнім скромнім святі Львівської „Просвіти“ бере духову участь український нарід в соборному значінні цього слова.

Серед різних проектів відзначен-

ня 60-літнього ювілею Т-ва „Просвіта“ у Львові, які намітив спеціально для того організований Ювілейний Комітет, особливої уваги, на мій погляд, заслуговує проект скликання Освітнього Конгресу у Львові в 1929 р.

Як відомо, перший і, на жаль, єдиний Освітній Конгрес відбувся у Львові рівно двадцять років тому також з нагоди ювілею — тоді соколяківського — Т-ва „Просвіта“ у Львові, і цей Конгрес відіграв у свій час надзвичайну роль, бо він встановив напрям культурно-просвітньої праці, якого додержувалося

Д-Р ПАВЛО ЛИСЯК.

Якої нам треба „Просвіти“?

Велике всенародне свято, яке переживає український народ західно-українських земель, а з ним, напевно, й вся Соборна Україна, свята шістдесятлітнього існування львівської „Просвіти“, заставляє нас до рефлексії не тільки над тим, що повинна „Просвіта“ в будучині робити, щоби виповнити свою велику історичну місію, до якої вона покликана, але й припозволяє нас до глибшої застанови над тим, що „Просвіта“ вже зробила. Ясна відповідь на останнє питання дасть нам підставу до безсумнівної відповіді на перше питання, котре, ясна річ, так дуже хвилює кожного свідомого українця й кожну свідому українку — особливо під нинішню хвилю, таку безмірно важку й трагічну в нашій історії.

Ми знаємо, що підставова ідея „Просвіти“, котра жевріла в душі гуртка її основоположників, прийшла сюди, на галицьку волюсть, частю зі сходу, а частю зі заходу. „Просвіта“ могла повстати на галицькому ґрунті тільки після великого літературно-громадського відродження 60-тих років на Великій Україні, після Шевченка й його епохи. А одночасно впади тоді в застою галицьку атмосферу перші животворні проміння новітнього націоналізму, у формі, яку він як вислід дуже складного ідейно-соціального процесу в Західній Європі, прибув галювно серед західних й члденних славянських народів. Лі-

тературне відродження 60-их років на Великій Україні вернуло нам припсану національну свідомість, котру ми затратили в страшній п'ятмі довікової неволі, сказало нам, що ми є народ, великий народ з величавою історичною минувиною. А еманіпаційний національний рух серед західних та підлених славянських народів показав нам методи й форми тієї успішної національної боротьби й праці. З гармонійного аляжу одної й другої течії виросла згодом ця великанська ідейна сила, котра створила чудо: нашу сіру етнографічну масу перемінила у великий свідомий народ.

Ми з великим, до глибини серця проймаючим зворушенням згадуємо сьогодні про працю й труд цих мільонів, які, адебільшого, як тихі робітники, в постійній напрузі, в буденних зусиллях по всіх усядах нашої землі, день за днем трудилися на просвітній діяльнці. Сухі статистичні цифри про кількість заснованих читалень, кількість видрукованих книжок, вибудованих читальняних домів, відбух концертів, театральних вистав, виголошених вистадів, приєднаних членів і т. д. дають, очевидно, тільки дуже неповний, а головне: неясний образ про цю силу ідейної праці, вложеної в просвітню справу на протязі минулих 60-ти літ. Нема історика, нема хронікаря, новітнього Нестора, — тай дедки чи він коли найдеться, — який зумів би про цей величеський труд згідно з правдою написати.

Алеж одно певне й не може підлягати жадному сумнівові. Він, цей труд, ця праця, це одушевлення, запал, завзяття й незламна воля в ді-

яльності булиб не тільки неможливі як факт, але навіть булиб не до подумання як поступат, колиб вони не виростили з могутньої творчої почви й з цього вічно живого ґрунту, яким є національна ідея. Ми цілком слушно величаємося вислідами 60-літньої праці „Просвіти“. Та напевно ніколи вона не булаб доконана, якби тисячі тихих просвітних робітників, саме тією працею здельзень не було собі й світові доказувало, що ми хочемо бути живим і вілним народом. Тут, у сірій просвітній праці наш народ на протязі десятиліть зводив безкровну боротьбу за своє самоозначення, тут він викристалізував своє власне національне я, тут він перемагав і Полтаву й 1340 рік, тут, нарешті, довів до створення підстав для здійснення найвишого ідеалу нації. Правда сучасної днини, котру бачимо власними очима всі, показує нам, що аналогічна праця інших неволених колись народів вже довела їх до здійснення національної мети. Ми ще її не осягнули. Алеж, коли хочемо й прагнемо її, ми теж не маємо іншого шляху перед собою, тільки такий, який перейшли інші народи.

Щож дала нам „Просвіта“ в минулих 60-ти літах своєї діяльності? Вона перемінила нас зі сірої етнографічної маси в свідомий народ. Вона вчинила те, що сьогодні хіба фанатик або сліпець може сумніватися в існування самостійного українського народу. І це є досягнення великанське, могутнє. Таке досягнення, якого ми навіть, задля браку історичної перспективи, тепер не в силі якслід оцінити. Та кож-

ний сьогодні ясно розуміє, що ним ми вже під цю пору ніяк не можемо вдовольнитися. Сьогодні ми мусимо, — хочемо чи ні — піти далі. Мусимо тому завдання „Просвіти“ а майбутті сформулювати як працю над перетворенням мільонів мас українського народу в людей, що стануть свідомими громадянами своєї Батьківщини. І це є, без сумніву, ця велика провідна ідея, котра буде присвічувати в безмежно трудній праці живого національного активу — сьогодні й завтра.

Скаже може дехто, що найбільші труднощі в цій праці зустрінуть нас з боку національних противників. Безперечно так. Такі труднощі будуть і ніхто не стане на них замикати очей або їх легковажити, бо це булаб непростима легководушність. Але всі, навіть найважчі пережки з боку національних противників все мають і з природи річи мусять мати тільки зовнішній, механічний характер. Вони ніколи не в силі торкнутися нашої внутрішньої істоти, нашої душі національної, нагтого національного я. Тай не тільки це. Життєвий досвід виказує, що такі перешкоди мають теж своє величезне позитивне значіння. Вони проти своєї волі, в розвитку національної думки й свідомости, грають роль цього могутнього залізного молота, котрий величезний розжарений національний бльок вибиває на тугу, ціпку й крицеву сталь. Досвід виказує, що зовнішні перешкоди ще ніякому народови, по суті, не пошкодили, а тим більше не були зоци в силі загальмувати його природного розвитку.

Зате куди страшніші й більше не-

Т-во „Просвіта“ у Львові в своїй діяльності на протязі довгих років.

З того часу в житті українського народу в Галичині відбулися настільки важливі події, що вони поставили перед ним питання у всій своїй величині про нову ідею освітньої роботи, а в зв'язку з тим про новий зміст цієї роботи.

Правда, на щорічних загальних зборах Т-ва „Просвіта“ у Львові кожний з присутніх членів має право висловити з критикою діяльність Т-ва за минулий рік, а також подати свої думки щодо плану діяльності на майбутнє, але, завдяки тому, що на вирішення загальних зборів завжди вноситься безліч справ біжучого характеру, на обміркування принципів питань вже не залишається часу, а якщо вони й обговорюються, то лише побіжно й поханням.

В наслідок цього побіжного й похвального вирішення принципів питань про суть і зміст освітньої роботи, про її організацію й методи — дотеперішня освітня робота провадиться в старих формах, а тому не дає того ефекту, на який можна було б надіятися з огляду на її кількісний зріст. Отже стає необхідним піддати ревізії ті рішення принципів питань в культурно-освітній справі, які були прийняті 20 років тому при обставинах громадсько-політичного життя зовсім відмінних в порівнянні з тими, в яких перебуває тепер український нарід в Галичині. Вже одно це міркування говорить за доцільність скликання Освітнього Конгресу.

Однак, щоб Освітній Конгрес міг дійсно виправдати своє завдання, не обійшло підбати про належну його організацію, бо інакше шкода тих сил і коштів, які неминуче зав'язуються з його улаштуванням.

Дозволю собі тут коротенько подати свої міркування щодо цього питання.

По перше, з програму Конгресу слід виключити доповіді інформаційного характеру, себ-то доповіді про стан культурно-просвітньої діяльності в різних місцевостях, що охоплені Т-вом „Просвіта“ у Львові. Інформаційний матеріал має бути поданий на Конгрес в формі друкованого зводу поодиноких допові-

дей, складених на місцях за програмою, яку має встановити Організаційний Комітет Конгресу. До програми Освітнього Конгресу мають увійти як питання принципового характеру, що відносяться до всіх форм культурно-просвітньої роботи (ідейні основи освітньої роботи, правні основи, організація й методи освітньої роботи, підготовка освітніх робітників і т. д.), так і питання, зв'язані з організацією й методами окремих форм освітньої роботи (бібліотеки, видавнича справа, курси й школи, театр, музика й спів, екскурсії і т. д.).

По друге, з метою більш ґрунтовного вирішення питань, що мають увійти до програми Конгресу, необхідно розбити Конгрес на секції відповідно до форм освітньої роботи, залишаючи працю Конгресу в цілому як для обміркування тих принципів питань, про які я тут згадав, так і для вирішення різних організаційних справ (обрання президії Конгресу, ухвалення регулярів Конгресу й т. д.).

По третє, щоб дати можливість членам Конгресу брати участь в декількох секціях в залежності від того інтересу, який можуть викликати окремі реферати цих секцій, слід побажати, щоб засідання секцій відбувалися в одному або бодай в сусідніх будинках.

По четверте, не слід переобтяжати засідання Конгресу та його секцій зачитуванням довгих рефератів. Референти мають в стислій формі подати зміст свого реферату, який словно вміщується в друкованому збірникові рефератів, що перед відкриттям Конгресу дається на руки кожному членові Конгресу. Такий порядок (між іншим, він був ужитий на З'їзді культурно-освітніх діячів і бібліотечарів ЧСР, що відбувся в Брні літом ц. р.) уможливіло попереднє ознайомлення членів Конгресу зі змістом рефератів, а в наслідок цього сама дискусія стає більш жвавою й річовою.

Накінце, підготовка праці до Конгресу має розпочатися на місцях вже тепер. Всі філії Т-ва „Просвіта“ у Львові мають взяти участь в цій підготовчій праці як наміченням рефератів чи питань, які слід поставити на обміркування Конгресу, так

і виготовленням інформаційної доповіді за програмою, що встановить Організаційний Комітет Конгресу, а також експонатів для виставки, яка має бути влаштована при Конгресі.

Нема сумніву, що ця підготовча праця на місцях спричиниться до оживлення самої культурно-просвітньої праці в ювілейній році.

Щодо виготовлення рефератів, то тут не треба гнатися за кількістю їх, нехай й не так багато їх, але нехай кожний з них подасть пожиточну думку чи з теорії, чи з практики освітньої роботи як у себе в дома, так і на чужині.

Хочу ще раз підкреслити, що О-

світній Конгрес для osiągnięcia належного успіху потребує великої й ґрунтовної підготовчої праці, в якій мають взяти участь в тій чи іншій формі всі теоретики й практики освітньої роботи. Тільки такий збірний характер підготовчої праці до Конгресу та належна його організація стають одною з головних передумов досягнення добрих наслідків від самої праці Освітнього Конгресу.

Ст. Сірополько

Прага, 2. XII. 1928.

Громадяни! Чому не став Ти ще до цього членом Товариства „Просвіта“?

„Дійсність уявлена і дійсність дійсна“...

Початок шкільної кампанії у соймі за рідну школу.

Варшава, 5. грудня 1928.

Сьогодні розпочалася у соймі шкільна кампанія Українського Клубу. На іншому місці ш. читачі найдуть реферат посла В. Целевича, яким розпочатковано на Освітній Комісії дебати над українським внеском-законопроект про зміну існуючого т. зв. „кресового шкільного закону“. „Найкардинальніше право кожного народу в світі є його рідна школа“, однак існує дивовида, що „понад 6 мільонів українців в Польщі все ще не може здобути собі навіть народної рідної школи“. Здається нам, що поруч із цією ядерною характеристикою існуючого стану річей, найбільш есенціальний вислів у рефераті п. Целевича такий: „Пора скінчити з цим, пора вже приступити до діла!“ Цей зворот під адресою післятравневої влади торкається найглибших основ її національної політики. У змістовності вона в авторекламі толеранції і лібералізму та в голошенні теоретичних рецептів на т. зв. розв'язку української проблеми в Польщі. Одно й друге — це пустомельство, самообманчиві фрази, це речі вигадані, існуючі в світі уяви. Речі зі світа реальної дійсності — це обов'язуючий закон, це статистика українського шкільництва з перед війни і аперед т. зв. шкільного плебісциту та після того плебісциту й після 2-ох і пів року існуючого травневого правління. Ця справа, реальна дійсність голосить про руйну українського шкільництва і про послідовне ведення шкільної політики по лінії тез, виготовлених Ст. Грабським за часів прем'єрства свого брата Владислава й міністрування свого ідейного однокласника п. Міклашевського.

Кілька днів тому прем'єр Бартель широко розписався у пресі на тему „дійсності уявленої“ та „дійсності дійсної“. П. Бартель, залюбки користуючись питомою йому реторичною формою із світа теорії й абстракції, виступив проти поголосок, брехонь та легенд, які зроджують специфічну атмосферу, із котрої знову родяться наскрізь фальшиві категорії думки й критерій суду. Відніс це він до відносин в польському уряді, що — мовляв — нічого спільного не мають з масою сплетень про уряд та про різні ніби урядові й півурядові кліки й комбінації. Очевидно, нинішній польський прем'єр не вдався — і напевне не вдасться! — в аналіз „відвортної сторони медалі“: поскільки сама „дійсна дійсність“, сама справжня політика уряду, спирається на „дійсних“, а не „уявлених“ основах. І коли п. Бартель признав, що й „уявлена дійсність“ — оті сплетні й побрехеньки та злобна й одностороння атмосфера, — має безперечний вплив на формування „дійсної дійсності“, то може варт було би нинішнім керівникам польської держави пригадуватися також: які наслідки в „дійсній“ польській державній дійсності має оперування величинами із світа „дійсності уявленої“?

Шкільна дебата ледви почалася.

Відбулося тільки перше засідання комісії, яке було лише гейби прелюдією до великої гри. Як при кожній справі, дрібній чи великій, так і при цій дуже великій мусимо згорі перестерігти перед ілюзіями. Нема ніяких льогічних даних, щоб швидко могла змінитися система правління, цілий т. зв. курс політики відносно українців, курс, в основу якого покладено ніщо інше, як саме шкільну політику, політику денационалізації під покришкою „толерантного“ утравкізму. Однак нема сумніву, що шкільна дебата над українським внеском принесе дві великі користи: 1) докаже безглуздя лепетів тих усіх зоологічних „Курерків“, що Український Клуб займається на парламентній арені лише демагогією та демонстраціями, і 2) адемаскує облуду псевдо-ліберальної і псевдо-толерантної офіційної національної політики. Може цей чи інший міністр знову відмовить українським послам права виступити в імені українського населення; може довго-довго ще будемо слухати про диктат „закордонних чинників“. Але в історії залишиться один факт: українські посланці домагалися рідної школи — чи це домагання теж було подиктоване „закордонними чинниками“, чи це теж демонстрація? Може (і напевне!) знову не раз ще почуємо: української справи в Польщі не можна тому „полагодити“, бо „нема з ким говорити“. Але до вас, панове, ніхто не йде з українською справою — її не вирішите ані ви, зні теж — українські посланці. Ї вирішить великий український нарід, вирішить історія. А вам ось пропонується лише одну частинку тої справи — справу українського шкільництва. Чи для неї теж треба контрагентів і чи треба теж щось „дістати“, поки українській дитині дозволиться учитись на рідній мові? Крутити тут важко. А проте вже й на першому засіданні бачимо спробу ступити на цей штудерний шлях: представник уряду залишає мовчки питання: чи має право українська дитина дістати українську школу, — і входить у по-дрібню полеміку, ледви не з кожним словом проєктованого нового закону. Безумовно, що такими методами „вирішування української справи“ можна затопити цілий проєкт у морі слів і казуїстики. Це не усуває факту існування рани, яку створила винародовуюча шкільна політика.

Українська парламентарна політика ступає по шляху „дійсної дійсності“. Висуваючи реальні вимоги у шкільній діяльності примушує і польську політику порвати зі світом „дійсності уявленої“. Чим пізніше це зробить, тим гірше для неї.

І. Кедрик.

Громадяни! Приготуйтеся до відповідного відсвяткування 80-літнього ювілею „Просвіти“ та причинімося всі гідним нас ювілейним подарунком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матері.

безпечні є ці струї, котрі з нутра народу йдуть проти самої національної ідеї. В більшій або меншій мірі з такими національними течіями мусіла боротися кожна національна ідея. Але ні одна національна ідея не мала до побороення на своєму еволюційному шляхові такого страшного внутрішнього ворога, як саме наша, українська національна ідея. За далеко ми зайшли, коли хотіли сьогодні засновувати собі причину цього трагічного для нас факту. Та проте він остається фактом. Власне кажучи: оставався фактом й остається ним сьогодні.

Передвоєнне москвофільство було тим страшним раком, котрий нестримно „бував“ по всіх клітинах нашого живого національного організму, підривав і ослаблював його, висмоктював всі живі соки й на всіх наших початках клав знамя руйни. Годі фантазувати над відповіддю на питання: чим ми булиб сьогодні, колиб ми в минулому не мусіли були відпирати напор зовнішнього противника з вонючим гніздом москвофільського раковиння в нашому нутрі? Цілком певно наш розвиток і наші досягнення булиб такі, що ми булиб стали рівними „у народів вольних колі“, як казав поет.

Та проте, коли це не сталося й не сталося головню з вини ганебної пам'яті москвофільства, то всеж таки, як сказано, побідила сама чиста національна ідея, побідив факт, що є український народ і ніщо в будучині на просторі між Карпатами й Доном, Прип'яттю й Чорним Морем не може статися без і проти волі цього багатоміліонного українсько-

го народу. В часи великанського нашого національного зриву і боротьби і по тім появилася нове, досі невидане в нас, москвофільство, що виступило під плащиком червоного інтернаціоналізму. Годі сьогодні аналізувати й порівнювати: чи й наскільки сучасний т. зв. інтернаціоналізм більше або менше небезпечний та шкідливий від передвоєнного москвофільства. Але ясно, що коли ми хочемо бути не народом в звичайному розумінні, тільки нацією, то мусимо цій ворожій інтернаціоналістичній ідеї, котра йде проти нас з нашого таки нутра, як ідеї, по суті, ретроградній, якнайенергічніше протиставитися.

І тут немале завдання „Просвіти“ в найближчій добі. Коли національний актив в просвітницькій роботі якслід його зрозуміє — він напевно знайде способи, аби, в сьогоднішніх новочасних умовах і новочасними засобами виконати це своє завдання, яке ще перед ним стоїть. Коли ні — будучина буде одним з чергових „пропавших часів“, яких, арештою, в нашій історії було чимало.

Бути нам оптимістами й вірити, що так справді станеться, чи може опустити руки? Відповідь на це питання мусять знайти в собі ці мільйони, котрі сьогодні скупчилися біля гордого національного стягу, що його 60 літ тому підняла в гору наша дорога Мати, наша „Просвіта“. Вони й тільки вони є запорукою, що побідити мусить ця ідея, котра вже зробила з української етнографічної маси новочасну націю.

зголошеннями в члени, надсилайте
вклади й іншим пригадуйте!

Рідношкільні справи.

З діяльності Кружка „Рідної Школи“ ім. кн. Льва на Личаківі.

Старшина Кружка кн. Льва на Личаківі у Львові дає почин до сходни усіх Кружків у Львові для заснування Повітового Союзу Кружків Р. Ш. для Львова й повіту. Як зазначено, в наслідок меморіалу комітету, вибраного єдиним Кружком Головною Управою „Рідної Школи“ повідомляється про задумане заснування Повітового Союзу Кружків для Львова й повіту і вже при цій групі можуть відбутися перші загальні збори Повітового Союзу Кружків для Львова й повіту. Таким чином виповниться ухвала, яка встановлена через невиконання однієї з важливіших постанов статуту, що передбачує трієтенність в організації „Рідної Школи“. Тимчасом ми мали тільки Головну Управу й Кружок, а посередньої ланки — Повітового Союзу Кружків — не було!

Кружок Р. Ш. у асоному краю повинні дати почин до сходни усіх Кружків Р. Ш. в кожного повіта і на сходинах ухвалити бажання заснування Повітового Союзу Кружків (як це в Боржмі і тепер буде у Львові) — а Головна Управа певно не відмовить згоди на заснування Повітового Союзу Кружків, згідно із статутом, тим більше, що не припиниться до ітентифікації про „Рідної Школи“.

Другим починком старшини Кружка Р. Ш. на Личаківі було заснування Жіночої Секції при Кружку Рідної Школи ім. кн. Льва. В цій справі відбулося два сходни українського громадянства личаківської ділянки і Личаківських Пасік. У п'яторок дня 4. грудня засновано преліт жіночу секцію при Кружку Р. Ш. ім. кн. Льва й головою секції обрано п. Марію Крушиницьку. Найбільшій громадській ланці п. Кодицець, Ріппеа, Филиповичева, Гошовська і ін. уайшли до зародку секції й дають імпульс, що намагаються гідно свої зобов'язання. Перед Кружком кн. Льва й Жіночої Секцією велика праця: в першій мріі опіка над захоронкою на Пасіках Личаківських. Перед сорок роками Пасіки — це була чисто українська оселя, тепер українці мешкають там по доробку — Пасіки-ж майже чисто польські (а попользовані українці). Завданням Жіночої Секції буде перекласти враз із Кружком Р. Ш. перебудову будинку на захоронку, далі подбати, щоб усі українські діти ходили до захоронки, а роботи у Львові збірку одягу і черешків для тамошньої дітвори, улаштувати свято коляди, шпинку і т. п. Те саме треба буде робити враз із управою школи й учительським збором школи ім. кн. Льва для шкільної дітвори личаківської школи Р. Ш.

При цій нагоді не можна не спинитися на одному болючому питанні: вигляд Личаківських Пасік змінився головним чином впливом костелів на Личаківі. Тепер постане на кінці Личаківської вулиці ще один костел. А пасічці люди даремно просять священника. Митрополит дозволяє правити у Пасіках богослуження у захоронці для тамошньої дітвори, але священника нема. Парох і сотрудник церкви св. Петра і Павла правлять по 2 служби Божі в неділю для Личаківців і Пасіки важко їм обслуговувати. Катедрити обслуговують свої школи. Але консисторія повинна законче призначити священника з Юра, щоб кожної неділі обов'язково правив богослуження на Пасіках Личаківських. Дуже помічним могло б бути оо. Василіяни. Чи не могли б вони призначити одного ченця, який що-неділі пішов би собі вранці до Пасік і там побував з народом? Це є необхідне і незначайно одячне післанництво оо. Василіяни.

Член Кружка Р. Ш.

Ріжні вісти.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ У КРАК. „ІЛ. КУРЄР“.

До адміністрації „Іл. Курєра“ прийшов 4 год. 11.30 передзвон. експрес і доручити експресу та просити дати її директору видавництва Меч. Добій. В борі був тоді М. Добій, його брат Кашир, проф. Вільмш і польський. Після закінчення як двох годин на св. Миколая. Як посылку отримали. Побачили політеропану налетку, а та ворка була чорний чорт, від якого йшов білий дим, потім до середки катедри. Ка-

сетку голі було підпалити, не порушуючи шкорова. Тому дпр. Добій поспіхом випалала підпалити і він тріска шару патлату у середину. Переконався, що в середині є білий порошок. Видобув тріскаючи того порошку і на пробу запалив шкорова спира, що з тріскаючи шарів фіолетним полум'ям. Зараз повідомили про все поділля, яка забрала бомбу до фактової аналізи. Власні ствердили, що порошок цей, то експлозивна маса. До тої мей були залучені експертні руки і мікролічирною. Колиб хот одну рурку переломити був шкорова, що був привіплений до чортка, бомба зараз би вибухнула. В наслідок було пітора аг. вибухової маси.

ПІСЛЯ ВИБУХУ БОМБИ В „СЛОВІ ПОЛЬСЬКІМ“.

Ревізії й арештування у Львові.

Гроленке звільнення старство ствердило, що оба замахи в „Слові Польським“ і краківським „Іл. Курєрі“ були однакові. Сириньку для ред. „Сл. П.“ дістав експрес білі готелю „Коржа“ в рук молодого чоловіка. Він підійшов до готелю критим автоматом був він високий, а малими зусами пристриженими по англійськи, в плащі гіпсового коліру і алюмінію напелюсі. За віднесення сириньки два експресові з еол. Сиринька була около 40 см. довга і 30 см. широка, загорнена в сірий папір і шнурок. Це, що було в середині, було загорнене в бібуклу. Сама сиринька була з т. ар. дерев'яної динти, до якої прикріплена була ручка. До тої ручки була причеплена срібна різочка з червоним чертником, подученням золотим ланцюжком із середини сириньки.

В зв'язі з бомбовим замахом поліція перевела вчорашнього дня і мн. ночі богато ревізії та арештувань. Сконфікували богато матеріалу. Подробиці свідства держати у тайні.

„Газета Поранна“ подає, що вибуховий матеріал в обох посылках був такий самий, який звільнені власти безпеченства найшли підчас ревізії серед членів УВО у Львові. Такі ревізії переводила поліція після знаних листопадових подій.

РЕВІЗІЯ КОНСТИТУЦІЇ УХВАЛЕНА.

На засіданні конституційної комісії дня 6. грудня прийняти внесення, угаднене більшістю клубів, яке вказує, що сойм приступає до ревізії конституції. Ця ухвала означає початок рев. поступовання. Ухвалили теж, що основою ревізії будуть внесення, які оголосив уряд або посла.

ВІДРУЧНЕ ПИСЬМО ПРЕЗ. КУЛІДЖА.

През. Кулідж у відручній писемі стверджує, що Злук. Держави є в повному митровому розвитку і добробуті. Кулідж домагається якнайшкорої ратифікації Кельтського пакту. Щодо позачислової політики у відношенні до Європи заявляє Кулідж, що Зл. Держави не можуть зазначити делово поводитися в признаванні кредитів, бо так вважали би внаслідок з інтересами тих країн. Всетаки Зл. Держави не повинні народів, що потребують помічі.

БУДІВЕЛЬНА КАТАСТРОФА.

Під Гельсінгфорсом завалилася новобудована фабрика. Підчас катастрофи було на руштуванні 7 робітників. Впід аваліши добули 2 вбитих, двох тяжко ранили померло в шпиталі. Три інші робітники ранені легше.

Біржа. Гроші.

Американський долар 837.25—837.75, канадський долар 831.50—832.00, чеська корона 0.26.25—0.26.50, австрійський шілінг 1.25.50—1.25.75, румунська лея 0.05.25—0.05.50, французький франк 0.34.50—0.34.75, швейцарський франк 1.71.50—1.71.75, фунт стерлінгів 43.50.00—43.60.00, ралейський червонець 26.50—27.00.

Золото: 20 корон 36.50.00—36.80.00, 20 франків 34.20.00—34.40.00, 20 німецьких марок 41.50.00—42.42.00, 10 російських рублів 46.60.00—49.00.00.

Срібло: Австрійська корона 0.69.00—0.70.00, 5 австрійських корон 3.60.00—3.65.00, австрійський флорен 1.71.00—1.82.00, російський рубель 3.00.00—3.40.00, копійки за рубель 1.50.00—1.55.00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 46.00—47.00, пшениця селянська 44.00—45.00, жито галицьке 34.50—35.25, жито галицький броварський 30.50—31.50, жем'я на млин 27.50—28.50, ячмінь пастівний 35.50—36.25, овес галицький 30.25—31.25, кукурудза румунська 44.00—45.50, барободя жовтоголова

3.00—3.50, фасоль біла 75.00—100.00, фасоль жовта 50.00—55.00, фасоль красна 65.00—75.00, горох білий-Вікторія 45.00—55.00, горох пізній 37.00—39.00, бобби 33.50—35.75, мінська паст. і зерні 1.00—1.00.00, нана 35.00—39.00, сіно солодке красне прасоване 18.00—20.00, сіно солодке красне 8.00—9.00, гречка 34.00—35.00, льон 72.00—71.00, дубильний 21.50—22.50, ріпак озимий 70.00—72.00, мука пшенична 65 при 73.00—74.00, мука житня 70 при 51.00—51.00, грисів кукурудзяний 69.00—70.00, мука кукурудзяна 49.00—51.00, отруби житні 23.50—24.00, отруби пшеничні 24.00—24.50, крупні грисівні 65.00—71.00, пшени 80.00—82.00, крупні ячмінні 49.25—51.75, пемпак 49.00—51.00, просо красне 44.00—45.00, макуні львівні 49.00—50.00, конюшина красна 220.00—230.00, мак синій 115.00—125.00, мак синій 90.00—100.00. Мішки жовті впробу Страдом Варта 1.68—1.72, мішки уживані добрі 1.38—1.42.

НОВИНКИ

— Концерт нашого тенора д-ра В. Тисича відбудеться в неділю 9-го ч. м. в Калужі в „Народнім Домі“.

— Хор Д. Котка. В понеділок 10. грудня у залі Народного Дому відбудеться концерт Українського Національного Хору під проводом Дмитра Котка. Початок в год. 8. веч. Билети раніше можна купувати в „Нар. Торговлі“. З нагоди цього концерту повідомляється Громадянство, що частина цього хору з Котком виїжджає 15. грудня до Берліна, щоб залучитися з рештою своїх давніх членів і разом виїхати у турне по Європі.

— Жертвенність дітвори. Дістаємо таке повідомлення з Кружка „Рідної Школи“ в Станіславові: З огляду на відомі історичні події у Львові, маленькі діти — Мирослав та Ірина Ширба зрікаються цього року дарунків Св. Миколая, а за це складають 10 зол. на „Рідну Школу“ в Станіславові.

— Український Національний Музей у Львові мав у листопаді ч. р. 114 чисел (447 предметів) приросту до загального числа 26.890, в цьому один рукопис історика Дениса Зубрицького та більша збірка видань і історії інститута, закуплена директором Музею підчас останньої його поїздки до СРСР. На приріст у листопаді зложались зари пп.: д-ра Коцюби М., гр.-кат. Митр. Калігула, Лихачева Н. П. (Ленінград), д-ра Пастернака Яр., брата Петра Студита, Сивенького, д-ра Фабіана (Прага) і д-ра Якимовича Р. (Варшава). З нагоди десятих листопадових роковин улажено в Музею виставку війни 1914-1917 рр., в якій склад входять 62 образи (портрети та баталістичні сцени), 32 рисунки, части однострою, відзнаки та інші предмети, що відносяться до історії нашої участі у всесвітній війні. Отворення виставки відбудеться в неділю 9. ч. м. в год. 11. передполуднем.

— Присуд ромунського дефранданта у Львові. Своєю часу у Львові арештували ромунського надпорушника з Чернівців Маєрана, який украв в тамошній інтендантурі три мід. леві. Львівський суд судив Маєрана лише за неправне переступлення кордону та за фальшиве замелювання. Присудили Маєрана на 2 місяці в'язниці та видалення в Польщі. Він хоче виїхати до Америки.

— Почта в Заліщиках має свої закони. Присягають нам на доказ зааресовану коперту анталу зі Львова до Заліщик, з адресою імені та прізвища українською мовою, а пошти польською. Лист вернувся до адресата 10 днів пізніше з такою допискою: „Z (!) roku 1925. Dziennik ustaw do L. X. język zaprowadzony po polsku“.

— Самогубства та злочини. Почтовий урядовець Марія Білик пострілів себе, пригноблений поліційним слідством у своїх родинних справах. — Убивство жінки шахтера в Кросні Вікторії Лянтерново, довершено кілька днів тому, розяснене. Її вбив власний муж, тому, що хотів її позбутися, щоб саодільніше продовжувати роман з одною робітницею. Лянтерн пробавав уже раніше отруїти свою жінку. — У жовківській повіті поліція розкрити злочин убивства з минулого місяця, коли в Мостях Вел. убили Стефана Савицького та його маму. Виявилось, що Савицький був членом бандитської ватаги і безпосередньо перед наміреною грабіжкою посягався в кісі зі своїми товаришами: М. Чорнієм і А. Гавроцьким, які зарубали його і його маму, що аналіз про їхні плани. — На дорозі до Сокильськ найшли вбитого поліція І. Станкевича; є підозріння, що його вбили парубки з цього-ж села.

— Ріжні містки. У Тифлісі і в Боржомі відлучили сильні підземельні потрясення в 4-х місцях. Центр землетрусу знаходиться у віддалі 100 км. від Тифлісу. — У Берні закінчилося референдум про зміну закону, що забороняє досі азартні гри. Оборошчі рулетки вийшли переможцями на 20.000 голюсів більше. — Франц маршав Ліоте приїхав до Львова, де йому вручать почесну медалью королівського „Африканського Т-ва“; він є першим чужинцем, що дістав цю почесність. — Шахмат

містень Альохін, що після Варшави має приїхати до Львова, видає саме німецькою мовою книжку про недавній міжнародній шаховий меч у Нью Йорку, в якій робить замітки до всіх границь там партії.

— Турецький уряд зняв намір предложити парламентові проект закону про введення податку на заробочий стан, тому, що в сирім Константинополі жинє тепер 80.000 незамужніх жінок. — У Лондоні помер лорд Теннісон, губернатор півд. Австралії, син відомого поета.

— Рекорди. Один із маклерів на ню-Йоркській біржі продав своє становище за 580 тисяч доларів. Це пиз є біржевим рекордом. — Один з найбільших американських фільмових акторів Джон Беррімор оженився в відомом артисткою Дольорес Костелю. Беррімор уже даві розвівся. — Париська поліція переловила шайку бандітів складених з трьох арабів, які трусливи склали залізничні і за останні місяці довершили 150 грабіжів і краді. — За останніх 6 місяців четверту жінку засудили в Франції на смерть. Останньою є Жюлетта Дрюсі, що отруїла свого мужа, щоб дошкунити свого зятя. Вислухавши присуду, вона відповіла „дизку“. — Читаємо в „Вестріні Москві“: „З огляду на сильний зріст грабіжів у Москві рійшли наново заснувати організацію нічних сторожів. Оплачувати їх будуть домогосподарки по 1 копійці за один кв. метр площі на місяць“.

— Наслідки англійського престолоу в пресі. Разом зі звітками про шоденний стан здоров'я англійського короля, який нахочиться в небезпеці, львондоська преса цікавиться щораз більше ного найстаршим сином. Заки здійсниться пророцтво теозофки Бевант, що уельський принц стане соціалістом і ворогом своєї рідні, покищо загаль більше вірить останній новині про те, що він потайки заручився. Ного нареченою має бути 15-літня Анна Веленсі, донька лорда Дуро, з рідні Веллінгтона, славного героя з під Ватерлоо.

— Туреччина вводить нову азбуку. Ангорський уряд не жартує, а має більше впливу в своїй країні, як Аманула. Почаюсь насильно заведення латинської азбуки. Всі міста, містечка і села повні агітаторів, що викладають значіння цієї реформи, маючи до допомоги вчителів, які влаштувають скрізь курси. Там, де папує ворожий вистрій, створений „старовірми“, поїхали на пропаганду самі міністри та послы. Кеналь-паша приготував спеціальну промову про користь латинської азбуки і її поширюють при допомозі радіо по асії Туреччині. Реформу азбуки вводять поступово і тотирма етапами. Перший етап переїдений: усі часописи в Константинополі та Ангорі вийшли латинкою. Пам'ятники республіки оскані латинськими надписами. Кінцевий речинець 1-го червня 1930 р. До цього часу чезає доперішня турецька азбука. Вже тепер усі низьки перемальовуються. Всі урядовці, професори та поліцаї мають обов'язок у найближчій часі адати іспити з нової азбуки перед спеціальними комісіями. Загроза: втрата посади.

— Шаляпін кандидатом на чергу. Співробітник львондоського „Дейлі Телеграф“ зустрів Фіодора Шаляпіна на проповіді відомої американської пророчиці Еме Мак Ферсон. Це доказ, що великий співак почував на старі літа потребу слова Божого. В інтерв'ю з англійським журналістом він заявив, що проповідь фанатичної чудачки його не зворушила, але що він не раз почував в собі знагання голосу совісті з „нечистою силою“. Він пробував не раз прогнати звідний сатану, але в останній мент сатана таки затягнув його в каварний або ресторан. Шаляпін почував, що таки вже недалеко є та хвилка, коли він буде пригноблений попроситися зі сценою і світлом. За яких три роки він має намір побудувати собі власний... монастир і там провести старість. Баттістіні на кілька літ перед смертю також мав намір стати черцем.

— Суд в театральній залі. Артистка московського „Великого Театру“ Соріна звільнена адміністрацією театру зі служби, тому, що її голосу не чути в залі. Вона подала дирекцію в суд. Одно із судових засідань відбувалось у самім театрі, щоб судді могли переконатися про голос позивачки. Оркестра аккомпанювала їй арі з „Кармен“ і „Снігурочки“ і Соріну було чути в усіх кінцях залі. Суд видав негайно присуд, щоб артистку прийняли назад на посаду і заплатити їй за час звільнення.

— Японія воює з мухами. Японія є країною чистою. Тепер вона завела ще одна новий засіб боротьби з бациллами: тиждєнь боротьби з мухами, що розносять по світі зародки ріжних недуг. Уже першого дня японці занесли до поліційних і санітарних урядів 26 мільонів убитих мух. За кожну сотню мух була призначена якась нагорода. Деякі філантропи спеціально оплачували мухоловці. При цій нагоді до відомого, що в більших містах Японії ділячі тиждєнь урядують державні амбулаторії, де кожний може казати себе оглянути лікарем і піддати „чистці“ своє тіло.

— Наука на 10 рублів. Читаємо в „Вестник Москвитин“: „Валютова управа народних комісаріату фінансів СРСР подає до відомства, що наукові працівники і професори вищих шкіл можуть змодельувати з чужини що-місяця книжок лише за 10 рублів. До 1-го листопада ця норма була подана. Висновки можуть бути тільки члени Академії Наук“.

— Академія філантелів. Чимала книга „Академія у Парижі“ побілялася на те одну. Офіційних є досі 5, що складаються на т. зв. „Інститут Франції“ у ньому „Франц. Академія“ з 40 безсмертних, „Академія Наук“, „Академія старовини“, (надписів), „Академія моральних і політичних дослідів“ і „Медична Академія“. Крім літературної „Академії Гонкурів“, що назву засновали собі різні організації, як нап. академія гумору, академія гастрономії, академія краси, акад. танців, біларду, і тіа сотні інших. Тепер збирачі марок ранили ще заснувати „Академію філантелів“ на зразок „Французької“ з 40 постійними членами і 25 чужинними кореспондентами.

— Найгутаніший муж. Париска преса передає таку сміху новинку: Офіційно комісаріат 6-ї дільниці збудився від сигналу: „попів!“ Негативно висловили на вулиці Мадан скандальний поліційний відділ. Мешканці дому ч. 38, заявили, що по даху ходять лийські бандити. Поліція окружила дім і заволоділа його в мент, коли він хотів утікати через вікно мисардів. Арештований був мешканець цього дому Жорж Теркуї. У поліційній комісаріат він заявив: „Моя жінка але вчасно спати. Я спізнився і не хотів її будити. А як-то чинити її докорів, я ранив вилити на дах, щоб вийти відстанись на задні сходи і тихцем увійти до хати“. Усе це не було нічим незвичайним, якби не було чистого правдою. Жорж Теркуї проспався в комісаріаті і не бував звани нов ніч.

— Редакція „Життя і Права“ звертається до всіх українських студентських організацій в Польщі і за кордоном з проханням: надіслати докладну статистику наших студентів правничих на університетах, подати їх соціальний стан, матеріальне забезпечення та процентове відношення до інших українських студентів, за час від 1918—1928 р., на адресу: Редакція „Життя і Права“, Львів, Ринок ч. 43, 1. пов.

Громадяни! Пам'ятайте, що скріпленням основ „Прогресу“ скріплюємо належний розвиток народного життя. А зробимо це як члени „Прогресу“.

3 театру.

„Намисто Мадонни“, опера Вольфа-Феррарі.

Вольф-Феррарі, сучасний італійський оперний композитор, написав цілу низку опер, в яких частинно хотів обновили давню традицію єврейського Орієнту (пр. „Діва і мій“, „Чотирих троянців“), частинно пішов слідом нового т. зв. „веристичного“ напрямку, започаткованого Масканьє (в „Кавалері“, „Дон-Кіотом“ (у „Паніках“) і Пуччіні (у „Тосці“). Цей веристичний напрямок сфінксований особливо у 3-х актівній опері Феррарі: „Намисто Мадонни“, написаній на текст Гольцманів 1918 р.

Опера „Намисто Мадонни“ не може ринитися з геніальними перетвореннями Пуччіні під оглядом іменної, оригінальності музики і характеристики але вдержується в репертуарі завдяки специфічному керу, має незвичайний ефект та змисловий мелодичний в величній контрастній інструментальній. Зате нема в опері нічого глибокого змісту у дібrettі, мало такої характеристики і психологічної правди, хоча й на неї поже. Музика не опери належна до різних елементів, але домінують очевидно мотиви італійської й єврейської богемії, що виступає тут під фірмою неаполітанської „Каворри“. Головний ефект опери — це безупинні різні контрасти тем і настроїв, реалістичні, андидуваніх процесів і „намисто Мадонни“ — це грубо-культарний сценарій товни, в якій буває розкуданий дух апація і нудизма.

Виставка і режисерія опери були видко старанні і виявили особливим у грі товни і епізодичні, воля подорожувати значний поступ як на львівському сцену. За це належить повне признание режисерів н. Удзуховому з Києва. Шом до головних сольопартій, які ставали до виконання перша солістка голосів жіночих, що на перших планах любилася, як значайно, н. Пастіна, як Мадіа, віддана Павловській як Рафела (прондана Каворристів) і Недаєніч у ролі вдова Геліара. Зате жаса інших виконавців голосово не достатньо до якого своїх вештом дрібних ролі. Хори в оркестра під багатов н. Берера виконували добре в невеликій задній комбінованих дрібних ефектів: тільки дивна торія була переважно надто груба, пабавлена викинебула тонких жіночих і мелодичних Ч. В.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (Двотижневик „Подільський Голос“). — Ревізії й арешти. — „Соколи“. — Інші справи. Від 1. листопада н. р. почав виходити в Тернополі двотижневик під назвою „Подільський Голос“. Поділяю наші відкриття та в часі історичної Польщі виставлене на латинізацію і польонізацію після Ходимичини не найближше а усіх українських земель, вимагає безумовно до своїх оборони повстання зброї себе преси на місці. В Тернополі як-от стільки Поділля повстання повставало ймовірно тільки для для злочинних потреб. На разі неможливе і треба зловжитися кожною двотижневиком. Видане його і редакція послав д-р. Ст. Баран при допомозі гурту місцевих людей шире віддати національний справ серед козаків наших і відомих цинаурних відносин. „Подільський Голос“ стоїть на програмі УНДО, що підтримує у кожному числі, а не має своєї значущости у зв'язку наші внутрішні політичні відносини. Досі повставало три числа, з яких два тернопільське старство сконфігувало (цензура переводить бушарі командант постеруку жандармерії). В „Под. Голосі“ в заступленні передчасі доміє в місті, що висвітлює потреби поодиноких громад. Наше громадянство на Поділлі і Опілі повинно підтримати цей наш одинокий на Поділлі політичний пресовий орган масовою передплатами, котра вносить різно всього 6 золотих та допомогти до того, щоб скоро міг він повставати як тиждень. Адреса „Под. Голосу“: Тернопіль, вул. Мишенич ч. 8. — В Тернополі і в інших громадах повіту відбулися ревізії й арештування, про що була вже згадка в „Ділі“, що стоїть у зв'язку з нашим першолістопадним сьятком і зі сьятком десятиліття польської держави. Східні передчасі заходи проти членів УНДО, бо якраз ця партія старань тут розбити за її український націоналізм. В роботі безсмертний австрійський шкільний архітектуринт з 20. 4. 1884 р. В. ч. 90 і польський президентський репорядок з 22. березня 1928 В. ч. 33 пов. 342 і об'явлено при їх помочі падуть на наше населення високі гравля зглядно кари арешту. Мін ішими на днях староста в Тернополі н. Малицький усуває підкоміт від урядування єврейського українця н. Миколу Синицю, який чальника громади в Чернівцях Руським ая те, що дня 11. листопада н. р. не вийшов польського арешта, а в дарагу наказом парним з 31. XI. 1928 ч. 38374 укарав його за перест. арт. 44 дит. пров. анд. репорядку на гривню в квоті 50 зол. зглядно на тридневного арешту. В повіті вештаються представники поліції та вибірують всі факти, як ставлять місце українське населення до польського державного сьятка і як вшачувано воно польський національний прапор. Так було пр. в Купчинцях, Ходачівці Малий та інших громадах. Проти українців цього місцевий сабеліний „Голос Польскі“ і домагається супроти нас що більших репресій. — Староста в Тернополі наказом парним з 22. X. 1928 ч. 38285 укарав тернопільських Соколів Володимира Дубенського, Михайла Кішля, Омеліяна Урбанського, Володимира Ділуха і Мечислава Урбанського — всіх в Тернополі кожного з них гривню по 50 зол. зглядно тридневним арештом за те, що дня 16. вересня н. р. поїхали як делегати тернопільського „Соколу“ в сокольських шапках на сокольський фетин в Березонці Великій — разом на 250 зол. гривни або 15 днів арешту. — Знова постерунок поліції в Ігровіцях дня 16. листопада н. р. вивели трьох постерунових в село, щоб перевести ревізій у млієві місцевого „Сокола“ за сокольськими шапками і їх сконфігували. Так зробили у Петра Куши і у інших інших, а опісля прикидали на постерунок солову „Сокола“ Івана Малицького і зазначили, що з припаду старости мають сконфігувати в усіх всі сокольські шапки і завадали, щоб Соколи попросили свої шапки на постерунок, що вони і зробили. Тепер на постерунок в Ігровіцях в сільській сокольських шапок. — Не вінедь на тім. Старості в Тернополі на донесення місцевого постеруку з 16. XI. н. р. покарало на основі § 11 пріфєлітавтора Петра Куши. Василів Горбатова і 16 інших членів карним наказом з 17. XI. 1928 ч. 58181 Петра Куши тринною 50 зол. зглядно каром тридневного арешту, а всіх інших 17 покарало окремо тринною по 30 зол. або тут сін арешту, разом гривною 360 зол. зглядно кару 54 днів арешту — а це за зневагу національного польського сьятка. Той знавали мали допуститися ігровіцями Соколи в той спосіб, що в неділю 12. XI. н. р. по богослужінні на площі церковній за дозволом пароха о. Вонса відбували свої

руханові справи. — В ч. 90 „Гром. Голосу“ з цього року в статейці під заг. „З партії посла д-ра Барана“ повставало нотатки про участь в тернопільському комітеті обходу десятиліття Ієтунанія Польши о. Вон. Громницького і директор української держ. гімназії н. Михайла Губчука. Хотіли нотатки знав, що їх обох повставало до комітету без їх відомі і явни і що вони ніколи участі в цьому комітеті не брали і що ні о. В. Громницький, ні дир. Губчук не були і не є членами УНДО, то у своїй едіції пенавести до цієї партії і до особи д-ра Барана лажав за відомістю нотатку виставляти так, що можна віднести враження, немов те все сталося за згодою д-ра Барана. О. В. Громницький справу писав лубично з „Под. Голосі“, а дир. Губчук цього як державний урядовець не може зробити без дозволу своєї верхньої влади. Робимо це ми, стверджуючи, що дир. Губчук понав у згаданий комітет як урядова особа на рівні з директорами всіх інших середніх шкіл державних без своєї відомості і згоди і що він ніколи не приєднав у селі пропаганди цього комітету та не був ніколи на її засіданнях.

ЧОРКІВ. (Заборона концертів у честь М. Шашкевича). Гімназія Р. Шліх. М. Шашкевича в Чорткові влаштував морально свято в навіть Шашкевича, свого патрона. Увечеря тимчасі звернувся до старости з проханням на дозволити повторити шкільний концерт, що в Чорткові відбувся дня 7. листопада, в сьвітній селі Білім дня 11. листопада. Старості дало дозвіл і концерт в Білім відбувся з повним успіхом та приніс 100 зол. приходу на будув гімназії. Заохочена ним Управа гімназії анесла до Старости прохання на дозволити повторити шкільний концерт з тою самою програмою по єврейських селах. Прибуток з концертів призначено на біду молоді. На не прийшла в Старості негативна відмова, яку далі передуючемо. Це певно вперше, відколи наш нарід святкує навіть своїх духовних провідників, набожнево святкують навіть Шашкевича концертом молоді.

Starostwo powiatowe w Czortkowie. L. 21 613/28. Skazików dnia 17. listopada 1928 r. Do P. T. Kierownika prywatnego Gimnazjum ruskiego z ruskim językiem nauczania im. M. Szaszkiewicza w Czortkowie. Prośby z dnia 14. listopada 1928 o udzielenie zezwolenia na urządzenie koncertów ku czci M. Szaszkiewicza po wsiach powiatu w miesiącu listopadzie i grudniu 1928 r. nie uwzględniłem i odmawiam ze względu na sprzeczność i bezbezpieczeństwo publiczne w powiecie Czortkowie temu orzeczeniu wolno jest wniesić odwołanie do sądu wojewódzkiego w Tarnopolu, które podać należy do Starostwa w ciągu dni 14-tu licząc od dnia natępnego po doręczeniu Starostwa powiatowemu: Rudnicki w.

ЛУЦЬК. (Вісник „Сільський Голос“). 2. грудня відбулися організаційні збори філії „Сільського Господаря“ в Луцьку. Годувал на зборах н. посол Остап Луцький. Зібралось понад сорок членів, майже виключно селян. Після довгої прегарної промови н. посла збори передали вибори кермунчих органів. До ради філії обрані: голова н. В. Острівський і члени: мн. імен. А. Кобилянський, Ол. Ковалевський, П. Настенко, В. Наврата, М. Стодарту і С. Витницький. Після обміну думок щодо нашої діяльності філії збори висловили сердечну подяку Гол. Управі „Сільського Господаря“ й н. послам. Ост. Луцькому за його повчачу промову. — В Луцьку існує українська церковна брагто, а при нійшій парафіяльна церква, в якій Служба Божа відправляється українською мовою, і каплиця Іверської Б. Матері, дуже шанована населенням. На не каплицю, яка знаходиться в центрі міста, має значну площу землі і гарний вигляд, давно вже заважає в рідких сторін. Досі молебні й акафісти відправлялися в цій каплиці виключно по українськи, а настоятелем (парохом) в був парох перекви. Цими днями митрополит Львівський проголосив себе священиком-настоятелем каплиці, призначивши для залицування в господарство окрему раду з трьох осіб, і видав розпорядження, щоб відправлялися в ній всі місцеві священики. Таким чином у каплицю знову введено славянську мову, на ній служать усі ці священики з своїх церков, на винятком священика брашківського пароні.

ЛУЦЬК. (Вісник „Сільський Голос“). Т-во „Сільський Господар“ великою агротехнічною роботою також працює в напрямку підвищення і поширення нашого сільського промислу. Одною з найважливіших ділянок нашого сільського промислу є білоскіринство, себе заготовля і виправля всякого роду кожухових сирків, а також кожухарство, себто ладивання і шиття кожухів. Щоб практично відновити цю давню промислу, ринило Т-во „Сільський Господар“ стілило з Промисловим Інститутом у Львові улаштувати в краю низку білоскіринчо-кожухарських курсів, а яких перший відбувся в Києві в цьому році. Цей курс тривав усього один місяць. Другий такий курс, що своїм розширенням мав бути бачою знавці, відкрива дня 17. жовтня н. р. в Ігорівці. Відкриття відбулося при участі делегата Головного Т-ва „Сільський Господар“ імен. Висла

Храпаного та представника Промислового Інституту і його директора імен. Татарчука. Крім представників промислу ще на відкритті голова філії „Сільський Господар“ в Ігорівці н. Роман Харамбура й директор курсу н. Петро Карпик. На курсе записалося 20-ох кожухарів та білоскіринчико-майстрів, які після теоретичного вправлення також практично у відносно улашківній для того робітні. Курсанти виправляють дотепер велику сирківність сирів, які по офіційній фактиці можуть рівнятися найкращому загальному товару. Курсе невеликий наш фактичний н. Петро Карпик. Курсе має потрапити до візиту грудня н. р. і принесе певно багато користі курсантам, які знайдуть скоро збут на свій добре виправлений і рідкий загальному товар. Пакиються після покінчення курсу оскувати окрему білоскіринчо-кожухарську кооперативу, як це вже зроблено в Києві, де по таких курсі повставала перша у нас білоскіринчо-кожухарська кооператива „Сіліна кожухарів та білоскіринчів. Гукучанин“. В січні 1929 р. хоче „Сільський Господар“ перевести третій білоскіринчо-кожухарський курс у Голосівці.

СКОЛЕ. (Прасання зразкового громадянина). Дня 17. XI. н. р. поправав тісний гурток сільських інтелектуалів н. Осипа Ткачука, місцевого купця. І от на цій місці хочемо згадати, як то ми підтримували одиноким українську криманію н. О. Ткачука. Поминувши його купецькі здібності, мусимо зазначити, що не людини наскрізь перевернула праця для свого народу, який не спочив ніколи в найгірших і найприкріших часах! Надзвичайно спосібний організатор, не зражувався він ніколи неспадками, він вважав і все працю вперді, мимо рідких козод і перешкод, все докінчував раз по раз до діла! Його твердий характер дав повну заповуку дальшої успішної праці на іншому місці, не було у нас товариства, якого він не зрушив а місця! Коли прийшов до Скольного, береться сейчас до випущеної хабазими народньої лави, очислює її майже на кожній ділянці. Його праця в Захисті з тою сирківністю літворою ніколи не дається забути, його поміч у Т-ві філії „Прогресу“, в політичній пов. організації УНДО, в Народній Домі, Т-ві Іммануїла, Т-ві Воєнних Могил, Драматичній Гуртку, Кооперативі, в Т-ві „Луг“, а вже вершком його невсипучої праці було Т-во „Соколі“, котрі він вів умілою рукою енергійно та паживо, закладаючи протягом 5-ох місяців 18 сокольських гнізд. Тому й не диво, що лекому побут н. Ткачука в Сколім був не по нутрі! І так не підтриманий в торговлі своїм власним громадянством, мимо всяких завад, приречень і т. ін. відходив від нас матеріально відірваний, але з вірою, що його праця не пропаде на марне! Осухні тільки сів хай буде йому заплавою за його майже трирічну працю, а скількишним подіям за підтримку такої руханової людини, якою був н. Осип Ткачук! — За Т-во „Соколі“! (Підписи).

Добро „Прогресу“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

Зі спортивного життя.

Український Студентський Спортивний Клуб. перехід спортивним Зимового Сезону на рік 1928/29, скликає на суботу 8. XII. в год. 7 веч. Загальні Збори в великій залі Академічного Дому. В порядку денній будуть відчитані звіти з праці Виділу, внесення на уділення абсолюторії та вибір нового Виділу. В плані діяльності на зимовий сезон буде розглянуто внесення про відкриття сезону боксу та шеру. Виділу просить усіх членів (мнш) бути присутніми на Загальних Зборах УССК-а. Виділ.

Листи до Редакції.

1.

Внекопонаваний Паве Редакторе!

Прому не відмовити мені в поміщенні на сторінках Вашого щоденника сідуючої декларації:

Розуміючи, як важко далі забезпечення інтересів Правосл. Церкви в Польщі — установити порозуміння і співробітництво між церк. алавою і громадським, котра з тілом Церкви. — українські церковники в липні 1928 р. радо пішли на залик митр. Діонісія до згоди, виявили зі свого боку явну добру волю й віддають православної вірі, та поставили за умову, що церковна влада поробить необхідні заходи до одорошення нашого церковно-громадського життя і аюридування теперішнього хаосу. На жаль, ми одного зі своїх арречень викинули, влада сумлінно не виконала, — навіки, навіки виразну тенденцію залишити все по старому, задержати систему протекційного й антикського церковного життя, фактично скасувала соборне шачло в Церкві, відтінгає аспеляту українських єпископів і провадить далі оталу асвобідницьку політику.

ПО ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ НА ДОГІДНИХ УСЛІВЯХ ПОРУЧАЄ ФІРМА

Дивани, Церати, Хідники, Капи, Накидки, Портієри килим. Фіранки, Матерії мебл., Коци і т. п.

Д. ЕНГЛЕНДЕР, Львів, Ринок ч. 8.

Але, коли одна сторона не дотримується, то й друга тим самим звільняється від своїх зобов'язань. Через те у нас у Львові, а не в Україні, громадянство викинуто на повітря, тим самим відпадає добовалянина представників українського громадянства визнавати протиправність (14 стр. Актів) акту волинської епархії з паризькою в особі одного збройового архієпископа (Митрополита Варшавського), бо, навіть згідно з давньою постою Власовського на народі і, тимчасово, на не українське громадянство узалежнювало від готовості Митр. Діонісія задовольнити домагання волинської пасти, передовсім у справі розмежування Церкв та української богослужіння.

З другого боку секретаріат Митрополитальної Ради приймає, що до протоколу останнього засідання другої сесії Митр. Ради рішення, без відома і згоди всіх її членів, внесено було на домагання Владика Митрополита деякі доповнення, як, зокрема, про рішучу відмову, щоб керівництво православною богослужінною відділу при паризькому університеті був сам Митрополит Діонісій. З огляду на неможливість брати на себе відповідальність за таку свавільну інтерпретацію дій Митр. Ради та невідповідності редакції Т. поста, — як також з огляду на недодержання умови в і. д. тимчасово, зважаючи на українську паству, одним згодою свій вихід із числа членів Митрополитальної Ради.

Д-р А. Річківський,

чл. г. о. Українського Церковного Комітету і чл. Митрополитальної Ради.

Волинськ, 4. грудня 1928.

II.

Високоповажаний Пане Редактор! В інтересах установлення правди прошу не відмовитися надрукувати нижче наведені редакції. Зважаючи на несправданий осудження ЗДУСДРП в ч. 260 „Діла“ її відкинувши свої скарги на мене за статтю „Сеньори, зніміть маски!“ отримавши відповідь: 1. В своїй статті я обвинувачую не окремих осіб, а організацію УСДРП; 2. ЗДУСДРП обвинувачувала мене лише на образі чести осіб ім. Мазепи, Федьки, Безпалки, Янушур, а не в образі чести організації; 3. Я закликаю, що не жив на оці особисті обради значущих осіб, але не одмовився від обвинувачення організації УСДРП на незаконні витрати державних коштів та інші шкоди, спричинені її діяльністю. 4. Не бажаючи виступати перед судом я звинувачую обвинувачувачів. 5. членів українського гурту, я зміст своїх обвинувачень подаю в сльозувальній часті „Нової України“ при доцільності надрукування документів, які свідчать про відношення членів Української Соц-дем. Роб. партії до народного добра.

З повагою Н. Григорійс.

Прага 24. XII. 1928.

Сім мільйонів українців у Польщі мусять дати для „Просвіти“ в ювілейному її році сім мільйонів членів. Вкладна лише два залоті.

ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ.

Українські Студенти!

Стоїмо напередодні Великих Років — 60-літнього Ювілею „Просвіти“, найстаршого та найбільш заступленого товариства на землі України.

Ювілей цей мусить знайти належне вшанування і підтримку між Вами. Розуміючи вагу культурно-освітньої праці і розуміючи вагу великої цієї „Просвіти“, чого Ви не можете дозволити Вашим дітям, бо мабуть нема на всій Галицькій Землі ні одного читальні „Просвіти“, якої Ви не відвідали б. Ви в цьому році з такою енергією приступите до праці.

І тепер перед Вами Товариші наші завдання: Ви дієте доказати, що Ювілейний рік „Просвіти“ започаткує діяльність неграмотності на землі Західної України і промостить дорогу правди та науки в найдавніші закутки Землі нашої.

Тому нехай у цьому Ювілейному році не забрався ні одного з наших Вас у ряді активних членів-робітників „Просвіти“!

Нехай кожний з Вас яви найкращіше працює на важливих становищах, щоб чл. старшої української Установи!

Нехай на просторі Вашої діяльності

не забрався ні одного громадянина, яка не відчувала би Ювілею „Просвіти“!

Нехай у Вашій околиці не забрався ні одного громадянина, який не перевел би збірки на „Ювілейний дар“ „Просвіти“!

Нехай на терені Вашого впливу не забрався ні одного громадянина в членів „Просвіти“!

Від успіху Вашої праці залежатимуть успіхи „Просвіти“!

Львів, 1. грудня Ювілейного Року „Просвіти“ 1928 року

За Виділ Тов-а Студентська Громада: Е. Ю. Пеленський, Калинович, голова, секретар.

За Виділ Тов-а „Мелічна Громада“: Сакно Ярослав, Кушнір Роман, голова, секретар.

За Виділ Тов-а українських студентів політехніки „Основа“: Охримович Анд., Михальчинши Богд., голова, секретар.

За Виділ Кооп. студ. мед. лев. „Ватра“: Бялий В., голова. Лех Осип, секретар.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Заголовок а з гризоду листона- довок подій відміняти вистави за- нової гротески Галахона Чл. і Ле- де „ВЕ. ТЕ. НАШІХ ДНІВ“, відбудуться в грудні а саме:

Старий Самбір, субота, 3. грудня ч. р. Самбір, неділя, 4. грудня ч. р.

Дрогобич, понеділок, 10. грудня ч. р. Перемішль, вівторок, 11. грудня ч. р.

Український Народний Театр ім. І. Тобілевича в Станіславові. 1930 1—2

8. XII. 1928. Прем'єра „Доли“, оперет- ка на 3. дії. Гусова Грша.

9. XII. 1928. „Доли“ (другий раз).

На покритті шкід заподаних на площі Сокола-Батька зложив д-р Дзедзінський Володимир, Олександр — Че- хов, ч. 30 — і зложив до жертв на ту саму площу всіх членів булварних спортивних клубів в Німецькому Яблінному, Мале- фаві та Прагі. 1031 1—1

Товариство Українська Захоронка у Львові, яка Руська ч. 1. повідомляє, що до збирання жертв для Захоронки у Львові і на його периферіях на Мико- лаївське Свято та інші інші збори уповноважені лише свої члени Виділу, зазначених у повноважності з печаткою Товариства і підписом голови та се- ректарки. Про недодатки просимо довести Виділу. — За Виділ Тов. Української Захоронки у Львові Олена Гордінська, голова. Стефанія Філіпович, се- ректарка. 1033 1—1

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Ві- центого Поля ч. 1. (біля Зеленої). Тел. 39 60. 1035 2—3

ФІРАНКИ, капи, дивани, хідники, автоматичні стори, поручає по най- вищих цінах. Склад меблів, декоратив- ності Йосиф Шустер, Львів в д. Ретовського ч. 10. 958 7—10

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СІРІВНІ ВИ- РОБИ продає за готівку і на рати від десятих літ у ціліх крам лівська фірма Іван Зельтенрайх, Львів, на Марійська ч. 3. Купують брильянти, зо- лото, срібло, плачу найвищі ціни. 1022 2

ГРИБИ. Насильно почтою на посилка- тою, оплачено, гарні, вибрані гри- би (найменше 3 кг.) по 24 зол. за цілю, також повна з чистих сировин з цукром, бочечка 3 кг. 12 зол.; правдива омега бочечка в 5 кг. бочечка за 15 зол.; волоські оріхи 3 кг. за 20 зол. та великі сушені гриби 3 кг. за 12 зол. — Ф-ма М. Шуммер, Косів в. Коломиї. 957 7—10

НА РАТИ ОТОМАНІ 35 зол. КА- НАПКИ 35 зол., фотелки до роз- кладання 35 зол. — Фабрика З а к с, вул. Личаківська, ч. 132. 752 9—12

ЛІЖКО носіє на рати 200 зол. На провізцію без поруки. — Фабрика З а к с, вул. Личаківська ч. 132. 753 9—12

ЛІСОВИЙ урядник з вищою школою лісовою до літ 37. потрібний зарп. Зголошення в членості прийматиме гр- нит Уряд парохіальний в Білчу зо- лоті. 1051 1—1

ПІРІДІЛКИ тренді до вонні і леву, сталеві бляхи, олівирі, продає: „Textyl“, Рава руська. 1047 1—2

ЖІНКА, літ 26 інтелігентна, чесна. прийме місце гасдині у старших бездітних або у старшого священика на селі — Зголошення, Львів, пошта Під- занче ч. дег. 3327. 1049 1—1

М ДНІ бранювостки, також іншу бі- жутерію поручає дешево. Дом- бровскі - Розажевскі, Львів (Готель Жерока), Тел. 7—29. 2381 23-2

ПІДШИВКИ до футра, для магазинів спеціальні, кон-сультативні ціни. Най- новіші моделі гартів і джетів. — М. Бо- лозовська, Завлад гартів, вул. Акадємічна ч. 22. Каптер приймає, Львів Сапін ч. 28. 1052 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст нештат легініа, серця і жолука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 6—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Снігустська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів павом- бування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пациєнти з провін- цій полягаються в найкоротшому часі П. і. Урадованих і студентів значна анж- ка, одення в сплату. Тел. 65 73. 936 6—6

Запросини до передплати на рік 1928—29

31-го жовтня 1928 р. розпочався другий рік існування відомого у кругах громадянства Ж У Р Н А Л У

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“

На рік вийде 12 чисел. Кожне число по 32 сторінки буде багато ілюстроване.

— Журнал подає знання з різних галузей науки і життя. —

Передплата на рік вносить 18 зол., на 6 місяців 9 зол., на 3 місяці 5 зол., поодинокі числа коштують 2 зол. За кордоном на рік вносить 4 ам. дол., на 6 місяців 2 ам. дол., на 3 місяці 1-20 ам. дол., поодинокі чис. коштують 0-45 ам. дол. Для членів Т-ва „Просвіта“ за кордоном 3 ам. дол.

Просимо відновляти передплату.

3 нагоди 60-літнього ювілею „ПРОСВІТИ“

кожний Українець повинен купити одну з таких книжок:

24 томи Української Письменности: (Твори: Котляревського, Квітки-Основ'яненка, Шашкевича, Устияновича, Метлинського, Костомарова, Куліша, Глібова, Стороженка, Руданського, Федьковича, Воробкевича, Нечуя-Левицького, Вовчка і Шевченка) ціна одного тому, опрацьованого в ціле полотно 8.— зол.

Гребінка: Чайковський, історична повість 5.—
Возняк: Історія Української Літератури в 3. томах 23-50
Наріжний: Бурсак в 4. томах 5.—
Мельник: На Камчатку 3.—
Шевченко: Повне видання творів в 5. тт. 45.—
" Твори в 3. тт. 27.—
" Кобзар 1. том 9.—
" Ілюстр. „Гайдамаки“ 31-50
Вовчок: Повне видання творів в 2. томах 18.—
Кобилянська: Царівна, повість 9.—
" Земля, 9.—
Крушельницький: Рубають ліс 9.—
Нечуй-Левицький: Хмари, повість 9.—
" Причепа, 9.—
" Кайдашева сім'я 5-40
" Над Чорним Морем 5-85
Франко: З вершин і низин 18.—
" Основи суспільності 5-40
" Перехресні стежки 9.—
Ефремов: Історія української літератури в 2. тт. 27.—
Толстой: Відродження в 2. тт. 11-25
Лепкий: Писання в 2. тт. 18.—

— Замовлення і гроші слати на адресу — „Просвіти“ Львів, Ринок, ч. 10.

1056

Діло

виходить щодня рано

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конт. почт. шваб. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло» Львів.
Гол. Редтор приймає від
11—12 год. передполуднем
Реклама — за вартістю.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., Фр.
Італії 750 ал., Німеччині 120 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
150 ал. — Зміна адреси 1 год.

Телеф. Редакції: 42-41.
Друкарня: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Проблема середньої Європи.

Львів, 8. грудня 1928.

Чехословацький міністр закордонних справ д-р Едвард Бенеш написав на днях статтю для „Лондон Дженерел Прес“, яку надрукувало багато європейських протестантів. У цій статті, що має заголовок „Єсть літ будівництва“, обговорює Бенеш всі актуальні проблеми, якими займається чех. республіка на противагу свого 10-літнього існування, а також кілька прояснює спеціальний розділ справі середньої Європи, яка на його думку тісно вирається з головними напрямками загальної політики різних європейських держав. Послухайте думку Бенеша про цю справу.

Представленням господарського розвитку і консолідації Чехословацької в різних ділянках життя, Бенеш сприймається переломом на меншостевій проблемі в чех. республіці, а проблема на німеччині меншості, і стверджує, що чех. німці у своїй більшості приступили до співпраці з державою, хоч оточені всі вони займали становище різко опозиційне. Однак політичний досвід німеччині політиків з одного і наскрізь ліберальна політика з іншого з другого боку примушували націоналістичних представників німеччини меншості зрештеші сприйняти спокійно і закінчити тактику негодівлі. Вислідом цієї зміни було приєднання в 1926 р. великих німеччинських політичних партій до співпраці з правителівством партій чеськими й участь в них різних міністрів у чех. уряді. Таким чином — каже Бенеш — меншостева проблема в Чехословацькій побудована своїми потужними формами, наслідком чого консолідація держави поступила сильно вперед.

З черги д-р Бенеш характеризує коротко напрямки загальної чехословацької політики, яка, як він каже, примушувала закінчити побороти тогочасних, що випливали з несприятливих умов, а переломом до встановлення нових відносин і співпраці з європейськими. На праця чехословацького уряду змінилася немало то консолідація і реорганізація в галузі середньої Європи.

В дальших розділах своєї статті розбирає Бенеш проблеми Малаїзії, Австрії і Німеччини в чехословацькій точці погляду і вважає, що до справи середньої Європи, Памфіліація середньої Європи — не дуже важна передумова для європейського розвитку і достатня не тільки Чехословацькій, але і всім Європі, але нічого світа. Тому прохання да річ, що Чехословацька від повільних змін своєї незалежності брала активну участь у працях Союзу Народів та співпрацювала своїми економічними засобами велику діяльність, що мала до позитивного, європейського, шляху мина, забезпечивши арбітражу і розв'язання.

Ця праця чехословацької політики не обмежується тільки тільки до акцій Союзу Народів, але при кожній нагоді старалася підтримувати змагання цих, що на своїх прапорах висували гасла мирної окупації і мирних методів. Так Чехословацька управління своє місто підпорядкувала до Німеччини в рамках локкарнської угоди, закінчивши цю угоду, подібно як з Польщею, доброзичливий

договор, який є органічною складовою частиною мирного пакту в Локкарно. Чехословацька як одна з перших держав підписала й пакт Локкарно, уважаючи його кроком вперед на шляху до міжнародної панорфії.

Спиряючись з одного боку на систему пактів панії і арбітражних договорів, пактучених і більшості білжих і за інших євродів, а з іншого боку доповнюючи її постійними постійно сітку торговельно-господарських трактатів, що встановлюють сприятливі умовини для господарської співпраці в галузі середньої Європи, будучи осягом Чехословацька свою законотворчу політику і на дальшу мету. Своєю природною обов'язком тяжості Чехословацька укладає зовсім природно простори середньої Європи. Чехословацька на цих просторах покладає перед собою завдання, щоб конструктивний мирний політикою показати, що проблема середньої Європи розв'язана новим порядком в 1918 р. далеко краще і триваліше, як це було перед війною.

Відбудова.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 6. грудня 1928.

Не так чітко порівняли хід життя з хвилею моря. Кетяться день за днем ці хвилі, одна до одної і подібні й не подібні.

В західній Європі вони очевидно не так сильно відражаються одна від одної, як у нас, а особливо — на ліво-західних землях.

Двадцять років тому хвиля зі сходу на захід, хвиля тікання від східного соціалізму та комунізму до західного демократизму й парламентаризму, — хвиля національного здвигу й надії, що національне представництво в собі містить шість вибороти.

Через рік-два хвиля пішла назад, на схід, у бік більшовиства. Непередній сибір не тільки лівого не був, але багато в українського народу відпала. Комуністи й соціалісти мали успіх і їхні гасла й обіцянки знаходили собі добрий ґрунт у вигляді розгнівування шараних мас. Справити з цим уявленням, ця хвиля поволі почала відхилити.

Далі — тільки хвиля дрібніша: одна ниточка — хвиля угоди й надії на вразі завтра з чужою ласкою; друга природна, але теж уже слабша, — у бік національно-самостійницьких джерел життя.

Ця хвиля з дня на день зростає. Тільки потіється вона не в тому напрямі, де ми недавно чули дівині слова, а в напрямі реальної роботи в національних межах.

Цю нову хвилю слушно буде назвати — хвилею відбудови національного життя, а роком початку її 1928 р. Прикметні ознаки цієї хвилі такі: занепад решток надії на якийсьбудь чужий єдин, в яких ми мали свою підставу оптимізму; відбудова життя на національних підвалинах; культурно-освітня праця, кооперація й економіка господарства.

Національне освідомлення йде по стільку в широчину, експансія в глибину. На ліво-західних землях є багато сіл, де люди свої останні хвилини національного відбудови на власних підвалинах не до антипатії, так лише трохи глухо ширити, але досить життя, що не формується там ще немалі „Прогресивні“, й кооперативи, й Служба Божої українською мовою, але лише хвиля вже йде від край міщанського безформного життя. Одна, що є позитивним — занепад надії на європейську допомогу.

Чехословацька в того погляду, що на перших 10 роківних літ вона дала більше як половину цього догаду. Тепер річ у тому, щоб в рамках європейського господарського розвитку поглибити й поширити господарську співпрацю в середній Європі так, щоб таким чином по-встала сильна господарська європейсько-європейська цілість — при збереженні політичної незалежності й окремих частин-держав. Коли це здійсниться, тоді будуть усунені всі тогочасні, переломні політичні настрої, що стоять на перепоні здійсненню цієї ідеї. І нова центральна Європа як економічна цілість буде утворена. А від утворення середньої Європи як господарської одиниці залежатиме дальній розвиток усіх її самостійних складових частин.

Так уявляє собі д-р Бенеш актуальну середньої Європи в найближчій будучині і в цьому напрямі працюватиме послідовно чех. закордонна політика.

В тих же словах, де вже перед нею хвилю були кинуті зерна проєвропейської чи кооперативної роботи, або де є хоча б окремі свідомі особи, там хвиля відбудови набирає широкі виразні форми і зливає річку.

Замішуючись у межах національної окремішності, хвиля відбудови являє схильність в бік упередження й віднесення європейського господарства. Починає вже спроба виходу на хутори меліорації, встановлення удосконаленого аграрного й машини, широкі переїзди збіжжя і т. д. І все — самостійно. Разом з цим прості замішання до книжки прагматичного характеру, європейсько-господарського характеру й тих інтелектуалів, що стоять на ґрунті реальної конструктивно-національної праці.

Треба сказати, що може піде справа у своїй європейсько-господарській праці не є відходом на власні сили, так як на ліво-західних землях. Дої не було тут ні одного українського європейсько-господарського т-ва. Сьогодні, від дельбильного походження в чужих руках, у цьому напрямку ще майже нічого не зробили, а те що робили, в найменшій мірі повинувалося на українське селянство. „Кулі розпалі“, поміж своїм назив, мають лише спеціальне завдання — національно-політичне. Вся культурно-господарська робота самостійна й позитивна, товариства буди спрямована на господарство осадників і переселенців-меліораторів та давніших господарів полями. Наш селянин, хоч і платить державі й самостійній податку, агрикультурних витрат для себе майже не бачить.

А неорганізованість селян-господарів просто спонукувала їхні біди господарства. Плантатори буряків, пшениць, кукурудзи приймають ті умови, які їм надіють кукуратори. Плантатори мають — підковані в руках дрібних селянства, які роблять а широкі, що хочуть. Продаж селянства не упереджений і має характер свого роду грабінництва. Прямий абути обіжжя, зрештеші і т. д. нема ні в ліво-західних землях. Що-ж до аграрної й машини, то наш селянин і тут є цілком в чужих руках.

Але є вже зрозуміння, що така постановка справи є неправильною та що треба щось учинити, щоб добре господарювати. Наші кооператори думали не тільки про програму кооперативних курсів

Пригадка.

Загальні Збори уповноважених „Народної Торговлі“

відбудуться

в суботу, дня 8. грудня 1928 р. о год. 5-й пополудні в салі „Сокола“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Того самого дня о год. 8-й з ранку відправиться в Преображенський церкві при вулиці Краківській

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА за покійних Членів Народної Торговлі 1924 1—1 ДИРЕКЦІЯ.

почали виконати діло з сільського господарства.

Город сільсько-господарського адміністративного управління виникав в інтересуванні селі „Сільський Господар“, філь якого шми дими повстала в Луцьку. Чи по силі буде ця філь пізнати весь тигар праці, яка з усіх боків на-суються на неї, як невідомо дивля, нехай майбутня.

Тим часом треба ствердити: хвиля відбудови почалася, а рух до праці нема нема й нема. Найбільше є — вірність праці, та вона поки не зорена.

В. Островський.

Ревізії й арештування у Львові.

Український Академічний Дім.

Дня 7. 12. п. р. перевела поліція до-кладну ревізію в Академічному Дім. Ревізія тривала від год. 8-ої в веч до 6-ої рано. Арештовано 40 студентів. Між арештованими є: Ю. Пеленський, Зенов Зелений, Ростислав Зелений, Василь Гіт, Михайло Колосівський, Микола Максимюк, Зенов Килип, Микола Дригал, Василь Кошуба, Хуся Мірберг, Михайло Халип, Луиза Аламуз, Андрій Савіт, Михайло Курас, Степан Фадок, Михайло Сперенко, Кушанець, Петро Мисир, Володимир Гелко, Володимир Кобзар, Олександр Вереща, Михайло Лоска, Тиміо Боні, Іван Сак, Василь Іван, Оста Гудей, Василь Милінич, Юлія Буталович, Микола Духані, Володимир Колосович, Михайло Колосович, Богдан Гатаєвич, Данило Харчовина, Степан Со-решанко, Іван Ковалюк, Василь Гудей, Євдоким, Зенов Диденко, Михайло Дербішевський, Володимир Полюк, Пела А-зад, Лозом арештовані: Габриєль Волод, Чемерисов Пела, Богдан Мар-рін, Давидов Олександр, Кондратівський, Ю. Назаровський.

У місті.

Крім того переведено в веч до 6. на 7. доктія ревізії у вул. прат Мирона Савітського при вул. Байтіла ч. 2. Арештовано ревізії арештовано в год. 2. в веч у домі Петр. Бабича при вул. Пеленського 21. Арештовано ревізії арештовано в домі Іван Ковалюк при вул. Лоска, те не ревізії арештовано Рого-ва Ковалюкського. Тоді савіт почі арештовано арештовано ревізії в українській ревізійній бюро при вул. Холостовського 2. де переведено арештовано.

В веч до 6. на 7. було ревізії у вул. Байтіла при вул. пр. Володів 3. По ревізії арештовано Ковалюк Ковалюк арештовано прат, Лоска Ковалюк, арт, ма-лєра і Василь Ошорога, який там зорі-вав. — Ревізію переведено теж у Мис-Мачева, якого арештовано.

Добро „Прогресив“ — це добро цілого на-роду, а зокрема кожного з нас.

Ріжні вісти.

ВІВЕЗЕННЯ ВІЗНІВ.

Вночі з 2 на 3 грудня вивезли несподівано політ. в'язнів Вігана, Павловського і Ясинського з тюрми в Дрогобичі до тюрми у Віснчу. В'язні були там наглі, що комітет допомоги політ. в'язням не міг їх познати серед однієї.

ПІСЛЯ БОМБОВОГО ЗАМАХУ НА „СЛ. ПОЛЬСКЕ“.

Цієї минулої доби поліція вела слідство, щоб вивчити інциденту замаху на „Сл. П.“. Свідками без сумніву ідентичності вибухового матеріалу у Львові і Кракові, та що дотрало замахів є у Львові. Слідчі виступили проти не сліди винуватців замаху. Львівське городське староство інформувало, що реалізує стверджені приналежності деяких арештованих до протидержавної організації, як „Комун. партії Зах. України“ і УВО. Далі городське староство апелює, бачить би в арештованого Матвія найвищу інструкції та комунікати УВО, а в кількох арештованих зброю.

ПІСЛЯ БОМБОВОГО ЗАМАХУ В КРАКОВІ.

Краківська поліція вела слідство і зв'язує із названими замахом в „Л. Курєрі“. Редакція повідомляла влади про подію понад три години пізніше, бо думала, що це жарг. Поліція відзначила вже після, який приніс касетку до редакції. Далі йо-

Люди, що терплять на капір стільки, і подучені в них ведуть підковою клин, а також на перекривання організму черпа, биття серця, п'ють по черв'ячці осадки природної гірської води. Вночі в 16-й годині і вночі. Мисливці зірнули чини каїни кажуть, що перед черв'яччю операції і після них поручають вивести воду Franciszka Józefa а найкращим устатком.

ЮЛІАН ПАВЛІКОВСЬКИЙ.

„Народна Торговля“ по 5-ти літах праці як Краєвий Споживчий Союз. (1923—1928.)

Перебудову „Народної Торговлі“ в „Краєвий Союз Споживчий“, кооперативу з відповідальністю уділів, доведено на сороковому році її праці, започаткованої в 1883 р. Новий статут „Народної Торговлі“ впровадили в життя надзвичайні загальні збори з 9. травня 1923 року. Згідно з засадою еволюції прийнятою Управляючою Радою „Народної Торговлі“ новий статут впроваджував „Народну Торговлю“ в перехідну стадію перебудови на кооперативу третього ступня, забезпечуючи об'єднанням у ній кооперативний переважаний вплив на напрям і обсяг праці та на контроль „Народної Торговлі“.

В дискусії над перебудовою „Народної Торговлі“ перехрещувалися два протилежні погляди. Один з них заступали співробітники Краєвого Комітету організації Кооператива, домагаючись негайної перебудови „Народної Торговлі“ в кооперативу третього ступня, в „Союз Споживчих Кооперативів“ з усуненням членства фізичних осіб, другий обстоювали заступники членів фізичних осіб, які вели організовану опозицію навіть на Загальних Зборах „Народної Торговлі“ дня 29. червня 1922 при ухваленні статуту. Управляюча Рада заявила посереднє становище, виявляючи під проводом бл. п. Юліана Січинського велике зрозуміння для ідеї кооперативу, реалізування якої бажала перевести шляхом еволюції. Прихильне своє становище до кооперативу виявила Управляюча Рада, прийнявши одностайно ці рішення, які торкалися забезпечення об'єднання „Народної Торговлі“ кооператив перед перевагою фізичних осіб.

Новий статут став дороговказом на шляху розвитку „Народної Торговлі“. З 1. липня 1923 р. проводила Н. Т. працю на трьох ділянках: організаційній, техніко-торговельній і культурно-освітній.

На характер „Народної Торговлі“ — як Краєвого Споживчого Союзу — кидає ярке світло уклад членства й уділового капіталу.

В дні 1. липня 1923 року об'єднує „Народна Торговля“ при 21,870,000 мп. уділового капіталу в групі кооперативів: 5 Повітових Союзів, 14 господарсько-споживчих кооперативів і 18 кооперативів інших видів, які виплатили разом 25.47 проц. уділового капіталу; в групі корпорацій: 17 товариств а 1.28 проц. уділового капіталу і в групі фізичних осіб: 819 членів з 73.25 проц. уділового капіталу.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАТНЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

му касетку около 25—30 ліній мушкетера в срібній загорні. Він дав писаненні 4 зол. і казав замести до дкр. адміністрації Меч. Доби. Касетка була загорнена в „Лявонік Львівській“ і тому нібито краківське староство городське звернулося в тій справі до Львова, відки довідалося теж про замах, виконаний на „Слово Польске“.

ГОЛ. КОМАНДАНТ ДЕРЖ. ПОЛІЦІЇ У ЛЬВОВІ.

Дня 7. грудня приїхав до Львова головний командант держ. поліції полк. Яким-Малешевський. Командант поліції зацікавився м. і. також справою останніх подій у зв'язі із замахом на „Сл. Польске“.

ПІДВИШКА ПОЧТОВОЇ І ТЕЛЕФ. ОПЛАТИ.

Оголошено розпорядок у справі частинної зміни почтової та телефонної тарифи з днем 1. січня. При партійних листах (надаваних отворено) у внутр. обороті асенураційна оплата вносить 30 сот. за кожних 100 зол. подібною вартості. За партійні листи в обороті з Данцігом 60 сот. Уповноваження до виплати, коли відлорень згубив переказ, коштуватиме 50 сот. В телеф. тарифі абонентові оплати в державній телеф. сітці підписанні в перших 4 групах: 8, 10, 14 і 20 зол. місячно замість 6, 8, 12 і 18 зол. Підписанні також

оплати за міжмістоті розмови: 3-хвилина звич. розмова на відстані 100—200 км. від 1. січня коштуватиме 3 зол. (до 2.70).

МІН. БЕНЕШ ОБВИНУВАЧЕННЯМ.

Перед прасним судом зачався 6. грудня розправа проти мін. закорд. справ Бенеша. Заскариж министр ген. секретар нац.-дем. партії Глячак. Бенеш не явився особисто на розправі й оправдався наказом урядової праці та просив, щоб трибунал задовольнив його дізнанням на письмі. Трибунал прийняв міністрове письмо до відома, всетакі зажадав, щоб мін. Бенеш явився особисто та загрозив навіть, що примусово доставить обвинуваченого до суду, коли сам добровільно не ставиться.

НАПАД НА ПОЧТУ.

На пошту в Доброводах (пов. Збараж) якийсь незваний справник напав на пошту, загрозив управителю пошти Коженевічній і її чоловікові револьвером і забрав із каси 599 зол. і 19 сот.

ВОДОНОСІВ СИН ПРОВОДИРЕМ РЕВОЛЮЦІЇ.

Віденські часописи повідомляють із Лагори, що проти афганського короля Аманули йде дуже завзята боротьба. Провідником революціонерів є син якогось афганського вождя. По дорозі до Кабу-

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.
JOB

лю порознішувати оповісти, які об'єднують велику нагороду за його голову. У відповіді на це керівники повстання Бага-Саку визначили нагороду за голову короля Аманули. Повстанці напали кілька разів на англійську пошту.

АНАЛЬФАБЕТИЗМ У ПОЛЬЩІ

Згідно із статистикою в Польщі є 6 міль. 580 тис. анальфбетів. Із того около 90 проц. припадає на сільське населення.

ЗАВАЛИЛАСЯ КАМЯНИЦЯ.

В Лодзі завадилася новобудована 3-поверхова кам'яниця. Один із працюючих робітників, тяжко ранений, помер у шпиталі.

АЛЬОХІН У ЛЬВОВІ.

Дня 7. грудня приїхав до Львова шахівний мистець д-р Ол. Альохін.

По широкому світі.

У Загребі арештували відповідального редактора органу хорватської селянської партії „Народні Воль“ Девіча за те, що оголосив постанову своєї партії в справі її становлення до проведення за збиство Радіа.

Почтові урядовці в Австрії замість страйку вибачуть общину ім підписку.

Міжнародна комісія знавців вибрала для дослідження, чи на Нілі можна будувати великі гати, залучив за будовою.

говельну агентуру, вивинуючи її частиною своїх оборотних фондів (після ключа відсоткового розподілу уділів) і всі оборотні фонди, до-ставляючи кооперативам, уживати тільки в користь кооператива. Мішане членство „Народної Торговлі“ стало перешкодою для прийняття цієї пропозиції кооперативами.

Осередковий Союз Кооператив повстав під назвою „Центросоюзу“ з колишньої сільсько-господарської централі „Краєвого Союзу господарських Спілок“, Надзвірна Рада якого рішенням своїм з 18. листопада 1923 постановила усунути з його членів фізичні особи. „Центросоюз“ увійшов в життя 1. липня 1924.

IV. Краєвий Зїзд Кооператива, відбутий у Львові 23. грудня 1923 р., наложив на „Народну Торговлю“ і майбутній „Центросоюз“ обов'язок співпраці в користь господарсько-споживчої кооперації в краю.

Супроти заснування Центросоюзу залишився за „Народною Торговлею“ обов'язок співпраці з ним.

Не залишаючи ділянки подрібної торгівлі у власних складах, чисто яких розбудувала Н. Т. за п'ять літ з 19 на 23, переходячи і на Волинь та не залишаючи гуртування міської споживчої кооперації, „Народна Торговля“ вступила у співпрацю з Центросоюзом і його підбудовою спершу на основі договору з дня 27. червня 1924 р., отже з хвилиною розпочаття діяльності „Центросоюзу“. На протязі 1925 р. співпрацю поглиблено і поширено в висліді її оформлено в договорі з 23. X. 1925 р., який містить постанови про співпрацю на полі організації, товарного заосмотрення кооперативів і кредиту.

„Народна Торговля“ взяла на себе обов'язок вести згідно матеріально підпомагати і провідувати працю над організацією і інструктуванням кооператива в районах, де нема Повітових Союзів, при чім склади „Народної Торговлі“ на перехідний час сповняють в тих районах завдання товарних гуртів для кооператива.

Ось так оформлено і признано працю „Народної Торговлі“ в користь кооперативної організації в краю, започатковану нею вже в 1922 році в районах Снятин, Перемишль і Борщів, в яких працювали організатори-люстратори „Народної Торговлі“ і причинилися до створення підбудови пізніше організованих Повітових Союзів.

В році 1927/28 організаційно-люстраторську роботу веде „Народна Торговля“ сама або при допомозі утримуваних нею організаторів при місцевих комітетах організації кооперативів в Сяноці, Мостиськах, Самборі, Бродях і Золочеві — від трьох літ і в Луцьку та Турні в останнім році. В тих районах в організаційній діяльності об-

По п'яти роках праці об'єднує „Народна Торговля“ в дні 1. липня 1928 при 192,542 зол. уділового капіталу в групі кооперативів: Центросоюз, 27 Повітових Союзів, 188 госп.-споживчих кооперативів, 19 міських споживчих і 26 кооперативів інших видів, які разом виплатили 80.02 проц. уділового капіталу, в групі корпорацій: 151 товариств з 0.62 проц. уділового капіталу і в групі фізичних осіб: 5,331 членів з 19.36 проц. уділового капіталу.

З наведених цифр бачимо, як далеко вперед поступила підбудова „Народної Торговлі“ госп.-спож. кооперативами і їх об'єднаннями, як діаметральній зміні в користь кооперативів підпадо відсоткове відношення уділового капіталу „Народної Торговлі“.

Одначе скоро зростаючий капітал „Народної Торговлі“, який від вальоризації уділів з 1. липня 1925 р. по день 1. липня 1928 р. зріс з 36,398 зол. на п'ять і пів разів, не є вдоволяючий. Всі групи членів повинні вже на той час мати в „Народній Торговлі“ на уділах згідно з постановами статуту або на основі обов'язуючих організаційних норм около пів мільона на уділах. А вони мають тільки 40 проц. виплачених обов'язкових уділів. Аж 4,809 фізичних членів „Народної Торговлі“ не мають виплаченого навіть одиничного обов'язкового уділу.

Характеристичне є, що фізичні особи ще в добі вальоризації уділів мали в „Народній Торговлі“ 66.66 проц. уділового капіталу, тепер мають несповна 20 проц.!

Перші післявоєнні роки 1920—1924 були присвячені „Народною Торговлею“ на відбудову шкід і страт, які нанесла війна. Ощадна господарка при високім розумінні потреб організації Н. Т. з боку ідейних її службовиків дозволила „Народній Торговлі“ дати своїм членам і вкладникам 10 проц. вальоризацію їх уділів і ощадностей, не зважаючи на те, що воєнні шкоди в самих товарах з років 1914—1920 виносили поверх 250,000 американських доларів, не згадуючи вже про шкоди в будинках і чужих валютах та шкоди, які спричинила всім марка, введена на основі „Лекс Грабські“ з 1920 р. (страфа 30 проц. оборотного капіталу!).

Дбайливість „Народної Торговлі“ за чуже повірене їй добро виявлена в добі затрати великих вартостей у всіх установах скріпила довіру нашого громадянства до „Народної Торговлі“. Позички до обороту з 1. липня 1925 р. зросли з 324,138 зол. на 1,874,788 зол. на день 1. липня 1928 р. Отже збільшилися від вальоризації в шестеро.

Щоби прискіпшити час перебудови „Народної Торговлі“ на кооперативу третього ступня Надзвірна Рада готова була вже 14. листопада 1923 зорганізувати для обслуговування кооператив тор-

Замовлення
приймає
Народна Торговля
у Львові.

Найуспішнішою Реклямою — це доброта товару!
А. ПЯСЕЦКІ С. А. Фабрика чокололяди і цукрів, Краків
Запевнює своїм консументам гаранційно чистий товар (без ніяких домішок), тому поручає: десерову чоколяду молочну, сметанкову, великий вибір чоколядок і цукрів в прекрасних коробках.

ПО ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ на догідних умовах поручає фірма
Д. ЕНГЛЕНДЕР, Львів, Ринок ч. 8.
Дивани, Церати, Хідники, Капи, Накидки, Портієри килим. Фіранки, Матерії мебл., Коци і т. п.

ОСИП ГУЗАР

друкарський складач-юві-
лят помер по короткій не-
дузі дня 7. грудня ц.р. в год.
3. знолудня в 71. році життя.
В. Я. П.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Український Народний Театр ім. І.
Тобілевича в Станіславові. 1050 2-2
8. XII. 1928. Прем'єра „Доллі“, оперет-
та на 3. дії, Гугона Гірша.
9. XII. 1928. „Доллі“ (другий рій).

Товариство Українська Захоронка
у Львові вул. Руська ч. 3. повідомляє,
що до збирання жертв для Захоронки
у Львові і на його периферіях на Мико-
лаївське Салто та всілякі інші збірні
установи лише свої члени Виділу,
адресованих у повноважності з печаткою
Товариства і підписом голови та се-
кретаря. Про надання прохання довести
Виділу. — За Виділу Тов. Української
Захоронки у Львові Олена Гордишська,
голова. Стефанія Филипович, се-
кретарка. 1053 2-3

Жіночі кооператив: „Труд“ і „У-
країнське Народне Мистецтво“ у Льво-
ві улагоджують в своїй доміні, Ринок ч. 39.
І. поверх ПЕРЕДСВЯТОЧНИЙ БАЗАР,
від дня 9. грудня ц.р. через цілий
місяць щоденно між 9-7 годин.
— Вшивки, килими, кераміка; практичні
ріпи, білизна, пачоки і т. д., Миколаївські
ріпи, прикраси на ялинку, килими для
літей, солодкі пакуночки і т. п. 1061 1-2

Відкриття виставки УСС 1914—1917 р.
в пелю 9. грудня в 11. год. передпол. в
Нац. Музею. Виставлені образи і рисунки
Бутиманюка, Гела, Іванця, Куріласа, Свя-
шук, Старчука. Вступ і зол. ученики
50 сот., в групах по 25 сот.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ВІЙШЛА дуже цікава книжка п. п.
„Споминок з сибірського фронту,
дні пригоди австрійського жовніра“.
Набувати по ціні 1 зол. 20 сот. разом
з поштою (за попереднім надісланим
готівкою) у В-ні „Луна“, Львів, вул. Ли-
чаївська ч. 23. 1058 1-1

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Ві-
сентого Поля ч. 1. (біля Зеленої).
Тел. 59 60. 1045 3-5

БІЖУТЕРІЮ, СІРБЮ, ГОДИННИКИ
порукає дешево Домбровський
Роман Жевелі Львів (Готель Жор-
ж) вул. Академічна ч. 2. Догідні умови.
2281 27-7

ВІДПОВІДАЮЧА вищої школи жіночого
виробництва повідомляє, що при школі
закрито робітництво куддурія для уч-
ниць жіночих шкіл, по ціні 20 зол. Та-
ким приймає працю в найкращих
умовах, по найнижчих цінах. М. Козов-
ська. Академічна 22. 497 13-7

ТЕЛОЧАЛЬНЯ найкращих десе-
нів на пласових плашках, навіть зні-
маних. Відвідування на спеціальних
машинках. Перероблення на модний
фасон. Фарбування футер зипським спо-
собом. — М. Новакська-Павлюк, Львів,
вул. Соборного ч. 12 Тел. 17-04 270 17-7

ГОДИННИК ВАШІ буде найкраще на-
правлений у найбільшій годинникар-
ській роботні Івана Зельтенрайха
Львів вул. Маріївська 3 — 3 пров. —
просимо репаратів присилати поштою —
Старомодні дамські годинники переро-
блюємо на рачи 3 6 124-7

ПІШІВКИ до футра, для магазинів
спеціальні, жовчуренційні піпи. Най-
новіші моделі гафтів і джеців. — М. Бо-
лонська, Захід гафтів, вул. Академічна
ч. 2. Кантор прийняв. Львів Салто ч. 23.
1059 2-3

АДВОКАТ д-р Чорний о в (одотвіні)
пошукує від 15. січня рутинного
компаніста. 1037 —3

КРАСНА сирота, виконавця С. С. Ва-
сильковича, знає шиття, шувал за-
няття, може обслуговувати дітьми або по-
магати в господарстві — Ласкаві оголо-
шення слати до п. Ярославич, Львів, вул.
Бальовока ч. 5/11. 1062 1-1

ЛІЧЬСЯ ВОДАМИ МІНЕРАЛЬНИ-
МИ фабрика „Здоров'я“. Додають
краше всіх інших! Дистати можна в Ап-
теках. 874 4-9

ВІДІЛ ДЛЯ МЯТЕЦЬКОГО ВИ-
КОНАННЯ ЖІНОЧИХ ОДЯГІВ
(суконь, костюмів, шпаль) під управою
п. Е. ОЛЕСНИЦЬКОЇ відкрито і нашіх
робітників від 1. XII. Заводевання в цьому
відділі приймається що понеділка. Ар-
тистичний смак і претизна робота п.
Олесницької відомі її численні віді-
тели, а також загальні українського
жіноцтва в виставки в Станіславові. —
Жіноча промислова коопер. „ТРУД“
Львів, Ринок ч. 39. 1059 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст нехот. легінів, серця і жовука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 7-24

Одинока у Львові

„ГОРСЕТНЯ“

за франц. зразок порукає: гумові
пояси, безрізні, шпальери, підпалки,
нагрудники, опаски та менстру-
ційні реформи, тиглотоні ре-
форми і шпальери тільки у фірмі „Гі-
рська“ Р. КЕРНЕР, Львів Пасаж
Миколаша над кіном Утіха.
Тел. 31-24. 9-12

Подяка.

За своєчасне і вміле пльомбование зубів
складу ВП. ЯКОВУ НАССОВІ, ден-
тистові у Львові, вул. Сикстуська ч. 17.
— ширю подяку.
1060 1-1

Марія Яблонська.

ПРЯДІЛКИ, гре-
плі до возни і
дену, ставів блатні,
оліпні, продає: „Те-
хтуп“, Рава руська.
1047 2-2

ДЕШЕВИЙ ТИЖДЕНЬ

Г. Гандельман, магазин блаватних і суконних
товарів. Львів, Леґіон ч. 27.
повідомляє, що від 10-17. XII. 1928. продає вельвети, фланелі
і бархани о 25%,—40% дешевше. 1-1

2365 23-52

„HIS MASTER'S VOICE“

призначені на цілий земський кули як най-
прецізніші
THE GRAMOPHON & CO. LTD. LONDON
Генеральне Представництво на Польщу

Йосиф Векслер

Експерт і член британської торговельної палати.
ВАРШАВА, вул. Маршалковська ч. 132.
КРАКІВ, 871 6-7 ЛЬВІВ,
Фльоріанська ч. 25. Сикстуська ч. 2.

Театри.

„Кооператива Український Театр“ під
дир. Й. Стадника.

Субота 8-го, ч. 7-3 веч. „Слунар“, ко-
медія на 3 дії Мольєра.

Неділя 9-го, ч. 3. попоз. „Вій“, фанта-
стична народна опера.

Неділя 9-го, ч. 7-30 веч. „Доллі“, опе-
ретка на 3 дії Гірша.

Великий Міський Театр:
Субота 8-го, ч. 7-30 веч. „Намисто Ма-
донни“.

Неділя 9-го, ч. 3-30 попоз. „Мороза на-
ві Дульської“.

Неділя 9-го, ч. 7-30 веч. „Тасяна дама“.

Кіна.

„Аполло“: „Біра“.
„Лет“: „Жінка на тортурах“ з В. Гай-
даровича. Лілі Дамітою і В. Діаблом.
„Оазис“: „Зовідина молодість“.
„Надзвичайні“: „Таїна старого роду“, Сю-
тарська, Мар. Крушовський, Юстин.
„Фатаморганда“: „Кінь чи блазень“.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Олександр Сергієвич, п'ятидеся-
тиріччя Національного Банку у Відні, член
Української Національної Ради у Відні,
губернатор Українського Товариства При-
карпатських Освітніх у Відні і член інших
українських товариств, помер в м. Відні,
2. грудня ц.р. в 54. р. життя. Похоронив
Польського відбувся в середу 5. н. м. при
активній участі українського віден-
ського громадства на цвинтар у Де-
блінгу (XIX округ Відні). — З Поль-
ським відішов до гробу в м. Відні і ви-
значив український діл на еміграції і
першорядний банківський фахівець, що мав
з того часу „спину“ й пов'язу з цілому
Відні. Останній його прилюдний виступ
мав місце на еміграційній в день 1. лю-
тогода, коли то він виступив з емігра-
ційною промовою. Одне його свято присвя-
тив до пам'яті Редакції. Оспотував ста-
решню маму, жінку і четверо дічат. —
В. П. П.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарня: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Львів, 10. грудня 1994

Звонн Пелемський.

На парламентарній арені.

Соймова бюджетова комісія.

І. ПУБЛИЧНІ РОБОТИ.

Промова пос. О. Луцького, виголошена в часі дискусії над бюджетом Мін-ства Публичних Робіт дня 3. грудня 1928 р.

Бюджет Мін-ства Публичних Робіт намічує й вирішує цілорічний обсяг праці, в напрямі будови доріг, мостів, регуляції рік і потоків, підставової меліорації, помір краю і цілої відбудови краю. З уваги на те, що він незвичайно великим для всього хліборобства, зокрема для українського. Бюджетарний прелімінар на час від 1. квітня 1929 р. до 31. березня 1930 р. призначає із загальної суми видатків (2.656.986.482 зол.) тільки 148.045.200 зол. на всі завдання Мін-ства Публ. Робіт. Коли від того відкинути суми, призначені на ремонт державних будинків, то покажеється, що на потреби краю Мін-ство отримало загалом 6.80 відс. усіх державних бюджетових засобів. Самі адміністративні видатки М-ва жують 7.4 відс. призначених для нього грошей і таким чином на потреби краю лишається смішно дрібна сума.

Дороги і мости.

Для господарського життя краю величезну значіння мають добрі дороги та мости. Українські землі під Польщею мають найменше доріг, а ті, що є, належать до найгірших у державі. Коли в Західній Польщі на 100 квадрат. км. площі випадає 29 км. доріг, на території, що була польськ. під Австрією на 100 кв. км. 25 км. доріг, то на українських землях, що були під Росією випадає на 100 кв. км. площі загалом 1.7 км. доріг. І дороги ці переважно ґрунтові, а не білі та муровані. На будову доріг призначається 3.200.000 зол., але ця сума вистане на збудовання раптом 59 км. дороги. А це є замало, не зважаючи на те, що з тієї суми будуть будувати дороги переважно в білоруських та українських воєводствах. На подрабку старих доріг призначається 36 міль. зол. Яка це дрібна сума найкраще видно буде з того, що Франція призначає на напів своїх доріг 400 мільонів франків річно. На допомогу самоврядуванню для утримання автономних доріг бюджет передбачає закладати півтора мільона зол. у звичайних і 800.000 зол. у надзвичайних витратах. Ця сума є менша від той, що була призначена на цю потребу в минулому році. На допомогу самоврядуванню для удержання і будови мостів призначається тільки 1.700.000 зол. у звичайних і 4.800.000 у надзвичайних витратах. З останньої суми на українську територію випалає лише 600.000 для львівського воєводства.

Ліквідація Тимчасового Виділу Самоврядування у Львові, до якого колись належали справи автономних доріг у Східній Галичині, а також переведена тепер Мін-ством Публичних Робіт уніфікація дорогової адміністрації в такому напрямку, що на чолі дорогової управи в кожному повіті стане державний урядовець, виконують на те, що всю дорогову політику бере в свої руки держава. Відсутність на місцях громадського чинника в цій політиці вважаю шкідливим. Ліквідація Тимчасового Виділу Самоврядування є не тільки формальною несправедливістю, але й річово нецільною. Нинішні установи самоврядування мають великі обов'язки в напрямку будови і удержання доріг та мостів, однак у Східній Галичині ще й досі нема повітового самоврядування, а іменем Прибійної Повітової Ради не мають ніяких засобів до виконання цього завдання.

Міністерство Публичних Робіт запроваджує віддавна новелізацію закону про будову і удержання публичних доріг, однак вично ще обов'язує недоцільний закон з 10. грудня 1920 року. Мій посольський Клюб домагається, щоб цей закон чим скорше зновелізовано на таких основах: а) самоврядування обов'язане будувати й удержувати державні дороги тільки в межах одержаних на це кредитів з державного скарбу; б) теперішню особливу плату дорогову касується; в) коли на будову і держання воєводських повітових і громадських доріг самоврядні установи видають понад 60 проц. усіх зазначених видатків свого бюджету, тоді мають вони право домагатися на це державної дотації з державного дорожнього фонду; г) касується всі мита та кошти на оплату п

місних громад; д) унеможливується примусові дорогові спільки; е) на випадок стихійних катастроф обов'язане примусової доставки півзол та робити за оплатою поширюється також на громадські дороги, ж) передбачені в статутах 29 до 32 обов'язуючого дорожнього закону примусові чинити в натурі касується.

Справи водні.

На регуляцію рік призначає бюджет поверх 18 мільонів зол. З того тільки кругло один мільон припадає на Дністер, Сяну і Буга. Найважливішою справою для нас у тія ділянки це урегулювання сплавів ріки та гірських потоків, але на їх регуляцію призначено лише 2.600.000 зол., що є безумовно за мало. Наші гірські потоки за час війни і польської влади адичі, про що знає добре міністерство, бо на саму напів доріг і мостів мусло видати в 1927 р. кругло 3 мільонів зол. Обов'язуючий податок не відповідає в багатьох своїх постановках потребам життя і тому ми домагаємося його новелізації.

Будучи при слові, мушу підкреслити, що дирекції публичних робіт та водні уряди повітові дуже кепсько відносяться до населення. Це уряди в найгіршому розумінні цього слова. Вони не рахуються з потребами життя і з умовами життя селян, тільки наказують холодно і безоглядно. Це зауважили особливо в стрийському повіті, де водний уряд відбирає від селян буцми то для охорони нових берегів Стрия непотрібно великі простори ріки і користає з них, хоч податки за ці поля платять селяни.

Підставові меліорації.

Підставові меліорації мають величезне значіння для хліборобства. Пан міністр при одній нагоді заявив, що дивиться через пальці на строгість водного уряду в Стрию супроти селян при регуляції Стрия, бо думає, що селяни теж мусять причинюватися до цього діла. Тут наводить посол Луцький живий приклад з життя, а саме справу меліорації потоків Віаня і Кіня в повітах Стрий і Жидачів, з якої видно, що наші селяни не жалують ні приці ні власних коштів на меліорацію.

Відбудова краю.

На відбудову краю, себто на відбудову знищених війною господарств призначає прелімінар тільки 6.471.960 зол. В минулому році було призначено на це 10 мільонів зол. На відбудову краю зменшується засоби, хоч згідно з урядовою статистикою ще й нині маємо кругло 309 тисяч невідбудованих будинків і поверх 50 тисяч українських родин живе в землянках. Такий стан цієї справи після 10 літ польської влади! Чи це тому, що ця справа торкається майже в цілості тільки українських земель? Пригадую, що наш стрід не одержав досі ніякого відшкодування за всі величезні воєнні шкоди. Ще не маємо навіть дерісативної формули для поладження цієї болючої справи. Поза цим ще не виплачено нашому народові ані сотика за безмірні воєнні чинитиби, навіть для польського війська. Коли ж означено доходи з лісової данини на позички для бездомних наслідком війни наших селян, то бачимо, що більшість наших пошкодованих війною селян ще й досі не мада би даху над головою, колиб була ждала на ці позички. Я знаю, що в роках 1924 до 1926 Міністерство Скарбу ужило прихода з лісової данини не на відбудову краю, тільки на зовсім інші цілі. Наше селянство бачило, що відбудовується передовсім двори та що з фондів відбудови щедро виконуються колоністів, які через війну не втратили на наших землях ані одного даху. Політика відбудови краю на наших землях — це великий скандал. Лісова данина кінчиться, а поверх 300.000 дахів ще не рушено, 50 тисяч живих родин під землею. Уряд зголосив проект нового постійного маеткового податку і запевняє, що частина впливів з цього податку буде йти на відбудову краю. Не знаю, чи цей новий податок буде ухвалений, тому вже сьогодні іменем Українського Клубу заявляю, що відбудова краю не народна конячність і держава мусить шукати засоби на переведення відбудови навіть тоді, коли би не одержала нового податку на цю потребу.

Ще одно: мені відомо, що Міністерство Робіт, пересилаючи в 1921 році 20 мільонів марок на відбудову до диспозиції генерального делегата у Львові повила його листом ч. 1876/21, що з цього кредиту мають користуватися тільки польські господарства. Публично заперечую я міністра, чи в справах відбудови краю ще й нині обов'язує це поучення.

У цій промові я зголосив до пана міністра кілька річових побажань. Є звичаєм влади не асертати уваги на українські домагання, бо — як кажеться — це домагання „анаротототу“. Знаю цей звичай, однак запевняю, що найбільше анархизму наш наріз байдужістю влади до наших господарських потреб, сам же український наріз, у своїм власнім і то найживотнішим інтересі, плекає в собі і зберігає конструктивні цінності. Розуміємо добре цілі, для яких представляється нас перед світом як деструктивну дич. Ми не дамо себе загнати в цей кутин.

ВІДПОВІДЬ МІН. МОРАЧЕВСЬКОГО
на українські домагання, зголошені на бюджетовій комісії при обговорюванні бюджету Мін-терства Публичних Робіт.

Відповідаючи представникам клубів, міністр Морачевський заявив на порушенні послом Луцьким справи, що ліквідацію Тимчасового Виділу Самоврядування вважає правительством доцільним. Так само переводжену тепер уніфікацію дорогової адміністрації. Дорожній закон дійсно треба змінити і міністерство приготує новелу цього закону. Що торкається домагань Українського Клубу в цій справі, міністр протриває зваженню обов'язку долати тільки до придорожного 2-кілометрового простору. Утворення дорожнього фонду було би бажане, однак на це мусить мати правительством нові джерела доходу. Передбачу їх в новім податку під звіт, а може й в податку від автобусових білетів. Коли справді громада Лисичинці зачала будувати канал згідно з віднайденим проектом регуляції потоків Вовни і Кіня, міністерство готове зайнятися цією справою в р. 1929. По ліквідації меліоративного бюро при буцмім Виділі Краєвим у Львові, міністерство буде робити проекти підставових меліорацій само, віддаючи собі вістку витрати на проект із свого грошового уділу в цих меліораціях. Від 2-ох літ міністерство признає позички із фондів відбудови краю тільки східним воєводствам і тільки цим людям, які ще й досі мешкають по землянках. Лісова данина справді кінчиться. На дальше ведення відбудови державний скарб мусить шукати нових джерел доходу і бачить їх тільки в новім маетковім податку. В пропозиції бюджеті годі призначити на відбудову більшу кошту.

(Не зважаючи на це останнє застереження, Бюджетова Комісія ухвалила 5. п. м. підвищити бюджетову позицію на відбудову краю із 6.471.960 зол. на 10 мільонів зол.)

II. ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА.

Промова пос. д-ра Ст. Барана, виголошена на засіданні бюджетової комісії сойму дня 6. грудня 1928 в дискусії над бюджетом мін-ства зем. реформ.

В четвер 6. п. м. бюджетова соймова комісія радилася цілий день до пізних вечірних годин над бюджетом міністерства земельних реформ. Обширний кількогодичний реферат виголосив пос. Самойла (ББ), підкреслюючи корисну діяльність міністерства земельних реформ і Державного Банку Рільного. Є це той самий посол, що ще як член Халоського Сторонництва і посол написав обширну брошуру, в якій доводив, що земельну реформу належить перевести в Польщі тільки у такий спосіб, як це зроблено у Радянському Союзі — себто, що всю нетрудову землю мають одержати зовсім безплатно безземельні і малоземельні. Тепер як член Безпартійного Б'юро змінив свій погляд і вихвалявав у споми рефераті земельну політику Держ. Банку Рільного, що йде на руку великим землевласникам.

В дискусії над рефератом пос. Самойла зобразив першим словом пос. Маліновський (Визволенець) і піддав острій критиці цілу діяльність міністерства земельних реформ, а зокрема Держ. Банку Рільного, який став інституцією чисто купецькою, шукаючи ціни на землю до нечуваної висоти й у всім йде на руку лідичам. Таке саме критичне становище займає репрезентант ППС пос. Капінський, а навіть аннекзорський

посол Корпешний не був дуже збудований діяльністю цього міністерства і його органів, якого оборонцем був в часі дискусії тільки репрезентант ББ.

Як останній бесідник промовляв від У. крайського Клубу пос. д-р Степан Баран, піддаючи критиці передовсім діяльності Державного Банку Рільного і то як чисто банкову, так і парцеляційну. Пос. д-р Баран ствердив, що вправді хвилево ослабла колонізаційна політика цього банку і під цю пору перше місце займає парцеляція приватна, яку банк фінансує своїми грошовими засобами. Дідачі, що нині мають великий голос у правительстві і майже рішучий вплив на політику банку, використовують своє теперішнє політичне становище в державі і продають землю за ціни у дває і більше вище, як перед війною, числячи на золоту чи на долари, бо ціни за гектар до чотирьох доларів і вище, а те все затверджують суверенні уряди земельні й утворені при них воєводські ради напів земельного устрою. В Сх. Галичині парцеляція ведена самим Державним Банком Рільним, належить до рідкоотей, а де він її провадить, то веде її фатально, як це має місце в Бурканої повіті. Там Банк селян прямо обману, рахуючи собі безплатно і всупереч умові з надбавками амортизацію ціни купна і коли би так поступив приватний продавець, то проти нього без сумніву виступили би поліція і прокуратура.

В дальшій частині промови посол д-р Баран звернув увагу, що міністерство земельних реформ не дає зовсім про самовання нездорових відносин земельних в Карпатах — середущих і східних — де високогірські (карпатські) господарства займають близько сто тисяч гектарів полонин, між тим коли в західних Карпатах ця територія являє собою несповна десять тисяч гектарів (галі). Власність полонин є тільки в незначній мірі в руках місцевих бойківських чи галицьких населення (всього окол. 30 проц.) — найбільша скількість є в руках нетрудового і неселянського елементу, а головню жидів. Тут повинно прийти з допомогою міністерство земельних реформ і допомогти місцевому населенню ліквідувати земельну лихву. (Мін. Станевич перебиває бесідників, кажучи, що Держ. Банк Рільний зачав вже уділювати в деяких гірських громадах позички селянам на купно полонин).

Міністерство зем. реформ забуло зовсім про свій обов'язок, який вкладає на нього риський договір. Цілий ряд громад утратив внаслідок нових кордонів свої землі, що остали по радянській стороні і польська держава повинна їм була дати відшкодування або нові земельні наділи. Від цього часу минуло вже ряд літ, а селяни не одержали досі ні відшкодування, ні землі. Такий випадок є напр. в громаді Шмалів повіт. Копичинці, де селяни страждали під радянською бою всю свою землю простору 665 моргів, тут остали без землі, а держава не дала їм нічого, хоч була зобов'язана це зробити.

Уряди земельні роблять великі перепони, а навіть уживають поліційних засобів, щоб припинити добровільну парцеляцію ерекціональних ґрунтів греко-кат. парохій у Сх. Галичині. Тут кат. церква на основі арт. 24 конкордату, що має у нас силу державного закону, має право парцелювати у власному зерні ерекціональні ґрунти. Уряди земельні роблять у цьому перепони, а староста видають на домагання урядів земельних окремі письмеві заклади переведення продажей. (Мін. д-р Станевич каже: Це неможливо! Це це було?) Так було в Перемишлянах. Не; ема нах і Підгайцях та у інших повітах Східної Галичини.

Вкінці пос. д-р Баран порушив справу відмови кредитів Центробанкові через Держ. Банк Рільний, кажучи, що до цього не було ніякої фінансової чи господарської причини, а відмова наступала тільки з причин політичних і нині Центробанк — кредитова централь української кооперації не має ніяких кредитів від держави, бо цей давний нужденний кредит у згоді несповна пів мільона золотих. Держ. Банк Рільний в цілості інфюфа. Є це подкотоване тільки політичними оглядами — і тому пос. Баран, кінчаючи свою промову, просить присутнього міністра д-ра Станевича про відповідь, які були річові причини відмови кредитів Центробанкові і чи тут рішав він, чи директор департаменту мін. внутр. справ п. Сушенек

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шалн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Реклама не зберігається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 к. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Замовити адреси і коп.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ЯКА ЦІЛЬ?

Львів, 11. грудня 1928.

Ще 25. липня ц. р. появилася на сторінках «Діла» стаття пера акад. Сергія Єфремова п. н. «Про двох антипарів». Стаття була відповіддю на поміщені перед тим теж на сторінках нашого органу статті п. Лівобічного про Українську Академію Наук і про відносини у ній. У статтях Лівобічного була критично по-оушена також діяльність президії Академії, до якої належав і акад. Єфремов. Акад. Єфремов зареагував на критику у формі окремої статті, виступаючи в обороні президії і тим самим у своїй власній. Оче-видно, що він не здавав собі тоді справи з того, які наслідки і яку біду на його голову принесе сам факт, що він вжився вислати статтю до «Діла», дарма, що у власній обороні.

На іншому місці подаємо за радянською пресою цілу низку постанов і протестів науков. кол та установ проти статті акад. Єфремова, які, очевидно, інсценізовані й ухва-лювані по наказу згори. У тих по-становах-протестах кваліфікується вчинок акад. Єфремова як протира-дянський і протибільшовицький та звиняється все громадянство не до чого іншого, а до обложження акад. Єфремова бойкотом. А Академію Наук до виключення його з Акаде-мії та позбавлення звання академи-ка. Та є між тими протестами й та-кі, що кваліфікують вчинок акад. Єфремова як провини проти укра-їнської національної (самозрозумі-ло: радянської!) культури.

З численних протестів усіх ки-ївських наукових установ і органі-зацій наукових робітників виходить, що в «Ділі» можна писати негатив-но про діяльність бувшої президії УАН і що можна негативно стави-тись і до особи акад. Єфремова та його діяльності. Бо це все в по-рядку і це в тодішньому випадку було на руку деяким чинникам, — але боронитись проти закидів на сторінках тогож «Діла» неможливо і недопустимо, бо... це злочин і контрреволюція! Така муринська льогіка гідна хіба тільки тих, що демонструють проти акад. Єфремо-ва організують і яким залежить на-тім, щоб його бодай морально у-смертнити. Але негідна вона ні лю-дей науки ні взагалі людей культу-ри, які цінують людську гідність і до-рожать кожною думкою людини.

В даному випадку мова не про якогось авантюриста, не про яко-гось політичного спекулянта, що носив на собі стільки скір, скільки мав пнів, але про людину науки, що внесла поважні цінності в укра-їнську культуру, що без сумніву працювала ціле життя для неї і що виконувала свої обов'язки супроти свого народу та своєї культури все чесно і до того виконувала їх так, як змігла і так, як це її наказу-вала совість. Але все це не має для теперішніх вєсєсильних керма-нів громадянського життя на Укра-їні ніякого значіння. Для них най-важливішим є те, чи акад. Єфремов писав, скажім, про Київку, Неву-ля Левицького чи Коцюбинського або І. Франка як марксист чи ні, та чи у своїй праці він вкладав потрібну для комуністів радянськість тен-денцію чи ні і накінець, чи становив всі літературні явища зі становища історичного матеріалізму чи ні.

Самозрозуміло, що в даному ви-

падку ми далеко від того, щоб бр-атися за оборону акад. Єфремова перед тими, які вважають нас мало-що не зрадниками українського на-роду, а наш орган органом «поть-ського фашизму». Навпаки, ми спі-ломо того, що яканебудь спроба о-борони акад. Єфремова чи його вчинків з нашого боку спричинила-б ще більше клопотів і горя самому акад. Єфремову. Але якщо ми все-таки спиняємося на теперішній істо-рії з акад. Єфремовим, то тільки тому, щоб наша громада і зокрема наші читачі на основі цього виро-били собі погляд на ті відносини і ту страшну невинному атмосферу, яка панує на Україні при більшо-вицькій владі, і в якій мусять наші вчені працювати та творити куль-турні цінності, бо цього від них ви-магають комуністи з одного боку і український нарід з другого.

В цитованих на іншому місці по-становах говориться, що академик Єфремов дав своєю статтею, чи то-чніше її змістом зброю в руки воро-гів радянської влади. Отже тут слід категорично ствердити, що протиа-никам комуністичної диктатури да-ють зброю проти неї самі комуністи своєю політикою, своєю господар-кою, своєю нетерпимістю і щонай-важливіше, то такими історіями, які вони робили і роблять з акад. Гру-шевським по його повороті на Укра-їну (вимога прилюдної заяви льо-яльності), зі своїми партійцями Шумським, Максимовичем, Хвильо-вим, Досвітним та іншими, і накі-нець такою історією, яку затіяли те-пер з акад. Єфремовим.

Бож затіяли це комуністи, а не наукові робітники, якби це декому здавалося. Спершу писав А. Хвиля (бувш. україн. есер) проти акад. Єфремова в зв'язку з його статтею в «Ділі» монструальні фейлетони в «Комуністі», потім Таран у «Пролетарській Правді», а щойно у висліді тих статей почалися громадські репресії проти акад. Єфремова і його «злочину». Чим ті репресії закін-чаються, невідомо. Але якби навіть вони у наслідках не спричинили то-го, чого вимагають від Академії (ви-ключення акад. Єфр.), то всеж жер-тви тих репресій понесуть вони

стільки моральної муки, виставляти-й на такі туртури, що вона дійсно може вийти з того цілком злума-ною. А нема сумніву, що моральні муки відбиваються і на людському організмі дуже і дуже діяючо.

Щкаво, що сказалиб радянські державники і пресові органи якщо в нас хтось почав би нагілку на тих українських вчених і авторів, які публікують свої праці в радянських літературних, наукових чи політич-них органах? Вони прозвалиб не щонайменше ніхчемістю. А що во-ни творять, що виправляють з акад. Єфремовим за те, що він вжився виступити в своїй обороні на сто-рінках «Діла»? Невже від тієї статті ослабла раллада, неже дєнебудь заломилася її політика, неже вона стала від неї хитатися? Нічого по-

дійного! Ціла та нагілка випливає зі страшної нетерпимості і з непо-шанування заслуженої для україн-ської культури людини за те, що вона сміла стати в обороні своєї ді-яльності в Академії та протистави-тися критичні на сторінках «Діла».

Накінець ще одне. Якщо діяль-ність акад. Єфремова булаб зі стано-вища комуністів дійсно шкідливою для раллади і якщо його стаття в «Ділі» спричинила теж шкоду для раллади, то чи не краще його за те притягнути до законної відпові-дальності, так як це водиться всю-ди, замість туртурувати та вистав-ляти на прилюдне позорище заслу-жену для української культури лю-дину? Бо яка ціль, яка розумна ціль тих моральних репресій?

Польсько-мадярська приязнь.

З приводу заключення польсько-мадярського договору.

Ще дня 28. м. м. підписано у Варшаві польсько-мадярський конциліаційно-ар-бітражний. Додатковий торговельний договір при співучасті мін. Залеського і мін. закордонних справ Мадярщин д-ра Людвіка Валько. В договорі поста-новлено, що на випадок спору між обо-ма державами спірні справи мають бу-ти поздані при допоміж. т. за. концилі-аційної м. процедури, очевидно тоді, коли тих справ не можна булоб усунути дис-плетичним шляхом. Якщо і цей шлях не доміг би до порозуміння, то спірні справи має вирішити передбачений в договорі арбітраж.

Але при матеріальній варті цієї договір чи не більше значіння моральне. На це звернено увагу і з польського і з мадярського боку. Заступник Мадяр-щини д-р Валько заявив після заключен-ня того договору представникам преси, що взаємні між державами й мадярами були від найдавніших часів дуже гар-дечні і не мали на собі ніяких техніч-них. Щобже заключений договір скріплю-є утримання обох держав до майбутньої будучини.

У зв'язку з підписанням польсько-ма-дярського договору появились в пресі різні менше або більше сенсаційні чут-

ки. В деяких закордонних пресових ор-ганах можна знайти навіть зазначен-ня, що цей договір є започатком даєко-світних змін в укладі міжнародних від-носин, зокрема на Сході Європи. Так у німецькій і більшовицькій пресі чита-ємо, що Польща взяла на себе місію по-годити Мадярщину з Румунією в тією метою, аби разом з забезпеченням Рому-нією розпочати війну з більшовиками. Знов-же «Берлінер Тагеблатт» позначає заключення цього договору актом, спря-мованим проти Чехословаччини і вважає цей акт з неспадною польською потою проти української політичної еміграції в Чехословаччині. Деякі газети згадують при цій нагоді й поларож ген. де Ронза, каючи, що против польських інтерєсів ст-ають аж на Балкан.

Як мається справа в дійсності, важко сказати. На деякий випадок слід ствер-дити, що польська преса не надто поль-сько-мадярському договорі аж такою значимі. І поршавські і львівські польські чорденники називають ко-ментарі більшовицької й німецької пре-си до того договору зазначеними емігрантськими, яких не можна брати поваж-но. Характеристична річ також, що пра-цює офіційно «Чехословаческа Репуб-ліка», коментуючи газетю польською і ма-дярською пресою в цій справі, зазначає, що Чехословаччина не має причини до жалю, обороняючи в приводе закріплен-ня польсько-мадярської приязні.

За те що багато до душіми стано-вище мадярської преси, яка приналеж-до цього заключеного договору великі ви-годи. Деякі мадярські пресові органи за-значають, що обидва, що токийй позити-вляється на розпорядку Мадярщини не тільки не спійкутими, але й повстає у від-повідній хвилі з широкі душі прихильни-до Мадярщини всіх відібраних у цій се-мелі. А «Пестер Лист» не сиріває на-лежн того, що до порогів Польщі треба ворукувати й Чехословаччину і наже, що прихильники «спільної польсько-мадяр-ської границі» як історична необхідність є кончею. Взагалі з голосів мадярської преси випливає, що польсько-мадяр-ський договір може стати етипом, що до-веде обо заінтересовані народи до тісної політичної єміграції, а навіть до полі-тичного союзу.

На все те польська відповідальна пре-са започаткує тільки одне, а саме підписан-ня польсько-мадярського договору кон-циліаційно-арбітражного й додаткового торговельного — попри очевидні безла-середні жорсткості для обох держав — є ві-чим більше, тілхки це одним кроком на шляху до вербіванна мира в Європі.

Pr. 50/28. Sąd okręgowy karne we Lwo-
wie postanowił na posiedzeniu niejawnem
po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sa-
dzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art.
76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospo-
litej z dnia 10. maja 1927 poz. 398 Dru. Nr. 45
dokonane dnia 30. listopada 1928. przez Sta-
rostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopi-
smu „Dilo” Nr. 268 z dnia 1. grudnia
1928 z powodu, że umieszczone w tem cza-
sopiśmie artykuł pod tyt. „Bereżanszczyna”
zawiera w sobie znamiona występku z art.
1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospo-
litej z dnia 10. maja 1927 p. z. 399 Dru. Nr. 45. b) wydać
po myśli przepisu z artykułu 77 cytowa-
nego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowsze-
chniania tego pisma drukowanego. Zarazem
wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi
tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze
umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze
i to na pierwszej stronie pod rygorem na-
stępstw przewidzianych w art. 60 tegoż roz-
porządzenia.
Lwów, dnia 11. grudnia 1928. r.

Göttinger.
Pr. 54/28. Sąd okręgowy karne we Lwo-
wie postanowił na posiedzeniu niejawnem
po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sa-
dzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z
art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzecz-
ypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45
poz. 398 Dru. dokonane dnia 1. grudnia
1928 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwo-
wie zajęcie czasopisma „Dilo” Nr. 269 z
dnia 2. grudnia 1928 z powodu, że zamie-
szczone w tem czasopiśmie artykuły pt.
1) „Samozszuka i świadoma brechnia”. 2)
„Stari i nowi znakomi” zawierają w sobie
znamiona a to: ad 1) zbrodni z § 45a)

ustawy karnej, i występku z § 302 ustawy
karnej, ad 2) występku z § 302 ust. karnej.
b) wydać po myśli przep. z art. 77 cytow. roz-
porządzenia zakaz dalszego rozpowszechnia-
nia tego pisma drukowanego. Zarazem wy-
daje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego
czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze
umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze
i to na pierwszej stronie pod rygorem na-
stępstw przewidzianych w art. 60 tegoż roz-
porządzenia.
Lwów, dnia 6. grudnia 1928. r.

Höttinger.
Pr. 334/28. Sąd okręgowy karne we Lwo-
wie postanowił na posiedzeniu niejawnem
po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże
Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z
art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzecz-
ypospolitej z dnia 10. maja 1927 poz. 398
Dru. Nr. 45 dokonane dnia 3. grudnia
1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie
zajęcie czasopisma pt. „Dilo” Nr. 270 z dnia
4. XII. 192 z powodu, że zamieszczony w
tem czasopiśmie artykuł z tyt. „Świata” ly-
stopada od słów „w 6. hod. wiecz. w meż-
kanni” do końca artykułu zawiera w sobie
znamiona zbrodni z § 65 a) uk. b) wydać
po myśli rzepisu z art. 77 cytowanego roz-
porządzenia zakaz dalszego rozpowszechni-
niania tego pisma drukowanego. Zarazem
wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi
tego czasopisma nakaz by orzeczenie ni-
niejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie pod ry-
gorem następstw przewidzianych w artyku-
le 60 tegoż rozporządzenia.
Lwów, dnia 6. grudnia 1928.

Göttinger.

Нагінка на акад. Єфремова.

В 273 числі „Діла“ подали ми за київською „Продстаршею Правдою“ постанову харківського бюро наукових робітників, в якій це бюро підтверджувало помилки академії Ефремових статті (у власній збірці!) на сторінках „Діла“ як підлягає „для радянської державності“ і крім того висувало домагання, щоб „Академія Наук і секція наукових робітників поставили питання про відповідні висновки, що випливають з діяльності Ефремових“. Нині ми позвонили собі: далі зареєструвати голоси авторитетних київських наукових установ у тій справі. Хто буде їх далі читати, той легко прийде до висновку, що такі вони спричинені пишмисля іншими не науковими чинниками. Той виявляється помилкою дуже пізною, коли зважити, що стаття академії Ефремова була помилена в „Ділі“ ще 25 липня н. р., отже перед п'ятьма місяцями.

І так бюро міської секції наукових робітників відбуло своє засідання 1. грудня н. р. і рішення: 1) що «стаття академика Ефремова, виїнята в українському „Ділі“, а також попередній його виступ (якразомно до історії української літератури, що зійшли у 2-ох томах у Лиську 1924 р., що спрямовані проти радянців і її політики?) в культурному будівництві, використовуються контрреволюційними, антирадянськими силами проти Рад. України; 2) що своїм виступом акад. Ефремов фактично підтримує(?) процес українського культурного радянського будівництва, а чого користуються ворожі укр. рад. державності сили; 3) хоч акад. Ефремов у своєму вист. пише, що „з часу свого поверну до Києва у 1921 р. в працював виключно на науковому полі, я не займався ні з зайнятою політикою ні ніко ні політич., а не мрію і не мрію ні про які конспіраційні чи інтервенцій, глибоко переконалий, що всяка інтервенція була б тільки на шкоду трудящим“, бюро секції проти відзначає, що акад. Ефремов у своїх поясненнях до бюро не осудив свого виступу в „Ділі“, що є політичним виступом, а не виключно свого ставлення до радянців, її політики і досягнень у культурному будівництві; 4) з огляду на все вище наведене, бюро секції наукових робітників, стоячи за глибоку захисту радянського культурного і політичного будівництва, рішує осудити антирадянські виступи академика Ефремова». (Глади: „Пролетарська Правда“ з дня 2-го грудня н. р.).

Професура, студенти і службовці Київського сільсько-господарського інституту на своїй зборці 30 листопада н. р. прийняли

Загальні збори з обуреними відзначають брехливий і ганебний виступ акад. Ефремова в реакційній закордонній пресі проти соціально-культурного будівництва на Україні, проти української Академії Наук, і вважають, що акад. Ефремов та його прихильникам не може бути місця серед українського громадянства, що акад. Ефремов не відповідає тим вимогам, що їх поставили на академіків, на українську Академію, робітників і селяни України". Слід зазначити, що на зборах, які приймали цю постанову, працювали в дузі цієї постанови такі професори: Волк, Лещенко, Шоголін, Новик, Чудінов і Дяченко.

Студентство, професори і службовці Київського Кооперативного Інституту на своїх зборах того самого дня прийняли в справі акад. Єфремова таку постанову: "Збори з обуренням пам'ятають антирадянський(?) виступ акад. Єфремова в закордонній пресі, де він говорить, що нібито на території Радянської України не сприяють розвитку української культури і тим самим дає змогу закордонній буржуазії використати цей наклеп для своєї ганебної мети. Збори закликають студентів, професуру та службовців осудити негідницьку поведінку акад. Єфремова та працювати ще з більшою енергією над соціалістичним будівництвом Радянської України". (Цю і повнішу постанову читуємо теж з київською „Прод. Правдою“ з 2. грудня п. 6.).

Професура, студенти і службовці київського Ветеринарно-Зоотехнічного Інституту та Формтехнікуму на своїх зборах рішили: „Професори, студенти і службовці Інституту обурені антирадянським виступом акад. Єфремова, що свої явно антирадянські (?) настрої, свої необґрунтовані погляди щодо національного питання та української культури, хоче розв'язати на сторінках фашистсько-емігрантської національно-буржуазної преси із кордоном. Академік Єфремов перекинує дійсний стан науки, літератури та взагалі національної культури на Рад. Україні й спелеє до наших ворогів. Він цей ще раз інкримінує себе, як запруднячий і агента(!!) протирадянських заборонених фашистських сил. Ми закликаємо інтелігенцію України осудити явно антирадянський виступ акад. Єфремова і вижити його поза лавами Академії та радянської суспільності“ (Гляди: „Прол. Пр.“ з 5-го грудня ц. р.).

Збори студентів, професорів і службовців Київського Причного Технікуму прийняли в тій справі зовсім антагоністичну постанову до згаданої наведеної.

Але найцікавішою для наших читачів буде постановка зборів «Квітської Коляди»

Народів Сходу" в справі акад. Єфремова. Ось і вона: „ми (то значить народи сходу! — Ред.) плануємо антирадянський виступ у закордонній фашистській пресі акад. Єфремова, де він робить наклеп на радянську владу. Ми зв'язуємо, що такому академікови не місце серед українського громадянства“ („Прол. Правда" з 5 грудня ц. р.)

Наведеного, думаємо, доволі для представлення умовин, серед яких розвивається українська наука.

Громадяни! Поголосним членством даймо
доказ перед світом нашої свідомості і
національної гідності. Тому жерщій в
ряди членів „Просвіти“!

За океаном.

Відгук листопадських подій.

Українська преса в Злучених Державих, Канаді і Бразилії переповнена описами того всього, що мало місце в перших двох листопада у Львові, а потім і в цілому краї. Описи ті, спершу побутові на різних фантастичних плетях і тутках, тепер уже більше наближені до правди. В описах тих подань також менше або більше точно великі матеріальні втрати різних наших центральних установ, а між ін. і друкарні „Піло“, але попри те наведено й такі установи між пошисловцями, які втратили страт на сотні тисяч. Одночасно в цілій північній і південній Америці відбуваються масові піти і збори, на яких ухвалюються відповідні протести і збираються жертви на політичних в'язнів і їхні піти. Коли порівняти з дотеперішніми вивадами, то збриває на промісте гарді тисячі доларів.

Смерть д-ра Сохонького.

Учений хемік і винахідник д-р Савва Сохоцький номер 14, м. м. у своєму домі при 207 Енгерст Ст., в Іст Орендж, Н. Дж. (недалеко Нью Йорку). Як ми вже писали, д-р Сохоцький загинув тому, що з раптом своїм власним винаходом, маловисоким ціною відомий різноманітним кращим. В роботах „Радіум Корпорейшн“ загинув також і жінка і співниця д-ра Сохоцького, д-р Едвін Леман, котрий помер ще в 1925 році. Лікар д-р Мартінеті стверджує був, що раді лікувати у величезній силі до жінки д-ра Сохоцького, а що це нема способів лікування. Однак д-р Сохоцький, котрий теж був лікарем, вірив, що пилки вилікується. Йому передіставали крок 13 разів, але це вже не допомогло, бо ще в повільно ускладненні

лишк надку і для нього не було вихо-
ду. Він стратив сили й потерпів і так
прийшов грізний копієць жертви нау-
ки і посвяти для свого винаходу. Д-р
Сохоцький був тому три роки зможна
долина, але неспісти із затрощням ро-
бітників д-ра Лемана і його, а зітхав три-
дцять лічення сабрати весь його масток.
Затрощі жінки одержали по 10.000 дол.
і залі і ставали по 600 доларів річної
відмоги, однак не смерті д-ра Сохо-
цького ту підмогу страати. Д-р Сохо-
цький був галицьким українцем. Приїхав
до Америки тому 22 роки і вживає пращи-
нам, самі добрав майна і видного ста-
перши. Був жоватів теж а українцю.
Мав тільки одну дошку, яка віддалася
а американці Річардз Д. Говсона. Про-
жив він усього 46 літ. Пох. д-р Сохо-
цький тому 8 літ був наїнтересувався укра-
їнським банком і ставави помощи пів
справі, але тоді вже була серед україн-
ців всесота до підприємства по різних не-
вдачах і він знову відступив був до сво-
їх праць. Мав постійний тек широкі зна-
комства з видними американцями і пре-
сою і перш інформувал їх про україн-
ські справи.

На відношкільні теми.

Як створити постійну матеріальну базу для „Рідної Школи“?

Фінансовий етап „Рідної Школи“ в цілому такий тяжкий, що грозить розвалом нашого приватного шкільництва. Муניתся твердо сказати українському суспільству, що існування нашої школи виставляє на питанні, яка ось-ось може зрушити.

І справді дошки Р. Ш. ростуть прогресивно з року на рік і якщо відносини не направляться, то ці дошки будуть рости даліше аж до межі, за якою починається банкрутство.

Та колиб навіть і припустити, що борги вдалося якісь чином всетаки покрити, себто не допустити до формальної фінансової катастрофи, то при неспівпадінні перебудови грошових потоків з Школи не можна думати про розвиток такого приватного шкільництва. Наше вчителство не підтримить довго на своїх позиціях у вічній нерівності, чи на наступний місяць буде що вносити до устатка з постійної тієї ж зобов'язаності своєї взаємності на старості літ. Тут не слідом задалося рахувати на патріотизм учителства, бо на ньому є свої межі. Безумовно досі воно показало своєм позитивним відношенням до школи і до

R. LAHEGRO

ЗАПАХ ПАРИЖА.

(Елі панаго користувачів)

Париж, початок грудня 1928.

1

Запах Париза? Але-ж це „запах“ бензини, тобто випарів бензини і диму бензинового. У самому одному Паризі в автомобілів одна третина того числа, що в цілій великій Німеччині. І кожного дня їх тут більше. Вулиці ними заловлені. Переходити з одної сторони вулиці або площі на другу — важко завдання, яке вимагає безперервної напруги нерв: зрадить нас наші нерви на одну миттєвину хвилини і ви мереться або катина. Кожені без вибіску день приносить нових убитих, а всі шпиталі й клініки мають окремі великі салони для ранених автомобілями. І салони кожного дня свіжо переповнені. Можете собі уявити, який — сервет таких відносно — „запах“ цього городу. Запихується ним, напихується і сам! Не знаєте на скільки років він скорочує наше життя. Париза те і — прощайтеся, і відхайте: от, якби то дихати чистим повітрям — морським, бреським або просто сільським. А виїдете відніч на село, чи за кордон, то швидко-вмило ви почуватиметеся чужими їй і тодішні полідибу своєї поведінкою, сльоту, тобто а це величезне місто, Туманте ви запахом Париза.

Отметим, что не за запахом арто-
мобиль. А за тем незонным, нео-
пытным, незнанием, запахом ту-

ховим Парижа, який протонне вас і, раз пожившиши, вже держитесь вас до суду віку вашого. Коли у вас є чутливість на моральну атмосферу, коли ви не в роду позбавлені духового й умового змісту, то поживши тут, ви вернетея в батьківщину з нестерпою печатю приського, тобто французького духа — чи воно вам подобається чи ні. В „Потопожньому положенню філософа“ найцікавіший й найзамітніший появи німецького післявоєнного ринку, граф Лафонтен схиляється проаналізувати як економіку й політику, без парку з історії й географії світа — моральну атмосферу Парижа, країну та прозову: прочитайте, коли вам справді духа не байтеж, зіпловіні історію в першому томі квітні Календаріа. Може воно вам засть оскому прочитати книжку цілу — то й — не пожалуйте: вона вам вісвіжить і виплинемо голову після нестерпаних вісвітіннях нового домашнього — пональте. Гостині! — „философа парижаламу“.

Чарови Іванівського духа, моральному знятою! Пам'ятаю не міг і не хотів зняти Миколай Педимський, а його „Народні“ пригоди — пророческий цьому знак.

III

Пророческий! — чому не сказати
ліжачу? — так дивно.

А несподіванка наша від дев'яти
губочних історій Р-ницького тим
дивніше, що — чому й не пригадати?
— бачили ви як дитину в будні
на час карантин відвідував дитячий садок,
платив за їжу, тоді як всіма дитя-
чими садками українських міст за

останніх яких 20 років. Що й ка-
зати! Слава й розквіт нашого крас-
ного письменства — перед нами, не
за нами. А трохи не все, чим блого-
творили нас останні два десятиліття ро-
ків у літературній творчості, носив-
ло на собі або білу, або сіру призна-
вальної анемії, безплідної
безжовтості й пелюстості, або — в
крайньому, тільки Виявляється
[?] — знаки, правда, безперемож-
ливої туги, та, на жаль, час-
то-часто обмеженіні варяцькою, у-
країнсько-російською розповідати-
стю і тоннянню слабкою земки, кро-
півістю умових і моральних засад, я-
кими розпоряджав автор. Вітспалав
очий зразок суміші елементів
творчої сили, а абсурдами панопан-
них восторговий — була „Сосянина
магія“.

IV

IV.

„Народи й притоди“ навівають на нас легонький та певний захлп Півдня, теплий захлп Франції. Психологічна манера Рудинського в досліджуванні й інтерпретації мотивів людських поведінок важко йде зі європейським психологієм французьких моралістів („моралісти“ — це те, що „моралістичні“!). Вони піддають йому проблемі, вони піддають його підариєть, вони за-свідчують „про зір. А між того о-станній піддає Рудинському стана та все мораль Sagesse французька як переклад її до діалекту й бану мови?

Словом „мудрість“? Хіба, що так, бо іншого слова не знаходимо. А проте — воно не зовсім вірно. Славянська „мудрість“ чи німецька „Weisheit“ — мають у собі якісь німі утичистості, торжественності, вишуканості зовсім чужої! Французький Sagesse — буденний, шоловний, сентиментальний, безпретенсійний роздум над реальним і практичним веденням життя.

Знаємо, що сказане тільки — не точно й не повне. Але як інакше це сказати? Різноманітний і Кельчинський, наші старі товариші з нього вогорі, зрозуміють сказане. А інші — може зацікавляться питанням і шукатимуть шляхи до нього і до його розв'язки.

v

[illegible]

НОВИНКИ

— Арештування й тюрми. Довідуюсь, що арештували Марію Словотиску при вул. Замойського 8, а 7-го перевели до тюрми в с. І. Туркеничів, парох. церкви с. Пятинь, одні дома в 3-й унці, другий в 11-й год. у полудне в офісинах і арештували дві його доньки Марію Луцивську та Лілію Туркеничівну, студ. філософії.

— Добрий приклад. На Шубертівській концерт 7. грудня в. р. у Львові, улаштувавши заходом „Бонна“ і Товариством ім. М. Лисенки вручено п. О. Бандрівській і В. Божовічівній на естраді замість квітів аркуші з підписом від „Рідної Школи“ за 30 год. підмоги на шкільні потреби. Публіка відповідала на це френетичними оплесками. Сподіємось, що на цим гарним прикладом підуть і інші наші товариства, артисти й артистки. Бо навіть найдорожчі квіти бліють, а найменші лент. складені на рідну освіту, можуть причинитися до того, що вони розквітнуть.

— З музичного життя. Музичне Т-во ім. Лисенки у Львові святкує в осін цього року 25-літній ювілей заснування Вищого музичного Інституту у Львові. В програмі свята входять: 1) Поминальне Богослуження за померлих членів у церкві св. Юра в суботу, дня 15. грудня в 8. год. ранку; 2) Святковий музичний вечір В. Муз. Інституту в суботу 15. грудня в 7.30 год. вечером в залі Муз. Товариства, — на який, крім інстаураційних промов і привітань зможуться концертної продукції елементів вищих роки і деяких бувають елементів В. Муз. Інституту; 3) Симфонічний концерт Муз. Т-ва, що відбудеться в неділю дня 16. грудня в 12. год. в полудне в залі Мисського Театру. У програмі цього концерту уйдуть симфонічні і оркестрово-вокальні твори українських композиторів: Лисенка, Людкевича, Барвінського і Мик. Коляси. Більшість цих творів це новини нашої симфонічної літератури, які досі у нас виконуються вперше. Точну програму концертів подають на днях афіші. Білети на оба концерти продаються від середи в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Замовлення білетів з провінції прийматиме до суботи рана канцелярія Муз. Т-ва ім. Лисенка, вул. Шапкевича 5.

— Чого не крадуть у Львові? В часі експедиції 12 числа „Світа Литвини“ на літературну українську невідомий „аматор“ літературної літератури один пакет із 120 прим. газеток, подарованою до переплатників на вул. Львів-Сенки. Хто отже не одержав цього числа дої, нехай звертатиме його в Адміністрації „Світа Литвини“, вул. Зігоровича 3.

— Страшний злочин. У селі Лука (Городишчина) жінка Солониківна спонукала свого сина Колодовського (з першого подружжя), щоб він убив її мужа, а свого вітчима і сама погнала йому в цьому злочині; коли Микола Колодовський мав зарубати сокирою сплячого Солониківку, вона тримала мужа за ноги.

— Ожеледниця. У неділю небо зробило мешканцям Львова несподіванку. Коли більшість злинула в хаті казанці, зовнішня сушня земля під ногами, полудне почав накрапати дощик і вулиці та місточки перемінитись у озера. Люди ходили, мов діти, що опинилися на льді. Було чимало нещасливих випадків.

— Забута могила. У червонозбіжжю „Час“ наводить таку новинку: „В північній частині Берліна — Готель — в затінній закутці, в гушавній дерев, ховається греко-православний цвинтар. Тут знайдуть приют ті, яких доля закинула на чужину і не судило їм вернутися на рідну землю, між свій наріз. Десятки радів нараховують сотні давніх і свіжих могил. В одній зі свіжих ще радя — знедбана, опущена могила. Лежав відбивається від землі осли, розсунута, без всякого сиди відкриття. Для нікого майбуття не цікава, не місце сучасної судиби піднялися, всіх підвернула і думки насуваються: Кого ховає тут чужа земля і чий тайний життя скриває на віки ця забута могила? Ни хресті над опущеною могилою напис: „Nikola v. Wassilko 21 III. 1865 † 2 VIII 1924“. Як відома наш покійний діяч ожеледницьке відруге з німкою, кабаревою артисткою, який записав усе своє майно. Це стало приводом до процесу його доньок з матушкою за спадщину.

— „Українське Академічне Товариство“ в Берліні заснувалося при „Українському Науковому Інституті“, якого діяльність виявляється, між іншим, також влаштуванням спільних виставок. Перший вистав відбудеться дня 16. листопада. Референт д-р Д. Овчарук говорить про „Львівський Б. Хмельницького 1648 р. як епохальну подію в історії Східної Європи“, при чому порівнює наші новостини з сучасним політичним станом у Східній Європі та оцінює його як започаткування на сході і півночі Європи, аналогічного до того самого року Вестфальським миром, що за-

кінчив тридцятилітню війну. Дня 3. грудня відбудеться виставка інж. О. Батя п. х.: „Польський травневий переворот в історичній перспективі“. Референт спробував висвітлити сучасний політичний стан Польщі на підставі аналізу історичного розвитку соціальних відносин на території буваної польської держави.

— Жарт чи нове чудо науки? Американська преса перелає звістку про новий винахід довершений в одній друкарні в Рочестер. Це прилад зване телеграфіс-сервер, яке дає змогу одному складачеві друкувати газету одночасно на кількох машинах... що є в різних місцях, навіть в різних містах. Це значило би — переворот у друкарстві.

— Рекорди. 22 роки просиділа невинно в'язницею Мейган Неллі Поп обманувачка у в'язниці мужа; коли вона вийшла звідси, саме вступив один з бувають урядовців її мужа, який перед смертю признався до злочину. Держава має виплатити невинній жінці в'язниці. Нікасе, на скільки вона оцінить свій людського життя змарнованого у в'язниці. — У селі Миколаєво (Витенщина) агітував самодурством 90-літній старень, спаливши себе сам у розжареній печі. — У Львові на прикладній лінійці продали напрокат 3 години предметів за 1948 фунт. До цього часу така продажня не переходила ніколи суми 130.000 фунт. Квадратний сантиметр проданий за 587.000 фунт; 100 літ тому німецькороль Інді купив його в одного могодрі за 5000 фунт; кілька хвилин пізніше давши йому за нього вже 45.000 фунт. — У селі Городи (Барановичі) жінка прикувала свого мужа Новачковського у хлібі і тримала його там тиждень. — Найстарішим європейцем вважають норвежця Дракебергера, палача, що має 146 літ, а оженився вітром 25 літ тому.

Театри.

„Коперників Український Театр“ під дир. Й. Стадника.
Четвер 13-го, г. 7.30 веч. „Вантаж“, п'єса на 3 дії Ягослава Галляна (прем'єра).
Великий Мисський Театр:
Вівторок 11-го, г. 7.30 веч. „Мораль леві Дульської“ (30% знижки).
Серета 12-го, г. 7.30 веч. „Намисто Мадонни“ опера.
Четвер 13-го, г. 7.30 веч. Одна однокорда, оперетка Штольца (прем'єра).

Кіна.

„Аполло“: „Буря“.
„Лев“: Жінка на тортурах з Н. Гайдаровим. Лілі Дамітові і В. Діксом.
„Океан“: Звонки молотків.
„Палак“: Тайна старого роду, Сюсарська, Мар, Круковський, Юстін.
„Фатаморіана“ „Авантюристка“.

Громадяни! Приготуйтеся до відповідного відсвяткування 60-літнього ювілею „Прогресу“ та причиніть всі гідним нас ювілейним подарком до створення НННГО ДАРУ для нашої Матері.

3 театру.

Становище супроти нашого театру. Наш театр знову приймає амувати до Львова. Це його майже чотири роки. Львів не в силі задовольнити власного театру матеріально, власний театр не в силі задовольнити Львова духовно. Причини: недостатня відповідна театральна сц. майже нульова обстановка, фонди на ведення такого дорогого підприємства та недостатня мого репертуару; далі конвульсії місцевих театрів, граме відлучення, а головне конкуренція шибільшого суперництва всіх театрів: німа.

Цими недостатками виправдує наше інтелігенція свою байдужість до рідного театру і ним може виправдати наш театр усі свої невдачі. Навіть геніальні артисти не можуть обійтись без засобів, які творять необхідну ілюзію для аудиторії. Що-ж у таких ставі брати за підставу своєї оцінки у в'язниці до поодиноких вистав? І вистави не належать до одної категорії. Суботні та недільні це здебільше репертуар „масовий“, є між ними старі народні оперетки і сучасні міжнародні, легкі, мов теперішня жіноча мода (чим менше одиго, тим більше вражає). До нашого старого репертуару не можна прикладати нових зомгань, а до нових європейських опереток не можна ставити претензії, щоб вони виглядали, наче на європейських сценах. У цій царині театрального мистецтва остаточно стоїть мав публіка, що його нестрима, а милою його візності є (на жаль) злочин.

До іншого рівня належать пєси, якіми

волички д. м. ц., Панчохи, Рукавички жіночі і реформи у палинім зборі Львів, вул. СИКСТУСЬКА ч. 19. найдешевше у ШТАММА, (вихід через сіль. 787 7—10

управа театру і артисти хотять дати доказ, що вложили в них дещо із свого „ми“ і не хотять лишатися „у хаості“ сучасних мистецьких вимог. Вони притягають іншу публіку. Між ними є люди справлені почути рідне слово перепишове вогнем поезії а буденного намулу і цікаві поглянути, в якій мірі „ми“, серед таких обставин, уміємо наслідувати чужі театри. Головним елементом театральної ілюзії та оцінки стає тоді порівняння наміру з його здійсненням. Коли ми бодий в якійсь невеличкій частині можемо, завдяки зусиллю актора, бачити перед собою намір актора і продовжувати його в своїй уяві, тоді мета театру освітлена. Та для цього треба такої передумови: актор мусить цікавитися автором пєси не менше як глядач актором. Глядач мусить уміти повторювати в собі працю актора, а актор працю актора.

„Скупар“ Мольєра є досить славною пєсою, щобі варт було на неї поглянути, як вийшла вона на сцені нашого театру. Про неї іншим разом. М. Р.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ОСИП ГУЗАР.

В лютий, 7. ч. м. помер у Львові в 72. р. життя сеньор українських друкарів, довголітній працівник друкарні „Діло“, Осип Гузар. З Покійним айшов у загину незвичайно трудолюбивий, обов'язковий і совісний друкарський робітник, що шість 50 літ провів при друкарській кашті. Попри свою фахову працю був пок. Гузар чуткий і на всі прояви українського громадського життя. Був членом Т-ва „Зоря“, членом-оскучателем і членом надзірної ради видавничої кооперативи „Друкар“ і ін. Розуміється, був теж харини членом своєї професійної організації „Огнище“. Як ширій український громадянин, виконав Покійний своїх обов'язків на світових і активних громадян, давши їм тихож університетську освіту. На жаль, лиха доля не дозволила йому відшукати своїм дітям; оба його сини зложили свої голови як жертви війни: старший, відомий соціалістський організатор, погіб на італійській фронті, а молодший, страшний заворота в окопах і в концентраційних таборах, помер перед кількома роками на грудну нелугу.

Похорони пок. Осипа Гузара відбулися в понеділок 10. ч. м. при численній участі товаришів праці, приятелів і знайомих. В останнє попрощав Покійного сердечними словами о. пан. Д. Лопатинський, відносячи всі гріхи його прижиття й заслуги на протязі цілого його тварного і трудолюбного життя. — В. П. ПІІ

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Ж-ночі кооперативні: Труд і „Українське Народне Мистецтво“ у Львові улагоджують в своїй домівці. Ринок ч. 10. І. помагає ЦЕРКОВНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ БАЗАР. від дня 9. грудня в. р. через п'ять і п'ять місяців подорож між 9. 7. години. — Вишивки, килими, кераміка; практичні річі, біла, панчохи і т. д. Миколаєвський ринк, прикріс на ялинку, килимки для дітей солодкі пакуночки і т. п. 1061 2-2

Товариство Українська Захоронка у Львові вул. Руська ч. 3. повідомляє, що до збирання жертв для Захоронки у Львові і на його не еферіях на Миколаївське Свято та всі інші інші збірки упорядковані лише своїх членів Виділу, зосереджених у повноважності в печатю Товариства і підписом голови та секретаря. Про надання прогномі зібрання Виділу. — За Виділу Тов. Української Захоронки у Львові: Олена Горинська, голова, Стефанія Філіпповна, секретарка. 1061 3-3

Місто гінця на помовину надіслано о. Олександр Серойковський скаржують Олена і Айталя Вітовський з Вілю 40 год., а того 20 год. на „Рідну Школу“ а 20 год на шоди, спричинені дни 1. листопада 1925 р. 1-1

Оповідка. На покритті швид у Українській Академічній Домі адювант: П. Т. Соко і притом. Клепарів, 35 год., Громида Пилберіні 90-50 год. Громида Гунинська 12-30 год. п. Палласевич Анна, Струтиня вижний 5 год., Львів-місто: п. Ю. Лопатинський 100 год. п. Гринькова Алевксандра 100 год. пораз двохліт. добини датики 197 год. і 3 доярки, Українські Студенти Богословів 6-20 год на стул. харчиню, п. (троянський) нотар в Отині 10 доляр в на харч вию, п. Леві Петро, Зносине, 100 год., п. Лопатинська Дарія, Зносине нижче 5 год., читальня Прогресу в Старі Саборі 10 год. ВП. Життєдавальні Комітет Управл. Апад. Дому скаржає ширю поляку. 1-1

Друга часть відчиту д-ра Лзеровича під заголовком Альбальора і Айндора відбудеться в четвер дня 13 ч. м. в 7. год. вечер в домівці Українського Лікарського Товариства.

Список жертв на харчівню „Студентської Громади“, знижену дня 1. XI. ч. р. „Тво Понхильнік Освіт“ 300 год., Емекутиня Саужбоніня „Дністра“ 150 год., ВП.: Саспкова, Лівія 42 год., П. Майський, Львів 2 год., д-р З. Левинський, Коломия 20 год. дир. Дмитро Виницький, Нежухів 10 год., дир. В. Кульчинський, Угорське 5 год., Мойсакон, Стрий 5 год. Люся Негребенька, Перемисьль 5 год., Дмитро Дунай 5 год., Михайло Година 5 год., д-р П. Шкурет 1 год., Неводі Гелік-Березовська, Стрий 10 год., радник Роман Діохосський, Перемисьль 10 год., д-р Данило Кулин, Кутні 10 год., Дмитро Кравцов, Станіславів 10 год., Пелелський Осип, Березани 5 год., дир. Пантелеймон Малинович, Станіславів 10 год., уч. IV. м. Богдан Голєвський, Прогресс 5 год., Стефан Голованський, М'стечко 3 год., Емілія Калайська, Станіславів 25 год., Марія Палецька 10 год., д-р М. Стахурський, Львів 20 год., „Союз Українців“ Жидачів 40 год., Ф. Чиг 15 год., С. Шапковська, Дуброва 5 год., Т-во „Рівня Політ Ун“, Перемисьль 25 год. Крім того в натураліях приблизна вартість в золотих) скар: Лівиники 100 год., Колодні 50 год., Падіні 150 год., НП: Лівиний 250 год., Дієпек 10 год., Сасин 100 год., о. парох. Громида 20 год., дир. Скрипка 50 год., Сербін 30 год. — (давший аказ жертв буде оголошений) — Всім ВП. Жертводавцям, як також тим ВП. Палим, які в день першого листопада не віднадалися від несення морально-матеріальної помочі для українського студентства, скардаємо ширю подяку. — За Управу „Студен ської Харчині“ — А. Гаспський. 1-1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Віноцентого Поля ч. 1. (біля Зеленої) Тел. 59 60. 1045 3-3

АДВОКАТ д-р Чорнен-о в Солотвині помукте від 15 січня рутинизованою компанія. 1057 3-3

БЖУТЕРІО ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВІРОВИ продає за готівку і на рати від десятих літ у підлі краю звісна фірма Іван Зельтенрайх. Львів, пл. Маріївська ч. 5. Купую бравати, золото, срібло плачу найвищі ціни. 123-2

ГІНЬН. Виснаго почтою за послідатю, оплаче, гарні, вибрані гриби (на жєнше 5 кг) по 24 год. та кілька, також повила з чистих сніжков в цукром, бочдочка 5 кг. 12 год.; правдива овеча бривдз в 5 кг. бочдочках за 15 год.; волоські орехи 5 кг. за 20 год. та великі сучені гриші 5 кг. за 12 год. — Фіма М. Ш. уimmer, Кос в. Коломиї. 957 8-10

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та кож біжнєтерію власного виробу поручає: Домбровський і й - Роза-жєнська й, Львів, (Готель Жоржа) — Логідо тисел 1061 27-7

ВЦОВЕЦЬ на листім державним ставі новини в середнім віці ожєнитись і павною або безліткою вдовою з відповідним посвтом — Неважливий згодження а фотографію слати на адресу С. Рубиневич, начальника суду в Густі Поді, Гусь, Чехословаччина. Дискреція на євєна. 1072 1 1

КУПЛЮ кім канєргєне господарство. Зголошення слати на адресу: Алтин Гузар, Бєспри п. опублічєнки. 1071 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст незуг лєгінія, серпи і жолуза д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. 432 Пересвітлення Рєнтгєном. 9-24

НЕРВОЛЬ Хєніка д-ра ФРАНЦОЗА, одинокий радичальний і випробований середній (патирания) на РЕВМАТИЗМ кольку з причини перестуди, на постріл, ісхїє і т. п. Жєдати в антиках. Жєдати в антиках. Вибір і головна подяка. АПТИКА МІКОЛАША ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 1. 870 11-7

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ЛЮГАНО.

Львів, 12. грудня 1928.

Дня 10. грудня почалися офіційно наради Ради Ліг Наций у прегарній швейцарській місцевості Люгано. Можливо, що Люгано стане такою помітною місцевістю в історії нових повоєнних відносин як Люкарно і Туарі, а можливо що не дійде до цього. На порядку нарад люганської сесії є аж 40 справ, з того чотири відложили до слідуючої сесії вже на першому засіданні. Всі ті справи переважно дрібні та для широкого світа мало цікаві.

Під теперішню пору найважливішою політичною справою Європи є справа передтермінової евакуації Надренії та тісно зв'язана з нею справа німецьких репараційних зобов'язань, які будуть розглядатися у Люгано, але поза Лігою, при нагоді теперішньої сесії Ліги. І тому то світ так дуже інтересується теперішньою сесією в Люгано.

Найважливішою точкою нарад Ліги повинна бути справа литовсько-польських взаємин. По останній сесії Ради Ліг Наций Польща з Литвою знов до нічого не домовилися. Ось і з уваги на таке чи інше вирішення тих двох справ, одної в Лізі, другої поза нею, може Люгано стати в історії нових часів побіч Люкарна та Туарі.

Звичайно європейські дипломати якось успішніше, як показала практика, радять у романтичних місцевостях, ніж у столицях навіть нейтральних, в обговорюваних справах, держав. Можливо, що й тим разом романтична околиця й положення Люгано вплине більше примирюючи на дипломатів. Чи дійде там до остаточного поладнання обох названих, без сумніву дуже важких для європейської рівноваги, справ? В те можна дуже сумніватися. Але не можна не вірити, що в одній і в другій справі можуть зібрані дипломати домовитися до чогось такого, що бодай на крок посуве вперед підготовчу акцію для остаточного поладнання тих справ.

Справа литовсько-польських взаємин є в такій стадії, що навіть польська преса не вірить в те, щоби на люганській сесії її якнебудь посунули вперед на шляху до остаточної розв'язки. Ще перед початком сесії вичитували ми в польській пресі погляди про те, що Рада Ліг Наций і тим разом у Люгано обмежиться виключно до прийняття якоїсь п'ятнадцятої резолюції в роді тієї, яку прийнято на попередній сесії і тим переходовою справою покищо вичерпається. Коли польська преса так підготувала польську публіку опінію до теперішньої сесії Ліг Наций та її становища у польсько-литовських відносинах, то це наглядний доказ, що Польща не буде дуже настоювати на іншому, рішучішому її поладнанні Лігою. Чому відно так — важко сказати і то тим більше, коли зважити, що не так давно ставила Польща цю справу перед Лігою незвичайно гостро і ставив її так не хто інший, а сам тодішній польський прем'єр марш. Пілсудський. Колиж нині Польща трактує її легішимше, то знак, що на це вплинули якісь інші речі впливових закордонних чинників. Багатомовний під тим оглядом є недавній побут секретаря Ліг Наций Дрюмонда у Варшаві. А далі це знак, що з литовсько-польського напруження переходово не можна

надіятися ніяких політичних ні їм більше мілітарних ускладнень та не сподіванок.

Далеко інакше стоїть справа з евакуацією Надренії та зі зв'язаними з нею репараційними сплатами Німеччини. Штресман приїхав до Люгано з цілим великим апаратом знавців і фахівців. З телеграфічних звідомлень довідуємося, що німецька делегація складається аж з 31 осіб. Очевидно, що така кількість їх не призначена для Ліг. Зараз же по приїзді до Люгано мав Штресман довшу конференцію з Бріаном. При відкритті сесії Бріан офіційно вітав Штресмана, що явився знов на сесії по важкій недугі. З тих дрібних, на перший погляд, помічень можна всеж таки вносити, що справу Райнлянди і репарацій будуть трактувати в Люгано поважно. А попри те слід підкреслити, що вся вага дипломатичної праці та всяких заходів біля цієї справи зосередить всю увагу дипломатів не на сесії Ліги, але саме на справі Надренії та репарацій. Засідання Ліги будуть мати виключно формальний характер, щоби упозорувати нагоду, яку використовують до справи, що не входить у компетенцію Ліги. Це теж одна з причин, чому польсько-литовська справа втратила там на своїй гостроті.

В справі передтермінової евакуації Надренії заістигували ще перед сесією в Люгано деякі поміжні труднощі. Вони відносяться передовсім до висоти репараційних німецьких сплат, які досі ще не у-

сталені. Для цієї справи мала повстати окрема комісія знавців, але її не зложено тому, що різно динилися на її учасників і компетенцію Франції та Англії з одного боку і Німеччини з другого. Можливо, що в Люгано дійде в тому напрямі до деякого вирівнювання суперечностей і в наслідку до створення такої комісії. Без докладного означення суми відшкодувань неможливо, особливо на думку Франції, опорожнити Надренію перед передбаченим речинням, тобто перед 1935 р. До вирішення цієї справи прикладають державні мужі Франції і особливо Англії дуже велику вагу. Бо справа Надренії та репараційних сплат є тією бар'єрою, яка стоїть на перешкоді англо-німецькому і францусько-німецькому зближенню та перекреслює особливо всі англійські протиріччя комбінації. Тепер Німеччина веде, як відомо, політику зближення до СРСР. Датуються вони від генуєвської конференції, в часі якої закінчено німецько-більшовицький договір у Рапалі. Щоби відтягнути Німеччину від співпраці зі СРСР треба їй піти на уступки на Заході. Це знов не лежить в інтересах деяких відомих східних союзників Франції і вони намагаються впливати на Францію, щоби німця не попускала. Вона вагається. Та треба надіятися, що скорше чи пізніше вона під впливом Англії таке піде на уступки, щоби Німеччину остаточно відірвати від СРСР. За те, а не за що інше, йдуть тепер торги в Люгано.

Потребною теж до виборних шведів на Закарпатті. Це була зрозуміла побудова з точки зору чехословацької республіки «тереном для великих європейських війн». Як зброя опозиції, для якої після війни прихилили комунізму, але в останніх виборних комуністи стріли на Закарпатті майже з усіх партій. На першому місці йдуть аграрії — 35000 голосів, проти 17000 при минулих виборках. Але тут треба дуже уважно вжити. Аграрні партії користуються тим, що урядовий апарат в їх руках, не виступаючи адміністративними заходами на свою користь. Ще задовго перед виборками в парламенті викликала сенсацію заява посла Грушковського про адміністративні зброї агітатора Закарпаття Роденшталя в справі виборів. Цей меткий оглядач аграрної партії сказав до себе повноважних начальників та нотаріів і в справі виборів перемішав їх зв'язки, щоб не допустити «городничий» Спасаєв-Дмухосовський своїм підлеглим. Ефект явився, бо аграріям голоси посталися. Але вони вважали їх спільними в уряді, теоретично патетична партія словачина, робить їм заводи в підкупі.

Які можуть бути наслідки переведених виборів для внутрішньої політики Чехословаччини, ми прогнозувати не можемо. Урядові часом не прогнозувати, що у виборчих члесах нема різних сил, але в далі урядова політика піде по тому-ж напрямку, як дотепер. Зокрема приріст голосів на Закарпатті підбадьорив провідну аграрну партію, бо не вбито є апаратом її.

Цікавим явищем виборів є гостра кампанія проти міністра державних справ і довіреного президента Матарника д-ра Бенеша. Оповідають, що аграрники прибулиши фашистами генерала Гайда за поміч у виборках — такби мовити — голови міністра Бенеша. І ось в коаліційних урядових часописах від дня виборів надруковано дібне напади на особу д-ра Бенеша. Висновки цих газет один — Бенеш мусить піти до димів. Орган д-ра Бромарка навіть не анулював перед погрозами на адресу президента Масарика, добре знаючи, що він цілком відсторонює політику Бенеша. Партія чинить навіть про розпуск парламенту.

З того видно, що та криза у чехословацькому внутрішньому житті, яку спричинила відхід від активної політики президента-міністра Швенці, однією з державних мужів Чехословаччини, що міг примирити правих і лівих — ще не замінилася. Два майже рівнозначні табори стоять проти себе з закованими руками. Треба сподіватися, що президент Масарик, як пера уже дотепер, вчасним і доцільним заходами посприятиме утихомирити ту тріпку загострену боротьбу партій, дад повстала наслідком виборчої гонимості. Тим він збереже свою державу від потрясень, на які намагаються інші суверени Чехословаччини.

Борис Шілін.

Вибори до краєвих і повітових самоуправ у Чехословаччині.

(Допис із Праги.)

Перед кількома днями подали ми в окремі статті відомості про вибори. Нині містимо ще в цій спеціальному дописі до Чехословаччини, який є в цьому дописі нашій статті. — Ред.

В неділю 2. грудня по цілій чехословацькій республіці відбулися вибори до краєвих (краєвих) та повітових самоуправ. Вибори викликали велике зацікавлення, бо ходило про перевірку, чи сучасна влада на чолі з аграрною партією зберегла за собою більшість в республіці, чи її може стратити, як це в агітаційному аналізі твердили опозиційні круги. Виборча боротьба привнесла цілком політичне забарвлення, хоча повітові й земельні уряди майже всього поклали розв'язувати політичні питання. Але партії заклали на політичному престолі, на виправданні тої чи іншої політичної лінії. І хоч різні сили у цих собі протилежних таборів — урядовою та опозиційною — вибори ці не приносили, то всеж таки виследи виборів дають дещо до думання.

Перш за все слід ствердити, що урядова більшість, яка в парламенті вишнучувалася лише перевагою 6 мандатів, страчена. Опозиція одержала 3,452,723 голосів проти 3,230,810 голосів урядових партій, тобто перевага опозиції на 212,913 голосів; це значить, що дотепершній урядова більшість у парламенті тільки номінальна і волило зробити розподіл мандатів після нового розподілу голосів, то сподівати в парламенті малаб більшість 16—12 мандатів. Тому й підняли галас опозиційні газети, що влада стратилася довір'я виборців.

Що торкається вислідів виборів для поодиноких партій, то справа виглядає так.

Найбільшій в республіці партії аг-

рарна зберегла своє первенство і навіть проти виборів до парламенту набрала собі голосів, сягнувши 1,007,000 голосів (раніш 971,389). Цікаве те, що аграрна партія набрала собі голосів не містах (я містах асоціюється з фашистами та власними недоброзичливостями), а також на Словаччині і Закарпатті. В селах самої Чехії аграрна партія має незначні страхи. Катастрофічну поразку потерпіли комуністи, стративши в користь чеських соціал-демократів понад 100,000 голосів. Але вони всеж таки ще вдержали друге місце по кількості виборців. Для порівняння читачам слід зазначити, що комуністична партія в Чехословаччині одполіла, тобто складалася з чехів, словаків, німців, мадярів, жидів, українців, поляків і т. д. В той-же час соціал-демократичні організації існують нісильно поодинокостями окремо, себто чехословацька с.д., німецька с.д., закарпатська с.д. і т. д. Коли загалом підрахувати всі соціал-демократичні голоси поодиноких національних організацій, то в Чехословаччині соціал-демократи здобули кругло 1,100 тисяч голосів, а комуністи 800,000. Комуністична преса признає поразку і потішає себе різними вигладами на майбутнє.

Третє місце займали досі чеські есері (народна партія), але виследи виборів мусили не місце уступити соціал-демократам чеським з їх 729,000 голосів і четверте нар днім чеським соціалістам з їх 709,350 голосів, таким робом чеська народна партія опинилася аж на 5-му місці, одержавши 609,000 гол. (проти 680,000 раніш есерів). Побратим народної партії — словацькі есері виступили ще більше, бо перерх 150,000 виборців. Цікаве, що страхи несуть протилежності: країна чехів і жидів права партія.

Свята 1. листопада.

Городенка.

Десятиліття 1. листопада 1918 р. відзначено в Городенці урочистим Богослуженням з промовою та панахидою за померлих борців. Місцеве громадянство поділо про те, щоб лишити традицій пам'ятки на спомин цих роковин, відокремлюючи в першій промові табличку в честь померлих борців за Україну. Табличку уфундувала читальня «Прогресу» на Котиківці. Всі лаші читальні й інші установи повинні піти її слідом. — Переведено також при тій нагоді збірку на допомогу українським вивальним дітям 108,00 зол. Крім того учнівський збір і молодь української гімназії здалася по туж ціл 46 гол.

На парламентській арені.

З діяльності Українського Сеймового Клубу.

ПРОМОВИ.

В сеймі йде тепер інтенсивна праця в проєктах. Найважливішою і найбільше обговорюваною є бюджетна комісія, в якій тепер розглядають бюджети провідних міністерств. Не маючи місця на те, щоб свідати і подробиці інформації навіяли читачам про працю і виступи наших членів у комісії і на сеймових засіданнях, ми всею такою боюю побіжно згадаємо про найважливіші виступи, що доєї на сторінках нашого органу не були напечатані. І так в члєй прокує над податковими проєктами міністерства скарбу висловив на п'ятому сейму довшу промову **пос. Висоцький**, а земельній комісії промовив у справі виписки він на дереві в перемішаних ділах **пос. Гр. Тершановський**, а в комісії земельних реформ **пос. Г. Галушеский**. Про виступи інших членів ми свідати не згадували.

На останньому пленарному засіданні сейму висловива довшу промову в члєй дискусії над проектом до закону про кваліфікації учителів середніх шкіл **посол Мелена Рудницька**. Вона поставила поправку до арт. 6 давнього закону, а саме, щоб не вносили в інститут вищих студій" додати слова "державних і заграничних". Метою поправки було те, щоб школяри-учасники (включаючи учителів) виконували їх бойді від грудня 1922 р.), які перед 1. січня 1923 р. здобули докторат або диплом по закінченні вищих студій за кордоном, зрівняти з іншими учителями, тобто з такими, що мають державні дипломи. Мотивом до такої поправки було ось що: В законі і в першій повелі до нього уявлялися тенденції для одержування здобування кваліфікації учителями польської народності при рішучих утрудненнях освітніх так як не кваліфікації для учителів польської народності. В тодішній сеймовій дискусії репрезентанти сеймової більшовицької партії аргументували: "можемо потребувати тільки поляки, бо інші народності мали підтримку зборних урядів". Однак українське представлення цієї підтримки напевно не мало. В Польщі в тепер 12 польських вищих шкіл, а в українській меншості не мають ні одної. Варуваті українська молодь може нині у мінімальних розмірах задоволювати свої потреби в польських університетах, але у безпосередньо повсякденних ділах тієї меншості не було, бо вона мала замкнені брами до польських університетів. Були це члєй масової еміграції української молоді за кордони Польщі. Та молодь переслідувана тоді владою за участь у національній боротьбі мусіла виїжджати за границю на студії. І саме до цієї молоді та її дипломів відноситься ця поправка. Не порушує вона в ніякому сенсі про вострифікацію. Може про учителів, що тоді були в державній польській службі. Якщо уявляються абсолютні відносини університету то різно елементарної справедливості в признати кваліфікації тим, що поєснили заграничні університети з високим науковим рівнем. Звертаю також увагу на те, що давній 6. арт. суперечить 6. арт., який передбачує що міністер може признати кваліфікованими таких учителів, які виписали країні або заграничні державні курси. Отже такі були би в корисному поєднанні між учителями, що мають закордонні докторати.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

При голосуванні внесення **пос. Рудницького** на обговорення поправку перепало.

Внесення Українського Клубу від 30. листопада по 5. грудня 1922 р.

40) 3. XII. В справі додаткової реєстрації й заохочення воєнних інвалідів 6. австрійської і російської армії та їх родин, а також родин по воєнних і умиротворенні чи загинулих без власної вини, котрих смерть згідно загального о-стає в причинному зв'язку з військовим службою. 41) 30. XI. В справі зарахування часу за українсько-польською війною до еміграції і уніфікації державним урядом і учителями, які без власної вини не повинні в тому часі служби. 42) 3. XII. В справі систематичних конфліктів періодичної української преси і відносин українських культурних інституцій адміністративними органами. 43) 5. XII. В справі звинувачення розпорядження до арт. 210 водного закону з дия 10. IX. 1922 р. (Д. У. Р. II. ч. 102, поз. 990). 44) 5. XII. В справі звинувачення устуну 2 арт. 210 і також устуну 3 арт. 224 водного закону з дия 10. IX. 1922 р.

Інтерпелляції Українського Клубу, внесені від 30. листопада по 5. грудня 1922 р.

141) Дия 30. XI. В справі замовної комісії повітової поліції в Перемішлянах підчас віда в Чечиринцях і т. д. 142) В справі безправного поступовання Лявської Шк. Кураторії в с. Залішє, ро-рошкевич: „Ми ще й досі не знаємо найвидатніших культурних діячів наших поза повними збірками їхніх творів: їхня особиста адача, їхні симпатії й нахили, дрібнички з їхнього щоденного життя — все це для нас невідоме, приховане. Деякі з наших критиків ладні взагалі з погордою минути ці питання: хто-ж, мовляв, має право „перезиявати брудну білизну“ письменника? Де-хто з родичів і спадкоємців, що себе щиро вважають за єдиних „законних“ вартівників колишньої культурної традиції, вороже ставляться до всякої спроби відтулити залону з обличчя письменника і зовсім не визнають нашого права дати нове трактування вже канонізованим фактам і подіям. Чи не ознака не певної провінціалістичної, гуртківщини в минулій історії нашої одвічної вузковості, від якої стільки інтерпелі наші найкращі люди: Шевченко, Франко, Драгоманов?

„І от наші письменники, як певні індивідуальності, як живі люди з їхніми примхами, настроями, коханнями і ревностями, де-хто опочивають на дні родинних архівів або в думках своїх родичів і знайомих. Час налітшов рішуче знищити цю традицію, це непотрібне побоювання громадського світа. Ми мусимо подати наших письменників і культурних діячів не тільки в повних збірках творів, але й в інтимних документах: в пам'яті і спідомості нащадків вони повинні стати такими, якими вони були в житті“.

гатицького повіту. 143) В справі конфіскації „Діла“ дия 8. XI. 1922 р. ч. 250, Передова стаття „Наша відповідь“. 144) В справі неправного розкриття читальні „Прогреси“ в Якимичах і Клічку, пов. Рудки в Комаїні. 145) В справі непошанування могили в українській мої. 146) В справі утруднення з боку Староства в Турії до відбуття польських справознав. 147) В справі летучих вишньої Комітетом польської академічної молоді у Львові та в справі бойкоту крамниць кооператив „Маслосою“. 148) В справі укарання старостом в Тернопільській української гімнаст. Т-ва „Соціял“ в Тернополі за пошення соціалістичних шапок і членів українського гімнаст. Т-ва „Соціял“ в Ігровій, тернопол. повіту за злиму знамену польського національного свята. 149) В справі конфіскації соціалістичних шапок членів українського гімнаст. Т-ва „Соціял“ в Ігровій, тернопол. пов. постеруноним в Ігровій. 150) Дия 5. XII. В справі безправного розкриття громадської репрезентації в Негрибі, пов. Перемішля. 151) В справі безправної польонізації народної школи в Жогатині і поступовання управителів цієї школи Кат. Собковий. 152) В справі безправного побиення учителем народної школи Францішком Бзуїтом в Коросна пов. перемішля. 153) В справі надужиття влади комісаром поліції в Рогатині п. Галиця, пов. Станіславів. 154) В справі безправного поступовання і параження на матеріальні втрати Української Повітової Каси в Рогатині. 155) В справі реактивизації евіденції катастрофу ґрунтового податку в Углові. 156) В справі звинувачення народної школи в Бездолі, пов. Сокаль. 157) В справі надужиття службового повеління держ. поліції в Житині, пов. Сокаль. 158) В справі анагородження властивості за виявлення ґрунту під закладничий тор Кристинівськ-Львів від Сопіжана. 159) В справі безправних і самовільних заряджень „Довужука“ од-датуф К. О. П. в пограничних місцевостях повіту Кончинці, пов. Тернопіль. 160) В справі несправедливого вміру ґрунтового податку в громаді Гай Старобільськ, пов. Броди, пов. Тернопіль. 161) В справі несправедливого вміру

ЖАДАЙТЕ
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

838

14-7

доходового податку горожанам української народності Ойночною Комісією в Турії.

За поправу положення журналістичного стану.

Перед ухваленням закону про правне становище газетних робітників.

В найбільших тижневих рвантисе сейм над законом, що має унормувати правне положення журналістичного стану в цілій Польщі. Проект такого закону виробив сам уряд в порозумінні з синдикатом польських журналістів у Варшаві. Тому, що цей проект повинен заінтересувати й українські круги, а зокрема наших робітників пера, наведемо найважливіші його постанови.

В першому розділі проєктованого закону познана дефініція денника і денникаря, по якій денником є та газета, що виходить найменше шість разів у тижні. Денникарем у розумінні цього закону є той журналіст, що постійно і професійно працює в щоденнику або в газеті, яка має характер щоденника і виходить щоденно, хоча б і виходить найменше шість разів у тижні. На нараді представників усієї лавівської щоденної преси (9. ч. м.) всі учасники були згодні в тому, що денникарем у розумінні цього закону має бути також той журналіст, що постійно і професійно працює в тижневнику, оскільки він має тільки це зав'язати і воно є головним джерелом його удержання. Під поняття денникаря повинні підпасти також співробітники пресових агенцій.

В другому розділі визначені різні категорії денникаря, а саме: нач. редактор, редактор окремих відділів, члєй редакції і кореспонденти замісцеві й закордонні. Права й назву денникаря дістає журналіст після 2-літньої постійної, професійно виконуваної практики як аплікант.

Дуже важку справу моржє законопроект у розділі „Легітимація“. А саме: після ухвалення цього закону денникарську легітимацію видаватиме не редакція, а цей професійний союз (синдикат) денникарів, до якого довший журналіст належить. Легітимацію таку потверджує адміністративна влада і інстанції в місці виходу денника. Видавати денникарські легітимації можуть тільки такі професійні союзи (синдикати) денникарів, які мають у своїх статутах застереження, що члє-

М. ВОЗНЯК.

З романічних епізодів Панька Куліша.

I.

Наша ширша публіка хіба знайома з літературними романами Панька Куліша, бодей з його „Чорною Радою“, головню завдяки школі, а не з його особистими романами чи хочби тільки романічними епізодами. В новітніх часах опубліковано багато студій і велику масу нового матеріалу про Куліша, а з його ширшу публіку можуть зацікавити в першій мірі інтимні історії цього члена української тріни великих. Завдяки одному з найкращих дослідників нашої літератури серед київського гуртка літературознавців Олександрові Дорошкевичеві, авторові іпакі гарних підручників із обшугу історії української літератури й ще довшої низки цінних наукових розвідок і дослідів, став нам відомий українний роман Куліша з Олександром Милорадовичем).

Дорошкевич надрукував листи Куліша до Милорадовича і подав перед ними статтю, що її починає словами, що й на львівському ґрунті мають своє повне приложення. Ось початкові слова статті До-

рошкевича: „Ми ще й досі не знаємо найвидатніших культурних діячів наших поза повними збірками їхніх творів: їхня особиста адача, їхні симпатії й нахили, дрібнички з їхнього щоденного життя — все це для нас невідоме, приховане. Деякі з наших критиків ладні взагалі з погордою минути ці питання: хто-ж, мовляв, має право „перезиявати брудну білизну“ письменника? Де-хто з родичів і спадкоємців, що себе щиро вважають за єдиних „законних“ вартівників колишньої культурної традиції, вороже ставляться до всякої спроби відтулити залону з обличчя письменника і зовсім не визнають нашого права дати нове трактування вже канонізованим фактам і подіям. Чи не ознака не певної провінціалістичної, гуртківщини в минулій історії нашої одвічної вузковості, від якої стільки інтерпелі наші найкращі люди: Шевченко, Франко, Драгоманов?

„І от наші письменники, як певні індивідуальності, як живі люди з їхніми примхами, настроями, коханнями і ревностями, де-хто опочивають на дні родинних архівів або в думках своїх родичів і знайомих. Час налітшов рішуче знищити цю традицію, це непотрібне побоювання громадського світа. Ми мусимо подати наших письменників і культурних діячів не тільки в повних збірках творів, але й в інтимних документах: в пам'яті і спідомості нащадків вони повинні стати такими, якими вони були в житті“.

Держачися такого цілком слушного погляду, Дорошкевич опублікував невеличку збірку листів Куліша до Олександри Милорадовичівни, справедливо заперічуючи, що „як чарівний роман, як прекрасну поему минулого перегорне читач ці сторінки, що так хвилювали двох кореспондентів сімдесять років тому“. Всіх листів Куліша 17, найдавніший із 4. вересня 1856 р., а найпізніший із 15. листопада 1860 р.

Роман зав'язався в тій частині Придуччини, що її з захопленням згадував Шевченко в повісті „Музикант“. Далеко, 30 верств від Придучки є невеличке село Калужинці, в надріччю Гарній, мальовничій місцевості. Згадане село майже зливається з знаменитими Сокиринцями, родинним маєтком Галаганів і колишнім осередком українофільського лівообічного панства. В сусідстві своїх Галаганів, у Калужинцях, жив дрібний дідич Григорій Милорадович, що з його двома дочками, Олександром й Марією, познайомився влітку 1856 р. Куліш. Старша грала чудово на роялі, зокрема по мистецьки виконуючи Шопена. Від неї відбивала ініціативою й енергією молодша її сестра Олександра, що перейняла від матері чудову вокальну здібність і рідким своєю красою та силою драматичним сопрано виконувала з великим захопленням численні українські пісні. Згідно з свідченням Марка Лукича Кропивницького, маючи вже 55—36 років життя, „українські піс-

ні вона співала знаменито“. Як став-на й граціозна красуня зробила дев'ятилітній Олександра й піснями й своєю життєрадісною влачею й доброю й сердечністю сильне враження на жонатого трицятьп'ятилітнього вже широковідомого письменника Куліша. Про своє нове знайомство писав ось що Куліш 29 серпня 1856 р. до своєї дружини: „У Тарновських прожив я, вернувшись із Сокиринців, днів зо два. Приїхали туди дві панночки Милорадовичівни, котрих застав я в Сокиринцях. Гарні панночки! Знають річну мову і співають рідних пісень. Познакомився я з ними добре і дається, надовго, бо душі щирі й про-сті. Старша обіцляла положити на ноти всі пісні, які знає; а музикантка вона дуже добра“.

Пісні Олександри згадуються вже на початку першого листу Куліша з 4. вересня до неї. „За Ваші пісні інший чоловік оддав би може й душу“, писав Куліш, посилавши два романи Вальтера Скотта й комедії Мольєра й обіцяючи з Київ при-слати де-що, а з Московської землі знову де-що. „Прощу-ж Вас, асна пильно, — кінчив Куліш свій листок — прийняти од мене ці подарунки, як пучок квіток леванди; бо далєбі не маю в себе такої дорогої вещи, котору смів би я рівноважити із Вашими піснями“.

(Продовження буде.)

*) Ол. Дорошкевич. Куліш і Милорадовичівна. Листи. Київ, 1927. Видавництво „Слово“.

ном союзу може бути тільки журналіст, який підлягає приписам випускного розпорядку. Демонстрація легітимізації є документом публічним і зазвичай її власники різні управління та зрозумілі ухвалення у виконанні професійних обов'язків. Є навіть, що ця легітимізація у правоправних також до зазначених вишків.

В дальших розділах говориться про представництво денникерів, зайятих в редакціях поодиноких газет. Таким представництвом супроти видавця і нач. редактора є виборна після членів дотичної редакції редакційна делегація (зга. редакційний делегат). Така ред. делегація є речником матеріальних інтересів і професійних прав усіх своїх товаришів праці.

В окремих постановках законопроекту сказано, що до підтримки й оборони профес. інтересів журналістів є покликати профес. союз (синдикат), які по думці ст. 11. декрету з дня 8. лютого 1919 р. можуть виступити в бік союзу (синдикату) епіка усіх денникерів та денникерських видавців, що працюють в редакціях цих газет.

В інших постановках нормується закінчення умов на працю між денникером і видавництвом або редакцією, платні та звітні робітники, час праці в редакції, відпустки, причини відмови праці, розв'язання умов на працю, відступлення від умов і т. п. При кінці подані в законопроекті постановки окремими.

З наведених тут головних постановок законопроект про правне положення журналістичного стану бачимо, наскільки важкі ці постановки і для українських журналістів. Якнебудь цей проект виявиться поважнішим і недостатнім (як побудований на законі про працю друк. складальні), ним повинні зацікавитися також українські робітники пера. В цій справі надішлі „Т-ва журналістів і письменників“ ім. Франца“ повинні скликати представників усіх українських газет на нараду вже в найкоротшому часі.

Опішіть з висвітлюю членських вкладом до Т-ва „Просвіта“. Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювілейному році його членом.

На рідношкільні теми.

Як створити постійну матеріальну базу для „Рідної Школи“?

(Довіщення.)

При тім треба було запровадити таке правило, що до сімейного Круга мусить належати всі інтелігентно-українці та взагалі всякий український елемент, що довше зберігається в даній місцевості та платити щомісячно до матеріального стану (себто і проп. від приходу) вкладати. Вони навіть випадкові концертуючі повинні передавати свій щомісячний Кругом свої місцевості, де живе дотичний жертвodawець. Це дасть ту нагоду, що можна місцевість буде повільно знати розміри жертвенності всього свого населення, а з другого боку буде контролювати тих „патріотів на кубу“, що не люблять жертвувати, а всім принизити їх до ступня шарудувати, що заважають своїй користі, просто до Лавона“. До Кругів повинні належати також і приватні особи даної місцевості, як споживачі кооперативної, модерної епіки і т. д. та платити також і проп. із своїх бруто доходів.

Збірні в натурі та не у формі грошей легко на собі переносити. У наших селян ніби не має грошей вартості, що-то селяни над ним тремтять. Можна з невеликою трудністю, що заможні селяни будуть самі розсудити добровільно знати більше, як одне яйце на місяць і те ще тим більше, що всі їх жертви будуть точно записуватися і втратити з них в кінці року повинні бути всім, як тільки вони різно зложити на „Р. Школу“.

Можна було також записати такий збірний в деяких Кругах, щоб всі члени, або лише найкращі члени їх записували на Р. Школу, епікою, муні курку (по думку відносин на минулого року (дз. Пхрим), себто, щоб всі члени цієї курки стали власниками Круга. В такому випадку не можна на членів дуже ш-

тискати в тому напрямі, щоб вони давали більше над норму, бо на загальне селянство бідне та перетягнене всякими драгачами і не могло би виплатити навіть до Круга. Тут мова головне про масовість. Нехай дають мало, але всі.

При цьому мусимо звернути увагу, що для скріплення організації й діяльності Кругів треба буде постійно вести серед них культурно-освітню працю. Без того ті Круги могли би дуже скоро відпасти таї заплідні.

В тих місцевостях, де існують школи, чи курси Р. Школи, там населення матиме початковий дозвіл доцільності існування Кругів.

Там, де таких шкіл чи курсів ще нема, мусить прийти в допомогу Рідній Школі інші кооперативні організації, „Просвіта“ та „Сільський Господар“. Поміч кооперативі малаб провистити в тому, що ревізори-інструктори Повітських Союзів Кооператив та Ревізійного Союзу при переведенні ревізій та інспекції кооперативів повинні при тім нагоді трошки часу та праці в Кругу Р. Ш., а саме: контролювати рахунки, подати дані інформації, а в разі пожежної потреби — скликати та переказати загальні Збори Круга. Очевидно ці інструктори-ревізори мусять бути членами Р. Школи, добре ознайомленими з її будовою й напрямками та ділали в паролі з Ревізійними Кругами Р. Ш.

Можна сміло сказати, що з часом сама Р. Ш. матиме спроможність обслуговувати свої Круги своїми власними інструкторами-інспекторами.

Які мінімальні матеріальні засоби може нам дати така окрема організація збірних? Будемо рахувати лише яйця. На підставі польської статистики в самих тільки східно-галицьких повітствах, не рахуючи польських повітів а зливське селянських господарств. Відчислім від цієї суми 15 проц. на не-українські господарства, то в Східній Галичині українських господарств буде 652.637. Припускаючи, що кожне господарство дасть одне яйце на місяць, а на рік 12 штук, то одержимо річну суму: 652.637 × 12 = 7.831.884 яєць. Нехай середня ціна яйця буде 18 грошів, тоді самі яйця дадуть Р. Школі 1.018.144 злот. Очевидно, що суму можна досягнути тільки в результаті щомісячної інтенсивної праці. Мимо того, що в практиці не всі господарства будуть давати свої яйця, а крім того прийде до витрати якусь суму на переведення тих зборів, наведений вище мілкий можна сміло сказати за мінімум, бо заможніші та свідоміші селяни даватимуть більше, як одне яйце в місяць, а деякі з них зашпунт на Кругом навіть курку, що дасть річно біля 60 яєць на члена.

Тільки таким способом можна створити сталій бюджет Р. Школи. Це матиме ту нагоду, що переорганізування зборів не буде залежати від настрою властей, а крім того така постановка справи матиме польське виховує значіння для нас.

Як практично зацяти цю працю? Нехай Голова Управ. Р. Школи залучить спільну раду з представниками централі „Просвіта“, „Сільського Господаря“ та Ревізійного Союзу Кооператив. На цих сходинах обміркують яким чином агандати акції. Прийшовши до якихсь конкретних рішень, можна з тих централі дасть відповідні директиви своїм підлеглим організаціям на місцях. Тоді Повітські Круги Р. Ш. (де їх нема — мусить утворитися) за допомогою зазначених установ поведуть акцію в широкій дйотти відповідних фондів та розподілення заборгованості для провадженні ідеї Р. Школи та організації сільських Кругів Р. Ш. з повітів.

Найкраще розпочати працю в тих повітствах, де є впливові що аплію перевести в потім поступово пошукувати і до найбільш віддалених закутків.

Ще напередодні років багато в нас почалося говорити про потребу консолідації наших суспільних сил та координації праці. Щоб ці всі поради не закінчилися, як не вже пераз бувало, на виправданні „великих сил великої епіки“, на гримі відказ до 40-акційного народу (з соціальним відношенням), що прагне бути експропріюваним й більше діловитим та почати свою правдиву консолідацію на цей раз з діл. Виконаймо це велике, некуте завдання, до якого закликає Р. Школа! Забезпечимо нашому народові повільно потрібну освіту й виховання

і це буде першим головним доказом нашої широкі волі до консолідації та змирення з дійсністю й охоти до творення твердих підстав для широкі будучини українського народу!

Іван І. Лучинин.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ.

В селі Комарів, пов. Жолква переведли поліція цілий день в повелізон ц. 10. грудня 1928 р. ревізій у селах і кооперативі. Шукали за зброєю. Обібра арештувати п'ятих наслідних селян: 1) Володимира Гриника, 2) Івана Гриника, 3) Меленка Палюха, 4) Омеляна Хоміла, 5) Михайла Рубля, вправаря кооператива. Арештованих забрала поліція на постріну до Куликова. Вправаря поставили поліція, яку поліцію провадять у селі.

Ріжні вісті.

РАДА ЛІГІ НАШІЙ

Інтервенція Ліги Націй в справі війни.

Дня 11. грудня у Бріані, як представники Ради, згодилися представники Час. Бенезуелі й Уругвай та просили його, щоб Рада Ліги Інтервеніала в Парагвай й Болівій в справі війни. Справу обговорюватимуть на засіданні дня 12. грудня. Бріан вислав уже телеграм до урядів Болівії та Парагваю, в яких висловлює сподівання, що інцидент не потягне за собою поведінки неспокій і що два уряди, які зобов'язалися сваточасо зирнути до мирної подорожії свент. конфліктів, поступлять між собою зі своїми міжнародними зобов'язаннями.

Франц.-італ. зближення?

Сподіється, що наслідком розмови Бріана з Грандієм може дійти до заключення фр.-італ. панти припини.

Ромунський міні. Титулеску конференції із Італ. підсекретарем Грандієм.

Вальдемарас у Люгані.

Дня 11. грудня приїхав до Люгані Вальдемарас.

БЕЗНАДІЯНИЙ СТАН ЗДОРОВ'Я АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

Дня 11. грудня до Лондону приїхав лорд Воллі. Урядова радіотелеграма повідомляла, що в стані здоров'я короля Юрія наступило початково погіршення. Інфекція поширилася з дегені на інші частини організму та поважно загрожувє серцеві.

РОЗПРАВА ПРОТИ ВБИЙНИКА ЛІЗАРЕВА.

Дня 17. грудня починається в Варшаві перед окр. криміном судом розправа проти Юр. Войцеховського, обвинуваченого в убийстві більшовицького радника Лізарєва. На розправу приїдуть представники більшості більшовицьких членів.

НАСЛІДКИ БЕРЛІНСЬКОЇ „БОМБИ“.

Берлінського кореспондента „Експреса“ та „Курєра Червоного“ Матра ці видання звідки звідки з його становища в зв'язі з „бомбою“ в Берліні.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

Між Шмандівцями та Заліссь (Чортків) заскочило зі шви 9 вагонів. Машиніст легко ранений. Катастрофа сталася наслідком зовсім вітряних порогів.

АСЕКУР. АГЕНТ ДЕФРАВДАНТ.

Агент Повш. Закладу Убезпечень Ва. у Мостиських Стан. Чурило управ аскураційну епілку 6 тис. злот. і стів.

ПРОПАВ ПОЛІЦАЙ ІЗ ДОКУМЕНТАМИ. Арештування в Чехословаччині.

Ще 1. грудня виїхав із Л. постріну при апл. Жолковських поліцій Іван Понішан. Він дістав був платів та мав із собою різні документи, які треба було покласти. Щойно дня 10. грудня арештувала Понішанча чеська замірарія на території Чехословаччини в місцевості Угліна. Він був у поліційному однострої з жовтими штаними, що поклали за його шиями. Пов команду з Славом повідомили, що чеські власті, які арештували поліція на нелегальне перетворення кордону, на дльх відстані від його місця знайшли його підпалювача до Лавона і тому відомо буде потім, що він істє.

БЛІДНИЦЮ незокровність усуває ділає зміцнюючо, в джияляючо, побуджує апетит, неосонений середина для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофурского, випно лічово-закладу на еспанській мові. До набутих у всіх апіках і дрогуєріях. Ціна за фл. 425 злот., він 440. У власній інтерес: надати виправно М-ра Кшиштофурского випно лічово-закладу. Laboratorium chem. farm. Mr. M. Krzysztoforski, Tarnów. 774 17-4

В 60-ліття „Просвіти“.

Академія Філії „Просвіти“ у Львові.

Святого Академія, якою завідує Філія „Просвіти“ ім. Т. Шевченка відкритим для 9. грудня в д. 60-ліття „Просвіти“, обрала дуже численне товариство, що зазначило по берегах велику залу Народного Дому. Щоб евідомити громадян з усіх львівських передмість бачили ми, також найкращіх представників нашого культурно-освітнього світу.

Промова голови „Просвіти“ сен. М. Голушницького, прекрасна і глибока збіточ, а до того наголошена і жарена, це-ло-зривала публіку і зацілила в пам'яті слушачів ті слова свід.

Мале врання зробив виступ постріну, але добре відповісти йому читальні „Просвіти“ а Леонарда від орудованія, В. Мелька. Незабаром перший у всіх мар хор рад. Кушнірський, що співав „Вулицю“ Лисенка, а підтримав його владу народних дітей. Ця така аспіриала прогалину, що випала черпа те, що в останній хвилі з-р Нейліна відмовився виступити в хорі „Гурма“ з той причини, що апліа частини його хористів не зналися з ним...

Пан Н. Юрчишук апліала у своїй гарно відданій рециталії „В хвилі св. Юрія“ Б. Теліго апліа вправі зацяти на перформанс рециталію, тому повинна виступити частіше.

Свято закінчено відзначенням обом хорам „Хвіста“ в талановитій композиції ім. Ст. Турчаніч-Писаревської.

По широкому світі.

За тиждень безробітні зросло в Англії на 31.000 нових осіб.

Бушній грецький прем'єр Міхаліс-Гулоєс призначений наслідком губернатором.

Бюджет СРСР призначує на 1928-9 рік 3.100.000 рублів на фонд преси.

У Козьмої повстанні (Сербія) під впливом комуністичної пропаганди апліали міста Санта-Марта, Ченета, Селія і Аракучо. У степі Магдальни ждуть проголошення воєнного стану.

Французько-италійський торговельний договір має великі привілеї обом сторонам: французьким урядом він не та твердий.

Французький уряд вислав англійському пропозицію проекту як відповіді на німецьку ноту щодо утворення комітету знання в справі воєнних відшкодувань Німеччині.

Здоров'я англійського короля покращило.

Модарський уряд спростовує вістки, що аде переговори в Женеві в справі по-в'язки.

Куліди „на відходнім“ поставив ще внесок, щоб доповнити бюджет на користи двох великих підприємств злот.

Австрійські та італійські поштові страйкують далі; мішки з листами ждуть на різних станціях.

НОВИНКИ

— Хто має відну кімнату з наших заможних громадян, зробить добре діло відступити її на два місяці доходу з авторів нашого театру, що не може знайти запису. Незвичайно скромна платня наших артистів не дозволяє їм мати собі кімнати до тих неформально високих цінах, які платять інші у Львові. Зголошення приймає Кооператива Український Театр, Руха 18, І. н.

— „Арештування урядових Дієтра“. Під таким заголовком прийняв краківський „Д. Курєр Щод.“ сензацію грубий дружок „у зв'язку з звинуваченням на різних місцях консулату у Львові“. Придаючи з цієї оповістки втіху те, що сестру арештованого такса Вол. Чехословачки, Морію, урядові „Дієтра“ переступали на поліції і неспішно її впустили, а відносне грує в її хвилі нашіли однією з двох „Своих“.

**Замовлення
приймає
Народна Торговля
у Львові.**

Найуспішшою Реклямою — це доброта товару!
А. ПЯСЕКІ С. А. Фабрика чокололяди і цукрів, Краків
Запевнює своїм консументам гаранційно чистий товар (без ніяких домішок), тому поручає: десерову чоколяду молочну, сметанкову, великий вибір чоколядок і цукрів в прекрасних коробках.

— **Альохін у Львові.** Перебудована зала в готелі Жорж перебудована позначена в шаховий майдан. 30 шахівців розташованих на 30 столів змагались від 5-го попереду до 1-го по планці з шаховим мистецтвом Альохіном. який у переміну через Львів хотів показати львівським шахістам, що їх діти від світових шахових мистців. Альохін грав одночасно 30 партій, з чого дві «ліз сабле», переходили без зупинки від стола до стола, щоб дограти. З 30 партій, в яких брали участь і добрі сили, Альохін виграв 20, програв 5, а з 5-ти викинув «розіграніми». Між шахістами, що торгалися на «розіграні» в такій сам студент п. Зенов Туркович.

— **Епідемія красухи (дифтерити) у Львові.** Мисливці відділу здоров'я стверджують, що найвищий вікст заведують на красуху серед дітей. Все такі діти вікст не має ще характеру грізної епідемії як у деяких мисливських роках. Родинам слід пригадати, що дуже добрим середником охорони проти цієї недуги є щиплення. На випадок перших проявів болі горла слід покласти ліжко.

— **Бандитизм.** У рашівській поліції відкрили слідів бандитської ватаги, що наприкінці місяця наїзла на місто доїти і кількох прохожих, позививши за собою кілька груп. Бандити всі молоді сім'їські парубки: 22-літній Хохлак, 28-літній Курнош, 25-літній Рибка, всі з рашівського повіту. Коли поліція отримала їх, Хохлак позивив себе в рашів, застрелився, Курнош і Рибка втік, але цей останній сам оголосився до слідчого судді в Рашеві.

— **Спішіть на курс алькогології,** який уже розпочався 10. грудня п. р. і триватиме аж до 20. ч. м. Викладачі відбудуться кожного дня від 6—8 год. вечером у залі III. Гімн. при вул. Баторія ч. 5. Програма викладів дуже різноманітна і обіймає різні проми життє алькоголіка. Викладають професори університету; вступ вільний. По скінченні курсу його учасники отримують даром цікавий підручник алькогології і медичні середники до викладів, як графіки та ін. Використайте вигоду і спішіть на курс!

— **Український часопис у Китаю.** З днем 1. жовтня 1928 р. став виходити в місті Харбін, в Китаю, український тижневик «Далекий Схід». Як видно з редакційної заяви, тижневик цей буде повнадартистичний, присвячений інформаційним, національним і культурним справам українців у Китаю. Адреса часопису: «The Far East», 14 Bulwary Prospekt, Harbin, China.

— **Українці на Камчатці.** На Камчатці українці творять 15 відсотків цілого населення. Живуть у місті Петропавловську і на селах. У шкільній українському селі Запорожська Поеста ч. українська школа, український театр і хор. Живуть вони з величезними і рід.

— **Ріжні вістки.** Болгарське офіційне агентство заперече подорож царя Бориса на чужину і його намірені заручини. — **Віденський «Культурбуна»** запрохав відомого франц. посла, кількакратного міністра і письменника Де Монді, який відгосотів відіти про значення франц. революції в історії культури. — **Буревій на Філіппінах** наробив шкід на 25 міль. дол.; наші Пів IX. жертвував на бідне населення Філіппін 100.000 лір. — **У москов. місті Невелі відкрили** потайну «духовну семінарію» для рабів і абрижників, де вчилися до 100 осіб. Всі вони відповіли, муть перед судом. — **В Америці в сьвітій Массачузетс, місті Кембрідж** померла в 78 році найстарша донька славного поета Льюїсфелло. — **Форд дістав у Константинополі концесію на** вибудування авто-них фабрик. — **Просьба міська рада** рішати вибудувати спортивний майдан на 50.000 глядачів.

— **Дешеві залізничні.** На всіх залізничних станціях у Франції позивається тепер афіші з остерогою, що кожний пасажир переконаний у поїзді без білету буде приневолені знати на пискі про причини, чому не має білету і судово відповідати на це. Звідки такий суворий наказ? За останніх 13 місяців контролери відкрили 36.000 пасажирів, що їхали або «зипцем» або з білетом 3-го класу сідали в 2-гу класу. Ця дешева їзда була гостро поширена в діті, підчас прогулянок. Тепер управа

державних залізниць «має вже досить» такої їзди.

— **Сиділий учений.** Відомий англійський історик, письменник і археолог сер Мілтон Мітчелл Рамзен, сидіючи 77 літ, опинився в дуроті. Його перша жінка померла минулого року. Теперішня його жінка Філіс Сорругуд має 55 літ. Він саме вернувся з наукової експедиції по Малій Азії, де крім різних археологічних дослідок, найшов також жінку. Можна було сподіватись, що вони матиме поважливіші віт.

— **Успіхи посолки.** Англійська посолка леді Астор зробила своїм товаришам несподіванку. Прохуючи? Ні, чинить більше жіночості. Вона прийшла на засідання парламенту в сільно червоній сукні та червоній капелюсі, з товстими шнуром перет доволі відкритою шиєю. Саме тоді посолка робітничої партії Лексбері мотивував один внесок. Його промову перебили оклики сміху і жарти посла, що звернули увагу на появу нової особи. Леді Астор сіла на своє місце, на крайній правій лавці. Лексбері не мав уже змоги закінчити своєї промови і вклонившись перед посолкою гукнув: «Вітаю вас як новобранця робітничої партії». До цього часу леді Астор приходила до парламенту завжди в чорних сукнях.

— **Премія Гонкурів.** Що року ті, що стежать за французькою літературою, ждуть нетерпляче на грудень, коли неофіційна літературна академія «Академія Гонкурів» заснована братами-письменниками, проголосить свою нагороду за найкращий твір. Кілька тисяч франків нагорода є нічим у порівнянні з книгарським успіхом книжки, який приходить для нагородженого письменника. З 10 членів згаданої Академії трьох було непристутних цього року на засіданні журі: Леон Доде все ще сидить у Бельгії, Куртелін недужий (каліка), а Декзав давно посварилося зі своїми товаришами. 6 голосами проти одного нагороду призначили Константіно Вієру за його повість «Чоловік у роздумі над минулим». Вієра має 45 літ. У молодості вінхав до Америки, де прожив 12 літ; там став фермером і багатцем; у 1914 р. мав стада биків і 30.000 дол. У день проголошення війни кинув усе і поїхав на фронт. У 1917 р. над його головою розірвалася шрапнель і він дістав 53 рани. Як інвалід він вступив добровільно до танків і там працював усю війну. У 1920 р. бувши багатир лишився з військовою медаллю, орденом почесної легії, досмертним каліцтвом і нуждою. Щоб не вмерти з голоду він став журналістом. Він видав 6 книжок: оповідання та повісті про війну та Канаду. Згадана нагороджена, п-стання.

Театри.

«Кооператива Український Театр» під дир. Я. Стадника.

Четвер 13-го, г. 7-30 веч. «Вантаж», пєса на 3 дії Ярослава Галая (премієра).

Великий Мисливський Театр:

Середа 12-го, г. 7-30 веч. «Намісто Мадонни» опера.

Четвер 13-го, г. 7-30 веч. Одна одинока, оперетка Штольда (премієра).

Кіна.

«Аполло»: «Буря»
«Лем»: «Найврученіший злодій у світі» з Лючіано Альбертіні
«Оаза»: «Чорні силуети»
«Палас»: «Тайна старого роду», Спосарська, Мар, Круковський, Юстін.
«Фатаноріана»: «Авантюристка».

3 концертної салі.

Виступ хору Котка у Львові.

В понеділок дня 10. ч. м. виповнена по берегах села Народного Дому витала знову ентузіастично виступ Українського Національного Хору під управою Дя. Котка. Хор цей тепер депо змалів і складається тільки з 8 жінок і 14 мушчин, однак голосово не стратив нічого зі своєї давньої сили. Мене тільки деякі голоси депо перетомлені (тенори) і не мають тієї свіжості й молодечості, що передше. Одинокий сопрано (всього 4) на той хор трохи за слабі і повинні дїстати хоч одну свіжу сопраністку. Зате

прегарні альта й особливо тубальні баси виконували дуже своє гарно барвою й непересічною силою. Щодо репертуару хору, то він з нашими знайомий самий, а всім нам добре відомий. Не вважаючи на те, захоплена публіка оплескувала гарно і притягнула виконання цілої добрий програми концерту і кожну нову на сцені незрівняного диригента хору Дмитра Котка, виконуючи й надати. Поведілковий виступ Українського Національного Хору у Львові був новим триумфом цієї арзкової співницької дружини.

І. Н.

Нові книжки й журнали.

Світ, ілюстрований двотижневик Львів, листопад 1928. ч. 21—22. Зміст: І. Класинія: Була не тіль. П. Карманський: В роковини. В. С. Реймонт: Ave, patria. С. Лисак: З йогого записника. Г. Донський: Наступ на Сигет. І. Балаж: З помертвості спадщини. Л. Ганкевич: Заприсяження першого уряду В. Темницький: Про те, як гасли габсбурзькі змій. В. Старосольський: Оліва з помидор. І. Камінський: Перед десяти роками. Р. Тагоре: Поезія в прозі, пер. І. Ставницький. Г. Г. Еверс: У підводному суані. М. Рудинський: Чому хто стає письменником. В. Атаманюк: Мовила лєнінська. Кара смерті Юлієтти двою учених Гара-Кірі. Юлієтти арзівного батька. Батько-Викрута. 20 ілюстрацій.

Життя і Право, вісник теорії і практики. Право цивільне, кримінальне, адміністративне, політичне, міжнародне, — судництво, адміністрація, самоврядування. Економія, кооперація, скарбовість. Ч. 2. Львів, жовтень 1928. Рік І. Редагує колекція: д-р К. Левинський, д-р В. Старосольський, д-р Мар. Гавшкєвич, д-р Ол. Надрара і д-р Р. Донбєсєвський. Начальний і відповідальний редактор: д-р Кость Левинський. На шість цього числа складаються: теоретично-наукові статті, критичні огляди, замітки з ділових юридичних, становаї, організацій, бібліографії, з життя наших установ та інш.

Нова Хата, журнал для підвищення домашньої культури. Ч. IV. Грудень. Зміст: І. Крачєнко: Записі автобіографії. Олена О.: Спогади. С. Вадимська: Жінка і Бухарийер. М. Дорощька: Вісімдесятліття. А. Савицька: Лев Толстой і сучасність. Ріжні вістки. Народне мистецтво. Педагогічний базар Ручні роботи. Марія Фуртат: Нова повість Катрі Гринєвизеної. Дитяча дож. Модерна дітя і модерне білля. Ізнову ріш мива. І. Психологія в домашньому господарстві.

«Наша Правда», орган КПЗУ: Рік VIII. Ч. 3—8. Львів, березень-серпень 1928. В журналі поминаний май фєст VI. конгресу комітерну, постанови X. поширеного пленуму ЦК КПЗУ про правильну лінію КПЗУ, статті про організацію вибори до польських законодавчих установ у Польщі, стаття Василькова про джерела і зміст сучасного роздому КПЗУ, стаття Туронського про відношення т. зв. шунєвистів до КПЗУ до дрібнобуржуазних хитань хитловизму, стаття Карпатського про генезу КПЗУ, і промови Туронського і Василькова на IV-й зїзд КПП. Крім того є там ще стаття Стадіна про підсумки пленуму ЦК. ВКП(б). Поза тим є в тому випуску ще й матеріали і документи, що відносяться до роздому в КПЗУ. Цей випуск має 336 стор. друку. Форм. 8°.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ольга з Круковських Крайчикова, жєна о. Омєляна Крайчика (тепер на еміграції на Підкарпатській Україні), померла по довгий і тяжкий недугі дня 2. грудня 1928 р. в домі родичів свого мужа о. Ізді Крайчика, царою в Будинні.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

До зльокантованих службовників і емеритів у таниславові. Дня 16. грудня п. р. в год. 2. пополу. в салі «Народного Дому» українських зльокантованих при вул. Лєхєвєл ч. 2. відбудеться міє в сьвітє зльокантованих службовників і емеритів. Реферуватимуть: посол д-р С. Біляк і сенатор О. Черкаський. Проститься о численну участь!

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

БРИЛІАНТИ, також інші біжутєриє купує по високій ціні Домбровський-Розанєвський, Львів (Готель Жорж) Ападелічна 2. 2481 27—?

ФРАНКИ, кави, дивани, кїавники, автоматичні столи, поручєє по найнижшєх цїнах. Скази мебєл, декоративні постєлї Йосєф Шустєр, Львів в л. Рєтовського 4. 10. 235 9—10

ГОДИНИК ВАЩІ буде найдєшєє на-правлений у найбїльшїй годинникарськїй робїтні Івана Зєльєтє крайка Львів пл. Марїєвська 5. — З провїсїїї простїо репаратїїї прислатьї поштою. — Старомодні лансьїї годинники черероблюємо на ручїї. 3 6 125-2

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Віа-пєнтєго Пєлач І. (бїчна Зєленєї). Тєл. 59 60. 1071 1—3

АГЕНТ подорожувєчий по сєлах з першорядними поручєннями пошукуваний. — Офєрти по польськїй мїї «Чєсний» до бюра денїкїї, вул. Гєтманськєя ч. 22. 075 1—3

ОГЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціалїстї недуг лєгїї, сєрїї і жєлєзї

д-р Фелїкс Ган

Львів, Городецькєя 45.

432 Перєсєїтєлєння Рєнтгєном. 10—24

**СКЛО
ПОРЦЕЛЯНА
КРИШТАЛИ**

ПОРУЧЄЄ

НОВООТВОРЄННЄ СКАД

ОЛЕКСАНДРА ОНІСЬКА

Львів, Галїцькєя ч. 20.

885 (Рїг Валєвої) 12—?

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКАДОВІ ЧАСТІ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА

І РУЧНІ РОБІТ

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малїмон і С-ка

Спїлка в обш. пор.

2496 Львів, вул. Валєва 11 а. 23—?

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладєво найзїпшєю і найвїдєтлївєю фарбєю до бїлєя, ванна і мєлїєрськїх цїлєй. Вїдєзначєла на вїстєвах в Брюксєлї, Мєдїєлєнї і Парїжї золотими мєдєлєями.

1302 Скрїзь до набуттєя. 48—?

8 зол. ПЕРСТЕНЬ 8 зол.

з 14-карєт. золєта з рубїном т лїчє в

Б. ГРІНБЕРГА Сїмєстєвськєя 4. Тєл. 59-22

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

між українцями самими: одні одних, переклад французькою і міжнародною публікою, кидали собі на голову наче Бог апа наї злочини — доктори в „Германі-філметі“, одні в другі обзивалися у своєму абсолютному, безмірному, неарі-нальному „франкофілстві“. А француз, котрі інтелігентніші й розумніші тільки іронічно в той несподіваний „лабі-мшо-дрівяк“ — посміхалися.

„Філетисти“ — був ти не головний аргумент і докторі Оверзувані ним „Філі-строн“, як могли, всім нездорослі мі-літрис: відки, оперували тих і здива-ли за і проти. Так, навіть такий чи інший політичний еретицизм переді мною й мо-ли бути судити — чування.

То був сором! А що в організації цю-то відкидаючи була людина майже праці і тілентів „де поминного розетта“ міс-ного українського ерунта — то було це по найменш ерунтова ерунтова ту-тешнього українського буття.

В. П.

Сесія Всесоюзного Центр. Виконкому. Земельні справи.

На підбавувачіся ще дві у Москві се-сії Всесоюзного Центрального Викона-ного Комітету дуже багато уваги при-святили новому проекту земельного законодавства. Запроваджені новий зе-мельний закон має порушити такі спра-ви як націоналізація землі, власність на землю, арботора операції землею, оспа-чення арелли землі, організація і конте-нення земельних громад, а далі трак-туси цієї справи як права й обов'язки у зв. трудових конституційна земель, привернення громадянської праці в селі, форми землекористування і т. д.

Важко побудувати та уложити так, щоб причинити своїм постановам та збільшенню різної продукції, яка ос-танніми часами помітно впала. Одною з причин такої заплетаю, а на думку де-яких комуністичних спеціалістів, та обставина, що селяни занадто роздробляють свої господарства. Новий закон має і цю спра-ву остаточно унормувати та причинити на будуче дальше збільшення селянських господарств. У Радянській Україні обо-в'язує деяко інший земельний закон ніж у інших радянських республіках, чи він там підпадає аміні — невідомо.

М. ВОЗНЯК.

3 романічних епізодів Панька Куліша.

(Продовження).

Та поставивши собі метою позна-комити ширшу публіку з романіч-ним елементом у листуванні Куліша з Милорадовичівною, не можна по-милувати й іншого, не менше цінно-го елементу, що кидає багато світла на роль й характеристику Куліша, головни його народництва в другій половині 50 рр. XIX. віку. „Мабуть, я не помиляюся, — пише з цього приводу Ол. Дорошкевич, — коли скажу, що в тодішній українській літературі ми не знайдемо твору — поезії, белетристики, публіцистики, — де-б так повно, з такою силою переконання було окреслено зав-дання українського національного відродження. Куліш — ідеолог і творець української нації в її шляхетських елементах, Куліш — кон-солідатор розпорошених прошаг-вань української дрібно-маєткової інтелігенції, Куліш — організатор національної культури без розумін-ня і обрахування її соціально-полі-тичних засновків... Такий він стоїть перед нами в цих листах“.

Таким він являється вже в цьому другому листі з 18. лютого 1857 р.: „Була в мене добра думка листова-ти із своїми гарними землячками; отже жиня ухопила мене в свої ла-ни і завертіла так, що й доброї думки занепадовуєш. Вибачайте і не осудіте мене, Добродію ласка-ва. Найкраще Ви вичнете, як чистим серцем даєте моему слову віру, що всякий добрий людині бажав би в

„Тарас Шевченко“.

Ще про першу українську фільму
ВУФКУ в Галичині.

В „Діал“ з 1. п. м. подив я коротку оцінку і кілька уваг про висвітлюван-ня в Львівській фільмі ВУФКУ „Тарас Шевченко“. В моїй оцінці я зазначив, що фільм виконаний з мистецького боку без-доганно, землі місця дуже гарно, а в не-мало об'єктах, що можуть порушити й невизначену людину. Однак при тому не міг я замкнути очей на цілісний ро-зроблений світла й тіни в переведенні пілого елемента, на різні податки не-або несклади переборщення в ній, сто-вом на очевидну всім тенденцію цієї фільми. З того зробив я висновок, що у-мовини для розвитку світового мистецтва на Рад. Україні в неормальні. Не за-важаючи на все те, я узявся за вивчення заохотити українську публіку до масо-вого оглядання фільм „Тарас Шевче-но“ в тій мірі, що вона невідома з відмі-ченими згубою хвилями має в широкій на-тих відносинах поміж національно-ви-світлює значіння.

Мій шорі й несприйняв об'єктивні уваги дали м. Р. Славинському прийому напи-сати в „Раді“ (ч. 100, з 9. п. м.), що в при-тішенні до деяких аргументів мистець-них недоліків у фільмі і на цій осно-ві збудував „свідомо брехливий апело-в“ про неормальні умовини для роз-витку світового і всього іншого) мис-тества на Радянській Україні. При цій своїй статті м. Р. Славинський напав-теї апелював що раз „далоком від прав-ди і абстиненції“.

Не для пустої подумки, а ради вище-сказаного сирави забираю ще раз голос у цій справі, при тому впевнений м. Сла-винського по справу світовим і алобом брехнею, тільки ланчайним у нас, особ-ливо тепер розпачається невідомостям. Вірю, що тільки невідомість, а не що ін-ше, могло подитувати йому такі його уваги до моєї статті.

Щоб не забирати за багато місця, ска-жу тільки коротко, що своєю думку про неормальні умовини для кінової (і всь-якої іншої) культурної праці на Рад. У-країні підтримую в цій основі. Бо ко-ли там не могли збудувати на об'єкта-не, історично вірно освітлення навіть життя Шевченка і зробили з національ-

ного поста і пророза згубою тупого бун-таря, майже агітатора, — то що думати про інші українські радянські фільми, які так викладе м. Славинський? Най-краще з тих фільм „Звенигора“, мистець-ки недоволю (в уривках) у Празі, але пражська преса (прям „Прагер Прессе“) мистецьким апілянтим її довісім не за-хвалює, поминувши вже всякому ко-муністичну тенденцію цієї фільми. А ін-ші українські фільми ВУФКУ („Микола Джеря“, „Тарас Трясило“) сам м. Сла-винський ставить нижче від „Звениго-ри“. Ці фільми, як і картини з життя га-лицьких робітників п. а. „Ворилася смі-сь“, мають тільки одну мету: пола-дати глядачеві, що і колишні заарожкі, і гайдамаки, і північні робітники в Бо-решлавщині — самі послідовні маркени-ти й іспокінуті асепіло апапівці Льво-Тавіла... А як вірно зображені наші ро-бітничі тини і підкарпатському басей-ні, вистане зазначити, що всі вони хо-дять в „рубашках“, свої „мітінги“ ро-білять перед „башкетними“, а над ними паується огору не галицькі гострокіпач-ті шифрові шибі, тільки широкі і широкі шибі в Донбасі... Ось ти „вірно“ пред-ставляють галицького робітника різно-му братові на Наддніпрянщині!

Щож до самої фільми „Тарас Шевче-но“, то м. Славинський каже, що в ній ві-різала польська цензура дуже сильні місця і тому вона позбавлена той сили, яку має в інших цензурних умовах (себе на Вол. Україні). Можна, що так, але в такому разі нехай м. Слав. прийме до відома, що крім тих „сильних“ місць, які він називає, є ще виступили чи за-ступили ВУФКУ у Львові (м. Бренна-ловський) вирізати з цієї фільми цілія огидних і простячених місць, які оче-видні „в інших цензурних умовах“ йдуть без перенос. До таких місць до-лежать м. ін. дві ординарні сцени з дача, що є просто відрізачі, сцена підче-сання насом. Коли то Шевченко не відіймає шапки і йому схиляє її на ре-мію один учасник великої прощесі, прощальна сцена Ш-а з м. Репіною, ко-ли то він без ніякої причини відграю-ється й кулаками і плас з досади в її сто-рону і т. д. Як те все тенденційно й і-сторично мейрає, показується майже-ше з того, коли пригадаємо собі, що Ш-о пі-сля поверту з заслання був глибоко ре-лігійною людиною і дуже багато й часто перебував по церквах (а великодушна сце-

на має саме місце після його поверту з заслання). Щож до сцени Ш-а до м. Репіної, то відомо хочби з книжки М. Воєника, як вінно поводився з нею Ш-о, а тому андучера річ, аби він міг хоч приблизно так поведити з нею, як це представлено у фільмі.

Різкі імі переборщення, ага, подотар-дення у цій фільмі відитав я в першій своїй оцінці, тому не буду їх повторю-ше раз. Тут пригадаю тільки, що укла-дали фільм для представлення морето-кості царя виводять сцену з 23 повіше-ними депортами, хоч це мало місце 20 літ передтим і хоч тоді пошано ті-ли 5 осіб. Такамо невірно змальований ширив друг Ш-а офіцер Козімої, якому Ш-о багато завдячував, і багато дечого іншого. Вагаді в цій фільмі розлішено світла й тіни фальшиво й різко тенде-ційно, що може арештем ствердити ко-муністичний неасіліснений глядач.

А в такому разі як можна назвати умо-вини, в яких розвивається кінове мис-тество на Вол. Україні, нормальними? Ми бажали б душі, аби там ішла жава й плодотворно праця на всіх ділянках культурного життя, але коли там вузь-гарпають навіть легку постать Ше-вченка і викривляють доволі різкі сторін-ки його життя, об'єктивне змалювання якого говорилоб само за себе і цілком не мусілоб їти в розріз з більшовицькими тенденціями. — то що казати про вели-ку існу тамонішу культурну роботу, про українську творчість загалом? На все те може бути тільки одно очеркнення: не-ормальні умовини.

На закінчення ще одно. Співробітниц „Раді“, щоб викласти теперішній куль-турний розвиток на В. Україні, наведить один приклад того розвитку і саме, що в 1926 р. вийшло на Рад. Україні стіль-ки наз українських книжок, скільки їх поминало за весь час від появи „Кле-їни“ до 1914 року на всіх українських землях. Це тоба сама правда, як і інші вписовки м. Сл. і з цього знову таки ви-являється його невідомість. Маю під рука-ми працю Юр. Мосенка „Українська книжка часів великої революції“ (Київ 1928), а в ній на стор. 20 подані такі циф-ри: в рр. 1925-26 вийшло на В. Україні 2.166 книжок в українській мові і 2.601 в російській мові; в рр. 1926-27 (1. квар-тал) вийшло 643 книжок українських і 800 російських. Отже разом за роки 1925-1926 і 1. квартал 1927 року вийшло на

о. Й. ЗАСТИРЕЦЬ.

НА СВ. АНДРІЯ.

(Присвята ВП. Андрієві Чайковському.)

Був я якийсь час духовником для в'язнів на вул. Баторія у Львові. Лю-бив я цих в'язнів. Бувало застану в келії чоловіка як витріщивши очима робить на стіні соняшний годинник, щоби йому скорше час минав і що-би не забував, що десь сонце сві-тить. То згадує господаря, що си-дів за вязку дров, з панського ліса, якою хотів затопити в хаті на Ве-дення. То знову артиста, що побив аїяку, коли приловив її на невірності...

Та чи не найбільше з них стало мені жаль Касі, дівчини чи не з Брі-дичини, що сиротою прийшла на службу до Львова до панства, що мешкали при вулиці Зеленої. З ра-дощів дитячого віку, вона тільки зятимила собі те, що її товаришки під вечір св. Андрія бавилися в селі, числили, коли вийдуть заміж, під-слухували гавкання псів для заїстки, з котрої сторони світа підійде на-речений до них, переважували вузь-ку вулицю шнурком, щоби хлопчик заплентався, а як упаде, то щоби сердечню з нього посміятися, і може й зловити його для себе...

І вона тепер, хоча сирота, так під-росла, стала така гожа, а „чужі“, але наші люди, вчили її добра, бо асеж, хоч вона служниця, то таки своя кров, бо нашого народу дн-тина...

Надійшов вечір св. Андрія. Сто-рож відмітав сніг. Вона видігла з товаришкою з кріпким шнурком. Розтягнула його від воріт дому, а другим кінцем прив'язали до кашта-на. Відтак побігли до мешканця, ві-домкнули на долоню настіж вікно

догори; да що-ж, коли в мене більш діла, ніж часу? Знайте-ж хоть се, що до кого раз повернулось мое серце, то й до віку лежати, і свя-та в моїй душі пам'ять того чолові-ка, який ушасливі мене хотів на годину. А правду ширю треба сказа-ти, що наслукавшись Ваших пісень, я довго не зміг би до себе прийти за великим душевним восторгом. Боже мій! скільки в нас добра на Вкраїні, і ніхто тому добру ціни не знає! бо закидана рідна сторона на-ша всякою негідю, которая всюди в вічі лізе, куди ні обернешся. Тим то й трудно добро в нас ізнайти, а знайшовши, одділити його од не-гіді і добрим розумом ціну йому зложити. І сами ми ті люди, котрі здаємось кращі од інших, сами ми, Добродію, ходимо часто в тумані і живемо чужою оманю, не бачачи й серцем не чуючи рідного святого добра свого. Коли хочете знати, то батьки й діди наші прожили вік свій по ночі, і хоть що вбачили, то не вважало, як при чужому каганцелі; а праведне сонце не для їх сіяло. Оце-ж нашому вікові судилося бо-жого світу дождатися. Проходить ніч, настає ранок, далеко сягає око наше по рідним степам і побереж-жам, і розпознаємо ми добре, що ми ні в Німеччині, ні в Московщині, а в себе дома, на Вкраїні. Привітай-же всяке, хто кого стріне в полі, чи в дорозі, рідним словом і ласкавим поглядом! Порішало нас, земляки мої, на Вкраїні; перемішалися ми з усяким язиком, а найбільш між ти-ми, котрі повинні-б перед вести; вийшло з них таке, що ні до якого племя не пристануть чужоземці в рідній землі, чужоземці і всюди, де ні появляться. Бо жинє німець по німецьки, турок по турецьки, англи-

чани по ангайськи і москаль по московськи; тільки наш брат, укра-їнець, носить навиворот свою оде-жу. Підбита, бачте, московською ки-тайкою, або німецькою чи фран-цузькою матерією, то що вже лише против підбобо? Не обидна Господь нічим Україні: які квітки цвітуть у нас! які пісні співають! Отже не квітчаються ланночки своїми квіт-ками, а вписують фальшивий лист із чужої землі і, мов мертвого тру-па, себе тим неживим листом квіт-чають. Так-же і з піснями. От жи-веш, собі на лихо, в столиці і чуєш оперу і всякий концерт: воно й до-бре здається. Чого-ж се, почувши рідну пісню, в рідній землі, од рід-ної дівочої душі, чого зараз помо-лодшаєш, і обіймає голову веселий корогад думок поетичних, і проци-те серце райською радістю? Дур-ниця хіба се? О, велика кривдється в сьому задачі! а розгадають її наші унуки. Нас послано тільки пророкі-ковати воскресення мертвих і бу-дуть сонних. Се наше діло: а ви, на-ші землячки, рожеві квітки наші, темнотою прив'язані, вмивайтеся божою росю, бо настав благодя-ний ранок, і процитайте пишною душевною красою, бо славу господ-ню і на радість людям. Із'їздав я світ, стрічав багато дівчат і моло-дич панського роду; а серце мое рідко поверталось. Поверталось во-но тільки до сестер своїх, до укра-їнок, котрі рідним голосом до йо-го промовляли. Слухайте-ж і не за-недбайте сього мого слова. Пройду може по землі марою і покинувши не надовго слід свій, може утвори моєї необачної юности небагато да-дуть користі землякам моїм. Може!

(Продовження буде.)

— Річні вістки. Напротязі листопада було в Мадярщині 147 банкрутств ріжних підприємств зі шкодою на 10 мільйонів. — У зацікавленні між Львовом і Кардіфом уклали з поштового вагону мішон на 1,240,000 франків. Мішон вилетіли з Темзи, але поранені. — На паролі в "Франк", що приїхав до Нью-Йорку поліція примусової гнєрзості сконфіскувала наміщені та лікери вартості 600,000 фр. — За минулий рік радянські урядовці накрали державного гроша на 100 мільйонів. — Урядовий штат Канади зменшується з офіційними проханнями, щоб дати йому ді-гак, тому, що він мусять частіше їздити в урядових справах в ріжні закутні краї, де нема залізничних ні водних кому-нікацій. — У Катеринополі арештували 40 спекулянтів, що за останні місяці дезорганізували мушени ринок; у них знайшли кішки вагонів білої муки.

— Як пишуть книжки про СРСР. У по-чорських суді розбираються шкандиту справу. Жінка відомого американського письменника Сінклера Льюїса обвинувачує в плагіаті не менше славного повістяря Теодора Драйзера. Драйзер брав участь у ювілейних святах у честь Толстого в Москві. Вернувшись в Америку він видав зараз книжку про Радянську Росію. Жінка Льюїса, сама журналістка, ствердила, що сторінки переписані з її статей. Тоді Драйзер написав приблизно таку цюго дитину: він узяв 15 місяць в своїй книжці з того самого джерела, що і пани Льюїс з сотових матеріалів, які дістав у Москві. Тепер справу має рішити суд. Судді гото-ві замисити присуду, розв'язати.

— Книжки на нисо. "Трух" пише: "Державне Видавництво України почало дуже корисні торговельні операції — збути частини літератури на вагу як пшів. З цією метою видати 58,000 книжок по 20 коп. за ціною. Ці книжки мали бути продані ріжним на дачку міся. Між вестро-нанні книжками ствердили дуже велику жвавість дуже цінних видань".

— "Нещастя" французьких роялістів. Книжки Марі Льюїс Орланска, донька князя Вандом і сестринка бельгійського короля подала до відомої різн, що вихо-дить заміж за американського адвоката Кінсдена. Шлюб має відбутись учора в Лондоні. Книжка виходить заміж проти волі батьків і голова французького коро-ліського роду — князя Гюа. Французькі роялісти обурені. В імені "Орланського дому" проголошено, що книжка буде виставлена зі списків княжого роду. Це вже другий мезальяне у ріжні кн. Вандом: молодша сестра Марі Льюїс вийшла за гра-фа, але випрохала дозвіл у ріжні. Марі Льюїс має 32 роки. В 1905 році вона вийшла за згодою ріжні вперше заміж за кня-зя Філіппа Бурбонського, але він був не-судний і брав уменджених. Хоча Кінсден протестує, Марі Льюїс адалось дістати дозвіл від папи на свій шлюб.

— Калінін про грамотність і чемність. Голова Центрального Виконавчого Комі-тету комуністичної партії, Калінін, ска-зав на останньому з'їзді "редборів" і "дефборів" деякі характеристики думок, яких неможливо не помітити. Він звернувся з проханням до радянських журналіст-тів, щоб вони вчилися грамоти. Жур-налісти, як і промовці, повинні на цюго думку висловити свої думки коротше та менше. Висловити статтю в радянській пресі це "вода". Крім цього росіяни по-винні би бути чемніші. Колишні вони ма-ли славу найчестивіших і найбільше гос-подарів людей в Європі, а тепер вони ма-ють манери вуличників. Простарі по-винні бути чемні.

— Світлоє міно. "Совіно" ставить те-пер фільму в життя радянського царю "Смерть царя Івана Грозного". Тема по-лишена з нещасливої трагедії в мо-ковелішній шпирі. Ця робота агітує адже своїх предукцій. — Головиний ди-ректар франц. підприємства "Кіношій ро-ман" (Опероман) Сіппе мав у Берліні адити, де провадив думку, що кіно-про-мисловий Франції. Німеччині та Англії повинні осудити європейський грот, який буде наймогутніший у світі і легше аде-ржати "суперництва" з американським. — У європейських країнах в 1900 році в 148,000 місяць, а в 1900 в Швеції. На останній місяць йдуть там американські фільми, на другий німецькі, на третій французькі. — У Чехословаччині цензу-ра заборонила радянську фільму "Кі-лець Санкт-Петербурга". — Італійські емігранти, що живуть у Москві протес-тували проти відірання італійського ко-ротького маршруту підчас фільму "Под-серед ледів", а емігранти Нобіла. — До Головини вийшов на кіноакадемії етуді радянський інженер В. Лемке.

— Вихователів системи Форда. Ко-роль авт у всіх європейських справах має власні погляди, які передко йдуть у роз-різ з поглядами загалу. В одній з його шкіл є учень Джо Зукатинський (імові-рно єврейський), що має дуже терпку та злобу алачу. З його причини двоє учи-телів агресивно свою диміти, а п'ять учи-тків утікло з цієї школи. Кожен інший вчитель чи директор школи прогнав би таку "причину лиха". Форд зробив інак-ше: він рішив, що Зукатинський має непересічний характер і тому не можна неувати йому кар'єри, тому краще по-збутись тих, що на хлопця не впливають.

— Справлення помилки. В попередньому фейлетоні проф. М. Возняка п. я. "З ро-зміччів епіподі Паника Куліша" треба справити в 1 шл. 8 р. знизу: "Милорадо-вичів" на "Милорадовичів", а в 2 шл. 20 р. знизу: "провінціалістичні" на "про-вінціалістичні".

Театри.

"Кооператива Український Театр" під дир. А. Стадника.

Четвер 13-го, г. 7:30 веч. "Вантом", пєса на 3 дії Ярослава Гадаля (премієра). В головних ролях: П.П. Кривичка Бел-чина, Боронин, Ярема.

П'ятниця 14-го, г. 7:30 веч. "Дола", о-перетна на 3 дії Гірша, в неміжній об-саді.

Неділя 16-го, г. 3. попід. "Люба з Пушти", оперетна на 3 дії Кравца, з шл. Орляк, Стадниківною. Неделкою Бенца-лен. Яремою в головних ролях.

Неділя 16-го, г. 7:30 веч. "Скупар", ко-медія на 5 дії Модієра в неміжній об-саді.

Білету раніш в "Союзний Базар" а в неділю від 10—12 і від 2—3 год. веч. при-кає.

Великий Мисський Театр:

Середа 12-го, г. 7:30 веч. "Намисто Ма-донни" опера.

Четвер 13-го, г. 7:30 веч. "Одна однок-ва ніч", оперетка Штольця (премієра).

Кіна.

"Аполло": "Буря"
"Лє": "Найлучніший злодій у світі"
"Люч'но Альберті":
"Оаза": "Чорні силуети".
"Палас": "Гаррі Пінк".
"Фатаморган": "Авантюристика".

Нові книжки й журнали.

П. Павлик: Богослужбна мова в православній церкві. (Короткий істо-ричний нарис). Луцьк, 1928. Накл. "Ук-раїнської Громади". Стр. 32. Форм. 16°.

Вароломій Євтимович, підполковник: "За крашанку писання". Ієрєскі а приводе "Воспоминання об Україні" Герцога Лейхтенбергського. Київ 1928. ст. 12.

Prof. Marie Omelczenova: Cesko-ukrajinske styky. Praha 1928. Видан. "Cesko-Ukrajinska Knihovna".

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

"Руський Жіночий Кругок" в Коло-миї повідомляє отримати всіх Членів, що Надзвичайні Загальні Збори відбудуться дня 20. грудня 1928 р. о год. 4. пополудні в доміні Товариства при вулиці Кос-цюшка. Порядок дня: 1) Справа Бурса. 2) Внесені і запити 1678 1—1

Ткацько-милитарський курс в Раві Руській (4-місячний) улаштує краєвий патронат з рамени Самоуправного Виді-лу, на котрий можуть заінтересовані особи зголошуватись негайно на адресу: Управа ткальн. Textyl' в Раві Руській. 1—1

Канад'йськ Українці "Рідн й Школи". На чайовну вечері у Марії Гіль в Ед-монтоні, Альберта, зложили на її руки В.П. С. С. Пелес і доа. В. Тересі 50 п. Я. Стопору і доа. Л. Канюка і доа. А. Юхін і доа. Н. Калитчук і доа. М. Гомко і доа. Д. Саранчук 50 п. М. Гіль 3 доа. — Всім В.П. П. Жертводавням шига подяка від Головної Управи "Рід-ної Школи" у Львові 1877 а) 1—1

Надзвичайні дати на потреби "Рід-ної Школи" зложили: Українське Гро-мадянство Мостів Великих 300 зол. через Кругок "Р. Ш." з Мостак Великих, Іванна Білинська, Луко Горішній 0 зол. Східні друкарні "Діла" на час від 1 XI 1927 — 31. V. 1928 року вкюту 391 зол. о. Петро Пилипчук, декан в Під-борках 34 зол. як збірку на соборнику в Граді. Книг риз "Просвіти" в Криві-м 23-69 зол. з пущин, Гарасинчук Мак-сим, Барані Перетоні 3 зол. на покриття шкід, Іва Ляхович, Дуніа 3 зол. місто "Миколайка" для своєї сестри Стефи, Митрополіча Казітула 10 зол. о. Те-одіа Прийма, парох в Дулібах 150 зол. через Кругок "Р. Ш." з Холдороді, 3. та 8 Пасторі Куріні в Стрий 40 зол. і клучуть на ту під 2. та 16. Курні ст. Пасторіні (ок) зі Стрия 1. 3 7. та 31. пд. Куріні зі Львова та пд. частини Про-гобінського коша та коша "Червоної Ка-

лини" в Бориславі, д-р Ярослав Селе-зінка, адвокат в Радетоні 10 зол. на за-клик д-р Кузьмича, о. Ілія Феденко, Самбір 15 зол., Кругок "Р. Ш." і Чи-тальня у Волкові 6 зол. як дохід з по-перту, чнт. "Просвіти" в Старій Самборі 10 зол., Ірина Євєрська, Підгірні 5 зол., Кред. Спілка "Народний Дім в Жовкі 25 зол., Повітовий Союз Кривий "Р. Ш." в Бершіві 100 зол., Михайло Татук, по-тар в Підбужу 25 зол. замість чю в депі іжнини, Василь Зарівний, Утег русько 6 зол., Марійська Товариство молоді в Старій Самборі 10 зол., Марія Паяєй-кіна Замковічна 10 зол., О. Морозин, Ба-бин 17-66 зол., абієна на храни в Рибні. Госторій Студіа, Лаваріна 10 зол., Ста-нислава Лаврін, купець, Львів 120 зол., Огородній Микола, краєвін, Львів 10 зол., Лотонський Адам, урядник, Львів 15 зол., Лєпис Спитик, дир. школи, Львів 10 зол., Шевчук Василь, урядник, Львів 70 зол., Чуухай Григорій, Знесінне 3-50 зол., о. житрат Тит Вайнаровський, Львів 200 зол., Зояна Яппи, Львів 20 зол., д-р Ро-лодир Муроня, Заболотів 30 зол. на покриття шкід, зложених Олфром Да-нишом в цілі прискорення мирового су-ду, Коопер "Наша Будучість" в Мар-тинові Нові 10 зол. на покриття шкід, Петро і Катерина Гук, Липько 5 зол. з нагоди хрестин, Василь Манько, Липь-ко 3-90 з нагоди іжнини, збірка по Ми-хайлах, Кривий "Р. Ш.", Сянін 135 зол. як надзвичайна збірка, Павло Качарчук, Тернопіль 30 зол., Чнт. "Просвіти", Оде-та 55-68 зол., як збірку, Михайло Гадаля, Белз 5 зол., Пригула Василь, Мінні 9-15 зол., збірка на весільних дякованих у Намара Михайла та д-р Просвіти, Юрій Козьмук, Дзержуф 5 зол., Іван Гордиш, Каролінка коа Дубна 8 зол. збірка. — ВП. Жертводавням складає шигу подку Головна Управа. 1877 1—1

Д-ра В. Тисяка продає золати про-граму на відомий вечір, на адресу: Ри-нок 10. II. п.

Конкурс Повідоляється, що речинсь-конкурс розписавого на просвітський тини: 1) слова з музикою або 2) тілєни текст — жинає з дня 31. грудня п. р. — Головиний Виділ Т-ва "Просвіта" у Львові.

Оголошення. Повідоляємо товаришів записант на виділ права Ягайлонсько-го Університету, що з дня 1. грудня 1928 р. засновано Секція Правників при У. С. Т. в Кракові. — Секція має всім інформації щодо вписів, збирання по-немі університетських оплат, нострафі-кації і т. д. За інформаційми урєба зго-дшуватись на адрес: Юрій Савицький, Країна, Ягайлонський Університет. На відповідь просимо залучити значок.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ГОДИННИК В тільки найдешевші фабрик прецізійні продає за готів-ку і на рати від десятих лт з найдеш-шої сторони анісна форма Іван Зель-тенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5 -3 126-7

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Ві-нєнтово. Пола ч. 1. (біля Зеленої). Тел. 39 60. 1874 2—3

ГРИБН. Книжкаю поштою за поспіла-тою, оплачено, гарні, вибрані гри-би (найменше 5 кг.) по 24 зол. за візю, також повла з чистих сливко в цукрок, бочдочка 5 кг. 12 зол.; правдива овєча бриндза в 5 кг. бочдочках за 15 зол.; волоські орїзі 5 кг. за 20 зол. та великі сушені гриби 5 кг. за 12 зол. — Ф-ма М. Ш. уммер, Кос в к. Коломиї. 257 2—10

ПАТИМО високо ціни на золоті, б-ри і янті пераи Дои бром-скі -Розважєвскі, Львів, (Готель Жорка), вул. Аналемічна ч. 6, Оцінка безплатно 2481 23—2

В ЛОВЕШЬ на висім державній ста-новити в середім віні оженитись з панною або бездотною вдовою з відпо-відни посягох. — Неанонімоні зго-лошення з фотографією слати на адресу С. Рубинович, паталіня суду в Густі Подк. Русь. Чехословаччина. Диспенсія записана. 1879 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст неауг легіліа, сери і жолудна
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
132 Пересвітлення Рентгеном. 11—24

АГЕНТ подорож-ничий по селах з несториальним по-рученнями пошук-ваний. — Оферти по польським від "Че-сний" до бора деп-нікє, вул. Гетман-ська ч. 22. 1075 2-3

ПІДПРИЄМСТВО ДЛЯ КУ-ПЕЛІВ, ВЕСЛУВАННЯ ТА СОВГІВ У ЛЬВОВІ, ВУЛ.
ІССАКОВИЧА 24 (трамвай ч. 4 і 11). Телефон ч. 65-07.
відчинило на спуселім та перебудованім ставі
СОВГАНКУ. Сезонові карти для до-рослих 20 зол., для шкіль-ної молопі 15 зол., гуртками по 10 осіб 12 зол.
Карти можна купувати від год. 2—4 попол.
У П Р А В А.

Хто ще не має
в своїй бібліотеці
СПОГАДИ часть I. II. III.
Евгена Чикаленка.
Ціна тільки 8 зол. без пересилки.
Запачина переспілка 50 сот., поручена 90 сот.
позай пише до Адміністрації Діла, бо напад вичернується.

Крім цього набути можна в Адміністрації:
Михайло Возняк

ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПІНА
Ціна 150 зол. на почт. перес. 50 сот.
Г. Брасик 3-8

БЕЗПУТНІ
Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 90 сот.
Микола Матій Мельник

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ
Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.
Михайло Возняк

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ
До звязків Галичини з Наддніпря-ниною в 80 рр. XIX в.
Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

СЛУЖБА БОЖА
св. Йоана Золотоустого зі службами ріжних намірень українською мовою у пере-кладі о. д-ра Я. Левицького
Ціна 250 зол. без пересилки.
Адреса Адміністрації "Діло"
Львів, Ринок 10. II. п.

КОНКУРС

Повітова Торговельна Спілка в Яво-рові, оголошує К о н к у р с на уп-равителя організаційного відділу. Від за-явдєта вимагається вища фахова освіта, добра зинкова, аняння кинго-і діловод-ства, знання перекладень лєстрацій та довша практика при Повітових Союзах як лєстратора. Платня нієли умови. По-дання удокументовані зносити на руки Управи до дня 30. грудня 1928 р.
1079 1—2 Управа.

Подяка.

Отримав селадку шигу подяку Всч. Ду-ховенству, хороши п. Купчинського, гро-маді кєпарівськїй та приятеляи і зна-комим за участь в похоронах бл. п. Івана Порошка, урядника Забезпечення.
1880 1—1 Жена.

Загальні Збори

"Союзу Українок" у Львові відбудуться в четєр дия 27. XII. п. р. о год. 4. поп. в салі Бєсиді при вул. Рутевського ч. 22/1. зі слїдуєчим порядком нарад:

- 1) Відкриття Зборів і Вибір Президії.
 - 2) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
 - 3) Звіт Головного Виділу:
 - а) секретарський,
 - б) організаційний,
 - в) касовий,
 - г) пресовий,
 - д) міжнародних звязків.
 - 4) Звіт Фінанс.
 - 5) Звіт Контрольної Комісії.
 - 6) Удїлення абсолютної Головному Виділу
 - 7) Вибір виділу.
 - 8) Внесені і запити.
- На випадок невичерпання порядку, Збори будуть продовжуватись слїдуєчо-го дня 28. XII. о год. 9. рано.
- ЗА СОЮЗ УКРАЇНОК У ЛЬВОВІ
І. Вітовницька М. Бачинська-Донцов
годова. 1876 1-2 секретарка.

Діло

виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шалн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА.
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 49-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОІ ОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

За земну ропу.

Берлін, 11. грудня 1928.

I.

Десятого цього місяця радіо і телеграф донесли:

„Поміж Болівією і Парагваєм вибух дуже гострий конфлікт. Болівійський уряд вручив парагвайському представникові дипломатичні паспорти і зажадав негайного опускання болівійської території. З огляду на грізну поставу болівійського часовника парагвайське дипломатичне представництво відставлено під охороною сильної військової ескорти до границі Парагваю. Болівійський президент Елзеас заявив, що на випадок війни поміж Болівією і Парагваєм не можна буде сумніватися в болівійській патріотизм. Уряд сповнить свій обов'язок і є певний, що всі болівійські торогани підуть за повстанням до зброї“.

В годину пізніше нові телеграмні: „Зі столиці Парагваю доносять, що з'ясування взаємин між Парагваєм і Болівією є остаточно. Болівійський представник у Парагвай отримав дипломатичний пас, разом з нотами, в якій парагвайський уряд скидає зі себе уся відповідальність за спровоковані Болівією події“.

Несподіванки?! — Що сталося? — З ще іншого джерела довідуємось:

„Болівія побудувала насильно на парагвайській території в провінції Чако коло Багінгера військові укріплення. Дані 7. ч. м. до цих укріплень зближались парагвайська старшинська стежка. І почали болівійці без остеререження обстрілювати. У відповідь на це парагвайські частини забили форт Вангардію, звідкіль хвилюючись болівійські війська відступили. В обох державах панує сильне подразнення. Скоріш відбудеться одухотворена демонстрація. У Вашингтоні дуже сильно слідкують за розвитком подій. На границі обох держав почалися pravidni бой. Опісля цілої Америки вважає війну поміж обома державами неминучою тим більше, що болівійські війська вже перейшли границю Парагваю і не вступились, не дозволяючи на парагвайські домагання“.

Стільки депеші

II.

Щож це? — Якось чергова південно-американська завірюха? Хуртовина в скляній воді? — Чи може справді — війна? А якщо так, то чи обмежиться вона тільки до цих обох держав? Поміж Болівією і Перу з одного боку і Чіле з другого боку вже від 40 літ горить спір за Такуну і Аріку. Западна іскра може дуже легко перескочити з Ля-Паз до Сантьяго чи Ліни. Парагвай є в союзі з Аргентиною. Перу є в союзі з Болівією. Перу живе у ворожнечі до Чіле. Парагвай живе у приязні з Чіле. Так з кінчика нитки починає поволі розвертатися цілий клубок південно-американських політичних відносин. Хто знає, що може бути? — Можливо, що все скінчиться мілким розбитим головам. Це часто буває в Південній Америці. Можливо, що буде гірше. Світ є нині повняний в таку густу сітку нерозривних взаємовідносин, що деби ці сітки не порвати — то задрожать усі очка. Хто міг в 1914 р. сподіватися, що в наслідок стріли одного сербського фанатика далека Америка буде за даші три роки воювати — з Болгарією? Це може повторитися нині тим лекше, коли гаянуті поза кулісі цілої болівійсько-парагвайської авантюри.

III.

Стабілізувати в 1924 р. свої фінанси, Болівія взяла за підставу тієї си. Болівія взяла за підставу тієї стабілізації курс долара. В 1925 р. Парагвай стабілізував свої фінанси

по курсі фунта штерлінгів. Фунт і долар — ось показник цілого конфлікту! Болівія знаходиться цілковито під впливом Вашингтону. Нафта є в руках Стандард-Ойл. Ціна в руках концерну Гутенгайма. Мідь в руках „Північно-американського мідного тресту“. Пам'яті кави, бавовни і вся решта сільсько-господарських продуктів живе виключно американським капіталом. Хіба дозволі причини, щоб викликати „сильне заінтересування Вашингтону“? Але разом з тим довідуюсь: „В льондонській Сіті панує подразнений настрій. Курси нерівні, схильються до знижки“.

Чому ж би ні? В 1907 р. заключено поміж Парагваєм і Болівією договір, в якому точно означено границі обох держав. Вони на дві половини прорізують плодотворну провінцію Чако. В 1927 р. відкрито в парагвайській частині Чако дуже багаті поклади земного олію. Ось причина, чому Болівія порушила парагвайські границі і наміряє окупувати нафтові терени в Чако.

Звідтіля і війна. Це не перший раз, що Стандард-Ойл провокує в Південній Америці війну. Ми її мали на тім самім підлозі недавно в Венесуелі. Там теж як і в Парагвай працювали льондонські капітали. Ми бачили цілий ряд революцій у Мексику. Там теж працюють англійські капітали, згадаймо їх недобитки. З черги — Парагвай. І в дану хвилину не важко, що говорить президент Парагваю, а що президент Болівії. І не важко теж, які „націоналістичні“ гасла кидаєся поміж „одухотворених демонстрантів“. Розуміється, війна не йде поміж двома народами. Війна йде поміж Вальтер-Кларк Тіглем, диктатором Стандарду в Нью Йорку і сер Генрі Детерлінгом, диктатором англійського нафтового концерну, що складається з Royal Dutch, Shell-Konninglijke, Anglo-Persian і т. д. А те, що діється нині на болівійсько-парагвайській границі, це тільки в одному закутку землі спалахнула гігантська підземна вибухуюча війна, яка ведеється поміж обома тими потугами на цілому глобії, вже від ряду літ за нафту.

IV.

Стоять проти себе два велитні. Номінальний капітал Стандард-Ойл анносіть 76—80 мільярдів зол. поз. Але Стандард є в тісній коопеції з концерном Моргана і обі ті групи разом диспонуєть капіталом, який переходить один біліон золотих польських (реальних) — не паперових! Сума, що справді лежить там „дола мовчати боту“. Що перед тими сумами означає „великодержавна фінансова потуга“ скажім Польщі? По англійським боці номінальний капітал нафтових товариств виносить тільки „мізерних“ 10 мільярдів золотих. Так фактично! Але в потенції, Англія опановує в своїх нафтових державах такі самі біліони, що й Америка. Річ у тім, що американці мають джерела, які є на найвищому ступені експлуатації і вже на вичерпани. Кажуть, ще 10—15 літ, і буде кінець. За ті англійці сидять над джерелами, про які знаємо, що є безконечно багаті, але з яких у багатьох випадках не видобуто ще ні одної бочки рони (Ірак, Мезопотамія). Звідтіля і нафтова війна. Вона скізь, в Південній

Америці, в Азії, в Філіппінах, на Малайських островах, Персії, Індії, в Африці. І в нас, — на Україні. Він на тим більше заїма, коли тоді уявити вагу посідання рони, так само з господарського, як і мілітарного боку.

В 1927 р. нараховувало на світі 27 міль. 300 тис. автомобілів, а чого 22 мільонів випало на Америку. 70 відс. людства світить ще й до нині нафтою. Завдяки морям Дісла нафта витиснула з корабельного руху вугіль на стільки, що нині оналюється тільки 40 відс. плануючих кораблів і то тільки торговельних. Вся воєнна флота світа переїшла на ропу. Без авіа, корабля, літака, танка і моторизованої зброї нині війна неможлива. Німці програли війну в значній мірі тому, що не мали доволі бензину, не могли перекидати війська так, як це робили альянти. Не могли теж у повнім розмірі розвинути війни підводними лодками. Трактор починає щораз більше опановувати агрікультуру. Ціла модерна індустрія побудована на нафті. Нафта — це кров, що оживляє сучасний організм світа. Хто панує над нафтою, той панує над світом.

V.

Звідтіля війна за її посідання. Вона не минула розуміється і України. Галицька нафта відіграла визначну закордонно-політичну роллю в нашій визвольній війні. З хвилиною коли підтримували Стандардом французі рекомпензували англійські Royal-Dutch, Anglo-Persian і т. д. і т. д. компромісами в Іраку, Сирії і Мезопотамії, — в Лондоні впаів інтерес до української галицької справи до нуля. На міжнародних ринках перешмугльовано в безсоромний спосіб

нашу швидкоплинну справу і то так, що ніхто з наших політиків навіть не здавав собі справи з того, що з нами на міжнародному полі виправляється і хто справді про нашу долю рішає. Але цікавше було ось що: білі на ропу французі такі дістали галицьку нафту! Вложити в неї понад 70 міль. франків і скоро азгалі з гешефту витягнулись, бо галицька нафта уже більше не рентається. Іншаке вигадкає справа в Баку. Звідтіля насичується нафтою ціла Україна: фабрики, індустріальні центри, залізничі, армії і т. д. Замкнути Україну досту до Баку — значить задушити розвиток нашого народнього господарства і індустрії вже в самих початках. Ось так каспійсько-кавказький простір яляється разом з Донбасом величезним силовим центром, в який згодом перенесеться точка тяжкості нашого господарського і політичного буття. Але в Баку працюють американські капітали. Бакинською нафтою заливляє Стандард-Ойл індійські і китайські ринки. З Баку, через Кавказ, американські ударні лінії просікають Персію, Ірак, Мосуль і Транс-Йорданію. Так з цього простору українська справа звязується нерозривно з передіоазійським політичним процесом і особанком з англо-американським суперництвом. Українська державницька експансія пливстиме примусово по ліній міжнародного розпливу кавказької рони. Кажуть, що з усіх нафтових просторів, Донський і Бакинський є нині у світі найбагатші. Мав рацію хроніст з 17. століття, коли говорив: Felix, Ucraina, omnia possidentia!

Що ми зробимо з тим талантом? Зенон Пеленський.

Боротьба з селянином у СРСР.

Під таким наголовком приноситься віденський щоденник „Нис Фрас Прессе“ з 12. грудня ч. р. на чільному місці допис свого кореспондента Ган. Н. Бессекеса. Зміст допису є незвичайно цікавий, бо входить глибоко в причини тієї боротьби, яку тепер більшовики ведуть досить інтенсивно в селом.

Бессекес каже на початку свого допису, що успішність планів міського господарства в СРСР є майже закінчене і тому алесова боротьба в місті зведена до мінімуму. Натомість розростається класова боротьба між радянською державою, яка репрезентує в даному випадку одну класу тобто пролетаріат, і селянством. В принципі мується та боротьба дійти вже в вибаченому часі, в цьому або найближчому до цього році, до своєї резолюції, а від тієї резолюції залежить вся даліша доля СРСР. Якщо пролетарський державний апарат примуєть селянина і селянське господарство вступити на шлях, який необхідний для здійснення більшовицьких цілей, то значить на шлях успішного здійснення, тоді більшовицька революція добіжить. Коли ж селянство затримає в боротьбі і протиставлять успішно напорам цієї державної сили, тоді примуєть більшовицькі завершені з наміченого шляху і тим самим віднесе поразку надану режимом та запечатос раз на все його дола. Однак не треба думати, що з того палло і безпосередньо дійде до державного перевороту“.

На думку Бессекеса до перевороту там не дійде, радянська система зможе бо-

татися. Але питання, хто буде тоді послугувати інструментом радикалізації соціалістично настроєний робітник, чи не марксистський думачий більшовиць, чи не дрібнобуржуазний думачий і швидкоплинний приваути власність селянина. Якщо у боротьбі побідить селянин, тоді процес внутрішньої держави пролетарської держави в дрібнобуржуазну країну під дуже скорими проками вперд і в короткім часі мова буде обернутися цілком іншої державини дідет у теперішній державині формі СРСР.

Далі твердять кореспондент, що теперішній російський селянин не є такий, як його його вважають на заході. Нині він не має нічого спільного з давньо-революційною містичною та „буржуазно-селянською“. Він тепер цілком розірваний з давнього селянина в Європі. Він є соціалістично настроєним, народним, пролетарським, і хотіли як уї селянин. Його воляність і мораль є такі самі як інших селян світа. Він не має настанов до соціалістичних почуттів. Протежн висторі він починає соціалізм відчувати тільки в межах свого села. Проз своїм селом дієві соціальні проблеми для нього не цікаві. Далі каже Бессекес, що радянська система є для російського музиканого прогала і що вона більше відпавдає його ментальності ніж ментальності робітника. Бо для робітника є воля тілоси соціальної форми парламентаріату, який забезпечує йому владу. Для селянина не є ця система нічим певним, бо завжди можна вибрати іна у своїм селі представників чи радних до сільської чи держав-

„ОЛЬКА“

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ найтриваліші — найдешевші

РИНОК ч. 35.

біля „Народної Торговлі“.

— Чутася. У московській „Робочій Газеті“ записана справжній історія опозиції на той Маскотиний на поезію Центр. Комітету металістів. Незадано представники професійного союзу переводили ревізю в комітеті Алазискої фабрики біля Казбека. Між членськими картками ревізора пролізла одна прозіва „Іван Іванович Іван“. („Іван“ значить досет). Цей член був уже рік року вписаний у списках і тожко платив свої виставки. Управитель фабрики мусів його показати цілому ревізорів та інших членів ревізійної комісії. Іван Іванович стояв на подвір'ї — це був чотирирогий осел, що воно таварі. „Якже там — тавари ревізор — ви виставили чотирирогий ося на членів професіону?“ „Що-ж — відповіли управитель — у статуті сказано, що на членів не тільки арештантів тільки духовних, експлоататорів родичів сили, бунтарів жандармів і споріднених з ними, а про ося нічого не сказано.“ І коли член ревізійної комісії глядів на себе абентежів, чи управитель фабрики не сажує з них, цей доказував у добрій вірі далі: „Чому-ж його не записати? Членські виставки платити точно, — ося це не значиний, а наш професіональний.“

— Тасма пята. У Савтгемітній снується на ролу пату „Хрестовсець“, небуденного вигляду. Вона належить до аморіанського містона Мейкомбера і призначена для прогулюю. Але власник чинив виставити на „досі“ їхні невеличкі гарнату. Морські ефери сильно заїтриговані цілком Мейкомбера, аніч нічого не хоче сказати.

— Тунель під Ляманшем. У Льондоні оголошено проєкт будови тунелю під Ляманшем. Він має коштувати 100 мільйонів фунтів, буде це залізничний шлях для електричного поїзду, який укоротить дорогу з Парижа до Льондону на півтора години. Тому, що річно у цьому напрямку переїздало 6 мільйонів осіб, інженери обраховують, що видатки на тунель виплатяться. Будова тунелю триватиме 5 літ.

— Справлення шибки. У вторинному факторній проф. М. Возника треба справити в 3 шп. 20 р. знаку: „пророріковати“ на „пророріковати“.

Театри.

„Кооператива Український Театр“ під дир. „Стадника“.

Пятниця 14-го, г. 7-30 веч. „Долді“, оперетка на 3 дії Гірша, в незмінній обсаді.

Неділя 16-го, г. 3. попел. „Люба з Пуштин“, оперетка на 3 дії Кравца, з шп. Орляна, Стадниківною. Неділю Бенцалем, Яреною в головній ролі.

Неділя 16-го, г. 7-30 веч. „Скупар“, комедія на 3 дії Мольєра в незмінній обсаді.

Вісести раніш в „Союзні Базарі“ а в неділю від 10—12 і від 2—8 год. веч. при паві.

Великий Мисьний Театр:

Пятниця 14-го, г. 7-31 веч. „Одна одишока ніч“.

Субота 15-го, г. 3-30 попел. „Страшний дів“.

Субота 15-го, г. 7-30 веч. „Одна одишока ніч“.

Неділя 16-го, г. 3-30 попел. „Мораль пані Дульської“.

Неділя 16-го, г. 7-30 веч. „Намисто Мадонни“, опера.

Кіна.

„Аполло“: „Буря“
„Лен“: „Найвигучніший злодій у світі“
„Людвіг Альбертін“
„Одза“: „Чорні сплюєти“
„Палас“: „Гаррі Піль“
„Фатанорган“: „Вже кохання“ Джен Берікор.

Сім мільйонів українців у Польщі мусить дати для „Просвіти“ в ювілейному II році сім мільйонів членів. Випадка лише два золоті.

Дописи.

СОКМІЛЬ (У примр інших повітам). З нагоди 60-ліття „Просвіти“ загальні збори Повітового Союзу Кооператив у Соколі з дня 29. ж. ж. призначили з цього збору П.С.К. за діловий рік 1927/28 суму 500 зол. на дир. „Просвіти“, зяючи на увазі також ті незначні згоди, що їх потерпіла „Просвіта“ в пам'ятних листоподарках діам. Квоту 300 зол. доручено виплатити „Просвіті“ з рахунку П.С.К. у Соколі в Центробанку. Чи не лариний примір для всіх П.С.К. для всіх наших установ узагалі? — Одночасно з гою мильйонною жертвою вистави П.С.К.

у Соколі, а також виділі соколяської „Української Бесіди“ до Т-ва „Просвіта“ у Львові сердечний привіт і побажання дальшої успішної праці для добра і слаги українського народу. В обох привітах підкреслено, що громадство Соколянини готове піддержати „Просвіту“ морально і матеріально в кожній потребі.

Нові книжки й журнали.

Mitteilungen des Ukrainischen Wissenschaftlichen Institutes in Berlin. Heft 2. Berlin, 1928, стор. 82.

Цей другий зомит, хот і невеликий обсягом, Записок Українського Наукового Інституту в Берліні, має дуже цінний зміст. Розпочинається він дуже прозоро й гарно написаною ревізкою проф. В. Тимошенка — „Україна й Росія в їх обоюсторонніх господарських відносинах“. І рядом фактів розбиває широкую носивинну легенду про те, ніби Росія для свого існування та добробуту конче потребує мати під своїм володінням Україну й Чорне Море. Він показує, що ні Московщина не мала більших господарських користей в Україні, ні Україна в московських ринках. Автор подіє у примітках також важливу літературу про зачеплені ним питання українською й московською мовами. Професор В. Щербаківський дає огляд передісторично-археологічних дослідів на Україні після світові війни. Професор Д. Дорошенко дає огляд праць з української історії, які появились останнім роком на Радичській Україні. Він же дає огляд діяльності та викладів Українського Наукового Інституту в Берліні за роки 1926—28. Професор Бідов дає огляд діяльності „Українського Історично-філологічного Товариства“ в Празі в роках 1923—28. — Нарешті професор І. Мірчук дає дуже докладний бібліографічний огляд української філозофічної літератури за роки 1921—26.

На загал, цей другий зомит „Записок“ дає дуже цінний і добрий матеріал з українства, для чужинців і для українських читачів. Треба би побажати „Інституту“, щоби він мав можливість частіше і в більшому обсямі видавати свої „Записки“.

Д-р М. Залізняка.

Einfluss des Flusses Brznica auf den Erz- und Kohlenbergbau des polnisch-obereschlesischen und des Dabrowa-Reviere. Von Ing. Wiktor Luczkow. Sonderabdruck aus der Zeitschrift des Oberschlesischen Berg- und Hüttenmännischen Vereines Z. z. in Katowice.

Федір ЛУДНИК: Київ і кров. Роман ч. II. (Продовження „Чортотрія“). Львів, 1928. Кооперативна накладка „Чевонх Каліна“. Стор. 192. Форм. 16°.

Юлія Олеська: „Іду на вас“. Історичне оповідання з часів князя Святослава (960—977). II. Видання Львів, 1928. Наклад Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Видання 1200. Для школи і дому“ ч. 10. Стор. 192. Форм. 8°.

Культура, журнал культурного, суспільного й політичного життя. Львів, листопад—грудень, ч. 1—12. Зміст: Листи політичних язів. Початки соціалістичного руху в Сх. Галичині. За правильну соціалістичну дію. О. Кос: Про ухили у нас перед 10-ти роками. І. Франко про Л. Толстого. Лев Толстой. Ленін про Льва Толстого. В. Езляк: Рінок. Ні слова про втому. О. Вишня: Що таке письменник.

Технічні Вісти, орган Українського Технічного Т-ва у Львові. Техніко-інженерний, ч. 3, липень—вересень. Зміст: Проф. інж. Л. Грабін: Техніка мехування на Україні на початку XV століття. Проф. д-р інж. І. Феценко-Чопівський: Жке випробування належить рахувати міро-дальник при опіній матеріалу кітлових блан? Огляд технічної літератури (геоденія, меліорація, металургія, електротехніка, гірництво, видання загально-технічного змісту). Нові книжки. Листи до Редакції. Падання продукції в УСРСРІ З Українського Технічного Т-ва.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Інж. Олександр Вілітський, професор і проректор Української Господарської Академії в Польбрадах, заслужений український громадський діяч і науковий робітник, помер при виконуванні своїх обов'язків у понеділок 10. ж. ж. Похоронили Похійного вбудував в середу 12. ж. ж. а в четвер 13. ж. ж. спалено його тіло в крематорії нинібурській. — В. П. П.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає.

НА РАТІ ОТОМАНІ 55 зол. КАНАПКИ 55 зол., фотелки до розкладання 45 зол. — Фабрика З а п с, вул. Личаківська, ч. 132. 753 10—12

МІДНІ браніолетки, також інші бі-жутерію поручає дешево Домбровскі - Розважескі, Львів (Готель Жоржа). Тел. 7—29. 213 25-7

АГЕНТ подорожувачий по сезах з першорядними порученнями пошукуванні — Оферти по польським під „Чесний“ до біора денників, вул. Гетманська ч. 22. 073 3-3

ФРАНКИ, ванни, дивани, хатини, а автомобілічкі сторп, поручає по найнижчим цінам. Склад меблів, декоративні постелі Йосиф Шустер, Львів в д. Ретонського ч. 10. 938 10—10

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Вініцента Пото ч. 1 (біля Вехої). Тел. 54 60. 1074 3—3

ЛЖКО мосьяки на рати 200 зол. На провінцію без поручки. — Фабрика З а п с, Личаківська ч. 132. 753 10—12

БЖУТЕРІЮ ЗОЛІСТІ — СІРЬНІ ВІДРОБИ продає за готівку і на рати від десятих літ у цілм краю зявля фірма Іван Зельтенкрайх, Львів, пн. Марійська ч. 3. Купую брлянти, золото, срібло плачу найнижчі ціни. 193-7

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає.

Спеціаліст не дуг лєгінів, серця і жолузи.

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 12—24

Хто ще не має в своїй бібліотеці

СПОГАДИ часть I. II. III.

Евгена Чикаленка.

Ціна тільки 8 зол. без пересилки. Звичайна пересилка 30 сот., поручена 90 сот.

нехай пише до Адміністрації Діла, бо наклад вичерпується.

Крім цього набути можна в Адміністрації:

Михайло Возник

ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПІНА

Ціна 1-50 зол. на почт. перес. 50 сот.

Г. Брасюк 9-2

БЕЗПУТНІ

Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 90 сот.

Михайло Матій Мельник

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

Михайло Возник

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До зв'язків Галичини з Наддніпрянщиною в 80 рр. XIX в.

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

Михайло Возник

СЛУЖБА БОЖА

св. Йогна Золотоустого зі службами різних намірень українською новою у перекладі о. д-ра Я. Левицького

Ціна 2-50 зол. без пересилки.

Адреса Адміністрації „Діло“

Львів, Ринок 10. II. п.

На св. Николая!

Величезний вибір бомбонрок і безліч інших несподіванок.

Поглянь на нашу виставу!

Низькі ціни! Вибірний товар!

1083

ЦУКОРНЯ

„Чоколадова Венус“

Львів, вул. Краківська ч. 5.

Ширіть наш часопис!

НА СВ. НИКОЛАЯ

Водички гарсонні зол. 18—, водички жакети зол. 19—, камі-золотий від зол. 18—, мужські і жіночі пиджакети від зол. 19—, фланельні шльозки зол. 15—, аксамитні зол. 19-50, та модельові сукні проучте

Магазин Маннера

1083 Львів, Сикстуська 2. 1-2

НЕРВОЛЬ

Хемін д-ра ФРАНЦОЗА, одиновий радикальний і випробований середник (натираний) на

РЕВМАТИЗМ

кольку з причини пере-студу, на постріл, ісхіяс і т. п.

Жалати в антиках. Жалати в антиках.

Вибір і головна подання.

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, КОПЕРНИКА ч. 1.

1079 2—2

Управа

КОНКУРС

Повітова Торговельна Спілка в Яворові, оголошує К о н к у р с на управління організаційного відділу. Від кандидатів вимагається вища фахова освіта, добра вимова, знання книго- і діловодств, знання перекладів ілюстрацій та довша практика при Повітових Союзах як диктатора. Платня після умови. Подання у документованні вносити на руки Управи до дня 30. грудня 1928 р. 1079 2—2

Управа

Подяка.

Бог покликав до себе дня 23. листопада п. р. незабуту й найдорожчу дружинку та найліпшу матір бл. п. Ольгу Рудовичену. У наших горю вилево не мав чинило широго спочування та шановано пам'яті Покійниці, супроводжуючи її численню на місце вічного спокою. Дякуємо проте за участь в похороні Вир. і Всн. Духовенству, а саме: ОО. Крилошанам: итратови Бажковим, Бобиневичам, Тимоничам, Ковальським, Д-ром Миш-ковським, Бодревичам, Лопатиським, Личаківським, ОО. Світінням: дир. Дзєровичам, Садковським, Д-р Кархутом, лек. Гіряковим, Туревичам, Дутевичам, Д-р Застиривим, Галинським, Д-р Левинським, Ярославу Грингоричам, Возняковим, Д-р Костельниковим, Ладі. Новосадом, Д-р Лабі, Оляновичам, Гор-чичським, Д-р Цегельським, Личаківським, Шинтківським, Буцальським, Васильєву, Каштаньковим, ректорови Копозальцевим, Хоминовим, Яценковим, та ректорови Д-р Шульковим, родній й всім знакомим громадським, брацтвам церков: Преображенськой, св. Платини і св. о. Миколая та громадянам Борнана і Войничова.

З окрема дякуємо Вир. о. дир. Дзєровичам за надгробне слово, о. Личаківським і п. Проскурницьким за їх труд і раду та учительському Зборови й молодіжці української (III.) державної Семінарії за тремітну привітність на похороні. — Складаємо сердечну подяку за зявний спочування: Преосвященному єпископові о. Д-р Лисовському, ипр. ОО.: Васильянам, св. Стефановичам, штаб. Яковським, рект. Д-р Сімоу, св. Гроніньським, Плавновим, Золковським, дек. Ангєровим, Вл. Панам; гр. Шенітським Львом і гр. Шенітським, вишній-страни Гайцановим, віватат. Д-р Левинським, начальн. Квеніським, радн. Із. Гроніньським, радн. Книшківським, конор. Лушч-Левинським акад. Д-р Студинським, дир. Д-р Сабатовим, радн. Сосновським, радн. Лукавським, директорат: Д-р Кувальським Лесері, Д-р Маньківським, Сероніковським, Колтуньковим, Гавриловичам, Яковичам, Андроніковичам, Шмерковським з Дорн. Тургулам, Матієві, Д-р Колесам, докторові Колінові, Личаківським, Бодревичам, проф. Стефановичам, Рибачковим, Гронікам, Гузаровим, Яковським з Жидачева, Мохальським, Гисовським, Д-р Раковським зі Львова, Іжипським, Юрикам з Сіми, Дорожківським, ил. Дубакам, Гли-ським, дек. о. Логинським, о. Савиновим Дурбаковим, Кувальським і Гавриловим, Полювичевим, проф. Лушківським, Д-р Дм. Дощову, о. Харамовичам Івановим, Королем з Войничова, Донаровичам, Дерешам, Вехам з Нового села, Кома-рам, Леситовичам, Личаківським, Прохтам, Гроніньським ил., Весоловським, Галу-льям, Дорошеви, Кунді, Вн. Паням з Марійського Товариства і Комітету допомоги сиріт, вдовам і сиротам, Хв. Т-ву Учительська Громада та Виділоци Т-ва Бурса ім. ипр. Шенітського. Львів, дня 3. грудня 1928. 1082 1-1

о. Іван Рудович, муж. Олександр Стефан Рудович, снн.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шаш. 143322
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Реклама не зветряється

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
100 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ГОЛОЧАЛІШІ НАЙМОДНІШІХ ДЕСЕНІВ
НА ПЛОЩИНІХ ПЛАЩАХ НАВІТЬ ЗНИЩЕНИХ.
Відновлення на спеціальних машинах. Перероблення
на новий фасон. Фарбування футер яскравим способом.
М. Волянська-Павлюк, Львів,
вул. Собіського ч. 12. Тел. 17-04.

Перед виборами в Англії.

Львів, 15 грудня 1928.

Ще далеко до виборів у Вел. Бри-
танії, а вже слідно у всіх кругах ан-
глійського населення передвиборчу
горячку. Найбільша вона очевидно
в таборах політичних партій: кон-
сервативної, ліберальної і робітни-
чої.

Не треба й казати, що вага нових
виборів в Англії величезна, що вже
тепер хід передвиборчої кампанії
слідить уважно цілий світ. Бож від
вислідів тих виборів залежить дуже
багато, залежить продовження до-
теперішньої політики Вел. Британії
або її зміна, залежить може й мир
або війна, в яку буде втягнений ці-
лий земний глоб.

Які вислідки мають усі три англій-
ські політичні партії при майбутніх
виборах? Про це появляється вже те-
пер немало різних голосів у вели-
ких європейських щоденниках, в
яких подаються різні гороскопи
для згаданих трьох партій, з чого
робляться й висновки і про таку чи
іншу дальшу політику Вел. Британії.

В загальному можна сказати, що
якнебудь виборча акція в Англії
щойно в першій приготівній стадії,
то вже нині знавці англійських від-
носин запевняють, що консерватив-
на партія адержиться таки при кер-
мі, хоч і передбачують, що вона по-
терпить поважні втрати. В тій думці
утверджує їх обставина, що консер-
вативна партія є одноціла і добре
здисциплінована, чого не можна
сказати про її суперників: лібераль-
ну і робітничу партію. Бо, як відомо,
ліберальна партія має два крила
(Льюїс Джорджа і Рунсімена), а
таксамо партія робітничка, в якій лі-
виця під проводом Мекстона висту-
пає дуже різко проти більшості під
проводом Мекдонелла.

Аби адержатися при кермі, кон-
серватисти потребують конче від-
повідного виборчого гасла. За та-
кими гаслами пошукують, розумі-
ється, і ліберали і соціалісти, бо до-
бре продумане і зручно кинене в ма-
си виборче гасло має в Англії над-
ко більшу вагу, як в інших держа-
вах. Треба знати, що англійський
виборець далеко менше вироблений,
як прим. німецький чи французький,
і ядерне, йому відповідаюче гасло
має велику потягаючу силу на цілім
англійським острові. Не диво, що 75
проц. англійських виборців рішаєть-
ся голосувати на ту чи іншу полі-
тичну партію просто в останній пя-
тьох хвилинах. Тому то така гігант-
ська агітація ведеться напередодні
і в дні кожних виборів в Англії: там
ідує в рух і труби і бубни, там роз-
вішують та розносять десятки ти-
сяч прапорів, там у виборчому ви-
рі не дармують ні мегафони, ні грамо-
фони, ні інші "фони".

Якби там не було, виборча бо-
ротьба в Англії буде дуже завзята
і передсмак тої боротьби видно вже
сьогодні. Всі три партії свідомі то-
го, за що йде ставка і знають, що

НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 06-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІВЬСЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гар-
монійні й поодинокі, а постійно удер-
жує на складі понад 200 штук готових
дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливих замовленнях просять
письма до нас вислати рекомендовано.

Політика німців у Чехословаччині.

„Золота середина“.

У відецькій „Фольке-Цайтунг“, що ви-
ходить у двох окремих виданнях і є найпо-
пулярнішою газетою в Австрії (оба видання
ють понад чверть мільйона прим. щодня),
появляється на днях інтересна кореспонден-
ція її пражського кореспондента п. а. „Зо-
лота середина“, в якій обговорено політику
німецьких партій у Чехословаччині. Дума-
ємо, що ця справа може зацікавити й укра-
їнські політичні круги, тому наведемо основ-
ні думки автора тої кореспонденції.

Велике розчарування — пише німецький
журналіст — принесла німцям у Чехосло-
ваччині політика двох німецьких прави-
тельствених партій, а саме: німецької
аграрної партії і партії христ.-соціальної
(народна партія). Обі партії ще від жовтня
1928 р. працюють разом із чехословачьким
урядом на цілу низку міністерських фотелів.
Не тільки розчарування, а навіть помітне
недодовання між німцями під адресою за-
далий двох німецьких партій настало тому,
що дволітня праця з урядом чехословачь-
кої держави не принесла німцям ніяких ре-
альних користей. Напастки: перебарання
двох нім. партій за одним столом із
чеськими правими партіями уможливило
чеським партіям перенести різні недемокра-
тичні реформи в цілій державі, якими за-
врівноважено цілу владу і силу в Чехословач-
чині на чеських бюрократів.

Чому воно так сталося? — питає праж-
ський кореспондент і відповідає: Причина
дуже проста. Німецькі правительствених пар-
тії не зацікавили в чехів ніяких зобов'язань,
чехи не давали німцям ніяких ніяких ніяких
комерційних обіцянок і тому не виконували
своїх програм. Зноваче цілім партії,
які зацікавилися до державного пося, мусіли
бого такувати, мусіли ходити на всі пред-
ложення уряду, щоб одні тільки на ні-
містерських фотелів і залишилися при
владі.

Нині тільки зрозуміли головні напруги і
мотиви цих партійних політиків, задля яких
доли німці разом з чехословачькими пра-
вими партіями. Мають розумувати вони
такі раз як іже при владі, тоді напевно во-
буде гарно, буде так, як ми собі бачимо.
Але грубо помиляюся. Бо чехословачькі праві
партії не пішли на такий компроміс з ні-
мецькими партіями, нічого компромісу. Як
не обіцяли, а тому й не потребували в обо-
ма німецькими партіями дуже швидко.

В опінії до чехословачького уряду лі-
шались лише німецька національна партія
і партія національних соціалістів. Обидві
партії хочуть політику, щоб німецькому наро-

стам ту керму й взяти її в свої руки.
Не виключена річ, що ліберальна
партія буде ланком при вазі — то-
ді, коли ні правіча ні лівиця не здо-
будуть такої більшості, яка потріб-
на до утворення уряду.

доті принести найбільше користі. Але ав-
торитетні забули про одну річ: німці по-
зили з чехословачькою державою, а ро-
вном цілого її народного господарства, про-
мислу й торгівлі дуже багатими зв'язками.
Німці, як відомо, робітники, займають від-
повідальні становища у всіх ділянках госпа-
дарського життя Чехословаччини і сильно
зацікавлені не лише розвитком торгівлі
і промислу, але також видаванням і накла-
данням на товари нитом та підвищенням по-
датків.

Не можна забувати ще одного факту. Нім-
ці не є революціонерами ні по вихованню,
ні по своїй духовній конструкції. Паралельно
між чеськими німцями й ірландцями тяжко
совести. Ірландці революцією адобули й за-
вершили німці тільки стали поспішати, а
німці еволюцією. Довго поспішати ірланд-
ського народу привело його, як загально ві-
домо, до великого зблизнення. Німці ж, нав-
па, по тяжких втрат, завданих їм світовою
війною, все таки займають ще нині перше
місце в розвитку господарського життя Че-
хословаччини.

Оптимізм, позитивізм, нім. партії
дійсно мають багато прихильників, але вони
тіляки слухають побороють німці чехо-
словацький уряд, а не ділачі. Про справжнє
завершування чехословацької держави не
приходиться тому навіть говорити, бо його
не можна було перенести власними сила-
ми до остаточної консолідації. На землі
Австрії, а навіть Німеччині треба махнути
рукою, бо обі держави мають справді на
багато своїх власних інтересів.

Але всеж таки вже крайня пора віратися
з роботи відмітати чехословацьким
партіям, як не робити одні німецькі прола-
тарствених партій. Бо тут криється не лише
небезпека рівнодушності і байдужості
німецького народу, але також небезпека
повного розбиття і роздроблення нім. полі-
тичних партій на маленькі станції групи,
які рухає в руку підуть із відповідними
чеськими партіями, що в остаточності до-
веде до такого становища, в якому опини-
лися обі теперішні правительствених ні-
мецькі партії.

Тому вже час — пише кореспондент
„Фольке-Цайтунг“ — звільнити знову сер-
дню між обома політичними екстремами!
Німці мусять у власних інтересах співпрацю-
вати з чехословачьким урядом, але та спів-
праця не може ніколи доводити до роботи
німцями, а за те перестати. Німці мусять
так довго протестувати, як довго в німці-
нці модифікації Чехословаччини будуть

ПАНІ І ПАНОВЕ!

Св. Николай пригадує Вам, що
найкращі, найпрактичніші та
найдешевші дарунки має фірма

ОНИСЬКО ОЛЕКСАНДЕР

СКЛАД ПОРЦЕЛЯНИ І ШКЛА

Львів, Галицька ч. 20.

що асортимент їх асортиментується. Давати
німці мусять борючись зобов'язати землекра-
тії через напасті чеських фашистів і за-
вистів на те, щоб їх емігрувати з чехами
не приносять шкоди розвитку тесно-ар-
ського й культурного життя німецького на-
роду.

Тому то воно німецька партія, що буде
співпрацювати з урядом, мусить мати певну
програму, на основі якої вони мають зомо-
вляти мусить бути вже зарекомендовані, а
інші ніякі. Не паратати диком і те, що
лише мають політична група тільки до-
воду середню, а великі німецькі партії ду-
хуть виста давати таку політику, як досі.
З уваги на те, які німецькі політичні партії
в Чехословаччині повинні знати свій
мусить й об'єднати на ширшій емігрантській
формі.

Виступає, бо перед виборами до краєвої
і національної асамблеї, піднімає на обрії
політичного життя чех. німці нова політ.
партія під проводом п. нім.-національного
посла Рунсі і проф. унів. Карфа (провідник
демократії). Ця партія носить назву „Ні-
мецька соціалістична партія в господарстві“ і
підняла дуже добре при виборах, ліберали
на себе голоси всіх національних дотече-
рнімих німецькою політикою в Чехосло-
ваччині. Ця партія не може не так спо-
ро — кінчити німецьким журналіст — то
аніж догосперішньої нім. політики в чех.
державі, то неж так само слід поспішати перші
важні спроби до порозуміння між німець-
кими партіями, що дасть змогу протиставити
протиположні едифікації фронтом.

3 польської преси.

„Національна політика ППС“.

Варшавський „Робітник“, центральний
орган ППС, приносить у числі з 7. грудня
ч. р. статтю пера М. Недзвіцького під
називом „Історичний факт“. Стаття не прино-
сить в тій справі нічого надзвичайного.
В ній повторене все те, що ми мали на-
году туті від польських емігрантів і чи-
тати на сторінках їх органів вже не раз
і не два. Все те теоретичні міркування
та фактичні докази, що ніколи не ма-
ли на собі фактичного підтвердження.

На самому початку статті пише Не-
дзвіцький, що Польща в хвилі свого
відродження „застала“ національну
справу як „різ історичного факту“, яко-
го не можна було ні узнати ні одним
магом розв'язати. Далі лише він про-
ще білоруського і окрема українське
го національного відродження, при-
чому стверджує, що український національ-
ний визвольний процес у літні
1914—1918 років долає між історич-
ського ідеалізму та має характер масо-
вий характер. Співзвучний коротечесно
на розвиток і трагічний перебіг вели-
копольської революції автор пише: „За-
кінчення польсько-білоруської війни
не закінчили ні української ні білорусь-
кої справі“. Висновок, як бачимо, слушний,
дарма, що неадекватно оригінальний. Бо
з нього виходило, що польсько-білорусь-
ська війна мала, на думку польських
патриотів, закінчити українську справу.
Самозрозуміло, що і тепер того „закін-
чення“ не виграє в остаток польська

політичних головів і не змінивши день, а там, що покличе Але в них намагаєшся "зацінити" українську справу перш за все в Польщі, а потім уже домагаєшся її "зацінення" і за російським кордоном.

Синишников дал же на момент надвигающегося национально-политического кризиса в Польше та оценку, что являлась верной в Петербурге, но была верна только «государственно-религиозной проблематике» тогдашней российской элиты, автор настоящей статьи пишет:

...Потім одержали свою державну незалежність у своєрідній історичній добі. У той процес відродження народів, припинили німеччина виступати. З самого означення того процесу як процесу, що триває до нинішньої доби, виявляється один нюанс, а саме, що мусить істнувати території, місця для національного осаміт, в перехрещуванні названо культурами: польською, українською, російською і білоруською, українською, білоруською і російською, польською і для місцевих — англійською. — Польська демократія мала — від часу постанови 1963 р. — означену існу в об'єднанніх розмаїх (в межах означених): Ізольованість. Словити про неї впродовж дванадцяти років ПНР з 1962 р. В 1917 р. всі польські політичні партії стали в англійській лінійній (ПНР, незалежницької ліній, та інші активісти) — „Міжнародного Національного Клубу“ на ґрунті федеративної програми, а саме на ґрунті: польсько-українсько-білорусько-литовської федерації, як єдиного держави. Націоналізм держави полягав в 1918—1920 рр. намічався як програму зрозуміти (намічався ідея Гогольського поля); прийнято «затримати і національну ходу польських політ і національну лінійну національного протиставлення національного націоналізму („націоналізм-націоналізм тибет“) і націоналізм українського і білоруського».

Відні! ти неспівся, що хоч був час, коли
 вони мали повноту владі в своїх руках,
 то не могли цілих реалізувати своїй про-
 граммі через „матеріальні протидіяння“
 польського і особливо українського та
 білоруського націоналізмів! Ще відні,
 так відні! Але цілі вони не менше здо-
 бавлені з того. Не повновладними є і на-
 ціоналісти. Отже виходило, що все в по-
 рядку. Але Нидзавковський хоче докля-
 ти, що воно не так. Неспівся, мовляв, ду-
 же бачити, серце в тебе прийняти, що

...при теперішній міжнародній ситуації" на-
станами до програми "великої федерації"
означало постання до повної зброї. І
тому до національна політика Польської
Партії Соціалістичної обмежила сама себе
до спроб розв'язання української справи в
межах з. м. Східної Галичини, Волині і по-
дпудневої частини Поділля, до спроб роз-
в'язання білоруської справи в межах повсюд-
ного, дотепершнього і майбутнього, до
спроб розв'язання литовської справи на-
шом зорганізування нормальних взає-
тин між Польщею і Литвою".

«Тієї природи, що і українська і білоруська справа є і будуть у Польщі тією самою, а українське питання є загальним. Але національна політика ППС мусить ґрунтуватися на своїй підставі утримання і самозбереження нації. В нашій національній програмі можуть бути такі або інші малостатистичні зміни, але це не змінить її сутності».

ОСИП СТЕФАНОВИЧ
РАЙНЕ І ОМАН ЗУБИК
Львів, вул. Галицька ч. 16.

але нема в ній матерію пісного аману-
вання".

Зі складного виокремити, що ППС ще й теоретично бажало б вирішити чи може „випити“ українську й білоруську справи в цілому, але за короткі руки, чи то пана чи не не дозволяють їй мінімально віднаєсати, бо від такого її відхилення тих справ пропав би мир. А ППС хоче миру! Колишній голова міської ради, незалежно від ППС, то вона той панабельний розв'язати українську й білоруську справи ділі широким „випити“ „випити“, то випити змагаючи до утворення „випити“ українсько-білоруської федерації не випити дії „випити“! Що випити тих білорусів в польському розв'язку не випити доказала історія. Починаючи ППС випити до „випити“ української справи в межах т. зв. Сх. Галичини і т. д. так, як не ми маємо нагоду бачити, не випити проці в діяльності випити-ного буди.

Що ухвалила психологічна рада?

З центрального органу польських емігрантів „Газети Варшавської“ (з дня 14 грудня н. р.) довідуємося, що відкритому перед підписаними діями німцями інтелектуальної молоді приєднали привітні і благожелателів таї доцільники польської римо-католицької церкви: єпископи Либін, Шалтесені, Кубицькі і Шельонгес. З Польщі надішло поважне листом до конвенту приюда Польщі кардинала Галеонда. За ними грядати ще такі привіти від члестора католицького, люблянського університету кс. Крушинського, від ректора Ягеллонського університету Корнабеха, проф. Вольмера та інших.

8-й раз в статті, що має наголошувати на ухваленні виходячи з назви "Що ухвалили виходячи з назви".

"IV-ий конгрес ашкенизьской молодежи віддає пошану (сказае год) жертві шти-ти воєн тих, що у боях на вулицях Варшави в травні 1920 р. загинули в обороні протяз, фундаменту воєх цинліававак дедина".

„IV-ий конгрес експериментальной моладі висловлює польський академічний молоді Львова гаряче признання за збитою нью

ОВИЧ
БИК
ч. 16.

в перини дити мислителя Н. Я. Овсієнка
розуміє і паття шкільної гідності ст-
несице до гл'ячущих провоний і
заслужило Н, що молодого покоління вілі
Польці зацілїи готує, як що буде по-
траба цього, гілем ствердити одност-
но з цим ствердженнєм).

„IV-ий випуск аматорської молоді європейського рівня виконав міністра Внутрішніх Справ Саломея Косовського, що стича на одному рівні творчу діяльність зразку народних елементів в промисловості та виставленні живої і живої в рукописі введень, в. д. унікального народно-своєї творчості, право над усім, немов підтримуються титан, змішані на відстанях, виступ. — Господарем творчості повинні бути тільки подібні виступи, то значить, в. д. на виставках жур-бача на виставку Польщі, зробивши собі знамення на то“.

Подано без коментаріа.

По ньому світі.

На загальнонаціональних парламентських виборах в Англії вперше виборили комуністичну фракцію Джеймса Бровеса, що була засуджена на смерть за шпигунство, з нею в пам'яті великої Британії відомої своєю карою.

Канцлер Мюллер у вступній доповіді на пресовій конференції зазначив, що Німеччина не може зрівняти нації на рівні з Австрією.

Полностью шестилетнего срока избирали на 1939 г. Габба.

На вваженні на заборону міської ради, азіатського транжаю в Південну ді річка пуста, а скляні охолодження 1000 тон російської нафти.

6. Чуть ли, по-настоящему секретарём и
менту управления Гурера стали Байден
бизнесной преемственности Америки в репараци-
онной политике.

Вулицей міністр фінансів Франції Клод Мейєр пробував самогубства у зв'язку з перспективою арешту. Він обдурив нас всіх разом.

Добре „Провітні“ — це добре цілого на
роду, а зокрема кожного з нас.

Блідниціно неокра-
дуже змінюючи, а дивляючись, побу-
дикує сплит, несприймає середини
для переконання.

М-ра Кінштоферного, мико хіміко-
важаче на есенційні й лікарські. До набу-
тій у всіх асортиментів і препаратів. Ціна за
фл. 425 рол. пів фл. У власних інтересах
подати скрізь М-ра Кінштоферного
мико хіміко-важаче. Laboratorium chem-
farm. Hiv. M. Krzywosinowak, Termitz,
774 18-

На парламентній арені.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Примов пос. О. Луцького над бюджетом Міністерства Рілляництва.

У віторок, 11. к. ж. Бюджетова Комісія почала радити над бюджетом Міністерства Річчизни. По промові референта і промові м.я. Івашковського виступав, як четвертий в черзі промовляти, слів ухвали до бюджету представника Управління Клябу, посол Сетан Луцький. Ця промова тривала майже цілу годину. Пос. Луцький почав від нездорового висловлення важких умов в житті і праці сільського хліборобства, особливо на українських землях, де (на у Галичині) перевищення доходів до півверх 150 душ на кілокт. кв., а селянська земля не забезпечує півдві в багатий (на діду) землі Поділля вже в 1921 році наймала

на 1.235.100 господарств лише 8.231.300 гект. землі, а в цьому аж 80 відс. господарств було не самозабезпечальних більше 5 гектарових. Дослідні над реалізацією дрібних господарств, ведених „Сімейним Господарем" та статистичні праці інж. Фр. Дзюліна і інж. Пужитка, видані цього року Пулавським Інститутом, стверджують понад усякий сумнів, що господарства нижче 5 гект. не можуть задоволяти своїх потреб і потреб хліборобської родини. Їх річний дохід, не дорівнює 1.500 зол. річно, коли десь краєй рахується від зол. 1.30 до 1.90. Ці „господарі", а є їх у нас аж 80 відс. не дають, живуть нижче людської гідності і тому лише животіють. На них падають дуже важкі податки, звинки, адміністративні кари і „шварварки", селянство страшенно задовжилося на дикварський процент, бо іншого тепер нема для хлібороба, навкруги нього чимраз більше картелів на фабричні товари першої потреби, нема де тікати не зарібки, а вибігувана в добрих адвокатів мислять опінії всесили голосить, що село може, тільки не хоче платити податків. Хто іншої думки, кой в цій опінії — демонос. Не вважаючи на те, правительством прийшло до союзу з проєктами нових хліборобських податків. Рівночасно предклада-

М. ВОЗНЯК

3 романічних епізодів
Панька Куліша.

(Продовження).

Звеличимо української пісні по-
свячений другий відступ листу: „А
коли любо Вашому серцю розми-
ляти в Богом рідною пісню, то й
розмовляйте. Од людей того не по-
чуєте, що вона Вам промовить сло-
вом і голосом. Свята скарбоня духу
народнього! найкращі душі скла-
ли в неї своє негубиуще добро і
завітали його нам, дітям своїм.
Не всякому дається скорб сей: да-
ється він тільки родичам по красоті
душевної. Радуймося-ж серцем і
благодарім Богові, що дав нам зро-
зуміти цю сьому сокровищу! Те-
пер Ви проживаєте найкращу пору
своїї життя. Знайте, що які б ні бу-
ли в Вас тепер смутки, а кращого
нічого в світі не знаєте. Отже
пісня має в собі такий чар, що як би
далеко ні одійшли Ви од весни сль-
ези, а вона довіку становитиме в Ва-
ші перед очима. Велика піляга у важ-
кій дорозі! Говорю те, що дозвіль-
на собі самому. Боже! що-б то була
за життя моя, коли-б од часу до
часу моя понура голова не квітча-
лась весняними квітами! коли-б сер-
це моє не трепетало свіжою, весня-
ною силою! А ніщо більш не вдіє
сіх чарів надо мною, як рідна пісня

Так, як ангел господень сходить у купель сілоамську і возмущає воду, і робиться вода сілоамною, і так небесний дух рідної поезії завітає мною в мою душу і возмутить її до самої глибини і дає їй дивну силу прогнати всяку неміч і всяке зло, котре її облягає. Тих сходів Ви не знаєте, по котрим чоловікові треба було збиратись на якусь висоту духовну; не треба Вам і знати, скільки кої їх униз; а я озирюсь назад так, як Ізраїль на глибоке море, і знаєте, що було моїм путеводним палменником? рідна пісня, рідна поезія! Нехай же ганить її хто як хоче; вона во віки перебуде святиною душі моєї. І всяка душа щира єю сохранилась од упадку, єю підніметься вгору і завітчається, як райським квітками. Тим-то радію серцем за Вас і за любу сестру Вашу, що Вам дався сей скорб, і що Ви родичі по красоті душевній з тими пророчими душами, котрі нам сей скорб заподіяли».

Коли в першому листі титулував Кудін Милорадовичівну „Вельможна Панно“, а в другому „Високоповажна Панно“, тут уже звертається до неї як до „коханої вельмицни“. Про перший свій актор не пише, що „великої праші“ він коштував його наплавки, тепер йому вже легше писати, „бо се вже пише не гуляшин чоловік, котрому більш нічого робити — читаємо у листі; — се пише чоловік не під сайжними чарами Вашого голосу. Вашої гарної уроди

Вашої любові розмови; се пише чоловік, який зб'ється на два години в далеку дорогу, з якої, Бог знає, чи й вернеться на Україну... Свого слово твердіше, і не ані його думка! Як то сі щирі речі перетолкуються. Як би не задумав далекої мандрівки по світу, — писав Кудін, — може-б і не писав до Вас так широко; бо паризетство кругом нас облягає, пізестерегаючи всякий учинок наш, на інші учинки не схожий і Соломонові слова до нас обернуті. Іже хранил уста свої, сохранил отце і душу свою¹. Прохав не замовкати, з чого одна не напишешай додась друга сестра. Питав, чи попрочитували послані книги й що з них їм сподобалося, а в дальших питаннях просив писати, як їм на світі живеться, чи весело, чи часто бувають між людьми й що то за люди.

Другий лист Милорадовичівни за став Куліша в Петербурзі у важкому моменті, як писав він до неї 3. травня 1857 р., бо облягли його кругом труди й клопоти з виданням творів Гоголя. Цей лист «дидактич» того ж характеру. Вартий уваги уступ із порівнянням українки й польки що до знання рідної історії. На сумі подає за Куліша такий лік: „Треба взятись за якесь діло щирим серцем, треба жити для чогось, треба вбачити ясно перед очима свою дорогу. Добре тому на світі жити, хто кого любить, як мати дитину. Дай, Боже, і Вам так полюбити когось, да щоб

він правдиво стоїть Вашого серця. Тоді всяка Ваша думка, усяке во-
дихання буде Вам ділом і не знати-
мете Ви нішого смутку, окрім до-
жидання. Коли-ж високий підліт-
Вашої мислі або Ваша доля осудить
Вас до якогось часу на самоту, то
дайте Ви пищу душі своєму ро-
зуму і серцю: присядьте ви вавох
із Вашою сестрою-порадницею до
історії рідного краю; попрочитуйте
всячину, що про неї написано, по-
розбирайте своїм молодим розу-
мом, чи воно так, чи ні, і що там
правда, а що помилка; послисуйте
собі для вшлягання деякі случаи
імена, роки, — так як студенти пе-
ред екзаменами, щоб такі добре
знати історію свого краю, так, як у-
спіха вихована полька знає свою
історію. Бо треба полькам честь од-
дати, що вони найтученіші між на-
шими думами. А послі огляньтеся
й на сусідський історії; розберіть
московську історію, що вона таке
і польську, а далі і німецьких
царств. Що, Боже мій! коли-б мені
воля жити на Україні по Вашому,
здається-б усякий день і знайшов
собі діло. Не кажу вже про такі ді-
ла, котрі в Вас по волі й по неволі
під рукою; се вже само собою розу-
мійте, що вони Вам на те дані, щоб
навчилися Ви на світі жити і душу
Вашу до марног. сумовання не до-
пускали"

(Продолжение буде.)

РИНОК ч. 35.
біля «Народної Торговлі».

Та ця складна проблема ІТ мусять
рішати „гоголісти“.

ПО ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ

Дивани, Церати, Хідники, Капи, Макидки, Портієри килим. Фіранки, Матерії мебл., Коци і т. п.

НА ДОГІДНИХ УСЛІВЯХ ПОРУЧАЄ ФІРМА
Д. ЕНГЛЕНДЕР, Львів, Ринок ч. 8.
8-13

галицьких письменників і журналістів у Львові, д-р А. Чайковського вибрали першим його головою, а рік пізніше, коли він зрікся цього становища з огляду на постійний побут у Коломиї, вибрали його першим почесним членом цього товариства.

Першим друкованим твором А. Чайковського був його фейлетон у „Ділі“ в 1888 р. п. з „Причини зубожіння нашого селянства в суді“. Саме тепер минає 40 літ від часу, коли за цим фейлетоном пішли інші, літературні, оповідання, гуморески та повісті. „Образ гонору“ був преміюваний „Просвітою“ стипендіальним фондом С. Дубравського. „Олюнка“ призначена на конкурс „Зорі“ вийшла в бібліотеці найзнаменитіших повістей „Діла“. Так само повісті „У чужім гнізді“. Обі ці повісті є першими у нас малюнками з життя мало-земельної шляхти. Далі йдуть такі повісті і оповідання: „Власними силами“ (3 частини), „З ласки родини“ (2 част.), „Бразилійський гаразд“, „Не піддавайся біді“, „Оповідання“ (Видавничі Спілка), Три воєнні оповідання, історичне оповідання „За сестрою“, „Козацька помста“ історичне опов., (у Польщі сконфіс.), „Віддячність“, „На уходах“ іст. пов. (2 част.), „Малолітний“, повість з життя шляхти, „Одарка“ опов. для дітей, „3 татарської неволі“, істор. опов. „Сагайдачний“ іст. повість (з 6 част.) „Олексій Корнієнко“, „Панич“.

До цього довгого списку треба би додати ще втрое довший список заголовків оповідань, новел, нарисів і безліч статей на суспільні теми, розсипаних від довгих літ у нашій періодичній і неперіодичній пресі, по журналах, альманахах і календарях. Як нам відомо автор працює тепер над повістю з доби зруйнування запорізької Січі п. з. „Сонце заходить“.

Ріжні вісти.

Листопадові події перед соймом.

На з'їзді сойсової адм. комісії дня 14. грудня розглядали внесення 4-х польських клопів, з саме: ББ, ЗЛН, У. крайського і Радикального у справі знаних львівських листопадових подій.

Перед приступленням до дискусії над цими внесеннями, віс пос. Целевич, щоб голові комісії пос. Полякевичеві висловити заяву недовіри, з огляду на недовір'я інцидент із пос. Хрунчим. Внесення мотивовані тим, що пос. Полякевич, хоч його справа в тепер перед маршалівським судом, не зложив головування в адмін. комісії. Пос. Полякевич сказав, що не внесення підлягає під головування на найближчій засіданні комісії, та зі свого боку висловив сумнів чи може бути основою оголошення заяви недовіри факт, який не є в ніякій зв'язі з виконанням функцій передідання.

З черги приступили до дискусії над огл. 4-ми внесеннями. Оба внесення польських клубів реформували пос. Стронський (ББ). Він сказав, що львівські події викликала такий Вілеський Організація, яка спровокувала польську модель після зневаження пам'ятника Вілєт до відруку релігії. Поліція поведилася рідше пасивно. Аж нія з боку частини українців була обдумана задля того, щоб викликати відплату з польського боку та спровокувати на боротьбу.

Пос. Целевич похвалив з перездібним і народити, що в Городку біля Львова спрощували українські свята. Українці осуджують зневаження пам'ятника. Поліція у Львові поведилася пасивно без огляду на інтервенцію українських послів. „Сл. П.“ підбурювало громадську думку до ескаса. В українським Академічним Демі українська мова мусила боротися, а коли стрілила, то лише у власній обороні. Поліція поведила неграмотні репрізії. Бесідики я імені

Запрошую на прбне варення знаного з передвоєнної якості російського чаю ФІРМИ

Васілі Перлов і Синове

що відбудеться нині в фірмі „ІРА“ Львів, вул. Кохановського ч. 7.

свого злибу оголошує внесення на створення надз. слідчої комісії, на димією воєк. Голуховського та на виплату відшкодувань для цих, що потерпіли наслідком подій у Львові.

З черги дир. політичного департаменту Пашкорповський сказав, що львівські події були подрбно та точно розсліджені. Нема сумнівів, що ексцеси були ділом тайної Української Військової Організації, що хіба найкраще знає пос. Целевич. Поліція у Львові не станула на висоті завдання як при ліквідації ескаса, так і при висліджуванні винуватців і то як по українському, так і по польському боці. Тому то уряд рішив перевести основні з'їзти у львівській поліції. Пос. Протер (ППО) оголосив внесення, яке стверджує, що сойм зазначає, що жалюгідні події у Львові, які спричинили uszkodження культурного майна українських товариств наступили безпосередньо після провокаційного замаху на пам'ятник оборонця Львова та що події ці є доказом напружених національних відносин у Сл. Галичній. Сойм прийняв з'їзти уряду до відома та запав його до переведення слідства, покарання винуватців і до виплати відшкодування. Пос. Вертак (ЗЛН) домагався розв'язання „Совєтін“ і „Лугів“.

Пос. Целевич спростував цілу низку справ, порушених у дискусії іншими бесідишками, а щодо алжой представника уряду, пачеб він знав про приготування УВО, то бесідики зажадав від міністра ан. справ висловень у цій справі. На папіт пос. Біліна представник уряду Пацюрковський сказав, що не викрито виконавців замаху на пам'ятник у Перезелівні ані теж не арештовано нікого з демонстрантів, які нищили українські інституції.

В голосуванні всі внесення соціалістів, українців і НД відхиляли, а ухвалили лише внесення ББ, що запав уряд перевести слідство і зробити відповідні висновки.

Литовська справа в Люгано.

В п'ятницю Рада Ліги Націй далі займалася польсько-литовською справою. Кінопос де Люон пропонував, щоб комунікаційна комісія розглянула фактичний стан і зложива рапорт. Вальдемарас відповіла, що в протинний покликуювальну комісію та сказав, що Ліга повинна ствердити, що досі їй не вдалося направили армію, яку заповіли Литві. Згодився на пропозицію Кінопоса, щоб представники комісії розглянули справи комунікації та транспорту.

Віс Кінопоса припав без дискусії.

Вислід виборів у Ромуні.

Вислід виборів у Ромуні такий: нац. партія матиме 330 послів, ліберали 12, партія Йорга-Авереску 4, партія Луну 4, З уряд лют: соціалісти 4 манд., мадари 6, або 6.60 проц. заг. числа послів, а в трьох департаментах навіть або, більшість і вони матимуть у парламенті 18 послів.

Біжжа.

Гроші.

Америкапський долар 8 87 50—8 88 00, канадійський долар 8 81 50—8 82 00, чеська корона 0 26 33—0 26 66, австрійський шілінг 1 25 00, 12 00 румунська лея 0 05 00, 0 05 50, французький франк 0 34 50—0 34 75, швейцарський франк 1 71 50—72 00, фунт стерлінгів 33 50 00, 33 50 00, італійський ліра 26 50—27 00.

Золото 10 корон 16 50 00, 16 80 00, 6 франків 3 20 00, 3 40 00, 20 швейцарських марок 41 8 00, 42 10 00, 10 російських рублів 16 60 00, 17 0 00.

Відгуки лня.

Веселе для сумних.

Примилється той, хто думає, що веселих річей у часописі треба шукати в новинах, у малім, а вже що найвище в великім фейлетоні. Часом коиники нудні, малі, фейлетон з похоронним настроєм, а великий про історію куліківської гінназії. Зате взьміть ви аступку статтю, а реготатись будете, як глухий на концерті. Скільки там незгаслого гумору, скільки „délia“, тим веселіших, що сказаних з поважною міною і в серйозній тоні.

Взьміть наприклад „Слово Польське“ з п'ятниці 14. грудня і прочитайте аступку статтю: „Розклад церкви“. Я давно не читав чогось більш веселого, хоч читав польського Макушинського, російського Аверченка й українського Вишню.

По думі „Слова Польського“ уніатська церква в Галичині розкладається і „державна була змушена в жнизбільш рішучий спосіб інгерувати“. Думаю, що інгеренція булаб найуспішніша тоді, колиб кожному парохові додати якогось сторожа безпеченства, априклад поліціянта, на со-трудника.

„Церква стала тереном партійної боротьби, яку провадять розполітизовані і адеморалізовані духовенство“.

„Людність руска є — як і дімо — арижничкована... Серед етнічних русинів, біля людей з національним почуттям „українським“, в старосусупи (через велике „О“ — прим. автора), а також є багато поляків“.

Дам слово, що останнє речення дослівно перекладене і що воно є в передовиці. А далі ще й таке:

„Духовенство келкує собі ні своїх настирів, уважуючи обов'язуючим накази не їх, а УНДО — а може навіть правосл. митрополита Діонісія“.

Ні менше ні більше тільки так і то на першій ст. рішч, на першій мисці в першій львівській польській деннику.

Я вже раз був написав, що не знаю, до якої нації себе причисляти і яка країна є моєю отчиною. А тепер ще другий цах у загрижену го. ау: якої я властиво віри і кого в справах релігійних маю слухати: „Слова Польського“, митрополита Діонісія чи... УНДО?...

Але я так тільки буцим жартую собі, бо добре знаю, хто я є і в що вірю. Навпевно і „Слово Польське“ такеж собі так тільки буцим. Воно дуже добре знає, як справи стоять, але в нияшних сумних часах що буде писати!

Що українське духовенство стоїть на сторожі добра і прав свого народу.

Що той народ при кожній нагоді дає вислів своїх бажань, домагань і своєї волі?!

Що українська суспільність Галичини, не зважаючи на всі труднощі, аде вперед у кожній ділянці?!

Що приповідка: „На село людей дурити!“ — шораз то менше відповідає дійсності?!

Це все річі сумні, розпучливі сумні... Не можеж яким годувати „Слово Польське“ своїх читачів, уже й так зажурених доріжкою, німцями та іншими вальдемарасними історіями.

Треба чогось, що спонукувалоб до сміху коротні тесека, що давалоб забуття про порожню нищеню.

І пишуть...

Не в плашках, не в малім, чи великім фейлетоні — аде в передовій статті і на першій афеці.

Галантіон Чіпка.

На господарські теми.

Відшкодування за худобу куплену в стані чахотки.

(Практичні вказівки про те, як його доходити.)

(Продовження.)

Розберім деякі питання в тій складній справі:

1. Коли у випадку заперичення в купленій худобі позав або підозріння в чахотці, можна нам домогатися заперуки, звороту (еквіції)? Закон каже, що тоді, коли на випадок такої недуги хіба (бран) у тварини не дається вже усувати, а закоріння чахоткою припинює звичайну ужитковість худоби. Коли таке заходить, вільно нам домогатися розв'язання умови купівлі чи заміни і звороту даної нами повної заплати, а зраз і звороту нам спричиненої провадом тварини — шкоди. Колиж ця недуга не спливає звичайного користування тварини, себто лише частинно зменшує це звичайне (правильне) користування нею — чи то в молоці чи праці, або коли цей брак у тварини можна усувати, — тоді можна нам домогатися лише частинного арип'явання втрати, наприклад через зворот відповідної частини ціни купівлі. Оцінка її залежить від судді, якому прислугує право покликати на знавця ветеринарного лікаря. Судді вільно теж — якщо захочеся за ним як знавця ветеринарний лікар, а також входить на не і позовник а буває й пізаний — заридити доріжання хорої або підозрілої в чахотці худоби та розпродаж мяса, розуміється, по огляденні ветеринарним лікарем. Це право прислугує також названому лікарю, коли худоба безнадійно хора, а пошкодований на це годиться. На підставі посмертних оглядів лекаре і лікарів видати оречення, що знов дозволяє судді оголосити справедливий суд.

2. Коли не маємо права домогатися звороту з заперуки (еквіції) і при наявності чахотки?

В таких випадках, коли позави чахотки є незгаслого видні (напр. на нимавах). Якщо ми в змозі довести, що провадом підступно затаїв перед нами цю хоробу, або виразно заперення нас (неагідно з правдою), що тварина є відома від всяких хіб — маємо право еквіції. Не маємо того права, коли м'ясо сухе, не видно у худоби ані важкого занепаду сил, ані зменшення звичайного користування в праці, молоці, то-що.

3. Що нам робити, коли ми, купивши заражену сухотами худобу або підозрілу в цій недугі — наміряємо з того приво-ду домогатися звороту?

Тут слід передовсім замітити, що по думі розпорядку мін. 6. Австрії з 10. XI. 1918. ч. 384 В. 8. Д., існує адогад, що коли тварина захоріє чахоткою протягом 14 днів від її передання покупцеві, тоді була зона вже хора у продавця. Якщо таке завшило, слід нам повідомити про це продавця, або безпосередно, або порученням лютотом до нього, колиж він несприятний в громадї, то начальнику громадї його місця осідку. Негайно прослідити стан адорован худоби ветеринарним лікарем для судового доказу. Все повинне зробити як найшорше по завваженні хіби у худоби. Колиб ми цього не зробили, тоді ми мусимо доказувати в суді, що тварина була вже хорою перед переданням її нам; колиж ми це вчинили, за нами є адогад, що ми набули тварину хорою, а тоді продавець тварини мусить доказати, що в даній переданні її нам тварина була зона в адорован. Натомість право скарги виграє шоймо в шість неділів від дня передачі нам тварини, а щодо таких хіб, для котрих закон приписує адогадний речинець їх заістнування — від дня, коли цей адогадний речинець скінчився.

(Докінчення буде.)

Маріян Стахурський
старш. ветер. лікар.

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсалтування 60-літнього ювілею „Просвіти“ та причинімо всі гідним нас ювілейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матери.

Замовлення Найуспішнішою Реклямою — це доброта товару!

приймає **А. ПЯСЕЦКІ С. А. Фабрика чоколяди і цукрів, Краків**

Народна Торговля Запевнює своїм консументам гаранційно чистий товар (без ніяких домішок), тому поручає: десерову чоколяду молочну, сметанкову, великий вибір чоколядок і цукрів в прекрасних коробках. 7-10

у Львові.

«Вісник» — це те, що просто поповнювало пиддя, особливо в П. літ. Ці поповнення обставили, як ніколи, критично зручна рука поміщика, як не менше і добра гра публіцистичних осіб, рятують цілу ситуацію. Ці дозятки, позавки і взагалі всієї редакції шукати в темі, що стосується публіки довго на це виставу. Найбільше в того певного подорожжя «близьких» дітей і оригінальний танець «Старі в молоді» у виконанні Каміньської і Фалішевського.

З виконавців відмітно передові Ритський, що голосом і естетично виблискала на перше місце; її костюми варто теж побачити. Коробина, що виступила на довгий час, голосом винос на дивочка; її костюм халат на очі. З музикантів слід назвати Рутковського, Кудіковського і Шостаків. Дирігував Т. Середницький. І. Н.

Миколаївські свята.

Миколаївські свята — це радість для дітей і молоді, розвага для старшого громадянства. Дуже віралий обсяг, що мотод і поважні громадяни пам'ятають при цій нагоді також на «Рідну Школу».

До Головної Управи «Рідної Школи» вилануло таке писмо від Вилу бургомого Товариства «Шкільна Поміч» в Соколі з датою 12. грудня 1928:

«Товариство «Шкільна Поміч» в Соколі, що удержує бурсу під покровом св. о. Миколая, обдаровувало пинтими у день св. Миколая дарунами цього року завдяки пинтим, щоб кошту 20 зол., яку призначено для х на миколаївські дарунки, переслати на «Рідну Школу», що різноманітним робимо».

Для 12. грудня н. р. зложив директор миколаївської Академічної гімназії Вл. д-р Микола Сабат 25 зол. на «Рідну Школу» замість прийняти в день іменини.

Вд. Жертовданця складаємо шкуру подяку. Надіємося, що ці жертви на «Рідну Школу» не будуть одинокі і за ними попливуть далі. Також надіємося, що не тільки Комітет, що влаштовують Миколаївські свята для дітей, молоді і старших надіслать прибутки в тих свят «Рідній Школі».

Головна Управа «Рідної Школи».

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Позір Жінки України! Жіночий Клубок Рідної Школи ім. Гали Барвінок улаштує, як і попереднього року, «передсвітличний ярмарок» в дні 1 і 3. січня 1929 року в домі дівочої школи у Львові при вулиці Могильного ч. 12. Старшина клубка просить отаманів нашої патріотичної Жінотви о ласкаві датки в натураліях або грошах на ціл ярмарку на знаку під, на яку дойдє в ярмарку призначений, той заклад не перейде безсвідомо, а протинно, що в тій важкій справі громадської Рідної Школи, особливо по знаках випадках листопадних, під час яких і названа школа потерпіла великої школи, піднята Жінка-Українка не відкажеся від того патріотичного народнього обов'язку який буде свідчити ділом про силу і зорганізованість Українського Жінотва. Покинь собі самі! Будуймо власними силами, бо ніхто нас в тім не поручить! — У Львові, дні 7. грудня 1928 р. — М. Волошинова, голова жін. кр. УПТ. ім. Гали Барвінок. 1067 2-1

Тов. Українська Захоронка у Львові улаштує на Бесіді вул. Рутковського ч. 22. Народний Дім дні 19. н. о год. 4-їй половині для малих диточок св. Миколая з різноманітною програмою і буфетом. Дарунки назанито означені і виразно заадресовані складати від год. 2-ї в дні св. Миколая на Бесіді. 1039 1-2

Миколай в Пласті. Дні 18. грудня, (вівторок) год. 16 (4. попол.) загостить до пластової доповіді при вул. Вільсарській 11 св. Миколай. Вступ для старших 30 сот., для дітей 20 сот. Дарунки приймаються в понеділок від 17 до 19 і вівторок від 14—16. Оплата 20 сот.

Вистава війни 1914—1917 р., з окрема участі УСС в бійній австрійській рмі (портрети, битви, побутні сцени, краєвиди, часті односторонні, віданки) є отворена в Національній Музею, вул. Могильного 42, що дні за звичайним вступом. 1-1

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВЛАСНИЧКА нині школи жіночого вранення повідомляє, що при школі відкрито робітню мундирів для учениць жіночих шкіл, по ціні 20 зол. Також приймає працю в найкращих умовах, по найвищих цінах. М. Колонська, Академічна 22. 107 1-2

ЛІЧІТЬСЯ владими мінеральніми фабриками «Здром». Діагностичне краве всіх ниніш! Дістати можна в Аптеках. 874 5-9

БЮКТЕРИЮ, СРІБЛО, ГОДИННИК поручає дешево Домбровський Р. о. а. ж. в. с. і. Лані (Готель Джоржа) вул. Академічна ч. 9. Догляди услуга. 245 1-2

Г. ННН. Нисадою поштою за посиланням, оплачено, гарні, вишпирі гриби (на менше 5 кг.) по 24 зол. на мішко такою повила з чистих сизов з цукром, бутелочка 5 кг. 12 зол.; правданна олепа бриндза в 3 кг. бутелочка за 15 зол.; волоські оріхи 5 кг. за 20 зол. та великі ступені груші 5 кг. за 12 зол. — Ф-ма М. Шуммер, Косв. н. Коломні. 937 10-10

ГОДИННИК ВАШІ буде найкраще на правлений у найбільшій годинничарській робітні Івана Зельтенрайха Львів пл. Марійська 5 — 3 провний пресний репарант присилати поштою — Старомодні дамські годинники переробляємо на лані. 1-1 106-2

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Вісентого Поля ч. 1. (біля Зеленої). Тел. 59 60. 1071 4-5

ТОВАРИЩА зааажаваного в подіттиній ієнті пошукую. — Згодо мейка, вул. Мурарська ч. 32. 1. поверх. 1091 1-1

СНІГУРА ІВАН народжений 1903 р. Жидачів, вул. Коленна, уважливий згублену мійськову шинючку, видати через П. К. У. 1091 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст незуг лєтіла, серця і жолуза **д-р Фелікс Ган** Львів, Городецька 46. 1032 Пересвітлення Рентгеном. 13-23

1032 Пересвітлення Рентгеном. 13-23

Одинока у Львові
„ГОРСЕТЯ“
на франц. зразок поручає: гумові попси, бездрішки, шліфери, підшавки, нагрудники, опаски та менструаційні реформи, трикотажні реформи і шовкові тільки у фірмі „Горсетя“ Р. КЕРНЕР, Львів, Пасаж Миколая над кіном Утіха. Тел. 51-24. 10-12

НА СВ. НИКОЛАЯ
Водичний гарсонік зол. 38—, волічкові жарети зол. 19—, камизолки від зол. 18—, мужські жіночі пуловери від зол. 19—, фланелові шльохери зол. 15—, аксентні зол. 19-30, та модельові сукні поручає
Магазин Маннера
1063 Львів, Синіуська 2. 2-3

НА СВЯТА
НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР
ПОРЦЕЛЯНИ, КРИШТАЛІВ, ХІНСЬКОГО СРІБЛА ФРАГЕТА, АЛЬПАКА і пащківських виробів
1065 поручає фірма 1-3
Казимир Левіцкі
Львів, пл. Марійська 10.

ШЕВСЬКА РОБІТНЯ
УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ
Львів, вул. св. Софії ч. 25.
Крім інших робіт приймає теж направи спіріта і баліонів.

Зал. 11-00 **БУДІЛЬНИКИ** зал. 11-00
франц. закорд.
1019 з гарантією, тільки у фірмі 2-1
Б. ГРИМБЕРГ, Синіуська 4. Тел. 59-22.

На Миколая! На Ялинку!

Повідомляємо ниніш Шатонних Відборців, що так ваш силєт при вул. Руській як і всі склади Народної Торговлі у Львові і в крам одержали до репродукації ріжні окраси на деревце, а також першої якості десероні помади в наших фірмових касетках.

Помади є зроблені з найкращих сиріпів порежано з додавання масла десерового, оріхів, міддалів, фіг. помадані і т. д.

Просимо проте спеціально ту українську суспільність, що купує звичайно лише чужі фабрикати, щоб приваїменче з нагоди надходжіння Свят заїзанаєся з нашими виробами.

1093 1-2 **Фортуна Нова.**

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Т-ва Українська-руська Бурса
ім. Митроп. гр. А. Шептицького у Львові

відбудуться в середу дні 26. грудня 1928 р. в домі Краєвого Тов-а Кредитового (вул. Домінікянська ч. 11. партер) о год. 4. попол. Порядок: Звіт в діяльності Вилу і Касовий звіт за час від 1/7 1927. до 30.6 1928; внесок Контрольної Комісії; вибір нового Вилу; запити і внески. — В разі браку комплету, відбудуться о год. 1-30 збори при якому небуд члєні члєнів.
о. І. Гудонич, о. Д-р І. Бучко,
голова. 1090 1-1 секретар.

Ширіть наш часопис!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Видавничої Спілки „ДІЛО“

Кооператива з обмеж. порукою у Львові,

відбудуться дні 29. грудня 1928 о год. 5. попол. в локалі Редакції „Діло“, Ринок 10. II. пов. зі слуючим порядком:

1. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
- 2) Звіт в діяльності за рокі 1926/27 і 1927/28.
- 3) Звіт Контрольної Комісії.
- 4) Затвердження біалєсія за рокі 1926/27 і 1927/28 та розділ чистого зиску.
- 5) Вибір 7 члєнів Надзірної Ради та 3 вступників.
- 6) Вибір 3 члєнів Контрольної Комісії.
- 7) Внески і запити.

1-3 **Надзирна Рада.**

Загальні збори

„Союзу Українок“ у Львові відбудуться в четвер дні 27. XII. н. р. о год. 9. поп. в залі Бесід при вул. Рутковського ч. 22/1. зі слуючим порядком нарад:

- 1) Відкриття Зборів і Вибір Президії.
- 2) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
- 3) Звіт Головного Вилу:
а) секретарський,
б) організаційний,
в) касовий,
г) пресовий,
д) міжнародних зв'язків.
- 4) Звіт Філії.
- 5) Звіт Контрольної Комісії.
- 6) Удільнення абсолютній Головному Вилу.
- 7) Вибір підліу.
- 8) Внески і запити.

На випадок неперервання порядку, Збори будуть продовжуватися слуючого дні 28. XII. о год. 9. рано.

ЗА СОЮЗ УКРАЇНОК У ЛЬВОВІ
І. Вітковичка М. Бачинська-Донцов
голова. 1076 2-2 секретарка.

Присилайте передплату!

„HIS MASTER'S VOICE“
признані на цілій земській кулі як най-прецізніші
THE GRAMOPHON CO. LTD. LONDON
Генеральне Представництво на Польшу
Йосиф Векслер
Експерт і члєн брітійської торговельної палати.
ВАРШАВА, вул. Маршалковська ч. 132.
КРАКІВ, 251 7-1 **Львів**,
Флоріанська ч. 87. Синіуська ч. 2.

ХТО — НЕ — ЗНАЄ — ЩЕ
виробів нашої ФАБРИКИ СУКНА І КОЦІВ з чистої овечої вовни, краєвого виробу, нехай жадає прибок і цінників. Бунди на взір славуцьких, куртки, льодени, шевьоти і купони на убрання, деркі на коні, коци на ліжка, глєви.
1092 1-1
Висадка деталічна прямо з фабрики.

ЗАРЯД ДІБІ І ПРОМИСЛОВИХ ЗАВЕДЕНЬ
РОМАНА ЖУРОРСЬКОГО
ЛЕЩКІВ, п. Баряж (Св. Галичина)

Членам тов. „Дністер“ до відома!

Згідно з обов'язковим законом, кожний члєн Т-ва св. об. „Дністер“ мусить найдалше до кінця грудня ч. р. викупити полісу „Дністра“ на забезпечення дозволеної законом 1/3 часті будинків на 1929 рік.

Хто в означеному речинні не викупить своєї поділи на 1929 рік, того будинки з лєн 1. січня 1929 р. перейдуть в цілості до забезпечення в П. З. У. В.

Члєни „Дністра“ не є обов'язані предлаждати своїх поділі до реєстрації полісови інспекторам ПЗУВ, бо Т-во „Дністер“ займається само предлажданням ПЗУВ спису викуплєних на 1929 р. будинкових поліс. Підписку оціночних вартостей на 1929 р. зарядка ПЗУВ, і св. підписки є після закону вірдажною і обов'язочною другі Товариства, отже і Т-во „Дністер“.

1093 1-5

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рекориси не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 4:50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7:50 ал., Німеччині 7:50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 7:50 ал., Австрії
7:50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

БОЛЯК.

Львів, 16. грудня 1928.

I.

Буває, що і на тілі найздоровішого організму з'являється нагло боляк, що виснажує цей організм. Буває, що з'являється він з якихсь чисто внутрішніх органічних причин несподівано та нагло і скоро щезає. Але буває і так, що боляк з'являється і наслідком ріжних зовнішніх причин, як нечистоти, і не щезає. В такому випадку він розростається, зачепищує ціле тіло та затроює всі його життєві соки, якщо його своєчасно не зоперують і не витнуть.

Коли порівняти до одиничного організму колективні організми, то прийдеться ствердити, що й на таких колективних напр. нац. організаціях розпашуються деякі боляки. Наш український нарід теж це був вільний від таких боляків, що продовж довгих його історичних шляхів підтримували та виснажували національний організм. Для українського національного організму ті боляки давалися тим болючіше в знаки, що їх насаджували на народньому тілі чужі постононні чинники, наскрізь ворожі українському народові. Тими боляками було національне ренегатство. Його культивували зацікавлені чужі чинники з дуже великою дбайливістю і з немалим накладом матеріальних засобів.

Західна вітка українського народу мала теж свої боляки, але найприкрішим і найболючішим був москвофільський боляк, що затроював життєві соки нації цілу другу половину XIX. віку та цілого півтора десятиліття XX. віку. Передвоєнне москвофільство було штучно підтримуване та пильно плекане царською Росією і російськими націоналістами. Галицькі москвофіли особливо в останні часи перед війною не могли жамітиса на недостатку матеріальних ресурсів на свою діяльність, бо російська дзвінка монета між ними широко котилася. Вони видавали чорносотенні російські газети, вони ширили православ'я, вони їздили на поїзонах до Петербурга і Москви, вони, словом, виконували ренегатську роботу на шкоду українського національного руху з прецизністю та згідно з дорученнями з Росії.

В часи російської окупації візградли вони ганебну роль при вивожженні української інтелігенції та духовенства на Сибір і при переслідуванні всього українського на території цілої Сх. Галичини. Коли російська армія відступала, вийшли з нею і вони та створили під проводом Дуликевича свій осередок у Ростові над Доном, де москвофільські лідери господарили вивезеним з Галичини народним добром і одержували від російського уряду грошовими засобами так, що в часі революції найшлися на лаві обвинувачених. Від засуду спас їх тільки більшовицький переворот, який вони використали на те, щоб лати когам знати.

Війна та революція ослабили та підірвали життєву снагу москвофілів цілковито. Вони вийшли з них розбиті передовсім морально. Молодіші з них, що були в Росії, вступили в часи революції до російських контрреволюційних армій Денікіна, Врангеля і Колчака та працювали над реставрацією єдиної підліткої

Кожні ті армії розпалися, тоді вертали до нашої тіснішої Батьківщини і спершу не проявляли активності, але з часом освоювалися з новими обставинами і починали, як то кажуть, рухатися. Та не про них і не про політичну еволюцію одної їх частини, що унаслідок з'явилася з часом організацією Сель-Робу-Лівинці, хочемо тут писати. Ми бажали тільки ствердити, що по війні, ослаблені всякими переходами і революцією, москвофіли не тільки не сконсолідувалися, але навпаки розбилися. Правда, що сталося це не відразу, але діялось поволи. Нині ми бачимо між ними дві групки, що гуртуються біля поодиноких установ, і то таких, які були здавна їхніми, або

такими, на яких вони неправдо гадла-пасували і нині знов гадлапасують. Без сумніву сильнішою є та група, що гуртується біля Т-ва Качковського і т. зв. „Русск. Сол. Організації“. Шляхом ізолювану та антивиджену навіть всіми москвофілами групку творять ті одиниці, що опинилися з ласки відомих польських крутків при Народньому Домі. Накладні комісарі Народнього Дому, відомим Л. Черкавським починаючи і теперішнім М. Бачинським кінчаючи, приславши з чужої ласки до добра тієї всенародньої фундації, беруться навіть за політичні експерименти.

Та про них слідуючим разом.

Закордонний політичний огляд.

Льондон, Льюкарно, Люгано. — Черговий Зїзд Ради Ліги Націй. — Зміна англійського фронту супроти Європи. — Раді Ліги „не везе“.

Берлін, 14. XII. 1928.

I.

Люгано лежить крутих 20 кілометрів на південь від Льюкарно. Це є 15-20 хвилин їзди автом. Географічно — це дуже близько. Але політично — Люгано лежить безконечно далеко від Льюкарно. Коли в 1924 р. Чемберлен, Штрессман і Бріан виїхали з своїх намірів на зрабелу прогукують по Лїго Маджоре, по світі пішов гойр, що в історії нової Європи настане радикальний зворот. На тій прогуканні вирішено, що до теперішніх противників раз на разі за-копують воєнну соліду; а льюкарнських договорів устійнено тісну кооперацію поміж контрагентами, як рівних з рівними. Небагато після Льюкарно Німеччина вступила до Ліги Націй; після звільнення Рури мало прийняти скоро до звільнення Райну, після ялти Доза мало прийняти остаточна ревізія в устійненні засоти і часу їм. репарацій. Звільнені Льюкарно Німеччина зиривалась зрешті і в політичній загорі з кільчастого доту, в якій сиділа ще від версальських днів. Що було притяжно, що нимши знала в Льюкарно зі шні твердий ланцюг? І що є притяжно, що нині в Люгано злізти намагались покласти зна-на той ланцюг німцем на янко?

II.

В Люгано відбувається черговий зїзд Ради Ліги Націй. Але той зїзд є особливо важкий з уваги на стріку Чемберлена, Бріана і Штрессмана. Ті самі люди, що члени в Льюкарно... Але дух в Люгано інший. Пона Чемберленом і Бріаном єріс тверда незломна постать Поанкаре, що каже нічим: Права демократичні звільнення Райну ан, розуміється, не висте. Смуту Райну я вам одначе звільню, якщо ан заплатите бажану мені суму, отже стільки, скільки я вам зовсім заплатити, а не стільки, скільки ан є спосібні заплатити. А бажано від нас суми, що покривало: французькі довги в Англії, французькі довги в Америці, що дала нам відлемі відшодування за лившені війною французькі простори. Перед тим, поки не буде заплачений останній шевіг із цього всього, ви права на Райн не маєте. Але разом з тим: ми годимося звільнити Райн також скорше, стільки при умові: 1) що устійнено точно й остаточна суму і час репарацій, 2) що ан політично не дотує на лінію франко-британської антанті. Де у всім тім помітно дух Льюкарно, що обіцявав нічим: звільнення Райну, льюкарнське устійнені репарацій на основі дім платоспо-

сібності і т. д. і т. д. Штрессман поїхав до Люгано, щоб ратувати те, що ще ввагалі дотися ратувати. Але що швидко сталося, що після Льюкарно і рожевих надій — парад Люгано?

III.

Думка Льюкарно зродилася в Лондоні. В 1924 р. Британська Імперія стояла перед такою політ. ситуацією й отепми домагаючися: омичення антанті в розхитаній будові Брит. Імперії; забезпечення загрожених і відібраних вже атрачених господарських позицій; реституція британського єдиновладства над океанами, відлучення Америки, отруєння СРСР, розбудова повосного стану післядіння в „середземній Сході“ (Єгипет, Арабія, Палестина, Трансйордан, Ірак, Персія, Афганістан); супрематичний вплив Англії на биотро змінюваний політ. розвиток на Півдні і на Далекому Сході. Чия не допоти прити, щоб старатись аннебуду імунізацію й забезпечити політично Європу, або хоч з якого боку мати візну руку і забезпечені плечі? Так прийшло Льюкарно на поверот до старої ідеї політичної рівноваги сил в Європі. Повертаючи нічим певну свободу рухів, авторизовало таку європейську ситуацію: На геополітичній осі Висли арі-поважували себе Балти-Польща-Ромунія тут, і СРСР — там. На осі Райну Франція тримала загу антантний Німеччини. На геополітичній осі Дунаю: Франція і мала антанта тут — Італія там: Така Європа сама себе „балінує“. Шляхом зрешті непродуктивно.

IV.

Це було Льюкарно. Зрівноваження європейських сил. Заміреним Європи. Зі скартим вістрем проти Америки і СРСР. Льюкарно було обрешоване на лавіку мету. Але події розвивалися скорше, як по в Люндоні передбачувало. СРСР робив застрашкуючі поступки в Китаї, 450 мільонів людей опановує Англія, але з цього 375 мільонів колонізованих. Щораз глибоше вживався більшовизм в ті мільонові маси, омичаний дивачо з націоналізмом і демократизмом. Так побіжувє китайська над революція. Так аривається раз-у-раз Малія. Бачимо побіжний „гом-рух“ в Індії. Потім побіжні винишні злипа з Персії і на „середземному Сході“. Окрім те саме: в Єгипті, в Судані, навіть на Рифі і Гібральтарі. Приходить до зриву поміж Лондоном і Москвою. Але справжній противник боготого страшилий. Америка. Там більшовизм ослабив Англію політично, там Америка осадюється економічно. Затривожуєт аме-

ПАНІ І ПАНОВЕ!

Св. Николай пригадує Вам, що найкращі, найпрактичніші та найдешевші дарунки має фірма

ОХИСЬКО ОЛЕКСАНДЕР

СКЛАД ПОРЦЕЛЯНИ І ШКЛА

Львів, Галицька ч. 20.
Ширіть наш часопис!

виснажливі впливи, побиті в моріні в-дизе будові британської європи, атарції: Китаї, Малія, Персія, Туреччина, Єгипет, — при цьому: Австралія і Південна Америка! Величезна америка, велика флота нині але значно менша від британської антанті і контролює Атлантику такемо, як і Північ. В потужній будові Імперії антанті руси. І з тієї ситуації але не аріважували і зрівноважена Європа потрібна „Чемберленові“. Пону потрібна Європа як міцний оборонний цивілізований союзник. Але є тільки одна сила, що могла би сповити це завдання, а саме Франція пром аї своїми пеладми Польшею і маже антантою. Щоби зберігти панування над океанами, щоб мати візну руку шодо Америки і Далекого Сходу, Англія віддає Європу під вплив французів. Замість Льюкарно, приходить відновлення франко-британської антанті. І французам ан стійшико-местовують можливості нової ситуації. Французам кажуть: ми не маємо нічого проти розбудови наших підводних до-ток. Але при умові, що вони будуть боротись разом з нашими. Ми нічого не маємо проти розбудови наших резерв, але при умові, що вони стоятимуть на східній стороні проти більшовизму. Французам нічим не все. Але при тій нагоді їх глумий іспитиєт алант ім знова антанта і обезададити нічим. Так прийшло Люгано.

V.

А Раді Ліги Націй „не везе“. Що ан не кажить — а Раді має візного „деха“. Що не зберітись — антанта андає антантура. Перший раз було не підчас ослабленого польського повстання на Шляську. Воно анбухло саме в часі сесії Ради. Наче на здо. Наче андає андант рука хотіла покатувати світові баланси. Раді саме в звичайних її світотних аладі. Потім анзов в осені 1920 р., коли генерал Желіговський анбував Вильно; не було теж в часі сесії Ради. А офіси Муссоліні. В 1923 р. підчас озвучування грецько-албанської границі, андає кількох італійських офіцерів, що „доромитали“ андантим. Муссоліні андає бомбардувати Корфу. Саме в анданті, коли андає сесія Ради. Шляхетні розливи андували залагодувати єпір, але Муссоліні анпросив собі пенке аншування. І з цього часу доки анресидує Раді. Тоді андає, просто на мінуту, в антанті ангорічного андуу трігати зрешті ананраха поміж Паризом і Берліном. Шляхетні розливи анзов аншувались, розуміється, поміж андерсантамі і андай годити й полагодувати. Тимчасом Берлін андомовився від аншування Ради Ліги в ан сарап і хоче андати свій єпір в Паризу на осуд чисто американського розсудного суду. Раді „справді не везе“.

Зеном Полонський.

1668 — Просвіта — 1928 р. Це предвога дорога освідимоючої праці над Тобю, Громадянином. Подумай, чи Ти виконав свої зобов'язання супроти Просвіти?

вирішувати як бідний денний зарібок? Чому вони мовчать? Чи не сором таким українським громадянам і українським товариствам та установам доводити своєю байдужістю до того, щоб «Рідна Школа» до них доходила? Боже, всім відомо, що перший нагляд закладу «Рідної Школи» зниклий в часі сьогорічних кривавих подій 1. листопада і тому треба було друкувати новий нагляд, а це й подвійно коштувало!

Може шире слово українського зарібка зворушить совість всіх, що досі не сповнили свого обов'язку. Виповніть негайно цей «Рідний Школу» і підніміть пену за нагляд. Кого не стати на 2 зол., на 1 зол., то нехай пішли бодай 30 копійки. Але підніміть всі! Не відкладайте на завтра, а зробіть це негайно, ще інші!

Найкращим дарунком на Свята і Новий Рік є вкладкова книжочка і пушка ощадного Кооперативного Банку „Дністер“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

1095 а)
1-8

Ріжні вісти.

СПРАВА НАЦ. МЕНШОСТЕЙ В ЛЮГАНІ.

Промова мін. Залеського.

Дня 15. грудня під час наради над справами меншостей на Гор. Шлеську мін. Залеський закликав до діяльності Польське бунду зм'ясо не лише до відваження авторитету польського уряду на польській Гор. Шлеській, але й може творити небезпеку для миру. Прова меншостей на Шлеську у вигляді польський уряд, 300 тис. військ мають там 90 початкових шкіл у яких учиться 20 і літ тисячі дітей у матірній мові.

Відповідь Штресемана.

Мін. Штресеман у відповідь Залеському сказав, що з його промови пробилося невдоволення проти нім. меншостей на Гор. Шлеську, проти меншостей, які користуються правом, припинили тут ай-бравом Радою Ліги Націй. Може бути, що деякі зазначення мін. Шлеська є підридного значіння. Але розколотися про питання: Чи маю виховувати свою дитину в рідній мові, в душі вільної культури. Як може мін. Залеський говорити, що коли Рада займалася плим справами, то надуживав свій час. Навіщо мін. Залеський пригадає давні часи, роздриває старі рани. Рада Ліги мусить успішно боротися за права меншостей. Мін. Штресеман зголошує донагадки, щоб права меншостей передискусювали на найближчій сесії Ради.

Промова Брітта.

Брітта сказав, що хотів би, щоб Рада не обтяжувала теперішньої своєї сесії неважкою. Нема основ думати, щоб Ліга Націй порушувала свідомість права нац. меншостей. Прова меншостей не б'є, якого ні Ліга ні Рада не думає вилити.

Після закінч Брітта сесія Ради Ліги закінчена.

СОІМ.

Із денному порядку вівторкового засідання сесії є лише дві дрібні справи та третя питання проекту закону про відложення рішення обов'язкової сили резолюції президента в справі уніфікації судів. Це засідання, адже, буде останнє перед різними феріями.

СЕНАТ ЗЛ. ДЕРЖАВ ВІДЛОЖИВ РАТИФІКАЦІЮ КЕЛЬОГОВОГО ПАКТУ.

Сильна група сен. Мозеса перенерла ухвалу, що Кельогів пакт буде ратифікований лише із застереженням, що не зобов'язує Зл. Держав до співучасті в військових свент. військ заручаються проти держав, які порушують пакт. Запроваджені комісії сенату відложили ратифікацію Кельогового пакту.

ПОВ. СУДИ В ГАЛИЧИНІ НЕ БУДУТЬ СКАСОВАНІ.

Мін. Мейштович і відема. Цар зазначив, що нічий суд у Галичині не було скасований. Навіщо два суди, які свого часу були призначені в притині знищення будівель до інших судів: як Вишнівчик і Залічці. будуть у найближчому часі реанімовані.

ВИБОРИ ДО РОМ. СЕНАТУ.

При виборах до румунського сенату урядова партія здобула всі мандати, за винятком трьох департаментів, які при виборах до палати депутатів завоювали за мажоритарною партією.

ВІЙНА МІЖ БОЛІВІЄЮ І ПАРАГВАЄМ.

Болівійські війська після провального бою залили парагвайські форти Рокерон і Роха Сельва.

ПРОВОНАЦІЯ.

Авантюра в Волопській церкві.

В неділю 16. п. м. по великій Службі Божій почав співати хор, як кожної неділі перед тим, молитву „Боже Великий Б-диний“. На відголос початкових слів пісні, заревіли юнаки руської Якув Дубинуш, якув російську пісню і хор перестав співати. В церкві почалося зашумання. Ті, що стояли біля дверей, хотіли замкнути входні двері, щоб з вулиці не збігались до церкви. Але юнаки в нехоті з ревом і паланими винулись до дверей, почали бити учнів і студентів, які були в церкві. Опісля забрали їх зі собою. Але ще одно. В церкві було коло 20-ох типів з вулиці (а може це хто інший?) з ними то учасні спровокували святих.

НОВИНКИ

— Львівський університет відкритий відділу для фармацевтів.

— Концерт д-ра В. Тисля в Стрию відбудеться в четвер, 20. п. м., в залі Народного Дошу. В п'ятницю 21. п. м. співає д-р Тисля на концерті в честь д-ра Андрия Чайковського у приводе його 40-літнього літературного ювілею.

— Пос. Богомолів і радн. Кошубинський у Львові. В понеділок 17. п. м. приїжджав, як довідуючись, до Львова в службових справах варш. радянський посол Богомолів і радн. варш. рад. посольства Кошубинський.

— Темна хроніка. Михайло Байрак хотів стати позивним у кримінальному суді до прохання в справі цієї посади додав дивальом служби в рядах львівських „Орлянок“, дивальом був його стрічного брата, а вимазання іменем; за це брат дістав 20 днів, а кандидат на волевого 10 днів в'язниці. — На Янівській у Львові крадіжкою вчором злодій „факра“ (ніз, не особу) з кошем. — 10 міс. в'язниці дістав професійний злодій Куздровський за вкрадення кошем і очискування чужих кошень. — Аж з Каліша приїхав до Тернополя хитрун Шардинь, що оженився в тамошній служницю на те, щоб обхитрити адвокатську канцелярію і втікти; закінч недалеко, бо до тернопільської в'язниці.

— Вломи у Львові належать до звичайної хроніки. Чотирьох спеціалістів від чужих замків пробувало вчора ограбити фірму „Вртес“. Зраділо їм авто, що ждало на вулиці. Полягає плавав учасників цієї авариї і до ранку всіх їх відвезла поліція. Зупустили вони: Войтек Пешек, Я. Синьський, Соболєвський і Дурбак. У локх приватних хатах забрали вломники біля та одні на кілька тисяч дол.

— Не хотять жити. У Львові були вчора нові дві спроби самогубства. 25-літній служник Литвакська хотів вмерти від близниці по причині нещасливого кохання, а якийсь молодий невідомий мушкетер хотів умерти на вулиці від людини.

— Бандити гуляють. Пишуть нам: Вночі в понеділок (10. п. м.) на вівторок (11. п. м.) вилзли бандити на дні Іри Ляффера в Браніх Перетокях, де сподівалися мабуть грошей, бо там почувався тоді дим купців, що мають діс у графа Чайського. А що в убранных цих купців грошей не було, то бандити забрали їм футра і шапки, а Ляфферові прочистили гардеробу в біллі. Їм мати спало тоді в думи, але нападу нікого не зауважили.

— Висидили ра.уш у повітря та скопили 22 дачини. На містечку Хідо-тепек-Халіско (Мексика) напало 70 бандитів і висидили ратун у повітря. Потім надерлися до кіля, відки вивели всіх жінок а 22 найгарніші забрали зі собою.

— Ріжні вісти. Чемберлен має дістати титул „дєра“. — Союз норвезької преси.

Академія Наук, географічне тов-о і університет в Осло розіслали збірку на фонд Анундсена на організацію географічних і наукових дослідів. — У центрі Парижа на містечку, де стоїть театр „Камю-сін“, відкрили підземельне склепіння, що вказує на існування там середньовічного монастиря. — Варшавське міні-ство промислу хоче будувати нову пристань між Галиною і Цопотами. — В Атенях у секретаріаті прем'єр-міністра адемакували дві машини, які працювали як шпигунські у користь чужої держави. — Поважно занедужав англ. дипломат і філософ Вальфур. — В околиці Трої відкрили могилу міліної доби. — У Берисдрові побіг перелівав посолку саксонського парламенту Шлінг. — У Шотландії морози доходять до 12 степ.

— Примиї політики. Англійський парламент прийняв закон, що дає право жінкам, які скінчили 21 літ, голосувати до парламенту. Та ця установа, де мають більшість консерватисти, не передбачила одного: що одні із її членів, консерватист, розведеться зі своєю жінкою. Навіщо цього „Жіночий Клуб“ у Лондоні рішив при найближчих виборах віддати свої голоси проти нього.

— Дрібні вісти з СРСР. Москва лишиться неважком без ав-таксі; досі було їх 106 та 75 відсотків із них уже пошкоджені. „Вечерня Москва“ пише: „Коли не вдасться замовити нові авта на чужині ще цього місяця, комунікація платиними автами перестане в Москві існувати. — У приватній архіві пок. ученого Бектерова найшли невідому віршовану песню „На досвітку революції“, що малює події 1905 р. — Ленінградські актори святкуватимуть 125-ліття акторської праці р-ди Самойловича. — На засіданні фізико-математичного відділу Академії Наук у Ленінграді вибрані такі академіки: Бернштайн, Винагродов, Крилов, Родіна, Яковлев, Мандельштам, Бок, Чичибабін, Фаворський, Демянов, Зелінський, Чистиковський, Чаплигін, Мітченков, Губкін, Заболотний, Обручов, Архангельський, Борисов, Гедройн, Прямішников, Васильов, Гулянич, Мензбір і Надсон.

— Беральські окультисти. Кілька днів тому відставили до одного шпиталю в Берліні в стані сильного отроєння фільмозу артистку Ельгу Бріт і режисера Георга Якобі. Їх привезли зі спиритичного сеансу. У зв'язку з цією подією письменник Бухнер дав в одному деннику опис одного окультистичного сеансу в мешканні виданця Гроше. Посередній кімнати чудова статуя Будди. Перед нею навколійки молоді жінки. З бічної кімнати входить такечниця з триніжком, з якого йде запах курячої. Вони відхилили пахощі з цієї чаші і відтак танцюють. Згодом попадає в „транс“. Тоді до неї підходять мушкетери в білій шовковій мантиї. Коли він торкається її рукою вона падає в памороках на землю. Цей маг у мантиї — головний магнетизер Мюлер. Він теж падає в транс. Зі співом незрозумілих молитов підходять до нього Гроше. Цей момент називається „маро-аженим думки“. Гроше зриває з широтомної танецьний одяг і зарештовує крейдою коло дівчини одні. Тоді „родиться думка“. Всі учасники сеансу запаморочені співають якийсь гимн. Підчас такого сеансу отруїлися згадані артисти.

— „Черинці“. Читаво в московській „Бедності“. В одній селі Пензенської округи позбавили виборчих прав турток 20-літніх дівчат. Коли влада ситала місцеву комісію, чому цим дівчатам не дали голосувати, комісія відповіла: „вони — черинці“. „Які черинці?“ „Зовсім просто: коли до 20 року не вийшли заміж, то в нас уважують їх черинцями, а черинці чейже не мають права вибирати в сел-совети“.

— Діалог Ерію. Французький міністр і письменник Ерію, бурмістр Лону, має дивний банкір Конель. Цей банкір вкоропистати цю схожість і почав виступати в околиці Лону в викладач під іменем Ерію, захоплюючи французів емігрувати в Колонії. Конель окував багато колоніальних товариств і оголосив кілька фальшивих банкрутів. Він був такий подібний до Ерію, що мешканці міста кланялись йому на вулиці як міністрові та бурмістрові. Тепер він сидить у в'язниці і не-рестане бути подібним до Ерію, бо мають сильно скупиди.

— Дім поетів. Одні з оригіталів Віктора Гюго і Поля Верлена поет Еміль Бленон написав у своїм заповіті бажання, щоб в Парижі побудували дім для поетів. Аж тепер сестринок покійного зуми завдати своїм вільням спонукати французький уряд, щоб здійснити цю ідею. Такий дім, що буде „відчужений“ неважком, матиме книгозбірню, музей, велику бібліотеку і окрему залу призначену для зустрічей письменників усіх країн з метою дружнє вивчення і крайньої зближеності з чужинними літературами. „Дім поетів“ матиме і свою малу „академію“ та річну субвенцію і окрему щорічну літературну премію.

— Друкарські чортки. У відділі „З гятру“ в реліжій о паче Вангуж“ є такі

4 шпальти 19 рядок замість „головинний“ має бути „голосинний“, а при кінці замість „дисципліни в своїх руках“ має бути „друж-лах“.

Комунікат

Карпатсько-Лещетарського Клубу.

І. Ширші Сходини членів К. Л. К. відбудуться в п'ятницю, дня 21. грудня ц. р. о год. 19. в домі Клубу при вул. Рутівського ч. 22. (Бесіда). Запрошуються усіх членів К. Л. К. і прихильників лещетарського спорту.

На сходинах буде висвітлений фільм із змахов спортив.

II. Зголошення нових членів та вкладки приймається кожного вівторка і п'ятниці від год. 19—20. веч. в домі Клубу.

III. Загальні Збори Карп. Лещет. Клубу відбудуться в п'ятницю, дня 11. січня 1929 р. о год. 18. в домі Клубу на Бесіді.

ЗА ВИДІЛ:

Імж. Л. Шепарович вр.

голова.

Ю. Старосольський вр.

секретар.

1-1

Театри.

„Кооператива Український Театр“ під дир. Я. Стадника.

Вівторок 18-го, г. 7-30 веч. „Мазепа“ Ю. Славянского (переклад М. Зерова). Білеті раніш в „Союзіні Базарі“ а в неділю від 10—12 і від 2—3 год. веч. при касі.

Великий Миський Театр:

Понеділок 17-го, г. 7-30 веч. „Одна од-нока ніч“.

Вівторок 18-го, г. 7-30 веч. „Зломана графиня“, комедія (премієра).

Кіно.

„Аполло“: „Буря“ „Лев“: „Найвручнійший злодій у світі“ з Лючіано Альбертіні. „Оазис“: „Чорні силкети“. „Нахис“: „Гаррі Пілс“. „Фатаморганя“. „Важка кохання“ Джон Беріор.

3 театру.

Кооператива Український Театр під дир. Я. Стадника: „Доллі“, оперетка Гуго Гірша.

Оперетка, що йде тепер на сцені ставленнєвого театру ім. Тобілевича в режисерії п. Давидовича й одночасно на сцені Т-на Лисенка у Львові в постановці дир. Стадника. Оперетка легка, весела й повна дотепів а не менше легкою, надзвичайно мейходливою музикою. Одна з тих опереток, що мусить мати успіх вже при середній добрій постановці й навіть пересічній ободі.

Виставу „Доллі“ в селі Лисенка, не звважаючи на тісну, мало відповідну для таких постановок сцену, можна назвати аркадовою. Все там шло, як на шпирочку, все в скорому темпі, як того вимагала ціла акція. Відповідно улашдована сцена робила теж неале вражіння, гарні були теж костюми пач, не разили і обрані мушкетери. Навіть мушкетер, який прет-поводив і в інших мандривах театрах, виявлявся як слід свого завдання.

Обода головних партій не лишала абсолютно нічого до бажання. П-а Стад-никова, що на останній рік значно змуж-ніла, а до того й виробилася голосово була просто неспівна в головній ролі крашої Доллі не можна було собі її подумати. Вона грала так природно, співала й танцювала з таким запалом і так граціозно, що викликувала один подив до свого молодого таланту і збирала увесь час заслужені оплески. Дуже добра була теж п-і Бенцалева в ролі оперет-ної співачки, що і сценічно і голосово була зовсім на місці. З мушкетером слід назвати п. Бенцала і п. Ярему, що виступа-ли обидва в комічних ролях і викликували при кожній своїй появі на сцені сильні сміхи. Партнер п-и Стадникової, п. Ноденко, грал свою роль переконливо, а співав ще краще. Всі інші (Вороні, Деміанов, Рубач, Когут, Павлішкін, Лисичкін) гралі бездоганно і заслужували теж на шире признание.

Затягнув вистава мала великий успіх, виконанням сподобувало шире в глядач. Публіка, якої на другій виставі (в п'ятницю 14. п. м.) було, на жаль, небагато, розходилася дуже віддана домі, тим більше, що вистава скінчилася яка рід-кість у нас, уже перед 10-ю годиною

І. Н.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шашн. 143322
Адреса для телеграм:
— „Ліло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Реклама не звертається

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячко: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 літ., Німеччині 750 літ.,
Італії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 шв. фр., Румунії 15
лей, Болгарії 750 літ., Азії
150 літ. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

БОЛЯК.

Львів, 18. грудня 1928.

II.

Народний Дім, всенародна українська фундація, став від кількох літ доменом негідних експериментів. Комісарювання відомого Л. Черкавського має вже свою широку історію з судовими епізодами. Будучи урядовим комісарем Нар. Дому, Лев Черкавський мав не тільки ністо річеві завдання переходно-управляти майном Нар. Дому, але й завдання наскрізь політичні. Як господар і адміністратор фундації працював він знову на піднесення установи, що доказали судові процеси, як реалізатор політичної місії використовував він майно Нар. Дому на формування якоїсь дивоглядної москвофільської по своїй природі та польонофільської по своїй наказній орієнтації партії. Заснувавши свій орган „Голось Народа“ (очевидно на „субсідіях“ „Нар. Дому“), Черкавський всеж таки фактичним своїм органом уважав „Слово Польське“, в якому і публікував за добрі гроші (теж „Нар. Дому“) свої „політичні еснуніції“ в ролі самооборони перед „напастими“ українцями. Очевидно, що Черкавському не тільки партії створити не вдалося, але й сам він був приневолений залишити комісарський стілець. Таким чином його політична „місія“ не тільки виявилася, але й провалилася вимково ґрунтовно.

Наслідником Черкавського став дир. Вербицький. Він став на становищі наскрізь річевого переходно-адміністрування майном „Нар. Дому“, старався відшкодувати від усіх політичних „місій“ і від субсидіювання „Голось Народа“. Тому його комісарювання було дуже короткотривале. А таке було воно ще й тому, що він давав при відповідних нагодах вислів своєму негодуюванню з господарки свого попередника.

По нім зняв стілець правительственного комісара Нар. Дому, видно надійніший і більше бажаний для відомих вищих чинників, М. Бачинський. Втаємничені все твердили, що він має знов якусь політичну місію, але він запевняв, що ні та що він нічого спільного з Черкавським та його групою не має і не має. Ставши попри те, не знати з якого титулу, ще й членом магістратської прибічної ради, М. Бачинський почав вести не тільки „річеву“ господарку в Нар. Домі, але й почав думати про надбудову четвертого поверху на каменниці при вул. Рутівського, на що намагався добути великавську позичку. Чи він таку позичку добуде, чи ні — не знаємо. Але знаємо, що всі москвофіли в відомій рос. 20-ки („Русская Сел. Организация“) почали раптом проти нього звязати кампанію. Йому роблять закиди, що він, рекламуючи себе прихильником реактивування інституту „Нар. Дім“, фактично працює над закріпленням своєї позиції на становищі наказного комісара Нар. Дому. І хоч він теж підтримує „Голось Народа“, якого абсолютно ніхто не читає, то всеж таки прихильним його органом є знов (тепер об'єднане) „Слово Польське“. Політичні еснуніції публікує теперішній комісар у „Сл. Польському“ також, як давніше це робив Черкавський. Крім того слід пригадати, що редакція

відданого Бач-ому „Голось Народа“ пише відомі листи з декларациями зобов'язаності та підтвердження „Українського сепаратизму“ до українського „Ілюстр. Курєра Подзєного“. Ось саме всі ті еснуніції та декларації докладають, що теперішній наказний комісар „Нар. Дому“ має політичну місію і то неабияку. На цьому місці подіємо меморіал ком. М. Бачинського, опублікований у „Слові Польським“ з дня 15. грудня. Меморіал цей доказує, що місія Бач-ого заключається в тому, щоб знаходити підле українське громадянство та всю греко-католицьку церкву разом з її єрархією. На дипломатичній мові це називається, що він має „інформувати“ відповідні чинники у відповідному для них дусі про український національно-політичний і релігійно-культурний рух.

Ця обставина і примушує нас спитатися на тому місці не над мало цікавою і нічим незамітною особою М. Бачинського, але над його „діяльністю“, що знов впливає зі створених для неї відповідних чинниками обставин.

Отже перш за все мусимо ствердити, що правительственный комісар „Нар. Дому“ не має ніякого права (і не сміє його мати) на те, щоб проголошувати якінебудь політичні еснуніції чи „революції“. Він є переходно-державним урядовцем, що має адмініструвати „Народним Домом“ і більше нічого. Так воно є теоретично і так повинно бути фактично. Однак так воно не є. Бо Бач-ий, що проголошує свої „еснуніції“ в характері комісара „Нар. Дому“, мусив на це дістати згоду якихсь вищих чинників. Отже добув, видно, згоду і на те, щоб знаходити все минуле і теперішнє українського народу та його греко-католицьку церкву в урядовому характері комісара „Нар. Дому“. І тим самим дістав також згоду на те, щоб провокувати українське громадянство. Бо без такої згоди чи наказу своїх опікунів не дозволило б йому хіба його минуле, як б. офіцера денкінської армії, що боровся за єдину, невідому Росію, виступати на тлум нібито в характері добровільного „оборонця“ греко-католицької церкви. Цеж навіть згідно з його денкінським етикою повинно бути недопустиме, бож він по своїй москвофільській природі прихильник православ'я. Якж у такому випадку його зацікавлення греко-католицькою церквою? Як б. денкінський офіцер не наважиться він оголошувати і таких „революцій“, як та, що „українських селів — монахи — сиділи в монастирях і покаялися“, бо він цього не бачив і не міг бачити, будучи членом російської армії, а й його офіцерська гідність на те йому мабуть не дозволила. Зрештою може ми й помилимося. Але всеж сміємо ствердити, що М. Бач, як прихильник, незамітна людина і як звитий урядовець напевно не допустився того, чого допускається як наказний комісар „Нар. Дому“. Мимоволі насувається питання: До чого це послужить деяким чинникам ставовіще наказних комісарів „Нар. Дому“? А крім цього ще й друге: Як довго ці самі чинники будуть використовувати „Нар. Дім“ і його велике майно на те, щоб провокувати український загал зневагами і кохуванням у ролі описаних?

Цєю справою мусять зайнятися дуже поважно всі провідні українські громадянські кола, зокрема наші національно-політичні репрезентативні чинники. Величезне майно „Нар. Дому“, на яке складалася цілком десятиліттями літ дати і жертви всього народу, не може служити ніяким цегітним експериментом, а виключно тим цілям, для яких воно призначене, себ-то культурно-освітній праці для і серед українського народу. Всі екстравагантні експериментаторські переходи „Нар. Дому“ і його величезного майна протилежно цілому ряду літ, що знають місце за часів польського правління, гідні також того, щоб ними зацікавили ширший світ. Вони мають дані й на те, щоб опинитися на міжнародному форумі перед покликанням до вирішення таких справ ареопагом.

Всім тим експериментам слід уже раз зробити кінець, щоб не допускати до зневаги та насмішок над усім тим, що дороге, святе і ненарушиме для цілого нашого народу.

Необуздана комісарщина.

Михайло Бачинський про „скандальні відносини в уніятській церкві“.

„Слово Польське“ (з 15. ч. 10) привертє під сторінку останнім еснуніцією Михайла Бачинського, наголошено на тайному зв'язанні „Слова“ „Народного Дому“ з цим же „Словом“.

Висловлюючи це, Бачинський доводить, що „Слово Польське“ друкує і в еснунію та виходить досконалим гармонією, як і в інших поміж публікацій М. Бачинського в редакції „Слова Польського“.

Висловлюючи це, Бачинський доводить, що „Слово Польське“ друкує і в еснунію та виходить досконалим гармонією, як і в інших поміж публікацій М. Бачинського в редакції „Слова Польського“.

Головний бачинський підступ, начебто зв'язані зв'язані були вступити в широкі відносини. На „Слові“ відбиті свої власні „меморіали“, який зачитує ось як:

„Ща останнім (1) національним мислителями; 2) політичним — зосередити громадянські інтереси держави; 3) релігійним — католицизм, став ворогом православ'я. Працюючи з напрямку піднесення нашого народу зовнішнім шляхом освітнім кооперації і зростаючої в українських еферах господарських кредитів (4), далі — з напрямку економіки (5) нашого народу шляхом вивчення його з пазурів економічних агітаторів, які хочуть зловжити цей народ до повного нещастя і які цілком самотньо вносять фермент у економіку нашої держави. Хотімо зупинити наших очей на добрих громадян польської держави.“

ПАНІ І ПАНОВЕ!

Св. Николай пригадує Вам, що найкращі, найпрактичніші та найдешевші дарунки має фірма

ОНИСЬКО ОЛЕКСАНДЕР

склад порцеляни і скла

Львів, Галицька ч. 20

нові та головних причин такою швидкою і шкідливою для Польщі діяльністю українсько-польської війни, була масова дезерція „руського хана“ з рядів української армії, себ-то була навіть „руського хана“ до боротьби з польським народом, до якої підступом заманив його“.

Орієнтаційний хаос.

На цю підступну довідку від п. Михайла Бачинського, як то цілком прогнано війни з Польшею повстав хаос політичних орієнтацій „наших“ виходячи „Малопольськ“. Одні з українських політиків „наших“ русів, тобто тимчасового замирення, другі орієнтувалися на теренній Кремль, інші на... тихіх бачинський бачинський Галичину під протекторатом Чехії — інші знову вірили, що в Галичині буде створений „буферний“ між єврейським Союзом Народів „Мала земля“ групи русів політично орієнтувалися на і місія на Варшаву“. Одні ці групи (себ-то кайса Михайла Бачинського) були такі дуже слабі, в одній з головних причин й було розбиття і знищення „руського“ духовенства. (Того самого москвофільського духовенства, що в часі російської окупації перетворило на православ'я та емігрувало разом з відступникою російським армією до Росії. Коли закінчилася революція, вернуло те єдиноденніє духовенство до Галичини, і тут... „вернуло“ заклади волинської толаратії навіть клясти на тім мібуть в цього „Галичини“ російських притис! Тепер знов „окину“ і почали відновити цілком свою парасанку пропаганду в греко-католицькій церкві. — Ред.) І даліше всі свої згоди привалять „на місії на Варшаву орієнтований“ Мих. Бачинський переконаним мислячим.

Москвофіли і православ'я

Михайло Бачинський рішуче заперечує, начебто зв'язані зв'язані були вступити в широкі відносини. На „Слові“ відбиті свої власні „меморіали“, який зачитує ось як:

„Ща останнім (1) національним мислителями; 2) політичним — зосередити громадянські інтереси держави; 3) релігійним — католицизм, став ворогом православ'я. Працюючи з напрямку піднесення нашого народу зовнішнім шляхом освітнім кооперації і зростаючої в українських еферах господарських кредитів (4), далі — з напрямку економіки (5) нашого народу шляхом вивчення його з пазурів економічних агітаторів, які хочуть зловжити цей народ до повного нещастя і які цілком самотньо вносять фермент у економіку нашої держави. Хотімо зупинити наших очей на добрих громадян польської держави.“

Усунути з церкви політику.

На цю підступну довідку М. Б. на сторінках „Сл. Пол.“ такі свої кохривні „революції“. Що до православ'я то заклади еснунію: 1) церковні прикраси, які єхис наш народ є об'єкти православ'я є перетворені політично агітативні, які ведуть у церкві української єснунію. Церква є місцем, в якому повинно бути зростаючий світлий єснунію. Боже, Боже! Цей хаос має бути єснунію єснунію.

БЛІДНИЦЮ на окров-
длені емігрантською, в джигалючо, побу-
ажує апетит, неохочий середник
для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофурского, лано: зімово-
зашине на босанській мазані. До набу-
тих у всіх апетитів і прохує. Ціна за
фл. 4.25 лот. пів 1/2. У власній інтересі
жидати «присно» М-ра Кшиштофурского
анно: Хімово-зашине. Laboratorium chem.
farm. Mr. M. Krzysztoforski, Tarnów.
774 19-2

нема. Назову два факти: а) На Лемків-
щині змінив «русский» священник. Свя-
щенник-українець в шкільній проповіді
не згадав ні слова про заслуги помер-
лого, але говорив цілий час про укра-
їнців і Україну. Авторитет священника
«Діакона» в місті. Населення звертає
свою увагу не тільки проти нового
священника, але й проти католицької цер-
кви (бо її два паролі: «всі паролі» —
«демонізм»). Вважали: дорога до правосла-
вня отворта. б) В Журині приїздив до
помиці міщериному парохію а. Юркову со-
трудник українців. Сотрудник починає
в місті агітувати в українському дусі.
Перед виборами з'їздив на місто до Жу-
рини а. Купчинський. Він переконує
жарда в церкві, в якій беруть участь
ні тільки українці священники українці. Тур-
жественно Богослуження, в якому бер-
уть участь усі духовники священники
українці, відправляються на літній по-
їзд 18-ти і відправляються зимом: украї-
нцями Болж, Великий, Євдоким. Місцеві
міщани вказують (21) на євдокимів. По-
чинається біда. Наслідки: 1) місцеві
деходження проти Бога духа пин-
ного а. Юркова; 2) неспокій місцевих
міщан до українських священників.

З наведеного видно: дайте нам ре-
лігійних священників. Але такого наслід-
ку Бач, зробити не можна.

„Діяльність єпископів“.

Під цим назвом читаємо у меморіалі:
„Другим причиною поширюється в па-
ратийний спосіб проповідання в неспокій-
нозави діяльність наших єпископів. Три-
дентський собор постановив, що ком-
паний єпископ має повну юрисдикцію в
своїй діоцезії і що підлягає безпосеред-
но тільки Апостольській Столиці. (Поста-
нови Тридентського Собору були приня-
ті єпископами архієпископами і єпископами від-
носно трьох наших діоцезій). Однак в
своєму величчі папи, як напр. усунення
політики в церкві, повинні бути видава-
ні настрівати жести до духовенства за
підписом усіх трьох єпископів. Тимчи-
том ми, світські люди, бачимо розбіжність
настрівати у праці єпископів єпископів
і в той причини приїжджає а ще переслі-
дження, що: 1) а. митрополит львівський

М. ВОЗНЯК.

3 романічних епізодів Панька Куліша.

(Продовження).

На питання, коли приїде на Укра-
їну, відповів Куліш: „Треба-б од-
вістити, що ніколи, бо думав-б для
мене і для мого діла — ніколи на
Україну не вертатися. Отже ні!
Знаю, що не раз іще пройду по тій
мученицькій землі мучачись. Да й
приятелів своїх жалю на віки поки-
нути. Хочеться пісень послухати, хо-
четься на людський образ поди-
влятися. Перенесу велике невимовне
горе для сього. Приїду на Україну,
а коли — Бог знає, і чи надовго, чи
побачу Вас, чи почую — Бог знає.
Багато-б Вам дечого розказав, да
ніч у хаті. Отже, як би воно ні вий-
шло, а знайте, мої дорогі, що єсть
на все свої причини, котрі один
Бог тільки знає“. Прохав панночок
сповідати його про себе, пишучи:
„Велика для мене одрада Ваші ли-
сти!“

По коротесенькому листку з 25.
жовтня до Олександрі Милорадо-
вичів з самим питанням, як жи-
веться їй у Києві, що бачить, що чує
й чи весело їй на серденьку, даль-
шим лист Куліша, що в ньому яскра-
во виступає елемент кохання, це
відповідь на лист, одержаний на са-
ме Рідно, Куліш писав: „На саме
Рідно сижу я собі один в своїй сві-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ
РАМ'Я РОМАН ЗУБИК
Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і **ЖІНОЧІ ПЛАШІ,**
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
на **МУЖЕСЬКІ**
одяги.

(гр. Шеніцян) вводить у своїй диспа-
ції «історію»: 2) а. єпископ євдокимів-
ський (Хоминський) — латинізм; 3) а.
єпископ євдокимівський (Копилівський) —
українізм.

Щеж, думаємо, що й наведеного до-
сти, щоб воно відповісти „будувало“
наших читачів. Але спитаймо себе ви-
радно: чи не не гаєм? Чи не не безли-
чність?

І не думайте, що ком. Бачинський па-
тім змінить свої „революції“. Ні, він по-
дає ще „революції“ про землі та бойків,
про цесарів і царів про „автокефалію“
греко-католицької церкви, до цієї змі-
няють українці, що хочуть її зробити „у-
країнською церквою“. Крім того „револю-
ційну“ „запалений“ комісар і про „дари-
тине виконання“ (самозрозуміло „улі-
ське“) кандидатів духовного стану гре-
ко-католицької церкви, а навіть про неадоратів
літосини в православної церкви в Поль-
щі. Неадоратів вони тому, що й теж хоче
оказувати — агайте хто? — „УНДО“.

Кінчається цей „меморіал“ такою пере-
сторкою під адресою польських урядо-
вих тишків: „Звертаю увагу на небез-
пеку, що випливає з політики а. єписко-
па Копилівського. Як найбільше загро-
жує під оглядом православія а-жако
перемішав диспозию, а потім львівську
(може тому, що в них найбільше євдокимів-
ський-меморіал) — Ред.). В останній
літській диспозиї вказує нехт правосла-
ві, але зли розширює там в зостраш-
ний спосіб „сектантство“.

Ось „революції“! Ним займається, не
будує, призначений польською ала-
дою урядом, що переходило має заві-
дувати майном „Нар Дому“ під контро-
лем держави і більше нічого.

Громадяни! Приготовляймося до відпо-
відного відсалткування 60-літнього юві-
лею „Просвіти“ та причипімося всі гід-
ним нас ювілейним подарком до ство-
рення **КНЯЖОГО ДАРУ** для нашої Ма-
тери.

Свято української музики.

В 25-ліття існування Вищого Музично-
го Інституту у Львові.

Рідке свято відбулося в днях 15 і 16.
п. н. у Львові: Муз. Т-во ім. Лисенка і
Вищий Музичний Інститут при цьому
євдокимівській діяльності на полі укра-
їнської музики. Ювілейне свято було ду-
же гарно підготоване й переведене і бу-
ло справжнім святом української куль-
тури.

В перший день відбулося рано
поминальне Богослуження за померлих
членів обох установ, а ввечері концерт
вибраних ексів Муз. Інституту. З фор-
тепианними продуктами виступали: Бі-
ленька Надія, Вишницькі: Марія (Гере-
маша), Шухевич Роман, Дарія Гераси-
мович і Дарія Гортинська. Зі скрипки-
ними: Вишницька Теодора і Хилівська
Стефанія. Святоточу промову-привіт від
управи Муз. Т-ва і Вищого Муз. Інститу-
ту вголосив голова Муз. Інституту рад.
Дрималих. У своїй промові бесідник по-
дав короткий огляд історії обох установ,
а особливою вдячністю згадує членів
основників і пізніших працівників та
учителів Вищого Муз. Інституту аж до
нинішнього дня, що в любові й підзи-
мом участь молоді українське покоління
любить і плекати культ української му-
зики.

Між 4. і 5. точкою програми відчитав
лісту пилу привітів, що надійшли на це
свято. А було тих привітів велика кількість
від різних українських установ збли-
на і адалека, з Галичини, Рад. України й
еміграції. Крім привітів від 11 філій Муз.
Інституту в різних містах Галичини чу-
ли ми привіти від Рад. Управи „Рідної
Школи“, Наук. Т-ва ім. Шевченка, Пре-
сидії УНДО, Т-ва Письменників і Жур-
налістів ім. Івана Франка, ред. „Діла“,
„Нова Часу“ і „Радн“, Сокола-Батька, У-
країнського Красного Т-ва опіки над мо-
лодо, Т-ва Прихильників Освіти, Осно-
ви. Студ. Громади. Бандурство, Наро-
дної Організації Українців м. Львова,
Кооператив „Український Театр“, Кар-

патії. Учительської Громади і її голова
проф. Омелян Терлецького (окрамо),
Львівського Воєн. Перемиського Воєн.,
Дрогобицького Воєн. й ін. З Радянської
України були привіти від української
Фільгармонії в Харкові, від Народного
Комісаріату Освіти в Харкові, від Муз.-
Драматичного Інституту в Одесі і від
Вищого Муз. Інституту й Української
Фільгармонії в Одесі. Окремий привіт
прислав консул СРСР у Львові Липчин-
ський, що навісав зі своїм окруженням
теж особисто на святі. З еміграції при-
слали привіти: Український Науковий
Інститут в Берліні, Український Муз. Ін-
ститут у Празі, Український Педагогіч-
ний Інститут у Празі й оперний співак
Олександр Носалевич у Відені (те-
ліграму).

Суботній концерт, якого музичну о-
цінку подамо в найближчій длян, тво-
рив тільки першу частину свята. Жаль
тільки, що публіка заповнила ледяв по-
ловину і так невеличкій залі Лисенка.
Зате в неділю в позудне виповнилась укра-
їнська публіка майже повнотою вели-
ку залю Миського Театру, де відбулася
друга частина свята, на якому виконано
чотири українські симфонічні твори (М.
Беленка, В. Баранського, С. Людкевич
і М. Лисенка — останній в супроводі ко-
ру „Львівського Воєн.“). Про ці твори
і їх виконання подамо теж окрему фа-
хову оцінку, тут зазначимо тільки, що
свято в Миському Театрі мало дуже тор-
жественний, пасірз європейський ви-
гляд і пройшло в великим успіхом.

По широкому світі.

Голландський уряд має намір з огля-
ду на фінансові клопоти екс-кайзера
зайняти його на кілька літ від податків.

Гамбурзький сенат виключив на мі-
сць усіх комуністичних сенаторів за
бучу, яку вони очинили в обороні одно-
го анклаву з одного засідання.

Босанський король хоче зирити Па-
рагвай з Болівією, які почали справжню війну.

Фінляндський уряд оголосив свою сп-
мією, бо більшість одного голосу сойм
висловив йому недовіра.

Уряд СРСР заперечує буцімто Рому-
нів пропонували йому кілька разів під-
писати арбітражний договір.

Буав. міністр фінансів Франції Кавон
арештований.

Франц. парламент прийняв закон про
підвищу посольських платень з 45.000
фр. річно на 60.000.

тлиці посеред німого свого товари-
ства — книжок, аж тут подають ме-
ні Ваш любий лист, кохана сестро
Александрі Григорійовно. Чудний
сей лист, скажу Вам так, як чує мое
серце, як мій розум розуміє. А Ви
— чи будете на мене сердитися, чи
що, не вплину свого слова. Треба-ж
Вам колись довідатися, що а мене
в душі діється! На що-ж ми з Вами
й побраталися, коли не розмовлять
нам так, як на самоті розмовляють?
Стоїть у Вашому листі одне словце,
котре мені Ваше серце більш од-
криває, ніж усі любі речі, котри-
ми Ви своє писанне як квітками аси-
лапи: „А все через погану лі-
нність!“ от що Ви написали. Ви не
знаєте, що я один на світі; Ви не
єрозуміли, що моя душа жадає, як
насутиної пищі, дружнього погляду,
дружнього слова. Де Вам се все
знати? Така моя доля, що я живу з
людьми на — віру; мене ніхто не
розуміє, яко чоловіка, і я од тих за-
всегда далеко, з ким хотів би бути
близько. Тим Ви й байдує про те,
що я жду — не дожудь Вашого
слова. А коли-б Ви знали, як мені
хочеться з Вами розговоритися, як
брат з сестрою! Да, видно, сього
ніколи не буде. Так і вік ізвікуєш
на тому, що зовється *Beux communs*
(загальні місця). А коли-б Вам так
треба було обізнатися до мене щи-
рим серцем, як мені до Вас, — не
було-б у Вас ліности. Пишете Ви,
що багато в Вашому товаристві
дурних і багато дуже розумних. Чо-
му-ж Вам не поийде в голову, що

от один у Вас тільки єсть чоловік
не дурний, бо в його — як би там
ні було — натура вища, і не дуже
розумний, бо а його єсть серце, ко-
торе, посеред розумних його лід,
тягне його в такі дурниці, як щира
розмова з Вами, дурниці, котрі
піднімають душу вище од усякої фі-
лософії. Чому-б Вам до такого чо-
ловіка не прихилитись душею і йо-
го одного не зробити другом своїм
і іскреннім своїм? Школа, бачу, про-
таке диво з Вами розмовляти! Ска-
жу Вам, що всю жизнь свою шукаю
дружньої душі — і не знайшов її ні
в кому. Здалось мені, як я Вас поба-
чив і почув Ваш голос, що от воно,
те святе добро, котре чоловік на
землі знайшовши, нічого більш не
вважає. Ви од мене не чули тих
річей, котрі душа на волі, без сто-
ронніх довідок, до душі промовляє.
Ви мене не знаєте, як і я Вас не
знаю.

„Усю жизнь живу з людьми на —
віру; так на — віру і жизнь скоро-
таю. Кинула мене доля на один край
світа, а Вас на другий — і мабуть
воно повинно так бути, як єсть. Се
тільки в моїй душі, котре а не знає
собі вину, жиають такі химери,
щоб побачити десь гарну дівчину,
наслухатися серцем її голосу, про-
мовить до неї два слова кралькома,
і щоб вона стала тобї рідною ду-
шею на — віки. Світ живе не так, як
собі мудре на самоті душа поета.
Сміється світ, зазирнувши слухаєм
у її тайни. І Ви, моя сестро, не Бог
знає, що ачините, як насмієтесь над

моїми, необачними, чудними в сві-
ті, юродивими в світі помислами.
Нігде-б Вам узяти иншого розуму,
а не такого, яким світ пробуваєть-
ся. Нельзя Вам стати особно од лю-
дей і думати розумом і чути серцем
так, наче нас тільки двоє між чу-
жомовцями, котрі нашої мови не
розуміють і наших звичаїв не зна-
ють. Живіть-же, як Бог поставив
Вам на душу, коли не можна инше. А я
буду жити і розуміти жизнь по-сво-
йому“. Признавшись до впливу Ми-
лорадовичів як музи на свою
творчість, писав далі Куліш: „Тим-
часом посилав Вам мое шире, од
серця воздыхання, котре не єсть
що инше, як жажда душі моєї лю-
бить коли не те, що справді єсть ви-
соке і вдохновительне на світі, то
хоть заквітчаного весінним квітка-
ми куміра, самою-ж душею собі со-
зданного. Бувайте здорові і процві-
тайте на довгі роки, і коли приїде
до Вас старість (бо й до Вас вона
приїде), дай Боже, щоб дружній очі
всяку Вашу морщинку і сивий воло-
сочок оглядали любовно, як памя-
тку пишної Вашої весни, котре да-
ровала тим очам багато райських
минут, годин, днів і ночей, во віки
вічні незобов'язані! Як почую про
Вас або од Вас, що Ви щасливі на
світі, возрадується серце мое, — і
знайте, що не тільки Ви самі, да й
той, кого вибере Ваше серце, буде
для мене близькою моїй душі осо-
бою. Прощайте, прощайте!“

(Продовження буде.)

3 ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Загальні Збори Центросоюзу.

В суботу, 15. грудня відбулися Загальні Збори Центросоюзу, кооператива III ступня в селі Соколя (д.м. „Дністер“). На Збори зборилися численні відпоручники ПСК, щоб застановитися разом з управиною Центросоюзу над подальшою розбудовою сільсько-господарського життя українського народу по всій дії Збруча.

Щоденний хід наради і високий рівень дискусії викликали нагально сильне зацікавлення широких кругів українського народу в доповідній та приспівній розбудові нашої кооперативної набудови, якою є Центросоюз.

В 11. год. перед полуднем отворив Збори президент Н. Раді Ц. С. проф. Д. Корень, кім-тою словами змусив розійти Центросоюз в діловий рік 1927-28 та експозити на записанні міжнародних нарад. До президії зборів ввійшли: дир. Мартюк як голова і дир. Мазькевич як секретар.

Опісля секретар зчитав протокол із минулих Зборів, який без ніяких заміток присутні прийняли. Він відчитав і звіт контрольної комісії, що ставить питання на прийняття рахункового і організаційного звіту та ухвалення абсолютної резолюції Н. Раді і Дирекції.

Проф. Д. Корень в імені Н. Раді відчитує висновки Н. Раді, щоб чистий диск у висоті 22.000 зол. перенести до резервного фонду в цілості, а з біжучих доходів дати на „Просвіту“, „Рідну Школу“ і „Інвалідів“.

Над рахунковим звітом Дирекції, якого не відчитувано, розпочалася дискусія. В дискусії висловлювалися побажання, щоб організувати і приставити до збуту решти провадити самостійно торговельно-машинними, цукром і деревом окремо від торговельно-машинними товаришами. З жалем треба відзначити, що ПСК не погоджується своїх закупів у Центросоюзі, а навіть є деякі, що закупили лише 6 відс. всіх своїх товарів у Центросоюзі (за таких належить їм, як ПСК у Перемислі). Відпоручники ПСК відмовляються, що по менших містах, купівлі хліба в спільній союзі для конкуренції з Поль. Союзом Кооперативів і це повинні хитати зорі надисципліновані ПСК. Промовці зауважили, що достовірні не стовпять, тільки своїх зобов'язань, що до ЦС і ПСК. На деякі заміти і невизначені відповідала дир. Герасимович. Він повідомив представників ПСК, що Центросоюз зобов'язався ухвалити 40 відс. своїх фондів на позичку для Ц. С., щоб ПСК могли віддавати дисконт. Опрошані твердження деяких дискусій, немовто обтяження товаришів 2 і чверть відс. є на велике та зазначає, що Ц. С. ніколи 2 відс. тепер не може працювати і за браку своїх біжучих оборотних фондів і замикання кредитів у державній банці (Банк Роллін). Але навіть „Польський Союз Кооперативів Сполучених“ пропонує лише по 3 відс., а не 2 відс., хоч користується необхідними кредитами у державній банці і має від англійських фірм кредит у висоті 2.000.000 фунтів стерлінгів.

Також заклади деяких відпоручників, немов то купили домішки за 14.000 зол. для Ц. С. є не на часі та краще було б за ці гроші будувати фабрики зима Ц. С., є тестівні.

Дир. Герасимович заявив, що Дирекція Ц. С. купила їм тому, щоб могла призначити свої бюро, але він є вже ним за рісний і незвозного треба купити більший, а в фондах промислової позички на купівлю домішки Дирекція не взяла нії сотні.

По довшій дискусії прийняли Заг. Збори одностайно внесення на ухвалення абсолютної резолюції членам Н. Раді і Дирекції і замикання рахунків за діловий рік 1927-28, до відомої Заг. Збори згодилися перенести цілий чистий диск до резервного фонду і призначити для культурно-просвітних установ та інвалідів відповісти кошти з біжучих доходів. Висхідні призначили по 200 зол. як винагороду для членів контрольної комісії як їх труд.

По годинній перерві вибрано до Н. Раді і контрольної комісії такі особи:

а) До Надзвичайної Раді: 1) І. Мартюк (Колічинці); 2) Ілько Іванович (Бережани); 3) О. Даків (Станіславів); на заступників: 1) Д. Дем'янух (Бучач); 2) А. Грушківський (Соколя); 3) І. Заньківський (Збараж); 4) П. Митонія (Калуш).

б) До Контрольної Комісії: Дир. М. Завицький (Ільків), М. Обрижів (Коломия), А. Гунів (Жовква); на заступників: Т. Горин (Чортків), П. Новосільський (Дрогобич).

Опісля по дуже довгій дискусії означили З. Збори як найвищу суму зобов'язань Ц. С. 5.000.000 зол. і призначили висоту кредиту для одного ПСК 500.000 зол.

Ухвалено, щоб кожний ПСК вирішив свої заходи ухвалити в Центросоюзі і докласти ще докредит по 50 зол. від кожного відомої кооперативної для збільшення оборотних фондів центральної набудови.

Заг. Збори надіслали Управу Ц. С. по-

Членам тов. „Дністер“ до відома!

Згідно з обов'язковим законом, кожний член Т-ва д.м. „Дністер“ **мусить** **найdaleше до кінця грудня ц. р. викупити** **поліску „Дністра“** на забезпечення дозволеної законом 1/3 часті будинків на 1929 рік.

Хто в означеному річниці не викупить своєї поліски на 1929 рік, тоді будинки з кінця 1. січня 1929 р. переїдуть в цілості до забезпечення в П. З. У. В.

Члени „Дністра“ не є обов'язані пред-давати своїх поліск до реєстрації політ-ових інспекторів ПЗУВ, бо Т-во „Дністер“ займається само пред-пожненням ПЗУВ списку викуплених на 1929 р. будинкових поліск. Підписку опінових партій на 1929 р. зареєструє ПЗУВ, і ся підписка є після закону міродайною і обов'язковою другі Товариства, отже і Т-во „Дністер“.

1928 9-5

новізстю стигнути означені для кожної кооперативної суми на будову фабрики мила Ц. С.

Дальше змінено параграф 91 статуту в тім напрямі, що „діловий рік починається днем 1. січня і кінчається 31. грудня“ і затверджено прелімінар бюджету.

Опісля дир. Герасимович повністю план праці на 1929 р. і так Дирекція постановила провадити такі товари, як зерно, цукор і машини окремо зі самостійним референтом. Плану мануфактури не думає а біжучим році зовсім відкрити ізоа недовіри фондів. Постановила організувати збут решти. В тім напрямі порозумілася Дирекція Ц. С. із заграничною фірмою і ця згодилась ухвалити ПСК і Ц. С. кредити у висоті кількох тисяч доларів на побудовування магазинів для збуту решти та згодилась купувати мила від Ц. С. і ПСК по ринковій ціні.

Ці магазини треба кінче побудувати до кінця грудня, щоб із початком року 1929 можна торгувати милом під маркою П. З. У. В.

Позичку відстануть підлягати 12 проц. Количістю є розбудувати фабрику мила Ц. С., бо в протилежному випадку фабрика не буде могла в ділі заспокоїти великого запотребовування навіть до подолання. Кооператив мусить закуповувати цукорки лише в фабриці „Нової Фортуни“, бо інакше фабрика не зможе працювати. Такий розлучений голос управи „Фортуна Нова“ можна було вчитати а летити. Дальше товариш дир. Герасимович, що Ц. С. відповідала на організацію господарського життя свого народу. Співпраця із „Сільським Господарем“ ведеться спільно.

Дирекція Ц. С. утворила свою експедицію в Катовицях на Шлезьку та її директор Малаховський повідомив арнеутних про положення на тамонім ринку. Ми — говорив безсильно — можемо здобути решти лише першою якістю товару, добрим опакуванням і точністю в доставці. Можна здобути такі продукти: борболо, садковину, яришу, як напругу в газових і вазеліну, морську, бурини, вазеліні олії, пшаву і макухи.

Опісля посол Луцький говорив коротко про розвій нашого господарського життя. В год. 1.90 вечором збори на тім закінчилися.

Ріжні вісти.

СОЙМОВА БЮДЖ. КОМІСІЯ.

Шкільництво національних меншостей.

На соймовій бюдж. комісії дня 17. грудня приступили до наради над бюджетом міністра освіти. Після реферату пос. Сипіньського почалася дискусія. Пос. Чаліський звернув увагу, що справоздаєць не згадав про школи для нац. меншостей. Теперішня система дуже несправедлива. Соціалісти відкидають утрату, який є в Польщі на основі лекс. Грабський. В 1926-7 р. було білоруських шкіл лише 4 а 532 учнів, а в 1927-8 шкіл було 25, а учнів 2.110. Означені ці цифри мінімальні, коли зв'язано, що різноманітно в Польщі було чеських шкіл 27, литовських 96, жидівських 880 (пос. Грінбави). Але приватних! Білоруси бідні і не можуть по-зволити собі на прив. школи, жиди можуть. Українських шкіл чистих було в 1926-27 р. 947, в наступнім лише 835. Сильність дітей вказує зменшення в цьому році з 98.000 на 87.000. Безсильно питається, чи це сталося тому, що частина шкіл зруйновано. Такі експерименти політично небезпечні.

Заява Українського Клубу.

Перед голосуванням над бюджетом міністерства хліборобства пос. Хруцький зложив заяву в імені Українського Клубу в справі із зложеними та відповідами, які отримав. Малаховський дав бюдж. комісії пос. Хруцький сказав, що представник Українського Клубу пос. Луцький зложив нині річні справи в справі госп. політики мін. хліборобства. Означені міністр уважав за оказано відповісти нап-ном нар. експозиції політичною, а м. і сказав: „Я смутний інстелю і свій п-

Луцького. Ми повинні пережити дуже тяжку добу неволі. Але це була справжня неволя. Моя покортівна дача, як російська держава мстилася над поляками після сім-невого повстання. Теперішня польська держава мусіла тяжко боротися із зорганізованим спротивом русинів, але держава не могла з зорі до братерського співжиття. Зрештою серед т. зв. русинів є великий відлам, який має боляк в 2-4 польську кров у жилах. Вони походять від мазурів, які колисьбували ці околиці. Для нас не було би так відносно легко здобути Львів і См. Галичину, колиб справді ціле т. зв. українське населення належало до того руху. Я вірю, що політика польського уряду, яка змусила до піднесення доброду дрібного хліборобства, причиноюється ще до закінчення переко-нання, що український народ усе таки має щастливіше ніж у сусідній, ніж вільній У-країні“. П. міністр застерігає в своїй зая-ві незалежницькі замишлення українського народу, його від самостійності і єдиністю одиниці. Ця заява п. міністра не має ніяких історичних, наукових, а навіть політичних основ, на що не здобується до-вірений політик, а навіть ендемична публіци-стика. Заява ця настільки нечужою та прийнятною, що навіть не може обидити почуття українського народу. Та що з-ява ця була з уст особи, яка займає уряд міністра, мусить викликати зареагувати. Тому я ставлю внесення на скреслення цілого бюджету п. міністра Малаховського аж до часу його уступлення.

В голосуванні українське внесення вказало.

БОЛІВІЙСЬКО-ПАРАГВАЙСЬКА ВІЙНА.

3 Буенос Айрес повідомляють, що дня 16. грудня на болівійсько-парагвайській кордоні в бою загинуло 20 болівійців і 100 парагвайців. Вістку про побіду Болівії прийняли в Ла Паз із одушевленням. Перед палатою губернатора населення відспівало їм гімн.

Берлінські часописи доносять з Асу-сіон, що парагвайці біля форту Саль-Ле-опез перейшли до протиставу та захо-п-ли болівійців. Болівійці вступають на захід.

РЕВОЛЮЦІЯ В АФГАНІ.

Король і королева втекли.

Афганський король і королева скоро-пилися до одного з фортів, бо війська звернулося проти них. Бюро Райтера по-дає, що вже місяць нема телеф. сполуч-ня Кабула з Індією. В Кабулі й Іджла-баді думать завзяти бої. Повстанці заняли багато афганських станових.

ВИБУХ У БОРИСЛАВІ.

У Бориславі дня 17. грудня над ранок вибух земний гиз під кам'яниною при вул. Пальській, де зіпсувалися рури. Газ відстан-ся до мешканців Лекерів. Лекер засівши електричне світло і в цій хвили наступив гук, начеб гармати вистрілили. Лекерови відомим муром вирвали тесеса. У нього сплелі жінки та дитини втегли звідси до-гато ран. Ціла кам'янина аземольована. Лекер помер у шпиталі.

НОВИНКИ

— На вечір для шанування 46-літньої літературної праці А. Чайковського, що відбудеться 21-го ц. м. у селі Лисенка, можна замовляти поздаєльські білети (від 1 зол. до 5 зол.) у „Союзіві Вазері“. Прові-ті від установ і організацій презентувати на адресу Т-ва письменників і журналістів у Львові, Ринок 10, П. пол.

— Львівська темна хроніка. З прихотом морозів дивляться зявляються позичити свої кіткі сміху з кумирського складу на Віжницькій вул. — Поліція арештувала на-п-ранку подружжя пару Півків, що жила з фальшивими легітиміями чужинських хлі-боробських фірм і брала гроші під ріж-них підприємств до розкритої шпигу. — На вчт. Петро відшари нежовне чимоту під-

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД ЛІКОЛЕЮ І ЦЕРАТ ЛЕОПОЛД ГААС

Львів, Леґіонів 3. Тел. 16—45.

поручає:

Кальоші жіночі	зол. 10.—
Кальоші мужеські	зол. 11.30
Снігівиці жіночі	зол. 18.—
Снігівиці мужеські	зол. 23.—
Для дітей	ч. 1-7 8-12 13-16
Кальоші	зол. 5.80 7.20 7.90
Снігівиці	зол. 13.50 16.— 18.—

співне однові с'єрґією, що лґітїтї не-
дуга в шпиталі.

— Дві заплановані катастрофи. Муж Шмелі-
миччів і заплановані катастрофи до мазові за-
плановані катастрофи сиринчівено і вир-
чешим шрубувати в ширі якоюсь злобн-
рукою. — У Старім Селі кілька парових
авіаційного повіду вилетіло в ширі на-
слідком несподіваного зупинки.

— Шовк у папері. У Станіславів від-
крили на запланованій ширі контрабанду
профінансованих купців, які замовляли
в Вілні заплановані ширі казали кіткі со-
биди ширі ширі, щоб не платити за
нього мита. Співчешими середньої фір-
ми в Станіславів, що мазали в ширі
папері, заплановані, що контра' нда ширі
ширі ширі, сховалися.

— Ріжні вісти. За другу половину ви-
стоювала чимало безробітних у Німеччині
апросто з 800.000 до 1 мільона. — У Львів-
ській пошті, щоб всі італійські гре-
мадани італійські пароплавними італій-
ських корабельних товариств. — Риж-
ський кореспондент „Таймса“ повідомив,
що в Сибірському засудили 45 контрабанд-
юнерів: 2 на розстріл, решту на дого-
дінно вказано. — У Нашій мазоті ширі-
рати бурмистро: найсильнішим кандида-
том є жінка Чалі-Калі-Шека. — Підчас
розкопок в околиці Коринту, археоло-
гічна експедиція Леслі Шіра знайшла руїни
старогрецького театру, старий цинтар і
багато мілних аз і статуї. — Шалівні
співає для англійського грамофолого-
товариства „на 15 плит“ і воно відмисляло
з ним такий позитив контракт: за кожну по-
1000 фунтів і деякий процент. — Відомий
преса звертає увагу, що деяка партія
австрійського президента Мікласа слу-
жить у міністерстві пошті і телеграфів і на-
рівні з іншими урядовцями недово брали
участі в поштовій справі.

— Світлове кіно. Труп „Фільма Фокса“
вибрався в подорож по Еур пі, щоб
зробити знімки під таким заголовком. —
Лондонська фірма знайшла звукову філь-
му з участю Льова Лакорджа, який ви-
голошує промову про користь, सदорол-
ства. — Випуща звукова фільма „Світлові
міста“ з Чарлі Чапліном, який мався є в
ній пісню. — У Москві встановлюють філь-
му „Сатямандар“ на підставі сценарію Лу-
мачарського, з участю славної Розетти.
Розетта прийшла розморожена. Сюжет
фільма — сценарій австрійського аче-
ного Павла Калерері. — Професор селі-
градського медичного інституту Бірков
і студенти Петро і Готлібков написали не-
сильно спільні копіювати фільм. — При бер-
лінським „дотримуватися“ організувати за-
вочиним кіношопіру, що буде центром
для випуску радянських фільмів на с'єрґі-
рому. — Ані Ондра, відомий чеська кінола
артистка віддала в Париж для участі у
фільмі з життя парискої богемі.

— Найбільше поширена негода. Небез-
печна негода англійського короля прига-
дала лікарів литачів про небезпечні не-
дуги. Англійська преса звертає увагу, що
берлінський медичний інститут відкреслює
позначку форму ескапи, яка появилася в
Европі 1918 р. і досі не є ліквідована в
своїх змінах. Сильність недужих на
заплановані легені усе ще збільшується.
Привади, що випадки смертності є різні,
що можна розв'язати принародними
людськими організму. Від 1918—20 р. у-
чериш на заплановані легені 20 відс. осіб,
соби трині гітків, сільки померло під-
ше відомі. В імені 1919 р. померло 13 відс.
в Європі, відомі у Спол. Арашах, а в
Індії 6 відс. Станіславів з 1927 р. не по-
ма, але вже дотеперішні дні кажуть, що за-
плановані легені — найбільше поширена
негода в світі.

— Смерть патріарха. У Беїруті помер
в 70-му році життя патріарх Антіох (світ-

Замовлення
приймає
Народна Торговля
у Львові.

В друкарні Видавничої Спілки „Діло”. Львів. Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шани. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“ Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не зберігається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Після ромуцьких виборів.

Львів, 19. грудня 1928.

Наші читачі знають уже з коротких телеграм загальний вислід виборів до камери (парляменту) і сенату в Ромунії, знають, що нацією — селянська (цараністична) партія вийшла при цих виборах переможцем на цілій лінії. Дотепершні можновладці, ромуцькі ліберали, не маючи опори в масах, не маючи більше й державної машини в своїх руках, провалилися соромно. Ще гірше вийшли інші партії, які здобули дуже малі відсотки голосів і мінімальну кількість мандатів. З меншостей виявили велику національно-політичну свідомість і виробленість однієї мадяри, які здобули більшість в кількох семи-городських виборчих округах.

Офіційний вислід виборів до камери, оголошений міністерством внутрішніх справ, такий: націонал-цараністи 345 мандатів, мадяри 16, ліберали 13, група Авереску-Горга 5, група Луну 5. Куаїсти і комуністи не здобули ні одного мандату. Цією подібною відношенням сил виявили й вибори до сенату. Тут нац.-цараністи здобули понад три четверти голосів і відповідно до того кількість мандатів, і тут однієї мадяри виявили себе суцільним, свідомим своїх прав, національним бльоком.

Деж в такому разі представництво інших національних меншостей? — питає стурбований читач. Чи крім мадярів нема вже в Ромунії ніяких меншостей, чи нема там українців, руських, болгар, німців, жидів? Чи всі ці народи не виявляють там ніякої активності, що в опіці нововибраних послів не видно їх представників?

На це питання така відповідь: Усі ці народи чи пак їх політичні партії звязалися при виборах з однією з ромуцьких партій, очевидно в першій мірі з нац.-цараністичною, бо ромуцький виборчий закон (про що ми вже писали) сконструований так, що малі групи мають дуже малі шанси провести своїх заступників до законодавчих установ. Так поступили в даному разі українці, москалі, німці й жиди (про болгар інформації не маємо), те саме зробила й соціял-демократична партія. Тому в числі 348 нац.-цараністичних послів є 9 соц.-демократів, 8 німців, кількох жидів і кількох українців.

Щодо українських представників, то досі нам відомо про вибір двох українців послами до камери, а саме ред. Костя Кракалі й ун. Григоря Андріашука. Оба вони вийшли на Буковину з лісти нац.-цараністичної партії. Натомість невідомо нічого про вибір українських послів з Бесарабії, хоч там були теж українці на лістах пануючої тепер партії. Про Мармарошину й говорити не приходиться. При сенатських виборах перейшов на Буковину забути теж один українець-цараніст і одиницький представник Української Національної Партії, д-р Володимир Залозецький, що кандидував теж на лісті урядової партії.

Якби там не було, слід ствердити, що вислід цих виборів для українців в Ромунії дуже сумний. По числу населення повинні українці в Ромунії мати що-найменше двадцять своїх представників у камері, а тим часом там буде їх лише кілька. Ще

сумніша справа з того боку, що українське населення в Бесарабії і в Мармарошині не проявляє ніякої активності, до кінця не збудили його навіть останні вибори. Взагалі український народ в Ромунії, що з відміною Буковини не має майже ніякої власної інтелігенції, не грає хочби й приближної ролі в політиці й житті ромуцької держави, яку повинен би тріти з уваги на свою чисельність і своє економічно-господарське значіння.

В напрямі розбудження активності українського елементу в Ромунії повинні працювати тепер передовсім нововибрані українські посли і сенатори, з чому повинні піддержати

їх вся світла українська інтелігенція. Бо тільки праця над власним народом, будження його нац. свідомості й підняття його культурного рівня доведе до того, що ромуцькі можновладці примушені будуть рахуватися з нашим народом принайменше так, як рахуватися з мадярами. Отже праця над рідним народом — це найважливіше завдання українських послів і сенаторів, а з ними й цілої української інтелігенції в Ромунії. Після внесення вибіркового стану (себто стану облоги) й вибіркової цензури відкривається перед усім українським громадянством в Ромунії, влічце посто до праці.

Саботаж українізації в УСРР.

Радянська прокуратура підтримує саботажників.

На Радянській Україні тягнеться вже п'ять літ (від 1923 р.) процес українізації всіх державних установ. Що це таке ця урядова декретована українізація? Чи це може відмосковлювання України? Нічого подібного. Проти цього протестують самі комуністи. Вони зводять своїми методами офіційну українізацію до того, щоб в урядових установах писали всі урядові папери українською мовою та урядували по українськи з тими сторонами, які до урядовців по українськи звертаються.

Наслідком того в державних установах по містах помітне дуже дивоглядне явище. Назовні установи українські, всі папери пишуть в них нібито й по українськи, дарма, що мажоритарною мовою, але між собою всі урядовці комунікуються тільки по російськи. Російська мова звичайно в усіх радянських установах України, бо в іншій урядовці між собою не порозуміваються. Чому воно так? Тому, що всі державні уряди обсажені по містах у великій перевазі москалями і змосковленими жидами. Українців в установах найменше. Москалям і жидом, очевидно, не можна заборонити порозуміватися між собою в російській мові, бо для москалів вона є рідною мовою, а жиди за таку її вважають. А чи можливий анхид з такого положення? Певно, що можливий. На місце москалів і жидів з обстоюванням прав своєї „рідної“ (очев. московської) мови жиди треба прибрати українців. Означте цього там не роблять, бо всі українці підозрілі в „контрреволюції“.

З уваги на powyше не треба дивуватися, що під тим оглядом (під оглядом українізації) діються навіть у селі України, Київі, такі дивогляди, що на них з обуренням реагує навіть радянська преса. Ось у київській „Пролетарській Правді“ з 16. грудня є ціла стаття на тему: „Хто нехтує законом про українізацію?“ В статті наведено, ніби то й дійсно на перший погляд, але на ділі дуже важний і багатомовний факт саботування українізації одним (і чи тільки одним) урядовцем київської української державної опери. Цеж курйоз! — сказавте. Ні, не курйоз, а дійсний факт, описаний київською радянською газетою: українська київська опера має урядовців, що саботують українізаційні декрети. Але річ не тільки в тому, що якийсь урядовець української опери саботує українізацію, а головне в тому, що того саботажника все підкриває і бере в оборону управа української і зукраїнізованої опери і всі тільки вона, але навіть державна прокуратура!

З названої статті „Пролетарської Правди“ довідомося подробице про те, що то-

ловий бухгалтер київської опери Лозинський саботує українізацію ще від осені 1926 р. по нинішній день і в тім допомагає йому дирекція опери. Ще в 1926 р. київська комісія по провірці українізації звільнила його за те з посади, але дирекція розпорядження не виконала. В січні 1927 р. та сама комісія рішила звільнити його протягом 3-х тижнів. Разом з ним рішила звільнити ще двох урядовців опери, а саме Унітовського й Ольховича, теж за саботування українізації. Дирекція опери і тим разом постанови комісії про звільнення не виконала. Зате звернулася з проханням до окружної комісії, щоб йому продовжити речинеш українізації. Комісія потверджує свою попередню постанову, але Лозинський далі остає на службі. У своєму письмі до комісії зобов'язався Л. зложити лист до 1. 4. 1927 р. та минути в квітень 1928 р. в він свого зобов'язання не виконав.

„Чому це так? — питає автор статті і одночасно відповідає: Чи не тому, що хоч адміністрація опери протягом цієї річної боротьби двічі видавала накази про звільнення з посади Лозинського (з листів і грудні 1927 р.), повідомляючи про це окружну комісію, проте ці накази так і залишилися тільки на папері, а звільнити його ніхто й не думав“.

Дістав Лозинський ще й четверту постанову комісії про звільнення і тоді він відноситься до центральної комісії по справам українізації до Харкова, щоб вона йому пролонгувала речинеш українізації. Вона на це годиться і повідомляє про те київську окружну комісію. Коли від цієї останньої дізнається, як виглядає ціла історія з українізацією Лозинського, тоді каже свою постанову та рішає Лозинського звільнити.

„Проте — пише автор статті — бухгалтер Лоз. працює в опері й досі, не вкладаючи на всі постанови окр. комісії, окружному, центральної комісії при Раді Нар. Комісарів УСРР, ба й на законні уряди в справі українізації. Бо він працює в дозволу директора опери. До речі окружній двічі передавала справу до прокуратури, щоб притягнула адміністрацію опери до правової відповідальності, але ця справа, виклавши деякий час у прокуратурі, так і скінчилася без ніяких наслідків, а головний бухгалтер Лозинський і далі ні кус ні мела, а тільки посміхається, походжуючи по коритарах в опері. Виходить, що бухгалтер свідомий за всі закони. Так може хоч ширше кола громадянства — навіть розарований автор М. Лютин — розвинути цю застудку, що вона за очінок адміністрації опери: чи несвідомо

ломання й похтування законами в справі українізації, чи справжній злочин“!

Випадок такого саботажу, як бачите, незначний і нестрашний. Ні закони ні комісії мертвого русотина не можуть привести до порядку, а прокуратура теж по його боді. Ціла організація саботажу! Глуз і кешкування над усім, над цілим примоворідком! І все те через незамислих москалів. І тому бухгалтером опери не міг бути українець, а далі чому директором її теж не міг бути такий українець, що не підтримував би саботажників? На це маєте собі на основі створеного дати аж некто ясну відповідь. Попри те треба зазначити, що цей маркантний випадок в опері не є і не може бути відокремлений. Таких випадків організованого при допомозі радянської прокуратури саботажу українізації є тисячі, особливо по економічних установах і по урядах трестів. Отже що краще: відмосковлювання України, чи українізація впертих і ворожих до українізації москалів? На нашу думку, далеко доцільніше відмосковлювання, хочби а уваги на зберігання в лошаніку самого авторитету влади.

За океаном.

Протестаційні віча в Канаді.

В неділю 4. листопада ц. р. відбулося у Вінніпегу в Інституті „Прогресса“ велике Листопадове Свято, а вже 8. листопада комітет українських товариств скликав українське населення на протестаційні віча в справі львівських подій. Віче було дуже численне, на ньому промовило багато бесідників. Претару промовою англомови приділяв претару ген. Сікенич, від українського жіноцтва виступили різні промови-протести п-і М. Уршиков та Е. Сатині і п-а М. Бурянік. Віче прийняло довгу резолюцію, яку писано до прем'єрів Канади і Вел. Британії та до Ліги Націй. Цим вічем започатковано цілу серію протестаційних віч, які відбуваються тепер по всіх осередках української еміграції. На великому вічу в Едмонтоні, Альберта, що відбулося 18. м. м. промовляв м. ів. український посол до центрального (домініанського) парламенту Канади Михайло Лучкович.

Протести „Провидіння“.

Українське католицьке аскураційне допомогове т-во „Провидіння“ з осідком у Філадельфії, що має свої відділи в різних Злучених Державах, на своїй місячній засіданні дня 15. м. м. ухвалило протест проти погромів, довершених на львівських установах. Цей протест вислано до президента Злуч. Держав, до держ. секретаря Френка В. Кельога, а також до адміністративних і вієнського амбасадорів.

Американець про Україну

Американський журналіст Фанес, ді-ч американського Чарного Хреста, що був недавно на Вел. Україні, а перед тим ще в Польщі, приготував книжку про положення українського народу під Польщею. Книжка вийде в Америці.

Нова українська газета в Канаді.

В Едмонтоні, в провінції Альберта, зачала недавно виходити нова тижнева українська газета п. а. „Західні Вісті“. Редактором часопису є Володимир Кирилович, відомий з іменем в Канаді і в старому краю. „Західні Вісті“ редагує і пише. Особливо важливім тим, що подають багато вістей з українського життя в Канаді, а навіть зі Злучених Держав. Адреса газети: Western News, 975 Jasper Ave., Edmonton, Alta.

Трагічна смерть емігрантів.

У місті Нью-Бритен, Коон, в Злуч. Державах, в хаті українського емігранта П. Віндаса мешкали три компанії і один господар. Наймаленькі вони: О. Максим, Леся Глинка і Михайло Граб. Глинка мав жіночку й діти в цвині. Максим також, а Граб мав батька, котрий в ту ніч був на роботі. Один з наймаленьких загинув у ночі тієї ж днини, але не закрутив добре і на початку виходив з хати. Вел в часі вни подуренням і ліжарства помічав же нічора не зміг.

Миколаївський „атентат“ у Берліні.

(Довіда з Берліна)

„Миколаївський атентат“ у Берліні, про який у нас було вже згадка, мав мати, як нам здається, в Берліні, далеко йому туди, як і була бажана, якби дістав миколаївський атентат п. д-р Бернат і Маріян Маер були зручніше взаємні до діла, а берлінська поліція не побрала про швидше розкриття страшного українського „атентату“. Тасмичний подарок, подарований берлінському кореспонденту українського „Із. Кур'єра Подільного“, п. Геллеру, був зміщений на проти його безприкрасної візантиї таї не для публіцистичної реклами, а проти української еміграції у Берліні, що дуже не на руку польським шовіністам. Панове Бернат і Маер, кореспонденти „Кур'єра Подільного“ і варшавського „Всепресу“ й „Кур'єра Червоного“, відомі і в своїх місцях „симпатії“ до українства, думали на прагматичний аспект закласти свій „атентат“ на трестовий кур'єрський Геллер, на „ліричний у своїх епіграмах“ українців і використати його проти берлінської української колонії або бодай для „компромісії“ українства перед спокійною німецькою публікою.

Як тепер виявилось, обидва панове кореспонденти негайно після одержання небезпечного пакету п. Геллером звернулися з відповідними „інформаціями“ до німецької преси й усею з цим авторитетом посілих представників великих виданнях заповняли, що атентат вийшов з українських кол, подібно як миколаївський атентат у Львові та Кракові. Частини, що вийшли, дуже незначна німецької столичної преси, між іншим неприхильний нам „Берлінер Тагблэт“, що недовго тому зустрічав з відомими проукраїнськими й русофільськими

„революційними“, поспішила теж, не провірявши справи, пустити в світ бавані „інформації“, які в деяких газетах розрослися вже навіть до вістої про арешт скопромітованих українців. Різнорізно з тим панове кореспонденти негайно заафирмували свою польську пресу, яка з насолодою в окремих виданнях повідомила своїх читачів про те, що і в Берліні полики не мають спокоею перед українськими атентатами. І хто знав, який оборот узяла ця справа, який не берлінська поліція, яка дуже скоро порішувалася в цій справі й вийшла дійсних справ, що швидко тепер, на вілках ділах, призначенох на вітацию проти українців, призналися до свого шарту, що мав начебто зробити п. Геллеру популярним.

Вислід справ відомий. П. д-р Бернат і М. Маер мусли покинути свої закордонні „підручці“ й вернутися до менше небезпечної дипломатичної праці у себе дома, показавши наглядно світові, якими методами послуговується навіть велика польська преса в боротьбі з українцями. Може після цього загрозили буде обережніше з оголошуванням польських інформацій, особливо про українські справи, хоча інформації ці навір, у Німеччині походили від осіб з німецькими приналежностями або навіть німецького походження.

По широкому світі.

Кулідж заявив, що Америка готова прийняти участь і в дальших працях підготовчої комісії для справи розроблення. Народня фракція внесла в Райхстаг законопроект прокт, відносно з яким вогтем подвора для відкриття може приневолювати уряд до димісії лише тоді, коли його висловлять дві третини голосів.

Німеччина підписала з Литвою торговельний договір на 5 літ на односторонніх правах для громадян обох держав.

Генерал Дозз покидає в марті 1929 р. політику і стве банкомцем в менту, коли візніть ретинель виконувати його обов'язків звет. президента.

Бритійський уряд заплатив Америці в грудні на рахунок воєнного довгу 94 міль. доларів.

Добро „Просвіти“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

ВІДУКИ ДНЯ.

Як повинно виглядати „Діло“?

На цю тему ведуться багачин від року 1881, себто від дня, коли цей часопис побачив галицьке світло. Ведуться на зборах, прайзних, іменних, у каварнях і установах, по домах і вулицях. Як тільки нема на світі землетрусів чи вогонь, а в Галичині трясів чи вогонь — в Галичині зораз сходять на „Діло“.

— Скажіть мені, панбродію, що з тим „Ділом“? Тільки літ існує, а виглядає як би перший рік?

— То, панелію, фактично незвичайно цікава квістля. Во прошу...

І починається аж любо... Сорос см розів — час навіть для повільних галичани великий. За тім віку і в нас можна дійти до ясних висновків, заключень та спрощених догадок. Не маю про національну, економічну чи якутам політику, бо до цього треба нам довшого часу, але про те, як повинна виглядати газета, це вистарчає.

Думаю собі: Коли цілого пів віку йшли багачин на тему, як повинно виглядати „Діло“, то можна вибратися по людях і вібрати їх погляди. Напевно будуть адлякові.

Посадив я „Діло“ на цензурі і цімом збирати.

Одна особа (панночка) сказала так:

— „Діло“ для мене за нудне. Требаб конечно веселого кутника, жіночих мод і бодай що-лих один малий фейлетон, але... неможатого фейлетоніста.

Друга особа (політик) сказала:

— За мало політичних статей, а за багато „літві“. Вступні статті за короткі, тому непотрібно намагасте великими фейлетонами. Час раз уже з тим поміняти.

Третя особа (емерит) сказала так:

— „Діло“ може й добре — не знаю, бо дрібний друг не дав мені можності перевірити це. Пишіть що хочете, але друкуйте великими буквами.

Четверта особа (письменник) висловилась так:

Зменшіть політичні статті, дайте цікаві великі фейлетони... (тут поклав свою теку!) і пишть уже раз літературною мовою.

Тихий, а ревний ділч уважав собі „Діло“ так:

— Статті повинні бути більш революційні, бодай такі як у „Галицькій Гай-

НА СВЯТА

приладите найкраще всяку їд-
якщо всі потрібні припаси заку-
пите тільки в найстаршій

українській кооперативній

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

яка продає від року 1883 у своїх
24 склепах по більших містах
споживчі і кольоніальні
товари та всякі напитки.

дамаці. Цензура — дурниця, головне — шкварити скільки душа забажає.

— А які ще зміни просять? — питаю.

— Бодай анти-десять дарових примірників до „Весели“!

Урядовець української інституції:

— „Діло“ за суше. Йому треба чогось живого, цікавого... Довши в товаристві, бізнес, заклади до складок, оправданні, — ось що дало газеті свіжості і цікавості.

Молодий чоловік:

— В „Ділі“ тільки статті про політику, кооперацію, „Річну Школу“, а фейлетони нудні, як стара пана. Спорту! Спорту нам треба! Пишіть більше про спорт!

Кооператор:

— Нині все під знаком кооперації. Пишіть більше про кооперацію, а все буде добре.

Такі менш-більш відомості позбавляв я по світі. За п'ятдесят літ існування газети кожний читач виробив собі власний погляд і напевно навіть за п'ятдесят літ не зрозуміє з нього.

Але ніхто, бодай між рідкими не наткнути: „Діло“ бракує чотирь сторінок друку, а дві сторінки анонса.

Галантіон Чіпка.

Вічевий рух.

Віче зльєктованих службовців і емеритів у Станіславові і Дрогобичі.

Для 18-го грудня ц. р. відбулося в Станіславові заходом основників секції Товариства „Взаїмна Допомога“ віче в справі неприємних до служби б. службовців австрійської і російської держави та в справі емеритів. Провідником віча виступив п. Слюсарчук, а на заступника

М. ВОЗНЯК.

3 романічних епізодів
Панька Куліша.

(Продовження).

З найближчого листу з 30. жовтня 1858 р. довідуємося, що його написав Куліш більш ніж пів року по попередньому. Тут ще сильніше виступає елемент кохання. Цей лист тісно зв'язаний своїм змістом із попереднім. Ось що писав тут Куліш: „Більш од півроку не обертав я до Вас мого слова, кохана сестро Александро Григорівно. А чом не обертав? трудно і сказати. Чи знаєте, моя любі панночко, що я послав до Вас отой ширий лист, да й жалі мені стало. Чи так то воно прочитається, чи так то воно зрозуміється як писалось! Во що-ж! нігде правди діти: знаю я Вас тільки з лиця да з голосу, а душу Вам свою вкладую, або не саю, а таку, котрій би я всім серцем і всім мислями по... онявся. Сього ніхто не знає, да й Вам байдуже, що чоловік шукає по світу свого святого ідеалу і, де-що знайде хоть трошки на його схоже, зараз, як та квітка до сонця, обертається туди серцем і вірує легко, як мала дитина, і душею валіє і розумом перед своїм кумиром нікне і страшно йому глянуть на його зневажливо. Де голос озветься до його мов би з глибокої і божественної душі, — уже в його серце не пає місти. Де чиста красота майже перед ним ніби тільки краєм небесної одежі своєї, — уже роєм перед його очима гуляють красні

божі дива, котрими живе, котрих до кону жадає всяка артистична душа. Отже уважайте, кохана сестро, що хто читає або слухає речі нашого брата так, як усяку щоденну річ, тому здається вона чудною, коли не кумедною. Та-ж сама особа, до котрої вона обернулася, не розбравши, з якого жерела рине гаряче слово, вознегоджує ще, як по-смів чоловік так близько до неї приступити! „Один тільки матиме право так з моїм серцем розмовляти, і тим одним кому б ні доведеться, а вже не йому бути!“ От що вона скаже. А ми, в простоті свого серця, інше ті справи життєвські розбіраємо: ми смілою рукою беремо своє добро всюди, де його знаходимо. Тільки-ж за сю сміливість несемо почасти сурову кару од людей, і почасти глумлять вони над нашим серцем і толкують його пориви на щоденний лад. Тим-то, виявивши перед Вами свої муки душевні і жажду того, що зовється чистим щастям, да поспавши свій лист, засумовав я тяжко: на що було мені таке писати? що з цього вийде? яка з цього користь буде не то мені, да й сестрі моїй, у котру я вкладаю свою душу? і що-ж то за жажда? чи вона праведна перед розумом? Та пора вже минулась для мене, щоб серцем до дівочого серця промовляти. Красного слова мало: треба молодію красою перед милим дівочим поглядом сити. Тоді знайдеш любий привіт і любов одповідь, і нікому не буде дивно, що чоловік ставечний до молоді красі, як муха до меду, липне. Бо як тамні мізкуй, а під тим артистичним поглядом на названу сестру знайдеш і сам жажду кохання, котрої убога життя не

наситила, не вдовольнила, і не будь того да иншого, то може-б іще й не таку повів із сестрою розмову. І чи багато-ж сього в мене віку, що стоїть на межі молодих літ із пониклою старістю? Нехай вплине собі тихо туди, куди давно вже поплили мої рожеві квіти. Буде й того, що серце ще раз заколотилося по давньому і дало ознаку, що воно ще не заніміло. Подякую любу сестру мою, що приснилась молодим сном мені там якось літом. Хіба-ж сього мало? Да й за се нема в світі достойної плати! Вона здалась мені моїм святим ідеалом: в її образі чиста небесна краса ніби майнула перед моїми очима краєм своєї ризи. Подякую душею милу сестру мою за те, що вона єсть на світі, да й замовкну на віки. Бажав я Вашого портрета, а послі й того перестав бажати. І так зовсім, зовсім викинув був із голови любі розмови з Вами і сподівання. Ходив я по швейцарським горам, упиваючись иншою красою, — красою природи, і гнав од себе образ Ваш серед рідної Вам країни, чудовної Швейцарії. Ангелом святим витав він надо мною, да мое серце не зміє любити по ангельськи: чую в йому дуже багато гарячої крові. Тим-то й гамавав я його довгою мовчанкою. Довідався я з жалем, а не з радістю, що Ваш портрет чекає мене в Петербурзі. Здався він мені од Вас милостивієм старшим. Не так би Ви дали мені його в иншу пору: не з таким правом получив би я його од Вас, бувши Вам рівною. А тепер на що він мені? хіба щоб був щодня мені докір од його? хіба не те, щоб поглядаючи на його, на калиновий міст озиратись да гукати мислями:

Вернітеса, літа мої, хоч до мене в гості! —

„Оттак-то, кохана сестро! Заплатив я великим смутком за ті розмови ширі, котрі необачно посилав до Вас на папері. І вернувся я в Петербург, і прочитав Ваші листи, і прочитавши, тільки зітхнув і поклав голову. Глянув я на Ваш портрет: милий образ, да не той, що в мене в серці сяє. Не впадовав я Вашого портрета; Ви не такі були, як по залі колись із мною ходили. Коли треба мені, то вже не такого портрета. Нехай би він до мене молодим сміхом засміявся і золотим голосом озвався: отто буб би мені портрет! Сховав я його і замовк ізнов, тільки дві книжечки послав кохалим моїм сестрам. І мовчав би до віку, коли-б не Ваше письмо із Калюжинець. Хто Вам нашенств те, що там написано поміж словами? Бачу, бачу і серцем чую, що з Вами діється. А Ви думали — так то воно просто увійти в береги життя, послі весняної безкрайної повіді... Ваш голос тривожить мою душу. Нема й Вам щастя, нема долі між людьми. Не чув я нічого про те, що Ви питаєте; а видно, щось гарне, коли сполохнулось і Ваше серденько. Напишіть же мені, коли вже так, усе шире правду. Я аповав, що Вам таки Бог пошле пару і Ваше щасте семейне заспокоїть мою душу. Аж ні, Ви все ще, як та голубиця Ноева, не знаєте, на яку віточку сісти і де безпечно гніздитися звичи. Бідні мої діва-українки! на що ви цвітеєте такою пишною красою? Хто Вас там бачить серед безлюдного степу? Хто, Вас побачивши, зложить ціну Вашому серцю?...

(Продовження буде)

т. Оринуха. На візу був присутній посол д-р Степан Білаш і делегат зі Львова голова Т-ва „Взаїмна Допомога“ п. Дмитро Колесняк. Посол д-р Білаш виклав обширний реферат про ратифікацію міжнародних постанов в справі непрацюючих службовців та емеритів, представив суперечливості цих постанов в польській емеритальній законі, як також ірані Ураїнської Парламентарної Репрезентації і боротьбу за отримання права. Після реферату д-р Білаш забрав голос голови Т-ва „Взаїмна Допомога“ п. Дмитро Колесняк, який дав свій голос за прийняття постанов від його заснування до цього часу і відав присутніх вступати в членів статистичної Секції Товариства. Після дискусії абрані ухвалили одногласно наступні резолюції: 1) Зіб'їти на візу українським альянсовані службовці і емерити в Стиніславоні для 18-го грудня 1928 р. висловити подяку Ураїнській Парламентарній Репрезентації за долетерішню діяльність у справі альянсованих службовців і емеритів. 2) Зіб'їти в Стиніславоні Українську Парламентарну Репрезентацію, щоб доповісти всім старим дії прихоронення і виборення належних альянсованих службовців і емеритам прав. Віні закінчено в год. 8-й полові.

Таке саме віце відбулося для 9-го грудня в год. 12-й в год. в Дрогобичі. Реферувал посол д-р Іван Власівський.

**НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ
НА СВЯТА І НОВИЙ РІК
Є ВКЛАДКОВА КНИЖКА
І ПУШКА ОЩАДНОСТІ
КООПЕРАТИВНОГО БА КУ
„ДНІСТЕР“**
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Ріжні вісти.

СОИМ.

Обструкція клубу ББ.

На засіданні союму для 18. грудня було в. І. третє читання внесення Нар. Клубу в справі відшкодування обов'язкової сплати за кредити президента держави про устрій суспільства до дня 1. січня 1930. Клуб ББ постановив не допустити до ухвалення його проекту в третім читанні і тому хотів обструкції. Тому вислав на трибуну свій ряд бесідників, що мають не мали правничого формування, лише на це, щоб продовжувати в безпечності наразі союму.

Вкінці такі сойм приступили до голосування над проектом закону в третім читанні. В поіменній голосуванні прийнято проект закону 162 год. проти 106. По оголошенні вислуду голосування віцею. Цар в імені уряду зложив заяву, що з огляду на становище союму, який відкинув внесення на передання справ до правничої комісії, а орієля в II і III читанні ухвалив проект закону про відшкодування — уряд зоставляє собі вільну руку користати з у. 81 § 1. розпорядку про устрій судівництва, що торкається переходу до судівництва офіційна суд. корпусу.

На цьому перервано засідання. Найближче засідання, котрого точного речення маршалом не визначено, буде по святках, мабуть 10. січня. Маршалом побавив по слову веселих свят і щастя Нового Року та замкнув засідання.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Для 18. грудня на ранішнім засіданні бюджетової комісії, в голосуванні над бюджетом мін-ства справедливості прийняли низку українських і емігрантських внесень на окреслення в бюджету кількох позицій.

Оп сая комісія в присутності мін. Святельського і віцею. Червильського приступила до дальшої дискусії над бюджетом мін-ства віросповідань і освіти.

Пос. Гріббам сказав, що завіт референта виглядає так, якби Польща була однією на світі чисто національною державою. Референт зовсім промовчав шкільництво над меншостей. Мін-ство бачить належить до цих властей, котрі владають, що обмеження мін-ства царських часів іще обов'язують у Польщі. Утворення спец. департаменту меншостевого шкільництва дозволяло би багато труднощів.

Запрошую на прібне варення зного з передвоєнної якості російського чаю

Ф.РМИ

Васілі Перлов і Сини
що відбудеться нині в фірмі
„ВІКТУАЛІЯ“ Львів, вул. Кохановського ч. 5.

Промова пос. Хруцького.

В імені Українського Клубу говорив про освітні справи українського населення пос. Хруцький. На основі статистики показує бездіяльність до виконання, що українське населення постійно упосліджується в ділянці народнього шкільництва. Українська дітвора взагалі не має доступу до шкіл, бо школи осереджують у місцевостях, у яких зосереджуються польське населення. Вигляди для українців в освітній ділянці на майбутнє сумні. Українці мають, як виходить із цифрових даних, найбільший приріст дітей, що потребують шкіл, а найменше надій щодо одоути відповідну їм шкільність. Описав бездіяльність, обговорив справи організаційного стану шкіл, справу утримання шкіл, торкається справи прихоронювання принципів якості Габсбургів, котрого дух і далі помагає в шкільництві. Привів українське шкільництво порівняв з польським, тансам порівняв культуру-освітню діяльність „Просвіти“ із фахового шкільництва українці не можуть користати, бо ці школи є в більших промислових осередках. У середнім шкільництві треба зановувати упослідження українців, а переловити адляне недостача середніх жіночих заведень. Вкінці бесідник домагається упорядкування справ українського університету.

За врахування служби в часі українсько-польської війни.

До соймової бюджетової комісії внесені для 18. грудня внесення Українського Клубу в справі зарахування часу служби на української влади до платення і емерити. Зреферування цієї справи поручили пос. проф. Книшановському.

ПЕРЕД ЗМІНОЮ КАБІНЕТУ В РОМУНІ.

Новий румунський парламент збереться 22. грудня. Різночасно наступить зміна теперішнього кабінету. Мін-стр закорд, спр. буде вибраний президентом палати, а його місце займе теперішній мін. в справ Валда. Тску мін-ства в справ обліку мабуть сам. прем'єр Ман-а або мін. фінансів.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА В БЕРЛІНІ.

В Берліні вгоріла 4-поверхова кам'яниця, в якій була фабрика целолюзної і радіових приладів. 30 робітників рятувалося на крию фабрику, а злітан на плаще суцільного дому. Іншим робітникам дорога ретунку була відита, коли полум'я облягло сходи. Огнені сторожа виринували 17 людей на розпостерті полотна, а 35 було рятованих плас того, як у перепопозі скакали на вулицю. Власник фабрики Гавлішкий, що зложив собі обі ноги, помер у шпиталі. Е чутки, що кількох людей згинуло в огні.

ВІЙНА В ПВД. АМЕРИЦІ ЗДЕРЖАНА.

Ген. секретар Лиги Націй д'став від бразильського міністра закорд. справ телеграму, заарештовану до предс. Рамі Л. Н. Бріана, що бразильські війська озер али приказ припинити ввсему явлю, але держатиме дефесивні. Телеграма повідомляла, що Парагвай зарезав мобілізацію 15—25 дітей.

У ю-американських політичних колах роблять, що до війни можуть ввійти Бразилія і Аргентина.

СТРАЙК ЗАЛИЗНИЧНИКІВ У ЛЬВОВІ.

Робітники залізничних вартатів І. і II. кл. і паровозів у Львові ухвалили приступити до страйку в зв'язі з доріжницею та домагатися виплати 13-ої плати. Профсоюз залізничників ухвалив візвати робітників приступити до праці. Означе той ухвали робітників не прийняли до відома. Загальом в робітничих електриці страйкує окозо 2000 осіб.

У законі зі страйком прийняв у Львові контролор залізниць з рмани мін-ства комунацій Рембіньский.

НОВИНКИ

— З нинішнім числом розсилаємо почтоне складання, призначені для пересилки юнацького дару „Просвіти“.

— Вечір для вшанування 40-літньої літературної праці А. Чайковського відбудеться для 21-го п. м. точно в год. 7.30 веч. у залі Ласени.

— Студенти „Просвіти“. Дістаємо такого листа: Студенти медичн. абрані на ширших сходинах для 8. грудня рішили одіногласно, що з нагоди ювілею 60-літнього існування Т-ва „Просвіта“ всі члени Т-ва „Медицинська Громада“ вступити у члени Товариства „Просвіта“. Різночасно візвати усі студентські товариства в краю і за кордоном віти їк сядом і не словом, а ділом доказати розуміння ваги цього Товариства. За Віталі: Куніч Раман, голова; Осичук Роман, секретар.

— Різдвяні ферії в українських школах. Львівська Шкільна Кураторія вистала розпорядок, щоб цього року Різдвяні ферії в школах, що закінчують тільки тр.-ч.-т. сівця, тривали від 5. до 15. січня включно, а крім того для 34 грудня виліково був вільний від науки.

— Композиторський концерт Я. Просвіти. Вівторком в Перемислі, в залі „Народного Дому“, в п'ятницю для 21-го п. м. На програмі концерту складатимуться солісти та хоральні твори, а також і дуети до всіх Франка, Шевченка, Лесюка, Пачовського, Черкасенка, Вороненка, Олексія й ін. В концерті візьмуть участь хор „Перемиського Воєна“ п-ї Софії Стаднік (сопран), артистка українського театру, і Іван Геліс (баритон) і сам композитор.

— Ревізія. Для 4-го грудня п. р. в часі, коли люди вибиралися до церкви на Богослуження, поліція перекрала ревізію в Журавині біля Лютових, шукаючи за зброєю і наперем. Переводили ревізію лише в членів Т-ва „Сокира“ і членів читальні „Просвіти“. Перевели ревізію в голови „Соколи“ Андрій Босарба, у голови читальні Іван Гавдан, у секретарі обох цих Товариств: Микола Витчак, у начальники „Соколи“ Юрій Морквин і член читальні Різдвя. Ревізія не майшла нічого. — В вечір для 18. грудня п. р. перевела поліція основну ревізію в рухатково-пожарничім т-ві „Луг“ у Кошарів. Ревізію переводили в селішні М. Палюха, в хаті якого містилося т-во „Луг“ закла недовостаті закладу домішки. При ревізії забрала поліція всі книги т-ва „Луг“.

— Невинно посуджений на волі. Для 17. п. м. по чотирикратнім відрочуванні розправи станав перед III сенатом окр. кара, суду у Львові молодий господар Лева Панас з Карпа, що мав у грудні мин. року страйку в ділі до газетного Еміль Кот з Карпа і наміром його убити. Еміль Кот знав під присягою, що він убивав Лева Панаса, як той стріляв до нього в підліт 10-х років. Свідки знали теж під присягою, що Л. Панас критичного дня і в критичній хвилі зложив хорий у себе дома. Суд звільнив Лева Панаса від вини і кари. Розправу на рад. Заступський, обвинувачувал прок. Грідер, а успішно боронив обвинуваченого адвокат д-р Деміан.

— Не розуміє по українськи. Для 1. п. м. мала відбутися судово розправа перед львівським повітовим судом С. П. поміж двома українськими сторонами, а саме двома Гураля (за мужем Шевчука) і Настею Штовалло (обі з Гриворач). Заступник правної д-р Давид Соболя (вул. Крашевського 18) зажадав перекладу пошу на польську мову, бо він „по-українськи не розуміє“. Українське громадянство по-вино собі добре зіткнути прізвище цього адвоката, що не хоче розуміти по українськи, хоч береться за добрі гроші заступити українським клієнтам. Намі сільські інтелектуали повинні влізати на носозепя з тому напрямі, щоб вони зверталися за правничими порадами і правничою обороною до таких адвокатів, що не потребують перекладників. У Львові маємо досить таких українських адвокатів, про киномому клієнтам дають добру раду, та що найважливіше, то з якого свого клієнта не саркають при вині-рі гонорару, а чини не рахуються зовсім чужі адвокати. Крайня пора повинути наших селян, щоб зверталися тільки до своїх адвокатів.

— Процес за промову. Пишуть нам: На

підставі донесення повітового комісара в Сколів потягнула львівська прокуратура до судової відповідальності п. Ататова Діпринського за вигукнутому ним промову в діні 22. липня 1928 р. на гробях Сивних Стрильців на Маконі.

— Небезпечний парі на львівській парі Кілівського від хантини, коли починає смеркати. На одну парі паречених, що вибиралися там вечором на прохід навал, пеніоні бандіти і покармачи і вилізали на помер.

— Материнські трагедії. Складається дівчат, що посягаються своїх незаконних дітей, просте в краю непомірно. У Львові вибила свою дитину служниця Летта Гант, яку відставили до шпиталю. — У селі Діприн (Сопал) 18-літній дівчина задушила дитину і закопала в лісі, тому, що батько дитини покинув її і вік до Аргентини.

— Різдвяні вісти. У Вильгерадах номер у 68 році життя змінив Дмитро Голіши „Мурман“, буні, муж довіри Миколи П. член держ. Дума, діт і письменник. — У Відні перестав виконати „Екстрабінт“, що виходив 57 літ. — Уїня з літня і ювілейні візники швейцарський летун Ельзесер. — На підставі останніх даних в Шкаго є тепер 114000 полних неграмотних. — Шкаго англійський консул Львофора у Китаю якого перенесені в Чіфу до Аноа; є підозріння що його підвали бандіти. — У Шкаго номер візник американський неграмотний Уолтер Блекмен. — У Різдві скінчилися процес проти шайки бандіти, що тероризували румунську сприту і жили на собі 13 убивств, 25 відстрілів і 38 грабків. 6-х засудили на розстріл. — Міжнародний летунський конгрес у Вашингтоні вручив Ліндбергу медаль за найбільші заслуги у авіакоплавстві за 1927 р.

— Голі на леді. У Відні почалися міжнародні змагання голією на леді. Перший біл желя дружина англ. університету з Кембріджа з проським „Лантінні-Камбоді“. Виграли англійці у відношенні 4:2, 11:1, 2:1, грюючи весь час зі значним перевагою над чехами, які розгортали спротив. На другий день та-же англійська дружина грюла з „Відеським союзом сівця“ і скінчила розіграною 2:1. Підчас змагань ішов великий сніг. Було 2000 осіб.

— Шингувська бірка. „Нас Півер Журнал“ друкує серію спомиль ріжних осіб, що грюли першорядну роль в шингувській армії підчас війни. Шкаго, між іншими, інформація позновника Тібона, бунного провідника контр-розвідки в австрійській армії. Він вивів: „Вже в самої природи жінок крапці підготовлені для шпінкозії. Нмеччина мала спеціальний інститут освіти в одній неавстрійській державі, що авалас „шингувським бюрою“. Там навчали гарні грюли до добри інформації. Найкращими „ділами“ цього інституту були жінки: французьки, англійки, німки та москвички. Я була особисто в 1000 шпингунок. На підставі спмеків, які в мене збавлялись дод, я склаа таку таблицю соціального становлення шингунок великих війн: 2. юнкери, терпоти, маркі 14. графів, баронів і інших аристократів 47. жінок міністрів, послів, дипломатів і політиків 186. були між ними загальновідомі діячки, а проте про їхню працю на війні навіть найближчі рідні“.

— Політична грамота. У „Комсомольській Прові“ з 9-го п. м. членили: На фабриці імені Лейна в Ленінграді комісія політичної перевірки комсомольців ствердила, що яких 100 робітників є політично неграмотними. Комсомольці Т. М. питали: „Як в нас вихована влада? — Не знає. мабуть Ріков. — „А хто такий Ріков? — Предсідник Комітету. — „А що це інтернаціонал? — Така дієва. — А комсомольці Т. Б. на запит: „Які ріднілі між буржуазною державою і партією соціальною? — Там був цар, а в нас від сівця“.

— Вчені діоти. Таку парту маву побішот майбутній московський академік Полюковський. У „Вечірній Москві“ він перестав перед новими модами вченими, що мають заступити теперішніх. Ці мооди так захоплені спеціалізацією, що крім неї не знають нічого-сего. Дійшло до того, що одна аспірантка, яка студіювала фізіологію не мала найменшого поняття про теорію Дарвіна. Якісь московський професор ридив свої досліди в нас, то дівчина би могла до виконку зовсім протилежного: що більшість знає всього пітроси, а не має ніякої спеціалізації.

— Небувалий процес. Перший раз в історії судівництва муж домагався розводу з жінкою на тім підставі, що вона заридила його з. мревою Громадяни Шкаго Богдін ділили у суді 12-го п. м. так: „Для роки тому мій жіно прислався одні молодий мужиця. Цей сой контривався і в шкільн. Врешті мревою осмілювався і в. Моя жінока довго боролася зі слюкуником, але врешті призначила мені, що його хотіла. Це мревою розбило нас родинні жити і відбрало мені ювілейну жіно. Вони зреділа мене і в не мого з нею доміе жити“.

Жінки Богейма признались, що зрадили свого мужа з сонним мазевом. Суддя рішив, що святі основи подружжя порушені і проголосив розвід. Що буде, коли за три зявляться в нього ще десять пар, які заявлять про таку-же зраду?

Театри.

Великий Миський Театр:
Четвер 2-го, г. 7:30 веч. „Замана-драбина“.

Кіна.

„Аполло“: „Буря“.
„Лен“: „Золота діла“ з Біллі Дой.
„Оазис“: „Зоря галерії“.
„Палас“: „Кохання в природі“.
„Фатаморган“: „Вежа кохання“ Джон Беріор.

3 концертної салі.

Святочний концерт у честь Шуберта.

Намільє стогінні роковини смерті Франца Шуберта вшанували наші товариства „Львівський Бона“ і „Мус. Тов-во ім. Лисенка“ святочним покаяно-замеральним концертом, який відбувся дня 7. грудня в салі Лисенка. Вступне слово виголосив д-р С. Любименко. В короткій річці рефераті подав він найбільш характерні риси у творчості Шуберта, підкреслюючи в першу чергу його значення як мелодиста, який в тому напрямі не має собі рівних. Не без вади було тут і наші славніське походження Шуберта. Прелегент подав також і про значний вплив Шуберта на нашу музику, на наше мистецтво взагалі і на явних композиторів (як Вербицький, Матейко і інші) окрема.

Вітані слідували поодинокі точки програми, яку розпочав „Гімном“ на сольному фортепіано. Не заважаючи на те, що хор „Бандуристів“ з відомим причаєм був сильною дезорганізований, особливо в теоретичній частині, не поспішало порушенням мистецтва пропорційності мелодійних голосів, який представивши в доволі корисному світі. Я звернувся би увагу лише на те, що подвійна обода сольного квартету голосами ріжкою краскою, хоч і гарною, як в давню рачі — порушила в деякому колориті ріжкову, а також нашої може позитивне темпо затримало суцільність мелодійної лінії твору.

З черги п-на Дарія Бандуристка відспівала низку менше відомих у нас, а проте дуже характерних пісень Шуберта. Чимраз більше популярність, якою гідиться у нас вже тепер та молода співачка, зважаючи вона не тільки доволі гарним голосом прихватує та незвичайно гарній прикладній красці голосу, але в меншій мірі й пасиві пережитий і тонко відчутий інтерпретації, яка підходила виконання кожної пісні. Вроджена музичальність помагає їй викликати відповідне враження навіть у таких піснях, які менш підходять під її голосові прикмети, як прим. „Die Allmacht“, яка вимагає незвичайно широкого голосового голосу. Однак вилас користування динамічними і виразними середніми дозволяє співачці поєднати потрібне ступенювання ефекту. На мене особисто найкраще враження зробили дві прекрасні серенні пісні, а саме: „In der Ferne“ (що як твір, який викликає такий простими середніми таке непереможне враження, можна поставити в один ряд з відомою піснею „Dorfer-Idyll“) і друга: „Lachen und Weinen“. Доволі музичальною акомпанювала співачці п. С. Лиса.

Виконане проф. Т. Шухевичем, д-ром Р. Криштофським і П. Шенічюком відоме тріо В-дур виявилось не тільки солідне технічно підготовлене, але і значно пріше над деталічним опрацюванням музичної сторони. Під тим оглядом особливо гарно вийшли дві середні частини — повільно і спокійно. У першій частині початкові акорди супроводу у фортепіано, як і при репрі, виходили дещо за сильне. Однак підста викликала справді гарне враження, яке тим більше треба цінити коли зявляється, які тодішні має до поборова такий ансамбль, який у нас складається з правих „ad hoc“.

Зякувало вловні зрізанням винили себе відомий хор, який відспівав із значною долею настроєної ніжності „Бог — защита моя“.

Після п-на В. Божейко виконала і лягоно відспівала у нас ріжко грані „Moment musical“ A-dur, відтак „Impromptu fis-moll“ (перетворює дещо в темп і через те не так зрівноважене у виразі) та незвичайно гудув, хоча не всім для півністи відкрито, продалу „Wanderer-Phantasie“, яка при всіх своїх пооди. оних прекрасних партіях все таки не замикає якогось суцільно-піднесеного значення і задовольняє особливо при цій пісні. Однак і тут півністка мала широке поле для виявлення своїх технічних засобів і фізичної витривалості, а в інтерпретації мала доволі багато щасливих моментів.

Концерт закінчено виконанням „Пісні любові Мірім“. Хоча соліста партія виявляє здевалеровано драматичного голо-

су, то в тут вийшла солістка п-на Дарія Бандуристка вповні подобносно й абстрагуючи від декого не так форсонаного, як гадмо дещо непригольного атакування тону, з легкістю переобивалася, особливож — у височих позитивних зразь фортепіано мішаного хору. Хор „Львівського Бона“, піддержаний членами „Бона-риста“, держався під кермою п. Іа. Охримовича дуже добре. Фос-тепіаної стирп і спочинав у певних руках проф. Б. Куденка.

Взагалі цей концерт вийшов удачно, а на салі панувала уресь час якийсь милі, теплий настрій. Почувалося, що виконавці з пієтним поставилися до своїх завдань, а також слухачі, які тим разом прибули в значному числі, з увагою і задоволенням прислухувалися поодиноким точкам програми, нагороджуючи виконавців випроки оплесками і захвучуючи їх до надлати. Дуже гарний і владний був попис, коли то солістка ввечера скарбник „Львівського Бона“ д-р Дарія Бандуристка закінчила ввечері писемний подяки і коротко назвала: Замість квітів на „Рідну Школу“.

Василь Барвінський.

Приготовляйтеся до „Коляди“ на „Рідну Школу“.

Затяжамься свята Різдва Христового, а в нього традиційно „коляди“ для „Рідної Школи“. В тій цілі громадністю повинно відповідно підготуватися а саме:

Кружало „Рідної Школи“, читальні, Союзи, Лиги, Церковні Брацтва і інші організації та Комітети підготують хори старших, молоді, дітоті та оркестри (на дитих інструментах, на скрипках, мандолінах і т. п.) з гарними колядами і шпелінами, які в кожній громаді відуть по-палувати на „Рідну Школу“.

Означе під „колядою“ не треба розуміти тільки саме ходження „партій“ по селі зі співом. Як нема кому співати, то й без співу можна обійти село і зібрати „коляду“ на „Рідну Школу“.

Також треба подбати, щоб можна по-оперативно, можна молочарня, можна товариство і підприємство та можна організації зложили від себе дар на „коляду“ для „Рідної Школи“. Ріжком припинувати, щоб доходи з усіх цих заходів у місяці січні які аматорських театральних зяств, концертів, чайних вечорів, професорів, вертепів і т. п. пішли внаслідок на „Рідну Школу“, бо місяць січень є місцем „Рідної Школи“!

Виний заздалегідь подбати, щоб яка мейова установа не улажувала своєї збірки в часі „коляди“, а всі кимнебудь заволодали гроші відійшли до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові. Ріжком ч. 10.

Заразом подаємо до відома, що всі з повелістю (львівське, тернопільське і ставненіславське) дозволили Головної Управі „Рідної Школи“ на прикладу збірку в часі Різдва Христового. Обіймає в тій справі і уповноваження друкуються й розсилаються на пошти.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“
Ілля Киселюда пр. Теодор Мартикець ар. голова, секретар.

3 судової салі.

Сензаційний процес у Кремниці.

(Кореспонденція з Кремниці.)

Дня 14. грудня ц. р. почався в Кремниці на вказаний сесії Рівенського Окружного Суду незначайно цікавий кримінальний процес. На лаві обвинувачених зяєло шість осіб, в тім числі двоє православних священників — Степан Веселовський і Дмитро Наливайко. Прізвись інших обвинувачених такі: Шаган, Франчук, Мелько і Дубач. Всі вони обвинувачені у збивстві Масення Янушевича, громадянина кремнянського передмістя Чугалі, зомонного мішанина і 80-літнього старця. Вбийства довершено 8. березня 1928 р. Обвинувачені православні священники Веселовський і Наливайко були зяєми покінчення і обвинувачені вони за те, що замовляли до убийства свого тестя, щоб швидше дійти до посядання його майна. Інші обвинувачені в наслідку тієї памови дознали збивства.

В часі слідства всі обвинувачені крім Веселовського признались до вини. На судовій розправі признався до вини один тільки Франчук. Він твердить, що збивства дознав за памовою свист. Наливайко, Даниїл позбав всі подробиці про те, як дознав збивства. Іх подам у слідуєчих кореспонденціях.

Наслідком того, що в справу змішано двоє правосл. священників (іх уже позбавлено священств), яких громадська opinio вважає головними спричинниками збив-

ВОЛІЧКИ Д. М. Ц., Паньохин, Рукавички жіночі і реформи у великій півторі Львів, вул. СІКСТУСЬКА ч. 16. найдешевше у ШТАММА, (вхід через сіль). 787 8—10

Про що говорять Львів!

Від 18. ц. м. в Кавачі LOUVRE

Mr. Charly Robers

Дирогляд анатомії Чоловік-жаба без костей!

Також 10 славних атракційних чисел, не бачених у Львові.
Друга програма в барі в д. год. 12-30. — Концерт першорядної оркестри щоденно від 8-30 год.

ства, то процес викликав не тільки у Кремниці, але й у півній епархії велике заінтересування. Люди жорбо вистояють під судовим будинком та ходять по вулиці тезуючи, коли то востануть а вказанні до суду чи а суду до вказанні „закоханих отців“. На розправу до салі публіки не пускають тому, що салі дуже тісна. Однак розправа є явна.

М. Я.

II.

Процес, про який коротеньку кореспонденцію подав я в попередньому числі, закінчився ввечері 16-го грудня, а мій, себто 17. а 11-й години дня прочитано вирок. З 6-ти обвинувачених суд признав винними тільки одного Анд. Дубача; решту засуджено так: Веселовського та Наливайка (д. священників) і Франчука на 12 літ тязкої вазанії. Мелько на 10 літ і Шагана на 4 роки. Всіх їх пообовлено громад. прац. крім Шагана, до якого застосовано амністійний закон і зменшено кару на третину. Прийняли вирок обвинувачені без особливого зворушення, бо сподівалися більшої лари.

М. Я.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Заходом Забачного Гуртка при Т-й Золі улажувється в суботу, дня 22. XII. 1928 р. Гостину св. Николая. Початок в год 6-й веч. — Подарунки приймається щоденно від 7—9 веч. в Т-ві. 1129 1—2

Важне для учительства! Пригадуємо, що з дня 31. грудня ц. р. минає річниця зняшення подань до Ком.сії Верифікаційної для тих товаришів(ок), котрим попередня Комісія усіх минулих літ служби не признала. Український Клуб поставив у цій справі відповідне внесення в Сейм, але доці його не було предметом нарад Комісії. Однак без огляду на вирішення поставленого внеску, який кожний інтересований подбав предложити вказі прохання, щоб йому за-верифікували службову перерву. — Правна Оборона при В. П. У. У.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ДОКТОР ПРАН, а п'ятилітню адвок. наською практикою і двоїткою банковою практикою здобий до „активістського ведення адвокатської канцелярії, пошукую м'яса адвокатського конпієнта. Ласкаві offerti просяться слати на адресу: Д-р Лавришко Ярослав, Краків, вул. Кохановського ч. 16/1 1116 2—3

БІЛІЯНТИ, також іншу біжутерію купую по високій ціні Домбровск - Розваженскі, Львів (Готель Жоржа) Алядевича 2 2181 26 ?

ГОДИНИК ВАШІ буде нап-пше направлений у найбільшій годинникарській роботі Івана Зельтенрайха Львів пл. Маріївська 5 — З прохання просимо репараций прислати почтою — (Старомодні ланські годинники перероблюємо на ргчи. 2 6 127-7

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст медит. легінів, серця і нозул

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 16—24 2—3

ГЛЯДАЮСькомої, інтелектуальної, старої особи, котра би завялася хатою т. в. вярда і сповню-алязичнійпра-ці дома, ч. кімнати, 2 пані, старша потребує опіки. Рекомендації і фотографії ба-заяні. Зголошення: Кульчицька, Пере-яшів, Ріжком 28. 1118 1—1

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найвидаєтшою фарбою до білиз, фарба і малерських пі-лей. Відзначена на виставках в Брюсселі, Медюлані і Паризі золотими медалями. 1302 Сирізь до набуття. 40—2

ПРОДАЖ НА ДОРОГНІ СОЛІТКИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА

„І РУЧНИХ РОБІТ“

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон і С-ка

Спільна з обм. пор.

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 21—2

НА СВЯТА!!

Найгарніші святочні дарунки як обідові та кавові сервіси, накриття з альпаки і хінського срібла, Фражета

по дуже низьких цінах поручає

ФІРМА

ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО

Львів, Галицька 20.

855 (ріг Валової) 1—3

Спільника з капіталом до 1.000 дол.

пошукую підприємство в окривіх місті.

Спільник може дістати в тім підприємстві посаду управителя. — Зголошення

до дня 31. рудні 1928 слати на адресу 1121 Адміністрації. 1—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Видавничої Спільки

„ДІЛО“

Кооператив з обмеж. порукою

у Львові,

відбудуться дня 29. грудня 1928

о год. 5. попол. в льокалі Ре-

дакції „Діло“, Ринок 10. II. пов.

зі слдуєчим порядком:

1. Відчитання протоколу з попередніх

Загальних Зборів.

2) Звіт з діяльності за роки 1926/27

і 1927/28

3) Звіт Контрольної Комісії.

4) Затвердження білнсіса за роки 1926/27

і 1927/28. та розділ чистого зиску.

5) Вибір 7 членів Надзвірної Ради та

3. заступників.

6) Вибір 3. членів Контрольної Комісії.

7) Внески і залити.

2—3

Надзвірна Рада.

ХТО — НЕ — ЗНАЄ — ЩЕ

виробів нашої ФАБРИКИ СУКНА і КОЦІВ з чистої овечої вовни, красивого виробу, нехай жадає прібок і цінників. Бунди на взір славуцьких, куртки, льодени, шевьоти і купони на убрання, дерки на коні, коши на ліжка, плези. 1092 3—13

Висілка деталічна римо з фаб. мн.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пост. шани. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Реклама: не заперечується

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
і ваймарі 5 тм. фр., Чехо-
словаччині 70 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Лінійна адреса 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарня: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Після люганської сесії.

Львів, 21. грудня 1928.

Рада Ліги Націй, що радила в Люгані, займалася офіційно, як не ми писали, не дуже то важними справами. Найважливішими з них була справа литовсько-польських відносин, але в часі самої сесії далеко більшого значіння від неї набула справа німецького шкільництва на Горішньому Шлеску, що перетворилася у принципіальну справу опіки Ліги над національними меншостями взагалі. Провадимою радили дипломатичної евакуації Надренії та тісно з нею зв'язаною справою сплати німецьких воєнних відшкодувань. Ця справа була в Люгані найважливішою і для всього світа найцікавішою, бо від її розв'язки залежить остаточний уклад політичних сил в Європі.

Зачнімо від цієї останньої проблеми. Чи люганські наради вирішили справу евакуації Надренії та справу репарційних німецьких сплат? Очевидно, не вирішили, але все ж у деякій мірі підготували сприяючий ґрунт для майбутнього її вирішення. Домагання Німеччини, щоб справи відшкодувань не вважали з справою евакуації Надренії, антантські дипломати не прийняли до відома. По закінченні конференції появилася спільний комюнікат за підписом Чемберлена, Бріана і Штрессмана в дуже загальному та примирюючому тоні. В ньому підкреслено перш за все зацікавлення особистих зв'язків трьох названих міністрів як незвичайно важний і додатний момент у тих справах. Далі зазначено в ньому, що виникає думка між зацікавленими сторонами відбудовувати все в дусі примирення і взаємного зближення, які повинні панувати також у підготовчих переговорах відносно проведення в життя женецької програми з 16. вересня ц. р. Накинець міністри підкреслюють, що слід зробити все, щоб довести до скорого внясення всіх справ та узгодження становища в цілі усунення всіх впливаючих з війни труднощів. Поза тим офіційний комюнікат не каже нічого.

Очевидно, що з такого комюнікату не можна робити ніяких далеко йдучих висновків. Та слід зазначити, що вже зі стилізації комюнікату робитимуть поважні та рішучі заходи біля остаточного поладнання й урегулювання тих незвичайно важких і складних справ. З комюнікату ясно ще одне, а саме, що в найближчій будучині пінуться ділові праці фахівців над усталенням висоти репарцій і над платиною спроможністю Німеччини а в зв'язку з тим над справою евакуації Надренії. Ось і весь мінімальний успіх Люгані.

Шкода до важких справ, які розглядали і якими займалися офіційно на сесії Ліги, то слід зазначити, що в литовсько-польській справі Ліга, як ми це передбачували, не вирішила нічого. Бо ж не можна вважати ніяким вирішенням факту, що Рада передала постійній комісії комюнікату при Лізі справу литовсько-польської комюнікату для провірення. Соціалістичний польський «Робітник» каже, що таким своїм рішенням Ліга фактично мніофалася з цілою «аферю». При тім наголос слід зробити, що Ліга,

можна сказати, скомпромітувалася крім наведеної, ще й у справі болівійсько-парагвайського конфлікту. Вона вислала до обох сторін відому телеграму з закликом до згоди, яку зацікавлені держави зігнорували.

Та найцікавішою для нас справою на сесії Ліги Націй була справа наслідків скарги горішньо-шлезьких німців на важкі обставини для існування німецького шкільництва на Горішньому Шлеску. Міністр Західно-прусський трактував цю скаргу як політичний виступ німців, польських громадян, проти Польщі. На те зареагував гостро німецький представник мін. Штрессман і зазначив, що кожна національна меншість, а в тім і німецька, має право відкликнутися до Ліги Націй у важких справах свого культурно-національного життя та в обороні його прав. Попри те заявив, що на найближчій сесії висуне перед Радою на порядок денний справу національних меншостей та їх прав взагалі. З у-

ваги на те слід бадітися, що як не на найближчій, то на одній з найближчих сесій Ліги Націй стане справа національних меншостей і їх прав предметом нарад як окрема точка денного порядку. Думаємо, що нашим громадським і політичним чинникам не треба мабуть і пригадувати, що вони повинні постаратися своєчасно за відповідний матеріал для Ліги, щоб їй об'єктивіти орієнтацію та послужити фактичним матеріалом у цій справі.

Бо не треба забувати, що «Польща — як писав досвідно варш. соціалістичний «Робітник» — є остільки у шпит-сво корисному положенні (в тій справі), що є одинокою державою, яка прийняла на себе зобов'язання супроти меншостей, підписуючи окремий трактат». І хочби з уваги на те треба нам подбати про своєчасне доставлення матеріалів, абстрагуючи від «внятково корисного» положення Польщі в тій матерії.

Шляхи й засоби москвофільської пропаганди.

(Дещо зпоза куліс галицького москвофільства.)

В попередніх числах «Діла» (281 і 282) відзначили ми дещо зрубець засидки і пригнітування «діяльності», яку розвиває в останніх часах група тих москвофілів, що злились при загально-європейській фундації «Народний Дім» і з цієї Групи ця, як загально відомо, дрібна й нечотлива і складається коли не з кількох, то найменше з кількох десятків осіб, що відома найменше у нашій суспільності не зазначеною і не мають в нашому народі ніякого впливу, ніякого значіння. Це просто штучно авторська групука, що «жарує» на всенародній установі і відомо, що вона робить якусь політику в нашому народі, що вона когось репрезентує — на те, щоб якнайдовше галасувати в «Нар. Домі».

Значну більшу, поважнішу москвофільську групу творить у нас ті неабиякі передвоєнні русофіли, що задержали в своїх руках «общество Качковського», «Защиту Земля», «Рішання», «Славословіє» й інші установи. У своїх руках мають вони тижневик «Русский Голос» (що від цього року буде виходити вже двічі в тиждень) і тижневик «Земля і Воля», що виходить в українській мові і фондичним православом. В останньому часі відновили вони також «Гал-Русскую Матицу» і заснували т-во «Русская Школа», яке планує відкрити в нашій шкільній мережі приватну російську школу у Львові. Подібною цією групою орієнтується без вагати й інше відоме «Русское Нар. Обединение» в Галичині; «Русская Социальная Организация». Взагалі цю групу можна уважати репрезентантом цілого москвофільського руху в Галичині.

Інші впливи й сили мають ще у нас москвофіли, вивиди найкраще поділіти вибори до польських загальнодержавних установ. На провадні відносно свого кандидата в Галичині, вони всебічно відрали в деяких виборчих округах доволі поважну експлуатацію голосів, а в одному округі (Золоча-Броди-Перемишляни і т. д.) бракувало їм лишень небагато до вибору свого посла. Організаційно сила москвофілів позитивна: коли вірити їх відомостям, то «общество Качковського» має неві до 150 членів, а «Русская Религ. Спільн.» об'єднує до 200 членів. В найкращому часі москвофіль-

ли закладають в різних сторонах краю комітети «Русской Сел. Организации», і бравши собі для цієї цілі також загітаторів-селян.

Ось звідси все, що можна сказати про силу й вплив галицького москвофільства в нашому народі. Одне з нас образ був би недовірливий, щоб ми не задалі хоч візьмома слівом і про православну пропаганду в Галичині, якою кермує всецільо «русскі» а-Львова, мають базу в церковних брацтвах при православній церкві при вул. Францішканській. Цю пропаганду ведуть менше або більше двоє осіб москвофільської групи: і група Черваського-Бачинського (т. зв. «Гарарія партія» зі своїм фісиктивним «Рольничим Союзом») і група Мальца-Бендасю-Третяка й інших (офіційна москвофільська партія).

Група Черваського-Бачинського, що має нахилість вступати перед поданням обранням греко-лат. церкви (і), щодо православної пропаганди і пропаганди російськості серед нашого народу не різнилося нічим від цілого москвофільського табору. Бо ж ця група завела діловодство в «Нар. Домі» російською мовою, ця група ангелювала й перила дошній серед українців «Нар. Дому» апостатів-православних галичан, вона й фінансувала а фондів тієї всенародної установи т. зв. «академічний фонд». Вважали цю групу, що перед «власть людини» виступає як представник «русского» народу, а навіть, коли того треба, уважає старої назви «русскі», — не признає ніякого самостійного нашого народу й уважає його частиною російського народу, як усі інші москвофіли. Тільки православну пропаганду розвиває група Черваського-Бачинського більш обережно і не так паталіно, як це робить москвофіли зід зм'яку «Русской Сел. Организации».

Не зручно ведеться православна акція в Галичині, куди найкраще з москвофільських видань, зокрема в календарі «общества Качковського» і «Временника Социалістичного Інститута». Ця справа присвячена і спеціальній публікації, що виходить при православній церкві у Львові. Ті москвофільські календарі, зокрема «Временник» (тойже календар греко-лат. брацтва при греко-лат. церкві)

привносять ще року статті, яких автори не окривають своїм еміцієм до православ'я (статті про Наумовича, статті з-р-р Варника, С. Бендасюка й інш.). А в хроніці («Русская Литература») тойже «Временник» на 1929-ий рік (стор. 13) подає такі найважливіші «особисті» дані останні роки: «1924 р. відновлення руського православного Свято-Георгієвського приходу у Львові»; «1927 р. перехід на православ'я цілого ряду руських сіл на Лемківщині»; «1928 р. перехід на православ'я цілого ряду руських сіл також у Східній Галичині».

Наведене, думаємо, досить для зазначення об'єдну і періоду тих москвофільських акцій, прикладаючи оборонили греко-лат. церкви, — в яких причина, дещо додатково — поширюють одночасно всіми силами православну й російську пропаганду в Галичині. На всякий випадок звертаємо увагу цілого українського народу на скріплену в останніх місяцях москвофільську акцію серед нашого народу, яка, як бачимо, йде різними шляхами й користується дуже різноманітними засобами. Ті, які цілі нам протиставлять, знайдемо їхніми!

Права і ласка.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 12. грудня 1928.

В своїх попередніх дописах я старався по можливості висвітлити ту внутрішню роботу, яка відбувається в наших маєтках на підконтрольованих землях: невинні адміністратори, переформовування, новий уклад сім'ї, відбудова й т. п.

Тепер — кілька слів про дитярі, що заважає адміністраторам обслуговувати або обочувати.

Як відомо, подібні дитярі є в нашому житті дуже багато. Тут я хотів згадати про двох з них, найхарактерніших для наших земель. Згадають вони: **права і ласка**. Але найбільш цікавим є — заступлення прав — **ласком**...

Дитярі? Можливо, що подібне заступлення деякі на Заході визнавали за адміністративне. Там **ласком** існує лише для аборигенів, для людей, позбавлених прав, а в нас — для «наційних» громадян. Ті, що не належать до цієї категорії громадян, змушені відносно прав позбавити між Силою й Харитом, й ніколи не знати, від чого залежить їхня доля: чи від **прав** чи від **ласки**.

Врагні люди зсторонили доміжнувати, бо все довкола й увесь час лежить до розуміння, що слід махнути рукою на **права** й всі надії покласти на **ласку**. Останній час на наших землях є часом, який веде до **ласки**. Вона лежить в руках адміністраторів, адміністраторів на своїм ґрунті ліжним об'єктивним, робить ось й тепер, щодня:

— Лише звернеш, лише кинеш в очі... й все матимеш, бо в мені ласка старого українського чоловіка...

— А права? — Права? На біса їх! Ади науку про них! Іх виступити німа до **ласки**! І так єсть, від найвищого до найнижчого пана.

Та, **ласка** жіночого роду: неостійлива, зрадлива, зорядлива. А на «дресак» по вітри дуло неадекватне для неї: зі сходу продує вітри, зверху — сідло, знизу — підмочас. Тому-то **ласка** буває дуже першою а примхливою. Як звертатися до неї? Сама Варшава ставала на колінах — не помогло.

Тоді, значить, адміністратори.

Ось, напр., п. суддя Д. з Рівного. Не хоче розв'язувати кооперативних справ, тієї української мови. Показує на...

операції приносить йому розпорядження міністра, — не хоче і радить не слухати "аконів і розпоряджень про права й обичаї (чи теж і ласки) реститувати статут і польський мови. Або урядовці І. а. Боні Рильного а. Лужку. Коли той самий представник кооператив, емеритувався в іншій справі, давав одні за однім наглядні записки доказів, урядовці записали: „а я не хочу“. Виходить таке: „а прав не визнаю й ласки не уділяю“. Рильний Бан відмовив у кредиті Українській кооперативі, хоча той довіри користувався і ласками правами (кредит має). Натомість „Рольнік“, який обанкрутився і перетворився в „Осуду“, має чисту ласку — під міліоня кредиту: має чим притягати українських селян. Такої самої ласки доступилися й польське обжорство т-ва, до якого на службу вступив п. Імж. Архинець.

Або: ласкам іноді вдалося сворити з прав — зареєструвати філію „Сільського Господаря“, а повелічанам проїти по тій самій стоні піти не вдалося. Або: мілістрат Луцька забрав собі два будинки луцького українського чечехрестного Брацтва: право — по боці Брацтва, а ласка — по боці мілістрату, і він адров собі! Або: син д-ра Пирогова а. Ковал одержав „обязательство“, а одночасно старосту наказав йому не гаяти ніякати за кордон. „Прав“ сказалося, а ласка мусів притатити до Луцька по ласку і син одержав „девуд“ і залишився.

Як бачимо, ласка отас і ріді предметів більшого „запобігування“. Тому й не дивно, що тут організується свого роду „спілка постачателів ласки“ для маловірних-обжорств, що не мають доходу своїх прав.

У цьому власне полягає й найбільше небезпека та погроза. Коли ті, що мають керувати внутрішніми справами, не мають думати правими категоріями, не мають прихилити масам почуття своїх прав і навчити тримати їх та відстоювати їх та самі штовхають ці маси на хиткий ґрунт ласки, — то відродження й відбудова нашого населення, почата знутри, може задохнутися.

Мусить бути розпочата енергійна боротьба з тими українськими чинниками, які хотіли б повести наріз по шляху депізації — по шляху неправомисливості, будувати життя на хитких підвалинах ласки.

Бо хто не є свідомий своїх прав і не відстоює їх обороняти, той, як скаже би римлянин, є зарбаром.

В. Островський.

„Просвіта“ — це одинокий найкращий зартівний українського духа. Вона одна виведе нас усіх на шлях кращої долі — на сонячний шлях.

М. ВОЗНЯК.

3 романічних епізодів Панька Куліша.

(Продовження).

„Покри ще не судив Бог, кохана сестро, із ким у світі Вам жити, дайте мені з Вами наговоритись, дайте Ваших річей наслухатись. А вже як заступите од мене за стіну, тоді мої листи попадуть і попеліть по зітру розвіте. Нехай ніхто не знає, як у мене серце билось, і самі Ви забудьте, і мені дайте такого зілля, щоб Вас забути... А що пишете Ви, щоб до Вас у гості завітати, то се не можна річ, кохана сестро. Мені треба обходити Ваш двір далеко, щоб не побачили люди, як мої щокі „орять“, мов у юності, щоб хто не підстеріг, куди мої очі повертаються. Бо маю я право любити Вас тільки так, як любить художник усяку красу божественну, любити здаючи, дивлячись на Вас душею; а око моє таке-ж грішне, як і у всякого, і лукаво воно змовлятиметься з серцем.“

„Прощайте! Другу Вашому і сестрі — низенько кланяюсь. Як би то

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

**ВОВНИ на СУКНІ
І ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
У ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.**

Чужі про нас.

На марг несі чужинних лексиконів.

Переді мною лежать два нові підручні лексикони: французький „Nouveau petit Larousse illustre 1925“, і німецький „Der kleine Herder 1926“. Швидко нагадаю до них, що про нас написано, і бачу, що не багато і не точно.

У Французів вогагі про нас мало знають і пишуть. Невдано бачи в французьку популярну книжечку про народи світа, в якій подана політична карта Польщі з підписом „Етнографічна карта Польщі“. Таку точність бачимо подекуди і в Ларусса. Про „Русинів“ (Ruthenes) там наприклад говориться, що вони живуть у Галичині, Мадярщині і Литві (!). Київ є політичним столицею України, про міста Харків, Одесу, Львів, Коломию, Стеніславів подається лиш, де вони лежать (в Східній Галичині або на Україні) і якко мають мешканців. Про Україну говориться так: „демо, що є радянською республікою, а належкою від Москви. Що Україна веда війну та який був вислід тієї війни, про це нема в Ларусса ні слова. Число українців подається на 26 мільонів. Про Хмельницького, Мазепу а тільки агада От і все.“

Дещо більше є про нас у Гердера, але хаотично і також небогато. Навіть і в подзаголовку назв „український, Україна“ нема консеквенції. На приклад Харків є містом на Україні; але Житомир є столицним містом „російської губернії Волинь“, а Київ є „полудаво-російською столицею України“. Ларусс тут консеквенцій: в нього лежать українські міста лиш на Україні або в Східній Галичині.

Про Східну Галичину говорять Гердер, що вона в 14. віці дісталася під Польщу; хто до 14. і в 14. віці вогадів, про це нема ні слова. Так само не згадується про те, хто належний Львів. Що в Стеніславові резидувало правительство З. У. Н. Р., про те Гердер не знає, хоч згадує про польсько-українську війну і проголошення алуки Західної України зі Східною. Про „русинів, малорусинів, українців“ подається, що вони живуть в Східній Галичині, Буковині, на Україні і Підкарпатській Україні, але їх число подається на 3 міль. 800 тисяч! При місті Галич нема агаді, що то була столиця галицьких князів і що від нього пішла назва Галичини. Що

в Берестю Литовський закінчили центральні держави мир а москалями, про це агада; але що закінчили мир в Україні, про це не згадується. Є агада, що під Цеттанню побивли москалі Карла XII; але про Мазепу ніде ні слова. Нема також агаді ні про Шевченка, ні про Хмельницького.

Хто цього ажен? Ми самі. Київко то нашат чужих людей а і в Франції і в Німеччині! Але мабуть нікому не приходить на думку звернути увагу на даднітван на хибі і неточности їх лексиконів. І нам в праві варто би подумати над тим, якби лужу нарадити. Мені адається, що і Ларусс і Гердер при нових виданнях згодилисьби усунути неточности про нас, якби до них хто компетентний в цій справі звернувся. А нам не слід догадувати собі таких виданих а Лексиконів, бо вони занадто є чужі і не однієюм джерелом відомостей про нас. Правда, ми вчось не дуже журимось тим, що про нас пишуть. Ми навіть не журимось тим, що нашім будучим поколінням такі про нас самих треба би писати, бо наприкін. стенографовані заїти а наряд нашої Національної Ради ідуть лиш, а нікому й на думку не приходить їх зратувати, як найважливіше джерело відомостей про нас в так важкій для нас хвилі.

Наші сусіди інакше про це думають та інакше роблять. Всюди стараються про те, щоб про них писали і то так, як вони собі самі того бачать. А коли самі пишуть про себе, то вже лиш про себе. От подивіться лиш на польський „odgęsny Słownik geograficzny“, що недавно вийшов. Хоч українці живуть і в Польщі, не багато про них там можна аичитати. Навіть годі довідатися, кільки їх а де живуть. А як докладні історичні відомости, доказом най послужить те, що написано про Київ.

Про історію Києва подано так осьмо: „Київ, губ. місто на Україні, старий город українських князів, здобутий Болеславом Хоробрих 1017 р., належав потім анов до Руси (так якби Болеслав Хоробрий в Київ розамі сидів!), від року 1340 до Литви, а в Ягайлонів прав а Литвою до Польщі, від р. 1569 алучений до Польщі, уступлений (ни?) Росії тимчасово в 1668 р., на' стало 1667 р. (ні?), переходить 1917 р. а рук до роск від москалів до українців, від 7. травня до 11. червня 1920 р. знятий а нові військами

Польщі (при якій нагоді?), має університет перенесений а Кремінні і аросійський.“ І на тім кінає! Як бачимо, про Центральну Раду, про українські културні інститути а Київі нема ні слова, так якби Київ лежав на місяці.

За те автори Słownika (Mollazewski і Olaszewski) дуже докладно підчеркують все, що до Польщі відноситься, і то в такий спосіб, щоб це вийшло для них якнайкорисніше. При Київі автори „Słownika“ азначають, що в Київі живе 8-5% (понад 41 000), а в київській повіті 4-3%, поділи. Але скільки поділів живе в давній київській губернії, про те автори не кажуть, бо вийшло би дуже жарне число. Того самого способу представлення придержуються автори Słownika і при східно-галицьких містах.

Вони не каляють, скільки кожне повітве місто, а скільки сам повіт має населення після народностей. Вони поділяють число населення повітвого міста і цього повіту разом і давають, скільки в тім є поляків. Таким чином напр. повіт Стрий має поляків 27.2 проц., повіт Тернопіль 50 проц., і т. а. так, що неамериканським думам, що то по селах а так великий процент поляків! За те на Великій Україні є „мабуть“ 19 мільонів українців!

Думаю, що нам треба не лише дбати про те, щоб чужинці писали про нас правду, але і про те, щоб ми самі анали про себе правду. Наші географи а історики повинні подбати богай про маленький „географічно-історичний словничок а українській мові, де було би все, що відноситься до нашої історії і географії. Бо ми самі не одного не знаємо точно і не аїємо цього а другим розказати. А і наші діти вже багато чого не знають, що ми анали!

По широкому світі.

У Вашингтоні закінчена міжнародна конференція водухонавства.

У Лондоні а звістин, що король Гедрасу проголосив війну сусіднім державам Іраку та Бмалу.

Відносилось німецько-польські торговельні переговори.

Голова Міжнародного Бюро Праці Альберт Тома, що ааходиться в Тоніо, був прийнятий міністром і спанським парламентом.

Вушикий романський посол у Петербурзі, теперішній посол у Парижі Діаманді дістав титул почесного „д-ра“ університету в Ліль.

Стан адровали англійського короля алично політисав.

В Атенях мали відкрити велику шпалунську сіть, аверлену проти греського уряду. Шпеланка була, адається, аразжована Туреччиною.

Добро „Просвіти“ — це добро цілого народу, а зокрема юного а нас.

гарно пожити на світі між Вами двома, хоч один тиждень. Отже добрі люди не дають ні часини, ні хвилини. Ото що був я в Вас, то я все одно що не був, все одно що нічого не чув, не бачив і не промовив. То був тільки мій прираз бездушний, а я зовсім не такий, коли-б Ви справді були моїми сестрами. Прощайте!“

Не одержавши відповіди від Милорадовичів, Куліш вислав їм 20. листопада 1858 р. свою розвідку про повісті Квітки, щоб сестри читали післану книжечку з увагою, росли розумом угору, словом, серцем тільки були як діти, а розумом дорослі. Дальша частина листу Куліша містить анов елемент кохання. Навязуючи до свого попереднього листу, писав Куліш: „Писав я до Вас і лист, да не знаю, чи не пропав він. Коли-б мені тільки довідатися, що він дійшов до Ваших пешенних ручок, а вже чи знайдете на його одповідь, чи може заховаєтє її в душі, се Ваше діло. Я такий чоловік, що хоч би кого й десять рік не бачив і не чув, то все однаково кохатиму. Мені-б хотілось зійтись із Вами колись, як і сам я, да й Ви теж, поробимось людьми старими. Оттоді називається настояща ціна нашому серцю: чи справді воно шире аозото, чи ладача міль, котора бліщить

тільки тоді, як її винсять, а занехай, то й потускне, або ще й зеленим ядом зацвітеється. Бачте, яка в мене довга проба, чого чоловік стоїть. Люде мені аневірнілись, то й я собі самому віри не доймаю.“

Найближчий лист Куліша до „коханої сестри“ а 9. грудня 1858 р., одні із найкращих, що їх він написав до своїх кореспондентів (усіх кілька тисяч листів), аводить нас у життя й виховання української дрібно-мзеткової інтелігенції середини XIX. а. Лист дуже помагає арозуміти, чому ця інтелігенція в найкращій своїй частині приймала ліберально-демократичні гасла 60 рр. минулого віку й відіграла свою роль в українському відродженні. Ось цей зразок української епістолографії: „Прочитавши Ваш любий лист, задумався я дуже, дуже, і почав розбірати Вас так, як героїну роману, которий треба мені серцем і розумом арозуміти. Родились Ви не в великих будинках, да воститались так, як у великих будинках востигуються, — не рідною мовою говорите, не рідними занчаннями живучи. Може я помилюсь, а здається мені, що я наука Ваша була така, яку дають у великих будинках дітям: аського потрошку, аського покоштовати, і нічого до глибини не знати.

Коли-б тільки кругом Вас зробити більше параду, то й зовсім Ви були-б вельможна панночка, чужа на родові, чужа й людям, которі близько стоять од народу і люблять його, як рідну семью. Отже Бог дав, що коло Вас великого параду не було. Ниячили Вас не виписні німкені, а свої Одарки, Гапки і Параски. Служили Вам не панські горничні-горлянки, а прості дівача. Не заступали Вас од добрих людей лакеї в панчохах а гудзиками і аські цивілізовані угодиці, і чули Ви своїми ушима народню річ, а на життя народню дивились із близька. Тим і знаєте рідну нашу мову, котору пани заведбали; тим і пишете листи по нашому; тим і Ваш голос можна було ще повернути до рідної пісні. Коли-б у Вас були сусіде такого-ж, як і Ви, достатку, да а тим аисокого чистого розуму, то вже давно уклав би Вам Господь пару. А то ріши Вам панічі або загребають себе в соломи і зпід соломи аездужають акарабкатись, або нічтемніють у офіцерстаї, або продають чорту душу у канцеляриях. Коли-ж хто вийшов угору духом і азирає мир широким поглядом, то певно такий покинує батьківщину і сидить де-небудь на краю світа і, живучи поміж великими панями, повинен до-

ПО ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ

Дивани, Черати, Хідники, Кили, Накидки, Портієри килим. Фіранки, Матерії мебл., Коци і т. п.

НА ДОГІДНИХ УСЛІВЯХ — ПОРУЧАЄ ФІРМА
Д. ЕНГЛЕНДЕР, Львів, Ринок Ч. 8.

НОВИНКИ

— Випозичальня книжок „Знаряд" переміщена до нового приміщення при вул. Косіюшки ч. 5, 1. поверх, відкрита кожного дня від 9—1 і 3—7. 1132 1-10

— Вечір для поширення 40-літньої літературної праці Андрія Чайковського відбудеться нині, в п'ятницю 21. ч. м., в год. 7.30 вечером в салі Лисенка. На програмі вечора виступають: промови преед-ра Коети Левинського і пос. Остана Лудського, солістичні п-и Оларька Левинської і В. Тисича (при фортеп'яні: проф. Б. Кудимко) та „Слово про себе", яке вголосить сам Юніат, що крім того відчитає одну свою гумореску. Після того будуть відчитані привітання для Юніата, які членивають з усіх сторін. Виступи на цей вечір можна випозичити скорше в кооперативі „Український Театр" (Руська 18, 1. п.), а вечером при касі.

— Вийшли на волю в повелінок 17. ч. м. молоді селяни: Ляшко Стець, Степан Маслянка, Андрій Маслянка і Михайло Маслянка з села Дашків, пов. Любачів. Поліція арештувала була цих селян під загрозою ушкодження польського пам'ятника в їх селі і вони просили у львівських слідів звільнити їх з-під таври.

— На покритті шкідливих спрощених відомини цього рокушми диспозиційна поліція, зложили: Івж. Павло Дурбак, Львів 325 зол.; Гр. Стасів, Лаваріа 5 зол.; Гр. Лисні, Бобриньки 5 зол.; Кооператива „Львів", Запівка в. Львова 10 зол. і кілька всі кооператива львівського повіту на довільну суму і на ту саму ціну; д-р Чайковський Микола, Рогатин 50 зол.

— На фонд допомоги політичним в'язням зложив Т-во українських студентів-гірників „Молодь" у Львові 50 зол. як збірку зі самопоплаткування.

— М. Білий у харківській тюрмі. До рідні Мих. Білого з Березовиці Великої коло Тернополя прийшли вісти, що з наказу радянських органів в'язні в Харкові арештовано там Михайла Білого, того самого, якого в осені 1928 р. тернопільська зава присяглих суддів засудила була на кару смерті за комуністичну агітацію, а друга зава присяглих в травні 1926 р. його звільнила. По звільненні подався Мих. Білий на Рад. Україну та опинився в Харкові, де займав якийсь становище в партії. Тут у краю був він інтернаціоналістом, а там, кажуть, в оточенні інтернаціоналістичної комуністичної діяльності, мав набратися більше національного українського духа, ставши на становищі т. зв. шумсінізму. Завдяки тому мав і покласти в тюрму. — Скоро вирине імя Мих. Білого перед судом у зв'язку з великим процесом 31 громадян Тернопільщини за комуністичну діяльність. Цей процес, як ми повідомляли, відбудеться мабуть і у Львові. В йому М. Білий фігурує як головний обвинувачений.

— Ріжні вісти. У московській Академії Наук святкували 50-ліття наукової праці відомого хеміка Д. П. Коновалова, найбільшого співробітника Менделєєва. — На догани Муссоліні телефонічне товариство в Мілані відхилило заборону, що телефоністи не мають права виходити за межі. На другий день після скасування цього розпорядку 20 телефоністок повідомило про свій шлюб. — Лондонський суд потвердив рішення міністра внутрішніх справ, який заборонив пролази повісті пани Редакції Гол „Криниця самотності", призначив як неморальну. — У Голландії помер славістичний автор Теодор Робертс, що грав роль старця у фільмах Чапліна і Ферберка. — Недалеко Барселоны розбився літак воєдушного поштової ліній Франції — Південна Америка; два пасажери ранені, вся пошта згоріла. — Проголошено заручини шведської княгині Марти з норвежським князем Ойфмом. — У Шкаго омер професор танцювального університету 52-літній А. А. Максимов, бувш. професор гістографії та збірності в військово-медичній Академії в Петербурзі. Максимов утік з жінкою та сестрою 1922 р. до Фінляндії, а звідси змігав в Америку. — У Мексиконі померла небуха, зовсім невідома для лікарів, що зросла до розмірів пошести. Померло 50 осіб; тіла їх перед са. тую зовсім чорніють. — Позажно заведують будинок головнокомандуючий російської царської армії вел. князь Миколай Миколаєвич.

— Чехословацька і Паризька. Чехословацький міністр закордонних справ Бечеш брав у Паризі участь у святі в честь чехословацької держави. 16-го вранці поклали на нього невідомого Вожа чехословацького військового прест в мей президент чехословацької республіки, а в 11. г. був присутній з членами паризького чехословацького посольства на зух. Бонапарте, де від вчорашнього 18 прийняв таку пам'яткову мармурову табличку: „Тут у 1918 р.

Членам тов. „Дністер" до відома!

Згідно з обов'язком, який на кожний член Т-ва зв. об. „Дністер" наслідок найдальше до кінця грудня ч. р. викупити полісу „Дністра" на забезпечення дозволеної законом 1/3 часті будинків на 1929 рік.

Хто в означеному терміні не викупить своєї часті на 1929 рік, того будинки в день 1. січня 1929 р. перейдуть в цілості до забезпечення в П. З. У. В.

Члени „Дністра" не є обов'язані предлаати свої часті до несплати новітнім інспекторам ПЗУВ: бо Т-во „Дністер" займається само предлаженням ПЗУВ списку викуплених на 1929 р. будинкових часті. Подальшу оціночність частіостей на 1929 р. зарядили ПЗУВ, і є підписана є після закону міродавності і обов'язковою другі Товариства, отже і Т-во „Дністер". 1093 3—5

мешкав тимчасовий чехословацький уряд під проводом Т. Г. Масарика". У святі взяли участь представники місцевої влади і уряду: міністри Пенкєр та Антерю.

— Димісім чужинного поліційника. Зголосив свою димісім голову що-йорської поліції Діозеф Уоррен. Димісім м'ягко-важана тин, що поліція досі не могла показати на слід злочинця, які вбили 4. грудня відомого гравця та спортсмена Ротатіяна. Признавши своє безсилля, Уоррен звернувся до губернатора Ніа Йорку з проханням заступити його кимсь іншим, талановитим і зі щасливою рукою.

— Слово „російський" заборонено. Уряд СРСР андав цим діями обійняти до всіх місцевих органів влади, пригадуючи давню заборону, щоб не вживати в офіційних паперах слова „Росія", „російський". Замість них слід треба писати „советський" на означення підданства та національності.

— Діти матимуть більше батьків. У Булопешті вилас хресний суд свій присуд, який дав принаді користам домагатися реп-лії дотеперішніх законів про права матері домагатися аліментів для своєї незаконної дитини не лише від одного мушину. Якби опити суд признав аліменти від одного урядовця. Цей платив їх со-вісно довший час, аж до смерті. Тоді б д-на жінка, щоб рятувати себе в нужді, подала в суд його добродія, доказавши, що і він мав у цьому-ж часі зносини з нею. Суд станув на становищі, що навіть, коли він не є дієсним батьком дитини, повинен платити аліменти за сам факт доказаний матір'ю. У Німеччині вже тепер відготавка, щоб в такому напрямі ареформувати закон про охорону прав материнства. Незаконні діти зможуть мати більше батьків на підставі старого латинського принципу: „Батько часто є невідомий".

— Заодійства. У Катовицях відкрили контрабанду ліків, в якій мав паліці урядовець воевідства, що доробився кількості тисяч доларів. — У Перемислі злоді обікрали до тла мешканця власника ресторану Майзельса.

— Яка війна жде нас? Союз прихильників Ліги Націй у Лондоні, що мав у своїй президії визначних дипломатів і учених, розбрав цими днями в Лондоні питання, як виглядатиме найближча в-йна. Лорд Гольсбері у своїй виступі доказував, що всі держави працюють інтенсивно над винаходом нового газу, який матиме силу мінімальною кількістю нищити цілі міста. Професор Мурей бачить одну раду проти таких гарних перспектив воєнства, щоб всі хемічні підприємства були міжнародними товариствами і мали в своїй Національній Раді представників різних народів, себ-то і тих, проти яких може бути ведена війна даної держави. Йому відповідало на те, що це не є ніяка рада, бо кожна держава має змогу держати свої нові збрійні винаходи призначені для війни — в тайні. Єдиним виходом є: користуватися такими-ж засобами. Коли шпр. весь Лондон може бути знищений майбутніми газами за 12 годин, то і Берлін можна знищити разом з іншими німецькими містами так-же хутко. Добовалися...

— Боротьба драматургів. Цікава боротьба розгорілася у паризькій союзі драматичних авторів і композиторів. Одна стаття статуту дава права до енергійної кампанії проти цього статуту, який домагається аміні: Ось вона: „Кожний автор має право бути власником або директором якогось театру і ним розпоряджатися". Здавалось би, зовсім природно і корисно р-ч. Та не для всіх. Відомі драматурги (головно молоді) не в силі мати місця в 20-хатках паризьких драматичних театрах, зайнятих постійно відомими та багатими авторами. Такі автори наймають театри для вистави своїх пєс на довший протяз часу, з року на рік і заціпляють ворота перед своїми суперниками. А тому, що кожний театр андажує значно на означену виставу різних акторів з різних театрів (пєса-де-пересією пів року); молоді таланти, що ще не доробились майна і не мають зв'язків між ценатами, що фінансують театри — не мають для себе спєси! Ця с-перест-сть інтересу в різних драматургів має довести до побуду теперішнього професійного союзу на дві частини.

— На Ялинку об'яв „DEL-KA" найпрактичнішим дарунком. Нинішнє оголошення приносить надзвичайні користи.

Театри.

Великий Міський Театр: П'ятниця 21-го, г. 7.30 веч. „Польський Вифлєс".

Кіно.

„Аволаво": „Буря"
„Лєх": „Золота ліза" з Білаї Дов.
„Оана": „Зоря таверни".
„Ізлас": „Кохання в природі".
„Фатанорана": „Вежа кохання" Діон Беріор

3 театру.

Кооператива „Український Театр": „Мазепа", трагедія на 5 дій Ю. Словацького, переклад М. Зерова.

Досі наша література не має кращого Мазепи на сцені як цей романтичний зай дигелора, що переїхав в уязу Словацького через байроніську пєсу: Все те, що мав Мазепа Байрона з володаря та енергійної людини, втрапив він у Словацького на користь загонного міліона. Ніхто з нас і не пробує перевірявати дії його влчі з історичною виставою, яка арештовує і так, завдяки різним поетам, (а навіть історикам) наближується нині більше до легенди, ніж до образу державного діяча, що борозня за власні освільнені реальними засобами.

Критики давно звернули увагу, що Мазепа в пєсі Словацького не є головним її героєм, а тільки одним з кількох майже рівноправних осіб, які переживають трагедію не-свідомі-ли-безпосередній-наслідок своїх учинків або намірів. Це жертви сліпої долі, яка грається ними з такою самою жорстокістю, з якою романтичний поет нагороджує довкола них конфлікти, щоб акцентуальніше заллутати сїти іатриги. Слухаючи цієї кривавої трагедії, так і повторюєш собі слова Мазепи на його адресу і на адресу Амелі та Збігнева:

Твоє кинуте серце.

Твої нехвибна й молода шляхетність.
Твій урочистий дух і жост андарський
Перемогли мене, притарували
І привадили почуттям братерства.
Послухай: твій пожар ще ледяв таїє.
А вже зналив, вже опалив тебе!
Аж дивно, що така пєса живе аж досі
самим огнем романтичної поезії.

Про переклад відомого знавця мови та польського поета М. Зерова, зяйве й казати: він справді поетичний у своїй вірності, дарма, що не з усіма висловами, які доводі прийматися в надаліприслів'ї літературі, ми могли би погодитися.

Наш театр робить шпирі зумисла, щоб притягнути публіку на свої вистави. Це третя з черги прем'єра за останній час. У кожній з них і обстановка і режисерія і виконання роль куди-прямі, ніж за минулі роки. Роль в „Мазепі" була розділена дуже влучно. П. Ярма мав свій найкращий виступ у поважній нап-рі. П. Криницька виступила вже до компліментів і їх не потрібно. П. Бенцаль почував себе претарно як старий вождя; п. Недоліко передавав як слід трагічну постать Збігнева, а д-р. Стадник королівський мачетат змішаний в дуже яд-сильним одбошам.

Та найцікавішу роль має в нашій театрі публіка: вона кожить швидко туди, а може запросто поїхав в будинок в хаті.

Великий Міський Театр: „Зломана драбина", комедія на 3 дії Бєра і Гаєо.

Те, що називається театром сезоновим французького поета: немий наповнить ди-

режисі театру сали, автором літератури, а глядачам задовольнити вєчір. І нехай ніхто з них не має до другого претенсії, що сподівався чогось більшого. Сидіти в ді-анних осіб у пєсі, стільки є можливостей посприяти, а навіть кохання; можемо вже від перших сцен відгадувати: хто в нині, ксли і чому... У цьому помалє вом аристократично серйозному, де діючі мусять нешто жонитися з інтересу, щоб ратувати свій бізнес і престиж; ксли цифри, які тут не грають роль не різнили віку між проєктованою подружкою парю.

Є тут і воєнні скаробогатні, лєсі на титули в замку за гроші, коміції, мов кожне зеро, що цифрами на переді арештає за вартості. А щоб вся комедія не мала навіть одноманітного запаху торговельного підприємства є в ній і білий поет, якого руки пахнуть бензином і бд-на молода дівчина, якої руки пахнуть йодформом і ще одна молода міліонерка, який пахне вишнім коханням. Все це заплітається від ієхри злохання, мов е-дєкстрика від напруженого гумана; над головами всіх вистє можуть лєвіза „тєс — не гроші": хто швидко, зозадки адобутому серцю стане міліонером — ось у чому питання.

Чому така пєса історія має таку сумну назву „Зломана драбина"? Ця драбина не символ... ні! це ликається: на спе-ці-лі нема символів ні на лік: вони ієтуть лише у творі, який молодий поет пише за кулісами. А на сцені він не має на це часу, бо є шофером. Жєсє як усі інші назустріч шастє та міліонам. Я-же-ж не сміється?! М. Р.

Люди з ослабленим серцем, шдєння природної водітїрки Franciszka Józefa, важивана подіна натежє-ш, спрочиниє легке випорожнення. Лікарі, спецїалісти серцевих недуг ріши-ли, що також при тяжких збохєх серця, вода Franciszka Józefa дієє певно і довго не дошкучає.

Замість на алкоголь — гроші на „Рідну Школу"

(Марті звільнючі від алкогольних при-нять в часі свят.)

Здається який парід не має тільки страт і пєшасть від алкоголю, як український. Тому шпирє треба повитати єогорішній обильшєний протиазіалогольний рух і його постійно піддержувати та поширювати.

Особливо в часі свят слід одеривати-ся від алкоголю і бєдай частину з того, що пішло на напїтки, післати на „Рідну Школу". Таким тином заощадимо тмало зєднати на зяїні ба тмідні річі і доложимо й свою пєголку до величїної будівлі національного відродження шлєхом „Рідної Школи".

Дати на „Рідну Школу" замість на алкоголь слати прямо до Головної У-прави „Рідної Школи" у Львові, Ринок Ч. 10, а вона вишлє на адресу жертвода-ця артистично виконану карту, що аїль-няє від алкогольних напоїв в часі ріж-них приять і на ній буде Головною У-правою потверджєна зєсєта з того при-воду надісланої зєсєти.

За тєх карт „Рідної Школи", зє-з-няючи від алїєгольних приять, повинні вєгаєти шє перед святами неспєрати-ся для себе не тільки пошєтніє гро-мєдєни й громадяни, але також ріжні Свє-точні Комітєти для устроєвання „зє-з-них", „прєсєфєри", „шєдрого вєчєра" чи інших т. п. оказій. Така карта повинна приєрашувати свєточний стіл вєжнього українського дому.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ": Ілля Кошорудз ар. Теодор Мартинець ар. голова, секретар.

Громадяни! Приготовляймося до відпо-відного відсвяткування 50-літнього юві-лею „Прєсєві" та приєинієсь вєї гід-ним нас зєнєлийим подарюком до стєв-рєння ІННІЯГО ДАРУ для нашої Мє-тери.

„ОЛЬКА”

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ
найтриваліші — найдешевшіРИНОК ч. 35.
біля „Народної Торговлі”.

3 судової салі.

Рядсоні державної польської поліції за-
суджений за шпонуажу.

Перед оріаційним трибуналом суду о-
кружного в Тернополі відбулася для 18.
грудня п. р. марна розправа проти Ру-
дольфа Деркача, поляка, родом зі Льво-
ва, літ 27, шлюсара-механіка і бузогого
постерункового державної поліції, по-
стрий для 5. липня 1923. як постерунко-
вий на постерунку у Вихватинних коло
Казанівки над Ябручем в селатевско-
му повіті разом з постерунковим того
самого постерунку Яном Павленком пе-
рейшов Ябруч в мундурі і в повному у-
зброєнні, забираючи зі собою хітька ка-
рабінів і нові чоботи свого товариша. В
мундурі граничного червоноармійця сто-
яв кілька місяців над Ябручем і наво-
дів своїх товаришів в державної полі-
ції. (тоді КОП-у ще не було), що робила
граничну службу, щоб переходити на
радянський бік, бо там будуть дуже до-
бре жити. Опісля перенісся десь даліше
в глибину Радянської України, працю-
вав як механік, часто бігував і був —
як казав у своїй обороні на суді — кіль-
ка разів арештований. В літ п. р. перей-
шов знову границю, був безпроблемно
арештований і від 2. червня п. р. сидів
у в'язниці в Тернополі. Прокуратура об-
винуватила Деркача за злочин шпонуажу,
до якого частинно признався у слід-
стві, а на розправі відкидав, за злочин
крадіжки мундурів, карабінів і чобіт, за
переступство недопозволеного переходу
границі і за намову до такого переходу.
Трибунал узяв Деркача винним в ціло-
сті по пункті акту обвинувачення і за-
судив його на кару п'ятдесяти літньої
тюремної в'язниці в постом і твердим до-
лом по 14 днів і однією темницею по пів
року. Прокуратор зголосив в місяці від-
кликати в причини низького виміру кари, а
обвинувачений малобу неважливості і від-
кликати задля високого виміру кари. Його
товариш бувшини постерунковий Ян Па-
вленко остане даліше на Радянській У-
країні. 6-це в Тернополі другий випадок
цього року засуду поліційного функціо-
наря за шпонуажу.

Дописи.

ЗБОРІВ. (Свято „Прогресу“). Заходом
святкового комітету відбулося в Зборів-
ській 8. грудня прогресивне свято в наго-
ді 60-літнього ювілею Т-ва „Прогресу“.
Свято відбулося незвичайно гарно. На за-
в'язу на досвідчене намисто, прибули чис-
ленні делегації сільських читальниць
„Прогресу“ з відповідними табличками.
Раннім ранком зорінали зборівські учас-
ники, замітали жовто-блакитні прапори
на українських будинках (домах). В церкві
відправляв Службу Божу о. дехан
Протошевський з Платуці в зенеті
святкових священиків. У часі Служби Бо-
жого співав зборівський хор під проводом
п. Козака. Грала оркестра в Ойрній. До
павидки за померлими членами „Прогресу“
стануло 10 єршеників. У церкві наго-
лосом патріотичну проповідь о. Ко-
сольний з Ойрної. З церкви мав іти по-
хід до дому „Рідної Школи“, де мала
відбуватися друга частина свята, торжес-
твенна академія. Та місцевий староста за-
боронив святковий похід, тому учасники
уважалися впродовж до „Р. Шк.“ під звуки
оркестра овершескої і зборівської. На-
слідком свята в домі „Р. Шк.“ не виста-
ла аж половина учасників. Прийшлося
відбувати академію в двох залах, в ма-
лій і більшій (ще не докінчений). Акаде-
мію відкрив д-р В. Левицький, голова
філії „Прогресу“, короткою промовою.
При цьому запропонував вислати спеці-
альний привіт для одного з членів-оску-
дівців, сенатора проф. Романчука. Про-
мову і промови годова д-ра Левицького
серйозно привітали різними оплеска-
ми. Опісля опісляли хори зі Зборова, По-
мор'я і Грабівської. Гарна краєнина зро-
била особливий селянський хор з Грабів-
ської та міщанський з Помор'я. Милу а-
тракцію справили для присутніх сільсь-
кі селяни з Ясодівки, Марії Овчин.
Гарний, м'який та чистий голос цієї се-
лянської виконавчої групи оплески. Чудовий
жест обрав „Прогресу“ сільський ака-

Велика Ялинкова продаж

Найкорисніша нагода купна

 7.80 Чорні фільцові вел. 21 - 26	 10.80 Чорні бокс вел. 19 - 20 21 - 22... 13.50	 20.50 Дівоці і хлопці чорні бокс вел. 27-30 вел. 31-35... 24.50 36-39... 32.50	 17.50 Дівоц. панти для вел. 19-22 23-26... 10.50 27-30... 22.50 31-35... 26.50
 16.50 Чорні сатинові чорні атлас... 26.50 Лакерові вел. 28-32	 29.90 Мокні пантофелки в різних варіантах першорядне виконан- ня 34-38	 32.90 Лактофелки поцвосо- шиті в різних барвах з підшитою з індишської гуми... 36.50	 26.50 Зростаючі срібні і золоті першорядне виконан- ня вел. 26-36
 32.50 Мужські чорні поцвосо шиті бронзові 36-38	 36.50 Мужські чорні поцвосо шиті	 38.50 Мужські чорні з подвійн. підшитою	 18.- PEPEGE... 18.- Del'Ka... 22.50 TRETORN... 34.50 38.50
 9.90 Домашні пантоф- з перелюскою шерстю шкір підшитою	Вовняні панчохи 3л. 14.50, 12.50, 9.50 Шовкові панчохи до прання 19.10 Мужські шкарпетки 3л. 4.50, 3.50 Озороначи овути до смітництва	До навчання у всіх філіях а то: Львів: Лейонів 13, Гетьманська 6. Краків: Ринок 14, Шенська 17, Ратоніці: Ос. Івана 1. Корона Гута: Волинська 18, Тарнів: Теремини. Дроговиць, Коломия, Борислав, Станиславів, Рельско, Лешин і т. д.	 15.50 вел. 27-30 Мелітонове п'яуття з окремими п'яуттями вел. 31-34... 18.50 35-38... 22.50 39-46... 26.50

мію. Привітали на святі вложники: сен. Ми-
кода Кузьмин від Парла. Репрезентації,
п. Тимхенечеза від філії Союзу Україн-
ців, п. Крохмальник від національної Мо-
лоді, від кооператив п. М. Світницький і
богато інших. Цим разом було це справ-
ляв селянське свято. Водило вражало від-
сутність українських учителів, яких є в
зборівській повіті понад 80 душ. На свя-
то не прибув ніхто один учитель. Неба-
гатою прибуло і священиків. На загаль-
не число понад 50 в повіті тільки деся-
тьох священиків єврей нап. обслуговує. —
Отмар Оратовський.

БЕРЕЖАНИ. (Свято „Прогресу“). За-
ходом філії Т-ва „Прогресу“ та прина-
лежних до неї читальниць відбулося для
8. грудня п. р. Свято „Прогресу“ в Бере-
жанах. Розпочалося в год. 8.30 торжес-
твенною Службою Божою в Церкві. Цер-
ква і опісля навахилося на померлих чле-
нів „Прогресу“ при участі 6 священиків.
Безпосередньо по тім відбувся святковий
концерт у селі „Наді“. Вступна одова
виголосила голова філії пос. д-р М. Захід-
ний. Співаки мішані хори: з Пайкова під
орудом А. Мороза (малий, але вправний
й добре виконавчий хор), з Лисина під
орудом п. Тинького (дуже гарно викона-
вав пісню „Долоні“) і мужський хор з
Вербово під орудою управ. школи п. Ба-
бунька (вигляд на нього вигляду руку ди-
ригентів та гарний голосовий матеріал
хористів). Хор переплітався в декля-
маціями, які виголосили: дівчина зі срі-
півського пахоту „Миліють діти“ — М.
Малашинка з „Вісник „Землянам“ Грі-
щенко і п. Савицька з „Вісник „Україні“.
По хористів промові О. Замощака — а
згруді присутніх понеслися торжес-
твенна мелодія національного гімну. — Свя-
то пройшло на чудово гарно. Салі було
переповнено особливо молоддю обох полів.
Гарно враження робила дієва народна
одна та вишавалі хористів краєнина з тер-
новими оплесками. Кожну частину свята

за публіки різними, довгими оплеска-
ми. Вечером виславлено в селі „Наді“
„За Батька“ В. Гринченка, драму на 6
діях. Грали аматорський гурток з Глиночів
під орудою п. І. Корольовича. Всі амато-
ри виявлялися зі своїх ролей добре. —
Свято Прогресу полишило у всіх учасни-
ків дуже гарне враження. Зимов відбу-
дуться по всіх читальнях бережанської
філії Ювілейні Свята Прогресу заходом
і силами всіх місцевих товариств під
проводом філії, а закінчить їх велике по-
вітове Ювілейне Свято Прогресу в Бе-
режанах при участі Луцького Брацтва.
Важко було би об'єднати в тій ділянці
весь громадський повіту, а особливо мо-
лодь обох полів.

Учасники свята.

ЛВІВЩИНА. (Розв'язання останньої
„Сич“). Респектом з дня 10. листопада
1928 р. до ч. 884/28 розв'язано літнє
посвідчення останню „Сич“ у краю. Ця
остання „Сич“ з 900 самостійних Сичей
продержалася в одинокій селі Гербі,
львівського повіту, аж до наших днів.
„Сич“ в Гербі заклашена перед війною
в 1905 р., та, що протистояла 23 роки.
Мала вона славних кошових як Михай-
ло Федора, котрий, хоч селянин, до-
бився в УСС-их старшинських степенях;
він помер в полоні під час українсько-
польської війни у Львові. По війні в
1922 р. відновлено громадську „Сич“
ураз із 12 іншими „Сичами“ у львівській
повіті й около 30 „Сичами“ в краю. Вей-
ті „Сич“ покінчили свою життя в 1913,
24 і 25 р. Передостання „Сич“, яку влада
розв'язала, не була „Сичом“ в Со-
калі. До найкращих кошових герба-
ської „Сич“ по війні належав молодий
Рак, якому не раз приходилося терпіти
за свій провід в одинокій „Сич“. Та все
таки „Сич“ протрималася тільки сво-
бою статуту й берега свого існу-
вання в тій свідомості й гордості, що
це одна з останніх „Сич“ у краю.
Гербівська „Сич“ придала постало
на Сичові Св. та, а потім на Луцькій Св.
та до Львова. Найбільшою гордістю Св-
товської було те, що вона однією з остан-
ніх отхотіла востаннє сичову залізницю

ленту. В останній часі „Сич“ у Гербі
мала 30 учасників Сичовців, 20 Св-
товчиків і 10 спомогачів членів. Остан-
нім кошовим „Сич“ був Гринько Глад-
кий, оснував Іван Рак, писарем Федір
Бертіш. „Сич“ розв'язано на основі ре-
спекту воєводства за те, що кошовий
і інші члени старшини мали тероризу-
вати мешканців громади з причини не-
нахилання до „Сич“, а як другу при-
чину подали те, що уладжували справи
на спосіб військовий. Оттан скінчила
своє існування остання „Сич“, яка все
таки нагадувала давню славу сичово-
стрільницької організації.

НАДВІСНЯНИНА. (З документів
часу). Читальня „Прогресу“ в Назаві-
зові, надв'язального повіту, дістала
таким письмом: „Starostwo w Nadwórnej.
L. 91/Wid. Nadwórna, dnia 18 listopada
1928. — Do Wydziału Czystości i rożnity“
w Nazawizowie. — Prośby z 1/XI. b. r.
o udzielenie zezwolenia na odegranie
3 komedii w Nazawizowie na cele „Pro-
swity“ nie uwzględniam i zakazuje ich ode-
grania ze względu, że odbyć przedstawie-
nia skupia większą ilość osób, przez co
sposób i bezpieczeństwo publiczne na wsi
jest zagrożone. Przeciwko temu orzeczeniu
wolno wnieść rekurs do Pana Wojewody
w Stanisławowie, który wniesić należy do
Starostwa w ciągu dni 14-tu, licząc od
dnia następnego po doręczeniu. — Wnie-
sienie rekursu jednak nie wstrzymuje wy-
danego zakazu odbycia przedstawienia. —
Starosta Powiatowy: wz. Kosiłowski m.p. —
Cala zaopiniowała, що в тому сазоні селі
те саме староство розв'язало для 10. п. м.
Т-во „Сич“.

Нові книжки й журнали.

Журнали.

Український Філетист. Рік IV,
ч. 10-11 За жовтень-листопад 1928 р.
Адреса: Wien XVIII, Gersthoferstrasse
135/8 Чина передплата: 1 доллар або
50г річницарства в іншій валюті.
Жноча Доля. Двоготишеся для у-
країнського жіноцтва. Коломия, для 15.
години 1928 Ч. 24. Стор. 16 Ф. 8.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шашн. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Рухомі не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА.
М. сячно: в квіт. 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Польщі 200 злот., Чехо-
словацкій 20 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Замов. адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

За панування на Тихому Океані.

Львів, 24. грудня 1928.

В "Прагер Прессе" в 20. ст. м. поміщена передова стаття проф. Альойса Музіля п. з. "Північна Америка на Тихому Океані", в якій в короткому нарисі змальована ціла великодержавна політика Злучених Держав, зокрема їх намагання опанувати всією Тихий Океан. Стаття проф. Музіля не лишена інтересу і для нашого громадянства, тому подаємо хід думок її автора.

Злучені Держави — каже проф. Музіль — при допомозі відомої "доктрини Монро" (1823 р.) поширили свій господарський і політичний вплив на цілу Америку, а при допомозі заснованої в 1889 р. Панамериканської Унії заперили собі згоду на свою політику в Тихому Океані всіх інших американських держав. Від Аляски на півночі до рогу Кей на півдні — витягнули поперек Канади — стоїть ніч кожній американській перті у Тихому Океані отвором для воєнної і торговельної флотії Злучених Держав і може легко стати точкою опору й нападу.

Вже в 90-их роках минулого століття старалися Злуч. Держави створити для себе численні точки опору на тихоокеанських водах. Їх могутній промисел мусів дістати широкі викиди, до чого називався найкраще Китай. На Китай як базу своїх торговельних операцій звернули американці увагу ще в 1868 р. З того часу стали в Китаю працювати американські протестантські місіонери, що зекладали там школи і всякі допродійні заведення й посиляли абсолютів своїх шкіл для доповнення освіти до Америки. Вони разом з вишколеними ними китайцями стали найліпшими піонерами не тільки господарського, але й політичного впливу Злучених Держав у Китаю.

Дальше оповідає проф. Музіль, як то американці понови, але послідовно випирали з Китаю чимраз більше англійців і японців, що значно скорше шукали там зв'язків та опори для своїх господарських і політичних інтересів. Господарські впливи американців у Китаю, що постійно зростали, примусили їх оглядатися за новими точками опору на Тихому Океані, щоб з них слідити бачно китайський торговельний ринок і своїх суперників. Одною з найважливіших таких точок стали Гавайські острови, що після довгих терт між японцями й американцями проголосили себе в 1893 р. республікою, а вже в 1900 р. ухвалили свою злуку зі Злученими Державами. Всі ті акти ухвалювали вихованки американських місіонерських шкіл, хоч національна партія на Гавайських островах була і є до нині протилежна тим актам і змагає до колишньої незалежності своєї країни. Та це змагання тепер тяжче досягнути, як колинебудь передше, бо Злуч. Держави, знаючи вагу тих островів для себе, забираються до будови в Гонолулу великого воєнного порту.

Другу поважну базу Злучених Держав на Тихому Океані творять Філіппинські острови зі столицею Манілою, здобуті у війні з Іспанією. Ці острови є найважливішою американською господарською і воєнною базою на Китайському Морі. Поза тим американці дістали від світо-

вої війни острів Гуам (на півдні від групи Маріан), за яким дуже побилизалися японці, маючи у своєму володінні всі Маріанські Острови Гуам своїм положенням наче створений для сторожі в південному Океані. Вкінці при поділї островів Самоа дістали Злуч. Держави Тугуїлу і Манілу, які нині називаються американськими Самоами і є переважною стацією на морському шляху з Америки до Австралії.

Від отворення Панамериканського Каналу (1914) і світової війни вплив Зл. Держав на Тихому Океані зріс колосально. Злуч. Держави випирають систематично всіх своїх суперників на морі, як виперли вже англійців і японців з Китаю. Нині Зл. Держави є без сумніву найбільшою морською державою, безконкурентною потугою на Тихому Океані.

Перед новим етапом.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 20. грудня 1928.

До революції національної політики на північно-західних землях, за виключенням хіба в деякій мірі Холмщини, — не було. Не було й політиків. Були лише поодинокі більше чи менше свідомі українці просвітницького типу, себто типу емоціонального. Нашим прочитати українську книжку чи газету, пошепатися, поспівати чи похитати — було однією їхньою роботою. І не тільки в цьому вони — такі були умови життя, які залягали місця тільки для пасивної зривованості та емоціональності.

Прогресивна війна, даючи революцію, а далі — вплив пожеми українського національно-державного руху. Значна потреба в людях, звичайно — в людях іншого типу — волевого, ініціативного, активного, будуючого й комбінаторського. Їх місце зайняли в першу чергу — зворотні націоналістичні "догматичні" — емоціоналісти, а другу чергу — нові українці, а втретю невідомі й малорозвідані, яких націоналізм пожема розбудила зі сну.

Старі націоналісти дивилися на нових, як на великих гримасників, що ще мають бути суджені й карані за доведені грихи невідомості, а шовінізм — як на українців другої категорії, неспроможних, не зовсім "чистих", негідних прилягати на український лант "вразом". Словом, Саван ніколи не мали певності, що їх визнають за Павлих, хоч би вони мали й досуд смерті за українство й "повесли назовний хрест" на національній Голгофі. Їм заляхалися роля матеріалі, за яких в погордо дивилися чужинців, зрозуміли й туні націоналістичні фарисеї, що вважали себе за "догматичних".

Ці фарисеї, що самі себе заповідували, що й тепер вважають себе однією з правдивіших ділчатах й нормативами національного життя. Хоча народ, який не любить фарисеїв і більше симпатій відчуває до митарів, давно вже залишив самоздоволені "догматичні".

А залишив їх не тільки за цю фарисейську гордість і апевальне трактування "меншого брата", але також і за неактивність і нерозуміння потреб нового українського життя, яке відчуває велику потребу робітників.

Я вже доводив, що селянська мова північно-західних земель стає субстратом національного руху, тісно зв'язаного з рухом господарським. Ідеологічно-національні підстави життя — це більше важко. Грунт для довільних націо-

нально-демократичних ідейовості збігають стій.

Але активізація народнього життя вимагає суворої праці та дії. Останніми часами, треба признати, пожема активність та ініціативність в народній праці серед невеликої частини нашої інтелігенції. А це є незвичайно відродним явищем. Треба тільки бачити, щоб різні народніх робітників постійно зростали та щоб їх працю одушевляла світла ідея українського національно-демократичного об'єднання, щоб всі їх діла та почини знаменувала дружність, гармонія та спільне велике хотіння і одна воля до великої цілі.

Дійсно останніми часами ця ідея почала проникати в маси, стаючи органічною складовою частинною життя. І внутрішній пульс цієї ідеї ми починаємо відчувати потрохи зсередини, де помітно громадське життя.

Давні "догматичні" завжди були вперті й неохоче уступали своє місце новому життю. Своєю смертю нерухомістю бажали вони тепер витискати своє п'ятно над розбудженням націо-демократичним життям.

І колиб не сталося, імен національно-демократичного об'єднання на північно-західних землях знов булаб заморожена й обрешена.

Установчий орган Національного Об'єднання повинен звернути на це лише на наших землях серйозну увагу, бо ми стоїмо перед гамлетівським: "Бути чи не бути".

В. Островський.

Вимовні цифри.

Деліи прибуткові позиції польського державного бюджету.

Для інформації наших читачів подаємо далі найважливіші прибуткові позиції двох польських бюджетів. В обов'язковому тепер бюджеті (важний від 1. IV до 31. III. 1929 р.) стрічаємо між іншим такі прибуткові цифри: 1) від оподаткування 8.001.000 зол., з пошти і телеграфії 44.357.497 зол., а державної лотерії 64.819.348 зол., а соми 35.010.000 зол., а комунальних засобів 147.885.000 зол., а тютюну 610.400.000 зол. і з алькоголю 638.294.100 зол. Отже з алькоголю має держава втратити стільки доходу, що з оподаткування, пошти і телеграфії, соми і лотерії разом.

Польський бюджет на слідуючий господарсько-адміністративний рік (від 1. IV. 1929 до 31. III. 1930 р.) передбачує дохід з алькоголю в сумі вже 670.425.770 зол. З того в розпродажі спирту на промислові цілі і в денатурованого спирту передбачується затримати 21.439.450 зол. доходу, а вся решта тобто 648.986.320 зол. або трохи 650 мільонів припадає на дохід з алькогольних напій. Очевидно, що нацією вдруге стільки прибутків тягнуть з алькоголю ведуть шинкарі, ресторатори та ім подібні торговці. Таким чином треба ствердити, що населення Польщі пропало більше мільярда золотих річів. Колиж прийняти, що в Польщі є скільки українців рівно тільки одній чвертині, то вийде, що український народ втрачає на алькоголь коло 250 мільонів золотих річів. Цифра, як бачимо, неповажна.

Як з того вивести? Треба нам старатися звести уживання алькоголю до мінімуму, а заощаджені з того гроші обернути на необхідні та певні загальнонаціональні потреби, а в першу чергу на "Рідну Школу".

На парламентній арені.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Промова прола Сергія Хруцького на бюджетовій комісії в дні 18. грудня 1928 р. в часі дискусії над бюджетом Міністерства Освіти і Віроісповідань.

(Короткий відгук.)

Цим разом залезу на бачі наші права до чисто української школи і представлю напам'ять значення наших дітей у польській школі, тому, що з урядової статистики виходить саме, що ці наші діти і в польській школі користають багатого менше ніж діти польські. І так, відношення учнів народніх шкіл до дітей у шкільному віці виходило у східних воєводствах в 1921 р. на 25 відс., у слідуючих роках 33, 40 45 відс., себто іншими словами в 1924-25 році 52 відс. дітей остало аналіфобетамі. У південних воєводствах, себто в Галичині, це відношення було 74, 76, 78, 83 відс., нате у воєводствах центральних, де перед війною під ним оглядом були великі населення, стверджуємо швидкий поступ, бо від 45 відс. до 63. При цьому треба ще взяти під увагу, що колиб ми брали відношення на основі цілком докладної статистики, то ново вийшло би для нас ще більше некорисно, тому, що наше населення переважно сільське, а в народній школі находиться переважно по містах. Дальше офіційна статистика стверджує саме, що у південних воєводствах діти польської групи є значно обкоплені школою ніж групи української. Нчого нема в цьому дивного, бо школи відкриваються головною у тих місцевостях, де густіше є польське населення.

Вигляди на будуче для нас також дуже сумні. Порівняймо чисельний стан земільних шкіл з приростом дітей. Згідно з офіційною статистикою в 1935 році приріст учнів буде висловлюватися на Шлезьку цифрою 325 на 100 нинішніх, у західних воєводствах цифрою 332, у центральних 607, у південних 734, у східних 1918; то що воєводства, то найменший приріст буде в Польщі, бо 305, найбільший на Шлезьку, бо 2983. Щодо земільних шкіл, то коли одну шкільну класу візьмемо для 60 дітей, то у центральних воєводствах будемо мати на 100 сьогоднішніх класів на 75 більше за потребування в році 1935, у східних воєводствах на за потребування буде висловлена цифрою 161, у західних 3, на Шлезьку 25, в південних 63. У польському воєводстві треба буде добудувати 296 шкільних класів, у воєводському 209. Іншими словами, маємо найбільший приріст дітей, потрібних шкіл, і найменший па ді на відповідає кількість шкільних класів. Коли ще візьмемо під увагу та що говорив референт, про потребу нових податків на шкільні цілі, то приїдемо до переконання, що стан аналіфобетизму на наших землях за той час не покращає, лише погіршає. Будемо хіба вважувати серед темряви як поглиб для уніфікації національності.

Ві статистики бачимо також, що організаційний стан шкіл є найгірший у нас, бо у нас є найбільше однокласових шкіл. Щодо утравістичних шкіл, то янось вийшло так, що у східних воєводствах за одна польська дитина не вистає по українській. Утравістичних шкіл є 410, польських 586, у південних воєводствах українських шкіл 345, утравістичних 456, польських 218. (Мін. Освіти п. Світальський: По південних воєводствах також Краківське Воєводство.) В терміну, який є у статистичній. Та було в 1925 р., а від тог часів хіба не погіршає.

Р. Шухевич) була відіграна старанно і з класичним супокоєм, хоча аздається, би в ній більше пластичних та виразистих, а динамічних тіньованих. Чейже і в сонатах не тріпотіть Моцарт свого драматичного нерву!

Три Шопенівські поеми: прелюда А-моль етюд ІІ-моль оп. 10 (резолюція) та баллада Г-моль відіграли п. Вишницька так колоритно (темпо прелюди було лише за повільно), що такої інтерпретації не чується вже у польських піаністів, земляків композитора (прим. Салівський). Мою проміну, що тепер саме на нас, українців, приходить черга віддати в світ добрих шопенівських!

Скрипичний концерт А-моль Вівардія (1688—1743) виконали п. Хилік і п. Горинська і строго перевелим типичним тіньованим, як цього вимагає інструментальний стиль часів Баха й Генделя (характеристичні п'янісмові „еха“). Можна вже з радістю ствердити, що і в нас відроджена старо-італійська скрипична музика здобуває пошани, але певно шораз більше місця, випираючи потрохи з естради латинських Беріотів, Веласкесів та Сарасатів.

Після цієї точки слідувала пауза, виповнена відчитаними привітними телеграм.

Три останні точки виповнили концертні твори на фортеп'яно з оркестром, заступленою 2-м фортеп'яном. Наперід п. Р. Шухевич (2-й фортеп'яно — проф. Шухевич) виступив у „Симфонічних варіаціях“ Ф-моль Цезара Франка (відомий уже з кільцевого поєми миколого шк. року). Цей твір, навіяний філософією контемплативної, не без примішки релігійної містики, пригадує філософію писання Ернста Гельмгольца. Його йже виконання свідчить про визначний талант слухача та про тонке відчуття духа латинської культури в поетичній музиці, знову амло його вчителем (порівн. Дебіссівську точку на вступі цього концерту).

Вкінці виступили дві представниці швейцарського курсу („Майстершуле“) дир. Барнфельд: пп. Герасимовичівна та Горинська, що вже записалися в нашій пам'яті своїм тріумфальним виступом на вечері чеської форт. музики при кінці мин. шк. року. В обох їхніх точках партію 2-го фортеп'яну виконав дир. Барнфельд. Пана Герасимовичівна відіграла 1-ший уступ концерту А-моль Шумана — той полум'яний поєми, написаний хіба пером з віршиного крила, замоченим у жар сонця та фіялі моря! Так і відіграло цей твір. Не менше віршиного аду показав п. Горинська в 1-шому уступі концерту Е-моль Шопена, де сполучив виразу та ніжність фіорітури просто доривала Любці Колесніній — своїм узорам!

На загал про цілість концерту можна сказати, що вся програма його представляла собою градаційну лінію, що гордо підходила в гору, від дрібної, казетної мініатюристики Дебіссів, через зворотний момент грюх Шопенівських точок п. Вишницької, аж до могутніх концертів романтичної школи.

Борис Кудрик.
(Довіщення буде.)

**НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК
НА СВЯТАНОВІ ІРІК
є ВКЛАДКОВА КНИЖКА
І ПУШКА ОЩАДНОСТІ
КООПЕРАТИВНОГО ВАКУ
„ДНІСТЕР“**
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Ріжні вісти.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Справа українського університету.

В дискусії над бюджетом мін-ства освіти пос. Дібоа та Чапівський (ППО) поставили внесення на підвищення суми, призначеної в бюджет на організаційні цілі українських студій в 90 на 200 тисяч зол. Сума ця мала бути призначена на організацію українського університету у Львові.

Дня 21. грудня на засіданні соймової бюджетової комісії перед приступленням до голосування над бюджетом мін-ства освіти пос. Мілена Рудницька спростила попитання внесення, як невідповідного українцям, тому, що на су-час ємнію мала в порівнянні з 30 мільонами зол., які держава виділяє на польські університети. Соціалістичні посли оправдувалися, що тут заходять неперо-

Найкращий святочний дарунок.

Наполять свята. У радісній настрою колійній дла на святочну хвилину, коли на стіл сяде вся ріжні, щоб поділитися профорою. У такій хвилині зростає в серцях наших починання кохання до наших найближчих і родиться в нас бажання забезпечити їм життєву боротьбу та створити для них такі основи існування, щоб їм обидва сая загарді надолу не мали морщин журби.

Лова в цих починань є ладно здебільша ріжними зрібними дарунками для рідні або для дальших сродні, аяж омих і приятелів. Такий дарунок є типичною прикметою, але після радісної віти приходить буденні ані, півні клопотів за хліб насущний, журба та будучини наших батьків.

Тому хочемо посудити разом всім тим, яким аєжить на сесію добро рідні, хочемо відати їм на дарунок, що миг би забезпечити найближчим членам ріжні, не розгадані читача.

Таким дарунком може бути **життєва поліса**, що є найбільше ідеальною гарантією спо йної будучини.

Кансерація економічних обетаних у краю, поступ в всіх ділянках господарського життя змінени серед громадств хит до опадливості. Дарма що ми не можемо ріжнитися в цьому напрямі з мужицтвом, проте вірити можемо, що зміна на вірне прийде шораз певнішою добою.

Михайлі, виправданий чом — коли обетаних стають шораз кращими — і ми не можемо починатися відповіччю високою опадливості. Розвадка цієї загалі в тому, що суспільність, на жаль, не вибі опіяти як слід одну з найкращих форм спадковості в саме забезпечення, примусового способу опадливості, прийнятого у всьому культурному світі.

Отже коли ми те, що надумуємо над дарунками, то перш за все згадаймо про те, що дарунок повинен бути практичний, згідний з інтересами рідні та громадств.

Ідемо сям їву, що гіл шовши до справи з цього боку, неох бно діждемо до висновку, що нашим головним обов'язком є підготувати для рідні **на Різдвяний дарунок Життєву Полісу**.

Адже в д-машині бюджеті не грає ніякої ролі зрбіна оплата, в формі вкладів. Гроші й так минаються, а те, що ми з них ошаджуємо свідомо, лишється нам — бачим же витрати на хліб — често замі — аїдають усе.

Коли діждемо до терсидження, що забезпечення є необхідним, просто катого ріжних внутрішніх вивагом, тоді приходять питання: кому віддати на забезпечення?

Краще т-рактивно є одним з найстарших і найповажаніших в державі; моно є в союз з найповажанішою інституцією для забезпечень у світ — англійським **Life and The Prudent Assurance Company Ltd.** у Лондоні — і воно стоїть на першій місці серед інституцій для обзпечень, які повизують у нас і дла — їву гаранту, що виконає всі зобов'язання, прийняті на себе.

Приладимо при цьому зворотної діясткості і повідомляємо ласково, що на Наше Ганяння ми радо перешлемо. Нам як найточніші інформації українською мовою. Поліси видіємо також українською мовою.

З побажанням Веселих Свят і щасливого Нового Року, прохаємо прийняти вислови глибокої пошани

Відділ Тов-ва Обезпечень „ПШЕЗОРНОСЦЬ“.
Львів, пл. Смолян ч. 5.

1—1

думів між ППО і Українським Клубом. Внесковий розуміли своє внесення як принципіальне прохання, оскування українського університету у Львові, а по друге, як покриття витатків, спричинених першими організаційними зрбками. В найбільшій бюджеті мала бути встановлена сума, що відповідала би цілості справи.)

ДИМІСІЯ МІН. МЕЙШТОВИЧА. — ЦАР МІНІСТРОМ СПРАВЕДЛИВОСТІ.

Президент Мейштович прийняв димісію міністра справедливості Мейштовича, а міністром справедливості виступив Ст. Цар, держ. підсекретаря в мін-стві справедливості. Новоіменований мін-стр Цар, після того, як аложив присягу на Замку й обняв урядування, в інтервію є ред. „Польської Денхарської Інформації“ сказав, що на отаповіні міністра справедливості продовжувати працю, яку він вже два роки для уніфікації судівництва, що наступить 1. січня 1929.

ПРЕЗ. ЧЕРВІНСЬКИЙ І НАДПРОК. МАЛІНА УСТУПАЮТЬ?

Зачувати, що ми увійде в життя декрет президента держави про устрій судівництва, наступлять деякі зміни в суд. маістратурі. В львівській апеляції уступить преа. Червінський і надпрокуратор Маліна, тому, що скінчили 70-ий рік життя. Наолітником през. Червінського буде Віппевз. Вуйцицький, а на олдітником надпрок. Маліна був би судін апел. сенату д-р Фрнко або апел. судді Шимонівч.

РОМУНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

Ромуська палата перевела верифікацію посольських мандатів. 23-го грудня аложать у парламенті проєкт бюджету. По дводневній святочній перерві парламент розглядатиме бюджет, а ухвалить його мбуть 31. грудня.

НЕ БУДЕ ПІДВИШКИ ЗАЛІЗН. ОПЛАТ.

Держ. залізнична рада залилася проти всякої підвишки залізничних оплат.

ПРИСУД У ВІСЬКОВІМ ПРОЦЕСІ.

У Варшаві закінчився перед військовим судом процес за налування в Географічний Інституті Майора Омельного засудили на 4 роки в'язниці та віддалення з війська, пор. Солонського на 3 роки й віддалення з війська, кап. Тарховського на півтора року і віддалення з війська, см. підполк. Мавелського на півтора року в'язниці, пор. Тапа на півтора року. Іншим офіцерам присудили по кілька місяців в'язниці.

ПІМІСТА АЛЬЗАТСЬКОГО АВТОНОМІСТА.

34-літній алзатець, Жюль Бенса дав

нив тільки з револювера радича париського суду, буши, прокуратора в процесі алзатських автономістів у Кольмарі. Лікарі, що оперували Фашота, отворили, що талеса пробити в 7 місяцх. Заци перенесла Фашота до клініки, він сказав, що діставав з Альзанці болюче листя, у яких тривали йому смертю. Бенса, а переконання горячий прихильник автономії Алзасії, поставивши убити Фашота ще підчас процесу алзатських автономістів, бо вважав його свівинуватим пещисті своїх земляків. Найновіший урядовий бюлетен каже, що стан здоров'я Фашота є задовольний.

Автономія для Альзанції.

Алзатські посли предложили палаті депутатів внесення на введення політичної автономії в Альзанції. Згідно з цим внесенням політ. адміністрація тої провінції підлягала би безпосередньо президентові ради міністрів. Різночасно повелатиме би й наг. виборів нова інституція під назвою крайової ради. В її руках булоб справляння правління над Алзатською провінцією.

ДИМІСІЯ ТІТОНІЯ.

Пралоідник італ. сенату зголосив димісію, мотивуючи, що по 44 роках праці вважає за обов'язок зрестися отаковнше. Муссоліні хоче віддати Тітонію інше значення отаковнше.

РОЗСТРІЛЯЛИ АФГАНСЬКОГО МІНІСТРА.

В Афганії йдуть далі бої між королівськими військами та повстанцями на шляху між Кабулом і Джалабадом. Повстанці половили міністра закордонних справ і скарбу. Міністра скарбу розстріляли, а міністри скарбу, справ державнік закладення. Повстанці дістають підмоги й готуватися до заступу на Кабул. Мають недостатком амуніції.

ПОЛОЖЕННЯ В АФГАНІ ПОКРАЩАЛО.

Урядові війська здобули горбок Багаб-багі й ідуть на Кандахар і Джалабад. Підпашкова мати, що вітаються популярністю серед народу, літаком віддала до Кандахаву. Афганський усяд згодився, щоб англійські літаки перевозили ан. й індійські жінки й діти та діти, що є в англійській посольстві в Кабулі, поза кордони Афгану.

ЗМОВА ПРОТИ КЕМАЛЯ БЛШІ.

Турецька поліція відкрила змову проти уряду Кемаля башу. В змову включили північній лавній уряді, члени буши, султанських родів і буши турецькі аніли по жисті на засланні в Спрі й в Єгипті. Арештували 14 людей, підозрілих, що погтовляли втечу аніанам.

БАЯДЕРА СМЕТАНКОВА ЧОКОЛЯДА

СМЕТАНКОВА ЧОКОЛЯДА

Получення в чоколаді високих вартостей віджичних сметанки і какаових зерен, було одним з найбільших зобутків пукоріяного промислу. Одначе тільки при як найстараннішій доборі свіжих, ароматичних сиріжків, перероблюваних на технічно удосконалених машинах, повстає чоколад.

НЕЗРІВНАНА В СМАКУ І ПОЖИВНОСТІ.

БРАНКА С. А. ЛЬВІВ.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 3:87 50—3:88 00, канадський долар 3:51 50—3:52 00, чеська корона 0:06 33—0:06 66, австрійський шілінг 1:23 00—1:24 00, румунська лея 0:05 00—0:05 50, французький франк 0:34 50—0:34 75, швейцарський франк 1:71 50—1:72 00, фунт стерлінгів 43:50 00—43:50 00, радянський червінець 26 50—27 00.

Золото: 90 порок 36:50 00—36:50 00, 80 франків 34:20 00—34:20 00, 20 німецьких марок 41:80 00—42:10 00, 10 російських рублів 6:54 00—47 00 00.

Срібло: Австрійська корона 0:69 00—0:70 00, 5 австрійських порок 3:60 00—3:65 00, австрійський фалер 1:71 00—1:82 00, російський рубль 3:00 00—3:40 00, копійки на рубль 1:54 00—1:55 00.

Збіжжя.

Пшениця звірська 45 00—47 00, пшениця селянська 44 00—45 00, жито галицьке 34:75—35:75, ячмінь галицький броварський 34:50—35:50, чичіль на мильо 26 50—27 50, чичіль пастинний 35:50—36:25, овес галицький 29 25—30:25, кукурудза румунська 44 00—44:50, барабала промислова 4:75—5:00, фасолі біла 75 00—100 00, фасолі колчова 50 00—55 00, фасолі краса 65 00—75 00, горох біл-Вікторія 45 00—55 00, горох північний 37 00—39 00, боби 32:75—33:75, мінанка паст. в зерні 60 00—60 00, ячка 38 00—39 00, сіно солодке краєве прасоване 18 00—0 00, соложа прасована 8 00—9 00, гречка 33:75—34:75, льон 72 00—73 00, дубіль снігій 21:50—22:50, ріпак олійний 70 00—72 00, мука пшенична 65 при 72 00—73 00, мука житня 70 при 51 00—51 00, грисів кукурудзаний 69 00—70 00, мука кукурудзана 49 00—51 00, отруби житні 93 50—94 00, отруби пшеничні 24 00—24 50, крупн гречані 63 50—76 50, пшоно 80 00—82 00, крупн ячмінні 48 25—

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о Петро Ярославич, парох Звертова, пономі по короткій і важкій недугі дия 22. грудня н. р. в 54. році життя. Похорон відбудеться у Звертові дия 25. грудня н. р. В. Н. Н.

Театри.

Великий Миський Театр:

Кіна.

„Аподзьо“: „Вури“
„Лев“: „Золота лілея“ з Білі Доя.
„Оаза“: „Жінка і баті“.
„Палац“: „Рабій“.
„Фатиморіана“: „Вежа кохання“ Діон Берікор.

НОВИНКИ

— Випозичальня книжок „Змарагд“ перенесена до нового локалу при мул. Косцюшків ч. 5, І. поверх, відкрита кожного дня від 9—1 і 3—7. 1132 1-10

— Розв'язання Зіздів і „Дуги“. Дия 17. грудня н. р. розв'язано Повітовий Зізд у Яворові, а дия 18-го грудня н. р. розв'язано Повітовий Зізд у Жовкві. Оба Зізди були скликані за запрошеннями. Дарма, що посол Ліщинський переміняв в обох випадках Зізди на посольські справоздачі в-ча, не дозволено йому їх відбутися. — Староства в Борщеві розв'язало дия 14-го н. м. Т-во „Дуг“ у селі Волківці тому, що бушино згадане товариство шправляло хрїсаями, що підчас нарад у своїй домівці ластавляло с'їлок чи тим виснагло стожі, які мали сїлати, чи хто небажаний не підходить до домівки, то-що. Управа місцева „Дугу“ вперше, що все це зазначити відгали.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Ручкою не зветься.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці: 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
150 шл. — Замовляти адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 49-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОІ ОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИПРИНКА
20 сот.

Карти відкриті.

(Від нашого постійного кореспондента)

Луцьк, 21. грудня 1928.

То була гра. Під романтичним серпанком „співжиття“.

Агутами були оголошені: „задоволення всіляких потреб українців“ — з одного боку, „економічний і культурно-національний утратизм“ — з другого боку.

Але гра була „в темну“. Партнери-українці бачили в своїх сусідів лише „сорочки“ карт; фігури ж цих карт були старанно закриті. Треба було вірити, що ці фігури для них є дуже корисні.

Ця гра в закриті карти продовжувалася кілька місяців. У результаті вона нічого не дала ні тій ні другій стороні. Це мусило гравців вивести з рівноваги.

І карти врешті розкриті.

Виявилося, що противна сторона мала надію щось виграти на кооперативному святі в Луцьку, та програма. Ще за більшу програму вважає вона просвітянське свято. Звідси страшенне незадоволення! Надії на використання цього свята для „співжиття“ завели. Більше: пройшло воно під знаком єднання з українцями Галичини.

Тому-то нервово кинуто карти на стіл і виявлено всі комбінації. А вони такі:

Нічого „галицького“ на Волині! Жадних зв'язків між місцевими українськими інституціями Волині й Галичини. Приналежність до Українського Ревізійного Союзу — не допустима. Приїзд сюди українців з Галичини — небажаний, навіть калігінний. Все чисто українське — від культури до господарського життя — ненадійне. Єдиною львівською формою життя є форма мішаного шлюбу, або „співжиття“. Національна сепарація — чи-то культурна, чи економічна — повинна бути знищена і то за допомогою спеціалізованих українських рук.

Величезні кредити на каси Стефаника з повним збитком кооперативної ідеї і кооперативної деморалізації має. Банкротів „Рольнікові“ переіменовано на „Осаду“ і пів мільона кредиту звичайного і пів мільона товарного. Проект трьохсоттисячного кредиту для польського пасічничого т-ва, до якого мають прийняти українських пасічників українські спеціалісти. Проект: якогось „українського“ банку з великими кредитами, якогось „українського“ клубу, що має підтягати публіку від „Просвіти“, якогось селянсько-політичного об'єднання і т. д.

Перший найсильніший удар по „Українбанку“ в Луцьку. Він у своєму часі одержав кредит, здатся, в розмірі шість біл 30 тисяч (!). Частину виплатив, і раптом домагання: негайно виплатити решту, або — егзекуція за допомогою адміністративної влади. Врешті — порозуміння з де-якими особами, поклонниками до налагодження „співжиття“, егзекуцію може стримати. „Українбанк“ виплачує по 800 зол. денно, але, очевидно, справа не в тих мізерних кількостях тисяч, а в тому, щоб Український Банк змусити підписати позитивну кофесію. Тому-то й домагаються від нього негайного звороту всієї суми. Треба зауважити, що політичні заходи уживаються в відношенні до добре налагодженого, самовистарчального „Українбанку“ в той час коли ін-

шим кооперативам давалося можливість виплачувати борги цілими роками, коли видається мільоновий кредит банкрутові „Рольнікові“, коли кидаються величезні суми на деморалізуючі каси Стефаника.

І чи може ще бути в кого який-будь сумнів, до чого прямує план „співжиття“? Або утратизація, або нищення!

І це робиться в той час, коли на Волині вже вирішується грізна примара страшної селянської земельної кризи. Через десять, а може й менше років величезна частина приростаючого селянства опиниться без варстату праці. Дроблення землі вже й тепер лякає селянство. Лише широкий розвиток здорової української кооперації, інтенсифікація до вищого ступня сільського господарства й упрямисловлення села з відтягненням від малорільного господарства зайвих рук і ротів — може врятувати країну від цієї грізної кризи. Інакше все полетить шкереберть.

Урятувати наше селянство може лише сильний розвиток власної кооперації, до якої воно так стихійно горнеться, а в першу чергу кредитової, як запоруки нормального грошового обороту.

Але що обходить „опікунів“ і правителів та селянська драма, про яку вже невидима рука пише на стіні: „мане, текед, фарес“? Що обходить вона й тих українців-фахівців від „співжиття“, які сьогодні тут, а завтра там?

Хай завтра — потоп, аби сього-

дня — гра, як не „в темну“, то в відкриті!

Але якщо там пани не забавлялися грою, українському громадянству не цілком підтягати нею свого зору від тої драми, яка чекає наше селянство.

Покладання надії на кредити, які одним розчерком пера можуть несподівано стягнутися й одним ударом убивати українські кооперативні установи, є шкідливим і нездоровим. Проголошена пів року тому самовистарчальність повинна стати нашою провідною зіркою. Ідея самовистарчальності, себто: притягнення до живої активної участі в кооперативному й сільсько-господарському життю всього населення, необхідно одити в плоть і кров.

Першою спробою цієї активізації має повинно бути, між іншим, притягнення найширших мас до допомоги „Українбанку“ в Луцьку. Є він українським грошовим серцем цілого району й, незалежно від того, хто в ньому працює, кожний український повинен почувати своїм обов'язком засилувати його своїми вкладками.

А далі: першою турботою кожного українця повинно бути прикладати своїх сил і засобів до швидкого розвитку всіх видів кооперації, а також агрикультурних установ, маючи на увазі ту земельну кризу, яка вдарить через деякий час по всіх нас.

Карти відкриті, і в такій грі помилок робити не вільно.

В. Островський.

Закордонний політичний огляд.

Ще про сесію Ради Ліг Нац. — Зудар поміж Штресманом і Залеським. — Болівійсько-парагвайський конфлікт. — Між Італійського секретаря Гранді в Ангорі. — Революція в Афганістані

Берлін, дня 19. грудня 1928.

I.

Після і знову аж запізніло вже мавло проходив засідання останньої сесії Ради Ліг. Помімо прегарної погоди, в політичній атмосфері загостріло глухе напруження і нервовість. Але пишні логанське оронце, але теж свіжий подих з логанськего озера не були потані авіти ої сесії засідань тої атмосфери цілі і нульги, яку переживаво сесія з Женеві разом, а актами і наперами Секретаріату. Відбувався спершу виступа своєї Ради де ще і ще раз перемолочувало справу... торгівлі олією, „можливості“ розброді, а тому „націоналізм меншостей“, і — очевидно — справу польсько-литовського конфлікту.

Залишились репертуар Ради! Вої ті справи та ще й багато подібних відіслано, розуміється, до комісії. Комісії їх порушили підкомісією, а ті ще далі в мисл. Це вже десять літ так! Коштує воно гарні гроші. Але що робити — секретаріат і стенографісти Ліг теж хочуть жити. По друге — це вже неофіційно — Чемберлен і Бріан привезли до Лігано і для Штресмана готову програму свого поступовання, побудовану на фразо-британських плах. Штресманові не вдалося цього альянсового фронту захистити. Справа залишилась такою, якою перед тим була: або звільнення Райну і управління недовільно тяжких репараций в заміну на німецьку кооперацію в альянсо-французькій блоку, або оречення альянської суми на десятки літ (а то й на зареки) в заміну на доволі проблематичну свободу рухів.

Штресман стояв перед фактом пов-

ної ізоляції німців. Добитись до таких результатів після 4 літ логанськего політики, отанути осятак через понурим муром незомовного спротиву, що загоражує німцям дорогу до звільнення — і це все помімо десятих літ напруженої зовнішньо-політичної роботи — когось не не знавало з рівнезати?

II.

Тому й не диво, що в атмосфері цього глухого але й напруженого спротиву, навіть Штресман „прорвався“. Підтвердив, „маєть Штресман“, бо й справді, треба вже думати богато, щоб цього опіжнішого, або зовсім опанованого, нічно-усміхненого і приляного чоловіка вивести з рівноваги. Усе те подражання і ілюзії, що зазнавали в нім наслідком безвильдних переговорів з альянтами, одривались на Залеським. Як це тільки показав Бріан затемнилося небо і стріснула гарматна. Побіч тяжкої і скритої контррозвідки з обома своїми великими противниками прийшов ще й прикрий виступ Залеського. Це перекинуло мірку. В чому ж річ? Німецький горішньо-шляхетний Фольксбунд викалісся перед Лігою на позенія аї те, що... Але нам цього не треба говорити, а що міг жалітися Фольксбунд. Ми це знаємо... Але й тих мізерних зазидів Фольксбунду вистарчило, щоб закинути німцям противольський виступ, або точніше державну зраду. Студуючи промови Залеського Штресман почав найперше бити пастою по етоті. Нарешті збралася до обурення відповідь. Як так? Оборона річної моли, культури і віри, це державна зрада? — Ірландія? Той редкий Штресман був дуже невдоволий. „Це є нечуване в вашо-

го боку...“ Значних слів говорить незначить...“ Ви ванились говорити...“ „Ви смієте твердити...“ Що було, воно тим тоном говорено на міжнародній арені до якогось іншого представника? Це сповідаю або особисту кризу одного міністра, або кризу поміж обома урядами. В даному випадку воно інакше. Залеський не реагував. Зайвий раз викалісся і притій нагоди, що не моральні категорії тільки одна сила є здатна як сід управління відновити. Результат був той, що Штресман виставив офіційний висок, щоб на черговій сесії Ради основно управління справу над меншостей. Час вже найвищий, щоб в цей актуальний момент, наші відповідальні чинники поставили на дебату Ліг теж і наші справи. Коли — розуміється — з цього й не буде реальних наслідків, то тим же зможемо спричинити боляче, що зайвий раз світ пізнає, що методами Ліг тих певних справ позитивно вирішити не можливо. Таке міжнародне пізнання означає один крок від Ліг назад і разом з тим, один крок вперед до граду, тих можливостей вирішити всі ті питання інакше.

III.

Рада Ліг розіталась „в немиком“. Штресман не добився від альянта нічого. Альянського фронту проломити не пощастило. Ще й в додатку роздривано стору „маленьку рана“. Та ще й сід не розіталась участини Ради, політ етанули вперед загрозю, що мізато пропаде їхній рідзавий елемент і що прийде зійхатись знова. Тим разом на надзвичайну сесію Ради, саякувану наслідком бразильсько-парагвайського конфлікту. Не має спокую на світі. Як богато експлуатованого матеріалу збралось під поверхню шоденної політики, показує ціла ота дипломатична суматоха, що заворушилась докрити конфлікту з Гран Чакю. Цілий світ кинувся розривати протини. Найперше панамериканська конференція, що збралась у Вашингтоні. Потім Рада Ліг Націй. Потім осянський король, Потім пана римонний. Потім „АБС — держави“ (Аргентина, Бразилія, Чіле) до сесії в Перу.

Чому стільки галасу? Чому порушено аж так великий розмовний апарат? Річ у тому, що скрізь знають цілком точно, що цього конфлікту альянсувати не було б можливо на випадок вибуху війни, що він мусів би перекинутись на цілий континент, а звідти зачіпати шораз далші і далші країни. Але інші як на те — каже щипно New York Herald: too soon. Ще за скоро! І як додає Vossische Zeitung: „не підпромо поже покочення“. І як доповнює Evening Standard: „ні Англія ні Америка ще не осягнули належної точки концентрації“. Прийде ще трохи потерпіти ньюйорськом „Стандарду“. Директори великих сталевих і хемічних концернів будуть ще деякий час нарікати на „лиху конюнктуру“. Але їх дель ще приїде. Покищо позитивилось усе кількома розбитими головами. Але тої пилотер, що його наліплано на загропий боляк в Чакю, існування самої водуги ще не усуває. Вона далі і непіппно проточує свої канали під поверхню видимої політики. Залічується тут і там симптоми, без того, щоб добратись до їх огнища.

IV.

„Ні Англія, ні Америка ще не осягнули належної точки концентрації“. Ще ні! Але вони роблять це з цілим напруженням сил. Передовсім Англія! З огляду на гамір, який позетав в Лугово докрити справу репараций і Райну, майже не помічено, що дуже дискретно, але й дуже важко році, яку відіграв в Лугово фа-

тисівський секретар Гранді. Після дводневних переговорів з Бріаном і Чемберленом він вилізав негайно до Англії. Переговори ці і палором Гранді є широким недостатньою тайною. Але в те, що просямало до ширшого відомо, вистарчало, щоб прозвучати йоту справ.

Ще минулого літа вказувало на цьому місці на систему зовнішньої політики Муссоліні, яка є спрямована до того, щоб створити підданно-східний базис. в Греції, Туреччині, Угорщині і Єврей. Болгарії. Навіть багато зроблено у цьому напрямку в Римі. Але що не осягнуто остаточного порозуміння поміж Грецією і Туреччиною. Зайняли місії Гранді у Кемалі. Але цей базис переорієнтується в багатьох місцях в Францію і Малою Антантою. Чемберленові, не вдалося ще й до цього часу набити форм компромісу поміж Римом і Парижем. **Це мало стати в Логані.** Чи є спадок? І як? А коли ще ні, то як довго ще прийде до влади? Все це ще непевно. Але одне є певне, Чемберлен **проводить** тут політику концентрації. І це є лише питанням часу, коли він свою ціль досягне. Означе з нацизмом та концентрація не має нічого спільного.

V.

Тимчасом, пора вже бути готовим. На великий випадок! Вже тут і там творяться ситуації, де англійсько-російське чи англійсько-американське суперництво може загостритися до несподіваної експлозії. Історія в Гран Чакі була самитоматична. І майже рівночасно на другім кінці світа отворилась в іншій площині, що могла легко довести до конфлікту, на той раз зі СРСР. Вебомуж винин Аманулла. Іздала колонія по Європі, сирізь його приймали — нічим Гарун-аль-Рашида! — показували тисячу чудних річей і передовсім силу (оту що правда технічну), яку має паніфікований захід. Надивившись на все до слуху Аманулла йбажалося мати в собі в Кабулі все те, що мають берлінці, лондонці, парижани. Літаки, залізничні авта, фабрики, газети, клуби, партії, парламенти, радіо, театр, кіно, то-що... Крім того гарна королева Турал побачила європейську рівноправність покла — одним словом доволі причини, щоб захочити афганську королівську пару.

Отже повернувши в палоромі, Аманулла, зовсім так само, як робив це потім з москалями Петро Великий, почав обріювати своїм афганцям бороди, адирати їм шляхотних афганських бопр іжні хала-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ РАНІШЕ РОМАН ЗУБИК Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
І ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
У ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

ти і занеся європеїзувати країну. Але не повинні Аманулла потрафити бути Петром Великим. Афганці не захотіли! Підняли спершу великий бешкет. потім сніжники криваву революцію, короля обожено в Кабулі, перервано великий зв'язок з захаромом і ніхто не знав, що властиво в Афганістані твориться. І тут починаються компліменти на зовні, Англії! б'ється, що більшовики використовують ситуацію й підмагати одну із суперечливих на владу партій, опанують країну. Зноваче більшовики б'ються, щоб англійці не допомогли відновити владу в Афганістані якийсь своїй креатурі. Але коли якийсь з противників таки оскодиється вислідок афганської революції мішино в країні? Англії! більшовики у Кабулі, на своїй індійській границі, не стерпять. А опанують ситуацію англійці, тоді більшовики ще гірше заворушаться в інших місцях. Крайне від цього нікому не буде. Сидів би був тихо Аманулла і не ривався. Тепер тільки здогадки!

Конфлікти скрізь. В Чакі, в Кабулі, в Логані, — що це? Там разом Чемберлен має дуже неспокійні рідняні фері.

Зенон Пеленський.

По широкому світі.

В Чехословаччині пригтовляються вже тепер до переведення статистики цілого населення, що відбудеться в 1930 р.

Сенатська комісія в Вашингтоні висловила 18 голосами проти одного за ратифікацією пакту Кельога.

В околиці Відні дійшло до сутички комуністів з „лакенайцерами“: 25 ранених.

В Естонії утворений новий коаліційний кабінет під проводом соціалета Раї.

В Австрії сильно зростає безробіття; морози припинили будівельні роботи.

Джек Куген, відомий фільмовий артист-дитина, приїхав до Берліна, де виступати ме в одному з театрів.

Ювілей А. Чайковського.

В 40-ліття літературної праці.

Вечір для аманування 40-літньої літературної праці Андрія Чайковського, що відбувся в залі Лісенка, мав на подвійну характер концерту, а на половину Академії. Зібралась на ньому здебільша поважна частина громадянства, складена з представників різних товариств, організацій і установ, що звикали своїм образом хоча би самою простою присутністю віддати пошани письменникові.

Вечір почався вільною промовою Остапа Луценого, що з великим поетичним розмахом і продигою силою словом перервав моменти, які ризикли про це зовнішнє свято: незвичайно широкую популярність творів Андрія Чайковського. Із тихими значеннями для молодого покоління, довголітню невтомну працю робітників пера, ідеологічні основи його творчих новітостей — бажання воцарити найкращі сторони нашої бувавшини.

Д-р Кость Левицький доповнював цю промову партійною перших починів громадянської праці А. Чайковського, якого він був товаришем від студентської доби і співробітником при складенні перших підвалин під нею наше товариство, Союз Працівників, Т-во „Росвіта“, організація українських адвокатів, загальнонаціональна праця в різних осередках нашої громадянської діяльності — ось поодинокі етапи праці Ювілята поза його письменницькими заслугами.

На концертну частину вечора оглались сольсоціан п-ни Одарки Левицької і п. Володимира Тисяка. Обов'язки виступили в різноманітній програмі (варіанти і стрілецькі пісні та найкращі арії з опер), обов'язались найкраще зі свого завдання. Обов'язки виступили на домаганні публіки з наддатками.

На сакінський вечір Ювілята ділявся своїми особистими враженнями на тему:

чому і як він став письменником, завертаючи у своїх споминах до різноманітних часті, коли першою його літературною спробою була шкільна надра на вілну тему, до якої він поставився справді вільно, бо з гумором. Душе прихильна оцінка цієї впровадження була першою заохотою для молодця стрибати свого пера і поза різноманітними пораннями. А. Чайковський, даючи за вжитковане йому свято, даючи ініціативу в телеграмі, боронячись зі широким експонентом проти великих пошан його літературної праці: він працював як кожний громадянин, що робить те, до чого потягує хист і що вважає потрібним для загальної добра. Недостача побутової та історичної новітності, такої важливої головне у вихованні молодого покоління, спонукала його виконати цю прогатику.

Тому, що вечір цим прогатикував. Ювілята не мав часу прочитати запровадженого в програмі довгого епопеїдів „Ні разу не вдарив“, епопеїдів побутової картини, започатковані в його адвокатської практики й обмежився короткою гуморескою з давніх, пережитих літ, що називалась симпатичний чар старих, зовсім інших від повнішої уяви життя.

Після приїзду цього вечора вітаннями членів „Т-ва Письменників і Журналістів“ і деякі запрошені гості на спільну вечеру. „Т-во Письменників і Журналістів“ уважав своїм обов'язком звернутись на цьому місці з прилюдним зверненням до всіх, що не дістали особистих запрошень на ці не-літ товариські збори. Якощо брати би на увагу суспільне, представницьке чи особисте становище численних членів нашого громадянства, то таких запрошень треба би було віддати у Львові і поза ним щонайменше 600, а етих, доволі його мали зібратись гості, міг помітити не багато більше понад 50 осіб. Крім цього, одні є членів Ради Т-ва, що він усе листування, невідомо наведуча і невідомі і в пам'яті гостей не дістав через те запрошення.

На зоморі перший вибрав слово голова „Т-ва Письменників і Журналістів“ А-р В. Шурат, що витягнув Ювілята, розвинув думку про вперше відкриті А. Чайковським у нашому письменстві яких товану вліску суспільності: ходоцькову шляху, а життя якої він амажував нам багато цікавих картин, а далі згадав і про його неабияку роль вихователя молоді та широких кох громадянства. За цим пішла довга ніч промов, в яких кожна мала власний тон і підкреслювала іншу сторінку заслуг Ювілята. Якою

М. ВОЗНЯК.

10)

3 романічних епізодів Панька Куліша.

(Продовження).

„Та в душі є невтомлена жадоба шукати в людях високих проявів почуття та скермовувати його до високих цілей. А тимчасом скільки виходить із цього здогадів, непорозуміння, гощо! Та досить“.

Шість місяців пізніше, 7. липня, писав Куліш іще виразніше про своє листування з Милорадовичівною: „Прохаю Вас знищити листи, що Ви їх одержали від відомої особи, й ніколи про них не згадувати. При побаченні, як що воно наступить, я скажу, що їх зовсім не одержано, й цим зроблю кінець відносинам, що дивно-вигладають в очах інших і цілком не є в згоді з життям і не ведуть до нічого путнього“.

Та забувши на своє правильне ствердження, Куліш зробив дальший ступінь у вияві своїх почуттів в цьому листі з 26. січня 1859 р. до Милорадовичівни: „Читаючи Ваш лист, кохана сестро, читав я не те, що Ви писали, а те, що в Вас у серці діялось. Так і бачу, як Ви там собі сидите сама-самісінька перед тим бідолашним листком паперу, котрому що хоч роби, а він того не вимовить, що в серці діється. Бідна моя дитино! Коли й я — на що вже перепсовав того добра, да й то-ж насилу да на превелику сиду зумію так висловитись, щоб мене зрозуміли: а то-ж то воно словами невимовно“.

лими рученятами ворує важку важку машину, що зовється пером! Не слухає Вас перо, мов серденько. От як би голосом до мене промовили, то знав, що багато дива мені-б об'явили — про свою душу, про своє серце. Перо того не зможе, що зможе живе слово. І як ми там ні вмураємо ширі речі на папері вимовляти, а не зрівняємося із Вашими живими ширими речами. Все-ж я читав Ваш лист смакуючи, бо скрізь Ваше сказане слово абичав я несказане. Тим-то й не бійтесь мене, що я Вас або осужу своєю думкою, або не зрозумію, що Ви хотіли сказати; і не сердьтесь, коли справді не зрозумію. Тільки-ж у тому ділі, про котре ми змагаємось, правда на моїй стороні, — як Ви собі хочете! Душа Ваша тепер у такий порі, що од свого богатства бажає создати якийсь храм, і в тому храмі поставити якогось кумира і приносити йому благословенну жертву. Що небудь Вам показалося у тому паничеві людське, — Ви й почали сновати круг його свої дівочі ясний думи. А що це тільки оманя Вашої-ж натури, то от Вам доволі: стань обік того панича що небудь показніше і богаче духом, Ви-б заведбали свої думи. Самі-ж Ви говорите, що промовили мені одно словечко. Я його ніколи не забуду, і все одно, про кого-б ні було воно, а панич сей мала людина, дуже мала! Собі самій Ви не здається ніяким дивом, бо воно так завжди буває: в посудіть от про що. Вас полюбив хтось далекий, побачивши разів зо два, да ще серед таких людей, котрі хіба заморозять, а вже не розогорять серця. Він Вас із го-

лови ніяк не викине, хоч би того й бажав. Він до Вас рад би летіти орловими крильми, щоб тільки подивитись да й вернутись назад. Він веде з Вами мову, як рідний брат з рідною сестрою. А того панича хто й за що так полюбить? Не про мужчин уже питаю; а яка молодича, чи й гожа дівчина вдержить його в пам'яті серед хлопоту і серед людей, на вибір вибраних із тисяч, а не з десятків? Що Ви про його думаєте, що Ви пригріваєте його в серці, то се іменно тим, що воно чисте і не повинне іще тілом і душею, як зрівняти до його отих добродіїв, котрі вже всього на світі переробили й дослужились, а на остаток лізуть житись до гарної і свіжої, як квітка, дівчини! Він тільки і взяв над ними вгнаною неповідністю, а чоловічого діла і високого духу нема-аа ним, да Бог знає, чи й буде; бо щось дуже низенько ся пташка почала змолу літати. Чи сердитесь Ви на мене, чи ні, а мушу я ширі правду Вам казати, коли справді ми свої, а не чужі собі люди. Я Вам не одражую, я не кажу: „Одирайтесь його“. У нас нельзя ще прожити з упокоєм, не виходячи заміж. Він може й стоїть того, щоб Ви жили з ним у одній хаті, коли вже ніше не можна Вам обійтись. А все-ж не обманюйте себе, що як вийдете заміж, то й кінець Вашому роману. Ні, не полюбивши тепер, не минете цього лиха й цього щастя послі. Коли-ж удовольнитесь аби-яким хатнім коханням, то не завадію Вашому душевному щастю. Чи Ви мої слова зрозуміли по-моєму? Коли не зовсім зрозуміли, то ще прибавлю. Ви думаєте, що любите того панича, — а вже сказав,

що се так собі дівоча мара. Ви думаєте, що він Вас любить, — і сьому не правда. Він то Вас любить, да тільки за те, що у Вас зверху. Коли з Вас досить такого кохання, то й добре. А мені здається, що нехай, як хоче, хто гаряче обинме, а не скаже слова гарячого — швидко те обинимане надокучить. Душею любимо ми до кінця життя, а тілом — поки воно не проходило. А коли-б Ви знали, які тії любосні втіхи не довгі! Не стоять вони самі по собі доброго слова. Отже сьому паничеві здається, що на віки він молодим жважиком коло Вас буде уживатись. І Вам може здається, що кінця не буде тому хатньому щастю, на котре тільки й можна з ним сподіватись. Тепер Ви самі, і тоді самі будете. Тепер не маєте коло себе людини — душу одвести і тоді так буде. Перемініть тільки театр і костюми, а ігра буде та-ж сама. Отсе-ж для того пишу Вам, щоб Ви знали поперед і не занесли на висоту, а прямісінько по землі йшли — куди веде Вас доля. Пишу для того, щоб Ви і себе і мене не обманювали, що Ви любите панича так, як зуміли-б любити кого иншого. Не любите Ви його, да й ні за що! Та енергія, що Ви розказуєте про його, — то хлопача сваволя. Енергія в роботі, в мислі — отто енергія! А воно зроду не трудилось, і зроду не мислило. Легесенький чоловік з його — от і все. І хочь він буде Вашим мужем, то й тоді одно про його скажуть усі такі люди, як я. Да годі-ж уже про се!

(Продовження буде.)

можна би було їх записати та передати то вони склалися би на чималу колекцію вірочку. Промовляв: посол В. Целевич, п-і О. Гузарев (від буковинських землян), дир. М. Залчківський, посол Г. Лопчинський, п. З. Бичинський (від славянсько-американських землян), акад. К. Студинський, А. Крушельницький, ред. Моберський, Л. Лепкий, д-р О. Марітчан, В. Маликович, дир. Стронський і посол Великанович.

Завершувача промова самого Юлія була доповненням його „літературної епопеї“. Початок на концерті; вона була перетворена не одним піланим споминам і безпосереднім гумором, що викривав де-

яні може зайнято полемічні томи промов, які в ній красномовства забули на слаті про його присутність. Своє слово закінчив Юлія побажанням, щоб письменники і журналісти подбали спільними зусиллями про розв'язку одного з найбільше негучих питань нашого сучасного культурного життя: про охорону письменської праці, яку використовують видання та видавництва і яка в наших обставинах не дає авторам навіть спроби мінімального прожитку.

Саме привітів, яких було понад сто, подімо в черговому числі.

Народний Зїзд.

Перший день нарад Партійного Зїзду Українського Національно-Демократичного Об'єднання дня 24. грудня 1928.

(Звіт.)

3 повечір'я 24. грудня ц. р., в 10. год. ранку, в присутності делегатів з цілого краю (по два від організації), дотеперішніх членів Центрального Комітету партії, послів і сенаторів та делегатів Повітових Комітетів голова УНДО посол д-р Дмитро Левинський відкрив III. Народний Зїзд.

„У Великі Роківні 10-ліття визвольної боротьби — говорив голова відкриваючи зїзд — уважаю своїм першим обов'язком скласти доповідний погляд усім поваленим Борцям за волю України. Далішній привіт належить тим авіям, які по визвольних каравані і караються за вірність своїм національним ідеалам, врешті поклали усім померлим членам нашої партії, які мають заслуги для розвитку нашої організації“. Народний Зїзд вислухав цю запису стрічку. Описав на пропозицію посла Стронського Гербачевський вибрано таку президію Зїзду: голова — сен. Горбачевський, заступники — пос. д-р В. Загайкевич, п. Любимський (Груберів), д-р О. Марітчан, о. Целевичський (Каміка Струм), п. Назарчук (Дубно), сен. Кисілевська, Скасків із Божикова (Підгаєччина); секретарі — пп. Мих. Лішак і д-р Горбачевський.

Пос. Ст. Кузик запропонував вибрати негайно комісію-матку (для вибору нової Управи партії) у складі 9-ох членів. П. Агатон Добрянський спротивився виборі комісії-матки перед вислуханням програмних рефератів; описав запропонував збільшити кількість комісії до числа 15-х осіб. Внесок на негайний вибір комісії підтримав п. Зенон Пеленський. При голосуванні перейшов внесок посла Ст. Кузика, з тим, що число комісії збільшено до 11 осіб. Склад комісії-матки: сен. А. Горбачевський (Чортків), пос. Заваливук (Копичинці), д-р Запалтий (Теребовля), д-р Миколайчук (Надвірна), п. Назарчук (Волинь), пос. Дм. Палів (Львів), п. М. Стефанівський (Львів), п. Столярчук (Волинь), пос. Гр. Тершаковець (Рудки), п. Чукур (Коломия), о. д-р Юрик (Золочів).

Складає звіт-реферат голови посла д-ра Дмитра Левинського. (В часі промови п. голова виступав на сцені представник громадського старості надкомісар Вагнер і перервав запрошення присутніх, після чого покинув сцену). По промові голови, що тривала близько години, здав звіт ген. секретаріату д-р Л. Макарушка. Третій в черзі реферат про наше внутрішнє положення та про ідеологію УНДО вголосив ред. Василь Мудрий. В год. 2-ій закінчив свій реферат ред. В. Мудрий, після чого заряджено перерву в год. 4.

По рефераті ред. В. Мудрого, що тривав півтора години, а який вислухали всі присутні з великим напруженням, відбулася двогодинна перерва на обід. В год. 1:30 повечір'я почався нарада д-ра Прохид спочивав в руках пос. д-ра Н. Загайкевича. Перший приходить до слова пос. Вол. Целевич, що обговорює закінчення партії в організаційній діяльності та аналізує наше теперішнє положення в Польщі. Зокремаж посвечує багато уваги змаганням польських чинників на те, щоб штучно вибудувати мур між українським національним інтелігентом і українським народом, ішими словами порівняти її з народом. (В часі реферату ред. В. Мудрого перед обідом перервою і в часі реф. пос. В. Целевича на перерві на сцені є 290 присутніх делегатів партійних установ з краю з усіх наших земель від Польщі).

Пос. М. Струтинський відчитує політичні резолюції, з яких першу приймає Зїзд

гучними оплесками. По тім починається дискусія над усіма рефератами і запропонованими резолюціями.

В дискусії забирає слово: Лішак Михайло (селянин з Рогатинщини) говорить про потребу акційнішої співпраці селянства з інтелігенцією; Доманський (селянин з Тощева, Львів. пов.) говорить про потребу популяризації вголосованих рефератів між селянством та визнає селян, щоб гуртуватися біля УНДО як єдиної широконородної партії; Грицько Галазій (Луцьк) говорить про північно-західні землі та політичні відносини на них; Козіцький (робітник зі Львова) висловлює подяку провідникам партії за дотеперішню працю та зголошує резолюцію, щоб всі робітники і селяни єдилися виключно під прапором УНДО, щоб наші посли, які стоять на національній платформі, об'єдналися в одному каюбі; іж. Король (Бучач) запитує, як стоїть справа з постановою ЦК і Парл. Репр. в справі страченого мундату в тернопільському виборчому окрузі, вказує на необхідність сильнішого контакту парламентарної репрезентації з населенням по виборах; п-ні Баранова (Тернопіль) говорить про партійну організацію жінок; Вязівський (селянин з Соколиків, пов. Золочів) порушує справу організації нашого селянства; Білинський (Пчани пов. Жидачів) порушує справу резолюцій та доповняє їх окремою резолюцією в справі пропаганди за кордоном; Шахнович (Віборка) підкреслює, що центральний комітет знову виявляється зі свого завдання, так само на висоті свого завдання стоїть наша Парламентарна Репрезентація і в тому напрямі пропонує відповідні резолюції з признанням та повною довірою для Центрального Комітету і Парл. Репрезентації. Запропоновані резолюції приймають присутні однодушно гримючі оплесками; Скасків (селянин з Підгаєччини) говорить про внесок та відповідальність перед всім українським народом завданням нашої політики, що викладають з нашої програми, а також про доцільний розділ політичної й організаційної праці між організаторами та повітовими організаціями з одної сторони і послами з другої, бо всієї організаційної праці на послів звальвати не треба, бо вони мають ще й інші далеко важливі завдання.

Провідник в тому місці перериває дискусію та приступає до вибору Центрального Комітету. Від імені комісії-матки проголошує лісту Центр. Комітету. Над запропонованою лістою розвинулася дискусія, в якій забирає слово: пп. д-р Білинський (Самбір), Палів, Сенечко (Перемишль), Паславський (Львівська), д-р Л. Макарушка (Львів), З. Пеленський, о. Лішинський п-ні Баранова, Скасків, Білинський (Пчани), Петрицький Іван, Целевич Волод., Гораль (Борисів), Добрянський, О. Яворський, Долганський, Зубик, Сабат, о. Маринюк, Стефан, д-р Чорненко, Даничак, Михаль Кость, Матейків, Хруцький, д-р Д. Левинський, Пеленський, сен. Черкаський і Дм. Палів (ж. референт лісти комісії-матки).

По дискусії приступлено до голосування над лістою кандидатів до Центрального Комітету.

Новий Центральний Комітет.

До нового Центрального Комітету вибрані:

1) Д-р Дм. Левинський, 2) д-р Баран Степан, 3) Болдаринович Осип, 4) д-р Волошин Михайло, 5) д-р Вітальський Степан (Дрогобич), 6) Демківський Володимир, 7) Зеле-

Членам тов. „Дністер“ до відома!

Згідно з об'язуючим членом тов. кожний член Тов. „Дністер“ мусить найдальше до кінця грудня ц. р. викупити полісу „Дністра“ на забезпечення дозволеної законом 1/3 часті будинку на 1929 рік.

Хто в означеному терміні не викупить своєї поліси на 1929 рік, того будинок з дня 1. січня 1929 р. перейде в цілості до забезпечення в П. З. У. В.

Члени „Дністра“ не є об'язані пред'являти своїх поліс до реєстрації повітовим інспекторам 1133 В. бо Тов. „Дністер“ займеться само пред'явленням ПЗУВ своєю купівельною на 1929 р. будинкових поліс. Підписувати офіційних картостей на 1-29 р. зарплата 1133 В. і ся підписана є після завола виробайкою і обов'язуючою друк Товариства, отже і Тов. „Дністер“.

1095 4—5

ни: Андрій, 8) Імат Евстахій, 9) Копичинський Іван (Львів), 10) о. Купчинський Леонт, 11) д-р Куровець Іван, 12) Лішак Михайло (селянин з Рогатинщини), 13) пос. Луцький Остап, 14) д-р Лісяк Павло, 15) д-р Макарушка Любомир, 16) Мартюк Іван (Копичинці), 17) д-р Марітчан Олександр, 18) Мудрий Василь, 19) Назарчук Федір (Волинь), 20) о. Ойшикевич Степан (Купичинці пов. Рудки), 21) д-р Олександрій Юл. (Ставківщина), 22) іж. Юл. Павлівський, 23) Павлюк Іларій (селянин, Волинь), 24) Палів Дмитро, 25) Пеленський Зіновій (Львів), 26) Подубинський Василь (селянин з Славичини), 27) Рудницький-Келрин Іван (Варшава), 28) Рудницька Мілена, 29) Стефанівський Мих. (Львів), 30) Струтинський Мих., 31) о. Суцький Володимир (Волинь), 32) Тершаковець Михайло, 33) Тершаковець Гриць, 34) д-р Троян Кирило, 35) Храпливий Євген, 36) Хруцький Сергій, 37) Целевич Володимир, 38) Шенарович Олена, 39) Чукур Юра (селянин з Печеніжинщини), 40) місце для представників студентів. Заступниками членів ЦК. вибрані: 1) Галазій Михайло, 2) д-р Гажа Іван, 3) Бретенчук Дмитро, 4) Кожан Володимир, 5) Мартиневський Теодор (Львів), 6) Пашкевич Іван (Коломия), 7) Рудницький Іван (Львів), 8) Селезнікова Ніна (Сокаль), 9) Скасків Григорій (селянин з Підгаєччини) і 10) Яворський Олександр (Підгаєчч.).

До Партійного Суду вибрані: 1) д-р Антін Горбачевський, 2) д-р Володимир Охримович, 3) д-р Степан Федак, 4) о. Юліан Татомир, 5) Борис Охримович, 6) Ярослав Колупок, 7) Митрон Гаврилович, 8) Михайло Загульський, 9) д-р Євген Шуровський.

По виборах продовжувало дискусію над рефератами і резолюціями. Перший промовляв о. Маринюк. Він підкреслював вагу церковних і релігійних справ для нашої партії. По його промові прийнято однодушно всі політичні та організаційні резолюції. Після того промовляв ще О. Назарчук, по чім нарада завершено до слідуючого дня.

НОВИНКИ

— Виповичальня юніжок „Ізмарагд“ перенесена до нового локалу при вул. Косцюшка ч. 5, 1. поверх, відкрита кожного дня від 9—11 і 3—7. 1132 1-10

— Почтків складанням розсилаємо з ним ішим числом та просимо Ви. передплатників негайно відновити передплату, щоб не було перерви у висланих часопису. Передплату просимо вислати безпосередньо до Адміністрації, яка на місці січня 1929 р. визнає 4,50 зол.

— З нашої театру. Наш театр, що пробує різноманітним добром пєс, добийністю обставинки і сон-ним опрацюванням подиноким роль побороли байдикуватість нашого громадянства, дає свої дельні вистави в днях 25 і 26 п. м., рахуючи на більше свободного часу у цих днях наших деяких земляків. „Ой, не ходи Грицю“, „Мазепа“, „Скупар“ — кожний має по відоді до вибору пєсу від іншої настрії. Одночасно театр підготував віднову старої, вічно ше своєї оперетки Офенбаха „Орфей в пеклі“ в новім перекладі Ю. Шкрумеляка.

— Львівська хроніка. Застраивався молодий купець Кирилоф Лигонський, спільник альковної фрики, яка „не йшла“, його спільник Шляхоберг, щоб ожити наслідків банкрутства вибрав інший вихід — утучу. — По кілька місяців вилучив (звездених амвистійним законом до 3-х тьох відпусток) дістали дві жінки: мати п'ятеро дітей пані А. З., що не зотіла годувати пестів і акушерка Н. В., що ті у шому пом'ягала. З цього починає зала прокуратура проти них процес невідомо. — У суботу вранці тисячі людей мали беззаставні вилучення на ринку: поціливі переподати примусову евакуацію на один перекупні за податок; а її обороні стали інші перекупки та перекупні і побиди поліцаів, які усяли аж грозили, що будуть стрляти. — Заводівці і арештували за злодійства не списати й на медвежий шкуру! — Серостування. Писуть нам: Відомість у домі в Надіонішнім, поміча-

на в „Ділі“ ч. 284 (11.535) під датою 22. XII. 1928. про розв'язання Тов. „Дністер“ в Націоналістичній старості вилучили нечесно: т-ва „Дністер“ в Націоналістичній розв'язано.

— Промови. Дня 21. грудня ц. р. промовляв у львівському університеті п-н Машківський М., п. Сивастун Олександр і п. Берест Осип на докторії медичній.

— Забутий знавець театру. У 156 ч. „Нового Часу“ з дня 24. грудня п. С. Болдаринович почав великий фейлетон про останню пєсу Я. Галазі „Вантаж“, який хоче відновити всякої вартості. При цій нагоді він пише так: „П. Галазі нещадно дефікують минулого року пєсою „Дон Іхот“ з Етениліну“, нагородженою тільки звання цілковитий негучності жорі першою нагородою на конкурсі Кооператив „Український Театр“. Не вдаючись у пошуки з самопознанням твердженням цієї статті, хочемо пригадати її авторів та ширший публіци, нещадно зменшення з історією конкурсу, склад цього „дезавуажного жорі“. До нього входили: М. Галазійський, К. Гриненюк, дир. П. Стадник, д-р Ів. Брик, В. Дорошенко, О. Луцій і М. Рудницький. Галазі, що Кооператив „Український Театр“ при найбільшому конкурсі направив свою помилку і замість скласти жорі передості усі пристані теори на осуд такому знавцеві драматичної творчості, як п. О. Болдаринович.

Театри.

Кооператив „Український Театр“ під дир. Й. Стадника. Виторок 25-го, г. 7:30 веч. „Ой не ходи Грицю“, нар. драма Старинського.

Середа 26-го, г. 7:30 веч. „Мазепа“, трагедія Слов'янского.

П'ятниця 28-го, г. 4. повоз. „Скупар“ Мазіра (для шкільної молоді).

Великий Мисливий Театр: Виторок 25-го, г. 7:30 веч. „Одна одиноківка“.

Середа 26-го, г. 7:30 веч. „Намисто Мадонни“.

Четвер 27-го, г. 1:30 поп. „Моряк паві Дульської“.

Четвер 27-го, г. 7:30 веч. „Одна одиноківка“.

П'ятниця 28-го, г. 7:30 веч. „Зломана драбина“.

Кіно.

„Аполло“: „Людина снігу“ з К. Вайхтом.

„Леп“: „Приватне життя пані Олени“.

„Оаза“: „Червоний бл.“.

„Палас“: „Шехерезада“.

„Фатаморана“, „Борей“.

3 концертної салі.

ЮВІЛЕЙ МУЗИЧНОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ЛИСЕНКА.

II.

Святочний симфонічний концерт, що відбувся другого дня в львівському театрі, складався зі самих українських творів: 1) Микола Колеся: Українська суїта (премієра); 2) В. Барвінський: Українська народна і-моль; 3) Ст. Людкевич: Стрілецька рапсодія 1914—1919 Ц-моль (премієра); 4) М. Лисенко: „Туман жовтими ягодами“, хор з опери „Утоплена“ (мисл. хор „Львівського Воєна“), Дирігував д-р Лисенко.

В 1-й тоці дався аперіє пізнати ювілей представник нашого молодого композиторського покоління, Микола Колеся, син відомого етнографа, д-ра Філа. Колеся, абсолютний практичний консерватор, Огос його суїта складається з 4 уступів: 1) Andante con moto E-moll 3/4, 2) Scherzo (Presto barbaresco C-moll 1/4, з помилковим „трюк“ у доріжському A-moll 3/4) 3) Lento espressivo F-dur 1/4, 4) Коляска (Poco vivace G-moll 1/4). І хоча буди не Sturm- und Drang-овий тип тут і там, не без деяких експериментальних атоналізмів (прим. кінчення першого аккорду диссонансом), то знова стилістичні витівки (вигук Брамса в 1-ій, Людкевича в Барвінського в 3-ій та Регера в 4-ій частині) — то все таки той молодий розмах, що не внаєтві зі слабких місць твору, робить його симпатичним. Чутися тут львівські квіти майбутнього визначного композитора, тому слід би побажати йому якнайкращих успіхів на розв'язковому шляху! Найбільш виключеною виявилася 1-ша частина (полюфонічного характеру), натомість швидко і по-людськи м'яко найбільше народної акцентики. Не знавдано би, щоб молодий композитор показав ще свої кибети на полі сонячної форми.

Відома вже в кількох концертах рансодік Барвінського зробила враження стрімко з людським змістом. А що цей творець собі уявляє і на Великій Україні в часі не-

SAROTTI

КАКАО, ЧОКОЛЯДА
І ДЕСЕРОВІ ПРАЛІНКИ
признані за найліпші.
СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ!

завної поезії автора туди, де можемо
небажком сподіватися європейської попу-
лярності цього так виключеного твору,
очевидно, як тільки поступити у видав-
ництво.

Після цієї сонячної реліксії Барвін-
ського слухався трагічний «Стрі-
льця рапсодія» Цюлькевича, ском-
понував цього року в пам'ять літописа-
них подій 1918 р. Дійсно вона пошура, як
наша бувальщина, а зокрема та подія, що
в ній амальована. Твір починається темною
пісню «Ой та ажурились», переривану
на два такти мотивом жалібно-трембіти.
Мішаний ритм, раз на 4/4, раз на 3/4, пе-
ретворюється згодом в одностійний ритм
похоронного маршу (місце: «Шо стільки
народу») — досить усе ще «Цюльке-
вичівська» діяльність, що гнітить серце поета.
І він бажав перенестися в те краще, не-
давно минуле, коли то наші зрізалися до
свободи, поки його не розгромлено й не
заковано. Мова з його віршів тема бойової
пісні «Ой видно село» Е-моль — глухо,
на контрабасних піснях, а супроводі
анальних дуг інструментів. Однак з тих
глухих пісень переноситься пісня у шораз
вищі голоси оркестру — бадьорий бойовий
настрій росте, кришав — то «Адути, піші
Січові Стрілки до бою» з веселим «ха-
ха!» на устах. «Хто охоту має, най їде
з нами!» Місце топіш Е-моль займає по-
відня Г-дур, із маршевого ритму робиться
бачий захисний 4/4 ритм, темпо при-
шукється все більш і більш — чується, що
тут кутється щось страшенно величне! Не
що інше, а визволення України з вікових
пут! Шораз златий бій — та бачиш, во-
рог утрое дужчий! Виє тепер розпучли-
во ревуть сурми під закривлене огня-
но луною небо, щоб вивести з народу
наші останки жетів на побовище, а
тим сурмам вторює невольний свист шрап-
нелів (хроматичний спад високих дере-
зливо-дуг). І остаточно так — «востан-
ись не стало сил!» Той «ажурились
Стрілки Січові!» Вертає отже й похо-
ронний марш і вступна журлива думка —
очевидно, у своїй матерній тоналі Цюльке-
вичи закінчили поему... казаним окриком
розпучки на тонічній акорді!

І отже нарізні спомини в наших анальо-
них бачилися «музичної ілюстрації»,
як уже голі крапки! Якщо порівняти цей
твір з яким асесієм, то найкраще би
з увертюрою Бізета «Патрія», написаною
під вражінням подібною події — розгрому
французів під Седаном — і в додатку в
той самій тоналі.

Кінцева точка концерту — відомий ада-
на хор з «Утопленої» Лисенка, що може
яке неодному через глибоке вико-
нання при ліпшому чи гіршому настрою
фортепіану видався окремим — тепер
при оркестрі зазвонів у всіх позі своїй
красі. Між оркестром і хором панувала
повага гармонії.

Оба отсі концерти стали двома могут-
ними кроками вперед на шляху розвитку
нашого багатовікового Муз. Т-ва та Н.
М. Інституту. Як програма, так і виконання
її стояли вище на європейській висоті.
Враження кожному з нас оптимізм каже
сподіватися, що отсей концерт започаткує
кращу, жвавішу добу нашого музичного
руху, тим більше, що в нас тепер вірні-
ють шораз частіше нові творчі таланти.
Quod bonum, faustum, felix fortunatumque
sit!

Борис Кудрик.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Нотаріат в Заліцях пошукує сол-
циатора 114 1-3

Гурток українських лікарів ностри-
фіантів у Познані просить усіх інте-
ресатів звертатися в справу ностри-
фікації вікарських загравачних дипло-
мів до нашого гуртка. — Всі писем-
ства на адресу: Dr. Taraszewski, Poznań,
ul. Olgowska 73 (parter w lewo) з до-
лученням поштової маркі на відплату.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ПОШУКУЄМО дані (-ні), як також
домовирини до прохачі подумки
артікули. Значок на відплату залучи-
ти. — Em-Ka-Werk Maschinen G/112
1125 a) 1-7

МАГІСТЕР прав пошукує ясна по-
чаткувочого комплімента або у по-
гара. — М. Бенейно, Ставчани, пошта
Оброшин. 1 50 1-2

ЗИМА — ГРУДЕНЬ — ЯЛИНКА, Фу-
тро з гарною підшивкою гартува-
ною у фірмі М. Козловська, Львів,
вул. Академічна 22. 1149 1-2

КОНЦІНГЕНТА пошукує від дня 15,
счня 1929. Адвокат Д-р Гладкий,
Львів 1 35 1-4

БІЛІНГІН, також іншу бижутерію
пошукує по високій ціні Домбров-
скі - Розваженські, Львів (Готель
Жорна) Академічна 2 2381 29 2

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Ві-
востого Поляч. 1 (біля Зеленої)
Тел. 54 40 1129 1-3

НАМУ покій улюблений дво-
милочка студентки або урядни-
кам. — Вул. унівського ч. 19. П. пов.
Ізгорі на ліно. 1137 2 3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

НА СВЯТА!!

Найгарніші святкові дарун-
ки як обідові та кавові сер-
віси, накриття з альпани і
хінського срібла, Фражета

по дуже низьких цінах поручає

ФІРМА

ОЛЕКСАНДЕР ОНІСЬКО

Львів, Галицька 20.

855 (ріг Валою) 3-4

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра ФРАНЦОЗА,
одинокий радичальний і зиро-
бований середина (патриана)

РЕВМАТИЗМ

кольку з причини пере-
студії, на постріл, іхтис
і т. п.

Жалати в антиках. Жалати в антиках.

Вибір і головна продажня.

АПТИКА МІКОЛЯШ

Львів, КОПЕРНИКА Ч. 1.

870 15-7

ЖІНКИ! Дуже багато жінок
терплять на внутріш-
ню обирали, яке значимо виступає по
пологах, а також прані, а дивлячись та
багато інших причин. Тому жінка певно
буде здорова, озола до життя і праці,
як що сировадить собі спеціальний бан-
даж про і обирали внутрішності.

При замовленні треба подати міру
в сантиметрах або в дюймах: 1) в пасі,
2) в колесо через черево, 3) в колесо під
черево, далі ще ріст (високий, низкий
або середній) нізкість перебутих по-
логів. Також описати чи є нестераність
жовудка, утиси і бої в середині, біл-
години і часто являть очей, біль в кри-
жках, плечах і під доплатами, біль в під-
черевку, біль в пахвині, біль одної або
обох ніг і т. д.

Все докладно описати і в цім до-
рях сировадити бандаж або спеціальний
гумовий пас черевний, владений і до-
повнений в відповідну пелютку відпо-
відно до роду недозагання. Ціна від
25 до 40 зол. надзвичайної конструкції
ціна вища.

При недозаганнях і недугах з приводу
внутрішнього обираження або обирали:
жовудка, кишків, матиці і яєць, нізкій
лікарства не помагають, але тільки хін-
десо уособлюють теорію. Тому також
одним лікарством криє спеціальне при-
рошення бандажу, набутого у спеці-
альній бандажисті. М. Л. ПОЛЯЧЕК в
Самборі ч. 3.

Також і далі дитини доставляється спе-
ціальні заси проти обираження жовудка,
нирки і кишків. Бандажі прохулинові,
що зяосмотрюють найбільш і «старі»
рутури тупи, черева, уда, пахвини
і являть усунути в доліку. Гумові пан-
чохи проти дивачів і пуховиці від Мо-
чини гумові для ослаблених на міхур
мущин і жінок до пивання відчас доду,
прані, подорожю і в часі спання. Примо-
деряжки і коректори проти згорбання
і сгиблення хребта. Протан штучних
руч і ніг для калік і ампутованих. 1136 1-4

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

ЛІНОЛЕЙ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬД ГААС

Львів, Легіонів 3. Телефон 16-45.

поручає на свята.

ЛІНОЛЕЙ корковий, взоровий і однобарвний
ЛІНОЛЕЙ „plaid“ взори що не стираються
ЦЕРАТИ на столи і креденси відпас. і на метри
ДИВАНИ вовняні і плюшеві краєві і закордонні
ХІДНИКИ ютові вовняні, плюшеві і кокосові
КАПИ на лжка і столи килимові, плюш. і брокатові
НАКИДКИ на отамани і тапчани ост. новости
ФІРАНКИ з тюлю, етаміни, маркізети і коронкові
ОБРУСИ полотняні зі серветками — компл. гарніт.

Коци, Дерки, Мати японські, Карніші.

Величезний вибір. — Найнижші ціни.

46 ВЛАНСИХ ВІДДІЛІВ
В КРАЮ І ЗАКОДОНОМ.

Поручення з провінції виконується відворотно.

СПІЛЬНИКА з го-
тівкою в дола-
рах гласає перо-
рядний Мазан, ста-
ра фірма у Львові.
Зголошення до дня
3 счня 1929 р. Ле-
вільний. Охрокес
ч. 6, від год. 3. до 3.
п. п. 1147 1-2

ХТО — НЕ — ЗНАЄ — ЩЕ

виробів нашої ФАБРИКИ СУКНА І КОЦІВ
з чистої овечої вовни, краєвого виробу, нехай
жадає прибок і цінників. Бунди на взір славуць-
ких, куртки, льодени, шевьоти і купони і купони
убрання, дерки на коні, коши на ліжка, пледи.
1092 3-13

ЗАРЯД ЛІБІ І ПРОМИСЛОВИХ ЗАВЕДЕНЬ
РОМАНА ЖУРОВСЬКОГО

ЛЕЩКІВ, п. Варож (Сх. Галичини)

Спеціаліст недуг нервіа, серця і пошуку

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 19-24

ОДНО З ТОВАРИСТВ пошукує бех-
галтерів і кореспондентів зі зна-
ним мов: української, польської і німець-
кої та знянних писанні на машині. Пер-
шенство мають ті, що виють крім поль-
го по англійськи. Зголошуватися з во-
дінням референцій під „ЗДІВНИЙ“ до
Адміністрації 1.30 1-3

МАРКИ ДЛЯ ПСІВ

НА 1929 рік виконує

АНДРІЙ БЕРЛІНСЬКИЙ

Львів, Словацького 4.

ГОДИННИК ВАШІ буде набагато на-
правлений у найбільшій годинникар-
ській роботі Івана Зельтенрайха.
Львів пл. Маріїська 5 — 3 провінції
просимо репарати, присилати поштою —
Старомодні дамські годинники переро-
блюємо на ручні. 3 6 127-2

З приводу обліжачючихся свят пригадуємо П. Т. СМАКУНАМ загальну
нишню думку знатоків, що ПІВО з АРХИКИ, БРОВАНУ а ЖИВЦЮ
є зі згляду на свою високу віджичу вмі-
стимість, безогляду чистоту продукту НАЙЛІПШІ в Польщі.

Всі роди „ПОРТЕР“ одинокий в своїм роді, яке пору
пиво а то: „ПОРТЕР“ чають лікарі для реконвалесцентів „АЛЕ“

дорівнюють своєю якістю цього рода англійським пивам.

„МАРТЕВЕ“ (лемний з Іа БАВАР) і вікні знанні під назвою

„Польський пільзер“ десеровий „живецький здрій“ до на-
ясний „живецький здрій“ до на-
буття

у всіх першорядних льокалях і ресторанах.

ФЛЯШКОВЕ ПІВО всіх якостей набути можна
макже у всіх рестораних
льокалях і торгівлях делікатесів.

ПРЕДСТАВНИЦТВО АРХИКИ. „ЗДРІЙ ЖИВЕЦЬКИЙ“
Бровару в Живці „ЗДРІЙ ЖИВЕЦЬКИЙ“

Сп. з обм. пор. у Львові, Косцюшка 24. Тел. 13 29.

755 1-4

ску рентою господарств в повіті та виплатувати план праці в напрямі поширення нашого земельного господарства, поліпшення методів хліборобської праці та ліпшого збуту її продуктів. Тут наголошує і на поліпшенні (перк. землі і пасовища), комунікацій та меліораційні справи в повіті: відбудова каналів і т. д. Четвертий референт в Повітовій Комітеті — це референт кооператив та приватної торгівлі і ремесла в повіті. Миусмо знає, що ми вже опанували на цій ділянці і виробили докладний план праці. Окремий реферат в Пов. Комітеті повинен охоплювати справи жіночі (домашня господарка жінка, гігієна сільського життя і т. д.). Цей референт міг би зважити на себе та й усі справи суспільної освіти. Окремий і дуже важливий реферат в Пов. Комітеті — це реферат про самоуправління. Хочемо і миусмо захопити ціле самоуправління на нашій території. Це добра, практична школа, як (хочби у вузьких межах) виконується здала в селі і повіті. Цей референт мусять зважити на нашу участь у самоуправлінні, про сільські і повітові бюджети та виплатувати план праці для наших громадських і повітових рад, для наших представників в комунальних касах і т. д. При кожній Пов. Комітеті мусять бути повітова наглядія, яка в часі суспільного і повного заняття почуття праця давала би нашим членам оборону у всіх, передових податкових і адміністративних справах. Коли ми так організуємо нашу повітову Комітеті, тоді їх праця буде жива, до живої праці приступити муси. Для такої праці треба розуміти, фактори живих людей. Не найдуться такі люди, там легко найдуться і фонди для партійної праці. Жива необхідна наша праця підірває грунт під ногами усього ламаючого політичного і інших партій.

Реферат посла Луцького, ілюстрований численними прикладами з життя, викликав велике зацікавлення, а З'їзд нагородив референта різними відзнаками.

По рефераті посла Луцького переведено між присутніми обірку на українських політичних елементах.

З черги прийшов до слова інж. Юліан Павлович. Він викладає обширний, ілюстрований численними цифрами і датами реферат про наше економічне положення в Польщі та про економічну політику Українського Нац. Демокр. Об'єднання. Референт спирається на дані колонізацій та її перспективи, на націоналізм, її ідеї та реалізацію, на польське економічне і кредитове положення, на наші досягнення в господарській діяльності та на наближенням до українського народу в тих ділянках. Цей цінний реферат як такий іншій будуть опубліковані окремо.

До слова приходить сен. Галушинський Михайло та викладає реферат про освітній стан українського народу і положення нашого шкільництва та про діяльність й освітню політику Об'єднання. Референт підкреслює, що українська школа стала в Польщі незалежною величиною. Все те, що в ній є, від духа націоналізму і на апропрію кімачу, є про націоналізм. Оборона українського шкільництва мусять стати й стати на принципі самопомощі й національної відчуженості. У позашкільній освіті миусмо побудуємо дієвості, того провінційного просвітництва, яке не має нічого спільного з фактом трактуванням націоналістичної діяльності національного життя. При нашому соціальному складі, підставою позашкільної освіти мусять стати сільсько-господарське шкільництво. Наші боляки — відношення москвофільства та інтернаціоналізму — муси побороюти тільки зброєю і організаційною працею і в інших і на вершинах нашої національного життя. Перш за все мають бути вартістю, коли відповідають виробленому внутрішньому пересвідченню. Коли воно буде — тоді зайняти всяка шкільна діяльність. Конкретні внески у шкільно-освітній улашнік представляє референт у резолюціях, в яких тем змозжена вся теперішня урядова шкільно-національна політика. (Односторонній реферат сен. М. Галушинського, повний гамбоких думок та виготовлений у вяртарій форм. викликав довгоочікувані олдески).

Сен. д-р Троян Корнеліо викладає річний реферат про фінансові справи партії та про партійний податок і податок, наложеній на членів Української Парламентарної Репрезентації. Референт поставив у тих справах відповідні резолюції.

Пос. Мих. Струтинський, як референт резолюцій, викладає проект резолюцій: 1) в освітніх та шкільних справах, 2) в земельних та економічних справах і 3) в справах громадського самоуправління.

ДИСКУСІЯ НАД РЕФЕРАТАМИ.

Перший забирає слово в дискусії селінін Гр. Скасін (Підгаєччина) в справі організації праці на місцях у всіх установах. Висказує побажання, щоб конче вилати всі реферати окремою книжкою, бо в них величезний фактичний матеріал, який необхідно спопуляризувати. Д-р Білак порушує справу примусового викупу селянства на підмісних наших землях і справу примусової аскурації, якими муси докласти і підлягають зайнятості наша партія. Крім того спиняється над організацією міст. о. Притуки говорять про підтримку для нашої Парламентарної Репрезентації. Висловлює деідерат, щоб конче видрукувати всі реферати, зокрема реферат пос. О. Луцького про завдання Повітових Народних Комітетів. Далі ілюструє відносини на місцях, зокрема в самоуправній діяльності. Інж. Микитюк порушує справи нашої сили і вартості в краю та морального престижу в світі. Далі змальовує відносини серед нашої еміграції та порушує справу ститання факцій емігрантів до краю.

о. Ол. Стефанович забирає слово в справі резолюцій та висказує побажання, щоб їх якнайкраще спопуляризувати, а далі висказується за тим, щоб зготувати відповідні меморіали до відповідних міжнародних установ. Порушує також справу представництва нашого духовенства на парламентарій арені.

о. Пшепорський (Сяніччина) в справі академічної молоді. Висловлює прохання до Центрального Комітету впливати на молоді у тому напрямі, щоб вона в усіх ділянках життя і організації праці в краю виявляла більше активності.

Інж. Король (Бучач) висловлює апеляцію, щоб пос. Луцький подирин та розробив свій реферат про організацію праці на місцях та опублікував його для загального ужитку. Далі висловлює апеляцію до посла, щоб вони займалися менше виголошуванням в чейх промов, а більше організаційною працею. Висуває деідерат заснування української телеграфічної агенції. Станить внесення, щоб укоренити справу мандатів в тернопільському виборчому окрузі.

Голова д-р Дм. Левинський просить, щоб того внесення не ухвалювати, а передати справу до вирішення Центральному Комітету.

В. Бачинський (Тернопіль) і д-р Заплатний зриваються слова.

Пос. Мілена Рудницька забирає слово в справі освітніх резолюцій та пропонує їх доповнення. Висловлює на адресу ЦК побажання, щоб він зготував квестіонар для збирання матеріалів у шкільних справах. Накінці порушує справу організації жіноцтва в партії. Заявляється проти творення окремих жіночих секцій.

Селінін Полішук порушує справу організації селінінства та партійного податку. Гораль (Борща) ілюструє прикладами успішну організаційну працю на місцях.

Мих. Галібей (Львів) спиняється над справою організації мішанства та оборони їх прав.

Пос. Палія ставить внесення на перервання дискусії та її закінчення на те, щоб перевести голосування над резолюціями. Оба внесення прийнято.

Сен. М. Галушинський як референт культурно-освітніх резолюцій погоджується з запропонованими резолюціями.

При голосуванні всі запропоновані резолюції прийнято односторонньо. По голосуванні дискусія продовжується.

Пос. Палія говорить про підпорядкування всіх провідів нашого життя національній політиці. Далі відповідає інж. Микитюкові на порушені ним справи української еміграції.

Селінін Лішак говорить про курси для повітових організаторів.

Д-р Паславський проти особистих порадників між членами партії а за гармонією та дружньою працею в партії. Звертає увагу на великий боляк, що пошкоджує

ється в Лівському повіті, а саме москвофільство.

Селінін Мигаль (Совальщина) порушує справу Народного Дому. В Соціальній хатині москвофільські введення по селах і збирали в окру і підписи селанів під те, що вибрати Народний Дім у Львові для українців. В незначайна провокації та подли шахрайство. Промовець закликає Парл. Репрезентацію, щоб зробила з цього відповідний ужиток. Спиняється над справою бюджетів громадських рад пропонує розв'язати проваганду за інсталяційним положенням на „Річку Школу“, „Просвіту“ та українських інвалідів до громадських бюджетів.

Аг. Добрянський викладає приваганду всім референтам за їх реферати та порушує справу організації на Волині.

О. прал. Куніцький в справах представництва нашого духовенства, як порушує о. Стефанович. Стоїть на становищі, що нема заступництва шкільного, тільки загальнонаціонального, а воно в собі заступає гідно та солідно і справу нашої церкви. Пояснює справу парцеляції ерекціональних ґрунтів і дає в тій справі річезі висновок.

Селінін Видрівський (Золочівщина) порушує справу підтримки нашої кооператив та наших купців, щоб не давати ааріку жидівським купцям, які дають заробіток на нашому населенні гроші та пош на викуп землі в Палестині.

Сен. К. Троян зривається слова.

Гр. Гвалкий (Луцьк) говорить про працю на Волині та про допомогу Галиччине для неї.

Студент Витвицький порушує справу нашої студентської молоді. Твердить, що студентська молодь не є запархолована. Навіаки, наша молодь у 90 від. є національно лагросна і вона ніколи не відтаталася від цінної праці. Далі порушує дуже болючу сторуку нашої діяльності, а саме, що наші абеблявенти внесли нікі масово відуть на становища урядників і учителів на захід. Підносить справу влаштування спеціальних вищих курсів для молоді, які давали нам цінний кадр організаторів і практичних робітників. І в тій справі викладає деідерат на адресу нового ЦК нашої партії.

По тім провідник парад д-р Мартиняк закриває З'їзд в год 3-тій пополуночі. Другого дня парад відбувався безперерви. Присутні відіповають національний гимн і розходяться доми.

У вчорашньому звіті пропущено в списку нововибраних членів Центрального Комітету через недогляд особу п. Михайла Черкавського (з Кременя), що ним і доповнюємо. Разом з головою Центрального Комітету складається з 41 членів і 10 заступників.

НОВИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ

У. Н. Д. О.

Тому, що вчорашнє число „Діла“ сконфісковано і вилікком того не дішло до наших читачів, подаємо в нинішньому числі ще раз список членів нововибраного на Народному З'їзді Центрального Комітету У. Н. Д. О.

До Ц. К. партії входять:

1) Д-р Дм. Левинський, 2) д-р Баран Степан, 3) Болдирович Осип, 4) д-р Волошин Михайло, 5) д-р Витвицький Степан (Прогобич), 6) Деникенич Володимир, 7) Зелений Андрій, 8) Ігнат Евстахій, 9) Козинський Іван (Львів), 10) о. Куніцький Леонт, 11) д-р Куровець Іван, 12) Лішак Микола (селянин з Рогатинщини), 13) пос. Луцький Остап, 14) д-р Лисик Павло, 15) д-р Макарушка Любомир, 16) Мартюк Іван (Копичинці), 17) д-р Марітчак Олександр, 18) Мудрий Василь, 19) Назарчук Федір (Волинь), 20) о. Онішкевич Степан (Кульчиць пов. Рудки), 21) д-р Олексичків Юа. (Станіславів), 22) інж. Юа. Павличковський, 23) Павлюк Іларій (селянин, Волинь), 24) Палія Дмитро, 25) Пеленський Зиновій (Львів), 26) Подубинський Василь (селянин з Сяніччини), 27) Рудницький-Кедрия Іван (Варшава), 28) Рудницька Мілена, 29) Стефанівський Мих. (Львів), 30) Струтинський Мих., 31) о. Сухий Володимир (Болехів), 32) Теоридло Микола, 33) Тершаковець Гриць, 34) д-р Троян Кирило, 35) Храпливий Євген, 36) Хруцький Сергій, 37) Цілевич Володимир, 38) Шепарович Олена, 39) Чухун Юа (селянин з Лівського повіту, а саме москвофільство).

БЛІДНИЦЮ не окровілає зміною, а в джияляючи, побуджує апетит, несподіваний середник для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофурского, вано хімічно-залежне на еспанській малаїді. До набутих у всіх аптеках і дрогуєрих. Ціна за фла. 4.25 зол. літ. 4%. У власній інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофурского вано хімічно-залежне. Laboratorium chem. farm. Mr. M. Krzysztoforski, Tarnów. 774 21-?

дирити в Печеринщині), 40) місце для представників студентів, 41) Михайло Черкавський (Кременець). Заступниками членів ЦК, вибрані: 1) Галібей Михайло, 2) д-р Гіжа Іван, 3) Ерестевон Дмитро, 4) Кожан Волдимир, 5) Мартиняк Теодор (Львів), 6) Пашкевич Іван (Коломия), 7) Рудницький Іван (Львів), 8) Селянкова Ніна (Сокаль), 9) Скасін Григорій (селянин з Підгаєччини) і 10) Яворський Олександр (Підгаєччина).

До Партиного Суду вибрані: 1) д-р Антін Горбачевський, 2) д-р Володимир Охримович, 3) д-р Степан Федак, 4) о. Юліан Татомір, 5) Борис Охримович, 6) Ярослав Колтунюк, 7) Мирон Гаврисевич, 8) Микола Зигульський, 9) д-р Євген Шуровський.

Ріжні вісти.

ПЕРЕД ДИМІСІЄЮ КОРОШЕЦА?

Клуб послів-демократів у Білгороді радя у справі внутрішньої політичного положення в державі. Після реферату голови Давидовича ухвалено односторонню резолюцію, в яких осуджено різко політику теперішнього уряду і виставлено домагаючи основної реалізації цілей внутр.-політичної діяльності уряду. В югославських офіційних прутах рахуються з тим, що президент міністри Коршеч внесли під впливом цих постанов демократичної партії димісію цілого кабінету.

АНГЛІЙСЬКОМУ КОРОЛЮ ПОКРАШАЛО.

Здоров'я англійського короля поправляється. Лікарі й наближені окруження короля заявляють, що безпосередня небезпека для його життя вже минула. Віднині буде вже виконати тільки один бюджет денно про стан здоров'я короля.

МОСКВА БЕЗ ХЛІБА.

В Москві були великі демонстрації на сесії, спричинені недостатком хліба по пекарнях і крамницях. У зв'язку з тим одкивано спеціальне засідання московського совіту. Трійніх пастрої аостають у місті тим більше, що по крамницях нема також чия, масла, риби й інших продуктів. Ціни на всі споживчі продукти в Москві в останньому часі дуже зростають.

ПРОТИ РАДЯНСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА

Весною 1919 р. мався відбутися переговори між Чехословацким і РСРР в справі закінчення торговельного договору. Після заключення того договору радянська торговельна місія в Празі мала бути перемінена в посольство РСРР, хот формально Чехословацчина не анула РСРР. Проти цього плану аветувало орган Крамарка „Народні Лісти“, пишучи: Посольства існують тільки в тих державах, які себе взаємно визнають. Таке обходження справи мін. Венетом, щоб тільки вигнати РСРР, не здається на ніщо, бо справа білоруського посольства мусять бути предложені разі міністрів, які не може знати протиставленської радянської тиратії.

По широкому світі.

У Фінляндії утворено новий коаліційний уряд, якого головою став Мантере, а міністром закордонних справ Прокопа. Політичній партії не влаштують нового уряду коаліційним, але урядом асторитету.

В Москві закінчила свої наради німецько-радянська конференція, на якій управлінню багато справ. М. ін. подано справи, що дотичаються візду і візду, митних формальностей, охорони промислової власності, арбітражу в ділянці торговельній і практичних проблем економічної натури. Заключені умови аходять в життя в найближньому часі. Після підписання протоколу, німецька делегація аніахала до Берліна.

ВІДГУКИ ЛНЧ.

Тяжка децизія.

Я мав нещасливі гості. Приїхав з далекої провінції і перетягнувши на собі всю провінцію, вступив до мене, переночував, а тодішні беручи — перебалакав ніч.

Як тільки вийшов у хату, я зразу запитав, що він шось позначив надумав. Бувало приїжди у стареньких інтертім олях, у черешках, що знають ливання на світ божий, у палаті, що пачало шось веселити старшого брата його діда. А тепер!...

Чорне убрання, що пахло ще кріпцем, черешки „на рилах“ і ясні камаши по них.

Зате фізіономія могого знакомого воєм не дотримувалась до обивкової гарпори. Лице відновилося, очі привади, уста, хоч і рішучо затиснені, але експресивні від внутрішнього болю.

— Що тобі? Ти може хорній? — питаю його на вступі.

Мій знакомий махнув рукою:

— Ет! Ще гірше, як хорній...

— Шож таке?

Мій гість приносився з кріблом до мене і омавав гробовим голодом:

— Я рішився...

Вробив при тім таку мну, якої ще найменше рішився скотити з лавієсько-го ратуша.

— На шо ти рішився?

— Я рішився на женячку — зітхнув, як новий ковальський міх.

— Ну і шо? Ідем, то їм! Не перший ти і не останній. Врешті як не хочеш, то не їм.

— Власно, шо хочу... Тільки бачиш...

— Тільки шо?

— Женитися — дурниця. Тільки освідчитися тяжко... Я ще ніколи не освідчався.

— Нічого. Під, як по маслі. Адже ніші дічата не в тім бнті, — відразу догадується, шо до чого...

— А як обістак гарбуза?

— Чому мавш дістати? Вона богата?

— Не має сотика.

— Гарна?

— Так... Прямна...

— Молода?

— Досить... Значить, не дуже... Рік старша від мене.

— Пф! Не маєш, друже, чого боятися, напевно прийме!

Мій гість весело всімхнувся, але оумно похитав головою.

— Добре тобі казати! Не за твою шкіру ходять...

А по хвилі зітхнувши:

— Ех, чому то не можна освідчитися через когось третього?...

— І не можна... Але я думаю — не треба. Молодий хлопчик, на добрім становищу, здоровий, чогож тобі боятися? По-летить, не то піде за тебе.

— Піде!.. А як не піде? А як батьки не згодяться? А як вона значе ставити якісь умови?

А як, а як, а як — і так аякав аж до білого дня, а я трохи слухав, трохи спав, а трохи пухав попри вухо.

Пригадую собі, децько коло третьої над раном я порадив йому, шо як дістане гарбуза, то ожени його з іншою. Видно напам'ятав собі мою раду, бо як відійшов, то ще в дверях похитав до мене:

— Слухай! Якщо там шось не тое, то ти мене жениш. Але прошу тебе, зроби так, щоб я не потребував освідчатися. А я тобі вже віддаю якийсь подарунок!...

Похав.

А я прошу Бога, щоб дістав гарбуза. Знакомий діставши я вже освідчився і вона зі сльозами в очах прийняла, шо й по-радило обійшло.

Хто знав, може це буде початком нової професії, яка принесе мені мінімум акантенті?

Адже освідчатися в найгірших часах так легко!...

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— Випозичальня книжок „Ізмарага“ перенесена до нового локаліза при вул. Коспінська ч. 5, 1. поверх, відкриті кожного дня від 9-11 і 3-7. 1132 1-10

— Загинути „Діла“. Львівське старостіо громадське з'їздило зчорашнє член „Діла“. За яку статтю — досі не відома. Наші читачі вважали, шо це отримав шось член „Діла“, бо весь пачада експіскований.

— Журнал „Стихія етика“. В ч. 80. париських „Українських Вістей“ знаходимо дову статтю п. з. „Великий французький філософ Анрі Бергсон одержав нагороду Нобеля“, шо є дослівним перекладом фейлетона члена нашої редакції Мих. Рудницького, друкованого у ч. 265, 266 і 267 „Діла“. Редакція „Українських Вістей“ написала їх криптонімом „Греггар“ не показуючи ні автора статті, ні джерела, звідки вона „поширена“.

— Останні доручення Кузіма. Президент Кузім вислав своє прощальне доручення 70-му Конгресові. В тому листі він доручає Конгресові, щоб затвердив протиположний доголор Кетцлера; щоб покликать до життя Федеральну Рату, а фондом для допомоги хабоборобним кооперативам збувати нашізну продукцію, щоб прийняв постанову про фонди на бую нових кружків. При цьому зазначив шо Америка ані імперіалістична, ані м'їтаристична держава; себто шо вона не посягає по чужі території. Лані сказав, шо весь ривний прихід народу Америки доходить тепер до 90 біліонів (мільярдів) доларів. В Америці, казав, великий добробут, заробітні платні зростають, а все те край заважає праці й ошадности народу. В так притавив, шо федеральний бюджет не має надбавку хоч в одному році сплачено один біліон воєнного дову, а якого ще напалося 15 біліонів. Також доручив президент Конгресові змину йтративного закону, щоб допустити скли учених спеціалістів у нових галузях промислу та вважити заду розлучених родич.

— Сильно курять німці. Німеччина — країна, де найбільше курять. За один рік там вихудили 33 мільярдів папосок, себто втрині більше як перед війною. Самі берівші вживають річно 6 м. папосок річно, шо дає передібно (враховуючи сиди в немовляти) 4 папоси денно.

— Наркотики на 5 мільярдів доларів. Митні американські агенти відхрили на французькому трансатлантичському пароплаві „Романбо“ великанський вантаж з наркотиками. Його оцінили на 5 м. дол., а найшли там р-жні наркотики від кокаїни до опію в скринях з надписами „дубні шіточки“. Покищо не арештували нікого. Ствердили, шо ці дороговцішності йшли на адресу одного шіхатіа, якого давало підозрівали в праці з центральним контрабандиста. По інформації поліції не та сама шайка, шо підготувала кілька тижнів тому обництво міланера, грача та спортсмена Ротштайна. До урядів французького, англійського та німецького звернувся Спол. Держави з проханням, видати членів цієї шайки в різних містах. Досі американська митниця не переловила ще такої великанської лобі.

— Футра в роботі. Морози звернули увагу на предмет першорядної ваги в теперішню пору: футра. До краєвниці футер Фіша на Гетьманській вул. ч. 24 заганула поліційна контрола, щоб ствердити, шо ця фірма обмінала дотепер митницю фальшивими фактурами, а до складу футер Копельмана на Калігульній площі заганула через д-ру в стилі ривоничі і збрала да „лізти“ кримських шурок.

— Катастрофи в нещасть. Біля Нового Санча задурилося авто з поїздом; шофер убивши, полторозник їж. Маршківський небезпечно ранений. — У Білгороді згор'їло кіно. — У високих Альпах скарі, шо об'їзались, засипали частину міста Ерпфрун. — Доші на берегах Чорного моря пішли береги так сильно, шо моря застала один корабель з моряками. — У Нью Йорку згор'їла найбільша церква в Америці, не докінчена сектою баптистів, вартості 4 м. дол. — У Мексику в фабриці штучних огнів вибух знищив усього 6 убитих, 10 ранених. — У місті Га-зард (східт Кентукі) згор'їла один з найбільших готелів вартості 500.000 дол., а з ним 9 осіб.

— Рівні вістки. Зі справозамими прочитаного на пленумі московської контрольної комісії вийшло, шо за рік виключили з комуністичної партії 1469 „троцькістів“. — Муссоліні взяв на себе шо один міністерський портфель: міністра морських Балтична, якого „полаз“ до димей. — Офіційно-дані кажуть, шо в Нью Йорку було в 1927 р. 192.337 розводів — себто на 11.184 біліонів, як у попередньому, а це дає один розвід на 10 подруж. — Комітет премії Нобеля в Штутгарті має намір присудити її в 1929 р. баронові Куберт-поу, осеованкові і почесному голові міжнародного комітету Олімпійських змагань. — У Москві бачили міточок до у-

біа; „Вечерній Москва“ стверджує, шо на території асого СРСР є їх тільки на 25 проп. — Між приятелями Гайдельберського університету в Америці збрала 500.000 дол. для будови нового крила цього університету.

— Померли: відомий німецький історик Теодор Геннер, проф. унів. у Врісбургу; — у Берліні відомий російський критик проф. Ю. І. Айхенвальд у 57 р. життя, перекладний автор; головний комизант італійської армії підчас війни Люджі Кадорна; — франц. письменник Танкред Мартель; — англ. дослідник Марден, якого трини наїмали на горі Аконкагуа, на висоті 14.000 стів; він пропав без вісті кілька місяців тому; у Нью Йорку американська поетка Елізор Алі.

— Проти першого стилю. Вей ком'саріати праці в СРСР зістали розпорядок, щоб не допустити до позитивного санкціонування Різтва і Нового Року. У СРСР заведений, як відомо, новий стиль, але чимало громадян піддержує ще стару традиційну звичку, відсвятковуючи Різдва та Новий Рік у старому. Згаданий розпорядок каже, шо робітники, які не стануть до роботи в дніх свят до старому стилю відшкодують свою платню за датишні дні і мусять бути приготувані на наслідки такої знехотаності наказу.

— Також кандидат. Професори університету в Букаресті ставлять кандидата на змрову нагороду Нобеля за 1929 рік: ромунського посла в Лондоні Тітулеску.

— Не буде відгаччч виставки у війках країн, по наказу московського совету. На тижнє перед святами пічнється спеціальна перевірка всіх країн, щоб ошадности зліздувати різні виставки. Так каже „Комсомольська Правда“.

— Клієнт. Сестра Вілгельма, шо вийшла минулого року за російського звантюрнста З. біона, молодшого від неї на 30 літ, вибирається в Америку з пічнними про... своє життя. її молодий муж приїзду на неї увагу тільки ріжними чудасями та сватчаннями шо вона може напевно рахувати на авторію американських стоів. За відкрити обіжкують її мільон марок.

НАЙРАЦІШ ДАРУ КМ НА СЯТА І НОВИЙ РІК Є ВКЛАДКОВА КНИЖКА І ПУШКА ОШАДНОСТИ КООПЕРАТИВНОГО ВАКУ „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Ювілей Андрія Чайковського.

Прія-ти.

На ювілейне свято д-ра Андрія Чайковського з приводу 40-літнього його літературної діяльності наспіли численні привітні листи та телеграми від українських установ, українських робітників пера і громадських діячів, а також від друзів і приятелів Ювілята. Наведемо найважливіші з них.

Від українських установ вітали Ювілята: Головний Виділ Т-ва „Просвіта“, Головна Управа „Річної Школи“, Наук. Т-во ім. Шевченка, Соціал-Батько, Український Пластовий Улад, Премія УНДО, Союз Українських Алюнатів, Товариство Українських Правників, Т-во „Прихильників Освіти“, Українське Краєве Т-во охорони дітей і опіки над молоддю, Муз. Т-во ім. М. Лисенка, Головний Виділ „Учительської Громади“, ред. „Діла“, Вид. Спілка „Діло“, ред. „Радні“, ред. „Свобода“, ред. „Нового Часу“, ред. „Життєвої Діли“, вид. кооператива „Червона Калина“, ред. „Всти з Лугу“, видавництво „Світ Литини“, Студентська Громада, всі українські товариства з Самбора (разом 17), чит. „Просвіти“, кружок „Сільського Господаря“ і кооператива „Налив“ в Кудильних Шляхотках, українські т-ва (філія „Просвіти“, кружок „Річної Школи“, Українська Бесіда й ін.) в Заліщиках, Т-во Українських Націоналістів у Лемі, Акад. Т-во „Січ“ у Вілні, Народна Гетиненція, філія „Учительської Громади“ в Перемишлі, Рогатині, Коломиї, Чорткові, Стрию, Тернополі й ін., філія „Просвіти“ в Коломиї, кружок „Річної Школи“ в Коломиї, пластуни з Коломиї, наложницька жіноцтво, учительство Коломиї, Український Нар. Дім в Коломиї, Т-во „Родина“ в Коломиї, кооперативні організації Покуття, видавництво „Оха“ в Коломиї, українська книгація в Чорткові, філія „Союзу Українок“ у Сокалі, філія „Просвіти“ у Сокалі, стрийська пластова молоді (збрала на святаччч вчорі в честь Ювілята у Стопці, українське протил-

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

ЛІНОЛЕЮ І ЦЕРАТ

ЛЕОПОЛЬД ГААС

Львів, Легіонів 3. Тел. 16-45.

поруває:

Кальоші жіночі	зод. 10'—
Кальоші мужські	зод. 11-30
Снігівиці жіночі	зод. 18'—
Снігівиці мужські	зод. 23'—

Для дітей ч. 1-7 8-12 13-16

Кальоші	зод. 5-80 7-20 7-90
Снігівиці	зод. 13-50 16'— 18'—

когольне т-во „Відродження“ і союз протилікогальних гуртків молоді в Рогатині, громадянства Калуща, філія „Союзу Українок“ у Перемишлі, українське студентське т-во „Молода Громада“ в Бродях, чит. „Просвіти“ і кооператива „Промисл“ у Синеїдській Вилішій і Богато Іш-ши.

Крім того надіслали привітні вітання українські діти, письменники, громадяни і близькі знайомі Ювілята: през. Юлія Романчук, Василь Стефаник, Вячеслав Будзинський, сен. Мих. Галушницький, сен. О. Кисілевська, консули Г. Лалчинський, Володимир Луквич Левинський, учений-математик д-р Володимир Левинський, д-р Ярослав Гордінський, Антін Крушельницький, Володимир Вілпанович-Жуковський, Мих. Захляний, д-р Мих. Волошин, д-р О. Марічак, Володимир Дорошенко, Федір Дудко, Володимир Островський з Воліні, родина Огієнська з Варшави, Євген Вироний з Праги, Олександр і Яків Кривіцькі (привіт віршовані), о. В. Петрик, о. Пісенький, о. Андрій Пеленський, о. С. Кузьмичиний, о. М. Свєтєвський, Ксенофонт Сосенко, д-р Остап Юрчинський, д-р Партицький, д-р Гарматів, надр. Роман Дмоховський, Василь Охунь Бережанський, Іван Білінський, Слотило, учитель-затоменці із Сувальщини (ім. Зельський, ім. Шиківна, Ст. Прохасівна), Микола Левинський, Іван Турбевч (оба з Самбора), родина Слюзарів, Чичиловичів, Цурковських, О. Євгений, Антін Станєвський, д-р Оселян Пацлавський, пастор Федір, д-р Мих. Ленкавек, З. Ясенський, Т. Рибачевський, проф. Николайш, кобзарі й бандуристи зі Скалата, коломийські адвокати-українці Чернявський, Ганкевич, Косак, Турявський, Новоаворський. — Вітні занотуємо сердечні привітні від шкільних дітей: Гордія Стецьмахова (уч. І. кл. гімн.), Валіма Стецьмахова (уч. II. кл. гімн.), Богдана Мандюка (уч. 4-ої кл. нар. школи).

60-літній ювілей Просвіти відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спішіться зі згошеннями в члені, надопийте виладки й іншим пригадуйте!

3 театру.

Кооператива „Український Театр“ під дир. Я. Стадника: „Казка старого млина“, драма на 4 дії С. Черкасенка.

Чи тільки ще нині згадувати про таку давню псу? Та чи ви певні, шо коли й ставили в нас уперше, вдруге і здесяте як певну, писали тоді про неї? Це один з тих пс, шо так тісно зв'язані з репертуаром наших театрів, як старі одержані артисти, яких істнування ніхто не заперечує, тому, шо вони видаються зовсім природною, необхідною появою.

Це пса з тої старої доби — шо в пам'яті не дуже старого покоління — коли так мало було наших гірничих індустри, шо герою пси краше було назвати Вагнером, ніж Іваненком і коли так багато було романтично-сентиментальної поезії в старих млинах, шо на кожному колесі крутався один ділаш, а на кожному колесі гуляв один дівчина з русалками. Це доба, коли з Заходу літер донесла згущ „Затонілих лавонів“, які злилися з мельодіями нашого епоу і творили дивну сподуху найновішого символізму зливали реалізм. Марина в „Казці старого млина“ має з собою більше „Сердешної Охави“, підшо Гонтамівської будави. Мотав білий млинчик, оденений чи-

10-10

В друкарні Видавничої Співки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10

Діло

виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

III. Народний Зїзд.

Львів, 27. грудня 1928

Повних два дні (24. і 25. грудня) ради у Львові Народний Зїзд, найвищий установчий орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Від останнього зїзду (листопада 1926 р.) минуло два роки з наглядом. За той час довелося партії перебороти немало труднощів у своїй політичній праці, але, не зважаючи на те, успішно вона вписала багато додатних позитивів до свого білянсу.

Зїзд займався перш за все підсумками дволітнього доробку партії, а далі намічував програму і шляхи на найближчих два роки.

Партії довелося за останній звітний період перебути дві незвичайно важкі виборчі кампанії, а саме вибори до громадських рад у 1927 р. і вибори до польських законодавчих установ на початку 1928 р. Не зважаючи на печуваті атаки, наклепи та взагалі не зважаючи на всі найнікчемніші методи й засоби боротьби, якими послуговувалися противники Нац. Об'єднання з українського і чужого середовища проти нього, воно вийшло з обох кампаній переможено.

На парламентарній арені поведи представники партії принципову політику, тримаючись суворо своїх національних і програмних позицій. Тому нічого дивного, що як у часі виборів так і по них, на парламентарній арені всі противники нашої національної еманіпації спрямували свої удари проти Українського Національно-Демократичного Об'єднання та його репрезентації. Гасла про знищення УНДО, про його дискредитацію в очах українських виборців і взагалі в очах всього українського народу лунають нині так само криком як на сторінках всієї польської преси так і радянської. І польські і більшовицькі державні мужи реагують на ці подієраховані на те, що робить і що каже світові про свої політичні завдання УНДО.

Що це значить? Це значить, що партія стала нині першорядним чинником у політичному житті нашого народу, здобула великанський моральний капітал та сильно закріпила свій престиж на зовні, як єдиний висловник всенародної української політичної думки.

Це ствердив Народний Зїзд, аналізуючи останню дворічну добу в житті та діяльності партії. І ствердив слушно! Бо поміняючи те, чим являється там інша партія або група згодиться з тим, чим ні, то нам слід підкреслити, що Українське Національно-Демократичне Об'єднання стало нині не тільки висловником суто національної політичної думки, але й гегемоном українського національно-політичного життя взагалі.

За ці поважні успіхи удостоївся партійний провід не тільки конвенціонального вислову довіри від Народного Зїзду, але й ширшого одностайного признання та подяки. Це теж слід особливо підкреслити. Ні одного слова критики про минулу політичну працю партії ми на Зїзді не мали нагоди почути.

Народний Зїзд не тільки одобрив і апробував усю дотеперішню політику, але й рішив і зобов'язав новий Центральний Комітет до того, щоб ця політика на будуче була та-

кою самою принциповою та принциповою, як була досі, щоб вона не тільки впливала в цілості з партійної програми, але й у наслідках все ту програму скріплювала та актуалізувала.

Самі наради Зїзду визначалися незвичайно солідно підготованими та глибоко продуманими рефератами, що всесторонньо змальовували та аналізували наше національне положення і національну політику, а далі робили вони незвичайно додатне враження ще й тим, що рівень дискусії над усіма рефератами був дуже високий. Особливо ж виступи членів партії селян свідчили про незвичайну інтелігентність та високий культурний рівень і що найважливіше то про велике політичне вироблення нашого селянства.

Цей третій з черги Народний Зїзд замкнув, що так скажемо, світлу сторінку в житті партії. Ця обставина, що в часі наради всі майже промови звертали особливу увагу та сильно підкреслювали вагу буденної органічної праці в нашому житті та широко обговорювали методи цієї праці, дає нам заворуку, що Українське Національно-Демократичне Об'єднання входить у нову добу своєї діяльності з твердою постановою про реалізування важкої але відчайдушної праці над закріпленням і розбудовою своєї організаційної бази, ще більшою популяризацією і актуалізацією своєї програми та ще міцнішим закріпленням свого поважного престижу на зовні.

Хід нарад першого дня на Народному Зїзді.

Число „Діло“ з 26. грудня зайняло львівське Старостство Гродьське і тому наші читачі не матимуть змоги повнайтихся в холмі нарад Народного Зїзду в першому дні. Щоб виповнити цю недовго, подіємо кілька ризиків про них.

В понеділок 24. грудня о. р. в 10 год. ранку відкрив голову УНДО д-р Дм. Левинський Народний Зїзд, тобто партійний конгрес Об'єднання у великій залі Муз. Т-ва ім. Лисенка та закрив вибір президентів. До провадів Зїзду ввійшли: соп. д-р А. Горбачевський як голова, пос. д-р Загайкович, д. Любарський (Грушевський), д-р О. Марітман, о. шавб. Петельський (Камінька Струминова), Назарчук (Дубно), сен. Кислевська і селянин Скасидів як заступники, а Мих. Лисак (селянин з Рогатинщини) і д-р В. Гербогий як секретарі.

Велику промову про політичне положення українського народу вніс головою УНДО д-р Дм. Левинський.

Організаційний звіт склав а. о. генер. секретаря д-р Л. Манярушка.

Ред. В. Мудрий вніс докладний реферат на тему: Ми і наше українське середовище.

По тім рефераті зазначено обідню перерву. Слід зазначити, що ранком вибрано ще комісію матку з 11 членів.

По перерві вніс реферат пос. Целевич на тему: Теперішнє політичне положення в Польщі та політично-організаційні завдання партії.

По тім рефераті відбулася дискусія над усіма цими внісаними рефератами оголошеними до них резолюціями.

В міжчасі радила комісія-матка, що покладала свою роботу біли в год. резолюції. В год. 7. відбулася вибори нового Центрального Комітету і Партійного Суду. По виборах швидко продовжувалися

до год. 9.40 вечером. По ній прийнято одностайно всі запропоновані до затвердження того дня реферати резолюції.

Справлення показань: У вчорашньому світові часів Партійного Суду надруковано під редакційним членом 51 Борис Охримович, а має бути: Борис Козубський.

Боротьба за суд.

Нове Село, пов. Збараж, 21. XII. 1928.

Розпорядком міністра справедливості з 20. листопада 1928, оголошеним у „Віснику Законів“ з 11. грудня 1928 р. ч. 99 пов. 891, внісено повітовий суд в Новому Селі, прилучаючи до пов. суду в Збаражі громади: Добромірку, Гущани, Янівці, Лозівку, Ободівку, Сухавці і Шельпани, а до пов. суду в Підволочиських громади: Голотки, Голошніні, Гнилиці Великі, Гнилиці, Клебанівку, Климківці, Кошляни, Козари, Медви, Нове Село, Паличівці, Пеняківці, Проківці, Скоричи, Тернопільську, Томи, Воробівку і Шаєнську і то з днем 31. грудня н. р.

Цей розпорядок видано на основі § 2 закону з 11. червня 1868 В. а. д. ч. 50 про організацію повітових судів суперечно саме з постановою цього параграфу, котрий постановляє вправно так: „Там, де цього вимагають місцеві або комунальні відносини, може міністр справедливості шляхом розпорядку до наслідків опінії рідичного краєвого сейму прилучити громади або дільські общини до інших судових округів, поділивши обширні судові округи, лучити разом повіти, або відлучити зміну дотеперішнього осідку уряду“.

В даному випадку нема ні одної річової причини, що оправдувала би внісання суду, існуючого від більше як 50-ти років. Передовсім промовляють за задержанням суду в Новому Селі місцеві і комунальні відносини. Нове Село, покладене більше-менше по середині судової округи, є віддалене від найближчої залізничної станції 24 км. В цілій округі нема тепер ні одної мурованої дороги, а залізничні шляхи є значно віддалені від судової округи і доступ до цієї округи є дуже тяжкий, а в часі осінніх або весняних розтопів та снігових щодній майже неможливий. Округа має 25 громад з числом населення 84.000, часто злибробельського і майже виключно українського. Найближчі віддалені поселення громад від Нового Села внісало 1 кілометр, найбільше — 15; тепер було внісати найменше 9, найбільше 24. До суду в Збаражі прилучено тепер 7 громад з числом населення около 7.000, до Підволочиська 15 громад з числом населення близько 24.000. В додатку суд у Підволочиську не має відповідного приміщення, не має нових судових арештів і до відбуття кари треба йти далі близько 20 км. до Скалата. Вийде так, що засуджений на добу арешту, мусять же мандрувати пораз до Скалата понад 40 км. і стільки назад і попри день арешту отратити чотири дні на дорогу там і назад.

Скасування повітового суду в Новому Селі приносить велику матеріальну шкоду для місцевого населення і тому проти цього скасування зазначили всі громади й внісали в листопаді н. р. на виступі про новий скасування суду меморіал і підписали й печатками всіх 25 громад округи та окрему депутацію до міністерства справедливості. В депутації була більшість поляків-селян і ті проводили посол з Годи Войко. Депутацію заслали і заперечено, що суду в Новому Селі не будуть скасовувати. Тиме саме запя-

нення дав мій. Мейнгоуц і відемі, Царка Законів“ ч. 99 зазначив на тій самій бюджету міністерства справедливості. Пос. Розмарин вже з три дні по новій „Вісникі Законів“ ч. 99 зазначив на тій самій бюджету публічно, кажучи, що говорять з порогу і в ш. Мейнгоуц і Царем, що ні один пов. суд у Східній Галичині не буде скасований, що внісанням голови потверджані оба присутні до-сгоянни!

День 31. грудня за плечима, а досі нема ніякого заарядження, де прилучено до інших судових урядовців. А з трьох судів, шістьох паличівських урядовців і цілий ряд вищих судових функціонерів, не кажучи про потері в двох жонатих конспікуатами та про трьох адвокатів. У люті морозі внісено просто з дотеперішнього осідку 22 родини, що не зможуть, як внісати дах для себе в новому місці осідку.

Не диво, що на таке заарядження порушилося населення цілої судової округи без різниці національності і для протесту проти скасування суду скликало велике віче до залі Народного Дому на неділю 16. грудня н. р. та запросило на це віче посолів з тернопільської виборчої округи: д-ра Степана Барана, д-ра Ладика і Геллера. На віче прибули послы д-р Баран і д-р Ладика. Не зважаючи на мороз і зажегав прибули на віче відпоручники всіх 25 громад округи числом понад тисячу душ, так, що велика селянська мода всіх помістити і більшість учасників остала на дворі. У вічу взяли участь українці, поляки — між ними майже всі колоністи — і жиди. Віче відкрив господар з Нового Села п. Андрій Вергун і на його пропозицію поклякано до президії віча: Владислав Попеля, поляк-господар з Добромірки, жид Якова Каганового й українця д-ра Дмитра Сеніка з Нового Села. Реферат проти скасування суду внісолов українців п. Дмитро Дайко, господар з Суховель, потім промовляв посол д-р Баран, що виказав рішучу і юридичну нестійкість розпорядку про скасування суду, вказуючи на політичний характер цього заарядження, а саме, що про це старається з польських національних мотивів кілька польських діячів з Новоселеччини, як пп. Коиський і Малаховський, при допомозі одинокого посла Ярузельського. Аргументи д-ра Барана піддержав офіційно у своїй промові пос. д-р Ладика, почав на внісання д-ра Сеніка присутні одностайно ухвалили резолюції в протестом проти скасування суду і в домаганні до міністра справедливості поновити суд в Новому Селі. Віче ухвалило рішуче про-систи обох присутніх посолів д-ра Барана і д-ра Ладика поробити з тієї справи відповідні заходи на парламентарній арені.

Обширні резолюції в повному тексті переслано телеграфічно до президента республіки, до прем'єра Бартола, мій. Мейнгоуца, відемістра Цара, марш. Дашинського і марш. Шиманського, до всіх соймових клубів, до президиума і референції соймової правничої комісії та до редакцій деяких варшавських газет, котрі переслани резолюції вже помістили в цілості і в цей спосіб спопуляризували у аршиві домаганні населення Новоселеччини.

Відома боротьба між соймом і правительством у справі відлучення декрету президента з 6. лютого 1928 про устрій загальних судів, що не зважаючи на соймову ухвалу про відлучення цього закону по відемі 1929 р., вдала відсутності сенатської ухвали змінила в житті вже з днем 1. січня 1929, відлучення також і на справі суду в Новому Селі. Нема майже надії, щоб міністерство справедливості взяло назад свій розпорядок з 20. листопада н. р., що його внісано на основі аналізів діячів політики і на ден. арт. 2 § 2

3 судової салі.

Навіколо українізації православної церкви на Волині.

У Володимирі відбулася 20. грудня судова розправа проти д-ра Риницького, б. голови Українського Церковного Комітету в Буг. Комаревичем, головою церковної секції РНО (Російського Над. Об'єднання). Д-р Риницький протиставляв Комаревича до відповідальності з арт. 531 К. за те, що той на передвборчому візю в грудні 1927 р. у Володимирі, агітуючи за московський синод ч. 2, і старуючися побороти українців, заявив публічно, нібито д-р Риницький одержав на дезорганізацію правосл. церкви 30.000 зол. і за ті гроші веде боротьбу з українською богослужінням. На суді Комаревич схилювався довести, що він цього не говорив, але цілий ряд свідків під присягою ствердив, що Комаревич не тільки казав про це на візю, але і хвалився, що має на це документальні докази і показував, що ті гроші на руйнування православної одержано «від безбородих», тобто від католицького єпископату. Після ствердження свідками цього факту д-р Р. звернувся до суду з проханням стати в обороні його честі не тільки як українського церковно-громадського діяча, але і просто як людини, котру Комаревич безпідставно посаджує в перекунності, кидуючи тим самим пляму на український церковний рух взагалі. Тоді К. показав у суді кореспонденцію варшавської митрополії на дачах того, що д-р Р. церковна влада мала намір в той час за його діяльності одлучити від церкви. Але д-р Р. зазначив, що та сама варшавська митрополія за півроку (в липні 1928) навіть поклікала його до митрополітської ради — доки він сам не вийшов із неї внаслідок деяких зловживань, допущених з її протоколом; отже вважали його за церк. паломника митрополії, але це залежало від ходу боротьби, проведеної на основі глибоких переконань і в ім'я релігійно-національного інтересу, а не за гроші, та ще і нібито одержані ціною зради. Тоді К. пробував ще довести відмовлення розправи, але це йому не вдалося. Суд приговорив Комаревича на один місяць в'язниці (по приговоренні амністії кару йому подаровано). Бомбою шкелів Комаревич з салі суду, похвальною, що несе відкриття до апеляційного суду.

Громадянина! Чому на став Ти що досі членом Товариства „Прогресу“?

3 приводу одної статті.

На маргінесі фільми „Тарас Шевченко“. На зноє статтю в „Ділі“ (ч. 278), підтримувану самими фактами-прикладми в цифрах, відповів п. Скависький в „Раді“ статтю „Неформальні умови, чи ненормальні моменти?“. В ній лише він про все: і про українські прагнучі маси, що вважали на Рад. Україні владу в свої руки, це лиш стигли до будови здорового соціально-економічного життя країни, але й виявили великі досягнення на полі організації національного (зокрема культурного) життя; і про вірну національну політику українських прагнучих мас на Рад. Україні; і про Шевченка як пророка соціальної волі; і про закріплення (під впливом фільми „Тарас Шевченко“) серед великої частини західно-українського громадянства глибокого розуміння для радянських форм життя; і про тріумф (подумайте!) в українсько-петлюрівському таборі в приводу таких настроїв; і про українсько-петлюрівський суд, і багато чого іншого, лиш не опрочи, ус ні одного наведеного прикладу, ні одної цифри! Шкодувати на дальшу полеміку з п. Скавиським мені, скажу тільки коротко: Збійте, п. Скависький, спершу всі подані мною факти про фільм „Т. Шевченко“ і наведені Вами самими інші фільми ВУФКУ з українського життя, збійте в мої цифри про книжкову продукцію на Рад. Україні, а тоді вже беріться писати про „неформальні умови“ чи пак „ненормальні моменти“. До того часу всі Ваші високопарні слова в тільки пустими, порожніми фразами, а всі Ваші кренді й образливі епітети на мою адресу (на жаль, в полеміці у нас не може й досі обійтися без образ і „сильних“ слів!) вказують тільки на одне: на нову відсутність у вас рішучих аргументів. Що ж до звинувачення в „ненормальній критичній впадалі, то врахо вим з тим не вихазати: Ви-ж не доказали досі нічим найменшим, що маєте лінебудь кваліфікації видавати осяд у справах інтелекту. Більше окремішності і культурного тону супроти противника Вам не завдаю доб!

3 концертної салі.

Виступ Хору Котка і концертний вечір В. Тисяка в Стрию.

Перед вїздом в Німеччину загостив до нас український хор Дм. Котка. Мав він уже свою славу і в інших сторонах. Співачий під оглядом якості і скількоості голосів (в сопрано і тенорах), не знайомий й на перемучення у співаків — імпонує й дальше дисципліною і стає навіть зазором для деяких професійно-них, сільських хорів (хор чит. „Прогресу“ в Ковшові), які пробують — деколи і злучно — наслідувати його під оглядом технічним.

Для 20. п. м. улаштував свій концерт у Стрию молодий теорет В. Тисяка. З найбільшою привертливостю слухало нечисленне — на жаль — стрілецьке громадянство цього свіжого, ліричного теорет, котрий і голосово і під оглядом знаєдженя — особливо глибоких арій — міг би і довести і найбільше вибагливих слухачів. Ніжність вишуканих тонів, м'якість у середніх і дельтат у високіх — це готові прикмети його голосу. Кінцеві першої частини — арія „Тоска“ та вишкі з „Лоніа жемут“ і „Какадері“, а відтак народні українські пісні — це перлини, якими чарував слухачів, перед котрими здавалось, віданівав забутий Ол. Мещуга.

Фортеліновий акомпанімент свочинав у руках відомої північної Галі Левицької, яка зміла вповні постройтися до самого співака.

Жадувати тільки треба, що наше громадянство не явилася численніше на цьому концерті. Бо виступ співаків той міри, як В. Тисяка, належать у нас до рідкостей, хоча маємо нагоду чути різних, на американський лад рекламаних артистів, котрі однаке можуть імпонувати або лише рекламою покінченою або й не покінченою якоїсь заграничної школи.

Е. Ф.

Добро „Прогресу“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

Добровільні жертви.

П. Костя Малих, упр. школи в Попелях, переслав: 1) за „Дар Прогресу“ 5 зол., 2) на „Рідну Школу“ 5 зол., 3) на українських інвалідів 5 зол., 4) на покриття шк. спортивних дач 1. XI. 5 зол., 5) на охорону стрілецьких могил 5 зол.; разом 25 зол. і кличе за такі самі квоти (або і більші) всіх свідомих учителів-українців дрогобицького повіту. — о. Андрій Гавришак переслав 10 зол. на школи, оприятнені в „Ділі“ і 94 зол. 71 с. зі збірки між парохіями Усти Зеленого (68 з. 45 с.) і Межиріччя (26 зол. 20 с.) а тим, щоб ця квота поділити на рівній частині між „Рідну Школу“, студентську харчівню і певних інвалідів. — На покриття шк. „Діла“ переслали: П. Була, Дивів, 1 зол., Гр. Олександр, Лазарівна, 2.50 Дм. Красножон, Станіславів, 10, Софія Юрчаківна, 3.50, Іван Вахнянин 1.50, о. Лев Янович, Жуланів, 5, Осип Утраско, Добромиль 10, Гості на хрестинах у Ст. Драгани в Дмитровичах 3, Святослава Пачовська 5, полковник Маринюк, Хоросівська 6.50, Марія Гоцька, Колоденце 10, Лев Давидов, Ходорів 5, Ст. Лучаковський, Коломия 4, Чеслав Добровольський, Луцьк 10, о. Ів. Яворський, Стрілібачі 5, о. Онуфрей Чубатий, Добромиль 5, Осип Янович, Боршів 9, уряд декаліний, Хрест 5, о. Андр. Гавришак, Усте Зелене 10 зол. — На Академічний Дім: Марія Тихонів, Косів 12.50, О. Морозів, Косів 12.50, Український Нар. Дім, Коломия 100, Марія Гоцька, Колоденце 20, Секція Студентів, Краків 20, о. Іван Яворський, Стрілібачі 5, і 5 на харчівню, о. Онуфрей Чубатий, Добромиль 2.50 і на харчівню 2.50, М. Глинський 10 зол. на харчівню. — На політичних вівнів: Марія Тихонів, Косів 12.50, О. Морозів 12.50, Секція Студентів, Краків 20, о. Ів. Яворський, Стрілібачі 5, о. Онуфрей Чубатий, Добромиль 2.50, д-р М. Філіп, Яворів 3.50, М. Базилів, Вровів 3 зол. — На інвалідів: Ст. Лучаковський, Коломия 4, Ів. Чех, Куликів 5, о. Божейко, Ставчанівка 5.20 зол. — На „Прогресу“ Леонтин Вертипорох, Сілець Беньків 2, Ст. Лучаковський, Коломия 2, о. Ів. Яворський, Стрілібачі 5 зол. — На „Рідну Школу“ Марія Гоцька, Колоденце 20, о. Ів. Яворський, Стрілібачі 5 зол.

„Прогресу“ — це одиниць найкращий вартівний українського духа. Вона одна виведе нас усіх на шлях кращої долі — на соняшний шлях.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Нотаріат в Заліццях пошукує солідитатора. 1134 3—3

Надзвичайні латин на потреби „Рідної Школи“ зложили ВП: Брикшів Р. ман, Львів 5 зол., місто Миколаївська Громида у Львові 25 зол., зам. сп. міна на містину тов. Василя Француза; збірка в харчівню Студентської Громида 21.35 зол. — замість дарунку на св. Миколая для проф. Мартинюка Гр.: Спортивний Гурток ім. Богуня при Читальні „Прогресу“ в Левадівці 25 зол. — з нагоди іменин Мисола Терапенного, студ. медицини; Службовик Мисоложук 625 зол. — за односторонній заробіток; Андрій Мудрий і інж. Андрій Палій, директори Красного Молодечарського Союзу по 5 ам. дол. — місто приймає і окремих подем на переслані бажання в дні іменин; Управу бурс ім. кард. Сембратовича, Львів 20 зол. — замість дарунку в день св. Миколая; Ученики III. А. кл. акад. гімназії у Львові 11 зол. — місто Миколая господарів власні; Кошубинський Крій, Варшава 300 зол.; Ученики школи ім. Шевченка, Коломия 13 зол. — з нагоди іменин управителя школи; Студ. Кооператива в Давидівці 25 зол. — на основі ухвали Загальних Зборів; Союз Українок, Філія „Прогресу“ Селянська Каса і Українська Бесіда в Самборі 40 зол. — з нагоди ювілею Д-ра А. Чайківського; Кооператива „Селянська Спілка“ в Скопоровах 50 зол.; Хор Чит. „Прогресу“ в Лежайську 25 зол. — з нагоди похоронів бл. п. Теодора Комаринського; Робітники при будові перава в Мразині під ад. Борислав 86 зол. і кличуть на ту саму цілю Церковний Комітет в Мразині; Коопер. „Кращини“ в Мідбужу 50 зол.; Коопер. „Черемш“ в Попельниках 25 зол.; Д-р Н. Кубійович, Краків 20 зол.; Коопер. „Будучність“ в Ластівках 30 зол.; Володимир Комаричин в Ластівках 25 зол.; Українська Студ. Громида, Краків 41 зол. як збірка; Коопер. „Самопоміч“ в Ожидівці 25 зол.; о. Бог. Венгшівич, Ваньович 26 зол.; Громадський Уряд, Сіхно 100 зол.; Коопер. „Народний Дім“ в Радлинці 100 зол.; Пеніт. Тов. Кред. „Віра“ в Раді руській 50 зол.; Читальня „Прогресу“ в Березі 30 зол.; Денис Шербинський, Сарни на Полісся 10 зол. — замість бажань в день іменин Голови Подільської „Прогресу“ в Бересті Микола Климовича Крижанівського; Жіноча Секція при Філії „Прогресу“ в Галичці 15 зол.; Теодор Пилипівський, Познань 38.50 зол. як збірку; Ученики української гімназії в Тернополі 23.37 зол.; Пеніт. Союз Кружків „Рід Шк.“, Боршів 10 зол.; Коопер. „Назавна Поки“ в Мукачіві 40 зол.; о. Мико. Нівра 30.80 зол., як збірку; Громадяни Нового Току на Дубовиці 21.90 зол.; Стефанія з Базилівичів і Іван Панталюк 40 зол. місто повідомлень про своє вчання, яке відбулося дня 18. листопада п. р. в Поточисках — ВП Жертводавців складало шир пошук Головна Управа. 11 8 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та кож біктерую власного виробу поручає: Домбровський — „Раді“ жевський, Львів, (Готель Жоржа) — Догідні умови. 1181 29—2

КОНЦІПЕНТА пошукує від дня 15. січня 1929. Адвокат Д-р Глазкий, Готатин. 1 43 3—4

В СПРАВАХ торговельних виїжджаю на провінцію. Можу ваяти ластупництво наших фірм. — Адреса: М. К. Адміністрація „Діла“. 1163 1—3

БЖУТЕРНО, ЗОЛОГО і СІВНИ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятих дів у цілій краю зміна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую брлянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 5 126—7

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Вісцентого Поля ч. 1. (біля Зеленої). Тел. 39 60, 1139 5—5

СІЛЬНИКА з готівкою в дозварах гласає церковний Матизин, стар. фірма у Львові. — Зголошення до дня 2. січня 1929 р. Левицький, Охронець, б. від год. 3. до 4. п. 1137 3—3

КУПЛЮ бльшу кількість полі-чорного, найкраще ерспіонального, Ласки зголошення слати до Адміністрації „Діла“ під „Чорнозем“. 1159 1—2

ІНСТРУКТОРКИ інтелектуальної для учениці IV кл. шк. народної пошукує, Зголошення гр.-пат. Парохіальний уряд в Мечислові, в Босеяні. 1161 1—2

ІНЖ. ЄВГЕН АРХІМЕНКО. Не знаючи Вашої адреси, на під догом пишу Вам, що ввесь в „Дністрі“ на 20 зол. за який Ви мабуть забули, час викупувати. — М. Терлецький. 1162 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

оголошення редакції не відповідає

ефікації небув аргітін, серія і мотула

Фелікс Ган

Львів, Городецька 45. Пересвітлення Рентгеном. 21—21

МПЛЕТ перша 30Л. 28.

мол. 6 вилон, 6 нових і 6 павозих доможісного срібла. П-та сорта 25 зол. ГРИНБЕРГА, Ситуська 4. Тел. 39-22.

АРКИ для ПСІВ

НА 1929 рік виконув Андрій БЕРЛІНСЬКИЙ Львів, Словацького 4.

робув заступку кави ОЛІНКА, поміжку до кави ЕТАР, пшє-найекономнішє

Подяка.

Дня 22. вересня 1928 р. заступу в Боді на віні ЛЮБОВ з Гавриловичів ЯНОВИЧЕВА, вдова по бл. п. О. Іларіоні Яновичеві, парохові Хоїня, повіт Калущ, — в Козлові коло Буська в домі свого дити о. Івана Жигалю, буського декана, — проживав 82 літ.

Прибита тяжким горем родина, складає отсюе дорогого шкуру пошук: в першу чергу Впр. о. декану Сидорові Зельському з Милатина Стар. за дзвоник провів а похороні і за праїдальне слово при виході з хати. Впр. о. рям.-кат. парохів і суперіорів з Милатина Нова. і Впр. о. крилошанки Олімкевичу, о. деканові Лискові, о. сов. Калінінчу, Впр. о. парохів С. Гаврилюкові з Рівне за проповідь в церкві і Всч. о. з Креслаго і Острова, а імено Всч. о. Іллі Васильківському за зворушливе надгробне слово на кладовищі. Крім цього складає сердечку пошук за відрявлення ланки між ввділю вечором Впр. о. деканові Зельському, о. парохів Куткова Монібоичеві, о. деканові Лискові і Всч. о. Гаврилюкові, як і Іх Шановний Жінкам, що були дзвоник особисто прибути зі справиз розради і помічю зиселів парохів. Також штра подяка церковним пісням за тарний спів підчас Богослуження в церкві і в похороні на кладовищі; Соколом і Громадяни села Козлова, що в так великій числі відіслали талині оstantи на вічний спочинок, також дивчат з церк. Братства, Нехай Всевшній нагородить Ваш труд сторично. 1160 1—1 РОДИНА.

СТІННИЙ ЧАСОПІС „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“

почне виходити раз в місяць від дня 1. січня 1929 р. Призначений він для розвішування в читальнях, кооперативах, прилюдних місцях і т. д. Буде поміщувати в приступний спосіб відомости з господарки, кооперації, просвітанського життя і т. д. Річна передплата через Повітові Союзи Кооператив і Філії „Прогресу“ тільки 1.50 зол. на рік, безпосередно в видавництві 2— зол. на рік. — Видає: Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ у Львові, вул. Зіморівича ч. 20. 1164 1—1

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок № 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Год. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Реклама не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сично: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Польщі 3 пл. фр., Чехо-
словацькій 30 к. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Далекосяглі постанови.

Львів, 28. грудня 1928.

Кожна українська національно-політична партія, яка бона не була — класова чи понадкласова, і навіть кожна політична національна група, що не має всесторонньо обробленої політичної програми, а вдоволюється переходом тільки національним (чи коли хочете націоналістичним) світоглядом або національно-політичною платформою, не може нині перейти до порядку денного над такою важною проблемою як її відношення до Радянської України. І це цілком зрозуміле, бо там на Радянській Україні є материнський пеня, бо там за Збручем є серце української нації, бо там накінець повинна бути її душа, мозок.

Радянська Україна є під нинішню хвилю, таке як перед 5-ти чи 8-ми літами, незнаною землею для всего українського національно настроєного громадянства без різниці класу і станів. Не багато на наших землях під Польщею таких одиниць, що знаються в тамошніх відносинах та орієнтуються в тамошньому українському житті. Однак, не зважаючи на те, Радянська Україна стала нині в нас величиною, яку використовують не тільки політичні партії, але навіть поодинокі гурти культурників, тобто культурних діячів, як ступінь боротьби в тій площині: „за“ чи „проти“ теперішнього устрою на Україні, або точніше „за“ чи „проти“ того, що там діється в національній сфері. Одні і другі мають на те свої аргументи, одні й другі керуються у своїх поглядах і в обґрунтуванні своїх становищ у цій справі деякими фактичними даними і логічними аргументами, але одні і другі без сумніву заступають при цьому ідейні, дарма що протилежні, позиції. Означте одні і другі докладно не засовують собі, як сказано, тамошніх відносин і життя, бо Радянська Україна відділена від нас китайським муром. Мало є в нас таких щасливців, що мали нагоду бути на Радянській Україні. А вже всім нема таких, щоб мали змогу приглянутися всесторонньо до тамошніх відносин та збагнути дійсні шляхи офіційної національної політики комуністів та вичути напрямні і шляхи української національно-культурної творчості як такої. Ті, що були там, не мали на це ні часу ні змоги і як щонебудь бачили, то тільки те, чим безпосередньо були зацікавлені.

А чейже це незаперечний факт, що в СРСР є така величина, яка зветься Українською Радянською Соціалістичною Республікою і ще певніший факт, що в ній живе суцільною масою тридцять мільйонів, у 90 відсотках українського населення. Дальший незаперечний факт є той, що в УСРР виконує всю владу комуністична партія більшовиків України, що навіть на основі північної більшовицької статистики, має в своїх рядах загалом 49 відс. українців. Отже комуністична диктатура є на Україні з уваром на чисельність виконуючої владу партії в своїй більшості неукраїнською.

І хоч в межах Радянської України розвивається тепер без сумніву українська національна культура, дарма, що комуністи хочуть витиснути на ній інтернаціональне пятно, то всеж право, нічим не різаної

свободи у своєму рості та самовивітанні вона там не має. Про те довідуємося з літературної і політичної дискусії, яка мала і досі має місце в тих справах на Україні (Хвилювий, Шумський), в радянській пресі, про те накінець довідуємося і з партійних постанов та енуціяцій відповідальних комуністів і представників влади в УСРР.

Далі, хоч деякі наші радянфіли і заперечують, що УСРР є суверенною державою, звязаною з Москвою свободним договором, то це факт, що Україна є в повній політичній та економічній залежності від Москви та що вона є в колоніальному положенні супроти цієї останньої. Це підтверджують нам крім загальносоюзної конституції також полемічні виступи і публікації самих комуністів (Волобуєв) і відповідальних представників влади в УСРР.

Накінець це факт, що в КПЗУ, тобто в комуністичній партії Західної України, стався розлом і пішла затяжна боротьба між членами партії наслідком неоднакової оцінки реальних явищ, що заіснували на Україні при проведенні в життя комуністичних напрямних в національній політиці, зокремаж у ділянці т. зв. українізації, а також у ділянці економічної політики. Цей розлом і боротьба у КПЗУ нашіли свій відгомін також у політичній партії Сель-Роб. Словом в одній і в другій партії, тобто в КПЗУ і в Сель-Робі (що поділилися такеж як КПЗУ на дві окремі партії) є поважна опозиція проти теперішньої національної політики в УСРР.

Самозрозуміло, що і Народний Зізд Українського Національно-Демократичного Об'єднання пильно й уважно застановився над цими справами і прийняв такі далекосяглі й обов'язуючі всіх своїх членів постанови:

„Народний Зізд стверджує, що за ризиком морально на українських землях у межах Української Радянської Соціалістичної Республіки, як складової частини Союзу Рад. Соц. Республік, відбуваються національні процеси далекосяглого політичного ваги. Там ростуть і розвиваються українські національно-культурні цінності в рівнозначно та в парі з цими називають українські національні сили, що скорше чи пізніше відлагодять на українських землях суверенні права українському народу.

Після виборів на Закарпатті.

Підкарпатська Русь осудила теперішній режим.

Всі закарпатські пресові органи, навіть правительстві, стверджують одностайно, що переведені дня 2-го м. вибори до місцевого самоуправування виявили велике незадоволення населення в теперішнього режиму на Закарпатті. Про це говорять явно виборчі цифри: опозиційні партії Закарпаття здобули 137.433 голосів проти 104.956 голосів урядових партій. А якщо взяти під увагу, що деякі з правительствених партій, прим. християнсько-народна партія (Брашайло-Волошин) і партія трудова, є в опозиції до теперішнього губернатора Розеншала і його режиму, то по правді цей режим піддержало при недавніх виборах тільки 60.379, а проти цього заявлено 132.016 виборців.

Та це ще далеко не все. Як відомо, найбільшою політичною партією на Закарпатті виявився при виборах партія аграрна, що зібрала на свою ліству

до 36.000 голосів. Це одна з головних коаліційних урядових партій і в її руках нині увесь урядовий апарат на Закарпатті. Очевидна річ, що урядові, партії, корчмарі і хмара інших агітаторів уніталися по цілому Закарпатті, агітуючи за аграрну партію. Не треба й казати, що ці агітатори були мало переконливі, а до того в деяких околицях краю приморено до всіх залежних або менше свідомих людей терор, або тільки найбільше виборців стипенди на лістах аграрної партії.

Орган христ. народної партії „Свобода“, що не послуговується ніколи демократією і рахується завжди зі словами, пише в ч. 51 з 20, п. м., що всі одна серйозний політик аграрної партії не посміє би твердити, що аграрні виборці голосували на цю ліству в правдивого партійного переконання. Автор тої статті стверджує, що куди дити загинули перед виборами.

Західна вітка українського народу орієнтується на ті сили й дорозити які цінностями всім їх дотеперішніми досягненнями на всіх ділянках національного життя, зокремаж з подивом славу за невпинною боротьбою східних братів з московською політичною, культурною й економічною супрематією“.

Для української національно-демократичної, понадкласової партії і не тільки для неї, але й для кожної національної групи і кожного національно-політичними категоріями думуючого українця, це становище є одиноким правильним і доцільним. Українське Національно-Демократичне Об'єднання орієнтувалося, орієнтується і буде орієнтуватися в своїй політиці виключно на зорганізовані та загартовані в боротьбі національні сили українського народу. В них є одиноким запорукою нашої перемоги і в нічому іншому. І тому то Народний Зізд прийняв ще й таку постанову, що є доповненням, попередньою:

„Народний Зізд осуджує політику тих українських емігрантських, наддніпрянських чинників, що на міжнародній арені є сильним знаряддям у руках політичних ворогів українського народу та його незаможницьких змагань і що на спільку з зацікавленими у фактичному поневоленні нашого народу чинниками підготовляють т. зв. збройну інтервенцію на Україну. Народний Зізд протестує проти всякої інтервенційної політики чужих непокаянських чинників та їх протестантизму“.

Приймаючи цю постанову Народний Зізд став на становищі, що український нарід над Дніпром своєчасно виявить сам власну зорганізовану волю до виконання суверенних прав на території своєї землі. Тепер вся земля українська знищена і зруйнована громадськими і національними війнами до тої міри, що їй треба гоїти свої рани. А всяка чужа інтервенція принесе до наслідків тільки горе та нужду українському народові та руїну всій українській землі, бо вся Україна булаб як не базою то боевим тереном усіх інтервенцій. Такий експеримент нашому виснаженому народові та нації зруйнованій Батьківщині тепер не під силу.

Обі наведені постанови матимуть далекосяглі значіння для всієї національної політики партії і велику вагу для будучини всего українського народу.

В. М.

то всеж говорили йому люди, що мусять голосувати на аграрну партію, бо інакше не буде їм приданий ліс, пасовище, поле, бачив, або не відстануть сусідів на школу і т. п.

В світі тих фактів поразка правительствених партій на Закарпатті просто катастрофальна. А дові до цієї ніхто й не міг, тільки губ. Розеншаль своєю безглуздою політикою, що ввел чад і розорив в потребах й інтересах автономного накарпатського населення. Ця політика не відповідає закарпатському населенню ні в культурно-освітній, ні в господарській, ні в життєбудівній ділянці.

Проти тої політики і асагалі проти режиму Розеншала запротестувало населення Закарпаття при виборах, проти Розеншала звертається тепер дуже різко більша частина закарпатських пресових органів. Режим Розеншала намагається в тих органах диктатурою одної сили, яка панує проти волі цілого краю і будуче „лапорові замки“, себто Потемкінські села, якими замикає очі селі, шефів пресів ради міністрів Бартошів, що є тож відповідальний за цілу ту погубну політику.

Чехословацький уряд повинен в якійсь виборі на Закарпатті витягнути відповідні висновки, а в першу чергу зміняти людей, що завели там режим диктатури одної безвідповідальної сили. Він повинен відкликати і Розеншала і Бартоша, а на їх місце дати людей справедливих і розумних, які виступать таку політику, яка відповідає потребам та інтересам широких кіл закарпатського населення Закарпаття. Це горіче багатьох всіх відданих народові закарпатських діячів, таке домагання до уряду виставили і незалежна закарпатська преса.

Антисемітизм на Україні і Білорусі.

Жидівська агенція телеграфічна комуїкує (Харків, 20. грудня), Тутешній комуністичний політик „Пролетарій“ містить статтю про антисемітизм на Україні. Автор статті твердить, що антисемітизм розповсюджується на Україні так само як на Білорусі. Автор наводить кілька фактів хуліганства в різних містах і містечках на Україні. Дуже характерним є випадок, який мав місце в фабриці „Червоний Поступ“ в містечку Великий Тосмак. В тій фабриці заготовляють багато випадків переслідування жидівських робітників своїми товаришами. Дня 1. грудня цього року відбулися збори робітників у числі біля 1400, на яких обговорено справу антисемітизму на Україні. По вичерпуючій дискусії ухвалено одностайно резолюцію, що осуджує расову ненависть під кожим оглядом, а особливо антисемітизм. Того самого вечора відбулися збори робітників клубу металістів при військ. фабриці, на яких кілька робітників, що теж були присутніми на попередніх зборах, де навіть голосували за резолюцію проти антисемітизму, заявили стверте, що не вважають жидів. Своє становище підтримали твердженням, що жиди позаймали найкращі становища, а вони в нічий спосіб не могли з ними конкурувати.

Зновж в Ригі наслідки тієї, що в Гомелі відбуло до дуже трагічних випадків, а саме на одній з вулиць кинулася група хуліганів на перехожих жидів із криком: „Бий жидів, спасай Росію“ почала бити до крові жидівських прохожих. Цілий ряд осіб рапено, а одну жидівську храмичку ограблено. Лише завдяки тому, що негайно надійшла міліція випадок не розгорівся до пізніх

розмірів. Настрій жалюгідного населення прибитий. Про подібні напади на жінок наслідують чітко також у Мінській.

За океаном.

Українські протестаційні віча.

З цілою низкою українських протестаційних віч в Канаді і Злучених Державах, про які пішли до нас вісти, відмітимо великі віча в містах Сентоні й Оліфанті, що відбулися 25. листопада. Віче в Сентоні, що було połącене з концертом, отворив Дмитро Януз, після чого виступили відповідний реферат д-р Володимир Колодницький. Після вичерпання концертної програми виступили другий реферат ред. М. Шустакевича. Потім прийнято протестаційні резолюції, а хор під управою артистки Шустакевича відіграв у супроводі студентської оркестри „Боже, великий єдиний“ Збірка вісників на українських інвалідів принесла 114 доларів. — Віче в Оліфанті, що відбулося того самого дня в галі „Вогни Брацта“, отворив мейор (бурмистр) Оліфанту п. Юрій Хилл. Після вибору президії виступили з рефератом ред. „Українських Щоденних Вістей“ М. Настасівський в Нью-Йорку. По ньому промовили ще кілька бесідників, а потім прийнято резолюції і переведено збірку на політичних вісників. Це віче відбулося заходом Українського Поступового Клубу в Оліфанті.

Приготування до вистави в Шикаго.

Шикагівський український адвокат і фінансіст Роман Сіуш об'їхав Європу як представник комітету вистави, яка буде в Шикаго в 1933 році. Він відвідав 12 держав, між ними й Галичину. Українці в Шикаго мають окремий комітет для участі у виставі. Цей комітет приготував український хор, який з доручення головного комітету вистави об'їде Америку, Канаду й Європу для розголослення тої оповідної виставки.

Український комуніст радним у Вінніпегу.

При виборах до міської ради у Вінніпегу, Ман. (Канада) дня 28. м. м. вибраний друге, між іншими й український комуніст Василь Колесник.

Українці в школі.

В учительській семінарії (нормальній школі) в Дофін, Ман. (Канада) є 4 українці і дві українки (на всіх 50 „нормальних“). Один з них, Микола Гуканів, є співробітником та ілюстратором студентської газети. Директор школи Стівенсон прихильно ставиться до українців і раз мав навіть виклад про Україну і Тараса Шевченка.

10-літній артист.

Дня 24. м. м. у великій концертній залі Карнегі Гол в Нью-Йорку виступили з концертом української хорової, Нестор Луцак, син Дмитра Луцака, члена українських народних товариств у Нью-Йорку і доброго нашого громадянина. Дмитро Луцак і його жінка родом з повіту Печеніжин в Галичині, а їх син народився в Нью-Йорку. Родичі Петра заважали його музичальності і віддали його як 6-літню дитину до школи гри на скрипці влітку в бешкетів Тугава-Вольтера. Малий Нестор здобував срібні медалі на музичних конкурсах у цілому Нью-Йорку, а влітку здобув і золоту медаль. Тепер найславніше концертне бюро Джадсона взяло його на ту саму концертну естраду, де грав Рахманінов, де співав Шалінін і де виступав Кошиць зі своїм хором.

Працання п. Матоліча.

Один з найстарших українських бизнесменів у Філадельфії і заслужений громадянин п. Василь Матоліч переїхав на постійний побут до Мінської. Н. Дж. (40 миль від Філадельфії), де гарно розвивається українська колонія, яку планує він організувати. Із цієї нагоди Товариство Горежан уладило товариську вечерю в честь п. Матоліча і його родини, на якій сердечними словами промовили й пригласили заслуж. п. Матоліча для української громади в Філадельфії. На вечірї гості аложили 50 доларів на допомогу українським політичним в'язням. Гроші вислали через Українську Стрілецьку Громаду в Філадельфії до Львова.

Громадянина! Чому не став Ти ще досі членом Товариства „Просвіта“?

Ріжні вісти.

РЕВЕЛЯЦІЯ БРАТА ЛІТВІНОВА.

Брат нар. комісара Литвінова, після того як його обвинуватили в фальшуванні векселів, утік у Швейцарію. Тепер він вернувся у Париж і там перед судом, судилою аложив емоційні зізнання. Із тих зізнань виходить, що більшовицькі влади при фінансуванні пропаганди агітарт-компарти виставляли векселі так, що одна із заклад. більшовицьких інституцій п. Архон виставляла векселі в Гроссрі. Гроссрі виставляла знову векселі на інші торг. місця за кордоном. Так відбувалися нібито кружби векс. операцій, які по-старшали грошей, виплатуваних пропагандистичним більш організаціям. Литвінов на припущення заг. ради Турова (що був поправді керівником організації тайних більш агентів на Німеччину, Францію, Англію й Бельгію) виставив у 1926 р. векселі на 8 міль мар. Також на приказ Турова Литвінов виставляв векселі на пропаганду в Марокко й Альжирі. Литвінов каже, що він є лише жертвою як. пол. інтриг, які веде Чічерін за посередництва ШІУ проти його брата. Литвінов подає фр. властям лісту лісту тайних агентів, яких СРСР удержує у Франції.

ЗА ТРОЦЬКИМ — БУХАРІН.

Орган берлінських лівих комуністів „Фольксвілле“ повідомляє в Москві, що голову президії комітету Бухаріна відсунули від влади та вислали на безрешеткову відпустку. Рішучею поданою часом, що Клира Петіва, яка тепер є в Москві, вступила з гострими обвинуваченнями проти комітету. Більшовики робили їй труднощі при виїзді до Німеччини, так, що вона загроздила, що звернеться до Інтервенцій і спілку до нім. консуляту. По новім році К. Петів виступатиме вже на берлінських зборах.

ПОЛІТИЧНИЙ ЗАМАХ У ЗАГРЕБІ.

В загребській каварні „Корсо“ в лат. Святій Вечір був смертельно ранений агент білгородської поліції Гравер. Справник замаху зтік. Поліція арештувала багато членів тора, серед молоді.

ОФІЦЕРИ СТАРОСТАМИ.

У зв'язі з реорганізацією адміністрації польський уряд у військовому часі покликає на становища старостів ряд офіцерів.

ВНРАЛИ ВІЙСЬКОВІ ВІНАХІД У ВАРШАВІ.

На год. двірні у Варшаві ввнали імпіпріві Петролі Едвардісму, що приїхав із Парижа, вализ, в якій були плани нового військ. винаходу. Вализ цілком був відставлений польському ген. штабу. За вкрадену вализу підсунули йому, повну дріб.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ВАРШАВІ

Дня 28. грудня перед варш. окр. судом зачинається розправа проти респ. емігранта Юр. Войцеховського, що дня 4. травня 1928 вступив до рад. більшовицької торг. місця у Варшаві Лізарев. Лізарев був тоді ранений лише відломками збитої автомобільної шиб.

СТРІЛИ ДО ПОЛЬСЬКОГО АТТАШЕ В ТУРЕЧЧИНІ.

До аташе польського посольства в Царгороді Іжницького вистріляли 4 рази зброєю, як він їхав автом. Стріли не врізали. Свідство випало, що це був бандитський пінал.

ЧІЧЕРІН ХОРИЙ.

Більшовицький комісар зборів, справ Чічерін доживає хорий у Німеччині й тому не може вернути до Москви. Тому теж заповіжений приїжд до Варшави в покінш неадекватний.

АРЕШТУВАННЯ В АЛЬЗАЦІ.

Поліція в Штрасбурі арештувала багато альзатських автономістів. М. і. перевели ревізію в хаті ред. штрасбурського тиасника „Фольксвілле“ Юпперс та секретаря компартії.

В АФГАНІ.

Одно з племен піддалося пораді в зв'язі з воєнними невдачами. Думають, що піддаються й інші племена. Чужі про ітечу афганської кон. тверджуються, Кор. військ. ластині 65 км. на північ від підлітис автономії сьтанів.

М. ВОЗНЯК.

129

3 романічних епізодів Панька Куліша.

(Продовження).

Боже мій! Може-б Ви сплякнули над мою долею нещасливою; може-б та свята сльозинка Ваша хоть на ханлику мою душу упокоїла. Марні слова пишу до Вас, кохана сестро! коли-б і ангели на небесах заплакали, і їх сльози пекельного огню в моєму серці не погасили-б. Бажаю смерті з широкі душі, — більш мені нічого бажати! Байрон перед смертю сказав: „Єсть у мене дороге на світі, да рад я, що зміраю!“ Так і я сказав би кінчаючись. От до чого доживався із своїм серцем гарячим, із своєю німотою душевною, із своїми високими помислами. Не дай Вам, Боже, війти на мою дорогу. Лучче виходьте заміж і живіть попросту, нікому за не чинячи. Караеться мабуть чоловік за те, що підкинується або хоче піднятися вище своїх братів. Згадайте легенду про Прометей, що йому було за той огонь, которого він добув з неба... Отже вже сього листу мого не зрозумієте, а я не вмію Вам яснійше розказати, що зо мною діється. Колись може, як мене на світі не буде, про все довідається, коли найдеться розумна людина, що про мене розкаже. — Пишете Ви і благаєте мене, щоб не кидав Вас. Чого се Ви вжахнулись? Ви мені дороги не за те, що слово ласкаве, щире до мене обернули, а за те, що душа в Вас чиста і що велике добро з Вас може вийти колись людям, або хоч Вашим дітям. То як же я Вас покину? се все одно, що покинути милу надію! Одвернувся-б я од Вас хіба тоді, як би побачив, що з Вас вий-

шла пані, та й більш нічого, пані сама для себе да для своїх панів — сусід і родичів. Отже знаючи Вас, я вповаю, що Ви возлюбите діло життя не по-панській і багато зробите всяким людям добра. Живіть-ж і красуйтеся у божій ласці, а серце моє знає, чого Ви стоїте, серце моє прихильне до Вас, як до сестри-жалібниці“.

В дописці до листу прохав Куліш Милорадовичівна написати, як вона вподобала собі його „Майора“ й чи дуже судять і люблять його за його повість, питав, чому не пише нічого про сестру Марусю, й писав далі так: „Мені здається, що колись не скоро з'їдемося ми всі до купи і поживемо в любій уподобі. Тоді-то наговоримося, тоді-то писень наспишемось! Великий світ, да нігде мені дітись. Одрадно думати, що колись приїду до Вас замучений, да недо-мучений, а Ви вже будете господинею гарною, і дасте мені захвотний пригук у своїй господі, і знаючи, що в мене всяка жилочка перестрадала багато на віку, умістите не займать мене і других навчите мене не займати ні словом, ні поглядом. Я Вам за се розкажу, вибравши тиху часину, як я на світі живу і що в мене в душі діялось. Ну, не замовкajte-ж і Ви, пишіть до мене. Я люблю Ваше плохеньке, не дуже письменне писання. Не думайте, як висловитись, а пишіть, яке на думку слово навернеться“.

До 22. березня 1859 р. не діждався Куліш відповіді від своєї кореспондентки, як виходить із його листу з такою датою, де писав між іншим ось що: „Ви замовляли чогось. Не знаєте Ви, сестро, у яку важку годину мене покидаєте! Як побачимось, то розкажу Вам усе до виточки. Побачите, по чім квіт лиха в Петербурзі продається! Плывучи далі подорож на Україну по Вели-

кодні, Куліш бажав зайхати також до Милорадовичівни. „Хочеться мені дуже з Вами побачитись — писав він; байдуже й про ті перегороди, що писав я перше, — аби Ви на їх не вважали. Перед виїздом із столиці я сповіщу Вас, щоб написали до мене в Лубні, що й як, а там уже міркуватиме, де нам побачитись“.

Та Куліш не поїхав на Україну, а в західню Європу. З Кенігсбергу вислав 28. квітня (10. травня) лист до Милорадовичівни. Писав по московськи, що не находив спокою в цілому світі, а тут іще затемнюється „такі ясні відносини“, як його з своєю кореспонденткою. Нарікав, що вона відвернулася від нього. Як був би одержав кілька приятельських рядків від неї, був би для неї однією поїхав на Україну. Тяжко їй знаючи, що ніхто не дождиве тебе, ніхто не радий тобі. Коли думає про Україну, що її спотворили панні, замість неї являвся в його душі тільки милий образ Милорадовичівни, що ласкаво усміхався до нього. Як що й він має поволі затемнитися через її відчуження, тоді Україна являтиметься для нього масою густого туману. Ні на одному пункті він не спинить тоді з радістю душевного зору, ні з однією душею не забачає бачитися в ній, нічого для не цікавитиме його, ні про кого не думатиме, проводячи серед мовчанки цілі дні й тижні. Сподівався, що Милорадовичівна обізветься до нього й вяснить причину своєї мовчанки, висловлюючи попросту свої думки й почуття. „Усе в моїй душі — кінчив Куліш свій лист — до такого ступня зрушено, що тепер кожний може без шкоди потрясати нею найжорстокішими словами, а як що Ви мали-б їх у засобі, то повірте, що від Вас я прийму їх як доказ, що Ваша душа не чужа моїй“.

Більше ніж по році, 19. вересня 1860 р., написав Куліш із Петербурга лист до Милорадовичівни, де викручувався, що він і вона однаково находилися довгий час у блуді. Вона думала, що він перестав писати до неї, а він думав, що вона перестала писати до нього. Він не хотів відгадувати причини її мовчанки, але які вони ні були-б, признавав їй право мовчати. Свій лист кінчив словами (подаю в перекладі): „Зо мною в останньому часі трапилося багато, багато всякої всячини. Я багато страждав, а деколи й радувався, але часто не було з ким поділитися ні стражданнями, ні радощами, часто я був одиницею у повному значінні цього слова. Ви знаєте, як тяжко бути одиницею на світі, як томляче ділає на душу пустиня, що оточує нас на величезний простір! Я багато втратив від того, що наше листування перервалося. І Ви втрачали не менше від мене. Ви не були-б тепер так безрадісні, коли-б мали постійно на оці людину, що завжди жалним слухом слухає Вашого голосу“.

З найближчого Кулішевого листа з 25. жовтня 1860 р. видно, що Милорадовичівна до того часу не відповіла на лист Куліша. Шойто в листі Куліша з 15. листопада того року згадка про відповідь Милорадовичівни. Зачинається цей лист вигаданим непорозумінням, що ним забачив Куліш викрутитися перед своєю кореспонденткою. „Чи не сором Вам, мила сестро Александро Григорівно, — починав Куліш (подаю в перекладі) — обвинувачувати мене в тому, що я до Вас не приїхав. Ви забули, що Ви перервали листування зо мною, се-б-то я був переконаний, що Ви перервали. Я просив Гагаїна запитати Вас, що це значить, але й Гагаїна не приїздив нічого, й мовчанку його я приї-

По широкому світі.

Австрія прийняла офіційно нацистський уряд.

Югославія має достатню велику поличку від Голландії.

Новий єстонський кабінет, зі соціалістом Ресом на чолі, продовжив до 1. серпня воєнний стан, заведений після більшовицького повстання в 1924 р.

В Америці спільно будувати перший металевий ліфт.

У Шангаї підписали французько-китайський торговельний договір.

Голова белгійського племена в Персії, Дуст-Магомед, почав повстання і ватроїв усіх євреїв на території 12 миль на півдні від Хорана. Уряд виступив проти повстання військом та двома літаками через Каракоші степи.

НОВИНКИ

— Випозичальня книжок „Ізмарагд“ перенесена до нового локалу при вул. Носицька ч. 5, 1. поверх, відкрита кожного дня від 9—1 і 3—7.

— Вистава для шкільної молоді. Загромада наш театр „Супер“ Мотіра продовжує в 4. год. як спеціальну виставу для шкільної молоді. Сподіваємося, що наші педагоги та батьки захопляться цією молоддю, щоб поглянути на архітектурні композиції, який буде для неї не тільки початком вразом в історії літератури, але й прикладом проведеним часом.

— Вистава нашого театру з анкетом. Від дирекції нашого театру дістаємо таке повідомлення: Щоб дати змогу громадянству самому оцінити найкращий театр Я. Галанца „Вангас“, незалежно від критики „Літв“ і „Нового Часу“, ми поклали про цей театр для всіх претензій опиту. Дирекція театру, повторюючи його в суботу 20. п. м. в год. 7.30 веч. додає до кожного білету картонку з питаннями, на які кожен прохотів відповісти враз-же так як знає, а після вистави ввечері 21. виходити зі сцени, біля входу. Вислід цієї анкети Дирекція театру подасть до загального відомо.

— Святочне живно. Двох молодих людей одало собі польовий різдвяний святковий час, щоб серед загальних робіт порозуміти зі своїм: 18-місячній магістратський роз'їзд скочив з поверху і обчирчана — нещасливо кохання. З тої

самой причини агітує 28-літній пучок Кішиса, що праїхав на снігу до Львова під час веселої святкової забави в чужім домі отруївся. — Рідний батько свата мав як що-реку чимало „хронічних“ інцидентів і жертв: на Клепаріві стався гість Я. Островський почав сварку з господарем і пробила поцем його і ще одного гостя. — У ресторані Тернавського на пл. Бернардинській побився захотів гості та, що поліція мусіла „деволити дал“ і двоє з них забрали на беззастовні мешкання. Так само в „природним ході поліції“ пропали овеж енергію святочні алейні, які відвідували як непрочані гості порожні мешкання обираючи деякі дорожничі предмети як дарунки „на яхину“.

— Важний присуд Найвищого Адміністративного Трибуналу. Львівський магістрат покарав дня 8. лютого 1928. о. Володимира Садовського, пароха переміс. Спасу у Львові, гривною 20 зол. та пач зарок дозволеного арешту за порушення закону про нову урядовання: за те, що він виставив металевий пошпільник української мови. Свій розпорядок оснований магістрат на § 11. п. 2. с. 2. Д. (артикулатив) як проступок проти постанови статті 1-ої зак. з 31. липня 1924 року 724 В. Д. З. Р. Проти цієї вироку о. Садовський відкликав до повстання. Воєністський процес затримав дозволу, що парна санкція проступку міститься в розп. Мін. в 30. вересня 1887 ч. 109 ВДР. Наказом судової влади проти цих заходів до Найвищого Адміністративного Трибуналу у Варшаві, цей трибунал своїм присудом з 11. грудня 1928. Рес. 4508/26 скасував оба попередні засуди, наслідком неправильного поотування і доручив звернути о. Садовському складену ним плату.

— Річні вітні. Капітані ескадри поширені в Спол. Державах перевищує на Аляску; в однім лише містечку Гудіч на 455 мешканців 420 є надлиш.

**НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ
НА СЯТА І НОВИ РІК
Є ВКЛАДКОВА КНИЖКА
І ПУШКА ОЩАДНОСТІ
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР“
У Львові, вул. Руська ч. 20.**

няв за натяк, що йому невідомо „аністичну“ причину Вашої мовчанки“. Як бачимо, останні три аністи Куліша до Милорадовичів — то вже нещире, формальне ствердження розриву. Ще так недавно відмовляв від того, щоб вона вийшла за нього за невідомого нам панича, що старався о її руку, а тепер сіном викручується перед своєю вразливою кореспонденткою.

Романтичний епізод Панька Куліша з Милорадовичівною припав на час романтичного піднесення в настроях письменника й вразом на критичний момент в його особистому житті, коли зайшло на глибший конфлікт між Кулішем і його дружиною Олександрою, відомою письменницею Ганною Бернінок. Ось що писав Куліш в листі з 25. грудня 1856 до Плетньова (подаю в перекладі: „...з моєю Олександрою все гірше й гірше. Життя розбігло її, по минуло мене. Я, слава Богу, цілком здоров і працюю дуже багато без втоми. Коли є у мене що хворе, так це серце. В ньому стільки перевернулося всяких почувань, що я дивуюся, як воно ще існує“. І ось Кулішеве розхолодження з дружиною мав зогріти роман із Олександрою Милорадовичівною. В листах до неї нарікав нараз Куліш на свою самотність, хоча саме тоді він був сильно зайнятий дуже важними роботами. З цього виходить, що роман із Милорадовичівною мав бути ліком на Кулішеву самотність, що для неї могли давати матеріальне єдине непорозуміння з дружиною. Інакше це була звичайна в Куліша поза, що не гармонізувала з його життєвою дійсністю.

А в тім не можна дуже вірити навіть у ширість вижитих у листах почувань Куліша. В одному листі до свого особистого секретаря Данила Каміньського написав Куліш такі

замітні слова про характер своїх почувань (подаю в перекладі): „Думка стоїть у мене на варті почування й тому я не затоплююся в печко кохання“. Думка й почування це поняття різних сфер. А в такому разі чи можна дуже вірити ліричним поривам Куліша, його добувним заявам і визнанням? І нема сумніву, що в них багато позми Куліша. Найбільше її там, де він прибирається в убрання давнього єврейського пророка, називає себе Байроном або й Прометеем, хоча його себелюбство виключало прометеїзм і з трійці великих одиниць Шевченко мав на це дані, а найменше в освітленні громадського світогляду Куліша. Все такі листи Куліша до Милорадовичівни найкраще характеризують його громадський світогляд, культурні інтереси й особисті плани в другій половині 50-х рр. XIX в. Для цього листи Куліша до Милорадовичівни найширше, найповніше й найкраще джерело. А що Куліш стилізує свої листи на вразок сентиментального роману або надає їм форму серйозної дидактичної риторики, не диво, що вони „читаються, як чарівний роман, як прекрасна поема минулого“.

Не можна не погодитись з словами Дорошкевича, що ці „Кулішені листи дають зразок класичної літературної мови (бо найбільше листів цієї доби — російською мовою писані), стилістично — майже бездоганні і визначаються своїм високом епістолярним мистецтвом. Вони займають помітне місце в літературній творчості великих майстрів слова, що на їх внутрішньому духовному житті має ще виховуватися і виступати не одне покоління молодства“.

(Дорошкевич Б. Г.)

В околицях Парижа відкрито шим димом опромінений сирісський центар з нагоди перевезення туди останніх 100 серб. воїнів убитих у Франції під час війни. — В комуністичного паризького денника „Юмани“ стигатимуть насильно під мілоном фр. за незаплатені дої кара в судових справах. — Англія, нагородна рада перемінила смертний засуд на досмертну вироку під вироку Салова, що бина свого товариша, сторожа „Земельного Союзу“ в Лондоні. — Крити на Неві спричинили повні у нижній частині Ленінграду, деякі фабрики залиті до 1-го поверху. — За 1928 р. зареєстрували в Шіаго 470 убивств. — В Буєсаїлі відзначували 10-ліття заснування жидівського театру „Галіа“. — У Брюсселі відкрито велику організацію торгівлі живим товаром, якою проводили один француз і один єврей. — У приватного колекціонера в Утрехті знайшли оригінал Рембрандта.

— Великий скрипач. Помер великий французький скрипач Лівен Кале, незвичайно висока людина, різкої інтелігентності, восторощності та енергії. Уроджений у 1873 р. у білоруській, зазнав дитиню всіх злиднів: від 9-го року життя грав на скрипці в нічних передміських льолах, де спав під лавкою серед диму та задиху. З цих років добився він до воріт паризької консерваторії і став одним з членів славного квартету, що виконував Бетовена і обідав великі міста Франції та Німеччини. У 1898 р. дістав він першу нагороду за концерт Віотті. У 1899 став першим скрипачем славного квартету Ламуре. Після цього — військова служба і 10 літ тиші. Аж нараз у славний „Концертний Т-ві“ в Парижі виступ Калега з концертом Бетовена. Це був трибуф, після якого Кале почав свій переїзд по Європі як переможець. У 1908 він заснував квартет, що є одним з перших у світі від 20 літ і переходить в історію камеральної музики поруч квартету Ноахіма. Кале віддав у свій свій талант культурі Бетовена, якого 17 квартетів він виконував у найбільших містах Європи. Кале залишив слід своєї праці і в інших ділянках: як композитор голосний театр — цілком в сонат, що робить його найважливішим останнім представником школи Віотті. У малорозумну нову техніку провідності основано на ледьких тайних Леопаарда да Віачі; у медичних студіях — діяльність рефлексів тіл. Кале цікавився про цьому спеціально будином у звязку з християнством і в цьому напрямку проявив також неповторний талант.

— Різдво в Англії. З лондонської хроніки запитуємо такі інформації з дня 23-го ч. м.: „За останній тиждень приїхало з європейського суходолу до Англії тисячі тон індій, русок, чачок і курок, вагонів овочів і алькоголю. Минулого року за два різдвяні дні продало тут 600.000 індій і русок, 1.500.000 курок, чачок і бажантів, 800.000 кріпків і зайців і 10.000 тон свинини. Англійські пучоківки підготували 10 міль. кіло худинів, на які пішло 1200 тон реданків, 20 міль. яєць і 6 міль. гектолітрів молока. З усіх закуток світа приїхали до Англії 100 тон дактилів, 450 тон єспанських мигдалів, 1500 тон винограду і 2000 тон помаранч-мандаринів. Лондонські власники ресторанів підраховували, що за три дні їх земляки витратять на їжу мільона золотих фунтів, вина і лікарів“.

— Маса відомодення. Віденський лікар д-р Ервін Ляст, директор відділу фізикальної терапії при віденській анбуляторії зробив уже від довгого часу вишід, про який повідомив факхові коле в журналі „Медична Клініка“. Є це особі відомодення обличчя при помочі спеціальної маси. Цей вишід різнився основно від дотеперішніх засобів косметичної хірургії, що пробувала вичитати шкіру та вирівнювати вморжені її частини. Зведена аннахліченим „відомодення маса“ є апаратом прищипування до липи кожної людини окрема, так що ця маса входить у всю хвилясту поверхню шкіри. Коли вона вкладається, тоді кризь неї проходить лінійна течія, відомо зі своєї цілющої сили з таких річних надлиш. Ця течія своїм темпом розширює артерії, кровні посудини і тим часе достига до живого припливу від живих елементів до омертвілих частин тіла. Деякі фізичні артисти в Поліуд уже користуються цим засобом і закликають йому зберігати незвичайну свіжість — ліфсін, а не ліфсін — свого лица.

Громадяни! Приготуйтеся до відповідного відзначування 60-літнього ювілею „Пресвіті“ та призначте всі гідним має ювілейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матері.

В обороні правди.

За честь заслуженої народної ділки.

(Лист до Редакції)

До написання цих стріток змушує мене поминаний у 18 ч. „Знак“ віршич п. о. „Чай туги“, в якому писав Ролан Юнас (Нешенченко) присвятився до нашої однієї сенаторки і письменниці п-ї Олени Кисілевської і містить в собі такі безсоромні наклепи, що аж гідота бере читати. Коли ж того жого не проєдні тут на місці, не казався би стати в обороні такої безсоромниці, якою виходить з того віршича-наклепу п-ї Кисілевської.

Зачинаю від минулого. „Поет“ із „Знака“ закликає її, що в часі війни сімля на повою і не турбувалася ні хворими ні рахенням („хай із біда бере“). А за цим п-ї Кисілевська дістала від австрійського Червоного Хреста почесту відзнаку II. ступеня з воєнною диморазією Грамота у мене в руках з дня 21. 7. 1917 до ч. 23095. А це небуденне відзначення дістала за те, що живучи в той час у Віллі, підкувалася заподати по шпиталіх равеними та хворими жовнірами українцями, приносила їм поживні зі свічку, книжки та газети, веда їх кореспонденцію, що її тим тогче приходило, що була заплита в пензурій бирої. Вони сордили підносили до неї руки та благали, щоб часто до них навідувалася зі сном потіхи й розради і дожидали її моральної матері.

За її ініціативою заклали комітет оліки й помічч полоненим українцям, як жовнірам, так і стрільцям, у транх антанті і її вибраво головою того комітету. Коли в 1919 році наші війська покинула Коломию, то саме українське жіноцтво заклали громадський комітет, котрий мусів перебрати на себе опіку над полоненими вояками, хворими і раненими. Першим головою цього комітету стала п-ї Кисілевська і виконувала свої обов'язки, поки не занедужала (урядувати перебрала її заступниця п-ї Гонтова).

Після „Жіночої Доли“ — це виключно заслуга п-ї Кисілевської. Ініціатива до такого відзначення прийшла зранді від дотепер членів Жіночого Кружка, але позитивного більшого. Чому ніхто не поважився сказати, що цей журнал редагований але, що він приносить шкоду українській справі, що він непотрібний? А коли він потрібний, коли при його помочі жіноцтво в найширших кругах організується, то в тому найбільша заслуга п-ї Кисілевської. Заслуга її в тому, що всі читають „Жіночу Долю“ не лише у нас, не лише в Америці, але навіть в Африці та в Австралії. Це „поет“ пишуче в альбом п-ї Кисілевської як адоція і бере її на глум в такий спосіб, що не поминув похартувати собі і її поверховості. І це має бути адоцією, що п-ї Кисілевська видіє при „Жіночій Долі“ календарі і популярні брошури для жіноцтва? Чому це? Бо деякі люди, бачучи, що „Жіноча Доля“ гарно розвивається і вже четвертий рік виходить і не пропала враз у першому році на галідральну загумку, як це у нас звичайно водиться, поважували долі „Жіночій Долі“ і хотіли заохотити видавництво в свої руки та при тому поминувалися. І враз розпочалися всілякі наклепи, що п-ї Кисілевська, мовляв, агортує з того видання гроші в свої кишеньки, а це повноту йти для Жіночого Кружка чи когось невідомого. П-ї Кисілевська зажадала від колег, котрі видає журнал, провірення раціональним видавництвом. Рахунок ті переказували докладно вибрані до того факхові люди і показалося, що п-ї Кисілевська вклала до того видання шість тисяч зол. своїх грошей. Отож хто хотів би її це видання відділити (хоча на це мав якийсь право), то мусів би ті гроші звернути.

П-ї Кисілевська розпочала організацію жіноцтва ще далеко перед виборами до союму. Увирла по всіх закутках краю і туртувала жіноцтво, не жаліючи ні труду, ні коштів, ні свого здоров'я. Де лиш жіноцтво її закликало, ніколи не відмовлялася. Пам'ятаю, як одної зими п-ї Кисілевська заїхала на жіночі збори в далекую сторону від аломою, не визначеною ще рукою. Питай, котра міла зробила етикан для організації жіноцтва по селіх і містечках, як п-ї Кисілевська? І це має бути адоція, котрий сів написувати в гумористичній газеті?

Щож до сентяського малату п-ї Кисілевської, то думаю, що він її справедливо належався. Зрештою вона не вступала ні самозванчий адоція, бо не говорі і не казали. Її постанови на яку-то ті, що мали до того право. А по виборі не сіла п-ї Кисілевська на заврах, лиш вклала до праці ще й інших, як і перша, що що відомо добре хочи в газетних адоціях. Хтож із жіноцтва відзначився адоцями в справі жіночої організації.

на Волинь або на закарпатську Лемківщину, як не пізніше? І це гріх, який дає приток до "Зв'язу" і обидва її бачити за те, що засудили виступати! А якщо ніхто не ідемо і не робили нічого, то тоді було б добре і далі її спокій?

І ще за те дісталося їй, що у своєму журналі пропагує тверезість, мовляв: "Не пийте, не гуляйте, лиш мав гроші приєднати до мій журнал і мій вишарпав". Таке саме можна підсунути кожному пропагаторові тверезості. А в такій аргументації виходить ось що: Висновок послати до скаржників гроші на журнал або календар чи брошуру, краще ті гроші пропити та прогуляти.

Ми демократи, ми всі різні! То наш клас. А як ми цю різницю розуміємо? А так, як у добре удержанні ливовити: Коли котра галузочка виростає трішки вище своїх посестер, так одразу (дуже у рух велич) кожній і голівку піднімається. Сказати, добрі люди, чи ні, то того варте кому з нас робити щось більше понад те, що робить загаль громадянства? Такий еміліончик нехай буде приготува- ний на те, що його обидують боляч- кою зноса плоть, і то так, що в чистій воді не обидують!

Прому собі тільки уявити: гурт по- мийського поважного жіноцтва на до- вірочних зборах дня 26 листопада ц. р. по завіті з переведених рахунків записав п-і Кисілевський проміс довіря одногодоско і поручав загалним зборам Жіночого Кружка дати п-і Кисілевській сатисфак- цію за ті наклепи й напасти через за- мовування її почесним членом, а тут по- зв'язується в "Зв'яз" такий пасквіль... Справді, поганю між нами!

Д-р Андрій Чайковський.
Коломия, 20. XII. 1928.

Театри.

Кооператива "Український Театр" під дир. Й. Стадінки.

П'ятниця 28-го, г. 4. попол. "Скупар" Мольєра (для шкільної молоді).

Субота 29-го, г. 7-30 веч. "Вантаж", по- са на 3 літ Ярослава Галича.

Неділя 30-го, г. 1. попол. "Казка ста- рого млина".

Неділя 30-го, г. 7-30 веч. "Дозлі" (че- твортій раз).

Великий Міський Театр:
П'ятниця 28-го, г. 7-30 веч. "Зломана драбина".

Кіно.

"Аполло": "Людина сміху" з К. Вайд- тоном.

"Лев": "Приватне життя пані Олени".

"Оазис": "Червоний біс".

"Пажас": "Шехерезада".

"Фатаморганга": "Останній усміх бла- на".

Дописи.

ДРОГОВИЧНИН. (За що розв'язано читальню "Просвіти" в Равенячах). Рескриптом Воєводства у Львові з дня 27. XI. 1928 р. L. B. P. 10045- закрито у нас читальню "Просвіти" з огляду умо- влянням: "Wskutek opracowania za- gady atowaguzawienia przez członków pis- uralnej Komunistycznej partji Zachodniej Ukrainy" стало сіє пласовка тежте організа- ції, сегодо dowodem sprzawdzenie z Berl na pism, treści rewolucyjnej, oraz kolportaż tychże pism wśród członków atowaguzawie- nia". — На ділі річ маєть так: До на- шої читальні хтось надіслав книжку — одну чи дві, не знаємо, бо ані одної нам не доручено — зістну комуністичного, і то, як довідуюсь з рескрипту Воєвід- ства — з Берліна. Книжок у Берліні наша читальня ніколи не заволода, ані в ніких в Берліні не переписувалися. Чи в Берліні є яке товариство, що без- платно і без замовлень вислав книжки зістну революційного, не знаємо таном. Якщо є там таке товариство, що висла- ває нелегальні книжки графічно, то по- дорого апелюємо до тих людей, щоби не нахилилися зі своїми книжками та щоби такою своєю руйнівницькою робо- тою не спричинили замикання україн- ських читальнь та інших просвітних установ, котрі з політикою не мають нічого спільного. Ваші книжки, наповне з Берліна, не причиняються до від- сесення нашого народу в ніякому напрямі, а лише спричиняють нам необхідний шматок Схаєнієтськ і дайте спокій чи- тальням зі своїми виданнями! — Члени розв'язаної читальні в Равенячах.

"Просвіта" — це одиниць найкращий вагтовий українського духа. Вона оди- нока виведе нас усіх на шлях праці долі — на соняшний шлях.

3 судової сали.

Політичні справи в стрийському суді.

Дня 12. XII. 1928 р. відбулася перед тут. окр. судом наслідком до Ч. 1486/28 роз- права проти Романа Коса, Миколи Ба- ранюка і Василя Костіва за перест. а § 305 к. з., поповнене підсудними тим, що в дні 11. XII. п. р. відрадішали під перекієм йти на госпослуження в паголи 10-ліття польської держави. Обвинуваче- ний долараво і місячною пазниєю і кару умовно звільнено.

Дня 21. XII. 1928 р. переведено перед тут. апеляційним каярним судом розправу до В. 1121/28 проти Володимира Гейт- ковича зі Львова і Дмитра Насалива з Добрівля за те, що без дозволу ста- роства устроїли 25-ліття "Союза" в До- брівлях і дефіляду — маючи довід тільки на фестив. Апеляційний суд змі- нив вирок щодо Гейтковича, поділяючи аргументи обох сторін, що він як запроше- ний гість отворне свято промовою в до- брий вірі, що все є в порядку — і того обвинуваченого тайзання від нього і на- ри Натомість потвердив перший вирок щодо обвинуваченого Насалива як щодо аніні, так і щодо керн (10 днів арешту або 100 зол. гривня). Як додаток до тої справи слід зазначити, що стрийське староство на ту параву розізнало "Со- юз" в Добрівлях, Добовнях, Угерську і Лисичах, а то тому, що дружини тих гвід брали участь у дефіляді, закарзаній староством.

В. К.

Зі спортивного життя.

Лещатарсько-туристична прогулянка в Карпати.

Першу цього року українську лещатарсько-туристичну прогулянку в Карпа- ти організував "Сокіл-Батько". Про- гулянка тривала п'ять днів (від 22. до 26. п. м. включно). Учасників було 6. Віс проф. Степан Гайдушок. Учасники азя- ли 18 карпатських верхів, між ними з тяжкодоступних Парашку і Бердо. У- часниками цієї прогулянки були: Степан Гайдушок, Іван Мрич, В. Федак, Богдан Курчаба, Елєстах Іванчук і Ярослав Охри- мович. Погода цілий час сприятлива, ясна. Температура пересічно 16 Р. Сніг спін- кий, кришталкуватий. Дорога вносила в повітряний ліній 80 км.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає.

Українці з Берліна зложили на "Рі- дну Школу" надзвичайні данні в жарках нинішніх, по 3 м.: Капустак, В. К., Перфелій; по 2 м.: Коповалєв, Горський, Лебідь-Юрчик, Доскоб Мір- чук, Залозенький, Ковальчук, Липи- ський; по 1 м.: Селешко Мих. Куледа, Самарський, Вергун, Давиденко, Деле- гач, Ерма Шерев, Г. Чужак, Цириньо- вич, Гузовський, Вайсєвський, В. К. Дорошенко, Коуїтій, К. Лагода, Б. Ба- зюк, Антонович; по 0-50 м.: Урбан, Пйонтковський, Кузьменко, Купчинський, Іваніна, Яковє ко. І. Лосєвський Го- цій. — Усім ВП. Жертводавцям шіру подяку складає Головна Управа. 1158 а) і-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає.

БРИЛАНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Дембров- ські-Розважєвські, Львів (Готель Жоржа) Анадєлічна 2 2481 28-2

ІНЖ. ЄВГЕН АРХИПЕНКО. Не знаю- чи Вашої адреси на цій догом при- гадію Вам, що ве-сєсь в "Дністрі" на 1000 зол., за який Ви мабуть забули нас уже викупити. — М. Герленський. 11622-2

СПІЛЬНИКА з готівкою в доклях глядає перворядний Магалан, ста- ра фірма у Львові. — Згозошення до дня 3. січня 1929 р. Левицький, Охровєк ч. 6. від год. 3. до 4. п. н. 1147 3-4

КОНЦІПІЕНТА пошукує від дня 15. січня 1929. Адвокат Д-р Глазкий, Гогатин 1 45 4-4

ГОДИННИК ВАШІ буде найкраще на- правлений у найбільшій годинникар- ській роботі Івана Зельтенрайха Львів пл. Марійська 5 — 3. провінції пресією репараті прислать поштою. — Старомодні дамські годинники перепо- бляємо на речі 3 6 128-2

П. ГОРЯНСЬКОГО ІВАНА з Липиці дод. прому погодити справу до дня 5. січня 1929 р. В протини випад- ку оголошу в пресі і видам справу на судову дорогу. Д-р Меринда Василь. 1166 1 1

Автобуси і тягари самостої

в готовім стані з негайною доставою

ДОСТАВЛЯЄ

АЛТШИЛЕР і СКА

Тел. 18-19 (Утрава) Тел. 64-65 (Бухгалтерія)

Склад оригінальних заміняних частей.

Львів, вул. Ватова 11а, — Тел. 30-86.

Адреса для телеграм: АЛТШИЛЕРСКА ЛЬВІВ.

1135 3-5

УРЯДНИЧКУ, учительку або студент- ку прийме на спільне мешкання, самітна емеритка. Кухня до диспозитії. — Згозошення до Адміністрації "Діло" під "Мешкання". 1167 1 3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає.

Спеціаліст неуг лєтінів, серп і жомука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгеном. 22-24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів п'єм- бевання й випиання зубів без болю. Штучні зуби в вичку і алоді після найновішої системи. Пациєнтів з провін- цію полагоджують в найкоротшому часі. (П. І. Урядовня і студентам значна зниж- ка. Поекші в сплатах. Тех. 65 73. 1141 3-0

II. КУРС

для кандидатів на торговельних референтів.

З дня 1. марта 1929 р. відчиняє Цен- тросоюз II КУРС підготовки кандидатів на торговельних референтів при Пові- товиці Союзів Кооператив, котрий буде обіймати практику в слідуєчих відділах Ц. С.:

- 1) В розділі товарів для підляв- ської округи, відносно обсягу кооператив- ний товарний споживання, салатерій- ний і сільсько-господарський.
- 2) В організаційно-дистраційнім від- ділі Родальє.
- 3) В відділах товарного заосмотрення ПСК.
- 4) В книговодстві і кореспонденції.
- 5) В кредитовім і нексєнім відділі.

Час тривання курсу 6 місяців. Кошта удержання курсу в цілості повністю кандидатів. При відділах на дистрації повертає Центросоюз кошта подорожі.

В часі тривання курсу підлягають кан- дидати приписам службової прагматикки про обов'язки урядовців Центросоюза. По закінченні курсу кваліфікаційний іспит перед комісією установленою Надзвичайною Радю Центросоюза.

Прийміть будуть на курс абсолютні високих торговельних шк'я і курсів для абітурієнтів з обмеженої силньності осіб відповідно до можливості розішчення по відділах.

Подання арал в описом життя і са- дов'яний надсидати до Центросоюза у Львові, вул. Зіморонича ч. 20. до дня 31 січня 1929.

Директ. я Центросоюза.

НЕРВОЛЬ

Хемін д-ра ФРАНЦОЗА, одиної радикальний і випро- бований середник (натирания) на

РЕВМАТИЗМ

колку з причини пере- студи, на постри, іхиско і т. п.

Жалати в аптеках. Жалати в аптеках.

Вибір і головна продаж. АПТИКА МІКОЛЯША ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 1. 870 16-7

Подяка.

Неможлима смерть постигла нечапно дня 2. XII. ц. р. нашого найдорогого Мужа, Батька, Сина і Зятя бл. п. Олександра Сероїчковського. Розради в тін неутрачлим горю ми не могли не в снаї, а як у вайтажних хвилях нашої речі ми не понали в роз- пучку, то завдячуємо те Приятелям і Зна- комим нашого Незабутнього Покійника, бо Вони не лишали нас самих із нашими важким горем, а старались по змозі наш тяженький біль усмирить. Тож віддячим сєрєм щиро високо ті благородні зусилля і складне найсердечнішу подя- ку Вам за висловлені нам співчуттями і за об'явлену нам шіру прихильність і готову, поміч. Зокрема дякуємо в пер- шу чергу П. П. Студентів "Січовикам", які годівно зважали ся по ороню, самі абрали тіло нашого Найдорогого на вичий супотник, уладили поспішну по- чєсу сторону при Його тілі та після Його самі до перки, а відтак самі здо- лали тіжні останки свого великого Друга на Кладовищі. Горачу подяку складаємо ВП. II. ми ради. Д-ру Ол. Кулачківському і надраді. А Вітошин- ському за докази їх великої прихиль- ності в тих для нас так важких хвилях. Шіру подяку висловлюємо Вир. О. Крилошан. Д-ру Горнякєвичев за провід у похоро- нах і за Його сердечні слова, якими попрація Покійника в першій, а О. О. Білін, санчєви і Д-ру Гузєвєвич за участь у похоронному обряді. Дякуємо ширим сєрєм п. п. надраді. Вітошинському і голові "Січ" влад. Іван сєли за їх великі теплі й трогачі промови над гробом Покійника, а Ви П. Д-ру Ів. Ситякович за Його похвалу поміч у по- дароці діла в похороннім заводі. Нако- нець шире Спасибі від опечаленої ро- дини поім ВП. Січакам за зредичання п. хоронного обряду, а Пов. відєнському Громадянству за численну участь у по- хоронах і за всі докази прихильності до пок. Олександра і за шіру співчу- тия в тих печальних хвилях нашого гора

У Відні, студєнь 1928 р.

1163 1-1 Година Сероїчковський.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Громадяни! Памятайте, що скріпленням основ „Пресвіті” скріплюємо належний розвиток народного життя. А зробимо це як члени „Пресвіті”.

.....

Німецько-радянська угода.

Для 21-го грудня підписали в Москві німецько-радянську економічну угоду, наслідком економічних переговорів, що велись від дванадцяти років. Підписаний протокол має 9 заłączників, де засвоєні пункти порозуміння. Їх між ними ціла низка таких питань як справа візду та виїзду, митних формальностей, мореплавства, оборони промислової власності, мікронних судів у торговельних непорозуміннях і так окремий методика економічних зв'язків.

Угоду підписали: з радянського боку голова делегації член Радгосп Народу, Кеміс, закорд. справ Стюментков і член делегації член Радгосп Народу, Кеміс, торг. справ СРСР Панкратов і з німецького боку директор департаменту німецького міністра промислу Поссе і радник м-ства закорд. справ Мерінон.

Тому, що ні німецька ні радянська преса не передала точніших інформацій про підстави цієї угоди, нема змоги оцінити її економічну важливість. Зате саме факт її підписання каже ясно про те, що обидві сторони визнають її не тільки корисною, але й необхідною. Довгі місяці панував такий настрій у німецько-радянських взаєминах, немов би Німеччина не хотіла відновити спроб економічного порозуміння з СРСР. Шахтинський процес проти німецьких інженерів досить сильно захитав переговори у цій справі. Англійська політика хотіла використати цей момент, щоб шасохотити Німеччину до торговельних інтересів з Радянським Союзом, а там самим прихилити її в бік гітлерівського порозуміння на ґрунті двохарневецького договору.

А проте виявилось, що справа воєнних відшкодувань Німеччині у зв'язку з її територією, окупованою досі союзними військами, надія Німеччини на адуку з Австрією, східні кордони Німеччини — все це справи покищо такі безглядні, що німецький уряд не може розв'язати на спільну лінію з європейської політики зі своїми переможцями. А що в ціл лійні одним з найбільших болючих пунктів є економічна більшоада Радянського Союзу ведена Англією, Німеччина пізнає в цей пункт свою сепаратну політику. Там, де вона не може вибороти собі домагаючись прав мілітарною силою, вона помагає свою економічну силу, повторюючи лекцію Англії супроти Німеччини під час війни.

Нема пайменшого сумніву, що Англія та Франція ажважуватимуть тепер усіх заходів, щоб відтягнути Німеччину від заволодітості нею політики Рапальського договору.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
І ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
У ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

Афганські події.

Повстання в Афганістані в більшовицькому освітленні.

Вся більшовицька преса дуже широко обговорює останні події в Афганістані та стоїть при тому всецільно по стороні теперішнього афганістанського короля Аманулли. З останніх телеграфічних повідомлень знаємо, що Аманулла побіг від повстанців. Однак підковито повстання ще не згадується. Тому й цікаво буде для наших читачів познайомитись з тим, чому комуністи всецільно по стороні афганського монарха, тарма, що в заважних протиннях війни монархії.

Афганістан є ключем до Індії. До 1919 р. інтереси Англії були в Афганістані вповні забезпечені. До того часу мало вона там переможний вплив на все. Коли прийшли до влади і наші вороги Аманулла перш спанна його більшовицькі. Англія, що знала його афаніше, то старалася опутати його своїми впливами та керувати павіть його політикою, але це їй не вдалося. Аманулла заключив призначений договір з СРСР і почав, за прикладом Кемалі в Туреччині, шасідувати своїх громадян і підданих. Він почав вести протинаглієську політику. Такий чиним Афганістан цей „ключ“ до Індії опинився під впливом більшовицьки. Цього ніяк не могла сприйняти Англія, що втратила вже передтим усіх свій вплив у Туреччині. Афганістан був для неї дуже важкий і вона почала відтримувати в тім праю протиння Аманулла, для яких чужини і певносовини були реформи нового короля.

Подорож Аманулла по Європі, зокрема його побут у Лондоні намагалися англії використати на те, щоб заключити з ним відповідний договір, який паралізував би його принаш з СРСР. Однак це англії, як зазначає більшовицька преса, не вдалося. Наслідком того підготували, твердити таж преса, англії теперішні повстання афганських реакціонерів і консерваторів проти Аманулла. Найважливіше те, що провідні повстанців Баха Сака палявши 14. грудня афганського посла, що йому та всім англії не загрожує ніяка небезпека. З того роблять комуністи висновки, що

англії керують павіть воєнними операціями повстанців та зрозуміють якось англієської полковника Лавренца, який є головним керівником повстання.

Аманулла має з англіїми багато церахувків, а між іншим і територіальні рахунки. Після інтервенції в 1880 р. прилучили англії відька поправничих провінцій Афганістану до Індії і тому ніша дивного, що Аманулла не знає, бо перед тим, звиняв прилучно у промові до народу, повстаючи на афгансько-індієську границю, ось що: „Ось чорна преса — наш сучасний кордон. Про рису проведено чорною пресою-таким у мому серці. Але ти мій леза теперішнім кордоном будуть чорніша наші“.

Ось так освітлює афганське повстання, в якому тепер пачає бути переможим Аманулла, більшовицьки. З тих відомостей, які напичають до Європи, за посередництвом Англії такого вражіння набрати не можна. І це цілком зроуміло. На воєнний випадок переповідає більшовицьке освітлення допоможе нашим читачам орієнтуватись в тих політич, що в наслідках можуть довести навіть до англо-більшовицького конфлікту.

По широкому світі.

Великий мілістр закорд. справ Г. маєс відповів на запит у парламенті, що уряд не має наміру запрошувати радянського уряду до участі в міжнародних виставках у Лізві та Антверпені 1930 р.

Конфлікт між Болівією і Парагваєм розбиратиме міжнародний мировий суд з 9 членів, між якими 4-ох буде від цих обох держав.

Здоров'я англ. короля поправилось настільки, що він вийде.

Новий президент Австрії помітив статтю, де підкреслює культуру стинь Австрії в Німеччину і вказує на необхідність її здуки.

„Просвіта“ — це одиниць найкращий вартовий українського духа. Вона одна виведе нас усіх на шлях кращої долі — на соняшний шлях.

Для охорони народного здоров'я.

Українське Гігієнічне Товариство.

Від організаційного комітету Українського Гігієнічного Т-ва дістаємо такі інформації про його цілі та завдання. „Приймаємо до праці на полі, неопатій ще в час діляції охорони народнього здоров'я та боротьби з поширеними недугами. Деякі з них, головне туберкульоз, а подекуди й венеричні недуги, поширилися після війни до тієї міри, що набрали характеру всезагрозливого лиха. Невдарадне наше положення взагалі, а зокрема наша збідість та недостача людей, що мали би для цього як відповідну освіту так і вільний час та ініціативу, є причиною того, що приступаємо так пізно до діла.“

У всіх культурних народів завжди існує ціла шаса організацій з подібними завданнями, що звинувачає чи то державою, чи громадською шертвеністю, вплили розвинути широку успішну діяльність на користь народній мас. Тому й у нас слід уважати праю під охороною народнього здоров'я не менше важкою, ніж на інших громадських ділянках. Во кращого майбутнього для українського народу можемо сподіватися лише тоді, коли злісимо стан його здоров'я, що сьогодні через невідраді санітарні відносини поважно нагрозений. Це шадення величезне і доведеться довго працювати для повного його зліснення. Та всеж і з тими засобами, що ми їх маємо, можна зробити чимало, але під умовою всестороннього освітлення широких народніх мас в справах охорони здоров'я.

З цієї метою приступаємо за починком „Українського Гігієнічного Товариства“, як найбільше до цього покликаним, до зосередження „Українського Гігієнічного Товариства“, що його статут затвердивши цими днями Львівське Воєводство. Тереном діяльності Товариства будуть всі західно-українські землі під Польщею. На цьому ншому терені статут дозволяє засновувати філії.

Товариство ставить своїм завданням ширити осадли гігієни серед населення, поширювати і розвивати відомості про поширені захворювання, про способи злибіння та поборювання їх за допомогою слова і письма, — надто засновувати та утримувати протишосені цорали, диспансери, санаторії, лічачі купелі, заведення, кліматичні станції та дослідні лабораторії, шати моральну й матеріальну допомогу особам, що перебувають під обсервацією чи на лікуванні Товариства, шадити слідкувати за причинами поширення поширених захворювань, за їх наслідками, засобів їх поборювання та шати необхідну статистику.

М. ВОЗНЯК.

12)

З романічних епізодів Панька Куліша.

(Продовження).

II.

На характер Кулішевих почувань до Милорадовичів вказує і його викручування в трьох останніх листах і та обставина, що він іще на початку 1859 р. позволив собі писати до своєї вразливої кореспондентки: „Перестаньте до мене писати. Се мені не велике ще буде горе; бо тепер Марко Вовчок коло мене. Він мені сизим голубом гуде і соловейком співає. Він мене з великої туги визволяє. Він мене на світі задержує“. З Марією Марковичкою познайомився Куліш іще 1857 р., але глибоко захопився нею шойно на початку 1859 р. Саме при кінці січня 1859 р. вона появилася в Петербурзі й відразу „закрутила голову“ багатом, між ними й Кулішеві. Ось як згадував описав про неї син Богдан Маркович (подаю в перекладі): „Вона зробила сильне вражіння на петербуржців своїм зверхнім виглядом. Скромина, замислена, мовчальна, з величавою русою косою, з великими сизими очима, що світили ясною аринадною душевною правди

або випробовуючи, сизе залякано, звертали на розмовника, коли в чому найменшому його слова не відповідали її ідеальним виображенням про справи й людей, — вона видалася прегарною квіткою України, Бог знає, чому занесеною в холоний Петербург“.

Як дуже захопився Куліш красою славної письменниці, москвички з роду, свідчать слова Галагана до його дружини (подаю в перекладі): „Куліш став цілком незносним для усіх. Характер до тієї міри зарозумілий, злішливий, задрісний, що переселявся з усіма, й Маркові Вовчкови так надійде, що вона готова тікати від нього. Свою жінку покинув Куліш і за неї, сердешну, дуже жаль бере. Всі дуже спочивають їй і я хочу відвідати її. Шевченко говорить, що він жде від Куліша, що він збожеволіє“. Саме в той час писав Куліш до Милорадовичів, що він „вже одрікся од шастя семейного, од того шастя, щоб жити у одній хаті з тим, кого любиш“. Він задумував перестати „чернецтвувати“ й зробитися „мирською людиною“ та поїхати хоч на край світа, щоб подивитися на Милорадовичіву й наслухатися її голосу, але несподівано виїхав за кордон. За кордон виїхала й Марковичка. Та Кулішеві там не пошастило. Другий чоловік Марковички Лобач-Жученко ось що ледеповів про цей епізод із сиз

своєї дружини (подаю в перекладі): „Пригадую собі оповідання про паві визнання Куліша зараз по переїзді до Петербурга: як вона обурювалася, що цей жонатий чоловік, народник, що ставився поважно до чистоти народніх заичав, сам був азатний робити ніжні визнання жінці свого приятеля! Звідти й пішли нарікання Куліша в листуванні з Милорадовичівною, що він не живе, а мучиться, що бажає смерті з широї душі, а дала що й Милорадовичівна відвернулася від нього. А втім не сам Куліш так захопився Марком Вовчком. В листі з 18. червня 1859 р. писав Іван Тургенев до Марка Вовчка (подаю в перекладі): „Звістки з Росії не цілком веселі, — та що-ж робити? — Цьому горю не можна допомогти. — А втім заспокоїтись: Шевченко не повіситься, Куліш не застрілиться, Костомарів... може кинеться у воду, — та повторюю, що-ж робити?“

Досі не надруковано листів Куліша до Марковички з часу його захоплення нею. Але й на підставі сучасних свідочств і з чого іншого можна виводити, що він був сильно зайнятий нею. Відомо, що недоведене до мети кохання до сотвореного лектурою, уявою, ідеалізацією кумира кінчиться байдужістю, а нещасливе кохання до дійсної істоти лишає по собі симпатію або не-навість. Куліш не раз описав погано

висловлювався про Марка Вовчка. Правила, відігравало тут ролю й те, що Марковичка забрала від Білозерського великі гроші як зачет на літературні твори, а їх не відробила, й те, що вона без сумніву була причиною передчасної смерті свого чоловіка Ошанаєва, одного з павібільших ідеалістів між українцями в XIX в., але головне, здається, треба шукати джерел лютости Куліша на Марковичку в його колишніх безуспішних залицаннях до неї. Ось один із багатьох прикладів того, що писав пізніше Куліш про неї. Подаючи Омелію Огопівському звістки для його історії нашої літератури, писав Куліш у 1860 р. до нього, що „скільки в Марковички було запеклого егоїзму, стільки в Марковички самопожертвування і любовної ширости“. „Агнець“ Маркович „зустрів на живлячій дорозі вовка — Вовчка і той пожер його“. Далі пригадував Куліш, що він саме питадав Марка Вовчка „по созвучному слову Марковичка, та й не помиливсь, прозвучавши такий псевдонім: сей бо Вовчок, той, що росте диким пагонцем на плодучім дереві, вносив так само живі соки з людей, що держали його на світі“. Згадавши про літературний виступ письменниці й про приїзд Марковички до Петербурга, писав Куліш до Огопівського таке: „Тут закурили перед Вовчком фімі-

ПО ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ

969

Дивани, Черати, Хідники, Капи, Накидки, Портієри килим. Фіранки, Матерії мебл., Коци і т. п.

НА ДОГІДНИХ УСЛІВЯХ ПОРУЧАЄ ФІРМА
Д. ЕНГЛЕНДЕР, Львів, Ринок ч. 8.

11 13

Цю працю Товариство зможе виконати лише при повній моральній та матеріальній підтримці і співпраці найширших мас нашого громадянства, а в першу чергу наших лікарів і медиків та нашої інтелігенції взагалі, як також всіх наших культурно-освітніх, громадських та економічних організацій.

По статуту ми можемо бути членами Товариства як окремі особи, так і організації. Невеличкий членський внесок, що його висоту установлять Загальні Збори, дасть можливість кожному освіченому громадянину сприяти до розвитку Товариства.

Не сумніваюся, що завдяки „Українському Гігієнічному Товариству“ знайдуть серед українського громадянства всіх західно-українських земель ширший відгомін, повне розуміння та прихильне прийняття.

Перші Загальні Збори Головного Товариства відбудуться дня 27. січня 1929 року в годині 10 вечірній в приміщенні „Української Бесіди“, Рутівського ч. 22. I. пов. у Львові.

Писемні проголошення в членів, як і взагалі всі писемні, просямо слати на адресу: „Українське Лікарське Товариство“, Львів, вул. Руська 8, II. пов.

Ріжні вісти.

РОЗПРАВА ПРОТИ ВОЙЦЕХОВСЬКОГО

Дня 28. грудня почалася розправа проти Юр. Войцеховського, що в травні п. р. стріляв до торг. радики більшовицького посольства у Варшаві Лізарев. Крім представників місцевої преси на розправі є представники „Таймс-іа“, „Дейлі Мейл“, „Шікаго Трібюн“ і берлінських та вієнських часописів. На противагу до них кореспонденти „Ізвестій“ і аг. „Тасс“. Оборона поставила висновок, щоб розправу відкласти, бо ще не минуло 7 днів від смері, як обвинуваченому вручили акт обвинувачення; обвинувачений має право на той час покласти відкладати судити. Немає ж на розправі званих свідків Кошубинського та Лізарев, що є тепер у Москві. Трибунал згодився, щоб оборона поклала свідків, але ухвалив розправу не відкладати. Представник сторони, що звинувачує Кошубинського та Лізарев, в цих урядових, що тепер є в Москві, будуть віддані на розправу. Після віддання акту обвинувачення став звинувачувати обв. Войцеховський. Каже, що хотів убити Лізарев, щоб так заперечувати проти того, що більшовицькі діяльники старяться провокаційно витягти роз. міграцію до різних замахів, аби так знизити цю міграцію. Більшовицька діяль.

Цілева конструкція
Естетичний зовнішній вигляд
Найбільша поємність
електрична
Тривалі і легкі до
переховання
Рівномірне виладоування
Абсолютна чистота відбору

ПРЕДСТАВИТЕЛЬ НА ГАЛИЧИНУ

Д. ПОДГОРЦЕР, ЛЬВІВ, ВУЛ. КАЗИМИРІВСЬКА 47.

матія не погорджує тільки засобами, а коли не може знищити якогось емігранта виславивши його до СРСР, то вбиває його навіть, як прим. Трайковича у Варшаві. Більшовицький уряд закликає проти Войцеховського ще після замаху на Войкова, домагаючись, щоб його вислали з Польщі. До обв. вислали навіть довірених більш. посольства, Стрельнікова, який жив у приваті з Войковим, Аркадієвим і керував ДПУ Мехінінським. Стрельніков намовляв обвинуваченого, щоб з ним їхав у СРСР, де висадять у позитив „революції“ (рен. воєнну більшовицьку раду). Варшавське посольство виконує тут роль ДПУ. Спершу обвинувачений хотів убити Кошубинського та Богомолова, бо приїшов до переконання, що треба вбити когось із посольства, щоб продемонструвати проти метод ДПУ у відношенні до емігрантів.

Опісля замовило переслухання свідків, що не принесло нічого нового. М. І. зізнавали мати, сестра і брат обвинуваченого. Після звинувачення кількох маловажних свідків розправу відклали до найближчого дня.

В АФГАНІ.

Аг. Тасс повідомляє з Кабула, що урядове військо заняло містечкість Таїмлі і відкинуло повстанців на 30 км. від Кабу-

ла. Повстанці довели знищили військовий шпиталь і військ. будинки в околиці Кабула. Повстанці змінили русло ріки Салінг, яка урештешувала електрику в Кабулі. Кілька будинків біля англ. посольства ушкоджені стрільнями. Один афганець, що служив в англ. посольстві, вбитий, а двоє тяжко ранених.

ХОЧУТЬ ПОСАДИТИ АМАНУЛУ НА СІРІЙСЬКІМ ПРЕСТОЛІ.

Найповажніший арабський часопис у Дамаску „Ал-Фаб“ веде енергійну пропаганду серед сирійців, щоб на сирійському престолі покласти Аманулу, колиб він мусів платити Афган. Французькі власті стверджують, що агітація за монарх. устроєм Сирії розвивається чимраз більше.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

З Бухаресту повідомляють: Люди, що на днях приїхали з України у Бєларусію, оповідають, що там люте страшний голод, а найбільший в молдавській авт. республіці. Багато людей вмирає з голоду. В молдавській республіці голодні розграбили 752 маєтків. В Одесі, Миколаєві та Херсоні є около 200.000 дітей, приєзджих із околиць, навішених голодом. Більшість членів дипл. корпусу сироваджує харчі з закордону.

Вельмишановному Лізареву Д-р І. Солтикевичови в Глогові

Складаю прилюдну подяку за повні посилки находити у тяжкій недугі бр. п. Івана Курлика в Лемайська.
1179 1-1 Родний.

ВЗЯЛИ НАЗАД СКАРГУ ПРОТИ КЛЮЦА.

Автобіоміа фірма Келлер, яка обслуговувала буш. мін. Ключа за виставлення чеків без покриття, що було основою до скасування посольської незайманості Ключа й арештування його — взяла свою скаргу назад.

ПУАНКАРЕ ГРОЗИТЬ ДИМІСІЄЮ.

Франц. сенат ухвалив компромісний проект підписки посольських дієт. Пуанкаре, що був противний проекту, вийшов із зал. Є чутки, що Пуанкаре грозить диміцією.

СТАН ЗДОРОВ'Я АНГЛ. КОРОЛЯ ПОГІРШИВСЯ.

Нещайно стан здоров'я англ. короля погіршився. Лікарі мусили штучно скріпляти діяльність серця.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ІТАЛ. ЧАСОПИС.

На льокаль італ. часопису в Тунісі „Уніон“ кидали бомбу. Бомба знищила мур і дві друж. машини. Шкід є на 100 тис. фр.

ІТАЛІЯ ВІВЛАСНЮЄ НІМ. СЕЛЯН.

Італ. уряд ухвалив вивласнити 2000 нім. селян над горішньою Адікою на просторі 1.100 гект. Вони дістануть дуже низьку винагороду за втрачені ґрунти.

ВІЙНА БОЛІВІ ПРОТИ ПАРАГВАЮ.

Болівійці заняли форт Вангардія, на сирійській території.

Біржа. Гроші.

Америтавський долар 8:27:50—8:28:00, канадський долар 8:21:50—8:22:50, чеська корона 0:26:33—0:26:55, австрійський шілінг 1:25:00—1:25:00, румунська лея 0:03:00—0:03:50, французький франк 0:34:50—0:35:75, швейцарський франк 1:71:00—1:72:00, фунт стерлінгів 43:40:00—43:50:00, радянський червонець 10:50—20:00.

Золото: 90 корон 36:50:00—36:50:00, 20 франків 34:20:00—34:20:00, 20 німецьких марок 41:50:00—42:10:00, 10 російських рублів 00:00:00—00:00:00.

Срібло: Австрійська корона 0:60:00—0:70:00, 5 австрійських корон 3:50:00—3:55:00, австрійський фалерон 1:71:00—1:82:00, російський рубль 3:50:00—3:40:00, копійки на рубль 1:10:00—1:55:00.

ином із десятих кадилиць. Вітався Маркович личиною славом більш ніж дитиною (а в них був сино-одинчик)“... „Жінка-ж його була мочує божество серед хвалебного гимну: приймала наше олаво-слові, яко дань достойну й праведну; пісно її не зрушало, не дивувало. Тимчасом робила вона своє діло робом вирахуванням, і тут же то вивчена по нашому московця дада себе знати щирому хахлю, та її нам усім, не минаючи ні режисера „Основа“, ні Шевченка, з найного-ж так хворосту загнула гарну карлючку. Як приходить до неї хто з літературних візном, бідаха Опапас не зміг сидіти з гостем у личинному кабінеті. Не мігось сьому віри, хто не знав, що любив сєй чоловік жіночку не людську, а песьюю любовію. Вона-ж, зачепившись мє-та. Егерія в Нумов, говорива Турчинчу така, що не знав Сеченов“... а Сеченову тільки, чого не чував Шевченко, і так дівів, і так дівів. Довідавшись вони правди один від одного не спорок...

Постередаючи тоді до чого воно йдеться, відумав мін Вояков пере-міняти операційний базис і почав торочити про вічну науку. Теченев який розе-й в Парижі, а чоловік значної жінки знаходиться собі, сидіючи.

* Іван Сеченов — знаменитий російський фізіолог.

службу в Чернігові. В Парижі гостюють, мінючись, люди грошовиті. Вояков позичає з них, пригортаючи, гроші, в кого тисячу рублів, у кого сотню, а в иншого й десятку; а тимчасом синюк її росте таменом. Відний Опапас ідолює докостує перед жінкою й змочі, шовила в Парижі гроші, жде її — не дивіться, вібра-ючи свою освітлєніями та вітнями, а вона — от, от приїжджу. Та її водить його місяць на місяць, рік за роком без кінця, аж поки й повний горюха, нудячи снітом, сковав таким злидєнником, що ні за що було й похорити: похорили його громадяне по староруським братським коштам“.

III.

Влітку 1880 р. був і мін звозу на Україні, але вже не дохав до Радзівилів. Про його тодішні настрєй свідчать його листи до Давида Каменського. Ось що між ними писав він до нього в Київ 28. червня (позаю в переказі): „Мені весело в Києві, де і в Чернігові. Передо мною допонується такі чудеса, мін инших, що тільки чоловік, що пере-гові, як я, в оці панствений, а притім чоловік мє-мє, може не за-хотіти до двохів, що ведуть ларемні жалі за собою. Опапас, а дивуюсь, які бувають явища в житті яких прогарних таємниць, дола-

життя, що порушається перед нами прозачно! Який великий поет людське серце!... Та досить: однаково нічого з цього не розуміє. А оповідає все — була-б праця не під силу й може — даремна праця“.

А в листі з 4. липня до того самого адресата ось як хвалився Куліш своїм дожуанством (подаю в перекладі): „Я вже писав вам, що з мною відбуваються тут чудеса. Жінки волочаються за мною, як за Дон-Жуаном. Це є щастям і нещастям мого життя. Щастям тому, що я приємно зайнятий і забуваю своє погане минуле, а нещастям тому, що мої романи грозять мені повним бідами. Але доля береже мене досі дивним робом. Досі я не зробив ні одного ступня, що в ньому я міг би гірко розкаятися. Думка у мене стоїть на варті помучання, і тому я не затоплююся в пекло кохання. Тимчасом на прочуд відкривається мені людина в житті! Панаючи з кожним днем, що таке жінка, я разом із тим і вирозуміваю краще й нашого брата, мужчину. Два рази я трохи не наробив дурниць, але саме доля рятувала мене. Тепер і я обачніший; та ніколи не уважатиму зближення з жінками негідним піднеслого характеру. Це саме і є життя; а те, що називають життям учені й ділоці люди, то — робота на подвіррі. Справжнє життя, в хаті й під хатою, вважаючи на жінку. Все, що далеко

від неї — епізоди, що влякується з головою“.

Згадавши слова Василя Блаженного, се-б-то Білозерського, про те, що Кулішев вже не можна сподіватися кохання з боку жінки, писав далі Куліш: „Але тепер я переконався, що мені треба було пожити на світі й тільки зберегтися в такому ступні, як я, щоб у морально розвинених жінок мати повний успіх. Ні з одним юнаком не можуть вони бути так швидко своїми, як з мною“. Згодуючись, що може Каменецький глузує з його листів, продовжував Куліш: „А притім у мене нема охоти описувати свої історії. Скажу тільки, що я був дівою особою в таких сценах, які стрічав досі у найсміливіших і найпоетичніших романістів. Скажу більше: в моїх романах брали участь батьки, матері, браття, сестри моїх героїв — творили мою волю. Інтрига, спокуса ніколи не були й не будуть моєю метою. Я бажав тільки жити й учини инших, як треба жити. Тупість понять або перешкода з боку побічних історичних осіб псували нам діло, а все таки воно було ділом і зостанеться ним на завсиди для головних дієвих осіб. Один із моїх романів розбився надвоє, — відій на завсиди; за те другий входить у найближчий період розвитку. Скільки я довідався таємного, чого не знають люди, що живуть

Косметика, Валочки до вікон, артикули господарсько-домові **найкорисніші з поручат**

Альойз ГИБНЕР Ринок 38
Телефон 25-13.

БЛІДНИЦЮ непокров-
ність усуває
ділає зміцнюючою, в дивляючою, побу-
джує апетит, неохочий середник
для реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофурского, вице-хирурга-анализе на еспанских маляри. До набути у всіх антиках і дрозерилах. Ціна за фд. 4.25 сол. пів 2.40. У власних інтересі надає виправно М-ра Кшиштофурского вице-хирурга-анализе. Laboratorium chem. farm. Mr. M. Krzysztorski, Tarnów.
225 90

3 ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.
ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ.

Ласкаво прошу помістити в одному з чергових чисел Вашої газети таку мою заяву:

В ч. 37 „Воскресного Чтения“, офіційного органу Варшавської Митрополії з 6. рік, в згадкованій про Другу Сесію Митрополітальної Ради, зазначено, що Митр. Рада при обмірковуванні питання про Православний Богословський Вихід ухвалила просити п. міністра (сповідана, щоб керівником цього Відділу обговорено був Бл. Митрополит Варшавський і сім Полков.

Як один з секретарів Другої Сесії Митр. Ради цим стверджує, що 1) ніхто з членів Митр. Ради на засіданні 24. серпня при обговоренні питання про Богословський Відділ конкретно подібного виску не робив, 2) що такий неостановлений висок, значально, не голосувався і 3) що в протоколі цього засідання М. Ради, зложеному секретаріатом, такої ухвали не було. Протокол цей мав 35. серпня підписати Митрополит Днісний і секретар М. Ради свмт. С. Дюков, який залишився у Варшаві для вилучення оригіналу протоколу на машинці й його підписання. Я мусів виїхати з Варшави раніше й я не мав змоги прочитати й підписати оригіналу цього протоколу. На засіданні М. Ради згаданий протокол не зчитувався, бо був аложений після закриття Сесії.

З огляду на це все, залишаю в себе відповідальність за зроблені по наказу Митрополита Діонісія в протоколі останнього засідання М. Ради домовлення без згоди її відома всіх членів М. Ради.

З причини невиконання до цього часу Митрополією ухвал, прийнятих на спільній нараді Членів Св. Синоду Правосл. Церкви в Польщі з представниками українського православного громадянства Волині, Холмщини, Підляшшя і Полісся, скликаний у Варшаві 1. липня ц. р. з ініціативи Митрополита Діонісія для порозуміння в справі українзації Служби Божої на місцях, Українського Епископату та інших питань, пов'язаних з озабочуванням церковно-громадського життя на наших землях у Польщі, а також з огляду на безпідставне доповнення протоколу пятого засідання М. Ради 24. серпня ц. р. по наказу Митрополита Діонісія без відома її згодом М. Ради, оголошуючи тим про свій вихід з числа членів М. Ради.

Б. член Мунтр. Ради П. Артемюк.
Бересть, 11. грудня 1928.

НОВИНКИ

— Випозичальня книжка „Ізмаргд“ перенесена до нового льокалу при вул. Косцюшка ч. 5, I, поверх, відкрита конного дня від 9—1 і 3—7.

— Замість на алкоголь — гроші на «Рідну Школу»! На завіз Головної Управи Товариства «Рідна Школа» відігнунуся перший Ва. Сидина Юрко зі Львова і аложив замість відатків на пенсії 5 зод. на «Рідну Школу». Надіслено, що за ним гарним почином лідуть і інші громадянки і громадяни, українські установи і рідного роду святочні Комітети. Згодуйтеся негайно за протизаконними картками «Рідної Школи» пересілаючи рівночасно гроші на адресу: «Рідна Школа» у Львові, Рішок ч. 10. Така картка повинна прикріплювати святочний стіл кожного українського дому.

— На покриття шкід в Т-ві „Прогніта“, заарештовані для 1. диспозації цього року зразками: Кооп. „Сти“, Павлоком, Днів 10 зод., Молодь (аб.) Соколиків к. Ожидило 6,25 зод., Урад деканівний Христ (аб.) 6 зод., Кооп. „Самолетний“ Броди 10 зод., Белош М., Америка 3 зод., Підгородський, Франція (збірка) 312,93 зод., Добровольський Ч., Луцьк 2 зод., Павлусевич Вол., Колонія 25 зод.

— 3 нашого театру. Управа нашого театру прохав пригадати громадянству, що нині, в суботу, на виставі п'єси Я. Галана «Дон Кіхот з Етенгайм» буде організована дискусійна анкета між аудиторією, щоб слухачі мали нагоду висловити свою думку про цю драматичну новинку.

— Також „наука“. У краківському „Післявоєнній Вспомині“ за червень 1925 ст. 492 читаємо, що у Львові у 1918 р. один п'як мусів „піптеравць бомбардуванн гайдамакуф“, а в числі за вересень 1928 р. на ст. 509 у статті про упадок Польщі за-раховані до російських геттериків, що пі-шли за панславистичною та всеросійською публіцистикою Антонович і Грушевський. Цей місячник має претенсії на науковий огляд!

— Злодії, професійні та аматори. У фірмі "Єдність" на вул. Коперника забрали вогнишки вночі з каси 3000 дол. Менше шістьма мали вогни в гаражі, на вул. Кубала, де найшли в касі... З сотнік а сполохані залишили своє штудерне знаряддя наркотики шонайменше кількадесят дол. — Вчора почав суд розбирати занутрану історію алазійської спілки професіоналів з аматорами: як це молода служниця Троїнівська з другою служницею і її мужем зробили плани обжрати "лавою", перевели його, заробили на цьому 5000 дол і 50 дол., а коли поділились добичею, новина про успіх дійшла до відома професійного злодія Матушка. Цей заграв роллю поліційного агента, виманити від них за свою дискретність 2500 дол., а коли почав за ці гроші гукати зі своєю "наречевою", цей його успіх дійшов аж до відома поліції. — Служниця з молодарки на вул. Чарнецького 4 обжила свої товаришки з однієї та втіла, але, недалеко. — Кафан Пол

Гурський дістав 800 зол. на виплату для робітників від своєї фірми і проплатив усі гроші. Кару дістав невеличку: 3 міс. замішні на 5 літ.

— Катастрофи й нещастя. На сам свечір трапились у Франції 3 будівельні катастрофи; а Схід 8 осіб убитих, 6 ранених; у Лілії та в Сін-де-Нобле по 3 робітників ранених. — Між Буварештом і Темешваром зударились два поїзди; одна особа збита, кільканастих ранених. — У Мельбурні (Австралія) вбиті два летуни, що звали з літаком. — В однім шведському готелі згоріло 6 осіб. — У Голландії звалира під вибуху покривав фільмового підприємства.

— Різні вістки. Шведський історик Базз зробив у Ватикані документальні дані, що вже в 1262 р. існував в Швеції найдавніше в світі поштове бюро, основане державним мужем Біргером. — Як що року в Рязі злигалися у Тибрі плащі на просторі 150 м.; першу нагороду здобув Гамбі — Велику фабрику в Лодзі „Штайнер-га“ обікрали на пів мільйон. І робітники перепродують товар темним купцям. — В одному берлінському кабареі поблизь на якусь директор відомого модерного театру „Шккатор“ і комуністичний письменник Герног. — Із Капштадту повідомляють, що в провінції Наммакаанда знайшли 200-каратовий брильянт. — У Байрайті святує пара бланзят, дві сестри, свято свого 80-ліття. — Шведського посла в Парижі Бонді обікрали в поїзді на лінії Париж-Варшава з його багажу. — У Шкаго ограбили бандити польського священника Кракзавського з 4000 дол. складених у кишенях. — У Мюнхені настала першого дня різдвинних свят така ожеледь, що рух на вулицях зупинився зовсім; 60 осіб нивалило собі ногу або розбилися.

— Вдячність для Вільсона. „Нью-Йорк Геральд“ подає звістку, що Падеревський замовив в відомого американського рояльбара Бергмана пам'ятник Вільсона, що має стати в Познані. Буде це тільки невеличкий довг едячності солідний бу- щий представник Польщі на Міжвій Конференції супроти американського президента, одного з творців Версайського миру. Музичні ноти Падеревського при- гадували ті дипломатичні ноти Вільсона, де він красномовно співав про самовизначення.

— Нема паперу. У СРСР — велика не-
достача паперу. „Труд“ пише: Задаля па-
перового голоду привезені аркпипити
праше велики подрафкові підпринстава.
Так нпр. перша вразкова друкарня Мо-
сподіграфа цими даями зупинитися і ро-
бітників звільнять. Імпорту паперу з чужин-
и обмежений, а радянські папірні не в-
сміє збільшити своєї продукції задаля не-
достачі сирівця, які здебільша привозять
з чужини. Тому держава і установи дістали
розпорядок, щоби вибрати з аркісів зай-
вий папір і віддати його до перерібки. Ро-
зслали також заклик, щоби в канцеляріях
не тратити паперу надто щедрою рукою.

— Пуанкаре оборонець жіноцтва. Голова Ліги жіночої рівноправності звернувся до Пуанкаре з проханням, щоби він схва-

Зубний лікар і стоматолог

Д-р Андрій Кокодинський

КОЛОМІЯ, вул. Крашевського 4.
Ординус в недугах усної діалекти і зубів.
Пігулчі зуби в золоті й чашечку. Даш-
тильній молоді всі праві по знижених
1177 піяк 1-6

ляв, чи він є аз тим, щоби жінцоту при-
знати виборчі права. Пулінкаре відпові-
в на закиуючєс: — Мій п'ятиз у щї спра-
вїне був нїхїлїи иншїи: я є прихїльнїком
жїночї рїзнїсправностї і зроблю все, що
залежїтї від мене, щоби жївкї мали право
голосув.

— Поморки від екрану. Органи влади в Мюнхені почали слідство проти „секти адептів Ісуса Валентина“, яка має на меті „прославити зображення бога екрану Рудольфа Валентина“. Цю секту організував якимись Георг Ульман, що приїхав з Голландії. До неї налягалося п'ятихсот осіб обох полів з усієї Німеччини та Австрії. До поліції дійшли звістки, що вони збираються на спиритичний сеанс з „чорним богослужінням“, підчас яких появляється ім дух Валентина. Вони носять значок з надписом „Довічна вірність“ і святочно об'язуються ходити до кінця життя на всі фільми Валентина. Того, кого не подобався ніхтодин бог сцени зі книжки, доказав герой екрану.

— Месіє Чічерін. Одною справознавцем із судорої салі в Парижі пригадує таку давню історію подію: Довго перед війною мешкав в одній скромній кімнаті на авені Левадлова російський емігрант Чічерін. Комірієр був спокійний, поважний, а плату за кімнату 109 фр. річно сплачував точно. У 1917 р. Чічерін їде в Париж, а кілька місяців пізніше власник помешкання месіє Манієн довідався з незнайомим зачудованим, що його комірієр стає у Росії одним з керівників держави. Але, рішма, Манієн, часи змінюються і п. Чічерін може ось-ось знову вернутись у Париж до своєї, мебльованої кімнатки, якої він, зрештою, і так не мимирив. Тому Манієн не наймає П нікому, а вважає, що вона все ще записана на рахунок Чічеріна. 10 літ ждав Манієн терпляче на його поворот. За той час власник камелієї підняв плату за помешкання Манієнної, а цей хотів «відбитись» із рахунку Чічеріна і також плативців його. Врешті подав свого несприятного комірієра до суду. Тому, що адреси Чічеріна позовник не знав, візвання йому не доручили. На судовій розправі, у «мешканцеві» секції, присутні чули цим днями трикратний оклик: «Месіє Чічеріні! месіє Чіч. і не явився!» Суд рішив справу по Соломоновому: народний комісар СРСР для закордонних справ Чічерін втрачати право до своєї кімнати на авені Левадлова, а П власник може приватно порозумітись з ним щодо дову. І месіє Манієн віхає: «Він десь там у Москві, але яка його точна адреса, ніхто не знає!»

усе життя з моїми героїнями! Яким ясним стає для мене механізм нашого родинного життя — на різні лади й тони! І скільки прегарного відкрилось мені. Ідеал вічно пануватиме в світі; даремне наші зашкарубілі критики кричать проти нього. Та досить. Не описуватиму різних київських зустрічей: ви бачите, що я — головний романіст. Все інше для мене більше або менше — побічне»

В одному з дальших листів до Каманецького, висланого з Лисянки 16. липня, Куліш просто співав гимн кохання: „Як приємно бути цюбленим, Боже, як це приємно! І пустиня населена тоді розкішніми мріями, і самота — цілком не самота. Ще недавно я одержав такі листи, що винагороджують мене за милого з минулого. Тепер тільки я починаю жити, і на це є у мене найрадісніші докази. Та не уявляйте собі якоїсь паскудної історії... Досі я не доторкався до них, і як що це коли небудь — не скоро, дуже не скоро — випаде, то не інакше як найгіднішим людським способом. А втім такий чистий, такий романічний і незвичайний зв'язок робить решту сливе непотрібною. Душа занадто зайнята, надто багато досвідчує обидві сторони“

Листи Куліша до Каменецького надруковані з досить численними пропусками; одні із них виточкова-

ний у наведеному тексті, інший приходить у листі Куліша з 25. липня на місці відповіді Куліша на питання Каменецького про його внутрішнє життя.

На зміну Марковичці й Милорадовичів прийшли нові дві жінки як героїні нових захоплень Куліша: дружина Леоніда Глібова — Параскевія з Чернігова й Ганна Павлівна фон Рентель із Полтави. Перший лист Куліша до Параскевії Глібової має дату 16. червня 1860 р. Тут уже зазначив Куліш, хоч і не в приложенні до себе, що кохання все моє: «ї нема нічого на світі, перед чим спинялося-б справжнє кохання. Нема сумніву, що саме роман із Глібовою це був той новий роман, що загупив місце роману з Милорадовичівною. Це виходить із такого початку листу Куліша, писаного з Одеси 26. липня 1860 р. до неї (подаю в перекладі): „До Вас вислано вже два листи по Вашому від'їзді з Києва й на підставі закону правдоподібностей випадало-б одержати від Вас що небудь в Одесі, але досі нічого нема. Ждав я, ждав — і нарешті пишу третій лист. Але завіdomляю, що четвертий буде тільки відповіддю на Ваш; інакше — не подібне на розмову з людиною, що заснула”

Останній лист Куліша до Глібової походить із 6. квітня 1862 р. Всі листи Куліша до Глібових писані по

російськи. В одному з них, писаному з Берліна 15-го (28.) травня 1861 р. знаходиться таке цікаве речення: „Як що Ви мене кохаєте, то повинні гнати мене на край світа щоб тільки було мені веселіше“. В другому листі, писаному в Одесі 29. липня 1861 р., ставив Куліш низку питань до Глібової, в ролі таких, як: „Та й що я привезу Вам крім тужного серця? Поїщо нам бачитися? Яку радість я винесу з побачення?“ Тут і стверджував ось що: „Завдягеді знаю, що в підсумку застанеться один смуток“. У дальшому листі просив Куліш не забувати його, писати до нього, залишатися завжди його другом, не зважаючи на час і простір. В останньому відомому листі до Глібової стверджував Куліш, що ніщо не могло бути миліше від тих відносин, в яких вони знаходилися. Бачучися так часто протягом двох тижнів, вони давали понуку до найдурніших обмов. „Усе стоїть нам на перешкоді бути ближче“ — чуті було сумну нотку Куліша в дальшому тексті його листу.

Листування Куліша з Ганіною Павлівною фон-Рентель тягнулося від 19. вересня 1860 по 1862 р.; воно майже цілком позбавлене широти й інтимності, натомість повне нудного дидактизму. Про характер відношення Куліша до Ганни фон-Рентель маємо свідчення в його листуванні з Олександром Копиським. З

приводу звістки Кониського про не-
дугу Ганни починав свій лист Ку-
ліш: „Сповістіть мене про Ганнусю,
чи одужує, та заспокойте її про
книжки і листи, що вони не пропа-
ли, а всі їй переслані. Прочитайте їй
і моє слово. Вона буде рада; вона
його гарно розуміє, бо то душа гар-
на, сояшна, квітчаста.

„Ні, вона не вмире, а як вмире, не дай Боже, тоді весь шк буду по йї у чорному оксамиті ходити, увест кармазин, усі свої блавати позбуваю, — убогим людям за її душу пороздаровую. Так йї скажіте і так справді буде, бо кращої душі — скажіте йї — уже не стрічу, а хоч би й стрів, то очима не згляну і серцем не обернуся“. Про Ганну згадував Куліш і в листі з 12. червня 1861 р. Але вже 3 липня писав із Генуї, що тихе задоволення дружби з Ганною затроєне для нього — й він не матиме більше ніяких зносин із нею, крім особистих.

На 1862 р. увірвалося листування з Глібовою, що зайняла у Куліша місце Милорадовичівни, остання рік пізніше, 1863 р., вийшла замож.

Справленняшибки. В попередньому фейлтоні в п'яти виплаті 26-28 рр. ангу треба справити „помня, то“ на „доиздувано“¹¹

Обувь Delia Ялины

7⁸⁰
Червоні фільцові
вел. 21-26

9⁹⁰
Домашні пантофи
з вершанської шерсті
скіраною підшовою

18⁹⁰
Домашні пантофи
п'яточка лямпаки

12⁵⁰
Високі пантофи
з класною шкірою підшовою
в'язані під

9⁹⁰
Фільцові
в'язані
барва

15⁵⁰
Мельтомова обув
з гумовим обкладом
вел. 31-34.....18⁵⁰
35-38.....22⁵⁰
39-46.....26⁵⁰

18⁹⁰
Жіночі високі
чорні боксити під 27⁹⁰

18⁹⁰
Сніжні PEPEGE 18⁹⁰
Delia 22⁹⁰
TRETORN 34⁵⁰
38⁵⁰

13⁵⁰
Сніжні підшви
вел. 31-35 19⁵⁰

24⁵⁰
Шкіряні пантофи
в'язані барва

Панчохи повзані 3⁵⁰
Шкарпетки мужські 1⁵⁰
Охорожнік овчини доміліт 2⁵⁰

РЕКЛАМОВА ЦІНА

До набуття:
У всіх філіях і заступництвах.

В ПРАВНУ МАШИНИСТКУ, яка крім української та польської мови володіє добре німецькою та знає елементарно стенографію, прийме „МАСЛО СОЮЗ“ — Зголошуватися тільки першорядні сили. Винагородження після уяви. Майданський, Львів, вул. Косіюшка ч. 1 а. (172 а) 1-3

ДО ВІНАЙМУ на один рік з 1. лютого 1929 р. 5 моргів землі (аренда) з хатою і будинком і садом у Львові, поблизу Стрийської родини. — Зголошення писати офіційно в доповіді „Союз-Батька“ вул. Руська ч. 30, до 30 січня 1929 року. 1171 1-2

24 МОРГІ по-близьку до Львова в борецькому повіті дешево і негайно на продаж. — Інформації надати Д-р Лева Ганкевича адвоката, Львів, вул. Руська ч. 3, 1165 1-3

ПОЧАТКОВУ ЧИ, КАНД. адвокатський пошук посади конципента на владі на провінції. Ласкаво зголошення в поданнях усвідомлюючи приймати в чужості: П. Роман Громницький, канд. едн. Львів, вул. Театральна ч. 10/11 пов. „Два заочення“. 1169 1-3

ДВОХ студентів шукає міміку в VI. дільниці. — Ласкаво зголошення до Адміністрації „Діла“ під „сейчас“. 1174 1-1

Дописи.

СТРИЙ (Вибори до каси хорих. — Свято „Просвіти“). За вул. ім. д-ра Евгена Олесницького). Дня 2.XII. п. р. мали відбутися вибори до каси хорих. До виборів не прийшло тому, що виборчі комітети як прагнучи, так і робітників усіх національностей і політичних угруповань порозумілися і прийняли спільну лінію. Дотепер українці в раді каси хорих мали по стороні праведності 1, а по стороні робітників 6 представників. Тепер мають по стороні праведності 2, а по стороні робітників 13. На основі порозуміння до заряду каси вибрав по 3 від українців, поляків і жидів, а тим по одному від праведності, а по 2 від робітників. — В дні 8.XII. п. р. тут, філія „Просвіти“ устроїла „Свято Просвіти“. В сазі Народного Дому в год 12 вполюдне відіграв свято промовою Степан Яци, господар з Бережани. На концерт зложилися солісти, декламанти, виразні Соколяк і дитя та хор, між котрими хор з Гірного і Конюхова співаки звіриво. Оба ті хори дали справжній концерт співанам і їх директором належить шире призначення і подяка, що в висловилася публіка френетичними оплесками. Слід зазначити, що це другий раз Стрий святкує свято „Просвіти“ — цю зорю читачеві гут. повіту — і то зорю удаю. По концерті висвітлено в тій самій сазі для учасників свято фільму „Тарас Шевченко“. Назірок на вікна набрався, а збірка на „дар Просвіти“ випала надзвичайно. — В протоколах управи міста Стрия під датом 23-11. 1918 до ч. 2:802/17 записано дослівно так: „Rada przybylosz na uchwała colem uczczenia pamięci sr. dr. Eugeniusza Olesnickiego, który jako polski do sejmu krajowego i parlamentu, jakotez jako obywatel i dzialacz spoleczny pozostawil wielkie zaslugi dla całej ludności w Galicji, poznać ul. Trybunalska imieniem dr. Eugeniusza Olesnickiego, Uchwala ta zaradła jednoglosnie“. Під вражінням настану смерті такого злету, який був бл. д-р Е. Олесницький, ухваля перейшла легко. Та не так уже швидко в її виконання. Минули місяці і роки, а виконання її не було. Аж дня 4. IX. 1928 р. на внесок радного Теодора Держка прибіли рада (бо в Стрию ще нема виборної ради) азова одностано ухваля візвати жегістрат виконати повинну ухвалу. Магістрат, видав відпо-

відні поручення. Але не подобалося по стрийському старосту, котре писаном з дня 23. X. 1928 р. до ч. 10578/2 1928 зажадало виконання тої ухвали, а то на основі § 108 закону з 13/3 1889 Вакр. 24, як противного розп. між внутр. справ з 3/6 1921 Ч. 376, бо докочано П без опінії окружного консерватора. Магістрат звернувся отже в відповідним представленням і просьбою до консерватора скоро і призначено полагати що справу і позагодження прийняти скоро — однак неприємно! Рішенням з дня 12. II. 1928 р. ч. 17907/АД видав штуку і культури воєніського уряду у Львові спротивився переміні назви ухвали, ухвалений як вище представлено, а в сазі за тим стрийське староство рескриптом з 16. II. 1928 ч. 11103/28 зажадало магістратові виконати цитовану лише ухвалу.

Добро „Просвіти“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

Театри.

Кооператива „Український Театр“
під дир. Й. Стадника.
Субота 29-го, г. 7-30 веч. „Вантаж“, пєса на 3 дії Ярослав Галєпа.
Неділя 30-го, г. 3. попол. „Казка старого млина“.
Неділя 30-го, г. 7-30 веч. „Доллі“ (четвертий раз).
Великий Міський Театр:
Субота 29-го, г. 7-30 веч. „Латун Рампер“, пєса М. Мора (прем'єра).
Неділя 30-го, г. 3-30 попол. „Пляшні Ті...“
Неділя 30-го, г. 7-30 веч. „Намисто Мадонни“.
Понеділок 31-го, г. 7-30 веч. „Одна одиноківка“.

Кіна.

„Аполло“: „Людина сміху“ з К. Вайд-ток.
„Лєв“: „Призначте життя пані Олені“.
„Ола“: „Червоний біс“.
„Палас“: „Шехерезада“.
„Фатаморіана“: „Останній усміх бланка“.

Заклик Т-ва Прихильників Освіти.

В часі відомих подій останніх місяців потерпіли матеріально більше Український Академічний Дім. Хоч частинне повернення його до попереднього стану є безумовно конечне, якщо зважимо, що Академічний Дім дає приміщення зовсім найменш заможним українським студентам. Цього завдання однак не може виконати Товариство Прихильників Освіти, яке в міру спроможності його субвенціонує, а це тому, що надто багато фондів треба на ту ціль вложити. Академічний Дім, як інституція чисто гуманітарна, не є обчислена на зиск, але на несення помічі незаможному українському студентству і не має ніяких очадностей вні резервних фондів.

Ввиду цього Товариство Прихильників Освіти за попередньою спробою показаних до цього чинників звертається з закликом до всего Українського Громадянства до жертви на „Фонд Напразн Академічного Дому“. Товариство вірить, що Українське Громадянство, яке вже стільки разів дало докази безпристрасної жертвенності, і цим разом відкується щедро на цей заклик, не допустить, щоби велике діло фундаторів Українського Академічного Дому змарнувалося, і своїми жертвами допоможе Товариству в сповненні його обов'язків, тим більше, що ходить про молоді, в якія будучість нації.

Щоби вложити переказ грошей, долучуємо чеки Т-ва Прихильників Освіти на „Фонд Напразн Академічного Дому“, який просимо переслати датки. Жертви можна слати рівнож прямо на адресу Т-ва Прихильників Освіти, Львів, вул. Супінського 21.

ЗА ВИДИЛ ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ:

Володимир Децикевич ар. голова;
Д-р Любомир Макарушка ар. скарбник.

Громадянино! Чому не став Ти ще досі членом Товариства „Просвіта“?

Нові книжки й журнали.

Видавництва л. в. і. „ДОБРА КНИЖКА“ — Львів 1927-28.

Серія „Цікаві оповідання“:

14 том — А. Гуондер: Пимета моната. 88 ст. 8⁹.
15 том — Ф. С.: Бранець морського опришка — 77 стор. 8⁹.

Серія „Бібліотека історичних Повістей“:

1) Будановський Вячеслав: Пригоди запорожських ситальців. Історичне оповідання. 195 ст. 8⁹.
2) Лотоцький Антін: Кужіль і меч. Істор. повість з вікна XV. і поч. XVI. століття. 170 ст. 8⁹.
3) Вовдас Луїс: Бен Гур. Іст. повість з часів Христа. 192 ст. 4-4 ілюстр. 8⁹.
4) Монкевич Борис: Сідами повістні Запоріжжя. Спомини з 1918 р. 208 ст. 4-15 ілюстр. 4-8 схем.
5) Лещук Осип: Кроваві сліди. Оповідання з вільної війни. Ст. 164-4 ілюстр. 8⁹.
6) Целевич Михайло: Злочасний самозит. Повість з козацьких часів. 224 ст. 8⁹.
7) Лотоцький Антін: Липар в чорній оксамиті. Повість з козацьких часів. 243 ст. 8⁹.

Серія „Для Світла“.

1) А. Б.: Жінка й дитина на Радянщині. Ст. 20-4 ілюстр. 8⁹.
2) А. Б.: Вільшанин й селянство. Ст. 20-4 ілюстр. 8⁹.
3) А. Б.: Мученицько Мехіко. Стор. 48, 8⁹.
4) В. Я.: У невидимій сітці. Стор. 32, 8⁹.
5-6) Яценків Володимир: Нове джерело багатства — шовківництво. 3 ілюстр. Ст. 56, 8⁹.

Серія „Бібліотека Логос“.

8) Меріам: Чорний світ. Нариси. Стор. 72, 8⁹. Візла, ескібри і марш роб. Павла Ковжув.

Серія: „Театральна бібліотека „Доброї Книжки“.

1) Василь Микола: Життя в місті. Жарт з 1 дію. Стор. 34-4 ілюстр. 8⁹.

„ОЛКА”

ТРИКОТАЖІ, ПАНЬЧОХИ
найтриваліші — найдешевшіРИНОК ч. 35.
біля „Народної Торговлі”.2) той-же: Де Бога нема. Драмат. пар-
тина на 1 дій. Стор. 20+3 нпг. 89.

Серія „Цінаві Пригоди”.

1) Г. К. Честертон: Знак злочинного ме-
ча. Оповідання. Стор. 25+1 нпг. 40.2) М. Е. де ла Грасі: Два вороги. Опо-
відання. Стор. 22+2 нпг. 40.3) Богуслав Подиш: Перша ніч. Опо-
відання. Стор. 18+2 нпг. 40.

Серія „Наша Релігія”.

1) Св. Д-р Ярослав Левицький: Па-
стирське богослов'я (годогетика). Ст. IV+
179, 89.2) Д-р Альфонс Шміт: Католіцизм
аналогічний для школи в житті. За ні-
мечьким оригіналом опрацьовано Ярослав
Левицький. Стор. 4 нпг. +128, 89.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Позір Жінки: „Кравки! Жіночий
Кружок Рідної Школи ім. Ганни Барві-
нок узагальнює як і попереднього року,
„передсвятковий ярмарок” в дні 1 і 3,
січня 1929 року в домі дівочої школи
у Львові при вулиці Мохнатого ч. 12.
Старшина кружка просить отримати наші
патріотичні Жіноцтва о засланні дати
в натуральних або грошових на цілі ярмар-
ку на адресу: Управа дівочої школи
УПТ, у Львові, вул. Мохнатого ч. 12.
Старшина має повну надію, що з огляду
на знання цілі, на яку дохід з ярмарку
призначений, той заклад не переїде
безсвідомо, а протинно, що в тій важкій
проті грошовій Рідної Школи, особливо
по знаних випадках апостазових, під-
час яких і названа школа потерпіла ви-
сокі школи іноді Жінки-Українка не
відкаже від того патріотичного на-
родного обов'язку який буде свідчити
ділом про силу і організованість Україн-
ського Жіноцтва. Поможіть собі самі!
Будуємо власні сили, бо ніхто нас
в тім не виручить! — У Львові, дня
7. грудня 1928 р. — М. Волошинська, го-
лова жін. кр. УПТ ім. Ганни Барвінок.
1067 4-4

„Циганський Барон” у Самборі. Му-
зичне Товариство в Самборі дає в че-
твер, дня 3. січня 1929 року під про-
водом проф. Я. Барвічка голосну оперу
Н. Штрауса „Циганський Барон” при
наставній співучасті пп. С. (табличної)
і Р. Рубака. У виставі беруть участь
усі найкращі сили українського гро-
мадянства в Самборі. 1175 1-1

Учнівці III. Державної Семінарії
у Львові улаштують в приводе 60-ти
річного Квітця „Прогресу”, концерт
дня 2. січня 1929 року о год. 7. вечір
в с. Музичного Інституту ім. Лисенка.
Просьба о численну присутню. 1173 1-2

На „Рідну Школу” зложили ВП:
Тов. „Українських Працівників” 30 зол. —
місто міня для ба. п. Романа Чайків-
ського, буючого голови Товариства;
Орден Західної Остроги — 15 Курців
старших Платунів. Львів 50 зол. на
св. Миколая, Кружок „Рідної Школи”
в Підберезі 100 87 зол., як дохід з
представлення на св. Миколая, Савка
Юрко, Львів 5 зол. записи наплатили. —
ВП Жертводавців складає ширшу подя-
ку Головна Управа. 1170 1-1

Філія „Прогресу” в Грималові селі
святить Західний Збір на день 14-го
січня 1929 р. на год. 2-у поведудні. Всі
члени Товариства „Прогресу” повинні
виступити, а всі читальні вислати сво-
їх делегатів. — Виділ Філії.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Г. ДІВЧИКИ та інші надійших
фабрик предпийні продає за готів-
ку і на рати від десятих дт в найди-
шню сторону збірає фабрика Іван Ле-
тенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5.
3 129-2

МУЗИЧНИЙ КАТАЛОГ всіх крає-
вих та закордонних ви-ань писан-
ня даром і оплатно Книгарня Наука.
Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 30.
1153 2-8

ЛІЧІТЬСЯ ВОДАМИ МІНЕРАЛЬНИ-
МИ фабрици „Здрова”. Діагности-
к-раме всіх вишлз! Дістати можна в Ап-
теках. 879 7-9

НА РАТИ СТОМАНИ 55 зол. КА-
НАПКИ 55 зол., фотознім до роз-
кладки 45 зол. — Фабрика З. а. с. вул.
Личківська, ч. 132. 754 12-12

ЛЖКО можна на рати 200 зол. На
пропінцію без поручи. — Фабрика
Зав. в. Личківська ч. 132. 753 12-12

ПЛАТИМО високі ціни за золото,
брильянти і перли Домбров-
скі-Роза Жевскі, Львів, (Готель
Жоржа), вул. Академічна ч. 4, Опілля
безплатно. 2481 27-7

ВІДАМО кожному добру і певну еган-
свенцію без ніякого ризику. Пис-
менні оголошення приймає за залученням
почтового аналка, Ер-Ка-Вера Мисло-
вни, Гор. Шлеск 1-6 2-2

ВЛАСНИЧКА вищої школи жіночого
кравецтва повідомляє, що при школі
відкрито робітню мундурків для уч-
ниць жіночих шкіл, по ціні 20 зол. Та-
кож приймає працю в найскромнішій
крузі, по найнижчих цінах. М. Козлов-
ська, Академічна 22. 497 15-2

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Він-
центого Поля, ч. 1. (біля Зезе-
ної). Тел. 59-60. 1176 1-5

НА ПРОДАЖ реальність, складається
з дому о 4 кімнатах, будинків гос-
подарських, 1/2, торговельного саду і 6/1
морга города, положена 3 км. від пові-
тового міста і залізничної магістралі на
літисько. Ціна 4,000 доларів. Зголо-
шення до Адміністрації „Діло” під „Ока-
зійне купів”. 1178 1-4

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст нехоті хворіти, серця і жовтуха

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересилання Рентгеном. 21-24

Одинка у Львові

„ГОРСЕТНЯ”

на франц. кравецтві поручає: гунзи
покси, безрізні, шапфери, підв'язки,
нагрудники, опаски та манстру-
аційні реформи, тгикотні ре-
форми і шовкові тільки у фірмі „Га-
рсеція” Р. КЕРНЕР, Львів Пасаж
Міколая над кіном Утіха
762 Тел. 51-24. 12-12

НА СВЯТА

НАЙВІЛЬШИЙ ВИБІР

ПОРЦЕЛЯНИ, КРИСТАЛІВ, ХІН-
СЬКОГО СРІБЛА ФРАГЕТА, АЛЬ-
ПАКА і пацківських виробів
1085 поручає фірма 3-3

Казимир Левіцькі
Львів, пл. Марійська 10.

VI. Молочарський курс.

Як що року, так і нєго року плашто-
ве Красний Молочарський Союз „МА-
СЛОСОЮЗ” анонсує три місячний і в
молочарський курс, а це в часі від 26.
січня до 27. квітня 1929. — Приймається
будуть лише ті кандидати, яких припо-
ручає кооперативні установи. Вимагані
услія: 1) Українська народність. 2) Вік
8-30 літ життя 3) Образовання: по-
кінчені найменше народні школи. —
Первенство мають: 1) ті кооперативні
молочарі, що вже мають практику, 2)
абсолютні середні і вищих госпо-
дарських шкіл, 3) абсолютні фахових
або середніх шкіл. — Курс відбувається
коди згодиться найліпніше 16 канди-
датів, однак не може бути повніших біл-
ше, чим 24 на дотаті. — Прохартування
спільно у кооперативній кулі, на кошт
курсантів. Кошта прохартування вине-
суть деньо: околд 3 зол., це в місячно
90 зол. або на цілий час тривання курсу
270 зол. Квоту по зложити кожний кур-
сант з гори до кінця „Маслосоюзу” сей-
час по оголошенні на курс, бо в про-
тивному випадку не буде прийнятий.
Якщо один курсант пропонує від ко-
оперативу, яка його висилає, а яка сто-
їть в зносинах зі Союзом, обов'язання
виплачувати вислатість за него, то по-
вина ця може бути розложена на
місячні плати з гори.

Прийняті кандидати обов'язані привести
зі собою: 1) Два одиси — один до ли-
ходу, а один до праці і по можливості два
робітничі плати або фартухи. 2) Потріб-
ну кількість біл, постіль, накривало
і сінки. 3) Прибори до їдженя (ложку,
віж, вишні, горнят-о і ранку). 4) Осо-
бисті документи для вишання перед
застави. 5) Метрику і свідоцтва пок-
нених шкіль.

Важно рочно писані подання о при-
в'язці з додученням перебігу життя на-
ють бути вислані за згодою і олітиско
кооперативних установ на адресу:
Маслосоюз, Львів, вул. Косцюшка
ч. 1 а), найдальше до дня 15. с.ч-
ня 1929 р. — Шансний зголошення не
будуть узагальнені. Про прийняття і день
повідомлять кандидатам пись-
менно. 1172 6)
1-1 Дирекція МАСЛОСОЮЗ.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

ЛІНОЛЕЙ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬД ГААС

Львів, Легіонів 3. Телефон 16-45.

поручає на свята.

ЛІНОЛЕЙ корковий, взоровий і однобарвний
ЛІНОЛЕЙ „plaid” взори що не стираються
ЦЕРАТИ на столи і креденси відпас. і на метри
ДИВАНИ вовняні і плюшеві краєві і закордонні
ХІДНИКИ ютові вовняні, плюшеві і кокосові
КАПИ на лжка і столи килимові, плюш. і брокатові
НАКИДКИ на отамані і тапчани ост. новости
ФІРАНКИ з тюлю, етаміни, маркізети і коронкові
ОБРУСИ полотняні зі серветками — компл. гарніт.

Коци, Дерки, Мати японські, Карніші.

Величезний вибір. — Найнижші ціни.

46 ВЛАНСИХ ВІДДІЛІВ
В КРАЮ І ЗАКОРДОНОМ.

Поручення з провінції виконуються відворотно.

НА СВЯТА!!

Найгарніші святкові дарун-
ки як обідові та кавові сер-
віси, накриття з альпакі і
хінського срібла, Фрагета

по дуже низьких цінах поручає

ФІРМА

ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО

Львів, Галицька 20.

885 (ріг Валоюї) 4-8

ВИДАВНИЦТВО

„ІЗМАРАГД”

видало

В. Іванов: Поворот Будди.

Ціна 2- зол.

Ст. Цвайг: Амок.

Ціна 2- зол.

Б. Пільняк: Смерть командарма.

Ціна — 60 зол.

Ст. Цвайг: Лист незнайомої.

Ціна 2- зол.

М. Арцибашев: Дині.

Ціна 2- зол.

М. Рудницький: Нагоди й Пригоди.

Ціна 5- зол.

Замовляти у всіх українських книгар-

нях або у видавництві 5-5

„ІЗМАРАГД” ЛЬВІВ,

вул. Вослицька ч. 5

МАРКИ для ПСІВ

НА 1929 рік виконув

АНДРІЙ БЕРЛІНСЬКИЙ

Львів, Словачького 4.

Ширіть наш часопис!

ХТО — НЕ — ЗНАЄ — ЩЕ

виробів нашої ФАБРИКИ СУКНА І КОЦІВ
з чистої овечої вовни, кращого виробу, нехай
жадає прібок і цінників. Бунди на взір славуць-
них, куртки, льодени, шевьоти і купони на
убрання, дерки на коні, коці на ліжка, пледи.

1092 4-13

Висилка деталічна

прині з фабрики.

ЗАРЯД ДІБІ І ПРОМИСЛОВИХ ЗАВЕДЕНЬ

РОМАНА ЖУРОВСЬКОГО

ЛЕШКІВ, п. Варяж (Сх. Галичина)

„HIS MASTER'S VOICE”

призначі на цілй земській кулі як най-
прецізн.ші

THE GRAM. CO. LTD. LONDON

Генеральне Представництво на Польщу

Йосиф Векслер

Басейн і т.п. брідської торговельної палати.

ВАРШАВА, вул. Маршалковська ч. 132.

КРАКІВ, 571 9-5 ЛЬВІВ,

Фльоринська ч. 25. Силісцька ч. 2.